

הזוהר המתורגם – תיקוני הזוהר

• [הקדמת תקוני הזוהר](#) • [הקדמה אחרת לתקוני הזוהר](#) • [תקונא קדמאה](#) • [\[ודא תקונא תניינא\]](#) • [\[תקונא תליתאה\] תקונא תניינא](#) • [ודא תקונא תליתאה כגוונא דא](#) • [תקונא רביעאה](#) • [תקונא חמישאה](#) • [תקונא שתיתאה](#) • [תקונא שביעאה](#) • [תקונא תמינאה](#) • [תקונא תשיעאה](#) • [תקונא עשיראה](#) • [תקונא חד סר](#) • [תקונא תריסר](#) • [תקונא תליסר](#) • [תקונא ארביסר](#) • [תקונא חמיסר](#) • [תקונא שיתסר](#) • [תקונא שיבסר](#) • [תקונא תמני סרי](#) • [תקונא תשסרי](#) • [תקונא עשרין, וחד ועשרין](#) • [תקונא עשרין ותריין](#) • [תקונא עשרין ותלת](#) • [תקונא עשרין וארבע](#) • [תקונא עשרין וחמשא](#) • [תקונא עשרין ושית](#) • [תקונא עשרין ותמניא](#) • [תקונא עשרין ותשע](#) • [תקונא תלתין](#) • [תקונא תלתין וחד](#) • [תקונא תלתין ותריין](#) • [תקונא תלתין ותלת](#) • [תקונא תלתין וארבע](#) • [תקונא תלתין וחמשא](#) • [תקונא תלתין ושתא](#) • [תקונא שבע ותלתין](#) • [תקונא תמניא ותלתין](#) • [תקונא תשע ותלתין](#) • [תקונא ארבעין](#) • [תקונא חד וארבעין](#) • [תקונא תריין](#) • [תקונא ארבעין ותלת](#) • [תקונא ארבעין וארבע](#) • [תקונא ארבעין וחמשא](#) • [תקונא שית וארבעין](#) • [תקונא שבע וארבעין](#) • [תקונא תמניא וארבעין](#) • [תקונא תשע וארבעין](#) • [תקונא חמשין](#) • [תקונא חד וחמשין](#) • [תקונא תריין וחמשין](#) • [תקונא חמשין ותלת](#) • [תקונא חמשין וארבע](#) • [תקונא חמשין ותשע](#) • [תקונא חמשין וחמש](#) • [תקונא חמשין ושתא](#) • [תקונא שבע וחמשין](#) • [תקונא תמניא וחמשין](#) • [תקונא תשעה וחמשין](#) • [תקונא שתין](#) • [תקונא חד ושתין](#) • [תקונא שתין ותריין](#) • [תקונא שתין ותלת](#) • [תקונא שתין וארבע](#) • [תקונא שתין וחמש](#) • [תקונא שתין ושתא](#) • [תקונא שתין ושבע](#) • [תקונא תמניא ושתין](#) • [תקונא שתין ותשעה](#) • [תקונא שבעין](#) • [= תקונא תניינא](#) • [= תקונא תליתאה](#) • [= תקונא רביעאה](#) • [= תקונא חמישאה](#) • [= תקונא שתיתאה](#) • [= תקונא שביעאה](#) • [= תקונא תמינאה](#) • [= תקונא תשיעאה](#) • [= תקונא עשיראה](#) • [= תקונא אחרת עשרה](#)

[הקדמת תקוני הזוהר](#)
[הקדמה אחרת לתקוני הזוהר](#)
[תקונא קדמאה](#)
[\[ודא תקונא תניינא\]](#)
[\[תקונא תליתאה\] תקונא תניינא](#)
[ודא תקונא תליתאה כגוונא דא](#)
[תקונא רביעאה](#)
[תקונא חמישאה](#)
[תקונא שתיתאה](#)
[תקונא שביעאה](#)
[תקונא תמינאה](#)
[תקונא תשיעאה](#)
[תקונא עשיראה](#)
[תקונא חד סר](#)
[תקונא תריסר](#)

תקונא תליסר
תקונא ארביסר
תקונא חמיסר
תקונא שיתסר
תקונא שיבסר
תקונא תמני סרי
תקונא תשסרי
תקונא עשרין, וחד ועשרין
תקונא עשרין ותרין
תקונא עשרין ותלת
תקונא עשרין וארבע
תקונא עשרין וחמשא
תקונא עשרין ושית
תקונא עשרין ותמניא
תקונא עשרין ותשע
תקונא תלתין
תקונא תלתין וחד
תקונא תלתין ותרין
תקונא תלתין ותלת
תקונא תלתין וארבע
תקונא תלתין וחמשא
תקונא תלתין ושתא
תקונא שבע ותלתין
תקונא תמניא ותלתין
תקונא תשע ותלתין
תקונא ארבעין
תקונא חד וארבעין
תקונא ארבעין ותרין
תקונא ארבעין ותלת
תקונא ארבעין וארבע
תקונא ארבעין וחמשא
תקונא שית וארבעין
תקונא שבע וארבעין
תקונא תמניא וארבעין
תקונא תשע וארבעין
תקונא חמשיין
תקונא חד וחמשיין

תקונא תרין וחמשין
תקונא חמשין ותלת
תקונא חמשין וארבע
תקונא חמשין וחמש
תקונא חמשין ושתא
תקונא שבע וחמשין
תקונא תמניא וחמשין
תקונא תשעה וחמשין
תקונא שתין
תקונא חד ושתין
תקונא שתין ותרין
תקונא שתין ותלת
תקונא שתין וארבע
תקונא שתין וחמש
תקונא שתין ושתא
תקונא שתין ושבע
תקונא תמניא ושתין
תקונא שתין ותשעה
תקונא שבעין
= תקונא תניינא
= תקונא תליתאה
= תקונא רביעאה
= תקונא חמישאה
= תקונא שתיתאה
= תקונא שביעאה
= תקונא תמינאה
= תקונא תשיעאה
= תקונא עשיראה
= תקונא אחת עשרה

דף א ע"א

(דף א ע"א) רבי שמעון אָזל ליה וערק למדברא דלוד ואתגניז בחד מערתא הוא ורבי אלעזר בריה, אתרחיש ניסא נפק להון חד חרוב וחד מעינינא דמיא, אכלי מההוא חרוב ושתו מההוא מיא, והוה אליהו זכור לטוב אתי להון בכל יומא תרי זימני ואוליף לון, ולא ידע איניש בהו וכו', בזהר חדש פרשת תבוא כתוב שם.

רבי שמעון הלך לו וברח למדבר לוד ונגנז במערה אחת הוא ורבי אלעזר בנו. התרחש נס ויצא להם חרוב אחד ומעין מים אחד. אכלו מאותו חרוב ושתו מאותם מים, והיה אליהו, זכור לטוב, בא אליהם בכל יום פעמים ומלמד אותם, ולא ידע איש עליהם וכו', בזהר חדש פרשת תבוא כתוב שם.

ודא אתקרי תקוני הזהר דאינון שבעין אנפין לאורייתא דפריש רבי שמעון בר יוחאי במלת בראשית מסתרי אורייתא.

וזה נקרא תקוני הזהר, שהם שבעים פנים לתורה, שפרש רבי שמעון בר יוחאי במלת "בראשית" מסתרי תורה.

קום רבי שמעון אפתח מילין קמי שכנתא, פתח ואמר והמשפילים יזהירו כזהר הרקיע וגומר (דניאל יב ג), והמשפילים אלון רבי שמעון וחברייא, יזהירו כד אתפנשו למעבד האי חבורא, רשותא אתיהיב להון ולאליהו עמהון ולכל נשמתין דמתיבתאן לנחתא בינייהו ולכל מלאכיא באתכסא ובארח שכל.

קום רבי שמעון ופתח דברים לפני השכינה. פתח ואמר: והמשפילים יזהירו כזהר הרקיע וגו'. והמשפילים - אלו רבי שמעון והחברים, יזהרו - כשהתפנסו לעשות את החבור הזה, רשות נתנה להם, ולאליהו עמם, ולכל הנשמות של הישיבות לרדת ביניהם ולכל המלאכים בנסתר ובדרך שכל.

ועלת על כלא יהיב רשו לכל שמחן קדישין ולכל הויין ולכל פנויין לגלאה
לון רזין טמירין כל שם בדרגא דיליה, ורשותא יהיב לעשר ספירן לגלאה
לון רזין טמירין דלא אתיהיב רשו לגלאה לון עד דיייתי דרא דמלפא
משיחא.

ועלת על הכל נתן רשות לכל השמות הקדושים ולכל ההויות ולכל
הפנויים לגלות להם סודות טמירים, כל שם בדרגתו, ורשות נתנה
לעשרת הספירות לגלות להם סודות טמירים שלא נתנה רשות לגלות
להם עד שיבא דורו של מלך המשיח.

כזהר הרקיע דאיהו כליל כל גוון, זהר טמיר וגניז, זהר בהיר בשחקים,
זהר זריק נצוצין ומבהיק בפרק לעינין, זהר זהיר חנור כסיחרא, זהר
זהיר סומקא כמאדים, זהר מבהיק כליל ירוקא כחמה, זהר ירוק ככב,
זהר כליל חנור וסומק, זהר זהיר לכל עיבר, כמאן דמחא בפטיש וזריק
שביבין לכל סטרא, הכי מהאי זהר זהרין כמה נשמתיו, דאינון זהרין
בלהו ברקיע.

כזהר הרקיע שהוא פולל כל צבע, זהר טמיר וגניז, זהר בהיר
בשחקים, זורק ניצוצות ומבהיק כמו פרק לעינים, זהר זוהר לבן
בלבנה, זהר זוהר אדם כמו מאדים, זהר מבהיק, פולל ירק כחמה,
זהר ירק ככב, זהר פולל לבן ואדם, זהר זוהר לכל עבר כמי שמפה
בפטיש וזורק שביבים לכל צד, כך מהזהר הזה זוהרות כמה נשמות,
שהם זוהרות כלן ברקיע.

נוסחא אחרינא תאנא והמשפלים זהירו כזהר הרקיע, דאיהו זהר טמיר וגניז דא כתיב,
זהר בהיר בשחקים דא חכמיה, זהר זריק נצוצין ומבהיק בפרק לעינין דא בינייה, זהר
חנורו כסיחרא דא גדוליה, זהר זהיר סומקא כמאדים דא גבוריה, זהר מבהיק כליל
ירוקא כחמה דא תפארית, זהר ירוק ככב דא נצח, זהר כליל אוכס וסומק דא הויד,
זהר זהיר לכל עיבר כמאן דמחא בפטיש וזריק שביבין לכל סטר דא יסויד.

נסחא אחרת שנינו, והמשפלים זהירו כזהר הרקיע, שהוא זהר טמיר
וגניז, זה כתיב. זהר בהיר בשחקים, זה חכמה. זהר זורק ניצוצות
ומבהיק בפרק לעינים, זה בינייה. זהר לבן בלבנה, זו גדליה. זהר
זוהר אדם כמאדים, זו גבוריה. זהר מבהיק פולל ירק כחמה, זו
תפארית. זהר ירק ככב, זה נצח. זהר פולל שחר ואדם, זה הויד.
זהר זוהר לכל עבר כמי שמפה בפטיש וזורק שביבים לכל צד, זה
יסויד.

וְאֵלֶיךָ אֵינֶנּוּ נִשְׁמָתֵינוּ מֵאֵלֶיךָ מְשֻׁפְּלִים דְּאֵית בְּהוֹן שְׁכָל לְאַשְׁתַּמוּדְעָא בְּרִזִין
דְּמֵאֲרִיחוֹן, כְּלָהוּ רְשִׁימִין וּמְצוּיָרִין בְּמַלְכוּתָא דְרִקְיָעָא כְּכֹכְבֵי דְנְהָרִין
בְּרִקְיָעָא, וְהֵינֵנוּ יִזְהִירוּ כְּזֹהַר הַרְקִיעַ, מֵאֵי הַרְקִיעַ דְנְהָרִין בִּיהַּ נִשְׁמָתֵינוּ
דְּמֵשֻׁפְּלִים כְּכֹכְבֵי בְּרִקְיָעָא הֵכִי נְהָרִין בְּכָרְסֵיָא.

וְאֵלֶיךָ הֵם נִשְׁמֹת מֵאֵלֶיךָ הַמְשֻׁפְּלִים שְׂיֵשׁ בְּהֵם שְׁכָל לְדַעַת בְּסוּדוֹת
רְבוּנִים, כְּלָם רְשׁוּמִים וּמְצוּיָרִים בְּמַלְכוּת הַרְקִיעַ כְּכֹכְבֵים שְׁמֵאִירִים
בְּרִקְיָעָא. וְהֵינֵנוּ יִזְהִירוּ כְּזֹהַר הַרְקִיעַ, מֵהַרְקִיעַ שְׁמֵאִירִים בּוֹ - אִף אֵלֶּה
הַנִּשְׁמֹת שֶׁל הַמְשֻׁפְּלִים כְּכֹכְבֵים בְּרִקְיָעָא, כְּדִ מֵאִירִים בְּכֶסֶא.

וְכִלְהוּ פְּרַחִין מִן רִקְיָעָא, וְדָא צְדִיק חֵי עוֹלָמִים דְּמֵנִיהַּ פְּרַחִין נִשְׁמָתֵינוּ
דְּצְדִיקָא וְנְהָרִין בְּסִיחָרָא, וְעֲלִיָּהוּ כְּתִיב (בְּרֵאשִׁית א יז) וַיִּתֵּן אֶתְּם אֱלֹהִיִּים
בְּרִקְיָעָא הַשָּׁמַיִם לְהֵאִיר עַל הָאָרֶץ.

וְכִלְם פּוֹרְחוֹת מִן הַרְקִיעַ, וְזֶה צְדִיק חֵי הָעוֹלָמִים, שְׁמֵמְנוּ פּוֹרְחוֹת
נִשְׁמֹת הַצְּדִיקִים וּמֵאִירוֹת בְּלִבְנָהּ, וְעֲלִיָּהֶם כְּתוּב וַיִּתֵּן אֶתְּם אֱלֹהִיִּים
בְּרִקְיָעָא הַשָּׁמַיִם לְהֵאִיר עַל הָאָרֶץ.

דף א ע"ב

וְאֵיחֵוּ רִקְיָעָא דְאֵיחֵוּ לְעִיל מְחִינִין הֵדָא הוּא דְכְּתִיב (יחזקאל א כו) וּמִמַּעַל
לְרִקְיָעָא אֲשֶׁר עַל רֵאשִׁים, וְהַפּוֹדֵ רִקְיָעָא וְתִשְׁפַּח לֵיהַ עֵיקוֹר, וַיִּסּוּדָא
דְּמֵרְכָבָתָא דְעֲלִיָּה קִיָּמִין חִינּוּן וְכָרְסֵיָא דְמֵרְכָבָתָא עֲלָאָה, וְעֲלִיָּה אֲתַמֵּר
(מְשֻׁלֵי י כה) וְצְדִיק יִסּוּד עוֹלָם, עַל צְדִיק דְלַעֲיָלָא (דף א ע"ב) קִיָּמָא עֲלָמָא
דְּאֲתַפְסִיָּא, וְעַל צְדִיק דְלַתַּתָּא קִיָּמָא עֲלָמָא דְאֲתַגְלִיָּא, וְהֵינֵנוּ מְצְדִיקֵי
הַרְבִּים, מֵהַהוּא צְדִיקָא דְעֲלָמָא תַלְיִין, מֵאֵי הַרְבִּים אֵלֶיךָ דְאֲתַמֵּר עֲלִיָּהוּ
הַלְכָה כְּרַבִּים דְאֵינֵנוּ מְסֻטְרָא דְאַבְהוֹן, דְלִית רַבִּים פְּחוֹת מִתַּלַּת הַלְכָה
כְּרַבִּים דָּא שְׁכִינְתָּא.

וְהוּא הַרְקִיעַ שְׁמַעַל לַחִיּוֹת, זֶהוּ שְׁכִתוּב וּמִמַּעַל לְרִקְיָעָא אֲשֶׁר עַל רֵאשִׁים.
וְהַפּוֹדֵ רִקְיָעָא, וְתַמְצָא אוֹתוֹ עֵיקוֹר, וַיִּסּוּד הַמֵּרְכָבָה שְׁעֲלִיו עוֹמְדִים
הַחִיּוֹת וְכֶסֶא הַמֵּרְכָבָה עֲלִיוֹן, וְעֲלִיו נֶאֱמַר וְצְדִיק יִסּוּד עוֹלָם, עַל
הַצְּדִיק שְׁלַמְעֵלָה עוֹמֵד הָעוֹלָם הַמְּכֻסָּה, וְעַל הַצְּדִיק שְׁלַמְטָה עוֹמֵד
עוֹלָם הַנְּגַלָּה, וְהֵינֵנוּ מְצְדִיקֵי הַרְבִּים - מֵאוֹתוֹ צְדִיק שֶׁל הָעוֹלָם הַתְּלוּיִים.

מי הם הרבנים? אלו שנאמר עליהם הלכה כרבנים, שהם מצד האבות, שאין רבנים פחות משלש, הלכה כרבנים זו שכניה.

ומתמן (ישעיה ס כא) ועמד כלם צדיקים לעולם יירשו ארץ, האי דאתמר בה (שם סו א) והארץ הדם רגלי, דא שכנתא דאיהי כלילא מעשר ספירן, ומתמן אתקריאו ישראל מלכים צדיקים חוזים נביאים מארי תורה גבורים חסידים נבונים חכמים ראשי אלפי ישראל.

ומשם, ועמד כלם צדיקים לעולם יירשו ארץ, זו שנאמר בה והארץ הדם רגלי. זו השכנה שהיא כלולה מעשר ספירות, ומשם נקראו ישראל מלכים, צדיקים, חוזים, נביאים, בעלי תורה, גבורים, חסידים, נבונים, חכמים, ראשי אלפי ישראל.

ורשותא אתיהיב לאלין נשמתין דאתתרכו מאתריהו בטר קודשא בריך הוא ושכינתיה, לקננא בהאי חבורא, דאתמר בה (משלי כו ז) כצפור נודדת מן קנה כן איש נודד ממקומו, ולית צפור אלא שכנתא, דאיהי מתתרכא מאתרהא הדא הוא דכתיב (דברים כב ז) שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך, את לרבות שכנתא תתאה, האם שכנתא עלאה, הדא הוא דכתיב (ישעיה נ א) ובפשעיכם שלחה אמכם, דתרויהו אתתרכו מאתריהון, ובגין דא שלח תשלח תרין שלוחין חד מבית ראשון וחד מבית שני, לקיימא ביה (שם מב ח) אני יהויה הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן שכנתא עלאה, ותהלתי לפסילים שכנתא תתאה, כן איש נודד ממקומו דא קודשא בריך הוא דאתמר ביה (שמות טו ג) יהויה איש מלחמה, דאתתרך אבתריהו.

ורשות נתנה לנשמות הללו שגרשו ממקומן אחר הקדוש-ברוך-הוא ושכינתו לקנו בחבור הזה, שנאמר בה כצפור נודדת מן קנה כן איש נודד ממקומו, ואין צפור אלא שכניה, שהיא מגרשת ממקומה. זהו שכתוב שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך. את, לרבות שכניה תחתונה, האם, שכניה עליונה. זהו שכתוב ובפשעיכם שלחה אמכם, ששתייהן גרשו ממקומן, ולכן שלח תשלח - שני שלוחים, אחד מבית ראשון, ואחד מבית שני, לקיים בו אני יהויה הוא שמי וכבודי לאחר לא אתן. שכניה עליונה - ותהלתי לפסילים, שכניה תחתונה - כן איש נודד ממקומו, זה הקדוש-ברוך-הוא שנאמר בו ה' איש מלחמה, שגרש אחריהן.

ועוד כן איש נודד ממקומו, דא משה דכתוב (במדבר יב ג) והאיש משה ענו מאד, דאתתרד רוחיה אפתריהו. ועוד כן איש נודד ממקומו מאן דאיהו איש צדיק דאזל נע ונד מאתריה פשכינתא, דאתמר בה (בראשית ח ט) ולא מצאה היונה מנוח, דהכי אוקמוהו רבנן בזמנא דאתחרב בי מקדשא גזר על בתי הצדיקים דיחרבו, דאזלין כל חד נודד ממקומו, דדיו לעבד למהוי כרביה, ורזא דמלה נדד הוא ללחם איה אי"ה דמרחם עליה, אוף הכי (ישעי, נא יח) אין מנהל לה וגומר, ובגין דא דיו לעבד למהוי כרביה, ולית לחם אלא אורייתא, האי גרם למארי תורה דאזלין מתתרכין.

ועוד, כן איש נודד ממקומו, זה משה, שכתוב והאיש משה ענו מאד, שגרשה רוחו אחריהם. ועוד, כן איש נודד ממקומו - מי שהוא איש צדיק שהולך נע ונד ממקומו כמו השכינה, שנאמר בה ולא מצאה היונה מנוח, שקד פרושהו רבותינו, בזמן שנחרב בית המקדש, גזר על בתי הצדיקים שיחרבו, שהולכים כל אחד נודד ממקומו, שדיו לעבד להיות כרבו. וסוד הדבר - נדד הוא ללחם איה, אי"ה שמרחם עליו, אף כד - אין מנהל לה וגו', ומשום זה, דיו לעבד להיות כרבו, ואין לחם אלא תורה, זה גורם לבעלי התורה שהולכים מגרשים.

זכאה איהו מארי מתיבתא מארי מדרש מארי תורה, דגם צפור מצאה בית (תהלים פד ד), בית דנשמעין ביה פתגמי אורייתא, דבאתר דאית תמן תורה דאיהו עמודא דאמצעייתא, גם צפור מצאה בית תמן, ובגין דא אוקמוה רבנן כל בית שאין נשמעין בו דברי תורה לסוף תחרב, ואלין דנשמעין דברי תורה בהון אתקריאו ביצים אפרוחים בנים, ביצים מארי מקרא, אפרוחים מארי משנה, בנים מארי קבלה.

אשרי הוא בעל הישיבה, בעל המדרש, בעל התורה, שגם צפור מצאה בית, בית שנשמעין בו דברי תורה, שבמקום שיש שם תורה, שהוא עמוד האמצעי - גם צפור מצאה בית שם, ולכן פרושה רבותינו, כל בית שאין נשמעין בו דברי תורה, לסוף תחרב, ואלו שנשמעין בהם דברי תורה, נקראו ביצים, אפרוחים, בנים. ביצים - בעלי מקרא, אפרוחים - בעלי משנה, בנים - בעלי קבלה.

ועליהו אתמר (דברים כב ו) והאם רובצת על האפרוחים או על הביצים, שלח תשלח מניהו, אבל על מארי קבלה אתמר (שם) לא תקח האם על הבנים, דלית סכלתנו לאשתמודע בשכינתא כאלין מארי קבלה, ואלין עבדין לה דירה ולקודשא בריך הוא ופרחין עמה, בכל אתר דאיהו פרוחת בלהו מנדדין עמה בשליחותא דילה, אבל אפרוחי לית גדפין דלהון שלמין

דְּפָרְחִין בְּהוֹן, דְּאִינוּן פְּקוּדֵי דְעֵשָׂה, כֹּל שְׁכֹן בְּצִים, וּבְגִין דָּא אֲתִמַּר עֲלֵיהוּ
לְגַבֵּי אִימָא שְׁלַח תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם.

וְעֲלֵיהֶם נֶאמַר וְהָאֵם רַבְּצַת עַל הָאֲפֹרְחִים אוֹ עַל הַבְּיָצִים, שְׁלַח תְּשַׁלַּח
מֵהֶם. אֲבָל עַל בְּעֲלֵי קַבְלָה נֶאמַר לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבְּנִים, שְׂאִין שְׂכָל
לְדַעַת אֶת הַשְּׂכִינָה כְּאוֹתָם בְּעֲלֵי קַבְלָה, וְאֵלוּ עוֹשִׂים לָהּ דִּירָה
וְלִקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וּפּוֹרְחִים עִמָּה, בְּכֹל מְקוֹם שֶׁהִיא פּוֹרְחַת, כֹּלֵם
נוֹדְדִים עִמָּה בְּשְׁלִיחוֹתָהּ. אֲבָל הָאֲפֹרְחִים אֵין כְּנִפְיָהֶם שְׁלָמִים,
שְׁפּוֹרְחִים בְּהֶם, שְׁהֶם מְצוּוֹת עֵשָׂה, כֹּל שְׁכֹן בְּצִים, וְלָכֵן נֶאמַר עֲלֵיהֶם
כֹּלְפֵי הָאֵם שְׁלַח תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם.

דף בע"א

עד דְּאִמַּר מְלִין אֲלִין הָא סְבָא אֲזַדְמֹן לִיה וְאִמַּר, וְהָא כְּתִיב וְאֶת הַבְּנִים
תִּקַּח לָךְ, אֲמַר לִיה סְבָא כֹּל אֲתִין לְרַבּוּיִי, וּבְגִין דָּא לֹא אֲמַר וְהַבְּנִים תִּקַּח
לָךְ, אֲלֵא וְאֶת, לְרַבּוֹת אֲפֹרְחִים, אֲבָל לֹא אֲמַר הַבְּנִים תִּקַּח לָךְ, אֲמַר לִיה
בְּרִיד אֲנִת בּוֹצִינָא קְדִישָׁא דְהָכִי הוּא וְדָאי, וּבְנִים אִינוּן וְדָאי תַּחּוֹת אִימָא
עֲלָא, חֲסִידִים גְּבוּרִים מְאִרִי תוֹרָה חוּזִים נְבִיאִים צְדִיקִים, חֲסִידִים
מִסְטָרָא דְחֶסֶד דְרָגָא דְאֲבָרְהָם, וְאוּקְמוּהָ עֲלֵיהּ אֵין חֲסִיד אֲלֵא הַמְתַּחֲסַד
עִם קוֹנוֹ, דְעֵבִיד לִיה קוֹן דְאִיהוּ אֲכֻסְנָא דִילִיה, וְדָא שְׂכִינְתָא דְאִיהִי (ד' 9 ב'
ע"א) קוֹן דִילִיה בֵּית דִילִיה הִיכַל דִילִיה, מְלוֹן דִילִיה וּבְאֲרַעָא קְדִישָׁא אִיהִי
יְחוּדִיה וּבֵיתִיה, וְלֹאוּ מְלוֹן וְאֲכֻסְנָא, אֲלֵא כְּפּוּם הַהוּא בְּרַשׁ דְתַקִּין לָהּ,
וּבְגִין דָּא יְהִיב מִדַּת חֶסֶד לְאֲבָרְהָם.

עד שְׂאִמַּר דְּבָרִים אֵלוּ, הִנֵּה זְקוֹן הַזְּדִמֹן לוֹ וְאִמַּר: וְהָרִי כְּתוּב וְאֶת
הַבְּנִים תִּקַּח לָךְ! אֲמַר לוֹ: זְקוֹן, כֹּל הָאֲתִין לְרַבּוֹת, וְלָכֵן לֹא אֲמַר
וְהַבְּנִים תִּקַּח לָךְ, אֲלֵא וְאֶת, לְרַבּוֹת אֲפֹרְחִים, אֲבָל לֹא אֲמַר הַבְּנִים
תִּקַּח לָךְ. אֲמַר לוֹ: בְּרוּךְ אַתָּה הַמְּנוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, שְׂכָדָּ זֶה וְדָאי,
וְהַבְּנִים הֵם וְדָאי תַּחַת הָאֵם הָעֲלִיּוֹנָה, חֲסִידִים, גְּבוּרִים, בְּעֲלֵי תוֹרָה,
חוּזִים, נְבִיאִים, צְדִיקִים. חֲסִידִים - מְצַד הַחֶסֶד, דְרָגָתוֹ שֶׁל אֲבָרְהָם,
וּבְאֲרוֹ עֲלִיו, אֵין חֲסִיד אֲלֵא הַמְתַּחֲסַד עִם קוֹנוֹ, שְׂעוּשָׁה לוֹ קוֹן שֶׁהוּא
אֲכֻסְנָה שְׁלוֹ, וְזוֹ הַשְּׂכִינָה שֶׁהִיא הַקוֹן שְׁלוֹ, הַבֵּית שְׁלוֹ, הַהִיכַל שְׁלוֹ,
הַמְלוֹן שְׁלוֹ, וּבְאֲרַץ הַקְּדוּשָׁה הִיא יְחוּדוֹ וּבֵיתוֹ, וְלֹא מְלוֹן וְאֲכֻסְנָה,
אֲלֵא כְּפִי אוֹתוֹ הָאִישׁ שֶׁתִּקַּן אוֹתָהּ, וְלָכֵן נָתַן מִדַּת הַחֶסֶד לְאֲבָרְהָם.

גבורים מסטרא דגבורה דיהבין תוקפא למאריהון לכבוש עבד תחת רבו
ושפחה תחות גברתה בקשר של תפלין, דמאן דלית ליה תפלין בשעת
קריאת שמע, מסטרא דיליה שליט עבד ושפחה על עלמא, ובההוא שעתא
רגזא שכנתא, הדא הוא דכתיב (משלי ל כב) תחת עבד כי ימלוך ושפחה כי
תירש גברתה.

גבורים - מצד הגבורה, שנותנים פח לרבונום לכבוש עבד תחת רבו
ושפחה תחת גברתה בקשר של תפלין, שמי שאין לו תפלין בשעת
קריאת שמע, מהצד שלו שולט עבד ושפחה על העולם, ובאותה שעה
רוגזת השכינה, זהו שכתוב תחת עבד כי ימלוך ושפחה כי תירש
גברתה.

ואוף הכי איהי רגזא יתיר על נבל כי ישבע לחם (שם), דאתמר ביה (שם ט ו)
לכו לחמו בלחמי, דאיהו קמצן נבל בממוניה נבל שמייה, דלאו איהו נדיב
ולאו איהו מזרעא דאבהן דאתמר עליהו (תהלים מז י) נדיבי עמים נאספו,
דהא קמצן איהו עני הדעת, בתר דלא עביד טיבו למארי תורה למנהוי
מחזיק בידיהו, ואורייתא בלא פקודיא לאו איהי תורת יהו"ה.

ואף כך היא רוגזת יותר על נבל כי ישבע לחם, שנאמר בו לכו לחמו
בלחמי, שהוא קמצן, נבל בממונו נבל שמו, שאינו נדיב ואינו מזרע
האבות, שנאמר עליהם נדיבי עמים נאספו, שהרי קמצן הוא עני
הדעת, אחר שלא עושה חסד לבעלי תורה להיות מחזיק בידיהם,
ותורה ללא מצוות אינה תורת יהו"ה.

מארי תורה מסטרא דעמודא דאמצעייתא, דביה חצות לילה הנה קם דוד
לחברא ליה בשכינתא דאתקריאת לילה, ואיהו שומר מה מליקה (ישעיה כא
יא), ליל ה', ליל שמונים הוא ליהו"ה (שמות יב סב), ובגינה אתמר כל העוסק
בתורה בליקה הקדוש ברוך הוא מושך עליו חוט של חסד ביום, שנאמר
(תהלים מב ט) יומם יצוה יהו"ה חסדו ובלילה שירה עמי.

בעלי תורה - מצד עמוד האמצעי שבו חצות לילה, היה קם דוד לחבר
אותו לשכינה שנקראת לילה, והוא שומר מה מליקה, ליל ה', ליל
שמונים הוא ליהו"ה, ובגילה נאמר, כל העוסק בתורה בליקה,
הקדוש-ברוך-הוא מושך עליו חוט של חסד ביום, שנאמר יומם יצוה
ה' חסדו ובלילה שירה עמי.

חוֹזִים נְבִיאִים מְסַטְרָא דְנֶצַח וְהוּד, דְּבַהוּן כְּלִילָן תְּרִין שְׁמֵהוּן דְּאִינוּן יֵאֵהוּדוּנָה"י, דְּבַהוּן תְּמַנְיָא אֲתוּנוּן, לְקַבֵּל תְּמַנְיָא סְפָרֵי נְבִיאִים, וְנְבִיאִים תְּרִין הָא עֶשֶׂר, לְקַבֵּל עֶשֶׂר סְפִירוֹן, לְקַבְלִיה חוּזָא יְחִזְקָאֵל עֶשֶׂר מְרֵאוֹת. צְדִיקִים מְסַטְרָא דְצְדִיק, עַל כָּל אֵלִין אֲתַמַּר (דְּבָרִים כ"ו) לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבָּנִים.

חוֹזִים נְבִיאִים - מְצַד שֶׁל נֶצַח וְהוּד, שְׂבָהֶם כְּלוּלִים שְׁנֵי שְׁמוֹת, שְׂהֶם יֵאֵהוּדוּנָה"י, שְׂבָהֶם שְׁמוֹנָה אוֹתִיּוֹת, כְּנֶגֶד שְׁמוֹנָה סְפָרֵי נְבִיאִים, וְנְבִיאִים שְׁנַיִם - הָרִי עֶשֶׂר, כְּנֶגֶד עֶשֶׂר סְפִירוֹת, כְּנֶגֶדוֹ רָאָה יְחִזְקָאֵל עֶשֶׂר מְרֵאוֹת. צְדִיקִים - מְצַד שֶׁל הַצְּדִיק. וְעַל כָּל אֵלוֹ נֶאֱמַר לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבָּנִים.

וְעוֹד אֵלִין דְּעֶסְקִין בְּאוֹרֵייתָא לְשִׁמְהָ, וְנִטְרִין פְּקוּדָהָא דְּאִינוּן תְּרִי"ג מְצוֹת דְּתַלְיִין מִשְׁם יְהוּ"ה כְּעַנְבִין בְּאֲתַפְלָא, כְּדִי לִיַּחַד בְּהוּן לְשֵׁם יְהוּ"ה בְּשִׁכְיָנָה, כְּבָר נֶשׁ דְּמַתְיַחַד עִם בֵּית זוּגִיָּה בְּכָל אֲבָרִין דִּילִיָּה לְאַפְקָא זְרַעָא מְעַלְיָא, אֲתַמַּר בְּהוּן (ש"ס) לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבָּנִים, וְאֵלִין דְּלֹא מְשַׁתְּדְּלִי בְּאוֹרֵייתָא לְשִׁמְהָ, אֲתַמַּר בְּהוּן שְׁלַח תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם, אֶת לְרַבּוֹת שֵׁם יְהוּ"ה דְּאֶסְתַּלַּק עִמָּה מֵהָהוּא בְּר נֶשׁ.

וְעוֹד, אֵלוֹ שְׁעוֹסְקִים בְּתוֹרָה לְשִׁמְהָ וְשׁוֹמְרִים מְצוֹתֶיהָ, שְׁהוּן תְּרִי"ג מְצוֹת שְׁתַּלּוּיִים מִשְׁם יְהוּ"ה כְּעַנְבִים בְּאֲשְׁכוּל, כְּדִי לִיַּחַד בְּהֶם אֶת שֵׁם יְהוּ"ה עִם הַשְּׁכִינָה, כְּאֲדָם שְׁמַתְיַחַד עִם בֵּית זוּגוֹ בְּכָל אֲיַבְרִין לְהוּצִיא זְרַע מְעַלָּה, נֶאֱמַר בְּהֶם לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבָּנִים. וְאֵלוֹ שְׁלֹא מְשַׁתְּדְּלִים בְּתוֹרָה לְשִׁמְהָ, נֶאֱמַר בְּהֶם שְׁלַח תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם. אֶת - לְרַבּוֹת שֵׁם יְהוּ"ה שֶׁהִסְתַּלַּק עִמָּה מֵאוֹתוֹ הָאִישׁ.

וְעוֹד אֵלִין דְּאוֹקְרִין שְׁבִתוֹת וְיָמִים טוֹבִים, אֲתַמַּר עֲלֵיהוּ לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבָּנִים, דְּעַבְדִּין עוֹבְדָא דְּבָנִין עִם שְׁבִת מְלַכְתָּא, וְעִם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִיהוּ יוֹם הַשְּׁבִת, מֵאֵן דְּקִיָּים בִּיהָ (ישעיה נח יג) וְכַבְּדְתוּ מַעֲשׂוֹת דְּרַכִּיךְ, הָאִי אִיהוּ (שְׁמוֹת כ"ב) כִּבֵּד אֶת אֲבִיךָ וְאֶת אִמְךָ וְגוֹמַר.

וְעוֹד, אֵלוֹ שְׁמוֹקִירִים שְׁבִתוֹת וְיָמִים טוֹבִים, עֲלֵיהֶם נֶאֱמַר לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבָּנִים, שְׁעוֹשִׁים מַעֲשֵׂה שֶׁל בָּנִים עִם שְׁבִת הַמְּלָכָה וְעִם הַקְּדוּשָׁ-בְּרִיךְ-הוּא, שְׁהוּא יוֹם הַשְּׁבִת. מִי שְׁקִיָּים בּוֹ וְכַבְּדְתוּ מַעֲשׂוֹת דְּרַכִּיךְ, זֶהוּ כִּבֵּד אֶת אֲבִיךָ וְאֶת אִמְךָ וְגוֹ'.

דְּתַלַּת עֲלָמִין נִינְהוּ, תַּרְיִן יָרִית בְּכַבּוּד אָב וְאָם, וּתְלִיתָא יָרִית בְּאוּרִייתָא,
דְּכְלִיל לֹון בְּיִן יִיָּהּ, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב (דְּבָרִים ל כ) כִּי הוּא חֵיידָ וְאוּרְדָ יְמִידָ,
כִּי הוּא חֵיידָ בְּעוֹלָם הַזֶּה דָּא גֵן דְּלִתְתָּא, וְאוּרְדָ יְמִידָ דָּא עֲלָמָא דְאַתִּי עֲלָמָא
אַרִיכָא, עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר יְהוּיָהּ אֱלֹהֵיִדָּ נֹותָן לָדָּ עֲלָמָא שְׁפָלָה.

שְׁשֻׁלְשָׁה עוֹלָמוֹת הֵן - שְׁנַיִם יוֹרֵשׁ בְּכַבּוּד אָב וְאָם, וְהַשְּׁלִישִׁי יוֹרֵשׁ
בְּתוֹרָה, שְׁכּוֹלֵל אוֹתָם בְּיִן יִיָּהּ. זֶהוּ שְׁפָתוֹב כִּי הוּא חֵיידָ וְאוּרְדָ יְמִידָ.
כִּי הוּא חֵיידָ - בְּעוֹלָם הַזֶּה, זֶה הֵגֵן שְׁלֵמָטָה, וְאוּרְדָ יְמִידָ - זֶה הָעוֹלָם
הַבָּא, הָעוֹלָם הָאֲרָדָּ, עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר יְהוּיָהּ אֱלֹהֵיִדָּ נֹותָן לָדָּ - עוֹלָם
שְׁפָלָה.

וְעוֹד אֵלִין דְּקִשְׁרִין לְשְׁכִינְתָּא עִם קוּדְשָׁא בְּרִידָ הוּא בְּקִשׁוּרָא דְתַפְלִין,
אַתְמַר עֲלֵייהוּ לֹא תִקַּח הָאִם עַל הַבְּנִים, וְאִינוּן דְּלֹא קִשְׁרִין לֹון כְּחִדָּא,
אַתְמַר בְּהוּן שְׁלַח תְּשַׁלַּח אֶת הָאִם, וְעוֹד אֵלִין דְּמִיחֲדִין לֹון כְּחִדָּא, לְעַמּוּדָא
דְּאַמְצָעִיתָא וְשְׁכִינְתָּא תְּתָאָה בְּקִרְיָאָת שְׁמַע, אַתְמַר עֲלֵייהוּ לֹא תִקַּח הָאִם
עַל הַבְּנִים, וְאֵלִין דְּלֹא מִיחֲדִין לֹון בְּיַחְוּדָא דְקִרְיָאָת שְׁמַע, כְּתִיב בְּהוּן שְׁלַח
תְּשַׁלַּח אֶת הָאִם, בְּכָל אֲתֵר אֶת לְרַבּוֹת, וְהָכָא לְרַבּוֹת חֲכָמָה עֲלָאָה אָב
הָאִמוּנָה דְאַיְהִי בִינָה, וְעֲלָה אַתְמַר הָכָא לֹא תִקַּח הָאִם, שְׁלַח תְּשַׁלַּח אֶת
הָאִם, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב (מְשָׁלִי ב ג) כִּי אִם לְבִינָה תִקְרָא, וְאַיְהִי אוּרִייתָא
דְלַעֲיָלָא דְאַתְמַר בְּהָ (שִׁם א ח) וְאַל תִּטְשׁ תּוֹרַת אֲמִידָּ.

וְעוֹד, אֵלוּ שְׁקוּשְׁרִים אֶת הַשְּׁכִינָה עִם הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא בְּקִשְׁרָא שְׁל
תַּפְלִין, נְאָמַר עֲלֵיהֶם לֹא תִקַּח הָאִם עַל הַבְּנִים, וְאֵלוּ שְׁלֹא קוּשְׁרִים
אוֹתָם יַחַד, נְאָמַר בְּהֶם שְׁלַח תְּשַׁלַּח אֶת הָאִם. וְעוֹד, אֵלוּ שְׁמִיחֲדִים
אוֹתָם יַחַד, אֶת הָעַמּוּד הָאֲמָצְעִי וְאֶת הַשְּׁכִינָה הַתְּחִתּוֹנָה בְּקִרְיָאָת
שְׁמַע, נְאָמַר עֲלֵיהֶם לֹא תִקַּח הָאִם עַל הַבְּנִים, וְאֵלוּ שְׁלֹא מִיחֲדִים
אוֹתָם בְּיַחְוּדָא שְׁלֹא קִרְיָאָת שְׁמַע, כְּתוּב בְּהֶם שְׁלַח תְּשַׁלַּח אֶת הָאִם, בְּכָל
מְקוּם אֶת - לְרַבּוֹת, וְכָאן - לְרַבּוֹת חֲכָמָה הָעֲלִיוֹנָה, אָב הָאִמוּנָה שְׁהִיא
בִינָה, וְעֲלֵיהֶם נְאָמַר כָּאן לֹא תִקַּח הָאִם, שְׁלַח תְּשַׁלַּח אֶת הָאִם. זֶהוּ
שְׁפָתוֹב כִּי אִם לְבִינָה תִקְרָא, וְהִיא הַתּוֹרָה שְׁלֵמָעֵלָה, שְׁנְאָמַר בְּהָ אֵל
תִּטְשׁ תּוֹרַת אֲמִידָּ.

דָּר בַּעֲיָב

וְעוֹד אֵלִין דְּנִטְרִין אוֹת בְּרִית בְּתַחוּמִיָּהּ, דְאַיְהוּ שְׁמוּנָה יָמִים, וְנִטְרִי אוֹת
שַׁבַּת בְּתַחוּמִיָּהּ, דְאַיְנוּן יִיָּי מִן יַאֲהוּדוֹנָהִי, דְבְּגִינְיָהּ אוּקְמוּהָ מְאַרִי

מתניתין, דלא אשתכח בר נש פחות מתרוייהו, כתיב לא תקח האם על הבנים, ואינון דלא אשתכחו בכל יומא בשתי אותות אלו דאינון אות תפלין ואות ברית (דף בע"ב) מילה, ובשבת אות ברית ואות שבת, כתיב בהון שלח תשלח את האם.

ועוד, אלו ששומרים אות הברית בתחומה, שהם שמונה ימים, ושומרים אות שבת בתחומה, שהם י"י מן יאהדונה"י, שבגללם בארו בעלי המשנה שלא נמצא איש פחות משניהם, כתוב לא תקח האם על הבנים. ואותם שלא נמצאים בכל יום עם שני האותות האלו, שהם אות תפלין ואות ברית מילה, ובשבת - אות ברית ואות שבת, כתוב בהם שלח תשלח את האם.

ואי תמרון אמאי צריכין למהוי תרוייהו בכל בר נש בכל יומא, בגין דלא תשתכח שכנתא דאיהו יו"ד מן אדני"י, יחידה בלא קודשא ברין הוא דאיהו יו"ד מן יהוה, וצריך בר נש דלא ישתכח בכל יומא פחות מתרוייהו, ואי לא עליה אתמר (משלי טז כח) ונרנן מפריד אלוף, דאפריד אלופיה דעלמא משכנתא, נוקבא אתמר בה (שמות לא יז) אות היא לעולם, דכורא ברית מלח עולם הוא, ובגין דא אות תפלין נוקבא, אות ברית דכורא, ורזא דמילה (דברים ל יב) מ"י ייעלה ל"נו הי"שמימה, ברישי תיבין מיל"ה ובסופי תיבין יהו"ה, בתפלין נוקבא הדא הוא דכתיב (שמות יג טז) והיה לאות על ידכה יד פהה

ואם תאמרו, למה צריכים להיות שניהם בכל אדם בכל יום? כדי שלא תמצא השכינה, שהיא יו"ד מן אדני"י, יחידה בלי הקדוש-ברוך-הוא, שהיא יו"ד מן הוי"ה, וצריך אדם שלא ימצא בכל יום פחות משניהם, ואם לא - עליו נאמר ונרנן מפריד אלוף, שהפריד אלופו של עולם מהשכינה. הנקבה, נאמר בה אות הוא לעולם, הזכר הוא ברית מלח עולם, ולכן אות תפלין - נקבה, אות הברית - זכר. וסוד הדבר, מ"י ייעלה ל"נו הי"שמימה, בראשי תבות מיל"ה, ובסופי תבות יהו"ה. בתפלין נקבה, זהו שפתוב והיה לאות על ידכה, יד פהה.

ועל קו דצפורה דא אתמר, (ישעיה ד ו) וספה תהיה לצל יומם וגומר, ואיהו לשון סכך שמסככת בה אימא על בגינה, אפרוחים דילה תלת הדסים ותרי בדי ערבות ולולב, או ביצים דא אינון אתרוגין דכל חד שיעוריה בכביצה, ואלין דרשימין בהון כתיב עלייהו לא תקח האם על הבנים, דתלת הדסים רמיזין לתלת אבהו, תרי בדי ערבות לתרי נביאי קשוט, לולב צדיק פתמר יפרח (תהלים צב יג), אתרוג רמיז לשכינתא, סופה רמיזא לאימא דמסככת עליהו, הא אינון תמניא לקבל יאהדונה"י, דאיהו חושבן סופ"ה כ"ו

ה"ס, ואליו דלא נטלין אליו סימנין בידיהון כתיב בהון שלח תשלח כת"ר חכמ"ה, דלא שריין אליו באליו תמננא, למיהוי כלהו עשר ספירו בכל נענוע ונענוע דנענועי דלולב ומינו, בכל פקודא ופקודא

ועל קן צפור הזה נאמר וסכה תהיה לצל יומם וגומר, והוא לשון סכך, שמסוככת בו האם על בניה. האפרוחים שלה - שלשה הדסים ושני בדי ערבות ולולב, או ביצים - אלו הם אתרוגים, שכל אחד שעורו בכביצה, ואלו שרשומים בהם, כתוב עליהם לא תקח האם על הבנים, שלשה הדסים רומזים לשלשה האבות, שני בדי ערבות לשני נביאי אמת, לולב - צדיק כפתמר יפרח, אתרוג רומז לשכינה, סכה רומזת לאם שמסככת עליהם - הרי הם שמונה, כנגד יאהדונה"י, שהוא חשבון סופ"ה כ"ו ה"ס. ואלו שלא נוטלים הסימנים הללו בידיהם, בהם כתוב שלח תשלח, כת"ר חכמ"ה, שלא שורים אלו בשמונה האלו, להיות כל עשר הספירות בכל נענוע ונענוע של נענועי הלולב ומינו, בכל מצוה ומצוה.

ועל האי צפור קא רמיזו רבנן בהגדה דבתרא, דרבה בר בר חנה דהנה אזיל בספינתא, וחזא לההיא צפרא דימא מטא עד קרסולוי, ומאן צפור הקא חד מאליו אפרוחי או מאינון ביצים, אפרוחים כגון פרחים דלאו אינון גמר פרי מתתא לעילא, או מבנים שית דאינון מעילא לתתא תחות אימא עלאה, דהא ביצים מסטרא דאימא תתאה אינון דאיהי ביצה, אפרוחים מסטרא דצדיק מתתא לעילא, אלא לא הנה אלא מאליו אפרוחי וצדיק שמיה עמודא חדא מארעא עד רקיעא, וימא מטי עד קרסולוי אליו נצח והוד, דאימא עלאה איהי ימא דאתפשטת לחמשין תרעין, עד קרסולוי דההוא עופא.

ועל הצפור הזו רמיזו רבנן בהגדה של בתרא, שרבה בר בר חנה שהיה הולך בספינה, וראה את אותה צפור של הים מגיעה עד קרסוליו, ומי הצפור כן? אחד מהאפרוחים הללו או מאותם ביצים, אפרוחים כמו פרחים שאינם גמר פרי מלמטה למעלה, או משש הבנים שהם מלמעלה למטה תחת האם העליונה, שהרי הביצים הם מצד האם התחתונה, שהיא ביצה, האפרוחים מצד של הצדיק, מלמטה למעלה, אלא לא היה אלא מהאפרוחים הללו, וצדיק שמו, עמוד אחד מהארץ עד לרקיע, והים מגיע עד קרסוליו, אלו נצח והוד, שהאם העליונה היא גם שמתפשט לחמשים שיערים עד קרסולי אותו העוף.

כְּגוֹנוֹא דָא יו"ד אִיהוּ עֶשֶׂר ה' חֲמֵשׁ, עֶשֶׂר זְמַנִּין ה' אֵינוּן חֲמִשִּׁין, עֶשֶׂר בְּכַל סְפִירָה מֵאַלְיוֹן חֲמֵשׁ מִחֶסֶד עַד הוֹד, יִסוּד נְטִיל לֹון כְּלָהוּ וְאִיקָרִי כְּ"ל כְּלִיל מֵאַלְיוֹן חֲמִשִּׁין, וְכָרְסִיא דְלִתְתָא יָם הַמְלַח כְּסָא דִין.

כְּמוֹ זֶה יו"ד, הוּא עֶשֶׂר, ה' חֲמֵשׁ. עֶשֶׂר פְּעָמִים ה' הֵם חֲמִשִּׁים. עֶשֶׂר בְּכַל סְפִירָה מִחֲמֵשׁ הָאֵלוּ, מִחֶסֶד עַד הוֹד, הִיִּסוּד נוֹטֵל אֶת כְּלָם וְנִקְרָא כְּ"ל, כְּלוּל מֵהַחֲמִשִּׁים הַלְלוּ, וְהַכְּסָא שְׁלֹמֶטָה יָם הַמְלַח כְּסָא הַדִּין.

עוֹף דְאִיהוּ צְפוּר דִּילְיָה אִיהוּ מַטְטְרוּ"ן, עֲלִיָה אֲתָמֵר (קַהֲלַת י כ) כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךְ אֶת הַקּוֹל, קוֹל דְקָרִיאַת שְׁמַע דְאִיהוּ כְּלִיל שֵׁית יוֹמִין דְחוּל וְשְׁלִיט עֲלֵיָהוּ, וְנְטִיל הוּא קוֹל וּפְרַח בֵּיה עַד עֲמוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא, דְאִיהוּ קוֹל יְהוּ"ה עַל הַמַּיִם, (תְּהֵלִים כ ט ג) וְלִית מַיִם אֶלָּא תוֹרָה, וְאִיהוּ קוֹל יְהוּ"ה בְּהַדְרָה, עַד שֵׁית קָלִין וְאִיהוּ שְׁבִיעָא לֹון בְּאִימָא.

הַעוֹף שֶׁהוּא הַצְּפוּר שֶׁלוֹ הוּא מַטְטְרוּ"ן, עֲלִיו נֹאֲמֵר כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךְ אֶת הַקּוֹל, הַקּוֹל שֶׁל קְרִיאַת שְׁמַע שֶׁהוּא כּוֹלֵל שֵׁשֶׁת יָמֵי הַחֹל וְשׁוֹלֵט עֲלֵיהֶם, וְנוֹטֵל אוֹתוֹ הַקּוֹל וּפּוֹרַח בּוֹ עַד הָעֲמוּד הָאֲמַצְעִי, שֶׁהוּא קוֹל יְהוּ"ה עַל הַמַּיִם, וְאֵין מַיִם אֶלָּא תוֹרָה, וְהוּא קוֹל יְהוּ"ה בְּהַדְרָה, עַד שֵׁשֶׁת קוֹלוֹת, וְהוּא הַשְּׁבִיעִי לָהֶם בְּאֵם.

דף ג ע"א

וּבַעַל כְּנָפַיִם יִגִּיד דְבַר (קַהֲלַת י כ), דָּא צְלוּתָא, דְמָטִי לָהּ עַד צְדִיק חֵי עֲלָמִין, כְּלִיל חִי"י בְּרַכָּאוֹ, דְאֲתָמֵר בְּהוֹן (מִשְׁלִי י ו) וּבְרַכּוֹת לְרֵאשׁ צְדִיק, חֵי הַעוֹלָמִים, וְצְלוּתָא אִיהוּ דְבוּר דְרַכִּיבַת עֲלִיָה, וְאִיהוּ מְרַכְבָּה לְגַבְהָ בְיוֹמִין דְחוּל, וְדָא שְׁכִינְתָא וְדָא אַדְנִי"י, קוֹל רַכִּיב בְּפוּמוֹי דָּא יְהוּ"ה, וְרָזָא דְדְבוּר (תְּהֵלִים נ א יז) אַדְנִי"י שְׁפַתִּי תִפְתַּח וְגוֹמֵר, וְאִיהוּ מְרַכְבָּה לְתַרְוּיָהוּ כְּגוֹנוֹא דָּא יֵאֵהוּדוּנָה"י, וְהַכִּי סְלִיק מְלֶאכְ"ךְ כְּחוּשְׁבָן תְּרִין שְׁמָהוֹן כְּחַדָּא, וּבְגִין דָּא אֲתָקְרִי מְלֶאכְ"ךְ שֶׁר הַפְּנִים, דְעַל יַד שְׁלִיחָא דָּא מְתִיחְדִין בְּשֵׁית יוֹמֵי דְחוּל, אֲבַל בְּיוֹמָא דְשַׁבְתָּא לָא סְלָקִין תְּרִין שְׁמָהוֹן אֲלִיו, דְאֵינוּן עֲמוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא וְשְׁכִינְתָּיה, וְלָא מְתִיחְדִין עַל יְדֵי שְׁלִיחַ, אֶלָּא בְּצְדִיק חֵי עֲלָמִין, וְעֲלִיָה אֲתָמֵר כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךְ אֶת הַקּוֹל, קוֹל (דף ג ע"א) דְקָרִיאַת שְׁמַע, וּבַעַל כְּנָפַיִם יִגִּיד דְבַר דְבוּר דְצְלוּתָא, וְלָא עַל יְדֵי שְׁלִיחַ, וּבְגִין דָּא (מִשְׁלִי י כו) וְצְדִיק יִסוּד עוֹלָם הוּא כְּלִיל כְּלָא, וּבֵיה מְתִיחְדִין תְּרִין שְׁמָהוֹן אֲלִיו, וְעַל תְּרִין שְׁמָהוֹן אֲלִיו אֲתָמֵר (דְּהִי"א טו ג) אֲזַ יִרְנְנוּ עֲצֵי הַיַּעַר, וְנִעְנְנָה מְלֶאכְ"ךְ מְגוֹ אֲשָׁא מְשֻׁמְיָא וְאָמֵר, הוּן הוּן מַעֲשֵׂה מְרַכְבָּה, וְהוּן מְתַקְבְּצִין מְלֶאכְ"ךְ הַשְּׂרַת

כַּבְּמִזְמוּטֵי חֶתָּן וְכֵלָה. אָמַר רַעֲיָא מְהִימְנָא בְּרִיךְ יְהֵא בּוֹצִינָא קוֹדֵישָׁא
דְּאָמַר מַלְיָן אֱלִיָּן, לִיחְדָּא בְּהוֹן קוֹדֵישָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׂכִינְתֵיהּ.

וּבַעַל כְּנַפְיָם יִגִּיד דְּבַר - זֶה תַּפְלָה, שְׁמַגִּיעָה לָּהּ עַד צְדִיק חַיֵּי הָעוֹלָמִים,
כּוֹלֵל שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה בְּרָכוֹת, שְׁבָהֶם נֶאֱמַר וּבְרָכוֹת לְרֵאשׁ צְדִיק, חַי
הָעוֹלָמִים, וְתַפְלָה הִיא דְּבוּר שְׂרוּכְבַת עָלָיו, וְהוּא מְרַכְּבָה אֵלֶיהָ בִּימֹת
הַחַל, וְזוֹ שְׂכִינָה, וְזֶה אֲדַנְיִי. קוֹל רוֹכֵב בְּפִיו זֶה יְהוּ"ה, וְסוּד הַדְּבוּר
אֲדַנְיִי שְׁפָתַי תִּפְתַּח וְגוֹמֵר, וְהוּא מְרַכְּבָה לְשִׁנְיָהֶם כְּמוֹ זֶה -
יֵאֱהוּדוֹנָה"י, וְכֵן עוֹלָה מְלֵא"י כְּחֻשְׁבוֹן שְׁנֵי שְׁמוֹת כְּאֶחָד. וְלָכֵן נִקְרָא
מְלֵאךְ שֵׁר הַפְּנִים, שְׁעַל יְדֵי שְׁלִיחַ זֶה מְתִיחְדִים בְּשֵׁשֶׁת יָמֵי הַחַל, אֲבָל
בְּיוֹם שַׁבָּת לֹא עוֹלִים שְׁנֵי שְׁמוֹת אֱלֹהִים, שְׁהֵם עֲמוּד הָאֲמֻצָּעִי וְשְׂכִינְתוֹ,
וְלֹא מְתִיחְדִים עַל יְדֵי שְׁלִיחַ, אֲלֵא בְּצְדִיק חַי הָעוֹלָמִים, וְעָלָיו נֶאֱמַר
כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךְ אֶת הַקּוֹל - הַקּוֹל שֶׁל קְרִיאַת שְׁמַע, וּבַעַל כְּנַפְיָם
יִגִּיד דְּבַר - דְּבוּר שֶׁל תַּפְלָה, וְלֹא עַל יְדֵי שְׁלִיחַ, וְלָכֵן צְדִיק יְסוּד עוֹלָם
הוּא כּוֹלֵל הַכֹּל, וּבּוֹ מְתִיחְדִים שְׁנֵי שְׁמוֹת אֱלֹהִים, וְעַל שְׁנֵי שְׁמוֹת אֱלֹהִים
נֶאֱמַר אֲזִי יִרְנְנוּ עַצֵּי הַיַּעַר. וְנִעְנָה מְלֵאךְ מִתּוֹךְ אֵשׁ מְשֻׁמִּים וְאוֹמֵר, הֵן
הֵן מַעֲשֵׂה מְרַכְּבָה, וְהֵיוּ מְתַקְבְּצִים מְלֵאכֵי הַשָּׁרֵת כְּמוֹ בְּמִזְמוּטֵי חֶתָּן
וְכֵלָה. אָמַר רוּעָה הַנְּאֻמָּן: בְּרוּךְ יְהִי הַמְּנוּרָה הַקְּדוּשָׁה שְׁאָמַר דְּבָרִים
אֱלֹהִים לִיחַד בְּהֵם אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא עִם שְׂכִינְתוֹ.

קוּם אֱלִיָּהוּ נְבִיאָה לִיקְרָא דְּקוֹדֵישָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׂכִינְתֵיהּ, וְיִתְעַרְוּ עִמָּךְ
שְׂאָר נְבִיאֵי, וְעֵבִיד לִיהּ קְנָא בְּהַאי חַבּוּרָא, וְלִכְּל מְשַׁרְיָין דְּאִזְלִין מִתְתַּרְכִּי
בְּתַר קוֹדֵישָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׂכִינְתֵיהּ, לְחַבְּרָא לֹון בְּהַאי חַבּוּרָא, לְאַשְׁתַּכְחָא
בֵּיהּ נִיחָא לְאֱלִין מְשַׁרְיָין דְּנִשְׁמָתֵין דְּאִזְלִין מִתְתַּרְכִּין מְשַׁכִּינְתָא, דְּאִיָּהּ
יְחִידָּהּ אִיכָּה יְשָׁבָה בְּדָד (אִיכָּה א א), וְלֹא שְׁתַּכְחָא בֵּיהּ נִיחָא לְמְשַׁרְיָין
דְּקוֹדֵישָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (יִשְׁעִיחוּ לֵג ז) הֵן אֲרֵאֲלֵם צְעִקוּ חוּצָה
מְלֵאכֵי שְׁלוֹם מֵר יִבְכְּיוּן, וְלִית שְׁלוֹם אֲלֵא קוֹדֵישָׁא בְּרִיךְ הוּא.

קוּם אֱלִיָּהוּ הַנְּבִיא לְכַבּוּד הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְשְׂכִינְתוֹ, וְיִתְעוּרְרוּ עִמָּךְ
שְׂאָר הַנְּבִיאִים, וְעֵשֶׂה לוֹ קוֹן בְּחַבּוּר הַזֶּה, וְלִכְּל הַמְּחֻנּוֹת שְׁהוֹלְכִים
מְגַרְשִׁים אַחַר הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְשְׂכִינְתוֹ, לְחַבְּרָם בְּחַבּוּר הַזֶּה
שְׁתַּמְצָא בּוֹ מְנוּחָה לְמְחֻנּוֹת שֶׁל הַנְּשֻׁמּוֹת הַלְלוּ שְׁהוֹלְכִים מְגַרְשִׁים
מִהַשְׂכִּינָה, שְׁהִיא יְחִידָּה, אִיכָּה יְשָׁבָה בְּדָד, וְלֵהֲמַצָּא בּוֹ מְנוּחָה
לְמְחֻנּוֹת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׁנֶאֱמַר בְּהֵם הֵן אֲרֵאֲלֵם צְעִקוּ חֻצָּה
מְלֵאכֵי שְׁלוֹם מֵר יִבְכְּיוּן, וְאִין שְׁלוֹם אֲלֵא הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

קוּם לְחַבְּרָא לֹון בְּהַאי חַבּוּרָא, דְּהָא פִּד אִית בְּיִשְׂרָאֵל מְשַׁכִּילִים, מְאֱלִין
דְּאִתְמַר בְּהוֹן (דְּנִיאל יד א) וְהַמְשַׁכִּילִים יִזְהִירוּ כְּזֹהֵר הַרְקִיעַ, דָּא דְּאִתְקַרִי

ספר הזהר, דיידעין למפלח למאריהון, ולאפקא אזכרות דשמון דקודשא בריה הוא ושכינתיה בכונה, ולחברא לון בקול דקריאת שמע, ובדבור דצלותא, דאינון תרין שמון יאהדונה"י, דבהון כלילן כל הוויין וכנויין ועשר ספירן.

קום לחברם בחבור הזה, שהרי כשיש בישראל משפילים, מאלו שנאמר בהם והמשפלים יזהרו כזהר הרקיע, זה שנקרא ספר הזהר, שיודעים לעבד את רבונם ולהוציא אזכרות של השמות של הקדוש-ברוך-הוא ושכינתו בכונה, ולחברם בקול של קריאת שמע ובדבור של תפלה, שהם שני השמות - יאהדונה"י, שבהם כלולים כל ההיות והכנויים ועשר הספירות.

כמה מלאכין דאינון חיוון דמרפבתא ושרפים ואופנים, וכל עשר כחות דכלילן בהון דמשמשין לעשר ספירות, כלהו ופניהם וכנפיהם פרודות (יחזקאל א יא) לפומוי, לקבל אליו אזכרות, דאינון יאהדונה"י, בין בקריאת שמע בין בצלותא בין בשירות ותשבחות והודאות, דבכל אזכרה דיפוק מפומוי בכל אתר ובכל ממלל, צריך לכונא דיבור באדניי קול ביהו"ה, וליחדא לון פחדא, ביחדא דאיהו יחיד נעלם, דמחבר לון ומיחד לון פחדא, וביה צריך הכונה, דלא תליא למימר ביה קול ודבור אלא מחשבתא.

כמה מלאכים, שהם חיות המרפבה ושרפים ואופנים וכל עשר הכחות שכלולים בהם, שמשמשים את עשר הספירות, כלם ופניהם וכנפיהם פרודות לפיו כנגד האזכרות הללו שהן יאהדונה"י, בין בקריאת שמע, בין בתפלה, בין בשירות ותשבחות והודאות, שבכל אזכרה שיוציא מפיו בכל מקום ובכל דבור, צריך לכוון הדבור באדניי וקול ביהו"ה וליחדם כאחד ביחד שהוא יחיד נעלם שמחבר אותם ומיחד אותם כאחד, ובו צריך הכונה, שלא תלוי לומר בו קול ודבור, אלא מחשבה.

כד נחית קודשא בריה הוא בקריאת שמע, אתמר בחיוון ואשמע את קול כנפיהם (שם כד), בעשר מיני הלולים, בשיר פשוט דאיהו יי כתי"ר, כפול דאיהו ייה חכמ"ה ובינ"ה, משולש ביהו"ו דאיהו חס"ד גבור"ה תפארת"ת, מרובע ביהו"ה דאיהו נצ"ח הו"ד יסו"ד מלכו"ת, דנטרין צפרא קדישא ישראל ביניהו, וקראן בה לישראל דאיהו עמודא דאמצעיתא, והיינו שמע ישראל, הא נחית לגבה, צריך לקשרא ליה בהדה, וליחדא לון ביחדא חדא בלא פירודא כלל, ובגין דא מאן דשח בנתיים עבירה היא בגדו ההיא שיחה.

כְּשִׁיורֵד הַקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוא בְּקִרְיַאת שְׁמַע, נֹאמֵר בְּחִיּוֹת וְאִשְׁמַע אֶת
קוֹל כְּנִפְיָהֶם, בְּעֶשְׂרָה מִיְּנֵי הַלּוּלָיִם: בְּשִׁיר פְּשׁוּט שֶׁהוּא י' כֶּתִיב, כְּפֹל
שֶׁהוּא י"ה חֲכָמִיָּה וּבִינִיָּה, מְשַׁלֵּשׁ בִּיהִיּוֹ שֶׁהוּא חֲסִיד גְבוּרִיָּה
תַּפְאָרִית, מְרַבֵּעַ בִּיהִיּוֹ שֶׁהוּא נִצְיָח הוֹיֵד יְסוּיֵד מְלֻכוּת, שְׁשׁוּמְרִים
אֶת הַצִּפּוֹר הַקְדוּשָׁה - יִשְׂרָאֵל - בִּינִיָּהֶם, וְקוֹרְאִים בָּהּ לְיִשְׂרָאֵל שֶׁהוּא
הַעֲמוּד הָאֲמֻצָּעִי, וְהֵינּוּ שְׁמַע יִשְׂרָאֵל הַרִי יוֹרֵד אֵלַיָּה, צָרִיךְ לְקַשְׁרוֹ
עִמָּה, וּלְיַחֲדָם בְּיַחְדוֹ אֶחָד לְלֹא פְרוּד כָּלֵל. וְלָכֵן מִי שֶׁשָּׁח בִּינֵתִים אוֹתָהּ
שִׂיחָה, עֲבָרָה הִיא בְיָדוֹ.

וְאִמָּאֵי קִשְׁרִין לִיָּה בְּהַדָּה לְאִי"ח עִם ד', כְּלִילָא מְאַרְבַּע פְּרָשִׁיין, בְּגִין דְּלֹא
יְהֵא פֹרַח מִינָהּ, וְאִשְׁתַּאֲרַת יַחֲדָה, אִיכָה יִשְׁבָּה בְּדָד, וּבְגִין דָּא קִשְׁרִין לִיָּה
בְּהַדָּה בְּכַמָּה קִשְׁוִירֵי דְתַפְלִי, בְּכַמָּה קִשְׁוִירֵי דְצִיצִית, דְּלֹא יִזוּז מִינָהּ.

וְלָמָּה קוֹשְׁרִים אוֹתוֹ עִמָּה לְאִי"ח עִם ד' כְּלוּלָה מְאַרְבַּע פְּרָשִׁיּוֹת? כְּדִי
שֶׁלֹּא יִהְיֶה פֹרַח מִמֶּנָּה וְתִשָּׂאֵר יַחֲדָה, אִיכָה יִשְׁבָּה בְּדָד, וּמִשּׁוּם זֶה
קוֹשְׁרִים אוֹתוֹ עִמָּה בְּכַמָּה קִשְׁוִירֵי תַפְלִין בְּכַמָּה קִשְׁוִירֵי צִיצִית שֶׁלֹּא
יִזוּז מִמֶּנָּה.

דף ג ע"ב

וְכָל קִשְׁרֵי אִיהוּ מְסֻטָּרָא דָּאֵת י', וְתַרְיִין קִשְׁרִין אֲנוּן, דְּאֲנוּן קִשְׁרֵי דְרִישָׁא
קִשְׁרֵי דְדְרוּעָא שְׁמַאלָא, וְאֲנוּן י"י מִן יַאֲהֻדוּנָה י"י, יְהוּיָה אַרְבַּע פְּרָשִׁיין
דְתַפְלִי, וְרֵאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם יְהוּיָה וְכו' (דְּבָרִים כח ט), אֲדַנִּי אַרְבַּע בְּתֵי
דְתַפְלִי, אֲהִיָּה אֲשֶׁר אֲהִיָּה מְלֻגָּא דְתַפְלִי, בְּכִיָּא אֲזַכְרוֹת דְתַפְלִין דְרִישָׁא
וּבְכִיָּא אֲזַכְרוֹת דְתַפְלִין דִּיד, וְדָא אִימָא עֲלָאָה, תַּפְלִי דְמֵאֲרִי עֲלָמָא
קֵאֲרִינָן לִיָּה, תַּפְלִין עַל רִישָׁא דְעֲמוּדָא דְאֲמֻצָּעִיתָא, כְּסִי לִיָּה אִימָא
בְּגַדְפָּהָא דְאִינּוּן רְצוּעִין דְתַפְלִי, וְקִשְׁרִין לִיָּה יִשְׂרָאֵל בְּשִׁכְיִנְתָּא תַתָּאָה
בְּתַפְלִין דִּיד, וְלִיָּה אֲמָרִין שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, בְּרָא דְסָבָא דְסָבִין, וְדָא חֲכָמָה
עֲלָאָה, וְעַל שְׁמִיָּה אֲתַקְרִי עֲמוּדָא דְאֲמֻצָּעִיתָא יִשְׂרָאֵל, שִׁיר אִי"ל שִׁיר
מְשֻׁמָּלָא שִׁיר דְלוּיִם, אִי"ל מִימִנָּא דְכְהֻנָּיָא, עֲמוּדָא דְאֲמֻצָּעִיתָא (דף ג ע"ב)
יִשְׂרָאֵל כְּלִיל תַרְוִיָּהוּ, חֲכָמָה נְחִית בְּבִרְכָתָא דְכְהֻנָּא בִימִנָּא, וּבִיָּה הַרוּצָה
לְהַחֲכִים יְדָרִים, אִימָא נְחִית בְּקְדוּשָׁה דְלִינְוָי מְשֻׁמָּלָא, וּבִיָּה הַרוּצָה
לְהַעֲשִׂיר יְצָפִין, עֲמוּדָא דְאֲמֻצָּעִיתָא קִשְׁוִירָא דְתַרְוִיָּהוּ יַחוּדָא דְתַרְוִיָּהוּ.

וְכָל קִשְׁרֵי הוּא מְצַד שֶׁל הָאוֹת י', וְשְׁנֵי קִשְׁרִים הֵם, שֶׁהֵם קִשְׁרֵי שֶׁל
רֵאשׁ, הַקִּשְׁרֵי שֶׁל זְרוּעַ שְׁמַאל. וְהֵם י' י' מִן יַאֲהֻדוּנָה י"י. יְהוּיָה - אַרְבַּע

פְּרָשִׁיּוֹת הַתְּפִלִּין, וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם יְהוָה וְכוּ'. אַדְנִי - אַרְבַּעַת בֵּיתֵי הַתְּפִלִּין. אֱהִיָּה אֲשֶׁר אֱהִיָּה - מִבְּפָנִים שֶׁל הַתְּפִלִּין, בְּעֶשְׂרִים וָאַרְבַּע אֲזָכָרוֹת הַתְּפִלִּין שֶׁל יָד, וְזוֹ הָאֵם הַעֲלִיּוֹנָה, תְּפִלִּין שֶׁל רִבּוֹן הָעוֹלָם קוֹרְאִים לוֹ, תְּפִלִּין עַל רֹאשׁ הָעַמּוּד הָאֲמֻצָּעִי. מִכֶּסֶה אוֹתוֹ הָאֵם בְּכַנְפֶיהָ, שֶׁהוּא רְצוּעוֹת הַתְּפִלִּין, וְקוֹשְׁרִים אוֹתוֹ יִשְׂרָאֵל עִם הַשְּׂכִינָה הַתְּחַתּוֹנָה בַּתְּפִלִּין שֶׁל יָד, וְלוֹ אוֹמְרִים שָׁמַע יִשְׂרָאֵל, הִבֵּן שֶׁל זָקֵן הַזְּקֵנִים, וְזוֹ חֲכָמָה עֲלִיוֹנָה, וְעַל שְׁמוֹ נִקְרָא הָעַמּוּד הָאֲמֻצָּעִי יִשְׂרָאֵל, שִׁיר אֵ"ל, שִׁיר מִשְׁמָאל, שִׁיר שֶׁל לוֹיִם, אֵ"ל מִיָּמִין שֶׁל הַכְּהֵנִים, הָעַמּוּד הָאֲמֻצָּעִי יִשְׂרָאֵל כּוֹלֵל אֶת שְׁנֵיהֶם. הַחֲכָמָה יוֹרֶדֶת בְּבִרְכַּת הַכֹּהֵן בְּיָמִין, וְבוֹ הַרוּצָה לְהַחֲכִים יְדָרִים, הָאֵם יוֹרֶדֶת בְּקִדְשַׁת הַלוֹיִם מִשְׁמָאל, וְבוֹ הַרוּצָה לְהַעֲשִׂיר יְצַפִּין. עַמּוּד הָאֲמֻצָּעִי הַקָּשֶׁר שֶׁל שְׁנֵיהֶם, הַיְחוּד שֶׁל שְׁנֵיהֶם.

אוֹף הַכִּי יִסוּד חֵי עֲלָמִין, קְשׁוּרָא דְעַמּוּדָא דְאֲמֻצָּעִיתָא וְשְׂכִינְתָא תַּתְּאָה, בְּאֵן אֲתֵר בְּצִלוֹתָא, דְּבִיָּה כְּלִילָן חִי בְּרַכָּאן, וְבִיָּה מִתְּיַחֲדִין תִּרְיִן שְׁמָהוּן כְּחֻדָא אִינוּן יֵאֱהֻדוּנָה, וְחַבּוּרָא דְתִרְיִן שְׁמָהוּן צְרִיכִין בְּחֻשָּׁא, וְרָזָא דְמִלָּה (יחזקאל א כה) בְּעַמְדָם תִּרְפִּינָה כְּנִפְיָהוּ, בְּעַמְדָם יִשְׂרָאֵל בְּצִלוֹתָא דְעַמְיָדָה חִיוּוֹן תִּרְפִּינָה כְּנִפְיָהוּ דְלֹא לְמִשְׁמַע בְּהוֹן קָלָא, דְתַמְּן קוֹל דְמָמָה דְקָה (מ"א יט יב), קִדְשׁ הַקְּדוּשִׁים דְאִיְהוּ בְעַמְיָדָה, בְּגִין דְתַמְּן קָאֲתָא מִלְכָּא.

אִף כִּד יִסוּד חֵי הָעוֹלָמִים, הַקָּשֶׁר שֶׁל הָעַמּוּד הָאֲמֻצָּעִי וְהַשְּׂכִינָה הַתְּחַתּוֹנָה בְּאִיזָה מְקוֹם בַּתְּפִלָּה, שְׁבוּ כְּלוּלִים שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה בְּרִכּוֹת, וְבוֹ מִתְּיַחֲדִים שְׁנֵי שְׁמוֹת כְּאֶחָד - הֵם יֵאֱהֻדוּנָה, וְחַבּוּרָם שֶׁל שְׁנֵי הַשְּׁמוֹת צְרִיכִים בְּחֻשָּׁא, וְסוּד הַדְּבָר - בְּעַמְדָם תִּרְפִּינָה כְּנִפְיָהוּ. בְּעַמְדָם יִשְׂרָאֵל בַּתְּפִלָּת הָעַמְיָדָה, הַחִיוּת תִּרְפִּינָה כְּנִפְיָהוּ שְׁלֹא לְהַשְׁמִיעַ בָּהֶם קוֹל, שְׁשֵׁם קוֹל דְמָמָה דְקָה, קִדְשׁ הַקְּדוּשִׁים שֶׁהוּא בְעַמְיָדָה, מְשׁוּם שְׁשֵׁם בָּא הַמְּלִד.

דְּהָא בְּרוּחַ גְּדוּלָה וּבְרַעַשׁ וּבְאֵשׁ, דְאֲשַׁתְּמַעוּן בְּהוֹן גְּדַפֵּי חִיוּוֹן לָא אֲתָא מִלְכָּא, אֲלֵא בְּקוֹל דְמָמָה דְקָה, דְאִיְהִי בְּתֵר רּוּחַ רַעַשׁ אֵשׁ, וְאִיְהִי רְבִיעָאָה לוֹן, וְעֲלִיְהוּ אָמַר יְחִזְקֵאל (א ד), וְאֲרָא וְהִנֵּה רּוּחַ סְעָרָה בָּאָה מִן הַצָּפוֹן, עָנָן גְּדוּל, וְאֵשׁ מִתְּלַקְחַת, הָא אִינוּן תְּלַת, דְרַכִּיבִין בְּהוֹן תְּלַת אֲתוּוֹן הוּיָהּ, קוֹל דְמָמָה דְקָה דָּא י' מִן הוּהִי, וְאִיְהִי י' מִן אַדְנִי, תַּמְּן קָא אֲתָא מִלְכָּא דְאִיְהוּ יְהוָה. דְכָל הוּיָהּ דְשְׁלִיט הִי עַל וִי הִי עַל י' נּוֹקְבָא אִיְהִי הַהוּיָהּ, כְּגוֹן טָפָה דְנוֹקְבָא כִּד שְׁלִיט עַל טָפָה דְדְכוּרָא בֵּת אִיְהִי.

שְׁהָרִי בְרוּחַ גְדוּלָה וּבְרַעַשׁ גְדוּל וּבְאֵשׁ, שְׁנַשְׁמָעִים בָּהֶם כְּנִפְי הַחַיּוֹת,
לֹא בָּא הַמֶּלֶךְ, אֲלָא בְּקוֹל דְּמָמָה דְּקָה, שְׁהִיא אַחַר רוּחַ רַעַשׁ וְאֵשׁ,
וְהִיא רְבִיעִית לָהֶם, וְעַלֵּיהֶם אָמַר יְחִזְקֵאל, וְאַרְא וְהִנֵּה רוּחַ סְעָרָה
בָּאָה מִן הַצָּפוֹן עָנָן גְּדוּל וְאֵשׁ מִתְלַקַּחַת. הָרִי הֵם שְׁלֹשׁ, שְׁרוּכְבִים בָּהֶם
שְׁלֹשׁ הָאוֹתִיּוֹת הוּיִהּ. קוֹל דְּמָמָה דְּקָה, זֹו יִ מִן הוּהוּיִי, וְהִיא יִ מִן
אֲדַנְיִי, שָׁם בָּא הַמֶּלֶךְ שֶׁהוּא יְהוּיִהּ, שְׁכָל הוּיִי שֶׁשׁוֹלֶטֶת הִי עַל וִי, הִי
עַל יִ, נִקְבָּה הִיא הַהוּיִי, כְּמוֹ טָפָה שֶׁל נִקְבָּה כְּשֶׁשׁוֹלֶטֶת עַל הַטָּפָה
שֶׁל זָכָר, הִיא בַת.

אֲתָא אֱלִיָּהוּ וְכָל מְאָרֵי מְתִיבְתָא, וְאַשְׁתַּטְחוּ קַמִּיהּ וְאָמְרוּ, סִינִי סִינִי מָאן
יָכִיל לְמֵימַר מְלִין קַמָּךְ, אֲלָא בְּקוֹל דְּמָמָה דְּקָה, דְּבַפְּוּמָךְ קָא אֲתִי מְלָכָא,
קוּם אֱלִיָּהוּ תַקִּין לְבוּשֵׁי מְלָכָא וּמְטְרוֹנִיתָא, דְּאַנְתָּ כְּהָנָא, תַקִּין לִיהּ
לְקוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא אַרְבַּע בְּגָדֵי לָבָן, וְאַרְבַּע בְּגָדֵי זָהָב לְמְטְרוֹנִיתָא, דְּאַתְמַר
בָּהּ (תַּהֲלִים מַה יֵד) כָּל כְּבוֹדָה בַת מְלָךְ פְּנִימָה מִמְשַׁבְּצוֹת זָהָב לְבוּשָׁה.

בָּא אֱלִיָּהוּ וְכָל רְאֵשֵׁי הַיְשִׁיבָה, וְהַשְׁתַּטְחוּ לְפָנָיו וְאָמְרוּ: סִינִי, סִינִי, מִי
יָכוֹל לֹמַר דְּבָרִים לְפָנָיו, אֲלָא בְּקוֹל דְּמָמָה דְּקָה שְׁבַפְּוּמָךְ בָּא הַמֶּלֶךְ.
קוּם אֱלִיָּהוּ, תַקִּין לְבוּשֵׁי הַמֶּלֶךְ וְהַגְּבִירָה, שְׁאַתָּה כְּהֵן. תַקִּין לְקוּדְשֵׁי-
בְּרִידָה- הוּא אַרְבַּע בְּגָדֵי לָבָן, וְאַרְבַּע בְּגָדֵי זָהָב לְגַבִּירָה, שְׁנֵאמַר בָּהּ
כָּל כְּבוֹדָה בַת מְלָךְ פְּנִימָה מִמְשַׁבְּצוֹת זָהָב לְבוּשָׁה.

אַרְבַּע בְּגָדֵי לָבָן כְּלֵהוּ רַחֲמֵי בְּשֵׁמָא דִּיהוּיִהּ, וְלִית מָאן דְּמַחִיל בְּהוּן עַרְיִין
אֲלָא אִיהוּ, אַרְבַּע בְּגָדֵי זָהָב כְּלֵהוּ דִּינָא מְסַטְרָא דְּאֲדַנְיִי, וְלִית מָאן דְּמַחִיל
עַל עֲבוּדָה זָרָה אֲלָא אִיהִי, דְּשִׁלְטָאן שְׁפַחָה בְּאַתְרַּ דְּגַבִּירָתָהּ.

אַרְבַּע בְּגָדֵי לָבָן כְּלֵם רַחֲמִים בְּשֵׁם שֶׁל יְהוּיִהּ, וְאִין מִי שְׁמוּחַל בָּהֶם
עַרְיֹת אֲלָא הוּא. אַרְבַּע בְּגָדֵי זָהָב כְּלֵם דִּין מְצַד שֶׁל אֲדַנְיִי, וְאִין מִי
שְׁמוּחַל עַל עֲבוּדָה זָרָה אֲלָא הִיא, שְׁשׁוֹלֶטִים שְׁפַחָה בְּמָקוֹם גַּבִּירָתָהּ.

כְּשִׁמְיָה כֹּן כְּרִסְיָיָה, כֹּן לְבוּשִׁיָּה, וּבְאֵלִין לְבוּשִׁין לֹא אֲתַלְבֵּשׁ עַד כְּעֵן מִיּוּמָא
דְּאַתְחַרְבֵּי בִי מְקוּדְשָׁא, דְּהָא כְּתִיב (ישעיה נג) אֲלַבִּישׁ שְׂמִים קְדָרוֹת, וּשְׂכִינְתָא
אֲתַמַּר בָּהּ (שִׁיר א ו) אֵל תְּרַאוּנִי שְׂאֲנִי שְׁחַרְחוֹרַת, בְּגִין דְּאִיָּהִי בְּגִלוּתָא,
וְכְרִסְיָא דִּילָהּ פְּגִימָא בְּחוּבִין דִּישְׂרָאֵל, דְּתַמְּן נִשְׁמַתִּין דִּישְׂרָאֵל, וּבְגִין דָּא
זְכָאָה אִיהוּ מָאן דְּתַקִּין לָהּ כְּרִסְיָא בְּצִלוּתָא דִּילִיָּהּ, בְּפַקוּדִין דִּילִיָּהּ, בְּתַר
דְּאִיָּהוּ מִתַּמְּן כְּרִסְיָא פְּגִים בְּגִינִיָּהוּ, וְאַסְתַּלַּק שָׁם יְהוּיִהּ מִתַּמְּן, דְּאִיָּהוּ

לֹא שָׂרִיָּא בְּאַתֵּר פְּגִים, הִדָּא הוּא דְכְתִיב (ויקרא כא כא) כֹּל אִישׁ אֲשֶׁר בּוֹ מוּם
לֹא יִקְרַב, אוּף הֲכִי בְנִשְׁמַתָּא פְּגִימָא לֹא שָׂרִיָּא.

כְּשֵׁמוּ כֹּן כְּסָאוֹ, כֹּן לְבוּשׁוֹ, וּבְלְבוּשֵׁים הִלְלוּ לֹא מִתְלַבֵּשׁ עַד כְּעַת מִיּוֹם
שְׁנַחֲרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, שְׁהָרִי כְּתוּב אֲלֵבִישׁ שְׁמִים קִדְרוֹת, וּבְשִׁכְיִנָּה
נֶאֱמַר אֵל תִּרְאַנִי שְׂאֲנִי שְׁחַרְחֹרֶת, מְשׁוּם שֶׁהִיא בְּגָלוֹת, וְהַכְּסָא שְׁלָה
פְּגוּם בְּחֻטְאֵי יִשְׂרָאֵל, שְׁשֵׁם הַנְּשָׁמוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְלָכֵן אֲשָׁרִי מִי
שְׁמַתְקוֹן לָהּ כְּסָא בְּתַפְלָתוֹ, בְּמִצּוֹת שְׁלוֹ. אַחַר שֶׁהוּא מְשֵׁם, הַכְּסָא
פְּגוּם בְּגִלְלָם, וּמִסְתַּלַּק שֵׁם יְהוּ"ה מְשֵׁם, שֶׁהוּא לֹא שׁוֹרָה בְּמִקּוֹם
פְּגוּם. זֶהוּ שְׁכַתּוּב כֹּל אִישׁ אֲשֶׁר יִהְיֶה בּוֹ מוּם לֹא יִקְרַב, אִף כִּדְ בְנִשְׁמָה
פְּגוּמָה לֹא שׁוֹרָה.

זְכָאָה אִיהוּ מָאן דְּאֲשָׁלִים נִשְׁמַתִּיה, לְשָׂרִיָּא בִּיה שֵׁם יְהוּ"ה, וְעֵבִיד לִיה
כְּרִסְיָא לְגַבִּיה, וְזְכָאָה פּוּמָא דְּמִתְחַבֵּר בֵּה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עִם שְׁכִינְתִּיה
דְּאִיהוּ תּוֹרַת יְהוּ"ה, וְזְכָאָה אִיהוּ מָאן דְּלְבִישׁ מַלְכָּא וּמִטְרוּנִיתָא בְּעֶשֶׂר
סְפִירָן דְּבְרִיאָה, דְּכֻלְיָן בְּשֵׁם יֵאֱהוּדוּנָה"י, כְּשִׁמְיָה כֹּן לְבוּשׁוֹהִי.

אֲשָׁרִי מִי שְׁמִשְׁלִים נִשְׁמַתוֹ לְהַשְׁרוֹת בֵּה שֵׁם יְהוּ"ה וְעוֹשֶׂה לוֹ כְּסָא
אֱלִיו, וְאֲשָׁרִי הִפָּה שְׁמַתְחַבֵּר בּוֹ הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא וְשְׁכִינְתּוֹ, שֶׁהִיא
תּוֹרַת יְהוּ"ה, וְאֲשָׁרִי הוּא מִי שְׁמִלְבִּישׁ הַמְּלֶכֶךְ וְהַגְּבִירָה בְּעֶשֶׂר
הַסְּפִירוֹת שֶׁל בְּרִיאָה שְׁכֻלִילִים בְּשֵׁם יֵאֱהוּדוּנָה"י, כְּשֵׁמוֹ כֹּן לְבוּשָׁיו.

וּמָאן דְּתַקִּין לִיה סוּסָא, דְּאֲתָמַר בֵּה (שיר א ט) לְסוּסְתִי בְּרַכְבִּי פְּרָעָה
דְּמִיתִיךְ רַעֲיָתִי, דְּאִיהִי מְרַכְבָּה דִּילִיה, דְּבִיּוּמֵי דְּשִׁבְתוֹת וְיָמִים טוֹבִים
אִיהוּ לְבוּשׁ לְבוּשֵׁי מַלְכוּתָא, דְּאִינוּן עֶשֶׂר סְפִירוֹת דְּבְרִיאָה, וּבִיּוּמֵי דְּחוּל
לְבִישׁ עֶשֶׂר כְּתוֹת דְּמַלְאָכָא, דְּמִשְׁמֵשִׁי לוֹן לְעֶשֶׂר סְפִירָן דְּבְרִיאָה.

וּמִי שְׁמַתְקִין לוֹ סוּסָה, שְׁנֶאֱמַר בֵּה לְסוּסְתִי בְּרַכְבִּי פְּרָעָה דְּמִיתִיךְ
רַעֲיָתִי, שֶׁהִיא מְרַכְבָּה שְׁלוֹ, שְׁבִימֵי הַשְּׁבָתוֹת וְיָמִים טוֹבִים הוּא לְבוּשׁ
בְּלְבוּשֵׁי מַלְכוּת, שֶׁהוּן עֶשֶׂר סְפִירוֹת שֶׁל בְּרִיאָה, וּבִימֹת הַחֹל לְבוּשׁ
בְּעֶשֶׂר כְּתוֹת שֶׁל מַלְאָכִים שְׁמִשְׁמֵשִׁים אוֹתָם, אֵת עֶשֶׂר סְפִירוֹת
הַבְּרִיאָה.

דְּעֶשֶׂר סְפִירוֹת דְּאֲצִילוֹת מַלְכָּא בְּהוּן, אִיהוּ וְגִרְמִיָּה חַד בְּהוּן, אִיהוּ וְחִיּוּי
חַד בְּהוּן, מַה דְּלָאוּ הֲכִי בְּעֶשֶׂר סְפִירוֹת דְּבְרִיאָה, דְּלָאוּ אִינוּן וְחִיּוּהוּן חַד,
לָאוּ אִינוּן וְגִרְמִיָּהוּן חַד.

שְׁעֶשֶׂר סְפִירוֹת שֶׁל הָאֲצִילוֹת, הַמְלֻךְ בָּהֶם, הוּא וְעֲצֻמוֹ אֶחָד בָּהֶם, הוּא וְחִיּוֹ אֶחָד בָּהֶם, מָה שְׂאִין כֹּן בְּעֶשֶׂר הַסְּפִירוֹת שֶׁל הַבְּרִיאָה, שְׁהֵם וְחִיּוֹתָם אֵינָם אֶחָד, שְׁהֵם וְעֲצָמָם אֵינָם אֶחָד.

דף ד ע"א

וְעַלֵּת עַל כָּלָּא הוּא נְהִיר (נ"א נחית) בְּעֶשֶׂר סְפִירוֹת דְאֲצִילוֹת, וּבְעֶשֶׂר סְפִירוֹת דְבְּרִיאָה, וְנְהִיר בְּעֶשֶׂר כְּתוּבֵי דְמַלְאכְיָא, וּבְעֶשֶׂר גְּלַגְלֵי דְרַקִּיעָא, וְלֹא אֲשַׁתְּנִי בְּכָל אֲתֵר. (דף ד ע"א) קוּם יְחֻזְקָא לְנְבִיאָה, לְגַלְגָּא אֵלִין מְרֹאוֹת קָמִי שְׂכִינְתָא, דְאֲתַמַּר בְּהוֹן (יחזקאל א יג) וּדְמוּת הַחַיּוֹת מְרֹאֵיהֶם כְּגַחְלֵי אֵשׁ, בְּנִקּוּדֵי אֲוֵרִיתָא וְטַעֲמֵי דְאֲוֵרִיתָא, דְעֲלִיָּהוּ דְאֲתַוּוּן אֲתַמַּר (שס) וּדְמוּת הַחַיּוֹת, מְרֹאֵיהֶם כְּגַחְלֵי אֵשׁ אֵלִין אֵינּוּן נְקוּדִין, בּוֹעֵרוֹת כְּמֵרְאָה הַלְפִידִים אֵלִין טַעֲמִי, וּבְהוֹן (דניאל יב ג) וְהַמְשַׁכְּלִים יִזְהִירוּ כְּזֹהַר הַרְקִיעַ, וְהַמְשַׁכְּלִים אֵלִין אֲתַוּוּן, יִזְהִירוּ אֵלִין נְקוּדִין דְנְהִירוּן בְּהוֹן, כְּזֹהַר אֵלִין טַעֲמִי.

וְעַלֵּת עַל הַכֹּל, הוּא מְאִיר (יורד) בְּעֶשֶׂר סְפִירוֹת שֶׁל אֲצִילוֹת, וּבְעֶשֶׂר הַסְּפִירוֹת שֶׁל בְּרִיאָה, וּמְאִיר בְּעֶשֶׂר כְּתוּבֵי שֶׁל מַלְאכִים, וּבְעֶשְׂרָה גְּלַגְלֵי הַרְקִיעַ, וְלֹא מִשְׁתַּנֵּה בְּכָל מְקוֹם. קוּם יְחֻזְקָא לְנְבִיאָה לְגַלוֹת אֶת הַמְרֹאוֹת הַלְלוּ לְפָנֵי הַשְּׂכִינָה, שְׁנֶאֱמַר בָּהֶם וּדְמוּת הַחַיּוֹת מְרֹאֵיהֶם כְּגַחְלֵי אֵשׁ, בְּנִקּוּדֵי הַתּוֹרָה וְטַעֲמֵי הַתּוֹרָה, שְׁעַל הָאוֹתִיוֹת נֶאֱמַר וּדְמוּת הַחַיּוֹת, מְרֹאֵיהֶם כְּגַחְלֵי אֵשׁ אֵלִין הֵם הַנְּקֻדוֹת, בְּעֵרוֹת כְּמֵרְאָה הַלְפִידִים אֵלִין הַטַּעֲמִים, וּבָהֶם וְהַמְשַׁכְּלִים יִזְהִירוּ כְּזֹהַר הַרְקִיעַ. וְהַמְשַׁכְּלִים - אֵלִין הָאוֹתִיוֹת, יִזְהִירוּ - אֵלִין הַנְּקֻדוֹת שְׂמֵאִירוֹת בָּהֶם, כְּזֹהַר - אֵלִין הַטַּעֲמִים.

וּשְׂכִינְתָא כְּלִילָא מְכַלְהוּ, עֲלָה אֲתַמַּר (יחזקאל א יג) הִיא מִתְהַלְכַת בֵּין הַחַיּוֹת, דְאֵינּוּן חִיּוֹן עֲלָאִין דְנִקּוּדֵי דְטַעֲמִי, וְחִיּוֹן תַּתְּאִין דְנִקּוּדֵי דְאֲתַוּוּן, כְּגוּוֹנָא דָא הֵ, וְאֵנּוּן סְגוּלַתְיָא לְעֵילָא תְּלַת חִיּוֹן עֵילָאִין, דְרַמִּיזִין י' י' י' בְּרֵאשֵׁי תִיבוֹת יְהו"ה יְהו"ה יְהו"ה, וְאֵינּוּן יְהו"ה מְלֻךְ יְהו"ה מְלֻךְ יְהו"ה יְהו"ה יְהו"ה יְהו"ה, אֲנִפֵי תְּלַת חִיּוֹן עֵילָאִין, דְאֵינּוּן חֲסִ"ד גְּבוּרָ"ה תַּפְאָרִ"ת, וְלַתְּתָא סְגוּ"ל דְאֵינּוּן חִיּוֹן תַּתְּאִין, אֲנִפֵי נְצִ"ח יְסוּ"ד וְהוּ"ד, דְרַמִּיזִין בִּיבְרָכָ"ךְ יְהו"ה יְהו"ה יְהו"ה יְהו"ה יְהו"ה, נְקוּדָה דְאֲמַצְעִיתָא חִיָּה שְׁשֻׁמָּה אֲדָם כְּגוּוֹנָא דָא הֵ, הִיא מִתְהַלְכַת בֵּין הַחַיּוֹת, דְאֵינּוּן תְּלַת לְעֵילָא, וְתְּלַת לַתְּתָא, כְּגוּוֹנָא דָא הֵ.

והשכינה כלולה מכלם, עליה נאמר היא מתהלכת בין החיות, שהן החיות העליונות של נקדות הטעמים, וחיות התחתונות של נקדות האותיות, כמו זה: (ציוור) והם סגולת"א למעלה, שלש חיות עליונות שרמוזות י י י בראשי תבות יהו"ה יהו"ה יהו"ה, והם יהו"ה מלך, יהו"ה מלך, יהו"ה ימלך, פני שלשת החיות העליונות שהן חס"ד גבור"ה תפארת"ת. ולמטה סגול"ל שהם החיות התחתונות - פני נצ"ח יסו"ד והו"ד, שרמוזים ביברכ"ך יהו"ה, יא"ר יהו"ה, יש"א יהו"ה. הנקדה של האמצע - חיה ששמה אדם, כמו זה: ה, היא מתהלכת בין החיות, שהם שלש למעלה ושלש למטה, כמו זה: (ציוור)

איהי רביעאה לכל תלת, ושביעאה לשית. ורזא דתלת חיוון תתאין, עליהו איהו קא רמיז ויהי בשלשים שנה (יחזקאל א א), ועל נקודא דאמצעיתא קא רמיז ברביעי, דאיהו ארבע אנפי אדם, חכמה עלאה כ"ח מ"ה, דאתמר ביה (שם כו) דמות כמראה אדם עליו מלמעלה, וכלא ברזא דנקודי דאת ה.

היא רביעית לכל השלש ושביעית לשש. והסוד של שלש החיות התחתונות, עליהם הוא רומז ויהי בשלשים שנה, ועל הנקדה שבאמצע רומז ברביעי, שהוא ארבע פני אדם, חכמה עליונה - כ"ח מ"ה, שנאמר בו דמות כמראה אדם עליו מלמעלה, והכל בסוד הנקדות של אות ה (ציוור)

בחמשה לחדש, דא את ה', דאיהי אלהיים, פנויי לשם יהו"ה, ואיהי פרסא, דהכי סליק הכס"א כחושבון אלהיים.

בחמשה לחדש, זו האות ה', שהיא אלהיים, פנויי לשם יהו"ה, והיא הכסא, שקד עולה הכס"א כחשבון אלהיים.

ואיהי כתר עליון, חמישאה לארבע חיוון עלאין, וחמישאה לארבע תתאין, ואיהי פרסא למארי כלא, אדון על כלא, דאיהו טמיר וגניז

והיא כתר עליון חמישית לארבע החיות העליונות, וחמישית לארבע התחתונות, והיא כסא לרבון הכל, אדון על הכל, שהוא טמיר וגניז.

וְאִי תִימָא דְרָזָא דָּא חֲזָא יְחֻזְקָאֵל, לֹא הוּהּ אֶלָּא דְמוּת דְאֵלִין חִיוּן, וְלֹא דְחֲזָא חִיוּן, אֶלָּא כְּמִלְכָּא דְשִׁלַּח שְׁטֵר בְּחוּתְמִיָּה, וְדִיוֹקְנָא דְמִלְכָּא רְשִׁימָא עַל שְׁעוּה מְחוּתְמִיָּה. דְבִסְפִירָן דְאֶצִּילוּת אִיהוּ דִּיוֹקְנָא דְמִלְכָּא מְמֵשׁ, וּבִסְפִירָן דְבְּרִיאָה חוּתְמָא דְמִלְכָּא, וּבִסְפִירָן דִּיצִירָה וּבְמִלְאָכִין דְאִינוּן חִיוּן צִיורָא דְחוּתְמָא בְּשְׁעוּה, וּבְגִין דָּא אֶתְמַר בְּמִרְאוּת יְחֻזְקָאֵל (ס) דְמוּת כְּמִרְאָה אָדָם, וְדְמוּת הַחַיּוֹת, וְלֹא הַחַיּוֹת מְמֵשׁ. לְמָאן דְכָל יוֹמוֹי לֹא חֲזָא מִלְכָּא, וְהוּהּ בֶּן כְּפָר, וְשָׂאִיל בְּגִינְיָה, וְרְשִׁימִין לִיהָ עַל טְבֻלָּא אוּ עַל גֵּייר דִּיוֹקְנִיָּה.

וְאִם תֵּאמַר שְׁסוּד זֶה רָאָה יְחֻזְקָאֵל - לֹא הִיָּה אֶלָּא דְמוּת הַחַיּוֹת הַאֵלֶּה, וְלֹא שְׁרָאָה חַיּוֹת, אֶלָּא כְּמוֹ מִלְכָּא שְׁשִׁלַּח שְׁטֵר בְּחוּתְמוֹ, וְדִיוֹקְנֵי הַמִּלְכָּא רְשׁוּם עַל שְׁעוּה מְחוּתְמוֹ, שְׁבִסְפִירוֹת הַאֶצִּילוּת הוּא דִּיוֹקְנֵי הַמִּלְכָּא מְמֵשׁ, וּבִסְפִירוֹת הַבְּרִיאָה - חוּתְמֵי הַמִּלְכָּא, וּבִסְפִירוֹת הַיצִירָה וּבְמִלְאָכִים שֶׁהֵם חַיּוֹת - הַצִּיּוֹר שֶׁל הַחוּתְמֵי בְּשְׁעוּה. וְלָכֵן נֵאמַר בְּמִרְאוּת יְחֻזְקָאֵל, דְמוּת כְּמִרְאָה אָדָם, וְדְמוּת הַחַיּוֹת, וְלֹא הַחַיּוֹת מְמֵשׁ. לְמִי שֶׁכָּל יָמָיו לֹא רָאָה מִלְכָּא וְהִיָּה בֶּן כְּפָר, וְשָׂאֵל בְּשִׁבְלוֹ, וְרוֹשְׁמִים לוֹ עַל טְבֻלָּה אוּ עַל גֵּייר אֶת דִּיוֹקְנוֹ.

וְאִית נְקוּדָה דְכָל עֲלָמָא תִּלְיָא תְּחוּתָהּ, כְּגוֹן שְׁמֵשׁא לְגַבֵּי תַּתְּאִין, אֶתְחַזְיָא לְבַנֵּי נְשָׂא תְּחוּת רְקִיעָא כְּנְקוּדַת קַמִּיָּץ, וְאִיהוּ כְּמָה זְמַנִּין רַב מְכַל אֶרְעָא, כָּל שְׁכֹן נְקוּדִין דְאֹרִייתָא, לְגַבֵּי גוּבַה דְלַהוּן, וְאֶתְחַזְיָין לֹן נְקוּדִין. (עד כאן).

וְיֵשׁ נְקוּדָה שְׁכַל הָעוֹלָם תְּלוּי תְּחַתֵּיהָ, כְּמוֹ הַשֶּׁמֶשׁ אֵל תְּחַתְּוֹנִים נְרִאִית לְבַנֵּי אָדָם תְּחַת הָרְקִיעַ כְּנְקוּדַת קַמִּיָּץ, וְהִיא כְּמָה פְּעָמִים גְּדוּלָּה מְכַל הָאָרֶץ, כָּל שְׁכֹן נְקוּדוֹת הַתּוֹרָה לְגַבֵּי גְּבָהִם, וְנִרְאוּת לְנוּ הַנְּקוּדוֹת. (עד כאן).

וְאִנִּי בְּתוּךְ הַגּוּלָּה עַל נְהַר כְּבָר (יְחֻזְקָאֵל א א), דָּא נְהַר דִּינוּר נְגִיד וְנִפִּיק מִן קְדָמוּהִי, אֶלְף אֶלְפִים יִשְׁמְשׁוּנִיָּה, וְרְבוּא רְבוּן דְמִלְאָכִיא קְדָמוּהִי יְקוּמוּן, דִּינָא יְתִיב, וְסִפְרִין פְּתִיחוּ (דְנִימָל ז ט), דְאִינוּן תְּלַת סְפָרִין דְנִפְתְּחִין בְּרֵאשׁ הַשְּׁנָה, וּבִיָּה טְבֻלִין נִשְׁמַתִּין בְּהַאי נְהַר דִּינוּר, מְזוּהָמְתָן דְמְזוּהָמִין בְּעֲלָמָא שְׁפֵלָה, וְדָא מִטְטְרוּיָן, בְּדִיוֹקְנָא דְצַדִּיק יְסוּד עֲלָמָא, דְאִיהוּ נְהַר דִּינוּר מִסְטְרָא דְגְבוּרָה, נְהַר פְּלָגִיו מִסְטְרָא דְחֶסֶד, פְּלָגִי מִים, וְהַאי אִיהוּ עַל נְהַר כְּבָר, מְאִי כְּבָר, דָּא מִטְטְרוּיָן, רְכִיב לְעַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא, וְיִרְכַּב עַל כְּרוּב וְיַעֲרֵף (תְּהֵלִים יח יא), וְאִיהוּ רְכִיב אֵשׁ וְסוּסֵי אֵשׁ (מִי"ב ב יא), כְּלִיל שְׁתִּין רְבוּא מְרַכְבוֹת, וּמִסְטְרָא דְצַדִּיק חֵי עֲלָמִין הוּא כְּלִיל י"ח רְבוּא מְרַכְבוֹת, וְהִיָּינוּ רְכִיב אֱלֹהִיִּים רְבוּתִים אֶלְפֵי שְׁנָאָן (תְּהֵלִים סח יח), וְאוּקְמוּהָ מְאִרֵי מִתְּנִיתִין תְּרֵי אֶלְפֵי שְׁאִינָן מִתְּרִין רְבוּא, דְאִנוּן כָּל רְבוּא עֶשְׂרֵת אֶלְפִים, רְבוּתִים

עֲשָׂרִים אֲלָפִים, תָּרִי שְׁאֵינֶן, אֲשֶׁתְּאָרוּ תַמְנִי (דף ד ע"ב) סְרִי אֲלָפִי, דְּנַחְתִּין עִם
מַטְטְרוּיִן לְקַבֵּל י"ח בְּרָכָאן דְּצְלוֹתֵינוּ דְיִשְׂרָאֵל, לְסַלְקָא לֹון קָמִי קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, חִי עֲלָמִין, צְדִיק יְסוּד עוֹלָם, וּבְרָכוֹת לְרֵאשׁ צְדִיק.

וְאֲנִי בְּתוֹךְ הַגּוֹלָה עַל נְהַר כְּבָר - זֶה נְהַר דִּינּוּר שְׁשׁוּפֵעַ וְיוֹצֵא מִלְּפָנָיו,
אֲלָף אֲלָפִים יִשְׁמְשׁוּ אוֹתוֹ, וְרַבּוּא רְבּוּת שֶׁל מְלֶאכִים עוֹמְדִים לְפָנָיו,
הַדִּין יוֹשֵׁב, וְהַסְפָּרִים נִפְתָּחוּ, שֶׁהֵם שְׁלֶשֶׁת הַסְפָּרִים שֶׁנִּפְתָּחוּ בְּרֵאשׁ
הַשָּׁנָה, וְבוֹ טוֹבְלוֹת הַנְּשָׁמוֹת בְּנְהַר דִּינּוּר הַזֶּה מְזַהְמָתָן שְׁמִזְזָה מִים
בְּעוֹלָם הַשָּׁפֵל, וְזֶה מַטְטְרוּיִן בְּדַמּוֹת שֶׁל צְדִיק יְסוּד עוֹלָם, שֶׁהוּא נְהַר
דִּינּוּר. מְצַד הַגְּבוּרָה - נְהַר פְּלָגִיו, מְצַד הַחֶסֶד - פְּלָגֵי מִים. וְזֶהוּ עַל נְהַר
כְּבָר. מַה זֶה כְּבָר? זֶה מַטְטְרוּיִן, רְכִ"ב לְעַמּוּד הָאֲמֻצָּעִי. וְיִרְכַּב עַל כְּרוֹב
וְיַעַף, וְהוּא רָכַב אֵשׁ וְסוֹסֵי אֵשׁ, כּוֹלֵל שְׁשִׁים רַבּוּא מְרַכְּבוֹת, וּמְצַד שֶׁל
צְדִיק חֵי הָעוֹלָמִים הוּא כּוֹלֵל שְׁמוֹנֶה עָשָׂר רַבּוּא מְרַכְּבוֹת, וְזֶהוּ רָכַב
אֱלֹהִיִּים רַבְתִּים אֲלָפֵי שְׁנָאן, וּבַעֲלֵי הַמְּשָׁנָה פְּרִשׁוּהָ שְׁנֵי אֲלָפִים,
שְׁאֵינָם מְשָׁנֵי רַבּוּא, שֶׁהֵם כָּל רַבּוּא עֲשָׂרֵת אֲלָפִים, רַבּוּתִים - עֲשָׂרִים
אֲלָף. שְׁנֵים שְׁאֵינֶן, נִשְׁאָרוּ שְׁמוֹנֶה עָשָׂר שְׁיִוְרָדִים עִם מַטְטְרוּיִן לְקַבֵּל
שְׁמוֹנֶה עָשָׂר בְּרָכוֹת שֶׁל תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל לְהַעֲלוֹתָם לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ-
בְּרוּךְ-הוּא, חֵי הָעוֹלָמִים, צְדִיק יְסוּד עוֹלָם, וּבְרָכוֹת לְרֵאשׁ צְדִיק.

וְאֲנִי בְּתוֹךְ הַגּוֹלָה דָּא שְׁכִינְתָּא, נִפְתָּחוּ הַשְּׁמַיִם, ה' רְקִיעֵי דִּיּוֹמָא תִּנְיָנָא, ה'
דְּהַשְּׁמַיִם, דְּבָהּ רְשִׁימִין חִינוּן, דְּמְקוֹרֵיהוֹן יוּ"ד הִי וְאִ"ו הִי (נִי"א יו"ד הִי"א
וְאִ"ו הִי"א), יְהוּ"ה, וְאַרְבָּעָה מְרֵאוֹת אֱלֹהִיִּים (יחזקאל א א), חֲמִשׁ אֹר דִּיּוֹמָא
קְדָמָה, לְקַבֵּל ה' קְדָמָה, כְּלִיל מְחִמֵּשׁ אֹר, דְּאִיהוּ אֲאֵאָאָ פְּתוּחֵי
חוֹתָם קְדָשׁ לִיהוּ"ה (שְׁמוֹת כח לו).

וְאֲנִי בְּתוֹךְ הַגּוֹלָה - זֶה שְׁכִינָה. נִפְתָּחוּ הַשְּׁמַיִם - חֲמִשָּׁה רְקִיעִים שֶׁל
הַיּוֹם הַשְּׁנִי. ה' שֶׁל הַשְּׁמַיִם, שְׁבָה רְשׁוּמִים הַחִיּוֹת, שְׁמִקוֹרֵם יוּ"ד הִי
וְאִ"ו הִי (י"ו, ד"ה, א"ו, ו"ה"א) - יְהוּ"ה, וְאַרְבָּעָה מְרֵאוֹת אֱלֹהִיִּים - חֲמִשָּׁה
אֹר שֶׁל יוֹם הָרֵאשׁוֹן כְּנֻגְדַּהּ ה' רַאשׁוֹנָה, כְּלוּלָה מְחִמֵּשׁ אֹר שֶׁהוּא
אֲאֵאָאָ פְּתוּחֵי חוֹתָם קְדָשׁ לִיהוּ"ה.

וְכָל חַד אַחְזֵי אַהִי"ה, וְנִקְוֵדִין אֲלֵינוּ סְלָקִין אֱלֹהִיִּים, דְּבָהוֹן שְׁבַע נְקוּדִין,
תְּלַת לְעִילָא תְּלַת לְתַתָּא חֲלָם בְּאֲמֻצָּעֵיתָא, וְחַד רְקִיעָא תְּמִינָאָה לֹון,
דְּאֲתַמַּר בֵּיהּ (בְּרֵאשִׁית א ז) וַיִּתֵּן אֶתֶם אֱלֹהִיִּים בְּרְקִיעַ הַשְּׁמַיִם.

וְכָל אֶחָד מֵרְאֵה אֱהִי"ה, וְנִקְדוֹת אֵלוּ עוֹלוֹת אֱלֹהִי"ם, שְׁבָע שְׁבַע
נִקְדוֹת - שְׁלֹשׁ לְמַעַלָּה, שְׁלֹשׁ לְמַטָּה, חֲלִ"ם בְּאִמְצָע. וְרַקִּיעַ שְׁמִינִי אֶחָד
לָהֶם, שְׁנַאֲמַר בּוֹ וַיִּתֵּן אוֹתָם אֱלֹהִים בְּרַקִּיעַ הַשָּׁמַיִם.

וְשִׁבַע נְצוּצֵי דְנִקּוּדֵי אֲאֵאֵא לְקַבֵּל שְׁבַע כְּכַבֵּי לֶכֶת, תְּלַת מִפְּאֵן וּתְלַת
מִפְּאֵן חֲמִ"ה בְּאִמְצָעִיתִיה, רְבִיעָא לְכָל תְּלַת, וּשְׁבִיעָא לְשִׁית, וְאִיהִי
בְּצוּרַת חֲלִ"ם, בְּאֵלִין חֲמִשׁ (וַיִּקְרָא ב ב) וְקִמְצַ הִכְהוֹן מִשָּׁם מְלֵא קִמְצוֹ, קִמְצַ
אִיהוּ י' כִּד אֲתַפְתַּח בְּה' נִקּוּדִין אִיהוּ ה', חֲמִשׁ אֲצַבְעָאן, דְּבַהוֹן אֲתַפְתַּח
קוֹמְצַ דְּאִיהוּ י', לְחֲמִשִּׁין תַּרְעִין דְּחִירוֹ.

וְשִׁבְעָה נִיצוּצוֹת שֶׁל נִקְדוֹת אֲאֵאֵא כְּנֶגֶד שְׁבַע כּוֹכְבֵי לֶכֶת - שְׁלֹשָׁה
מִפְּאֵן וּשְׁלֹשָׁה מִפְּאֵן, חֲמִ"ה בְּאִמְצָעִיתוֹ, רְבִיעֵי לְכָל הַשְּׁלֹשָׁה, וּשְׁבִיעֵי
לְשֹׁשָׁה, וְהִיא בְּצוּרַת חֲלִ"ם בְּאֵלֵי הַחֲמִשׁ, וְקִמְצַ מִשָּׁם מְלֵא קִמְצוֹ -
קִמְצַ הוּא י', כְּשֶׁנִּפְתַּח בְּחֲמִשׁ נִקְדוֹת הוּא ה', חֲמִשׁ אֲצַבְעוֹת שְׁבָהוֹן
נִפְתַּח קִמְצַ, שֶׁהוּא י', לְחֲמִשִּׁים שְׁעָרֵי הַחֲרוֹת.

וְאֲתוּוֹן י"ה כְּחֻשְׁבוֹן חֲלִ"ם דְּאִיהוּ אִמְצָעִי, וְחֲרִ"ק כְּחֻשְׁבוֹן ו"ה, ו' דְּרוּעָא ה'
כְּתַף, קִמְצַ י"ד פְּרָקִין דְּאֲצַבְעוֹן, וְהֵאֵי אִיהוּ (שְׁמוֹת יז טז) וַיֹּאמֶר כִּי י"ד עַל
כֶּסֶף י"ה, וְאִינוֹן רְמִיזוֹן יְהו"ה אֱלֹהֵינוּ יְהו"ה, וּבְחֲמִשׁ אֲצַבְעָאן דִּיד
שְׁמַאלָא י"ד פְּרָקִין, רְמִיזוֹן כּוּז"וּ בְּמוֹכְס"ז כּוּז"וּ, וְאִינוֹן כ"ח, דְּאֲתַמַּר
עֲלִיָּהוּ (בְּמַדְבַּר יד יז) וְעַתָּה יִגְדַּל נָא כ"ח יְהו"ה, וְהֵכִי סְלִיק אִי"ה או"ה כ"ח,
דְּרְמִיזוֹן (וִרְמִיָּה יז יב) בְּכֶסֶף כְּבוֹד מְרוֹם מְרַאשׁוֹן.

וְאוֹתִיּוֹת י"ה כְּחֻשְׁבוֹן חוֹלִ"ם, שֶׁהוּא אִמְצָעִי, וְחֲרִ"ק כְּחֻשְׁבוֹן ו"ה, ו'
זְרוּעַ, ה' כְּתַף, קִמְצַ י"ד פְּרָקִי הָאֲצַבְעוֹת, וְזֵהוּ וַיֹּאמֶר כִּי י"ד עַל כֶּסֶף
י"ה, וְהֵם רְמוּזִים יְהו"ה אֱלֹהֵינוּ יְהו"ה, וּבְחֲמִשׁ אֲצַבְעוֹת שֶׁל יד
שְׁמַאל י"ד פְּרָקִים, רְמוּזִים כּוּז"וּ בְּמוֹכְס"ז כּוּז"וּ, וְהֵם כ"ח, שְׁנַאֲמַר
עֲלִיהֶם וְעַתָּה יִגְדַּל נָא כ"ח יְהו"ה, וְכֹן עוֹלָה אִי"ה או"ה כ"ח,
שְׁרְמוּזִים בְּכֶסֶף כְּבוֹד מְרוֹם מְרַאשׁוֹן.

מִיַּד דְּאִסְתַּלְקוּ, וַיִּלְכוּ בְּלֵא כַח לְפָנֵי רוּדְף (אִיכָה א ו), וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהָ מְאָרִי
מִתְנִיתִין, כָּל הָאוּמַר אָמֵן יְהֵא שְׁמִיהָ רַבָּא בְּכָל כַּחוֹ, קוֹרְעִין לוֹ גְזֵר דִּינוֹ
שֶׁל שְׁבָעִים שָׁנָה, דְּאִינוֹן שְׁבָעִין שָׁנִין, בְּתַר אֶלְף וּמְאֵתוֹן שָׁנִין, דְּאֲתַחַרְבַּ בִּי
מִקְדָּשָׁא, וְאִית דְּחָשִׁיב לֹון מִשְׁבוּטַל הַתְּמִיד, בְּגִין דְּבִדְרָגָא דִּיעֲקֹב תִּלְגָּא
קַץ דְּפוּרְקָנָא, דְּדִרְגִיָּה אָמַת, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב (מִיכָה ז כ) תִּתֵּן אָמַת לִיעֲקֹב,
דְּאִיהוּ סִימּוֹן אֶלְף מְאֵתִים תְּשָׁעִים, וְאִית דְּאוּסִיף בִּיהַ ב', קְרוֹב יְהו"ה לְכָל

קוֹרְאֵיו לְכֹל אֲשֶׁר יִקְרָאֵהוּ בְּאֶמֶת (תהלים קמה יח), לְדַעַת בְּאֶרֶץ דְּרָכָד (שם סז
א, אוֹף הַכִּי אֶרֶץ, אֶלְפֵי ר"ץ, מֵאֲתִים וְתִשְׁעִים, לְקִימָא בְּהוֹן אֶמְ"ת מֵאֶרֶץ
תְּצַמַח (שם פד יב), כִּד יְהוֹן לְבַר כְּחוּשְׁבוֹן אֶרֶץ, אֲבַל גְּזַר דִּינָם שְׁבַעִים שָׁנִים.

מִיָּד שֶׁהִסְתַּלְקוּ, וַיִּלְכוּ בְּלֹא כַח לְפָנֵי רוּדְף, וְלָכוּ פְּרִשׁוּהָ בְּעַלֵּי הַמְּשָׁנָה,
כָּל הָאוֹמֵר אֶמֶן יְהִי שְׁמִיהָ רַבָּא בְּכָל כַּחוֹ, קוֹרְעִים לוֹ גְּזַר דִּינוֹ שֶׁל
שְׁבַעִים שָׁנָה, שֶׁהֵם שְׁבַעִים שָׁנִים אַחַר אֶלְפֵי וּמֵאֲתִים שָׁנִים שֶׁנִּחְרַב בֵּית
הַמִּקְדָּשׁ, וַיֵּשׁ מִי שֶׁמְחַשֵּׁב אוֹתָם מִשְׁבַּטֵּל הַתְּמִיד, מְשׁוּם שֶׁבְּדִרְגַת
יַעֲקֹב תְּלוּי קַץ הַגְּאֻלָּה, שֶׁדִּרְגָתוֹ אֶמֶת. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב תַּתָּן אֶמְ"ת לִיעֻקֵּב,
שֶׁהוּא סִימָן אֶלְפֵי מֵאֲתִים תִּשְׁעִים. וַיֵּשׁ מִי שֶׁהוֹסִיף בּוֹ ב', קָרוֹב יְהוּ"ה
לְכֹל קוֹרְאֵיו לְכֹל אֲשֶׁר יִקְרָאֵהוּ בְּאֶמֶת, לְדַעַת בְּאֶרֶץ דְּרָכָד. אֵף כִּד אֶרֶץ
- אֶלְפֵי ר"ץ, מֵאֲתִים וְתִשְׁעִים, לְקִימָא בְּהֵם אֶמְ"ת מֵאֶרֶץ תְּצַמַח,
כְּשִׁיחֵיו בְּחוּץ כְּחוּשְׁבוֹן אֶרֶץ, אֲבַל גְּזַר דִּינָם שְׁבַעִים שָׁנָה.

דְּבַר אַחַר, וְהַמְשַׁכְּלִים אֵינּוֹן נְקוּדֵי, יִזְהִירוּ דְנִהְרִין בְּאַתְוֹן, דְּאֵנּוֹן נְקוּדִין
עֲגוּלִין, אֶתְוֹן מְרוּבְּעִין, דְּבְּאַתְוֹן אֲתַבְּרִיאוּ אַרְבַּע חִיּוֹן דְּכְרִסְיָא, דְּאַתְמַר
עַלֵּיהּ בְּעֵנְיָא דִּיחֻזְקָאֵל (א ג), וְדַמּוֹת הַחִיּוֹת מְרִאִיהֶם כְּגַחְלֵי אֵשׁ, אֵלִין
אֵינּוֹן נְקוּדֵי דְאוֹרֵייתָא, דְּאֵינּוֹן תִּשְׁעָה, דְּבַהוֹן אֲתַבְּרִיאוּ תִּשְׁעָה גַלְגְּלֵי
דְּכְרִסְיָא, כְּרִסְיָא אִיהִי עֲשִׂירָאָה לְתִשְׁעָה גַלְגְּלִים, דְּנִהְרִין בְּהוֹן עֲשָׂר אֶתְוֹן
דְּאֵנּוֹן יו"ד ה"א וּא"ו ה"א, וּבַהוֹן אֲתַבְּרִיאוּ, וְאַרְבַּע אֶתְוֹן דְּאֵינּוֹן יְהוּ"ה,
נִהְרִין בְּאַרְבַּע חִיּוֹן, וּבַהוֹן אֲתַבְּרִיאוּ.

דְּבַר אַחַר וְהַמְשַׁכְּלִים - הֵם הַנְּקֻדּוֹת, יִזְהִרוּ - שְׁמֵאִירִים בְּאוֹתִיּוֹת,
שֶׁהֵם נְקֻדּוֹת עֲגֻלוֹת, אוֹתִיּוֹת מְרַבְּעוֹת, שֶׁבְּאוֹתִיּוֹת נְבִרָאוּ אַרְבַּע חִיּוֹת
הַכֶּסֶּא, שֶׁנֶּאֱמַר עֲלֵיהֶם בְּעֵנְיָנוּ שֶׁל יְחֻזְקָאֵל, דַּמּוֹת הַחִיּוֹת מְרִאִיהֶם
כְּגַחְלֵי אֵשׁ, אֵלוֹ הֵם נְקֻדּוֹת הַתּוֹרָה, שֶׁהֵן תִּשְׁעָה, שֶׁבִּהֵן נְבִרָאוּ תִּשְׁעָה
גַלְגְּלֵי הַכֶּסֶּא. הַכֶּסֶּא הוּא עֲשִׂירֵי לְתִשְׁעָה גַלְגְּלִים שְׁמֵאִירִים בְּהֵם עֲשָׂר
הָאוֹתִיּוֹת, שֶׁהֵן יו"ד ה"א וּא"ו ה"א, וּבְהֵם נְבִרָאוּ, וְאַרְבַּע הָאוֹתִיּוֹת
שֶׁהֵן יְהוּ"ה, מְאִירוֹת בְּאַרְבַּע הַחִיּוֹת, וּבִהֵן נְבִרָאוּ.

וְשֵׁם יְהוּ"ה אִיהוּ עֲמוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, אֶמֶת, וְשְׁכִינְתָּיה תּוֹרַת אֶמֶת, בְּהָ
אֲתַבְּרִיאת כְּרִסְיָא דְּאִיהִי אֱלֹהִי"ם, וְהֵינּוּ בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִי"ם,
בְּאוֹרֵייתָא דְּאִיהִי רֵאשִׁית בְּרָא כְּרִסְיָא דְּאִיהִי אֱלֹהִי"ם, דְּהַכִּי סְלִיק
הַכֶּסֶּא לְחוּשְׁבוֹן אֱלֹהִי"ם.

וְשֵׁם יְהוּ"ה הוּא הָעֲמוּד הָאֶמְצָעִי, אֶמֶת, וְשְׁכִינְתּוֹ תּוֹרַת אֶמֶת, בְּהָ
נְבִרָא הַכֶּסֶּא שֶׁהוּא אֱלֹהִי"ם, וְהֵינּוּ בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים. בְּתוֹרָה,

שְׁהִיא רֵאשִׁית, בְּרֵא הַכֶּסֶא שְׁהוּא אֱלֹהִיִּים, שְׁכַד עוֹלָה הַכֶּסֶא
לְחֶשְׁבוֹן אֱלֹהִיִּים.

דָּף ה' ע"א

וְאִית אֲוִרִיתָא דְּבְרִיאָה, וְאֲוִרִיתָא דְּאַצִּילוֹת, אֲוִרִיתָא דְּבְרִיאָה, יְהוּ"ה
קִנְנֵי רֵאשִׁית דְּרַכּוֹ (משלי ח כב), וְאֲוִרִיתָא דְּאַצִּילוֹת תּוֹרַת יְהוּ"ה תְּמִימָה
(תהלים יט ח), וּבָה תְּמִים תִּהְיֶה עִם יְהוּ"ה אֱלֹהֵיךָ (דברים יח ג), וּמִסְטָרָא דִּילָה
אֲתָמַר עַל יִשְׂרָאֵל, (שם יד ג) בְּנִים אַתֶּם לִיהוּ"ה, וּמָנָא לֹן דְּאֲוִרִיתָא
דְּאַצִּילוֹת אִיהִי תּוֹרַת יְהוּ"ה דְּתִלְאָ בְּשָׁמִיָּה, אֶלָּא הָכִי אֲוִקְמוּהָ זֶה שְׁמִי
לְעֵלָם (שמות ג טו), שְׁמִי עִם י"ה שְׁסִיָּה, זְכָרִי עִם ו"ה רְמִיָּח, תּוֹרַתָּה בְּחֶשְׁבוֹן
אֲתוּוֹי תְּרִי"א, וְעַם אֲנָכִי וְלֹא יִהְיֶה (דף ה ע"א) לְךָ אִיהִי תְּרִי"ג, וְהִינּוּ בִ'
דְּאַתּוֹסְפַת בְּתוֹרָה, זֹאת הַתּוֹרָה אֲדָם דָּא יו"ד ה"א וְאִיו ה"א, וּבְגִין דָּא
כְּבוֹד חֲכָמִים יִנְחִלוּ (משלי ג לה), וְאֲוִקְמוּהוּ רַבְּנָן דְּמִתְנִיתִין אִין כְּבוֹד אֶלָּא
תּוֹרָה, וְאִית כְּבוֹד נְבִרָא, וְאִית כְּבוֹד נְאָצַל, מִסְטָרָא דְּאֲוִרִיתָא דְּבְרִיאָה,
אֲתָמַר בְּיִשְׂרָאֵל (ויקרא כה נה) כִּי לִי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים, וּמִסְטָרָא דְּאַצִּילוֹת,
בְּנִים אַתֶּם לִיהוּ"ה וְגוֹמַר (דברים יד א).

וְיֵשׁ תּוֹרָה שְׁל בְּרִיאָה וְתוֹרָה שְׁל אֲצִילוֹת. תּוֹרָה שְׁל בְּרִיאָה - ה' קִנְנֵי
רֵאשִׁית דְּרַכּוֹ, וְתוֹרָה שְׁל אֲצִילוֹת - תּוֹרַת יְהוּ"ה תְּמִימָה. וּבָה תְּמִים
תִּהְיֶה עִם יְהוּ"ה אֱלֹהֵיךָ, וּמִן הַצַּד שְׁלָה נְאָמַר עַל יִשְׂרָאֵל בְּנִים אַתֶּם
לָהּ. וּמִנִּין לָנוּ שְׁתּוֹרָה שְׁל אֲצִילוֹת הִיא תּוֹרַת ה' שְׁתִּלְוִיָּה בְּשָׁמוֹ? אֶלָּא
כְּד פְּרָשׁוּהָ, זֶה שְׁמִי לְעֵלָם. שְׁמִי עִם י"ה - שְׁסִיָּה, זְכָרִי עִם ו"ה -
רְמִיָּח, תּוֹרָה בְּחֶשְׁבוֹן אֲוִתִּיתִיהָ - תְּרִי"א, וְעַם אֲנָכִי וְלֹא יִהְיֶה לְךָ הִיא
תְּרִי"ג, וְהִינּוּ בִ' שְׁנִתּוֹסְפָה בְּתוֹרָה. זֹאת הַתּוֹרָה אֲדָם - זֶה יו"ד ה"א
וְאִיו ה"א, וּמִשׁוּם זֶה כְּבוֹד חֲכָמִים יִנְחִלוּ, וּפְרָשׁוּהוּ רַבְּנֵי הַמִּשְׁנָה אִין
כְּבוֹד אֶלָּא תּוֹרָה. וְיֵשׁ כְּבוֹד נְבִרָא, וְיֵשׁ כְּבוֹד נְאָצַל. מִצַּד שְׁל תּוֹרָה שְׁל
בְּרִיאָה, נְאָמַר בְּיִשְׂרָאֵל כִּי לִי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים, וּמִצַּד שְׁל אֲצִילוֹת -
בְּנִים אַתֶּם לִיהוּ"ה וְגוֹמַר.

וּלְעִילָא עַל כְּלָא עֵלַת עַל כְּלָא דְּלִית אֱלִיָּה עֲלִיהָ, וְלֹא תִּחֲוִתִּיהָ, וְלֹא
לְאַרְבַּע סְטְרֵי עֲלָמָא, וְאִיהוּ מְמַלָּא כָּל עֲלָמִין, וְאִיהִי אֲסַחַר וּמְקַבֵּל בָּהּ
יְסוּרִין וּמְרַעִין וּמְכַאֲוֵבִין בְּדַחִילוֹ דְּמֵאֲרִיָּה, אֶהְבָּה בְּסוּפָה, כְּגוֹוֹנָא
דְּאֲוִקְמוּהָ מֵאֲרִי מִתְנִיתִין, עַל אֵלִין מֵאֲרִי קוּשְׁיִין וּמְחֻלּוֹקוֹת, אֶת וְהַב
בְּסוּפָה (במדבר כא יד), וְאֲוִקְמוּהָ אֶהְבָּה בְּסוּפָה, דְּמָה דְּהוֹת לֹן שְׁכִינְתָא סוּף
דְּכָל דְּרַגִּין, קוּשְׁיָא וְדִין מִסְטָרָא דְּגְבוּרָה, אֲתַחֲזֵר לֹן אֶהְבָּה מִסְטָרָא
דִּימִנָא, אֶהְבַת חֶסֶד, וּבְגִין דָּא כָּל הַמְקַיִים אֶת הַתּוֹרָה מְעוֹנֵי, סוּפוֹ

לְקַיְימָהּ מְעוֹשֶׁר, וְהָאֵי אֵיהּ אֶהְבֵּה בְּסוּפָהּ, וְכָל מָאן דְּלֹא מְקַיְיֵם לָהּ מְעוֹשֶׁר, לֹא יְקַיְימָהּ מְעוֹנִי.

ומעל לכל - עלת על הכל שאין אלוה עליו ולא תחתינו ולא לארבעת צדדי העולם, והוא ממלא כל העולמות והוא מקיף, ומקבל בה יסורים ומחלות ומכאובים ביראת רבונו, אהבה בסופה, כמו שבארנו בעלי המשנה על בעלי הקשיות והמחלוקות הללו - את והב בסופה, ופרשה אהבה בסופה. שמה שהיתה להם השכינה סוף כל הדרגות, קשיה ודין מצד הגבורה, חזרה להיות להם אהבה מצד הימין, אהבת חסד, ולכן כל המקיים את התורה מעני, סופו לקיימה מעשר, וזה הוא אהבה בסופה. וכל מי שאינו מקיימה מעשר, לא יקיימה מעני.

דְּרָגָה חֲמִישָׁא בְּיִרְאַת יי' אוּקְמוּהוּ מְאִירֵי מִתְנִיתִין, כָּל הַקּוּדֵם יִרְאַתוֹ לְחֻכְמָתוֹ חֻכְמָתוֹ מִתְקַיְמָת, וְכָל הַקּוּדֵם חֻכְמָתוֹ לְיִרְאַת חֻטְאוֹ אֵין חֻכְמָתוֹ מִתְקַיְמָת, דְּכָל הַקּוּדֵם חֻכְמָתוֹ לְיִרְאַתוֹ לָמָּה הוּא דוּמָה, לְמִי שְׁמָסְרוּ לוֹ מִפְּתֻחוֹת הַפְּנִימִיִּים, וְלֹא מָסְרוּ לוֹ מִפְּתֻחוֹת הַחִיצוֹנִיִּים, בְּמָה יִכְנִס.

דְּרָגָה חֲמִישִׁית בְּיִרְאַת ה', פְּרֻשָׁה בְּעֵלֵי הַמְּשֻׁנָּה, כָּל הַקּוּדֵם יִרְאַתוֹ לְחֻכְמָתוֹ, חֻכְמָתוֹ מִתְקַיְמָת, וְכָל הַקּוּדֵם חֻכְמָתוֹ לְיִרְאַת חֻטְאוֹ, אֵין חֻכְמָתוֹ מִתְקַיְמָת. שְׁכָּל הַקּוּדֵם חֻכְמָתוֹ לְיִרְאַתוֹ לָמָּה הוּא דוּמָה? לְמִי שְׁמָסְרוּ לוֹ מִפְּתֻחוֹת הַפְּנִימִיִּים וְלֹא מָסְרוּ לוֹ מִפְּתֻחוֹת הַחִיצוֹנִיִּים, בְּמָה יִכְנִס?

ובארח רזא, אדניי תמן יי' יראת יי', ואלין ארבע אתנון אינון מפתחות החיצוניים דילה, יי מן יהויה איהי חכמה, וארבע אתנון דהאי שמה אינון מפתחות הפנימיים, ובגין דא אקדימו בצלותא אדניי שפתי תפתח, ולבתר חתמין לה בשם יהויה, ברוך אתה יהויה מגן אברהם, ואוף הכי אקדים שב"א דאיהי יראה בשם יהויה, לאהבה דאיהי קמ"ץ רחמי, שב"א מסטרא דגבורה, כי באש יהויה נשפט (ישעיהו סו טז), קמ"ץ מימינא, וקמ"ץ הפהו משם (ויקרא ה יב), בגין דמעלין בקדש ולא מורידין, ובגין דא אקדימו שס"ה לא תעשה דאינון דחילו, לרמ"ח פקודין דאינון רחמו, הדא הוא דכתיב (שמות ג טו) זה שמי לעלם וכו', שמי עם יי' שס"ה, זכרי עם וי' רמ"ח.

ובדרך סוד, אדניי שם יי' יראת ה', ואלו ארבע האותיות הן מפתחות החיצוניים שלה, יי מן יהויה, היא חכמה, וארבעת אותיות השם הזה

הוּ מִפְתָּחוֹת הַפְּנִימִיִּים, וְלָכֵן הִקְדִּימוּ בַתְּפִלָּה אֲדֹנָיִי שְׁפֹתַי תִּפְתָּח,
וְאָמַר כָּד חוֹתָמִים אוֹתָהּ בְּשֵׁם יְהוָה: בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה מִגֵּן אַבְרָהָם.
וְאִף כָּד הַקְּדִים שְׁבִי"א, שֶׁהִיא יְרָאָה, בְּשֵׁם יְהוָה, לְאַהֲבָה שֶׁהִיא
קִמְיָץ רַחֲמִים, שְׁבִי"א מִצַּד הַגְּבוּרָה, כִּי בָּאֵשׁ ה' נִשְׁפָּט. קִמְיָץ מִיָּמִין,
וְקִמְיָץ הַכֹּהֵן מִשָּׁם, מִשּׁוּם שְׁמַעְלִין בְּקֹדֶשׁ וְלֹא מוֹרִידִין, וּמִשּׁוּם זֶה
הִקְדִּימוּ שְׁסִי"ה לֹא תַעֲשֶׂה, שֶׁהִם יְרָאָה, לְרַמְי"ח מִצְוֹת, שֶׁהִם אַהֲבָה.
זֶהוּ שְׁכַתוֹב זֶה שְׁמִי לְעֵלְמָם וְכוּ'. שְׁמִי עִם י"ה - שְׁסִי"ה, זְכָרִי עִם וי"ה -
רַמְי"ח.

דְּרָגָא שְׁתִּיתָאָה בְּיְרָאת יי', וְהָיָה אֲמוּנַת עֲתִידָ וְכוּ' (ישעיה לג ו), אֲמוּנַת סְדָר
זְרָעִים, עֲתִידָ סְדָר מוֹעֵד, חֶסֶן סְדָר נְשִׁים, יְשׁוּעוֹת סְדָר נְזִיקִין, חֲכָמָה סְדָר
קְדָשִׁים, וְדַעַת סְדָר טְהוֹרוֹת, אִי אִיכָא יְרָאת יי' אִין, וְאִי לָא לָא, וְסִימָן
זְמִין נְקִי"ט.

דְּרָגָה שְׁשִׁית בְּיְרָאת ה' - וְהָיָה אֲמוּנַת עֲתִידָ וְכוּ'. אֲמוּנַת - סְדָר זְרָעִים,
עֲתִידָ - סְדָר מוֹעֵד, חֶסֶן - סְדָר נְשִׁים, יְשׁוּעַת - סְדָר נְזִיקִין, חֲכָמָה -
סְדָר קְדָשִׁים, וְדַעַת - סְדָר טְהוֹרוֹת. אִם יֵשׁ יְרָאת ה' - כֵּן, וְאִם לֹא -
לֹא. וְסִימָן: זְמִין נְקִי"ט.

וְאֵלִין שִׁית סְדָרֵי מִשְׁנָה בְּאַרְח רְזָא, אִינוּן מַעֲמוּדָא דְאַמְצָעִיתָא, דְכָלִּיל
שִׁית סְדָרֵי מִתְנִיתִין, וּמָאן דְּבַעֵי לְנִטְלָא לִיהַּ בְּלֹא שְׁכִינְתִּיהָ דְאִיהִי יְרָאת
יי', עֲלִיָּה אֲתָמַר (משלי טו כח) וְנִרְגָן מִפְּרִיד אֶלּוּף. כְּאֵלוּ עֲבִיד קִצּוּץ וּפְרוּד בֵּין
קוּדְשָׁא בְּרִידָ הוּא וּשְׁכִינְתִּיהָ, וּבִגִּין דְּלֹא יַעֲבֹדוּן פְּרוּדָא, אִף עַל גַּב דְּאוּלְיָף
אָדָם שִׁית סְדָרֵי מִשְׁנָה, וְלֹא אֶקְדִּים לִיהַּ יְרָאת יי', דְאִיהִי שְׁכִינְתִּיהָ,
קוּדְשָׁא בְּרִידָ הוּא לֹא שְׂרָא לְגַבִּיהָ, וּבִגִּין דָּא אִי אִיכָא יְרָאת יי' אִין, וְאִי
לֹא לֹא, כְּאֵלוּ לֹא הוּא כְּלוּם בִּידִיהָ.

וְאֵלוּ שְׁשִׁית סְדָרֵי הַמִּשְׁנָה בְּדָרָךְ סוּד, הִם מַעֲמוּד הָאֲמָצְעִי שְׁכוּלָל שְׁשֶׁה
סְדָרֵי מִשְׁנָה, וּמִי שְׂרוּצָה לְקַחְתּוּ לֹלֵא שְׁכִינְתּוּ, שֶׁהִיא יְרָאת ה', עֲלִין
נְאָמַר וְנִרְגָן מִפְּרִיד אֶלּוּף, כְּאֵלוּ עֲשֶׂה קִצּוּץ וּפְרוּד בֵּין הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-
הוּא לְשְׁכִינְתּוּ, וְכִדִּי שְׁלֵא יַעֲשׂוּ פְרוּד, אִף עַל גַּב שְׁלֵמָד אָדָם שְׁשֶׁה סְדָרֵי
מִשְׁנָה וְלֹא הַקְּדִים לוֹ יְרָאת ה', שֶׁהִיא שְׁכִינְתּוּ, הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לֹא
שׁוֹרָה עֲלִין. וְלָכֵן אִם יֵשׁ יְרָאת ה' - כֵּן, וְאִם לֹא - לֹא, כְּאֵלוּ לֹא הָיָה
כְּלוּם בִּידוֹ.

אָמוּנָה אִיִּהי אֵימָא עֵלְאַה מְסִטְרָא דְחֶסֶד, דְּבִיה קְרִיאַת שְׁמַע דְּאִיִּהי אָמוּנָה, וְאִיִּהי עֵתִידָא מְסִטְרָא דְגְבוּרָה, דְּבִיה אֲתָמֵר (וויקרא טו ב) וְאֵל יְבֵא בְּכָל עַת אֵל הַקֹּדֶשׁ וְגוֹמֵר, חֶסֶן אִיִּהוּ מְסִטְרָא דְעַמּוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא, יְשׁוּעוֹת אֲתִקְרִיית מְסִטְרָא דְנֶצַח, וְגַם נֶצַח יִשְׂרָאֵל לֹא יִשְׁקֹר וְלֹא יִנְחַם (שמואל א טו כט), חֲכָמָה אִיִּהי סֵדֶר קִדְשִׁים דְּאִיִּהוּ הוּד, וְדַעַת אִיִּהוּ יְסוּד דְּאִיִּהוּ סֵדֶר טְהוֹרוֹת.

אָמוּנָה, הִיא הָאֵם הָעֵלְיוֹנָה מֵצַד הַחֶסֶד, שְׁבִיה קְרִיאַת שְׁמַע שְׁהִיא אָמוּנָה, וְהִיא עֵתִידָא מֵצַד הַגְּבוּרָה, שְׁבוּ נְאֻמֵּר וְאֵל יְבֵא בְּכָל עַת אֵל הַקֹּדֶשׁ וְגוֹמֵר. חֶסֶן הוּא מֵצַד שֶׁל הָעַמּוּד הָאֲמַצְעִי. יְשׁוּעַת נִקְרָאת מֵצַד שֶׁל נֶצַח, וְגַם נֶצַח יִשְׂרָאֵל לֹא יִשְׁקֹר וְלֹא יִנְחַם. חֲכָמָה הִיא סֵדֶר קִדְשִׁים, שְׁהוּא הוּד, וְדַעַת הוּא יְסוּד, שְׁהוּא סֵדֶר טְהוֹרוֹת.

וְאִית דְּיִימָא בְּהַפּוּכָא, מְסִטְרָא דְשְׂכִינְתָא תַּתְּאָה אִיִּהי אָמוּנָה, וּמְסִטְרָא דְצַדִּיק דְּבִיה כְּלִילָא תַּרְיִן שְׁמֵהוּ אֲמִי"ן, דְּאֲנוּן יֵאֱהוּדוּנָה"י, וּבְצַדִּיק עַץ פְּרִי עֵשֶׂה פְּרִי (דף ה ע"ב) לְמִינוּ אֲשֶׁר זָרְעוּ בּוּ עַל הָאֲרֶץ (בראשית א יא), וּבְגִין דָּא אֲתִקְרִי סֵדֶר זָרְעִים.

וְיֵשׁ שְׂיֵאמֵר בְּהַפּוּךְ - מֵצַד הַשְּׂכִינָה הַתַּחְתּוֹנָה הִיא אָמוּנָה, וּמֵצַד שֶׁל צַדִּיק שְׁבוּ כְּלוּלִים שְׁנֵי שְׁמוֹת אֲמִי"ן, שְׁהֵם יֵאֱהוּדוּנָה"י, וּבְצַדִּיק עַץ פְּרִי עֵשֶׂה פְּרִי לְמִינוּ אֲשֶׁר זָרְעוּ בּוּ עַל הָאֲרֶץ, וְלָכוּ נִקְרָא סֵדֶר זָרְעִים.

עֵתִידָא אִיִּהי מְסִטְרָא דְהוּד דְּאִיִּהי סֵדֶר מוֹעֵד, דְּבִיה אוֹכְלִין כָּל אַרְבַּע וְתוֹלִין כָּל חֲמֵשׁ וְשׁוֹרְפִין בְּתַחֲלַת שָׁשׁ, חֶסֶן אִיִּהוּ מְסִטְרָא דְעַמּוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא דְּבִיה סֵדֶר נְשִׁים, יְשׁוּעוֹת אִיִּהי סֵדֶר נְזִיקִין מְסִטְרָא דְגְבוּרָה, דְּתַמּוֹן כָּל דִּינִין נְפָקִין לְמָאן דְּעֵבִיד נְזַק לְחַבְרִיה, חֲכָמָה אֲתִקְרִיאַת מְסִטְרָא דְחֶסֶד, דְּבִיה הַרוּצָה לְהַחֲפִים יְדָרִים וְהוּא סֵדֶר קִדְשִׁים, וְעַמִּיה נֶצַח, הָדָא הִיא דְכָתִיב (תהלים טו יא) נְעִימוֹת בִּימִינְךָ נֶצַח, דַּעַת דְּאִיִּהוּ סֵדֶר טְהוֹרוֹת, וְאִינוּן שִׁית סֵדְרֵי מִתְנִיתִין, בְּרָזָא דְלֵהֵט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת, מִרְחַמֵי לְדִינָא וּמִדִּינָא לְרַחֲמֵי.

עֵתִידָא, הוּא מֵצַד שֶׁל הוּד שְׁהוּא סֵדֶר מוֹעֵד, שְׁבוּ אוֹכְלִים כָּל אַרְבַּע, וְתוֹלִים כָּל חֲמֵשׁ, וְשׁוֹרְפִים בְּתַחֲלַת שָׁשׁ. חֶסֶן, הוּא מֵצַד שֶׁל הָעַמּוּד הָאֲמַצְעִי שְׁבוּ סֵדֶר נְשִׁים, יְשׁוּעַת הוּא סֵדֶר נְזִיקִין מֵצַד הַגְּבוּרָה, שְׁמֵשׁ כָּל הַדִּינִים יוֹצֵאִים לְמִי שְׁעוֹשֶׂה נְזַק לְחַבְרוֹ. חֲכָמָה נִקְרָאת מֵצַד הַחֶסֶד, שְׁבִיה הַרוּצָה לְהַחֲפִים יְדָרִים, וְהוּא סֵדֶר קִדְשִׁים, וְעַמוּ נֶצַח. זְהוּ שְׁכָתוּב נְעִימוֹת בִּימִינְךָ נֶצַח. דַּעַת שְׁהוּא סֵדֶר טְהוֹרוֹת. וְהוּא

שְׁשֵׁה סְדָרֵי מִשְׁנָה, בְּסוּד שֶׁל לְהֵט הַחֶרֶב הַמִּתְהַפֶּכֶת, מֵרַחֲמִים לְדִין
וּמִדִּין לְרַחֲמִים.

דְּרָגָה שְׁבִיעָא בִּירְאָת י״י דְלִית לִיה חוֹסֵר, הֵדָא הוּא דְכִתִּיב (תהלים לד י)
יִרְאוּ אֶת י״י קְדוֹשׁוֹ כִּי אֵין מַחְסוֹר לִירְאָיו, לֹאֵו יֵהָא מְאִינוּן דְאַתְמַר בְּהוֹן
(משלי יא כד) וְחוֹשֵׁד מִיּוֹשֵׁר אֶדְ לְמַחְסוֹר, וְלֹא יֵהָא לִיה חוֹסֵר בְּאוֹרֵייתָא אִם
הוּא מְאִרֵי תוֹרָה, דְבִלְאוּ אוֹרֵייתָא לִית דְחִילוֹ, כְּמָא דְאַתְמַר אֵין בּוֹר יִרְא
חֻטָּא, כְּגוּוֹנָא דְלִית אוֹרֵייתָא בְּלֹא דְחִילוֹ, אוֹף הֵכִי לִית דְחִילוֹ בְּלֹא
אוֹרֵייתָא, לֹא יֵהָא חֻסְרוֹן בְּנִשְׁמַתִּיה, וְלֹא יֵהָא חֻסְרוֹן בְּעוֹבְדוֹי טְבִין, דְלִית
חוֹסֵר וְעִנְיֹת כְּחוֹסֵר דְאוֹרֵייתָא וּפְקוּדֵי טְבִין, כְּמָא דְאוֹקְמוּהוּ מְאִרֵי
מִתְנִיתִין, אֵין עֲנִי אֶלָּא מִתוֹרָה וּמִן הַמְצוֹת, דְגוּפָא אִיהוּ עוֹבְדֵי יְדוֹי דְבַר
נֶשׁ, לִית חוֹסֵר סְגִי מְנִיה בְּתַר דְלֹאֵו אִיהוּ עוֹבְדוֹי דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הֵדָא
הוּא דְכִתִּיב (תהלים קכז א) אִם יְהוִי״ה לֹא יִבְנֶה בֵּית שׁוֹא עֲמְלוֹ בּוֹנֵיו בּוֹ, וְדָא
גְרַם דִּיתְחַרְב בֵּי מְקַדְשָׁא, דְלֹא הָוָה עוֹבְדֵי יְהוִי״ה.

דְּרָגָה שְׁבִיעִית בִּירְאָת ה' - שְׁאֵין לוֹ חוֹסֵר. זֶהוּ שְׁפָתוֹב יִרְאוּ אֶת ה'
קְדוֹשׁוֹ כִּי אֵין מַחְסוֹר לִירְאָיו. לֹא יֵהִיָּה מְאוֹתָם שְׁנֵאֲמַר בְּהֵם וְחוֹשֵׁד
מִיּוֹשֵׁר אֶדְ לְמַחְסוֹר, וְלֹא יֵהִיָּה לוֹ חוֹסֵר בְּתוֹרָה אִם הוּא בְעַל תוֹרָה,
שְׁבִלֵי תוֹרָה אֵין יִרְאָה, כְּמוֹ שְׁנֵאֲמַר אֵין בּוֹר יִרְא חֻטָּא, כְּמוֹ שְׁאֵין
תוֹרָה בְּלִי יִרְאָה, אֶף כֶּדְ אֵין יִרְאָה בְּלִי תוֹרָה, לֹא יֵהִיָּה חֻסְרוֹן
בְּנִשְׁמַתוֹ, וְלֹא יֵהִיָּה חֻסְרוֹן בְּמַעֲשָׂיו הַטּוֹבִים, שְׁאֵין חוֹסֵר וְעִנְיֹת כְּחוֹסֵר
שֶׁל תוֹרָה וּמְצוֹת טוֹבוֹת, כְּמוֹ שְׁבִאֲרוּהוּ בְעַלֵי הַמִּשְׁנָה, אֵין עֲנִי אֶלָּא
מִתוֹרָה וּמִן הַמְצוֹת, שְׁגוּף הוּא מַעֲשֵׂה יְדֵי הָאָדָם שְׁאֵין חוֹסֵר רַב מְמַנּוּ
אַחַר שְׁאֵינוֹ מַעֲשֵׂה הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. זֶהוּ שְׁפָתוֹב אִם יְהוִי״ה לֹא
יִבְנֶה בֵּית שׁוֹא עֲמְלוֹ בּוֹנֵיו בּוֹ, וְזֶה גְרַם שְׁיִחַרְב בֵּית הַמְּקַדֵּשׁ, שְׁלֹא הָיָה
מַעֲשֵׂי יְהוִי״ה.

דְּרָגָה תְּמִינָא בִּירְאָת י״י, לְמַהוֹי לִיה בְּשֵׁת אֲנָפִין, מָאן דְאִית לִיה בְּשֵׁת
אֲנָפִין דְלֹא לְמַעַבְד עֲבִירָה דְאַתֵי לִידוֹי בְּגִין דְחִילוֹ דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
כְּאֵלוּ בִיה אֲתַבְרֵי עֲלָמָא, וּבְגִין דָּא בְּרֵאשִׁית יְר״א בְּשׁׁית, הָרִי יִרְאָה עִם
בְּשֵׁת כְּלָא חַד, וּמָאן דְלִית בִּיה בְּשֵׁת אֲנָפִין אוֹקְמוּהוּ מְאִרֵי מִתְנִיתִין בְּוֹדָי
שְׁלֹא עֲמְדוּ רְגְלֵי אֲבוֹתָיו עַל הַר סִינַי.

דְּרָגָה שְׁמִינִית בִּירְאָת ה' - לְהִיּוֹת לוֹ בְּשֵׁת פְּנִים. מִי שְׁיֵשׁ לוֹ בְּשֵׁת פְּנִים
שְׁלֹא לְעִשׂוֹת עֲבִירָה שְׁבָאָה לִידוֹ בְּגִלְל יִרְאָת הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, כְּאֵלוּ
בוֹ נְבָרָא הָעוֹלָם, וּמִשׁוּם זֶה בְּרֵאשִׁית יְר״א בְּשׁׁית, הָרִי יִרְאָה עִם
בְּשֵׁת הַכֹּל אַחַד, וּמִי שְׁאֵין לוֹ בְּשֵׁת פְּנִים, פְּרָשׁוּהוּ בְעַלֵי הַמִּשְׁנָה, בְּוֹדָי
שְׁלֹא עֲמְדוּ רְגְלֵי אֲבוֹתָיו עַל הַר סִינַי.

והפּוֹד בְּשׂוּת וְתִשְׁכַּח שְׁבִי'ת, וְהִינּוּ בְּרֵאשִׁית יְרֵיא שְׁבִי'ת, דְּלֹא תִחַלֵּל לִיה
בְּפִרְהֶסְיָא, כְּבַר נֶשׁ דְּלֹאוּ בֵּיה בְּשֵׁת אֲנָפִין, וְוִי לִיה מָאן דְּמִחַלֵּל שְׁבֵת
מִלְכָּתָא דְּאִיהִי קִדְשׁ לְמַעַבְד לִיה חוּל, דְּאֹקְמוּהוּ מְאִרִי מִתְנִיתִין, כָּל
הַמְשַׁתְּמֵשׁ בְּתַנְגָּא חֲלָף, זֶה הַמְשַׁתְּמֵשׁ בְּמִי שְׁשׁוּנָה הַלְכוּת, כָּל שְׁכּוֹן בְּשֵׁבֵת
מִלְכָּתָא.

והפּוֹד בְּשׂוּת וְתִמְצָא שְׁבִי'ת, וְהִינּוּ בְּרֵאשִׁית יְרֵיא שְׁבִי'ת, שְׁלֹא תִחַלֵּל
אוֹתָהּ בְּפִרְהֶסְיָה, כְּכֹן אָדָם שְׁאִין לוֹ בְּשֵׁת פְּנִים. אוֹי לוֹ לְמִי שְׁמִחַלֵּל
שְׁבֵת הַמְלָכָה, שֶׁהִיא קִדְשׁ, לַעֲשׂוֹת אוֹתָהּ חֵל, שְׁבַאֲרוּהוּ בְּעַלֵי הַמְשָׁנָה,
כָּל הַמְשַׁתְּמֵשׁ בְּכֶתֶר חֲלָף, זֶה הַמְשַׁתְּמֵשׁ בְּמִי שְׁשׁוּנָה הַלְכוּת, כָּל שְׁכּוֹן
בְּשֵׁבֵת הַמְלָכָה.

וְעוֹד בּוֹשֵׁת פְּנִים לְגֹן עֵדוֹן, עַז פְּנִים לְגִיּהֲנָם, אֲנוּן דְּעֵבְרִין עֵבִירָה בְּיַד רָמָה,
וְלִית לוֹן בְּשֵׁת פְּנִים מְקוּדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא, דְּאִתְמַר בֵּיה (תהלים לג כג) מְשֻׁמִּים
הַבֵּיט יְהוּיָה רָאָה אֶת כָּל בְּנֵי הָאָדָם, וְאִתְמַר בֵּיה (ישעיהו ג) מְלֹא כָל הָאָרֶץ
כְּבוֹדוֹ, וְאִתְמַר בֵּיה (משלי כ כז) חֲפֹשׁ כָּל חֲדָרֵי בֵּטוֹן, (ירמיה כ יב) רוֹאֵה כְּלִיּוֹת
וְלֵב.

וְעוֹד, בְּשֵׁת פְּנִים לְגֹן עֵדוֹן, עַז פְּנִים לְגִיּהֲנָם. אוֹתָם שְׁעוּבָרִים עֵבִירָה בְּיַד
רָמָה וְאִין לָהֶם בְּשֵׁת פְּנִים מִהֲקוּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁנֶאֱמַר בּוֹ מְשֻׁמִּים
הַבֵּיט יְהוּיָה רָאָה אֶת כָּל בְּנֵי הָאָדָם, וְנֶאֱמַר בּוֹ מְלֹא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ,
וְנֶאֱמַר בּוֹ חוֹפֵשׁ כָּל חֲדָרֵי בֵּטוֹן רוֹאֵה כְּלִיּוֹת וְלֵב.

וְעֲנֹה קְטִירָא בְּדַחִילוֹ, הִדָּא הוּא דְּכֶתִיב (משלי כב ד) עֵקֶב עֲנֹה יִרְאֵת יְיָ, מָאן
דְּאִית בֵּיה יִרְאֵת יְיָ אִיתִי לִיה לִיְדֵי עֲנֹה דְּאִיהִי שְׁכִינְתָא עֲלָאָה, דְּיִרְאֵת יְיָ
עֵקֶב לְגַבְיָהּ, וְדָא דְּרָגָא דְּמִשָּׁה, דְּאִתְמַר בֵּיה (במדבר יב ג) וְהָאִישׁ מִשָּׁה עֲנִיו
מָאד, וּבְגִין דְּאִיהִי יִרְאֵה עֵקֶב לְגַבְיָהּ, אוֹקְמוּהָ מְאִרִי מִתְנִיתִין, יִרְאֵה מְלָה
זוֹטְרֵתִי הִיא לְגַבֵי מִשָּׁה.

וְעֲנֹה קְשׁוּרָה בְּיִרְאָה, זֶהוּ שְׁכֶתוּב עֵקֶב עֲנֹה יִרְאֵת יְהוּיָה. מִי שְׁיֵשׁ בּוֹ
יִרְאֵת יְהוּיָה, הִיא מְבִיָּאָה אוֹתוֹ לִיְדֵי עֲנֹה, שֶׁהִיא שְׁכִינָה עֲלִיוֹנָה,
שְׁיִרְאֵת יְהוּיָה עֵקֶב לְגַבְיָהּ, וְזוֹ דְּרָגַת מִשָּׁה, שְׁנֶאֱמַר בּוֹ וְהָאִישׁ מִשָּׁה
עֲנִיו מָאד, וּמִשׁוּם שֶׁהִירְאָה הִיא עֵקֶב אֵלֶיהָ, פְּרִשׁוּהָ בְּעַלֵי הַמְשָׁנָה,
יִרְאֵה דְּבַר קָטוֹן הִיא לְגַבֵי מִשָּׁה.

דַּרְגָּא תְּשִׁיעָא בְּיַרְאָת יִי, כֹּל מָאן דַּאִית בֵּיה יַרְאָת יְהוּיָה יִתְהַלֵּל, וְכִי אִית לְבַר נֶשׁ לְשַׁבְּחָא גְרַמִּיָּה, אֶלְא אִיהוּ מְשׁוּבַח קָדָם יְהוּיָה, הַדָּא הוּא דְכְּתִיב (מְשַׁלֵּי לֹא ט) שְׁקַר הַחֹן וְהַבֵּל הִיפִי וְגוּמַר, דָּא דַּרְא דְחִזְקִיָּהוּ, דְּבִיַרְאָת יִי קָא אֶתִי בַר נֶשׁ לְקִימָא תְּרִי"ג מְצוֹת, כְּחֻשְׁבֹן בְּיַרְאָתִית.

דַּרְגָּה תְּשִׁיעִית בְּיַרְאָת ה' - כֹּל מִי שְׁיֵשׁ בּוֹ יַרְאָת יְהוּיָה, יִתְהַלֵּל. וְכִי יֵשׁ לְאָדָם לְשַׁבְּחָת אֶת עֲצָמוֹ? אֶלְא הוּא מְשַׁבְּחָ לְפָנֵי יְהוּיָה. וְזֶהוּ שְׁפָתוֹב שְׁקַר הַחֹן וְהַבֵּל הִיפִי וְגוּמַר. זֶה דוֹרוֹ שֶׁל חִזְקִיָּהוּ, שְׁבִיַרְאָת ה' בָּא בֶן אָדָם לְקִים תְּרִי"ג מְצוֹת כְּחֻשְׁבֹן בְּיַרְאָתִית.

דְּרָו עִיא

דַּרְגָּא עֲשִׂירָאָה בְּיַרְאָת יִי, אִית יַרְאָה וְאִית יַרְאָה, לֹאוּ כֹּל אֲפִיָּא שְׁוִין, אִית יַרְאָה דְּדַחִיל בַּר נֶשׁ לְקוּדְשָׁא בְּרִיָּד הוּא בְּגִין דְּלֹא יִלְקָה לִיה בְּרַצוּעָה, דְּאִתְמַר (דְּרָו עִיא) בְּהָ (בְּרַאשִׁית א ב) וְהָאֲרָץ הִיְתָה תְּהוֹ וְבָהוּ, מְסֻטְרָא דְּאִילָנָא דְּטוֹב וְרַע, דְּאִיהִי אֲרַעָא רְקֻנָּא, שְׁפָחָא בִישָׂא, כְּגוּוֹנָא דְּחַד מֵאֲרַבַּע אַבוֹת נְזִיקִין דְּאִיהוּ הַבּוֹר, וְכְגוּוֹנָא דְּבוֹר דְּיוֹסֶף, דְּאוּקְמוּהוּ עֲלִיהַ הַבְּרָה, וְהַבּוֹר רַק וְכוּ' (בְּרַאשִׁית לו כד), הַבְּרָה נְקֻבָּא בִישָׂא, בּוֹר דְּכוּרָא, וְבוֹר בְּגִין דְּאִיהוּ מִתְמָן, אוּקְמוּהוּ עֲלִיהַ אִין בּוֹר יַרְא חֲטָא, בְּתַר דְּלִית בֵּיה יַרְאָת יִי.

דַּרְגָּה עֲשִׂירִית בְּיַרְאָת ה' - יֵשׁ יַרְאָה וְיֵשׁ יַרְאָה, לֹא כֹּל הַפְּנִים שְׁוִים. יֵשׁ יַרְאָה שְׁפּוּחַד אָדָם מִהַקְּדוּשׁ בְּרִיָּד הוּא כְּדִי שְׁלֹא יִלְקָה בְּרַצוּעָה, שְׁנֵאמַר בְּהָ וְהָאֲרָץ הִיְתָה תְּהוֹ וְבָהוּ מִצַּד שֶׁל הָעֵץ שֶׁל טוֹב וְרַע, שְׁהִיא אֲרָץ רִיקָה, שְׁפָחָה רְעָה, כְּמוֹ שְׁאֲחַד מֵאֲרַבַּע אַבוֹת נְזִיקִין שְׁהוּא הַבּוֹר, וְכְמוֹ שְׁהַבּוֹר שֶׁל יוֹסֶף שְׁבִאָרוּ עֲלֵיו הַבְּרָה, וְהַבּוֹר רִיק וְכוּ'. הַבְּרָה - נְקֻבָּה רְעָה, בּוֹר - זָכַר, וְבוֹר, מְשׁוּם שְׁהוּא מְשָׁם, פְּרָשׁוּהוּ עֲלֵיו אִין בּוֹר יַרְא חֲטָא, מֵאַחַר שְׁאִין בּוֹ יַרְאָת ה'.

מָאן דְּאִיהוּ דַּחִיל מְגוֹ אוּרִיָּתָא דְּאִיהִי תְּפָאֲרַת, דְּמַנִּיָּה נְפָקַת, כְּגוּן דָּא אִיהִי שְׁקוּלָה לְגַבִּיָּה, וּבְגִין דָּא אִין כֹּל יַרְאָה שְׁוָה, דְּהָא יַרְאָת יִי הִיא מְלָכוֹת דִּילִיָּה, כְּלִילָא מְכַל פְּקוּדֵי אוּרִיָּתָא, בְּגִין דְּאִיהִי יַרְאָה דְּנְפָקַת מְגוֹ תוֹרָה דְּאִיהוּ עֲמוּדָא דְּאֲמָצְעִיתָא, דְּאִיהוּ יְהוּיָה, דְּבִגִּיָּה אוּקְמוּהוּ מְאָרִי מִתְנִיתִין, גְּדוּלָה תוֹרָה שְׁמַבִּיאָה לְאָדָם לִיְדֵי מַעֲשָׂה, דְּאִי בַר נֶשׁ לֹא יַדַּע אוּרִיָּתָא, וְאֲגָרָא דְּפְקוּדֵיָּא דִּילָהּ, וְעוֹנֵשִׁין דִּילָהּ לְמָאן דְּעֵבַר עַל פְּקוּדֵיָּא, וּמָאן הוּא דְּבָרָא אוּרִיָּתָא, וּמָאן הוּא דִּיהִיב לָהּ לְיִשְׂרָאֵל, אִיָּד דַּחִיל לִיה

וְנָטִיר פְּקוּדוֹי, וּבִגִּין דָּא אָמַר דְּוֹד לְשִׁלְמָה בְּנוּ (ד"ה א כח ט) דַּע אֶת אֱלֹהֵי אָבִיךָ וְעַבְדֶּהּ.

מי שֶׁהוּא פּוֹחַד מִתּוֹךְ תּוֹרָה שֶׁהִיא תִּפְאָרֶת, שֶׁמִּמֶּנּוּ יֵצֵא, כְּגוֹן זוֹ הִיא שְׂקוּלָה אֱלִיו, וּמִשּׁוֹם זֶה אֵין כָּל יִרְאָה שְׁוֹה, שֶׁהִרִי יִרְאֵת ה', הִיא מְלָכוּתוֹ, כְּלוּלָה מְכֹל מְצוּוֹת הַתּוֹרָה, מִשּׁוֹם שֶׁהִיא יִרְאָה שְׂוִיָצֵאת מִתּוֹךְ תּוֹרָה, שֶׁהוּא עֲמוּד הָאֲמִצְעִי שֶׁהוּא יְהוּ"ה, שֶׁבְּגִלְלָה פְּרִשׁוּהָ בְּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, גְּדוּלָה תּוֹרָה שֶׁמְבִיָאָה אָדָם לִיַדִּי מַעֲשֶׂה, שֶׁאִם אָדָם לֹא יוֹדֵעַ אֶת הַתּוֹרָה וְשִׁכַר מְצוּוֹתֶיהָ, וְעֵנְשִׁים שֶׁלָּהּ לְמִי שֶׁעוֹבֵר עַל הַמְצוּוֹת, וּמִי בָרָא אֶת הַתּוֹרָה, וּמִיֵּהוּ שֶׁנִּתְּנָה לְיִשְׂרָאֵל - אֵיךְ יִפְחַד מִמֶּנּוּ וְיִשְׁמַר מְצוּוֹתָיו? וְלָכֵן אָמַר דְּוֹד לְשִׁלְמָה, דַּע אֶת אֱלֹהֵי אָבִיךָ וְעַבְדֶּהּ.

דָּאִי בַר נֶשׁ לֹא אֲשַׁתְּמוּדַע הֵהוּא דִּיהִיב לִיה אורֵייתָא, וּמִנִּי לִיה לְנִטְרָא לָהּ, אֵיךְ דְּחִיל מְנִיָה וְעַבִּיד פְּקוּדוֹי, וּבִגִּין דָּא אוֹקְמוּהוּ רַבָּנָן, וְלֹא עִם הָאֲרָץ חֲסִיד, וְאֵין בּוֹר יִרָא חֲטָא.

שֶׁאִם אָדָם לֹא מְפִיר אֶת אוֹתוֹ שֶׁנִּתְּן לוֹ תּוֹרָה וְצִוָּה אוֹתוֹ לְשִׁמְרָהּ, אֵיךְ יִפְחַד מִמֶּנּוּ וְיַעֲשֶׂה מְצוּוֹתָיו? וְלָכֵן פְּרִשׁוּהוּ רַבָּנָן, וְלֹא עִם הָאֲרָץ חֲסִיד, וְאֵין בּוֹר יִרָא חֲטָא.

בִּגִּין דְּאוֹרֵייתָא דְּאִיֵּהִי תִרִי"א מִתְרִין דְּרָגִין אֲתִיֵּהִיבֵת, מִחֲסָד וּגְבוּרָה, דְּמִתְמָן תְּרִין פְּקוּדִין אֲהֵבֵת חֲסָד וּדְחִילוֹ דְּגְבוּרָה דְּאִיֵּהִי יִרְאָה, דְּבִהוֹן אֲשַׁתְּלִימוֹ תְּרִי"ג פְּקוּדֵיֵא, וּבִגִּין דְּכָל אוֹרֵייתָא וּפְקוּדֵיהָ מִתְרִין סְטֵרִין אֲתִיֵּהִיבֵת, אוֹקְמוּהוּ רַבָּנָן וְלֹא עִם הָאֲרָץ חֲסִיד, וְאֵין בּוֹר יִרָא חֲטָא.

מִשּׁוֹם שֶׁתּוֹרָה, שֶׁהִיא תִרִי"א, מְשַׁתִּי דְּרָגוֹת נִתְּנָה, מִחֲסָד וּגְבוּרָה, שֶׁמִּשְׁם שְׁתֵּי מְצוּוֹת - אֲהֵבֵת חֲסָד וְיִרְאֵת גְּבוּרָה, שֶׁהִיא יִרְאָה, שֶׁבֵּהֶם הִשְׁתַּלְּמוֹ תְּרִי"ג מְצוּוֹת. וּמִשּׁוֹם שֶׁכָּל הַתּוֹרָה וּמְצוּוֹתֶיהָ מְשַׁנִּי צְדָדִים נִתְּנוּ, פְּרִשׁוּהוּ רַבָּנָן וְלֹא עִם הָאֲרָץ חֲסִיד וְאֵין בּוֹר יִרָא חֲטָא.

וְאֵי תִימָא הָא חֲסָד גְּבוּרָה דְּמִתְמָן מְלָכוּת אִיֵּהִי אֲהֵבָה וְיִרְאָה, אֵיךְ אוֹקְמוּהוּ רַבָּנָן גְּדוּלָה תּוֹרָה שֶׁמְבִיָאָה לְאָדָם לִיַדִּי מַעֲשֶׂה, דְּמַהְכָּא מִשְׁמַע דְּכָל הַקּוּדָם יִרְאֵתוֹ לְחֲכָמָתוֹ חֲכָמָתוֹ מִתְקַיִימָת, אֶלָּא כְּלָא קְשׁוּט, תִּפְאָרֶת אֲתִקְרִי אָדָם, כְּגוֹוָנָא דִּילִיָּה הִוָּה אָדָם הִ"א דְּלִתְתָא, דְּאוֹקְמוּהוּ עֲלִיָּה דְּהוּ רֵאשׁוֹן לְמַחְשְׁבָה וְאַחֲרוֹן לְמַעֲשֶׂה, וּבִגִּין דָּא אוֹקְמוּהוּ רַבָּנָן, יִשְׂרָאֵל

עֲלֶה בְּמַחְשְׁבָה לִיבְרָאוֹת, דְּאִתְמַר עֲלֵיהוּ אָדָם אַתָּם, אוֹף הֲכִי תִפְאָרֶת
דְּאִיהוּ יְהוּ"ה, אִיהוּ רְאוּן לְמַחְשְׁבָה דְּאִיהִי חֲכָמָה עֲלָאָה, וְאַחֲרוֹן לְמַעֲשָׂה
דְּאִיהוּ יי מִן אַדְנִי, חֲכָמָה תִּתְאַה, יִרְאֵת יי, מְלָכוֹת דִּילִיה.

וְאִם תֵּאמַר, הֲרִי חֲסֵד וְגִבּוֹרָה, שְׁמִשָּׁם מְלָכוֹת, הִיא אֶהְבֶּה וְיִרְאֶה,
אִיךָ פְּרִשׁוּהוּ חֲכָמִים גְּדוֹלָה תּוֹרָה שְׁמִבִּיאָה לְאָדָם לִיְדֵי מַעֲשָׂה,
שְׁמִכְאֵן מִשְׁמַע, שְׁכָל הַקּוֹדֵם יִרְאֵתוּ לְחֲכָמָתוֹ, חֲכָמָתוֹ מִתְקִימָת? אֵלָא
הַכֹּל אִמָּת. תִּפְאָרֶת נִקְרָא אָדָם, כְּמוֹ שֶׁהוּא הִיָּה אָדָם ה"א שְׁלִמְטָה,
שְׁבִאָרוּ עָלָיו שֶׁהִיָּה רְאוּן לְמַחְשְׁבָה וְאַחֲרוֹן לְמַעֲשָׂה, וְלָכוּ פְּרִשׁוּהוּ
חֲכָמִים, יִשְׂרָאֵל עֲלֶה בְּמַחְשְׁבָה לְבִרְאֵת, שְׁנֵאמַר עֲלֵיהֶם אָדָם אַתָּם.
אִף כִּד תִּפְאָרֶת, שֶׁהוּא יְהוּ"ה, הוּא רְאוּן לְמַחְשְׁבָה, שֶׁהִיא חֲכָמָה
עֲלִיוֹנָה, וְאַחֲרוֹן לְמַעֲשָׂה, שֶׁהִיא יי מִן אַדְנִי, חֲכָמָה תַּחְתּוֹנָה, יִרְאֵת
יְהוּ"ה מְלָכוֹת שְׁלוֹ.

וּבְגִין דָּא אִתְמַר בֵּה (ויקרא יב ד) אִשָּׁה כִּי תִזְרִיעַ, אִתְתָּא אִית לָהּ לְאִקְדָּמָא
בְּכָל פְּקוּדֵיָא, דְּאִתְמַר בֵּה אִשָּׁה יִרְאֵת יי הִיא תַתְּהַלָּל (משלי לא ל), וּבְגִין דָּא
מְצָא אִשָּׁה בְּקִדְמִיתָא, מְצָא טוֹב (שם יח כב), דְּאִתְמַר בֵּיה (תהלים קמה ט) טוֹב
יְהוּ"ה לְכָל.

וְלָכוּ נֵאמַר בֵּה אִשָּׁה כִּי תִזְרִיעַ. אִשָּׁה, יֵשׁ לָהּ לְהַקְדִּים בְּכָל הַמְצוּוֹת,
שְׁנֵאמַר בֵּה אִשָּׁה יִרְאֵת ה' הִיא תַתְּהַלָּל, וְלָכוּ מְצָא אִשָּׁה בְּתַחֲלָה -
מְצָא טוֹב, שְׁנֵאמַר בּוֹ טוֹב יְהוּ"ה לְכָל.

וְאִי אִקְדִּים לָהּ בְּצִלוֹתָא, כְּמָה דְּאוּקְמוּהוּ (תהלים נא יז) אַדְנִי שְׁפִתֵי תִפְתָּח,
מִיָּד (משלי ח לה) וַיִּפֶק רְצוֹן מִיְהוּ"ה, וּבְגִין דָּא כְּוִנָּה דְּאִיהִי מַחְשְׁבָה, צְרִיךְ
לְאִקְדָּמָא לְמַצּוּה, וּבְגִין דָּא שְׁוִיאֵו רִבְנָן כְּוִין מַחְשְׁבַתָּא דְּצִלוֹתָא בְּבִרְכָה
קִדְמָאָה, דְּהֲכִי אוּקְמוּהוּ אִם לֹא כְּוִין בְּבִרְכָה רְאוּנָה חוּזַר לְרֵאשׁ, וּבְגִין
דָּא צְרִיךְ לְאִקְדָּמָא יִרְאֶה מַסְטָרָא דְשְׁכִינְתָּא, בֵּין בְּאוּרִייתָא, בֵּין
בְּפִקוּדֵיָא, אֲבָל מַסְטָרָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, צְרִיךְ לְאִקְדָּמָא אוּרִייתָא
לְיִרְאֶה בְּכָל פְּקוּדֵיָא, דְּיִרְאֶה דְּאוּרִייתָא אִית, דְּאִתְקַרִי נּוֹקְבָא תּוֹרָה שְׁבַעַל
פָּה, דְּבִגִינָה אִתְמַר תַּמָּן אִזּוּ יִרְנָנוּ עַצִּי הִיעֵר (דהי"א טו לג).

וְאִם הַקְדִּים אוֹתָהּ בְּתַחֲלָה, כְּמוֹ שְׁבִאָרוּ אַדְנִי שְׁפִתֵי תִפְתָּח, מִיָּד -
וַיִּפֶק רְצוֹן מִה', וְלָכוּ הַכְּוִנָּה, שֶׁהִיא מַחְשְׁבָה, צְרִיךְ לְהַקְדִּים לְמַצּוּה,
וְלָכוּ שְׁמוֹ חֲכָמִים כְּוִנָּת מַחְשְׁבַת הַתַּחֲלָה בְּבִרְכָה הַרְאוּנָה, שְׁכָד
פְּרִשׁוּהוּ, אִם לֹא כְּוִין בְּבִרְכָה רְאוּנָה - חוּזַר לְרֵאשׁ. וְלָכוּ צְרִיךְ
לְהַקְדִּים יִרְאֶה מְצָד הַשְּׁכִינָה, בֵּין בְּתוֹרָה בֵּין בְּמַצּוּוֹת, אֲבָל מְצָד שְׁל

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא צָרִיךְ לְהַקְדִּים תּוֹרָה לִירְאָה בְּכָל הַמְצוּוֹת, שְׂיִרְאָה
שֶׁל תּוֹרָה יֵשׁ, שְׂנִקְרָאת הַנִּקְבָּה תּוֹרָה שְׁבַע-פֶּה, שְׁבַשְׁבִּילָה נֶאֱמַר שֶׁם
אֲזוּ יִרְנְנוּ עֲצֵי הַיַּעַר.

עֲנֵה מִלְאָךְ מִן הַשָּׁמַיִם וְאָמַר הוּא הוּן מַעֲשֵׂה מְרַכְבָּה, מֵהַאי אִיז תִּלְיִין עִיב
שְׁמֵהוּן דְּהֵינְנוּ חֲסֵד, דְּבִיָּה צָרִיךְ לְאַתְקֵנָא פְּרִסְיָא לְמֵאֲרִיָּה, בְּכַנְפֵי מְצוּהָ,
וְיֵשֵׁב עָלֵיו בְּאַמְתָּ, עֲשׂוֹר אַמְתָּ מִיָּה יוֹיֵד הִיא וְאִיז הִיא, מוֹרִיד הַטַּיִל
לְאַנְהָרָא לְגַבֵּי הִיא.

עֲנֵה מִלְאָךְ מִן הַשָּׁמַיִם וְאָמַר: הוּן הוּן מַעֲשֵׂה מְרַכְבָּה. מִן הָאִיז הִזָּה
תִּלְוִיִּים בּוֹ עִיב שְׁמוֹת, שְׁהֵינְנוּ חֲסֵד, שְׁבוּ צָרִיךְ לְהַתְקִין כְּסָא לְרַבּוֹנוּ
בְּכַנְפֵי מְצוּהָ, וְיֵשֵׁב עָלֵיו בְּאַמְתָּ. עֲשׂוֹר אַמְתָּ מִיָּה, יוֹיֵד הִיא וְאִיז הִיא
מוֹרִיד הַטַּל לְהָאִיר אֶל הַהִיא.

דָּף וְעִיב

דָּאִיְהוּ כָּלִיל תְּלַת בְּרַכָּאן קְדָמָאִין דְּצִלוֹתָא, וְתַלַּת בִּתְרָאִין, וְדָא עֲשָׂר
סְפִירוֹת בְּלִי מָה, דָּאִינּוּן לְקַבְּלִיָּהוּ תְּרִין שְׁמֵהוּן יְהוּיָה אֲדַנִּי, וְתַמְנֵי
אַתְוּוֹן, דָּאִינּוּן עֲשָׂרָה עֲשָׂרָה הַכֶּף בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ (בַּמִּדְבָּר ז' פ"א), וְדָא כִּי מִן פְּתָר,
עֲשָׂרָה מִן (דָּף וְעִיב) שְׁכִינְתָא תַתָּאָה אֲדַנִּי, מִתְתָּא לְעִילָא מִן אֲנִי עַד אִיז, עֲשָׂרָה
עֲשָׂרָה מַעֲלָא לְתַתָּא מַעֲמוּדָא דְּאֲמַצְעִיתָא דָּאִיְהוּ יְהוּיָה, וּבְגִין דָּא כִּי כָּלִיל
לוֹן.

שְׁהוּא כּוֹלֵל שְׁלֹשׁ בְּרַכּוֹת רֵאשׁוֹנוֹת שֶׁל הַתְּפִלָּה וְשְׁלֹשׁ אַחֲרוֹנוֹת, וְזֶה
עֲשָׂר סְפִירוֹת בְּלִי מָה, שְׁהֵם כְּנֶגֶד שְׁנֵי שְׁמוֹת יְהוּיָה אֲדַנִּי, וְשְׁמוֹנָה
אוֹתִיּוֹת, שְׁהֵם עֲשָׂרָה עֲשָׂרָה הַכֶּף בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ, וְזֶה כִּי מִן פְּתָר, עֲשָׂרָה
מֵהַשְּׁכִינָה הַתַּחְתּוֹנָה אֲדַנִּי, מְלַמְטָה לְמַעְלָה מִן אֲנִי עַד אִיז, עֲשָׂרָה
מְלַמְעָלָה לְמַטָּה מַעֲמוּד הָאֲמַצְעִי שְׁהוּא יְהוּיָה. וּמְשׁוּם זֶה כִּי כּוֹלֵל
אוֹתָם.

וּבְקֶץ דְּפִוּרְקָנָא מִדְּלַג עַל הַיְהָרִים (שִׁיר ב' ח), דָּא מִיָּה, וְלִית הָרִים אֶלָּא
אַבְהוּ, דָּאִינּוּן מְרַכְבְּתִיָּה, אוּף הַכִּי מִיְקַפֵּץ עַל הַיְגָבְעוֹת אֲנוּן אֲמֵהוּן, אַהִיָּה
אֲדַנִּי, בְּהַהוּא זְמַנָּא אִיז יִשִּׁיר מְשֵׁה וְכוּ' (שְׁמוֹת טו א), וְכֹלְא אַתְקִשֵׁר
וְאַתְפְּלִיל בְּחִי עֲלָמִין, הַדָּא הוּא דְּכַתִּיב (מְשִׁלֵּי יו) בְּרַכּוֹת לְרֵאשׁ צְדִיק.

ובקץ הגאֵלָה מִדְּלָג עַל הַיְהוּדִים - זֶה מִיָּה, וְאִין הָרִים אֵלָא הָאֲבוֹת,
שֶׁהִם מְרַבְּתוּ, אִף כִּד מִקְפָּץ עַל הַגְּבֻעוֹת - הֵן הָאֲמָהוֹת, אַהֲיִי
אֲדַנִּי. בְּאוֹתוֹ זְמַן אִיז יִשִּׁיר מְשֶׁה וְכוּי, וְהַכֵּל נִקְשֶׁר וְנִכְלָל בְּחִי
הַעוֹלָמִים. זֶהוּ שְׁכֵתוֹב בְּרָכוֹת לְרֹאשׁ צְדִיק.

וְאִית כְּבוֹד נִבְרָא כְּגוֹוֵנָא דְכְבוֹד נְאָצַל, מִסְטָרָא דְכְבוֹד נִבְרָא אֲמַרִין יִשְׂרָאֵל
לְגַבֵּי אָדוֹן עַל כֹּלָא אִם פְּעֻבְדִּים, וּמִסְטָרָא דְכְבוֹד נְאָצַל אֲתַמַּר בְּהוֹן אִם
כְּבָנִים, אִיהוּ עֵלְת עַל כֹּלָא לִית אֱלֹהִי עֲלֵיה, וְלֹא תַחֲוֹתִיה, וְלֹא לְאַרְבַּע
סְטָרִין דְעֵלְמָא, אִיהוּ מִמְלָא כֹל עֲלָמִין.

וְיִשׁ כְּבוֹד נִבְרָא, כְּמוֹ שְׁכְבוֹד נְאָצַל. מִצַּד שֶׁל כְּבוֹד נִבְרָא אוֹמְרִים
יִשְׂרָאֵל אֵל אָדוֹן עַל הַכֹּל, אִם פְּעֻבְדִּים. וּמִצַּד שֶׁל כְּבוֹד נְאָצַל נְאָמַר
בְּהֵם אִם כְּבָנִים, הוּא עֵלְת עַל הַכֹּל, אִין אֱלוֹהֵי עֲלִיו, וְלֹא תַחֲתִיו, וְלֹא
לְאַרְבַּעַת צְדָדִים, הוּא מִמְלָא כֹל הַעוֹלָמוֹת.

וְאִיהוּ אֲסַחַר לְכֹל סְטָרִין, דְלֹא מִתְפַּשְׁטִין יַתִּיר מִגְּבוּל דְשׁוּי לְכֹל חַד, וּמְדָה
דְשׁוּי לְכֹל חַד, וְכִלְהוּ בְרִשׁוֹ דִּילֵיה בְרִשׁוֹת הַיַּחֲד.

וְהוּא סוֹבֵב אֶת כֹּל הַצְּדָדִים, שְׁלֹא מִתְפַּשְׁטִים יוֹתֵר מִהַגְּבוּל שְׁשֵׁם לְכֹל
אַחַד, וְהַמְדָה שְׁשֵׁם לְכֹל אַחַד, וְכֹלִם בְּרִשׁוֹתוֹ, בְּרִשׁוֹת הַיַּחֲד.

אֲדַנִּי מְרַבְּבָה לַיהוּיָה, וּבָה אֲתַעֲטֹף, וְאוֹף הָכִי יַהוּיָה אֲתַעֲטֹף בְּאַהֲיִי
לְמַבְרֵי עֵלְמָא, אֲבַל שֵׁם יַהוּיָה אִיהוּ מְרַבְּבָה לְמַאֲרִיה לְכַתֵּר עֲלָאָה, וּבְגִין
דָּא (שׁ״א ב ב) אִין קְדוּשׁ כַּיהוּיָה, עֵלְת עַל כֹּלָא טְמִיר וְגִנּוּז בְּכַתֵּר, וּמַנִּיָּה
אֲתַפְּשֵׁט נְהוֹרִיה עַל יַהוּיָה, דְאִיהוּ יִ חֲכָמָה, ה' בִּינָה, וְכִלְלִית שִׁית סְפִירָן,
ה' מַלְכוּת, וְהֵאִי אִיהוּ אֲתַפְּשֵׁטוּתִיה מְעִילָא לְתַתָּא, וְאוֹף הָכִי אֲתַפְּשֵׁט
נְהוֹרִיה עַל יִ מִן אֲדַנִּי מִתַּתָּא לְעִילָא, עַד אִין סוֹף, דְאֲתַרְמִיז בְּאֲדַנִּי
אִיִן, וּבְגִין דָּא יִ מִן יַאֲהוּדוֹנָה עֲשָׂרָה עֲשָׂרָה הַפָּר, דָּא כִּי מִן כְּתָר,
וּמַאֲרֵי דְכֹלָא לִית בִּיה צִיּוֹר דְאוֹת וְנִקּוּדָה, הָדָא הוּא דְכַתִּיב (ישעיה מ יח כה)
וְאֵל מִי תִדְמִיוֹנִי וְאֲשׁוּה, וְאֵל מִי תִדְמִיוֹן אִיִל, וּמָה דְמוֹת תַּעֲרֹכוּ לוֹ.

אֲדַנִּי מְרַבְּבָה לַיהוּיָה, וּבָה הַתַּעֲטֹף, וְאִף כִּד יַהוּיָה מִתַּעֲטֹף בְּאַהֲיִי
לְבָרָא עוֹלָם, אֲבַל שֵׁם יַהוּיָה הוּא מְרַבְּבָה לְרַבּוּנוֹ לְכַתֵּר עֲלִיו, וְלָכוּן
אִין קְדוּשׁ כַּיהוּיָה, עֵלְת עַל הַכֹּל, טְמִיר וְגִנּוּז בְּכַתֵּר, וּמַמְנוֹ מִתַּפְּשֵׁט
אוֹרוֹ עַל יַהוּיָה, שְׁהִיא יִ חֲכָמָה, ה' בִּינָה, וְכִלְלִית שֵׁשׁ סְפִירוֹת, ה'

מלכות. וזוהי התפשטותו מלמעלה למטה. ואף כן מתפשט אורו על י מן אדניי מלמטה למעלה עד אין סוף שְנַרְמֵז בַּאֲדַנְיִי אִיִן, ומשום זה יי מן יאהדונהיי, עֲשֶׂרָה עֲשֶׂרָה הַפָּר, זה כי מן כְּתָר, ובעל הכל, אין בו ציור של אות ונקדה. זהו שְפָתוֹב וְאֵל מִי תַדְמִיוֹנִי וְאֲשׁוּה, וְאֵל מִי תַדְמִיוֹן אִיִל וַיְמָה דְמוֹת תַעְרְכוּ לוֹ.

אִיהוּ צִיִר בְּתָרִין אֲתָנוּן תָּרִין עֲלָמִין, בְּאֵת יי צִיִר עֲלָמָא דְאֵתִי, וּבְאֵת ה' עֲלָמָא דִין, הֲדָא הוּא דְכְתִיב (שם כו ז) כִּי בְיַיְהוּיָהּ יְהוּיָהּ צוּר עוֹלָמִים.

הוּא צִיִר בְּשִׁתֵּי אוֹתִיּוֹת שְנֵי עוֹלָמוֹת. בְּאוֹת יי צִיִר הָעוֹלָם הַבָּא, וּבְאוֹת ה' - הָעוֹלָם הַזֶּה. זֶהוּ שְפָתוֹב כִּי בְיָהּ ה' צוּר עוֹלָמִים.

וּמְקוֹרֵין דְכָל שְמָהֶן אִינוּן יוֹיִד הִיִי וַיִּיִו הִיִי, יְהוּיָהּ, יוֹיִד הִיִי וַאִיִו הִיִיא, יְהוּיָהּ, כָּל יוֹיִד אִיהִי אַחְזִי יְהוּיָהּ, כָּל א' אַחְזִי אַהִיִיָהּ לְעִילָא, אֲדַנְיִי לְתַתָּא, הָכָא שֵׁם יְהוּיָהּ אִיהוּ בְכַנּוּיָהּ חַד, בְּגִין דְמַנְיָה אֲשַׁתְּכַח כְּנּוּיָהּ, אֲבַל מְסֻטְרָא דְעֵשֶׂר סְפִירָן דְבְרִיאָהּ, לֹא שֵׁם יְהוּיָהּ וְכַנּוּיָהּ חַד, הֲדָא הוּא דְכְתִיב (שם מג ז) כָּל הַנִּקְרָא בְשֵׁמִי וְלִכְבוֹדִי בְרָאתִיו וְכוּ', הֲרִי סְפִירוֹת אֲתַקְרִיאוּ בְשֵׁם יְהוּיָהּ, וּבְשֵׁם אֲדַנְיִי, וְאִינוּן דְאֲדַנְיִי אֲתַבְרִיאוּ.

וְהַמְקוֹרוֹת שֶׁל כָּל הַשְּׁמוֹת הֵם יוֹיִד הִיִי וַיִּיִו הִיִי - יְהוּיָהּ, יוֹיִד הִיִיא וַאִיִו הִיִיא - יְהוּיָהּ. כָּל יוֹיִד מְרָאָה יְהוּיָהּ, כָּל א' מְרָאָה אַהִיִיָהּ לְמַעְלָה, אֲדַנְיִי לְמַטָּה. כְּדָ שֵׁם יְהוּיָהּ הוּא בְכַנּוּיִו אַחַד, מְשׁוּם שְׁמַמְנוּ נְמַצָּא כְּנּוּיִו, אֲבַל מְצַד שֶׁל עֵשֶׂר הַסְפִירוֹת שֶׁל בְרִיאָהּ אִין שֵׁם יְהוּיָהּ וְכַנּוּיִו אַחַד. זֶהוּ שְפָתוֹב כָּל הַנִּקְרָא בְשֵׁמִי וְלִכְבוֹדִי בְרָאתִיו וְכוּ'. הֲרִי סְפִירוֹת שֶׁנִּקְרְאוּ בְשֵׁם יְהוּיָהּ וּבְשֵׁם אֲדַנְיִי, וְאוֹתָם שֶׁל אֲדַנְיִי נִבְרְאוּ.

וּבְגִין דָּא אִית שְמָהֶן דְמִיִן לְחוֹתְמָא דְמַלְכָא, דְבַהוּן אֲשַׁתְּמוּדַע דִּיוֹקְנָא דְמַלְכָא וּמְטְרוֹנִיתָא צִיּוֹרָא מְמֵשׁ, וְאִית שְמָהֶן דְאִינוּן כְּגוֹוְנָא דְרְשִׁימוּ דְצִיּוֹרָא דְחוֹתְמָא בְשַׁעוּה, וְהַכִּי דְחִילִין מְהַהוּא רְשִׁימוּ כְּאִילוּ הוּא מַלְכָא מְמֵשׁ, אֲבַל אֲדוֹן עַל כָּלָא לִית לִיה מְכַל אֵלִין צִיּוֹרִין כָּלֵל, הֲדָא הוּא דְכְתִיב (שם מ יח) וְאֵל מִי תַדְמִיוֹן אִיִל וְכוּ'.

וְלָכֵן יֵשׁ שְׁמוֹת דּוּמִים לְחוֹתְמֵי הַמְלָךְ, שְׁבֵהֶם נוֹדַעַת דְמוֹת הַמְלָךְ וְהַגְבִּירָה צִיּוֹר מְמֵשׁ, וְיֵשׁ שְׁמוֹת שֶׁהֵם כְּמוֹ שְׂרֵשֶׁם שֶׁל צִיּוֹר שֶׁל חוֹתְמֵי בְשַׁעוּה, וְכֵן פּוֹחֲדִים מְאוֹתוֹ רְשֵׁם כְּאִלוּ הִיָּה הַמְלָךְ מְמֵשׁ, אֲבַל אֲדוֹן

על הכל, אין לו מכל הציורים הללו כלל. זהו שכתוב ואל מי תדמיון
א"ל וכו'.

ומסטרך דציורין דשענה, חמא יחזקאל כל אליו מראות דחמא, ובגין דא
אתמר בהון (יחזקאל א כו) ודמות כמראה אדם, ולא מראה אדם ממש,
כמראה חשמ"ל ולא חשמ"ל, כמראה אש בית לה סביב, הוא מראה דמות
כבוד יי', ולא כבוד יי' ממש, אלא מראה ציור דיליה.

ומצד של ציורי השענה ראה יחזקאל כל המראות הללו שראה, ולכן
נאמר בהם ודמות כמראה אדם, ולא מראה אדם ממש, כמראה
חשמ"ל ולא חשמ"ל, כמראה אש בית לה סביב, הוא מראה דמות
כבוד יהו"ה, ולא כבוד יהו"ה ממש, אלא מראה ציור שלו.

פתח ואמר, יחזקאל נביאה, קום משניתך לגלגלה הכא מראות דאתגליין
לך, דכלהו לגבך בארח סתים ובאתגליא, באתגליא ציורין, אבל בסתימו
דעיינין דיוקנא דמלכא ומטרוניתא, כל שכן וכל שכן ההוא דלית ליה
דיוקנא, דבגיניה אתמר האי קרא למאן דצייר ביה דיוקנא, (דברים כז טו)
ארור האיש אשר יעשה פסל וכו', ושם בסתר, בסתרו של עולם, ואפילו
מכל מה דבר נש יכיל לאסתכלא בעינא, ואפילו מכל דיוקניו דאחזי
לנביאי.

פתח ואמר: יחזקאל הנביא, קום משנתך לגלות כן המראות
שהתגלו לך, שכלם אליך בדרך נסתר ובהתגלות, בהתגלות ציורים,
אבל בסתימות העינים דמות של המלך והגבירה, כל שכן וכל שכן
אותו שאין לו דמות, שבגללו נאמר פסוק זה למי שצייר בו דמות,
ארור האיש אשר יעשה פסל וכו' ושם בסתר, בסתרו של עולם, ואפילו
מכל מה שאדם יכול להסתכל בעין, ואפילו מכל הדמיות שהראה
לנביאים.

דף ז ע"א

צורת דיוקנא דכלילא מכמה נהורין, חד וממעל לרקיע אשר על ראשם א
כמראה אבן ספיר דמות כסא (יחזקאל א כו), דא אבן ספיר דמות כסא, ואיהו
לעילא כגוונא דא [ציור] ותחת רגליו כמעשה לבנת (דף ז ע"א) הספיר (שמות
כד ט), כגוונא דא א וכלא א, נקודה דא הוא כגון חל"ם לעילא כתר עליון,

דְּרָכִיב עַל יִיָּה דְאִינוּן חֲכָמָה וּבִינָה כְּחֻשְׁבֹּן חֵלֶם, וְתַחַת רִגְלֵיּוֹ כְּמַעֲשֵׂה לְבַנְתָּ
הַסְּפִיר חִירָק, וְדָא מְלָכוּת, וְהָאֲרָץ הַדּוּם רִגְלֵי, אִיְהִי תַחֲוֹת וִיָּה, דְאִיְהוּ
חֻשְׁבֹּן חֲרִ"ק, וְהָכִי סְלִיק אִיְהוּ"ה יוֹ"י.

צוּרַת הַדְּמוּת שְׁפִלוּלָה מִכְּמָה אִוְרוֹת, אֶחָד וּמִמַּעַל לְרָקִיעַ אֲשֶׁר עַל
רֵאשִׁים א, כְּמַרְאָה אֶבֶן סְפִיר דְּמוּת כְּסָא, זֹא אֶבֶן סְפִיר דְּמוּת כְּסָא,
וְהוּא לְמַעְלָה כְּמוֹ זֶה, וְתַחַת רִגְלֵיּוֹ כְּמַעֲשֵׂה לְבַנְתָּ הַסְּפִיר כְּמוֹ זֶה א,
וְהַכֹּל א, נִקְדָּה זֹא הִיא כְּמוֹ חֲלִי"ם לְמַעְלָה כְּתָר עֲלִיוֹן שְׁרוּכָב עַל יִיָּה,
שְׁהִם חֲכָמָה וּבִינָה כְּחֻשְׁבֹּן חֵלֶם, וְתַחַת רִגְלֵיּוֹ כְּמַעֲשֵׂה לְבַנְתָּ הַסְּפִיר
חִירָק, וְזֹא מְלָכוּת, וְהָאֲרָץ הַדּוּם רִגְלֵי. הִיא תַחַת וִיָּה, שְׁהִיא חֻשְׁבֹּן
חֲרִ"ק, וְכֵן עוֹלָה אִיְהוּ"ה יוֹ"י.

וְעוֹד רָקִיעַ דָּא עֲמוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא, דְּכָלִיל שֵׁם יְהוּ"ה, וְאִיְהוּ כְּלִיל שִׁית
סְפִירָן בְּאֶמְצָעִיתָא, דְּעֲלִיָּה אֶתְמַר (יחזקאל א כב) נְטוּי עַל רֵאשִׁיהֶם מְלַמְעָה,
דְּעֲלִיָּה אֶתְמַר (תהלים קד ב) נוֹטָה שְׁמַיִם כְּרִיעָה, כְּגוֹוֹנָא דָּא [צִוּר] בְּאֶמְצָע
א, נוֹטָה שְׁמַיִם לְבִדִּי (ישעיה מד כד), מָאן נְטָה לִיָּה, עֲלַת עַל כְּלָא לְבִדּוֹ, יְחִידָא
בְּלָא תַנְיִינָא לְמַעְזָר לִיָּה.

וְעוֹד, רָקִיעַ זֶה עֲמוּד הָאֶמְצָעִי שְׁפִלוּל שֵׁם יְהוּ"ה, וְהוּא כּוֹלֵל שֵׁשׁ
סְפִירוֹת שֶׁל הָאֶמְצָע, שְׁעֲלִיּוֹ נְאָמַר נְטוּי עַל רֵאשִׁיהֶם מְלַמְעָה, שְׁעֲלִיּוֹ
נְאָמַר נוֹטָה שְׁמַיִם כְּרִיעָה, כְּמוֹ זֶה בְּאֶמְצָע א. נְטָה שְׁמַיִם לְבִדִּי - מִי
נְטָה אוֹתוֹ? עֲלַת עַל הַכֹּל לְבִדּוֹ, יְחִיד בְּלִי שְׁנֵי לְעֶזֶר לוֹ.

תַּנְיִינָא (יחזקאל א כו), וְעַל דְּמוּת הַכְּסָא דְּמוּת כְּמַרְאָה אָדָם עָלְיוֹ מְלַמְעָה
דָּא אִיְהוּ יוֹד הָא וְאִוּ הָא כְּלִיל תִּשְׁעֵי נְקוּדִין, וְעֲשִׂירָא שְׁכִינְתָּא כְּלִילָא
מִכְּלָהוּ, וְכָלָא א, דְּלִית אָדָם בְּלָא א', וְכָלָא אִיְהוּ עֲמוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא, אִיְהוּ
יְהוּ"ה דְּכָלִיל א, וְאִיְהוּ שְׁמָא מְפָרֵשׁ דְּכָלִיל א לְאֶחְזָא דָּאָם רַץ לְבָדָּ שׁוּב
לְאַחֹר.

הַשְּׁנֵי, וְעַל דְּמוּת הַכְּסָא דְּמוּת כְּמַרְאָה אָדָם עָלְיוֹ מְלַמְעָה, זֶהוּ יוֹד
הָא וְאִוּ הָא כּוֹלֵל תִּשְׁעֵי נְקוּדוֹת, וְעֲשִׂירֵי שְׁכִינָה כְּלוּלָה מִכְּלָם, וְהַכֹּל א,
שְׁאִין אָדָם בְּלִי א, וְהַכֹּל הוּא עֲמוּד הָאֶמְצָעִי, שְׁהוּא יְהוּ"ה שְׁפִלוּל א,
וְהוּא הַשֵּׁם הַמְּפָרֵשׁ שְׁפִלוּל א. לְהִרְאוֹת, שְׁאָם רַץ לְבָדָּ, שׁוּב לְאַחֹר.

תְּלִיתָא, כְּמַרְאָה אֲשֶׁר בֵּית לָהּ סְבִיב, וְדָא שְׁכִינְתָּא, דְּהָכִי אוּקְמוּהוּ רַבְּנָן,
דְּנִשְׁמַתִּין דּוּמִין קָדָם שְׁכִינְתָּא כְּנִרוֹת לְפָנֵי הָאֲבוּקָה, וּבְגִין דָּא כְּמַרְאָה אֲשֶׁר

בֵּית לָהּ (שם א כז), וְאִיהִי בִּי כְּנִישְׁתָּא דְלַעִילָא, אִישׁ נְגִיָּה, כִּי בֵּיתִי בֵּית תַּפְלָה
יִקְרָא לְכָל הָעַמִּים (ישעיה נו ז), וְאִיהִי אֵשׁ בֵּית לָהּ מִסְטָרָא דְגְבוּרָה, דְאִיהִי
בִּי, יוֹמָא תְּנַיִנָא דְאִתְבָּרִי בִּיה גִּיהֶנְס, אִי יוֹמָא קְדַמְאָה דְאִתְבָּרִי בִּיה גֶּן
עֲדוֹ, וְדָא חֶסֶד, עֲמוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא כְּמִרְאָה אָדָם כְּלִיל תְּרוּיָהוּ, וְאִיו
לִימִנָא אַחֲיִד, לִיב לְשִׁמְאֵל יוֹיִד הִיא הִיא.

הַשְּׁלִישִׁי, כְּמִרְאָה אֵשׁ בֵּית לָהּ סְבִיב, וְזוֹ הַשְּׁכִינָה. שְׂכָד פְּרִשׁוּהוּ
חֲכָמִים, שְׁהַנְשָׁמוֹת דּוֹמוֹת לַפְּנֵי שְׁכִינָה כְּנִרוֹת לַפְּנֵי הָאֲבוּקָה, וּמִשׁוֹם
זֶה כְּמִרְאָה אֵשׁ בֵּית לָהּ, וְהִיא בֵּית הַכְּנֻסָת שְׁלַמְעֵלָה, אִישׁ נְגִיָּה, כִּי
בֵּיתִי בֵּית תַּפְלָה יִקְרָא לְכָל הָעַמִּים, וְהִיא אֵשׁ בֵּית לָהּ מִצַּד הַגְּבוּרָה
שְׁהִיא בִּי, הַיּוֹם הַשְּׁנִי שְׁבוּ נִבְרָא גִיהֶנְס, אִי יוֹם רֵאשׁוֹן שְׁנִבְרָא בּוֹ גֶּן
עֲדוֹ, וְזֶה חֶסֶד. עֲמוּדָא דְאֲמַצְעִי כְּמִרְאָה אָדָם הַכּוֹלֵל שְׁנִיָּהֶם, וְאִיו
לִימִן אַחֲיִד, לִיב לְשִׁמְאֵל יוֹיִד הִיא הִיא.

מִמִּרְאָה מְתַנְיָו וּלְמַעְלָה, וּמִמִּרְאָה מְתַנְיָו וּלְמַטָּה, אִינוּן תְּרִין שׁוֹקִין, תְּרִין
נְבִיאֵי קְשׁוּט, וְאִינוּן רְבִיעָאָה וְחֲמִשָּׁאָה לְחֶסֶד, דְּמִתְמָן בְּנִינָא דְעֵלְמָא, הַדָּא
הוּא דְכְּתִיב (תהלים פט ג) עוֹלָם חֶסֶד יִבְנֶה, הִי עֵלְמָה אֲתַפְשֻׁטָת עַד הוּד,
חֲמִשִּׁין תְּרַעִין, וּבְגִין דָּא קָא רְמִיז עֵלְמָה, רְאִיתִי כְּמִרְאָה אֵשׁ בֵּית לָהּ, וּבָה
שִׁית מְרָאוֹת.

מִמִּרְאָה מְתַנְיָו וּלְמַעְלָה, וּמִמִּרְאָה מְתַנְיָו וּלְמַטָּה - אֵלוּ שְׁתֵּי שׁוֹקִים,
שְׁנֵי נְבִיאֵי אֲמָת, וְהֵם רְבִיעֵי וְחֲמִישֵׁי לְחֶסֶד, שְׁמִשָּׁם בְּנִין הָעוֹלָם. זֶהוּ
שְׁכָתוֹב עוֹלָם חֶסֶד יִבְנֶה. הִי עֵלְיוֹנָה הַתַּפְשֻׁטָה עַד הוּד, חֲמִשִּׁים שְׁעָרִים,
וּמִשׁוֹם זֶה רוֹמִז עֵלְיָה רְאִיתִי כְּמִרְאָה אֵשׁ בֵּית לָהּ, וּבָה שִׁשׁ מְרָאוֹת.

שְׁבִיעָאָה, (יחזקאל א כח) כְּמִרְאָה הַקְּשֵׁת, הַקְּשֵׁת דָּא צְדִיק יְסוּד עֵלְמָא,
כְּמִרְאָה דִּילָהּ לְתַתָּא מִטְטְרוּיִן, דָּא חֲזָא יְחֻזְקָאֵל, דְאִיהוּ כְּלִיל כָּל מְרָאוֹת.

הַשְּׁבִיעִי, כְּמִרְאָה הַקְּשֵׁת, הַקְּשֵׁת זֶה צְדִיק יְסוּד עוֹלָם, כְּמִרְאָה שְׁלָה
לְמַטָּה מִטְטְרוּיִן, זֶה רְאָה יְחֻזְקָאֵל, שְׁהוּא כּוֹלֵל כָּל הַמְרָאוֹת.

חִיזוּ תְּמִינָאָה, כִּן מְרָאָה הַנְּגִיה סְבִיב, דָּא שְׁכִינְתָא תַּתָּאָה, דְאִתְמַר בָּהּ
(ירמיהו לא כא) נִקְבָה תְּסוּבֵב גְּבַר, וּבְגִין דָּא כִּן מְרָאָה הַנְּגִיה סְבִיב, אֵשׁ נְגִיה.

המראה השמיני, כן מראה הנגה סביב, זו שכינה תחתונה, שנקאמר
בה נקבה תסובב גבר, ומשום זה, כן מראה הנגה סביב, אש נגה.

תשיעאה, הוא מראה דמות כבוד יהו"ה, חכמה עלאה, דמות דילה חזא
יחזקאל לתתא, ולא חכמה.

התשיעי, הוא מראה דמות כבוד יהו"ה, חכמה עליונה, הדמות של
ראה יחזקאל למטה, ולא חכמה.

וכד מטא לדמות כתר דאיהו דרגא עשיראה, חזי מה כתיב ביה, ואראה
ואפול על פני, דלא יכיל למסבל, ואם מראות דלתתא הכי, כל שכן וכל
שכן מראות עלאין דספירות דבריאה, כל שכן וכל שכן מראות דאצילות.

וכשהגיע לדמות הכתר, שהוא הדרגה העשירית, ראה מה כתוב בו,
ואראה ואפל על פני, שלא יכל לסבל. ואם המראות שלמטה כן, כל
שכן וכל שכן מראות העליונות של ספירות הבריאה, כל שכן וכל שכן
מראות של אצילות.

וברזא דאת א תשכח חל"ם חיר"ק שורק כגוונא דא ו ואיהו גלגל
דאתהפך לשית סטרין לעילא ולתתא ולארבע סטרין, אתהפך לימינא
וסהיד על עלת על כלא דלית אלו"ה אחרא לימינא דעלמא, אתהפך
לשמאלא וסהיד עליה, והכי לכל סטרא סהיד על יחודיה, דלית אלו"ה
אחרא עילא ותתא ולארבע סטרין, האי איהו דאוקמוהו מארי מתניתין
כדי שתמליכהו על השמים ועל הארץ ועל ארבע רוחות העולם.

ובסוד של האות א' תמצא חל"ם חיר"ק שור"ק כמו זה: ו והוא גלגל
שמתהפך לששה צדדים - למעלה ולמטה ולארבעה צדדים, מתהפך
לימין ומעיד על עלת על הכל שאין אלו"ה אחר לימין העולם. מתהפך
לשמאל ומעיד עליו, וכך לכל צד מעיד על יחודו שאין אלו"ה אחר
למעלה ולמטה ולארבעה צדדים. זהו שבארוהו חכמים בעלי המשנה,
כדי שתמליכהו על השמים ועל הארץ ועל ארבע רוחות העולם.

דף ז ע"ב

ו' כָּלִיל תָּלַת נְקוּדוֹן, עִילָא וְתַתָּא וְאַמְצָעִיתָא, דְּסִהְדִין, וְתַלַּת סִהְדִין
תְּחוּתֵיהוּ לְתַתָּא, עַל עֵלְתָּ עַל כְּלָא דְאִיהוּ רֵאשׁוֹן וְאַחֲרוֹן וּמִבְּלַעְדֵּי אֵין
אַלְהִיִּים, דְּאִיהוּ כְּלִיל שִׁית נְקוּדוֹן כְּחוּשְׁבֹן ו', דְּסִהְדִין עַל עֵלְתָּ עַל כְּלָא,
דְּלִית אֱלוֹיָהּ אַחְרָא לְשִׁית סְטָרִין אֶלָּא הוּא, הָא תִּשְׁעֵי נְקוּדוֹן דְּכְלִילָן בְּאֵת
ו' מִן א', וְאֵת א' בֵּיה אֲשַׁתְּלִימוּ לְעֶשֶׂר, וּבֵיה כְּלָהוּ אֲזִלִין לְאַתְרַּ חַד, הָא
הֲכָא רָזָא דְּבִנְיָנָא דִּיחֻזְקָאֵל (דף ז ע"ב) בְּרָזָא דְּנְקוּדִין.

ו' כולל שלש נקודות - מעלה ומטה ואמצע, שמעידים, ושלשה עדים
תחתיהם למטה, על עלת על הכל, שהוא ראשון ואחרון, ומבלעדיו
אין אלהיים שהוא כולל שש נקודות כחשבון ו', שמעידים על עלת על
הכל, שאין אלויה אחר לששה צדדים אלא הוא. הרי תשע נקודות
הפלולות באות ו' מן א', והאות א' בה השתלמו לעשר, ובו כלם
הולכים למקום אחד, הרי כאן סוד הבנו של יחזקאל בסוד הנקודות.

וְעוֹד רָזָא נְקוּדֵי צְרִיךְ לְאַחְזָרָא עֲלֵיהוּ, פְּתַח בְּחוּשְׁבֹן אוֹתִיּוֹתָיו אִיהוּ יו"ד,
וְכַתִּיב (תהלים קמה טז) פִּוֹתַח אֶת יָדָּךְ וּמִשְׁבִּיעַ לְכֹל חַי רְצוֹן, וְאוֹקְמוּהוּ אֶל
תִּקְרִי יָדָּךְ אֶלָּא יוּדִיִּיךְ, וְאִינוֹן י"י מִן יֵאֵהֱדוּנָה י"י, וּבְאֵן אַתְרַּ מִּתְּפַתְחִין
בְּרִקִיעַ דְּאִיהוּ פְּתַח, וְאִיהוּ מִפְּתַח כְּלִיל אֵהֱדוּנָה שִׁית אֲתוֹן בְּאַמְצָע י"י,
וְתַרְיִן יוּדִין עִם רְקִיעַ דְּאִיהוּ ו' סְלִיק לְחוּשְׁבֹן יְהו"ה.

וְעוֹד, הַסּוּד שֶׁל הַנְּקוּדוֹת צְרִיךְ לְחֹזֵר עֲלֵיהֶם, פְּתַח, בְּחוּשְׁבֹן אוֹתִיּוֹתָיו
הוּא יו"ד, וְכַתוּב פִּוֹתַח אֶת יָדָּךְ וּמִשְׁבִּיעַ לְכֹל חַי רְצוֹן, וּפְרָשׁוּהוּ, אֶל
תִּקְרִי יָדָּךְ אֶלָּא יוּדִיִּיךְ, וְהֵם י"י מִן יֵאֵהֱדוּנָה י"י, וּבְאִיזָה מְקוֹם
נִפְתָּחִים בְּרִקִיעַ שֶׁהוּא פְּתַח, וְהוּא מִפְּתַח הַכּוֹלֵל אֵהֱדוּנָה. שֵׁשׁ
אוֹתִיּוֹת בְּאַמְצָע י"י, וּשְׁנֵי יוּדִיִּים עִם רְקִיעַ שֶׁהוּא ו', עוֹלָה לְחוּשְׁבֹן
יְהו"ה.

קִמַּץ רְקִיעַ וְנִיצוּץ, אִינוֹן י"ו, אִיהוּ קוּמָץ כָּל נְקוּדִין, דְּאִינוֹן שִׁית סְרִי
כְּחוּשְׁבֹן שִׁית סְרִי אֲנָפִין דְּחִינוֹן, וּבְגִין דָּא אִיהוּ קוּמָץ כָּל נְקוּדִין, צְרִיִּי אִיהוּ
חוּשְׁבֹן ו' ו', וְתַחֲתוֹת צְדִיק תַּרְיִן נִיצוּצִין דְּאִינוֹן י"י, אֵת שְׁנֵי הַמְּאוּרוֹת
הַגְּדוֹלִים, וְאִינוֹן ו' ו' י"י סְלִיקִין לִיב, וְאִינוֹן לִיב נְתִיבוֹת פְּלִאוֹת חֲכָמָה,
וּנְקוּדָה תַּחֲתוֹת ר' מִן צְרִיִּי דְּאִיהִי י"י עֶשֶׂר סְפִירוֹת, הָרִי מִיב, וּבְגִין דָּא צְרִיִּי,
בֵּיה צִיִּיר עֲלָמִין, וְנִיצָר תַּמָּן צְרִיִּי, בֵּיה צִיִּיר אָדָם, הָרִי רָזָא דְּנְקוּדַת צְרִי
מִיב, וְתַלַּת אֲתוֹן הָרִי מִיָּה, כְּחוּשְׁבֹן אָדָם.

קמץ רקיע וניצוץ הם י"ו, הוא קומץ כל הנקודות שהן שש עשרה, כחשבון שש עשרה פני החיות, ולכן הוא קומץ כל הנקודות. צרי הוא חשבון ו' ו', ותחת הצדיק שני ניצוצות שהם י' י', את שני המאורות הגדולים, והם ו' ו' י' עולים ל"ב, והם ל"ב נתיבות פליאות חכמה ונקדה תחת ר' מן צר"י שהיא י' עשר ספירות, הרי מ"ב, ומשום זה צרי בו ציר העולמות, וניצור - שם צר"י, בו ציר אדם, הרי סוד הנקוד צרי מ"ב, ושש אותיות הרי מ"ה, כחשבון אדם.

שבא אוף הכי (בראשית א טז) את המאור הגדול לממשלת היום, ואת המאור הקטן וגו', וביה רזא מ"ב, וביה רזא דאדם, פגוונא דא, חשבון שבא ו', ותלת ניצוצות ורקיע י' י' ו' דחושבנהו ל"ו, הרי מ"ב, ותלת אתון שב"א הרי מ"ה, ורזא דמלה (שמות ג יג) ואמרו לי מה שמו מ"ה אומר אליהם, ונקוד שב"א נקוד בשם יהו"ה באורייתא.

שבא, אף כד - את המאור הגדל לממשלת היום ואת המאור הקטן וכו', בו סוד מ"ב, ובו סוד של אדם כמו זה: חשבון שבא ו', ושש ניצוצות ורקיע י' י' ו' שחשבונם ל"ו, הרי מ"ב, ושש אותיות שב"א הרי מ"ה. וסוד הדבר, ואמרו לי מה שמו מ"ה אמר אליהם, ונקוד שב"א נקוד בשם יהו"ה בתורה.

סגול חיי חשבניה, ואיהו ו' ו' ו' מן ו' יסע ו' יבא ו' יט, ותלת נקודין י' י' י' איהו ח"ם, וארבע אתון מן סגו"ל איהו חמ"ד, ותיבה הא אינון חמ"ה, פני משה כפני חמה.

סגול, שמונה עשר חשבונו, הוא ו' ו' ו' מן ו' יסע ו' יבא ו' יט, ושש נקודות י' י' י' הוא ח"ם, וארבע אותיות מן סגו"ל הוא חמ"ד, ותיבה - הרי הם חמ"ה, פני משה כפני חמה.

חלם חסר ו' חושבניה י"ה, ותלת ניצוצות י' י' י' הא אינון מ"ה, שמה מפרש יו"ד ה"א וא"ו ה"א, ועם תלת אתון ותיבה הא איהו מ"ט, כחושבון מ"ט אתון דשמע ישראל וכו' (דברים ו ד), ברוך שם כבוד וכו', ואוקמוהו רבנן דמתניתין, חמשים שערי בינה נבראו בעולם ונתנו למשה, חוץ מאחד, שנאמר (תהלים ח ה) ותחסרהו מעט מאלהיים, ולתתא במלאכים אינון מ"ט פנים טהור מן מטטרו"ן, דאיהו חל"ם במלאכים.

חלם חסר וי חשבֹנו ייה, וְשֶׁלֶשׁ נִיצוּצוֹת יי יי הרי הם מ״ה. השם
המפְרָשׁ יו״ד ה״א וְא״ו ה״א, וְעַם שְׁלֹשׁ אוֹתִיּוֹת וְתִבְהָה הרי הוא מ״ט,
כְּחֹשֶׁבֶן מ״ט אוֹתִיּוֹת שֶׁל שְׁמַע יִשְׂרָאֵל וְכוּ׳, בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מְלָכוּתוֹ
וְכוּ׳, וּפְרָשׁוֹהוּ חֲכָמֵי הַמְּשָׁנָה, חֲמִשִּׁים שְׁעָרֵי בֵּינָה נִבְרָאוּ בְּעוֹלָם וְנִתְּנוּ
לְמֹשֶׁה חוּץ מֵאַחַד, שְׁנַאֲמַר וְתַחֲסֶרְהוּ מְעַט מֵאֱלֹהֵיִים. וְלִמְטָה
בְּמִלְאָכִים הֵם מ״ט פְּנִים טָהוֹר מִמַּטְטְרוּיִן, שֶׁהִיא חֲלִיִּים בְּמִלְאָכִים.

חִירָק עִם חוֹשֶׁבֶן אֶתְנוּן אִיהוּ א״ים, חִירָק חוֹשֶׁבֶנִיָּה ו״ה, וְתִלַּת נִיצוּצוֹת יי
יי תִּלְתֵּינִי, הָא אִיהוּ א״ים.

חִירָק עִם חֹשֶׁבֶן אוֹתִיּוֹת הוּא א״ים, חִירָק חֹשֶׁבֶנוּ ו״ה, וְשֶׁלֶשָׁה
נִיצוּצוֹת יי יי יי - שְׁלֹשִׁים, הָרִי הוּא א״ים.

שֶׁרָק אִיהוּ חוֹשֶׁבֶן אֶתְנוּי וי, וְחֲמִשׁ נִיצוּצוֹת חֲמִשִּׁין, הָא נ״ו, תִּלַּת אֶתְנוּן
וְתִבְהָה הָא אֶנּוּן ס׳, סוּד יְהוּ״ה לִירָאִיו, וְבִיָּה (יִרְמִיָּה לֹא ו) רַ נ״ו לִיעֶקֶב ב ש
מְחָה נוֹטְרִיקוֹן שׁוּר״ק.

שֶׁרָק הוּא חֹשֶׁבֶן אוֹתִיּוֹתֵינוּ וי, וְחֲמִשָּׁה נִיצוּצוֹת חֲמִשִּׁים, הָרִי נ״ו, שְׁלֹשׁ
אוֹתִיּוֹת וְתִבְהָה הָרִי הֵם ס׳, סוּד יְהוּ״ה לִירָאִיו, וְבוּ רִנּוֹ לִיעֶקֶב
שִׁמְחָה, נוֹטְרִיקוֹן שׁוּר״ק.

דְּכָל נְקוּדֵי מַחְכְּמָה עֲלָאָה מִתְּפִשְׁטָאן, תְּשַׁעָה עַד מְלָכוּת, וְטַעְמֵי מִכְּתָר עַד
מְלָכוּת, וְשׁוּר״ק צְדִיק יְסוּד עֲלָמָא, בִּיָּה סוּד שׁוּרָק תַּנְיִינָא בְּתוֹסְפֹת וי
מ״ב.

שְׁכָל הַנְּקֻדוֹת מַחְכְּמָה עֲלִיוְנָה מִתְּפִשְׁטִים, תְּשַׁעָה עַד מְלָכוּת,
וְהַטְעָמִים מִכְּתָר עַד מְלָכוּת, וְשׁוּרָק - צְדִיק יְסוּד עוֹלָם, בּוּ סוּד שׁוּרָק
שְׁנֵי בְּתוֹסְפֹת וי מ״ב.

עוֹד קְמ״ץ, אוֹקְמוֹהוּ מְאֵרֵי דְקָדוּק דְאִיהוּ תַּנּוּעָה גְדוֹלָה, בְּגִין דְאִיהוּ
קְדָמָא דְכְּלָהוּ נְקוּדֵין דְסְפִירָאן, אָף עַל גַּב דְכְּלָהוּ שְׁמָהּ קְדִישִׁין אֲתַעְבְּדוּ
דָּא כְּסָא לְדָא, כְּגוֹן בְּרָא דְצָרִיד לְמַפְלַח לְאָבוּי וְלֵאמִיָּה, וְלִמְעַבְד לְגִרְמִיָּה
לְגַבֵּיָּהוּ כְּעַבְד, וְשִׁמְשׁ, וְכָרְסִיָּא, וְיַמְצָב תַּחוֹתֵיהוּ, הָכִי אֵינּוּן סְפִירוֹ דָּא

לְדָא, וּבְגִין דָּא אֵית נְקוּדָה מְלָכָא, וְאֵית נְקוּדָה עֲבָדָא לְגַבְיָהּ, כְּגוֹן שְׁבִי"א
דְּאִיהוּ עֲבָד לְקַמְי"ץ, וְרַץ בְּשְׁלִיחוּתֵיהּ וּמְזַנֵּב אַחֲרֵיו, אֲבָל בְּאַתְרֵיהּ מְלָכָא
אִיהוּ.

וְעוּד קַמְי"ץ, פְּרִשׁוּהוּ בְּעַלֵּי הַדְּקֻדּוֹק, שֶׁהוּא תְּנוּעָה גְדוֹלָה, מְשׁוּם שֶׁהוּא
רִאשׁוֹן לְכָל הַנְּקֻדּוֹת שֶׁל הַסְּפִירוֹת. אָף עַל גַּב שְׁכַלְס שְׁמוֹת קְדוּשִׁים,
נַעֲשׂוּ זֶה כְּסֵא לָזֶה, כְּמוֹ בֵּן שֶׁצָּרִיךְ לְעַבֵּד אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ וְלַעֲשׂוֹת
אֶת עֲצֻמוֹ עֲבָד אֲלֵיהֶם, וְשִׁמְשׁ, וְכֵסֵא, וּמִצְבַּת תְּחִתֵּיהֶם, כִּדְ הֵן הַסְּפִירוֹת
זוֹ לְזוֹ, וְלָכֵן יֵשׁ נְקֻדָּה מְלָךְ, וְיֵשׁ נְקֻדָּה עֲבָד אֲלֵיו, כְּמוֹ שְׁבִי"א שֶׁהוּא
עֲבָד לְקַמְי"ץ, וְרַץ בְּשְׁלִיחוּתוֹ וּמְזַנֵּב אַחֲרָיו, אֲבָל בְּמִקוּמוֹ הוּא מְלָךְ.

וְרָזָא דְקַמְי"ץ, חוּשְׁבֵּן קַמְץ י"ד, וּתְלַת נִיצוּצֵי וְרַקִּיעַ נ', מ' דְּאִיהוּ מְלָךְ, אֲנוּן
רְמִיזוּן אַרְבַּע יוּדִין מִן יו"ד ה"י וי"ו ה"י, וְלֹא לְמַגְנָא אֲתַמַּר בֵּיהּ מְלָךְ,
דְּאִיהוּ מְלָךְ גְּדוֹל עַל כָּל מְלָכִין.

וְסוּד הַקַּמְי"ץ, חֲשֻׁבֹן קַמְי"ץ י"ד, וְשִׁלַּשׁ נִיצוּצוֹת וְרַקִּיעַ נ', מ' שֶׁהוּא
מְלָךְ, הֵם רְמוּזִים אַרְבַּע יוּדִי"ם מִן י"ד ה"י וי"ו ה"י, וְלֹא לְחֲנָם נְאָמַר
בּוֹ מְלָךְ, שֶׁהוּא מְלָךְ גְּדוֹל עַל כָּל הַמְּלָכִים.

דף ח ע"א

פְּתִיחַ אִיהוּ מ"ב, חוּשְׁבֵּן פְּתַח אִיהוּ כ', וְנִיצוּץ וּתְרִין רַקִּיעֵי וו"י, הָא מ"ב,
(תהלים צא יד) כ"י ב"י חֲשֵׁק וְאַפְלָטָהוּ, פְּתַחוּ לִי שַׁעֲרֵי צְדָק אָבֵא בָּם וְכוּ',
ב"ס אַרְבַּעִים וּתְרִין, כִּי בִי חֲשֵׁק וְאַפְלָטָהוּ, חֲשֵׁק חִירָק שְׁבָא קַמְץ מִן
אַבְגִּיתָךְ, קַמְץ קוּמְץ (דף ח ע"א) סְתִים בְּאֵת יו"ד, פְּתִיחַ אֲתַפְתַּח בֵּיהּ בְּחִמְשׁ
אַצְבָּעָאן דְּאִינוּן ה', וְכַמָּה רְזִין בְּנְקוּדָי, וְהֵאֵי אִיהוּ אָבֵא בָּם אוּדָה י"ה,
וּפְתַח עֲלֵיהּ אֲתַמַּר (תהלים קיח יט) פְּתַחוּ לִי וְכוּ', זֶה הַשַּׁעַר לִיהוֹנ"ה.

פְּתִיחַ הוּא מ"ב, חֲשֻׁבֹן פְּתִיחַ הוּא כ', וְנִיצוּץ וּשְׁנֵי רַקִּיעִים וו"י הָרִי
מ"ב, כ"י ב"י חֲשֵׁק וְאַפְלָטָהוּ, פְּתַחוּ לִי שַׁעֲרֵי צְדָק אָבֵא בָּם וְכוּ'. ב"ס
אַרְבַּעִים וּשְׁתֵּים, כִּי בִי חֲשֵׁק וְאַפְלָטָהוּ, חֲשֵׁק - חִירָק שְׁבָא קַמְץ מִן
אַבְגִּיתָךְ. קַמְץ - קוּמְץ סְתִים בְּאוֹת יו"ד, פְּתַח - נְפִתַח בּוֹ בְּחִמְשׁ
אַצְבָּעוֹת שְׁהֵם ה', וְכַמָּה סוּדוֹת בְּנְקוּדוֹת, וְזֶהוּ אָבֵא בָּם אוּדָה י"ה,
וּפְתַח - עֲלֵיו נְאָמַר פְּתַחוּ לִי וְכוּ' זֶה הַשַּׁעַר לִיהוֹנ"ה.

מְלֹאכִין אֵיךְ דְּמִשְׁמָשִׁין לְאֵלִין נְקוּדִין, וְאֵינּוּן אֲתוּוּן, דְּאֵינּוּן כְּסוּסוּוּן לְנְקוּדִין, וְטַעְמֵי מְנַהֲיֵי לוּן, וְאֵינּוּן תְּנוּעוֹת לְגַבִּיּהוּ, כְּגוֹן עַל פִּי יְהוּ"ה יַחְנוּ, וְעַל פִּי יְהוּ"ה יִסְעוּ (בַּמִּדְבָּר ט כ), וְאֵינּוּן נְקוּדִין לְגַבִּי טַעְמֵי, כְּעֵאנָא בְּתַר רַעֲיִין דְּאֵנְהִיגִין לוּן לְכָל סְטְרָא, לְסַלְקָא וּלְנַחְתָּא עֵילָא וְתַתָּא, וְלְאֵנְהֲגָא לוּן לְכָל סְטְרָא לִימִינָא וּשְׂמָאלָא לְקַמָּא וּלְאַחֲרָא.

מְלֹאכִים יֵשׁ שְׂמִשְׁמָשִׁים לְנְקֻדוֹת הַלְלוּ, וְהֵם הָאוֹתִיּוֹת, שֶׁהֵם כְּמוֹ סוּסִים לְנְקֻדוֹת, וְהַטַּעְמִים מְנַהֲיִים אוֹתָם, וְהֵם תְּנוּעוֹת אֲלֵיהֶם, כְּמוֹ עַל פִּי יְהוּ"ה יַחְנוּ וְעַל פִּי יְהוּ"ה יִסְעוּ, וְהֵם נְקֻדוֹת אֶל הַטַּעְמִים, כְּמוֹ צֵאן אַחַר הָרוּעִים שֶׁמְנַהֲיִים אוֹתָם לְכָל צַד, לְעֵלוֹת וּלְרֵדוֹת מַעְלָה וּמַטָּה, וְלַהֲנַיֵּג אוֹתָם לְכָל צַד, לְיָמִין וּשְׂמָאל, לְפָנִים וּלְאַחֲרֵי.

וְטַעְמֵי אֵינּוּן נְשַׁמְתִּין, וְנְקוּדִין רוּחִין, וְאֲתוּוּן נְפִשִׁין, אֵלִין מְתַנְהֲגִין בְּתַר אֵלִין, וְאֵלִין בְּתַר אֵלִין, אֲתוּוּן מְתַנְהֲגִי בְּתַר נְקוּדִין, וְנְקוּדִין בְּתַר טַעְמֵי, כִּי גְבוּהָ מְעַל גְבוּהָ שׁוּמְרֵי (קַהֲלַת ה' ז), וְעוֹד אֲתוּוּן אֵנּוּן אֵשׁ, נְקוּדִין רוּחַ, אֶל אֲשֶׁר יְהִיָּה שְׁמָה הָרוּחַ לְלַכְתָּ יִלְכוּ (יחזקאל א יב), וְאֵנּוּן כְּמַבּוּעֵי מִיָּא, דְּאֲתַמְר עֲלֵיהוּ (תהלים קד י) הַמְשַׁלַּח מַעְיָנִים בְּנַחְלִים, יִשְׁקוּ כָּל חַיְתוֹ שְׂדֵי וְגו', אֵלִין אֲתוּוּן.

וְהַטַּעְמִים הֵם נְשַׁמּוֹת, וְהַנְּקֻדוֹת רוּחוֹת, וְהָאוֹתִיּוֹת נְפִשׁוֹת, אֵלוּ מְתַנְהֲגִים אַחַר אֵלוּ, וְאֵלוּ אַחַר אֵלוּ. הָאוֹתִיּוֹת מְתַנְהֲגוֹת אַחַר הַנְּקֻדוֹת, וְהַנְּקֻדוֹת אַחַר הַטַּעְמִים, כִּי גְבוּהָ מְעַל גְבוּהָ שׁוּמְרֵי. וְעוֹד, אוֹתִיּוֹת הֵן אֵשׁ, נְקֻדוֹת רוּחַ, אֶל אֲשֶׁר יְהִיָּה שְׁמָה הָרוּחַ לְלַכְתָּ יִלְכוּ, וְהֵם כְּמַעְיָנוֹת הַמַּיִם, שֶׁנֶּאֱמַר עֲלֵיהֶם הַמְשַׁלַּח מַעְיָנִים בְּנַחְלִים. יִשְׁקוּ כָּל חַיְתוֹ שְׂדֵי וְגו', אֵלוּ הָאוֹתִיּוֹת.

וְאֵיךְ דְּשׁוּי לוּן לְאֲתוּוּן, מִיָּם אֵשׁ רוּחַ וְעַפְרָא אַרְבַּע רַגְלִין דְּכַרְסִיָּא, נְקוּדִין אָדָם לְשִׁבְתָּ עַל הַכְּסָא, מְסַטְרָא דְאַבָּא יוּדִי"ן לְעֵילָא, מְסַטְרָא דְבְּרַתָּא יוּדִי"ן לְתַתָּא, מְסַטְרָא דְבִן וְוִי"ן לְעֵילָא, כְּגוּוּנָא דָא וְוִי"ן, מְסַטְרָא דְאַבָּא וְוִי"ן לְתַתָּא, כְּגוּוּנָא דָא יוּ"ו, הַהִי"ן דְּאֵימָא כְּגוּוּנָא דָא הַהִ"ו הַהִ"י, הַהִי"ן דְּבְּרַתָּא כְּגוּוּנָא דָא יְהוּ"ה וְהוּ"ה, וְהַכִּי בְּכָל הוּיָה וְהוּיָה.

וְיֵשׁ שְׁשֵׁם אוֹתָם לְאוֹתִיּוֹת, מִיָּם אֵשׁ רוּחַ וְעַפְרָא - אַרְבַּע רַגְלֵי הַכְּסָא. הַנְּקֻדוֹת - אָדָם לְשִׁבְתָּ עַל הַכְּסָא, מְצַד שֶׁל הָאַבָּא - יוּדִי"ן לְמַעְלָה, מְצַד הַבַּת - יוּדִי"ן לְמַטָּה, מְצַד הַבֶּן - וְוִי"ם לְמַעְלָה, כְּמוֹ זֶה: וְוִי"ן, מְצַד הָאַבָּא וְוִי"ם לְמַטָּה, כְּמוֹ זֶה: יוּ"ו. הַהִי"ן שֶׁל הָאֵם כְּמוֹ זֶה:

הה"ו הה"י, ההי"ן של הפת כמו זה: יה"ה וה"ה, וכן בכל הנהגה ונהגה.

ועוד מאן דאוליף אלין הוי"ן, צריף לאולפא לון למבני בהון בנינא לקודשא בריף הוא, דאתמר ביה (מלכים א יח ט) וירפא את מזבח יהו"ה הקרוס, ורזא דמלה דיקלון למהרס באתווי דשמייה, הדה הוא דכתיב (שמות יט כא) פן יהרסו אל יהו"ה, ובגין דא דיהרסו לון בחובייהו, צריף למבני לון בצלותהון.

ועוד, מי שלומד את ההנחות הללו, צריף ללמד אותם לבנות בנין לקדוש-ברוך-הוא, שנקמר בו וירפא את מזבח ה' הקרוס. וסוד הדבר, שיכולים להרס באותיות שמו, זהו שפתיב פן יהרסו אל ה', ולכן, כשיהרסו אותם בחטאייהם, צריף לבנותם בתפלותיהם.

דאת יי איהי אבן יסודא דבנינא, ייי מן יי"ה, מן יי"ו, מן ויי"י, בהון אבנים שלמות תבנה את מזבח יהו"ה אלהייה (דברים כו ו) דא ה', וי דא קורה, ועמודא, לסמוך עליה בית, ובגין דא חבורא דתלת אתנון בית, ב' בנינא, יי יסוד בנינא, ת' תפארת, ואנון ב' מלכות, יי יסוד ספירה תשיעאה, דאיהו סומך גאולה לתפלה, וביה סומך יהו"ה לכל הנפלים (תהלים קמה יד), ת' תפארת, דאתמר ביה (ישעי, מד יג) כתפארת אדם לשבת בית, וביה כל הזקף זקף בשם, אבל לגבי יסוד כל הכורע כורע בברוך, הדה הוא דכתיב (משלי יו) ברכות לראש צדיק.

שאות יי היא אבן יסוד הבנין, יי מן יי"ה, מן יי"ו, מן ויי"י, בהם אבנים שלמות תבנה את מזבח יהו"ה אלקייה, זה ה', וי זו קורה ועמוד לסמוך עליה הבית, ולכן חבור של שלש אותיות בית. ב' בנין, יי יסוד בנין, ת' תפארת. והם, ב' מלכות, יי יסוד, ספירה תשיעית, שהוא סומך גאולה לתפלה ובו סומך יהו"ה לכל הנפלים, ת' תפארת, שנקמר בו כתפארת אדם לשבת בית, ובו כל הזקף - זקף בשם, אבל אל היסוד - כל הכורע, כורע בברוך. זהו שפתיב ברכות לראש צדיק.

ואיהו ערוב, דינשפיל ביה הקורה אם היא למעלה מעשרים, דאיהי יו"ד, דלעילא מעשרים, דאיהו כ' פתר, איהו עלת העלות על כלא, דלית עינא שליט עליה, ובגין דא מבוי דאיהי שכינתא תתאה דאיהי יי זעירא, עשרה טפחים שעורה, ביה צריף להשפיל הקורה דאיהו וי, אבל לגבי ספה דאיהי

אינון ה' ה', ונקודא אלהיים, והיינו נרתק דיליה, ובגין דא בינה נקודה
אלהיים, כגוונא דא יהויה כמה דאתמר.

שם יהויה, יי שלו בראש החרב, שאין מי שמנצח ודאי לבעל החרב
הזו, ובה מנצח את כל הצדדים האחרים, ואין אחד עומד לפניו, גוף
החרב הזאת ו', אשרי מי שיודע להניפה בידו לכל צד, מעלה ומטה
וארבעה צדדים בשש ספירות. שתי פיפות שחודת בהם מעלה ומטה
משני צדדים הם ה' ה', ונקוד אלהיים, והינו הנרתיק שלו, ולכן בינה
נקודה אלהיים כמו זה: יהוה, כמו שנאמר.

והאי איהו דאוקמוהו מארי מתניתין, כל הקורא קריאת שמע, כאלו
אוחז חרב פיפיות בידו, והא אוקמוהו על מטתו, להגן מן המזיקין, אבל
בקריאת שמע דצלותא, אדון המזיקין קשור, לית ליה רשו למברח,
וזכאה איהו מאן דשחית ליה בההוא זמנא, לקיים (בא להרגד) השפם להרגו
בצלותא, דאתמר בה (בראשית יט כז) וישפם אברהם בבקר, כל שכן מאן דלא
חשש ליקריה לשחטא יצריה ושאיה, דלית שאיה לחוד אלא שאיה
דקודשא בריהו, דבכל יומא תבע חובין דבנוי לשחטא לון.

וזהו שבארו בעלי המשנה, כל הקורא קריאת שמע כאלו אוחז חרב
פיפיות בידו, והרי פרשוהו, על מטתו - להגן מן המזיקים. אבל
בקריאת שמע של התפלה, אדון המזיקים קשור, אין לו רשות לברח,
ואשרי מי ששוחט אותו באותו זמן, לקיים (בא להרגד) השפם להרגו
בתפלה, שנאמר בה וישפם אברהם בבקר, כל שכן מי שלא חושש
לכבודו לשחט יצרו ושונאו, שאין שונאו לחוד, אלא שונאו של
הקדוש ברוך הוא, שבכל יום תובע את חטאי בניו, לשחט אותם.

דף ט ע"א

ואוף הכי צריך לאעברא ליה משמא וארעא, כגוונא דאעבריה משמשא
וסיהרא, ואוף הכי צריך לאעברא ליה ולבת זוגיה מתרין פרסין, הדא
הוא דכתיב (ירמיה יז יב) כסא כבוד מרום מראשון, דתמן קודשא בריהו הוא
ושכינתיה בתרין פרסין, ותמן קודשא בריהו הוא ושכינתיה כמשמשא (דף
ט ע"א) וסיהרא, ועל שמיהו אתקרי כי שמש ומגן יהויה אלהיים (תהלים פד
יב), ובההוא זמנא יתקיים ביה, לא גבא עוד שמשד וירחד לא יאסף (ישעיה
ס כ).

וְאִם כִּי צָרִיךְ לְהַעֲבִירוֹ מִן הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ, כְּמוֹ שֶׁהַעֲבִירוֹ מִשָּׁמַיִם
וְהַלְבָּנָה, וְאִם כִּי צָרִיךְ לְהַעֲבִיר אֹתוֹ וְאֵת בֵּת זִוְגוֹ מִשָּׁנֵי כִסְאוֹת. זֶהוּ
שֶׁפְּתוּב כִּסֵּא כְבוֹד מְרוֹם מֵרָאשׁוֹן, שֶׁשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשִׁכְנִיתוֹ
בְּשָׁנֵי כִסְאוֹת, וְשֵׁם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשִׁכְנִיתוֹ כְּמוֹ הַשָּׁמַיִם וְהַלְבָּנָה,
וְעַל שָׁמַיִם נִקְרָא כִּי שָׁמַיִם וּמִגֵּן יְהוָה אֱלֹהֵינוּ. וּבְאוֹתוֹ זְמַן יִתְקַיֵּם בּוֹ,
לֹא יָבוֹא עוֹד שֶׁמֶשֶׁךְ וְיִרְחָךְ לֹא יֵאָסֵף.

וְהִכִּי צָרִיךְ לְאֶעְבְּרָא לִיה מִשָּׁמַיִם לֵא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְאִיהִי גְבוּרָה,
דְּמִתְמָן מִצְפוֹן תִּפְתַּח הָרַעָה (יִרְמִיָּה יד א), וְתִמָּן יִיִתִי לְמִתְבַּע חוּבִין, מֵאֵלִין
דְּאִתְמַר בְּהוֹן בְּנִים אֲתָם לִיהוָה אֱלֹהֵיכֶם (דְּבָרִים יד א).

וְכִי צָרִיךְ לְהַעֲבִירוֹ מִשָּׁמַיִם לְשֵׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁהִיא גְבוּרָה,
שֶׁמֶשֶׁם, מִצְפוֹן תִּפְתַּח הָרַעָה, וְשֵׁם יָבֵא לְתַבַּע חֲטָאִים מֵאֵלוֹ שְׁנֵאֲמַר
בְּהֵם בְּנִים אֲתָם לִיהוָה אֱלֹהֵיכֶם.

מִתְמָן וְאֵילָךְ אֲנוּן שָׂרִים, וְעַבְדִּים, מִסְטָרָא דְחִינוּן דְּכַרְסִיָּא שָׂרִים וּמְמָנִן,
מִסְטָרָא דְכַבְבִּיָּא דְנִהְרִין בְּשָׁמַיָּא וְאֶרְעָא עַבְדִּין, וְהִיא אִיהוּ אִם כְּבָנִים אִם
כְּעַבְדִּים, וְהִיא אִיהוּ דְצָרִיךְ לְאֲנָפָא לִיה חֲרָבָא לְשִׁית סְטָרִין, דְּאֲנוּן שָׁמַיָּא
וְאֶרְעָא, שֶׁמֶשֶׁא וְסִיְהָרָא, כִּסֵּא דִין וְכִסֵּא רַחֲמִים, לְאֶעְבְּרָא סְמַא"ל וְנַחֲ"שׁ
מִנְיָהוּ, דְּמִסְטָרָא דְלֵהוֹן שְׁלִיט סְמַא"ל וּבֵת זִוְגוֹ.

מִשָּׁם וְאֵילָךְ, אֲוֹתָם שָׂרִים וְעַבְדִּים, מִצַּד שֵׁל חֵיוֹת הַכִּסֵּא שָׂרִים
וּמְמָנִים, מִצַּד שֵׁל הַכּוֹכָבִים שְׁמַאֲרִים בְּשָׁמַיִם וּבְאֶרֶץ עַבְדִּים, וְזֶהוּ
אִם כְּבָנִים אִם כְּעַבְדִּים, וְזֶהוּ שֶׁצָּרִיךְ לְהִנְיֹף אֹתוֹ חֲרָב לְשִׁישׁ צְדָדִים,
שֶׁהֵם שָׁמַיִם וְאֶרֶץ, שָׁמַיִם וְלְבָנָה, כִּסֵּא דִין וְכִסֵּא רַחֲמִים, לְהַעֲבִיר
סְמַא"ל וְנַחֲשׁ מֵהֵם, שֶׁמֶצְדָּם שׁוֹלֵט סְמַא"ל וּבֵת זִוְגוֹ.

וְצָרִיךְ לְקַשְׂרָא לִיה בְּרַצוּעֵין דְּתַפְלִין, תְּרִין בְּתָרִין קַרְנֵין, וְחַד בְּדְרוּעָא,
וְלְבַתֵּר יִשְׁחוּט לִיה בְּקַרְיָא שְׁמַע, בְּגִין דְּלֹא יִתְקַרֵּיב לְסְטָרָא דְגְבוּרָה, אֲבָל
מִסְטָרָא דְסַפִּירוֹן וְהוּוִיּוֹת דְּלֵהוֹן, אֲתְמַר לֹא יִגְוִרְךָ רַע (תְּהִלִּים ה ה), וְהִזְרֵ
הַקְּרֵב יוּמַת (בְּמִדְבָר א נב).

וְצָרִיךְ לְקַשֵּׁר אֹתוֹ בְּרַצוּעוֹת הַתַּפְלִין - שְׁנַיִם בְּשָׁנֵי קַרְנֵין, וְאֶחָד בְּזְרוּעֵ.
וְאַחַר כֵּן יִשְׁחַט אֹתוֹ בְּקַרְיָא שְׁמַע כְּדִי שְׁלֹא יִתְקַרֵּב לְצַד הַגְּבוּרָה,

אבל מצד של הספירות וההויות שלהן, נאמר לא יגרד רע, והזר הקרב יומת.

ועוד ה' דיד כהה, דאיהי יונה קדישא, מצפצפאן לה בנהא בכמה צפופין דזמירות שירות ותושבחות והודאות, עד דנחתין לה לגבייהו, הא נחתין לה לגבייהו קשרין לה ברצועה, דאיהי ו' שית תיבין דיחודא, והיינו רזא והיה לאות על ידכה (שמות יג ט), קשורא דתרוייהו דא י', ודא יחוד, ובגין דא בקשורא דתרוייהו, מאן דשח שיחה בינייהו, דאיהי שיחת חולין, עבירה היא בידו, דעבד בה פרודא בין ו'יה דאיהו עמודא דאמצעיתא ומלכותיה.

ועוד, ה' של יד כהה, שהיא יונה קדושה, מצפצפים לה בניה בכמה צפופים של זמירות, שירות ותשבחות והודאות, עד שמורידים אותה אליהם. הרי כשמורידים אותה אליהם, קושרים אותה ברצועה, שהיא ו', שש תבות היחוד, והיינו הסוד של והיה לאות על ידכה, הקשר של שניהם, זה י' וזה יחוד, ולכן בקשר של שניהם - מי ששח שיחה ביניהם, שהיא שיחת חלון, עברה היא בידו, שעשה בה פרוד בין ו'יה, שהוא עמוד האמצעי ומלכותו.

תפלין דרישיה דקודשא בריך הוא דאיהו ו', איהי ה' עלאה, אימא עלאה, עטרת תפארת, עלה אתמר פארך חבוש עליך (יחזקאל כד יז), אלו תפלין שבראש, והאי איהו רזא הו"ו"ה, דאתמר ביה הנה יד יהו"ה הו"ו"ה וכו' (שמות ט ג), ובגין דא אוקמוה מארי דתלמודא ירושלמי, הויות באמצע.

תפלין של ראש של הקדוש ברוך הוא, שהוא ו', היא ה' עליונה האם העליונה, עטרת תפארת, עליה נאמר פארך חבוש עליך, אלו תפלין שבראש, וזהו סוד הו"ו"ה, שנאמר בו הנה יד יהו"ה הו"ו"ה וכו', ולכן פרשוהו בעלי התלמוד הירושלמי, הויות באמצע.

יד יהו"ה מימינא, דאתמר בה וירא ישראל את היד הגדולה (שם יד לא) מסטרא דחסד, יד רמה מסטרא דתפארת, דאתמר בה ובגין ישראל יוצאים ביד רמה, יד חזקה באמצעיתא דאיהי יד יהו"ה הו"ו"ה, למחוי רחמי מפל סטרא, דינא כבוש באמצעיתא, יד רמה עלה אתמר והו"ו"ה יהו"ה למלך על כל הארץ (זכריה יד ט), ותלת זמנין י"ד אנון מ"ב אזכרות דתפלין דיד ותפלין דרישא.

יד יהו"ה מימין, שְׁנֵאֲמַר בָּהּ וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדוֹלָה, מִצַּד הַחֹסֶד - יָד רַמָּה מִצַּד הַתְּפָאֲרֶת, שְׁנֵאֲמַר בָּהּ וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יִצְאִים בְּיַד רַמָּה. יָד חֲזָקָה בְּאֲמִצֵּעַ, שֶׁהִיא יָד יְהוּ"ה הַזֵּוּי"ה, לְהִיּוֹת רַחֲמִים מְכֹל צַד, דִּין כְּבוֹשׁ בְּאֲמִצֵּעַ, יָד רַמָּה עָלֶיהָ נֶאֱמַר וְהָיָה יְהוּ"ה לְמֶלֶךְ עַל כָּל הָאָרֶץ. וְשֵׁלֶשׁ פְּעָמִים י"ד הֵם מ"ב אֲזָכְרוֹת שֶׁל תְּפִלִּין שֶׁל יָד וְתְּפִלִּין שֶׁל רֶאֶשׁ.

י"ד שְׁכִינְתָא תְּתַאֲה אִיהִי הַיָּד הַגְּדוֹלָה מִיְמִינָא דְחֹסֶד, דְּתַמְּו חֲכָמָה, יָד הַחֲזָקָה מִסְטָרָא דְגְבוּרָה, דְּתַמְּו בֵּינָה, יָד רַמָּה מִסְטָרָא דְעֲמוּדָא דְאֲמִצֵּעִיתָא, מְעוּטָר בְּכֶתֶר עַל רִישֵׁיהָ, תְּפִלִּי דְמֵאֲרִי עֲלֵמָא.

י"ד, שְׁכִינָה הַתְּחַתּוֹנָה, הִיא הַיָּד הַגְּדוֹלָה מִיְמִין שֶׁל חֹסֶד, שְׁשָׁם חֲכָמָה. יָד הַחֲזָקָה מִצַּד שֶׁל גְבוּרָה, שְׁשָׁם בֵּינָה. יָד רַמָּה מִצַּד שֶׁל עֲמוּד הָאֲמִצֵּעִי מְעוּטָר בְּכֶתֶר עַל רֶאֶשׁוֹ, תְּפִלִּין שֶׁל רְבוּן הָעוֹלָם.

שִׁין שֶׁל תְּפִלִּין הַלְכָה לְמוֹשֶׁה מְסִינִי, ש דְּתַלַּת רְאִשִׁין, שִׁי דְאַרְבַּע רְאִשִׁין, לְקַבֵּל שְׁבַע הַנְּעֻרוֹת הָרְאוּיוֹת לְתַת לָהּ מִבֵּית הַמֶּלֶךְ (אסתר ב ט), וְאִינוּן בְּשַׁחַר שְׁתֵּים לְפָנֶיהָ וְאַחַת לְאַחֲרֶיהָ, וּבְעֶרְב שְׁתֵּים לְפָנֶיהָ וּשְׁתֵּים לְאַחֲרֶיהָ, וְלְקַבֵּל אֵלִין שְׁבַעָה, אִית שְׁבַעָה רוּאִי פְּנֵי הַמֶּלֶךְ הַיּוֹשְׁבִים רְאִשׁוֹנָה בְּמַלְכוּת.

שִׁין שֶׁל תְּפִלִּין הַלְכָה לְמוֹשֶׁה מְסִינִי. ש שֶׁל שְׁלֹשׁ רְאִשִׁים, שֶׁל אַרְבַּע רְאִשִׁים, כְּנֶגֶד שְׁבַע הַנְּעֻרוֹת הָרְאוּיוֹת לְתַת לָהּ מִבֵּית הַמֶּלֶךְ, וְהֵם בְּשַׁחַר שְׁתֵּים לְפָנֶיהָ, וְאַחַת לְאַחֲרֶיהָ, וּבְעֶרְב שְׁתֵּים לְפָנֶיהָ וּשְׁתֵּים לְאַחֲרֶיהָ, וּכְנֶגֶד הַשְּׁבַע הָאֵלֶּה, יֵשׁ שְׁבַע רוּאִי פְּנֵי הַמֶּלֶךְ הַיּוֹשְׁבִים רְאִשׁוֹנָה בְּמַלְכוּת.

וְתַפְאֲרַת אִיהוּ כְבוֹשׁ בְּאֵת יו"ד, עִם ה' תְּתַאֲה, וְנִפְשׁוּ קְשׁוּרָה בְּנִפְשׁוֹ, וְאִיהוּ חְבוֹשׁ עִם אֵת י' מִסְטָרָא דְה' עֲלָאָה, וּבְגִין דָּא אִין חְבוֹשׁ מִתִּיר עֲצֵמוּ מִבֵּית הָאֲסוּרִין, דְּאִיהוּ בְּגָלוּת עִם יִשְׂרָאֵל, הַדָּא הוּא דְכְּתִיב (ישעיה סג ט) בְּכָל צָרְתֶם לֹו צַר בּוֹ, לֹא צַר בְּאֵי, בְּהַהוּא זְמַנָּא דְאִיהוּ עִם יִשְׂרָאֵל לֹא צַר וְדָאִי, וְלִית צַר אֲלָא יְצַר הָרַע, דְּהִזְר הַקָּרֵב יוֹמַת (במדבר א נב).

וְתַפְאֲרַת הוּא כְבוֹשׁ בְּאוֹת יו"ד עִם ה' הַתְּחַתּוֹנָה, וְנִפְשׁוּ קְשׁוּרָה בְּנִפְשׁוֹ, וְהוּא חְבוֹשׁ עִם אוֹת י' מִצַּד שֶׁל ה' הָעֲלִיוֹנָה, וּמְשׁוּם זֶה אִין חְבוֹשׁ מִתִּיר עֲצֵמוּ מִבֵּית הָאֲסוּרִים, שֶׁהוּא בְּגָלוּת עִם יִשְׂרָאֵל. זֶהוּ

שְׁפָתוֹב בְּכָל צָרְתָם לוֹ צָר, בּוֹ, לֹא צָר בְּאִי. בְּאוֹתוֹ זְמַן שֶׁהוּא עִם
יִשְׂרָאֵל, וְדַאי לֹא צָר, וְאִין צָר אֶלָּא יִצָר הָרַע, שֶׁהֲזָר הַקָּרֵב יוֹמֵת.

דף ט ע"ב

וְרָזָא דְמָלְהָ כִּי בִי חֲשֵׁק וְאַפְלִטְהוּ (תהלים צא יד), כִּי בִי בְּגִימְטָרִיא מִי"ב
אֲזָכְרוֹת דְתַפְלִי, אֲשַׁגְבְּהוּ כִּי יָדַע שְׁמִי, יִקְרָאֲנִי בְּקִרְיַאת שְׁמַע, וְאַעֲנֶהוּ,
הָדָא הוּא דְכְתִיב אֲזַ תִּקְרָא וַיְהוֹי"ה יַעֲנֶה (ישעי, נח ט), יְהוֹי"ה בְּאַרְבַּע בְּתֵי
דְתַפְלִי דְרִישָׁא, דְאִינוּן אַרְבַּע אֲתָנוּן אַהֲי"ה, וַיְהוֹי"ה יַעֲנֶה, יְהוֹי"ה בְּאַרְבַּע
בְּתֵי דְתַפְלִין דִּיד, דְאִינוּן אַדְנִי"י, וְאִי תִימָא לֹא אִינוּן בְּיַד אֶלָּא בֵּית אַחַד
חֲמִשָּׁא, יָד כְּהָה, הִכִּי הוּא וְדַאי דְאִיהִי חֲמִשָּׁא (דף ט ע"ב) וְאִיהִי רְבִיעָא,
רְבִיעָא לִיהִי יָד כְּהָה, יְהִי אִיהוּ אַהֲי"ה, וְסָלִיק לְחוּשְׁבוֹן כִּי"א, וְאַרְבַּע
אֲתָנוּן בְּכָל כִּי"ה, ה' מִן יְהוֹי"ה רְבִיעָא לִיהִי, וְחֲמִשָּׁא לְאַהֲי"ה, דְאִיהוּ
אַרְבַּע בְּתֵי, וְאִיהוּ בֵּית חֲמִשָּׁא.

וְסוּד הַדָּבָר - כִּי בִי חֲשֵׁק וְאַפְלִטְהוּ, כִּי בִי בְּגִימְטָרִיא מִי"ב אֲזָכְרוֹת שֶׁל
תַּפְלִין, אֲשַׁגְבְּהוּ כִּי יָדַע שְׁמִי, יִקְרָאֲנִי - בְּקִרְיַאת שְׁמַע - וְאַעֲנֶהוּ. זֶהוּ
שְׁפָתוֹב אֲזַ תִּקְרָא וַיְהוֹי"ה יַעֲנֶה. ה' בְּאַרְבַּע בְּתֵי הַתַּפְלִין שֶׁל רֹאשׁ, שְׁהִם
אַרְבַּע אוֹתִיּוֹת אַהֲי"ה, וַיְהוֹי"ה יַעֲנֶה. יְהוֹי"ה בְּאַרְבַּע בְּתֵי הַתַּפְלִין שֶׁל
יָד שְׁהִם אַדְנִי"י. וְאִם תֵּאמַר, אִינִם בְּיַד, אֶלָּא בֵּית אַחַד חֲמִישִׁי, יָד
כְּהָה? כִּי זֶה וְדַאי, שְׁהִיא חֲמִישִׁית וְהִיא רְבִיעִית, רְבִיעִית לִיהִי יָד
כְּהָה, יְהִי הוּא אַהֲי"ה, וְעוֹלָה לְחוּשְׁבוֹן כִּי"א, וְאַרְבַּע אוֹתִיּוֹת בְּכָל
כִּי"ה. ה' מִן יְהוֹי"ה רְבִיעִית לִיהִי וְחֲמִישִׁית לְאַהֲי"ה, שְׁהִיא אַרְבַּע
בְּתֵים, וְהוּא הַבֵּית הַחֲמִישִׁי.

וְעוֹד אַהֲי"ה אַדְנִי"י סָלְקִי לְחוּשְׁבוֹן אֱלֹהִי"ם, דְאִיהוּ כְּלָלָא דְחֲמִשָּׁה בְּתֵי
תַּפְלִי, יְהוֹי"ה אַרְבַּע פְּרָשִׁין, י' קָדַשׁ לִי (שמות יג ב) וְדָא חֲכָמָה, ה' וְהִיא כִּי
יְבִיאָדָּ (שם יא) וְדָא בִינָה, וְאִינוּן לִימִינָא וְשְׂמָאלָא, דְאִינוּן חֲסָד גְבוּרָה, ו'
שְׁמַע יִשְׂרָאֵל (דברים ו ד) תַּפְּאָרֵת, כְּלִיל שֵׁית תִּיבִין דִּיחוּדָא, ה' וְהִיא אִם שְׁמַע
(שם יא ג) מְלָכוֹת, שְׁכִינְתָא תַּתָּא.

וְעוֹד אַהֲי"ה אַדְנִי"י עוֹלִים לְחוּשְׁבוֹן אֱלֹהִי"ם, שֶׁהוּא הַכְּלָל שֶׁל חֲמִשָּׁה
בְּתֵי תַּפְלִין. יְהוֹי"ה - אַרְבַּע פְּרָשִׁיּוֹת, י' - קָדַשׁ לִי, וְזוֹ חֲכָמָה, ה' - וְהִיא
כִּי יְבִיאָדָּ, וְזוֹ בִינָה, וְהִם לִימִין וְשְׂמָאל, שְׁהִם חֲסָד וְגְבוּרָה, ו' - שְׁמַע
יִשְׂרָאֵל, תַּפְּאָרֵת כּוֹלֵל שֵׁשׁ תִּבּוֹת הַיְחוּד, ה' - וְהִיא אִם שְׁמוֹעַ, מְלָכוֹת
- שְׁכִינָה תַּחְתּוֹנָה.

תלת רצועין נצח והוד ויסוד, יסוד רצועה דקשיר וא"ו עם ה', כי כל בשמים ובארץ (דה"א כט יא), דאחיד בשמיה ובארעא, תרין רצועין נצח והוד, דאחידו בה' עלאה, והקרנים גבוהים, והאחת גבוהה מן השנית (דניאל ח ט), אוף הכי תרין רצועין חד ארוכה וחד קצרה, קצרה עד החזה, ארוכה עד טבורא.

שלש רצועות - נצח הוד ויסוד. יסוד רצועה שקושרת וא"ו עם ה', כי כל בשמים ובארץ, שאוחז בשמים ובארץ. שתי רצועות נצח והוד, שאחוזים בה' עליונה, והקרנים גבוהים, והאחת גבוהה מן השנית, אף כד שתי רצועות - אחת ארכה ואחת קצרה. קצרה עד החזה, ארכה עד הטבור.

ואתפשטותא דה' עלאה עד הוד באת יי איהו, דאיהו קשר של תפלין דרישא, דאיהי ה' עלאה, סליקת לחמשין, חמש זמנין עשר באת יי, והיינו ה' יי מן אלהיים, חמש זמנין ה' באת יי חמשין, בחמש ספירן, יסוד כ"ל נטיל לון בלהו, ונרית לון לכלה והיינו כ"ל כלי"ה.

והתפשטות של ה' העליונה עד הוד באות יי היא, שהוא הקשר של תפלין של ראש, שהיא ה' עליונה, עולה לחמשים, חמש פעמים עשר באות יי, והיינו ה' יי מן אלהיים, חמש פעמים ה' באות יי - חמשים, בחמש ספירות, יסוד כ"ל, נוטל אותם כלם, ומוריש אותם לכלה, והיינו כ"ל כלי"ה.

באת ה תתאה קרן אחת, ורזא דמלה אוקמוהו רבנו, שור שהקריב אדם הראשון קרן אחת הייתה לו במצחו, שנאמר (תהלים סט לב) משור פר מקרון מפריס, מקרון חסר יו"ד כתיב, ודא רצועה דיד דתפלי דמארי עלמא.

באות ה' תחתונה קרן אחת, וסוד הדבר פרשוהו רבותינו, שור שהקריב אדם הראשון, קרן אחת הייתה לו במצחו, שנאמר משור פר מקרון מפריס, מקרון חסר יו"ד כתיב, וזו רצועה של יד של תפלין של רבון העולם.

כ' כְּתָר דְּמַאֲרֵי עֲלָמָא, אִיהוּ שְׁמִיָּה תְּפִלִּין דְּשׁוּי, אֲבָל כְּתָר תְּפִלִּין עֲלִיָּה, וְרָזָא דְּמִלָּה אִין קְדוּשׁ כִּיְהוּיָהּ כִּי אִין בְּלִתְדָּ (שְׁמוּאֵל א ב ב), לִית פְּקוּדָא דְּלָא אֲתַכְלִילֵן בֵּיה עֶשֶׂר סְפִירוֹן.

כ' כְּתָר שֶׁל רַבּוֹן הָעוֹלָם, הוּא שְׁמוֹ הַתְּפִלִּין שְׁשָׁם, אֲבָל כְּתָר תְּפִלִּין עֲלִיָּו, וְסוּד הַדְּבָר - אִין קְדוּשׁ כִּיְהוּיָהּ כִּי אִין בְּלִתְדָּ, אִין מְצוּה שְׁלָא כְּלוּלִים בָּה עֶשֶׂר סְפִירוֹת.

וְעִיקָר דְּתְּפִלִּין מִשְׁמַאֲלָא, וּבְגִין כְּדָּ נְשַׁבַּע יְהוּיָהּ בִּימִינוֹ (ישעיה סב ד) זֹו תוֹרָה, וּבְזָרוּעַ עֲזוֹ אֵלוֹ תְּפִלִּין, וּמִסְטָרָא דְּשְׁמַאֲלָא ה' תְּפִלִּין עַל ו', אִימָא עַל בְּרָה, בְּגִין דְּבָה אֲתַבְּנִי, הָדָא הוּא דְּכִתִּיב כּוֹנֵן שְׁמַיִם בְּתַבּוּנָה (משלי ג ב). י' אֲבָא, תְּפִלִּין עַל בְּרִתָּא ה', דְּבִיָּה אֲתַבְּנִיאַת, הָדָא הוּא דְּכִתִּיב יְהוּיָהּ בְּחֻכְמָה יָסֵד אֲרָץ, וְדָא הוּא הַוּיָיָהּ, וְדָא הוּא רָזָא אֲרַבַּע מְשֻׁמְרוֹת הַוּיָהּ לִיָּהּ.

וְעִיקָר שֶׁל הַתְּפִלִּין מִשְׁמַאֲלָא, וּמִשׁוּם כְּדָּ נְשַׁבַּע יְהוּיָהּ בִּימִינוֹ - זֹו תוֹרָה, וּבְזָרוּעַ עֲזוֹ - אֵלוֹ תְּפִלִּין. וּמִצַּד הַשְׁמַאֲלָא ה' תְּפִלִּין עַל ו', אִם עַל בְּנָה, מִשׁוּם שְׁבָה נְבָנָה. זֶהוּ שְׁכִתּוּב כּוֹנֵן שְׁמַיִם בְּתַבּוּנָה. י' אֲבָא תְּפִלִּין עַל הַבַּת ה', שְׁבוּ נְבִיטָת. זֶהוּ שְׁכִתּוּב יְהוּיָהּ בְּחֻכְמָה יָסֵד אֲרָץ, וְזֶהוּ הַוּיָיָהּ, וְזֶה סוּד אֲרַבַּע מְשֻׁמְרוֹת הוּא הַלִּיָּהּ.

וְאִית דְּאָמַר הַוּיָוִת בְּאֲמָצַע, כְּגוֹנוֹנָא דָּא יְהַהוּי, י' קְדָּשׁ לִי, ה' ה' וְהָיָה כִּי יְבִיאָדָּ וְהָיָה אִם שְׁמַע, ו' שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, הַוּיָיָהּ ו' י' בְּאֲמָצַעִיתָא, יְהַהוּי ה' ה' בְּאֲמָצַעִיתָא.

וְיֵשׁ אוֹמְרִים הַוּיָוִיִּת בְּאֲמָצַע, כְּמוֹ זֶה: יְהַהוּי, י' קְדָּשׁ לִי, ה' ה' וְהָיָה כִּי יְבִיאָדָּ וְהָיָה אִם שְׁמוֹעַ, ו' שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, הַוּיָיָהּ - ו' י' בְּאֲמָצַע, יְהַהוּי - ה' ה' בְּאֲמָצַע.

וּבְצָרוּף דִּיִּיב הַוּוֹן, אֲשֶׁתְּמוּדְעוּ כְּלָהוּ, וְאֵלִין אִינּוֹן יְהוּיָהּ יְהַהוּי יוֹהִיָּהּ, דְּרַמְיָזִי בְּשֵׁם יוּיָד הַיִּי וַיִּי הַיִּי, הַאִי שְׁמָא מְקוּרָא דְּאֲתָנוּן, וּמְקוּרָא דְּלָהוֹן בְּקָרְאִי בְּנִקּוּדִי, יְהוּיָהּ יִשְׁמַחוּ הַשְׁמַיִם וְתִגַּל הָאֲרָץ (תהלים צו יא), מְקוּרָא דְּנִקּוּדִי מִן יְהַהוּי (ירמיה ט כג) יְתַהַלֵּל הַמַּתְהַלֵּל הַשָּׁכֵל וְיִדּוֹעַ, יוֹהִיָּהּ (שמות כו יט כ) יְדוֹתִיו וְלִצְלַע הַמִּשְׁכָּן הַשְּׁנִיטָת.

ובצרוף של שתיים עשרה הויו"ת נודעו כלם, ואלה הם: יהו"ה יהו"י
יוה"ה, שרמוזים בשם יו"ד היי וי"ו היי. השם הזה מקור האותיות,
והמקור שלהן בפסוקים בנקודות: יהו"ה ישמחו השמים ותגל הארץ
- מקור הנקודות מן יהו"י ותהלל המתהלל השכל וידוע, יהו"ה
ידותיו ולצלע המשכן השנית.

תלת ווי"ן בהאי שמא יו"ד היי וי"ו היי, והי"ה והה"י ויה"ה, ונקודין
דלהון ויראו אותה שרי פרעה (בראשית יב טו) והי"ה, והה"י וידבש היום הזה
יהו"ה (דברים כו טו), ויה"ה וירא יושב הארץ הכנעני (בראשית נ טו). הוה"י
היו"ה ההי"ו מקורא דלהון, הוה"י וכל זה איננו שוה לי (אסתר ה יג), הי"ה
המר ימירנו והיה הוא (ויקרא כז לג), הה"י עירה ולשרקה בני אתנו (בראשית
מט יא), היה"ו הו"ה ההו"י, היה"י ליהו"ה אתי ונרוממה שמו (תהלים לד ד),
הו"ה הנה יד יהו"ה הו"ה (שמות ט ג), הה"י (דברים ו כה) וצדקה תהיה לנו
כי.

שלשה ווי"ס בשם הזה יו"ד היי וי"ו היי, והי"ה והה"י ויה"ה,
ונקודותיהם ויראו אותה שרי פרעה והי"ה, והה"י וידבש היום
ה"ה יהו"ה, ויה"ה וירא יושב הארץ הכנעני. הוה"י היו"ה ההי"ו -
מקורם הוה"י וכל זה איננו שוה לי, הי"ה המר ימירנו והיה הוא,
הה"י עירה ולשרקה בני אתנו, היה"ו הו"ה ההו"י, היה"י ליהו"ה
אתי ונרוממה שמו, הו"ה הנה יד יהו"ה הו"ה, הה"י וצדקה תהיה
לנו כי.

דף י ע"א

וכל קראין דקא אתין הוין אליו בראשי אתנו, או בסופי אתנו, בין מן
התורה בין מן הנביאים בין מן הכתובים, יכיל לנקדא לון בנקודייהו, אוף
הכי כל הוין דקא אתין מתלת אתנו, נקודה דלהון בקראין, כגון יהה
מקורא דיליה כי יהו"ה יהי"ה בכסלף (משלי ג כו), ואית דנקיד לון מראשי
תיבין להויה דבסופי תיבין, ואם הויה בראשי תיבות נקודא דיליה בסופי
תיבין. ואית נקודה ברזא אחרא (דף י ע"א) כגוונא דא, יהו"ה מלך יהו"ה
מלך יהו"ה ימלך, שמהו לעילא, נקודאן דלהון כתיבין דתחותייהו.

וכל הפסוקים שבאים ההויו"ת הללו בראשי אותיות או בסופי
אותיות, בין מן התורה, בין מן הנביאים, בין מן הכתובים, יכול לנקד
אותם בנקודיהם, אף כף כל ההויו"ת שבאות משלש אותיות, נקדה

שְׁלֵהֶם בַּפְּסוּקִים, כְּמוֹ יְהִי מְקוֹרוֹ: כִּי יְהוּיָהּ יְהִיָּה בְּכִסְלָךְ. וַיֵּשׁ
שְׁמֵנְקָד אוֹתָם מֵרָאשֵׁי תְבוֹת לְהוֹיָהּ שְׁבִסוּפֵי תְבוֹת, וְאִם הוֹיָהּ
בְּרָאשֵׁי תְבוֹת - הַנְּקוֹד שְׁלוֹ בְּסוּפֵי הַתְּבוֹת. וַיֵּשׁ נְקוֹד בְּסוּד אַחַר כְּמוֹ
זֶה: יְהוּיָהּ מְלֻךְ יְהוּיָהּ מְלֻךְ יְהוּיָהּ יְמֻלְךָ, הַשְּׁמוֹת לְמַעְלָה, הַנְּקוֹדוֹת
שְׁלֵהֶם כְּתוֹבוֹת תַּחְתֵּיהֶם.

אַרְבַּע שְׁמֵהוֹן תִּלְיִין מִכָּל שְׁמָא וְשְׁמָא, וְעֲלִיָּהוּ אֲתָמַר וְקָרָא זֶה (ישעיהו ו ב)
לְקַבֵּל י״ב אַנְפִּין דְּתַלְתַּת חִיּוּן, אֶל זֶה י״ב גְּדַפִּין דְּתַלְתַּת חִיּוּן, וְעַל כְּלָהוּ פְּנֵי
אָדָם, וְתַפְלִין הוּא פְּנֵי אָדָם, צִיצִית פְּנֵי חִיּוּן וְגַדְפֵי חִיּוּן, וְאוּקְמוּהוּ רַבְּנָן
שֵׁם בְּן י״ב כָּל הַיּוֹדְעוֹ וְהַזְּהִיר בּוֹ כָּל תַּפְלוּתָיו מִתְּקַבְּלוֹת, וּמְקוֹרוֹ יוּ״ד הִי״י
וְאִיוּ הִי״י, כָּל י״ אִיהוּ אַנְפּוּי יְהוּיָהּ, א׳ וְדַמּוֹת פְּנִיָּהֶם פְּנֵי אָדָם (יחזקאל א ט),
הִכָּא בְּהַאי שְׁמָא רְזָא דְּתַפְלִין וְצִיצִית.

אַרְבַּעַה שְׁמוֹת תְּלוּיִים מִכָּל שֵׁם וְשֵׁם, וְעֲלִיָּהֶם נֹאמַר וְקָרָא זֶה - כְּגַד
שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה פְּנֵי שְׁלֹשׁ הַחִיּוֹת, אֶל זֶה - שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה כְּפִי שְׁלֹשׁ הַחִיּוֹת,
וְעַל כָּלֶם פְּנֵי אָדָם, וְתַפְלִין הוּא פְּנֵי אָדָם, צִיצִית פְּנֵי הַחִיּוֹת וְכַנְפֵי
הַחִיּוֹת, וּפְרָשׁוּהוּ רַבּוֹתֵינוּ, שֵׁם בְּן שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה - כָּל הַיּוֹדְעוֹ וְהַזְּהִיר
בּוֹ, כָּל תַּפְלוּתָיו מִתְּקַבְּלוֹת, וּמְקוֹרוֹ יוּ״ד הִי״י וְאִיוּ הִי״י. כָּל י״ הוּא פְּנֵי
יְהוּיָהּ, א׳ וְדַמּוֹת פְּנִיָּהֶם פְּנֵי אָדָם. כָּאֵן בְּשֵׁם הַזֶּה הַסּוּד שֶׁל תַּפְלִין
וְצִיצִית.

תָּא חֲזִי כָּל הַוְיָה דְּאִיהִי הִי עַל י״ הִי עַל וִי נוֹקְבָא, כָּל הַוְיָה דְּתַרִּין הַהִין
כְּחֻדָּא בְּאֲמַצְעֵי אֵינוֹן אַחִיוֹת, כְּגוֹנוֹנָא דְּאִיְהוּיָהּ י״ וִי כְּחֻדָּא בְּאֲמַצְעֵי
הַיּוּיָהּ (נ״א הוּיָהּ) אֵינוֹן אַחִים, (דְּבָרִים כֹּה ה) כִּי יֵשְׁבוּ אַחִים יַחְדָּו, תַּרִּין הַהִין
כְּחֻדָּא, וְתַלְכְּנָה שְׁתֵּיהוֹן (רוֹת א יט), י״ וִי רְחוּקִים דָּא מִן דָּא אוּ קְרוּבִים דָּא
מִן דָּא, עֲלִיָּהוּ אֲתָמַר (ישעיה נז ט) שְׁלוֹם שְׁלוֹם לְרְחוּק וְלְקְרוּב וְגוֹי, דְּהֵיִינוּ
קְרָבָן עוֹלָה וְיֹרֵד יְהוּיָהּ, הִי דְּאִיהִי אֵימָא עוֹלָה, סְלִיקָא לְגַבֵּי י״ הִיא
הַעוֹלָה, הִי דְּאִיהִי בְּרַתָּא נְחִיתַת לְגַבֵּי וִי, וְיֹרֵד מַעֲשַׂת הַחֻטָּאת (ויקרא ט כב),
עַל כֵּן יַעֲזֹב אִישׁ אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ וְגוֹי (בְּרַאשִׁית ב כד), וְהָאִי אִיהוּ קְרָבָן עוֹלָה
וְיֹרֵד, חֲמֵשׁ אֲשׁוֹת סְלִקִּין, וְחֲמֵשׁ נְחִיתִין.

בֹּא רְאֵה, כָּל הַוְיָה שְׁהִיא הִי עַל י״, הִי עַל וִי - נְקַבְּהָ, כָּל הַוְיָה שְׁשֵׁנִי
הַהִי״ן כְּאֶחָד בְּאֲמַצְעֵי, הֵן אַחִיוֹת, כְּמוֹ זֶה: יְהוּיָהּ. כָּל הַוְיָה י״ וִי
כְּאֶחָד בְּאֲמַצְעֵי - הַיּוּיָהּ (הוּיָהּ), הֵם אַחִים, כִּי יֵשְׁבוּ אַחִים יַחְדָּו - שְׁנֵי
הַהִי״ן כְּאֶחָד, וְתַלְכְּנָה שְׁתֵּיהוֹן - י״ וִי רְחוּקִים זֶה מִזֶּה אוּ קְרוּבִים זֶה
מִזֶּה, עֲלִיָּהֶם נֹאמַר שְׁלוֹם שְׁלוֹם לְרְחוּק וְלְקְרוּב, שְׁהֵיִנוּ קְרָבָן עוֹלָה
וְיֹרֵד יְהוּיָהּ, הִי שְׁהִיא אֵם עוֹלָה, עוֹלָה אֶל י״, הִיא הַעוֹלָה, הִי שְׁהִיא

בת יורדת אל הוי, ויירד מעשת החטאת, על כן יעזב איש את אביו ואת אמו, וזהו קרבן עולה ויורד, חמש אשות עולות וחמש יורדות.

לית הויה דלא אחזי על רזא עלאה, הוה"י פד נוקבין שלטין על דכורין, דינא אחזי בעלמא ומיתה ועוני, ודא הוא רזא דהפד משה שמייה וקטל למצרי, דאתמר ביה ואמרו לי מה שמו מה (שמות ג יג), ומשה הפד ליה כגוונא דא מה שמו מה לי הוה"י, ונקודה הוה"י, מצרי דמזלזל בשמייה ואמר מה שמו, מה יכיל למעבד לי, לקטיל ליה ביה, ואם אתוון בסופי תיבות נקודין אנון מראשי תיבין:

אין הויה שלא מראה על סוד עליון. הוה"י כשהנקבות שולטות על הזכרים, הדין נראה בעולם ומיתה ועוני, וזה הוא סוד שהפד משה שמו והרג את המצרי, שנאמר בו ואמרו לי מה שמו מה, ומשה הפד אותו כמו זה: מה שמו מה לי - הוה"י, ונקודה הוה"י, מצרי שמזלזל בשמו ואמר מה שמו, מה יכול לעשות לי, להרג אותו בו, ואם האותיות בסופי תבות, הנקודות הם מראשית תבות.

תקונא ה', בראשית ב"ת ראש"י, אלה ראשי בית אבותם (שמות ו יד), בת עלה אוקמוהו מארי מתניתין, בת בתחלה סימן יפה לבנים, ואיהי י מן אדנ"י, מרגלית יקרא כלילא מפל גוונין, דאת י מן יהו"ה לא תפיס ביה גוון כלל, הדא הוא דכתיב (מלאכי ג ו) אני יהו"ה לא שניתי, לא ישתני בשום גוון כלל, אלא נהיר מלגאו דגוונין, דשם יהו"ה כנשמתא בגופא דאיניש, או כשרגא בהיכלא.

תקון ה': בראשית ב"ת ראש"י, אלה ראשי בית אבותם, בת עליה בארו בעלי המשנה, בת בתחלה סימן יפה בנים, והיא י מן אדנ"י, מרגלית יקרה כלולה מפל הגונים, שאות י מן יהו"ה לא תופס בו גוון כלל. זהו שכתוב אני יהו"ה לא שניתי, לא ישתנה בשום גוון כלל, אלא מאיר מבפנים של הגונים שם יהו"ה כמו נשמה בגוף האדם או כנר בהיכל.

ואת י מן אדנ"י איהו ספיר, נטיל גוון תכלת ואוכם מסטרא דדינא, ונהיר ביה נהורא חורא מסטרא דרחמי, ואיהו את י מן אדנ"י, אודם מסטרא דגבורה, פטדה מסטרא דימינא, ברקת מסטרא דעמודא דאמצעיתא, איהי אליף דלית נו"ן יו"ד, כלילן מיי"ב גוונין, וכלהו משולשין באבקהו, משולשין בכהנים לזים וישראלים, קדושה לך ישלשו.

שֶׁל גְבוּרָה, שְׁנוּטֵל מִמֶּנָּה הוּד. קִמּוּיָא - גּוֹן לָבוּ, וְלֹא צָרִיךְ לְהֶאֱרִיךְ
בָּהֶם, שֶׁהֲרִי נֶאֱמָרוּ לְמַעַלָּה.

דף י ע"ב

וְעוֹד תִּקְוֶנָא ו' וְהַמְשַׁכְּלִים יִזְהִירוּ (דניאל יב ג) אֱלִין אִינוּן דִּיזְדַּעִין רְזָא
בְּפִקוּדָא תִּנְנֶנָא בְּמַלְתַּת בְּרֵאשִׁי"ת, דְּאִיהִי אֶהְבִּי"ה, דְּאִיהִי (דף י ע"ב) לְחֻשְׁבֹּן
זְעִיר בְּרֵאשִׁית, בְּמַתְקֵלָא חֲדָא סְלָקִין, וְדָא אֶהְבַּת חֶסֶד, דְּאִיהִי ע"ב
בְּחוּשְׁבֹּן, לְקַבֵּל שְׂמָא מְפָרֵשׁ וַיִּסַּע וַיָּבֵא וַיִּט, דְּבִיָּה וְאִיו כְּחוּשְׁבֹּן אַחֲרִיד,
דְּהֵיִינוּ מְאָמַר אַחַד דְּאִיהוּ בְּרֵאשִׁית, דְּאוּקְמוּהָ עֲלִיהָ וְהִלָּא בְּמֵאמַר אַחַד
יְכוּל לְהַבְּרָאוֹת, וְהֵאֵי אִיהוּ רְחִימוּי דְּמֵאֲרִיָּה, מָאן דְּמָסַר נְפִשְׁיָה בְּאַחַד,
בְּרְחִימוּי דְּמֵאֲרִיָּה, וּבְגִין דָּא וְאַהֲבַת אֶת יְהוּ"ה אֱלֹהֵי"ךְ (דברים ו ה), אֲפִילוּ
נוֹטֵל אֶת נְפִשְׁךָ, דְּאִם חֲבִיב עֲלִיהָ נְפִשְׁיָה מְגוּפָא לְכָךְ נֶאֱמַר וּבְכָל נְפִשְׁךָ, וְאִם
חֲבִיב עֲלִיהָ גּוּפִיָּה מְמֻוֹנִיָּה לְכָךְ נֶאֱמַר בְּכָל לְבָבְךָ, וְאִם חֲבִיב עֲלִיהָ מְמוֹנָא
מְגוּפָא לְכָךְ נֶאֱמַר בְּכָל מְאֻדְךָ, בְּמָה דְּחֲבִיב עֲלֵךְ מְסוּר לִיָּה בְּרְחִימוּ דְּמֵאֲרִיָּה
בְּעַת צָרָה.

וְעוֹד תִּקְוֶן ו', וְהַמְשַׁכְּלִים יִזְהִירוּ, אֱלוּ הֵם שְׂיִזְדַּעִים סוּד בְּמַצְוֵה הַשְּׁנִיָּה
בְּמַלְתַּת בְּרֵאשִׁית, שְׁהִיא אֶהְבִּי"ה, שְׁהִיא לְחֻשְׁבֹּן קֶטֶן בְּרֵאשִׁית בְּמִשְׁקָל
אַחַד עוֹלָם, וְזוֹ אֶהְבַּת חֶסֶד, שְׁהִיא ע"ב בְּחוּשְׁבֹּן, כְּנֶגֶד הַשֵּׁם הַמְּפָרֵשׁ
וַיִּסַּע וַיָּבֵא וַיִּט, שְׁבוּ וְאִיו כְּחוּשְׁבֹּן אַחֲרִיד, שְׁהֵיִנוּ מְאָמַר אַחַד שְׁהוּא
בְּרֵאשִׁית, שְׁבְּאַרוּהָ עֲלִיו, וְהִלָּא בְּמֵאמַר אַחַד יְכוּל לְהַבְּרָאוֹת, וְזֵהוּ
אַהוּב רְבוּנוּ. מִי שְׁמוּסַר נְפִשׁוֹ בְּאַחַד, בְּאַהֲבַת רְבוּנוּ, וּמְשׁוּם זֵה וְאַהֲבַת
אֶת ה' אֱלֹהֵי"ךָ, אֲפִילוּ נוֹטֵל אֶת נְפִשְׁךָ. שְׁאִם חֲבִיבָה עֲלִיו נְפִשׁוֹ מְגוּפּוֹ,
לְכָךְ נֶאֱמַר וּבְכָל נְפִשְׁךָ. וְאִם חֲבִיב עֲלִיו גּוּפּוֹ מְמֻוֹנִוּוֹ, לְכָךְ נֶאֱמַר וּבְכָל
לְבָבְךָ. וְאִם חֲבִיב עֲלִיו מְמוֹן מְגוּפּוֹ, לְכָךְ נֶאֱמַר בְּכָל מְאֻדְךָ. בְּמָה שְׁחֲבִיב
עֲלֵיךָ, מְסוּר אוֹתָהּ בְּאַהֲבַת רְבוּנוֹ בְּעַת צָרָה.

וְדָא אִיהוּ נְסִיוֹן דְּעֵתִידִין יִשְׂרָאֵל לְאַתְנַסָּאָה בְּשַׁבְּעִין שְׁנִין דְּגְלוֹת בְּתַרְאָה,
דְּעֵנִי חֲשׁוּב כְּמַת, וְכֹאֵלוּ נְטֻלִין נְפִשְׁיָה, גּוּפָא וְנְפִשָּׁא וּמְמוֹנָא כְּלָהוּ שְׁקוּלִין,
בְּמָה דְּחֲבִיב עֲלִיהָ מְסוּר לִיָּה בְּרְחִימוּ דְּמֵאֲרִיָּה, וּבְהֵוּא זְמָנָא אֶתְקַשְׁר
בְּמַלְתַּת אֶהְבִּי"ה דְּאִיהִי בְּרֵאשִׁי"ת, וְכֹאֵלוּ בִיָּה בְּרָא עֲלֵמָא, וּמָאן דְּלֹא מְסוּר
נְפִשְׁיָה אוּ גּוּפִיָּה אוּ מְמוֹנִיָּה בְּרְחִימוּ דְּמֵאֲרִיָּה בְּשַׁעַת הַשְּׁמֵד, כְּאֵלוּ אַחֲזַר
עֲלֵמָא לְתַהוּ וְבַהוּ, וּמָאן דְּמָסַר נְפִשְׁיָה וְגוּפִיָּה וּמְמוֹנִיָּה בְּשַׁעַת הַשְּׁמֵד
בְּרְחִימוּ דְּמֵאֲרִיָּה, דָּא אֶתְקַרֵּי רְחִימָא דְּמֵאֲרִיָּה וְדָאִי, וּבְהֵוּא עֲלֵמָא לִית
לְעִילָא מִיָּנִיָּה. וּבְגִין דָּא קָרָא סְמִיךְ לִיָּה וְהֶאֱרַךְ הִיתָה תַּהוּ וְבַהוּ (בראשית א
.ב.)

וְזֶהוּ הַנְּסִיּוֹן שֶׁעֲתִידִים יִשְׂרָאֵל לְהִתְנַסּוֹת בְּשִׁבְעֵים הַשָּׁנִים שֶׁל הַגְּלוּת הָאַחֲרוֹנָה, שֶׁעָנִי חָשׁוּב כְּמֵת, וְכֹאֲלוּ נוֹטְלִים נֶפֶשׁוֹ, גּוֹף וְנֶפֶשׁ וּמְמוֹן - כָּלֶם שְׁקוּלִים. בְּמָה שֶׁחָבִיב עָלָיו, מְסֹר אוֹתוֹ בְּאַהֲבַת רְבוּנוֹ, וּבְאֹתוֹ זְמַן נִקְשֶׁר בְּמַלְת אֶהְבִּיָּה שֶׁהִיא בְּרֵאשִׁיית, וְכֹאֲלוּ בּוֹ בָּרָא עוֹלָם, וּמִי שֶׁלֹּא מוֹסֵר נֶפֶשׁוֹ אוֹ מְמוֹנוֹ בְּאַהֲבַת רְבוּנוֹ בְּשַׁעַת הַשְּׂמֵד, כְּאֲלוֹ הַחֲזִיר עוֹלָם לְתֵהוּ וְבֵהוּ, וּמִי שֶׁמוֹסֵר נֶפֶשׁוֹ וְגוּפוֹ וּמְמוֹנוֹ בְּשַׁעַת הַשְּׂמֵד בְּאַהֲבַת רְבוּנוֹ, זֶהוּ שֶׁנִּקְרָא אֶהוּב רְבוּנוֹ וְדָאִי, וּבְאֹתוֹ עוֹלָם אֵין לְמַעֲלָה מִמֶּנּוּ, וּמְשׁוּם זֶה הַכְּתוּב סֵמֵךְ לוֹ וְהֶאֱרָךְ הִיתָה תֵהוּ וְבֵהוּ.

וְאַהֲבַת יְהוּ"ה אִיִּהי מְלָכוּת, כְּלִילָא מְכַל סְפִירָן, וְאִיִּהי פְקוּדָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכָל תְּרִי"ג פְּקוּדִין, וּבְגִינָה אֶתְמַר (אסתר ג) מְדוּעַ אֶתָּה עוֹבֵר אֶת מְצוֹת הַמֶּלֶךְ, וְאִיִּהי בְּנִין עֲלֵמָא, שֶׁפָּחָה בִישָׂא אִיִּהי חֲרַבֵּן עֲלֵמָא, וּבְגִין דָּא אֶתְמַר בָּהּ (בראשית א ב) וְהֶאֱרָךְ הִיתָה תֵהוּ וְבֵהוּ, וְאִיִּהי רְצוּעָה בִידָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַלְקָאָה בֵּיהּ חֲסִיבֵיא.

וְאַהֲבַת ה' הִיא הַמְּלָכוּת שֶׁכְּלוּלָה מְכַל הַסְּפִירוֹת, וְהִיא מְצוֹת הַקְּדוּשָׁ בְּרוּךְ הוּא בְּכָל תְּרִי"ג מְצוּוֹת, וּבְגִלְלָה נֶאֱמַר מְדוּעַ אֶתָּה עוֹבֵר אֶת מְצוֹת הַמֶּלֶךְ, וְהִיא בְּנִין עוֹלָם. הַשְּׁפָחָה הִרְעָה הִיא חֲרַבֵּן עוֹלָם, וּמְשׁוּם זֶה נֶאֱמַר בָּהּ וְהֶאֱרָךְ הִיתָה תֵהוּ וְבֵהוּ, וְהִיא רְצוּעָה בְּיַד הַקְּדוּשָׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַלְקוֹת בָּהּ הַרְשָׁעִים.

וּבְגִין דָּא מֵאֵן דְּרַחֲמִים לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְגוֹ נֶפְשִׁיהּ אוֹ גּוּפִיהּ אוֹ מְמוֹנִיהּ, דְּיִנְטִיר לִיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הָא רַחֲמֵי דִילִיהּ תְּלוּיָהּ בְּהֵהִיא דְּיִהִיב לִיהּ, וְלֹא עֶקֶר רַחֲמֵי, דְּלֹא אִיִּהוּ הָאִי רַחֲמֵי, דָּאִם נָטַל מְמוֹנִיהּ אוֹ גּוּפִיהּ כְּפֹר בֵּיהּ, לֹא אִיִּהוּ עֶקֶר רַחֲמֵי, עַד דְּמְסַר נֶפְשִׁיהּ בְּרַחֲמֵי דְּמֶאֲרִיהּ, וְאִם כָּל תְּלַת שְׁקוּלִין לְגַבִּיהּ, יִמְסוֹר לוֹן כְּלָהוּ עַל קְדוּשַׁת שְׁמִיהּ בְּרַחֲמֵי, וְהִיא אִיִּהוּ עֶקֶר דְּרַחֲמֵי, דְּאִיִּהוּ אֶהְבַּת יְהוּ"ה מְלָכוּת, דְּאִיִּהי אֶהְבַּת חֶסֶד, דְּיִרְאָה מְסֻטְרָא דְּגְבוּרָה אִיִּהי, וּמְחַסֵּד אִיִּהי מְלָכוּת אֶהְבַּת יְהוּ"ה כְּמָה דְּאֶתְמַר, מְגְבוּרָה אִיִּהי יִרְאֵת יְיָ.

וּמְשׁוּם זֶה, מִי שֶׁאוֹהֵב אֶת הַקְּדוּשָׁ בְּרוּךְ הוּא מְתוּף נֶפֶשׁוֹ אוֹ גּוּפוֹ אוֹ מְמוֹנוֹ, שֶׁיִּשְׁמַר אוֹתוֹ הַקְּדוּשָׁ בְּרוּךְ הוּא, הֵרִי אֶהְבַּתוֹ תְּלוּיָהּ בְּאוֹתָהּ שֶׁנִּתְּן לוֹ, וְאִיִּנָּה עֶקֶר אֶהְבַּתוֹ, שֶׁזוֹ לֹא אֶהְבָּה, שְׂאִם נָטַל מְמוֹנוֹ אוֹ גּוּפוֹ כּוֹפֵר בּוֹ. אִיִּנוּ עֶקֶר הָאֶהְבָּה, עַד שֶׁמוֹסֵר נֶפֶשׁוֹ בְּאַהֲבַת רְבוּנוֹ. וְאִם כָּל הַשְּׁלֵשׁ שְׁקוּלִים לְגַבִּיו, יִמְסֹר אֶת כָּלֶם עַל קְדוּשַׁת שְׁמוֹ בְּאַהֲבָה, וְזֶהוּ עֶקֶר הָאֶהְבָּה, שֶׁהִיא אֶהְבַּת יְהוּ"ה מְלָכוּת, שֶׁהִיא אֶהְבַּת חֶסֶד, שֶׁיִּרְאָה

היא מצד הגבורה, ומחסד היא מלכות, אהבת יהו"ה, כמו שנאמר
מגבורה היא יראת ה'.

ואורייתא דאיהי תרי"א מתרוניהו אתיהיב לישראל ודא עמודא
דאמצעיתא, מסטריה אתקריאת מלכות תורת יהו"ה (תמימה), ואיהי
מצוה דיליה בכל תרי"ג פקודי דתליין משמיה, דאינון שמי" עם י"ה
שסי"ה, זכרי" עם ו"ה רמי"ח, היא בצלמו כדמותו:

והתורה שהיא תרי"א - משניהם נתנה לישראל, וזה עמוד האמצעי,
מצדו נקראת המלכות תורת יהו"ה (תמימה), והיא מצוה שלו בכל
תרי"ג מצוות שתלויים משמו, שהם שמי" עם י"ה - שסי"ה. זכרי עם
ו"ה - רמי"ח, היא בצלמו כדמותו.

ועוד תקונא ז', והמשפלים יזירו, אלן דידעין במלת בראשית פקודא
תליתאה דאיהי ברית מילה, והינו בראשיית בריית אי"ש, וברית איהי
י', ועם אי"ש אתעביד אי"ש, ואוף הכי את ה' עם אש איהי נוקבא, ועל
תרי"ג אישות אתמר בקדמיתא כתנות אור, דבהון עקבו מכה גלגל חמה.

ועוד תקון ז', והמשפלים יזירו, אלה שידועים במלת בראשית מצוה
שלישית, שהיא ברית מילה, והינו בראשית - בריית אי"ש, וברית היא
י', ועם אי"ש נעשה אי"ש, ואף כד האות ה' עם אש היא נקבה, ועל
שתי האשות נאמר בתחלה כתנות אור, שבהן עקבו מכה גלגל חמה.

והינו בורא מאורי האש דאינון בהבדלה, י"ה מן איש ואשה, בתר דחאבו
ויעש יהו"ה אלהיים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם (בראשית ג כא),
והינו בורא מאורי האש (אשה), ודא עור של נחש, לאתדכאה במה דחאב,
ובגין דא צדיקים דנטרי ברית שוב אינם חוזרים לעפרן, דאיהו עור משכא
דחוגא דאתברי מעפרא, דאתמר ביה ונחש עפר לחמו (ישעיהו סה כב).

והינו בורא מאורי האש, שהם בהבדלה, י"ה מן איש ואשה, אחר
שחטאו - ויעש יהו"ה אלהיים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם,
והינו בורא מאורי האש, (אשה), וזה עור של נחש להטהר במה שחטא.
ומשום זה, צדיקים ששומרים הברית, שוב לא חוזרים לעפרם,
שהוא עור הנחש, שנברא מעפר, שנאמר בו ונחש עפר לחמו.

דף יא ע"א

ובגין דא מאן דלא נטיר ברית אתדון בחבוט הקבר בההוא עפרא, ואלין אינון דגופא דלהון אינון לון קבר בחייהון, דדחקין לון שעפא בכל יומא, ובמלאכא דלהון דאתבקע דמא בצפרניהון, ובגין דא תקינו לאחזאה צפרנים בהבדלה, דהוה אדם מלובש בכתנות צפרנים, דהוה נהרין פענני כבוד. (דף יא ע"א) ואיהו בהבדלה מנייהו, (בראשית ג ז) וידעו כי עירמם הם מנייהו, בגופא ונשמתא ורוחא ונפשא, ערומים מכתנות אור, דאינון מאורי האש, ובגין דבשבת אתחזא לון באדלקת שרגא דשבת בתרין פתילות דאש, ובמוצאי שבת יתעברון מנייהו, תקינו למימר במוצאי שבת הבדלה באש.

ומשום זה, מי שלא שומר הברית, נדון בחבוט הקבר באותו עפר, ואלו הם שגופם הוא קבר להם בחייהם, שדוחקים להם את השעה בכל יום, ובמלאכתם מתבקע דם בצפרניהם, ומשום זה תקנו להראות הצפרנים בהבדלה, שהיה אדם מלובש בכתנות צפרנים שהיו מאירים כמו ענני כבוד, והוא בהבדלה מהם. וידעו כי עירמם הם - מהם, בגוף ונשמה ורוח ונפש, ערומים מכתנות אור, שהם מאורי האש, ומשום שבשבת נראה להם בהדלקת נר שבת בשתי פתילות אש, ובמוצאי שבת יעברו מהם, תקנו לומר במוצאי שבת הבדלה באש.

ובגין דבשבת וימין טבין מתלבשין נשמתין בכתנות אור, אמר הנביא (ישעיה כד טו) על כן באורים כבדו יהו"ה, ואוקמוהו רבנן כבדוהו בכסות נקיה, מיד דאמר מלין אלין אשתטחו קמיה כלהו בני מתיבתא, דלית חדוה ביניהו כחדוה כד אתחדש ביניהו רזא דאורייתא.

ומשום שבשבת וימים טובים מתלבשות נשמות בכתנות אור, אמר הנביא, על כן באורים כבדו יהו"ה, ופרשוהו רבותינו, כבדוהו בכסות נקיה. מיד כשאמר דברים הללו, השתטחו לפניו כל בני הישיבה, שאין חדוה ביניהם כמו החדוה כשמתחדש ביניהם סוד של תורה.

ובגין דא מאן דנטיר ברית אש, קרי איש צדיק תמים, ואות יי דשדיי איהי חוליא על צנאר דשד יצר הרע, חוליא דשלשלאה, ובגין דא רשים

שד"י בברית, ורשים במזוזה, דמזדעזעין פלהון מהאי שלשלאה, דאיהי
אות ברית, אות ימין טבין, אות תפלין.

ומשום כן, מי ששומר ברית אש, נקרא איש צדיק תמים, ואות יי של
שדי היא חליה על צואר השד יצר הרע, חלית השלשלת, ומשום כן
רשום שד"י בברית, ורשום במזוזה, שכלם מזדעזעים מהשלשלת
הזאת, שהיא אות ברית, אות ימים טובים, אות תפלין.

ומיד דאיהו תפיס בה יצר הרע דאיהו ש"ד, נטיל בר נש חרבא דאתמר
בה (תהלים קמט ו) רוממות א"ל בגרונם, דאיהו יי רישא דחרבא, וי גופא
דחרבא, ה' ה' תרי פפיות דילה, ושחית ליה, ובגיניה אתמר הפא להרגו
השכם להרגו בצלותא, דאתמר בה (בראשית יט כז) וישכם אברהם בבקר.

ומיד שהוא תופס בה יצר הרע, שהוא ש"ד, לוקח האיש חרב, שנאמר
בה רוממות אל בגרונם, שהוא יי - ראש החרב, וי - גוף החרב, ה' ה'
- שתי פיפיות שלה, ושוחט אותו, ובגללו נאמר הפא להרגו השכם
להרגו, בתפלה, שנאמר בה וישכם אברהם בבקר.

ועוד קריאת שמע איהי רמ"ח, פליא משית תיבין דיחודא, ומרמ"ח
תיבין עם יהו"ה אלהיכם אמת, והוא קירטא, והא אתמר חמש אבנין ה',
דאתעבידו חד אבנא באת יי, וקטיל בה ליצר הרע, ובאן אתר איהי
קירטא, בתפלין, חוט דקלע דכריז ביד דא רצועה דיד, דאיהו פחוט
דזרקא, ואיהי קריאת שמע, קשת דזריק חצים מסטרא דברוך שם כבוד
מלכותו, וברכות לראש צדיק (משלי י ו), דאיהו קשת הברית.

ועוד, קריאת שמע היא רמ"ח, פלולה משש תבות היחוד, וממאתים
ארבעים ושמונה תבות עם יהו"ה אלהיכם אמת, והוא קלע, והרי
נתבאר חמש אבנים ה', שנעשו אבן אחת באות יי, והורג בה יצר הרע,
ובאיזה מקום הוא הקלע? בתפלין. חוט של קלע שפורד ביד זו רצועה
של יד, שהוא חוט של זריקה, והיא קריאת שמע, קשת שזרקת
חצים מצד של ברוך שם כבוד מלכותו, וברכות לראש צדיק, שהוא
קשת הברית.

רומחא דא עמודא דאמצעיתא, בחמש אצבעאן דיד, דאיהי ה' תתאה,
ואיהי לימינא דחסד, דרגא דאברהם דחושבניה רמ"ח, ועם וי דעמודא

דְּאִמְצַעִיתָא אֲתַעְבִּיד רֹמְיִח, קָלַע ה' עֲלָאָה לְשִׁמְאֵלָא, יי אֲבָנָא דְקָלַע, ייִה דְתַפְלִין, וְכֵלָא ייִה עִם שְׁמִיִי שְׁסִיָּה, זְכַרְיִי עִם ויִה רְמִיָּח.

רְמַח זֶה הָעֲמוּד הָאֲמֻצְעִי, בְּחֻמֵּשׁ הָאֲצַבְעוֹת שֶׁל הַיָּד, שֶׁהִיא ה' תַּחְתּוֹנָה, וְהִיא לִימִין הַחֹסֵד, הַדְרָגָה שֶׁל אֲבָרְהָם שֶׁחֲשָׁבוֹנוּ מֵאֲתִים אֲרַבְעִים וּשְׁמוֹנֶה, וְעַם ויִ שֶׁל עֲמוּד הָאֲמֻצְעִי נַעֲשֶׂה רֹמְיִח, קָלַע ה' עֲלִיוֹנָה לְשִׁמְאֵל, יי אֲבָן הַקָּלַע, ייִה שֶׁל תַּפְלִין, וְהֵפֵל ייִה עִם שְׁמִיִי - שְׁסִיָּה, זְכַרְיִי עִם ויִה - רְמִיָּח.

וּמֵאן דְּאִיהוּ נָטִיר יי בְּתַמְנֵיָא יוֹמִין דְּמִילָה, בְּתַמְנֵיָא אֲלָפֵי תַּחֲוּסִים שַׁבַּת, בְּתַמְנֵיָא פְּרָשִׁין דְּתַפְלִין, אִיהוּ נָטִיר מְכַל מְזִיקֵי דְתַחֲוֹת יְדָא דְיִצְר הָרַע, דְּאִיהוּ מְמַנָּא עַל שְׁתִּין רַבּוּא, כָּל שְׁכֹן מָאן דְּקָשִׁיר לִיה בְּשִׁלְשָׁלָאִין וְקָטִיל לִיה.

וּמִי שְׁשׁוּמֵר יי בְּשִׁמוֹנָה יָמִים שֶׁל מִילָה, בְּשִׁמוֹנָה אֲלָפִים תַּחֲוּסִים שַׁבַּת, בְּשִׁמוֹנָה פְּרָשִׁיּוֹת הַתַּפְלִין, הוּא שְׁמוֹר מְכַל הַמְזִיקִים שֶׁתַּחַת יַד הַיִּצְר הָרַע, שֶׁהוּא מְמַנָּה עַל שְׁשִׁים רַבּוּא, כָּל שְׁכֹן מִי שְׁקוֹשֵׁר אוֹתוֹ בְּשִׁלְשָׁלָאִין וְהוֹרֵג אוֹתוֹ.

וְעוּד בְּרִית דְּתַקִּינוּ לִיה מְנָא בְּעַפְרָא, לְשִׁדְיָא לָהּ בְּעַפְרָא, וְדַם דְּאֲטִיפִין מְנִיָּה, אֲתַחֲשִׁיב לִיה כְּאֵלוּ עֲבִיד לִיה עוֹלָה, וְהָהוּא עַפְרָא לְתַקְנָא בִּיָּה מְזַבַּח אֲדָמָה, וְדַם דְּבְרִית כְּאֵלוּ דְּבַח עָלָה עֲלוֹוֹן, הַדָּא הוּא דְכַתִּיב (שְׁמוֹת כ כֵּא) מְזַבַּח אֲדָמָה תַּעֲשֶׂה לִי וּגו', וְשָׂזִיב לִיה בְּהָהוּא עַפְרָא מִחֲבוּט הַקְּבֵר, וּבְדַם מִילָה שָׂזִיב לִיה מְשַׁחִיטַת מְלֵאךְ הַמָּוֹת.

וְעוּד, הַבְּרִית שֶׁתַּקְנֵנוּ לוֹ כְּלִי שֶׁל עֶפֶר לְזֶרֶק בְּעַפְרָא, וְדַם שְׁמִטִּיפִים מְמַנּוּ, נִחְשָׁב לוֹ כְּאֵלוּ עֲשֶׂה אוֹתוֹ עוֹלָה, וְאוֹתוֹ עֶפֶר, לְתַקֵּן בּוֹ מְזַבַּח אֲדָמָה, וְדַם הַבְּרִית כְּאֵלוּ זָבַח עָלָיו עוֹלוֹת. זֶהוּ שְׁכַתּוּב מְזַבַּח אֲדָמָה תַּעֲשֶׂה לִי וּגו', וּמְצִיל אוֹתוֹ בְּאוֹתוֹ עֶפֶר מִחֲבוּט הַקְּבֵר, וּבְדַם מִילָה מְצִילוּ מְשַׁחִיטַת מְלֵאךְ הַמָּוֹת.

וְאִם הָהוּא דְקַבִּיל בְּרִית אִיהוּ מְמַזֵּר, הָהוּא עַפְרָא תַקִּין לִיה לְחוּנָא, דְּאֲתַמֵּר בִּיָּה (ישעיה סה כה) וְנִחַשׁ עֶפֶר לְחֻמוֹ, וְאִיהוּ מִן הָאֲדָמָה אֲשֶׁר אֲרָרָה יְהוָה (בראשית ה כט), דְּאֲתַמֵּר בָּהּ (שִׁם ג יז) אֲרוּרָה הָאֲדָמָה, וְאִיהִי עַפְרָא מֵהָאִי דְּאֲתַמֵּר בָּהּ (שִׁם א ב) וְהָאֲרָץ הִיִּתְהַ תְּהוּ וְבָהּ, דְּאֲתַמֵּר בָּהּ (ישעיה נא ו) וְהָאֲרָץ כְּפָגַד תִּבְלָה, עַמִּיָּה יְהֵא חוֹלְקִיָּה, כְּאֵלוּ קָשִׁיר לִיה לְמִיעֲבַד עוֹלָה לְעַבּוּדָה

זָרָה, דְּהֵיּוּא בֵּן אוֹ בֵּת אֵינוֹן פֶּסֶל וּמִסְכָּה, וְעַל דָּא אֲתַמַּר (דְּבָרִים כו טו) אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה פֶּסֶל וּמִסְכָּה, וְאֲתַמַּר וְשֵׁם בְּסִתְרָה, בְּסִתְרוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְאָמַר כָּל הָעָם אָמֵן, דְּהֵיּוּא בֵּר מִנְחָשׁ הַקְּדָמוֹנִי אִיהוּ, דְּגָרִים מוֹת לְאָדָם וּלְאֲתִתְיָהּ, דְּאֲתַמַּר בֵּיהּ (בְּרֵאשִׁית ג יד) אָרוּר אֶתְּהּ מִכָּל הַבְּהֵמָה כּו'.

וְאִם אוֹתוֹ שְׁקִיבַל בְּרִית הוּא מִמְזֵר, אוֹתוֹ הֶעֱפֵר תִּקְוֹן לְנַחֵשׁ, שְׁנֵאָמַר בּוֹ וְנַחֵשׁ עֶפֶר לְחֵמוֹ, וְהוּא מִן הָאֲדָמָה אֲשֶׁר אֲרָרָה יְהוֹיָה, שְׁנֵאָמַר בֵּהּ אָרוּרָה הָאֲדָמָה, וְהִיא עֶפֶר, מִזֶּה שְׁנֵאָמַר בֵּהּ וְהָאֲרֶץ הִיְתָה תְּהוֹ וְבָהּ, שְׁנֵאָמַר בֵּהּ וְהָאֲרֶץ כְּבָגַד תִּבְלָה, עֲמוֹ יִהְיֶה חֶלְקוֹ, כְּאֵלוֹ קֶשֶׁר אוֹתוֹ לַעֲשׂוֹת עוֹלָה לַעֲבוּדָה זָרָה, שְׁאוֹתוֹ בֵּן אוֹ בֵּת הֵם פֶּסֶל וּמִסְכָּה, וְעַל זֶה נֵאָמַר אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה פֶּסֶל וּמִסְכָּה, וְנֵאָמַר וְשֵׁם בְּסִתְרָה - בְּסִתְרוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְאָמַר כָּל הָעָם אָמֵן - שְׁאוֹתוֹ הַבֵּן הוּא מִהַנְּחָשׁ הַקְּדָמוֹנִי שְׁגָרַם מוֹת לְאָדָם וּלְאֲשִׁתּוֹ, שְׁנֵאָמַר בּוֹ אָרוּר אֶתְּהּ מִכָּל הַבְּהֵמָה וּכו'.

דף יא ע"ב

קְלִיפָה דְּעַרְלָה דְּכִסִּי עַל י', אֵית לָהּ תְּלַת קְלִיפֵי כְּגַלְדֵי בְּצָלִים דָּא עַל דָּא, וְאֵינוֹן כְּקְלִיפִין דְּאֵגוּזָא, דְּאֲתַמַּר עַלִּיהוּ וְהָאֲרֶץ הִיְתָה תְּהוֹ, דָּא קוֹ יְרוֹק קְלִיפָה קְדָמָא דְּאֵגוּזָא, וְבָהּ אֲבָנִים מְפֹלְמוֹת דָּא קְלִיפָה תְּנַנְנָא דְּאֵגוּזָא קֶשֶׁה כְּאָבֹן, וְחֻשְׁדֵּי קְלִיפָה תְּלִיתָא, וְבָהּ (דף יא ע"ב) אוּקְמוּהוּ רַבְּנָן אֵין דוֹרְשִׁין בְּעַרְיוֹת בְּשִׁלְשָׁה, שְׁלֹשׁ שָׁנִים יִהְיֶה לְכֶם עַרְלִים (ויקרא יט כג), וְלִקְבַל מוֹחָא, אִיהוּ וּבִשְׁנָה הַרְבִּיעִית יִהְיֶה כָּל פְּרִיזוֹ קֹדֶשׁ הַלּוּלָיִם לִיהוֹיָהּ.

קְלִיפַת הָעַרְלָה שְׁמִכְסָה עַל י', יֵשׁ לָהּ שְׁלֹשׁ קְלִפּוֹת כְּמוֹ גַלְדֵי בְּצָלִים זוֹ עַל זוֹ, וְהֵם כְּקְלִיפּוֹת הָאֵגוּז, שְׁנֵאָמַר עַלִּיהֶם וְהָאֲרֶץ הִיְתָה תְּהוֹ - זֶה קוֹ יְרוֹק, הַקְּלִיפָה הָרִאשׁוֹנָה שֶׁל הָאֵגוּז, וְבָהּ - אֲבָנִים מְפֹלְמוֹת, זוֹ הַקְּלִיפָה הַשְּׁנִיָּה שֶׁל הָאֵגוּז קֶשֶׁה כְּאָבֹן, וְחֻשְׁדֵּי - קְלִיפָה שְׁלִישִׁית. וּבָהֶם פְּרִשׁוּהוּ רַבּוֹתֵינוּ, אֵין דוֹרְשִׁים בְּעַרְיוֹת בְּשִׁלְשָׁה, שְׁלֹשׁ שָׁנִים יִהְיֶה לְכֶם עַרְלִים, וּכְנֻגַד הַמַּח הוּא, וּבִשְׁנָה הַרְבִּיעִית יִהְיֶה כָּל פְּרִיזוֹ קֹדֶשׁ הַלּוּלָיִם לָהּ.

וְבָהּ מְסֻטְרָא דְּעַרְלָה אַרְבַּעָה נְכֻסוֹ לְפָרְדֵס, שְׁלֹשָׁה אֲכָלוּ מֵאֵלִין קְלִיפֵי וּמִתּוֹ, רַבִּיעָא אֲכָל אֵיבָא וְזָרַק קְלִיפִין וְחִי, כְּגוֹוָנָא דָּא אֲתַמַּר רַבִּי מֵאִיר רַמּוֹן מְצָא, תּוֹכוֹ אֲכָל קְלִיפָתוֹ זָרַק.

וּבְהֵם מִצַּד שֶׁל עֶרְלָה, אֲרֻבָּעָה נִכְנָסוּ לַפְּרִדִּס - שְׁלֹשָׁה אָכְלוּ מִהַקְּלָפוֹת
הֶלְלוּ וּיְמִתּוּ, הֶרְבִּיעֵי אָכַל הַפְּרִי וְזָרַק הַקְּלָפוֹת וְחִי. כְּמוֹ זֶה נֹאמֵר, רַבִּי
מֵאִיר רִמּוֹן מְצָא - תּוֹכוֹ אָכַל, קְלַפְתּוֹ זָרַק.

וּכְגֻוּנָא דְאֵלִין קְלִיפִין, אֵינּוּן קוּשְׁיִין דְחַפִּיין עַל הַלְכָה, דְאִיהִי מוּחָא
מִלְגָּאוּ, וְלִית בֵּר נֶשׁ יָכִיל לְמִיכַל בְּנֵהֲמָא דְאוּרִייתָא, דְאִתְמַר בֵּה עַץ חַיִּים
הִיא (מְשַׁלֵּי ג יח), עַד דְזָרִיק קוּשְׁיִין מִהַלְכוֹת, וְאִית הַלְכָה דְכָל קוּשְׁיִין דִּילָהּ
אֵינּוּן כְּאִילָנָא, דְקְלִיפָהּ דִּילָהּ וְקִנְהָ דִּילָהּ וְעֵצֵי וְעֵלִין וְאִיבָא כְּלֵהוּן שְׁוִין
לְמִיכַל, וְעֵלִיהּ אִתְמַר (שִׁיר ד יד) גֵּרֵד וְכַרְפּוּס וְכוּ', וּבְגִין דָּא לֹא כָּל קוּשְׁיִין
שְׁוִין.

וּכְמוֹ שֶׁהַקְּלָפוֹת הֶלְלוּ הֵם קִשְׁיֹת שְׂמֵכֶסוֹת עַל הַלְכָה, שֶׁהִיא מִחַ
מִבְּפָנִים, וְאִין אָדָם יָכוֹל לְאָכַל בְּלַחֵם הַתּוֹרָה, שֶׁנֹּאמֵר בֵּה עַץ חַיִּים
הִיא, עַד שֶׁזָּרַק קִשְׁיֹת מִהַלְכוֹת, וַיֵּשׁ הַלְכָה שְׂכָל קִשְׁיֹתֶיהָ הֵם כְּאֵילָן,
שֶׁקְלַפְתּוֹ וְקִנְהָ שָׁלוּ וְעֵצִים וְעֵלִים וְהַפְּרִי - כֻּלָּם שְׁוִים לְמֵאֲכָל, וְעֵלִין
נֹאמֵר גֵּרֵד וְכַרְפּוּס וְכוּ', וְלָכֵן אִין כָּל הַקִּשְׁיֹת שְׁוֹת.

פְּקוּדָא רַבִּיעָא בְּמַלְתָּ בְּרֵאשִׁית, דָּא אוּרִייתָא, דְאִתְמַר בֵּה (מְשַׁלֵּי ח כב)
יְהוּ"ה קִנְיֵי רֵאשִׁית דְרַכּוּ, וְדָא שְׂכִינְתָא תַּתְּאָה, דְאִיהִי רֵאשִׁית לְנִבְרָאִים,
וְאִיהִי אַחֲרִית לְחֻכְמָה עֲלָאָה, וּבְגִינָהּ אִתְמַר (יִשְׁעִיָּה מו ז) מְגִיד מִרֵּאשִׁית
אַחֲרִית.

מִצְוָה רַבִּיעִית בְּמַלְתָּ בְּרֵאשִׁית זוֹ תּוֹרָה, שֶׁנֹּאמֵר בֵּה ה' קִנְיֵי רֵאשִׁית
דְרַכּוּ, וְזוֹ שְׂכִינָה תַּחְתּוֹנָה, שֶׁהִיא רֵאשִׁית לְנִבְרָאִים, וְהִיא אַחֲרִית
לְחֻכְמָה עֲלִיוֹנָה, וּבְגִלְגָּלָהּ נֹאמֵר מְגִיד מִרֵּאשִׁית אַחֲרִית.

כִּד אִתְנַטִּילַת מִכְּתָר אִתְקַרִּיאַת עֵטְרַת תַּפְּאָרַת, עֵטְרָה בְּרֵאשׁ כָּל צְדִיק,
תַּגָּא דְסִפְר תּוֹרָה, וּבְגִינָהּ אִתְמַר כָּל הַמְּשִׁתְּמֵשׁ בְּתַגָּא חֲלָף, כִּד אִתְנַטִּילַת
מִהֵאִי חֻכְמָה עֲלָאָה דְאִיהִי רֵאשִׁית, אִתְקַרִּיאַת עַל שְׂמָהּ, וְכִד אִתְנַטִּילַת
מִבִּינָהּ אִתְקַרִּיאַת עַל שְׂמָהּ תַּבּוּנָה.

כְּשֶׁנִּטְלָה מִכְּתָר נִקְרֵאת עֵטְרַת תַּפְּאָרַת, עֵטְרָה בְּרֵאשׁ כָּל צְדִיק, הַכְּתָר
שֶׁל סִפְר תּוֹרָה, וּבְגִלְגָּלָהּ נֹאמֵר כָּל הַמְּשִׁתְּמֵשׁ בְּתַגָּא חֲלָף. כְּשֶׁנִּטְלָה
מִהַחֻכְמָה הָעֲלִיוֹנָה הַזֹּאת, שֶׁהִיא רֵאשִׁית, נִקְרֵאת עַל שְׂמָהּ, וְכִשְׁנִטְלָה
מִבִּינָהּ, נִקְרֵאת עַל שְׂמָהּ - תַּבּוּנָה.

וכד אתנטילת מחסד, אתקריאת תורה שבכתב דאיתיהיבת מימינא, דכתיב (דברים לג יב) מימינו אש דת למו, וכד אתנטילת מגבורה אתקריאת תורה שבעל פה, דהכי אוקמוהו מארי מתניתין, תורה שבעל פה מפי הגבורה ניתנה, ומתמן גבורים עומדים בפרץ, ולא יכיל למיקם בה אלא גבור במלחמתה של תורה, גבור ביצרו.

וכשנטלה מחסד נקראת תורה שבכתב, שנתנה מימין, שכתוב מימינו אש דת למו, וכשנטלה מגבורה נקראת תורה שבעל פה, שפד פרשוה בעלי המשנה, תורה שבעל פה מפי הגבורה נתנה, ומשם גבורים לעמד בפרץ, ולא יכול לעמד בה אלא גבור במלחמתה של תורה, גבור ביצרו.

וביזמא תליתאה נחיתת לעמודא דאמצעייתא על ידי דמשה, הדא הוא דכתיב (שמות יט טז) ויהי ביום השלישי בהיות הבקר, בתרי לוחי אבנין, נצח והוד, הדא הוא דכתיב (שם לב טז) כתובים משני עבריהם, ואינון תרין נביאי קשוט, ומסטרך דעמודא דאמצעייתא אתקריאו נביאי האמת, ושכינתא תורת אמת, הדא הוא דכתיב (מלאכי ב ו) תורת אמת היתה בפיהו, ואתקריאת מראה דנבואה, ורוח הקדש מסטרך דתרווייהו.

וביום השלישי ירדה לעמוד האמצעי על ידי משה. זהו שכתוב ויהי ביום השלישי בהית הבקר. בשני לוחות אבנים - נצח והוד. זהו שכתוב, כתובים משני עבריהם, והם שני נביאי אמת, ומצד של עמוד האמצעי נקראו נביאי האמת, ושכינה תורת אמת. זהו שכתוב תורת אמת היתה בפיהו, ונקראת מראה נבואה, ורוח הקדש מצד של שניהם.

וביום השביעי נתנה, דא צדיק יסוד עולם, ובדרגא דיליה מלכות מליל עמהון, והא אוקמוהו, לעשר מלכין שמא לא יוכלו לדבר על פה אחד, נגע בבת, וכלל בה כל העשר, ודא יי ב"ת אחת, תחות הי מן אלהיים, יי מן אדניי, יי מן שדיי, כלילא מכל פנויין, ומכל הויין, פגון הוה"י, או פנותיה, דיהא יי תחות ה', בכל שם דכינוי והויה איהי נוקבא.

וביום השביעי נתנה, זה צדיק יסוד עולם, ובדרגה שלו, המלכות, הוא דבר עמם, והרי פרשוהו לעשרה מלכים שמא לא יוכלו לדבר על פה אחד, ונגע בבת וכלל בה כל העשרה, וזו יי ב"ת אחת, תחות הי מן

אֱלֹהִים, י' מִן אֲדֹנָי, י' מִן שְׂדֵי, כְּלוּלָה מִכָּל הַכְּנוּיִים, וּמִכָּל הַהֲוִיּוֹת
כְּמוֹ הוֹהִי, אוֹ כְּמוֹתוֹ, שְׁיִהְיֶה י' תַּחַת ה', בְּכָל שֵׁם שֶׁל כְּנוּי, וְהוֹי"ה
הִיא נִקְבָּה.

וּבְגִין דְּאוֹרֵייתָא מִינָה אֲתִיְהִיבַת, אָמַר לְמֹשֶׁה (שְׁמוֹת לֵג כג) וְרָאִיתָ אֶת אַחֲרֵי
כו', דְּלִית נְבִיא וְחָכָם יָכִיל לְעֲאָלָא לְעִילָא פְּחוֹת מִן דָּא, וּבְגִין דָּא
אֲתִקְרִיאַת מִפְּתָחוֹת הַחִיצוֹנִיִּים אֲנַפִּין דִּילָהּ, וְאַנְפִּין דְּלִגְאוּ מִפְּתָחוֹת
הַפְּנִימִיִּים, וְהָא אֲתִמַּר לְעִיל, דָּאִם בְּר נֶשׁ לִית בִּידוּי מִפְּתָחוֹת הַחִיצוֹנִיִּים
בְּמֵאֵי יִיעוּל, וּבְגִין דָּא אֲתִמַּר בָּהּ (תְּהֵלִים קִיח כ), זֶה הַשַּׁעַר לִיהוֹי"ה.

וּמִשׁוּם שְׁהַתּוֹרָה נִתְּנָה מִמְּנָה, אָמַר לְמֹשֶׁה וְרָאִיתָ אֶת אַחֲרֵי וְכו', שְׁאִין
נְבִיא וְחָכָם יָכִיל לְהַכְּנִס לְמַעְלָה פְּחוֹת מִזֶּה, וְלָכֵן נִקְרְאִים מִפְּתָחוֹת
הַחִיצוֹנִיִּים הַפְּנִיִּים שְׁלָהּ, וּפְנִיִּים שְׁבִפְנִיִּים - מִפְּתָחוֹת הַפְּנִימִיִּים, וְהָרִי
נִתְּבָאָר לְמַעְלָה שְׁאִם אִין לְאִישׁ בִּידוּי מִפְּתָחוֹת הַחִיצוֹנִיִּים - בְּמָה
יִכְנָס? וּמִשׁוּם זֶה נֵאמַר בָּהּ זֶה הַשַּׁעַר לִיהוֹי"ה.

וּבְגִין דְּלִית הַשְּׁגָה לְנְבִיא וְחוּזָה וְחָכָם פְּחוֹת מִינָה, אָמַר הַנְּבִיא (יִרְמִיָּהוּ ט כב)
כֹּה אָמַר יְהוֹי"ה אֵל יִתְהַלֵּל חָכָם בְּחֻכְמָתוֹ כּו', כִּי אִם בְּזֹאת יִתְהַלֵּל כּו',
וְיִדְעֵ אֹתִי, וּבְגִין דָּא יַעֲקֹב אוֹלִיף לָהּ לְבָנוּי, וְיִהִיב לוֹן קְבָלָה מִינָה, הַדָּא
הוּא דְכְּתִיב (בְּרֵאשִׁית מֵט כח) וְזֹאת אֲשֶׁר דִּבֶּר לָהֶם אֲבִיהֶם, וְדוּד דִּהוּה לִיה
קְבָלָה מִינָה, אָמַר לְגַבְיָהּ (תְּהֵלִים כז א) אִם תַּחֲנֶנָּה עָלַי מִחֲנָה כּו', רְמִיז לָהּ בְּהֵאִי
תַּגָּא, וְסָלִיק מִחֲשַׁבְתִּיהָ לְגַבְיָהּ, וְאָמַר לֹא יִירָא לְבִי כּו'.

וּמִשׁוּם שְׁאִין הַשְּׁגָה לְנְבִיא וְחוּזָה וְחָכָם פְּחוֹת מִמְּנָה, אָמַר הַנְּבִיא, כֹּה
אָמַר יְהוֹי"ה אֵל יִתְהַלֵּל חָכָם בְּחֻכְמָתוֹ, כִּי אִם בְּזֹאת יִתְהַלֵּל וְכו' הַשְּׁכָל
וְיִדְעֵ אֹתִי. וְלָכֵן יַעֲקֹב לְמַד אוֹתָהּ לְבָנוּי, וְנִתְּנָה לָהֶם קְבָלָה מִמְּנָה. זֶהוּ
שְׁפָתוֹב וְזֹאת אֲשֶׁר דִּבֶּר לָהֶם אֲבִיהֶם. וְדוּד שְׁהִיָּה לוֹ קְבָלָה מִמְּנָה,
אָמַר לָהּ אִם תַּחֲנֶנָּה עָלַי מִחֲנָה. רְמִיז אוֹתָהּ בְּפִתְרָהּ הַזֶּה, וְהַעֲלָה מִחֲשַׁבְתּוֹ
אֶלֶיהָ, וְאָמַר לֹא יִירָא לְבִי וְכו'.

דף יב ע"א

וְאַהֲרוֹן דִּהוּה לִיה קְבָלָה מִינָה, לֹא הוּוּ עָאֵל לְפָנֵי וְלְפָנִים פְּחוֹת מִינָה, הַדָּא
הוּא דְכְּתִיב (וִיקְרָא טו א) בְּזֹאת יִבֹּא אַהֲרוֹן אֵל הַקֹּדֶשׁ, דִּהוּה יָדַע דְּאִיהִי עֲקָרָא
דְּכָלָא, דְּאִיהִי קָרְבָן לִיהוֹי"ה, עוֹלָה לִיהוֹי"ה, אֲשֶׁה לִיהוֹי"ה, וְיִשְׂרָאֵל דִּהוּה

לון קבלה מינה, לא בעו מקודשא בריך הוא משכונא אחרא (דף יב ע"א)
דיפדון לון בגינה מן גלותא, אלא זאת, הדיא הוא דכתיב (שם כו מד) ואף גם
זאת בהיותם בארץ איביהם וכו', ונביא אמר בגינה פד חזא בנבואתא
דחקא דישראל תקיפא, אמר (איכה ג כא) זאת אשיב אל לבי כו', וזאת
ליהודה ויאמר (דברים לג ג).

ואהרן שהיה לו קבלה ממנה, לא היה נכנס לפני ולפנים פחות ממנה.
זהו שכתוב בזאת יבא אהרן אל הקדש, שהיה יודע שהיא עקר של
הכל, שהיא קרבן ליהו"ה, עולה ליהו"ה אשה ליהו"ה. וישראל שהיה
להם קבלה ממנה, לא רצו מן הקדוש ברוך הוא משכונן אחר שיפדה
אותם מהגלות בגללה אלא זאת, שכתוב ואף גם זאת בהיותם בארץ
איביהם. והנביא אמר בשבילה, כשראה בנבואה את דחקם של
ישראל תקיף, אמר זאת אשיב אל לבי וכו', וזאת ליהודה ויאמר.

איהי מרגלית כלילא מפל גוונין נהירין, דאינון נהירין מגרמיה, וסגולה
דיליה בכל נקודין דאתוון וטעמי, בכל שם ושם, מסטרא דחל"ם, איהי
סגולתא.

היא מרגלית כלולה מפל הגונים המאירים שמאירים מעצמם,
וסגלתו בכל הנקודות של האותיות והטעמים. בכל שם ושם, מצד של
חל"ם היא סגולתא.

חולם מלא בנא"ו, סליק באתווי אהי"ה, ותלת ניצוצין י י י כחושבון
יהו"ה, דאיהו כ"ו וארבע אתוון סליק לחשבון יהו"ה אהי"ה נ"א, ברזא
יהו"ה ד"י י י, וסגולה דיליה (במדבר יב ג) א"ל נא רפא נ"א לה, אנא יהו"ה
הושיעה נ"א (תהלים קיח כה), אהי"ה כ"א, כ' פתר, א' אין סוף, אין קדוש
כ"י וגו' (ש"א ב ב).

חול"ם מלא בנא"ו עולה באותיותיו אהי"ה, ושלשה ניצוצות י י י
כחשבון יהו"ה, שהוא כ"ו, וארבע אותיותיו עולה לחשבון יהו"ה
אהי"ה נ"א, בסוד יהו"ה של י י י, וסגלתו א"ל נא רפא נ"א לה,
אנא יהו"ה הושיעה נא. אהי"ה כ"א, כ' פתר, א' אין סוף, אין קדוש
כ"ה וגו'.

וחולם סגולתיה לחלמא, דביה אתמר ויחלם והנה סלם מצב ארצה כו'
(בראשית כח יב), ועוד חולם מוחל עונות ישראל, חלם חסר איהו הי"י מן

אֱלֹהִיִּים, תִּלְתַּת נִיצוּצוֹת לִי מִן אֱלֹהִיִּים, אֲשֶׁתֶּאֱרָא אִיִּים, דְּאִתְמַר בְּהַ כִּי אִם
לְבִינָה תִקְרָא (משלי ב ג), וְלֹא צָרִיד לְאֲרָכָא בְּנִקּוּדֵי, דְּהֵא אִתְאֲמָרוּ.

וְחַלִּיִּים סִגְלָתוֹ לְחַלְס, שְׂבוּ נֶאֱמַר וַיִּחַלְס וְהִנֵּה סֵלֶם מִצָּב אֲרָצָה וְכוּ',
וְעוֹד חוֹלִיִּים - מוֹחַל עוֹנוֹת יִשְׂרָאֵל. חַלִּיִּים חָסֵר הוּא הִיִּי מִן אֱלֹהִיִּים,
שְׁלֵשָׁה נִיצוּצוֹת לִי מִן אֱלֹהִים - נִשְׁאָר אִיִּים, שְׁנֶאֱמַר בְּהַ כִּי אִם לְבִינָה
תִקְרָא, וְלֹא צָרִיד לְהֶאֱרִיד בְּנִקּוּדוֹת, שְׁהֵרִי נִתְבְּאָרוּ.

דְּבַר אַחַר וְהַמְשַׁכְּלִים, אֵלִין דִּידְעֵי בְּפִקּוּדָא חֲמִישָׁאָה בְּמַלְתַּת בְּרֵאשִׁיית,
יִרְ"א שְׂפִיית, אֲזַהְרָה דִּילִיה דְּלֵא לְחַלְלָא בְּרֵתָא דְּמִלְכָּא בְּטִ"ל מְלֹאכוֹת,
דְּאִינוּן אֲרַבְעִים מְלֹאכוֹת חָסֵר חֵד, לְקַבֵּל אֲרַבְעִים מְלִקְיוֹת חָסֵר חֵד,
רְצוּעָה לְאֶלְקָאָה אִיהִי שְׂפַחָה בִּישָׂא, שְׁעֵטִנֹז, כְּלִילָא מְשׁוֹר וְחֲמוֹר, דְּאֶמַר
יַעֲקֹב וַיְהִי לִי שׁוֹר וְחֲמוֹר (בראשית לב ו), עַל כָּל דְּבַר פְּשַׁע עַל שׁוֹר עַל חֲמוֹר
(שמות כב ח), דְּאִין מְלִקִין בְּשַׁבַּת, דְּלֵא שְׁלֵטָא שְׂפַחָה בִּישָׂא עַל עֲלָמָא, וְוִי לִיה
לְמָאן דְּאֲשְׁלִיט לָהּ עַל עֲלָמָא.

דְּבַר אַחַר וְהַמְשַׁכְּלִים, אֵלוּ שְׂיֹדְעִים בְּמִצְוָה חֲמִישִׁית בְּמַלְתַּת בְּרֵאשִׁית
- יִרְ"א שְׂפִיית, אֲזַהְרָתוֹ שְׁלֵא לְחַלְלָא אֶת בֵּית הַמֶּלֶךְ בְּטִ"ל מְלֹאכוֹת, שְׁהוּן
אֲרַבְעִים מְלֹאכוֹת חָסֵר אַחַת, כְּנִגְדֵי אֲרַבְעִים מְלִקְיוֹת חָסֵר אַחַת.
הַרְצוּעָה לְהַלְקוֹת, הִיא שְׂפַחָה רְעָה, שְׁעֵטִנֹז, כְּלוּלָה מְשׁוֹר וְחֲמוֹר,
שְׁאֶמַר יַעֲקֹב וַיְהִי לִי שׁוֹר וְחֲמוֹר. עַל כָּל דְּבַר פְּשַׁע - עַל שׁוֹר עַל חֲמוֹר -
שְׂאִין מְלִקִין בְּשַׁבַּת, שְׁלֵא שׁוֹלְטַת הַשְׂפַּחָה הַרְעָה עַל הָעוֹלָם. אוּי לְמִי
שְׂמִשְׁלִיט אוֹתָהּ עַל הָעוֹלָם.

וּבְגִין דָּא אֶת שְׂבִתוֹתֵי תַשְׁמָרוּ (ויקרא כו ב), דָּא בֵּית יַחֲדָה, דְּאִיהִי שְׂמִירָה
אַחַת לְשְׂבִתוֹת הַרְבֵּה, בְּהַ תְּלִין כָּל שְׂמִירְתָן דְּעֶשֶׂר סְפִירוֹת, דְּאִתְקִרְאוּ
שְׂבִתוֹת הַרְבֵּה, וְשְׁמָרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשְּׂבִת (שמות לא טז), דָּא בֵּית יַחֲדָה,
דְּאִיהִי שְׂמִירָה לְיִשְׂרָאֵל בְּכָל שְׂבִת וְשַׁבַּת, וּמָאן דְּמַחְלֵל לָהּ לֹא אִיהוּ נָטִיר
מִקּוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא, וְלֹא עוֹד אֶלָּא דְּאִתְמַר בְּהַ (שם יד) מְחַלְלִיה מוֹת יוּמַת,
מָאן דְּאֶעִיל בְּרִשׁוֹת דִּילָה שְׂפַחָה חֲלָלָה זֹנָה, דְּרִשׁוֹת דִּילָה אִיהוּ תַחֲוּם
שְׂבִת, כְּגוֹנוֹנָא דְּתַחֲוּם וּגְבוּל דְּיִמָּא, דְּאִתְמַר שְׂמִתִּי חוּל גְבוּל לִים (ירמיהו ה
כב), וּמֵאִי נִיהוּ וְהָהּ מְסַפֵּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּחוּל הָיִם (הושע ב כ), וְלִית יָם אֶלָּא
אוֹרִייתָא.

וּמִשׁוּם זֶה אֶת שְׂבִתֵי תַשְׁמָרוּ - זוֹ בֵּית יַחֲדָה, שְׁהִיא שְׂמִירָה אַחַת
לְשְׂבִתוֹת הַרְבֵּה, בְּהַ תְּלוּיִים כָּל שְׂמִירְתָן שֶׁל עֶשֶׂר סְפִירוֹת, שְׁנִקְרְאוּ
שְׂבִתוֹת הַרְבֵּה. וְשְׁמָרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשְּׂבִת - זוֹ בֵּית יַחֲדָה, שְׁהִיא

שְׁמִירָה לְיִשְׂרָאֵל בְּכָל שַׁבַּת וְשַׁבָּת, וּמִי שֶׁמְחַלֵּל אוֹתָהּ, אֵינוֹ שָׁמֹר עַל
יְדֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְלֹא עוֹד, אֲלֵא שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ מְחַלְלֶיהָ מוֹת יוּמָת.
מִי שֶׁמְכַנֵּס בְּרִשׁוֹת שְׁלָה שֶׁפָּחָה חֲלָלָה זֹנָה, שֶׁרִשׁוֹת שְׁלָה הוּא תַּחֲנוּם
שַׁבַּת כְּמוֹ שֶׁתַּחֲנוּם וּגְבוּל שֶׁל הַיָּם, שֶׁנֶּאֱמַר שֶׁמֵּתִי חוּל גְּבוּל לַיָּם. וּמִי
הוּא? וְהִנֵּה מְסַפֵּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּחוּל הַיָּם, וְאִין יָם אֲלֵא תוֹרָה.

מֵאֵן דְּאֵעֵבֵר עָלֶיהָ כְּאֵלֹה חֲזַר עֲלֵמָא לְתַהוּ וְבַהּ, וּבִגִּין דָּא קָרָא סְמִיךְ לִיה, וְהֶאֱרַךְ הִיתָה תַּהוּ וְבַהּ (בְּרַאשִׁית א ב), דְּאִיהוּ חוּל לַיָּם, כְּחוּלֵיא דְשֶׁלְשָׁלָאָה
לְכַלְבָּא, מֵאֵן דְּאִפִּיק לִיה מְשֶׁלְשָׁלָאָה, גְּרִים כְּמָה נְשׁוּכִין דִּיסוּרִין דְּנִשְׁיָךְ
לִיה, וּבִגִּינִיה אָמַר דְּוֹד הַצִּילָה מִחֶרֶב נִפְשֵׁי מִיַּד כְּלָב יַחֲדָתִי (תַּחֲלִים כב כא),
וְדָא סַמְא"ל דְּאִיהוּ תַּפִּיס בְּקוֹלָר, מְסַטְרָא דְאֵלִין דְּקִשְׁרִין לִיה בְּאוֹת
דְּתַפְלִין, וּרְצוּעָה בְּקֶשֶׁר עַל דְּרוּעִיה, וְקִשׁוּר בְּתַרְוִין רְצוּעִין עַל קַרְנֵי, דְּאִיהוּ
שׁוֹר מוּעַד.

מִי שֶׁעוֹבֵר עָלֶיהָ כְּאֵלֹה הַחֲזִיר אֶת הָעוֹלָם לְתַהוּ וְבַהּ, וְלִכֵּן הַפְּתוּב סְמִיךְ
לָהּ וְהֶאֱרַךְ הִיתָה תַּהוּ וְבַהּ, שֶׁהוּא חוּל לַיָּם. כְּמוֹ חֲלִיָּה שֶׁל שֶׁלְשָׁלָת
לְכַלְב - מִי שֶׁמוּצִיא אוֹתוֹ מְשֶׁלְשָׁלָאוֹתֵיו, גוֹרֵם כְּמָה נְשִׁיכוֹת שֶׁל
יְסוּרִים שֶׁנּוֹשֵׁךְ אוֹתוֹ, וּבִגְלָלוֹ אָמַר דְּוֹד הַצִּילָה מִחֶרֶב נִפְשֵׁי מִיַּד כְּלָב
יַחֲדָתִי. וְזֶה סַמְא"ל, שֶׁהוּא תַּפִּיס בְּקוֹלָר מְצַד שֶׁל אֵלֹה שֶׁקוֹשְׁרִים
אוֹתוֹ בְּאוֹת שֶׁל תַּפְלִין, וּרְצוּעָה בְּקֶשֶׁר עַל זְרוּעוֹ, וְקִשׁוּר בְּשִׁתֵּי רְצוּעוֹת
עַל קַרְנָיו, שֶׁהוּא שׁוֹר מוּעַד.

וּשְׁכִינְתָא שַׁבַּת יַחֲדָה, אִיהִי רִשׁוֹת דִּיחֻוּדָא דְעֲלֵמָא, דְּאִיהוּ גְּבַהּ עֶשֶׂר
אֲתָנוּן דְּשָׁמָא מְפָרֵשׁ יוּ"ד הִיא וְאִיו הִיא, וְרַחְבּוֹ דִּי יְהוּ"ה, עֲנִיג שַׁבַּת
בְּהַפּוּכָא נְגִיעַ, מֵאֵן דְּאִית לִיה וְלֹא מְקַיִם לִיה, אֲתַהֲפֹךְ לִיה לְנְגִיעַ צְרַעַת,
שֶׁפָּחָה דְחַרִּיבַת בֵּיתִיה, וְנִתְּץ אֶת הַבַּיִת אֶת אֲבָנָיו וְאֶת עֲצָיו (וִיקְרָא יד מה),
וְדָא הוּא עֲנִיּוּתָא, דְּאִיהוּ בְּאֶתֶר דְּנִגַּע צְרַעַת, חֲזַר בְּתִיּוּבְתָא וְטַהֲרוּ הַכְּהֵן,
דָּא מִיכָא"ל כְּהֵן גְּדוֹל, מְמַנָּא תַּחֲתוֹת יַד חֲסָד.

וּשְׁכִינָה שַׁבַּת יַחֲדָה, הִיא רִשׁוֹת שֶׁל יַחֲוּד שֶׁל הָעוֹלָם, שֶׁהוּא גְּבַהּ עֶשֶׂר
אוֹתִיּוֹת שֶׁל הַשֵּׁם הַמְּפָרֵשׁ - יוּ"ד הִיא וְאִיו הִיא, וְרַחְבּוֹ דִּי יְהוּ"ה.
עֲנִיג שַׁבַּת בְּהַפּוּךְ - נְגִיעַ. מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ וְלֹא מְקַיִם אוֹתוֹ, מְתַהֲפֵךְ לוֹ לְנְגִיעַ
צְרַעַת, שֶׁפָּחָה שֶׁמְחַרִּיבָה בֵּיתוֹ, וְנִתְּץ אֶת הַבַּיִת, אֶת אֲבָרָיו וְאֶת עֲצָיו,
וְזוֹהִי עֲנִיּוּת, שֶׁהִיא בְּמִקּוֹם שֶׁל נְגַע צְרַעַת. חֲזַר בְּתִיּוּבָה, וְטַהֲרוּ הַכְּהֵן
- זֶה מִיכָא"ל כְּהֵן גְּדוֹל מְמַנָּה תַּחֲתוֹת יַד חֲסָד.

עֲנִיג אִיהוּ נְהִיר יוֹצֵא מֵעֵדוֹן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגִּי'ן, דָּאִיהוּ עֵדוֹן נִשְׁמָתִין, וְ
נְהַר דְּנִפְיָק מֵעֵדוֹן, מִבֵּין יִי'ה, וְלִית עֵדוֹן אֶלָּא כְּתָר עֲלִיוֹן, דָּאִיהוּ מוֹפְלָא
וּמְכוּסָה, וּבְגִין דָּא אֲתָמַר בְּעֵדוֹן עֵין לֹא רָאֲתָה אֱלֹהִי'ם זולתָּךְ (ישעיה סד א),
לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגִּן (בראשית ב ו) דָּא ה' תַּתְּאָה.

עֲנִיג הוּא נְהִיר יוֹצֵא מֵעֵדוֹן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגִּי'ן, שְׁהוּא עֵדוֹן הַנְּשָׁמוֹת.
וְ נְהַר שְׁיוֹצֵא מֵעֵדוֹן, מִבֵּין יִי'ה, וְאִין עֵדוֹן אֶלָּא כְּתָר עֲלִיוֹן שְׁהוּא מִפְּלָא
וּמְכוּסָה, וּמְשׁוּם כְּךָ נֶאֱמַר בְּעֵדוֹן, עֵין לֹא רָאֲתָה אֱלֹהִים זולתָּךְ.
לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגִּן, זֶה ה' תַּחְתּוֹנָה.

אַרְבַּעִים מְלָקוּיֹת חֶסֶר חַד כְּחֻשְׁבוֹן ט"ל, מָאן דְּנִטְיָר לָהּ מְנַיְיָהוּ, נְחִית ט"ל
עֲלִיָּה, דָּאִיהוּ יוֹי"ד הִיא וְאִי'ו, ט"ל לְהַחֲיוֹת הַמַּתִּים, וְעֲלִיָּה אוּקְמוּהוּ רַבְּנָן
דְּמַתְנִיתִין, כָּל הָעוֹסֵק בְּטַל תּוֹרָה טַל תּוֹרָה מְחִיָּהוּ. (דף יב ע"ב) וְעוֹד
וְהַמְשַׁכְּלִים יִזְהִירוּ (דניאל יב א), אֲלִין דִּידְעִין בְּפִקוּדָא שְׁתִּיתָא דְאֲתַרְמִיזַת
בְּמַלְת בְּרֵאשִׁית, בִּי"ת תַּמּוֹן, דְּאֲתַמַּר עֲלָה גַם צְפוּר מְצָאָה בֵּית, וְדָרוּר קוֹן
לָהּ (תהלים פד ד), וְהָא יְנוּקִין יִדְעִין דְּדָרוּר קוֹן לָהּ, וְאֲתָא דוֹד לְמִימַר בְּרוּחַ
קוּדְשָׁא, אֶלָּא דָּא מְצוֹת קוֹן צְפוּר, דְּאִית בֵּיהּ כְּמָה רְזוּן, וְעֲלִיָּה אֲתַמַּר גַּם
צְפוּר מְצָאָה בֵּית, דְּכְתִיב בְּגִינָה כִּי בֵּיתִי בֵּית תְּפִלָּה (ישעיה נו ז), דָּא בִּי
כְּנִישְׁתָּא, וְדָרוּר קוֹן לָהּ דָּא בִּי מְדַרְשָׁא, אֲשֶׁר שְׁתָּה אֶפְרוּחִיָּה אֲלִין מְאִרִי
תּוֹרָה, מְאִרִי מְשֻׁנָּה, מְאִרִי קְבֻלָּה, דְּבְגִינָהוֹן לֹא זָזָה שְׁכִינְתָּא מִיִּשְׂרָאֵל.

אַרְבַּעִים מְלָקוּיֹת חֶסֶר אַחַת - כְּחֻשְׁבוֹן ט"ל. מִי שְׁשׁוּמַר אוֹתָהּ מְהֵם,
יִוֹרֵד עֲלָיו ט"ל, שְׁהוּא יוֹי"ד הִיא וְאִי'ו - ט"ל לְהַחֲיוֹת מַתִּים. וְעֲלָיו
בְּאִרוּ רַבּוֹתֵינוּ שֶׁל הַמְשֻׁנָּה, כָּל הָעוֹסֵק בְּטַל תּוֹרָה, טַל תּוֹרָה מְחִיָּהוּ.
וְעוֹד, וְהַמְשַׁכְּלִים יִזְהִירוּ - אֲלוֹ שְׁיִוְדָעִים בְּמַצָּה הַשְּׁשִׁית שְׁנַרְמְזָה
בְּמַלְת בְּרֵאשִׁית - בִּי"ת שָׁם, שְׁעֲלִיָּה נֶאֱמַר גַּם צְפוּר מְצָאָה בֵּית וְדָרוּר
קוֹן לָהּ, וְהָרִי תִינּוּקוֹת יוֹדָעִים שְׁדָרוּר קוֹן לָהּ, וּבָא דוֹד וְאֲמַר בְּרוּחַ
הַקֹּדֶשׁ! אֶלָּא זֶה מְצוֹת קוֹן צְפוּר, שְׁיִשׁ בָּהּ כְּמָה סוּדוֹת, וְעֲלִיָּה נֶאֱמַר
גַּם צְפוּר מְצָאָה בֵּית, שְׁכְתוּב בְּשִׁבְלָה כִּי בֵּיתִי בֵּית תְּפִלָּה - זֶה בֵּית
הַכְּנֶסֶת. וְדָרוּר קוֹן לָהּ - זֶה בֵּית הַמְדָרֶשׁ. אֲשֶׁר שְׁתָּה אֶפְרוּחִיָּה - אֲלוֹ
בְּעֲלִי תּוֹרָה, בְּעֲלִי מְשֻׁנָּה, בְּעֲלִי קְבֻלָּה, שְׁבַגְלָלִם לֹא זָזָה שְׁכִינָה
מִיִּשְׂרָאֵל.

בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִי'ם, פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאֲמַר, וְהַמְשַׁכְּלִים יִזְהִירוּ כְּזֹהַר
הַרְקִיעַ (דניאל יב א), אֲלִין אֲתוּוֹן, דְּאִינוּן לְבוּשִׁין דְּאוּרִיָּתָא, מְרַקְמֵן מְכָל
גְּוֹנָא דְנוּרָא, חֲנוּר וְסוּמְק וְיִרוּק וְאוּפְס, וּמְנָהוֹן אֲתַפְרָשׁוּן לְכְמָה גְּוֹנוּן.

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים. פָּתַח רַבִּי שְׁמֵעוֹן וְאָמַר: וְהַמְשַׁכְּלִים יִזְהָרוּ
כְּזֹהֵר הַרְקִיעַ - אֵלֹהֵי הָאוֹתִיּוֹת, שֶׁהוּן לְבוּשֵׁי הַתּוֹרָה, רְקוּמִים מִכָּל גּוֹנֵי
הָאֵשׁ - לָבוּ, אָדָם, יָרֵק וְשָׁחַר, וַיִּמָּהֵם נִפְרָדִים לְכַמָּה גּוֹנִים.

וְכִלְהוּ גּוֹנֵינוּ, אֵינֵנוּ מְרַקְמֵן בְּמִשְׁכָּא דְּגוּפָא דְּבַר נֶשׁ דְּאִיהוּ בְּגִינְתָא דְּעָדוּ,
וְרַקִּיעָא בְּאֵלֵינוּ אֵתְוּוֹן אִיהוּ מְצוּיָר וּמְרוּקָם, בְּגִין דְּבַהוֹן אֲתַבְּרִי.

וְכָל הַגּוֹנִים הֵם מְרַקְמִים בְּעוֹר שֶׁל גּוֹף הָאָדָם, שֶׁהוּא בְּגוּ עָדוּ, וְהַרְקִיעַ
בְּאֵלֵי הָאוֹתִיּוֹת מְצוּר וּמְרַקָם מְשׁוּם שֶׁהוּא נִבְרָא בְּהֵם.

יִזְהָרוּ אֵלֵינוּ נְקוּדֵינוּ דְּנִהְרִין בְּאֲתָנוּן, וּבַהוֹן נִהְרִין כְּכַבֵּיא בְּרַקִּיעָא בְּגִנְתָא
דְּעָדוּ, וְכִלְהוּ נִהְרִין בְּעֵינֵינוּ דְּגוּפָא בְּגִנְתָא דְּעָדוּ.

יִזְהָרוּ - אֵלֵינוּ הַנְּקֻדוֹת שְׁמֵאִירוֹת בְּאוֹתִיּוֹת, וּבְהֵם מְאִירִים כּוֹכָבִים
בְּרַקִּיעַ הַגּוּ עָדוּ, וְכֻלָּם מְאִירִים בְּעֵינֵים שֶׁל הַגּוּף בְּגוּ עָדוּ.

כְּזֹהֵר אֵלֵינוּ טַעְמֵי אוֹרֵייתָא, דְּבַהוֹן מִתְנַהֲגִין אֲתָנוּן וּנְקוּדֵי, וּבַהוּא גוּפָא
דְּגִנְתָא, כְּזֹהֵר דָּא נִשְׁמֵתָא, דְּאִיהִי תְנוּעָה דְּאֲתָנוּן וּנְקוּדֵי, דְּנִהְרִין בְּאֲנַפִּין
וּבְעֵינֵינוּ, וְנִפְשָׂא אִיהִי כְּלָלָא דְּאֲתָנוּן, וְאִיהִי שְׁתוּפָא דְּגוּפָא, רוּחָא אִיהִי
כְּלָלָא דְּנְקוּדֵי דְּנִהְרִין בְּעֵינֵינוּ.

כְּזֹהֵר - אֵלֵינוּ טַעְמֵי הַתּוֹרָה שְׁבָהֵם מְנַהֲגִים אוֹתִיּוֹת וּנְקֻדוֹת וּבְאוֹתוֹ גּוּף
שֶׁל הַגּוּ. כְּזֹהֵר - זֶה הַנְּשֻׁמָּה שֶׁהִיא תְנוּעָה שֶׁל אוֹתִיּוֹת וּנְקֻדוֹת,
שְׁמֵאִירוֹת בְּפָנִים וּבְעֵינֵים, וְהַנְּפֶשׁ הִיא כְּלָל הָאוֹתִיּוֹת, וְהִיא שְׁתוּף שֶׁל
הַגּוּף. הַרוּחַ הִיא כְּלָל הַנְּקֻדוֹת שְׁמֵאִירוֹת בְּעֵינֵים.

קָם סָבָא חַד פָּתַח וְאָמַר, בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, כַּמָּה חִילִין נְטָרִין לָךְ בְּגִנְתָא
דְּעָדוּ, כַּמָּה מִשְׁרִיין דְּמִלְאָכִין מִסְתַּפְּלִין מִמְשַׁקּוּפֵי רַקִּיעָא בְּגִנְתָא, בְּזַמְנָא
דְּתַעוּל תַּמּוֹן, וְכִלְהוּ מִסְתַּפְּלִין בְּךָ, וְגִוּוֵינוּ דְּרַקִּיעָא בְּךָ יִזְהָרוּ, בְּגִין דְּבְךָ
נִהְרָא שְׁכִינְתָא, דְּאִיהִי זֹהֵר הַרְקִיעַ, וְגוֹן אִיהוּ סְתִים וְחִתִּים, עַד דְּתַיעוּל
בֵּיהּ שְׁכִינְתָא, הִדָּא הוּא דְּכַתִּיב גּוֹן נְעוּל אַחוּתֵי כְּלָה (שִׁיר דִּיב).

קם זקן אחד, פתח ואמר: מנורה הקדושה, כמה חילות שומרים עליך בגן עדן, כמה מחנות מלאכים מסתכלים ממשקופי הרקיע בגן בזמן שתכנס לשם, וככל מסתכלים בך, וגוני הרקיע בך יזהירו, משום שבך מאירה השכינה, שהיא זהר הרקיע, והגן הוא נסתר וחתום עד שתכנס בו שכינה. זהו שכתוב גן נעול אחתי כלה.

וגוונין לא נהרין ברקיעא עד דיעול תמן קודשא בריך הוא, ומיד דיעול תמן, אתמר בהון נפתחו השמים ואראה מראות אלהיים (יחזקאל א א), מאי מראות אלא מ"ר או"ת, מר דאתמר ביה מלאכי שלום מר ובכיון (ישעיהו לג א), ואיהו אות בצבא דיליה, ליה מתפתחין רקיעין, וביה נהרין כל גוונין דלהון, וכען בוצינא קדישא קום נהיר גוונין דרקיעא באתוון דאורייתא, ונהיר ככביא בהון בנקודי, כזהר דא פרסיא יקרא, דכל נשמתין קדישין מתמן אתגזרו.

והגוונים לא מאירים ברקיע עד שיכנס לשם הקדוש ברוך הוא, ומיד ששיכנס לשם, נאמר בהם נפתחו השמים ואראה מראות אלהיים. מה זה מראות? אלא מ"ר או"ת. מר - שנאמר בו מלאכי שלום מר ובכיון, והוא אות בצבא שלו, לו נפתחים הרקיעים, ובו מאירים כל הגוונים שלהם. וכעת, מנורה הקדושה, קום ותאיר את גוני הרקיע באותיות התורה, ותאיר הכוכבים בהם בנקודות, כמו הזהר הזה, כסא הכבוד, שכל הנשמות הקדושות משם נגזרו.

קם בוצינא קדישא, פתח כמלקדמין, ואמר והמשפילים יזהירו אלין אתוון, דכלהו כלילן באת ב' מן בראשית, ב' איהי בית, בי מקדשא, דתמן בה נהרין כל אתוון, ראשית נקודה בהיכליה, כגוונא דא ב, עלה אתמר כל כבודה בת מלך פנימה (תהלים מה יד), תשע נקודין תליין מינה, ואיהי ספיר גזרתם עשירית לון.

קם המנורה הקדושה, פתח כמו מקדם ואמר: והמשפילים יזהרו - אלו האותיות שכלן כלולות באות ב' של בראשית. ב' היא בית, בית המקדש, ששם מאירות בה כל האותיות. ראשית נקודה בהיכלו כמו זה: ב, שעליה נאמר כל כבודה בת מלך פנימה. תשע נקודות תלויות ממנה, והיא ספיר גזרתם, עשירית להם.

ואלין אינון דנהרין באת ב' דאיהי בי מקדשא דלעילא, וספירים אתקריאו על שם השמים מספרים כבוד אי"ל (שם יט ב), ולבתר דאינון

מִסְפָּרִים כְּבוֹד אֱלֹהִים, אֶתְקַרְיָאוּ עֶשֶׂר סְפִירוֹת בְּלִי מָה, וְנִחִית בְּהוּ יוֹיֵד הִיא
וּאִיוּ הִיא לְאִנְהָרָא בְּהוּן, דְּעַל שְׁמִיָּה אֶתְקַרְיָאוּ, וְכִלְהוּ נְהִירִין בְּאֶתְוֹן
אֲלִין סְפִירוֹ, וְאֶתְוֹן דִּי בְּהוּן אֶתְבְּנִיָּאת דְּאִיְהִי בִי, כְּגוֹוֹנָא דָּא, וְדָא אִיְהוּ
רְזָא דְמַלְחָה בְּחֻכְמָה יִבְנֶה בֵּית (משלי כד א).

וְאֵלוּ הֵם שְׁמֵאִירִים בְּאוֹת בִּי, שְׁהִיא בֵּית הַמְקֻדָּשׁ שְׁלַמְעֵלָה, וְסְפִירִים
נְקַרְאוּ עַל שֵׁם הַשְּׁמַיִם מִסְפָּרִים כְּבוֹד אֱלֹהִים, וְאַחֲרֵי שֶׁהֵם מִסְפָּרִים
כְּבוֹד אֱלֹהִים, נְקַרְאוּ עֶשֶׂר סְפִירוֹת בְּלִי מָה, וְיִוֹרֵד בְּהֵם יוֹיֵד הִיא וּאִיוּ
הִיא לְהֵאִיר בְּהֵם, שְׁעַל שְׁמוֹ נְקַרְאוּ, וְכֻלָּם מְאִירִים בְּאוֹתֵינָה, אֵלוּ
הַסְפִירוֹת, וְהֵאוֹתֵינָה שְׁבָהֵם נִבְנִית, שְׁהִיא בִי, כְּמוֹ זֶה, וְזֶהוּ סוּד הַדְּבָר
- בְּחֻכְמָה יִבְנֶה בֵּית.

וּבֵיתָא דָּא אִית לִיה תְּלַת גְּגִין, וְאִינוּן תְּלַת עֲמוּדִין דְּסִמְכִין לָהּ, וְאִינוּן וִי וִי
וִי, עֲלִיהוּ אֶתְמַר וְוִי הַעֲמוּדִים וְחֲשׂוּקֵיהֶם כְּסָף (שמות כז ט), תְּלַת עֲמוּדִים
אֲלִין תְּלַת אַבְהוּ, דְּסִמְכִין לְבֵיתָא דְּאִיְהִי שְׁכִינְתָּא, וְחֲשׂוּקֵיהֶם אֲלִין תְּרִין
סִמְכֵי קְשׁוּט, דְּאֶתְמַר בְּהוּן יָכִין וּבִוְעָז, וְעֲלִיהוּ בֵּיתָא קִיָּמָא, וְהַבְּרִיחַ
הַתִּיכּוֹן (שם כז כח) דָּא נְקוּדָה מְלָגָאוּ, דְּסִתִּים מְלָגָאוּ, מְבָרִיחַ דָּא וִי,
אֶתְפְּשׁוּטוּתָא (דף יג ע"א) דְּהֵהִיא נְקוּדָה דְּאִיְהִי יִי, מְבָרִיחַ וְדָאִי, מִן קֶצֶה דָּא
הִי עֲלָאָה, אֶל הַקֶּצֶה דָּא הִי תַתְּאָה, קְשׁוּרָא דְּתְלַת עֲמוּדִים דְּאִינוּן וְוִי
הַעֲמוּדִים, דָּא חִיִּי עֲלָמִין, דְּכִדְּ אִינוּן סְלָקִין תְּלַת וִי וִי לְחֻשְׁבּוֹן חִיִּי,
דְּאִיְהוּ צְדִיק יְסוּד עוֹלָם, הִי הִי כִדְּ נְטָלִין מֵעֲמוּדָא דְּאֶמְצָעֵיתָא דְּאֶתְקַרִי
הַבְּרִיחַ הַתִּיכּוֹן, אֶתְקַרְיָאוּ אִינוּן בְּרִיחִים עַל שְׁמִיָּה, הַדָּא הוּא דְּכַתִּיב (שמות
כז כז) וְחִמְשָׁה בְּרִיחִים לְקַרְשֵׁי צֹלַע הַמִּשְׁכָּן כו'.

וּלְבֵית הַזֶּה יֵשׁ שְׁלֹשָׁה גְּגוֹת, וְהֵם שְׁלֹשָׁה עֲמוּדִים הַתּוֹמְכִים אוֹתָהּ,
וְהֵם וִי וִי וִי. עֲלִיהֶם נֶאֱמַר וְוִי הַעֲמוּדִים וְחֲשׂוּקֵיהֶם כְּסָף. שְׁלֹשַׁת
הַעֲמוּדִים, אֵלוּ שְׁלֹשַׁת הָאָבוֹת שְׁתּוֹמְכִים לְבֵיתָא, שְׁהוּא שְׁכִינָה.
וְחֲשׂוּקֵיהֶם, אֵלוּ שְׁנֵי עֲמוּדֵי אֱמֶת, שְׁנֶאֱמַר בְּהֵם יָכִין וּבִוְעָז, וְעֲלִיהֶם
הַבֵּית עוֹמֵד, וְהַבְּרִיחַ הַתִּיכּוֹן זֶה נְקוּדָה מְבַפְּנִים שְׁנִסְתַּרְתַּת מְבַפְּנִים.
מְבָרִיחַ זֶה וִי, הַתְּפִשׁוּטוּת שֶׁל אוֹתָהּ נְקוּדָה שְׁהִיא יִי, מְבָרִיחַ וְדָאִי מִן
קֶצֶה, זֶה הִיא עֲלִיוֹנָה, אֶל הַקֶּצֶה, זֶה הִיא תַּחְתּוֹנָה. קְשׁוּרָא שֶׁל שְׁלֹשַׁת
הַעֲמוּדִים שְׁהֵם וְוִי הַעֲמוּדִים זֶה חִיִּי הַעוֹלָמִים, שְׁכִדְּ הֵם עוֹלָם שְׁלֹשׁ
וִי וִי לְחֻשְׁבּוֹן שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה, שְׁהוּא צְדִיק יְסוּד עוֹלָם. הִי הִי
כְּשֶׁנוֹסְעִים מֵעֲמוּד הָאֶמְצָעִי, שְׁנֶקְרָא הַבְּרִיחַ הַתִּיכּוֹן, נְקַרְאוּ אוֹתָם
בְּרִיחִים עַל שְׁמוֹ. זֶהוּ שְׁכִתּוּב וְחִמְשָׁה בְּרִיחִים לְקַרְשֵׁי צֹלַע הַמִּשְׁכָּן.

וְתַקוּנָא דְּמִשְׁפָּנָא הִנּוּ צִיּוּרָא דְּעוֹבְדָא דְּבְרָאשִׁית, וְגִנְתָּא דְּעֵדוּן, וּבְאֲלִין
צִיּוּרִין דְּנְקוּדִין, וּרְקִימוֹ דְּגוֹוִינִין, דְּתַנְמוֹן הַמִּשְׁכָּלִים יִזְהִירוּ, וְכֻלָּא בְּרָאשִׁית,

ב' ראשית, בה והמשפילים יזהירו, כזהר דא אלהיים, והוא הכפס"א לחשבנא.

ותקון המשכון הנה ציור של מעשה בראשית וגן עדן, ובאלו הציורים של הנקודות ורקמת הגונים ששם, המשפילים יזהרו, והכל בראשית - ב' ראשית, בה והמשפילים יזהרו, כזהר זה אלהיים, והוא הכפסא לחשבון.

אדקהי הא סבא אתחזר כמלקדמין, ואמר בוצינא קדישא, חזר בך, עאלת לגנתא ואתבהילת לנפקא מתמן, ומתמן עאלת למשכנא דאיהו ציור דעובדא דבראשית, ונפקת מתמן, אית לך לאחזרא תמן, דהא כמה חיילין נטרין לך מעמא קדישא, למשמע מאן ציורין דתמן, דאינון כגוונא דדירין דשכינתא, דאתמר בהון (שם כה ח) ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, דודאי משכנא ומנרתא ומקדשא ומדבחא ופתורא, כלא איהו דיוקנא דדירין דשכינתא לעילא ותתא.

בין כך חזר הזקן כמו מקדם ואמר: מנורה הקדושה, חזר בך! נכנסת לגן ונבהלת לצאת משם, ומשם נכנסת למשכון שהוא ציור של מעשה בראשית ויצאת משם, יש לך לחזר לשם, שהרי כמה חילות שומרים עליך מהעם הקדוש לשמע מי הציורים ששם, שהם כמו דירי השכינה, שנאמר בהם ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם. שודאי משכון ומנורה ומקדש ומזבח ושלחן, הכל הוא דיוקן של דירי השכינה למעלה ולמטה.

מיד פתח רבי שמעון ואמר ויעשו כל חכם לב בעושי המלאכה וגו' (שם לו א), מאי כל חכם לב, ההוא דאיהו חכם בחכמה, ובליב נתיבות דיליה, דאינון כלילן בשית יומי דבראשית, והיינו שש משזר, דאינון שית יומי דבראשית כלילן מעשר אמירן וליב שבילין, דאינון ליב זמנין אלהיים בעובדא דבראשית.

מיד פתח רבי שמעון ואמר: ויעשו כל חכם לב בעושי המלאכה וגו'. מה זה כל חכם לב? אותו שהוא חכם בחכמה ובליב נתיבות שלה, שהם כלולים בששת ימי בראשית, והיינו שש משזר, שהם ששת ימי בראשית כלולים מעשר אמירות וליב שבילים, שהם ליב פעמים אלהיים שבמעשה בראשית.

והמשפילים, בהון אשתמודעין אתוון, דאתמר בהון יודע היה בצלאל לצרף אותיות שבהם נבראו שמים וארץ, ואינו כ"ח אתוון, וארבע סרי אחרנין גניזין בהון, ואלין אינו כ"ח אתוון, בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ, ועליהו אתמר (תהלים קיא ו) פח מעשיו הגיד לעמו, ובגלותא אסתלק האי כ"ח מנייהו, ואתמר בהון (איכה א ו) וילכו בלא כח לפני רודף, ובגין דא אמרין בקדיש ועתה יגדל נא פח אדניי, לקבל כ"ח אתוון אחרנין, דאית באלין שבע תיבין דאינון, יהא שמייה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמיה, ודא איהו העונה אמן יהא שמייה רבא בכל כחו, י"ד אחרנין אינון יהו"ה אלהינו יהו"ה, וסימן אור לארבעה עשר בודקין את החמץ לאור הנר, ובאלין י"ד אתוון אומאה, הדא הוא דכתיב (שמות יז טז) כי י"ד על פס יה.

והמשפילים, בהם נודעים האותיות, שנאמר בהם, יודע היה בצלאל לצרף אותיות שבהן נבראו שמים וארץ, והם כ"ח אותיות וארבע עשרה אחרות גנוזות בהן, ואלו הן כ"ח אותיות בראשית ברא אלהים את השמים ואת הארץ, ועליהן נאמר פח מעשיו הגיד לעמו. ובגלות הסתלק פ"ח זה מהם, ונאמר בהם וילכו בלא כח לפני רודף. ומשום זה אומרים בקדיש ועתה יגדל נא פח אדניי, כנגד כ"ח אותיות אחרות שיש באלו שבע התבות, שהן אמן יהא שמייה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמיה. וזהו העונה אמן יהא שמייה רבא בכל כחו, י"ד אחרות, הם יהו"ה אלהינו יהו"ה, וסימן: אור לארבעה עשר בודקין את החמץ לאור הנר. ובאלה הי"ד אותיות שבועה, זהו שכתוב כי י"ד על פס יה.

קם סבא ואמר, בוצינא קדישא, בודאי אלין ארבע סרי דפורים אינון, בארבעה עשר בו ובחמשה עשר בו דא י"ד י"ה, אבל סימנין דכ"ח אינון אור ארבעה עשר י"ד קדמאין דכ"ח, י"ד תניינין אינון בראשון בארבעה עשר יום כו' (במדבר ט ה), ואינון י"ד פרקין דיי"ד ימינא, ויי"ד שמאלא, ויי"ד פרקין דגופא, ואינון תלת פרקין דדרועא ימינא, ותלת דדרועא שמאלא, ותלת דשוקא ימינא, ותלת דשוקא שמאלא, ותרין דגופא, ורזא דמלה שלשה פונים ימה, ושלשה פונים נגבה וכו' (מלכים א ז כה), וכלא דא כגוונא דדא, תקוונא דגופא כתקוונא דמשכנא, הא תלת זמנין ארבע סרי, פורים בארבעה עשר בו, פסח אור לארבעה עשר, תליתאה בראשון בארבעה עשר יום, וסלקין לארבעין ותרין יומין, ודא איהו ויעשו כל חכם לב כו' (שמות לו ח).

קם הזקן ואמר: מנורה הקדושה, בודאי אלו ארבעה עשר של פורים הם, בארבעה עשר בו ובחמשה עשר בו - זה י"ד י"ה, אבל סימנים של כ"ח הם אור ארבעה עשר, י"ד ראשונים של כ"ח, י"ד השניים הם בראשון בארבעה עשר יום וכו', והם י"ד פרקי יד ימין ויד שמאל

וי"ד פרקי הגוף, והם שלשה פרקים של זרוע ימין, ושלש של זרוע שמאל, ושלש של שוק ימין, ושלש של שוק שמאל, ושנים של הגוף. וסוד הדבר - ושלשה פנים ימה, ושלשה פנים נגבה, והכל זה כמו זה - תקון הגוף כתקון המשכן. הרי שלש פעמים ארבעה עשר: פורים בארבעה עשר בו, פסח אור לארבעה עשר, שלשי - בראשון בארבעה עשר יום, ועולים לארבעים ושנים ימים, וזהו ויעשו כל חכם לב.

דף יג ע"ב

ועשו ארון דא שבת, דמשכנא איהו שש משזר, כליל שית יומין דבראשית, דאינון תרין דרועין חסד וגבורה, וגוף עמודא דאמצעיתא, ותרין שוקין תרין נביאי קשוט, וצדיק אות ברית בינייהו, משכנא שכינתא תתאה כלילא מכלהו תקונין דגופא, צלע המשכן דא מטטרו"ן, שפחה דמטרוניתא עלה (דף יג ע"ב) איתמר (בראשית ב כג) עצם מעצמי, עצם השמים לטהר (שמות כד ו), ארון ודאי דא ל"ב, נור דליק, כליל ל"ב נתיבות, ואיהו שבת, וביה שכינתא עלאה, דאיהי תורת חכם, ובה לב מבין, ואיהו נשמה יתירה דשבת, ואיהו חירו דשבת, דבגינה לא שלטין מארי דגיהנם על עלמא, ומאי ניהו גיהנם בגופא, דא כבד, ואיהי מזבח הנחשת, לאעברא ליה מעלמא, וכבד ביה מרה גיהנם דאוקיד ביה.

ועשו ארון - זה שבת, שמשכן הוא שש משזר, כולל ששה ימי בראשית, שהם שתי זרועות - חסד וגבורה, וגוף - העמוד האמצעי, ושתי שוקים - שני נביאי אמת, וצדיק אות ברית ביניהם. המשכן שכינה התחתונה כלולה מכל תקוני הגוף. צלע המשכן זה מטטרו"ן, שפחה של הגבורה, עליה נאמר עצם מעצמי, עצם השמים לטהר. ארון ודאי זה ל"ב, אש דולקת, כולל ל"ב נתיבות, והוא שבת, ובו שכינה עליונה שהיא תורת חכם, ובה לב מבין, והיא נשמה יתרה בשבת, היא חרות של שבת שבגללה לא שולטים בעלי הגיהנם על העולם. ומיהו הגיהנם בגוף? זה הכבד, והיא מזבח הנחשת להעבירו מן העולם, ובכבד מרה, גיהנם שבווערת בו.

כפרת הלב דא פרישו דסכת שלום, דאיתמר בה הפורש סכת שלום, מנרתא דא רישא, ושבעה נרותיה עליה, אינון תרין אודנין, ותרין עיינין, ותרין נוקבי חוטמא, ופומא, ומנרתא לימינא, ואיתמר בה הרוצה להחכים ידרים, בגין דתמן מוחא ברישא, וחכמה במוחא שריא, וביה נהיר מנרתא, בגין דאיהו משחא, דאיתמר ביה (תהלים קלג ב) כשמן הטוב על

הָרֹאשׁ, כַּנְפֵי רִיאָה, עֲלִייהוּ אֶתְמַר (שמות כה כ) וְהָיוּ הַכְּרָבִים פּוֹרְשֵׁי כַנְפֵים
לְמַעַל, סוֹכְכִים בְּכַנְפֵיהֶם עַל הַכְּפֹרֶת, דָּא כַפֶּרֶת הַלֵּב.

כַּפֶּרֶת הַלֵּב, זוֹ פְּרִישֶׁת סֶפֶת שְׁלוֹם, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ הַפּוֹרֵשׁ סֶפֶת שְׁלוֹם.
מִנּוֹרָה זֶה הָרֹאשׁ, וְשִׁבְעָה נְרוֹתֶיהָ עָלֶיהָ - הֵם שְׁתֵּי אֲזָנַיִם, וְשְׁתֵּי עֵינַיִם,
וְשְׁנֵי נִקְבֵי הַחֹטֵם, וּפֶה, וּמִנּוֹרָה לְיָמִין, וְנֶאֱמַר בָּהּ, הָרוּצָה לְהַחֲכִים -
יְדָרִים, מְשׁוּם שֶׁשֶׁם הַמֶּלֶךְ בְּרֹאשׁ, וְהַחֲכָמָה שׁוֹרָה בְּרֹאשׁ, וּבֹו מְאִירָה
הַמִּנּוֹרָה, מְשׁוּם שֶׁהוּא שְׁמוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ כְּשֶׁמֶן הַטּוֹב עַל הָרֹאשׁ. כַּנְפֵי
הָרֹאֵה נֶאֱמַר וַיְהִיו הַכְּרָבִים פְּרִישֵׁי כַנְפֵים לְמַעַל סוֹכְכִים בְּכַנְפֵיהֶם עַל
הַכְּפֹרֶת, זוֹ כַּפֶּרֶת הַלֵּב.

פְּתוּרָא דָּא לְבָא, וְאֶתְמַר בֵּיהּ שְׁלַחַן בְּצַפּוֹן, וְדָא שְׁכִינְתָא תַּתְּאָה, אִיהִי
מְנַרְתָּא כַּד נְטִילָא מִיָּמִינָא, וְשָׂרְיָא עָלֶיהָ חֲכָמָה, וְאֶתְמַר בָּהּ הָרוּצָה לְהַחֲכִים
יְדָרִים, וְכַד נְטִילָא מִשְׁמָאלָא דְאִיהִי גְבוּרָה, אֶתְקִרִיאַת פְּתוּרָא, וְאֶתְמַר בָּהּ
הָרוּצָה לְהַעֲשִׂיר יְצָפִין, וְשָׂרְיָא עָלֶיהָ בֵּינָה, דְאֶתְמַר בָּהּ (משלי י כב) בְּרַכַּת
יְהוָה הִיא תַעֲשִׂיר, וְכַד נְטִילָא מְגוּפָא דְאִיהִי עֲמוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא,
אֶתְקִרִיאַת מְשַׁכְּנָא כְּלִיל מִתְרוּוִיָּהוּ.

שְׁלַחַן זֶה הַלֵּב, וְנֶאֱמַר בּוֹ שְׁלַחַן בְּצַפּוֹן, וְזוֹ הַשְּׁכִינָה הַתַּחְתּוֹנָה, הִיא
מִנּוֹרָה, כְּשֶׁנוֹסְעֶת מִיָּמִין, וְשׁוֹרָה עָלֶיהָ חֲכָמָה, וְנֶאֱמַר בָּהּ, הָרוּצָה
לְהַחֲכִים - יְדָרִים. וְכְשֶׁנוֹסְעֶת מִשְׁמָאל, שְׁהִיא גְבוּרָה, נִקְרֵאת שְׁלַחַן,
וְנֶאֱמַר בָּהּ, הָרוּצָה לְהַעֲשִׂיר - יְצָפִין, וְשׁוֹרָה עָלֶיהָ בֵּינָה, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ
בְּרַכַּת יְהוָה הִיא תַעֲשִׂיר. וְכְשֶׁנוֹסְעֶת מִהַגּוֹף, שְׁהִיא עֲמוּדָא דְאֶמְצָעִי,
נִקְרֵאת מְשַׁכְּנָא כְּלִיל מִשְׁנִיָּהֶם.

כִּיּוֹר וְכִנּוֹ אֵינוֹן תְּרִין כְּלִין, וּבְהוֹן שְׂרִין תְּרִין סְמִכֵי קְשׁוּט, מוּחָא, עָלֶיהָ
אֶתְמַר (יחזקאל א י) וּפְנֵי אַרְיָה אֶל הַיָּמִין, וְתַמָּן מְנַרְתָּא דְלִיק, לְבָא וּפְנֵי שׁוֹר
מִהַשְּׁמָאל, וְתַמָּן פְּתוּרָא מִתַּתְּקָנָא, בְּגִין דְלְבָא אִיהוּ לְשְׁמָאלָא, גּוּפָא עָלֶיהָ
אֶתְמַר וּפְנֵי נֶשֶׁר, וְתַמָּן מְשַׁכְּנָא מִתַּתְּקָנָא, וְשְׁכִינְתָּא אִיהִי דְמוֹת אֶחָד
לְאַרְבַּעַתָּן, וְאִיהִי ד' דְאֶחָד, וְאִיהִי אַרְבַּע אֲנָפִין דְכָל חִיָּה.

הַכִּיּוֹר וְכִנּוֹ הֵם שְׁתֵּי כְלִיּוֹת, וּבְהֵם שׁוֹרִים שְׁנֵי עֲמוּדֵי אֶמֶת. הַמֶּלֶךְ, עָלָיו
נֶאֱמַר וּפְנֵי אַרְיָה אֶל הַיָּמִין, וְשֶׁם דּוֹלְקֶת הַמִּנּוֹרָה. הַלֵּב, וּפְנֵי שׁוֹר
מִהַשְּׁמָאל, וְשֶׁם שְׁלַחַן מְתַקֵּן, מְשׁוּם שֶׁלֵּב הוּא בְּשְׁמָאל. עַל הַגּוֹף נֶאֱמַר
וּפְנֵי נֶשֶׁר, וְשֶׁם הַמְשַׁכְּנָא מְתַקֵּן, וְשְׁכִינָה שְׁהִיא דְמוֹת אֶחָד לְאַרְבַּעַתָּן,
וְהִיא ד' שֶׁל אֶחָד, וְהִיא אַרְבַּע הַפְּנִים שֶׁל כָּל חִיָּה.

בְּגִין דְּבַה אַרְבַּע אֲתָנוּן נְהִירִין דְּאִינוּן יְהוּ"ה, וְאִיהִי דְמוֹת אָדָם, דְּאִיהוּ יוּ"ד הִיא וְאִיו הִיא, וְעֵשֶׂר אֲתָנוּן אֲלִין אֲנוּן שְׁעוּר קוּמָא דְגוּפָא דָא, דְּאִיהוּ מְשַׁכְּנָא, וְעֲלִיהוּ אֲתָמַר (שְׁמוֹת כו טז) עֵשֶׂר אֲמוֹת אַרְדָּה הַקָּרֶשׁ, וְאֲמַלְא אוֹתוֹ רוּחַ אֱלֹהִיִּים, בְּחֻכְמָה בְּתַבּוּנָה וּבְדַעַת וּבְכָל מְלָאכָה (שֵׁם ל"א ג), בְּחֻכְמָה דָא י', בְּתַבּוּנָה דָא ה', וּבְדַעַת דָא ו', וּבְכָל מְלָאכָה דָא ה'.

מְשׁוּם שְׁבַה מְאִירוֹת אַרְבַּע אוֹתִיּוֹת, שְׁהוּן יְהוּ"ה וְהִיא דְמוֹת אָדָם, שְׁהוּא יוּ"ד הִיא וְאִיו הִיא, וְעֵשֶׂר אוֹתִיּוֹת אֲלוּ הוּן שְׁעוּר קוּמָה שֶׁל הַגּוּף הַזֶּה שְׁהוּא מְשַׁכְּוֹן, וְעֲלִיהֶם נֶאֱמַר עֵשֶׂר אֲמוֹת אַרְדָּה הַקָּרֶשׁ, וְאֲמַלְא אוֹתוֹ רוּחַ אֱלֹהִיִּים בְּחֻכְמָה וּבְתַבּוּנָה וּבְדַעַת וּבְכָל מְלָאכָה. בְּחֻכְמָה זוּ י', בְּתַבּוּנָה זוּ ה', וּבְדַעַת זוּ ו', וּבְכָל מְלָאכָה זוּ ה'.

דְּבַר אַחַר, וְהַמְשַׁכְּלִים, אֲלִין אַרְבַּע יְסוּדִין דְּגוּפָא, יְזַהִירוּ בְּהוּן אַרְבַּע חִינוּן, דְּאִינוּן מְזַל אַרְיָה, מְזַל שׁוּר, מְזַל נֶשֶׁר, מְזַל אָדָם, דְּפִרְצוּפָא דְּבַר נֶשׁ אֲשֶׁתְּמוֹדַעַת בְּהוּן בְּאֲנָפוּי דְּבַר נֶשׁ, וְדָא אִיהוּ הַפֶּרֶת פְּנִיָּהֶם עֲנָתָה בָּם (ישעיה ג ט), כְּזֹהֵר דָא נֶשְׁמָתָא, וּמְצַדִּיקֵי הַרְבִּים בְּאֲבָרִין דְּגוּפָא, יְהוּן נְהִרִין מְזַלְיָהוּ כְּכַבָּים לְעוֹלָם וָעֶד.

דְּבַר אַחַר וְהַמְשַׁכְּלִים - אֲלוּ אַרְבַּעַת יְסוּדוֹת הַגּוּף, יְזַהִירוּ בְּהֶם אַרְבַּע חִיּוֹת, שְׁהוּן מְזַל אַרְיָה, מְזַל שׁוּר, מְזַל נֶשֶׁר, מְזַל אָדָם, שְׁפִרְצוּפוֹ שֶׁל אָדָם נֶכֶר בְּהֶם בְּפִנֵי הָאָדָם, וְזוֹהִי הַפֶּרֶת פְּנִיָּהֶם עֲנָתָה בָּם. כְּזֹהֵר זוּ הַנֶּשְׁמָה, וּמְצַדִּיקֵי הַרְבִּים בְּאֲיבָרֵי הַגּוּף, יְהִיוּ מְאִירִים אֶת מְזַלָם, כְּכַבָּים לְעוֹלָם וָעֶד.

דְּבַר אַחַר, וְהַמְשַׁכְּלִים אֲלִין אַרְבַּע סְטָרֵי עֲלָמָא, יְזַהִירוּ אֲלִין אַרְבַּע מְלָאכְיָא, דְּאִינוּן מִיכָא"ל גְּבַרִיא"ל רְפָא"ל נוּרִיא"ל, כְּזֹהֵר דָא כְּרִסְיָא יְקָרָא.

דְּבַר אַחַר וְהַמְשַׁכְּלִים - אֲלוּ אַרְבַּעַת צְדָדֵי הָעוֹלָם. יְזַהִרוּ - אֲלוּ אַרְבַּעַת מְלָאכְיָם, שְׁהֶם מִיכָא"ל גְּבַרִיא"ל רְפָא"ל נוּרִיא"ל. כְּזֹהֵר - זֶה כְּסָא הַקְּבוֹד.

דְּבַר אַחַר וְהַמְשַׁכְּלִים אֲלִין שְׁפָנוּן, דְּאֲתָמַר בְּהוּן וְשִׁפְתוֹתֵינוּ שְׁבַח, וּבְהוּן אַחַה"ע בּוּמ"ף גִּיכ"ק דְּטַלְנִי"ת זְסַר"ץ, דְּמִשְׁמָשִׁין בְּפוּמָא בְּכ"ב אֲתָנוּן, וּבְהוּן חֲתוּף דְּבוּרָא דְּצְלוּתָא לְשִׁבְחָא לְמַלְכָא, יְזַהִירוּ אֲלִין עֵינָינוּ, דְּאֲתָמַר בְּהוּן וְעֵינָינוּ מְאִירוֹת כְּשִׁמְשׁ וְכִיָּרַח, שְׁבַעַת גְּלָדֵי עֵינָא אִינוּן, דְּנְהִרִין בְּהוּן

שְׁבַעַה כְּכַבֵּי לַכֶּתֶת, וְשִׁמְשָׁא וְסִיְהָרָא, דְּאִתְמַר בְּהוֹן וְעֵינֵינוּ מְאִירוֹת כְּשִׁמְשׁ
וְכִיְרַח, הָא תִּשְׁעָה, כְּגוֹוְנָא דְּתִשְׁעָה נְקוּדֵין דְּאִוְרִיִּיתָא, וְהָא חֲמָה וּלְבָנָה בְּכָלִל
שְׁבַעַה כְּכַבֵּי אֵינוֹן אִיךְ חֲשִׁיב לֹון תּוֹסַפֶּת עַל ז', אֶלָּא חֲמָה אִיהִי נּוֹקְבָא
לְגַבֵּי שִׁמְשָׁא, לְבָנָה נּוֹקְבָא לְגַבֵּי יְרַח, וְשִׁמְשׁ וְיְרַח אֵינוֹן נְהָרִין לְשַׁבְעָה כְּכַבֵּי
לַכֶּתֶת, דְּאֵינוֹן כְּשַׁבְעָה גְלָדִי עֵינָא, וְשִׁמְשָׁא וְסִיְהָרָא הָא תִּשְׁעָה, בֵּת עֵין
עֲשִׂירִית לֹון, כְּלָה דְּכִלִּילָא מְכֻלָּהוּ.

דְּבַר אַחַר וְהַמְשַׁכְּלִים - אֵלוֹ הַשְּׁפָתִים, שְׁנַאֲמַר בְּהֵם וְשִׁפְתוֹתֵינוּ שְׁבַח,
וּבְהֵם אַחַהֲיֵע בּוֹמִי"ף גִּיכִ"ק דְּטַלְנִית זְסִרִ"ץ, שְׁמִשְׁמִשִּׁים בְּפָה
עֲשָׂרִים וְשִׁפְתִים אוֹתִיּוֹת, וּבְהֵם חֲתוּדָ דְּבוּר הַתְּפִלָּה לְשַׁבַּח לְמַלְךְ. יִזְהָרוּ
- אֵלוֹ הַעֵינִים, שְׁנַאֲמַר בְּהֵם וְעֵינֵינוּ מְאִירוֹת כְּשִׁמְשׁ וְכִיְרַח. שְׁבַעַת גְּלָדִי
הָעֵין הֵם, שְׁמִאִירִים בְּהֵם שְׁבַעַה כְּכַבֵּי לַכֶּתֶת וְשִׁמְשׁ וּלְבָנָה, שְׁנַאֲמַר
בְּהֵם וְעֵינֵינוּ מְאִירוֹת כְּשִׁמְשׁ וְכִיְרַח, הָרִי תִּשְׁעָה, כְּמוֹ שְׁתִּשְׁעָה נְקֻדוֹת
הַתּוֹרָה, וְהָרִי חֲמָה וּלְבָנָה בְּכָלִל שְׁבַעַה כְּכַבֵּים הֵם, אִיךְ מְחֲשִׁיב אוֹתָם
כְּתוֹסַפֶּת עַל ז'? אֶלָּא הַחֲמָה הִיא נְקֻבָּה לְגַבֵּי הַשִּׁמְשׁ, הַלְּבָנָה נְקֻבָּה
לְגַבֵּי יְרַח, וְשִׁמְשׁ וְיְרַח מְאִירִים לְשַׁבְעָה כְּכַבֵּי לַכֶּתֶת, שְׁהֵם כְּשַׁבְעָת גְּלָדִי
הָעֵין וְשִׁמְשׁ וּלְבָנָה, הָרִי תִּשְׁעָה. בֵּת עֵין עֲשִׂירִית לָהֶם, כְּלָה שְׁכֻלָּה
מְכֻלָּם.

דף יד ע"א

כְּזֹהֵר הַרְקִיעַ, (דף יד ע"א) דָּא אֶסְפִּקְלָרְיָאָה דְּנְהָרָא בְּאַנְפוּי דְּאָדָם, דְּמִינָה
תְּלִיין אוּדְנִין וְעֵינֵינוּ וְחוּטְמָא וּפּוּמָא, דְּאֵינוֹן מְנַהֲיִי גּוּפָא וְאַבְרִין דִּילִיָּה,
כְּגוֹוְנָא דְּטַעֲמִי, דְּאֵינוֹן מְנַהֲיִי אֶתְנוּן וְנְקוּדֵי דְּאִוְרִיִּיתָא, כְּמָה דְּשִׁפְנוּן
וְשִׁינִין וְחִידָ וְלָשׁוֹן וְגֵרוֹן אֵנוֹן מְשִׁמְשִׁין לְאֶתְנוּן, הִכִּי כְּגוֹוְנָא דָּא כְּנִפִּי עֵינָא
וְעַפְעַפִּי עֵינָא וְתַלְתָּ גּוֹוְנֵי דְּעֵינָא, אֵינוֹן מְשִׁמְשִׁין לְעֵינָא, וְכִלָּא אֶתְקַשֵּׁר
בְּחִמְשׁ נְקוּדֵין כְּגוֹוְנָא דָּא אֶאֱאֵא, אֶתְנוּן וְנְקוּדֵי חִמְשׁ בְּגוֹ חִמְשׁ, וְעַלִּיָּהוּ
אֶתְמַר (דְּבָרִים כ"ט) רְאִשִׁיכֶם שְׁבִטִיכֶם זְקִינִיכֶם וְשִׁטְרִיכֶם כֹּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל
הָא חִמְשָׁה, טַפְכֶם נְשִׁיכֶם וְגֵרְךָ אֲשֶׁר בְּקֶרֶב מְחַנִּיד מְחַטֵּב עַצִּיד עַד שְׂאֵב
מִימִידָה הָא חִמְשׁ אֶתְרַנִּין, חִמְשׁ לְגוֹ חִמְשׁ אֶלִּין הִ"ה, וּמְנִיָּיָהוּ אֶתְיִיָּהִבוּ
עֲשֶׂר דְּבָרָן דָּא י', (שְׁמוֹת כ"ט) וְכֹל הָעָם רוֹאִים אֶת הַקּוֹלוֹת מִסְטֵרָא דוּ'.

כְּזֹהֵר הַרְקִיעַ, זֹו אֶסְפִּקְלָרְיָאָה הַמְאִירָה בְּפְנֵי אָדָם, שְׁמִמְנָה תְּלוּיִים
הָאֶזְנִים וְהַעֵינִים וְחוּטָם וּפְהָ שְׁהֵם מְנַהֲיִי הַגּוּף וְאַיְבָרָיו, כְּמוֹ
שְׁהַטְעָמִים הֵם מְנַהֲיִי הָאוֹתִיּוֹת וְהַנְּקֻדוֹת שְׁבַתּוֹרָה, כְּמוֹ שְׁשִׁפְתִים
וְשִׁנִּים וְחִידָ וְלָשׁוֹן וְגֵרוֹן מְשִׁמְשִׁים לְאוֹתִיּוֹת, כְּךָ כְּמוֹ זֶה כְּנִפִּי הָעֵין
וְעַפְעַפִּים שֶׁל הָעֵין, וְשִׁלְשֶׁת גּוֹוְנֵי הָעֵין הֵם מְשִׁמְשִׁים אֶת הָעֵין, וְהַכֹּל
נְקֻשֵׁר בְּחִמְשׁ נְקֻדוֹת כְּמוֹ זֶה: אֶאֱאֵא. אוֹתִיּוֹת וְנְקֻדוֹת חִמְשׁ בְּתוֹדָ

חמש, ועליהם נאמר ראשיכם שבטיכם זקניכם ושטריכם כל איש ישראל - הרי חמשה. טפכם נשיכם וגרד אשר בקרב מחניד מחטב עציך עד שאב מימך - הרי חמשה אחרים, חמש בתוך חמש, אלה ה"ה, ומהם נתנו עשרת הדברות, זה י', וכל העם ראים את הקולות, מצד של ו'.

דבר אחר והמשפלים, אליו מארי מקרא בעשיה, יזהרו אליו מארי משנה ביצירה, דאינון מארי מתניתין מ"ט אנפין טהור ומ"ט אנפין טמא, מ"ט אנפין טהור אנון מ"ט אתוון דפרשה דיחודא עלאה דאיהו שמע ישראל כ"ה אתוון, וכ"ד אתוון דפרשה תניינא דיחודא דאיהו ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, כ"ה אתוון עליהו אתמר (שמות יט ג) כה תאמר לבית יעקב, ובכ"ד אתוון דכלילן בהון כ"ד ספרים, דאינון כ"ד דשאב מן ימא דאורייתא, אתמר בהון ותגיד לבני ישראל, ומאי ניהו דשאבין מניה האי כ"ד דאיהי שכנתא, כלילא מכ"ד ספרי דאורייתא, דא צדיק, דאיהו נהר דנפיק מעדן עלאה, בגין דנחית ביה ו', דאיהו בן י"ה.

דבר אחר והמשפלים - אלו בעלי מקרא בעשיה. יזהרו - אלה בעלי משנה ביצירה, שהם חכמי המשנה ארבעים ותשעה פנים טהור וארבעים ותשעה פנים טמא. ארבעים ותשעה פנים טהור הם ארבעים ותשעה אותיות של פרשת היחוד העליונה, שהיא שמע ישראל, עשרים וחמש אותיות, ועשרים וארבע אותיות של הפרשה השניה של היחוד, שהיא ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, עשרים וחמש אותיות שעליהן נאמר כ"ה תאמר לבית יעקב. ובעשרים וארבע אותיות שפלולים בהם עשרים וארבעה ספרים, שהם כ"ד ששואב מים התורה, נאמר בהם ותגיד לבני ישראל. ומיהו ששואבים ממנו כ"ד הללו, שהיא שכנה, כלולה מעשרים וארבעה ספרי התורה? זה צדיק, שהוא נהר יוצא מעדן העליון, משום שיורד בו ו', שהוא בן י"ה.

ובגלותא אסתלק מניה, ואתמר ביה (ישעיהו יט ה) ונהר יחרב ויבש, יחרב בבית ראשון, ויבש בבית שני, ואיהו דך בכ"ד ספרים, ועם כל דא דאיהו חרב ויבש, אתמר ביה אל ישוב דך נכלם (תהלים עד כא), אל ישוב דך, דאיהו צדיק ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, ד"ך בשכנתא, דאיהו כ"ד אתוון דיחודא, עליה אתמר (מלכים א ב מה) והמלך שלמה ברוך, ועל אליו כ"ד אתוון אתמר (ישעיהו נד יב) ושמתני כ"דכ"ד שמשותיך וכו', האי עני איהו ד"ך, ובת זוגיה דכ"ה, ואיהו כד"ה על שכמה, כ"ד ה', דאיהו חמשה חומשי תורה, ואינון ה' אצבעאן, דבהון אתמר (בראשית כד טז) ותמלא כד"ה ותעל.

ובגלות הסתלק ממנו, ונאמר בו ונהר יחרב ויבש. יחרב בבית ראשון, ויבש בבית שני. והוא דך בעשרים וארבעה ספרים. ועם כל זה שהוא יבש וחרב, נאמר בו אל ישב דך נכלם. אל ישב דך, שהוא צדיק, ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, דך בשכינה שהיא עשרים וארבע אותיות היחוד, עליה נאמר והמלך שלמה ברוך. ועל אלו עשרים וארבע האותיות נאמר, ושמתי כדכ"ד שמשתיך וכו'. העני הזה הוא ד"ך, ובת זוגו דכ"ה, והיא כד"ה על שכמה. כ"ד ה', שהיא חמשה חמשי תורה, והם ה' אצבעות שבהם נאמר ותמלא כד"ה ותעל.

ומאין שואבין, מכ"ה אתון, ורזא דמלה פ"ה תברכו את בני ישראל (במדבר ו כג), את ודאי, במאי אתברכת ואתמליאת, באת ו' דאיהו כליל שית תיבין דיחודא, דאינון שמע ישראל יהו"ה אלהינו יהו"ה אחד, וביה אתעבדת אות.

ומאין שואבים? מעשרים וחמש אותיות, וסוד הדבר - פ"ה תברכו את בני ישראל, את ודאי, במה מתברכת ומתמלאת? באות ו' שהוא כולל שש תבות היחוד, שהם שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד, ובו היא נעשית אות.

כ"ה איהי אימא עלאה ימא דאורייתא, ו' נהר דנפיק מתמן, ומניה אתמליאת כ"ד דאיהי שכינתא תתאה, ומנה אתשקיא בגלותא, מה דהוה בקדמיתא היא אתשקיא מניה, ורזא דמלה (בראשית כד יח) ותמהר ותורד כדה על ידה ותשקהו, ועלה אתמר ותאמר שתה אדוני, דאיהו אדון דילה, ותכל להשקותו ותאמר גם לגמלייך אשאב, אליו רמיח תיבין דקריאת שמע, דאינון שקילין לרמיח פקודין דאורייתא, דבהון גמולי"י חלב ונקין, ועתיקי משדים, דאתמר בהון (שיר ז ז) שני שדיך כשני עפרים תאומי צביה, ואינון תרי לוחי אורייתא.

כ"ה היא אם העליונה, הים של התורה, ו' נהר שיוצא משם, וממנו מתמלאת כ"ד, שהיא שכינה תחתונה, וממנו נשקית בגלות. מה שהיה בהתחלה - היא השקתה ממנו. וסוד הדבר - ותמהר ותורד כדה על ידה ותשקהו. ועליה נאמר ותאמר שתה אדוני, שהוא אדון שלה. ותכל להשקותו ותאמר גם לגמלייך אשאב. אלו מאתים ארבעים ושמונה תבות של קריאת שמע ששקולות למאתים ארבעים ושמונה מצוות התורה, שבהן גמולי"י חלב ונקים ועתיקי משדים, שנאמר בהם שני שדיך תאומי צביה, והם שני לוחות התורה.

כ"ה איהי שְׁכִינְתָא עֲלָאָה, דְּבָה נְפָקוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, כְּמָה דְּאֵת אָמַר (שמות יא ד) כֹּה אָמַר יְהוָה פְּחָצוֹת הִלְיָהּ וכו', אִיהִי כ"ה אֲתָנוּן דִּיחֻדָּא דְשַׁחְרִית, וְכ"ה אֲתָנוּן דִּיחֻדָּא דְעַרְבִית, וְשַׁמְתִּי כ"ד שְׁמֻשׁוֹתֵיךָ (ישעיהו נד יב) דָּא שְׁכִינְתָא תִּתְאַה, דְּאִיהִי כ"ד אֲתָנוּן דִּיחֻדָּא קְדָמָא דְשַׁחְרִית, וְכ"ד אֲתָנוּן דִּיחֻדָּא דְעַרְבִית.

כ"ה היא השְׁכִינָה הָעֲלִיּוֹנָה שְׁבָה יֵצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר כֹּה אָמַר יְהוָה פְּחָצוֹת הִלְיָהּ וכו'. היא עֲשָׂרִים וְחֲמֵשׁ אוֹתִיּוֹת שֶׁל הַיְחֻד שֶׁל שַׁחְרִית, וְעֲשָׂרִים וְחֲמֵשׁ אוֹתִיּוֹת הַיְחֻד שֶׁל עַרְבִית. וְשַׁמְתִּי כ"ד שְׁמֻשׁוֹתֵיךָ - זוֹ שְׁכִינָה תַּחְתּוֹנָה, שֶׁהִיא כ"ד אוֹתִיּוֹת הַיְחֻד שֶׁל שַׁחְרִית וְכ"ד אוֹתִיּוֹת הַיְחֻד שֶׁל עַרְבִית.

דף יד ע"ב

כ"ה כ"ד דְשַׁחְרִית אֵינּוּן מ"ט אַנְפִּין, וְאִית מ"ט אַנְפִּין לְתַתָּא מְסֻטְרָא דִּישְׂרָאֵל זֹוּטָא דְאִיהוּ מְטֻטְרוּן, וְאִיהוּ מ"ט אַנְפִּין, וּבְהוּן יְזַהִירוּ מְאָרִי מְשֻׁנָּה, דְּאִיהִי תְנַיִנָא לְהִלְכָה שְׁפַחָה דִּילֵיהּ, בְּגִין כִּי מְרַדְכִי הִיְהוּדִי מְשֻׁנָּה לְמַלְךָ (אסתר ו ג), כְּגִוּוֹנָא דָּא מְשֻׁנָּה, (דף יד ע"ב) מְשֻׁנָּה לְמַלְךָ, וּבִיּה יְזַהִירוּ מְאָרִי מְתַנַּיִתוּן, כְּזֵהר הָרְקִיעַ דָּא הִלְכָה, דְּאִיהִי קְבֵלָה לְמִשְׁה מְסִינִי, וְכִמָּה עוֹלִימָאן אִית לָהּ דְּאֵינּוּן הִלְכוֹת פְּסוּקוֹת, דְּאֵתְמַר בְּהוּן (שיר ו ח) וְעֲלָמוֹת אֵין מְסַפֵּר, וְאִיהִי סְלֵקָא עַל כְּלָהוּ, הִדָּא הוּא דְכָתִיב (משלי לא כט) וְאֵת עֲלִית עַל כְּלָנָה, וְאִיהִי עִם כְּלָהוּ, כְּמָה דְּאוּקְמוּהוּ הִלְכָה כְּרַבִּים.

כ"ה כ"ד שֶׁל שַׁחְרִית הֵם אַרְבַּעִים וְתִשְׁעָה פְּנִים, וַיֵּשׁ אַרְבַּעִים וְתִשְׁעָה פְּנִים לְמִטָּה מֵצַד שֶׁל יִשְׂרָאֵל הַקָּטָן, שֶׁהוּא מְטֻטְרוּן, וְהוּא אַרְבַּעִים וְתִשְׁעָה פְּנִים. וּבְהֵם יְזַהִירוּ בְּעֲלֵי הַמְשֻׁנָּה, שֶׁהִיא שְׁנֵי הִלְכָה, הַשְׁפַּחָה שְׁלוֹ, מְשׁוּם כִּי מְרַדְכִי הִיְהוּדִי מְשֻׁנָּה לְמַלְךָ, כְּמוֹ זֶה מְשֻׁנָּה - מְשֻׁנָּה לְמַלְךָ, וּבוֹ יְזַהִירוּ בְּעֲלֵי הַמְשֻׁנָּה. כְּזֵהר הָרְקִיעַ, זֶה הִלְכָה, שֶׁהִיא קְבֵלָה לְמִשְׁה מְסִינִי, וְכִמָּה עֲלָמוֹת יֵשׁ לָהּ, שֶׁהֵן הִלְכוֹת פְּסוּקוֹת, שְׁנֵאמַר בְּהוּן וְעֲלָמוֹת אֵין מְסַפֵּר, וְהִיא עוֹלָה עַל כְּלָם. זֶהוּ שְׁפַתּוֹב וְאֵת עֲלִית עַל כְּלָנָה, וְהִיא עִם כְּלָם, כְּמוֹ שְׁבִאֲרוּהוּ הִלְכָה כְּרַבִּים.

וּמִצְדִּיקֵי הַרְבִּים בְּהָ יְהוּן כְּכַבִּים לְעוֹלָם וְעַד, כְּכַבִּים וְדֵאֵי דְלִית לוֹן חוּשְׁבָנָא, דְּכָל כּוֹכְבָא וְכוֹכְבָא אֲתַקְרִי עֲלֵמָא יְחִידָא, וְדָא הוּא וְעֲלָמוֹת אֵין מְסַפֵּר, וְאֵלִין עֲלָמוֹת אֵל תַּקְרִי עֲלָמוֹת, אֵלָא עוֹלָמוֹת, וּבְגִין דְּצִדִּיקָיָא

אינון כפוכבים, וכל חד אית ליה ככב, בגין דא אוקמוהו קדמאין, כל צדיק וצדיק אית ליה עולם בפני עצמו, וכל מאן דזכה להלכה חד ירית עלמא חד, כל שפן מאן דזכי למסכתא חדא, או לתרין, או לשתיין, דאתמר בהון (שיר 10) ששים המה מלכות, דכל מסכתא מטרוניתא איהי בגרמה, זכאה איהו מאן דירית לה בהאי עלמא, דהלכה עולימא דמטרוניתא, דאיהי קבלה, זכאין אינון דמשתדלין בשכינתא דאיהי על כלהו בהלכה, לאפקא לה מן גלותא, דאתמר בה (ישעיהו נא) ובפשעיכם שלחה אמכם, ולמיזל לה לגבי בעלה, למהוי לה קבלה בדרועוי, לקיים בה (שיר בו) שמאלו תחת לראשי וכו'.

ומצדיקי הרבים בה יהיו כפוכבים לעולם ועד. כפוכבים ודאי, שאין להם חשבון. שכל כוכב וכוכב נקרא עולם יחיד, וזהו ועלמות אין מספר. ואלו העלמות אל תקרי עלמות אלא עלמות. ומשום שהצדיקים הם כפוכבים ולכל אחד יש כוכב, בגלל זה פרשוהו הראשונים, כל צדיק וצדיק יש לו עולם בפני עצמו, וכל מי שזכה להלכה אחת - יורש עולם אחד, כל שפן מי שזוכה למסכת אחת או שתיים או לששים, שנאמר בהם ששים המה מלכות, שכל מסכת היא גבירה בעצמה. אשרי הוא מי שיורש אותה בעולם הזה, שהלכה היא עלמת הגבירה, שהיא קבלה. אשריהם אותם שמשתדלים בשכינה, שהיא על כלם בהלכה, להוציאה מהגלות, שנאמר בה ובפשעיכם שלחה אמכם, ולהוליכה אל בעלה שתהיה לה קבלה בדרועותיו, ולקיים בה שמאלו תחת לראשי וכו'.

דבגלותא משנ"ה דאיהי מטטרו"ן שלטא, ואיהו משנה למלך, באתר דמטרוניתא יתבא משנה, ודא איהו (משלי ל כג) ושפחה כי תירש גברתה, וביומוי דמשה לא שלטא שפחה אלא מטרוניתא, לבתר דמית משה וירית יהושע דאיהו נער, באתר מלכותא שלטא שפחה, כמה דאת אמר (יהושע ה יד) אני שר צבא יהו"ה עתה באתי.

שבגלות משנ"ה, שהיא מטטרו"ן, שולט, והוא משנה למלך, במקום שהגבירה יושבת משנה, וזהו ושפחה כי תירש גברתה. ובימי משה לא שלטה השפחה אלא הגבירה. אחר שמשה מת וירש יהושע, שהוא נער, במקום המלכות שלטה השפחה, כמו שנאמר אני שר צבא יהו"ה עתה באתי.

והא אוקימנא, מטטרו"ן איהו מעשה מרכבה, ועליה אתמר אין דורשין במרכבה ביחיד, מאי ביחיד ביחידא דעלמא, אלא אם כן הנה חכם ומבין מדעתו, חכם בחכמה ומבין בבניה ויודע בדעת, דאתמר בהון (שמות לא ג)

וְאִמְלֵא אוֹתוֹ רוּחַ אֱלֹהִיִּים בְּחֻכְמָה בְּתְבוּנָה וּבְדַעַת, בְּגִין דְּאִיהוּ מְשַׁכְנָא דְאַתְמֵלִי בְּתִלַּת דְּרַגְיִן אֱלִין, וּבְכָל מְלָאכָה דָּא מַעְשָׂה בְּרֵאשִׁית שְׁכִינְתָּא תַּתְּאָה, דְּאִין דּוֹרְשִׁין לָהּ בְּעוֹבְדָא דְּבְרֵאשִׁית בְּשָׁנִים, אֶלְא בִּיחּוּדָא דְּעֵלְמָא, מְרַכְבֵּיהּ דִּילָהּ אִיהוּ מַטְטְרוּיִן גּוּף שְׁכִינְתָּא.

וְהָרִי בְּאַרְנוֹ שְׁמַטְטְרוּיִן הוּא מַעְשָׂה מְרַכְבָּה, וְעֵלְיוֹ נְאָמַר אִין דּוֹרְשִׁין בְּמְרַכְבָּה בִּיחִיד. מַה זֶה בִּיחִיד? בִּיחִידוֹ שֶׁל עוֹלָם, אֶלְא אִם כֵּן הִנֵּה חֻכְם וּמִבִּין מַדְעֵתוֹ. חֻכְם בְּחֻכְמָה וּמִבִּין בְּבִינָה וְיודֵעַ בְּדַעַת, שְׁנֵאָמַר בְּהֵם וְאִמְלֵא אוֹתוֹ רוּחַ אֱלֹהִים בְּחֻכְמָה בְּתְבוּנָה וּבְדַעַת, מְשׁוּם שֶׁהוּא מְשַׁכֵּן שְׁהֵתְמֵלֵא בְּשִׁלְשֵׁת הַדְּרָגוֹת הַלְלוּ. וּבְכָל מְלָאכָה - זֶה מַעְשָׂה בְּרֵאשִׁית, שְׁכִינָה תַּחְתּוֹנָה, שְׁאִין דּוֹרְשִׁים לָהּ בְּמַעְשָׂה בְּרֵאשִׁית בְּשָׁנִים, אֶלְא בִּיחּוּד שֶׁל הָעוֹלָם, הַמְרַכְבֵּיהּ שְׁלָהּ הוּא מַטְטְרוּיִן, גּוּף הַשְּׁכִינָה.

וּשְׁכִינְתָּא אִיהִי מִיָּה יוּיִד הִיא וְאִיוּ הִיא אֶתְקַרִיאת, בְּגִין דְּאִיהִי כָּלְלָא דְעֵשֶׂר סְפִירִין, רְכָב דִּילָהּ מַטְטְרוּיִן, עֲלִיָּה אֶתְמַר (תְּהֵלִים סח יח) רְכָב אֱלֹהִיִּים רְבוּתִים אֶלְפֵי שְׁנָאוֹ, מֵאֵי שְׁנֵאָיִן שׁוֹר נֶשֶׁר אַרְיָה אָדָם, וְדָא אִיהוּ סוּד מְרַכְבֵּיהּ, רְכִיב מִיָּה וְדָאִי.

וּשְׁכִינָה, הִיא מִיָּה, יוּיִד הִיא וְאִיוּ הִיא נְקַרֵּאת, מְשׁוּם שֶׁהִיא הַכָּלֵל שֶׁל עֵשֶׂר סְפִירוֹת. הַרְכָב שְׁלָהּ מַטְטְרוּיִן, שְׁעֵלְיוֹ נְאָמַר רְכָב אֱלֹהִיִּים רְבוּתִים אֶלְפֵי שְׁנֵאָיִן. מַה זֶה שְׁנֵאָיִן? שׁוֹר, נֶשֶׁר, אַרְיָה, אָדָם. וְזֶהוּ סוּד הַמְרַכְבָּה - רְכִיב מִיָּה וְדָאִי.

וּמַטְטְרוּיִן אִיהוּ אַרוֹן, גּוּפָא לְאוּרְיִיתָא דְּבִכְתָּב דְּאִיהוּ עֲמוּדָא דְּאֶמְצַעִיתָא, וְאִיהוּ שְׁלַחַן, פְּתוּרָא דְּשְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי לִיב, דְּאֶתְמַר בֵּיהּ לִיב מִבִּין, וְאִיהוּ לְשִׁמְלָא, וּבְגִין דָּא אָמְרוּ מְאִרֵי מִתְנִיתִין שְׁלַחַן בְּצַפּוֹן.

וּמַטְטְרוּיִן הוּא אַרוֹן, גּוּף לְתוֹרָה שְׁבִכְתָּב, שֶׁהוּא עֲמוּד הָאֶמְצַעִי, וְהוּא שְׁלַחַן, שְׁלַחַן הַשְּׁכִינָה, שֶׁהִיא לִיב, שְׁנֵאָמַר בֵּיהּ לִיב מִבִּין, וְהוּא לְשִׁמְלָל. וּמְשׁוּם זֶה אָמְרוּ בְּעֵלֵי הַמְּשֻׁנָּה שְׁלַחַן בְּצַפּוֹן.

וְאִיהוּ מְנוֹרָה נוֹר דְּלִיק מְסַטְרָא דְּשְׁכִינְתָּא, דְּאֶתְמַר בֵּיהּ גַּר יְהוּיָהּ, וְצָרִיד לְמַהּוֹי לִימִינָא לְקַבְּלָא מְשַׁחָא, וּבְגִין דָּא מְנוֹרָה בְּדְרוּם, דָּא אִיהוּ מְאִנָּא לְקַבְּלָא פְּתִילָהּ וּמְשַׁחָא וְנִהוּרָא, פְּתִילָהּ שְׁכִינָה, מְשַׁחָא דִּילָהּ צְדִיק שְׁמֹן כְּתִית, נִהוּרָא דִּילָהּ עֲמוּדָא דְּאֶמְצַעִיתָא, כְּגוֹוֹנָא דָּא נִפְשָׂא דְּאִיהִי שְׁתוּפָא

דגופא איהי פתילה, רוח דא משחא, נהורא דא נשמטא, מאנא דא גופא,
איהו עבד, ואיהו רכב לתלת סטרין אליו, דאינון קיטורא דיחודא חדא,
דאינון נר יהו"ה נשמט אדם (משלי כ כז).

והוא מנורה אש דולקת מצד השכינה, שנאמר בה נר יהו"ה, וצריך
להיות לימין שיקבל שמן, ומשום זה מנורה בדרום. זהו כלי לקבל
פתילה ושמן ואור. פתילה - שכינה, השמן שלה - צדיק, שמן פתית.
האור שלה - עמוד האמצעי. כמו זה הנפש, שהיא שתוף הגוף, היא
פתילה, הרוח זה השמן, האור זו הנשמה, הכלי זה הגוף, הוא עבד,
והוא רכב לשלשת הצדדים הללו, שהם קשר של יחוד אחד, שהם נר
יהו"ה נשמט אדם.

דף טו ע"א

והאי עבד איהו כנויא לכל שמחן, שנוי לכל שמחן, וביה מרפיבין כל אלנין
עלאין מסטרא דטוב, מרפבות דסטרא דרע, עליהו אתמר ולא בעריות
בשלה, מאי עריות סמא"ל ונחש, לא צריך למחוי בשלה, דאינון
משחיית א"ף וחמי"ה, למחוי תליתאה בינייהו, דלא מתקשרין בהון,
אלא דיהון תרוייהו (דף טו ע"א) בפרודא, ובגין דא אין דורשין בעריות
בתלתא, ועובדא דבראשית בהפוכא, אין דורשין במעשה בראשית
בשנים, דלא יעבדון פרודא, אלא ביחיד דאיהו יחודא חד, ובגין דא לא
יאכל אדם תרי, ולא ישתה תרי.

ועבד זה הוא כנוי לכל השמות, שנוי לכל השמות, ובו מרפיבים כל
האילנות העליונים מצד של טוב. המרפבות של צד הרע, עליהם נאמר
ולא בעריות בשלה. מה זה עריות? סמא"ל ונחש, לא צריך להיות
בשלה, שהם משחיית א"ף וחמי"ה, להיות שלישי ביניהם, שלא
מתקשרים בהם, אלא שיהיו שניהם בפרוד, ומשום זה אין דורשין
בעריות בשלה. ובמעשה בראשית בהפוך - אין דורשים במעשה
בראשית בשנים, שלא יעשו פרוד, אלא ביחיד, שהוא יחוד אחד,
ומשום זה לא יאכל אדם שנים ולא ישתה שנים.

ולא במרפבה ביחיד, בגין דיחיד לית ליה שתוף דאיהו מטטרו"ן, כגוונא
דנשמטא דלית לה שתוף בגופא, ואמאי אמר אלא אם כן היה חכם ומבין
מדעתו, הקא משמע דאית ליה מרפבה לעילא לקודשא בריהו, דאיהו
מלאכה דיליה, ומאי איהי ההיא דאיהי כלילא מחכמה ובינה ודעת,

דַּאינון יהיו, מְלַאכָה דְתַלְתַּת אַתְוון אִיהי ה' שְׂכִינְתָא תַתְּאָה, שְׁלִימוּ דְתַלְתַּת אַתְוון, עֲלָה אַתְמַר (שמות לט לב) וְתַכַּל כָּל עֲבֹדַת מְשָׁפָן וְגו', וְאִיהי ה' דִּיּוּם הַשְּׁשִׁי, וּבְגִין דָּא אָף עַל גַּב דְּאַמְרִינָן אִין דּוֹרְשִׁין בְּמַרְכָּבָה בְּיַחֲדָא, חֲזַר וְאַמַּר אֶלָּא אִם כֹּן הָיָה חֲכָם וּמַבִּין מַדְעָתוֹ, דְּוַדַּאי בְּאַלִּין תַּלְתַּת דּוֹרְשִׁין בְּמַרְכָּבָה בְּיַחֲדָא, וּבְלֹא אֲלִין תַּלְתַּת לֹאוּ אִיהוּ יַחֲוּדָא דִּילֵיהּ, וְדָא אִיהוּ רְזָא, דַּאִיהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעִילָא חַד בְּשְׂכִינְתֵיהּ.

וְלֹא בְּמַרְכָּבָה בְּיַחֲדָא, מְשֹׁם שְׂיַחֲדָא אִין לוּ שְׁתּוּף, שְׁהוּא מַטְטְרוּיָן, כְּמוֹ שְׁהַנְשִׂמָה אִין לָהּ שְׁתּוּף בְּגוּף. וְלָמָּה אַמַּר אֶלָּא אִם כֹּן הָיָה חֲכָם וּמַבִּין מַדְעָתוֹ? כָּאֵן מְשַׁמַּע שְׂיֵישׁ לוּ מַרְכָּבָה לְמַעְלָה לְקַדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁהִיא מְלַאכָה שְׁלוֹ, וּמַהִי? אוֹתָהּ שְׁכִלּוּלָה מְחַכְמָה בִּינָה וְדַעַת, שְׁהִם יְהוּי, הַמְלַאכָה שֶׁל שְׁלֹשׁ אוֹתִיּוֹת, הִיא ה' שְׂכִינָה תַחְתּוֹנָה, הַשְּׁלִמּוֹת שֶׁל שְׁלֹשׁ אוֹתִיּוֹת, עֲלֵיהּ נֶאֱמַר וְתַכַּל כָּל עֲבֹדַת מְשָׁפָן וְגו', וְהִיא ה' שֶׁל הַיּוֹם הַשְּׁשִׁי. וּמְשֹׁם זֶה, אָף עַל גַּב שְׂאוּמְרִים אִין דּוֹרְשִׁים בְּמַרְכָּבָה בְּיַחֲדָא, חֲזַר וְאַמַּר, אֶלָּא אִם כֹּן הָיָה חֲכָם וּמַבִּין מַדְעָתוֹ. שְׁוַדַּאי בְּאַלָּהּ הַשְּׁלֹשׁ דּוֹרְשִׁים בְּמַרְכָּבָה בְּיַחֲדָא, וּבְלֹא אֵלוּ הַשְּׁלֹשׁ אִינוּ יַחֲוּד שְׁלוֹ, וְזֶהוּ סוּד, שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַעְלָה אַחַד עִם שְׂכִינְתּוֹ.

וְכַד אִיהוּ לְתַתָּא בְּמַטְטְרוּיָן בְּלֹא שְׂכִינְתֵיהּ, אֲשַׁתְּנִי בֵיהּ, וּבְגִין דָּא אַמַּר אֶלִישַׁע אַחַר, שְׁמָא חַס וְשְׁלוֹם שְׁתִּי רְשׁוּיּוֹת יֵשׁ, וּבְגִין דָּא אַמַּר אֶל תַּמִּירְנִי בּוֹ, כִּי שָׁמִי בְּקִרְבּוֹ, בְּגִין דְּמַטְטְרוּיָן אִיהוּ שְׁנִי לְמַלְךְ, וְכַד אִיהי שְׂכִינְתָא בְּלֹא בַעְלָהּ, אַתְקַרִי הֵאֵי מְלֶאךְ מְשֻׁנָּה לָהּ, וְאֲשַׁתְּנִיאַת דְּלֹא אֲשַׁתְּמוּדְעִין בָּהּ חֲיִילִין, וּמַה דַּאִיהי מְטְרוּנִיתָא, וּבְמַאי הִיא מְתַכְסִיא, בְּהִיא דַּאֲתַקְרִיאַת אָמָה.

וְכִשְׁהוּא לְמַטָּה בְּמַטְטְרוּיָן בְּלִי שְׂכִינְתּוֹ, מְשַׁתְּנָה בּוֹ, וּמְשֹׁם זֶה אַמַּר אֶלִישַׁע אַחַר, שְׁמָא חַס וְשְׁלוֹם יֵשׁ שְׁתִּי ר, שִׁיּוֹת, וּמְשֹׁם כֶּף אַמַּר אֶל תַּמִּירְנִי בּוֹ, כִּי שָׁמִי בְּקִרְבּוֹ, מְשֹׁם שְׁמַטְטְרוּיָן הוּא שְׁנִי לְמַלְךְ, וְכִשְׁהַשְּׂכִינָה בְּלִי בַעְלָהּ, נְקַרָּא הַמְלֶאךְ הַזֶּה מְשֻׁנָּה לָהּ, וּמְשַׁתְּנִית, שְׁלֹא יוֹדְעִים בָּהּ הַחֲזִילוֹת וּמַה שְׁהִיא גְבִירָה. וּבְמָה הִיא מְתַכְסִית? בְּאוֹתָהּ שְׁנַקְרֵאת אָמָה.

וְדָא הוּא דְאַמַּר קְרָא (שמות כא יג) וְכִי יִמְכּוֹר אִישׁ אֶת בֵּיתוֹ לְאָמָה, אִישׁ דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בֵּיתוֹ דָּא שְׂכִינְתָא, לְאָמָה בֵּית זּוּגִיָה דְּמַטְטְרוּיָן, דַּאִיהי מִיטְטְרוּיָן בְּתוֹסְפַת יוּ"ד, דְּשַׁפְחָה בִישָׂא הִיא אָמָה דְּעַרְבֵי רַב, וּבְגִין דְּהִיא שַׁפְחָה בִישָׂא וּבְנָהָא לָא אֲשַׁתְּמוּדְעִין בָּהּ, אִיהי מְתַכְסִיא בְּעַבְדָּא דִּילָהּ, כְּנִשְׁמַתָּא בְּגוּפָא.

וְזֶהוּ שְׁאֵמַר הַפְּתוּב וְכִי יִמְכַר אִישׁ אֶת בֵּיתוֹ לְאִמָּה. אִישׁ - זֶה הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא, בֵּיתוֹ - זֶה שְׂכִינָה, לְאִמָּה - בֵּית זֹגוֹ שֶׁל מִטְטְרוּיִן, שֶׁהִיא
מִיטְטְרוּיִן בְּתוֹסְפַת יוֹ"ד, שֶׁשְׂפָחָה רָעָה הִיא אִמָּה שֶׁל עֶרְב רַב, וּמִשּׁוּם
אוֹתָהּ שְׂפָחָה רָעָה וּבְנֵיהָ לֹא מְכִירִים אוֹתָהּ, הִיא מְכִסָּה בְּעֶבֶד שֶׁלָּהּ
כְּמוֹ הַנְּשֻׁמָּה לַגּוֹי.

וּבְגִלוּתָא קַדְמָאָה דְּלֹא חֲזַרְתָּ לְמַלְכוּתָהּא בְּרַתָּא דְּמַלְכָּא, וְלֹא נִפְקַת
מִהָהוּא גּוֹפָא, לֹא נִפְקַת חֲפְשִׁית, וּבְגִינָהּא אֶתְמַר בְּהוּן, עֲבָדִים הֵיִינוּ
לְפָרְעָה בְּמַצְרַיִם בְּגִין דְּהוּוּ תַחְוֹת רְשׁוֹ דְּהָהוּא עֲבָד, וּבְגִין דָּא אֶמַר פְּרַעָה
בְּהֵאִי אֶתְר לֹא יַדְעַתִּי אֶת יְיָ, וְגַם אֶת יִשְׂרָאֵל לֹא אֶשְׁלַח (שְׁמוֹת ה' ב), וּבְגִין
דָּא נִפְקוּ בְּמִנוּסָה, כְּעֲבָדָא דְּלִית לֵיהּ כְּתַב חִירוֹ וּבְרַח מְרַבּוּנֵיהּ.

וּבְגִלוּתֵי הַרְאֵשׁוֹנָה שֶׁלֹּא חֲזַרְתָּ לְמַלְכוּתָהּ בֵּית הַמְּלֶכֶךְ וְלֹא יָצָאָה מֵאוֹתוֹ
הַגּוֹי, לֹא יָצָאָה חֲפְשִׁית, וּבְגִלְלָהּ נֶאֱמַר בְּהֵם עֲבָדִים הֵיִינוּ לְפָרְעָה
בְּמַצְרַיִם, מִשּׁוּם שֶׁהָיוּ תַחַת רְשׁוֹת אוֹתוֹ עֲבָד, וּמִשּׁוּם זֶה אֶמַר פְּרַעָה
בְּמִקוֹם הַזֶּה, לֹא יַדְעַתִּי אֶת יְהוָה, וְגַם אֶת יִשְׂרָאֵל לֹא אֶשְׁלַח, וּמִשּׁוּם
זֶה יָצְאוּ בְּמִנוּסָה כְּעֲבָד שְׂאִין לוֹ כְּתַב שְׁחִירוֹ וּבְרַח מֵאֲדוֹנוֹ.

אָבֵל בְּפוּרְקָנָא בִּתְרָאָה לֹא נִפְקַת בְּרַתָּא, בְּהֵאִי עֲבָדָא כְּשְׂפָחָה, אֶלָּא
בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּגִין דְּאוּרִייתָא דְּאִיהִי חִירוֹ, אִיהִי עֵמָה בְּגִלוּתָא
בִּתְרָאָה, דְּאִיהִי חִירוֹ דִּילָהּ, מַה דְּלֹא הָוָה הָכִי בְּגִלוּתָא קַדְמָאָה, דְּלֹא הָוָה
לָהּ וְלִבְנֵהּא אוּרִייתָא דְּאִיהִי חִירוֹ, דְּאוּרִייתָא וְדֵאִי אִיהִי חִירוֹ, בְּמַלְכוּתָא
דִּילָהּ בִּיקְרָא דִּילָהּ, הָדָא הוּא דְּכְתִיב (מִשְׁלֵי ג טו) יִקְרָה הִיא מִפְּנִינִים, וּבְגִין
דָּא לֹא תִצֵּא כְּצֵאת הָעֲבָדִים (שְׁמוֹת כו ז), וְדָא הוּא דְּאֶמַר כִּי לֹא בְּחַפְזוֹן
תִּצְאוּ, וּבְמִנוּסָה לֹא תִלְכוּן, כִּי הוֹלֵךְ לְפָנֶיכֶם יְהוָה (ישַׁעִיָּה נב יב), יְהוָה וְדֵאִי
אִיהוּ יוֹקִים לוֹן מַעַפְרָא, וְאִיהוּ נְהִיר עַל אֲנַפּוּי דְּיִשְׂרָאֵל, וּבִיָּה אֲשַׁתְּמוּדְעִין
כָּל עַלְמִין דְּאִינוּן (שִׁם סא ט) זָרַע בְּרִךְ יְהוָה.

אָבֵל בְּגֵאָלָהּ הָאֲחֵרוֹנָה לֹא יוֹצֵאת הַבַּת בְּעֶבֶד הַזֶּה כְּמוֹ שְׂפָחָה, אֶלָּא
בְּקְדוּשַׁת בְּרוּךְ הוּא, מִשּׁוּם שֶׁתּוֹרָה, שֶׁהִיא חֲרוּת, הִיא עֵמָה בְּגִלוּת
הָאֲחֵרוֹנָה, שֶׁהִיא חֲרוּת שְׁלָהּ, מַה שֶׁלֹּא הָיָה כֶּף בְּגֵאָלָהּ הַרְאֵשׁוֹנָה,
שֶׁלֹּא הָיָה לָהּ וּלְבְנֵיהָ תּוֹרָה שֶׁהִיא חֲרוּת, שֶׁתּוֹרָה הִיא וְדֵאִי חֲרוּת,
בְּמַלְכוּתֵי שְׁלָהּ, בְּכַבּוּד שְׁלָהּ. זֶהוּ שֶׁפְּתוּב יִקְרָה הִיא מִפְּנִינִים, וּמִשּׁוּם
זֶה לֹא תִצֵּא כְּצֵאת הָעֲבָדִים. וְזֶה שְׁאֵמַר כִּי לֹא בְּחַפְזוֹן תִּצְאוּ וּבְמִנוּסָה
לֹא תִלְכוּן כִּי הוֹלֵךְ לְפָנֶיכֶם יְהוָה. יְהוָה וְדֵאִי, הוּא יוֹקִים אוֹתָם
מִהַעֲפָר, וְהוּא מֵאִיר עַל פְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וּבּוֹ נוֹדְעִים כָּל הָעוֹלָמוֹת שֶׁהֵם זָרַע
בְּרִךְ ה'.

וְאֶת־פֶּשֶׁט קוֹדֶשׁא בְּרִידָה הוּא מְכַל כְּנוּיָיו, וּמְרַכְּבוֹת דְּמַטְטְרוּיָיו, דְּאִינוּן כּוּזִיּוּ בְּמוֹכְסִיּוּ כּוּזִיּוּ, מִצַּפִּיָּץ, וְאֶתְמַר בֵּיהּ (ישעיה לב) וְלֹא יִכְנֹף עוֹד מוֹרִידָה, וְהָיוּ עֵינֵיהּ רֹאוֹת אֶת מוֹרִידָה, בְּהֵוָה זְמַנָּא, כִּי עֵין בְּעֵין יִרְאוּ בְּשׁוֹב יְהוּיָה צִיּוֹן (שם לב ט), וְאֶת־פֶּשֶׁט מְרַכְּבוֹת דְּלִתְתָּא, וְאֶת־לְבַשׁ בְּמְרַכְּבָה דִּילֵיהּ דְּאִיהִי אֲדַנִּי, שֵׁם הַמְרַכְּבָה דָּא יְהוּיָה, כְּנוּיָי דָּא אֱלֹהִיִּים, דְּסֻלִּיק לְחֻשְׁבוֹן אַהִיָּה אֲדַנִּי, וְאִיהוּ כְּנוּיָי דְּתַרְיָן שְׁמָהוּן אֱלִין וּבֵיהּ אֶתְכַסְיָין.

וְהִתְפַּשֵּׁט הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְכַל הַכְּנוּיָיִם וּמְרַכְּבוֹת שֶׁל מַטְטְרוּיָיו, שֶׁהֵם כּוּזִיּוּ בְּמוֹכְסִיּוּ כּוּזִיּוּ מִצַּפִּיָּץ, וְנֹאמַר בּוֹ וְלֹא יִכְנֹף עוֹד מוֹרִידָה וְהָיוּ עֵינֵיהּ רֹאוֹת אֶת מוֹרִידָה. בְּאוֹתוֹ זְמַן כִּי עֵין בְּעֵין יִרְאוּ בְּשׁוֹב יְהוּיָה צִיּוֹן, וְהִתְפַּשֵּׁט מְרַכְּבוֹת שֶׁלְמִטָּה וְהִתְלַבֵּשׁ בְּמְרַכְּבָה שְׁלוֹ, שֶׁהִיא אֲדַנִּי. שֵׁם הַמְרַכְּבָה זֶה יְהוּיָה, כְּנוּיָי זֶה אֱלֹהִיִּים, שְׁעוֹלָה לְחֻשְׁבוֹן אַהִיָּה אֲדַנִּי, וְהוּא כְּנוּיָי שֶׁל שְׁנֵי הַשְּׁמוֹת הַלְלוּ, וּבּוֹ הֵם מְתַכַּסִּים.

דף טו ע"ב

אַהִיָּה אִיהוּ יְהוּיָו, וְיִדְאִיהוּ כְּלִילָא דְשִׁית סְטְרִין, דְּבַהוֹן חֲתִים שִׁית סְטְרִין, וְאִינוּן יְהוּיָו הוּיָי וְהוּיָי וְיָיָה הִיָּו יוּיָה, יְהוּיָו נְטִיל לֵיהּ יְמִינָא דְאִיהוּ חֲסִיד, וְחֲתִים בֵּיהּ לְחֻכְמָתָא, וּבֵיהּ הַרְוָצָה לְהַחֲכִים יְדָרִים. (דף טו ע"ב) הוּיָי נְטִיל לְשִׁמְאָלָא דְאִיהוּ גְבוּרָה, וְחֲתִים בֵּיהּ לְעוֹתְרָא, וּבֵיהּ הַרְוָצָה לְהַעֲשִׂיר יִצְפִּין, וְהוּיָי פְּנָה לְמִזְרָח, וְנְטִיל לֵיהּ עַמּוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא, וְחֲתִים בֵּיהּ בְּנִי, וְיָיָה נְטִיל לֵיהּ יִרְכָא יְמִינָא, וְאֶסְתַּכַּל בֵּיהּ לְעִילָא, וְחֲתִים בֵּיהּ חִיָּי, הִיָּו נְטִיל לֵיהּ יִרְכָא שְׁמָאָלָא, וְאֶסְתַּכַּל לְתַתָּא, וְחֲתִים בֵּיהּ מְזוּנִי, אֶסְתַּכַּל לְעִילָא לְגַבֵּי חֻכְמָה, וְאֶתְקַשֵּׁר בְּיִרְכָא יְמִינָא, וְחֲתִים בֵּיהּ חִיָּים, בְּגִין דְּחֻכְמָה עֲלִיהּ אֶתְמַר (קהלת ז ט) וְהַחֲכָמָה תַּחֲיָה בְּעַלְיָה, אֶסְתַּכַּל לְעִילָא לְגַבֵּי אִימָא עֲלָאָה, וְאֶתְקַשֵּׁר בְּיִרְכָא שְׁמָאָלָא, וְחֲתִים בֵּיהּ מְזוּנִי, יוּיָה פְּנָה לְמַעְרָב בְּצַדִּיק, דְּאִיהוּ עְרוּב, דְּתַמָּן מְתַעַרְבִין כָּל חִיָּילִין, וְאֶתְכַלִּיל בְּחִיָּי אֶתְנוּן, דְּאִינוּן יְהוּיָו הוּיָי וְיָיָה הִיָּו יוּיָה וְהוּיָי, אֱלִין אִינוּן יִיח אֶתְנוּן, דְּבַהוֹן חִיָּי עֲלָמִין אֶתְקַרִי, וְצַדִּיק בְּהוֹן אֶתְקַרִי חִיָּי עֲלָמִין.

אַהִיָּה הוּא יְהוּיָו, שֶׁהוּא כָּלוּל מִשְׁשֵׁה צְדָדִים שְׁבָהֶם חוֹתֵם שְׁשֵׁה צְדָדִים, וְהֵם: יְהוּיָו הוּיָי וְהוּיָי וְיָיָה הִיָּו יוּיָה. יְהוּיָו נְטִיל לוֹ יְמִין, שֶׁהוּא חֲסֵד, וְחוֹתֵם בּוֹ לְחֻכְמָה, וּבּוֹ הַרְוָצָה לְהַחֲכִים יְדָרִים. הוּיָי נְטִיל לְשִׁמְאָל, שֶׁהוּא גְבוּרָה, וְחוֹתֵם בּוֹ לְעֶשֶׂר, וּבּוֹ הַרְוָצָה לְהַעֲשִׂיר יִצְפִּין. וְהוּיָי פְּנָה לְמִזְרָח וְנְטִיל לוֹ עַמּוּד הָאֶמְצָעִי, וְחוֹתֵם בּוֹ בְּנִים. וְיָיָה נְטִיל לוֹ יָרֵךְ יְמִין וּמְסִתַּכַּל בּוֹ לְמַעְלָה, וְחוֹתֵם בּוֹ חִיָּים. הִיָּו נְטִיל (נוסע) לוֹ

יִרְדֵּךְ שְׂמַאל וּמִסְתַּכֵּל לְמִטָּה, וְחוֹתֵם בּוֹ מְזוֹנוֹת. מִסְתַּכֵּל לְמַעַלָּה
לְחֻכְמָה וְנִקְשָׁר בְּיֶרֶךְ יָמִין, וְחוֹתֵם בּוֹ חַיִּים, מְשׁוּם שֶׁעַל הַחֻכְמָה נֶאֱמַר,
וְהַחֻכְמָה תַּחֲיָה בְעַלְיָהּ. מִסְתַּכֵּל לְמַעַלָּה לְאִם הָעֲלִיּוֹנָה וְנִקְשָׁר בְּיֶרֶךְ
שְׂמַאל וְחוֹתֵם בּוֹ מְזוֹנוֹת. יוֹיָה פָּנָה לְמַעְרָב, בְּצַדִּיק שֶׁהוּא עָרוּב, שֶׁשֵּׁם
מִתְעַרְבִים כָּל הַחֲזִלוֹת, וְנִכְלָל בְּשִׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה אוֹתִיּוֹת, שֶׁהֵם: יְהוֹי
הוֹיִי וְיִיָּה הִיִּי יוֹיָה וְהִיִּי. אֵלּוּ הֵן שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה אוֹתִיּוֹת שֶׁבָּהֶן חַיִּי
הָעוֹלָמִים נִקְרָא, וְהַצַּדִּיק בָּהֶן נִקְרָא חַיִּי הָעוֹלָמִים.

כָּל הַוּוִיּוֹת אֵלֶיךָ מֵאֵמָּה עֲלָאָה תִּלְיִין, דְּאִיְהִי חַיִּים, וְצַדִּיק עַל שְׁמִיָּה אֶתְקַרֵּי
חַיִּי, חִיּוֹת הַמְּרַכְבָּה עַל שְׁמָהּ אֶתְקַרֵּיא, בְּגִין דְּאִיְהִי אֵימָא עֲלָאָה חַיִּים,
כְּמָה דְּאֶתְ אֶמְרַ עֶץ חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים בָּהּ (מִשְׁלֵי ג יח), וְאִיְהִי מְרַכְבָּה
לְחֻכְמָה.

כָּל הַהוֹיּוֹת הִלְלוּ תְּלוּיּוֹת מֵהָאִם הָעֲלִיּוֹנָה שֶׁהִיא חַיִּים, וְצַדִּיק עַל
שְׁמוֹ נִקְרָא חַיִּי, חִיּוֹת הַמְּרַכְבָּה עַל שְׁמָהּ נִקְרָאוּ, מְשׁוּם שֶׁהָאִם
הָעֲלִיּוֹנָה הִיא חַיִּים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר עֶץ חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים בָּהּ, וְהִיא
מְרַכְבָּה לְחֻכְמָה.

מְלָכוֹת תַּמָּן ה', וּבָהּ אֶתְקַרֵּי יְהוֹיָה בְּשִׁלְמוֹ, שְׁבַעָה זְמַנִּין אֶתְקַרֵּיאַת בָּהּ,
יְהוֹיָה יְהוֹיָה יְהוֹיָה יְהוֹיָה יְהוֹיָה יְהוֹיָה יְהוֹיָה, וְאִיתָ בָּהוֹן כַּיִּח אֶתְנֹון
דְּאֶתְמַר בָּהוֹן (בְּמִדְבַר יד יז) וְעֵתָה יִגְדֵּל נָא כַּיִּח יְהוֹיָה, וּבְאֵלֶיךָ שְׁבַעָה שְׁמָהּ
אֶתְקַרֵּיאַת הִיא בֵּת שְׁבַע, וְעֲלִיָּהּ אֶתְמַר (תְּהִלִּים קִיט קסח) שְׁבַע בַּיּוֹם
הַלְּלֵתִיךָ.

מְלָכוֹת שָׁם ה', וּבָהּ נִקְרָא יְהוֹיָה בְּשִׁלְמוֹת, שְׁבַע פְּעַמִּים נִקְרָאָה בָּהּ:
יְהוֹיָה יְהוֹיָה יְהוֹיָה יְהוֹיָה יְהוֹיָה יְהוֹיָה יְהוֹיָה, וְיֵשׁ בָּהֶם כַּיִּח
אוֹתִיּוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם (בְּמִדְבַר יד) וְעֵתָה יִגְדֵּל נָא כַּיִּח יְהוֹיָה, וּבְאֵלּוֹ
שְׁבַעָה הַשְּׁמוֹת הִיא נִקְרָאֵת בֵּת שְׁבַע, וְעֲלִיָּהֶם נֶאֱמַר שְׁבַע בַּיּוֹם
הַלְּלֵתִיךָ.

יִיָּה תְּלֵתִין וְתַרְיִין זְמַנִּין בְּתַלְתִּין וְתַרְיִין אֱלֹהִיִּים, אֵינֹון לִיב נְתִיבוֹת חֻכְמָה
אִי עִם יִיָּה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ.

יִיָּה שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם פְּעַמִּים בְּשִׁלְשִׁים וּשְׁנַיִם אֱלֹהִיִּים, הֵם לִיב נְתִיבוֹת
חֻכְמָה, אִי עִם יִיָּה - אֵיָּה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ.

והמשפילים אינון היכליו וציוריו דגנתא דעדו, פלהו מצוייריו ומרוקמיו
באתוון.

והמשפילים - אותם היכלות וציורים של גו עדו, פלם מצירים
ומרקמים באותיות.

א ציורא דהיכלא גניזא דאיהי אנכ"י, דסליק לחושבון פס"א, ואיהו
מצוייר בנקודין, דאינון ככבבא דנהרין ברקיעא ובהון מצויירין נשמתין
ורוחין ונפשו דצדיקא.

א - ציור של היכל גנוז, שהוא אנכ"י, שעולה לחשבון פס"א, והוא
מציר בנקודות, שהם כפוכבים שמאירים ברקיע, ובהם מצירות
נשמות ורוחות ונפשות של הצדיקים.

וציורא דיליה פגוונא דא א דא איהי דיוקנא דקמץ [ציור] דאיהו ניצוץ
ורקיע, ניצוץ איהו ככב, ועליה אתמר (במדבר כד יז) דרד ככב מייעקב, רקיע
וקם שבט מישראל, ניצוץ איהו ככב חמה דנהרא ברקיעא, עטרה על
רישיה, לתתא אתפלג א פגוונא דא א סיהרא דתחות רקיע ותרווייהו
בציורא דא () פד ייתי סמא"ל לאסתפקא בה לתתא אסתכלת לעילא,
ואתקסיאת אנפאה מניה, והדרת אנפאה מניה לתתא, ואיהי אתרחקא
מניה.

וציור שלו פמו זה: זוהי דמות הקמץ, שהוא ניצוץ ורקיע. הניצוץ
הוא כוכב, ועליו נאמר דרד כוכב מייעקב. רקיע - וקם שבט מישראל.
ניצוץ הוא כוכב חמה שמאיר ברקיע, ועטרה על ראשו למטה נחלק
א פזה, ' א, לבנה שמתחת הרקיע, ושניהם בציור זה: (ציור) פשיבא
סמא"ל להסתכל בה למטה, מסתכלת למעלה ומכסה את פניה ממנו,
ומחזירה פניה ממנו למטה, והיא מתרחקת ממנו.

בההוא זמנא, תקעו בחדש שופר בפסה ליום חגנו (תהלים פא טז), באן ירחא,
בירחא דאתפסא ביה סיהרא, ומאן הוא דמכסי עלה יהו"ה, דכן סליק
א בחשבון, יי לעילא יי לתתא וי באמצעיתא, ואיהו נטיר לה, הדא הוא
דכתיב (ישעיה מב ט) אני יהו"ה הוא שמי וכו'.

באותו זמן, תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו. באיזה חדש? בחדש שבו מתכסה הלבנה. ומי הוא שמכסה עליה? יהויה, שכן עולה א בחשבון: יי למעלה, יי למטה, וי באמצע, והוא שומר אותה. זהו שכתוב אני ה' הוא שמי וכי'.

ב היכל לנקודה, גג דילה איהו רקיע, ואיהו פתח עליה איתמר (תהלים קד ב) נוטה שמים פיריעה, ואיהו וי דמכסי על נקודה עלאה ותתאה ואמצעיתא, כגוונא דא וי (נייא א) (נייא ב).

ב - היכל לנקודה, הגג שלה הוא רקיע, והיא פתח - עליו נאמר נוטה שמים פיריעה, והוא וי שמכסה על הנקודה העליונה והתחתונה והאמצעית, כמו זה: וי (ציור) (א) (ב).

צ תרין נצוצות דאת צ אינון צר"י, תרי ראשין דצ אינון תרין דעי'.

צ - שני נצוצות של האות צ' הם צירי. שני הראשים של צ' הם שנים של ע'.

דף טז ע"א

ש אית לה תלת ראשין, ואינון סגו"ל, ואינון תלת נקודין שר"ק. ז (נייא ו) רישא דילה חל"ם חיר"ק שור"ק בוי, קוצא מלגאו חיר"ק קוצא דאת גי, וכלא אתרמיז באת א, נקודה לעילא חל"ם נקודה לתתא חיר"ק באמצעיתא שור"ק כגוונא דא וי, ועוד תרין נקודין דאת א אינון צר"י, ואינון שב"א, ואינון בדיוקנא אחרא א, כגון יי לעילא, וי באמצעיתא, ד' לתתא, א (נייא ד) איהו קוצא לעילא, קוצא לתתא, קוצא באמצעיתא, ואיהו סגו"ל ואיהו שור"ק תלת נקודין, כלא איהו א, אתנון אחרנין היכלין וכסויין לאלין אתנון, וכלא איהו מרוקם (דף טז ע"א) ומצוייר בכרסיא, וי שית דרגין לכרסיא, ס' שתין גלגלוי דכרסיא, דאתנון דאורייתא אתמר בהון אין מוקדם ומאוחר בתורה, אבל בכרסיא פלהו מתתקנו כדקא יאות, ורזא דא לחכימי לבא אתמסר.

ש - יש לה שלשה ראשים, והם סגו"ל, והם שלש נקודות שר"ק, ז' (ו), הראש שלה חל"ם חיר"ק שור"ק בוי, קוץ מבפנים, חיר"ק קוץ של אות ג', והכל נרמז באות א'. נקדה למעלה - חל"ם, נקדה למטה - חיר"ק, באמצע - שור"ק, כמו זה: ו ועוד שתי נקודות של אות א', הם ציר"י והם שב"א, והם בדמות אחרת א, כמו י' למעלה, ו' באמצע, ד' למטה. א (ד) היא קוץ למעלה, קוץ למטה, קוץ באמצע, והוא סגו"ל והוא שור"ק שלש נקודות, הכל הוא א. האותיות האחרות - היכלות וכסויים לאותיות הללו, והכל מרקם ומציר בפסא. ו' - שש דרגות לפסא. ס' - ששים גלגלי הפסא. שאותיות התורה נאמר בהן, אין מקדם ומאחר בתורה, אבל בפסא - כלם מתקנים פראוי, וסוד זה נמסר לחכמי לב.

דבר אחר והמשפילים יזהירו, אלין אינו אתנו, דהוה לון שכל לאעלא קדם מלכא, כל חד על תקונוי, מסטרך דגבורה עאלו כלהו למפרע, בגין דאיהי דרועא שמאלא תשר"י, ודא איהו בראשיית ב"א תשר"י, בגין דבמדת הדין אתברי עלמא, ובגין דא עאלו למפרע, והא אוקמוהו דבימינא אתברי עלמא, וביה עאלו אתנוו פסדרן, ורזא דמלה אמרתי עולם חסד יבנה (תהלים פט א), ובגין דא פד עאלו אתנוו למפרע, ומנייהו פסדרן, לא בעא קודשא ברוך הוא למברי בהון עלמא, עד דשתף לון בימינא ושמאלא וברא בהון עלמא.

ענין אחר, והמשפילים יזהרו - אלו הם אותיות, שהיה להם שכל להכנס לפני המלך כל אחת על תקונה. מצד של גבורה נכנסו כלן למפרע, משום שהיא זרוע שמאל תשר"י, וזה בראשיית - ב"א תשר"י, בגלל שבמדת הדין נברא העולם, ומשום זה נכנסו למפרע, והרי פרשוה שבימין נברא העולם ובו נכנסו אותיות פסדרן, וסוד הדבר - אמרתי עולם חסד יבנה. ולכן כשנכנסו האותיות למפרע, ומהם פסדרן, לא רצה הקדוש ברוך הוא לברא בהן את העולם, עד ששתף אותן בימין ובשמאל וברא בהן את העולם.

נטל אי"ב מכסדרן, ונטל תשר"י מלמפרע, ושתף בהון את י' מן שמייה, וברא בהון עלמא, בגין דיתקיים בניינא, ואינון אביי תש"ר, אביי אי"ש בידו נפש כל ח"י, תי תורת יהו"ה תמימה, שי שבת, ר' ראשית חכמה יראת יי', ובכלהו לא בעא למתחל אלא באת ב', בגין דאיהו בגין אב, בניינא דעלמא, ובה שארי למתחל, בגין דבה עתיד למבני ירושלם, כמה דאת אמר (תהלים קמז ב) בונה ירושלם יהו"ה, דאם יהו"ה לא יבנה בית שוא עמלו בוניו בו (שם קכז א), ובניינא דאורייתא ודעלמא באת ב' עתידה למבני, ועלה קיימא עלמא, ובההוא זמנא דאתבניאת כאלו בההוא זמנא יתברי

עֲלֵמָא וַיִּתְבַּנֵּי, וְדָא בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִיִּים, אֲבָל כַּד חָרַב בֵּית רֵאשׁוֹן כְּאֵלוֹ
הָוָה עֲלֵמָא תְּהוּ וְבַהוּ, וְדָא אִיהוּ וְהָאֲרָץ הִיְתֵה תְּהוּ מִיַּד דְּאֵתְבַּנֵּיאת וַיֹּאמֶר
אֱלֹהִיִּים יְהִי אֹר, בְּגִין דְּכָל אֲתוּוֹן נְהִירִין בְּהָ, וְאִף עַל גַּב דְּאֹר הוּא א, אֹר
דִּילֵיה דִּנְהָרָא בְּהָ בְּחֻמְשׁ נְהוּרִין דְּאִינוּן הִי עֲלָאָה דְשִׁמָּא קְדִישָׁא.

נָטַל אִיב מִכְּסָדְרוֹ, וְנָטַל תְּשׁוּר מִלְּמַפְרָע, וְשִׁתְּף בְּהוֹן הָאוֹת יִי מְשֻׁמוֹ,
וּבְרָא בְּהֵם אֶת הָעוֹלָם כְּדִי שְׂיִתְקִים הַבְּנִין, וְהֵם אֲבִיִּי תְּשׁוּר. אֲבִיִּי -
אֲשׁוּר בְּיָדוֹ נִפְשׁ כָּל חַיִּי, תִּי - תּוֹרַת הִי תְּמִימָה, שִׁי - שִׁבְתִּי, רִי - רֵאשִׁית
חֲכָמָה יִרְאֵת הִי. וּבְכָלֵם לֹא רָצָה לְהִתְחִיל אֲלָא בְּאוֹת בִּי, מְשׁוּם שֶׁהוּא
בְּנִין אָב, בְּנִין הָעוֹלָם, וּבְהָ הִתְחִיל לְהִתְחִיל, מְשׁוּם שֶׁבְּהָ עֲתִיד לְבָנוֹת
יְרוּשָׁלַיִם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַיִם יְהוִיִּהּ. שְׂאֵם יְהוִיִּהּ לֹא יִבְנֵה
בֵּית שְׁוֹא עֲמָלוֹ בּוֹנֵיו בּוֹ. וּבְנִין הִתּוֹרָה וְהָעוֹלָם בְּאוֹת בִּי עֲתִיד לְהַבְנוֹת,
וְעָלִיהָ קָיָם הָעוֹלָם, וּבְאוֹתוֹ זְמַן שֶׁנִּבְנִית, כְּאֵלוֹ שֶׁבְּאוֹתוֹ זְמַן יִבְרָא
הָעוֹלָם וַיִּבְנֵה. וְזֶה בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִיִּים. אֲבָל כְּשֶׁחָרַב בֵּית רֵאשׁוֹן,
כְּאֵלוֹ הִיָּה הָעוֹלָם תְּהוּ וְבַהוּ, וְזֶהוּ וְהָאֲרָץ הִיְתֵה תְּהוּ מִיַּד שֶׁנִּבְנִית,
וַיֹּאמֶר אֱלֹהִיִּים יְהִי אֹר, מְשׁוּם שֶׁכָּל הָאוֹתִיוֹת מְאִירוֹת בְּהָ. וְאִף עַל
גַּב שְׁאוֹר הוּא א - הָאוֹר שֶׁלוֹ שְׂמֵאִיר בְּהָ בִי בְּחֻמְשָׁה אֹרוֹת, שְׂהֵם הִי
עֲלִיוְנָה שֶׁל הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ.

ג עֲמוּדָא דְסַמִּיךְ בֵּיתָא, דְּאִיהוּ גְּמִילוֹת חֲסָדִים טוֹבִים, אִיהוּ סַמִּיךְ לְד
דְּאִיהוּ דְלִיָּת, וּבְאֵן אֲתֵר סַמִּיךְ לָהּ בְּגִלוֹתָא, אִי סַמִּיךְ וְנִהִיר לְבִי, גִי גְּמִיל
חֲסָד עִם דִּי, וּבְמֵאִי, גִי אִיהִי גְּלָגֵל, וּבְהָ כָּל אֲתוּוֹן מִתְּגַלְגְּלוֹן בְּכַמָּה גְּלִילִי
דְּדִהְבָּא, הָדָא הוּא דְכְּתִיב (שִׁיר הַיָּד) יָדִיו גְּלִילִי זָהָב מִמְּלָאִים בְּתַרְשִׁישׁ, מֵאִי
בְּתַרְשִׁישׁ אֲלָא בְּתַרִּי שֵׁשׁ, וְאִינוּן בְּתַרִּין דְּרוּעִין גְּדוּלָה גְּבוּרָה, דְּבַהוּן שְׂרִי
אוּרִיָּיתָא בְּבִי, וּבַהוּן שִׁית פְּרָקִין, דְּאִינוּן וִי אֲתוּוֹן בְּרֵאשִׁית, דְּכָלִּילָן
בְּעֲמוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא דְאִיהוּ וִי, וְעָלִיהָ אֲתַמֵּר (דְּבָרִים לֵג כֹּא) וַיִּרְא רֵאשִׁית לוֹ,
לוֹ לְאֵת וִי, כִּי שֵׁם חֲלֻקַת מְחוּקָק סַפּוֹן.

ג - הָעֲמוּדָא שֶׁתּוֹמֵךְ אֶת הַבַּיִת, שֶׁהוּא גְּמִילוֹת חֲסָדִים טוֹבִים, הוּא
תּוֹמֵךְ אֶת דִּי שֶׁהוּא דְלִיָּת, וּבְאִיָּזָה מְקוֹם סוֹמֵךְ אוֹתוֹ? בְּגִלוֹת. אִי
תּוֹמֵךְ וּמֵאִיר לְבִי, גִי גוֹמֵל חֲסָד עִם דִּי, וּבְמָה? גִי הִיא גְּלָגֵל, וּבְהָ כָּל
הָאוֹתִיוֹת מִתְּגַלְגְּלוֹת בְּכַמָּה גְּלִילִי זָהָב. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב יָדִיו גְּלִילִי זָהָב
מִמְּלָאִים בְּתַרְשִׁישׁ. מָה זֶה בְּתַרְשִׁישׁ? אֲלָא בְּתַרִּי שֵׁשׁ, וְהֵם בְּשִׁתִּי
זְרוּעוֹת - גְּדוּלָה וּגְבוּרָה, שֶׁבְּהוֹן מִתְחִילָה הִתּוֹרָה בְּבִי, וּבְהוֹן שֵׁשׁ פְּרָקִים,
שֶׁהֵם שֵׁשׁ אוֹתִיוֹת בְּרֵאשִׁית שֶׁכְּלוּלוֹת בְּעֲמוּדָא הָאֲמַצְעִי שֶׁהוּא וִי, וְעָלִיוֹ
נֶאֱמַר וַיִּרְא רֵאשִׁית לוֹ, לוֹ - לְאוֹת וִי, כִּי שֵׁם חֲלֻקַת מְחוּקָק סַפּוֹן.

ד דלת דביתא דירושלים, ו עמודא דסמיך לדלת (נייא לב), ואיהי דלת דתרין תרעין, דאתמר בהון (תהלים קיח יט) פתחו לי שערי צדק, ובגין דא אית לדלית תרין גגין, ואינון תרין דרועין, בלא וי דאינון שית פרקין, איהי דלת ודא איהו (שם קיגו) דלותי ולי יהושיע, ואת די איהי דרועא דאית ביה תרין אמין, ה שלימו דתרין דרועין וגופא דאיהי כללא דתלת אבהו, וי יחודא שלימו דאת די דאיהי סיהרא.

די - הדלת של הבית של ירושלים, וי - העמוד שסמוך לדלת (לבי), והיא דלת של שני שערים, שנאמר בהם פתחו לי שערי צדק, ומשום זה יש לדלית שני גגות, והם שתי זרועות, בלא וי, שהם ששה פרקים, היא דלת, וזהו דלותי ולי יהושיע. ואות די היא זרוע שיש בה שתי אמות. הי' - שלמות של שתי זרועות וגוף, שהיא כלל של שלשת האבות. וי - יחוד שלמות של אות די, שהיא הלבנה.

כד נהיר בה אתמר בה (ישעיהו ל כו) והיה אור הלבנה כאור החמה, ואור החמה יהיה שבעתים כאור שבעת הימים, ודא שלימו דחמה וסיהרא דאינון הייה, בגין דאיהו זי כליל ייו, ובגין דא איהו זכור ושמור, זכור מסטרא דהי עלאה, שמור מסטרא דהי תתאה.

כשמאיר בה, נאמר בה והיה אור הלבנה כאור החמה, ואור החמה יהיה שבעתים כאור שבעת הימים. וזו שלמות של חמה ולבנה שהם הייה, משום שהוא זי כליל ייו, ומשום זה הוא זכור ושמור. זכור - מצד של הי עליונה, שמור - מצד של הי תחתונה.

דף טז ע"ב

ח אית לה תלת גגין, ואינון וי וי דכלילן בחיי עלמין, חי איהי מפשר חלמין טבין בטי, והא אוקמוהו חלמא טבא מסטרא דאת טי, דאיהי סחור לה, כמה דאוקמוהו חלמא טבא חזית, ודאי מתמן קא אתיא, בגין דאת טי איהי ספירה תשיעאה מעילא לתתא, חי ספירה תמינאה מתתא לעילא, חי (דף טז ע"ב) מסטרא דאת אי, יי ספירה עשיראה, עשירית האיקה, כד נחית חי לגבה אתעבידת חיי, ואת יי כד סלקא בכי אתקריאת כתר עלאה, ועליה אתמר כתר יתנו לה, יהויה אלהינו אבא ואימא, מלאכים המוני מעלה אליו נשמתין דאינון מלאכים מסטרא דמלכות, יחד כלם קדושה לה ישלשו, קדושה ודאי איהי שכונתא, לה ישלשו אינון תלת אבהו דאינון קדוש קדוש קדוש, יהויה צבאות מאי צבאות אליו תרין

נְבִיאֵי קְשׁוּט, מְלֵא כֹל דָּא צְדִיק, הָאֲרָץ כְּבוֹדוֹ דָּא שְׂכִינְתָּא דְאִיהִי קְדוּשָׁה, דְּעָלָה אֲתָמַר אִין קְדוּשָׁה פְּחוּת מְעַשְׂרָה, וְדָא אִיהוּ כִי כְּתָר. ל, וַיִּחְלֹם וְהִנֵּה סֵלֶם מְצַב אֲרָצָה (בראשית כח יב). דָּא שְׂכִינְתָּא תְּתַאָּה, וְרֵאשׁוּ מְגִיעַ הַשְּׂמִימָה דָּא שְׂכִינְתָּא עֲלָאָה, וְהִנֵּה מְלֵאכֵי אֱלֹהִיִּים דָּא מִי, עוֹלָיִם בְּלִי וַיּוֹרְדִים בְּנִי, דְּאֲתָמַר בְּהָ (ישעיה יד יב) אִידָּ נְפִלְתָּ מִשְׁמַיִם הִלַּל בְּן שָׁחַר, אֲתָמַר בְּיָה וַיּוֹרְדִים בּוּ.

ח יֵשׁ לָהּ שְׁלֵשָׁה גְגוֹת, וְהֵם וִי וִי וִי שְׁפִלוּלִים בְּחִיִּי עוֹלָמוֹת. ח' הִיא פּוֹתְרַת חֲלוּמוֹת טוֹבִים בְּטִי, וְהֵרִי פְּרִשׁוּהָ, שְׁחֲלוּם טוֹב מְצַד שֶׁל הָאוֹת ט', שֶׁהִיא סְבִיב לָהּ, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרוּהוּ, חֲלוּם טוֹב רְאִיתָ - וְדָאִי מְשָׁם זֶה בָּא. מְשׁוּם שְׁאוֹת ט' הִיא סְפִירָה תְּשִׁיעִית מְלֻמְעָלָה לְמַטָּה, ח' סְפִירָה שְׂמִינִית מְמַטָּה לְמַעְלָה, ח' מְצַד שֶׁל אוֹת א', י' סְפִירָה עֲשִׂירִית, עֲשִׂירִית הָאִיפָּה. כְּשִׁיּוֹרְדַת ח' אֶלֶיָּהּ, נְעֻשִׁית חִיִּי, וְהָאוֹת י' כְּשִׁעוּלָה עִם כ', נִקְרָאת כְּתָר עֲלִיוֹן, וְעֲלִיוֹ נֶאֱמַר כְּתָר יִתְּנוּ לָךְ יְהוּיָה אֱלֹהֵינִי, אֲבָא וְאֲמָא, מְלֵאכֵי הַמוֹנִי מַעְלָה - אֱלוֹ נְשָׁמוֹת שְׁהוּן מְלֵאכֵי מְצַד הַמְּלָכוֹת, יַחַד כְּלָם קְדָשָׁה לָךְ יִשְׁלָשׁוּ, קְדָשָׁה וְדָאִי שְׂכִינָה, לָךְ יִשְׁלָשׁוּ - אֱלוֹ שְׁלֵשֶׁת הָאֲבוֹת שְׁהֵם קְדוּשָׁה קְדוּשָׁה קְדוּשָׁה. יְהוּיָה צְבָאוֹת, מַה זֶה צְבָאוֹת? אֱלוֹ שְׁנֵי נְבִיאֵי אֲמַת. מְלֵא כֹל - זֶה צְדִיק. הָאֲרָץ כְּבוֹדוֹ - זֹו שְׂכִינָה, שְׂכִינָה קְדָשָׁה שְׁעֵלֶיָּהּ נֶאֱמַר, אִין קְדָשָׁה פְּחוּת מְעַשְׂרָה. וְזֶהוּ כִי כְּתָר. ל - וַיִּחְלֹם וְהִנֵּה סֵלֶם מְצַב אֲרָצָה - זֹו הַשְּׂכִינָה הַתְּחַתּוֹנָה, וְרֵאשׁוּ מְגִיעַ הַשְּׂמִימָה - זֹו הַשְּׂכִינָה הָעֲלִיוֹנָה, וְהִנֵּה מְלֵאכֵי אֱלֹהִיִּים - זֶה מִי, עוֹלָיִם בְּלִי וַיּוֹרְדִים בְּנִי, שְׁנֶאֱמַר בְּהָ אִידָּ נְפִלְתָּ מִשְׁמַיִם הִילַל בְּן שָׁחַר. נֶאֱמַר בּוּ וַיּוֹרְדִים בּוּ.

אָבֵל בְּסִי, בְּהָ סֵלְקִין, בְּגִין דְּאִיהִי סִינָה, אִיהִי סִינָה לְסֵלְקָא בְּלִי, ע בְּהָ מְסִתְּכֵל וּבִיָּה מְצַפָּה, וְרָזָא דְּמַלְּהָ וְכֹל עֵין לָךְ תְּצַפָּה, פ - בְּהָ כֹל לְשׁוֹן לָךְ תְּשַׁבַּח, בְּזִמְנָא דְּסֵלְקִי לְאַתְרֵיהָ, וְכִי כְּעֵין לֹא מְשַׁבְּחִין לִיָּה כֹל לְשׁוֹן, לֹא, עַד דְּיִתְקַיִים קָרָא (זכריה יד ט) וְהִנֵּה יְהוּיָה לְמַלְּךְ, לְמַלְּךְ וְדָאִי בְּאֵת לִי, וּבְהָהוּא זִמְנָא יִתְקַיִים כֹּל פְּהָ וְכֹל לְשׁוֹן יִתְּנוּ הֵדֵר לְמַלְּכוּתָךְ.

אָבֵל בְּסִי, בְּהָ עוֹלָיִם, מְשׁוּם שְׂכִינָה סִינָה, הִיא סִינָה לְעֵלוֹת בְּלִי. ע - בְּהָ מְסִתְּכֵל וּבּוּ מְצַפָּה. וְסוּד הַדְּבָר - וְכֹל עֵין לָךְ תְּצַפָּה. פ - בְּהָ כֹל לְשׁוֹן לָךְ תְּשַׁבַּח, בְּזִמְנָן שְׁעוּלָה לְמַקּוֹמוֹ. וְכִי כְּעֵת לֹא מְשַׁבְּחִים אוֹתוֹ כֹּל לְשׁוֹן? לֹא, עַד שְׂיִתְקַיִים הַכְּתוּב וְהִנֵּה הִי לְמַלְּךְ, לְמַלְּךְ וְדָאִי, בְּאוֹת לִי, וּבְאוֹתוֹ זִמְנָן יִתְקַיִים כֹּל פְּהָ וְכֹל לְשׁוֹן יִתְּנוּ הֵדֵר לְמַלְּכוּתָךְ.

צ בְּהָהוּא זִמְנָא אֲתָמַר בְּהָ (משלי יד לד) צְדָקָה תְּרוֹמֵם גּוֹי, וְלִית צְדָקָה אֶלְאָ צְלוּתָא הָא אוֹקְמוּהוּ, וְאִיהִי אִימָא עֲלָאָה דְּנַחְתָּא לְגַבֵּי צְדָק וְאֲתַעְבִּידַת

צְדָקָה, וְאֵתְכַלִּיל יִיָּהּ בְּתַרְוִיָּהּ בְּצַדִּיק וּצְדָקָה, ק בְּהֵהוּא זְמַנָּא יִסְלָקוּן לִיהּ קָלִין דְּצִלוֹתֵינוּ קָלִין דְּאוֹרֵייתָא, וּבְהֵהוּא זְמַנָּא יְהֵא הַקּוֹל קוֹל יַעֲקֹב.

צ - בְּאוֹתוֹ זְמַן נֶאֱמַר בְּהּ צְדָקָה תְּרוּמָס גוֹי, וְאִין צְדָקָה אֶלָּא תְּפִלָּה, הָרִי פְּרִשׁוּהוּ, וְהִיא אִם הֶעֱלִינָה שְׂיֹרְדַת אֶל הַצְּדָק וְנַעֲשִׂית צְדָקָה, וְנִכְלָל יִיָּהּ בְּשִׁנְיָהֶם, בְּצַדִּיק וּצְדָקָה. ק - בְּאוֹתוֹ זְמַן יַעֲלוּ אוֹתוֹ הַקּוֹלוֹת שֶׁל הַתְּפִלוֹת, הַקּוֹלוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה, וּבְאוֹתוֹ זְמַן יְהִיֶּה הַקּוֹל קוֹל יַעֲקֹב.

ר רֵאשׁוֹן לְצִיּוֹן הִנֵּה הִנָּם וְלִירוּשָׁלַם מְבַשֵּׁר אֶתְּנוּ (ישעיה מא כז). ש בְּהּ שְׁלוֹם שְׁלוֹם לְרַחוּק וְלִקְרוֹב אָמַר יְהוֹיָה וּרְפָאֵתֵינוּ (שם נז יט), לְרַחוּק שְׁנִתְקַרַב, דְּקְרוֹב קְרוֹב (נ"א דרחוק רחוק) הָנֹה. ת בְּהּ (איכה ד כב) תַּם עֹנֵךְ בַּת צִיּוֹן, לֹא יוֹסִיף לְהִגְלוֹתֵךְ:

ר - רֵאשׁוֹן לְצִיּוֹן הִנֵּה הִנָּם וְלִירוּשָׁלַם מְבַשֵּׁר אֶתְּנוּ. ש - בְּהּ שְׁלוֹם שְׁלוֹם לְרַחוּק וְלִקְרוֹב אָמַר יְהוֹיָה וּרְפָאֵתֵינוּ. לְרַחוּק שְׁנִתְקַרַב, שְׁקְרוֹב קְרוֹב (שרחוק רחוק) הִיָּה. ת - בְּהּ תַּם עֹנֵךְ בַּת צִיּוֹן לֹא יוֹסִיף לְהִגְלוֹתֵךְ.

הקדמה אחרת לתקוני הזהר

דף יז ע"א

(דף יז ע"א) בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִיִּים וְגוֹמֵר, כְּתִיב (דניאל יב ג) הַמְשַׁכְּלִים יִזְהִירוּ כְּזֹהֵר הַרְקִיעַ וְגוֹמֵר, אֱלִין אִינוּן רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי וְחִבְרִיו, רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיה, וְרַבִּי אַבָּא, וְרַבִּי יוֹסִי, וְרַבִּי חִיָּיא, וְרַבִּי יַצְחָק, וְשְׁאָר חִבְרָא, דְּאִזְדַּהְרוּ זִהִירוּ לְעֵילָא כְּזֹהֵר הַרְקִיעַ, מֵאִי כְּזֹהֵר, אֶלָּא כִּד עֲבָדוּ הָאִי חִבּוּרָא, אִסְתַּכְּמוּ עֲלֵיהּ לְעֵילָא, וְקָרְאוּ לִיהּ סִפְרָא הַזֵּהֵר, וּמְצַדִּיקֵי הַרְבִּים בֵּיהּ יְהוֹן נְפִישִׁין כְּפַכְבִּים לְעוֹלָם וָעֶד, דְּלֹא אֶתְחַשְׁיָד נְהוּרָא דְלְהוֹן לְעַלְמִים וְלְעַלְמֵי עֲלָמִין, בְּהֵהוּא זְמַנָּא דְּאֶתְחַבֵּר הָאִי חִבּוּרָא, רְשׁוּתָא אֶתְיָהִיב לְאֶלְיָהוּ לְאַסְכְּמָא עִמָּהוֹן בֵּיהּ, וְלִכְל מְאָרֵי מְתִיבְתָא דְלְעֵילָא וְתַתָּא, וְכָל חִיָּלִין דְּמִלְאָכִין עֲלָאִין, וְנִשְׁמַתִּין עֲלָאִין, לְמַהוּי עִמָּהוֹן בְּאַסְכְּמוּתָא וְרַעוּתָא כְּחַדָּא.

בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִיִּים וְגוֹמֵר. כְּתוּב הַמְשַׁכְּלִים יִזְהָרוּ כְּזֹהֵר הַרְקִיעַ
וְגו', אֵלֹהִים רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי וְחִבְרִיו - רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּנוֹ, וְרַבִּי אַבְא
וְרַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי חִיָּיא וְרַבִּי יֶצְחָק וְשְׁאָר הַחֲבָרִים, שֶׁהִזְהִירוּ זֹהֵר לְמַעַלָּה
כְּזֹהֵר הַרְקִיעַ. מַה זֶה כְּזֹהֵר? אֵלֶּא כְּשֶׁעָשׂוּ אֶת הַחֲבוּר הַזֶּה, הִסְכִּימוּ
עָלָיו לְמַעַלָּה, וְקָרְאוּ לוֹ סֵפֶר הַזֶּה. וּמִצְדִּיקֵי הַרְבִּים בּוֹ יֵהְיוּ רַבִּים
כְּכּוֹכְבֵים לְעוֹלָם וָעֶד, שֶׁלֹּא יִחְשִׂיד הָאֹר שֶׁלָּהֶם לְעוֹלָם וּלְעוֹלָמֵי
עוֹלָמִים. בְּאוֹתוֹ זְמַן שֶׁהִתְחַבֵּר הַחֲבוּר הַזֶּה, נִתְּנָה רְשׁוּת לְאַלְיָהוּ
לְהִסְפִּים עִמָּם בּוֹ, וְלִכְלֹ בְּעָלֵי הַיְשִׁיבָה שֶׁלְמַעַלָּה וּלְמַטָּה וְכָל חֵילוֹת
הַמְּלָאכִים הָעֲלִיוֹנִים, וּנְשָׁמוֹת עֲלִיוֹנוֹת, לְהִיּוֹת עִמָּם בְּהֵם בְּהִסְכָּמָה
וְרָצוֹן כְּאַחַד.

פְּתַח אֲלִיָּהוּ וְאַמֵּר, רַבּוֹן עֲלָמִין דְּאַנְתָּ הוּא חַד וְלֹא בְּחִשְׁבֹן, אַנְתָּ הוּא עֲלָאָה
עַל כָּל עֲלָאִין, סְתִימָא עַל כָּל סְתִימִין, לִית מְחֻשְׁבָּה תְּפִיסָא בְּדָ כָּלְל, אַנְתָּ
הוּא דְאַפִּיקַת עֶשֶׂר תְּקוּנִין, וְקָרִינָן לֹון עֶשֶׂר סְפִירָן, לְאַנְהָגָא בְּהוֹן עֲלָמִין
סְתִימִין דְּלֹא אֲתַגְלִיין, וְעֲלָמִין דְּאַתַּגְלִיין, וּבְהוֹן אֲתַכְּסִיאַת מְבַנֵי נְשָׂא,
וְאַנְתָּ הוּא דְקָשִׁיר לֹון, וּמִיַּחַד לֹון, וּבְגִין דְּאַנְתָּ מְלָגָאוּ, כָּל מָאן דְּאַפְרִישׁ חַד
מִן חֲבָרִיהַ מְאֵלִין עֶשֶׂר, אֲתַחֲשִׁיב לִיהַ כְּאַלּוֹ אֲפְרִישׁ בְּדָ.

וְאַלִין עֶשֶׂר סְפִירָן אֵינּוֹן אֲזִלִין כְּסִדְרָן, חַד אַרְיָד, וְחַד קֶצֶר, וְחַד בֵּינוּנִין,
וְאַנְתָּ הוּא דְאַנְהִיג לֹון, וְלִית מָאן דְּאַנְהִיג לָדָּ, לֹא לְעִילָא וְלֹא לְתַתָּא וְלֹא
מִכָּל סְטָרָא, לְבוּשִׁין תְּקִינַת לֹון, דְּמַנְיָהוּ פְּרַחִין נְשָׁמַתִין לְבַנֵי נְשָׂא, וְכַמְּהַ
גּוּפִין תְּקִינַת לֹון, דְּאַתְקָרִיאֻ גּוּפָא לְגַבֵי לְבוּשִׁין דְּמַכְּסִיין עֲלִיהוֹן,
וְאַתְקָרִיאֻ בְּתַקּוּנָא דָּא, חֶסֶד דְּרוּעָא יְמִינָא, גְּבוּרָה דְּרוּעָא שְׁמָאלָא,
תְּפָאֲרַת גּוּפָא, נְצַח וְהוֹד תְּרִין שׁוֹקִין, וְיִסוּד סִיּוּמָא דְּגּוּפָא אוֹת בְּרִית קִדְשׁ,
מְלָכוּת פֶּה תּוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה קָרִינָן לִיהַ.

חֲכָמָה מוֹחָא אִיהוּ מְחֻשְׁבָּה מְלָגוֹ, בִּינָה לְבָא וּבָה הֵלֵב מִבִּין, וְעַל אֵלִין תְּרִין
כְּתִיב (דְּבָרִים כֹּט כח) הַנְּסֻתְרוֹת לִיהוּיָה אֱלֹהֵינִין, כְּתָר עֲלִיוֹן אִיהוּ כְּתָר
מְלָכוּת, וְעֲלִיָּה אֲתַמֵּר (ישעיה מו ז) מְגִיד מִרְאשִׁית אַחֲרִית, וְאִיהוּ קַרְקַפְתָּא
דְּתַפְלִי, מְלָגוֹ אִיהוּ יוּ"ד הִיא וְאִיו הִיא, דְּאִיהוּ אֲרַח אֲצִילוֹת, אִיהוּ שְׁקִין
דְּאִילָנָא בְּדְרוּעוֹי וְעַנְפוֹי, כְּמִיָּא דְּאַשְׁקִי לְאַילָנָא, וְאַתְרַבֵּי בְּהַהוּא שְׁקִין.

דף יז ע"ב

רַבּוֹן הָעוֹלָמִים, אַנְתָּ הוּא עֲלַת הָעֲלוֹת, סִבַּת הַסְּבוֹת, דְּאַשְׁקִי לְאַילָנָא
בְּהַהוּא נְבִיעוֹ, וְהַהוּא נְבִיעוֹ אִיהוּ כְּנִשְׁמַתָּא לְגּוּפָא, דְּאִיהוּ חִיִּים לְגּוּפָא, וּבְדָ
לִית דְּמִיוֹן וְלִית דְּיוֹקְנָא מִכָּל מַה דְּלָגוֹ וּלְבָר, וּבְרֵאֲתָ שְׁמִיָּא וְאַרְעָא,
וְאַפִּיקַת מְנַהוֹן שְׁמֻשָּׂא וְסִיְהָרָא וְכַכְּבִיא וּמְזִלִי, וּבְאַרְעָא אֲלָנִין וְדִשְׁאִין
וּגְנָתָא דְּעָדוֹ וְעֶשְׂבִין וְחִיוּוֹן וְעוֹפִין וְנוֹנִין וּבְנֵי נְשָׂא, לְאַשְׁתַּמוּדְעָא בְּהוֹן

עלאין, ואיך יתנהגון בהון עלאין ותתאין, ואיך אשתמודעאן מעלאי ותתאי, ולית דינע בך כלל. (דף יז ע"ב) ובר מינד לית יחידא בעלאי ותתאי, ואנת אשתמודע אדון על כלא, וכל ספירן כל חד אית ליה שם ידיע, ובהון אתקריאו מלאכיא, ואנת לית לך שם ידיע, דאנת הוא ממלא כל שמהן, ואנת הוא שלימו דכלהו, וכד אנת תסתלק מנהון, אשתארו פלהו שמהן כגופא בלא נשמתא.

אנת חכים ולא בחכמה ידיעא, אנת הוא מבין ולא מבינה ידיעא, לית לך אתר ידיעא אלא לאשתמודעא תוקפך וחילך לבני נשא, ולאחזאה לון איך אתנהיג עלמא בדינא וברחמי, דאינון צדק ומשפט, כפוס עובדיהון דבני נשא, דין איהו גבורה, משפט עמודא דאמצעיתא, צדק מלכותא קדישא, מאזני צדק תרין סמכי קשוט, הון צדק אות ברית, כלא לאחזאה איך אתנהיג עלמא, אבל לאו דאית לך צדק ידיעא דאיהו דין, ולאו משפט ידיעא דאיהו רחמי, ולאו מפל אלון מדות כלל.

קום רבי שמעון ויתחדשון מלון על ידך, דהא רשותא אתיהיב לך לגלאה רזין טמירין על ידך, מה דלא אתיהיב רשו לגלאה לשום בר נש עד כעון, קם רבי שמעון פתח ואמר, לך יהו"ה הגדולה והגבורה וכו' (ד"ה א כט יא), עלאין שמעו אינון דמיכין דחברון, ורעיא מהימנא אתערין משנתכון, הקיצו ורננו שוכני עפר (ישעיהו כו יט), אלון אינון צדיקיא דאינון מסטרא דההוא דאתמר בה (שיר ה ב) אני ישנה ולבי ער, ולאו אינון מתים, ובגין דא אתמר בהון הקיצו ורננו וכו', הקיצו אנת ואבהון, רעיא מהימנא אתער אנת ואבהון לאתערוותא דשכינתא דאיהי ישנה בגלותא, דעד כעון צדיקיא כלהו דמיכין ושינתא בחוריהון.

מיד יהיבת שכינתא תלת קלון לגבי רעיא מהימנא, ויימא ליה קום רעיא מהימנא, דהא עלך אתמר (שיר ה ב) קול דודי דופק לגבאי בארבע אתון דיליה, ויימא בהון, פתחי לי אחותי רעיתי יונתי תמתי, דהא תם עונך בת ציון, לא יוסיף להגלותך (איכה ד כב).

שראשי נמלא טל (שיר ה ב), מאי נמלא טל אלא אמר קודשא בריך הוא, אנת חשיבת דמיומא דאתחרב בי מקדשא דעאלנא בביתא דילי, ועאלנא בישובא, לאו הכי, דלא עאלנא כל זמנא דאנת בגלותא, הרי לך סימנא שראשי נמלא טל, הי"א שכינתא בגלותא, שלימו דילה וחיים דילה איהו טל, ודא איהו יו"ד הי"א וא"ו, והי"א איהי שכינתא דלא מחושבון ט"ל, אלא יו"ד הי"א וא"ו, דסליקו אתון לחשבון ט"ל, דאיהו מליא לשכינתא מנביעו דכל מקורין עלאין, מיד קם רעיא מהימנא, ואבהון קדישין עמיה, עד פאן רזא דיחודא, מפאן ואילך פרשתא קדמא דסתרי אורייתא.

פתח רבי שמעון ואמר, בראשית ברא אלהיים, סוד יהו"ה ליריאין ובריתו להודיעם (תהלים כה יד), סו"ד אלון אינון שבעין אנפין, דאתפרש מלת בראשית בהאי פרשתא.

פֶּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר: בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִיִּים, סוּד יְהוּיָה לִירְאִיו
וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעֵם. סוּיִד אֱלוֹ הֵם שְׁבַעִים פְּנִים שֶׁהִתְפָּרְשָׁה מִלֶּת
בְּרֵאשִׁית בְּפָרְשָׁה הַזֹּה.

קדמאה

תקונא

דף יח ע"א

בְּרֵאשִׁית, בִּי רֵאשִׁית, זֶה הַשַּׁעַר לִיהוּיָה צְדִיקִים יָבֹאוּ בּוֹ (תהלים קיח ט), דָּא
אִיהוּ תַרְעָא דְצְדִיקָא, דְאִית לֹוּ רְשׁוֹ לְאֶעְלָא תַמָּן, וְאַחֲרָנִין וּדְלָאוּ אִינוּן
(דף יח ע"א) צְדִיקָא, אֲתִדְחִינָן מִתַּמָּן, בְּהַ רְשִׁימִין וּמְצוּיָרִין וּמִתְחַקְקִין
דְיוֹקְנִין דְעֶלְאִין וְתַתְּאִין, צִיּוּרָא דְאָדָם רְשִׁימָא תַמָּן, וְאִיהוּ דְמוֹת אָדָם,
רְשִׁימָא דְאֲרִיָּה תַמָּן לִימִינָא, וְרְשִׁימָא דְשׁוּר לְשְׁמַאלָא, וְרְשִׁימָא דְנִשְׂרָא
בְּאֲמֻצְעֵתָא, וְרָזָא דְמַלְכָּה וּדְמוֹת פְּנִיָּהּ פְּנִי אָדָם, וּפְנִי אֲרִיָּה אֶל הַיְמִין
לְאַרְבַּעַתָּם וְכוּ' (יחזקאל א ט), לְכֹל חַיּוֹתָא אַרְבַּע אַנְפִּין, אֶלִין אַרְבַּע אַתְּנוּן
דְשִׁמָּא קְדִישָׁא דִיהוּיָה, דְנִהִיר בְּהוּן, מְלָכָא דְכֹלְהוּ חַיּוּן דָּא אָדָם, דְאִיהוּ
יוּיִד הִיא וְאִיו הִיא, דְסָלִיק בְּחֻשְׁבוֹן חַד, דְמוֹת אָדָם דָּא שְׁכִינְתָּא קְדִישָׁא,
דְאִיהוּ דְיוֹקְנִיהָ.

תיקון ראשון בְּרֵאשִׁית, בִּי רֵאשִׁית, זֶה הַשַּׁעַר לְהִי צְדִיקִים יָבֹאוּ בּוֹ.
זֶהוּ שַׁעַר הַצְדִיקִים שְׁיֵשׁ לָהֶם רְשׁוֹת לְהַכְנִס לְשָׁם, וְאַחֲרִים וְשְׂאִינָם
צְדִיקִים נְדָחִים מִשָּׁם, בּוֹ רְשׁוּמִים וּמְצִיָּרִים וְחֻקִּיקִים דְמוֹת שֶׁל
עֲלִיּוֹנִים וְתַתְּוֹנִים, הַצִּיּוּר שֶׁל אָדָם רְשׁוּם שָׁם, וְהוּא דְמוֹת אָדָם,
הַרְשָׁם שֶׁל אֲרִיָּה שָׁם לְיָמִין, וְרְשָׁם שֶׁל שׁוּר לְשְׁמַאל, וְרְשָׁם שֶׁל נִשְׂרָא
בְּאֲמֻצְעָא, וְסוּד הַדְּבָר - וּדְמוֹת פְּנִיָּהּ פְּנִי אָדָם, וּפְנִי אֲרִיָּה אֶל הַיְמִין
לְאַרְבַּעַתָּם וְכוּ'. לְכֹל חַיָּה אַרְבַּע פְּנִים, אֱלוֹ אַרְבַּע אוֹתִיּוֹת שֶׁל הַשֵּׁם
הַקְּדוֹשׁ שֶׁל יְהוּיָה שְׁמַאִיר בָּהֶם. הַמְּלֻךְ שֶׁל כָּל הַחַיּוֹת זֶה אָדָם, שֶׁהוּא
יוּיִד הִיא וְאִיו הִיא שְׁעוֹלָה בְּחֻשְׁבוֹן אַחַד. דְמוֹת אָדָם זֶה הַשְּׁכִינָה
הַקְּדוֹשָׁה, שֶׁהִיא דְמוֹתוֹ.

איהי חותם דיליה, ועלה אתמר (שיר חו) שימני כחותם על לבך, דהכי אמרת שכנתא, אף על גב דאנת תסתלק לעילא, דיוקנד לא אתעדי מנאי לעלם, כההוא חותם דבההוא אתר דאתדבק ביה רשימו דמארי חותמא, לא אתעדי מניה דיוקנא דחותמא, לאשתמודעא ביה, ובגין כך אמרה כנסת ישראל בגלותא, שימני כחותם על לבך, כרשימו דתפלין דיד דאינון לקבל לבא, כחותם על זרועך, כתפלין דרישא דאינון תלין רצועין לכל סטרין על לבא ודרועא, ובהון אינון רשימין דאינון עמיה דקודשא בריך הוא, ועוד שימני כחותם דא חותם דאות ברית קדש, והוא אות ברית שבת קדש וימים טובים.

היא חותם שְלו, דמות שְלו, ועליה נאמר שימני כחותם על לבך. שְכך אמרה השכינה, שאף על גב שאתה תסתלק למעלה מהעולם, דמותך לא תזוז ממני לעולם, כמו אותו חותם שבאותו מקום שנדבק בו רשם של בעל החותם, לא יזה ממנו הדמות של החותם להיות ניכר, ולכן אמרה כנסת ישראל בגלות, שימני כחותם על לבך, כציור התפלין של יד שהן כנגד הלב. כחותם על זרועך, כמו תפלין של ראש שתלויות רצועות לכל הצדדים על הלב והזרוע, ובהן רשומים אלו שהם עמו של הקדוש ברוך הוא. ועוד, שימני כחותם על לבך, זהו חותם של אות ברית קדש, והוא אות ברית שבת קדש וימים טובים.

כי עזה כמות אהבה, תקיפא איהי אפרשותא דקודשא בריך הוא ושכינתא מישראל, כפרישו דנשמתא ורוחא ונפשא מגופא, ותו כי עזה כמות אהבה, כד ישראל מיחדין שמא דקודשא בריך הוא ברחימו, ואמרי הבוחר בעמו ישראל באהבה, קשה כשאול קנאה דקודשא בריך הוא דאיהי מקני עליהו, בזמנא דיפקון מן גלותא, דאיהו יהא בההוא זמנא קנא ונוקם ובעל חמה, רשפיה רשפי אש, בההוא זמנא יתער שמאלא בשלהובין דיליה, דאנון רשפי אש, שלהבת י"ה, ויוקיד כמה היכלין דבתי עבודה זרה, ויטול נוקמין מעמלק, דאיהו אומי בתרין אתון דשמא קדישא דאינון י"ה, לנטלא נוקמא מניה, הדא הוא דכתוב (שמות יז טו) ויאמר כי יד על פס י"ה, ודא איהו רשפי אש שלהבת י"ה.

כי עזה כמות אהבה - חזקה היא הפרדת הקדוש ברוך הוא והשכינה מישראל כמו הפרדת הנשמה ורוח ונפש מהגוף. ועוד, כי עזה כמות אהבה - כשישראל מיחדים את שם הקדוש ברוך הוא באהבה ואומרים הבוחר בעמו ישראל באהבה, קשה כשאול קנאה של הקדוש ברוך הוא שהוא מקנא עליהם בזמן שיצאו מהגלות, שהוא יהיה באותו זמן קנא ונוקם ובעל חמה, רשפיה רשפי אש. באותו הזמן יתעורר השמאל בשלהבות שלו, שהם רשפי אש שלהבת י"ה, וישרף כמה היכלות של בתי עבודה זרה ויטל נקמות מעמלק, שהוא

נִשְׁבַּע בְּשֵׁתֵי הָאוֹתִיּוֹת שֶׁל הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ, שֶׁהֵם יִיָּהּ, לְטוֹל נִקְמָה מִמֶּנּוּ.
זֶהוּ שְׁפָתוֹב וַיֹּאמֶר כִּי יָד עַל כֶּס יִיָּהּ, וְזֶהוּ רִשְׁפֵי אֵשׁ שֶׁלְהִבֵּת יִיָּהּ.

וַיִּשְׁרָאֵל אֶמְרִין, רַבּוֹן עֲלֵמָא, אָף עַל גַּב דְּאַנָּא בְּגִלּוּתָא מְרַחֲקָא מִמְּדָ, שִׁימְנִי
כְּחוּתָם עַל לְבָבָ, וְלֹא יִתְעַדֵי מִינָן דִּיּוֹקְנָ, דְּאִיְהִי חוּתָם דִּילָ, שְׁכִינְתָא
דִּילָ, דְּבִגִינָה אֲנִתְ הוּיִת דְּכִיר לָן בְּגִלּוּתָא, וְחוּתְמָא דְּקוּדְשָא בְּרִיָּד הוּא
וַדַּאי אִיְהִי שְׁכִינְתָא.

וַיִּשְׁרָאֵל אוֹמְרִים, רַבּוֹן הָעוֹלָם, אָף עַל גַּב שְׂאֲנִי בְּגִלּוּת רְחוּקָה מִמְּדָ,
שִׁימְנִי כְּחוּתָם עַל לְבָבָ, וְלֹא תִזוּז מֵאַתְּנּוּ דְּמוּתְךָ, שֶׁהִיא הַחוּתָם שְׁלָךְ,
הַשְּׁכִינָה שְׁלָךְ, שֶׁבְּגִלְלָה הֵייתְ זֹכֵר אוֹתְנּוּ בְּגִלּוּת, וְהַחוּתָם שֶׁל הַקְּדוֹשׁ
בְּרִיָּד הוּא וַדַּאי הִיא הַשְּׁכִינָה.

בְּרַאשִׁית בְּרָא, ב' אִיְהִי וַדַּאי, בָּהּ פְּתַחַת אוֹרִיָּתָא בְּב', וַדַּאי בְּרַאשִׁית ב'י
רַאשִׁית, ב' אִיְהוּ וַדַּאי, אוֹצָרָא דְּכֻלָּא, עֲלָה אֲתָמֶר (ישעיהו לג ו) יִרְאֵת יִיָּהּ הִיא
אוֹצָרוֹ:

בְּרַאשִׁית בְּרָא, ב' הִיא וַדַּאי, בָּהּ פְּתַחַה הַתּוֹרָה בְּב', וְזוֹ בְּרַאשִׁית, ב'י
רַאשִׁית, ב' הִיא וַדַּאי, הָאוֹצָר שֶׁל הַכֹּל, עֲלֶיהָ נֹאמֶר יִרְאֵת ה' הִיא
אוֹצָרוֹ.

[ודא תקונא תניינא]

(בראשית, זמנין סגיאין אינון באורייתא ראשית, וכל חד אתפרש באתריה, קדמאה איהו יהו"ה קנני
ראשית דרכו (משלי ח כב), ודא אורייתא, דאית בה טעמי ונקודי ואתוון, וכמה פקודין דעשה ולא
תעשה, דכלהו תליין בשם יהו"ה, הדא הוא דכתיב (שמות ג טו) זה שמי לעלם וכו', שמיי עם י"ה
שסי"ה, זכר"י עם ו"ה רמ"ח, שסי"ה משמאלא מדחילו דגבורה אתיהיבו, פחד יצחק).

וְזֶה תִּיקוּן שְׁנֵי (בראשית, פעמים רבות יש בתורה ראשית, וכל אחד התפרש במקומו.
הראשון הוא - יהו"ה קנני ראשית דרכו, וזו התורה שיש בה טעמים ונקודות ואותיות, וכמה מצוות
עשה ולא תעשה, שכלן תלויות בשם יהו"ה. זהו שכתוב זה שמי לעלם וכו'. שמיי עם י"ה - שלש

מאות ששים וחמש, זכר"י עם ו"ה - מאתים ארבעים ושמונה. שלש מאות ששים וחמש משמאל,
מיראת הגבורה נתנו, פחד יצחק).

[תקונא תליתאה] תקונא תניינא

דף יח ע"ב

בראשית, תמן ירא'ית, מה אשתאר מאינון אתנון, ש"ב, ורזא דמלה שב
(דף יח ע"ב) ביראת יהו"ה, ואם לית דחילו לית חכמה, כמה דאוקמוה אם
אין יראה אין חכמה, בגין דיראה היא אוצרא לחכמה, איהי גניזו דילה,
איהי טמירו דילה, איהי ביתא דמלכא.

(תיקון שלישי) תיקון שני - בראשית, שם ירא'ית. מה נשאר מאותן
אותיות? ש"ב, וסוד הדבר - שב ביראת ה', ואם אין יראה אין חכמה,
כמו שבארנו אם אין יראה אין חכמה. משום שיראה היא אוצר
לחכמה, היא הגניזה שלה, היא הטמנה שלה, היא בית המלך.

ודא תקונא תליתאה כגוונא דא

בראשית, רא"ש ב"ית, ורזא דמלה בחכמה יבנה בית (משלי כד ג), ומאן דבעי
למחזי למלכא, לית ליה רשו למחזייה אלא בביתיה, ורזא דמלה חכמה
לא אשתמודעא אלא בביתיה.

וזה תיקון שלישי - מו זה בראשית רא"ש ב"ית, וסוד הדבר - בחכמה
יבנה בית. ומי שרוצה לראות את המלך, אין לו רשות לראותו אלא
בביתו, וסוד הדבר - החכמה לא נודעת אלא בביתו.

כְּגוֹנָא דָּא עֲמוּדָא דְאִמְצָעִיתָא דְאִהוּ יְהוּ"ה, לָא אֲשַׁתְּמוּדַע לְנָבִיא וְחוּזָה אֶלָּא בְּהִיכְלִיהָ, דְאִהוּ אֲדַנִּי, וְרָזָא דְמַלְכָּה וַיֵּי בְּהִיכַל קְדֻשׁוֹ (חֲבִקוּק ב כ), וְאִיהִי כְּלִילָא מְשַׁבְּעָה הִיכְלִין, מְשַׁבְּעָה אַרְעִין, וְעַלִּיָּהּ אָמַר דָּוִד (שִׁם קטו טו) אֶתְהַלֵּךְ לִפְנֵי יְהוּ"ה בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים, וְעֲמוּדָא דְאִמְצָעִיתָא אִיהוּ כְּלִיל שְׁבַע רְקִיעִין, וְעַלִּיָּהּ אָמַר דָּוִד (שִׁם קטו טז) הַשָּׁמַיִם שָׁמַיִם לִיהוּ"ה, וְלִית יְדִיעָה כָּלִל בְּמַלְכָּא וּבְמַלְבוּשֵׁיהָ וּבְתַקוּנֵיהָ לְבַר נֶשׁ בְּעַלְמָא, עַד דִּיעוּל לְבֵיתֶיהָ וּלְהִיכְלִיהָ, דְאִיהִי ב', וְעַלָּה אֶתְמַר (ישעיהו נו ז) כִּי בֵּיתִי בַּיִת תִּפְלֶה יִקְרָא לְכָל הָעַמִּים.

כְּמוֹ זֶה הָעֲמוּד הָאִמְצָעִי, שֶׁהוּא יְהוּ"ה, לֹא נוֹדַע לְנָבִיא וְחוּזָה אֶלָּא בְּהִיכְלוֹ שֶׁהוּא אֲדַנִּי, וְסוּד הַדְּבָר - וְהוּ' בְּהִיכַל קְדֻשׁוֹ, וְהִיא כְּלוּלָה מְשַׁבְּעָה הִיכְלוֹת, מְשַׁבְּעָה אַרְצוֹת, וְעַלִּיהֶם אָמַר דָּוִד אֶתְהַלֵּךְ לִפְנֵי יְהוּ"ה בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים. וְעֲמוּד הָאִמְצָעִי הוּא כּוֹלֵל שְׁבַע רְקִיעִים, וְעַלִּיהֶם אָמַר דָּוִד הַשָּׁמַיִם שָׁמַיִם לִיהוּ"ה, וְאִין יְדִיעָה כָּלִל בְּמַלְבוּשׁוֹ וּבְתַקוּנׁוֹ לְבָן אָדָם בְּעוֹלָם עַד שְׁיִכְנַס לְבֵיתוֹ וּלְהִיכְלוֹ, שֶׁהִיא ב', וְעַלִּיהָ נֶאֱמַר כִּי בֵּיתִי בַּיִת תִּפְלֶה יִקְרָא לְכָל הָעַמִּים.

וּמָאן דְאִהוּ אָדָם בְּדִיוֹקְנָא דְעֲמוּדָא דְאִמְצָעִיתָא, עַלִּיהָ נֶאֱמַר אִין תִּפְלָתוֹ שֶׁל אָדָם נִשְׁמַעַת אֶלָּא בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, וְהָא אוּקְמוּהָ מְאִירֵי מִתְנִיתִין, וּמָאן דְנָטִיר בְּרִית, אֶתְקָרִי אִישׁ תַּמִּים, וְתַמְן בְּרֵאשִׁית, בְּרִיית אִישׁ, דְנָטִיר לִיהָ מְאִישׁ דְגִיְהֶנֶס, אֲבָל מָאן דְאֶתְעַסַּק בְּאוּרִייתָא וְנָטִיר לָהּ, אֶתְקָרִי אָדָם, בְּדִיוֹקְנָא דְהָהוּא דְלַעִילָא, הָדָא הוּא דְכְּתִיב (ישעיה מד יג) כְּתַפְאֶרֶת אָדָם לְשֶׁבֶת בַּיִת, תָּא חֲזִי, כָּל מָאן דְנָטִיר אוֹת בְּרִית, דִּיוֹקְנֵיהָ רְשִׁים בְּשִׁכְנֵתָא וְצָדִיק, וּמָאן דְאֶשְׁתַּדַּל בְּאוּרִייתָא, דִּיוֹקְנֵיהָ רְשִׁים בְּעֲמוּדָא דְאִמְצָעִיתָא:

וּמִי שֶׁהוּא אָדָם בְּדַמּוֹת הָעֲמוּד הָאִמְצָעִי, עָלְיוֹ נֶאֱמַר אִין תִּפְלָתוֹ שֶׁל אָדָם נִשְׁמַעַת אֶלָּא בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, וְהָרִי פְרֻשׁוּהָ בְּעַלִּי הַמְּשָׁנָה, וּמִי שְׁשׁוּמֵר בְּרִית נִקְרָא אִישׁ תַּמִּים, וְשִׁם בְּרֵאשִׁית בְּרִיית אִישׁ, שְׁשׁוּמֵר אוֹתוֹ מְאִישׁ הַגִּיְהֶנֶס. אֲבָל מִי שֶׁמִּתְעַסֵּק בְּתוֹרָה וְשׁוּמֵר אוֹתָהּ נִקְרָא אָדָם, בְּדַמּוֹת שֶׁל אוֹתוֹ שְׁלֻמְעָלָה, זֶהוּ שְׁכֵתוֹב כְּתַפְאֶרֶת אָדָם לְשֶׁבֶת בַּיִת. בֵּא רְאֵה, כָּל מִי שְׁשׁוּמֵר אוֹת הַבְּרִית, דְמּוֹתוֹ רְשׁוּמָה בְּשִׁכְנֵה וְצָדִיק, וּמִי שֶׁמִּשְׁתַּדַּל בְּתוֹרָה, דְמּוֹתוֹ רְשׁוּמָה בְּעֲמוּד הָאִמְצָעִי.

תקונא רביעאה

בְּרֵאשִׁית, כְּתִיב (תהלים קיח יט) פְּתַחוּ לִי שַׁעֲרֵי צְדָק אָבִא בְּסֵם אוֹדָה יְיָ, פְּתַחוּ לִי דָא אֵינוֹן תְּרִין עַפְעַפֵּי עֵינָא, דְּאֵינוֹן פְּתַחִין וְסֻגְרִין, וְעַלֵּיהוּ אֲתַמַּר (שמות כה כ) וְהָיוּ הַכְּרוּבִים פְּרָשֵׁי כְנָפַיִם לְמַעַלָּה, אֲלֵין תְּרִין כְּרוּבֵי עֵינָא, פְּרָשֵׁי כְנָפַיִם עַפְעַפֵּי עֵינָא, וְעוֹד פְּתַחוּ לִי שַׁעֲרֵי צְדָק אֲלֵין אֵינוֹן תְּרִין עֵינִין, בְּזַמְנָא דְּאֵינוֹן מְסַתְּפְלִין בְּאַרְח מִיִּשְׂרָאֵל, אֲתַמַּר בְּהוֹן וּפְנִיָהֶם אִישׁ אֶל אַחִיו, וּבְזַמְנָא דְּלֹא אֵינוֹן מְסַתְּפְלִין בְּאַרְח מִיִּשְׂרָאֵל, הָא נְחָשׁ עַקְלָתוֹן תַּמּוֹן, עַלֵּיהּ אֲתַמַּר (רות א יז) כִּי הַמּוֹת יִפְרִיד וְגוֹמַר.

תקון רביעי - בְּרֵאשִׁית, כְּתוּב פְּתַחוּ לִי שַׁעֲרֵי צְדָק אָבִא בְּסֵם אוֹדָה יְיָ. פְּתַחוּ לִי - אֵלוֹ שְׁנֵי עַפְעַפֵּי הָעֵין שֶׁהֵם פּוֹתְחִים וְסוֹגְרִים, וְעַלֵּיהֶם נֶאֱמַר וְהָיוּ הַכְּרוּבִים פְּרָשֵׁי כְנָפַיִם לְמַעַלָּה. הַכְּרוּבִים, אֵלוֹ שְׁנֵי כְרוּבֵי הָעֵין, פְּרָשֵׁי כְנָפַיִם - עַפְעַפֵּי הָעֵין. וְעוֹד, פְּתַחוּ לִי שַׁעֲרֵי צְדָק, אֵלוֹ הֵם שְׁתֵּי הָעֵינִים. בְּזַמַּן שֶׁהוּא מְסַתְּפְלוֹת בְּדַרְדָּרָא יִשְׂרָאֵל, נֶאֱמַר בְּהֵם וּפְנִיָהֶם אִישׁ אֶל אַחִיו, וּבְזַמַּן שֶׁאֵינֶם מְסַתְּפְלִים בְּדַרְדָּרָא יִשְׂרָאֵל, הָרִי נְחָשׁ עַקְלָתוֹן שֶׁם, עָלָיו נֶאֱמַר כִּי הַמּוֹת יִפְרִיד וְגוֹמַר.

תַּלְתָּ גּוֹנֵי עֵינָא אֵינוֹן תַּלְתָּ אַבְהוֹן, דְּאֲתַמַּר בְּהוֹן (שמות ו יד) אֵלֶּה רָאשֵׁי בֵּית אֲבוֹתֶם, בַּת עֵין דְּאִיְהִי דְקִיקָא זְעִירָא, דָּא שְׂכִינְתָּא דְאֲשַׁתְּתַּפַּת בְּאַבְהוֹן, וְעַלֵּיהּ אֲתַמַּר (תהלים יז ח) שְׁמַרְנִי כְּאִישׁוֹן בַּת עֵין, וְכֹלֵא בְרָזָא דְבְּרֵאשִׁית, תַּמּוֹן רָאשֵׁי תַּמּוֹן בֵּית.

שְׁלֹשֶׁת צְבָעֵי הָעֵין הֵם שְׁלֹשֶׁת הָאֲבוֹת, שְׁנֶאֱמַר בְּהֵם אֵלֶּה רָאשֵׁי בֵּית אֲבוֹתֶם. בַּת עֵין שֶׁהִיא דְקִיקָא קְטַנָּה, זוֹ שְׂכִינָה שְׁמִשְׁתַּתְּפַת בְּאַבְהוֹת, וְעַלֵּיהּ נֶאֱמַר שְׁמַרְנִי כְּאִישׁוֹן בַּת עֵין, וְהַכֹּל בְּסוּד שֶׁל בְּרֵאשִׁית, שֶׁם רָאשֵׁי, שֶׁם בֵּית.

קָם רַבִּי שְׁמַעוֹן עַל רַגְלוֹי וְאָמַר, רַבּוֹן עֲלַמִּין אֲפַתַּח עֵינֵי לְאַסְתַּתְּפְּלָא בְּהוֹן לְעִילָא, אָבִא בֵּינֵם בְּאַרְבַּעִים וּתְרִין אַתְוֹן דְּשִׁמְא מְפָרֵשׁ, לְמַנְדַּע כָּל אֶת וְאֶת עַל (דף יט ע"א) תִּיקוּנִיהּ, בְּרֵאשִׁית וְכוּ', וְהָאֲרָץ הִתְהַוְתָּה וְבָהוּ, וְאֵינוֹן אֲבִיג ית"ץ, קר"ע שט"ן, נג"ד יכ"ש, בט"ר צת"ג, חק"ב טני"ע, יג"ל פז"ק, שק"ו צי"ת, בְּרוּךְ שֶׁם כְּבוֹד מְלָכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד, כָּל אֶת וְאֶת אֵית לִיהּ מֵאֲמַר וְאֵית לִיהּ נְתִיב, עֶשֶׂר אֲמִירָן אֵינוֹן, וְלִיב שְׂבִילִין, וְכֹלֵהוּ תַלְיִין מִן אִי"ה, וְדָא אִיְהוּ אָבִא בְּסֵם אוֹדָה יְיָ (תהלים קיח יט) אִי"ה בְּחוּשְׁבָן אוֹדָה

י"ה, י"ה חכמה ובינה, א' כתר עלאה, ואנון שבע ספירן כלילן בשבע שמקו.

קס רבי שמעון על רגליו ואמר: רבון העולמים, פתח עיני להסתכל בהם למעלה, אבא ב"ס בארבעים ושתיים אותיות של השם המפרש, לדעת כל אות ואות על תקונה, בראשית וכו' והארץ היתה תהו ובהו, והם: אביג ית"ץ, קריע שט"ן, נג"ד יכ"ש, בט"ר צת"ג, חק"ב טני"ע, יג"ל פז"ק, שק"ו צי"ת, ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. לכל אות ואות יש מאמר ויש לה נתיב. עשר אמירות הן ול"ב שבילים, וכלם תלויים מן אי"ה. וזהו אבא ב"ס אודה י"ה. אי"ה בחשבון אוד"ה י"ה. י"ה חכמה ובינה, א' כתר עליון, ואותו שבע ספירות כלולות בשבעה שמות.

וכלו כלילת לון בת שבע, ולית ספירה מכלהו ספירן דיהא לה רשו לארקא ברכאן ולאשפעא לתתאין, אלא בבת שבע, בגין דאיהי קשורא דכלהו ספירן, דאי ספירן הוו מריקין לבר מינה הנה פרודא, ובגין דא לית רשו לארקא ספירה לשום אתר בר מינה, לגבי תתאין, ובגין דא אתמר בה (ירמיה ט כב) אל יתהלל חכם בחכמתו וגומר, כי אם בזאת, בזאת יבא אהרן אל הקדש (ויקרא טז א), דלית רשו לנביא וחכימא למנדע לעילא שום מדע אלא בה, ובגינה אתמר (שמות יט א) ומשה עלה אל האלהים, ודוד בגינה אמר (תהלים קלב ד) אם אתן שנת לעיני לעפעפי תנומה, עד אמצא מקום ליהו"ה, איהו שלימו דאדם, שלימו דיחודא, שלימו דשמא קדישא, שלימו דכל ספירה וספירה:

ואת כלם כוללת בת שבע, ואין ספירה מכל הספירות שיהיה לה רשות להוריק ברכות ולהשפיע לתחתונים אלא בבת שבע, משום שהיא הקשר של כל הספירות, שאם הספירות היו מריקות מחוץ לה, היה פרוד. ומשום זה אין רשות לשום ספירה להריק לשום מקום פרט לה, אל התחתונים, ומשום כך נאמר בה אל יתהלל חכם בחכמתו וגומר, כי אם בזאת. בזאת יבא אהרן אל הקדש, שאין רשות לנביא וחכם לדעת למעלה שום מדע אלא בה, ובשבילה נאמר ומשה עלה אל האלהים, ודוד אמר בגללה אם אתן שנת לעיני לעפעפי תנומה עד אמצא מקום ליהו"ה, הוא שלמות האדם, שלמות היחוד, שלמות השם הקדוש, שלמותה של כל ספירה וספירה. תיקון חמישי

תקונא חמישאה

בְּרֵאשִׁית, בִּי רֵאשִׁית, נְקוּדָה בְּהִיכְלִיָּה, וְהָאֵי נְקוּדָה אִיהִי מְחַשְׁבָּה סְתִימָא,
אֲדֵהֲכִי הָא אֵלֵיהּ אֲזִדְמֵן לְגַבֵּיהּ דְּרַבֵּי שְׁמַעוֹן, אָמַר לִיה רַבֵּי רַבִּי, וְהָא בִּי
פְתִיחָא אִיהִי, אִם כֵּן בְּמַאי אִיהִי מְחַשְׁבָּה סְתִימָא בְּה, אֶלָּא בְּרִישׁ
הוֹרְמְנוּתָא דְּמִלְכָא, בּוֹצִינָא דְּקַרְדִּינוּתָא, כַּד מְדִיד מְשִׁיחָא, הָאֵי נְקוּדָה,
נְפִיק מִינָה קו, דְּסִתִּים נִיצוּצָא, הֵהִיא מְחַשְׁבָּה כְּגוּוֹנָא דָא ס, בְּקַדְמִיתָא
אִיהִי מִיִּם סְתִימָא, וְכַד אֲתַפְּשֵׁט קו דְּאִיהִי וִי מִן הַמְדָה, אִיהִי אֲתַפְּתַחַת
וְאֲתַעְבִּידַת בִּי, וְדָא בְּרֵאשִׁית בִּי רֵאשִׁית, נְקוּדָה בְּהִיכְלִיָּה.

בְּרֵאשִׁית, בִּי רֵאשִׁית, נְקוּדָה בְּהִיכְלוֹ, וְהִנְקֻדָה הַזֶּה הִיא מְחַשְׁבָּה
סְתוּמָה. בִּינְתִים הֵנָּה אֵלֵיהּ מְזִדְמֵן אֶל רַבֵּי שְׁמַעוֹן. אָמַר לוֹ: רַבֵּי רַבִּי,
וְהָרִי בִי הִיא פְתוּחָה, אִם כֵּן, בְּמָה הַמְחַשְׁבָּה סְתוּמָה בְּה? אֶלָּא בְּתַחֲלַת
שְׁלִטוֹן וּמְשָׁלַת הַמְלָךְ, הַנִּיצוּץ הַקָּשָׁה, כְּשֶׁמְדַד הַחֶבֶל, הִנְקֻדָה הַזֶּה
יָצָא מִמֶּנָּה קו שֶׁהִסְתִּיר הַנִּיצוּץ אוֹתָהּ מְחַשְׁבָּה כְּמוֹ זֶה: ס. בְּהִתְחַלָּה
הִיא מִיִּם סְתוּמָה, וְכִשְׁהִתְפֹּשֵׁט הַקו שֶׁהוּא וִי מִהַמְדָה, הִיא נִפְתַּחָה
וְנַעֲשְׂתָה בִי, וְזֶה בְּרֵאשִׁית, בִּי רֵאשִׁית, נְקוּדָה בְּהִיכְלוֹ.

וְכַד אִיהִי ס סְתִימָא, אִיהִי מִיִּם רַבְתָּא מְלִסְרָבָה הַמְשָׁרָה (ישעיה ט ו),
וְאֲתַעְבִּידַת עֲזָקָא, וּבְגִינָה אֲתַמַּר לְגַבֵּי כְּלָה, תְּהֵא לִי מְקוּדְשָׁת בְּטַבְעַת זֹו
ס, וְעֵלָה אֲתַמַּר קוּטְרָא בְּגוּלְמָא, נְעוּץ בְּעֲזָקָא, וְאִיהִי לָא חוּוֹר וְלָא סוּמְק
וְלָא אוּכְס וְלָא יְרוּק וְלָא גּוּוֹן כְּלָל, וְכַד אֲתַפְּשֵׁטָא לְאַנְהָרָא, אִיהִי עֲבִידַת
גּוּוֹנִין לְאַנְהָרָא.

וְכִשְׁהִיא ס סְתוּמָה, הִיא מִיִּם גְּדוּלָה מְלִסְרָבָה הַמְשָׁרָה, וְנַעֲשִׂית
טַבְעַת, וּבְגִלְלָה נְאָמַר אֶל הַכְּלָה, תְּהֵא לִי מְקוּדְשָׁת בְּטַבְעַת זֹו ס, וְעֵלִיָּה
נְאָמַר, הַקָּשָׁר בְּהִתְגַּלְמוּתוֹ נְעוּץ בְּטַבְעַת, וְהִיא לָא לְבָנָה וְלָא אֲדָמָה
וְלָא שְׁחָרָה וְלָא יְרָקָה וְלָא שׁוּם צְבַע כְּלָל, וְכִשְׁמִתְפֹּשֵׁטָת לְהָאִיר, הִיא
עוֹשָׂה גּוּוֹנִים לְהָאִיר.

וְרָזָא דְמָלְהָ עוֹטָה אֹר כְּשִׁלְמָה כּוֹי (תהלים קד ב), כִּד אִיהִי אֹר מְעוּטָף וְלֹא אֲתַפְשֵׁט, וְאִיהוּ סְתִים, אֲתַקְרִי אֲוִיר, אֹר סְתִים בְּאֵת יוֹיִד, נְקוּדָה בְּהִיכְלִיהָ, כִּד אֲפִיק יִי מְאֹוִיִר, אֲתַגְלָא אֲוִיר, וְדָא אִיהוּ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִיִים יְהִי אֹר (בראשית א ג), וְחִמְשׁ זְמַנִּין אֹר אִינוּן בְּעוּבְדָא דְבְרָאשִׁית, וְאִינוּן הִי, וְעַלִּיהוּ אֲתַמַּר (ישעיה מ יב) מִי מִדְּד בְּשַׁעְלוּ מִים, וְדָא דְרוּעָא יְמִנָא, וְאִיהוּ גְוֹן חֲנוּר, וְשְׁמִים בְּזָרְת תַּכְּוֹן, דָּא דְרוּעָא שְׁמָאֲלָא, דָּאִיהוּ גְוֹן סוּמְק, וְכָל בְּשַׁלִּישׁ עֶפְר הָאֲרָץ, דָּא גוּפָא עֲמוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא, וְדָא גְוֹן יְרוּק, וְשַׁקֵּל בְּפֶלְס הָרִים (דף יט ע"ב) וּגְבָעוֹת בְּמֵאזְנִים, תַּרְי סְמְכִי קְשׁוּט, וְהֵאִי הִי אִיהִי אֲתַפְשֵׁט לְאֲנְהָרָא בְּחִמְשׁ גְּוֹנִין, דְּאִינוּן חִמְשׁ זְמַנִּין אֹר, יִי אִיהִי מְדָה דִּילָהּ, הִי עֲלָהּ חִמְשׁ אֹר, הִי תַתְּאָה חִמְשׁ גְּוֹנִין דְּנְהָרִין בְּהוֹן חִמְשׁ אֹר, וְכִד אֲתַפְשֵׁט הִי עֲלָהּ לְאֲנְהָרָא בְּהִי תַתְּאָה, בְּחִמְשׁ גְּוֹנִין (דנהרין) דִּילָהּ, מִיִּד אֲתַפְשֵׁט וִי לְגַבְהָ, וְדָא אִיהוּ נוֹטָה שְׁמִים כְּפִרְיעָה, דְּוַדָּאִי כִּד אִיהִי נְהִירָא בְּגוֹנִין דִּילָהּ, אֲתַמַּר בְּהִי (בראשית ט טז) וְרֹאִיתִיהָ לְזָכוֹר בְּרִית עוֹלָם, וְרֹאִיתִיהָ בְּתַכְשִׁיטָהָ, כְּכֹלָה דְּמַתְקִשְׁטָא לְגַבִּי בְּעֲלָהּ, וּמִיִּד נוֹטָה שְׁמִים כְּפִרְיעָה, דָּאֲתִי בְּעֲלָהּ לְגַבְהָ.

וְסוּד הַדְּבָר - עוֹטָה אֹר כְּשִׁלְמָה וְכוּי, כְּשֶׁהִיא אֹר מְעוּטָף וְלֹא מְתַפְשֵׁט, וְהוּא נְסִתָּר, נְקָרָא אֲוִיר, אֹר נְסִתָּר בְּאוֹת יוֹיִד, נְקוּדָה בְּהִיכְלוֹ, כְּשִׁמּוּצִיא יִי מְאֹוִיִר נְתַגְלָה אֲוִיר, וְזֵהוּ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִיִים יְהִי אֹר, וְחִמְשׁ פְּעַמִּים אֹר יֵשׁ בְּמַעֲשֵׂה בְרָאשִׁית, וְהֵם הִי, וְעַלִּיהֶם נֹאמַר מִי מִדְּד בְּשַׁעְלוּ מִים, וְזוֹ זְרוּעַ יְמִין, וְהוּא גְוֹן לְבוֹ, וְשְׁמִים בְּזָרְת תַּכְּוֹן - זוֹ זְרוּעַ שְׁמָאֲל, שְׁהוּא צְבַע אָדָם, וְכָל בְּשַׁלִּישׁ עֶפְר הָאֲרָץ - זֶה הַגּוֹף, הַעֲמוּד הָאֲמַצְעִי, וְזֶה גְוֹן יְרוּק, וְשַׁקֵּל בְּפֶלְס הָרִים וּגְבָעוֹת בְּמֵאזְנִים - שְׁנֵי עֲמוּדֵי אֶמֶת, וְהִי הִזוֹ מְתַפְשֵׁט לְהֵאִיר בְּחִמְשָׁה גְּוֹנִים, שְׁהֵם חִמְשׁ פְּעַמִּים אֹר, יִי הִיא מְדָה שְׁלָהּ, הִי עֲלִיוֹנָה חִמְשָׁה אֹר, הִי תַחְתּוֹנָה חִמְשָׁה גְּוֹנִים שְׁמֵאִירִים בְּהֵם חִמְשָׁה אֹר, וְכִשְׁמַתְפְּשֵׁט הִי הַעֲלִיוֹנָה לְהֵאִיר בְּהִי תַחְתּוֹנָה בְּחִמְשַׁת הַגְּוֹנִים (שְׁמֵאִירִים) שְׁלָהּ, מִיִּד מְתַפְשֵׁט וִי אֲלִיהָ, וְזֵהוּ נוֹטָה שְׁמִים כְּפִרְיעָה, שְׁוַדָּאִי כְּשֶׁהִיא מְאִירָה בְּגוֹנִיהָ, נֹאמַר בְּהִי וְרֹאִיתִיהָ לְזָכוֹר בְּרִית עוֹלָם, וְרֹאִיתִיהָ בְּתַכְשִׁיטָהָ, כְּמוֹ כֹלָה שְׁמַתְקִשְׁטָא לְבַעֲלָהּ, וּמִיִּד נוֹטָה שְׁמִים כְּפִרְיעָה, שְׁבָא אֲלִיהָ בְּעֲלָהּ.

וְדָא אִיהוּ רָזָא דְקוּ הַמְּדָה דְאִיהוּ וִי, מֵהֵהִיא מְדָה דְאִיהִי יִי, וְלְבַתֵּר דְאִיהִי נְטִלָא שְׁמָא קְדִישָׁא, אֲתַעֲבִידַת אִיהִי מְדָה מִתַּתָּא לְעִילָא.

וְזֵהוּ סוּד שְׁל קוּ הַמְּדָה שְׁהוּא וִי, מֵאוֹתָהּ מְדָה שְׁהִיא יִי, וְאַחַר שְׁהִיא נוֹטֶלֶת אֶת הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ, הִיא נַעֲשִׂית מְדָה מִמְטָה לְמַעֲלָה.

כְּמָה דְנִקּוּדָה יי אִיהִי מִדָּה לְעֶשֶׂר יְרִיעוֹן, כִּדְ אִיהִי אִמָּה מְסֻטְרָא דְאוֹת וי, כְּלִילָא מְעֶשֶׂר אִמּוֹת, הִדָּא הוּא דְכְתִיב (שְׁמוֹת כו טז) עֶשֶׂר אִמּוֹת אֲרָדְ הַקָּרֶשׁ, וְדָא יי, וְאִמָּה ה' עֲלָאָה, וְחֲצִי הָאִמָּה ה' תַּתְּאָה, אֲרָדְ הִירִיעָה הָאֲחַת דָּא וי, וְאִמָּי אֲתִקְרִי ה' תַּתְּאָה חֲצִי הָאִמָּה, בְּגִין דְאֲתִקְרִי מִצָּה פְרוּסָה לְחַם עוֹנִי.

כְּמוֹ שְׁנִקְדָּה יי הִיא מִדָּה לְעֶשֶׂר יְרִיעוֹת, כִּדְ הִיא אִמָּה מִצַּד הָאוֹת וי כְּלוּלָה מְעֶשֶׂר אִמּוֹת. זֶהוּ שְׁכַתּוּב עֶשֶׂר אִמּוֹת אֲרָדְ הַקָּרֶשׁ, וְזֶה יי, וְאִמָּה ה' עֲלִיוֹנָה, וְחֲצִי הָאִמָּה ה' תַּתְּחוֹנָה. אֲרָדְ הִירִיעָה הָאֲחַת זו וי. וְלָמָּה נִקְרְאוֹת ה' הַתַּתְּחוֹנָה חֲצִי הָאִמָּה? מְשׁוּם שְׁנִקְרְאוֹת מִצָּה פְרוּסָה, לְחַם עוֹנִי.

וְהֵאֵי נִקּוּדָה כִּד סְלִקָא לְגַבֵּי א' דְאִיהוּ אֲוִירָא סְתִימָא, אֲתִקְרִי קַמִּי, קוּמְץ סְתִימָא, בְּגִין וְקַמְץ הִכְהוֹן מְשָׁם מְלֵא קַמְצוֹ (וויקרא ב ט), וְאִיהִי מְחֻשְׁבָּה סְתִימָא, ס סְתִימָא, מִפְתַּחָא דִילָהּ מָאֵי נִיהוּ פְתִיחָא, וְדָא וי, וְאִיהוּ נְטוּי כְּגוֹנָא דָּא [צִיּוֹר] (נ"א), כִּד אֲתִפְרִישׁ מִנִּקּוּדָה אִיהוּ רְקִיעַ פְּתוּחַ וְדָאֵי.

וְכִשְׁעוּלָה הִנִּקְדָּה הַזֶּה אֵל א' שְׁהוּא אֲוִיר סְתִימָא, נִקְרָא קַמִּי, קַמְץ סְתִימָא, בְּגִלְל וְקַמְץ הִכְהוֹן מְשָׁם מְלֵא קַמְצוֹ, וְהִיא מְחֻשְׁבָּה סְתִימָא, ס סְתִימָא. מִי הוּא הַמְפַתַּח שְׁלָהּ? פְּתִיחָא, וְזֶה וי, וְהוּא נְטוּי כְּמוֹ זֶה (צִיּוֹר לְמַעַל) כְּשֶׁנִּפְרָד מִהִנִּקְדָּה, הוּא רְקִיעַ פְּתוּחַ וְדָאֵי.

נְטוּי עַל רְאשֵׁי הַחֲמִיָּה דְאִיהִי נִיצוּצָא דְקַמִּי, הִדָּא הוּא דְכְתִיב (יחזקאל א כב) וְדַמּוֹת עַל רְאשֵׁי הַחֲמִיָּה רְקִיעַ, מָאֵן חֲמִיָּה דָּא מְלָכוֹת, דְאִיהִי נִיצוּץ לְתַתָּא מִן רְקִיעַ, כְּגוֹנָא דָּא א (נ"א) מָאֵן רְקִיעַ דָּא צְדִיק, וְהֵאֵי אִיהִי חֲמִיָּה אֲשֶׁר תַּחַת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, רְאשֵׁי הַחֲמִיָּה דְלְתַתָּא נִצַּח וְהוּד.

נְטוּי עַל רְאשֵׁי הַחֲמִיָּה, שְׁהִיא נִיצוּץ שֶׁל קַמִּי, זֶהוּ שְׁכַתּוּב וְדַמּוֹת עַל רְאשֵׁי הַחֲמִיָּה רְקִיעַ. מִי הַחֲמִיָּה? זֶה מְלָכוֹת, שְׁהִיא נִיצוּץ לְמַטָּה מִן רְקִיעַ כְּמוֹ זֶה א (צִיּוֹר) מִי הָרְקִיעַ? זֶה צְדִיק, וְזֶהֱי הַחֲמִיָּה אֲשֶׁר תַּחַת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל. רְאשֵׁי הַחֲמִיָּה שְׁלֵמָטָה - נִצַּח וְהוּד.

וְאִית חֲמִיָּה עֲלָאָה כְּגוֹנָא דָּא [צִיּוֹר] וְדָא יי עֲלָאָה דְאִיהִי עַל הָרְקִיעַ, וְאִיהִי מְחֻשְׁבָּה עֲלָאָה, כְּתֵר בְּרִישָׁא דְכָלָה, רְקִיעַ דִילָהּ וי עֲלָאָה, וְהֵאֵי אִיהִי עֲטָרַת תַּפְאָרַת, רְאשֵׁין דִילָהּ תַּרְיִן דְרוּעִין.

וַיֵּשׁ חַיָּה עַל־יוֹנָה כְּמוֹ זֶה : וְזֶה י', שְׁהִיא עַל־יוֹנָה, שְׁהִיא עַל הַרְקִיעַ, וְהִיא מִחֲשָׁבָה עַל־יוֹנָה, כְּתֵר בְּרֹאשׁ הַכֶּלֶה. הַרְקִיעַ שְׁלָה ו' עַל־יוֹנָה, וְזוֹ הִיא עֲטֻרַת תְּפֹאֶרֶת. הַרְאִשִּׁים שְׁלָה שְׁתֵּי זְרוּעוֹת.

וְאִיהִי עֲטֻרָה בְּרֹאשׁ אָבָא וְאִמָּא, וְאִיהִי כְּתֵר עַלְאָה וְדָאִי, וְרִישֵׁין דִּילָה לְעִילָא אֵינּוֹן אָבָא וְאִמָּא, אִיהִי י' בְּכָל אֶתֶר, קוֹצָא דִּילָה לְעִילָא, וְגִיּו דִּילָה בְּאֲמָצְעִיתָא, וְסוֹפָא דִּילָה לְתַתָּא, כְּלָלָא דְאֶתְוֹן דְּשִׁמָּא מְפָרֵשׁ.

וַיֵּשׁ עֲטֻרָה בְּרֹאשׁ אָבָא וְאִמָּא, וְהִיא כְּתֵר עַל־יוֹן וְדָאִי, וְהַרְאִשִּׁים שְׁלָה לְמַעְלָה הֵם אָבָא וְאִמָּא, הִיא י' בְּכָל מְקוֹם, הַקּוֹץ שְׁלָה לְמַעְלָה, וְגִיּוּ בְּאֲמָצְעַי, וְסוֹפָה לְמַטָּה. הַכָּלֶל שֶׁל אוֹתוֹת הַשֵּׁם הַמְּפָרֵשׁ.

רִישָׁא דִּילָה לְעִילָא בְּרָזָא דְטַעֲמִי, וְגִיּו דִּילָה בְּאֲמָצְעִיתָא בְּרָזָא (נִיָּא כִּלְלָא) דְאֶתְוֹן, גּוֹפָא לְתַרְוִיָּהּ, וְקוֹצָא דִּילָה לְתַתָּא בְּרָזָא דְנִקּוּדִי, וְלְתַתָּא אִיהִי הָאִי נִקּוּדָה מִיָּם נוֹקְבִין, וְלְעִילָא מִיָּם דְכּוֹרִין, רְקִיעַ בְּאֲמָצְעִיתָא כְּגוֹנוֹנָא דָא א, עַלָּה אֶתְמַר (בְּרֵאשִׁית א ו) וְיִהִי מִבְּדִיל בֵּין מִיָּם לְמִיָּם.

הַרְאִשׁ שְׁלָה לְמַעְלָה בְּסוּד הַטַּעֲמִים, וְגִיּוּ בְּאֲמָצְעַי בְּסוּד (כִּלְל) הָאוֹתוֹת, גּוֹף לְשִׁנְיָהֶם, וְקוֹצָה לְמַטָּה בְּסוּד הַנִּקּוּדוֹת, וְלְמַטָּה הַנִּקּוּדָה הַזֶּה הִיא מִיָּם נִקְבִיִּים, וְלְמַעְלָה מִיָּם זְכָרִיִּים, הַרְקִיעַ בְּאֲמָצְעַי כְּמוֹ זֶה : א. עַלָּה נֶאֱמַר וְיִהִי מִבְּדִיל בֵּין מִיָּם לְמִיָּם.

וְהִיא אִיהִי מִחְלוּקַת שְׁהִיא לְשֵׁם שְׁמִיָּם, דְאִיהִי סוֹפָה לְהַתְקַיִּים, וְלֹאֲעֵלָא שְׁלֹם וְיַחֲוּדָא בְּתַרְוִיָּהּ, וְלֹא מִחְלוּקַת דְּפְרוּדָא, כְּגוֹן מִחְלוּקַת קַרְח וְעֵדְתוֹ בְּאֶהְרֹן, וּמִחְלוּקַת הָאִי דְאִיהִי לְשֵׁם שְׁמִיָּם, בְּגִין דְּמִיָּם תְּתַאֲוִן אֵינּוֹן בּוֹכִין וְאֶמְרִין אָנּוּ בְּעִיִן לְמַהּוֹי קָדָם מְלָכָא עֲלֵת הָעֵלוֹת, וּבְעֵן לְסַלְקָא לְעִילָא, רְקִיעַ אֶפְרִישׁ בֵּינֵיָּהּ, עַד דְּעֲלֵת הָעֵלוֹת שׁוּי לּוֹן שׁוּי, י' מִסְטָרָא דָא, וְי' מִסְטָרָא דָא, ו' בְּאֲמָצְעִיתָא, כְּגוֹנוֹנָא דָא יוֹיִי דְאִיהִי א, וְאֵלִין כְּלָהּוּ קַרְבִּין לְעֵלֵת הָעֵלוֹת, וְרָזָא דְמַלְאָה וַיַּעַשׂ אֱלֹהִיִּים אֶת שְׁנֵי הַמְּאֹרוֹת הַגְּדוֹלִים, וְאֵינּוֹן שׁוּי, הַדָּא הוּא דְכְּתִיב (יִשְׁעִיָּה ל כֵּא) וְהָיָה אֹר הַלְבָנָה כְּאֹר הַחֲמָה.

וְזוֹהִי מִחְלַקַת שְׁהִיא לְשֵׁם שְׁמִיָּם, שְׁהִיא סוֹפָה לְהַתְקַיִּים וְלְהַכְנִיִּים שְׁלֹם וְיַחֲוּד בְּשִׁנְיָהֶם, וְלֹא מִחְלַקַת שְׁל פְרוּד כְּמוֹ מִחְלַקַת קַרְח וְעֵדְתוֹ עִם אֶהְרֹן, וּמִחְלַקַת הַזֶּה שְׁהִיא לְשֵׁם שְׁמִיָּם, מְשׁוּם שְׁהַמִּיָּם הַתְּחַתּוֹנִים בּוֹכִים וְאֶמְרִים, אָנּוּ רוֹצִים לְהִיּוֹת לְפָנֵי הַמְּלָךְ עֲלֵת הָעֵלוֹת, וְרוֹצִים

לעלות למעלה. הרקיע מפריד ביניהם, עד שעלת העלות שם אותם שוים, יי מצד זה, ויי מצד זה, וי באמצע, כמו זה: יוי, שהיא א. וכל אלו קרובים לעלת העלות, וסוד הדבר - ויעש אלהיים את שני המאורות הגדולים, והם שוים. זהו שפתוב והיה אור הלבנה כאור החמה.

דף כ ע"א

תא חזי קמ"ץ איהו סתים באת יי מכל סטרא, עילא ואמצעיתא ותתא, ודא קומץ סתים בתלת ספירן, פתיחו דיליה איהו בחמש אור, דאינון חמש אצבעאן עלאין ואינון הי עלאה, (דף כ ע"א) חמש אאאא, דאנון אור אור אור אור, חמש זמנין, חמש נהורין דעובדא דבראשית, ונקודא דלהון אאאא חמש דסלקין לעשר.

תקונא חמישאה בא וראה, קמ"ץ הוא סתים באות יי מכל צד, מעלה אמצע ומטה, וזה הקמץ סתים בשלש ספירות. הפתיחה שלו הוא בחמשה אור, שהם חמש האצבעות העליונות, והם הי עליונה, חמש אאאא, שהם אור אור אור אור, חמש פעמים, חמשה אורות של מעשה בראשית, והנקוד שלהם אאאא, חמש שעולים לעשר.

ורזא דמלה והנה אנחנו מאלמים וגומר, והנה קמה אלמתי וגם נצבה (בראשית לו ז), דא אי בחל"ם, דאיהו לעילא מכל נקודין, בקומה זקיף, וביה אסתלק (נ"א אסתכל) יוסף בחלמא, וכן יעקב, הדא הוא דכתיב (שם כח יב) ויחלם והנה סלם מצב ארצה וראשו מגיע השמימה, דא א דאיהו ראש, והנה מלאכי אלהיים עולים ויורדים בו, אמרו מארי מתניתין, עולים תרי, ויורדים תרי, ואנון אאאא.

וסוד הדבר - והנה אנחנו מאלמים וגומר, והנה קמה אלמתי וגם נצבה. זה אי בחל"ם, שהוא למעלה מכל הנקודות, בקומה זקופה, ובו התעלה (הסתכל) יוסף בחלום, וכן יעקב. זהו שפתוב ויחלם והנה סלם מצב ארצה וראשו מגיע השמימה. זה א שהוא ראש. והנה מלאכי אלהיים עולים ויורדים בו, אמרו בעלי המשנה, עולים שנים ויורדים שנים, והם אאאא.

בראש כל האותיות, כמו זה: ש, ועל האבן הזו אמר רבי עקיבא לחבריו, כשתגיעו לאבני שיש טהור, אל תאמרו מים מים.

ואיהי קוצא דכל אתון, ב כגוונא דא ד, קוץ דכל את ואת, שיעור קומה דילהון ו', מעילא לתתא ומתתא לעילא, ורזא דמלה מקצה השמים ועד קצה השמים (דברים ד א), ורזא דא לך יי הגדלה והגבורה והתפארת וגומר (ד"ה א כח), לך יי הממלכה דא מלכות, דאיהי בכלא.

והיא הקוץ של כל האותיות. ב כמו זה ד. קוץ של כל אות ואות, שיעור קומה שלהן ו' ממעלה למטה וממטה למעלה, וסוד הדבר - מקצה השמים ועד קצה השמים, וזה סוד לך יהו"ה הגדלה והגבורה והתפארת וגומר. לך יהו"ה הממלכה - זו מלכות, שהיא בכל.

ואיהו צפצוף עופין קדישין, דאתמר בהון (קהלת י ב) כי עוף השמים יוליך את הקול, צפצוףא דכל צפרין דאינון נשמתין קדישין, דמצפצפין בכמה צלותין, שיחת חיוון דאינון ת"ח, ובגינה אתמר (בראשית כד סג) ויצא יצחק לשוח בשדה וכו', ולית שיחה אלא צלותא.

והיא צפצוף של העופות הקדושים, שנאמר בהם כי עוף השמים יוליך את הקול, הצפצוף של כל הצפרים, שהן נשמות קדושות שמצפצפים בכמה תפלות, שיחת חיות, שהם תלמידי חכמים, ובגללה נאמר ויצא יצחק לשוח בשדה וכו', ואין שיחה אלא תפלה.

ובגינה אתמר תפלת שחרית חובה, תפלת ערבית רשות, דאיהו רשו דלילה בפני עצמה, ובגין דא לית לה קביעות בלילה דדמניא לגלותא, אלא זמנין אשתכחת תמן וזמנין לא אשתכחת.

ובגללה נאמר, תפלת שחרית חובה, תפלת ערבית רשות, שהיא רשות הלילה בפני עצמה, ומשום כך אין לה קביעות בלילה, שדומה לגלות, אלא פעמים נמצאת שם ופעמים אין נמצאת.

זכאה איהו מאן דפגע בה, כגון יעקב דאתמר ביה (שם כח יא) ויפגע במקום וילן שם עמה כי בא השמש, עד דאתא בעלה ונטיר לה, ובת תמן עמה, מתמן ואילך קבעיה חובה.

אֲשֶׁר־י מִי שֶׁפּוֹגֵשׁ אוֹתָהּ, כְּמוֹ יַעֲקֹב שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם וַיִּלֶן שָׁם עִמָּה כִּי בָּא הַשֶּׁמֶשׁ, עַד שֶׁבָּא בַעֲלָהּ וְשָׁמַר אוֹתָהּ וְלָן שָׁם עִמָּה. מִשָּׁם וְאֵילֻף קִבְעוּהָ חוֹבָה.

אָבֵל בְּשַׁבַּת אֵיהִי רְשׁוּת הַיְחִיד, דְּאֵיהִי בְּרִשׁוּתָא דְּבַעֲלָהּ, וְלֹא כְּגוֹוֹנָא דְּלִילָיָא דְּהוֹת יְחִידָה בְּרִשׁוּתָא דִּילָהּ, הֵדָא הוּא דְּכַתִּיב (אֵיכָה א) אֵיכָה יִשְׁבָּה בְּדָד.

אָבֵל בְּשַׁבַּת הִיא רְשׁוּת הַיְחִיד, שֶׁהִיא בְּרִשׁוּת בַּעֲלָהּ, וְלֹא כְּמוֹ שֶׁהַלִּילָהּ שֶׁהִיָּתָה יְחִידָה בְּרִשׁוּתָהּ. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב אֵיכָה יִשְׁבָּה בְּדָד.

דף כ ע"ב

וַיַּעֲקֹב בְּגִין דְּקָרִיב לָהּ לְבַעֲלָהּ בַּפְּגִיעָה דִּילִיָּהּ, וְדָאֵי עֲבִיד לָהּ חוֹבָה, וְכַד אָתָּא שְׁמֵשׁא בְּשַׁחְרִית, דְּאָתְמַר בֵּיהּ (תהלים פד יב) כִּי שָׁמֶשׁ וּמִגֵּן יְיָ אֱלֹהֵיִים, אָתְמַר בֵּיהּ (בראשית לב לב) וַיִּזְרַח לוֹ הַשֶּׁמֶשׁ, מִתַּמָּן וְאֵילֻף קָשָׁר לָהּ עִמָּיה, דְּאֵיהִו קָשָׁר דְּתַפְלִין דְּיָד, קָשִׁיר לָהּ עִמָּיה דְּלֹא תְּזוּז מִיָּנִיָּה לְעַלְמִין, מִסְטָרָא דְּשְׁמַאלָא קָשִׁיר לָהּ בְּתַפְלִין דְּיָד, דְּאֵינּוּן בְּדְרוּעָא שְׁמַאלָא, מִסְטָרָא דִּמְיָנָא שׁוּי לָהּ כְּתָרָא עַל רִישִׁיָּהּ, תַּפְלִין דְּרִישָׁא, וְהֵאֵי בְּיוֹמָא דְּאֵיהִי קָשִׁירָא עִם (דף כ ע"ב) בַּעֲלָהּ, אָתְמַר בֵּיהּ יִשְׁחַרוּנְנִי וְאִזּוּ יִמְצְאוּנְנִי, אָבֵל בְּלִילָיָא דְּאֵיהִי גְלוּתָא, דְּאֵיהִי לְבַר מִבַּעֲלָהּ, וְאֵיהִי רְשׁוּת בְּפִנֵּי עֲצָמָה, אָתְמַר בֵּיהּ אַל תִּתְּנֻדַּע לְרִשׁוּת, וּבְגִין דָּא אָמַר דָּוִד (תהלים קלב ד) אִם אָתָּן שָׁנַת לְעֵינַי וְגוֹמַר עַד אָמְצָא מָקוֹם לֵיִי.

וַיַּעֲקֹב, מְשׁוּם שֶׁקָּרְבָּה לְבַעֲלָהּ בַּפְּגִיעָה שְׁלוֹ, וְדָאֵי עָשָׂה אוֹתָהּ חוֹבָה, וְכִשְׁבָּא הַשֶּׁמֶשׁ בְּשַׁחְרִית, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ כִּי שָׁמֶשׁ וּמִגֵּן יְהוָה אֱלֹהֵיִים, נֶאֱמַר בּוֹ וַיִּזְרַח לוֹ הַשֶּׁמֶשׁ, מִשָּׁם וְאֵילֻף קָשָׁר אוֹתָהּ עִמּוֹ, שֶׁהוּא קָשָׁר שֶׁל תַּפְלִין שֶׁל יָד, קָשָׁר אוֹתָהּ עִמּוֹ שֶׁלֹּא תְּזוּז מִמֶּנּוּ לְעוֹלָמִים. מִצַּד הַשְּׁמַאל קָשָׁר אוֹתָהּ עִם תַּפְלִין שֶׁל יָד, שֶׁהוּא בְּזִרְעָה שְׁמַאל, מִצַּד הַיְמִין שָׁם אוֹתָהּ כְּתָר עַל רִאשׁוֹ, תַּפְלִין שֶׁל רִאשׁוֹ, וְזֶה בְּיוֹם שֶׁהִיא קְשׁוּרָה עִם בַּעֲלָהּ, נֶאֱמַר בֵּיהּ יִשְׁחַרוּנְנִי וְאִזּוּ יִמְצְאוּנְנִי. אָבֵל בְּלִילָהּ, שֶׁהִיא הַגְּלוּת, שֶׁהִיא מְחוּץ לְבַעֲלָהּ, וְהִיא רְשׁוּת בְּפִנֵּי עֲצָמָה, נֶאֱמַר בֵּיהּ אַל תִּתְּנֻדַּע לְרִשׁוּת, וּמְשׁוּם כֵּן אָמַר דָּוִד אִם אָתָּן שָׁנַת לְעֵינַי וְגוֹמַר עַד אָמְצָא מָקוֹם לָהּ.

עד כאן רָזָא דְקַמִּיץ, דְאִיהוּ רָזָא דְמַחְשָׁבָה עֲלָאָה וְתַתְּאָה (נִי"א עֵילָא וְתַתְּא), דְאִיהִי נְקוּדָה בְּרִשׁוּת בְּעֵלָה דְאִיהוּ ו' רְקִיעַ, וּפְתִיחַ בְּלָא נְקוּדָה רְשׁוּ בְּפִנֵי עֲצָמוּ, וְנְקוּדָה בְּלָא פְתִיחַ רְשׁוּ בְּפִנֵי עֲצָמָה, דְכַמָּה דְאֲתוּוֹן אֵינוֹן דְכַר וְנוֹקְבָא, הַכִּי נְקוּדִין אֵינוֹן דְכַר וְנוֹקְבָא, אָבֵל אֲתוּוֹן אָנְהוּ לְגַבֵּי נְקוּדֵי כְּגוֹן גּוּפָא לְגַבֵּי רוּחָא, וְכֵן נְקוּדָה בּוֹ, כְּגוֹן חַלִּי"ם אוֹ חִיר"ק אוֹ שׁוּרְק, חַלִּים לְעֵילָא מִן ו' אֲתַעְבִּיד ז', חִיר"ק לְתַתָּא אֲתַעְבִּיד זָנְב גִּימִ"ל, שׁוּרְק בְּאֲמָצְעִיתָא קוּצָא דָּאֵת ד' קוּצָא בְּאֲמָצְעִיתָא, וְכֹלָא חַד, אָנִי רֵאשׁוֹן וְאָנִי אַחֲרוֹן וּמִבְּלַעְדֵי אֵין אֱלֹהִי"ם (יִשְׁעִיהוּ מַד ו').

עד כאן סוּד הַקַּמִּיץ, שְׁהוּא סוּד הַמַּחְשָׁבָה הָעֲלִיוֹנָה וְהַתַּחְתּוֹנָה (מַעֲלָה וּמַטָּה) שְׁהִיא נְקוּדָה בְּרִשׁוּת בְּעֵלָה שְׁהוּא ו' רְקִיעַ, וּפְתִיחַ בְּלִי נְקוּדָה רְשׁוּת בְּפִנֵי עֲצָמָה, וְנְקוּדָה בְּלִי פְתִיחַ רְשׁוּת בְּפִנֵי עֲצָמָה. שְׁכַמּוֹ שְׁהֵאוֹתִיּוֹת הֵן זָכַר וְנְקֻבָּה, כְּדִּן הַנְּקֻדּוֹת הֵן זָכַר וְנְקֻבָּה, אָבֵל הָאוֹתִיּוֹת הֵן לְנְקֻדּוֹת כְּמוֹ הַגּוּף לְרוּחַ, וְכֵן נְקוּדָה בּוֹ כְּמוֹ חַלִּי"ם אוֹ חִיר"ק אוֹ שׁוּרְק. חַלִּי"ם לְמַעְלָה מִן ו' נַעֲשָׂה ז', חִיר"ק לְמַטָּה נַעֲשָׂה זָנְב גִּימִ"ל, שׁוּרְק בְּאֲמָצְעִיתָא הַקּוּץ שֶׁל הָאוֹת ד' קוּץ בְּאֲמָצְעִיתָא, וְהַכֹּל אַחַד, אָנִי רֵאשׁוֹן וְאָנִי אַחֲרוֹן וּמִבְּלַעְדֵי אֵין אֱלֹהִי"ם.

שְׁבִי"א מָאן אִיהוּ, כְּאֲשֶׁר יְהִיָּה הָאוֹפֵן בְּתוֹדָה הָאוֹפֵן, וְאֵינוֹן אֵת הַמָּאוֹר הַגְּדוֹל וְאֵת הַמָּאוֹר הַקָּטָן, וְאֵינוֹן גּוּף וּבְרִית, וְלְקַבְּלֵיהוּ חַמָּה וּלְבַנְּהָ, דְאֵינוֹן לְקַבֵּל אֵימָא עֲלָאָה וְתַתְּאָה.

שְׁבִי"א מִיְהוּ? כְּאֲשֶׁר יְהִיָּה הָאוֹפֵן בְּתוֹדָה אוֹפֵן, וְהֵם אֵת הַמָּאוֹר הַגְּדוֹל וְאֵת הַמָּאוֹר הַקָּטָן, וְהֵם גּוּף וּבְרִית, וְכַנְּגֻדָם חַמָּה וּלְבַנְּהָ, שְׁהֵם כְּנָגֵד הָאֵם הָעֲלִיוֹנָה וְהַתַּחְתּוֹנָה.

וְהִנֵּה אוֹפֵן אַחַד בְּאַרְץ אֶצֶל הַחַיּוֹת (יַחֲזַקֵּאל א טו), דָּא נְקוּדָה דְתַחֲתוֹת סְגוּ"ל נְקוּדָה דְלְתַתְּא, אֶצֶל הַחַיּוֹת דְאֵינוֹן צַרִּי, אֵת שְׁנֵי הַמָּאוֹרוֹת הַגְּדוֹלִים.

וְהִנֵּה, אוֹפֵן אַחַד בְּאַרְץ אֶצֶל הַחַיּוֹת, זוֹ נְקוּדָה שְׁתַּחַת סְגוּ"ל הַנְּקוּדָה שְׁלַמְטָה, אֶצֶל הַחַיּוֹת שְׁהוּן צַרִּי, אֵת שְׁנֵי הַמָּאוֹרֹת הַגְּדוֹלִים.

וְכֵן אִיהוּ בְּתוֹדָה הָאוֹפְנִים שׁוּרְק, אוֹפֵן חַד לְעֵילָא וְאוֹפֵן חַד לְתַתְּא, וְאִיהוּ עַמּוּדָא דְאֲמָצְעִיתָא בִּינֵיהוּ, וְהִנֵּה אוֹפֵן אַחַד בְּאַרְץ דָּא חִירְק דְאִיהוּ לְתַתְּא, כֹּל נִיצוּץ אִיהוּ י', וְכֹל רְקִיעַ ו'.

וְכֵן הוּא בְּתוֹךְ הָאוֹפָנִים שׁוֹרֵ"ק, אוֹפֵן אֶחָד לְמַעַלָּה וְאוֹפֵן אֶחָד לְמַטָּה, וְהוּא הָעֲמוּד הָאֲמֻצָּעִי בִּינֵיהֶם. וְהֵנָּה אוֹפֵן אֶחָד בְּאַרְצָה זֶה חִיר"ק, שֶׁהוּא לְמַטָּה. כָּל נִיצוּץ הוּא י', וְכָל רְקִיעַ הוּא ו'.

יְהו"ה שְׁבִי"א אִיהוּ דִּינָא, קַמִּי"ץ רַחֲמֵי, שְׁמַאלָא וַיְמִינָא, דְּמַתְּמֵן אוֹרֵייתָא, אֲתֵינְיָהִב דְּאִיהוּ עֲמוּדָא דְּאֲמֻצָּעִיתָא, וּבְזִמְנָא דְּאִינוּן שְׁבִי"א קַמִּי"ץ חֲלִי"ם, אִיהוּ רְמוּז כִּי בִי חֲשִׁ"ק וְאַפְלָטָהוּ, רַק בְּאַבוּתֵיךְ חֲשִׁ"ק יָי.

יְהו"ה שְׁבִי"א הוּא דִּין. קַמִּי"ץ רַחֲמֵי, שְׁמַאל וַיְמִין, שְׁמֵשׁ נִתְּנָה תוֹרָה, שֶׁהוּא הָעֲמוּד הָאֲמֻצָּעִי, וּבְזִמְנָא שֶׁהֵם שְׁבִי"א קַמִּי"ץ חֲלִי"ם, הוּא רְמוּז כִּי בִי חֲשִׁ"ק וְאַפְלָטָהוּ, רַק בְּאַבוּתֵיךְ חֲשִׁ"ק יְהו"ה.

מִסְטָרָא דְּחַד דְּאִיהוּ יו"י דְּסֻלִּיק יְהו"ה, הֵנָּה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הוּא וְשְׁמִיָּה לְחוּד בְּכַתְרָא, קָדָם דְּאֲתַבְרִי עֲלֵמָא, עַד דְּסֻלִּיק בְּמַחְשַׁבְתִּיהָ לְמַבְרִי אָדָם, דְּאִיהוּ י' בְּרִישָׁא דְּא', תַּגָּא לְעִילָא, וְלִתְתָא נְקוּדָה, וּבְנִקּוּדֵי דְּאֲתָנוּן אֲשֶׁתְּמוּדְעָאן כָּל סְפִירוֹן, דְּתַשַּׁע נְקוּדֵי אִינוּן, וּבְהוּן י"ד נִיצוּצִין, וְעֲלִיהוּ אֲתַמַּר (שְׁמוֹת יד כח) וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יוֹצְאִים בְּי"ד רַמָּה, וְאִינוּן לְקַבֵּל פְּרָקִין דְּה' אֲצַבְעוֹן דְּאִינוּן י"ד, וְתַרְוַן רְקִיעֵין תַּמָּן, חַד מִן קַמִּי"ץ וְחַד מִן פְּתִי"ח, לְקַבֵּל תַּרְוַן קַנֵּי דְּדְרוּעֵי, וְכָל נִיצוּץ אִיהוּ פְּרָק, וְאִיהוּ מְדָה, וְרְקִיעַ אֲמָה, וְקַנָּה, וְקו הַמְדָּה.

מִצַּד זֶה שֶׁהוּא יו"י שְׁעוּלָה יְהו"ה, הֵיךְ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשְׁמוֹ לְחוּד בְּכַתֵּר לְפָנֵי שְׁנַבְרָא הָעוֹלָם, עַד שְׁעָלָה בְּמַחְשַׁבְתּוֹ לְבְרָא אָדָם, שֶׁהוּא י' בְּרִישָׁא שֶׁל א'. כְּתֵר לְמַעַלָּה, וְלְמַטָּה נְקוּדָה, וּבְנִקּוּדוֹת שֶׁל הָאוֹתִיּוֹת נוֹדְעוֹת כָּל הַסְּפִירוֹת, שֶׁהֵם תַּשַּׁע נְקוּדוֹת, וּבְהֵם י"ד נִיצוּצוֹת, וְעֲלִיהֶם נֶאמַר וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יוֹצְאִים בְּי"ד רַמָּה, וְהֵם כְּנֶגֶד הַפְּרָקִים שֶׁל חֲמֵשׁ הָאֲצַבְעוֹת שֶׁהֵם י"ד, וְשְׁנֵי רְקִיעִים שֶׁם - אֶחָד מִן קַמִּי"ץ וְאֶחָד מִן פְּתִי"ח, כְּנֶגֶד שְׁנֵי הַקְּנִים שֶׁל הַזְּרוּעוֹת, וְכָל נִיצוּץ הוּא פְּרָק, וְהוּא מְדָה, וְרְקִיעַ אֲמָה, וְקַנָּה, וְקו הַמְדָּה.

טַעֲמֵי אִינוּן מִן כְּתָרָא, וְאִינוּן בְּרִישָׁא דְּעֲמוּדָא דְּאֲמֻצָּעִיתָא, נְקוּדֵין מִן מוּחָא, וְאִינוּן בְּרַכְּאוֹן עַל רִישָׁא דְּצַדִּיק, כְּמָה דְּאֵת אֲמַר (מְשִׁלֵּי יו) בְּרַכּוֹת לְרִישׁ צַדִּיק, וְאִינוּן תַּלְתַּת טַפִּין דְּאֲתַמְשְׁכוּ מִן מוּחָא לְגַבֵּי בְּרִית מִילָה, אֲתָנוּן מִסְטָרָא דְּאִימָא עֲלָאָה, וְכִלְהוּ אֲתַכְּלִילֵן בְּמַלְכוּתָא, וּנְקוּדֵי לְאֲתָנוּן כְּנִשְׁמַתָּא לְגוּפָא, דְּגוּפָא אִיהוּ כְּסוּס לְרוּכַב, וְאֲתָנוּן אִינוּן פְּתִיחִין לְנְקוּדֵי

לְקַבֵּל לֹוּ, וְעַלֵּיהוּ אֶתְמַר (יחזקאל א יא) וְכַנְפֵיהֶם פְּרוּדוֹת מְלַמְעֵלָה, לְקַבֵּל עַלֵּיהוּ נְקוּדֵי, וְנְקוּדֵי בְּכָל אֶתֶר בֵּת קוֹל.

הִטְעָמִים הֵם מִן הַפֶּתֶר, וְהֵם בְּרֵאשׁוֹ שֶׁל הָעֵמוּד הָאֲמֻצָּעִי. הַנְּקֻדוֹת מִן הַמַּחַ, וְהֵם בְּרֵכּוֹת עַל רֵאשׁ הַצַּדִּיק, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר בְּרֵכּוֹת לְרֵאשׁ צַדִּיק, וְהֵם שְׁלֹשׁ הַטְּפוֹת שֶׁנִּמְשְׁכוּ מִן הַמַּח אֶל בְּרִית הַמִּילָה. הָאוֹתִיּוֹת מֵצַד הָאֵם הָעֲלִיּוֹנָה, וְכֵלֶן נִכְלְלוּ בַּמַּלְכוּת, וְהַנְּקֻדוֹת לְאוֹתִיּוֹת כְּנִשְׁמָה לַגּוּף, שֶׁהַגּוּף הוּא כְּסוּס לְרוֹכֵב, וְהָאוֹתִיּוֹת פְּתוּחוֹת לְנְקֻדוֹת לְקַבֵּל אוֹתָן, וְעַלֵּיהֶם נֶאֱמַר וְכַנְפֵיהֶם פְּרוּדוֹת מְלַמְעֵלָה, לְקַבֵּל עַלֵּיהֶם נְקֻדוֹת, וְנְקֻדוֹת בְּכָל מְקוֹם בֵּת קוֹל.

טְעָמִי אֵינּוֹן מְאִנִּי קֶרֶבָא, רַפִּיָּה אִיהוּ לְעֵילָא מְאִתְּוֹן, וְעַלֵּיהּ אֶתְמַר (שם כב) וְדָמוֹת עַל רֵאשֵׁי הַחִיָּה רְקִיעַ, כְּעֵין הַקֶּרֶחַ הַנּוֹרָא נְטוּי עַל רֵאשֵׁיהֶם מְלַמְעֵלָה, נְטוּי דָא אִיהוּ רַפִּיָּה, נְטוּי עַל רֵאשֵׁי חִיּוֹן, דְּאֵינּוֹן יְהוּיָה אֶרְבַּע אֶתְוֹן וְדָאִי, דְּגִי"שׁ אִיהוּ מְלָגָאוּ דְּאֶתְוֹן, כְּגוֹנָא דָא יְהוּיָה, רַפִּיָּה מְלָבֵר כְּגוֹנָא דָא יְהוּיָה, וְאֵינּוֹן כְּמִתְגַּ וְרֶסוֹן לְאוֹתִיּוֹת, וּבְהוֹן וְהַחִיּוֹת רְצוּא וְשׁוּב, רְצוּא בְּדְגִי"שׁ, וְשׁוּב בְּרַפִּיָּה.

הִטְעָמִים אֵלוֹ הֵם בְּגִדֵי הַקֶּרֶב, רַפִּיָּה הוּא לְמַעְלָה מִהָאוֹתִיּוֹת, וְעַלֵּיהֶם נֶאֱמַר וְדָמוֹת עַל רֵאשֵׁי הַחִיָּה רְקִיעַ, כְּעֵין הַקֶּרֶחַ הַנּוֹרָא נְטוּי עַל רֵאשֵׁיהֶם מְלַמְעֵלָה. נְטוּי זֶהוּ רַפִּיָּה, נְטוּי עַל רֵאשֵׁי הַחִיּוֹת שֶׁהֵם יְהוּיָה, אֶרְבַּע אוֹתִיּוֹת וְדָאִי. דְּגִי"שׁ הוּא מִתְּוֹד הָאוֹתִיּוֹת, כְּמוֹ זֶה: יְהוּיָה, רַפִּיָּה מְבַחוּץ כְּמוֹ זֶה: יְהוּיָה, וְהֵם כְּמוֹ מִתְגַּ וְרֶסוֹן לְאוֹתִיּוֹת, וּבְהוֹן וְהַחִיּוֹת רְצוּא וְשׁוּב, רְצוּא בְּדְגִי"שׁ, וְשׁוּב בְּרַפִּיָּה.

שתיתאה

תקונא

דף כא ע"א

(דף כא ע"א) בְּרֵאשִׁית, קָם רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְאָמַר לְאַלְיָהוּ, אֲלֵיָהוּ אֲלֵיָהוּ בְּאוֹמְרָה עֲלֵךְ בְּמַלְכוּת קַדִּישָׁא, דְּאִיהִי נְפִילָא בְּגִלוּתָא, טוֹל רְשׁוּתָא דְּלָא

תזוּז מִיָּנֹן, דְּהָא שְׂכִינְתָא וְחִילָהּ נְטָרִין לָךְ, מְלָאכֵי הַשָּׂרַת דְּאַתְמַר בְּהוֹן
(ישעיהו לג ז) הֵן אַרְאֵלְס צְעָקוּ חוּצָה, לְבַר מְהִיכְלִין, לָא אִית מָאן דְּמִקְבֵּל
צְלוּתִין דְּיִשְׂרָאֵל, כְּמָה צְפָרִין מְצַפְצָפִין בְּצְלוּתִין לְגַבֵּי אִמְהוֹן, דְּאִינוּן מְקַנְנִין
עַל אַרְעָא, דְּנְטָרִין לָךְ, וְכִלְהוּ אַתְקֵרִיאוּ צְפָרִים, עַל שְׁם קוֹן צְפוֹר דְּאִיהִי
אִימָא קְדִישָׁא, דְּאַתְמַר בְּהּ (דְּבָרִים כִּב ו) כִּי יִקְרָא קוֹן צְפוֹר לְפָנֶיךָ, וְעֵלָה אַתְמַר
(תהלים פד ד) גַּם צְפוֹר מְצָאָה בֵּית, וְדָא בִּי מְבָרָא שִׁית, דְּאַתְמַר בְּהּ (משלי כד ג)
בְּחֻכְמָה יִבְנֶה בַּיִת, וְדָרוֹר קוֹן לָהּ דָּא אִימָא עֵלָאָה יוֹבֵל, דְּאַתְמַר בְּהּ (ויקרא
כה י) וְקִרְאֲתֶם דָּרוֹר בְּאַרְצְךָ, בְּזִמְנָא דְּצְפוֹר מְצָאָה בֵּית דְּאִיהִי בִּי מְקַדְשָׁא,
וְאַתְבְּנִיאת וְאַתְתְּקַנְת, מִיַּד דָּרוֹר דְּאִיהִי שְׂכִינְתָא עֵלָאָה, אֲשַׁכַּחַת קוֹן לָהּ
לְעִילָא.

תִּיקוֹן שְׁשִׁי בְּרָאשִׁית, קַם רַבֵּי שְׁמַעוֹן, (פּתח) וְאָמַר לְאַלְיָהּ: אֲלִיָּהּ
אֲלִיָּהּ, בְּשָׁבוּעָה עֲלִידָּ בְּמַלְכוּת הַקְּדוּשָׁה, שְׁהִיא נְפוּלָה בְּגָלוּת, טַל
רְשׁוּת שְׁלָא תְזוּז מִעַמְּנוּ, שְׁהֵרִי הַשְׂכִּינָה וְחִילוּתִיהָ שׁוֹמְרִים אוֹתָךְ,
מְלָאכֵי הַשָּׂרַת, שְׁנַאֲמַר בְּהֶם הֵן אַרְאֵלְס צְעָקוּ חוּצָה, צוּעָקִים מְחוּץ
לְהִיכְלוּת. אִין שְׁם מִי שְׁמִקְבֵּל אֶת תְּפִלוֹת יִשְׂרָאֵל, כְּמָה צְפָרִים
מְצַפְצָפִים בְּתַפְלוֹת אֶל אִמָּם, שְׁהֶם מְקַנְנוֹת עַל הָאָרֶץ, שְׁשׁוֹמְרִים
אוֹתָךְ, וְכִלְס נְקֵרָאוּ צְפָרִים, עַל שְׁם קוֹן צְפוֹר, שְׁהִיא הָאִם הַקְּדוּשָׁה,
שְׁנַאֲמַר בְּהּ כִּי יִקְרָא קוֹן צְפוֹר לְפָנֶיךָ, וְעֵלָה נֶאֱמַר גַּם צְפוֹר מְצָאָה בֵּית,
וְזוּ בִּי מְבָרָא שִׁית, שְׁנַאֲמַר בְּהּ בְּחֻכְמָה יִבְנֶה בַּיִת. וְדָרוֹר קוֹן לָהּ - זוּ
הָאִם הָעֲלִיּוֹנָה יוֹבֵל, שְׁנַאֲמַר בְּהּ וְקִרְאֲתֶם דָּרוֹר בְּאַרְצְךָ. בְּזִמְנָא שְׁצְפוֹר
מְצָאָה בֵּית, שְׁהִיא בֵּית הַמְּקַדֵּשׁ, וְנִבְנְתָה וְנִתְתְּקַנָּה, מִיַּד הַדָּרוֹר, שְׁהִיא
שְׂכִינָה עֲלִיוֹנָה, מְצָאָה קוֹן לָהּ לְמַעְלָה.

וּמִיַּד אֲשֶׁר שְׁתָּה אֶפְרוּחִיָּה, אֲלִין שִׁית בְּנִין דִּילָהּ, שִׁית סְפִירוֹן, דְּאִינוּן שְׁשִׁת
יָמֵי הַמַּעֲשָׂה, כְּלָהּ פְּרָחִין לְגַבְהָ, בְּכַמְהָ חֲגִין וְזִמְנִין וְיוֹמִין טַבִּין, וְאַפְרוּחִים
דְּאִינוּן יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, כְּלָהּ פְּרָחִין עִמָּה בְּגָלוּתָא, וּבְזִמְנָא דְּאִנוּן בִּיצִים,
דְּלִית לוֹן גְּדַפִּין בְּפִקוּדִין דְּעֵשָׂה לְפָרְחָא, אַתְמַר בְּהּ לָא תִקַּח הָאִם עַל
הַבָּנִים.

וּמִיַּד אֲשֶׁר שְׁתָּה אֶפְרוּחִיָּה, אֲלוּ שְׁשִׁת בְּנִיָּה, שְׁשִׁ סְפִירוֹת, שְׁהֶם שְׁשִׁת
יָמֵי הַמַּעֲשָׂה, כְּלָם פּוֹרְחִים אֲלִיָּהּ, בְּכַמְהָ חֲגִים וְזִמְנִים וְיוֹמִים טוֹבִים.
וְאַפְרוּחִים, שְׁהֶם יִשְׂרָאֵל לְמַטָּה, כְּלָם פּוֹרְחִים עִמָּה בְּגָלוּת, וּבְזִמְנָא
שְׁהֶם בִּיצִים, שְׁאִין לָהֶם כְּנַפִּים בְּמַצּוֹת עֵשָׂה לְפָרְחָא, נֶאֱמַר בְּהּ לָא
תִקַּח הָאִם עַל הַבָּנִים.

אִי הָכִי מֵאִי כִי יִקְרָא קוֹן, אֲלָא בְּזִמְנָא דְּלִית לָהּ לְשְׂכִינְתָא אַתְר לְשָׂרְיָא
תַּמּוֹן בְּקַבִּיעוּ, אִיָּהּ אֲזַלַת בְּמִקְרָהּ, וְדָא אִיָּהּ כָּל הַקּוֹבַע מְקוּם לְתַפְלָתוֹ

וכו', כִּמָּה דְנִשְׁמָתִין עֲבָדִין, הֲכִי שְׂרִיא שְׂכִינְתָא עִמָּהוּן, נִשְׁמָתָא דְאִיהִי קְבוּעָה בְּצִלוֹתָא אוּ בְּאוֹרֵייתָא אִיהִי אֲתֵר קְבוּעָה לְשְׂרִיא בְּהַ שְׂכִינְתָא, אֲבָל נִשְׁמָתָא דְלִית לָהּ קְבִיעוּ בְּצִלוֹתָא אוּ בְּאוֹרֵייתָא, אֲלֵא אִי אֲזִדְמַנְת לָהּ בְּמִקְרָה, הֲכִי אִיהִי שְׂרִיא עֲלָהּ בְּמִקְרָה, וְדָא אִיהוּ כִּי יִקְרָא קוּן צְפוּר לְפָנֶיךָ וְכו'.

אם כֵּן, מָה זֶה כִּי יִקְרָא קוּן? אֲלֵא בְּזִמְן שְׂאִין לְשְׂכִינָה מְקוּם לְשֵׁרוֹת שָׁם בְּקְבִיעוּת, הִיא הוֹלֶכֶת בְּמִקְרָה, וְזֶהוּ כָּל הַקּוּבָע מְקוּם לְתַפְלָתוֹ. כִּמוֹ שְׁנִשְׁמוֹת עוֹשׂוֹת, כֵּן שׁוֹרָה עִמָּהֶם שְׂכִינָה. הַנִּשְׁמָה שֶׁהִיא קְבוּעָה בְּתַפְלָה אוּ בְּתוֹרָה, הִיא מְקוּם קְבוּעָה לְשֵׁרוֹת בּוֹ שְׂכִינָה, אֲבָל נִשְׁמָה שְׂאִין לָהּ קְבִיעוּת בְּתַפְלָה אוּ בְּתוֹרָה, אֲלֵא אִם מְזִדְמַנְת לָהּ בְּמִקְרָה, כֵּן הִיא שׁוֹרָה עֲלֶיהָ בְּמִקְרָה, וְזֶהוּ כִּי יִקְרָא קוּן צְפוּר לְפָנֶיךָ וְכו'.

דְּנִדְאִי נִשְׁמָתָא, אִיהִי קוּן צְפוּר וְכוּן הִיא נִשְׁמָתָא דְבֵר נִשְׁ אֲתִקְרִיאַת קוּן צְפוּר, וְגוֹפָא קוּן דְנִשְׁמָתָא, וְכוּן נִשְׁמָתִין דְאִינוּן עוֹלִימָאן דִּילָהּ, דְאֲתִקְרִיאוּ בְּתוֹלוֹת אַחְרֵיהָ רְעוּתֵיהָ, יְתִבִין בְּגוֹפִין דְאִינוּן קוּן דְלֵהוּן בְּאַרְחַ מִקְרָה, בְּזִמְנָא דְלֵאוּ אִינוּן קְבוּעִין בְּבִתֵּי כְּנִסְיוֹת וּבְבִתֵּי מְדַרְשׁוֹת, וְדָא אִיהוּ כִּי יִקְרָא קוּן צְפוּר לְפָנֶיךָ.

שְׁוֹדְאִי נִשְׁמָה הִיא קוּן צְפוּר, וְכוּן אוֹתָהּ נִשְׁמַת הָאָדָם נִקְרֵאת קוּן צְפוּר, וְהַגּוֹף הַקּוּן שֶׁל הַנִּשְׁמָה, וְכוּן הַנִּשְׁמוֹת שֶׁהֵן עֲלִמוּתֵיהָ, שְׁנִקְרָאוּ בְּתוֹלוֹת אַחְרֵיהָ רְעוּתֵיהָ, יוֹשְׁבִים בְּגוֹפּוֹת, שֶׁהֵם קוּן שְׁלֵהֶם בְּדֶרֶךְ מִקְרָה, בְּזִמְן שְׂאִינֶם קְבוּעִים בְּבִתֵּי כְּנִסְיוֹת וּבְבִתֵּי מְדַרְשׁוֹת, וְזֶהוּ כִּי יִקְרָא קוּן צְפוּר לְפָנֶיךָ.

וְעוֹד קוּן צְפוּר לְעִילָא, אִיהוּ כְּרִסְיָא, וְקוּן דִּילָהּ לְתַתָּא מִטְטְרוּוִין, וְעִלָּהּ אֲתִמְר (בְּמִדְבַר י"ד יח) וְנִקְהָ לֹא יִנְקָה, דְתַמְּוֹן קוּן, וְאִיהוּ קִנְא וְנוֹקְס, בְּזִמְנָא דְלֹא אֲשַׁכַּחַת קִנְא לְשְׂרִיא, בְּדֶרֶךְ, דָּא דְאֲתִמְר בְּהַ (יְהוֹשֻׁעַ ה' ד) מִתּוּ בְּמִדְבַר בְּדֶרֶךְ בְּצִאֲתָם מִמְצָרִים, וְעוֹד בְּדֶרֶךְ, דָּא קְבוּרַת רַחֵל, דְאִיהִי בְּפִרְשַׁת אוֹרְחִין, וְעִלָּה אֲתִמְר (יִרְמִיָּהוּ ט' א) מִי יִתְנַנֵּי בְּמִדְבַר מְלוֹן אַרְחִים, וְאִינוּן תְּרִין מְשִׁיחִין, דְמִתְמָוֹן קָא עֲבֵרִין כַּד אֲתָאוּ לְמִפְרָק לְיִשְׂרָאֵל.

וְעוֹד, קוּן צְפוּר לְמַעְלָה הוּא כְּסָא, וְהַקּוּן שֶׁלָּהּ לְמַטָּה הוּא מִטְטְרוּוִין, וְעִלּוֹ נִקְרָא לֹא יִנְקָה, שְׁשָׁם קוּן, וְהוּא קִנְא וְנוֹקְס בְּזִמְן שֶׁלֹּא נִמְצָא קוּן לְשֵׁרוֹת. בְּדֶרֶךְ, זֶה שְׁנִימְר בְּהַ מִתּוּ בְּמִדְבַר בְּדֶרֶךְ בְּצִאֲתָם מִמְצָרִים. וְעוֹד בְּדֶרֶךְ, זֶה קְבוּרַת רַחֵל, שֶׁהִיא בְּפִרְשַׁת דְּרָכִים, וְעִלָּהּ

נֹאמֵר מִי יִתְנַנֵּי בַמִּדְבָּר מְלוֹן אֲרָחִים, וְהֵם שְׁנֵי מְשִׁיחִים, שְׁמֹשֶׁם עֹבְרִים כְּשֶׁבָּאִים לְגֹאֵל אֶת יִשְׂרָאֵל.

בְּכָל עֵץ דָּא אִיהוּ עֵץ הַחַיִּים, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (משלי ג יח) עֵץ חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים בָּהּ, וְעֲלִיהּ אִתְמַר (דברים כ ט) כִּי הָאָדָם עֵץ הַשָּׂדֶה, וְעוֹד בְּכָל עֵץ דָּא צְדִיק דְּאִתְמַר בֵּיהּ (בראשית א יא) עֵץ פְּרִי עֵשָׂה פְּרִי לְמִינוֹ, וְדָא יוֹם הַשַּׁבָּת דְּתַמּוֹן זְווגָא דְשְׁכִינְתָא עִם קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא, וְתַמּוֹן אִית לָהּ נְיִיחָא, וְעֲלִיהּ אִתְמַר (תהלים א א) וְהָיָה כְּעֵץ שְׁתוּל עַל פְּלָגֵי מַיִם אֲשֶׁר פְּרִיו יִתֵּן בְּעֵתוֹ, דָּא עֵתוֹ דְּצְדִיק דְּאִיהִי לַיְל שַׁבָּת, דְּצְדִיק מְנִיחָה פְּרָחִיו נְשַׁמְתִּין חֲדָתִין בִּישְׂרָאֵל עֲרַב שַׁבָּת דְּאִתְקְרִיאוּ פְּנִים חֲדָשׁוֹת.

בְּכָל עֵץ, זֶהוּ עֵץ הַחַיִּים, שְׁנֹאמֵר בּוֹ עֵץ חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים בָּהּ, וְעֲלִיהּ נֹאמֵר כִּי הָאָדָם עֵץ הַשָּׂדֶה. וְעוֹד בְּכָל עֵץ, זֶה צְדִיק, שֶׁהוּא עֵץ פְּרִי עֵשָׂה פְּרִי לְמִינוֹ, וְזֶה יוֹם הַשַּׁבָּת, שֶׁשֶׁם זְווגָהּ שֶׁל הַשְּׁכִינָה עִם הַקְּדוּשָׁה בְּרִידָה הוּא, וְשֶׁם יֵשׁ לָהּ נַחַת, וְעֲלִיוֹ נֹאמֵר וְהָיָה כְּעֵץ שְׁתוּל עַל פְּלָגֵי מַיִם אֲשֶׁר פְּרִיו יִתֵּן בְּעֵתוֹ. זֶה עֵתוֹ שֶׁל צְדִיק שֶׁהוּא לַיְל שַׁבָּת, שֶׁמֵּה צְדִיק פּוֹרְחוֹת נְשַׁמְוֹת חֲדָשׁוֹת בִּישְׂרָאֵל עֲרַב שַׁבָּת, שְׁנִקְרְאוּ פְּנִים חֲדָשׁוֹת.

דף כא ע"ב

אֲפֻרְחִים אֵלִין תְּלַמְיַדֵי חֲכָמִים, דְּבִגְיָנְהוֹן שְׂרָיָא שְׁכִינְתָא עַל יִשְׂרָאֵל, אוּ בִי צִים אֵלִין אִינוֹן תִּינוּקוֹת שֶׁל בֵּית רַבּוֹן, דְּבִגְיָנְהוֹן שְׂרָיָא שְׁכִינְתָא עַל יִשְׂרָאֵל, וְאֵלִין אִינוֹן מְאָרִי מְקָרָא, וּבְזִמְנָא דְּאִינוֹן עֶסְקִין בְּאוּרִיָּתָא אוּ בְּמַצְוָה דְּאִינוֹן קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא וְשְׁכִינְתָא, וְגֵרְמֵי לְחַבְרָא לֹון כְּחֲדָא, יִרְתִּין מִתַּמּוֹן נְשַׁמְתִּין, וְאִתְקְרִיאוּ בְּנִים דְּקוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא, בְּגִין דְּמְאָרִי מְקָרָא וּמְאָרִי מְשֻׁנָּה אִינוֹן מְגַדְפִין (דף כא ע"ב) דִּילָהּ, וּבְגִין דָּא וְהָאֵם רַבְּצַת עַל הָאֲפֻרְחִים אוּ עַל הַבִּיצִים, אִיהִי רַבִּיעָא עַלִייהוּ בְּאַרְבַּע גְּדָפִין דִּילָהּ, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (יחזקאל א ו) וְאַרְבַּע כְּנָפִים, יוֹנְקִין אֲנִפֵי זְוִטְרֵי, וְאִינוֹן אַרְבַּע אֲנִפִין לְכָל חֵד וְחֵד, וּבְהוֹן אִימָא רַבִּיעָא עַלִייהוּ, וְזִמְנִין אִיהִי עַלִייהוּ, וְזִמְנִין אִסְתַּלְקַת מִנִּייהוּ, אָבַל בְּגִין דְּאִינוֹן מִן מְעוּזֵי, (נ"א דאיתמר בהוֹן (ירמיהו לא ט) הִמוּ מְעִי לוֹ), בְּגִין דְּרַחֲמֵי דְחָמוּ מִיעָהָא עַלִייהוּ וְאִינוֹן מְאָרִי קַבְלָהּ, אִתְמַר בְּהוֹן (דברים כב ו) לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבְּנִים, דְּאִימָא לֹא זָזָה מִנִּייהוּ לְעֵלָם.

אֲפֻרְחִים - אֵלוּ תְּלַמְיַדֵי חֲכָמִים, שְׁבִגְלָלָם שׁוֹרָה שְׁכִינָה עַל יִשְׂרָאֵל. אוּ בִי צִים, אֵלוּ הֵם תִּינוּקוֹת שֶׁל בֵּית רַבּוֹן שְׁבִגְלָלָם שׁוֹרָה שְׁכִינָה עַל

ישראל, ואלו הם בעלי מקרא, ובזמן שהם עוסקים בתורה או במצוה, שהם הקדוש ברוך הוא ושכינתו, וגורמים לחבר אותם יחד, יורשים משם נשמות, ונקראים בנים של הקדוש ברוך הוא, משום שבעלי מקרא ובעלי משנה הם מהכנפים שלה, ומשום זה והאם רבצת על האפרחים או על הביצים, היא רובצת עליהם בארבע הכנפים שלה, שנאמר בהם וארבע כנפים, יונקים פנים קטנות, והם ארבע פנים לכל אחד ואחד, ובהם האם רובצת עליהם, ולפעמים היא עליהם, ולפעמים מסתלקת מהם, אבל משום שהם מהמעעים שלה, (שנאמר בהם וירמיהו לא) המו מעי לו), משום אהבה שראו את מעיה עליהם, והם בעלי קבלה, נאמר בהם לא תקח האם על הבנים, שהאם לא זזה מהם לעולם.

דודאי קודשא בריך הוא איהו אורייתא, ושכינתא היא מצוה, זכאה מאן דמתעסק בהון ליחדא לון, וכן זכור ושמור אינון קודשא בריך הוא ושכינתיה, זכאה איהו מאן דמיחד לון ביום שבת, דאיהו יסוד, וברחימו ודחילו דייה, דאינון אבא ואימא. זכור ושמור, אינון לקבל תפלין דרישא י, ותפלין דידא ה', דכר ונוקבא, וזכאה איהו מאן דמיחד לון בקריאת שמע בדחילו ורחימו, דבזמנא דישראל משתדלין באורייתא דבכתב ובאורייתא דבעל פה, ברחימו ודחילו, אתמר בהון לא תקח האם על הבנים, ובזמנא דלא משתדלין בהון ברחימו ודחילו, אתמר בהון שלח תשלח את האם.

שודאי הקדוש ברוך הוא הוא תורה, ושכינה היא מצוה. אשרי מי שמתעסק בהם ליחד אותם. וכן זכור ושמור הם הקדוש ברוך הוא ושכינתו. אשרי הוא מי שמייחד אותם ביום שבת, שהוא יסוד, ובאהבה ויראה של ייה, שהם אבא ואימא. זכור ושמור, הם כנגד תפלין של ראש - י, ותפלין של יד - ה', זכר ונוקבה, ואשרי הוא מי שמייחד אותם בקריאת שמע ביראה ואהבה, שבזמן שישאל מתעסקים בתורה שבכתב ובתורה שבעל פה באהבה ויראה, נאמר בהם לא תקח האם על הבנים, ובזמן שלא מתעסקים בהם באהבה ויראה, נאמר בהם שלח תשלח את האם.

בזמנא דישראל נטרין שבתא בזכור ושמור בדחילו ורחימו, אתמר בהון לא תקח האם על הבנים, ואם לאו כתיב בהון שלח תשלח וגומר, תרין תרוכין, ובזמנא דישראל מיחדין לקודשא בריך הוא בתפלין דיד ובתפלין דראש בדחילו ורחימו, אתמר בהון לא תקח האם על הבנים, ואם לאו שלח תשלח, ובזמנא דמקיימין מצות ברית מילה ואעברן מנייהו ערלה, ועבדין פריעה, בדחילו ורחימו, אתמר בהון לא תקח האם על הבנים, ואם לאו שלח תשלח את האם, בזמנא דמייחדין בזווגיהון בקדושיין ושבע

בְּרַכָּאוֹ, דְּאִינוּן יַחֲוּדָא דְלֵהוּן בְּקִדּוּשָׁה וּבְבִרְכַתָּא, אֲתִמַּר בְּהוּן לֹא תִקַּח
הָאִם עַל הַבְּנִים, וְאִם לֹא שְׁלַח תְּשַׁלַּח וְכוּ'.

בְּזִמְן שְׂיִשְׂרָאֵל שׁוּמְרִים שַׁבַּת בְּזָכוֹר וְשִׁמּוֹר בִּירְאָה וְאַהֲבָה, נֶאֱמַר
בְּהֵם לֹא תִקַּח הָאִם עַל הַבְּנִים. וְאִם לֹא, כְּתוּב בְּהֵם שְׁלַח תְּשַׁלַּח וְגו',
שְׁנֵי גְרוּשִׁים. וּבְזִמְן שְׂיִשְׂרָאֵל מִיַּחֲדִים אֶת הַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא בְּתַפְלִין
שֶׁל יָד וּבְתַפְלִין שֶׁל רֹאשׁ בִּירְאָה וְאַהֲבָה, נֶאֱמַר בְּהֵם לֹא תִקַּח הָאִם
עַל הַבְּנִים, וְאִם לֹא - שְׁלַח תְּשַׁלַּח. וּבְזִמְן שְׂמִיכְמִים מִצּוֹת בְּרִית מִיֵּלָה
וּמַעֲבִירִים מֵהֶם הָעֶרְלָה וְעוֹשִׂים פְּרִיעָה בִּירְאָה וְאַהֲבָה, נֶאֱמַר בְּהֵם
לֹא תִקַּח הָאִם עַל הַבְּנִים, וְאִם לֹא - שְׁלַח תְּשַׁלַּח אֶת הָאִם. בְּזִמְן
שְׂמִיכְדִים בְּזוּגִים בְּקִדּוּשֵׁין וְשִׁבְעַת בְּרָכוֹת, שְׁהֵם הַיַּחֲוּד שְׁלֵהֶם בְּקִדּוּשָׁה
וּבְבִרְכָה, נֶאֱמַר בְּהֵם לֹא תִקַּח הָאִם עַל הַבְּנִים, וְאִם לֹא - שְׁלַח תְּשַׁלַּח
וְכוּ'.

וְאִינוּן יִשְׂרָאֵל בְּגִלוּתָא בְּרִשׁוּתָא אַחְרָא, דְּכִד לֹא מִתְיַחֲדִין בְּזוּגֵיהוּ
בְּקִדּוּשֵׁין וְשִׁבְעַת בְּרַכָּאוֹ, דְּאִינוּן יַחֲוּדָא דְלֵהוּן בְּקִדּוּשָׁה וּבְבִרְכָה, בְּאַתְרַ
דְּקִדּוּשָׁה שְׂרִיא עֲלֵיהוּ מְסַאָבָא, וּבְאַתְרַ דְּבִרְכָה שְׂרִיא עֲלֵיהוּ לְטוּתָא,
וּבְאַתְרַ דְּיַחֲוּדָא שְׂרִיא עֲלֵיהוּ פְּרוּדָא, וְדָא גְרִים גְלוּתָא לְשְׂכִינְתָא,
דְּאַתְתַּרְכַּת מְאַתְרָהָא וּמְקַנְהָא דְאִיהִי יְרוּשָׁלַם, הִדָּא הוּא דְכְתִיב (ישעיה נא)
וּבְפִשְׁעֵיכֶם שְׁלַחַת אֲמַכֶּם, תִּרְוִן שְׁלוּחִין שְׁלַח תְּשַׁלַּח, חַד מִבֵּית רַאשׁוֹן, וְחַד
מִבֵּית שְׁנִי.

וְיִשְׂרָאֵל הֵם בְּגִלוּת בְּרִשׁוּת אַחְרַת, שְׂכַשְׁלָא מִתְיַחֲדִים בְּזוּגִים
בְּקִדּוּשֵׁין וְשִׁבְעַת בְּרָכוֹת, שְׁהֵם הַיַּחֲוּד שְׁלֵהֶם בְּקִדּוּשָׁה וּבְבִרְכָה, בְּמִקּוּם
הַקְּדוּשָׁה שׁוֹרָה עֲלֵיהֶם טְמֵאָה, וּבְמִקּוּם שֶׁל בְּרַכָּה שׁוֹרָה עֲלֵיהֶם קְלָלָה,
וּבְמִקּוּם שֶׁל יַחֲוּד שׁוֹרָה עֲלֵיהֶם פְּרוּד, וְזֶה גוֹרֵם גְלוּת לְשְׂכִינְתָהּ, שְׂגִרְשָׁה
מִמִּקּוּמָהּ וּמְקַנְהָהּ, שְׁהִיא יְרוּשָׁלַם. זֶהוּ שְׂכַתוּב וּבְפִשְׁעֵיכֶם שְׁלַחַת
אֲמַכֶּם, שְׁנֵי שְׁלוּחִים, שְׁלַח תְּשַׁלַּח, אֶחָד מִבֵּית רַאשׁוֹן וְאֶחָד מִבֵּית שְׁנִי.

וְאִי תִימָא דְקוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא לֹא אֲתַתְּרַד עֲמִיה, בְּגִין דָּא אֶמַר קְרָא (משלי
כז ח) כְּפֹר נוֹדְדַת מִן קִנְיָה כֹּן אִישׁ נוֹדְדַת מִמִּקּוּמוֹ, בְּגִין לְנִטְרָא לָהּ בְּגִלוּתָא
מִרְשׁוֹ נוֹכְרָאָה, הִדָּא הוּא דְכְתִיב (ישעיה מב ח) אֲנִי יְיָ הוּא שְׂמִי וְכַבּוּדִי לְאַחַר
לֹא אֶתֶן וְגוֹמַר, לְאַחַר דָּא אֵל אַחַר, דָּא סְמַאִ"ל, לְפִסְיִלִים אֵלִין מִמֶּנּוּ דְעַל
שְׁבַעִין אוּמִין.

וְאִם תִּאמַר שְׁהַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא לֹא גִרְשׁ עֲמָה - מְשׁוּם כֶּךָ אֶמַר הַכְּתוּב
כְּפֹר נוֹדְדַת מִן קִנְיָה כֹּן אִישׁ נוֹדְדַת מִמִּקּוּמוֹ, כְּדִי לְשַׁמַּר אוֹתָהּ בְּגִלוּת

מְרֻשּׁוֹת נִכְרְיָהּ. זֶהוּ שְׁכָתוּב אֲנִי יְהוּיָהּ הוּא שְׁמִי וְכְבוֹדִי לְאַחַר לֹא אֶתֶן
וְגוֹמֵר. לְאַחַר - זֶה אֵל אַחֵר, זֶה סַמְא"ל, לְפָסִילִים - אֱלוֹ הַמִּמְנִים עַל
שְׂבָעִים אֲמוֹת.

וּבְגִינָה, קוֹדֶשׁא בְרִיךְ הוּא אִיהוּ מְלֶךְ אֲסוּר בְּרִהָטִים, אִיהוּ אֲסוּר עִמְהוֹן
בְּתַפְלִין דְרִישָׁא, דְאִינוּן פְּאָר דְרִישָׁא, דְתַפְלִין דְרִישָׁא אִינוּן בְּאַתֵּר דְרִהָטִי
דְמוּחָא, וְדָא אִיהוּ אֲסוּר בְּרִהָטִים, וְאִיהוּ חֲבוּשׁ עִמְהוֹן בְּתַפְלִין דִּיד בְּקֶשֶׁר
שֶׁל יָד, וְדָא הוּא דְכְתִיב (יחזקאל כד יז) פְּאֶרְךָ חֲבוּשׁ עֲלֶיךָ, וּבְגִין דְאִיהוּ חֲבוּשׁ
עִמְהוֹן בְּגְלוּתָא, אֲתֵמַר בֵּיהּ אִין חֲבוּשׁ מִתִּיר עֲצֻמוֹ מִבֵּית הָאֲסוּרִין,
וְשְׂכִינְתָא אִיהי בֵּית הָאֲסוּרִין דִּילֵיהּ, בְּגִין רְחִימוּ דִילָהּ אִיהוּ אֲסוּר בְּהּ,
וְרָזָא דְמַלְכָּה צְרוּר הַמּוֹר דּוֹדֵי לִי בִין שְׂדֵי יִלִין (שיר א יג).

וּבְשְׂבִילָהּ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הוּא מְלֶךְ אֲסוּר בְּרִהָטִים, הוּא אֲסוּר
עִמְהֵם בְּתַפְלִין שֶׁל רֹאשׁ, שְׁהֵם הַפְּאָר שֶׁל הָרֹאשׁ, שְׁתַּפְלִין שֶׁל רֹאשׁ הֵם
בְּמִקּוֹם שֶׁל הָרִהָטִים שֶׁל הַמַּח, וְזֶהוּ אֲסוּר בְּרִהָטִים, וְהוּא חֲבוּשׁ
עִמְהֵם בְּתַפְלִין שֶׁל יָד בְּקֶשֶׁר שֶׁל יָד, וְזֶהוּ שְׁכָתוּב פְּאֶרְךָ חֲבוּשׁ עֲלֶיךָ,
וּמִשׁוּם שֶׁהוּא חֲבוּשׁ עִמְהֵם בְּגְלוּתָא, נֶאֱמַר בּוֹ אִין חֲבוּשׁ מִתִּיר עֲצֻמוֹ
מִבֵּית הָאֲסוּרִין, וְהַשְׂכִּינָה הִיא בֵּית הָאֲסוּרִים שְׁלוֹ, בְּגִלְלַת הָאֲהָבָה
שֶׁלָּהּ הוּא אֲסוּר בְּהּ, וְסוּד הַדְּבָר - צְרוּר הַמּוֹר דּוֹדֵי לִי בִין שְׂדֵי יִלִין.

דף כב ע"א

וּבְגִין דָּא מָאן דְּבַעֵי לְאַשְׁגָּא לְמַלְכָּא, לִית לֵיהּ רְשׁוֹ לְאַשְׁגָּא לֵיהּ אֶלָּא
בְּשְׂכִינְתָּא, הִדָּא הוּא דְכְתִיב (ירמיה ט כב) אֵל יִתְהַלַּל כּוֹי כִּי אִם בְּזֹאת וְגוֹמֵר,
וְאַהֲרֹן כַּד עָאֵל לְקִדְשׁ קְדָשִׁין בְּיוֹמָא דְכַפּוּרִי, בְּהּ הָוָה עָאֵל, דְכְתִיב (ויקרא
טז א) בְּזֹאת יָבֵא אַהֲרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ, דְאִיהִי עֵת לַעֲשׂוֹת לִיָּי, וּמִשָּׁהּ בְּגִינָה
אֲתַקְיִים בְּעֵלְמָא, הִדָּא הוּא דְכְתִיב (דברים לג א) וְזֹאת הַבְּרָכָה אֲשֶׁר וְגוֹמֵר,
וּבְהּ עֲבִיד עֲשֶׂר מַכְתָּשִׁין לְפָרְעָה, הִדָּא הוּא דְכְתִיב (שמות ט טז) וְאוֹלָם בְּעִבּוּר
זֹאת הַעֲמֻדָתִיךָ, וַיַּעֲקֹב בְּגִין דְהָוָה יַדַּע דְכָל רְעוּתָא דְמַלְכָּא בְּהּ, מִנֵּי לְבָנוּי
עָלָהּ, דְלֹא יַעֲלוּן קָדָם מַלְכָּא אֶלָּא בְּהּ, וְכָל שְׂאֵלְתִין דְלַהוֹן בְּצִלוּתִין וּבְעוּתִין
לְמַלְכָּא דִּיהוֹן בְּהּ, הִדָּא הוּא דְכְתִיב (בראשית מט כח) וְזֹאת אֲשֶׁר דְבָר לָהֶם
אֲבִיהֶם (דף כב ע"א) וְגוֹמֵר, וְדוּד בְּגִין דְהָוָה יַדַּע דְכָל רְעוּתָא וְחִילָא וְתוֹקְפָא
דְמַלְכָּא בְּהּ, אֲמַר (תהלים כז ג) אִם תִּתְחַנֶּה וְגוֹמֵר, בְּזֹאת אֲנִי בּוֹטָח, דְאֲתֵמַר
עָלָהּ (שם קג ט) וּמַלְכוּתוֹ בְּכָל מְשָׁלָהּ, וּמָאן דְלֹא שֵׁת לְבִיהּ גַּם לְזֹאת, עָלֶיהָ
אֲתֵמַר (שם צב ז) וְכִסִּיל לֹא יָבִין אֶת זֹאת.

ומשום כך, מי שרוצה להשיג את המלך, אין לו רשות להשיג אותו אלא עם השכינה. זהו שכתוב אל יתהלל וכי, כי אם בזאת יתהלל וגומר. ואהרן כשנכנס לקדש הקדשים ביום הכפורים, בה היה נכנס, שכתוב בזאת יבא אהרן אל הקדש, שהיא עת לעשות ליהויה, ומשה בשבילה התקיים בעולם. זהו שכתוב וזאת הברכה אשר ברוך וגומר, ובה עשה עשר מכות לפרעה. זהו שכתוב ואולם בעבור זאת העמדתו. ויעקב, משום שהיה יודע שכל רצונו של המלך בה, צוה את בניו עליה שלא יכנסו לפני המלך אלא בה, וכל משאלותיהם בתפלות ובקשות למלך שיהיו בה. זהו שכתוב וזאת אשר דבר להם אביהם וגומר. ודוד, משום שהיה יודע שכל הרצון והכח והתקף של המלך הוא בה, אמר אם תחנה וגומר, בזאת אני בוטח, שנאמר עליה ומלכותו בכל משלה, ומי שלא שט לבו גם לזאת, עליו נאמר וכסיל לא יבין את זאת.

ובגין דא כד ישראל בעאן בעותין למלכא, אמרין לה (שיר ו א) אנה הלך דודך, דאתמר ביה ברח דודי, אנה פנה דודך ונבקשנו עמך, בכמה בקשות דצלותין ובעותין, דבגינד איהו נחית עלן, דלא זו מננא אלא בגין דלא נהגנא יקרא בך, דבגינד הוה אסיר עמנא כל שית יומין, הדא הוא דכתיב (יחזקאל מו א) יהיה סגור ששת ימי המעשה, וביום השבת יפתח וביום החדש יפתח, דהכי איהי שכנתא סתימא עמיה ביומא דחולא, כשושנה דאיהי אטימא, וביומא דשבתא וביומא דחדשא וביומין טבין אתפתחת, לקבלא ריחין ובוסמין, ולירתא נפשין וענוגין לבנייהו.

ומשום כך, כשישראל מבקשים בקשות למלך, אומרים לה אנה הלך דודך, שנאמר בו ברח דודי, אנה פנה דודך ונבקשנו עמך, בכמה בקשות של תפלות ובקשות, שבשבילך הוא ירד עלינו, שלא זו ממנו אלא משום שלא נהגנו בך כבוד, שבשבילך היה אסור עמנו כל ששת הימים. זהו שכתוב יהיה סגור ששת ימי המעשה, וביום השבת יפתח וביום החדש יפתח, שכך היא השכינה נסתרת עמו בימי החל, כמו שושנה שהיא אטומה, וביום השבת וביום החדש ובמים טובים נפתחת לקבל ריחות ובשמים ולירש נפשות וענוגים לבניהם.

ווי לון לבני נשא, דקודשא בריך הוא אסיר עמהון בגלותא, ושכינתא אסירת עמהון, ואתמר בה אין חבוש מתיר את עצמו מבית האסורים, ופורקנא דילה דאיהי תשובה אימא עלאה, איהי תליא בידיהון, דחמשין תרעין דחירו עמה, לקבל חמשין זמנין דאדכר יציאת מצרים באורייתא, דא הוא (שמות ב יב) ויפן כ"ה וכ"ה, באלין חמשין אתוון דמיחדין ליה בכל

יֹמָא פְּעַמִּים שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, דְּאִית בְּהוֹן כִּיָּה וְכִיָּה אֲתוּוֹן, וַיֵּרָא כִּי אֵין אִישׁ
דְּאֲתַעַר לָהּ בְּגוּיָהּוּ.

אִוי לָהּם לְבַנְי אָדָם, שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אָסוּר עִמָּהֶם בְּגָלוּת וְהַשְׁכִּינָה
אָסוּרָה עִמָּם, וְנֶאֱמַר בָּהּ אֵין חָבוּשׁ מִתִּיר אֶת עַצְמוֹ מִבֵּית הָאָסוּרִים,
וְהִגְאֵלָה שְׁלָהּ, שְׁהִיא תְּשׁוּבָה, הָאִם הָעֲלִינָה הִיא תְּלוּיָה בִּידֵיהֶם,
שְׁחַמְשִׁים שְׁעָרֵי חֲרוּת עִמָּהּ, כְּנֶגֶד חַמְשִׁים פְּעַמִּים שְׁנַזְכְּרָה יְצִיאַת
מִצְרַיִם בַּתּוֹרָה. זֶהוּ וַיִּפֹּן כִּיָּה וְכִיָּה, בְּחַמְשִׁים הָאוֹתִיּוֹת הַלְלוּ
שְׁמֵיחֲדִים אוֹתוֹ בְּכָל יוֹם פְּעַמִּים שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, שְׁיֵשׁ בְּהוֹן כִּיָּה וְכִיָּה
אוֹתִיּוֹת, וַיֵּרָא כִּי אֵין אִישׁ שְׁיַעֲזֹר אוֹתָהּ בְּתוֹכָם.

וְאִיהִי מִשְׁגִּיחַ מִן הַחֲלוּנוֹת, דְּאֲתַמַּר בְּהוֹן חֲלוּ נָא פְּנֵי אֵל וַיִּחַנְנוּ, לָהּ הִיא
דְּאֲתַמַּר בָּהּ (בַּמִּדְבָּר יב יג) אֵל נָא רְפָא נָא לָהּ, דְּאֲסוּוֹתָא בִּידֵיהּ, דְּאִיהוּ יָד
פְּשׁוּטָה לְקַבֵּל שְׁבִים, (שְׁמוֹת ב יב) וַיֵּרָא כִּי אֵין אִישׁ, וְאִיהִי (שׁוֹפְטִים ה כח) בְּעַד
הַחֲלוֹן נִשְׁקָפָה, וְתִיבַב בַּתְּרוּעָה דְּאִיהִי יִבְבָּא, דְּאֲתַמַּר בָּהּ (בְּרַאשִׁית חו) וַיִּפְתַּח
נַח אֶת חֲלוֹן הַתֵּבָה אֲשֶׁר עָשָׂה, וְדָא יוֹם הַכְּפוּרִים דְּתִיבַת נַח הִיא אִימָא
עֲלָאָה, חֲלוֹן דִּילָהּ הוּא עֲמוּדָא דְּאֲמַצְעִיתָא, דְּבִיהּ אוּר, וְתוֹרָה אוּר, וְאִיהוּ
אוּר הַגְּנוּז.

וְהוּא מִשְׁגִּיחַ מִן הַחֲלוּנוֹת, שְׁנֶאֱמַר בְּהֶם חֲלוּ נָא פְּנֵי אִיל וַיִּחַנְנוּ, לְאוֹתָהּ
שְׁנֶאֱמַר בָּהּ אִיל נָא רְפָא נָא לָהּ, שְׁהַרְפוּאָה בִּידוּ, שְׁהִיא יָד פְּשׁוּטָה
לְקַבֵּל שְׁבִים, וַיֵּרָא כִּי אֵין אִישׁ. וְהִיא בְּעַד הַחֲלוֹן נִשְׁקָפָה וְתִיבַב
בַּתְּרוּעָה, שְׁהִיא יִבְבָּהּ, שְׁנֶאֱמַר בָּהּ וַיִּפְתַּח נַח אֶת חֲלוֹן הַתֵּבָה אֲשֶׁר
עָשָׂה, וְזֶה יוֹם הַכְּפוּרִים שֶׁל תֵּבַת נַח, הִיא הָאִם הָעֲלִינָה, הַחֲלוֹן שְׁלָהּ
הוּא הָעֲמוּד הָאֲמַצְעִי, שְׁבוּ אוּר, וְתוֹרָה אוּר, וְהוּא הָאוּר הַגְּנוּז.

וַיִּפֹּן כֹּה וְכֹה, מִצִּיץ מִן הַחֲרָכִים, אֵלוּ עֲשֶׂרֶת יָמֵי תְּשׁוּבָה, וַיֵּרָא כִּי אֵין אִישׁ,
וְעוֹד מִשְׁגִּיחַ מִן הַחֲלוּנוֹת אֵלֶין חֲלוּנוֹת דְּבִי כְּנִישְׁתָּא, דְּאָבָא וּבְנוֹי אֵינוֹן
בְּבֵית (הַכְּנֶסֶת) אָסִירָן, וְאִיהוּ בְּכָל יוֹמָא אֲשַׁחֲחִיתִּיהּ עֲלֵיהּ, וְיָהִיב לוֹן מְזוּנָא.

וַיִּפֹּן כֹּה וְכֹה, מִצִּיץ מִן הַחֲרָכִים, אֵלוּ עֲשֶׂרֶת יָמֵי תְּשׁוּבָה, וַיֵּרָא כִּי אֵין
אִישׁ. וְעוֹד, מִשְׁגִּיחַ מִן הַחֲלוּנוֹת, אֵלוּ הַחֲלוּנוֹת שֶׁל בֵּית כְּנֶסֶת, שְׁהָאָב
וּבְנוֹ הֵם בְּבֵית (הַכְּנֶסֶת) אָסוּרִים, וְהוּא בְּכָל יוֹם הַשְּׁחָחֲתוּ עֲלֵיהֶם וְנוֹתָן
לָהֶם מְזוּן.

וַיִּפֶן כַּה וְכַה, אִם אֵיךְ מֵאֵן דִּיתַעֲרַב בְּתִיבְתָא לְתַבְרָא בֵּית אֲסוּרִין דְּלַהוּן, הִדָּא הוּא דְכְתִיב (ישעיה מט ט) לֵאמֹר לְאֲסוּרִים צְאוּ, וְלֹאֲשֶׁר בַּחֲשָׁד הִגְלוּ, וַיִּפֶן כַּה וְכַה וַיֵּרָא כִּי אֵין אִישׁ, אֶלָּא אִישׁ לְדַרְכּוֹ פָּנוּ, בְּעַסְקִין דְּלַהוּן, בְּאוּרְחִין דְּלַהוּן, אִישׁ לְבַצְעוּ מְקַצְחוּ, בְּבַצְעָא דְהֵאֵי עֲלָמָא, לְיִרְתָּא הֵאֵי עֲלָמָא, וְלֹאוּ אֵינּוּן מְסֻטְרָא דְאֵלִין דְּאֲתַמְר בְּהוּן (שמות יח כא), אֲנָשֵׁי חֵיל, יִרְאֵי אֱלֹהִיִּים, אֲנָשֵׁי אֲמַת, שְׁנָאֵי בָצַע, אֶלָּא כְּלָהוּ צְוּוּחִין בְּצִלוֹתִין בְּיוֹמָא דְכַפּוּרֵי כְּכֻלְבִּים, הֵב לָנָא מְזוּנָא, וְסִלְיַחְהּ וְכַפְרָהּ וְחֵיִי, כְּתַבְנּוּ לְחֵיִים, וְאֵינּוּן עֲזִי נֶפֶשׁ כְּכֻלְבִּים, דְּאֵינּוּן אוּמִין דְּעֲלָמָא דְצְוּוּחֵי לְגַבְיָהּ וְלִית לוֹן בְּשַׁת אֲנָפִין, דְּלֹא אֵיךְ מֵאֵן דְּקָרָא לִיה בְּתִיבְתָא, דִּיחְזוֹר שְׁכִינְתָּיה לְקוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא, דְּאֵיחֵי מְרַחְקָא מְנִיָּה, לְמַהְדֵּר לְגַבְיָהּ, וְאֲדַמְיִין לְכֻלְבִּים, דְּאֲתַמְר בְּהוּן (תהלים קו לה) וַיִּתַּעֲרְבוּ בְּגוֹיִם וַיִּלְמְדוּ מֵעֲשִׂיָּהֶם, וְאֵינּוּן עֲרַב רַב, דְּכָל חֶסֶד דְּעַבְדִּין לְגִרְמֵיהוּ עַבְדִּין.

וַיִּפֶן כַּה וְכַה, אִם יֵשׁ מִי שְׂיִתַּעֲוֹרֵר בְּתִשׁוּבָה לְשִׁבְרָא אֶת בֵּית הָאֲסוּרִים שְׁלָהֶם, זֶהוּ שְׂכִיב לֵאמֹר לְאֲסוּרִים צְאוּ וְלֹאֲשֶׁר בַּחֲשָׁד הִגְלוּ, וַיִּפֶן כַּה וְכַה וַיֵּרָא כִּי אֵין אִישׁ, אֶלָּא אִישׁ לְדַרְכּוֹ פָּנוּ, לְעַסְקִים שְׁלָהֶם, לְדַרְכֵי שְׁלָהֶם, אִישׁ לְבַצְעוּ מְקַצְחוּ, בְּבַצְעַ שְׁלָהֶם הִזָּה, לִירֵשׁ אֶת הָעוֹלָם הִזָּה, וְאֵינְם מְצַד אֵלוּ שְׁנָאֵמֵר בְּהֵם אֲנָשֵׁי חֵיל, יִרְאֵי אֱלֹהִיִּים, אֲנָשֵׁי אֲמַת, שְׁנָאֵי בָצַע, אֶלָּא כְּלָם צוּעֵקִים בְּתַפְלָה בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים כְּמוֹ כְּלָבִים, הֵב לָנוּ מְזוּן וְסִלְיַחְהּ וְכַפְרָהּ וְחֵיִים, כְּתַבְנּוּ לְחֵיִים, וְהֵם עֲזִי נֶפֶשׁ כְּכֻלְבִּים. שְׁהֵם אֲמוֹת הָעוֹלָם שְׂצוּעֵקִים כְּנִגְדּוֹ וְאֵין לָהֶם בְּשַׁת פְּנִים, שְׂאֵין מִי שְׂקוּרָא לוֹ בְּתִשׁוּבָה שְׂיִחְזִיר אֶת שְׂכִינְתּוֹ אֶל הַקְּדוֹשׁ בְּרִידָא הוּא, שְׂהֵיא מְרַחְקַת מִמֶּנּוּ, לְחִזְרָא אֵלֵינוּ, וְנִדְמִים לְכֻלְבִּים, שְׂנָאֵמֵר בְּהֵם וַיִּתַּעֲרְבוּ בְּגוֹיִם וַיִּלְמְדוּ מֵעֲשִׂיָּהֶם, וְאוֹתָם עֲרַב רַב, שְׂכָל חֶסֶד שְׂעוֹשִׂים, הֵם עוֹשִׂים אוֹתוֹ לְעַצְמָם.

דף כב ע"ב

וְעוֹד אֵינּוּן שְׂאֵלִין מְזוּנָא וְכַסּוּיָא וְעוֹנָה, דְּאֵיחֵי עוֹנָת זְוִגְיָהוּ, דְּאֲתַמְר בְּה (שמות כא ו) שְׂאֲרָה כְּסוּתָהּ וְעִנְתָּהּ לֹא יִגְרַע, וְלֹא אֵיךְ מֵאֵן דְּשְׂאֵיל מְזוּנָא דְּאֵיחֵי תוֹרָה, שְׂאֲרָה דְּשְׂכִינְתָּא, וְאֵיחֵי אֵימָא עֲלָאָה, דְּאֲתַמְר בְּה (משלי א ח) וְאֵל תִּטְשׁ תּוֹרַת אֲמֹדָה, כְּסוּתָהּ (דף כב ע"ב) דְּאֵ כַסּוּיָא דְּצִיצִית, וְעִטִּיפוּ דִּילֵיהּ, וְתַפְלִין דִּיד, דְּאֲתַמְר בְּה (תהלים קב א) תַּפְלָה לְעֵנִי כִּי יַעֲטֹף, וְעוֹנָתָה דְּאֵ קְרִיאַת שְׂמַע בְּעוֹנָתָה, דְּאֵם שְׂלֵשׁ אֵלָה לֹא יַעֲשֶׂה לָּהּ לְשְׂכִינְתָּא, וְנִצְאָה חֲנָם אֵין כְּסָף (שמות כא יא), לִית לִיה כְּסוּפָא מִן שְׂכִינְתָּא, חֲצִיף אֵיחֵו, וְעוֹד אֵין כְּסָף לֹא יֵהָא לִיה כְּסוּפָא לְעֲלָמָא דְּאֲתֵי.

ועוד הם מבקשים מזון וכסות ועונה, שהיא עונת זיוגם, שנאמר בה שארה כסותה וענתה לא יגרע, ואין מי ששואל מזון, שהיא תורה, שארה של השכינה, והיא האם העליונה שנאמר בה ואל תטש תורת אמוך. כסותה זה כסוי הציצית ועטוף שלה, ותפלין של יד, שנאמר בה תפלה לעני כי יעטף. וענתה זו קריאת שמע בעונתה. שאם שלש אלה לא יעשה לה, לשכינה, ויצאה חנם אין כסף, אין לו בושה מן השכינה, הוא חצוף. ועוד אין כסף, לא יהיה לו כסופים לעולם הבא.

והן כל אלה יפעל אי"ל פעמים שלש עם גבר (איוב לג כט), ובגין דא כי היא כסותה לבדה, דא גלגולא קדמאה, היא שמלתו לעורו, דא גלגולא תננינא, במה ישכב, דא גלגולא תליתאה, ואלין אינון תלת לבושין, דתלת כסויין, דתלת גוויין דעינא, דאינון לבושין לבת עין, דאיהי נשמתא.

והן כל אלה יפעל אי"ל פעמים שלוש עם גבר, ומשום כך כי היא כסותה לבדה - זה גלגול הראשון, היא שמלתו לעורו - זה גלגול שני, במה ישכב - זה גלגול שלישי, ואלו הם שלשה לבושים של שלשה כסויים של שלשה צבעי העין, שהם לבושים לבת עין שהיא נשמה.

ובאלין תלת אתמר (שמות כג יז) שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך, ולקבל תלת זמנין אינון תלת גוויין דשרגא, דאתמר בהון (שם ג ב) וירא מלאך יי אליו בלבת אש מתוך הסנה, וירא הא גוון חד, בלבת אש מתוך הסנה הא גוון תננינא, וירא והנה הסנה בער באש הא תלתא, ואינון לקבל שלשה גוויין דעינא, בלבת אש דא בת עין, בההוא זמנא דיהון נהירין תלת גוויין דעינא, דאינון לקבל תלת גוויין דקשת, מיד וראיתיה לזכר ברית עולם (בראשית ט טז), ובההוא זמנא כי עין בעין יראו בשוב יי ציון (ישעיה נב ח).

ובשלשת אלה אמר, שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך, וכנגד שלשת הצבעים, פעמים הם שלשת הצבעים של הנר, שנאמר בהם וירא מלאך יהויה אליו בלבת אש מתוך הסנה. וירא - הרי צבע אחד, בלבת אש מתוך הסנה - הרי צבע שני, וירא והנה הסנה בער באש - הרי שלשה, והם כנגד שלשת צבעי העין. בלבת אש זו בת עין, באותו זמן שיהיו מאירים שלשת צבעי העין, שהם כנגד שלשת צבעי הקשת, מיד וראיתיה לזכר ברית עולם, ובאותו הזמן - כי עין בעין יראו בשוב יהויה ציון.

אור דְעִינָא הוּא עֲמוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא, בֵּת עֵין בֵּיתָא דִּילָהּ, בְּהֵהוּא זְמַנָּא דִּיתְפִּי עֲנָנָא מִן בֵּת עֵינָא, דְאֲתַמַּר בָּהּ (אֵיכָה ג מֵד) סַפְתָּה בְּעֵנְךָ לְךָ וְגוֹמַר, דְאִיהִי תְבַלְוִל דְעֵינָא, דָּא רֹמְי רַבְתָּא, שְׂכִינְתָּא עֲלָאָה עֲתִידָה לְמִימַר לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְמָה תַעֲמוּד בְּחוּץ, וְאַנְכִי פְּנִיתִי הַבַּיִת (בְּרַאשִׁית כֵּד לֵא), אֲנָכִי דִיצִיאַת מְצָרִים, וְאַף עַל גַּב דְאֵין חֲבוּשׁ מִתִּיר עֲצָמוּ מִבֵּית הָאֲסוּרִים, דְאִיהִי שְׂכִינְתָּא, דְאִיהִי אֲסוּרָה בְּגָלוּתָא, שְׂכִינְתָּא עֲלָאָה יִפְרוֹק לָהּ, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב (רֹת ג יג) אִם יִגְאָלְךָ טוֹב יִגְאָל, וְאִם לֹא יִחַפֵּץ לְגְאָלְךָ וְיִגְאָלְתִּיךָ אֲנָכִי, חִי יְיָ שְׂכָבִי עַד הַבֶּקֶר, דְאִיהִי יְמִינָא פְּשׁוּטָה לְקַבֵּל שְׁבִים, דְלִית מַלְתָּא דָּא תְלִיא אֶלָּא בְּתִיבְתָּא, יְמִין עֲלָאָה דְשְׂכִינְתָּא.

אור העין הוא עמוד האמצעי, בית עין הבית שלה, באותו הזמן שיתפנה העין מבית העין, שנאמר בה ספנתה בענך לך וגומר, שהיא התבלול של העין, זו רומא רבתי, השכינה העליונה עתידה לומר לקדוש ברוך הוא, למה תעמוד בחוץ ואנכי פניתי הבית, אנכי של יציאת מצרים. ואף על גב דאין חבוש מתיר את עצמו מבית האסורים, שהיא שכינה, שהיא אסורה בגלות, שכינה העליונה תפודה אותה. זהו שכתוב אם יגאלך טוב יגאל, ואם לא יחפץ לגאלך וגאלתיך אנכי, חי יהו"ה שכבי עד הבקר, שהיא ימין פשוטה לקבל שבים, שאין הדבר הזה תלוי אלא בתשובה, הימין העליונה של השכינה.

בְּהֵהוּא זְמַנָּא שְׂכִינְתָּא עֲלָאָה כְּנֶשֶׁר יַעִיר קִנּוּ (דְּבָרִים לֵב יא), דְאִיהוּ יְרוּשָׁלַם, ק"ן ו' עַל גּוֹזְלֵיו יְרַחֵף, יִפְרוֹשׁ כְּנָפָיו יִקְחָהוּ יִשְׂאָהוּ עַל אַבְרָתוֹ, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב (שְׁמוֹת יט ד) וְאַשָּׂא אֶתְכֶם עַל כְּנָפֵי נְשָׂרִים וְאַבִּיא אֶתְכֶם אֵלַי.

באותו זמן השכינה העליונה כנשר יעיר קנו, שהיא ירושלים, ק"ן ו', על גוזליו ירחף, יפרוש כנפיו יקחהו ישאהו על אברתו. זהו שכתוב ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי.

דְּבַזְמַנָּא דְשְׂכִינְתָּא אִיהִי בְּגָלוּתָא, דְאֲתַמַּר בָּהּ (בְּרַאשִׁית ח ט) וְלֹא מְצָאָה הַיּוֹנָה מְנוּחַ וְגוֹמַר, אֶלָּא בְּשַׁבַּת וַיּוֹמִין טָבִין, וּבְהֵהוּא זְמַנָּא אֲתִיִּיחַדַּת עִם בַּעֲלָהּ, וְכַמָּה נִפְשׁוֹת יִתְרִין קָא נְחַתִּין עִמָּהּ, לְדִיִּירָא בְּיִשְׂרָאֵל, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב (שְׁמוֹת לֵא טו) וְשָׁמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת לְדֹרֹתֵם, זְכָאָה אִיהוּ מָאן דְמִתְקַן לָהּ דִּירָה נְאֻה בְּלַבִּיָּהּ, וְכָלִים נְאִים בְּאִיבְרִים דִּילִיהּ, וְאַשָּׁה נְאֻה דְאִיהִי נִשְׁמַתִּיהּ, דְּבִגִּינָה שְׂרָיָא שְׂכִינְתָּא עֲלָאָה דְאִיהִי נִשְׁמַת כָּל חֵי עֲלִיָּהּ, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִיהוּ שַׁבַּת בְּחָד, וַיִּנְפֹּשׁ בְּחָד, בְּשְׂכִינְתָּא עֲלָאָה אִיהוּ שַׁבַּת עֲלִיָּהּ, וּבְשְׂכִינְתָּא תְּתָאָה אִיהוּ וַיִּנְפֹּשׁ עֲלִיָּהּ, וַיְהִיב לוֹן נִפְשָׁאן יִתִּירוּ.

שְׁבִזְמוֹן שֶׁהִשְׁכִּינָה בְּגִלוֹת, נֹאמֵר בָּהּ וְלֹא מִצְאָה הַיּוֹנָה מְנוּחַ וְגוֹמֵר, אֲלֵא בְּשֶׁבֶת וְיָמִים טוֹבִים. וּבְאוֹתוֹ זְמַן מִתְיַחֵדֶת עִם בְּעֵלָהּ, וְכַמָּה נִפְשׁוֹת יִתְרוֹת יוֹרְדוֹת עִמָּה לְדוֹר עִם יִשְׂרָאֵל. זֶהוּ שֶׁפְּתוּב וְשִׁמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשְּׁבִת לְדִרְתָּם. אֲשֶׁרִי הוּא מִי שֶׁמִּתְקַן לָהּ דִּירָה נְאֻה בְּלָבוֹ, וְכֻלִּים נְאֻים בְּאִיבָרִים שְׁלוֹ, וְאִשָּׁה נְאֻה, שֶׁהִיא נִשְׁמָתוֹ, שֶׁבְּשִׁבְיָלָה שׁוֹרָה הַשְּׁכִינָה הָעֲלִיּוֹנָה שֶׁהִיא נִשְׁמָת כָּל חַי עָלָיו, וְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הוּא שׁוֹבֵת בְּאַחַד, וַיִּנְפֹּשׁ בְּאַחַד, בְּשִׁכְיָנָה הָעֲלִיּוֹנָה הוּא שׁוֹבֵת עֲלֵיהֶם, וּבְשִׁכְיָנָה הַתַּחְתּוֹנָה הוּא וַיִּנְפֹּשׁ עֲלֵיהֶם, וְנוֹתֵן לָהֶם נִפְשׁוֹת יִתְרוֹת.

דְּאִינוּן בְּתוֹלוֹת אַחֲרֵיהָ רְעוּתֵיהָ, דְּקָא אֲתֵיָאן עִמָּה, וְכַמָּה מְלֻאָכִים מְמַנֵּן וּמְשַׁמְשִׁין דְּלֵהוֹן קָא אֲתֵיָאן עִמָּהוֹן, דְּאִינוּן שְׁבַעִין, דְּתַלְגִּין מִן זְכוֹר וְשִׁמּוֹר, וְדָא אִיהוּ וַיְכַלִּי, כְּלִיל שְׁבַעִין וַיְתַרִין, וְאֲתַקְרִיאוּ אֱלִין נִפְשׁוֹת אוֹשְׁפִיזִין, בְּגִין דְּלֹא שְׁרִיָאן בְּיִשְׂרָאֵל אֲלֵא בְּיוֹם הַשְּׁבִת, וְכַד נִפִּיק שְׁבִת כְּלֵהוּ חֲזָרִין לְאַתְרֵיהוּ.

שְׁאוֹתָן בְּתוֹלוֹת אַחֲרֵיהָ רְעוּתֵיהָ, שְׁבָאוֹת עִמָּה, וְכַמָּה מְלֻאָכִים מְמַנִּים, וּמְשַׁרְתִּים שְׁלֵהֶם בְּאִים עִמָּם, שֶׁהֶם שְׁבַעִים, שֶׁתְּלוּיִים מִן זְכוֹר וְשִׁמּוֹר, וְזֶהוּ וַיְכַלִּי, כּוֹלֵל שְׁבַעִים וּשְׁתֵּים, וְנִקְרְאוֹת הַנִּפְשׁוֹת הַלְלוּ אֲשִׁפִּיזִין, מִכִּיּוֹן שֶׁלֹּא שׁוֹרֹת עִם יִשְׂרָאֵל אֲלֵא בְּיוֹם הַשְּׁבִת, וּכְשִׁיּוֹצֵאת שְׁבִת, כְּלָן חוֹזְרוֹת לְמְקוֹמָן.

דף כג ע"א

וְנִשְׁמָתִין דְּאִינוּן מְסֻטְרָא דְּשִׁכְיָנְתָא עֲלָא אֲתַקְרִיאוּ אֶפְרוּחִין, וְנִפְשִׁין מְסֻטְרָא דְּשִׁכְיָנְתָא תַּתְּאָה אֶקְרוּן בְּיָצִים, וְדָא אִיהוּ רְזָא דְּהַפּוֹרֶס סַפְתָּ שְׁלוֹם עָלֵינוּ, אִימָא עֲלָא דְּאִיהִי סַפְתָּ שְׁלוֹם דְּמִסְכְּדָ עֲלֵיָהוּ, וְשְׁלוֹם עִמָּה, דְּאֲתַמַּר בֵּיהּ (במדבר כה יב) הַנְּגִי נוֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם, וְאִית סוּפָה לְתַתְּא כִּיּוֹ הִ"ס דְּאִיהוּ יֵאֵהֲדוּנָה"י, סוּפָת שְׁלוֹם, כּוּ"ס, תִּי דְּאִיהוּ תַּפְּאָרְתָּ. (דף כג ע"א) בְּהַהוּא זְמַנָּא יְהוֹן בְּנִין בְּרִשׁוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְקָלָא נִפִּיק וַיִּימָא לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבְּנִים, מִיַּד דְּנִפִּיק זְכוֹר וְשִׁמּוֹר דְּשְׁבִת, וַיִּיתִי לִילָא דְּיוֹמָא קָמָא דְּשַׁבְתָּא, קָלָא תַּנְּיָנָא נִפִּיק שִׁלַּח תִּשְׁלַח.

וְהַנְּשָׁמוֹת שֶׁהֶם מִצְדָּה שֶׁל הַשְּׁכִינָה הָעֲלִיּוֹנָה נִקְרְאוּ אֶפְרוּחִים, וְנִפְשׁוֹת שֶׁמִּצְדַּד הַשְּׁכִינָה הַתַּחְתּוֹנָה נִקְרְאִים בְּיָצִים, וְזֶהוּ הַסּוּד שֶׁל הַפּוֹרֶס סַפְתָּ שְׁלוֹם עָלֵינוּ, הָאֵם הָעֲלִיּוֹנָה שֶׁהִיא סַפְתָּ שְׁלוֹם שֶׁסּוּכְכַת עֲלֵיהֶם, וְשְׁלוֹם עִמָּה, שֶׁנֹּאמַר בּוֹ הַנְּגִי נוֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם, וַיִּשׁ סַפָּה לְמִטָּה

כ"ו הי"ס, שְׁהוּא יאהדונה"י, סַפְתָּ שְׁלוֹם, כּוֹס, תִּי שְׁהוּא תַפְאָרַת.
בְּאוֹתוֹ הַזְמַן יִהְיוּ הַבְּנִים בְּרִשׁוֹתוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְקוֹל יֵצֵא
וַיֹּאמֶר לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבְּנִים. מִיָּד שְׂיוּצֵא זְכוֹר וְשִׁמּוֹר שֶׁל שַׁבַּת
וַיָּבֵא הַלְלִילָה שֶׁל יוֹם הָרֵאשׁוֹן שֶׁל שַׁבַּת, קוֹל שְׁנֵי יוֹצֵא שְׁלַח תְּשַׁלַּח.

וְתוֹ כִּי יִקְרָא קוֹן צְפוֹר לְפָנֶיךָ, דָּא סוּפָה דְאִיהִי אֵימָא עֲלָאָה, בְּכָל עֵץ, הָדָא
הוּא דְכַתִּיב (ויקרא כג מ) וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בַּיּוֹם הָרֵאשׁוֹן פְּרִי עֵץ הַדֶּר, אֶפְרוּחִים
אֵלֶיךָ שַׁבְעַת יָמֵי הַסַּכּוֹת, אוֹ בִּיצִים דְּבַהוֹן עֲבָדִין שַׁבַּע הַקְּפוֹת, וְרָזָא דְמַלְכָּה
נְקֻבָּה תְּסוּבֵב גְּבֵר (ירמיה לא כא).

וְעוֹד, כִּי יִקְרָא קוֹן צְפוֹר לְפָנֶיךָ - זֶה סַכָּה, שְׁהִיא הָאֵם הַעֲלִיוֹנָה. בְּכָל
עֵץ, זֶהוּ שַׁכְּתוּב וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בַּיּוֹם הָרֵאשׁוֹן פְּרִי עֵץ הַדֶּר. אֶפְרוּחִים,
אֵלוֹ שַׁבְעַת יָמֵי הַסַּכּוֹת. אוֹ בִּיצִים, שַׁבְּהֵם עוֹשִׂים שַׁבַּע הַקְּפוֹת, וְסוֹד
הַדְּבָר - נְקֻבָּה תְּסוּבֵב גְּבֵר.

פְּרִי עֵץ הַדֶּר אֵימָא תַתְּאָה, עֵץ אִיהוּ לוּלִיב, לִיּוֹ לִיב נְתִיבוֹת, דְּאִיהוּ
אֶתְרוֹג, וְצָרִיךְ לְנַעֲנֵעַ בֵּיהּ לְשִׁית סְטָרִין, אַרְבַּע רוּחִין וְעִילָא וְתַתְּא,
לְאֶתְעָרָא עֲלֵיהּ ו', וְתַלְתַּת נַעֲנוּעִין לְכָל סְטָרָא סְלָקִין חִי"י, וְצָרִיךְ אַרְבַּע זְמַנִּין
חִי"י, חַד בְּנְטִילַת לוּלֵב, וְתַרִּין בְּאֵנָא י"י, תַרִּין אַחֲרָנִין בְּהוֹדוֹ לִי תַחֲלָה
וְסוֹף, וּבְאֵלֶיךָ נַעֲנוּעִין אֵינּוֹן מִשְׁפִּילִין מַעֲיִלָא לְתַתְּא לְשַׁבְּעִין וְתַרִּין אוּמִין,
וּלְבַתֵּר דְּנַצְחִי לוֹן אֶמְרִי אֲנִי וְהִי הוֹשִׁיעָה נָא תַרִּין זְמַנִּין, דְּאֵינּוֹן וְאִי מִן
וְהִי אֲנִי וְהִי, מִן וַיִּסַּע וַיִּבְיֵא וַיִּיט, וּבַהֲהוּא זְמַנָּא לֹא תִקַּח הָאֵם עַל
הַבְּנִים.

פְּרִי עֵץ הַדֶּר, הָאֵם הַתַּחְתּוֹנָה. עֵץ הוּא לוּלֵב, לִיּוֹ לִיב נְתִיבוֹת, שְׁהוּא
אֶתְרוֹג, וְצָרִיךְ לְנַעֲנֵעַ בּוֹ לְשִׁשָּׁה צְדָדִים - אַרְבַּע רוּחוֹת, מַעֲלָה וּמַטָּה,
לְעוֹרֵר עֲלֵיו ו', וְשַׁלְשָׁה נַעֲנוּעִים לְכָל צַד עוֹלָים שְׁמוֹנָה עֶשֶׂר, וְצָרִיךְ
אַרְבַּע פְּעַמִּים שְׁמוֹנָה עֶשֶׂר, אַחַד בְּנְטִילַת לוּלֵב, וְהַשְּׁנֵי בְּאֵנָא יְהוּ"ה,
שְׁנֵי אַחֲרִים בְּהוֹדוֹ לֵה' הַתַּחֲלָה וְסוֹף, וּבְנַעֲנוּעִים הַלְלוּ הֵם מִשְׁפִּילִים
מִמַּעֲלָה לְמַטָּה אֶת שַׁבְּעִים וּשְׁתֵּים הָאֲמוֹת, וְאַחַר שְׁמַנְצָחִים אוֹתָם,
אוּמְרִים אֲנִי וְהִי הוֹשִׁיעָה נָא פְּעַמִּים, שְׁהֵם וְאִי מִן וְהִי, אֲנִי וְהִי
מִן וַיִּסַּע וַיִּבְיֵא וַיִּיט, וּבְאוֹתוֹ הַזְמַן לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבְּנִים.

בִּיצִים אֵינּוֹן מְסַטְרָא דְאוּפְנִים, אֶפְרוּחִים מְסַטְרָא דְנַעַר מַטְטְרוּ"ן, בְּנִים
מְסַטְרָא דְכְרִסְיָא דְאִיהִי סַפְתָּ שְׁלוֹם, דְּאִיהִי קִנָּא דְשַׁכְּנִתָּא, דְּאֵימָא עֲלָאָה
מְקַנָּא בְּכְרִסְיָא בְּתַלְתַּת סְפִירוֹן עֲלָאִין, עַמוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא כְּלִיל שִׁית סְפִירוֹן,

מְקַנְנֵן בְּמִטְרֹוֹיִן, אֵימָא תַתְּאָה מְקַנְנָא בְּאוּפֹן, דְּאֵתְמַר בֵּיהּ (יחזקאל א טו)
וְהִנֵּה אוּפֹן אֶחָד בְּאַרְץ.

בִּיצִים הֵם מֵצֵד שֶׁל אוֹפְנִים, הָאֶפְרוּחִים מֵצֵד שֶׁל הַנֶּעַר מִטְרֹוֹיִן,
הַבְּנִים מֵצֵד שֶׁל הַכֶּסֶּא, שֶׁהִיא סֶכֶת שְׁלוֹם, שֶׁהִיא הַקֶּן שֶׁל הַשְּׂכִינָה,
שֶׁהֵאִם הָעֲלִיוֹנָה מְקַנְנֵת בְּכֶסֶּא בְּשֵׁלֶשׁ הַסְּפִירוֹת הָעֲלִיוֹנוֹת, הָעֲמוּד
הָאֲמֻצְעִי כּוֹלֵל שֵׁשׁ סְפִירוֹת, שֶׁמְקַנְנֹת בְּמִטְרֹוֹיִן, הֵאִם הַתְּחִתּוֹנָה,
מְקַנְנֵת בְּאוּפֹן, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ וְהִנֵּה אוּפֹן אֶחָד בְּאַרְץ.

וְעוֹד שְׂכִינְתָא מְסֻטְרָא דְכְרִסְיָא אֶתְקְרִיאת נְשֵׁר, וּמְסֻטְרָא דְנֶעַר יוֹנָה,
וּמְסֻטְרָא דְאוּפֹן צְפוֹר, וְשְׂכִינְתָא דְמוֹת אָדָם לְהִנָּה.

וְעוֹד, שְׂכִינָה מֵצֵד הַכֶּסֶּא נִקְרֵאת נְשֵׁר, וּמֵצֵד שֶׁל נֶעַר יוֹנָה, וּמֵהֵצֵד שֶׁל
אוּפֹן צְפוֹר, וְהַשְּׂכִינָה דְמוֹת אָדָם לְהִנָּה.

וְעוֹד שְׁלַח תְּשַׁלַּח תָּא חֲזִי מְלֶאכְאָא אֵית דְּמִמְנָא עַל עוֹפִין, דְּאֵינּוּן נְפֻשֵׁין
דְּאֶתְקְרִיאוּ צְפָרִין, וְסַנְדְּלָפוֹיִן שְׁמִיָּה, וּבְזִמְנָא דְיִשְׂרָאֵל מְקִימִי הָאִי
פְּקוּדָא, וְאֶזְלַת אֵימָא מִתְתַּרְכָּא, וּבְנִין צְוּוּחִין, אֵיהּ אוּלְיָף זְכוּ עַל עוֹפִין
דִּילֵיהּ, וְיֵימָא לְקוּדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא, וְהָא כְּתִיב בְּדָּ (תהלים קמה ט) וְרַחֲמֵיו עַל
כָּל מַעֲשָׂיו, אֲמַאי גְזִירְתָּהּ עַל הָאִי עוֹפָא דְאֶתְתַּרְכַּת מְקִינָה, וְכֵן מִטְרֹוֹיִן
אוּלְיָף זְכוּ עַל עוֹפִין דִּילֵיהּ, דְּאֵינּוּן רוּחִין דְּפָרְחִין בְּבִנְיָ נְשָׂא, דְּמַכְרִסְיָא
אֵינּוּן נְשַׁמְתִּין, וּמֵהֵאִי חִיָּה רוּחִין, וּמֵאוּפֹן נְפֻשֵׁין, וְאֵינּוּן בְּבִרְיָאָה יְצִירָה
עֲשִׂיָּה.

וְעוֹד, שְׁלַח תְּשַׁלַּח, בָּא וּרְאָה, יֵשׁ מְלֶאכְאָד מְמַנָּה עַל הָעוֹפּוֹת, שֶׁהֵן נְפֻשׁוֹת
שְׁנִקְרָאוֹת צְפָרִים, וְסַנְדְּלָפוֹיִן שְׁמוֹ. וּבְזִמְנָן שְׁיִשְׂרָאֵל מְקִימִים אֶת
הַמְּצֻוָּה הַזֶּה וְהֵאִם הוֹלֶכֶת מְגֻרָשֶׁת, וְהַבְּנִים צוֹעְקִים, הוּא מְלַמֵּד זְכוּת
עַל הָעוֹפּוֹת שְׁלוֹ, וְיֵאמַר לְקִדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהִרִי כְּתוּב כְּדָּ וְרַחֲמֵיו עַל
כָּל מַעֲשָׂיו, לָמָּה גְזִירְתָּהּ עַל הָעוֹף הַזֶּה שֶׁנִּתְגַּרְשָׁה מְקַנָּה? וְכֵן מִטְרֹוֹיִן
מְלַמֵּד זְכוּת עַל הָעוֹפּוֹת שְׁלוֹ, שֶׁהֵן רוּחוֹת שְׁפוּרְחוֹת בְּבִנְיָ הָאָדָם,
שֶׁמֵּהֶכֶסֶּא הֵם נְשַׁמְתִּין, וּמֵהַחִיָּה הַזֶּה רוּחוֹת, וּמֵהָאוּפֹן נְפֻשׁוֹת, וְהֵם
בְּבִרְיָאָה יְצִירָה עֲשִׂיָּה.

בְּשֶׁבֶת וְיוֹמִין טְבִין נְחִתִּין עֲלֵיהּ נְשַׁמְתִּין וְרוּחִין וְנְפֻשֵׁין בְּאַרְחָ אֲצִילוֹת,
דְּאֵינּוּן רוּחָא דְקוּדְשָׁא מַעֲשֵׁר סְפִירוֹ, וְכָל מְמַנָּא אוּלְיָף זְכוּ עַל עוֹפִין דִּילֵיהּ,
דְּאֵינּוּן נְשַׁמְתִּין דְּפָרְחִין בְּבִנְיָ נְשָׂא, וּבְזִמְנָא דְיִשְׂרָאֵל מְקִימִין הָאִי פְּקוּדָא,

כָּל מִמְנָא אֹלִיף זְכוּ עַל עוֹפִין דִּילִיה, וְקוּדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא מָה עֶבֶיד, כְּנִישׁ לְכָל חִילִין דִּילִיה, וְיִימָא, וְכִי (נ"א הא) כָּל מִמְנָא דְעוֹפִי דְלִתְתָּא אֹלִיף זְכוּ עַל עוֹפִין דִּילִיה דְמִמְנָא עֲלִייהו, וְלִית בְּכוּ מָאן דְאֹלִיף זְכוּ עַל בְּנֵי דְאִינוּן יִשְׂרָאֵל, בְּנֵי בְּכָרֵי יִשְׂרָאֵל, וְעַל שְׂכִינְתָּא דְאִיהִי בְּגִלוּתָא, דְקָנָא דִּילָהּ דְאִיהִי יְרוּשָׁלַיִם חֲרָבָה, וּבְנוֹי בְּגִלוּתָא תַּחֲוֹת יְד אֲדוֹנֵי קִשְׁיִן אוּמִין דְעַלְמָא, וְלִית מָאן דְבָעֵי עֲלִייהו רַחֲמֵי, וְיֹלִיף זְכוּ עֲלִייהו, בְּהֵוּא זְמָנָא צְנוּחַ קוּדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא וְאָמַר (ישעיה מח יא) לְמַעְנֵי לְמַעְנֵי אַעְשָׂה, וְאַעְשָׂה לְמַעַן שְׁמִי (יחזקאל כ ט), וּבְדָא יִתְעַר רַחֲמֵי עַל שְׂכִינְתִּיהָ וְעַל בְּנוֹי דְבְּגִלוּתָא.

בְּשִׁבְתָּ וְיָמִים טוֹבִים יוֹרְדוֹת עֲלֵיהֶם נְשָׁמוֹת וְרוּחוֹת וּנְפָשׁוֹת בְּדָרְדָּרָה אֲצִילוֹת, שְׁהֶם רוּחַ הַקֹּדֶשׁ מְעַשֵּׂר סְפִירוֹת, וְכָל מְמַנָּה מְלַמֵּד זְכוּת עַל הָעוֹפּוֹת שְׁלוֹ, שְׁהֶם נְשָׁמוֹת שְׁפּוֹרְחוֹת בְּבְנֵי אָדָם. וּבְזִמְן שִׁישְׂרָאֵל מְקִימִים מְצוּהָ זוֹ, כָּל מְמַנָּה מְלַמֵּד זְכוּת עַל הָעוֹפּוֹת שְׁלוֹ. וּמָה עוֹשָׂה הַקֹּדֶשׁ בְּרִידָּהּ הוּא? הוּא מְכַנֵּס אֶת כָּל חִילוּתֵינוּ וְיֹאמַר, וְכִי (הרי) כָּל מְמַנָּה שֶׁל הָעוֹפּוֹת שְׁלֵמָטָה מְלַמֵּד זְכוּת עַל הָעוֹפּוֹת שְׁלוֹ שֶׁהוּא מְמַנָּה עֲלֵיהֶם, וְאִין בְּכֶם מִי שֶׁיִּלְמַד זְכוּת עַל בְּנֵי שְׁהֶם יִשְׂרָאֵל, בְּנֵי בְּכָרֵי יִשְׂרָאֵל, וְעַל הַשְּׂכִינָה שֶׁהִיא בְּגִלוּת, שֶׁהִקֵּן שָׁלָה הוּא יְרוּשָׁלַיִם חֲרָבָה, וּבְנוֹי בְּגִלוּת תַּחַת יְד אֲדוֹנֵי קִשְׁיִם, אֲמוֹת הָעוֹלָם, וְאִין מִי שֶׁמְבַקֵּשׁ עֲלֵיהֶם רַחֲמִים וְיִלְמַד עֲלֵיהֶם זְכוּת? בְּאוֹתוֹ זִמְן צוּעֵק הַקֹּדֶשׁ בְּרִידָּהּ הוּא וְיֹאמַר, לְמַעְנֵי לְמַעְנֵי אַעְשָׂה, וְאַעְשָׂה לְמַעַן שְׁמִי. וּבְזָה יִתְעוֹרְרוּ רַחֲמִים עַל שְׂכִינְתוֹ וְעַל בְּנוֹי בְּגִלוּת.

דף כג ע"ב

קָם רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר, וְהָא קָדָם דְּגָלוּ יִשְׂרָאֵל וּשְׂכִינְתָּא, בְּמַאי הוּוּ מְקִימִין שְׁלוּחַ הַקּוֹן, אָמַר לִיה רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּרִי, בְּגִין לְאַתְעָרָא רַחֲמִין עַל אִינוּן נְפָשִׁין וְרוּחִין וְנִשְׁמָתִין, דְּהוּוּ אֲזִלִין בְּגִלוּתָא בְּגִלְגוּלָא מִתְתַּרְכִין מְגוּפִיהוֹן דְּאַתְחַרְבוּ, דְעֲלִייהו אֲתַמַּר דְּקוּדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא הָוָה בּוֹנָה עֲלֵמִין וּמְחַרְיָבוּ, דְאַשְׁתָּאֲרוּ חֲרָבִין גּוֹפִיָהוֹן מְנִיָּהוּ, וּמְנִיעוּ דְבְּרַכְּאָן לְעִילָא גְרִים וְנִהַר יְחַרְבַּ וְיִבֵּשׁ, וְהָכִי אוּקְמוּהוּ אֲתַתְּרַב בֵּית רֵאשׁוֹן וְהָאֲרָץ הִיְתָה תְּהוֹ וּבָהּ. (דף כג ע"ב) אֲתַתְּרַב בֵּית שְׁנֵי וְחֻשְׁדָּה עַל פְּנֵי תְּהוֹם, וּבְגִין אֲלִין נִשְׁמָתִין דְּאַתְבְּרִיאוּ קָדָם דְּאַתְבְּרִי עֲלָמָא וְלִית לוֹן גּוֹפִין, בְּגִין לְאַתְעָרָא רַחֲמֵי עֲלִייהו, הוּוּ מְקִימֵי הָאֵי פְּקוּדָא, אָמַר לִיה, אַבָּא, אִם כֵּן תִּלְמִיד חֲכָם דְּאִיהוּ מְסֻטָּרָא דְמַחְשָׁבָה, דְאַתְמַר בֵּיהּ יִשְׂרָאֵל עֲלָה בְּמַחְשָׁבָה לִיבְרָאוֹת, הָאֵי אוּרִייתָא אִיהִי בֵּן לְתַלְמִיד חֲכָם, אִם כֵּן אֲתַתָּא דִּילָהּ אֲמַאי צְרִיכָא יְבוּם, דְּהָא לָא שׁוּוּ אֲפֻרְשׁוּתָא מְאִרִי מִתְנִיתִין לְתַלְמִידֵי חֲכָמִים מְשָׁאֵר בְּנֵי נְשָׂא, אָמַר לִיה, בְּרִי, וְדַאי צְרִיכָה יְבוּם, לְאֲלִין נִשְׁמָתִין דְּאַזְלִין עֲרִטִילָאִין מְשִׁית יוּמֵי בְּרָאשִׁית.

קם רבי אלעזר ואמר: והרי קדם שגלו ישראל והשכינה, במה היו מקימים שלוח הקן? אמר לו רבי שמעון: בני, כדי לעורר רחמים על אותן נפשות ורוחות ונשמות שהיו הולכות בגלות בגלגול, מגרשות מגופיהם שנחרבו, שעליהם נאמר שהקדוש ברוך הוא היה בונה עולמות ומחריבן, שנשארו חרבות גופותיהם מהם, ומניעת הברכות למעלה גרמה, ונהר יחרב ויבש. וכך פרושהו, נחרב בית ראשון - והארץ היתה תהו ובהו. נחרב בית שני - וחשך על פני תהום. ובשביל הנשמות הללו שנבראו קדם שנברא העולם ואין להם גופות, כדי לעורר עליהם רחמים היו מקימים את המצנה הזו. אמר לו: אבא, אם כן, תלמיד חכם שהוא מצד המחשבה, שנאמר בו ישראל עלה במחשבה להבראת, התורה הזו היא בן לתלמיד חכם, אם כן, למה אשתו צריכה יבום, שהרי לא שמו הדין בעלי המשנה בין תלמידי חכמים לשאר בני אדם? אמר לו: בני, היא ודאי צריכה יבום לנשמות הללו שהולכות ערטילאיות מששת ימי בראשית.

אמר ליה, והא פתיב (ויקרא כז י) לא יחליפנו ולא ימיר אתו וגומר, וכי האי אתתא דאיהי קדש קדשין, תהא קינא למאן דלאו איהו ממינה, דהא פתיב (בראשית א כד) תוצא הארץ נפש חיה למינה, ולית לה הרפכה אלא ממינה, אמר ליה, בני, גלגולין אינון רזא דהרפכה, כגון מאן דמרפכיב אילנא דלאו איהו מיניה באילנא אחרא, כגון מאן דמרפכיבין אלנין דא בדא, אבל עקרא דאם המר ימירנו, צריך דיהא קדש בקדש, דאילנא אית מסטרא דמסאבו דאיהו רע, ובגיניה אתמר (ויקרא כז י) לא ימיר אתו טוב ברע או רע בטוב, דהאי איהו רזא דצדיק ורע לו רשע וטוב לו, אבל (שם לג) אם המר ימירנו, והיה הוא ותמונתו יהיה קדש, ובדא מרפכיבין קדש בקדש, ומקבלין דין מן דין, ורזא דמלה (שמות כו ה) מקבילות הללאת, ומין במינו האי איהו צדיק וטוב לו, וכד ההיא נשמתא דאיהי קדש לא אשפחת מינה, אתמר בה (בראשית ח ט) ולא מצאה היונה מנוח לכף רגלה.

אמר לו: והרי כתוב לא יחליפנו ולא ימיר אתו וגומר, וכי האשה הזו, שהיא קדש קדשים, תהיה קן למי שאינו ממינה, שהרי כתוב תוצא הארץ נפש חיה למינה, ואין לה הרפכה אלא ממינה? אמר לו: בני, הגלגולים הם סוד של הרפכה, כמו מי שמרפכיב עץ שאינו מינו בעץ אחר, כמו מי שמרפכים עצים זה עם זה, אבל העקר של אם המר ימירנו, צריך שיהיה קדש בקדש, שיש עץ מצד הטמאה שהוא רע, ובשבילו נאמר לא ימיר אתו טוב ברע או רע בטוב, שזהו סוד של צדיק ורע לו רשע וטוב לו, אבל אם המר ימירנו, והיה הוא ותמונתו יהיה קדש, ובזה מרפכים קדש בקדש ומקבלים זה מזה, וסוד הדבר - מקבילות הללאת, ומין במינו זהו צדיק וטוב לו, וכשאותה נשמה,

שְׁהִיא קֹדֶשׁ, אֵינָה מוֹצֵאת אֶת מִינָהּ, נֹאמֵר בָּהּ וְלֹא מִצָּאָה הַיּוֹנָה מְנוּחַ
לְכַף רִגְלָהּ.

וְהָכִי רָזָא דְקוֹן צְפוּר, דְּאִתְמַר בָּהּ (דְּבָרִים כ"ב ז) שְׁלַח תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם, וְאִזְלָא
מִנְדָּדָא מִן קִנְיָה, וְהוּן כָּל אֵלֶּה יִפְעַל אִי"ל פְּעַמִּים שְׁלֹשׁ עִם גְּבַר (אִיּוֹב ל"ג כ"ט),
לְקַבֵּל תִּלְתַּת שְׁלוּחִים דְּיוֹנָה, וְכֹד אֲשַׁכַּחַת אֶתֶר לְשִׁרְיָא תַמְוֹן, אִתְמַר בָּהּ
(בְּרַאשִׁית ח"ב) וְלֹא יִסְפָּה שׁוּב אֵלָיו עוֹד, לְמִיתֵי זְמַנָּא אַחְרָא בְּהַרְפָּבָה.

וְכֹד סוּד שֶׁל קוֹן צְפוּר, שְׁנֹאמֵר בָּהּ שְׁלַח תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם, וְהוֹלְכַת
נוֹדְדַת מְקַנְיָה, וְהוּן כָּל אֵלֶּה יִפְעַל אִי"ל פְּעַמִּים שְׁלוֹשׁ עִם גְּבַר, כְּנִגְדַּ
שְׁלֹשָׁה שְׁלוּחִים שֶׁל הַיּוֹנָה, וְכִשְׁמוֹצֵאת מְקוֹם לְשִׁרוֹת שָׁם, נֹאמֵר בָּהּ
וְלֹא יִסְפָּה שׁוּב אֵלָיו עוֹד. לְהַבִּיא זְמַן אַחַר בְּהַרְפָּבָה.

וּבְגִין דָּא שְׁלוּחַ הַקּוֹן בְּכָל עוֹפִין קִדְיָשִׁין אִיהוּ, וְלֹא בְּמִסְאָבִין, דְּאִנּוּן
נִשְׁמַתִּין דְּאִזְלִין מִתְתַּרְכִּין, לְאִתְעַרָּא רַחֲמֵי עֲלֵיהוּ, וּמַה כְּתִיב בְּהוּ (תְּהִלִּים
פ"ד ט) גַּם צְפוּר מִצָּאָה בֵּית דָּא גְּלוּלָא קְדַמָּאָה דְּאִיהִי נֶפֶשׁ, וְדָרוּר קוֹן לָהּ דָּא
גְּלוּלָא תִנְיִנָא דְרוּחָא, אֲשֶׁר שְׁתֵּה אֶפְרוּחִיהָ דָּא גְּלוּלָא תְּלִיתָאָה
דְּנִשְׁמַתָּא, וּבְגִין דָּא שְׁלַח תְּשַׁלַּח לְקַבֵּל נֶפֶשׁ וְרוּחַ, אֶת הָאֵם לְרַבּוֹת נִשְׁמַתָּא,
דְּאִתְמַר בָּהּ (יִשְׁעִיָּה נ"א) וּבְפִשְׁעֵיכֶם שְׁלַחָה אִמְכֶם, אֶת הָאֵם, אֶת אֶתָּא לְרַבּוֹת
גְּלוּלָא תְּלִיתָאָה.

וּמִשׁוּם כְּדָ שְׁלוּחַ הַקּוֹן הוּא בְּכָל הָעוֹפּוֹת הַקְּדוֹשִׁים, וְלֹא בְּטִמְאִים,
שְׁהֵם נִשְׁמוֹת שְׁהוֹלְכוֹת מְגַרְשׁוֹת, לְעוֹרֵר עֲלֵיהֶם רַחֲמִים. וּמַה כְּתוּב
בְּהֵם? גַּם צְפוּר מִצָּאָה בֵּית - זֶהוּ גְּלוּל רֵאשׁוֹן שְׁהוּא נֶפֶשׁ, וְדָרוּר קוֹן
לָהּ - זֶהוּ הַגְּלוּל הַשְּׂנִי שֶׁל הָרוּחַ, אֲשֶׁר שְׁתֵּה אֶפְרוּחִיהָ - זֶהוּ גְּלוּל
שְׁלִישִׁי שֶׁל הַנִּשְׁמָה, וּמִשׁוּם זֶה שְׁלַח תְּשַׁלַּח, כְּנִגְדַּ נֶפֶשׁ וְרוּחַ. אֶת הָאֵם,
לְרַבּוֹת הַנִּשְׁמָה, שְׁנֹאמֵר בָּהּ וּבְפִשְׁעֵיכֶם שְׁלַחָה אִמְכֶם. אֶת הָאֵם, אֶת
בָּא לְרַבּוֹת גְּלוּל שְׁלִישִׁי.

וּבְגִין דָּא מָאן דְּמִקְבְּלִין אוֹשְׁפִיזִין, דְּאִינּוּן נִשְׁמַתִּין יִתְרִין, דְּאִינּוּן מְרַפְיָבִין
עֲלֵיהוּ בְּעַרְבַּ שְׁבַת, בְּאַנְפִּין צְהוּבִין בְּחֻדְוָה בְּעִנּוּגָא בְּהַאי עֲלֵמָא, כְּד
נִשְׁמַתָּא וְרוּחָא וְנִפְשָׁא נִפִּיק מִן גּוּפִיהָ מְהַאי עֲלֵמָא, הָכִי מְקַבְּלִין לוֹן
בְּעֵלְמָא דְּאִתִּי, וְאִתְמַר בְּהוּן גַּם צְפוּר מִצָּאָה בֵּית וְכוּ', זְכָאָה אִיהוּ מָאן
דְּמִקְבֵּל אוֹרְחִין בְּרַעוּ שְׁלִים, כְּאֵלוּ מְקַבֵּל אֲנִפִּי שְׁכִינְתָּא, דְּבִמְדָּה דְּמִדְּ בַר
נִשׁ בָּהּ מוֹדְדִין לִיהָ, אֶתָּא רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרִיהַ וְנִשְׁיָק דְּדוּי, וְאִשְׁתַּטְּחוּ לִיהָ כָּל
חַבְרִיא, וְאִמְרוּ לִיהָ, אִילוּ לָא אֶתִּינָא לְעֵלְמָא אֶלָּא לְמִשְׁמַע מְלִין אֵלִין דִּי:

ומשום זה, מי שמקבלים אורחים, שהם נשמות יתרות שהם מרביבים עליהם בערב שבת, בפנים צהבות, בשמחה ובענג בעולם הזה, כשהנשמה והרוח והנפש יוצאות מן הגוף מהעולם הזה, כך מקבלים אותם בעולם הבא, ונאמר בהם גם צפור מצאה בית וכו'. אשרי הוא מי שמקבל אורחים ברצון שלם, כאלו מקבל פני שכניה, שבמדה שאדם מודד בה מודדים לו. בא רבי אלעזר בנו ונשק ידיו, והשתטחו לו כל החברים ואמרו לו: אלו לא באנו לעולם אלא לשמע הדברים הללו - דיי.

דף כד ע"א

אדהכי הא אליהו קא נחית מעילא, בכמה חיילין דנשמתי, וכמה מלאכיא סוחרניה, ושכינתא עלאה עטרה על כלהו, כתר בריש כל צדיק, בההוא זמנא קלא אתער באילנא דלעילא בנגונא, וכמה עופין דנשמתי שריין תמן בענפוי, הדא הוא דכתיב (דניאל ד ח) רבה אילנא ותקיף וכו', ויימא הכי, רבי רבי אנת הוא אילנא דרבה ותקיף באורייתא, בענפין דילך דאינון אברין קדישין, כמה עופין שריין תמן, דנשמתי קדישין כגוונא דלעילא, דאתמר ביה (שם ט) ובענפיהי ידורן צפרי שמיא, וכמה בני נשא לתתא יתפרנסון מהאי (דף כד ע"א) חבורא דילך, כד יתגלי לתתא בדרא בתראה בסוף יומיא, ובגיניה (ויקרא כה י) וקראתם דרור בארץ וגומר.

בין כך הרי אליהו יורד מלמעלה עם כמה חילות של נשמות וכמה מלאכים סביבו, והשכינה העלינה מעטרת על כלם, כתר בראש של כל צדיק. באותו זמן התעורר קול בעץ שלמעלה בנגון, וכמה עופות של נשמות שורות שם בענפים שלו. זהו שכתוב גדל האילן ומתחזק וכו', ויאמר: כן, רבי רבי אנתה, אנתה הוא עץ שגדול ותקיף בתורה, בענפים שלך, שהם איברים קדושים, כמה עופות שורים שם, שנשמות קדושות כמו שלמעלה, שנאמר בו ובענפיו יקננו עופות השמים, וכמה בני אדם למטה יתפרנסו מהחבור הזה שלך, כשיתגלה למטה בדור האחרון בסוף הימים, ובגללו וקראתם דרור בארץ וגומר.

פתח אליהו ואמר, כד נפיק שבתא ויומין טבין, וישראל אינון תחות ממשלה דסמא"ל ושבעין ממנו, ודחקין לישראל, קלא נפיק מן שמיא לגביה, ויימא הכי, יר"א בש"ית, ודא בראשית, יהא לך כסופא מן שמיא, ודא (בראשית)

פָּתַח אֱלֹהֵינוּ וְאָמַר: כְּשִׁיּוֹצֵאת שַׁבַּת וַיָּמִים טוֹבִים, וַיִּשְׁרָאֵל הֵם תַּחַת
מִמְשַׁלֵּת סַמְא"ל וְשִׁבְעִים מְמַנִּים וְדוֹחֲקִים אֶת יִשְׂרָאֵל, קוֹל יוֹצֵא
מִהַשְּׁמַיִם אֵלָיו, וַיֹּאמֶר כָּךְ, יִרְ"א בְּשִׁי"ת, וְזֶה בְּרֵאשִׁי"ת, תִּהְיֶה לָךְ
בוֹשָׁה מִן הַשְּׁמַיִם, וְזֶה (בראשית).

תקונא שביעאה

בְּרֵאשִׁית יִרְ"א בְּשִׁי"ת, וְיִי לִיה לְסַמְא"ל, כִּד קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִי
לְמַפְרַק לְשִׁכְיִנְתָּא וְלִישְׁרָאֵל בְּנִהָא, וְתַבַּע מְנִיָּה וּמְשַׁבְּעִין אוֹמִין וּמְמַמְנִין
דִּילְהוֹן, כֹּל עֲאֻקוֹ דְּעֲאֻקוֹ לִישְׁרָאֵל בְּגִלוֹתָא, בְּגִין דְּקָדָם דְּגָלוּ יִשְׂרָאֵל, גְּלִי
לִיה קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּהוּ עֲתִידִין יִשְׂרָאֵל לְמַהוּי תַּחֲוֹת שְׁעִבּוּדֵיהוּ, (ס"א
למפק מתחות שעבודייהו), וְאַחֲזִי לִיה וְלִשְׁבְּעִין מְמַנִּין דְּתַחֲוֹת יְדִיָּה, אֲגָרָא דְּלְהוֹן
אִי הוּ אוֹקְרִין לִישְׁרָאֵל בְּגִלוֹתָא, הִדָּא הוּא דְּכַתִּיב (בראשית לט ה) וַיִּבְרָךְ יְיָ
אֶת בֵּית הַמִּצְרִי בְּגִלְלַל יוֹסֵף, וְאִיהוּ וּמְמַנִּין דִּילִיָּה לָא עֲבָדִין לְהוֹן יִקְרָא, אֶלָּא
עֲבָדִין בְּהוֹן וּבְשִׁכְיִנְתָּא קִלְנָא, דְּאִמְרִין לֹון כֹּל יוֹמָא אִיָּה אֱלֹהֵי"ךְ, וּבְגִין דָּא
קִלְנָא נְפִיק לְגַבִּיָּה כֹּל יוֹמָא מִן שְׁמַיָּא, וְאִמְרִין יִרְ"א בְּשִׁי"ת, יְהֵא לָךְ כְּסוּפָא
מִן שְׁכִינְתָּא, יִרְ"א שְׁמַיִם יְהֵא לָךְ כְּסוּפָא מְקוּדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִיהוּ
שְׁמַיִם, הִדָּא הוּא דְּכַתִּיב (מלכים א ח לב) וְאַתָּה תִּשְׁמַע הַשְּׁמַיִם, וְדָא (בראשית)

תִּיקוֹן שְׁבִיעִי, בְּרֵאשִׁית יִרְ"א בְּשִׁי"ת, אוֹי לֹו לְסַמְא"ל, כְּשִׁיבָא הַקְּדוּשָׁ
בְּרוּךְ הוּא לְפָדוֹת אֶת הַשְּׁכִינָה וְאֶת יִשְׂרָאֵל בְּנִיָּה, וְתוֹבַע מְמַנִּין
וּמְשַׁבְּעִים הָאֲמוֹת וּמְהַמְמַנִּים שְׁלֵהֶם כֹּל הַצְּרוֹת שְׁהַצִּיקוֹ לִישְׁרָאֵל
בְּגִלוֹת, מְשׁוּם שְׁלַפְנֵי שְׁגָלוֹ יִשְׂרָאֵל גְּלָה לֹו הַקְּדוּשָׁ בְּרוּךְ הוּא שִׁיָּהוּ
עֲתִידִים יִשְׂרָאֵל לְהִיּוֹת תַּחַת שְׁעִבּוּדָם (לצאת מתחת שעבודם), וְהִרְאָה לֹו
וְלִשְׁבְּעִים הַמְמַנִּים שְׁתַּחַת יְדוֹ אֶת שְׁכָרָם, אִם הִיוּ מְכַבְּדִים יִם אֶת
יִשְׂרָאֵל בְּגִלוֹת. זֶהוּ שְׁכַתּוּב וַיִּבְרָךְ יְהוָה אֶת בֵּית הַמִּצְרִי בְּגִלְלַל יוֹסֵף.
וְהוּא וְהַמְמַנִּים שְׁלוֹ לֹא עוֹשִׂים לָהֶם כְּבוֹד, אֶלָּא עוֹשִׂים בְּהֶם וּבְשִׁכְיִנְהָ
קִלוֹן, שְׁאוּמְרִים לָהֶם כֹּל הַיּוֹם אִיָּה אֱלֹהֵי"ךְ, וּמְשׁוּם זֶה יוֹצֵא קוֹל
אֵלָיו כֹּל יוֹם מִן הַשְּׁמַיִם וְאוֹמֵר יִרְ"א בְּשִׁי"ת, תִּהְיֶה לָךְ בוֹשָׁה מִן
הַשְּׁכִינָה. יִרְ"א שְׁמַיִם, תִּהְיֶה לָךְ בוֹשָׁה מִהַקְּדוּשָׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁהוּא
שְׁמַיִם. זֶהוּ שְׁכַתּוּב וְאַתָּה תִּשְׁמַע הַשְּׁמַיִם, וְזֶה (בראשית).

תקונא תמינאה

בראשית, שי שמיים, (יריאה שמיים), יריאה ביית דיליה, דאיהו ראיש ביית, דחיל ליה בביתיה, דא הוא בראשיית, ואיהו וממנו דיליה לא דחילו מניה, וחרבו ביתיה בית ראשון ובית שני, ובגין דא (ישעיהו כד כג) וחרפה הלבנה דאיהי נחש אשת זנונים, ובושה החמה דאיהי גיהנם, דנחש אשת זנונים חריבת ביתא דשכינתא, וחרפה דאיהי גיהנם סס המות אוקידת היכלא.

תיקון שמיני בראשית, שי שמים, (יריאה שמיים), יריאה ביית שלו, שהוא ראיש ביית, פחד ממנו בביתו, זהו בראשיית. והוא והממנים שלו לא פחדו ממנו וחרבו ביתו, בית ראשון ובית שני, ומשום זה וחרפה הלבנה, שהיא נחש אשת זנונים, ובושה החמה, שהיא גיהנם, שנחש אשת זנונים חריבה את בית השכינה, וחרפה, שהיא גיהנם, סס המות, שרפה את ההיכל.

ובזמנא דקודשא בריהו הוא בני לון כמלקדמין, הדא הוא דכתיב (תהלים קמז ב) בונה ירושלים יי, בההוא זמנא וחרפה הלבנה ובושה החמה (ישעיהו כד כג), אימתי, בזמנא דכי מלך יי צבאוית, דבנינא קדמאה אתעביד על ידא דבר נש, ובגין דא שליטו עליהו, בגין (תהלים קכו א) דאם יי לא יבנה בית שוא עמלו בוניו בו, ובגין דבנינא בתראה יהא על ידא דקודשא בריהו הוא, יתקיים, ועל דא אמר קרא, (חגי ב ט) גדול יהיה כבוד הבית הזה האחרון מן הראשון.

ובזמן שהקדוש ברוך הוא יבנה אותם כמו מקדם, זהו שפתוב בונה ירושלים יהויה, באותו זמן וחרפה הלבנה ובושה החמה, אימתי? בזמן שכי מלך יהויה צבאוית, שהבנין הראשון נעשה על ידי אדם, ומשום כך שליטו עליהם, משום שאם יהויה לא יבנה בית שוא עמלו בוניו בו, ומשום שהבנין האחרון יהיה על ידי הקדוש ברוך הוא - יתקיים, ועל זה אמר הכתוב, גדול יהיה כבוד הבית הזה האחרון מן הראשון.

ובההוא זמנא דיתבני בנינא על ידא דקודשא בריהו הוא לעילא ותתא, איתמר בשכינתא עלאה ותתאה, והיה אור הלבנה כאור החמה (ישעיהו לכו),

וְחִפְרָה הַלְבֵנָה וּבוֹשָׁה הַחֲמָה, דְּאִינוּן נוֹקְבִין דְּסַמְאִ"ל, וּבְגִין דְּלֹא דְחִיל
סַמְאִ"ל מִן קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא דְּאִיהוּ שְׁמַיִם, וּבֵת זִוְגִיָּה לֹא דְחִילת
מְשַׁכְּנִיתִיה דְּאִיהִי אַרְעִיָּה, אֲתַמַּר בְּהוּן (שם נא ו), כִּי שְׁמַיִם כְּעֶשֶׂן נִמְלָחוּ,
וְהָאֲרָץ כְּבָגְד תִּבְלָה, הוּא סַמְאִ"ל וּבֵת זִוְגִיָּה :

וּבְאוֹתוֹ זְמַן שְׂיִבְנָה הַבְּנִין עַל יְדֵי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַעַלְה וּלְמַטָּה,
נְאָמַר בְּשַׁכְּנִיָּה הַעֲלִינָה וְהַתְּחַתְּוִנָה, וְהִיָּה אֹר הַלְבֵנָה כְּאוֹר הַחֲמָה,
וְחִפְרָה הַלְבֵנָה וּבוֹשָׁה הַחֲמָה, שְׁהִים הַנְּקֻבוֹת שֶׁל סַמְאִ"ל, וּמְשׁוּם שְׁלֹא
כְּחַד סַמְאִ"ל מְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁהוּא שְׁמַיִם, וּבֵת זִוְגוֹ לֹא כְּחַדָּה
מְשַׁכְּנִיתוֹ, שְׁהִיא הָאֲרָץ, נְאָמַר בְּהִם, כִּי שְׁמַיִם כְּעֶשֶׂן נִמְלָחוּ וְהָאֲרָץ
כְּבָגְד תִּבְלָה, הוּא סַמְאִ"ל וּבֵת זִוְגוֹ.

תשיעאה

תקונא

דף כד ע"ב

בְּרֵאשִׁית, (דף כד ע"ב) גְּרִי"א שְׁבִי"ת, דְּאִיהִי שְׁכִינְתָּא, דְּעֵלְהָ אֲתַמַּר (שמות לא יד)
מְחַלְלִיהָ מוֹת יוֹמָת, דְּעָאלוּ אוּיְבִים בְּחָלְל דִּילָהּ דְּאִיהוּ קִדְשׁ קִדְשִׁים,
וְאֲתַמַּר בְּהוּן (במדבר יט יג) אֶת מִקְדָּשׁ יְיָ טַמְא, חָלַל מִמְּלָכָה וְשָׂרִיָּה (איכה ב ב),
וְשִׁפְחָה עָאלַת בְּאַתַּר דְּגְבִירָה, דְּאִיהִי נְדָה שְׁפָחָה גוֹיָה זִוְנָה, וְסְאִיבַת
אֲתַרְהָא, דְּתַמּוֹן הוּא נְיִיחָא דְּשַׁכְּנִיתָּא, וְקָלָא הוּא נְחִית וְאָמַר, יָרָא שְׁבַת,
וְאִיהִי לֹא עֲבַדַּת כְּדָ, אֶלָּא חָלַל מִמְּלָכָה וְשָׂרִיָּה, וּבְרַחַת שְׁכִינְתָּא מִתַּמּוֹן,
בְּהוּא זְמַנָּא שְׁחָקוּ עַל מְשַׁבְּתִיָּה, וְאָמַרְת שְׁפָחָה, לֹא הוּא כְּגוֹוְנָא דְּעֲבַדַּת
שְׂרִי לְשִׁפְחָה דִּילָהּ, הִדָּא הוּא דְּכַתִּיב (בראשית טז ח) מִפְּנֵי שְׂרִי גְבַרְתִּי אֲנֹכִי
בְּרַחַת, אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא, בְּרַתָּא דְּרִשְׁעָ חַיִּיבָא, וְהוּא אָף עַל גַּב דְּשְׂרִי
תְּרַכַּת לָהּ, אֲנָא רְחִימְנָא עֲלָהּ וְעַל בְּנָהּ, וְאֲתוֹן לֹא עֲבַדַּתוֹן הָכִי, אֶלָּא
גְּרַמְתוֹן (נ"א גמלתו) בִּישׁ תַּחֲוֹת טַב, אֲנָא אוּמִינָא לְאַעְבְּרָא מְלֻכוּתָא חַיִּיבָא
מְעַלְמָא, וְלֹא יְהִי חֲדוּהָ קְדָמִי עַד דִּיתְאַבִּידוּ מְעַלְמָא, וּבְהוּא זְמַנָּא יְהִי
חֲדוּהָ קְדָמִי, הִדָּא הוּא דְּכַתִּיב (משלי יא ז) וּבְאַבְד רְשָׁעִים רָנָה :

תקון תשיעי, בְּרֵאשִׁית, גְּרִי"א שְׁבִי"ת, שְׁהִיא שְׁכִינָה, שְׁעֲלִיָּה נְאָמַר
מְחַלְלִיהָ מוֹת יוֹמָת, שְׁנַכְּסוּ אוּיְבִים בְּחָלְל שְׁלָהּ, שְׁהוּא קִדְשׁ קִדְשִׁים,
וּנְאָמַר בְּהִם אֶת מִקְדָּשׁ יְהוָה טַמְא, חָלַל מִמְּלָכָה וְשָׂרִיָּה, וְשִׁפְחָה

נִכְנָסֶת בְּמִקּוֹם הַגְּבִירָה, שֶׁהִיא נֹדֵה שְׂפָחָה גּוֹיָה זֹנָה, וְטִמְאָה אֶת מְקוֹמָהּ, שְׁשָׁם הִיְתָה מְנוּחַת הַשְּׂכִינָה, וְקוֹל הִיא יוֹרֵד וְאוֹמֵר, יֵרָא שְׁבֵת, וְהִיא לֹא עֲשֵׂתָה כֵּן, אֲלָא חִלַּל מַמְלָכָה וְשָׂרִיָּה, וּבִרְחָה הַשְּׂכִינָה מִשָּׁם. בְּאוֹתוֹ זְמַן שָׁחֲקוּ עַל מִשְׁבַּתֶּיהָ, וְאַמְרָה הַשְּׂפָחָה, לֹא זֶה כְּמוֹ שֶׁעֲשֵׂתָה שָׂרִי לְשַׁחֲתָהּ. זֶהוּ שְׂכָתוֹב מִפְּנֵי שָׂרִי גְבֵרְתִי אֲנִכִי בִרְחַת. אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: בֵּת הַרְשָׁע הַחַיִּב, וְהָרִי אֵף עַל גֵּב שְׂשָׂרָה גְרָשָׁה אוֹתָהּ, אֲנִי רַחֲמֵתִי עָלֶיהָ וְעַל בְּנָהּ, וְאַתֶּם לֹא עֲשִׂיתֶם כֶּךָ, אֲלָא גִרְמַתֶּם (גְּמִלְתֶּם) רַע תַּחַת טוֹב, אֲנִי נִשְׁבַּעְתִּי לְהַעֲבִיר אֶת מַלְכוּת הַרְשָׁעָה מִן הָעוֹלָם, וְלֹא תִהְיֶה שְׂמָחָה לְפָנַי עַד שִׂיאֲבֹדוֹ מִן הָעוֹלָם, וּבְאוֹתוֹ הַזְּמַן תִּהְיֶה שְׂמָחָה לְפָנַי. זֶהוּ שְׂכָתוֹב וּבְאֵבֶד רְשָׁעִים רָנָה.

תקונא עשיראה

בְּרֵאשִׁית שְׁיִיר תְּאִ"ב, וְהָא אִיהוּ שִׁיר מְשׁוּבָח מְכַל הַשְּׂרִירִים, תְּאֵב מְכַל הַשְּׂרִירִים, וְעַלִּיהָ אֲתַמַּר שִׁיר הַשְּׂרִירִים אֲשֶׁר לְשַׁלְמָה, לְמַלְךְ שֶׁהַשְּׁלוֹם שָׁלוֹ, הַכִּי אוֹקְמוּהוּ, וְהָאִי שִׁיר מְתִי יִתְעַר, בְּזִמְנָא דִּיתְאֲבָדוֹן סְמַא"ל וּמְמַנָּן דִּילִיָּה חֲיִיבִיא מִן עַלְמָא, וּבְהַהוּא זְמַנָּא אֲזִי שִׁיר מְשָׁה (שְׁמוֹת טו א), אֲזִי שִׁיר לֹא כְּתִיב אֲלָא יִשְׁרִי, וְהָא אוֹקְמוּהוּ.

תִּיקוֹן עֲשִׂירִי, בְּרֵאשִׁית, שְׁיִיר תְּאִ"ב, וְזֶהוּ הַשִּׁיר הַמְּשֻׁבָּח מְכַל הַשְּׂרִירִים, תְּאֵב מְכַל הַשְּׂרִירִים, וְעַלִּיו נֶאֱמַר שִׁיר הַשְּׂרִירִים אֲשֶׁר לְשַׁלְמָה, לְמַלְךְ שֶׁהַשְּׁלוֹם שָׁלוֹ, כֶּךָ פְּרָשׁוּהוּ. וּמְתִי יִתְעוֹרֵר הַשִּׁיר הַזֶּה? בְּזִמְנָן שִׂיאֲבָדוֹ סְמַא"ל וְהַמְּמַנִּים שָׁלוֹ הַרְשָׁעִים מִן הָעוֹלָם, וּבְאוֹתוֹ זְמַן אֲזִי יִשְׁרִי מְשָׁה, לֹא כְּתוּב אֲזִי שִׁיר, אֲלָא אֲזִי יִשְׁרִי, וְהָרִי פְּרָשׁוּהוּ.

וְהָאִי שִׁיר בְּאֲזִי, סְלִיק בְּפוּמָא, אֲבָל שִׁיר אִיהוּ וְדָאִי חֲכָמַת שְׁלָמָה, בְּהַהוּא זְמַנָּא וְתִרְבַּח חֲכָמַת שְׁלָמָה (מְלָכִים א ה י).

וְהַשִּׁיר הַזֶּה בְּאֲזִי, עוֹלָה בְּפָה, אֲבָל הַשִּׁיר הוּא וְדָאִי חֲכָמַת שְׁלָמָה. בְּאוֹתוֹ זְמַן וְתִרְבַּח חֲכָמַת שְׁלָמָה.

ומאן סליק לה לאתרה, דא משה, ורזא דמלה אז ישיר משה, באן סליק לה בתלשא, האי תגא דתלשא איהי יי ישיר, ותקום מן הי דמשה ושריא על רישא דו, ואתעבדת תגא ז', וסליק לה עד אתר דאתגזרת מתמן.

ומי העלה אותה למקומה? זה משה, וסוד הדבר - אז ישיר משה. באיפה מעלה אותה? בתלשא. הכתר הזה של תלשא היא יי ישיר, ותקום מן הי של משה, ושורה על הראש של וי, ונעשית זי כתר, ומעלה אותה עד המקום שנגזרה משם.

פד סלקא לגבי יי עלאה אתקריאת שיר זכר, וכד נחתא לגבי הי אתקריאת שירה, הדא הוא דכתיב אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת ליי וגומר, דעלה אתמר (תהלים קיח כב) אבן מאסו הבונים וגומר, דאיהי אבנא די מחת לצלמא דעבודה זרה, בההיא זמנא דאתמחי צלמא דעבודה זרה דיוקנא בישא, אתמר בה (דניאל ב לה) ואבנא די מחת לצלמא הות לטור רב ומלאת כל ארעא, הדא הוא דכתיב (ישעיה ו ג) מלא כל הארץ כבודו, והכי סליקת עד דלא אשכחין לה אתר, ושאלין מלאכין בגינה איה מקום כבודו להעריצו, ולא אשכחין לה שיעורא, עד דאמרין ברוך כבוד יי ממקומו, בגין דסלקא ליה עד אין סוף דאיהו יי רישא דא.

כשעולה אל יי העליונה נקראת שיר זכר, וכשיורדת אל הי נקראת שירה. זהו שכתוב אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת ליהויה וגומר, שעליה נאמר אבן מאסו הבונים וגומר, שהיא אבן שמפה את צלם העבודה זרה. באותו זמן שנמחה הצלם של העבודה זרה, הדמות הרעה, נאמר בה והאבן שהכתה את הצלם נהיתה להר גדול ומלאה את כל הארץ. זהו שכתוב מלא כל הארץ כבודו, וכד עולה עד שלא מוצאים לה מקום, ושואלים המלאכים בגללה, איה מקום כבודו להעריצו, ולא מוצאין לה שעור, עד שאומרים ברוך כבוד יהויה ממקומו, משום שמעלה אותו עד אין סוף, שהוא יי הראש של א.

דף כה ע"א

ובאן סליקת בעמודא דאמצעייתא דאיהו וי, עטרה על רישיה, פד סליקת עטרה על רישיה אתמר בה (משלי יב ד) אשת חיל עטרת בעלה, וכד נחיתת תחותיה אתקריאת בת זוגיה יחודיה. (דף כה ע"א) איהו תגא לעילא, תגא דספר תורה, בגינה אתמר ודאשתמש בתגא חלף, ואיהי נקודה דקמץ א'

לתתא, כגוונא דא א יחודיה לעילא איהו כגוונא דא א תגא על ספר תורה,
לתתא כגוונא דא א נקודה דאורייתא, ובגינה אתמר (ישעיה מו י) מגיד
מראשית אחרית.

ואיפה עולה? בעמוד האמצעי שהוא ו', עטרה על ראשו. כשעולה
העטרה על ראשו, נאמר בה אשת חיל עטרת בעלה, וכשירדת
תחתיו, נקראת בת זוגו יחודו, הוא כתר למעלה, הכתר של ספר
תורה, בגללה נאמר ודאשתמש בתגא חלף, והיא נקדה של קמץ א'
למטה, כמו זה א יחודו למעלה הוא כמו זה א תג על ספר תורה,
למטה כמו זה א' נקדה של התורה, ובגללה נאמר מגיד מראשית
אחרית.

כד איהי חיה בינייהו, אומרים ממקומו יפן ברחמיו לעמו, כד אסתליקת
מינייהו, שואלים איה מקום כבודו להעריצו, ובההוא זמנא דסלקא איהי
כלהו חיוון תרפינה כנפיהם (יחזקאל א כד), ואימתי סלקא איהי לעילא,
בעמדם ישראל בעמידה, הדא הוא דכתיב (שם) בעמדם תרפינה כנפיהם,
דסליקת עד אין סוף, למשאל מזונא מעלת העלות, וכד נחיתת נחיתת
מליא מכל טבין, בההוא זמנא חיוון פתחין גדפייהו לגבה, בכמה שירות
ותושבחו לקבלא לה בחדוה.

כשהיא חיה ביניהם, אומרים ממקומו הוא יפן ברחמיו לעמו,
כשהסתלקה מהם, שואלים איה מקום כבודו להעריצו. ובאותו זמן
שעולה היא, כל החיות תרפינה כנפיהם. ומתי היא עולה למעלה?
בעמדם ישראל בעמידה. זהו שכתוב בעמדם תרפינה כנפיהם, שעולה
עד אין סוף לשאל מזון מעלת העלות, וכשירדת, יורדת מלאה מכל
הטובות. באותו זמן החיות פותחות כנפיהן אליה בכמה שירות
ותשבחות לקבל אותה בשמחה.

ובאן אתר נחתת באת ו' דאיהי באמצעיתא דא' עמודא דאמצעיתא, ביה
קראו ליה שמע ישראל שייר א"ל, ובההוא זמנא דנחתת מה כתיב בחיוון
(שם) ואשמע את קול כנפיהם.

ובאיזה מקום יורדת? באות ו' שהיא באמצע של א' עמוד האמצעי,
בו קוראים לו שמע ישראל, שייר א"ל, ובאותו זמן שירדת מה כתוב
בחיות? ואשמע את קול כנפיהם.

קם אליהו ואמר רבי רבי חזור בך, בודאי כד איהי סליקת, כלהו חיוון מצפצפין לגבה בכמה שירין ותושבחו, ואיהי סלקא על כלהו עד אין סוף, הךדא הוא דכתיב (משלי לא כט) רבות בנות עשו חיל ואת עלית על כלנה.

קם אליהו ואמר: רבי רבי, חזר בך, בודאי כשהיא עולה, כל החיות מצפצפות אליה בכמה שירים ותשבחות, והיא עולה על כלם עד אין סוף. זהו שכתוב רבות בנות עשו חיל ואת עלית על כלנה.

עד דקראן לה ישראל לתתא בקריאת שמע דתיחות לגביהו, ובאן קראן לה בן זוגה דאיהו ו', ישראל סבא, ואיהו שיר א"ל, שיר דיליה, דאם לא קראן לה ביה לא נחתא עליהו.

עד שקוראים לה ישראל למטה בקריאת שמע שתירד אליהם. ואיפה קוראים לה? עם בן זוגה שהוא ו', ישראל סבא, והוא שייר א"ל, השיר שלו, שאם לא קוראים לה בו, לא יורדת עליהם.

ובההוא זמנא דנחיתת קשרין לה בתפלה דיד לתתא, דתהא קשורה עמיה, ורזא דמלה ונפשו קשורה בנפשו (בראשית מד ז), וקשר דתרווייהו איהו שר"ק לתתא, ולעילא שלשל"ת תפלין על רישיה, ברזא דטעמי אתקריאת תנועה, מסטרא דנקודה חודא, וצריך לארכא לה בתנועה דאיהו רביע עד אין סוף לעילא, וצריך לנחתא לה בחיר"ק עד אין תכלית, לאמלקא לה על תתאין.

ובאותו זמן שיורדת, קושרים אותה בתפלה של יד למטה, שתהיה קשורה עמו, וסוד הדבר - ונפשו קשורה בנפשו, והקשר של שניהם הוא שור"ק למטה, ולמעלה שלשל"ת, תפלין על ראשו, בסוד הטעמים נקראת תנועה מהצד של הנקודה חוד, וצריך להאריך אותה עם תנועה, שהיא רביע עד אין סוף למעלה, וצריך להוריד אותה בחיר"ק עד אין תכלית, להמליך אותה על התחתונים.

ובשור"ק צריך ליחדא לה בבעלה, ובחל"ים איהי תגא על רישיה, ובחיר"ק איהי כרסיא תחותיה, ובשור"ק איהו יחודא לגביה, כגוונא דא ו', וכד איהי לעילא תגא על רישיה, ואיהי ברתיא (נ"א נחתא) תחות רגלוי, ואיהי ביחודא דיליה בחיקיה, אתעבדת שר"ק קשורא דיליה, וכד בעי לתברא קליפין דאינון צלמים, בה אתקרי שב"א תב"יר, ובה שבר תשבר מצבותיהם (שמות כג כד).

ובְשׁוּרִ"ק צָרִיף לִיחַד אוֹתָהּ עִם בְּעֵלָהּ, וּבַחֲלִ"ס הִיא כְּתָר עַל רֹאשׁוֹ, וּבַחֲרִ"ק הִיא כֶּסֶף תַּחְתָּיו, וּבְשׁוּרִ"ק הִיא יַחֲוּד אֵלָיו, כְּגוֹן ו', וּכְשֶׁהִיא לְמַעַלָּה, כְּתָר עַל רֹאשׁוֹ, וְהִיא בַת (יִוֵּרֶת) תַּחַת רַגְלָיו, וְהִיא בִּיחֻד שְׁלוֹ בְּחִיקוֹ נַעֲשִׂית שׁוּרִ"ק הַקָּשֶׁר שְׁלוֹ, וּכְשֶׁצָּרִיף לְשִׁבְר הַקְּלָפוֹת שֶׁל אוֹתָם צְלָמִים, בְּה נִקְרָאת שְׁבִ"א תְּבִ"ר, וּבְה שִׁבְר תִּשְׁבְּר מִצְבוֹתֶיהָ ס.

אָבֵל יַחֲוּדָא דִּילָהּ בְּנִקְוֶדַת שׁוּרִ"ק וּ דְאִיהוּ יִסוּד חִ"י עֲלָמִין, חִ"י בְּרַכָּאן דְּצִלוֹתָא, בְּזִמְנָא דְאִינוּן בִּיחֻדָא חֲדָא, צָרִיכִין יִשְׂרָאֵל לְמִיקָם בְּצִלוֹתָא בְּחֲשָׂאֵי, וְרָזָא דְמַלְהָ הִבִּיאוּ לִי בְּחֲשָׂאֵי, וּבְגִין דָּא בְּעַמְדָם יִשְׂרָאֵל בְּעַמְיָדָהּ, לְאַתְעָרָא לְגַבְהָ חִ"י בְּרַכָּאן בְּחֲשָׂאֵי, לְאַרְקָא לָהּ בְּרַכָּאן, אֲתִמַּר בְּחִין בְּעַמְדָם תְּרַפִּינָה כְּנַפִּיָהֶם, דְּלָא צָרִיף לְמִשְׁמַע גְּדַפִּיָהוּ (נִ"א קֵלָא), כְּגוֹוֵנָא דְחִנְהָ דְאַתְמַר בְּה (שְׁמוֹאֵל א א יג) וְקוֹלָהּ לֹא יִשְׁמַע.

אָבֵל הַיַּחֲוּד שְׁלָהּ בְּנִקְוֶדַת שׁוּרִ"ק וּ שְׁהוּא יִסוּד חִי הָעוֹלָמִים, שְׁמוּנָה עֲשָׂרָה הַבְּרָכוֹת שֶׁל הַתְּפִלָּה בְּזִמְן שֶׁהֵם בִּיחֻד אֶחָד, צָרִיכִים יִשְׂרָאֵל לְעַמֵּד בְּתַפְלָה בְּחֲשָׂאֵי, וְיִסוּד הַדְּבָר - הִבִּיאוּ לָהּ בְּחֲשָׂאֵי, וּמִשׁוּם זֶה, בְּעַמְדָם יִשְׂרָאֵל בְּעַמְיָדָהּ לְעוֹרֵר אֵלֶיהָ שְׁמוּנָה עֲשָׂרָה בְּרָכוֹת בְּחֲשָׂאֵי לְהַרִיק לָהּ בְּרָכוֹת, נֶאֱמַר בְּחִיוֹת בְּעַמְדָם תְּרַפִּינָה כְּנַפִּיָהֶם, שְׁלֹא צָרִיף לְשִׁמַּע אֶת כְּנַפִּיָהֶם (קו"ט), כְּמוֹ שֶׁבְּחִנְהָ נֶאֱמַר בְּה וְקוֹלָהּ לֹא יִשְׁמַע.

וְהִכִּי צָרִיכִין יִשְׂרָאֵל לִיחַדָּא בְּבַת זִוְגִיָהוּ בְּחֲשָׂאֵי, בְּעַנְוָה בְּאִימָה בְּרַתָּת וּבְזִיעַ בְּכִסּוּפָא, כְּמָה דְאוּקְמוּהוּ קַדְמָאִין כְּמִי שְׁכַפְּאוּ שְׂד, דְאִיהִי שְׂד מִן שְׂדִ"י, דְּבַהּ הוּא זִמְנָא אֲתַעְבֵּר מִתְרַעָא, וְדָא רָזָא דְמְזוּזָה, דְאַתְמַר בְּה (דְּבָרִים ו ט) וּכְתַבְתָּם עַל מְזוּזוֹת בֵּיתְךָ, מְזוּזוֹת כְּתִיב זֹז מוֹת, וְאִם הוּא אֲשַׁתְּמַע קְלִיָּהּ, מִיָּד לְפַתַח חֲטָאת רִבֵּץ (בְּרֵאשִׁית ד ז), וְלֹא עוֹד אֵלָא דְאִיהוּ זְעִיר בְּמַהֲמָנוּתָא, וְלֹא לְמַגְנָא אוּקְמוּהּ קַדְמָאִין כָּל הַמְשַׁמִּיעַ קוֹלוֹ בְּתַפְלָתוֹ הָרִי זֶה מְקַטְנֵי אֲמָנָה.

וְכַד צָרִיכִים יִשְׂרָאֵל לְהַתִּיחַד עִם בַּת זִוְגָם בְּחֲשָׂאֵי, בְּעַנְוָה, בְּאִימָה, בְּרַתָּת וּבְזִיעַ, בְּבוּשָׁה, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרוֹ הָרֵאשׁוֹנִים כְּמִי שְׁכַפְּאוּ שְׂד, שְׁהִיא שְׂד מִן שְׂדִ"י, שְׁבָאוֹתוֹ הַזִּמְן נֶעְבֵּר מִן הַשַּׁעַר, וְזֶה סוּד הַמְזוּזָה, שְׁנֶאֱמַר בְּה וּכְתַבְתָּם עַל מְזוּזוֹת בֵּיתְךָ. מְזוּזוֹת כְּתוּב, זֹז מוֹת. וְאִם הוּא נִשְׁמַע קוֹלוֹ, מִיָּד לְפַתַח חֲטָאת רִבֵּץ, וְלֹא עוֹד, אֵלָא שְׁהוּא קָטָן בְּאִמּוּנָה, וְלֹא לְחַנּוּם פְּרִשׁוּהוּ הָרֵאשׁוֹנִים כָּל הַמְשַׁמִּיעַ קוֹלוֹ בְּתַפְלָתוֹ הָרִי זֶה מְקַטְנֵי אֲמָנָה.

דף כה ע"ב

בההוא זמנא דמיחד קודשא בריהו הוא בשכינתיה, בלהו חינון מקבלין דין מן דין ברכאון, וכלהו בקדושה, ובגין דא תקינו קדושין וברכאון לכלה, ולקבל ברכה וקדושה ויחוד דקודשא בריהו הוא, הכי צריכין ישראל דיהא יחודא דלהון בקדושה וברכה, והכי כל מזונייהו בברכה וקדושה, ולית קדושה בפחות מעשרה דאיהי י', (דף כה ע"ב) ובגין דטבעת איהי י' כגוןא דא ס, בה אתקדשת פלה, וצריף לאעלא לה באצבעא דילה, דאיהו דיוקנא דאת ו', ואתעבידת ז', וצריף תרין סהדין דאינון לקבל ה ה, וכד איהי טבעת ברישא דאצבעא ואתעבידת ז', בההוא זמנא צריף לברכא לה בשבע ברכאון דירתא כלה.

באותו זמן שמתיחד הקדוש ברוך הוא עם שכינתו, כל החיות מקבלים זה מזה ברכות, וככלם בקדושה, ומשום כך תקנו קדושין וברכות לפלה, וכנגד ברכה וקדושה ויחוד של הקדוש ברוך הוא, כך צריכים ישראל שהיחוד שלהם יהיה בקדושה וברכה. וכן כל מזונם בברכה וקדושה, ואין קדושה פחות מעשרה, שהיא י', ומשום שטבעת היא י', כמו זה - ס, בה מתקדשת פלה, וצריף להכניס אותה באצבע שלה, שהיא דיוקן של האות ו', ונעשית ז', וצריף שני גדים, שהם כנגד ה"ה. וכשהטבעת היא בראש האצבע ונעשית ז', באותו זמן צריף לברך אותה בשבע ברכות שיורשת הפלה.

בההוא זמנא דמתיחדין ישקני מנשיקות פיהו (שיר א), מאי נשיקות פיהו, תרין שפון דיליה ותרין דילה, אינון ארבע גדפין דחינון, דאתמר בהון (יחזקאל א ו) וארבע כנפים לאחת מהן, וכד אתכלילן תרין אנפין דיליה ותרין דילה, וארבע דרועין דתרוניהו, אתמר בהון (שם) וארבעה פנים לאחת, וארבע כנפים לאחת מהם, ואינון ארבע אנפין יהו"ה, ארבע גדפין אדנ"י, בחבורא חדא יאהדונה"י.

באותו זמן שמתיחדים, ישקני מנשיקות פיהו. מה זה נשיקות פיהו? שתי השפתיים שלו ושתיים שלה, הם ארבע כנפי החיות, שנאמר בהם וארבע כנפים לאחת מהן, וכשנכללים שני הפנים שלו ושנים שלה, וארבעת הזרועות של שניהם, נאמר בהם וארבעה פנים לאחת וארבע כנפים לאחת מהם. והם ארבעה פנים יהו"ה, ארבע כנפים אדנ"י, בחבור אחד יאהדונה"י.

כַּד מִתְחַבְּרוֹן אֶתְוֹן אֶקְרִי חֲשֵׁמִ"ל, חִיּוֹת אֵשׁ מִמְלָלוֹ, זְמַנִּין חֲשׂוֹת, זְמַנִּין מִמְלָלוֹת, וּבְגִינִיָּהוּ אֶתְמַר גְּדוֹל הַעֲוֹנָה אֲמֹן יוֹתֵר מִן הַמְּבַרֵּד, בְּגִין דְּמִתְחַבְּרִין חֲתָן וְכֻלָּהּ, תִּמְנֵינָא אֶתְוֹן כְּחֻדָּא.

כְּשִׁמְתְּחַבְּרוֹת הָאוֹתִיּוֹת נִקְרָא חֲשֵׁמִ"ל, חִיּוֹת אֵשׁ מִמְלָלוֹת, לְפַעְמִים חֲשׂוֹת לְפַעְמִים מִמְלָלוֹת, וּבְגִלְלָם נֶאֱמַר גְּדוֹל הַעֲוֹנָה אֲמֹן יוֹתֵר מִן הַמְּבַרֵּד, מְשׁוּם שְׁמִתְחַבְּרִים חֲתָן וְכֻלָּהּ שְׁמוּנָה אוֹתִיּוֹת כְּאֶחָד.

אֵינֹן אַרְבַּע חִינוּן, וְאֵינֹן אַרְיָה שׁוֹר נֶשֶׁר אָדָם, אַרְיָה מְקַבֵּל עָלֶיהָ י' בְּמוֹחָא, וּבְזִמְנָא דְאִיהוּ בִימִינָא דְאֶתְמַר בֵּיהּ (שס) וּפְנֵי אַרְיָה אֶל הַיָּמִין לְאַרְבַּעַתָּם, הַרוּצָה לְהַחֲפִים יְדָרִים, שׁוֹר לְשִׁמְאֵלָא לְקַבֵּל לְבָא, ה' הָבֵל דְלְבָא, תִּמְן ה' (אויב לז כב) מְצַפּוֹן זָהָב יֶאֱתָהּ, בְּהַהוּא זְמַנָּא דְאִיהִי ה' בְּלְבָא, הַרוּצָה לְהַעֲשִׂיר יֶצְפִּין.

אוֹתָן אַרְבַּע חִיּוֹת, וְהֵם אַרְיָה שׁוֹר נֶשֶׁר אָדָם. אַרְיָה מְקַבֵּל עָלָיו י' בְּמוֹחָא, וּבְזִמְן שְׁהוּא בִימִין, שְׁנֶאֱמַר בּוֹ וּפְנֵי אַרְיָה אֶל הַיָּמִין לְאַרְבַּעַתָּם, הַרוּצָה לְהַחֲפִים יְדָרִים. הַשׁוֹר לְשִׁמְאֵל כְּנֶגֶד הַלֵּב, ה' הָבֵל הַלֵּב, שָׁם ה' מְצַפּוֹן זָהָב יֶאֱתָהּ. בְּאוֹתוֹ זְמַן שְׁה' הִיא בְּלֵב, הַרוּצָה לְהַעֲשִׂיר יֶצְפִּין.

י"ה דְּחִילוֹ וְרַחֲמֵי, אָבָא וְאִמָּא, דְּרוּעָא יְמִינָא וּשְׁמַאלָא, וַיַּעֲבִיר חֶסֶד וּגְבוּרָה, דְּסִלְקִין לְחוּשְׁבֹן עֵיב תִּיבִין, וְרִי"ו אֶתְוֹן דְּעֵיב שְׁמָהּ, וְדָא רָזָא דְּוַיַּעֲבִיר עֵיבוֹר כָּלֵל תִּרְוִיָּהוּ.

י"ה יִרְאָה וְאַהֲבָה, אָבָא וְאִמָּא, זְרוּעַ יָמִין וּשְׁמַאל, וַיַּעֲבִיר חֶסֶד וּגְבוּרָה, שְׁעוּלִים לְחֻשְׁבֹן עֵיב תִּבּוֹת וְרִי"ו אוֹתִיּוֹת שְׁל עֵיב שְׁמוֹת, וְזָה הַסּוּד שְׁל וַיַּעֲבִיר, עֵבוֹר הַכָּלֵל שְׁל שְׁנִיָּהִם.

ו' דָּא אוֹרִיִּיתָא דְּשָׂרְיָא בְּפוּמָא, וּבְרוּחָא דְּפוּמָא פְּרַחַת עַל נֶשֶׁר, דְּנֶשֶׁר אִיהוּ חוּטְמָא, תִּרְיִן גְּדַפּוּי דִּילָהּ תִּרְיִן שְׁפֹוֹן, וְעֵלָהּ אֶתְמַר (קחלת י כ) כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיד אֶת הַקּוֹל וּבַעַל כְּנָפַיִם יִגִּיד דְּבַר, וְדָא עֲמוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, דְּחֻכְמָה וּבִינָה אֵינֹן נִסְתָּרוֹת בְּמוֹחָא וְלְבָא בְּרַחֲמֵי וּדְחִילוֹ, וְאוֹרִיִּיתָא בְּלָא דְּחִילוֹ וְרַחֲמֵי לָא פְּרַחַת לְעֵילָא, וְכִתְרָא בֵּיהּ תִּלְיִין בְּגִי חִי וּמְזוּנִי, דְּאִיהוּ מְזֵלָא דְּכֻלָּהּ, וְאִיהוּ לָא תִּלְיָא בְּמִזְלָא, וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהוּ בְּגִי חִי

וּמְזוּנֵי לֹאוּ בְּזָכוֹתַי תִּלְיָא מִלְתָּא, אֶלֶּא בְּמִזְלָא תִלְיָא מִלְתָּא, דְּחֻסְדָּא אִיהוּ זְכוּתָא.

וְזוֹ תוֹרָה שְׁשׁוּרָה בְּפָה, וּבְרוּחַ שֶׁל הַפֶּה פּוֹרַחַת עַל נֶשֶׁר, שְׁנֶשֶׁר הוּא חֹטֵם, שְׁנֵי הַכְּנָפִים שְׁלָה שְׁתֵּי שִׁפְתָיִם, וְעַלֶּיהָ נֹאמַר כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיד אֶת הַקּוֹל וּבַעַל כְּנָפִים יִגִּיד דְבָר, וְזֶה הָעֲמוּד הָאֲמָצְעִי, שְׁחֻכְמָה וּבִינָה יֵם נִסְתָּרוֹת בְּמַחַ וְהֵלֵב בְּאַהֲבָה וְיִרְאָה, וְתוֹרָה בְּלִי יִרְאָה וְאַהֲבָה לֹא פּוֹרַחַת לְמַעַלָּה, וּבִכְתָּר תְּלוּיִים בְּנִים חַיִּים וּמְזוּנוֹת, שֶׁהוּא הַמִּזְלָל שֶׁל כָּלָם, וְהוּא לֹא תְלוּי בְּמִזְלָל, וּמִשׁוּם זֶה פְּרִשׁוּהוּ, בְּנִים חַיִּים וּמְזוּנוֹת לֹא בְּזָכוֹת הַדְּבָר תְּלוּי, אֶלֶּא הַדְּבָר תְּלוּי בְּמִזְלָל, שְׁחֻסְדָּא הוּא זְכוּת.

ה' זְעִירָא דְמוֹת אָדָם, בְּהַ אֲשֵׁתֵּלִים יְהוּ"ה, וְהִיא מְלָכוּתָא קַדִּישָׁא, אִיהִי מְצוּהָ, עֲשִׂיית פְּקוּדֵין, דְּאִיהִי שְׂרָיָא בְּרַמִּי"ח אַבְרָם, וְתוֹרָה וּמְצוּהָ עַלֶּייהוּ אֲתַמַּר (דְּבָרִים כֹּט כח) וְהַנְּגִלוֹת לָנוּ, וּמְצוּהָ בְּלֹא דְחִילוֹ וּרְחִימוֹ לֹא יִכִּילַת לְסַלְקָא וּלְמִיקָם קָדָם י"ה.

ה' קִטְנָה דְמוֹת אָדָם, בְּהַ הַשְּׁתֵּלִים יְהוּ"ה, וְהִיא הַמְּלָכוּת הַקְּדוּשָׁה, הִיא מְצוּהָ, עֲשִׂית הַמְּצוּוֹת, שֶׁהִיא שׁוּרָה בְּמֵאֲתֵים אַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנָה אִיבְרִים, וְעַל הַתּוֹרָה וְהַמְּצוּהָ נֹאמַר וְהַנְּגִלַת לָנוּ, וּמְצוּהָ בְּלִי יִרְאָה וְאַהֲבָה, לֹא יִכּוֹלָה לְעֵלוֹת וְלַעֲמֹד לְפָנֵי י"ה.

אִיהִי כְּלִילָא דְכָלָא, וְעַל כָּלָא אָדָם, יוּ"ד הִיא וְאִיו הִיא, דָּא מְחַשְׁבָּה, דְּסַלִּיק כָּלָא עַד אִין סוּף, בְּמִלְכוּתָא אֲשֵׁתֵּלִים כָּלָא עִילָא וְתַתָּא.

הִיא כְּלוּלָה מֵהַכָּל, וְעַל הַכָּל אָדָם, יוּ"ד הִיא וְאִיו הִיא, זֹו מְחַשְׁבָּה, שְׁעוּלָה כָּלָה עַד אִין סוּף, בְּמִלְכוּת נְשָׁלָם הַכָּל, מַעַלָּה וּמַטָּה.

וְאִיהִי כְּלִילָא מֵאַרְבַּע פְּרָשִׁיין דְּקָרִיאַת שְׁמַע, דְּאִינוּן רַמִּי"ח תִּיבִין עִם אֵל מְלֻד נֹאמֵן, וּבְגִין דְּלֹא יַעֲבֹדוּן הַפְּסָקָה תִּקְיֵנוּ לְמַהֲדָר שְׁלִיחָא דְּצַבּוּרָא יְיָ אֱלֹהֵיכִי"ם אָמַת, וְכַד יִשְׂרָאֵל אָמְרִין שְׁמַע, מֵאַרְי חִיוּוּן שְׁמִטִּין גְּדַפְיִיהוּ, בְּאֵן אֲתַר, בְּכְנָפֵי מְצוּהָ דְּאֲתַמַּר בְּהוּן (דְּבָרִים כב יב) עַל אַרְבַּע כְּנָפוֹת כְּסוּתָדָּ אֲשֶׁר תִּכְסֶּה בָּהּ, דְּאִיהוּ כְּגוּוֹנָא דְּמַעִיל הָאֲפוּד, דְּפַעֲמוֹנִים וְרַמּוֹנִים אִינוּן לְקַבֵּל חֲלִיין וְקִשְׁרִין, שׁוּלֵי הַמַּעִיל אִינוּן לְקַבֵּל כְּנָפֵי מְצוּהָ.

וְהָיָה כְּלוּלָה מֵאַרְבַּע פְּרָשִׁיּוֹת שֶׁל קְרִיאַת שְׁמַע, שֶׁהֵן מֵאַתֵּיּם אַרְבָּעִים וְשִׁמוּנָה תְּבוּת עִם אֵל מִלֶּדְ נֶאֱמָן, וְכַדִּי שְׁלֵא יַעֲשׂוּ הַפְּסָקָה, תִּקְנוּ שִׁיחֲזִיר הַשְּׁלִיחַ צְבוּר יְהוּיָה אֱלֹהֵיכֶם אֱמַת, וְכַשִּׁישְׂרָאֵל אֹמְרִים שְׁמַע, אֲדוּנֵי הַחַיּוֹת שׁוּמְטוֹת כְּנִפְיָהֶם. בְּאַיִזָּה מְקוֹם? בְּכַנְפֵי מְצוּהָ, שְׁנֶאֱמַר בָּהֶם עַל אַרְבַּע כְּנָפוֹת כְּסוּתָדָּ אֲשֶׁר תִּכְסֶּה בָּהּ, שֶׁהִיא כְּמוֹ מַעִיל הָאֶפֶוד, שֶׁהַפְּעֻמוֹנִים וְהַרְמוֹנִים הֵם כְּנֶגֶד חֲלִיּוֹת וְקִשְׁרִים, שׁוּלֵי הַמַּעִיל הֵם כְּנֶגֶד כְּנִפְי מְצוּהָ.

דף כו ע"א

וְאִינוֹן ה' קִשְׁרִין, לְקַבֵּל שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ (דְּבָרִים ו' ד), דְּאִינוֹן לְקַבֵּל ה' נִימִין דְּכְנוֹר דְּדוֹד דְּהִיָּה מְנַגֵּן מֵאֲלֵינוּ, יִיג חֲלִיין כְּחֻשְׁבִּין אַחֲסִיד, דְּקֵלָא דְּנִגּוּנָא סְלָקָא בְּאַחַד, וְדָא חֲסִיד בֵּין חֲלִיין וְקִשְׁרִין, לְכָל סֵטֶר, סְלָקִין עִי"ב, וְדָא אִיהוּ וְהוּכֹן בְּחֻסְדָּ כְּסִי"א (ישעיה טז ה), חֻסְדָּ עִי"ב, כָּל מָאן דְּאִתְעַטֵּף בְּעִטּוּפָא דְּמְצוּהָ, כְּאֵלוּ אֲתַקִּין כְּרִסְיָה לְקוּדְשָׁא בְּרִידָּ הוּא, וְאִינוֹן יֵאֵהוּדוֹנָה"י, לְכָל חַד אַרְבַּע אֲנָפִין וְאַרְבַּע גְּדָפִין סְלָקִין סִיד, וְתַמְנִיָּא אֲתוּוֹן יֵאֵהוּדוֹנָה"י, סְלָקִין עִי"ב, וְכַנְפֵי מְצוּהָ (דף כו ע"א) אֹלְפִין רָזָא, דְּאִינוֹן ח' חוּטִין לְכָל סֵטֶר, לְקַבֵּל אַרְבַּע אֲנָפִין וְאַרְבַּע גְּדָפִין דְּכָל חִיָּה, וּבְחֻשְׁבֹן זְעִיר דְּחֻנוּדָּ אִיז אִיהוּ שְׁדִי"י, אִז יִשִּׁיר בְּכָל אֲתֵר, וְאִמְרוּ מֵאֲרֵי מִתְנִיתִין, כָּל מָאן דְּפָחִית לָא יִפְחוֹת מִשְׁבַּע, וְכָל מָאן דְּאֹסִיף לָא יֹסִיף עַל יִיג, וְאִינוֹן שְׁבַע לְקַבֵּל שְׁבַע יְמֵי בְּרֵאשִׁית, דְּרַמִּיזִין לְשְׁבַע שְׁמֵהוּן אֲבָגִית"ץ וְכו', וְעֲלִיָּהוּ אֲתַמֵּר (ישעיה ו ב) שְׁרָפִים עוֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ שֵׁשׁ כְּנָפִים שֵׁשׁ כְּנָפִים לְאַחַד, דְּבַהוֹן פְּרַחַת צְלוּתָא לְעִילָא, וְאִינוֹן תַּמָּן מִי"ב, לְקַבֵּל מִי"ב אֲזַכְרוֹת דְּאִינוֹן בְּתַפְלִין דִּיד וְתַפְלִין דְּרִישָׁא, וְעֲלִיָּהוּ אֲתַמֵּר (דְּבָרִים כ"ו) וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם יְיָ וְכו'.

וְהֵם חֲמִשָּׁה קִשְׁרִים, כְּנֶגֶד שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוּיָה אֱלֹהֵינוּ יְהוּיָה, שֶׁהֵם כְּנֶגֶד חֲמֵשׁ נִימִין שֶׁל כְּנוֹר דְּדוֹד שֶׁהִיָּה מְנַגֵּן מֵאֲלֵינוּ. שְׁמוּנָה עֶשְׂרֵה חֲלִיּוֹת כְּחֻשְׁבִּין אַחֲסִיד, שְׁקוּל הַנְּגוּן עוֹלָה בְּאַחַד, וְזֶה שְׁמוּנָה עֶשְׂרֵה בֵּין חֲלִיּוֹת וְקִשְׁרִים לְכָל צַד עוֹלִים שְׁבַעִים וְשִׁתִּים, וְזֶהוּ וְהוּכֹן בְּחֻסְדָּ כְּסִי"א, חֻסְדָּ עִי"ב, כָּל מִי שֶׁמִּתְעַטֵּף בְּעִטּוּף שֶׁל מְצוּהָ כְּאֵלוּ תִקְוֹן כְּסֵא לְקִדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהֵם יֵאֵהוּדוֹנָה"י, לְכָל אֶחָד אַרְבַּע פָּנִים וְאַרְבַּע כְּנָפִים, עוֹלִים סִיד, וְשְׁמוּנָה אוֹתִיּוֹת יֵאֵהוּדוֹנָה"י עוֹלִים עִי"ב, וְכַנְפֵי מְצוּהָ מִלְמַדִּים סוּד, שֶׁהֵם ח' חוּטִים לְכָל צַד, כְּנֶגֶד אַרְבַּע פָּנִים וְאַרְבַּע כְּנָפִים שֶׁל כָּל חִיָּה, וּבְחֻשְׁבֹן קָטָן שֶׁל חֻנוּדָּ, אִיז הוּא שְׁדִי"י, אִז יִשִּׁיר בְּכָל מְקוֹם. וְאִמְרוּ בְּעֲלֵי הַמְּשֻׁנָה, כָּל מִי שֶׁפּוֹחַת, לָא יִפְחוֹת מִשְׁבַּע, וְכָל מִי שֶׁמוֹסִיף, אֵל יֹסִיף עַל שְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה, וְהֵם שְׁבַע כְּנֶגֶד שְׁבַע יְמֵי בְּרֵאשִׁית, שְׁרוּמְזִים לְשְׁבַע שְׁמוֹת אֲבָגִית"ץ וְכו', וְעֲלִיָּהֶם נֶאֱמַר

שָׂרְפִים עֲמָדִים מִמַּעַל לוֹ שֵׁשׁ כְּנָפִים שֵׁשׁ כְּנָפִים לְאַחַד, שָׁבְהוּ פּוֹרְחֵת
הַתַּפְלָה לְמַעַלָּה, וְהֵם שָׁם מִיָּב, כְּנֶגֶד מִיָּב אֲזָכְרוֹת שָׁהֵם בְּתַפְלִין שֶׁל
יָד וְתַפְלִין שֶׁל רֹאשׁ, וְעֲלִיהֶם נֶאֱמַר וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שָׁם יֵהוּיָהּ
וְכוּיָהּ.

וְאִינוּן תַּכְשִׁיטִין דְּכַלָּה, תַּפְלִין דְּרִישָׁא עֲטָרַת זָהָב בְּרִישָׁא דְכַלָּה, וְתַפְלִין
דְּיָד טַבְעַת דְּדְרוּעָא, הָא כַּלָּה מִתְתַּקְנָא בְּתַכְשִׁיטִין דִּילָהּ, צְרִיךְ לְקַרְא לְחֶתְנוּ
דִּילָהּ, הֲדָא הוּא דְכַתִּיב (שם ו ט) שָׁמַע יִשְׂרָאֵל, וְהָא אִינוּן בְּחוּפָהּ, צְרִיכִין
עֲמָא קְדִישָׁא לְמִיקָם בְּעַמִּידָה קְדָמִיהוּן, עִם חֲזוֹן, לְבָרְכָא לֹוּן בְּשַׁבַּע בְּרַכָּאוֹן,
וְלְקַדְשָׁא הַחֶתְנוּ לְכַלָּה בְּקַדְמִיתָא בְּקַדְוִשִׁין, וּבְעַמְדָם עֲמָא קְדִישָׁא וְחֲזוֹן
לְבָרְכָא לֹוּן, חִינוּן קְדִישִׁין דְּהוּוּ מְנַגְנִין בְּגַדְפִּיָּהוּ תַרְפִּינָה כְּנַפִּיָּהוּ.

וְאוֹתָם תַּכְשִׁיטִי הַכֶּלֶה, תַּפְלִין שֶׁל רֹאשׁ עֲטָרַת זָהָב בְּרִישׁ הַכֶּלֶה,
וְתַפְלִין שֶׁל יָד טַבְעַת הַזְרוּעַ, הָרִי כַּלָּה מִתְקַנֶּת בְּתַכְשִׁיטִים שְׁלָהּ, צְרִיךְ
לְקַרְא לְחֶתְנוּ שְׁלָהּ, זֶהוּ שְׁכַתּוּב שָׁמַע יִשְׂרָאֵל, וְהָרִי הֵם בְּחֻפָּהּ, צְרִיכִים
הָעַם הַקְּדוֹשׁ לְעַמֵּד בְּעַמִּידָה בְּפָנֵיהֶם, עִם חֲזוֹן, לְבָרְכֵם בְּשַׁבַּע בְּרַכּוֹת
וְלְקַדֵּשׁ אֶת הַחֶתְנוּ עִם הַכֶּלֶה בְּרִישׁוֹנָה בְּקַדְוִשִׁין, וּבְעַמְדָם הָעַם
הַקְּדוֹשׁ וְהַחֲזוֹן לְבָרְךְ אוֹתָם, הַחַיּוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת שֶׁהֵיוּ מְנַגְנֹת בְּכַנְפֵיהֶם,
תַּרְפִּינָה כְּנַפִּיָּהוּ.

שֶׁל תַּפְלִין דָּא אֵימָא עֲלָאָה, עֲלָהּ אֶתְמַר (שם כח ט) וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי
שָׁמַע יִי נִקְרָא עֲלֵיךְ וְרָאוּ מִמֶּךָ, שְׁיִין סְלִיק אֶתּוּוֹי שִׁיס, הִי דְיָד פְּהָה
שְׁסִיָּה, וְרַמִּיחַ פְּקוּדִין דְּכַלִּילָן בְּרַמִּיחַ תִּיבִין דְּקַרִיאתָ שָׁמַע בְּאַרְבַּע
פְּרָשִׁיין, הָא תַרְנִיג, עֲלִיָּהוּ אֶתְמַר (שמות ג טו) זֶה שָׁמִי לְעֵלָם וְזֶה זְכָרִי לְדָר
דָּר, שְׁמִי עִם יִיָּהּ שְׁסִיָּה, זְכָרִי עִם וִיָּהּ רַמִּיחַ, וְכֹלָא תַרְנִיג, אֲוִרִיָּתָא
אִיָּהּ שְׁמָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

שֶׁל תַּפְלִין זֶה הָאֵם הָעֲלִיוֹנָה, עֲלִיָּהּ נֶאֱמַר וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שָׁם
יֵהוּיָהּ נִקְרָא עֲלֵיךְ וְרָאוּ מִמֶּךָ. שְׁיִין עוֹלָה אוֹתִיוֹתִיו שִׁיס, הִי שֶׁל יָד
פְּהָה - שְׁלֹשׁ מְאוֹת שָׁשִׁים וְחַמְשָׁה, וּמְאוֹתִים אַרְבַּעִים וּשְׁמוֹנֶה מֵאוֹת
שְׁכָלוֹת בְּמְאוֹתִים אַרְבַּעִים וּשְׁמוֹנֶה תְבוֹת שֶׁל קַרִיאתָ שָׁמַע בְּאַרְבַּע
פְּרָשִׁיֹות הֵנָּה תַרְנִיג, עֲלִיָּהֶם נֶאֱמַר זֶה שָׁמִי לְעֵלָם וְזֶה זְכָרִי לְדָר דָּר.
שְׁמִי עִם יִיָּהּ - שְׁסִיָּה, זְכָרִי עִם וִיָּהּ - רַמִּיחַ, וְהַכֹּל תַרְנִיג, הַתּוֹרָה
הִיא שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

ועוד ציצית איהי כרסיא, תפלין קודשא בריך הוא דנחית על כרסיא, דקראן ליה בקריאת שמע, הא קודשא בריך הוא יתיב על כרסיא, צריכין למיקם בגיניה בצלותא דעמידה, תלת חיילין דילה אתין בזמירות שירות ותושבחות.

ועוד, ציצית היא כסא, התפלין הקדוש ברוך הוא יורד על הכסא, שקוראים אותו בקריאת שמע, הרי הקדוש ברוך הוא יושב על כסא - צריכים לעמד בשבילו בתפלת עמידה, שלשה חילות שלח באים עם זמירות שירות ותושבחות.

בההוא זמנא דאיהו על כרסייה, מה אמרין אי"ל מלך יושב על כסא רחמים ומתנהג בחסידות, האי תקונא איהו לגבי צדיקים גמורים, דמתקנין כרסיא לקודשא בריך הוא בציצית, ונחתין ליה בתפלין, וקיימין קדמוהי בצלותא, לבינוניים ציצית ותפלין אינון פשור לעול וכחמור למשאוי, ובשבת אתמר בהון (שמות כג יב) למען ינוח שורך וחמורך, לרשעים אינון קשורא לכל מקטרגין דלהון, דהכי אינון עשרה כתרין תתאין, דהא דא לקבל דא ברא קודשא בריך הוא, אבל כתרין תתאין אינון קליפין לגבי כתרין עלאין, דמתלבשין בהון עשר אתוון בצלותא, למיהו כפויין תחותי כתרין תתאין.

באותו זמן שהוא על כסאו, מה אומרים? אל מלך יושב על כסא רחמים ומתנהג בחסידות. התקון הזה הוא לצדיקים גמורים שמתקנים כסא לקדוש ברוך הוא בציצית ומורידים אותו בתפלין, ועומדים לפניו בתפלה. לבינוניים ציצית ותפלין הם כמו שור לעל וכחמור למשא, ובשבת נאמר בהם למען ינוח שורך וחמורך. לרשעים הם קשר לכל המקטרגים שלהם, שכף הם עשרה הכתרים התחתונים, שהרי זה כנגד זה ברא הקדוש ברוך הוא, אבל הכתרים התחתונים הם קלפות אל הכתרים העליונים, שמתלבשות בהן עשר אותיות בתפלה שיהיו כפותים תחתיו הכתרים התחתונים.

ובזמנא דצדיקיא מתקנין בכנפי מצוה ובתפלין, אתכפין תחותיהו כתרין תתאין, בההוא זמנא יעול מלכא בהיכליה דאיהו אדניי, כגוונא דא יאהדונהי, הא מלכא בהיכליה, מאן דבעי למשאל שאלתוי יעול, ובגין דא (תהלים נא יז) אדניי שפתי תפתח, בתלת קדמאין יסדר בר נש שבחוי, פעבדא דמסדר שבחוי קדם רביה, דאלין תלת כתבין כל זכוון, ותלת בתראין חתמין, ובגין דא צריך בר נש למיהוי בהון פעבדא דמקבל פרס מרביה והלך ליה, דתמן איהי בית קבול חותמא דקשורא ואיהי מלכותא קדישא.

ובזמן שצדיקים מתקנים בכנפי מצוה ובתפילין, נכנעים תחתייהם הכתרים התחתונים. באותו זמן יכנס המלך להיכלו, שהוא אדניי, כמו זה: יאהדונהיי, הרי המלך בהיכלו, מי שרוצה לשאל את שאלותיו יכנס, ומשום זה אדניי שפתי תפתח. בשלש הראשונות יסדר אדם את שבחו, כמו עבד שמסדר את שבחו לפני רבו, ששלש אלה פותבים כל הזכיות, ושלש האחרונות חותמים, ומשום זה צריך אדם להיות בהם כעבד שמקבל פרס מרבו והולך לו, ששם הוא בית קבול החותם של הקשר, והיא המלכות הקדושה.

באמצעות צריך למשאל, דתמן וי, חד מארי כתיבה וחד מארי חתימה, ואינון וי עלאה וי תתאה, כלילן תרין עשר פרקין, תלת קדמאין רישא ותרין דרועין, תלת בתראין גופא ותרין שוקין, הא אתפטר ממלכא, בגין דא צריך למיהב תלת פסיען לאחורא, ורזא דמלה (בראשית מט לג) ויפסוף רגליו אל המטה:

באמצעות צריך לשאל, ששם וי, אחד בעלי הכתיבה ואחד בעלי החתימה, והם וי עליונה וי תחתונה, כוללים שנים עשר פרקים. שלש הראשונות - הראש ושתי זרועות, שלש האחרונות - הגוף ושתי שוקים, הרי נפטר מן המלך. משום זה צריך לתת שלש פסיעות לאחור, וסוד הדבר - ויפסוף רגליו אל המטה.

סר

חד

תקונא

דף כו ע"ב

בראשית (דף כו ע"ב) בר"א שי"ת, ומאי ניהו. שית היכלין לקבל שית יומי בראשית, אלהיים אימא עלאה עליהו, דאיהי היכלא שביעאה, וכמה דאימא עלאה אפיקת שית, הכי אימא תתאה אפיקת שית ומאי ניהו את השמים ואת הארץ, ואינון שית מאנין, דאתמר בהון (שמות כ יא) כי ששת ימים עשה יי את השמים ואת הארץ, והיכלין תתאין אינון מאנין להיכלין עלאין.

תיקון אחד עָשָׂר, בְּרֵאשִׁית בְּרִיאָה שֵׁי"ת, וּמָה הוּא? שֵׁשׁ הַיְכָלוֹת כְּנָגֵד שֵׁשֶׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית. אֱלֹהִיִּים, הָאֵם הָעֲלִיּוֹנָה עֲלֵיהֶם, שֶׁהִיא הַיְכָל הַשְּׁבִיעִי, וּכְמוֹ שֶׁהָאֵם הָעֲלִיּוֹנָה הוֹצִיָּאָה שֵׁשׁ, כִּד הָאֵם הַתְּחִתּוֹנָה הוֹצִיָּאָה שֵׁשׁ, וּמָה הֵם? אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ, וְהֵם שֵׁשׁ כָּלִים, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה יְהוָה אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ, וְהַיְכָלוֹת הַתְּחִתּוֹנִים הֵם כָּלִים לְהַיְכָלוֹת הָעֲלִיּוֹנִים.

וְכִד יִשְׂרָאֵל הוּוּ מִצְלָאוֹ, כָּל הַיְכָלִין אֵלָיו הוּוּ מִתְּפַתְחוֹ לְגַבְיָהּ, וּכְעַן בְּגִלוֹתָא אֲתַמַּר בְּהוֹן כָּל הַשְּׁעָרִים נִנְעָלוּ, וְשִׁכְיָנְתָא לְבָר מֵהַיְכָלָה, וְקוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא לְבָר מֵהַיְכָלִיהָ, וּמִלְאָכְיָא דְמִמֶּנּוּ עַל צְלוֹתִין לְבָר מֵהַיְכָלִיהוֹן, הִדָּא הוּא דְכָתִיב (ישעיה לג ז) הֵן אֲרָאֲלֶם צַעְקוֹ חוֹצָה, וְלֹא אֵית לֹון לְצְלוֹתִין אֲתַר לְאֲעֵלָא, וְדָא אִיהוּ כָּל הַשְּׁעָרִים נִנְעָלוּ, אֲבָל שְׁעָרֵי דְמַעָה לֹא נִנְעָלוּ, וְלִית מָאן דְאֲפַתַח לֹון לְאֵלִין שְׁעָרִים, עַד דְיִיתִי מְאָרִי דְדְמַעָה, דְאֲתַמַּר בֵּיה (שמות ב ו) וְתִפְתַּח וְתִרְאֶהוּ אֶת הַיְלִד וְהִנֵּה נֶעַר בְּכָה, וְלִית הַיְכָלָא מִתְּפַתְחָא אֲלָא בֵּיה, וְדָא אִיהוּ וְתִפְתַּח, וְתִפְתַּח דְאֲתַפְתַּח הָאִי הַיְכָלָא לְגַבְיָהּ, בְּמֵאִי אֲתַפְתַּח לִיהָ בְּדְמַעָה, הִדָּא הוּא דְכָתִיב וְהִנֵּה נֶעַר בְּכָה, וּמִיד וְתַחְמַל עָלָיו.

וּכְשִׁיִּשְׂרָאֵל הָיוּ מִתְּפַלְלִים, כָּל הַהַיְכָלוֹת הִלְלוּ הָיוּ נִפְתָּחִים אֲלֵיהֶם, וְכַעַת בְּגִלוֹתָא נֶאֱמַר בָּהֶם כָּל הַשְּׁעָרִים נִנְעָלוּ, וְהַשְּׁכִינָה מְחוּץ לְהַיְכָלָה, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְחוּץ לְהַיְכָלוֹ, וְהַמְּלָאכִים הַמְּמַנִּים עַל הַתְּפִלוֹת מְחוּץ לְהַיְכָלִיהֶם. זֶהוּ שְׁכִתּוּב הֵן אֲרָאֲלֶם צַעְקוֹ חוֹצָה, וְאִין לְתַפְלוֹת מְקוּם לְהַכְנִס, וְזֶהוּ כָּל הַשְּׁעָרִים נִנְעָלוּ, אֲבָל שְׁעָרֵי דְמַעָה לֹא נִנְעָלוּ, וְאִין מִי שִׁיפְתַּח אֶת הַשְּׁעָרִים הִלְלוּ עַד שִׁיבֵא בְּעַל הַדְּמַעָה, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ וְתִפְתַּח וְתִרְאֶהוּ אֶת הַיְלִד וְהִנֵּה נֶעַר בְּכָה, וְאִין הַהַיְכָל נִפְתַּח אֲלָא בּוֹ, וְזֶהוּ וְתִפְתַּח, שֶׁנִּפְתַּח הַהַיְכָל הַזֶּה אֵלָיו. בְּמָה נִפְתַּח לוֹ? בְּדְמַעָה. זֶהוּ שְׁכִתּוּב וְהִנֵּה נֶעַר בְּכָה, וּמִיד וְתַחְמַל עָלָיו.

וְעוּד וְתִפְתַּח, כִּד יִשְׂרָאֵל פְּתַחִין בְּתִיּוּבְתָא בְּבְכָיָהּ, מִיד וְתַחְמַל עָלָיו, וְדָא אִיהוּ בְּבְכֵי יָבֵאוּ (ירמיה לא ח), בְּזָכוֹת בְּכָיָהּ דִּילִיהָ יִתְכַנְּשׁוּן מִן גְּלוּתָא.

וְעוּד וְתִפְתַּח, כְּשִׁיִּשְׂרָאֵל פּוֹתְחִים בְּתִשׁוּבָה בְּבְכָיָהּ, מִיד וְתַחְמַל עָלָיו, וְזֶהוּ בְּבְכֵי יָבֵאוּ, בְּזָכוֹת הַבְּכָיָה שְׁלוֹ יִתְכַנְּסוּ מִן הַגְּלוּת.

דְאִית הַיְכָלָא דְדְמַעָה, דְלִית לָהּ רְשׁוֹ לְמִפְתַּח אֲלָא בְּדְמַעָה, וְאִית הַיְכָלָא דְנִגּוּנָא, דְלִית לָהּ רְשׁוֹ לְמִפְתַּח אֲלָא בְּנִגּוּנָא, וּבְגִין דָּא דְוּד מִתְקָרַב לְהַהוּא

היכלא בנגונא, הדא הוא דכתיב (מלכים ב ג טו) והיה כנגן המנגן, ואית היכלא דנהורא, דלא מתפתחא אלא לבר נש דהוה מתעסק בנהורא דאורייתא.

שיש היכל של דמעה שאין לה רשות לפתח אלא בדמעה, ויש היכל הנגון שאין לה רשות לפתח אלא בנגון, ומשום זה דוד מתקרב לאותו ההיכל בנגון, זהו שכתוב והיה כנגן המנגן. ויש היכל של אור שלא נפתח אלא לאדם שהיה מתעסק באור התורה.

ואית היכלא דנבואה, דלא מתפתחא אלא לבר נש דהוה חכם גבור ועשיר, ואית היכלא דיראה, דאתקרי היכל היראה, דלא מתפתחא אלא למאן דאית ביה דחילו, ואית היכלא דעניים, דלא מתפתחא אלא לעניים דהוו מתעטפים קדם יהויה בצלותא, בעטופא דמצוה דציצית ותפלין ועליהו אתמר (תהלים קב א) תפלה לעני כי יעטף.

ויש היכל של נבואה שלא נפתח אלא לאדם שהוא חכם גבור ועשיר, ויש היכל של יראה שנקרא היכל היראה, שלא נפתח אלא למי שיש בו יראה, ויש היכל של עניים שלא נפתח אלא לעניים שהיו מתעטפים לפני יהויה בתפלה, בעטוף של מצוה של ציצית ותפלין, ועליהם נאמר תפלה לעני כי יעטף.

ואית תרעא דצדיקיא, דלא מתפתחא אלא לצדיקיא, הדא הוא דכתיב (שם קיח כ) זה השער ליני צדיקים יבאו בו, והאי איהו תרעא דצדיק חיי עלמין, דאתמר ביה (שם לו כה) ולא ראיתי צדיק נעזב וזרעו מבקש לחם, וכען בגלותא אתמר ביה (ישעיה נז א) הצדיק אבד, מאי אבד, אבד למטרונייתא, ואתמר ביה (שם יט ה) ונהר יחרב ויבש, יחרב בבית ראשון, ויבש בבית שני, ובגין דלית ליה מדיליה, עניין צווחין בחיי ברכאון דצלותא, לגבי חיי עלמין, והא אסתלק מתמן נביעו דכל ברכאון, ולית מאן דיהיב לון, ותרעין אחרנין סתימין, ותרעא דצדיק חרבא ויבשה, כמה דעני חרב ויבש, ורזא דמלה (בראשית א ט) יקווי המים מתחת השמים אל מקום אחד ותראה היבשה.

ויש שער של צדיקים שלא נפתח אלא לצדיקים. זהו שכתוב זה השער ליהויה צדיקים יבאו בו, וזהו השער של צדיק חיי העולמים, שנאמר בו ולא ראיתי צדיק נעזב וזרעו מבקש לחם, וכעת בגלות נאמר בו הצדיק אבד. מה זה אבד? אבד לגבירה, ונאמר בו ונהר יחרב ויבש, יחרב בבית ראשון, ויבש בבית שני. ומשום שאין לו משלו, העניים צועקים בחיי ברכות התפלה אל חיי העולמים, והרי הסתלק משם

הנביעה של כל הברכות ואין מי שיתן להם, והשערים האחרים סתומים, ושער הצדיק חרב ונבש, כמו שעני חרב ונבש, וסוד הדבר - יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד ותראה היבשה.

ולית תרעא פתיחא אלא תרעא דדמעה, ומאי איהי בת עין, דדמעה מינה נפקא, ועלה אתמר (תהלים יז ח) שמרני כאישון בת עין, ובה והנה נער בכה (שמות ב ו), לגבי קודשא בריה הוא, דירחם עליה בגלותא, הדיא הוא דכתיב (תהלים קב יד) אתה תקום תרחם ציון, בגין דאיהי לבת אש דאתחזייא למשה בסנה, דכתיב (שמות ג ב) וירא מלאך יי אליו בלבת אש מתוך הסנה, איהי בי"ת מן בראשי"ת, ודיא בראשית.

ואין שער פתוח אלא שער של דמעה, ומה היא בת עין? שדמעה יוצאת ממנה, ועליה נאמר שמרני כאישון בת עין, ובה והנה נער בכה, לקדוש ברוך הוא, שירחם עליה בגלות. זהו שכתוב אתה תקום תרחם ציון, משום שהיא לבת אש שנראתה למשה בסנה, שכתוב וירא מלאך יהו"ה אליו בלבת אש מתוך הסנה, היא בי"ת מן בראשי"ת, וזה בראשית.

תריסר

תקונא

דף כז ע"א

בראשי"ת (דף כז ע"א) מאמר קדמאה דכלא, כלילא מעשר אמירו, ואיהי ל"ב אלהיים דעובדא דבראשית, ומסטרך דשמאלא אתיהיבת, דאיהי גבורה אשא סומקא, ובגין דא בלבת אש (שמות ג ב), ומשה הוה מסטרך דליואי מסטרך דיליה ממש, ואמאי אתגליא ליה בסנה, לאחזאה דהות בדוחקא בין הקוצים, ועם כל דא והסנה איננו אכל, בגין שושנים דאינון בנהא, דאינון ישראל, דהוו עתידין למהוי בגלותא בין ערב רב דאינון קוצים, ודיא איהו רזא (ירמיהו מו כח) כי אעשה כלה בכל הגוים אשר הדחתיך שמה, ואותך לא אעשה כלה.

תיקון שניים עשר, בראשית הוא מאמר ראשון של הכל, כלול מעשר אמירות, והיא ליב אלהיים של מעשה בראשית ומצד שמאל נתנה, שהיא גבורה, אש אדמה, ומשום זה בלבת אש, ומשה היה מצד הלויים מהצד שלו ממש, ולמה התגלה לו בסנה? להראות שהיתה בדחק בין הקוצים, ועם כל זה והסנה איננו אכל, בשביל השושנים, שהם בניה, שהם ישראל, שהיו עתידים להיות בגלות בין הערב רב שהם קוצים, וזהו הסוד כי אעשה כלה בכל הגוים אשר הדחתיו שמה, ואותך לא אעשה כלה.

אחזי ליה אגרא דכלה, דאיהי לבת אש בין הקוצים דאינון חייבא, פד דחקין לשכינתא וישראל, אגרא דלהון פלה, נפקא שכינתא כלה מבינייהו, וייתי חתן בגינה, ודא איהו אגרא דכלה דוחקא, ויפרוק לון מן גלותא בגינה, ודוחקא דגלותא דערב רב לישראל ממהר לון פורקנא, ורפיון דילהון מעכב לון לישראל פורקנא, בגין דא אתחזי ליה למשה בלבת אש מתוך הסנה, מגו כובין.

הראה לו שכר הפלה, והיא לבת אש בין הקוצים, שהם הרשעים, כשהם דוחקים את השכינה ואת ישראל, השכר שלהם פלה, יוצאת השכינה הפלה מביניהם, ויבא החתן בשבילה, וזהו שכר הפלה - הדחק, ויגאל אותם מן הגלות בשבילה, והדחק של הגלות של הערב רב את ישראל, ממהר להם את הגאולה, והרפיון שלהם מעכב לישראל את הגאולה, בגלל זה נראה למשה בלבת אש מתוך הסנה, מתוך הקוצים.

פד אתקריב תמן למחזי עובדא דא, אמר ליה הקדוש ברוך הוא, אל תקרב הלום, של נעליך (שמות ג ה), הכא רמז דאתפשט מן גופא דיליה, דאיהו נעל, לגבי גופא אחרא דאתלבש פד אתקריב, ואית מאן דיימא דאיהו אתתיה, וכלא קשוט דא ודא.

כשהתקרב לשם לראות המעשה הזה, אמר לו הקדוש ברוך הוא אל תקרב הלום, של נעליך. כאן רמז שהתפשט מן הגוף שלו, שהיא נעל, לגוף אחר שהתלבש כשהתקרב, ויש מי שיאמר שהוא אשתו, והכל אמת, זה וזה.

וכן אחזי ליה דבי מקדשא דאיהי בנינא דבר נש דעתיד לאתחרבא, ויתבני זמנא אחרא על ידא דקודשא בריך הוא, הדא הוא דכתיב גדול יהיה כבוד

הַבַּיִת הַזֶּה הָאֲחֵרוֹן מִן הָרֵאשׁוֹן (חגי ב ט), בְּגִין דְּאִתְמַר בּוּ (זכריה ב ט) וְאֲנִי אֶהְיֶה לָּהּ נְאֻם יְיָ חוֹמַת אֵשׁ סָבִיב, אִתְמַר בְּבֵי מְקַדְּשָׁא בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַם יְיָ.

וּכְן הָרְאָה לּוֹ שְׁבִית הַמְּקַדֵּשׁ, שֶׁהוּא בְּנִין שֶׁל אָדָם, שְׁעֵתִיד לְהִתְרַב, וְיִבְנֶה פְּעַם אַחֲרַת עַל יַד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, זֶהוּ שְׁפָתוֹב גְּדוֹל יְהוָה כְּבוֹד הַבַּיִת הַזֶּה הָאֲחֵרוֹן מִן הָרֵאשׁוֹן, מְשׁוּם שֶׁנֶּאֱמַר בּוּ וְאֲנִי אֶהְיֶה לָּהּ נְאֻם יְהוָה חוֹמַת אֵשׁ סָבִיב, נֶאֱמַר בְּבִית הַמְּקַדֵּשׁ בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַם יְהוָה.

וְאִתְמַר הָתָם לְגַבֵּי אָדָם (בראשית ב כב) וַיִּבְנוּ יְיָ אֱלֹהֵיִם אֶת הַצֵּלַע אֲשֶׁר לָקַח מִן הָאָדָם, דָּא חֲכָמָה, וַיְבִיֵּאָהּ אֶל הָאָדָם, דָּא עֲמוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא, דְּרָגָא דְמֹשֶׁה, וְהָאִי צֵלַע אִיהוּ וְדָאִי כֹלֵת מֹשֶׁה, וְעֵלָה אִתְמַר וַיֵּרָא אֵלָיו מִלְּאֵד יְיָ בְּלַבַּת אֵשׁ, דְּאִיהִי בֵת יַחֲדָה, דְּמִנְהָ נִפְיָק נְהוּרָא דְאֹרִייתָא.

וְנֶאֱמַר שָׁם אֶצֶל אָדָם וַיִּבְנוּ יְהוָה אֱלֹהֵיִם אֶת הַצֵּלַע אֲשֶׁר לָקַח מִן הָאָדָם, זֶה חֲכָמָה, וַיְבִיֵּאָהּ אֶל הָאָדָם, זֶה עֲמוּד הָאֲמַצְעִי הַדְּרָגָה שֶׁל מֹשֶׁה, וְהַצֵּלַע הַזֶּה הִיא וְדָאִי כֹלֵת מֹשֶׁה, וְעֵלָה נֶאֱמַר וַיֵּרָא אֵלָיו מִלְּאֵד יְהוָה בְּלַבַּת אֵשׁ, שֶׁהִיא בֵת יַחֲדָה שְׁמִמְנָה יוֹצֵא אֹר הַתּוֹרָה.

כְּגוֹנָא דָּא אִתְמַר (שמות ב ו), וַתִּפְתַּח וַתֵּרְאֶהוּ אֶת הַיֶּלֶד, וַתֵּרְאֶהוּ דָּא שְׁכִינְתָא, דְּהוּהּ בְּכִי בְּגִינָה, מִיַּד וַתַּחֲמֹל עָלָיו, וְדָא הוּא בְּכִי יָבֹאוּ וּבַתְחַנּוּגִים אֹבֵלִים (ירמיהו לא ח), בְּתַחֲנוּגִים וְדָאִי, לְקִימָא וּבְרַחֲמִים גְּדוֹלִים אֶקְבָּצֵד (ישעיהו נד ז).

כְּמוֹ זֶה נֶאֱמַר וַתִּפְתַּח וַתֵּרְאֶהוּ אֶת הַיֶּלֶד, וַתֵּרְאֶהוּ זֶה הַשְּׁכִינָה, שֶׁהִיא בּוֹכָה בְּשִׁבְלָהּ, מִיַּד וַתַּחֲמֹל עָלָיו, וְזֶהוּ בְּכִי יָבֹאוּ וּבַתְחַנּוּגִים אֹבֵלִים. בְּתַחֲנוּגִים וְדָאִי, לְקִימָא וּבְרַחֲמִים גְּדוֹלִים אֶקְבָּצֵד.

בְּהָאִי זְמַנָּא כָּל חִיּוֹן יִתְעָרוּן בְּקֵלָא, וְעוֹפִין מְצַפְצְפִין בְּשִׁיר, לְקַבְּלָא בְּרַתָּא בְּחֻדְוָה בְּגוֹנָא, לְקַבְּלָא קְדוּשִׁין מִהַחֲתוּן, דְּאִינוּן קְדוּשׁ קְדוּשׁ וְכוּ' (שם ו א), וְלִית קְדוּשָׁה פְּחוּת מְעַשְׂרָה, וְקְדוּשִׁין אִינוּן מְסֻטְרָא דְחֲכָמָה דְּאִיהוּ י', קְדֵשׁ יִשְׂרָאֵל לִי יְיָ רֵאשִׁית תְּבוּאֹתֶיהָ (ירמיהו ב א), רֵאשִׁית וְדָאִי, וּמִתְבָּרְכִין בְּשִׁבַע בְּרַכָּאן מְסֻטְרָא דְאִימָא עֲלָאָה דְאִיהִי בְּרַכָּה, וְעֵלָה אִתְמַר (יחזקאל מד ט) לְהַנִּיחַ בְּרַכָּה אֶל בֵּיתֵךְ, וְשִׁבַע בְּרַכָּאן אִינוּן, בְּשַׁחֲרִית שְׁתַּיִם לְפָנֶיהָ וְאַחַת לְאַחֲרֶיהָ, וּבְעֶרְבִית שְׁתַּיִם לְפָנֶיהָ שְׁתַּיִם לְאַחֲרֶיהָ, וְאִינוּן שִׁבַע סְפִירוֹן דְּכִלְיָן בְּחֻתְוָן וְכֵלָה, וְדָא אִיהוּ שְׁמַע יִשְׂרָאֵל וְגוֹמֵר, הָא הֵכָא קְדוּשָׁה וּבְרַכָּה

וְיַחֲוֹד, בְּהֵוָה זְמַנָּא אֲתַעַר דְּוֹד בְּכַנּוֹר דְּאִיהוּ מְנַגֵּן מְאֵלִיו, בְּעֶשְׂרָה מִיַּי
נִיגוּנִין: קְדָמָה בְּאֲשְׁרֵי וְדָא בְּרֵאשִׁית:

בְּזִמְן הַזֶּה כָּל הַחַיּוֹת יִתְעוֹרְרוּ בְּקוֹל, וְהַעוֹפּוֹת מְצַפְצְפִים בְּשִׁיר, לְקַבֵּל
אֶת הַבַּת בְּשִׂמְחָה בְּנִגּוּן, לְקַבֵּל קְדוּשֵׁי מְהַחֲתוּ, שֶׁהֵם קְדוּשַׁת קְדוּשָׁה
קְדוּשָׁה וְכוּ', וְאִין קְדוּשָׁה פְּחוּת מְעַשְׂרָה, וְהַקְדוּשִׁין הֵם מְצַד שֶׁל הַחֲכָמָה
שֶׁהִיא י', קְדוּשַׁת יִשְׂרָאֵל לִיהוּיָהּ רֵאשִׁית תְּבוּאַתָּה, רֵאשִׁית וְדָא,
וּמִתְבָּרְכִים בְּשִׁבְעַת בְּרָכוֹת מְצַד הָאֵם הַעֲלִיּוֹנָה שֶׁהִיא בְּרָכָה, וְעַלֶּיהָ
נֶאֱמַר לְהַנִּיחַ בְּרָכָה אֶל בֵּיתְךָ. וְשִׁבְעַת בְּרָכוֹת הֵן - בְּשַׁחֲרִית שְׁתֵּים לְפָנֶיהָ
וְאַחַת לְאַחֲרֶיהָ, וּבְעֶרְבִית שְׁתֵּים לְפָנֶיהָ שְׁתֵּים לְאַחֲרֶיהָ, וְהֵם שִׁבְעַת
סְפִירוֹת שְׁכָלוֹלוֹת בְּחֻתְנָה וְכֵלָה, וְזֶהוּ שְׁמַע יִשְׂרָאֵל וְגוֹמֵר, הֲרִי כָּאֵן
קְדוּשָׁה וּבְרָכָה וְיַחֲוֹד. בְּאוֹתוֹ זְמַן מִתְעוֹרֵר דְּוֹד בְּכַנּוֹר שֶׁהוּא מְנַגֵּן
מְאֵלִיו בְּעֶשְׂרָה מִיַּי נִיגוּנִים, רֵאשׁוֹן בְּאֲשְׁרֵי, וְזֶה בְּרֵאשִׁית.

תליסר

תקונא

דף כז ע"ב

בְּרֵאשִׁית תַּמְּן אֲשֶׁרִי, וְדָא אִיהוּ אֲשֶׁרִי הָאִישׁ, וְאִיהוּ אַהֲיָה אֲשֶׁר אַהֲיָה,
רִישָׁא לְכָל (דף כז ע"ב) רִישׁוֹן, וְעַלָּה אֲתַמַּר (שִׁיר ז א) רֵאשִׁית עֲלִידָה כְּפַרְמֶל וְדָא
תַּפְלִין דְּרִישָׁא, וְדַלַת רֵאשִׁית כְּאַרְגָּמֹן דָּא תַּפְלִין דִּיד, וּבִיָּה מְשַׁבְּחִין לְבַת
בְּהַאי אֲשֶׁרִי, הֵדָא הוּא דְכַתִּיב (בראשית ל ג) בְּאֲשֶׁרִי כִי אֲשֶׁרוּנִי בְּנוֹת.

תִּיקוֹן שְׁלֹשָׁה עָשָׂר, בְּרֵאשִׁית, שֵׁם אֲשֶׁרִי, וְזֶהוּ אֲשֶׁרִי הָאִישׁ, וְהוּא
אַהֲיָה אֲשֶׁר אַהֲיָה, רֵאשׁ לְכָל הַרְאִשִׁים, וְעַלֶּיהָ נֶאֱמַר רֵאשִׁית עֲלִידָה
כְּפַרְמֶל, וְזֶה תַּפְלִין שֶׁל רֵאשׁ, וְדַלַת רֵאשִׁית כְּאַרְגָּמֹן זֶה תַּפְלִין שֶׁל יָד,
וּבִי מְשַׁבְּחִים אֶת הַבַּת בְּאֲשֶׁרִי הַזֶּה. זֶהוּ שְׁכַתּוֹב בְּאֲשֶׁרִי כִי אֲשֶׁרוּנִי
בְּנוֹת.

מֵאֵן זְכִי לְאַעֲלָא תַּמְּן, אֲשֶׁר לֹא הִלְךְ בְּעֶצַת רְשָׁעִים (תהלים א), דְּאִיהִי עֲצָה
בִּישָׁא מְסֻטְרָא דְעַץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע, וּבִדְרֹךְ חֲטָאִים לֹא עָמַד, מֵאֵן דְּרֹךְ

חטאים ההיא דאתמר בה (משלי ל כ) כן דרדך אשה מנאפת, אכלה ומחיתה פיה וגומר, ובמושב לצים לא ישב, מאן מושב לצים, דא ליליית אימן דערב רב, דאיהי מטמאה כנדה במושבה, וכן ערב רב מטמאין במושבם לצדיקיא דיתבין ביניהו כנדה.

מי זוכה להפנס שם? אשר לא הלך בעצת רשעים, שהיא עצה רעה מצד של יצף הדעת טוב ורע, ובדרדך חטאים לא עמד, מי זו דרדך חטאים? אותה שנאמר בה (משלי ל כ) כן דרדך אשה מנאפת אכלה ומחיתה פיה וגומר. ובמושב לצים לא ישב, מי זה מושב לצים? זו לילית, אמם של ערב רב, שמטמאת כנדה במושבה, וכן ערב רב מטמאים במושבם את הצדיקים שיושבים ביניהם כנדה.

ומאן דאתדבק בהאי אשרי, דאיהו כתרא ורישא דאורייתא, אתמר ביה (תהלים א ג) והיה כעץ שתול על פלגי מים, ודא עץ חיים, דאתמר ביה ועלהו לא יבול, והאי תקווא קדמאה.

ומי שדבק באשרי הזה, שהוא כתר וראש של התורה, נאמר בו והיה כעץ שתול על פלגי מים, וזה עץ חיים, שנאמר בו ועלהו לא יבול, וזה תקון ראשון.

תננינא בשיר דא חכמה, שר יי, ותלת יודיין אנון יי יי, ואינון רישא וסופא ואמצעיתא דאת יי, ואינון רמיזין בשמא סתים דאיהו יויד היי ואיו היי, באלין תלת שבח דוד מלכא לברתא דמלכא, הדא הוא דכתוב (תהלים קכא א) שיר למעלות, לי מעלות אינון ודאי, אינון תלתין דרגין, דבהון ברתא סלקא לגבי אבא.

השני בשיר זה חכמה, שר יי, ושלש יודיים הן יי יי יי, והם ראש וסוף ואמצע של האות יי, והם רמיזים בשם נסתר שהוא יויד היי ואיו היי. באלו השלש שבח דוד המלך את בת המלך. זהו שפתוב שיר למעלות, לי מעלות הן ודאי, אותן שלשים דרגות שבהם הבת עולה לאב.

בחמש נימין דכנור, דאינון חמש אזפרות דאדכיר חמש זמנין יהויה בהאי מזמור, חד עזרי מעם יי, בי יי שמרד, גי יי צלד, די יי ישמרד מכל רע, ה' יי ישמר צאתד ובואד, ובהון מלכא אמר לגבי כלה, צחלי קולד בת

גלים (ישעיהו י ט), בת עשרה גלגלים, דסליק בהון יו"ד ה"א וא"ו ה"א,
בעשרה מיני נגונים.

בחמשה נימין של כנור, שהם חמש אצפרות שהזכיר חמש פעמים
יהו"ה במזמור הזה, אחד - עזרי מעם יהו"ה, ב' - יהו"ה שמרדך, ג' -
יהו"ה צלך, ד' - יהו"ה שמרדך מכל רע, ה' - יהו"ה שמר צאתך
ובואך. ובהם המלך אומר לכלה, צהלי קולך בת גלים, בת עשרה
גלגלים, שעולה בהם יו"ד ה"א וא"ו ה"א בעשרה מיני נגונים.

ובארבע חיון דסליק יהו"ה, בשיר פשוט, כפול, משולש, מרובע, דאיהו
יהו"ה, דקולו סלקא כגלי ימא, וגלי ימא דלעילא אינון עשרה גלגליו,
ועליהו אתמר (שיר ה יד) ידיו גלילי זהב ממלאים בתרשיש, בתרין דרועין
דברתא.

ובארבע חיות שעולה יהו"ה, בשיר פשוט, כפול, משולש, מרובע, שהוא
יהו"ה, שקולו עולה כגלי הים, וגלי הים שלמעלה הם עשרה גלגלים,
ועליהם נאמר ידיו גלילי זהב ממלאים בתרשיש, בשתי זרועות הבת.

ובהון שית פרקיו, ואינון שית דרגין דכרסא, שש מעלות לכסא, וכד
סליק ו' בהון, יתערון לגביה לקבלא ליה שרפים בגדפיהו, הדא הוא
דכתוב (ישעיהו ב) שרפים עומדים ממעל לו שש כנפים וגומר, ומאן דסליק
על גדפיהו ופרח בהון איהו ו', כליל שית תיבין דיחודא שמע ישראל,
ובגיניה אתמר (קהלת י ט) כי עוף השמים וגומר.

ובהם ששה פרקים, והם שש דרגות של הכסא, שש מעלות לכסא,
וכשעולה בהם ו', יתעוררו אליו לקבל אותו השרפים בכנפיהם. זהו
שכתוב שרפים עומדים ממעל לו שש כנפים וגומר, ומי שעולה על
כנפיהם ופורח בהם הוא ו', כולל שש תבות היחוד של שמע ישראל,
ובגללו נאמר כי עוף השמים וגומר.

וכד סלקא בריתא סלקא בתרין דרועוי דאינון חסד וגבורה, דבהון שית
פרקין דאיהו ו', ורזא דמלה שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני (שיר ב ו).

וכשעולה הבת, עולה בשתי זרועותיו שהם חסד וגבורה, שבהם ששה
פרקים שהוא ו', וסוד הדבר - שמאלו תחת לראשי וימינו תחבקני.

כַּד סִלְקָא הַאי שִׁיר, סִלְקָא בְּשִׁית תִּיבִין דְּאִינוּן שְׁמַע יִשְׂרָאֵל וְגוֹמֵר, וְכַד נְחֵתָא, נְחֵתָא בְּשִׁית, דְּאִינוּן בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מְלָכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֵד, וְהַנְּגוּן כַּד סִלְיָק סִלְיָק בְּשִׁית, וְכַד מְאִיךְ מְאִיךְ בְּשִׁית, וְעַלֵּיהוּ אֶתְמַר (שם ה טו) שׁוֹקִיו עֲמוּדֵי שֵׁשׁ.

כְּשִׁעוּלָה הַשִּׁיר הַזֶּה, עוּלָה בְּשֵׁשׁ תִּבּוֹת, שְׁהוּן שְׁמַע יִשְׂרָאֵל וְגוֹמֵר, וְכְשִׁיורְד, יוֹרְד בְּשֵׁשׁ, שְׁהֵם בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מְלָכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֵד, וְהַנְּגוּן כְּשִׁעוּלָה, עוּלָה בְּשֵׁשׁ, וְכְשִׁיורְד, יוֹרְד בְּשֵׁשׁ, וְעַלֵּיהֶם נֶאֱמַר שׁוֹקִיו עֲמוּדֵי שֵׁשׁ.

וְעֶשְׂרָה גִלְגְּלִין אִינוּן י', דְּאִינוּן לְקַבֵּל עֶשֶׂר אֲצַבְעָאן דְּבִטְשִׁין בְּנִגּוּנָא, חֲמִשׁ בְּחֲמִשׁ, וְאִינוּן ה"ה, דְּסִלְקִין בִּי בְּשִׁית דְּרַגִּין דְּאִיהוּ ו', בִּיה סִלְקִין וְנְחֵתִין, וְאִיהוּ כְּגוּוֹנָא דְּסִלְסֵם, דְּאֶתְמַר בִּיה (בראשית כח יב) וְהִנֵּה סִלְסֵם מְצַב אֶרְצָה וְגוֹמֵר, וְהִנֵּה מְלֶאכִי אֱלֹהִיִּים עֲלִים וְיִרְדִּים בּוֹ, וְכֹלָא יְהוּ"ה, יוּ"ד ה"א וְאִיו ה"א, יוּ"ד, וְדוּד מְנַגֵּן בְּיַד (שמואל א יט ט), ו' אִיהוּ גוּפָא, גְּדַפּוּי ה"ה, רִישָׁא דִּילֵיהּ י', בִּיה סִלְיָק קִלָּא דְּנִגּוּנָא.

וְעֶשְׂרָה גִלְגְּלִים הֵם י', שְׁהֵם כְּנִגְדַּ עֶשֶׂר אֲצַבְעוֹת שְׁמַכִּים בְּנִגּוּן, חֲמִשׁ בְּחֲמִשׁ, וְהֵם ה"ה, שְׁעוּלִים בִּי בְּשֵׁשׁ דְּרַגּוֹת שְׁהוּא ו', בּו עוּלִים וְיִוֹרְדִים, וְהוּא כְּמוֹ הַסִּלְסֵם שְׁנֶאֱמַר בּוֹ וְהִנֵּה סִלְסֵם מְצַב אֶרְצָה וְגוֹמֵר, וְהִנֵּה מְלֶאכִי אֱלֹהִיִּים עֲלִים וְיִרְדִּים בּוֹ, וְהַכֹּל יְהוּ"ה, יוּ"ד ה"א וְאִיו ה"א, יוּ"ד, וְדוּד מְנַגֵּן בְּיַד, ו' הוּא גוּפ, כְּנַפְיוֹ ה"ה, רִאשׁוֹ י', בּו עוּלָה קוּל הַנְּגוּן.

וְעוּד ו' אִיהִי מְנַרְתָּא, ה' ה' שְׁלֶשָׁה קִנְי מְנוּרָה מְצַדָּה הָאֶחָת וְגוֹמֵר (שמות כה לב), ו' מְנוּרָה בְּאֶמְצַע, נֵר עַל רִישִׁיהּ י', כַּד שְׂרִיא בְּאֶת ו' אֶתְעֵבִיד ז', וְרָזָא דְּמִלָּה יְאִירוֹ שְׁבַעַת הַנְּרוֹת (במדבר ח ב).

וְעוּד ו' הִיא מְנוּרָה, שְׁלֶשָׁה קִנְי מְנוּרָה מְצַדָּה הָאֶחָת וְגוֹמֵר, ו' מְנוּרָה בְּאֶמְצַע, נֵר עַל רִאשׁוֹ י', כְּשִׁשׁוּרָה בְּאוֹת ו' נַעֲשֶׂה ז', וְסוּד הַדְּבָר - יְאִירוֹ שְׁבַעַת הַנְּרוֹת.

דף כח ע"א

לְקַבֵּל מִנְרֵתָא דְאִיהִי ו', וְשִׁית קִנֵּי מִנְרֵתָא דְאִינוּן ה' ה', שִׁית וְוִי"ן, וְרָזָא דְמִלָּה שְׁבַעַה וְשְׁבַעַה מוּצָקוֹת (זכריה ד ב), עַד דְסִלְקִין לִי"ד, דְאִיהוּ יְהוּ"ה יו"ד וְאִי"ו הִיא, וְדָא אִיהוּ וְדוּד מְנַגֵּן בְּיָד, י"ד לְקַבֵּל י"ד, וְסִלְקָא ה' בְּאֵת ו', וְלִבְתַּר סִלִּיק ו' בִּי, שִׁית זְמַנִּין עֶשְׂר, עַד דְסִלִּיק לְשִׁתִּין, וְאִינוּן אֲתוּוֹן הַדְּבָקוֹת בְּקָרִיאַת שְׁמַע, דְּבִגְיִנְיָהוּ אֲתַמַּר כָּל הַמְּשִׁים רְיוּח בֵּין הַדְּבָקִים מְצַנְנִים (דף כח ע"א) לִיה גִּיהֶנְס, וְשְׁלֵמָה עֲלִיָּהוּ אָמַר (שיר ג ז) הִנֵּה מִטָּתוֹ שְׁלֹשְׁלֵמָה שְׁשִׁים גְּבוּרִים סָבִיב לָהּ, וְאִינוּן נְטָרִין (נ"א נטליו) עֲרִסְיָהּ, וְלִקְבִלְיָהּ (שם ו ח) שְׁשִׁים הֵמָּה מְלָכוֹת, אֲלִין דְּכוּרִין, וְאֲלִין נוֹקְבִין, אֲלִין דְּקָרִיאַת שְׁמַע דְּתַקִּין מִשָּׁה דְּכוּרִין, אֲלִין דְּשְׁלֵמָה נוֹקְבִין, וְאֲלִין בֵּית קַבּוּל לְאֲלִין, דְּרָגִין דְּשְׁלֵמָה אִינוּן בֵּית קַבּוּל לְדָרְגִין דְּמִשָּׁה, וְכַד מִתְחַבְּרִין כְּלָא כְּאַחַד, שְׁלֵמִיָּה אֲתַהֲפֵד לְמִשָּׁיָהּ.

כְּנִגְדַּת הַמְּנוּרָה שְׁהִיא ו', וְשִׁשָּׁה קִנֵּי הַמְּנוּרָה שְׁהִם ה' ה', שֶׁשׁ וְוִי"ן, וְסוּד הַדְּבָר - שְׁבַעַה וְשְׁבַעַה מוּצָקוֹת, עַד שְׁעוּלִים לִי"ד, שְׁהוּא יְהוּ"ה, יו"ד הִיא וְאִי"ו הִיא, וְזֶהוּ וְדוּד מְנַגֵּן בְּיָד, י"ד כְּנִגְדַּת י"ד, וְעוּלָה ה' בְּאוֹת ו', וְאַחַר כֶּף עוּלָה ו' בִּי שֶׁשׁ פְּעָמִים עֶשְׂר, עַד שְׁעוּלָה לְשְׁשִׁים, וְהִם אוֹתִיּוֹת הַדְּבָקוֹת בְּקָרִיאַת שְׁמַע, שְׁבַשְׁבִּילֵם נְאֻמַּר כָּל הַמְּשִׁים רְיוּח בֵּין הַדְּבָקִים מְצַנְנִים לוֹ גִּיהֶנְס, וְשְׁלֵמָה אָמַר עֲלִיהֶם, הִנֵּה מִטָּתוֹ שְׁלֹשְׁלֵמָה שְׁשִׁים גְּבוּרִים סָבִיב לָהּ, וְהִם שׁוּמְרִים [ס"א נוטלים] אֶת מִטָּתוֹ, וְכִנְגְדִם שְׁשִׁים הֵמָּה מְלָכוֹת, אֲלוֹ זְכָרִים - וְאֲלוֹ נְקֻבוֹת, אֲלוֹ שָׁל קָרִיאַת שְׁמַע שְׁתַּקִּין מִשָּׁה - זְכָרִים, אֲלוֹ שָׁל שְׁלֵמָה - נְקֻבוֹת, וְאֲלוֹ בֵּית קַבּוּל לְאֲלָהּ, הַדְּרָגוֹת שָׁל שְׁלֵמָה הֵן בֵּית קַבּוּל לְדָרְגוֹת שָׁל מִשָּׁה, וְכַשְׁמִתְחַבְּרִים הַכֹּל כְּאַחַד, שְׁלֵמִיָּה מִתְהַפֵּד לְמִשָּׁיָהּ.

בְּתִיקוּנֵין דְאַרְבַּע אֲתוּוֹן אֲתַקִּין שִׁיר, וְעֲלִיָּהוּ אֲתַמַּר וְהִנֵּה מְלֶאכִי אֱלֹהִי"ם וְגוּמַר, סִלְקִין תְּרִין וְאִינוּן י"ה, וְנִחְתִּין תְּרִין וְאִינוּן ו"ה, וְכֵן גְּלַגְלִי נְמָא סִלְקִין בְּעֶשְׂר, וְאִינוּן יו"ד הִיא וְאִי"ו הִיא, וְאַרְבַּע חִינוּן, כַּד סִלְקָא בְּרֵתָא בְּשִׁיר, נְשָׂרָא נְטִיל י' בְּפִימָא וְעַל רִישָׁהּ, ו' בְּגוּפָא, ה"ה בְּגַדְפָּהּ, אָד"ם יו"ד הִיא וְאִי"ו הִיא רְכִיב עַל כְּלָא, וְדַמּוֹת פְּנִיָּהֶם פְּנִי אָדָם, דָּא סִלִּיק עַל כְּלָא, וְפְנִי אֲרִיָּה אֶל הַיָּמִין לְאַרְבַּעַתָּם דָּא יְהוּ"ה, וְפְנִי שׁוּר, וְפְנִי נֶשֶׁר, אִינוּן מְרַכְבָּה לְשִׁמָּא דִּיהוּ"ה, וְאָדָם עַל כְּלָא.

בְּתִיקוּנֵים שָׁל אַרְבַּע הָאוֹתִיּוֹת נְתַקִּין הַשִּׁיר, וְעֲלִיָּהוּ נְאֻמַּר וְהִנֵּה מְלֶאכִי אֱלֹהִי"ם וְגוּמַר, עֲלִים - שְׁתִּים, וְהֵן י"ה, וְיִרְדִּים - שְׁתִּים, וְהֵן ו"ה, וְכֵן גְּלַגְלִי הֵים עוּלִים בְּעֶשְׂר, וְהֵן יו"ד הִיא וְאִי"ו הִיא, וְאַרְבַּע חִיּוֹת, כְּשְׁעוּלָה הַבַּת בְּשִׁיר, הַנֶּשֶׁר נְטִיל י' בְּפָהּ וְעַל רִאשָׁהּ, ו' בְּגוּף, ה"ה בְּכַנְפֶיהָ, אָדָם יו"ד הִיא וְאִי"ו הִיא רֹכֵב עַל הַכֹּל. וְדַמּוֹת פְּנִיָּהֶם פְּנִי

אָדָם, זֶה עוֹלָה עַל הַפֶּל, וּפְנֵי אֲרִיָּה אֶל הַיָּמִין לְאַרְבַּעַתֶּם, זֶה יְהוּ"ה,
וּפְנֵי שׁוֹר וּפְנֵי נֶשֶׁר, הֵם מְרַכְּבֵה לְשֵׁם שֶׁל יְהוּ"ה, וְאָדָם עַל הַפֶּל.

בְּזִמְנָא דְאִיהִי סְלִקָא בְּכָל אֲלִין תְּקוּנִין, אִיהוּ מְשַׁבַּח לָהּ, הַדָּא הוּא דְכְּתִיב
(שם ט ד) כְּחוּט הַשְּׁנִי שְׁפָתוֹתֶיךָ וּמִדְּבַרְךָ נְאוּהָ, הָא תִּרְוִן מִיַּי נְגוּנִין דְּשַׁבַּח
דְּוֹד מְלָכָא, בְּאַשְׁרֵי בְּשִׁיר.

בְּזִמְנֵן שְׁהִיא עוֹלָה בְּכָל הַתְּקוּנִים הַלְלוּ, הוּא מְשַׁבַּח אוֹתָהּ. זֶהוּ שְׁפָתוֹב
כְּחוּט הַשְּׁנִי שְׁפָתוֹתֶיךָ וּמִדְּבַרְךָ נְאוּהָ. הָרִי שְׁנֵי מִיַּי נְגוּנִים שְׁשַׁבַּח דְּוֹד
הַמֶּלֶךְ - בְּאַשְׁרֵי בְּשִׁיר.

תְּלִיתָא בְּבִרְכָה וְדָא שְׁכִינְתָא עֲלָאָה, וְעֲלָה אֲתָמֵר (תהלים קג א) בְּרַכִּי נַפְשִׁי
אֶת יְיָ, מִהֵאִי אֲתִיִּיהִיבֵת בְּבֵר נֶשׁ נְשִׁמַת חַיִּים, דְּאֲתָמֵר בְּהַ חֲמֻשָּׁה תְּקוּנִין,
מִה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא זֶן כָּל עֲלָמָא, הַכִּי נִשְׁמַתָּא זִנְת כָּל גּוּפָא, מִה הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא רוּאָה וְאִינוּ נְרָאָה, הַכִּי נִשְׁמַתָּא רוּאָה וְאִינָה נְרָאִית, מִה הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא יוֹשֵׁב בְּחֻדְרֵי חֻדְרִים, הַכִּי נִשְׁמַתָּא יוֹשֵׁבֵת בְּחֻדְרֵי חֻדְרִים, מִה
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְלָא כָּל הָעוֹלָם הַכִּי נִשְׁמַתָּא מְלָאָה אֶת כָּל הַגּוּף, מִה
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא דֵּן אֶת כָּל הָעוֹלָם, הַכִּי נִשְׁמַתָּא דְּנָה אֶת גּוּפָא, וְרָזָא
דְּנִשְׁמַתָּא דְּאִיהִי שְׁוָה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דָּא בִּינָה, מִיִּי, וְעֲלָה אֲתָמֵר
(ישעיה מ כה) וְאֶל מִי תִדְמִיוּנִי וְאֶשְׁוָה, אֶל מִי וְדָאִי, וְהָא אוּקְמוּהוּ מְאִרִי
מִתְנִיתִין, חֲמֻשָּׁה דְּבָרִים אֲלִין, חֲמֻשָּׁה וְדָאִי, בְּגִין דְּאִינוּן מְסֻטְרָא דְּהִי
עֲלָאָה.

שְׁלִישֵׁי בְּבִרְכָה, וְזוּ הַשְּׁכִינָה הָעֲלִיוֹנָה, וְעֲלִיָּה נְאָמֵר בְּרַכִּי נַפְשִׁי אֶת
יְהוּ"ה, מִזֹּו נִתְנָה בְּאָדָם נְשִׁמַת חַיִּים שְׁנַאָמֵר בְּהַ חֲמֻשָּׁה תְּקוּנִים. מִה
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא זֶן אֶת כָּל הָעוֹלָם, כְּדָּ הַנְּשִׁמָּה זִנְה אֶת כָּל הַגּוּף. מִה
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא רוּאָה וְאִינוּ נְרָאָה, כְּדָּ הַנְּשִׁמָּה רוּאָה וְאִינָה נְרָאִית.
מִה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יוֹשֵׁב בְּחֻדְרֵי חֻדְרִים, כְּדָּ הַנְּשִׁמָּה יוֹשֵׁבֵת בְּחֻדְרֵי
חֻדְרִים. מִה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְלָא כָּל הָעוֹלָם, כְּדָּ הַנְּשִׁמָּה מְלָאָה אֶת
כָּל הַגּוּף. מִה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא דֵּן אֶת כָּל הָעוֹלָם, כְּדָּ הַנְּשִׁמָּה דְּנָה אֶת
הַגּוּף. וְסוּד הַנְּשִׁמָּה שְׁהִיא שְׁוָה לְקוּדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא, זֹו בִּינָה, מִיִּי, וְעֲלִיָּה
נְאָמֵר וְאֶל מִי תִדְמִיוּנִי וְאֶשְׁוָה, אֶל מִי וְדָאִי, וְהָרִי פְּרֻשׁוּהוּ בְּעֲלִי
הַמְּשֻׁנָה חֲמֻשָּׁה דְּבָרִים אֲלוּ, חֲמֻשָּׁה וְדָאִי, מְשׁוּם שְׁהֵם מְצַד הִי
הָעֲלִיוֹנָה.

וְאִינוֹן כִּלְהוֹ תְּקוּנֵי בָּלֵב, כִּמָּה דְּאוּקְמוּהוּ מֵאֲרֵי מִתְּנִיתִין הֵלֵב מִבִּין, הֵלֵב רוּאָה, הֵלֵב שׁוֹמֵעַ, הֵא תֵּלֵת, ה' אִיהִי חֲמִשׁ, וְרוּחָא דְּפִימָא דְּסָלִיק בְּהָ קֵלָא וְאַמִּירָה וְדַבּוּרָא דָּא ו', עֲרֻקִין דְּלָבָא אִינוֹן כִּחְיִילִין בְּתַר מִלְכָּהוֹן, וְרָזָא דְּמָלְכָה (יחזקאל א יב) אֶל אֲשֶׁר יִהְיֶה שְׁמָה הַרוּחַ לְלֶכֶת יִלְכוּ, הִכִּי מִתְּנַהֲגִין עֲרֻקִין דְּלָבָא לְגַבֵּי רוּחָא הָרִי לָךְ רוּחַ בָּלֵב, דְּנִפְיִק מֵאֲזֵן שְׁמֵאֵלָא דְּלָבָא, וְאִיהוּ הָוֵה רוּחַ צְפוּנִית דְּבִטְשׁ בְּכִנּוּר דְּדוּד, וּבְהֵאֵי רוּחָא הָוֵה בְּטִשׁ בְּחֲמִשׁ נִימִין דְּכִנּוּר, דְּאִינוֹן חֲמִשׁ כְּנִפֵּי רִיאָה, וּבִקְנָה סָלִיק קוּל לְלָבָא, וְאִיהוּ אֵשׁ אוֹכְלָא, מֵאוּדְנָא יְמִינָא דְּלָבָא דְּאִיהִי כְּלָפִי כְּבֵד, וּמִנִּיהּ נִפְיִק דְּבוּר, הִדָּא הוּא דְּכְתִיב (ירמיה כג כט) הֲלֹא כֹה דִּבַּרְתִּי כְּאֵשׁ, וְאִי לֹא כְּנִפֵּי רִיאָה דְּנִשְׁבִּין עַל לָבָא, הָוֵה אוֹקִיד כָּל גּוֹפָא, מִחֲשָׁבָה בְּלָבָא וְדָא י', דְּהִי ה' אִינוֹן אֲמִירָה וְדַבּוּרָא, ו' קֵלָא כְּלִיל כְּלָא.

וְהֵם כְּלָם תְּקוּנִים בָּלֵב, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרוּהוּ בְּעֵלֵי הַמְּשָׁנָה, הֵלֵב מִבִּין, הֵלֵב רוּאָה, הֵלֵב שׁוֹמֵעַ - הָרִי שְׁלֵשׁ. ה' הִיא חֲמִשׁ, הֵבֵל וְרוּחַ הַפֶּה שְׁעוּלָה בּוֹ קוּל וְאַמִּירָה וְדַבּוּר, זֶה ו', עוֹרְקֵי הֵלֵב הֵם כְּמוֹ חִילִים אַחַר מִלְכָּם, וְסוּד הַדְּבָר - אֶל אֲשֶׁר יִהְיֶה שְׁמָה הַרוּחַ לְלֶכֶת יִלְכוּ, כִּדְּ מִתְּנַהֲגִים עוֹרְקֵי הֵלֵב אֶל הַרוּחַ, הָרִי לָךְ רוּחַ בָּלֵב, שְׁיוּצָא מֵאֲזֵן שְׁמֵאֵל שֶׁל הֵלֵב, וְהִיא הִיְתָה הַרוּחַ הַצְּפוּנִית שֶׁהִפְתָּה בְּכִנּוּר דְּוּד, וּבְרוּחַ הַזֶּה הִיָּה מְכָה בְּחֲמִשָּׁת הַנִּימִים שֶׁל הַכְּנּוּר, שְׁהֵם חֲמִשׁ כְּנִפֵּי רִאָה, וּבִקְנָה עוּלָה הַקּוּל לָבָב, וְהִיא אֵשׁ אוֹכְלָת, מֵאֲזֵן יְמִין שֶׁל הֵלֵב שֶׁהִיא כְּלָפִי כְּבֵד, וּמִמֶּנּוּ יוּצָא הַדְּבוּר, זֶהוּ שְׁכִתוּב הֲלֹא כֹה דִּבַּרְתִּי כְּאֵשׁ, וְאִם לֹא כְּנִפֵּי הַרָאָה שְׁנוֹשְׁבוֹת עַל הֵלֵב, הִיָּה שׁוֹרֵף כָּל הַגּוּף. הַמְּחַשְׁבָה בָּלֵב, וְזֶה י', שֶׁה' ה' הֵם אֲמִירָה וְדַבּוּר, ו' קוּל כּוֹלֵל הַכֵּל.

רְבִיעָא בְּמִזְמוֹר, וְדָא הוּא דְּרוּעָא יְמִינָא, הִדָּא הוּא דְּכְתִיב (תהלים צח א) מִזְמוֹר שִׁירוֹ לַיְיָ שִׁיר חֲדָשׁ כִּי נִפְלְאוֹת עָשָׂה הוֹשִׁיעָה לוֹ יְמִינוֹ, וְעֲלָה אֶתְמַר (שם ס ז) הוֹשִׁיעָה יְמִינִךָ, וְאִיהוּ בְּגִלּוֹתָא עִם שְׁכִינְתָּא, וְאִיהוּ תְּמִידָ לָהּ, וְרָזָא דְּמָלְכָה (ישעיה נג א) וְזָרוּעַ יְיָ עַל מִי נִגְלָתָהּ, וּבִיָּה אוּמָאָה דְּפוּרְקָנָא, הִדָּא הוּא דְּכְתִיב (שם סב ח) נִשְׁבַּע יְיָ בִּימִינוֹ וּבִזְרוּעַ עֲזוֹ, וְעוּד (רות ג יג) חִי יְיָ שְׁכָבִי עַד הַבֶּקֶר.

רְבִיעֵי בְּמִזְמוֹר, וְזֶהוּ הוּא זְרוּעַ יְמִין. זֶהוּ שְׁכִתוּב מִזְמוֹר שִׁירוֹ לַיהוָה שִׁיר חֲדָשׁ כִּי נִפְלְאוֹת עָשָׂה הוֹשִׁיעָה לוֹ יְמִינוֹ, וְעֲלָיָה נֶאֱמַר הוֹשִׁיעָה יְמִינִךָ, וְהוּא בְּגִלּוֹת עִם הַשְּׁכִינָה, וְהוּא תוּמִיד אוֹתָהּ, וְסוּד הַדְּבָר - וְזָרוּעַ יְהוָה עַל מִי נִגְלָתָהּ, וּבּוֹ שְׁבוּעַת הַגְּאֻלָּה. זֶהוּ שְׁכִתוּב נִשְׁבַּע יְהוָה בִּימִינוֹ וּבִזְרוּעַ עֲזוֹ, וְעוּד, חִי יְהוָה שְׁכָבִי עַד הַבֶּקֶר.

דף כח ע"ב

וְאִמָּאֵי אֶתְקַרֵי זְרוּעַ יְיָ, בְּגִין דְּכַף הֵיזְדַּ בֵּיהּ יִי, חֲמִשׁ אֲצַבְעָאן הִי, קִנְהָ דִּימִינָא דְאִיהוּ דְרוּעָא וִי, כְּתִיף בֵּיהּ הִי, וְדָא עֲמוּדָא דְאִמְצָעִיתָא דְאֶתְקַשְׁרָא בִּימִינָא, לְאֶקְמָא בֵּיהּ שְׂכִינְתָא בְּגִלּוּתָא, וּמִשָּׁה דְאִיהוּ דִּיּוֹקְנָא דְעֲמוּדָא דְאִמְצָעִיתָא, אֶתְמַר בֵּיהּ (ישעיה סג יב) מוֹלִיזְ לִימִין מִשָּׁה זְרוּעַ תִּפְאָרְתּוֹ, וְאִיהוּ בּוֹקֵעַ מִיָּא דְאִוְרִייתָא לְגַבֵּי זְרַע אֲבָרְהָם דְאִיהוּ יְמִינָא, לְמַהוּי לִיהּ שֵׁם עוֹלָם, (דף כח ע"ב) וְאֶתְקַשְׁרָא בְּהִי דְאֲבָרְהָם, דְאִיהוּ חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה, וּבְהּ אֲשַׁתְּלִים מִשָּׁה, וּמִיָּד דְאֲשַׁתְּלִים אֶתְגַּלְגַּלָּא עֲלֵיהּ יְמִינָא, וְדָא הוּא (ישעיה נג א) וְזְרוּעַ יְיָ עַל מִי נִגְלָתָהּ.

וְלָמָּה נִקְרָאת זְרוּעַ יְהוֹ"ה? מִשּׁוּם שְׂבַכְפָּ הֵיזְדַּ בּוֹ יִי, חֲמִשׁ אֲצַבְעוֹת הִי, הַקִּנְהָ שֶׁל הַיְמִין שֶׁהוּא הַזְרוּעַ, וְהַכְּתִיף, בּוֹ הִי, וְזֶה הַעֲמוּד הָאִמְצָעִי שֶׁנִּקְשַׁר בְּיָמִין, לְהַקִּים בּוֹ שְׂכִינָה בְּגִלּוּת, וּמִשָּׁה שֶׁהוּא הַדְּמוּת שֶׁל הַעֲמוּד הָאִמְצָעִי, נֶאֱמַר בּוֹ (ישעיה סג) מוֹלִיזְ לִימִין מִשָּׁה זְרוּעַ תִּפְאָרְתּוֹ. וְהוּא בּוֹקֵעַ אֶת מִי הַתּוֹרָה לְזַרַע אֲבָרְהָם, שֶׁהוּא יְמִין, לְהִיּוֹת לוֹ שֵׁם עוֹלָם, וְנִקְשַׁר בְּהִי שֶׁל אֲבָרְהָם, שֶׁהוּא חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה, וּבְהּ הַשְּׁתֵלִים מִשָּׁה, וּמִיָּד כְּשֶׁהַשְּׁתֵלִים נִגְלָתָה עֲלָיו הַיְמִין, וְזֶהוּ וְזְרוּעַ יְהוֹ"ה עַל מִי נִגְלָתָהּ.

חֲמִשָּׁאָה בְּנִגּוּן, בְּגִין דְּהָאֵי נִיגּוּן סְלִיק מִנִּיהּ כְּפָמָה נְגִינּוֹת, עוֹלִימָן מִסְטָרָא דְשִׁמְאָלָא, דְמִתְמָן רּוּחַ צְפוֹן הָוָה נְחִתָּא בְּכִנּוּר דְדוּד וְהָוָה מְנַגֵּן מֵאֱלִיו, הֵדָא הוּא דְכְתִיב (מלכים ב ג טו) וְהָיָה כְּנִגְנוֹ הַמְּנַגֵּן וְגוֹמֵר.

הַחֲמִיּוּשֵׁי בְּנִגּוּן, מִשּׁוּם שֶׁהַנְּגוּן הֵזָה עוֹלוֹת מִמֶּנּוּ כְּפָמָה נְגִינּוֹת, עֲלָמוֹת מִצַּד הַשִּׁמְאָל, שֶׁמִּשָּׁם רּוּחַ צְפוֹן הֵיטָה יוֹרְדָת בְּכִנּוּר דְדוּד וְהָיָה מְנַגֵּן מֵאֱלִיו. זֶהוּ שְׂכָתוּב וְהָיָה כְּנִגְנוֹ הַמְּנַגֵּן וְגוֹמֵר.

וּמִתְמָן רְעָמִין נְפָקִין, הֵדָא הוּא דְכְתִיב (איוב כו יד) וְרַעַם גְּבוּרוֹתָיו מִי יִתְבּוֹנֵן, וּמִתְמָן (ישעיה כד יט) רָעָה הַתְרַעְעָה הָאֶרֶץ בְּתִרוּעָה, מִסְטָרָא דְמִטָּה כְּלָפֵי חֶסֶד, מוֹט הַתְּמוּטָטָה אֶרֶץ בְּתִקְיָעָה, פּוֹר הַתְּפוֹרְרָה אֶרֶץ בְּשִׁבְרִים, בְּהָהוּא זְמַנָּא תֵּלַת אַבְהוֹן מִתְקַשְׁרִין בְּגִבּוּרָה, וְאֶתְעִבִּידוּ בְּהַ תְּרוּעָה שְׁבָרִים תִּקְיָעָה, וּבְהוֹן רָעָה הַתְּרוּעָה וְגוֹמֵר, וְדָא יְהָא בְּסוּף יוֹמִיָּא, וְכָל אֶתְנִין אֱלִין בְּאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל יְהוֹן, בְּגִין דְּתַמְּן חֲבָרוּן דְאֲבָהוּ תַמְּן קְבוּרִים.

וּמִשָּׁם יוֹצְאִים רְעָמִים. זֶהוּ שְׂכָתוּב וְרַעַם גְּבוּרוֹתָיו מִי יִתְבּוֹנֵן, וּמִשָּׁם רָעָה הַתְּרַעְעָה הָאֶרֶץ בְּתִרוּעָה, מִצַּד שֶׁל מִטָּה כְּלָפֵי חֶסֶד, מוֹט

הַתְּמוּטָה אֶרֶץ בְּתַקִּיעָה, פֹּר הַתְּפֹרָרָה אֶרֶץ בְּשִׁבְרִים. בְּאוֹתוֹ זְמַן
שֶׁלֶשֶׁת הָאָבוֹת מִתְקַשְּׂרִים עִם גְּבוּרָה, וְנִעְשִׂים בָּהּ תְּרוּעָה שְׁבָרִים
תְּקִיעָה, וּבָהֶם רָעָה הַתְּרוּעָה וְגוֹמֵר, וְזֶה יִהְיֶה בְּסוֹף הַיָּמִים, וְכָל
הָאוֹתוֹת הִלְלוּ יְהוֹי בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, מִשׁוּם שֶׁשָּׂם חֲבֵרוֹן, שֶׁשָּׂם קְבוּרִים
הָאָבוֹת.

שְׁתִּיתָא הַלְלוּיָהּ הַלְלוּהוּ וְדָא ה'יו, עָלִיָּה אֶתְמַר (שְׁמוֹת יב מ"ב) לִיל שְׁמוּרִים
הוּא לִינִי, וְדָא אִיהוּ עֲמוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא, וְרָזָא דְמַלְכָּה (ירמיה לא ו) הַשְּׁמִיעוּ
הַלְלוּ, וְאֶמְרוּ הוֹשִׁעַ יְיָ אֶת עַמּוּדָא שְׂאֲרִית יִשְׂרָאֵל, לְקַיִם קָרָא (מיכה ז טו)
כִּימִי צִאתָד מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֶרְאֵנוּ נִפְלְאוֹת.

הַשְּׁשִׁי הַלְלוּיָהּ הַלְלוּהוּ, וְזֶה ה'יו, עָלִיו נֶאֱמַר לִיל שְׁמוּרִים הוּא
לִיהוֹי"ה, וְזֶהוּ הַעֲמוּד הָאֶמְצָעִי, וְסוּד הַדְּבָר - הַשְּׁמִיעוּ הַלְלוּ, וְאֶמְרוּ
הוֹשִׁעַ יְהוֹי"ה אֶת עַמּוּדָא שְׂאֲרִית יִשְׂרָאֵל, לְקַיִם אֶת הַכְּתוּב כִּימִי
צִאתָד מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֶרְאֵנוּ נִפְלְאוֹת.

וְרָזָא דְמַלְכָּה (קהלת א ט) מ"ה שְׁ"הָיָה ה'יוֹא שְׁ"יָהָיָה, וּבִיָּה (תהלים לג יד) מ"מִּכּוֹן
שְׁ"בִתּוֹ ה'יִשְׁגִּיחַ, בְּגִין דְּאִיהוּ דְּיוֹקְנָא דְּעֲמוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, בְּהוּא זְמַנָּא
אֶתְקַיִם רָזָא דְּמִתְנִיתִין דְּאֶמַר אוֹכְלִין כָּל אַרְבַּע, וְתוֹלִין כָּל חֲמִשׁ דְּהִינּוּ
אֶלְף חֲמִשָּׁאָה, וְשׁוֹרְפִין בְּתַחֲלַת שֵׁשׁ דְּאִיהוּ אֶלְף שְׁתִּיתָאָה.

וְסוּד הַדְּבָר - מ"ה שְׁ"הָיָה ה'יוֹא שְׁ"יָהָיָה, וּבּוֹ מ"מִּכּוֹן שְׁ"בִתּוֹ
ה'יִשְׁגִּיחַ, מִשׁוּם שֶׁהוּא הַדְּמוּת שֶׁל הַעֲמוּד הָאֶמְצָעִי. בְּאוֹתוֹ זְמַן
מִתְקַיִם סוּד הַמְּשֻׁנָּה שְׂאֶמַר, אוֹכְלִין כָּל אַרְבַּע וְתוֹלִין כָּל חֲמִשׁ, שְׁהִינּוּ
הָאֶלְף הַחֲמִישִׁי, וְשׁוֹרְפִים בְּתַחֲלַת שֵׁשׁ, שֶׁהוּא הָאֶלְף הַשְּׁשִׁי.

וּבְגִין דְּלָא יִפְרִישׁוּ בֵּין שֵׁשׁ דְּאִיהוּ עֲמוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, וּבֵין שֶׁבַע דְּאִיהוּ בַת
זוּגִיָּה, צְרִידָא לְבַעֲרָא שְׂאוּר וְחֲמֵץ דְּאִינּוּן עֲרַב רַב, דְּלָא יִתְחַזְּקִין בֵּין שֵׁשׁ
דְּאִיהוּ ו', וּבֵין שֶׁבַע דְּאֶתְמַר בָּהּ (שם קיט קסד) שֶׁבַע בְּיוֹם הַלְּלִיתִידָא, בְּגִין דְּעֲרַב
רַב אִפְרִישׁוּ בֵּין שֵׁשׁ לְשֶׁבַע בְּמִתְן תּוֹרָה, כְּמָה דְּאֶתְ אֶמַר (שְׁמוֹת לב א) וַיֵּרָא
הָעַם כִּי בִשְׁשׁ מִשָּׁה, וְאוֹקְמוּהוּ בְּשֵׁשׁ, בְּאֶלִין שִׁית שְׁעִתִין עֲבָדוּ יַת עֲגֻלָּא,
וְאִפְרִישׁוּ בֵּין ו"ה דְּאִינּוּן שֵׁשׁ לְשֶׁבַע, הִכִּי יִפְרִישׁ לּוֹן קוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא בֵּין
שֵׁשׁ לְשֶׁבַע.

וְכַדִּי שְׂלָא יִפְרִידוּ בֵּין שֵׁשׁ, שֶׁהוּא הַעֲמוּד הָאֶמְצָעִי, וּבֵין שֶׁבַע, שֶׁהִיא
בַת זוּגוֹ, צְרִידָא לְבַעֲרָא שְׂאוּר וְחֲמֵץ, שֶׁהֵם עֲרַב רַב, שְׂלָא יֵרְאוּ בֵּין שֵׁשׁ,

שְׁהוּא וי, וּבִין שְׁבַע, שְׁנֵאמַר בָּהּ שְׁבַע בְּיוֹם הַלְלָתִיךָ, מִשּׁוּם שְׁעָרְב רַב הַפְּרִידוֹ בֵּין שֵׁשׁ לְשֵׁבַע בְּמִתְּנֵן תּוֹרָה, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר וַיֵּרָא הָעַם כִּי בִשְׁשׁ מִשָּׁה, וּפְרָשׁוּהוּ בְּשֵׁשׁ, בְּשֵׁשׁ הַשְּׁעוֹת הִלְלוּ עֲשׂוּ אֶת הָעֵגֶל, וְהַפְּרִידוֹ בֵּין וי"ה, שְׁהֵם שֵׁשׁ לְשֵׁבַע, כִּדְּ וַפְּרִיד אֹתָם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בֵּין שֵׁשׁ לְשֵׁבַע.

דְּבִגְיֵינִי הוּוּ הַת מִצָּה פְּרוּסָה לְחֵם עֲנִי וְדַאי, וּבְהֵהוּא זְמַנָּא תְּהֵא שְׁלִימָה כְּגִוּוֹנָא דְחִבְרָתָה דְאִיהִי מִצָּה שְׁלִימָה, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב (ישעיה ל כו) וְהָיָה אֹר הַלְבָּנָה כְּאֹר הַחֲמָה, וְאִמָּאֵי הַת מִצָּה פְּרוּסָה, בְּגִין דְאִסְתַּלַּק מִנָּה וי רְגַל דִּילָהּ לְמַהוּי בֵּיהּ כְּמִצָּה, וּמִצָּה פְּרוּסָה אֲשֶׁתֶּאֱרַת ד', וּבְגִין דָּא מִצָּה פְּרוּסָה ד', מִצָּה שְׁלִימָה ה', וּבְגִין דָּא אֲמַרִין הַלְל גְּמֹר וְהַלְל שְׁאִינוּ גְּמֹר בְּפִסְחָא, לְקַבֵּל מִצָּה שְׁלִימָה וּמִצָּה פְּרוּסָה.

שְׁבִגְלָלִים הִיְתָה מִצָּה פְּרוּסָה לְחֵם עֲנִי, וְדַאי, וּבְאֹתוֹ זְמַן תְּהִיָּה שְׁלִמָה, כְּמוֹ שְׁחִבְרָתָה שְׁהִיא מִצָּה שְׁלִמָה. זֶהוּ שְׁכַתּוּב וְהָיָה אֹר הַלְבָּנָה כְּאֹר הַחֲמָה, וְלָמָּה הִיְתָה מִצָּה פְּרוּסָה? מִשּׁוּם שְׁהִסְתַּלַּק מִמֶּנָּה וי, הַרְגַל שְׁלָהּ, לְהִיּוֹת בּוֹ כְּמוֹ מִצָּה, וּמִצָּה פְּרוּסָה נְשֶׁאֲרָה ד', וּמִשּׁוּם זֶה מִצָּה פְּרוּסָה ד', מִצָּה שְׁלִמָה ה', וּמִשּׁוּם כִּדְּ אֲוֹמְרִים הַלְל גְּמֹר וְהַלְל שְׁאִינוּ גְּמֹר בְּפִסְחָא, כְּנִגְדַּ מִצָּה שְׁלִמָה וּמִצָּה פְּרוּסָה.

וְאֲמַרִין מְרוּר, עַל שֵׁם וי דְאִתְּפַרְשׁ מִן ה', וְדַא גְּרִים לוֹן דְּוַיִּמְרֹרוּ אֶת חַיִּיָּהֶם, אִיהוּ מְרוּר וְאִיהִי מְרָה, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב (רות א כ) קְרָאן לִי מְרָה כִּי הִמַּר שְׁדִי לִי, בְּעַבְדָּהּ קָשָׁה בְּקִשְׁיָא, בְּחִמְרָא בְּקַל וְחִמְרָא, בֵּין אֲוִמִין דְּעֵלְמָא.

וְאֲוִמְרִים מְרוּר, עַל שֵׁם וי שְׁנִפְרָד מֵה', וְזֶה גְּרִים לָהּ שְׁוַיִּמְרֹרוּ אֶת חַיִּיָּהֶם, הוּא מְרוּר וְהִיא מְרָה. זֶהוּ שְׁכַתּוּב קְרָאן לִי מְרָה כִּי הִמַּר שְׁדִי לִי, בְּעַבְדָּהּ קָשָׁה בְּקִשְׁיָה, בְּחִמְרָא, בְּקַל וְחִמְרָא, בֵּין אֲמוֹת הָעוֹלָם.

וּמֵאֵן גְּרִים דָּא, יי מִן שְׁדִי רְשִׁימוֹ דְּבְרִית, דִּיהִיב מִשָּׁה בְּעָרְב רַב, בְּגִין דָּא נְחִית מִשָּׁה מִדְּרָגִיָּה, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב (שמות לב ז) לָךְ רַד כִּי שַׁחַת עֲמָךְ, עֲמָךְ וְלֹא עֲמִי, וְעַל יְדִיהָ עֲתִידָהּ שְׁכִינְתָּא לִיחְדָּא עִם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּגִין דְאִיהוּ אֲפְרִישׁ לוֹן, צְרִיךְ לִיחְדָּא לוֹן, לְתַקְנָא בְּמָה דְחָאב, קִמּוּ כְּלָהוּן חִבְרָיָא וְנִשְׁקֹו לִיהּ, וְאֲמַרוּ אִי לָא אֲתִינָא לְעֵלְמָא אֲלֵא לְמִשְׁמַע דָּא דִּי.

ומי גרם זה? יי מן שדיי, הרשם של הברית, שנתן משה בערב רב, משום כך ירד משה מדרגתו. זהו שכתוב לך רד כי שחת עמך, עמך ולא עמי, ועל ידו עתידה השכינה להתיחד עם הקדוש ברוך הוא. משום שהוא הפריד אותם, הוא צריך ליחד אותם, לתקן במה שחטא. קמו כל החברים ונשקו אותו, ואמרו: אם לא באנו לעולם אלא לשמע את זה - די.

שביעאה בנצוח דאיהו נצח ישראל, ועליה אתמר (שמואל א טו כט) וגם נצח ישראל לא ישקר, ועליה אתמר (תהלים כב א) למנצח על אילת השחר, למנצח על השמינית (שם יב א), מאן שמינית הוד, ואיהו נצח עליה.

השביעי בנצוח, שהוא נצח ישראל, ועליו נאמר וגם נצח ישראל לא ישקר, ועליו נאמר למנצח על אילת השחר, למנצח על השמינית. מי השמינית? הוד, והוא נצח עליה.

דף כט ע"א

תמינאה בהודאה, וביה הנה משבח דוד הודו ליני, ודא הוד ודאי, למנצח הודו, בהון רמיזין נצח והוד, ואינון נסין, וביה שבח משה אז, הדא הוא דכתיב (שמות טו א) אז ישיר משה, בגין דאיהו הוד דיהיב למשה, (ישעיה נח ז) אז תקרא ויני יענה, ואיהו תמינא יומין דמילה, ובתריה ברית דאיהו יסוד צדיקא דעלמא, וביה אתגליא יי (דף כט ע"א) דמילה, עשיראה לעשר ספירן, ואיהו הוד תמינא יומי דחנופה, לארבעה ועשרין יומין, דאינון ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, ומיד שעלה זית טרף בפיה, שרץ כ"ה על ישראל בכ"ה בכסלו, ואלין אינון כ"ה אתוון דיחודא, דאינון שמע ישראל וגומר, ודא איהו חנופ"ה חניו כ"ה.

השמיני בהודאה, ובו היה משבח דוד הודו ליהו"ה, וזה הוד ודאי, למנצח הודו, בהם רמוזים נצח והוד, והם נסים, ובו שבח משה אז, זהו שכתוב אז ישיר משה, משום שהוא הוד שנתן למשה, אז תקרא ויהו"ה יענה, והוא שמונה ימי מילה, ואחריו ברית שהוא יסוד צדיק העולם, ובו התגלה יי של מילה, עשירי לעשר ספירות, וההוד הוא שמונה ימי החנפה, לארבעה ועשרים ימים, שהם ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, ומיד שעלה זית טרף בפיה, שורה כ"ה על ישראל בכ"ה בכסלו, ואלו הם כ"ה אותיות היחוד, שהם שמע ישראל וגומר, וזה הוא חנופ"ה, חניו כ"ה.

אָבֵל נֶצַח אֶתְמַר בֵּיהּ (בראשית ח ד) וַתֵּנַח הַתִּיבָה בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי, בְּגִין דְּנֶצַח
בֵּיהּ רְמִיז נַח צְדִיק, וּבֵיהּ וְהַפִּיּוֹס גְּבֵרוֹ מְאֹד (שם ז יט), כִּד לֹא נִטְרִין יִשְׂרָאֵל
בְּרִית מִלְּהַ מִּתְּגַבְּרִין אוּמִין דְּעֵלְמָא דְּאִינוּן הַפִּיּוֹס הַזְּדוֹנִים, וְכִד נִטְרִין לִיהּ
אֶתְמַר בְּהוֹן (שם ח ה) וְהַפִּיּוֹס הָיוּ הַלּוֹדִי וְחִסּוֹר, עַד הַחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי דָא יִי
דְּמִלְּהַ, דְּאִיהִי מַלְכוּת, עֲשִׂירִית לְעֶשֶׂר סְפִירוֹן.

אָבֵל בְּנֶצַח נְאָמַר וַתֵּנַח הַתִּבָּה בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁבִיעִי, מְשׁוּם שֶׁנֶּצַח בּוֹ רְמוּז
נַח צְדִיק, וּבּוֹ וְהַפִּיּוֹס גְּבֵרוֹ מְאֹד, כְּשֶׁלֹּא שׁוֹמְרִים יִשְׂרָאֵל בְּרִית מִלְּהַ,
מִתְּגַבְּרִים אַמּוֹת הָעוֹלָם, שֶׁהֵם הַפִּיּוֹס הַזְּדוֹנִים, וְכִשְׁשׁוֹמְרִים אוֹתוֹ,
נְאָמַר בְּהֵם וְהַפִּיּוֹס הָיוּ הַלּוֹדִי וְחִסּוֹר, עַד הַחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי, זֶה יִי שֶׁל
מִלְּהַ, שֶׁהִיא מַלְכוּת, הָעֲשִׂירִית לְעֶשֶׂר סְפִירוֹת.

וַיַּעֲקֹב בְּהֵיהֵא יִרְכָא אֶתְמַר בֵּיהּ (שם לב לב) וְהוּא צוֹלַע עַל יִרְכּוֹ, דְּפָרַח מְנִיה
יִי, וְאַשְׁתָּאֵר עֲקֵב, וְרָזָא דְּמִלְּהַ הוּא יְשׁוּפְדָּא רֵאשׁ וְאַתְהָ תְּשׁוּפְנוּ עֲקֵב (שם ג
טו), כִּד אֲשַׁתְּלִימַת סוּפָה בִּירְדָּא דִּילָהּ, אֶתְמַר בְּיַעֲקֹב (שם לג יח) וַיָּבֵא יַעֲקֹב
שָׁלֵם, וַיַּעֲקֹב וַדָּאִי אִיהוּ דִּיוֹקְנָא דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצַעִיתָא מְסִטְרָא דְּלִבְרָ, וְהָא
מִשָּׁה תַּמּוֹן הָוָה, אֶלָּא מְסִטְרָא דְּלִגְאוֹ הָוָה, דָּא מְגוּפָא, וַדָּא מְנַשְׁמָתָא, וּבְגִין
דָּא תְּרִין יִרְכִין דְּעַמּוּדָא דְּאֶמְצַעִיתָא שְׁלֵים אִינוּן נֶצַח וְהוּד.

וַיַּעֲקֹב בְּאוֹתָהּ יִרְדָּא נְאָמַר בּוֹ, וְהוּא צוֹלַע עַל יִרְכּוֹ, שֶׁפָּרַח מְמֵנוּ יִי,
וְנִשְׁאָר עֲקֵב, וְסוּד הַדְּבָר - הוּא יְשׁוּפְדָּא רֵאשׁ וְאַתְהָ תְּשׁוּפְנוּ עֲקֵב.
כְּשֶׁנִּשְׁלַמָּה סָפָה בִּירְדָּא שְׁלָהּ, נְאָמַר בְּיַעֲקֹב וַיָּבֵא יַעֲקֹב שָׁלֵם, וַיַּעֲקֹב הוּא
וַדָּאִי דְּמּוֹתוֹ שֶׁל הָעַמּוּד הָאֶמְצַעִי מִצַּד הַחִיצוֹנִי, וְהָרִי מִשָּׁה הָיָה שָׁם,
אֶלָּא מִהַצַּד שֶׁלפְּנֵים הוּא הָיָה, זֶה מִהַגּוּף - וְזֶה מִהַנְּשָׁמָה, וּמְשׁוּם זֶה
שְׁתֵּי הִירְכִים שֶׁל הָעַמּוּד הָאֶמְצַעִי שָׁלֵם הֵם נֶצַח וְהוּד.

וּמַתִּי יְהִיָּה עַמּוּדָא דְּאֶמְצַעִיתָא שְׁלֵים, כִּד אֶתְחַבֵּר בְּשִׁכְנִתָּא, הָדָא הוּא
דְּכְתִיב (שם יז) וַיַּעֲקֹב נָסַע סִכְתָּהּ וַיָּבֵן לוֹ בַּיִת, הָדָא הוּא דְּכְתִיב (שם כב) וַיָּבֵן
יְיָ אֱלֹהִים אֶת הַצֹּלַע, בְּהֵהוּא זְמַנָּא דְּאֶתְחַבֵּר עִמָּה, וַיָּבֵא יַעֲקֹב שָׁלֵם (שם
לג יח), בְּהֵהוּא זְמַנָּא תְּהָא סוּפָה שְׁלִימָתָא, כִּיּוּ הִיּוּ, יֵאֵהְדוּנָה יִי.

וּמַתִּי יְהִיָּה הָעַמּוּד הָאֶמְצַעִי שְׁלֵם? כְּשֶׁמִּתְחַבֵּר עִם הַשְּׁכִינָה. זֶהוּ
שְׁכִתּוֹב וַיַּעֲקֹב נָסַע סִכְתָּהּ וַיָּבֵן לוֹ בַּיִת. זֶהוּ שְׁכִתּוֹב וַיָּבֵן יְהוִיָּה
אֱלֹהִים אֶת הַצֹּלַע. בְּאוֹתוֹ זְמַן שֶׁהִתְחַבֵּר עִמָּה, וַיָּבֵא יַעֲקֹב שָׁלֵם,
בְּאוֹתוֹ זְמַן תְּהִיָּה הַסָּפָה שְׁלֵמָה, כִּיּוּ הִיּוּ, יֵאֵהְדוּנָה יִי.

קם רבי אלעזר ואמר, אבא אבא, אמאי אתמר ביומא קדמא דספוט, ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר (ויקרא כג ג), אמר ליה ברי מאני קרבא בימינא נטלין לון, ובאלין מאני קרבא אינון ישראל רשימין דנצחין דינא, מתל למלכא דהוה ליה דינא וקרבא בשבעין אומין, ולא הוה ידעין מאן נצח דינא, ושאלין ליה מאן נצח דינא אמר תסתכלון באלין דרשימין במאני קרבא בידייהו, ותנדעון מאן נצח דינא, ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר דא אתרוג, דאיהי שכינתא, לבא, דאיהו עקרא דכל אברין דגופא, דאינון תלת הדסים, ולולב ותרי בדי ערבה, לבא באמצעיתא, ואברין סחור סחור ליה, ובגין דא אתרוג דא שכינתא, והכי אוקמוה מארי מתניתין, אי נטלה בוכנתו, ואי עלה חזזית על רובו, פסול, בגין דאיהו דמי לשכינתא, דאתמר בה (שיר ד ז) כלד יפה רעיתי ומום אין בך.

קם רבי אלעזר ואמר: אבא אבא, למה נאמר ביום הראשון של ספוט, ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר? אמר לו: בני, את כלי הקרב נוטלים בזמין, ובכלי הקרב הללו רשומים ישראל שמנצחים בדין. משל למלך שהיה לו דין וקרב עם שבעים אמות, ולא היו יודעים מי נצח בדין. ושואלים אותו, מי נצח בדין? אמר, תסתכלו באלו שרשומים עם כלי קרב בידיהם ותדעו מי נצח בדין. ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר, זה אתרוג, שהיא שכינה, הלב, שהוא העקר של כל האיברים של הגוף, שהם שלשה הדסים, ולולב, ושני בדי ערבה. הלב באמצע, והאיברים סביב סביב לו. ומשום כך אתרוג זו שכינה, וכך פרשוה בעלי המשנה, אם נטלה בוכנתו ואם עלה חזזית על רובו, פסול, משום שהוא דומה לשכינה, שנאמר בה כלד יפה רעיתי ומום אין בך.

כפת תמרים דא לולב, ועליה אתמר נפרצו עליו פסול, בגין דדא איהו מקצץ בנטיעות, מאן דמברך עלה ביומא קדמא דספוט, בגין דאיהו קשורא ויחודא דכלא, חיי עלמין, דאיהו לקבל חיי חולין דשדרה, ובגין דא אוקמוהו מארי מתניתין, לולב דומה לשדרה, ורזא דלולב צדיק כפתמר יפרח, ודא איהו (דהיי א כט יא) כי כל בשמים ובארץ, ותרגם אנקלוס דאחיד בשמיא ובארעא.

כפת תמרים זה לולב, ועליו נאמר נפרצו עליו פסול, משום שזה הוא מקצץ בנטיעות, מי שמברך עליו ביום ראשון של ספוט, משום שהוא קשור ויחוד של הכל, חיי העולמים, שהוא כנגד שמונה עשרה חליות של השדרה, ומשום זה פרשוהו בעלי המשנה, לולב דומה לשדרה,

וְסוּד הַלּוּלָב - צְדִיק פֶּתַח יִפְתָּח, וְזֶהוּ כִּי כָל בְּשָׂמִים וּבְאַרְצָא, וְתִרְגַּם
אוּנְקָלוֹס שְׁאַחוּז בְּשָׂמִים וּבְאַרְצָא.

וְצָרִיד לְנַעֲנֵעַ חַיִּי נַעֲנוּעִין בְּשִׁית סְטָרִין, דְּאִינוּן חוּתָם מְזָרַח בְּיַהִיּוּ וְכוּ',
שִׁית הַיּוֹיִוִּית דְּאִית בְּהוֹן תְּמַנִּי סָרִי אֲתוּוּן, וְכִלְהוּ רְמִיזוּן בְּסִפְרָא יְצִירָה
בְּשִׁית סְטָרִין, וְהָכִי אוּקְמוּהוּ מְאָרִי מִתְנַיִתִין, מוּלִיד וּמְבִיא לְמָאן דְּאַרְבַּע
רוּחוֹת הָעוֹלָם דִּילֵיהּ, מַעְלָה וּמוּרִיד לְמָאן דְּשָׂמִיא וְאַרְעָא דִּילֵיהּ.

וְצָרִיד לְנַעֲנֵעַ שְׂמוּנָה עֶשֶׂר נַעֲנוּעִים לְשֵׁשׁ צְדָדִים, שְׁהִם חוּתָם מְזָרַח
בְּיַהִיּוּ וְכוּ', שֵׁשׁ הַיּוֹיִוִּית שְׁיֵשׁ בְּהֵם שְׂמוּנָה עֶשְׂרֵה אוֹתִיוֹת, וְכִלְסֵם רְמוּזִים
בְּסִפְרָא יְצִירָה בְּשֵׁשׁ צְדָדִים, וְכָד פְּרָשְׁוּהוּ בְּעַלֵּי הַמְּשָׁנָה, מוּלִיד וּמְבִיא
לְמִי שְׁאַרְבַּע רוּחוֹת הָעוֹלָם שְׁלוֹ, מַעְלָה וּמוּרִיד לְמִי שְׂשָׂמִים וְאַרְצָא שְׁלוֹ.

דף כט ע"ב

תַּלְתַּת הַדְּסִין גּוּף וְתַרְיִן דְּרוּעִין, וְאִינוּן לְקַבֵּל עֵינָא וְכִנְפֵי עֵינָא, תַּרְיִ בְּדִי
עֲרְבוֹת לְקַבֵּל תַּרְיִן שׁוּקִין, וְלְקַבֵּל תַּרְיִן שְׁפוּוֹן, וְכִד אִינוּן כְּלָהוּ אֲגוּדָה חֲדָא
בְּלוּלָב דְּאִיהוּ שְׁדָרָה, מַה כְּתִיב (שִׁיר הַשִּׁירִים ז ט) אֲמַרְתִּי אֶעֱלֶה בְּתַמָּר, אִ'
אֲתָרוּג עִי עֲרָבָה לִי לּוּלָב הִי הַדָּס, כְּלָהוּ אֲתַעְבִּידוּ לְקַבֵּל אַרְבַּע מִינִין
דְּמִרְכַּבְתָּא, הָרוּכַב בְּהוֹן אִיהוּ יַהִיּוּ"ה (דף כט ע"ב) וְצָרִיד לְסַדְרָא בְּהוֹן
בְּהַקְפָּה, כְּגוּוּנָא דְּמִזְבֵּחַ, וּלְמָאן לָגוּן, דְּאֲתַנְטְעוּ אֵלִין נְטִיעִין בֵּיהּ, וְרָזָא
דְּמִלָּה נְקֻבָּה תְּסוּבָּב גְּבַר (וִירְמִיָּה לֹא כֹא), נְקֻבָּה נִי מִן גּוּן, גְּבַר גִּי מִן גּוּן, גִּי"ן הוּא
כְּלִיל תַּלְתַּת וְחֻמְשִׁין סְדָרִין דְּאוּרִייתָא דְּבַכְתָּב, וְשִׁבַּע יוֹמִין דְּסוּכּוֹת, הָא
שְׁתִּין לְקַבֵּל שְׁתִּין מְסַכְתּוֹת.

שְׁלֹשָׁה הַדְּסִים - גּוּף עִם שְׁתֵּי זְרוּעוֹת, וְהִם כְּנָגַד הָעֵין וְכִנְפֵי הָעֵין, שְׁנֵי
בְּדִי עֲרְבוֹת כְּנָגַד שְׁתֵּי שׁוּקִים וְכְנָגַד שְׁתֵּי שְׁפָתַיִם, וְכִשְׁהִם כְּלָם אֲגוּדָה
אַחַת עִם לּוּלָב, שְׁהוּא שְׁדָרָה, מַה כְּתוּב? אֲמַרְתִּי אֶעֱלֶה בְּתַמָּר. אִ'
אֲתָרוּג, עִי עֲרָבָה, לִי לּוּלָב, הִי הַדָּס. כְּלָם נַעֲשִׂים כְּנָגַד אַרְבַּעַת מִינֵי
הַמְּרַכְבָּה, הָרוּכַב בְּהֵם הוּא יַהִיּוּ"ה, וְצָרִיד לְסַדְרָא בְּהֵם בְּהַקְפָּה, כְּמוֹ
הַמְּזִבֵּחַ, וּלְמִי? לָגוּן שְׁנַנְטְעוּ בּוּ הַנְּטִיעוֹת הַלְלוּ, וְסוּד הַדְּבַר - נְקֻבָּה
תְּסוּבָּב גְּבַר, נְקֻבָּה נִי מִן גּוּן, גְּבַר גִּי מִן גּוּן. גִּי"ן הוּא כּוֹלֵל שְׁלֹשָׁה וְחֻמְשִׁים
סְדָרִים שֶׁל תּוֹרָה שְׁבַכְתָּב, וְשִׁבַּעַת יְמֵי סוּכּוֹת - הִרִי שְׁשִׁים, כְּנָגַד שְׁשִׁים
מְסַכְתּוֹת.

שְׁמִינֵי עֶצְרַת חַג בְּפָנָי עֲצָמוּ, בֵּיה נִבְיָעוּ דְאֹרִייתָא, לְאַשְׁקָאָה אֵילָנָא,
דְּאִיהוּ נְטוּעַ בְּגוֹן, וְשָׂרְשׁוּי וְעֲנַפּוּי אִיהוּ, כְּגוֹנוּנָא דְחוּג הָאֲרָץ (ישעיה מ כב), דְּכָל
חֲגִין מִתְחַגְגִין בָּהּ.

שְׁמִינֵי עֶצְרַת חַג בְּפָנָי עֲצָמוּ, בּוּ נִבְיָעַת הַתּוֹרָה, לְהַשְׁקוֹת אֶת הָאֵילָן
שֶׁהוּא נְטוּעַ בְּגוֹן, וְשָׂרְשׁוּי וְעֲנַפּוּי הוּא כְּמוֹ חוּג הָאֲרָץ, שֶׁכָּל הַחֲגִים
נִחְגְּגִים בּוּ.

תְּשִׁיעָאָה בְּרֵנָה וְדָא אִיהוּ רְנָנוּ צְדִיקִים בֵּינֵי (תהלים לג א), וְדָא דְרָגָא דְצְדִיק
חִיֵּי עֲלָמִין, מִתְפָּן רְנָה, וּבֵיה פּוֹרְקָנָא, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב (ירמיה כג ה) צִמַּח
צְדִיק, (זכריה ו יב) וּמִתְחַתְּיוּ יְצָמַח, מִתְחַתְּיוּ וְדָאִי, הֵהִיא דְאִיהִי עֲשִׂירִית
לְכֻלָּא, וְצְדִיק נְטִיל מִשְׁמַאלָא, וְעֲמוּדָא דְאִמְצָעִיתָא מִימִינָא, הִדָּא הוּא
דְכְּתִיב (דברים לג ב) מִימִינוֹ אֵשׁ דֵּת לְמוֹ.

הַתְּשִׁיעִי בְּרֵנָה, וְזֵהוּ רְנָנוּ צְדִיקִים בֵּיהוּיָהּ, וְזוֹ דְרָגַת צְדִיק חִיֵּי
הַעוֹלָמִים, מִשָּׁם רְנָה, וּבּוּ הַגְּאֻלָּה. זֵהוּ שְׁכָתוּב (ירמיה כג ה) צִמַּח צְדִיק
וּמִתְחַתְּיוּ יְצָמַח, מִתְחַתְּיוּ וְדָאִי, אוֹתָהּ שֶׁהִיא עֲשִׂירִית לְכָל, וְצְדִיק
נְטִיל מִשְׁמַאל, וְהַעֲמוּד הָאִמְצָעִי מִימִין. זֵהוּ שְׁכָתוּב מִימִינוֹ אֵשׁ דֵּת
לְמוֹ.

בְּהֵוּא זְמַנָּא דִּיהוֹן תְּרִין שְׁמֵהוּ כְּחָדָא, אֲתַעְרָא בְּרֵתָא דְמַלְכָּא, בְּשִׁיר
הַשִּׁירִים וּמִשְׁלֵי וְקִהְלֵת, דְּאִינוּן (מ"א ה יב) שְׁלֶשֶׁת אֲלָפִים מְשָׁל, תְּלַת יוּדִיין,
דְּאִינוּן תְּלַת טְפִין דְּמוֹחָא, דְּנַחְתִּין מִן י'. וְלֵאן אֲתַמְשְׁכוּ לְגַבֵּי צְדִיק, דְּאִיהוּ
קִשְׁתַּת הַבְּרִית וּמַה דִּיהוּ קֶטֶן אֲתַעְבִּיד גְּדוּל, וְרָזָא דְמַלְכָּה שׁוֹפֵר הוּלְדָּ פְזָר
גְּדוּל, מְתִי יְהֵא זְרִיק חַץ בְּדִיוֹקָנָא דָּא. [צִיור].

בְּאוֹתוֹ זְמַן שְׁיָהּוּ שְׁנֵי הַשְּׁמוֹת כְּאַחַד, מִתְעוֹרְרַת בֵּת הַמֶּלֶךְ בְּשִׁיר
הַשִּׁירִים וּמִשְׁלֵי וְקִהְלֵת, שְׁהִים שְׁלֶשֶׁת אֲלָפִים מְשָׁל, שְׁלֶשׁ יוּדִיין, שְׁהוּ
שְׁלֶשׁ טְפוֹת הַמַּח, שְׁיִוְרְדוֹת מִן י'. וְלֵאן נִמְשְׁכוּ? אֶל הַצְּדִיק שֶׁהוּא קִשְׁתַּת
הַבְּרִית, וּמַה שֶׁהִיא קֶטֶן נַעֲשֶׂה גְּדוּל, וְסוּד הַדְּבָר - שׁוֹפֵר הוּלְדָּ פְזָר
גְּדוּל. מְתִי יְהֵא זְרִיק חַץ בְּדִיוֹקוֹן זֵה. :: (צִיור)

פְּתַח רַבֵּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, עֲלָאִין אֲתַתְּקִנוּ וְאִזְדְּרָזוּ בְּמַאֲנֵי קַרְבָּא לְגַבֵּי חוּנָא,
דְּאִיהוּ מְקַנְנָא בְּטוּרִין רַבְרַבִּין, וְאִיהוּ קֶטִיל לְאָדָם קְדַמָּאָה, וּלְכָל דְרִין
דִּיהוּ אֲבַתְרִיָּה, וּבְגִין דָּא כְּרוּזָא נְפִיק בְּכָל יוֹמָא, מָאן דְּקֶטִיל הֵוּא חוּנָא
דְּאִיהוּ מְקַנְנָא בְּטוּרִין רַבְרַבִּין, יְהִבּוּ לֵיה בְּרֵתָא דְמַלְכָּא, דְּאִיהִי צְלוֹתָא,

דִּיתִיב עַל מַגְדָּלָא, דְּאֵתְמַר בְּהַ (מְשַׁלִּי יח ז) מַגְדָּל עַז שְׁם יְיָ בּוּ יְרוּץ צְדִיק וְנִשְׁגָּב.

פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר: עֲלִיּוֹנִים, הִתְתַּקְּנוּ וְהִזְדַּרְזוּ בְּכָלִי קָרֵב אֶל הַנְּחֹשׁ, שֶׁהוּא מְקַנֵּן בְּהָרִים הַגְּדוֹלִים, וְהוּא הָרֵג אֶת אָדָם הָרָאוּשׁוֹן, וְאֵת כָּל הַדּוֹרוֹת שֶׁהָיוּ אַחֲרָיו, וּמִשּׁוֹם זֶה הַכְּרוֹז יוֹצֵא בְּכָל יוֹם: מִי שֶׁהוֹרֵג אֶת אוֹתוֹ הַנְּחֹשׁ שְׁמַקְנֵן בְּהָרִים הַגְּדוֹלִים, נוֹתֵנִים לוֹ אֶת בֵּית הַמִּלֵּךְ, שֶׁהִיא תַּפְּלָה, שְׂיֹשֵׁב עַל הַמַּגְדָּל, שְׁנֵאֵמַר בְּהַ מַּגְדָּל עַז שְׁם יְהוֹיָה בּוּ יְרוּץ צְדִיק וְנִשְׁגָּב.

אֲדַהְכִי הָא רַעֲיָא מְהִימְנָא קָא אֲתִי, בְּכַמְהָ עָאנִין וְתוֹרִין וְאִמְרִין, וְחוּטְרָא בִּידֵיהּ, סְלִיק עֵינֵיהּ לְמַגְדָּלָא, וְחִמָּא חַד בַּר נֶשׁ עוֹלִימָא צְדִיק שְׁמִיהּ, דְּהָהּ יְתִיב עַל מַגְדָּלָא, קִשְׁתָּא בִּידוּי, וְהָהּ זָרִיק חֲצִים לְגַבֵּי חוּיָא, וְדָא אִיהוּ פְּזָר גְּדוֹל, וְחוּיָא לָא הָהּ חֲשִׁיב לוֹן.

בִּינְתִים בָּא הַרְוֵעָה הַנְּאָמֵן בְּכַמְהָ צֵאן וְשׁוֹרִים וְתִישִׁים, וּמִטָּה בִּידוּ, הַעֲלָה עֵינָיו לְמַגְדָּל, וְרָאָה אִישׁ אֶחָד, עָלַם צְדִיק שְׁמוֹ, שֶׁהָיָה יוֹשֵׁב עַל הַמַּגְדָּל, וְקִשְׁתַּת בִּידוּ, וְהָיָה זוֹרֵק חֲצִים לְנַחֲשׁ, וְזָהוּ פְּזָר גְּדוֹל, וְהַנְּחֹשׁ לֹא הָיָה מְחֻשֵׁב אוֹתָם.

וְקִשְׁתָּא אִיהוּ לִישְׁנָא דְפּוּמָא, אֶגְוִזָּא דְקִשְׁתָּא דְפּוּמָא, חוּט הַשְּׁנִי חוּט שֶׁל קִשְׁתַּת, דְּבִיָּה הָהּ צְדִיק זָרִיק חֲצִין, דְּאִינּוֹן מְלוּלִין דְּצִלוּתָא, לְגַבֵּי חוּיָא, וְחוּיָא לֹא הָהּ חֲשִׁיב לוֹן, וְלֹא בְּגִין חֲלִישׁוֹ דְּצְדִיק חִיִּי עֲלָמִין, אֶלָּא בְּגִין חֲלִישׁוֹ דְּהָהּ דְּזָרִיק לוֹן דְּאִיהוּ צְדִיק דְּלִתְתָּא מְנִיָּה, כִּד לֹא אִיהוּ שְׁלִים, וּבְגִין דָּא לֹא חֲשִׁיב לוֹן.

וְהַקִּשְׁתַּת הִיא לְשׁוֹן הַפָּה, אֶגְוִזָּא הַקִּשְׁתַּת שֶׁל הַפָּה חוּט הַשְּׁנִי, חוּט שֶׁל קִשְׁתַּת, שֶׁבּוּ הָיָה הַצְדִיק זוֹרֵק חֲצִים, שֶׁהֵם דְּבָרֵי תַּפְּלָה, אֶל הַנְּחֹשׁ, וְהַנְּחֹשׁ לֹא הָיָה מְחֻשֵׁב אוֹתָם, וְלֹא בְּגִלְלַת חֲלִישְׁתּוֹ שֶׁל אוֹתוֹ צְדִיק חִיִּי הַעוֹלָמִים, אֶלָּא בְּגִלְלַת חֲלִישְׁתּוֹ שֶׁל אוֹתוֹ שְׁזָרֵק אוֹתָם, שֶׁהוּא הַצְדִיק שְׁלֵמָה מְמֹנִי, כְּשֶׁאִינּוֹ שְׁלֵם, וּמִשּׁוֹם כִּד לֹא הַחֲשִׁיב אוֹתָם.

עַד דְּאֵתָא רַעֲיָא מְהִימְנָא, וְנָטִיל חַץ חַד וְזָרִיק לְגַבֵּיהּ, דָּא בְּתַר דָּא בְּצִלוּתֵיהּ, (שם זכג) עַד יַפְלַח חַץ כְּבִדוּ דְחוּיָא, דְּאִיהוּ סְמַאִיל אֶל אַחַר, דְּתַמְנֵן יְסוּדֵיהּ וְעַקְרֵיהּ, וּבְגִין דָּא הַכְּבִד כּוּעֵס, בְּמַאי כּוּעֵס, בְּמַרְהָ דְּאִיהִי דְּבוּקָה בִּיָּה, וְדָא סַם הַמּוֹת נוֹקְבָא דִּילֵיהּ, זְנָבָא דִּילֵיהּ יוֹתַרְתַּת הַכְּבִד, יוֹתַרְתַּת

אתקריאת, דבּתּר דעבּידת נאופין יְהיבּת שׁיורין לְבַעְלָהּ, וזָנְבָא איהי שפּחָה דיליה, בּמְרָה כְעִיס, ובזָנְבָא קטיל, מְרָה איהי פּרצוף דיליה, יותרת זָנב דיליה, כְּגוּוּנָא דְאָדָם, דְעבּיד ליה פּרצוף ולבּתּר זָנב, דְהאי אָדָם רַע אתקרי, וְדָא כְּגוּוּנָא דְדָא, דָא אָדָם דְאֵתְנַטִּיל מְאִילָנָא דְחַיִּי, וְדָא אָדָם דְאֵתְנַטִּיל מְאִילָנָא דְמוֹתָא.

עד שְׂבָא רוּעָה הִנְאָמֵן וְנִטְל חַץ אַחַד וְזָרַק אֵלָיו זֶה אַחַר זֶה בְּתַפְלָתוֹ. עד יִפְלַח חַץ כְּבִדּוֹ, שֶׁל הִנְחָשׁ, שֶׁהוּא סַמְאִיל אֶל אַחַר, שְׁשָׁם יִסּוּדוֹ וְעִקְרוֹ, וּמְשׁוּם כְּדִּי הַכְּבִיד כּוּעֵס. בְּמָה הוּא כּוּעֵס? בְּמָרָה שֶׁהִיא דְבוּקָה בּוֹ, וְזֶה סַם הַמּוֹת, הַנִּקְבָּה שָׁלוֹ. הַזָּנָב שָׁלוֹ יוֹתֵרֵת הַכְּבִיד, נִקְרָאת יוֹתֵרֵת, שְׂאֵחַר שֶׁעֲשֵׂתָהּ נְאוּפִין הִיא נוֹתֵנֵת שִׁירִים לְבַעְלָהּ, וְהַזָּנָב הִיא שֶׁפָּחָה שָׁלוֹ, בְּמָרָה כּוּעֵס, וּבְזָנָב הוֹרֵג. הַמְרָה הִיא הַפּרצוּף שָׁלוֹ, הַיּוֹתֵרֵת - זָנָב שָׁלוֹ, כְּמוֹ שֶׁאָדָם שֶׁעָשָׂה לוֹ פּרצוּף וְאַחַר כְּדִי זָנָב, שֶׁהָאָדָם הַזֶּה נִקְרָא רַע, וְזֶה כְּמוֹ זֶה, זֶה אָדָם הָרֵאשׁוֹן שֶׁנִּטְל מַעַץ הַחַיִּים, וְזֶה אָדָם שֶׁנִּטְל מַעַץ הַמּוֹת.

לבּתּר דִּיפּלַח חַץ כְּבִדּוֹ, זָרַע יוֹרָה כַּחַץ לְגַבֵּי כְלָה, יוִיִּד זָרַע דְאֵתְמַשֵּׁף מִיְנִיָּה וְדָא ז', וְאֵתְמַר בָּהּ (שְׂמוּאֵל א ב כ) לְשַׁלַּח לִי לְמַטְרָה, וְדָא בַת עֵינ, בֵּית קַבּוּל לְזָרַע דְאִיהוּ ז' וְדָאי, מְאִי מַטְרָה, דָא יֵרַח בְּן יוֹמוֹ, [צִיּוֹר] סִיְהָרָא קְדִישָׁא, מַטְרָה אִיהִי וְדָאי לְבַת עֵינ, נִקּוּדָה זְעִירָא מְלָגִיו, לְגַבְהָ הָוָה שֶׁלַח חֲצִים בְּרַחֲמֵי דְעֵינָיו, מַטְרָה וְדָאי שְׂכִינְתָא, דְאִיהִי אֲגִינַת עַל יִשְׂרָאֵל מְחוּזָא בִישָׂא סַמְאִיל.

אַחַר שֶׁיִפְלַח חַץ כְּבִדּוֹ, זָרַע יוֹרָה כַּחַץ לְגַבֵּי כְלָה, יוִיִּד זָרַע שְׁנַמְשֵׁף מִמְּנוֹ, וְזֶה ז', וְנִאָמַר בָּהּ לְשַׁלַּח לִי לְמַטְרָה, וְזוֹ בַת עֵינ, בֵּית קַבּוּל לְזָרַע שֶׁהוּא ז' וְדָאי. מָה זֶה מַטְרָה? זֶה יֵרַח בְּן יוֹמוֹ (צִיּוֹר), הַלְבָנָה הַקְּדוּשָׁה, מַטְרָה הִיא וְדָאי לְבַת עֵינ, נִקּוּדָה קִטְנָה מְבַפְנִים, אֵלֶיהָ הוּא שׁוֹלַח חֲצִים בְּאַהֲבַת הָעֵינִים, מַטְרָה וְדָאי הַשְׂכִּינָה, שֶׁהִיא מְגַנָּה עַל יִשְׂרָאֵל מִהִנְחָשׁ הָרַע סַמְאִיל.

דף לע"א

וּלְמָאן (דף לע"א) דְאִיהִי אֲגִינַת עֲלִיָּה, אֵתְמַר בֵּיהּ (תְּהִלִּים צֵא ה) לֹא תִירָא מִפְּחַד לִילָה מַחַץ יַעוּף יוֹמָם, בְּאַבְרָתוֹ יִסֹּף לָךְ, דָא אַבְר מִן חַמִּי, צְדִיק, וְתַחַת כְּנָפָיו תְּחַסֶּה, אֵינּוֹן הִ"ה, דְאֵת ז' אִיהוּ אַבְרָתוֹ כְּלוּל י"ו, גּוּפָא דִילִיה ו', רִישָׁא דִילִיה י', גְּדַפּוּי הִ"ה, וּבְגִין דָא וְתַחַת כְּנָפָיו תְּחַסֶּה צָנָה וְסוּחְרָה

אָמְתוֹ, צָנָה וְסוֹחֲרָה שְׂכִינְתָּא עֲלָאָה וְתַתְּאָה, אָמְתוֹ דָּא עֲמוּדָא
דְּאִמְצָעִיתָא, רִישָׁא דִּילִיָּה חֲכָמָה עֲלָאָה, צְדִיק אִיהוּ בְּצִלְמוֹ כְּדָמוֹתוֹ, זָכָאָה
אִיהוּ מֵאן דְּנָטִיר בְּרִית מִילָה, וְאוֹרִייתָא דְּאִיהוּ עֲמוּדָא דְּאִמְצָעִיתָא,
דְּתַרְוִייהוּ מְגִינִין עֲלֵיהּ, חַד בְּעֲלָמָא דָּא, וְחַד בְּעֲלָמָא דְּאַתִּי.

וּלְמִי שְׁהִיא מְגִנָּה עֲלִיו, נְאָמֵר בּוּ לֹא תִירָא מִפְּחַד לִילָה מַחֲץ יַעֲוֹף
יּוֹמָם, בְּאַבְרָתוֹ יִסְדֵּךְ לְךָ, זֶה אֵיבֵר מִן הַחֵי, צְדִיק, וְתַחַת כְּנָפֵיו תַּחְסֶה,
הֵם הִי, שְׂאוֹת ז' הִיא אַבְרָתוֹ כְּלוּל יִיו, הַגּוֹף שְׁלוֹ ו', הָרֹאשׁ שְׁלוֹ י',
כְּנָפֵיו הִי, וּמְשׁוּם זֶה וְתַחַת כְּנָפֵיו תַּחְסֶה צָנָה וְסוֹחֲרָה אָמְתוֹ. צָנָה
וְסוֹחֲרָה שְׂכִינָה עֲלִיוֹנָה וְתַחְתּוֹנָה, אָמְתוֹ זֶה הָעֲמוּד הָאִמְצָעִי, הָרֹאשׁ
שְׁלוֹ חֲכָמָה הָעֲלִיוֹנָה, הַצְּדִיק הוּא בְּצִלְמוֹ כְּדָמוֹתוֹ, אֲשֶׁרִי הוּא מִי
שְׁשׁוּמֵר בְּרִית מִילָה, וְהַתּוֹרָה, שְׁהִיא הָעֲמוּד הָאִמְצָעִי, שְׁשֻׁנִיָּהֶם מְגִנִים
עֲלִיו, אֶחָד בְּעוֹלָם הַזֶּה וְאֶחָד בְּעוֹלָם הַבָּא.

תְּקוּנָא אַרְבִּיסוּר

בְּרֵאשִׁית, עֲלָה אֲתָמֵר (שְׁמוֹת כג יט) רֵאשִׁית בְּכוּרֵי אֲדָמְתָךְ תְּבִיא בֵּית יִי
אֱלֹהֵיִךְ, לֹא תִבְשֵׁל גְּדִי בְּחֵלֶב אֲמוֹ, תָּנָא חֲזִי חֲכָמָה עֲלָאָה עֲלָה אֲתָמֵר (שם
יג ט) קִדְשׁ לִי כָּל בְּכֹר, דְּכָל בְּכוּרִים עַל שְׁמָה אֲתָקְרִיאֵו, וְשְׂכִינְתָּא מִתַּמָּן
אֲתָקְרִיאַת בְּכוּרָה, חֲכָמָה וְדָאֵי עֲלָה אֲתָמֵר (יחזקאל מד ל) רֵאשִׁית כָּל בְּכוּרֵי
כָּל, וּבָרָא בּוּכְרָא דִּילָהּ קִדְמָאָה דְּכֻלָּא דָּא וִי עֲמוּדָא דְּאִמְצָעִיתָא.

תִּיקוּן אַרְבַּעָה עָשָׂר, בְּרֵאשִׁית, עֲלֵיהּ נְאָמֵר רֵאשִׁית בְּכוּרֵי אֲדָמְתָךְ
תְּבִיא בֵּית יְהוָה אֱלֹהֵיִךְ, לֹא תִבְשֵׁל גְּדִי בְּחֵלֶב אֲמוֹ. בֵּא וּרְאֵה,
הַחֲכָמָה הָעֲלִיוֹנָה, עֲלֵיהּ נְאָמֵר קִדְשׁ לִי כָּל בְּכֹר, שְׁכָל הַבְּכוּרִים נִקְרְאוּ
עַל שְׁמָה, וְהַשְׂכִּינָה נִקְרְאֶת מְשֵׁם בְּכוּרָה, חֲכָמָה וְדָאֵי, עֲלֵיהּ נְאָמֵר
רֵאשִׁית כָּל בְּכוּרֵי כָּל, וּבְנָה בְּכוּרָה הָרֹאשׁוֹן שֶׁל הַכֹּל, זֶהוּ וִי הָעֲמוּד
הָאִמְצָעִי.

בְּכוּרֵי אֲדָמְתָךְ תִּירֵי סִמְכֵי קִשׁוּט, מֵאֵי אֲדָמְתָךְ שְׂכִינְתָּא תַתְּאָה, וְאֲנוּן כָּל
בְּכוּרֵי כָּל מִסְטָרָא דְּצְדִיק דְּאִיהוּ כָּל, וְשְׂכִינְתָּא אִיהִי אַרְעָא דְּבִיָּה גְּדִלִין
וְצִמְחִין אֶלְגִּין, דְּעֲלָה אֲתָמֵר (ירמיהו כג ה) צִמַח צְדִיק, דְּאִיהוּ עֵץ פְּרִי, אֵילָנָא

רְבָא וּתְקִיף עֲמוּדָא דְאַמְצְעִיתָא, עֲשִׁבִין וְדִשְׁאִין דְּאִינוּן תְּלַמְיָדֵי חֲכָמִים
מִתַּמּוּן צְמַחִין בְּגוּן, בְּגִין דְּאִיהִי אוֹרִייתָא דְּבַעַל פֶּה.

בְּפוּרֵי אֲדַמְתָּד, שְׁנֵי עֲמוּדֵי אֶמֶת. מַה זֶה אֲדַמְתָּד? שְׂכִינָה תַּחְתּוֹנָה,
וְהִם כֹּל בְּפוּרֵי כָל מִצַּד צְדִיק שֶׁהוּא כָל, וְהַשְׂכִּינָה הִיא אַרְץ שְׂפָה
גְּדֻלִים וְצוּמְחִים אֵילָנוֹת, שְׁעָלֶיהָ נֹאמֵר צֶמַח צְדִיק, שֶׁהוּא עֵץ פְּרִי,
אֵילָן גְּדוֹל וְחֹזֵק, הָעֲמוּד הָאֲמֻצְעִי, עֲשָׂבִים וְדִשְׁאִים שֶׁהֵם תְּלַמְיָדֵי
חֲכָמִים, מִשָּׁם צוּמְחִים בְּגוּן, מִשּׁוּם שֶׁהִיא תוֹרָה שְׂבַעַל פֶּה.

וּמָאן אֲשֶׁקִי וְרוּי (נ"א ורבי) בְּה אֵלְנִין וְעֲשִׁבִין וְדִשְׁאִין, מַעֲנִן גְּנִים, דְּאִיהִי
חֲכָמָה רֵאשִׁית כָּל בְּפוּרֵי כָל, וּמָאן נִפְקָא מַעֲנִנָא דְּמִיָּא, מִבֵּית יִי, הֲדָא
הוּא דְּכַתִּיב (יואל ד יח) וּמַעֲנִן מִבֵּית יִי יֵצֵא, וּבְגִין דָּא (שמות כג יט) רֵאשִׁית
בְּפוּרֵי אֲדַמְתָּד תְּבִיא בֵּית יִי אֱלֹהֵי"ך, וְכֵן רֵאשִׁית דְּעֲאֲנִי וְאִמְרֵי, הֲדָא הוּא
דְּכַתִּיב (דברים יח ד) וְרֵאשִׁית גֹּז צֹאנְךָ תִּתֵּן לוֹ.

וּמִי מִשְׁקָה וּמְרוּה (ומגדל) בְּה אֵילָנוֹת וְעֲשִׁבִים וְדִשְׁאִים? מַעֲנִן גְּנִים,
שֶׁהִיא חֲכָמָה, רֵאשִׁית כָּל בְּפוּרֵי כָל, וּמָאן יוֹצֵא מַעֲנִן הַמַּיִם? מִבֵּית
יְהוֹ"ה. זֶהוּ שְׁפָתוֹב וּמַעֲנִן מִבֵּית יְהוֹ"ה יֵצֵא, וּמִשּׁוּם זֶה רֵאשִׁית בְּפוּרֵי
אֲדַמְתָּד תְּבִיא בֵּית יְהוֹ"ה אֱלֹהֵי"ך, וְכֵן רֵאשִׁית הַצֹּאן וְהַכֶּבֶשִׁים. זֶהוּ
שְׁפָתוֹב וְרֵאשִׁית גֹּז צֹאנְךָ תִּתֵּן לוֹ.

וּסְמִיךְ לִיה לְרֵאשִׁית בְּפוּרֵי אֲדַמְתָּד וְכוּי, לֹא תִבְשַׁל גְּדִי בַחֲלָב אִמּוֹ, מֵאִי
הֵאִי לְגַבֵּי הָאִי, קָם רַבִּי שְׁמַעוֹן עַל רַגְלוֹי, פִּתַח בְּקָלָא סָגִיא וְאָמַר, אֵלֶיְהוּ
אֵלֶיְהוּ נַחִית הֲכָא בְּרִשׁוּתָא דְּמֵאֲרָך, וְאֲנַהִיר עֵינְהוּ דְּאֵלִין סָבִין בְּהֵאִי מְלָה,
דְּלֹא יִתּוּן לְמִיכָל בֶּשֶׂר בַּחֲלָב.

וּסְמוּךְ לוֹ, לְרֵאשִׁית בְּפוּרֵי אֲדַמְתָּד וְכוּי, לֹא תִבְשַׁל גְּדִי בַחֲלָב אִמּוֹ. מַה
זֶה אֵל זֶה? קָם רַבִּי שְׁמַעוֹן עַל רַגְלוֹי, פִּתַח בְּקוֹל גְּדוֹל וְאָמַר: אֵלֶיְהוּ
אֵלֶיְהוּ, רַד לְכָאן בְּרִשׁוּת רְבוּנְךָ וְהֵאֲרָ אֶת עֵינֵי הַזְּקֵנִים הַלְלוּ בְּדָבָר
הַזֶּה, שֶׁלֹּא יִבְאוּ לֶאֱכֹל בֶּשֶׂר בַּחֲלָב.

אֲדַהֲכִי הָא אֵלֶיְהוּ קָא נַחִית וְלֹא אֲתַעֲפֵב, אָמַר בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, וְהָא רָזָא
דָּא וְדָאִי אִיהוּ רָזָא דְּלֹא תַחְרוֹשׁ בְּשׁוּר וּבַחֲמוּר יַחְדָּיו (דברים כב ו), כִּד בּוּכְרָא
דְּאִיהוּ יִשְׂרָאֵל עֲמוּדָא דְּאַמְצְעִיתָא, לֹא אֲתִינּוּ לִיה לְבֵית יִי, חֲלָב אֲתַעֲרַב
בְּבִשְׂרָא, וְגֵרְמִין לְאֲתַעֲרַבָא שׁוּר בַּחֲמוּר, וְדָא אִיהוּ כְּלָאִים מִן דְּלָאוּ
בְּמִינֵיהּ.

בִּינְתִים בָּא אֵלֶיהוּ, יָרַד וְלֹא הִתְעַכֵּב, אָמַר : מְנוּחָה הִקְדוּשָׁה, וְהָרִי סוּד
זֶה וְדָאִי הוּא הַסוּד שֶׁל לֹא תִחַרְשׁ בְּשׁוֹר וּבַחֲמֹר יַחְדָּו, כְּשֶׁבְכוֹר שֶׁהוּא
יִשְׂרָאֵל, הַעֲמוּד הָאֲמֻצְעִי, לֹא מְבִיאִים אוֹתוֹ לְבֵית יְהוָה, מִתְעַרֵּב חֶלֶב
עִם בֶּשֶׂר וְגוֹרָמִים לְעֶרֶב שׁוֹר בַּחֲמֹר, וְזֶהוּ כְּלָאִים, מִיּוֹן בְּשֵׁאִינוּ מִינוּ.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֵלֶיהוּ אֵלֶיהוּ, וְהָא שׁוֹר אִיהוּ מְסֻטְרָא דְדַכְּיוּ, וְחֲמֹר
מְסֻטְרָא דְמְסֻאָבוּ, דָּא אִיהוּ כְּלָאִים טַב וּבִישׁ, אֲבָל חֶלֶב אִיהוּ מְסֻטְרָא
דְדַכְּיוּ, וּבִשְׂרָא מְסֻטְרָא דְדַכְּיוּ, אָמַר לִיה וְדָאִי הִכִּי הוּא, אֲבָל הָאִי רָזָא
אֲשֶׁתְּמוּדָע בְּקָרָא דָּא, תּוֹצֵא הָאֲרָץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ (בְּרֵאשִׁית א כד), דְּאָף עַל
גַּב דְּאִינוּן מְסֻטְרָא דְדַכְּיוּ, כְּלָהוּ אִינוּן דְּכַר וְנוֹקְבָא, וְאִינוּן זִוְגִין, וּמֵאֵן
דְּנָטִיל מִמָּה דְלָאוּ אִיהוּ מִינָיָהּ, הֵהוּא בְּרַ דְּאֲתַרְכִּיב מִתְרוּוִיָּהּ, עָלֶיהָ
אֲתַמֵּר (שְׁמוֹת כג יט) לֹא תִבְשֵׁל גְּדִי בַחֲלֵב אִמּוֹ.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן : אֵלֶיהוּ אֵלֶיהוּ, וְהָרִי הַשׁוֹר הוּא מֵצַד הַטְּהָרָה,
וְהַחֲמֹר מֵצַד הַטְּמֵאָה, זֶהוּ כְּלָאִים טוֹב וְרַע, אֲבָל חֶלֶב הוּא מֵצַד
הַטְּהָרָה, וּבִשְׂרָא מֵצַד הַטְּהָרָה? אָמַר לוֹ : וְדָאִי כֶּד זֶה, אֲבָל הַסוּד הַזֶּה
נוֹדָע בְּפִסּוּק הַזֶּה, תּוֹצֵא הָאֲרָץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ, שְׂאָף עַל גַּב שְׁהִם מֵצַד
הַטְּהָרָה, כְּלָם זְכָר וְנוֹקְבָה, וְהִם זִוְגוֹת, וּמִי שְׁנוּטֵל מִמֵּי שְׂאִינוּ מִינוּ,
אוֹתוֹ בֵּן שְׁמֶרֶכֶב מִשְׁנִיָּהֶם, עָלָיו נֶאֱמַר לֹא תִבְשֵׁל גְּדִי בַחֲלֵב אִמּוֹ.

דף לע"ב

אָמַר בּוֹצִינָא קְדִישָׁא בּוֹדָאִי כְּעֵן אִיהוּ מְלָה בְּדוּכְתָהָא, וְדָא אִיהוּ בְּרִירָא
דְּמְלָה, וְדָא אִיהוּ, מְלֵאֲתָדָּ וְדִמְעָדָּ לֹא תֵאֲחֹר (שֵׁם כב כח), כְּמָה דְּאֲתַמֵּר שְׁמָא
יְקַדְּמוּנוּ אַחֲרֵי בְּרַחֲמֵי, חוּבָא דָּא דְעֶרֶב בְּרַ נֶשׁ טְפָה בּוּכְרָא בְּזוּוּגָא נְדָה שְׁפַחָה
גוֹיָה זִוְנָה, דָּא גְרִים דְּנָטִיל אַחֲרֵי בֵּת זִוְגִיָּה, וְאִיהוּ מְדָה לְקַבֵּל מְדָה, (דף ל
ע"ב) וּבְגִין דָּא רֵאשִׁית בְּכוּרֵי אֲדָמְתָדָּ תְּבִיא בֵּית יְיָ אֱלֹהֵינוּ, לֹא תִבְשֵׁל גְּדִי
בַחֲלֵב אִמּוֹ, דֵּהוּא בְּרַ אִיהוּ עֶרְבוּבָא דְנֶפֶק כְּלָאִים, מֵאֲתַתָּא דְלָאוּ
מִינָיָהּ, דְּאִיהִי כְּנִגְדוֹ, וּבְגִין דָּא זְכָה עֶזְרָה, בֵּת זִוְגִיָּה דְּאִיהִי עֶזְרָה לִיה
בְּאוּרִייתָא בְּפִקוּדָא בְּדַחֲלוֹ וּבְרַחֲמֵי, עֶזְרָה לוֹ בְּעֵלְמָא דִּין, וּבְעֵלְמָא דְאֲתִי,
וְאִם לָאוּ, אַחֲרָא דְלָאוּ אִיהוּ מִינָיָהּ, אִיהִי כְּנִגְדוֹ, לְאוּבְדָא לִיה מִתְרִין
עֵלְמִין, וְכָל דָּא גְרִים לִיה בְּגִין דְּלֹא נָטִיר טְפָה קְדָמָה לְבֵת זִוְגִיָּה.

אָמַר הַמְּנוּחָה הִקְדוּשָׁה : בּוֹדָאִי כְּעֵת הַדְּבָר הוּא בְּמִקוּמוֹ, וְזֶהוּ בְּרוּר
הַדְּבָר, וְזֶהוּ מְלֵאֲתָדָּ וְדִמְעָדָּ לֹא תֵאֲחֹר, כְּמוֹ שְׁנֵאֲמַר שְׁמָא יְקַדְּמוּנוּ אַחֲרֵי
בְּרַחֲמֵים, חֲטָא זֶה שְׁעֶרֶב אָדָם טְפָה בְּכוּרָה בְּזוּוּג נְדָה שְׁפַחָה גוֹיָה

זונה, זה גורם שנוטל אחר את בת זוגו, והוא מדה כנגד מדה, ומשום
כך ראשית בפורי אדמתך תביא בית יהויה אלהיך, ולא תבשל גדי
בחלב אמו, שאותו בן הוא ערבוביא שיוצא כלאים, מאשה שאינה
מינו, שהיא כנגדו, ומשום זה זכה? עזר, בת זוגו שהיא עזר לו בתורה
במצוה ביראה ובאהבה, עזר לו בעולם הזה ובעולם הבא, ואם לא,
אחר שאינו מינו היא כנגדו לאבדו משני העולמות, וכך זה גרם לו
משום שלא שמר טפה ראשונה לבת זוגו.

ועם כל דא אם חזר בתשובה, עליה אתמר (ישעיהו ו י) ושב ורפא לו, ויהיב
ליה בת זוגיה, דאתמר בה (משלי ג ח) רפאות תהי לשרך, ואיהי דיוקנא
דאורייתא, דאיהי אסוותא ואיהי חיים, הדא הוא דכתיב (שם יח) עץ חיים
היא למחזיקים בה, ואתתיה איהי בדיוקנהא, הדא הוא דכתיב (קהלת ט ט)
ראה חיים עם אשה אשר אהבת, אורייתא איהי טוב, הדא הוא דכתיב
(משלי ד כב) כי לקח טוב נתתי לכם, ואתתיה איהי בדיוקנהא, הדא הוא
דכתיב (שם יח ב) מצא אשה מצא טוב, סוף סוף עשור מלין אתמר בהאי,
ועשור בהאי, והא אוקמוה חבריא.

ועם כל זה, אם חזר בתשובה, עליו נאמר ושב ורפא לו, ונתן לו בת
זוגו, שנאמר בה רפאות תהי לשרך, והיא דמות של התורה, שהיא
רפואה והיא חיים. זהו שכתוב עץ חיים היא למחזיקים בה, ואשתו
היא בדמותה. זה שכתוב ראה חיים עם אשה אשר אהבת. התורה
היא טוב. זהו שכתוב כי לקח טוב נתתי לכם, ואשתו היא בדמותה.
זה שכתוב מצא אשה מצא טוב. סוף סוף עשרה דברים נאמרו בזה
ועשרה בזה, והרי פרשוק החברים.

תקונא חמיסר

בראשית דא ישראל, הדא הוא דכתיב (ירמיה ב ג) קדש ישראל ליי ראשית
תבואתה, ראשית בלא ערבוביא אחרא, ובגין דאיהו קדש, לא הוה ליה
הרפכה ממין אחרא, ובגין דאיהו קדש, לית ליה הרפכה דצריך ביה
נטירו לגבי בת זוגיה דאיהי ה', ובגין דא ראשית תבואת ה', לית ביה
פגימו, הדא הוא דכתיב (בראשית כה כז) ויעקב איש תם, לית ביה פסולת,

(צריך למהוי נטיר) אַיבא דא לְמַלְכָּא אַתְחַזִּי, וּבְגִין דָּא (ירמיהו ב ג) כָּל אוֹכְלֵי
יֶאֱשְׁמוּ רָעָה תְּבֵא אֲלֵיהֶם נְאֻם יְיָ.

תיקון חמשה עשר, בראשית זה ישראל, זהו שכתוב קדש ישראל
ליהויה ראשית תבואתה, ראשית בלי ערבוביא אחרת, ומשום שהיא
קדש, אין לו הרפכה ממין אחר, ומשום שהוא קדש, אין לו הרפכה
שצריך בו שמירה אל בת זוגו שהיא ה', ומשום זה ראשית תבואת
ה', אין בו פגם. זהו שכתוב ויִעֲקֹב אִישׁ תָּם, אִין בוּ פְּסֻלַת, (צריך להיות
שמור) פְּרִי זֶה לְמַלְכָּא רְאוּי, ומשום כך, כָּל אוֹכְלֵי יֶאֱשְׁמוּ רָעָה תְּבֵא
אֲלֵיהֶם נְאֻם יְהוֹיָה.

דָּדָא אִיהוּ עֵץ הַחַיִּים, דְּאִיבָא דִּילִיהּ סַם חַיִּים בַּת זֹוגִיהּ, נְטִירָא לִיהּ
בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְאַתִּי, עֲלֵה אֶתְמַר (בראשית ג כב) וְלָקַח גַּם מֵעֵץ הַחַיִּים
וְאָכַל וְחִי לְעוֹלָם, גַּם לְרַבּוֹת בַּת זֹוגִיהּ, סַם חַיִּים דִּילִיהּ, וְאִיהוּ נְטִיר לִיהּ
בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְאַתִּי, וּמֵאֵן דְּבַעֵי לְנִטְלָא בַת זֹוגִיהּ, כְּגוֹן אוֹרְיָה
דְּאֶקְדִּים לְדוֹד, אֶתְמַר בֵּיהּ (ירמיהו ב ג) כָּל אוֹכְלֵי יֶאֱשְׁמוּ רָעָה תְּבֵא אֲלֵיהֶם
נְאֻם יְיָ.

שְׁזֵהוּ עֵץ הַחַיִּים, שְׁפָרְיוֹ סַם חַיִּים, בַּת זֹוגוֹ שְׁמוֹרָה לוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה
וּבְעוֹלָם הַבָּא, עֲלֵיהּ נֶאֱמַר וְלָקַח גַּם מֵעֵץ הַחַיִּים וְאָכַל וְחִי לְעוֹלָם, גַּם
- לְרַבּוֹת בַּת זֹוגוֹ, סַם חַיִּים שְׁלוֹ, וְהוּא שׁוֹמֵר אוֹתוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה
וּבְעוֹלָם הַבָּא, וּמִי שְׁרוּצָה לְטַל אֶת בַּת זֹוגוֹ, כְּמוֹ אוֹרְיָה שְׁהַקְדִּים אֶת
דוֹד, נֶאֱמַר בוּ כָּל אוֹכְלֵי יֶאֱשְׁמוּ רָעָה תְּבֵא אֲלֵיהֶם נְאֻם יְהוֹיָה.

דְּבַת זֹוגִיהּ דְּצָדִיק אִיהוּ מְצָה שְׁמוֹרָה, לְגַבֵּי מְצָה שְׁלִימָה עֲשִׂירָה, וּמֵאֵן
גָּרִים דָּא לְמַהוּי בַת זֹוגִיהּ מְצָה שְׁמוֹרָה לְגַבֵּה, בְּגִין דְּנִטְר טְפָה דִּילִיהּ, וּמֵאֵן
דְּפָגִים טְפָה דִּילִיהּ, אֶתְקָרִי בַת זֹוגוֹ מְצָה פְּרוּסָה לְחַס עֲנִי, וְרָזָא דְמַלְכָּה כָּל
מֵאֵן דְּמִזְלָזֵל בְּנִהְמָא, אוּ בְּפִירוֹרִין דְּנִהְמָא, דְּאִינּוֹן טְפִין בְּכַזִּיַּת, עֲנִיּוֹת קָא
רְדִיף אֲבַתְרִיהּ, אֶלָּא צָרִיךְ לְנִטְרָא טְפִין דִּילִיהּ, דְּלֵא יִזְרִיק לוֹן בְּאַתְרֵהּ דְּלֵא
אֶצְטְרִיךְ, וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהוּ מְאָרִי מִתְנִיתִין, אוּקִירוּ לְנִשְׁיִיכוּ כִּי הִיכִי
דִּתְעַתְרוּ, וְאוּקִירוּ דְלֵהוֹן לְנִטְרָא טְפָה קְדַמָּה, דְּלֵא יַעֲבִיד בָּהּ פְּסוּלַת.

שְׁבַת זֹוגוֹ שֶׁל צָדִיק הִיא מְצָה שְׁמוֹרָה, לְגַבֵּי מְצָה שְׁלֵמָה עֲשִׂירָה, וּמִי
גָּרַם אֶת זֶה שְׁתֵּהִיָּה בַת זֹוגוֹ מְצָה שְׁמוֹרָה לְגַבֵּיוֹ? מְשׁוּם שְׁשִׁמְר הַטְּפָה
שְׁלוֹ, וּמִי שְׁפּוֹגֵם הַטְּפָה שְׁלוֹ, נִקְרָאת בַת זֹוגוֹ מְצָה פְּרוּסָה, לְחַס עֲנִי,
וְסוּד הַדְּבָר - כָּל מִי שְׁמִזְלָזֵל בְּלַחַס אוּ בְּפִירוֹרִי לְחַס, שְׁהֵם טְפוֹת
בְּכַזִּיַּת, עֲנִיּוֹת רוֹדְפֵת אַחֲרָיו, אֶלָּא צָרִיךְ לְשִׁמְר הַטְּפוֹת שְׁלוֹ שְׁלֵא יִזְרִק

אותם במקום שלא צריך, ומשום זה פָּרְשׁוּהוּ בְּעַלֵּי הַמִּשְׁנָה, כִּבְדוּ אֶת נְשׂוֹתֵיכֶם כִּי כֵן תִּתְעַשְׂרוּ, וְהַכְּבוֹד שֶׁלָּהֶן לְשֹׁמֵר טֶפֶה רִאשׁוֹנָה שְׁלֹא יַעֲשֶׂה בָּהּ פְּסֻלָּת.

דְּפֻסּוּלָת דְּאַבְרָהָם וַיִּצְחָק, גָּרִים לְאוֹמָה דַּעֲשׂוּ וַיִּשְׁמַעְאֵל דְּאַשְׁתְּעַבְדוֹן בְּבִנְיָהוֹן בְּגְלוּתָא, וְנִסְיוֹנָא דְלַהוֹן בְּאַשָּׁא וְסַכְיָנָא, שְׁזִיב לֹון מְשָׁרִיפָה וְהָרַג דְלַהוֹן.

שְׁפֻסְלָת שֶׁל אַבְרָהָם וַיִּצְחָק גָּרְמוּ לְאַמָּה שֶׁל עֲשׂוּ וַיִּשְׁמַעְאֵל שֶׁהִשְׁתַּעַבְדוּ בְּבִנְיָהֶם בְּגְלוּת, וְהִנְסִיּוֹן שֶׁלָּהֶם בְּאַשׁ וְסַכְיִן הִצִּיל אוֹתָם מְשָׁרְפָה וְהָרַג שֶׁלָּהֶם.

דף לא ע"א

יַעֲקֹב בָּגִין דְלָא הָוָה בֵּיהּ פְּסוּלָת, אֲתַמַּר בְּזַרְעִיהּ בְּגְלוּתָא (דְּבָרִים לֵג כח) וַיִּשְׁכֹּן יִשְׂרָאֵל בְּטַח בְּדָד עֵין יַעֲקֹב, אֲתַמַּר הֵכָא בְּטַח בְּדָד, וְאֲתַמַּר הֵתָם בְּמִפְקָנוּ דְגְלוּתָא (שם לב יב) יִי בְּדָד יִנְחֲנוּ וְאִין עֲמוּ אַל נִכְר, לָא אֲתַעְרְבוּן בְּבִנְוֵי עַרְבוּבָיָא דְגִיּוּרִים, וּבָגִין דָּא אִין מְקַבְּלִים גָּרִים לִימֹות הַמְּשִׁיחַ, דַּעֲלִיּהוּ דְזַרְע יַעֲקֹב אֲתַמַּר (תהלים פ ט) גִּפְן מִמְצָרִים תִּסְיַע, מַה גִּפְן לָא מְקַבְּלָא הִרְכָּבָה מִמִּין אַחְרָא, כֵּן זַרְעִיהּ הוּוּ נְטָרִין אוֹת בְּרִית, וְלָא מְקַבְּלִין הִרְכָּבָה מִמִּין אַחְרָא, וְכָל מָאן דְּנָטִיר אוֹת בְּרִית זְכִי לְמַלְכוּ, (דף לא ע"א) כְּגוּוֹנָא דְיוֹסֵף, וַיִּשְׂרָאֵל בָּגִין דְּנָטִירִין בְּרִית זְכוּ לְמַלְכוּתָא, וְאֲתַמַּר בְּהוֹן כָּל יִשְׂרָאֵל בְּנֵי מְלָכִים, וּמִשָּׁה בָּגִין דְּנָטִיר אוֹת בְּרִית, אֲתַמַּר בֵּיהּ (דְּבָרִים לֵג ה) וַיְהִי בִישׁוּרוֹן מְלָךְ, זַכָּאָה אִיהוּ מָאן דְּנָטִיר בְּרִית.

יַעֲקֹב, מִשׁוּם שֶׁלֹא הִיְתָה בּוֹ פְּסֻלָּת, נֶאֱמַר בְּזַרְעוֹ בְּגְלוּת, וַיִּשְׁכֹּן יִשְׂרָאֵל בְּטַח בְּדָד עֵין יַעֲקֹב. נֶאֱמַר כָּאן בְּטַח בְּדָד, וְנֶאֱמַר שֶׁם בִּיצִיאַת הַגְּלוּת יְהוִיָּה בְּדָד יִנְחֲנוּ וְאִין עֲמוּ אַל נִכְר, לָא הִתְעַרְבוּ בְּבִנְוֵי עַרְבוּבָיָא שֶׁל גָּרִים, וּמִשׁוּם זֶה אִין מְקַבְּלִים גָּרִים לִימֹות הַמְּשִׁיחַ, שְׁעַלִיָּהֶם, עַל זַרְע יַעֲקֹב נֶאֱמַר גִּפְן מִמְצָרִים תִּסְיַע. מַה גִּפְן לָא מְקַבְּלָת הִרְכָּבָה מִמִּין אַחַר, כִּד זַרְעוֹ הָיוּ שׁוֹמְרִים אוֹת בְּרִית וְלָא מְקַבְּלִים הִרְכָּבָה מִמִּין אַחַר, וְכָל מִי שְׁשׁוֹמֵר אוֹת הַבְּרִית, זֹוֹכֵה לְמַלְכוּת, כְּמוֹ שְׁיֹוֹסֵף, וַיִּשְׂרָאֵל בְּגִלְל שְׁשׁוֹמְרִים בְּרִית זֹוֹכִים לְמַלְכוּת, וְנֶאֱמַר בְּהֶם כָּל יִשְׂרָאֵל בְּנֵי מְלָכִים, וּמִשָּׁה מִשׁוּם שֶׁשְׁמַר אֶת הַבְּרִית, נֶאֱמַר בּוֹ וַיְהִי בִישׁוּרוֹן מְלָךְ. אֲשֶׁרִי הוּא מִי שְׁשׁוֹמֵר הַבְּרִית.

תקונא שיתסר

בראשית דא חלה, הדא הוא דכתיב (במדבר טו כ) ראשית עריסותיכם חלה תרימו תרומה, והא אוקמוהו דאדם חלתו של עולם הנה, ומנא לן דחלה איהו ראשית, דקרא אוכח הדא הוא דכתיב ראשית עריסותיכם חלה תרימו תרומה ליי, מאי חלה, אלא שבעה מינין אינון, חטה ושעורה וגפן ותאנה ורמון ארץ זית שמן ודבש, דהוא דבש תמרים.

תיקון ששה עשר, בראשית זו חלה, זהו שכתוב ראשית ערסתכם חלה תרימו תרומה, והרי פרשוהו שאדם היה חלתו של עולם, ומנין לנו שחלה היא ראשית? שהכתוב מוכיח, זהו שכתוב ראשית ערסתכם תרימו תרומה ליהויה. מה זה חלה? אלא שבעה מינים הם - חטה ושעורה וגפן ותאנה ורמון ארץ זית שמן ודבש, שהוא דבש תמרים.

חטה אילנא איהו דאכיל מניה אדם קדמא, ואיהו לא אפיק מתמן חלה, ובגין דא לא חל ביה ה', ושריא ביה ח' ט', וגרים ליה מותא.

חטה הוא העץ שממנו אכל אדם הראשון, והוא לא הוציא משם חלה, ומשום זה לא חל בו ה', ושורה בו ח' ט' וגרם לו מות.

וחלה איהי שכנתא, כלילא משבעה מינין אילין, ובה חב אדם קדמא, טפה דא י', עסה צריד לאפקא מינה חלה, ומיד חל על ההיא טפה, ויהיב ליה זרע כליל מתרונתיהו דאיהו ו', ורזא דמלה הי"א לכם זרע (בראשית מז כז).

וחלה היא שכנה, כלולה משבעת המינים הללו, ובה חטא אדם הראשון. טפה זו י'. עסה צריד להוציא ממנה חלה, ומיד חל על אותה טפה, ונותן לו זרע כלול משניהם, שהוא ו', וסוד הדבר - הי"א לכם זרע.

ובגין דא חלה ונדאי איהי פקודא דאתמני לאתתא, דבגינה מת אדם
דאיהו חלתו של עולם, צריכה איהי לאפרשא חלה, ולאפקא לה מעסתה,
דאיהי טפה דילה, להחזירה על האדם.

ומשום זה חלה היא ונדאי מצוה שנצטוה לאשה, שבגללה מת אדם
שהוא חלתו של עולם, צריכה היא להפריש חלה, ולהוציא אותה
מעסתה, שהיא טפה שלה, להחזירה על האדם.

איהי אטפת שרגא דילה, דאתמר ביה (משלי כז) גר יי נשמת אדם, צריכה
לאוקדא ליה בליל שבת, באתערו דשלהובין דאשא דרחימו לגבי בעלה,
ורזא דמלה מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה (שיר א ז), ואתערו
דחמימותא דליל שבת, מאתתיה צריכה ברחימו ודחילו, ונדא איהו אשה
כי תזריע וילדה זכר (ויקרא יב ב).

והיא כפתה את גרו, שנאמר בו גר יהויה נשמת אדם, צריכה להדליק
אותו בליל שבת בהתעוררות שלהבות של אהבה לבעלה, וסוד הדבר
- מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה, והתעוררות של חם של ליל
שבת, מאשתו צריכה באהבה ויראה, וזהו אשה כי תזריע וילדה זכר.

איהי שפיכת דמים דאדם, אזדריקת דמה, ועל דא צריכה לנטרא ליה
מדם נדה, ובגין דא על תלת מלין אלין נשים זהירות, בנדה ובחלה
ובהדלקת הנר, עד כאן רזא דחטה, דמתמן חלה, חט"ה איהו רזא דעשרין
ותרין אתנון דאורייתא.

היא שפכה את הדמים של אדם, נזרק דמה, ועל כל זה צריכה לשמר
אותו מדם נדה, ומשום זה על שלשה דברים אלו נשים זהירות, בנדה
ובחלה ובהדלקת הנר. עד כאן סוד החטה, שמשם חלה, חט"ה הוא
סוד של עשרים ושתים אותיות התורה.

תקונא שיבסר

בראשית, עלה אתמר (עי, דברים יח ד) ראשית מעשר דגנך, ודא מלכות דאיהו מעשר, ואיהי עשירית לעשר ספירות, ובגינה מעשרין, ומוץ ותבן דאינון לבושין דחטה, בהאי עלמא פטורין ממעשר, ומאן דבעי לאפקא מעשר מחטה, בעי לנקייה מן מוץ ותבן דאינון ח"ט, ואשתארת איהי ה' נקייה, בההוא זמנא יהא זריק בה טפה דאיהי י'.

תיקון שבעה עשר, בראשית, עליה נאמר ראשית מעשר דגנך, וזו מלכות שהיא מעשר, והיא עשירית לעשר ספירות, ובשבילה מעשרים, ומוץ ותבן שהם הלבושים של החטה, בעולם הזה פטורים ממעשר, ומי שרוצה להוציא מעשר מחטה, צריך לנקותו מן המוץ והתבן שהם ח"ט, והיא נשארת ה' נקייה. באותו זמן יהיה זורק בה טפה שהיא י'.

וכגוונא דא בזווגא דבר נש, צריך לנקאה טפה מחט"א דאיהו יצר הרע, למחוי זרעא נקייה בה', הדא הוא דכתיב (בראשית מז כז) ה"א לכם זרע.

וכמו זה בזווגו של אדם, צריך לנקות טפה מחט"א, שהוא יצר הרע, להיות זרע נקי בה'. זהו שכתוב ה"א לכם זרע.

דף לא ע"ב

אבל בעלמא דאתי חטה איהי נקייה, איהי ולבושה, ואיהי עשרין ותריין אתוון דאורייתא, ובגין דא בהמוציא, בעל הבית צריך לדקדק בה', למחוי איהי נקייה בלא פסולת, ותריין עשורין אינון, דאמר קרא (דברים יד כב) עשר תעשר, אמאי אלא בגין לקשרא לה בתריין דרועין, דאינון כהן לוי, דאינון מעשר ראשון ללוי, מעשר מן המעשר לכהן, דכל ספירן סלקין לעשר (בשכינתא), עד דסלקין למאה, ואיהי אתעבידת תרומה לכלהו מאה, ובגין דא שיעור (דף לא ע"ב) תרומה תרי מאה, לקבל תריין לוחין דאורייתא, דאיהי תורה דאתייהיבת בארבעין יומין, ודא איהו תור"ה מ', ובה אתעבידו ספירן כלהו עשרונים, תלת אבהו תלת עשרונים, תרי נביאי קשוט אינון עשרון עשרון.

אָבֵל בְּעוֹלָם הַבָּא, הַחֲטָה הִיא נִקְיָה, הִיא וּלְבוּשָׁה, וְהִיא עֲשָׂרִים
וּשְׁתַּיִם הָאוֹתִיּוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה, וּמִשּׁוּם זֶה בְּהַמוֹצִיא, בְּעַל הַבַּיִת צָרִיךְ
לְדַקְדֵּק בְּה', שֶׁהִיא תִּהְיֶה נִקְיָה בְּלִי פְּסָלָת, וּשְׁנֵי עֲשׂוּרִים הֵם, שֶׁאָמַר
הַכָּתוּב עֲשֹׂר תַעֲשֶׂר, לָמָּה? אֵלֶּא בְּשִׁבִיל לְקַשֵּׁר אוֹתָהּ עִם שְׁתֵּי זְרוּעוֹת,
שֶׁהֵם כָּהֵן וְלוֹי, שֶׁהֵם מַעֲשֵׂר רֵאשׁוֹן לְלוֹי, מַעֲשֵׂר מִן הַמַּעֲשֵׂר לְכָהֵן, שֶׁכָּל
הַסְּפִירוֹת עוֹלוֹת לְעֵשֶׂר (בשכינה), עַד שְׁעוֹלוֹת לְמֵאָה, וְהִיא נַעֲשִׂית
תְּרוּמָה לְכָל הַמֵּאָה, וּמִשּׁוּם זֶה שְׁעוֹר תְּרוּמָה שְׁנַיִם מֵמֵאָה, כְּנֶגֶד שְׁנֵי
לוֹחוֹת הַתּוֹרָה, שֶׁהִיא תּוֹרָה שֶׁנִּתְּנָה בְּאַרְבָּעִים יָמִים, וְזֶהוּ תּוֹרָה מ',
וּבִה נַעֲשׂוּ הַסְּפִירוֹת כְּלָן עֲשָׂרֹנִים, שְׁלֹשֶׁת הָאָבוֹת שְׁלֹשָׁה עֲשָׂרֹנִים,
שְׁנֵי נְבִיאֵי אֱמֶת הֵם עֲשָׂרוֹן עֲשָׂרוֹן.

תקונא תמני סרי

בְּרֵאשִׁית בְּרִ"א שִׁי"ת, אֵינּוֹן שִׁית דְּרַגְיִן דְּנְבוּאָה, דְּאַתְמַר בְּהוֹן (שִׁיר ה טו)
שׁוֹקִיו עֲמוּדֵי שֵׁשׁ, וּכְמָה דְּאֵינּוֹן שִׁית לְתַתָּא, הֲכִי אֵינּוֹן שִׁית לְעִילָא, וְאֵינּוֹן
שִׁית סְלִקִין לְשִׁתִּין, בְּאֵן אֶתֶר, בִּיסוּ"ד חִי"י עֲלָמִין, אֲשֶׁתְּאֵר י"ד מִן יְסוּ"ד,
דָּא שְׁכִינְתָּא תַתָּא, כְּלִילָא מֵאַרְבַּע סְרֵי פְּרָקִין דִּיד, דְּאֵינּוֹן בְּחֻמְשׁ
אַצְבָּעָן, וְאֵינּוֹן יְהוּ"ה יוּ"ד ה"א וְא"ו ה"א, אַרְבַּע סְרֵי אֲתוּוֹן דְּקוּדְשָׁא
בְּרִידָה הוּא, דְּכְלִילָן בְּה, וְדָא אִיהוּ וּבִיד הַנְּבִיאִים אֲדָמָה (הוֹשֵׁעַ יב יא).

תִּיקוֹן שְׁמוֹנָה עֶשֶׂר, בְּרֵאשִׁית, בְּרִ"א שִׁי"ת, הֵם שֵׁשׁ דְּרַגּוֹת שֶׁל נְבוּאָה,
שְׁנַאֲמַר בְּהֵם שׁוֹקִיו עֲמוּדֵי שֵׁשׁ, וּכְמוֹ שֶׁהֵם שֵׁשׁ לְמִטָּה, כְּדָ הֵם שֵׁשׁ
לְמַעְלָה, וְאוֹתָם שֵׁשׁ עוֹלָם לְשִׁשִּׁים, בְּאִיזָה מְקוֹם? בִּיסוּ"ד חִי"י
הַעוֹלָמִי"ם, נִשְׁאַר י"ד מִן יְסוּ"ד, זֹו שְׁכִינָה תַחְתּוֹנָה כְּלוּלָה מֵאַרְבַּעַה
עֶשֶׂר פְּרָקִים שֶׁל הִיד שֶׁהֵם בְּחֻמְשׁ אַצְבָּעוֹת, וְהֵם יְהוּ"ה, יוּ"ד ה"א
וְא"ו ה"א, אַרְבַּע עֶשְׂרֵה אוֹתִיּוֹת שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁכָלוֹלוֹת בְּה,
וְזֶהוּ וּבִיד הַנְּבִיאִים אֲדָמָה.

ס"ו מִן יְסוּד, אֵנּוֹן לְקַבֵּל שִׁית דְּרַגְיִן דְּכְרִסְיָא, דְּאַתְמַר בֵּיה (מַלְכִים א י טו) שֵׁשׁ
מַעְלוֹת לְכִסָּא, וְאֵת ו' סְלִיק בֵּי דְאִיהִי עֲטָרָה דְּבְרִית לְשִׁתִּין, שִׁית זְמַנִּין
עֶשֶׂר, וְסְלִקִין לְשִׁתִּין לְקַבֵּל שִׁתִּין גְּלַגְלִין דְּסַחְרִין לְכְרִסְיָא, וְכְרִסְיָא תְּמִן
שְׁכִינְתָּא.

ס"ו מן יסוד, הם כנגד שש הדרגות של הכפא, שנאמר בו שש מעלות לכפא, ואות וי עולה בי, שהיא עטרה של הברית לששים, שש פעמים עשר, ועולים לששים כנגד ששים גלגלים שסובבים את הכפא, והכפא שם השכינה.

דאיהי דמיון ומראה דכלא, דמיון הא דאתמר וביד הנביאים אדמה, ועלה אתמר (במדבר יב ח) ותמונת יי' בבית, על שם דכל פרצופין דנביאי בה אינון רשימין, אתקרי דמיון, ועל שם דכל נהורין דלעילא מינה, בה אתחזיין אתקריאת מראה, הדא הוא דכתיב (שם ו) יי' במראה אליו אתנדע, בסתימו דעינין, אתקריאת מראה בחלום, ורזא דמלה אני ישנה ולבי ער (שיר ה ב), ובפתיחו דעינין איהו מראה בהקיץ, ותרין ממנו תמן, חד סגרו"ן, וחד פתחו"ן, ומטטרו"ן דאתקרי בשם תרוייהו, ממנא על תרין מפתיחו אליו.

שהיא הדמיון ומראה של הכל, הדמיון, הרי נאמר וביד הנביאים אדמה, ועליה נאמר ותמונת יהו"ה בבית. על שם שכל הפרצופים של הנביאים הם רשומים בה, נקראת דמיון, ועל שם שכל האורות שלמעלה ממנה בה הם נראים, היא נקראת מראה. זהו שפתיבו יהו"ה במראה אליו אתנדע, בסתימת העינים נקראת מראה בחלום, וסוד הדבר - אני ישנה ולבי ער, ובפתיחת העינים הוא מראה בהקיץ, ושני ממנים שם, אחד סגרו"ן ואחד פתחו"ן, ומטטרו"ן שנקרא בשם שניהם, ממנה על שני המפתיחות הללו.

מסטרא דעמודא דאמצעייתא איהי שכינתא מראה בהקיץ, ומשה בסטריה, דכתיב ביה (במדבר יב ח) פה אל פה אדבר בו ומראה ולא בחידות, ותמונת יי' בבית.

מצד של העמוד האמצעי, השכינה היא מראה בהקיץ, ומשה בצדו, שפתיבו בו פה אל פה אדבר בו ומראה ולא בחידות, ותמונת יהו"ה בבית.

מסטרא דצדיק, דאיהו אור הגנוז לצדיקים לעלמא דאתי (נ"א לעתיד לבא), אתקריאת מראה בחלום, והוא דאתחזיא בה, מסטרא דגופא, איהו יהו"ה עמודא דאמצעייתא, דאתנטיל מתרין סטרין, ואיהו רכיב על ארבע חיון דאינון פני אדם פני אריה פני שור פני נשר, יו"ד ה"א וא"ו ה"א אתקרי מלגאו דגופא, ואיהו אדם לשבת על הכפא.

מִן הַצַּד שֶׁל צְדִיק, שֶׁהוּא אֹרֶךְ הַיָּמִים לְצְדִיקִים לְעוֹלָם הַבָּא (נ"א לעתיד לבא) נִקְרָאת מְרָאָה בְּחֵלוֹם, וְהוּא שֶׁנִּרְאָה בָּהּ מִצַּד הַגּוּף, הוּא יְהוּ"ה הַעֲמוּד הָאֲמֻצָּעִי, שֶׁנִּטָּל מִשְׁנֵי צְדָדִים, וְהוּא רוֹכֵב עַל אַרְבַּע חַיּוֹת, שֶׁהֵם פְּנֵי אָדָם, פְּנֵי אֲרִיָּה, פְּנֵי שׁוֹר, פְּנֵי נֶשֶׁךְ. יו"ד ה"א וא"ו ה"א נִקְרָא מִלְּפָנִים שֶׁל הַגּוּף, וְהוּא אָדָם לְשֵׁבֶת עַל הַכֶּסֶּא.

לְמֵאן דְּאִיהוּ אָדָם אֲתַחֲזִיא לִיה בְּדַמּוּת אָדָם, לְמֵאן דְּאִיהוּ כְּשֶׁאֵר חַיּוֹן אֲתַחֲזִיא לִיה בְּדַמּוּת חַיּוֹן דְּכָרְסִיא, לְכָל חַד כְּפּוּם חַיְלִיה, וְאֵל יִתְהַלֵּל הַמִּתְהַלֵּל הַשֶּׁכֶל לִיה, אֶלָּא בְּשִׁכְיִנְתֵּיהּ, דְּלֹא יָכִיל לְאַשְׁגָּא לִיה שׁוּם נְבִיא וְחוּזָה אֶלָּא בְּשִׁכְיִנְתָּא, וְאִית אָדָם לְעִילָא מֵאָדָם, מִסְטָרָא דְחֻכְמָה, כְּ"ח מ"ה וְדַאי, וְאֲתַמַּר בֵּיה חֲכָם עָדִיף מִנְבִיא.

לְמֵי שֶׁהוּא אָדָם - נִרְאָה לוֹ בְּדַמּוּת אָדָם, לְמֵי שֶׁהוּא כְּשֶׁאֵר חַיּוֹת - נִרְאָה לוֹ בְּדַמּוּת חַיּוֹת הַכֶּסֶּא, לְכָל אֶחָד כְּפִי כְחוֹ, וְאֵל יִתְהַלֵּל הַמִּתְהַלֵּל הַשֶּׁכֶל אוֹתוֹ, אֶלָּא בְּשִׁכְיִנְתּוֹ, שֶׁלֹּא יָכוֹל לְהַשִּׁיג אוֹתוֹ שׁוּם נְבִיא וְחוּזָה אֶלָּא עִם הַשִּׁכְיָנָה, וְיֵשׁ אָדָם לְמַעְלָה מֵאָדָם מִצַּד שֶׁל חֻכְמָה, כְּ"ח מ"ה וְדַאי, וְנֶאֱמַר בּוֹ חֲכָם עָדִיף מִנְבִיא.

קָם רַבִּי שְׁמַעוֹן וְכִלְהוּ חַבְרִיא, וְאָמַר רַעִיא מְהִימְנָא, רַבּוֹן דְּכָל נְבִיאִיא, קוּם אֲתַעַר מִשְׁנַתְדָּ, דְּאֲנִתְ אִיהוּ בְּכָל נְבִיאִיא כְּגוּוֹנָא דְשִׁמְשָׁא, דְּסִיְהָרָא וְכַכְבִּיא מְנִיָּה נְהָרִין, וְלִית לּוֹן נְהוּרָא מִסְטָרָא אַחְרָא, וּבְזִמְנָא דְּאֲנִתְ אֲתַכְנִישַׁת מַעְלָמָא, אֲתַמַּר בְּהוֹן (אייוב ג ט) יַחֲשִׁכּוּ כַכְבֵּי נְשָׁפוֹ, קוּם אֲנְהִיר נְהוּרָךְ.

קָם רַבִּי שְׁמַעוֹן וְכָל הַחֲבָרִים וְאָמַר: רוּעָה הַנְּאָמֵן, רַבּוֹן שֶׁל כָּל הַנְּבִיאִים, קוּם הַתְּעוֹרֵר מִשְׁנַתְדָּ, שְׁאַתָּה הוּא בְּכָל הַנְּבִיאִים כְּמוֹ הַשֶּׁמֶשׁ, שֶׁהַלְבָּנָה וְהַכּוֹכָבִים מְאִירִים מִמֶּנּוּ, וְאִין לְהֵם אֹרֶךְ מִצַּד אַחַר, וּבְזִמְנָן שְׁאַתָּה נֶאֱסַפְתָּ מִן הָעוֹלָם, נֶאֱמַר בְּהֵם יַחֲשִׁכּוּ כַכְבֵּי נְשָׁפוֹ, קוּם הָאֵר אוּרָךְ.

דף לב ע"א

וְלֹא עוֹד, אֶלָּא בְּזִמְנָא דְּאֲנִתְ אֲתַכְנִישׁ מִן עֲלָמָא, בֵּיתָא דְּנְבוּאָה, דְּאֲתַמַּר בָּהּ (שם ט) לֹא כֵן עֲבָדִי מִשָּׁה בְּכָל בֵּיתִי נֶאֱמָן הוּא, אִיְהִי סְתִימָא, קוּם אֲפַתַּח לָהּ, דְּאִיְהִי בֵּיתָא עֲלָאָה גְּנִיזָא, דְּכָל גְּנִיזוֹן דְּלְעִילָא סְתִימִין דְּמִלְכָּא עֲלָאָה

תָּמון, וְאַנְתָּ הוּיֵת כָּבוֹן בֵּית, בֶּן דְּהֵהוּא בֵּיתָא, בֵּי"ת, ב' אִימָא (דף לב ע"א)
עֲלָא, י' חֲכָמָא אָבָא, ת' תַּפְאָרְת, בֶּן בֵּית דְּלַעִילָא, וְאַנְתָּ הוּיֵת בְּדִיּוֹקְנִיָּה,
דְּבַהֵהוּא בֵּית לָא הָוָה רְשׁוֹ לְנַבִּיא וְחוּזָה לְאַעֲלָא תָּמון אֲלָא בְּרְשׁוֹ, וְאַנְתָּ
הוּיֵת עָאל בְּלָא רְשׁוֹ, כְּבָרָא דְּמַלְכָא דְּלִית תָּמון תַּרְעָא סְתִימָא לִיה.

וְלָא עוּד, אֲלָא בְּזָמון שְׁאַתָּה נְאֻסְפַת מִן הָעוֹלָם, בֵּית הַנְּבוּאָה, שְׁנַאֲמַר
בָּה לָא כֹּן עֲבָדִי מֹשֶׁה בְּכָל בֵּיתִי נְאֻמִּין הוּא, הִיא סְתוּמָה, קוּם פְּתַח
אוֹתָה, שְׁהִיא בֵּית עֲלִיוֹן גְּנוּז, שְׁכַל הַגְּנָזִים שְׁלִמְעֵלָה סְתוּמִים, שְׁהַמְלִךְ
הָעֲלִיוֹן שָׁם, וְאַתָּה הִיִּית כָּבוֹן בֵּית, בְּנוֹ שֶׁל אוֹתוֹ הַבֵּית. בֵּי"ת, ב' הָאִם
הָעֲלִיוֹנָה, י' חֲכָמָה, אָבָא, ת' תַּפְאָרְת, בֶּן בֵּית שֶׁל מַעֲלָה, וְאַתָּה הִיִּית
בְּדִיּוֹקְנוֹ, שְׁבָאוֹתוֹ בֵּית לָא הִיִּיתָ רְשׁוֹת לְנַבִּיא וְחוּזָה לְהַפְּנִס לְשָׁם אֲלָא
בְּרְשׁוֹת, וְאַתָּה הִיִּית נִכְנָס בְּלִי רְשׁוֹת, כָּבוֹן הַמְלִךְ שְׁאִין שָׁם שְׁעַר
שְׁסִתוּם לוֹ.

וְלָא עוּד, אֲלָא דְּנַבִּיאֵי אַחְרָנִין, לָא הוּוּ עָאלִין לְמַחְמִי לְמַלְכָא, אֲלָא
בְּשַׁעֲתִין יְדִיעָאן, וּבִיּוּמִין יְדִיעָאן, כְּגוּוֹנָא דְּאַשְׁכְּחָנָא בְּאַהֲרֹן דְּהָוָה עֲלָאָה
מִכְּלָהוּ, דְּאַתְמַר בִּיה (ויקרא טז ב) וְאֵל יָבֵא בְּכָל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ, אֲלָא בְּזֹאת
יָבֵא אַהֲרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ, כָּל שָׁבוֹן אַחְרָנִין, וְאַנְתָּ בְּכָל שַׁעֲתָא וְשַׁעֲתָא, וּבְכָל
יוֹמָא דְּאַנְתָּ בְּעִי הוּיֵת עֵייל לְמַחְזִי לְמַלְכָא.

וְלָא עוּד, אֲלָא שְׁנַבִּיאֵים אַחְרִים לָא הָיוּ נִכְנָסִים לְרֹאוֹת אֶת הַמְּלִךְ
אֲלָא בְּשַׁעֲוֹת יְדוּעוֹת, וּבִיּוּמִים יְדוּעִים, כְּמוֹ שְׁמַצְאָנוּ בְּאַהֲרֹן שְׁהִיָּה
עֲלִיוֹן מִכְּלָם, שְׁנַאֲמַר בּוֹ וְאֵל יָבֵא בְּכָל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ, אֲלָא בְּזֹאת יָבֵא
אַהֲרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ, כָּל שָׁבוֹן אַחְרִים, וְאַתָּה בְּכָל שַׁעֲה וְשַׁעֲה וּבְכָל יוֹם
שְׁהִיִּית רוּצָה, הִיִּית נִכְנָס לְרֹאוֹת אֶת הַמְּלִךְ.

וְלָא עוּד, אֲלָא כָּל נַבִּיאֵי, הוּוּ חֲזִיִּין נְבוּאָה דְּלָהוֹן בְּאַבְרִין דְּמַלְכָא, כָּל חַד
וְחַד בְּאַבְר יְדִיעָא וְלָא יְתִיר, מְנַהוֹן בְּרִישָׁא דְּמַלְכָא, מְנַהוֹן בְּנִימִין דְּרִישָׁא,
דְּאַנוֹן כְּכַבִּיא וּמַזְלִי דְּלִית לוֹן חוּשְׁבָנָא, מְנַהוֹן בְּעֵינִין, מְנַהוֹן בְּאוּדְנִין,
מְנַהוֹן בְּאַנְפִּין, מְנַהוֹן בְּחוּטְמָא, מְנַהוֹן בְּפוּמָא מְנַהוֹן בְּצוּאָר, מְנַהוֹן בְּגִידִים,
מְנַהוֹן בְּקוּמָה דְּאַיהוּ גּוּפָא, מְנַהוֹן בְּשׁוּקִין, מְנַהוֹן בְּאוֹת בְּרִית, מְנַהוֹן
בְּלְבוּשֵׁין דְּמַלְכָא, דְּלָא הָוָה לוֹן רְשׁוֹ לְאַסְתַּכְּלָא יְתִיר.

וְלָא עוּד, אֲלָא כָּל הַנְּבִיאִים הָיוּ רוֹאִים אֶת נְבוּאָתָם בְּאִיבְרֵי הַמְּלִךְ,
כָּל אֶחָד וְאֶחָד בְּאִיבְר יְדוּע וְלָא יוֹתֵר. מֵהֶם בְּרִישָׁא הַמְּלִךְ, מֵהֶם
בְּנִימִים שֶׁל הָרֵאשׁ, שְׁהֶם כּוֹכְבִים וּמַזְלוֹת שְׁאִין לָהֶם חֲשֻׁבוֹן, מֵהֶם
בְּעֵינִים, מֵהֶם בְּאַזְנַיִם, מֵהֶם בְּפָנִים, מֵהֶם בְּחוּטָם, מֵהֶם בְּפִה, מֵהֶם

בְּצוּאָר, מֵהֶם בְּיָדַיִם, מֵהֶם בְּקוֹמָה שֶׁהוּא הַגּוֹף, מֵהֶם בְּשׁוֹקַיִם, מֵהֶם בְּאוֹת בְּרִית, מֵהֶם בְּלְבוּשֵׁי הַמְּלָךְ, שֶׁלֹּא הִיָּתָה לָהֶם רְשׁוּת לְהִסְתַּכֵּל יוֹתֵר.

אָבֶל מֹשֶׁה בְּכָל אֶבֶר, וּבְכָל אֶתֶר הָיָה מְשִׁיג נְבוּאָה דִּילִיָּה, וּבְכָל אֶבֶר וְאֶבֶר אֵיחִי הָיָה נִחְתָּא לְגַבִּיָּה, מַה דְּלֹא הָיָה הִכִּי לְשֹׁאֵר כָּל נְבִיאִיא, דְּכָל חַד סְלִיק לְאֶבֶר דִּילִיָּה, דְּנִשְׁמַתִּיהָ הָיָה אֲצִילוֹת מֵהוּא אֶבֶר, וְהוּא אֶבֶר הָיָה לִיָּה אָבוּי.

אָבֶל מֹשֶׁה, בְּכָל אֶיבֶר וּבְכָל מְקוֹם הָיָה מְשִׁיג נְבוּאָתוֹ, וּבְכָל אֶיבֶר וְאֶיבֶר הִיא הִיָּתָה יוֹרְדָת אֱלִיוֹ, מַה שֶׁלֹּא הָיָה כֶּף לְשֹׁאֵר כָּל הַנְּבִיאִיאִים, שֶׁכָּל אֶחָד עוֹלָה לְאֶיבֶר שְׁלוֹ, וְנִשְׁמַתוֹ הִיָּתָה אֲצִילוֹת מֵאוֹתוֹ הָאֶיבֶר, וְאוֹתוֹ הָאֶיבֶר הָיָה לוֹ אָבוּי.

וּבְרִתָּא דְּמִלְכָּא אֵיחִי הִיכְלָא דְּכָל אֶבֶר וְאֶבֶר, מְצוּה דְּכָל אֶבֶר וְאֶבֶר, אַדְנִיִּי אֵיחִי כְּחֻשְׁבֹן הִיכְלָל, וּבְגִין דָּא אֲתַמַּר (תהלים נא יז) אַדְנִיִּי שְׁפַתִּי תִפְתַּח, יְהוּיָה אֵיחִי בְּכָל אֶבֶר וְאֶבֶר, אַדְנִיִּי הִיכְלָל, יְהוּיָה בְּכָל אֶבֶר וְאֶבֶר וְאֵיחִי נְבוּאָה דְּכָל אֶבֶר וְאֶבֶר, מְרָאָה דְּכָל אֶבֶר וְאֶבֶר אֲתַקְרִי, וְכָל אֶבֶר וְאֶבֶר אֵיחִי לִיָּה סְפִירָה יְדִיעָא, הִיכְלָל דְּכָלֵהוּ שְׁכִינְתָּא תִתְאַה אַדְנִיִּי, וְכַמָּה מְמַנָּן נְטוּרֵי תְרַעִין אֵינּוֹן לְהִיכְלָא, דְּלֹא יַעֲלוּן תַּמָּן נְבִיאִיא אֱלֹא בְרִשׁוּי.

וּבֵת הַמְּלָךְ הִיא הִיכְלָל שֶׁל כָּל אֶיבֶר וְאֶיבֶר, הַמְצוּה שֶׁל כָּל אֶיבֶר וְאֶיבֶר, אַדְנִיִּי הוּא כְּחֻשְׁבֹן הִיכְלָל, וּמִשׁוּם זֶה נֶאֱמַר אַדְנִיִּי שְׁפַתִּי תִפְתַּח, יְהוּיָה הוּא בְּכָל אֶיבֶר וְאֶיבֶר, אַדְנִיִּי הִיכְלָל, יְהוּיָה בְּכָל אֶיבֶר וְאֶיבֶר, וְהִיא נְבוּאָה שֶׁל כָּל אֶיבֶר וְאֶיבֶר, הַמְרָאָה שֶׁל כָּל אֶיבֶר וְאֶיבֶר נְקָרָא, וְלְכָל אֶיבֶר וְאֶיבֶר יֵשׁ לוֹ סְפִירָה יְדוּעָה, הִיכְלָל שֶׁל כְּלָם, שְׁכִינָה הַתְּחַתּוּנָה אַדְנִיִּי, וְכַמָּה מְמַנָּים שׁוּמְרֵי שְׁעָרִים הֵם לְהִיכְלָל שֶׁלֹּא יִכְנָסוּ שָׁם נְבִיאִיאִים אֱלֹא בְרִשׁוּת.

קוּם רַעֲיָא מְהִימְנָא, קוּם אֲפַתַח הִיכְלָא, דְּהָא כַּמָּה מְאִרֵי דְּנְבוּאָה אֵינּוֹן דְּפַקִּין לְתַרְעִין דְּהִיכְלָא, וְאֲמַרִין אַדְנִיִּי שְׁפַתִּי תִפְתַּח, וְאֵיחִי סְתִימָא לְגַבִּיָּהוּ, עַד דְּאֲנֵת תִּיתִי תַמָּן אֵיחִי לֹא אֲתַפְתַּחַת, לְמִלְכָּא דְּהוּוּ צְרִיכִין לִיָּה עֲבָדוּי וְאֲפַרְכְּסוּי וּמְמַנָּן וְשִׁלְטָנֵי אַרְעָא לְמַחְזֵי עֲמִיָּה, כָּל חַד כְּפּוּם צְרִיכִין, וְכָל חַד כְּפּוּם שִׁלְטָנוּתִיָּה, וְכָל חַד כְּפּוּם עֶסְקוּי, מַה עֲבַד מְלְכָא, שׁוּי כְלָא בִידָא דְּמִטְרוּנִיתָא, וְאֲמַר כָּל מָאן דְּבָעֵי לְמִשְׁאַל שְׁאַלְתוּי, יִיתִי

לְמִטְרוֹנִיתָא, דְּאִיהִי בֵּית דִּילִי בֵּית יי, הֵיכַל דִּילִי, וְהֵאֵי אִיהוּ (ירמיה ט כג) אַל יתְהַלֵּל הַמִּתְהַלֵּל הַשֶּׁכֶּל וְיִדְוֹעַ אוֹתִי, כִּי אִם בְּזֹאת.

קוּם רוּעָה הַנְּאֻמָּן, קוּם פִּתַח הַהֵיכַל, שְׁהֲרִי כְּמָה בְּעָלִי נְבוּאָה הֵם דּוֹפְקִים עַל הַשְּׁעָרִים שֶׁל הַהֵיכַל, וְאוֹמְרִים אֲדַנִּי שְׁפַתִּי תִפְתָּח, וְהִיא סְתוּמָה אֲלֵיהֶם, עַד שְׁאַתָּה תָּבֵא לְשֵׁם הַיָּם לֹא נִפְתַּחְתָּ. לְמַלְךְ שְׁהִיּוּ צְרִיכִים אוֹתוֹ עֲבָדָיו וְהַשְּׂרָרִים וְהַמְּמַנִּים וְשְׁלִיטֵי הָאָרֶץ לְהַרְאוֹת עִמּוֹ, כָּל אֶחָד כְּפִי צָרְכּוֹ, וְכָל אֶחָד כְּפִי שְׁלֹטוֹנוֹ, וְכָל אֶחָד כְּפִי עֶסְקוֹ. מָה עֲשֵׂה הַמְּלָךְ? שֵׁם אֶת הַכֹּל בְּיַדִּי הַגְּבִירָה, וְאָמַר, כָּל מִי שְׁרוּצָה לְבַקֵּשׁ בְּקִשְׁתּוֹ, יָבֵא לְגַבִּירָה שֶׁהִיא הַבַּיִת שְׁלִי, הַבַּיִת שֶׁל יי, הַהֵיכַל שְׁלִי. וְזֶהוּ אַל יתְהַלֵּל הַמִּתְהַלֵּל הַשֶּׁכֶּל וְיִדְוֹעַ אוֹתִי, כִּי אִם בְּזֹאת.

בְּהֵוֹא זְמַנָּא דְּדָפְקִין כְּלָהוּ לְפִתְחָא, דְּתַמָּן סַגְרוּיָן דְּסַגִּיר, וְתַמָּן פִּתְחוּיָן דְּפִתַח, מִיָּד יִיְתִי רַעֲיָא מְהִימְנָא, וְיִימָא אֲדַנִּי שְׁפַתִּי תִפְתָּח, קַמִּיָּץ פִּתְיָח, דָּא סַגִּיר וְדָא פִּתַח, תַּרְיִן שְׁפֹוֹן (נִיָּא שְׁבֵא) שְׁעָרֵי צְדָק, עֲלִייהוּ אֲתַמַּר (שֵׁם קִיח טו) פִּתְחוּ לִי שְׁעָרֵי צְדָק.

בְּאוֹתוֹ זְמַן כְּלָם דּוֹפְקִים לְפִתַח, שְׁשֵׁם סַגְרוּיָן שְׁסוּגְר, וְשֵׁם פִּתְחוּיָן שְׁפּוֹתַח. מִיָּד יָבֵא רוּעָה הַנְּאֻמָּן וְיֹאמַר, אֲדַנִּי שְׁפַתִּי תִפְתָּח, קַמִּיָּץ פִּתְיָח, זֶה סוּגְר וְזֶה פּוֹתַח, שְׁתֵּי שְׁפִתִּים (שְׁבֵא) שְׁעָרֵי צְדָק, עֲלֵיהֶם נְאֻמַּר פִּתְחוּ לִי שְׁעָרֵי צְדָק.

דף לב ע"ב

מְלַגְאוּ אִיהִי סְגוּלְתֵיָא, סְגוּיָל אִיהוּ בְּעֵלָה, וְאִיהִי סְגוּלְתֵיָא, עֶטְרָה עַל רִישֵׁיהּ, חֲלִיִּים עֲלֵיהּ אֲתַמַּר (שֵׁם) אָבוּא בְּסֵם אוֹדָה יִיָּהּ, אָבוּיָא אִיהִי עֶשֶׂר, דְּאִיהִי נְקוּדַת חֲלִיִּים, וְיָבִיָּהּ (דף לב ע"ב) אוֹדָה יִיָּהּ דְּאִיהוּ כְּתָר עַל כְּלָהוּ, זֶה דָּא צְרִי, וְאִינוּן תַּרְיִ סְמִכֵי קְשׁוּט, צְדִיקִים יָבֵאוּ בּוֹ (תַּהֲלִים קח כ), דָּא צְדִיק דְּאִיהוּ אוֹת בְּרִית, בְּתַרְוִיָּהּ, אִיהוּ חִירִיק תַּחֲוֹת צְרִיָּי, וְאִיהוּ שׁוּרִיק, קְשׁוּרָא דְּתַרְוִיָּהּ, וּבְגִין דָּא אוֹדָה כִּי עֲנִיתַנִּי וְתַהִי לִי לִישׁוּעָה (שֵׁם כא), דָּא שְׁכִינְתָּא, דְּאִיהִי מְסֻטְרָא דְּצְדִיק שׁוּרִיק לְגַבִּי בְּעֵלָה, קְשׁוּרָא דִּילֵיהּ.

מִבְּפָנִים הִיא סְגוּלְתֵיָא, סְגוּיָל, הוּא בְּעֵלָה, וְהִיא סְגוּלְתֵיָא עֶטְרָה עַל רִאשׁוֹ, חֲלִיִּים, עֲלִיוּ נְאֻמַּר אָבוּא בְּסֵם אוֹדָה יָהּ, אָבוּיָא הִיא עֶשֶׂר, שֶׁהִיא נְקוּדַת חֲלִיִּים, וְבוֹ אוֹדָה יִיָּהּ, שֶׁהוּא כְּתָר עַל כְּלָם, זֶה - זֶה צְרִי, וְהֵם שְׁנֵי עִמּוּדֵי אֲמַת. צְדִיקִים יָבֵאוּ בּוֹ, זֶה צְדִיק שֶׁהוּא אוֹת בְּרִית

בְּשִׁנְיָהֶם, הוּא חִירִיק תַּחַת צְרִיִי, וְהוּא שׁוּרִיק, הַקָּשֶׁר שֶׁל שְׁנֵיהֶם, וּמְשׁוּם זֶה אוֹדֵךְ כִּי עֲנִיתָנִי וַתְּהִי לִי לִישׁוּעָה, זוֹ שְׁכִינָה, שֶׁהִיא מְצֻדָּה שֶׁל הַצְּדִיק, שׁוּרִיק אֶל בְּעֵלָה, הַקָּשֶׁר שֶׁלוֹ.

וְאִיהִי חִירִיק תַּחַת צְרִיִי, תְּרִי סְמִכֵי קְשׁוּט, וְאִיהוּ סְגוּיִל תַּחַת תְּרִין דְּרוּעִין, וְאִיהִי חִלִּים לְעֵילָא בְּכַתֵּר, וּבְגִין דָּא אָבֹן מְאָסוּ הַבּוֹנִים הֵיטָה לְרֵאשׁ פְּנֵה (שם), כִּלְהוּ אָמְרִין מֵאֵת יְיָ הֵיטָה זֹאת הִיא נְפִלְאֵת בְּעִינֵינוּ (שם), בְּזִמְנָא דְאִיהִי לְרֵאשׁ פְּנֵה אֲתַקְרִיאַת רִישָׁא, וְעֵלָה אֲתַמַּר (שיר ז ו) רֵאשִׁיךְ עֲלִיד כְּכַרְמֶל.

וְהִיא חִירִיק תַּחַת צְרִיִי, שְׁנֵי עֲמוּדֵי אֲמַת, וְהוּא סְגוּיִל תַּחַת שְׁתֵּי זְרוּעוֹת, וְהִיא חִלִּים לְמַעְלָה בְּכַתֵּר, וּמְשׁוּם זֶה אָבֹן מְאָסוּ הַבּוֹנִים הֵיטָה לְרֵאשׁ פְּנֵה, כִּלְהוּ אָמְרִים מֵאֵת יְהוּ"ה הֵיטָה זֹאת הִיא נְפִלְאֵת בְּעִינֵינוּ, בְּזִמְן שֶׁהִיא לְרֵאשׁ פְּנֵה נְקֵרַאת רֵאשׁ, וְעֵלָה נְאָמַר רֵאשִׁיךְ עֲלִיד כְּכַרְמֶל.

כַּד סְלִיקַת לְגַבֵּי מְלָכָא, כְּמָה מְלָאכִין וְכְמָה נְשַׁמְתִּין סְלִקִין עִמָּה, דְאֲנוּן נִימִין דִּילָהּ, דְתַלְיִין מִינָה כְּעַנְבִין בְּאֲתַכְלָא, וְכְמָה מְלָאכִין וְנְשַׁמְתִּין נְהָרִין קְדַמָּהָ דְאֲתַקְרִיאֵוּ עֵינֵי יְיָ, וְעֵלְיָהּ אֲתַמַּר (איוב לד כא) כִּי עֵינָיו עַל דְרָכֵי אִישׁ, וְכְמָה פְּקוּדֵין סְלִקִין קְדַמָּהָ, דְאֲתַקְרִיאַת בְּכִלְהוּ מְצוֹת יְיָ בְּרָה מְאִירַת עֵינָים (תהלים יט ט).

כְּשֶׁעוֹלָה לְמַלְךְ, כְּמָה מְלָאכִים וְכְמָה נְשַׁמּוֹת עוֹלִים עִמָּה, שְׁהֶם הַנִּימִים שְׁלָה, שְׁתַּלּוּיִים מְמַנָּה כְּמוֹ עַנְבִים בְּאֲשַׁפּוֹל, וְכְמָה מְלָאכִים וְנְשַׁמּוֹת מְאִירִים לְפָנֶיהָ, שְׁנַקְרָאִים עֵינֵי יְהוּ"ה, וְעֵלְיָהּ נְאָמַר כִּי עֵינָיו עַל דְרָכֵי אִישׁ, וְכְמָה מְצוֹת עוֹלוֹת לְפָנֶיהָ, שְׁנַקְרָאֵת בְּכִלְהוּ מְצוֹת יְהוּ"ה בְּרָה מְאִירַת עֵינָים.

וְכְמָה מְלָאכִין סְלִקִין עִמָּה, דְאֲתַקְרִיאֵוּ אֲזִינֵי יְיָ, דְמְמַנֵּן עַל קָלִין דְצְלוֹתֵינוּ, וְעַל שִׁיחַת בְּנֵי הָאָדָם, לְמִשְׁמַע צְלוֹתֵינוּ, וְכְמָה מְלָאכִין סְלִקִין עִמָּה דְאֲתַקְרִיאֵוּ פְּנֵי יְיָ, דְאֲתַמַּר בְּהוֹן (יחזקאל א ו) וְדַמּוֹת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם וְגוֹמַר, נְהָרִין בְּכְמָה גּוֹוִנִין, וְכְמָה מְלָאכִין סְלִקִין עִמָּה דְאֲתַקְרִיאֵוּ רוּחִין וְאֲשִׁין, דְאֲתַמַּר בְּהוֹן (תהלים קד ד) עוֹשֶׂה מְלָאכִין רוּחוֹת מְשַׁרְתֵּינוּ אֵשׁ לְהֵט, דְמְמַנֵּן עַל רִיחָא וְתַנְנָא דְקַרְבָּנֵינוּ, וְאִינוּן מְאִירֵי דְחוּטְמָא.

וְכַמָּה מְלֹאכִים עוֹלִים עִמָּה, שְׁנִקְרָאוּ אֲזַנֵי יְהוּ"ה, שְׁמִמְנִים עַל קוֹלוֹת
הַתְּפִלוֹת וְעַל שִׁיחַת בְּנֵי אָדָם, לְשִׁמְעַת הַתְּפִלוֹת, וְכַמָּה מְלֹאכִים עוֹלִים
עִמָּה, שְׁנִקְרָאִים פְּנֵי יְהוּ"ה, שְׁנֹאמְרֵם בְּהֵם וּדְמוֹת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם
וְגוֹמֵר, מְאִירִים בְּכַמָּה גּוֹנִים, וְכַמָּה מְלֹאכִים עוֹלִים עִמָּה שְׁנִקְרָאוּ
רוּחוֹת וְאִשִּׁים, שְׁנֹאמְרֵם בְּהֵם עוֹשֶׂה מְלֹאכֵי רוּחוֹת מְשַׁרְתָּיו אֵשׁ לֵהֵט,
שְׁמִמְנִים עַל רֵיחַ וְעֵשֶׂן הַקְּרִבָּנוֹת, וְהֵם בְּעֲלֵי הַחֹטֵם.

וְכַמָּה מְאִירֵי דְקִלְיוֹ וְדַבּוּרֵי דְפִימָא סְלִקִין עִמָּה, דְאִתְמַר בְּהוֹן (קִהֲלַת י ב) כִּי
עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיד אֶת הַקּוֹל וּבַעַל כְּנָפַיִם יִגִּיד דְבָר, וְכַמָּה מְאִירֵי דְצוּאֵרֵי
סְלִקִין עִמָּה, דְתַמּוֹן קָנָה וּשְׁט, דְמִמְנוֹן עַל קְרִבְנֵי וּצְלוֹתֵינוּ, דְאִתְמַר בְּהוֹן
(בַּמִּדְבָּר כ ח ב) אֶת קְרִבְנֵי לַחֲמֵי לְאִשִּׁי, וְאֵלֶיךָ אִתְקַרְיָאוּ אִשִּׁי"ם, וְכַמָּה מְלֹאכֵי
סְלִקִין עִמָּה דְאִתְקַרְיָאוּ מְאִירֵי דִידֵינוּ, דְאִתְמַר בְּהוֹן (יחזקאל א ח) וַיְדִי אָדָם
מִתַּחַת כְּנָפֵיהֶם, וְכַמָּה מְאִירֵי דְגוּפָא סְלִקִין עִמָּה דְאִתְמַר בְּהוֹן (דְנִיאל י ו)
וּגְוִיתוֹ כְּתִרְשִׁישׁ, וְכַמָּה מְאִירֵי דְבְרִית סְלִקִין עִמָּה דְאִתְמַר בְּהוֹן (יחזקאל א
כח) כְּמִרְאֵה הַקֶּשֶׁת, וְאֲנוּן מְאִירֵי דְאוֹתוֹת, וְכַמָּה מְאִירֵי דְרַגְלֵי סְלִקִין עִמָּה
דְאִתְמַר בְּהוֹן (שם) וְרַגְלֵיהֶם רָגַל יִשְׂרָאֵל.

וְכַמָּה בְּעֲלֵי קוֹלוֹת וְדַבּוּרֵי שֶׁל הַפֶּה עוֹלִים עִמָּה, שְׁנֹאמְרֵם בְּהֵם כִּי עוֹף
הַשָּׁמַיִם יוֹלִיד אֶת הַקּוֹל וּבַעַל כְּנָפַיִם יִגִּיד דְבָר, וְכַמָּה בְּעֲלֵי צוּאֵרֵי
עוֹלִים עִמָּה, שְׁשֵׁם קָנָה וּשְׁט, שְׁמִמְנִים עַל קְרִבְנֵי וּתְפִלוֹת, שְׁנֹאמְרֵם
בְּהֵם אֶת קְרִבְנֵי לַחֲמֵי לְאִשִּׁי, וְאֵלֶיךָ נִקְרָאוּ אִשִּׁי"ם, וְכַמָּה מְלֹאכִים
עוֹלִים עִמָּה, שְׁנִקְרָאִים בְּעֲלֵי יְדֵים, שְׁנֹאמְרֵם בְּהֵם וַיְדִי אָדָם מִתַּחַת
כְּנָפֵיהֶם, וְכַמָּה בְּעֲלֵי גוֹף עוֹלִים עִמָּה, שְׁנֹאמְרֵם בְּהֵם וּגְוִיתוֹ כְּתִרְשִׁישׁ,
וְכַמָּה בְּעֲלֵי בְרִית עוֹלִים עִמָּה, שְׁנֹאמְרֵם בְּהֵם כְּמִרְאֵה הַקֶּשֶׁת, וְהֵם בְּעֲלֵי
אוֹתוֹת, וְכַמָּה בְּעֲלֵי רַגְלֵי עוֹלִים עִמָּה, שְׁנֹאמְרֵם בְּהֵם וְרַגְלֵיהֶם רָגַל
יִשְׂרָאֵל.

וְכַד אִיהוּ בְּהִיכְלָהָא, כְּלָהוּ נְבִיאֵי סְלִקִין תַּמּוֹן, וְדִפְקִין לְתַרְעָא וְאִמְרִין
אֲדַנִּי שְׁפִתֵי תַפְתַּח (תְּהִלִּים נ א יז), תַּלְתָּ קְדָמָאִין דְצְלוֹתָא אִינוּן מְסֻדְרִין
שְׂאֵלְתִין עַל נַפְשָׁא, לְאֵעֲלָא בְּהוֹן קְדָם עֲלֵת הָעֲלוֹת, דְתַמּוֹן חִי נַפְשָׁא,
אִמְצָעִיּוֹת מִמְנוֹן עַל שְׂאֵלְתִין לְמִשְׁאַל בְּעוֹתָהוֹן עַל צְרִכֵי גוּפָא, תַּלְתָּ בְּתַרְאִין
מְקַבְּלִין תִּיּוּבְתָא דְכָל שְׂאֵלְתִין מִן מְלָכָא.

וְכַשְׁהוּא בְּהִיכְלָהָא, כָּל הַנְּבִיאִים עוֹלִים שָׁם, וְדוֹפְקִים בְּשַׁעַר, וְאִמְרִים
אֲדַנִּי שְׁפִתֵי תַפְתַּח. שְׁלֶשֶׁת הָרְאִשׁוֹנִים שֶׁל הַתְּפִלָּה הֵם מְסֻדְרִים
בְּקִשׁוֹת עַל הַנַּפְשׁ, לְהַכְנִס בְּהֵם לְפָנֵי עֲלֵת הָעֲלוֹת, שְׁשֵׁם חִי הַנַּפְשׁ.

הַאֲמָצְעִיּוֹת מְמַנּוֹת עַל שְׁאֵלוֹת לְבַקֵּשׁ בְּקִשׁוֹתֵיהֶם עַל צָרְכֵי הַגּוֹף.
שְׁלֶשֶׁת הָאֲחֵרוֹנוֹת מְקַבְּלִים תְּשׁוּבָה שֶׁל כָּל הַשְּׁאֵלוֹת מִן הַמְּלֶךְ.

וְלַעֲלֹא מְכַלְהוּ יָד כּוֹתֶבֶת, וְלַתַּתָּא מְכַלְהוּ יָד חוֹתֶמֶת, הַדָּא הוּא דְכְּתִיב
(איוב לו ז) וּבִיד כָּל אָדָם יַחְתּוֹם, יָד כּוֹתֶבֶת אֲוֵרִייתָא דְבְּכַתְבַּ דְּאִיהִי לִימִינָא,
יָד חוֹתֶמֶת אֲוֵרִייתָא דְבַעַל פֶּה דְּאִיהִי לְשִׁמְאַלָּא, אֲוֵרִייתָא דְבְּכַתְבַּ דְּאִיהִי
לִימִינָא עֲלִיהִי אֲתַמְר (שמות יד ח) וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יוֹצְאִים בְּיַד רַמָּה, וְדָא עֲמוּדָא
דְּאֲמָצְעִיתָא, דְּאִיהוּ אֲוֵרִייתָא דְּאֲתִייהִיב מִימִינָא דְּתַמּוֹן חֲכָמָה.

וּמַעַל בְּלָם יָד כּוֹתֶבֶת, וּמַתַּחַת בְּלָם יָד חוֹתֶמֶת. זֶהוּ שְׁכָתוּב וּבִיד כָּל
אָדָם יַחְתּוֹם, יָד כּוֹתֶבֶת תּוֹרָה שְׁבַכְתָּב שְׁהִיא לְיָמִין, יָד חוֹתֶמֶת תּוֹרָה
שְׁבַעַל פֶּה שְׁהִיא לְשִׁמְאַל. תּוֹרָה שְׁבַכְתָּב הִיא לְיָמִין, עָלִיו נֶאֱמַר וּבְנֵי
יִשְׂרָאֵל יוֹצְאִים בְּיַד רַמָּה, וְזֶה הָעֲמוּד הָאֲמָצְעִי, שְׁהוּא תּוֹרָה שְׁנַתְנָה
מִיָּמִין, שְׁשֵׁם חֲכָמָה.

דף לג ע"א

אֲוֵרִייתָא דְבַעַל פֶּה דְּתַמּוֹן שְׁכִינְתָּא תַּתְּאָה, פֶּה אֲתַקְרִיאַת מִסְטָרָא דְּצַדִּיק,
דְּהַכִּי סְלִיק פִּיָּה לְחוּשְׁבֹן מִיִּלְיָה, דְּאִיהוּ כָּל פֶּה, וּבְגִין דָּא (איוב לו ז) וּבִיד כָּל
אָדָם יַחְתּוֹם, וְאִיהִי לְשִׁמְאַלָּא, דְּתַמּוֹן אִיהִי אִימָא עֲלָאָה, דְּאֲתַמְר בֵּה
חֲתַמְנוּ לְחַיִּים, וְצַדִּיק עַל שְׁמָה אֲתַקְרִי סֵפֶר חַיִּים. (דף לג ע"א) כְּמָה דְּאֲמַרִּין
וּבְסֵפֶר חַיִּים וְגוֹמֵר, הָא אֲתַפְתַּחַת הֵיכְלָא, הָא קָא אֲתַיִן נְבִיאִיָּא מְאָרִי
דְּרַגְלִין דְּקָא דְּפָקִין לְתַרְעָא, וְאֲמַרִּין לְהַהוּא דְּסָגִיר הֵיכְלָא, סַגְרוּיִן
וְאֲתַקְרִי אֲדַנְיִי שְׁמִיהִי כְּשֵׁם רַבִּיהִי, אֲמַרִּין לִיהִי אֲדַנְיִי שְׁפַתִּי תַּפְתַּח, אֲפַתַּח
תַּרְעִין דְּהֵיכְלָא, בְּהַהוּא זְמַנָּא עָאֲלִין נְטוּרִי תַרְעָא לְמַלְכָּא, וְאֲמַרִּי לִיהִי,
רַבּוֹן עֲלִמִּין הָא מְאָרִי דְּרַגְלִין קָא דְּפָקִין לְתַרְעָא, דְּאִינוּן שְׁלוּחֵי מְצוּהָ,
דְּקִימִין בְּעַמִּידָה דְּצְלוּתָא קְדָמָךְ.

תּוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה, שְׁשֵׁם שְׁכִינָה תַּחְתּוֹנָה, נִקְרֵאת פֶּה מִצַּד הַצַּדִּיק, שְׁכָדָּ
עוֹלָה פִּיָּה לְחוּשְׁבֹן מִיִּלְיָה, שְׁהוּא כָּל פֶּה, וּמִשּׁוּם זֶה וּבִיד כָּל אָדָם
יַחְתּוֹם, וְהִיא לְשִׁמְאַל, שְׁשֵׁם הִיא הָאֵם הָעֲלִיוֹנָה, שְׁנֶאֱמַר בֵּה חֲתַמְנוּ
לְחַיִּים, וְצַדִּיק עַל שְׁמָה נִקְרֵא סֵפֶר חַיִּים, כְּמוֹ שְׁאֲמַרְנוּ וּבְסֵפֶר חַיִּים
וְגוֹמֵר. הָרִי נִפְתַּח הֵיכְלָא, וְהָרִי בָּאִים הַנְּבִיאִים בְּעֲלֵי הַרְגְלִים
שְׁדוּפְקִים בְּשַׁעַר, וְאֲמַרִּים לְאוֹתוֹ שְׁסוּגֵר הֵיכְלָא, סַגְרוּיִן, וְנִקְרֵא
אֲדַנְיִי, שְׁמוֹ כְּשֵׁם רַבּוֹ, אֲמַרִּים לוֹ, אֲדַנְיִי שְׁפַתִּי תַּפְתַּח, פְּתַח שְׁעָרֵי
הֵיכְלָא. בְּאוֹתוֹ זְמַן נִכְנְסִים שׁוּמְרֵי הַשַּׁעַר לְמַלְכָּךְ, וְאֲמַרִּים לוֹ, רַבּוֹן

העולמים, הרי בעלי הרגלים דופקים בשער, שהם שלוחי מצוה, שעומדים בעמידה של תפלה לפניך.

בהוא זמנא יתב לון רשו לאעלא, מטרוניתא דאיהי מצוה דמלכא אפטרופוסא דכל פקודין, אוליפת זכו קדם מלכא בגינייהו, וימא ליה רבון עלמא, הא אליו דקיימין קדמך בצלותין, צריך למיהב לון שאלתין דלהון, בהוא זמנא קלא נפיק לגבי מארי דרגליו, ואמר (יחזקאל ב א) בן אדם עמוד על רגליך ואדבר אותך, מליל עמי מה שאלתך באמצעיות דצלותין, ונתן לך בבתראין, מטרוניתא קבלת שאלתוי, וצריך למיהב תלת פסיעאן לאחורא, דלא יתחזר כתפוי לגבי מלכא, אליו נפקין וסגרוין סגר תרעא אבתרייהו.

באותו זמן נותן להם רשות להפגס, הגבירה שהיא מצות המלך, האפטרופוס של כל המצוות, מלמדת זכות לפני המלך בשבילם, ותאמר לו: רבון העולם, הרי אלו שעומדים לפניך בתפלות, צריך לתת להם את בקשותיהם. באותו זמן יוצא קול אל בעלי הרגלים, ואומר: בן אדם, עמד על רגליך ואדבר אותך, דבר עמי מה שאלתך באמצעיות של התפלות, ונתן לך באחרונות. הגבירה מקבלת את בקשותיו, וצריך לשוב שלש פסיעות לאחור, שלא יחזיר כתפיו אל המלך. אלו יוצאים, וסגרוין סגר את השער אחריהם.

הא מארי דאותות קא דפקין לפתחא, ואמרין אדניי שפתי תפתח, תפתח דא פתחוין, ואלין אינון מארי דחיי ברקאן דצלותא, מסטרא דחיי עלמין, דמיחדין לקודשא בריך הוא ושכינתיה תמן, דצדיק תשיעאה איהו מעילא לתתא ומתתא לעילא, תשע נקודין תשע טעמי, ועלייהו אתמר (בראשית א יז) ויתן אותם אלהיים ברקיע השמים, ודא צדיק דביה כל נקודין, להאיר על הארץ דא שכינתא, דאיהי כלילא מכל אתוון.

והרי בעלי האותות דופקים בפתח, ואומרים אדניי שפתי תפתח. תפתח זה פתחוין, ואלו הם בעלי שמונה עשרה ברכות של התפלה, מצד של חיי העולמים שמיוחדים את הקדוש ברוך הוא ושכינתו שם, שהצדיק הוא תשיעי ממעלה למטה וממטה למעלה, תשע נקודות, תשעה טעמים, ועליהם נאמר ויתן אותם אלהיים ברקיע השמים, וזה צדיק שבו כל הנקודות. להאיר על הארץ, זו שכינה, שהיא כלולה מכל האותיות.

מִיַּד מְאִירֵי שְׁאֵלֹתַיִן דְּפָקִין לְתַרְעָא, כַּמָּה נְטוּרֵי תַרְעָא עָאֲלִין קָדָם מְלָכָא,
וַיִּמְרוּן רַבּוֹן עֲלֵמָא, הָא מְאִירֵי צְדִיקָא מְאִירֵי דְצִלוֹתַיִן דְּמִבְרַכִּין לָךְ בְּחַיֵּי
בְּרַכָּא, בְּעוֹן לְאֵעֲלֵא קַמָּךְ, מִיַּד מְנִי לְמִפְתַּח לּוֹן, וּלְמַהֲב שְׁאֵלֹתוֹי, וְאֵלִין
אֵינוֹן מְאִירֵי דְאוֹתוֹת, מְסֻטְרָא דְאֵלִין דְּאֲתַמַּר בְּהוֹן (שם יד) וְהָיוּ לְאוֹתוֹת
וּלְמוֹעֲדִים וּלְיָמִים וְשָׁנִים, וְאֵלִין אֵינוֹן דְּסִגְדִין בְּחַיֵּי עֲלָמִין, בְּחַיֵּי בְּרַכָּא
לְגַבֵּי שְׁכִינְתָא.

מִיַּד בְּעָלֵי הַשְּׁאֵלוֹת דּוֹפְקִים בְּשַׁעַר, כַּמָּה שׁוֹמְרֵי הַשַּׁעַר נִכְנָסִים לְפָנֵי
הַמֶּלֶךְ, וַיֹּאמְרוּ: רַבּוֹן הָעוֹלָם, הָרִי בְּעָלֵי הַצְּדִיקִים, בְּעָלֵי הַתְּפִלוֹת
שְׁמִבְרַכִּים אוֹתָךְ בְּשִׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה בְּרָכוֹת, רוֹצִים לְהִכָּנֵס לְפָנֶיךָ. מִיַּד
מְצִינָה לְפִתַּח לָהֶם וּלְתַת אֶת שְׁאֵלוֹתַיִן, וְאֵלוֹ הֵם בְּעָלֵי הָאוֹתוֹת, מְצִד
שֶׁל אֵלוֹ שְׁנֵאֲמַר בָּהֶם וְהָיוּ לְאוֹתוֹת וּלְמוֹעֲדִים וּלְיָמִים וּלְשָׁנִים, וְאֵלוֹ הֵם
שְׁמִשְׁתַּחֲוִים עַל בְּרַכְיָהֶם בְּחַיֵּי עוֹלָמוֹת, בְּשִׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה בְּרָכוֹת אֶל
הַשְּׁכִינָה.

אֵלִין נְפָקִין הָא מְאִירֵי דְקוֹמָה דְּפָקִין לְפִתְחָא, דְּאֵינוֹן כְּרַעִין וְסִגְדִין לְמִלְכָא
בְּצִלוֹתַיִן, כַּמָּה דְּאֲמָרוּ כָּל הַכּוֹרַע כּוֹרַע בְּבְרוּךְ, וְכָל הַזּוֹקֵף זּוֹקֵף בְּשֵׁם, כּוֹרַע
לְגַבֵּי אַדְנִי בְּצְדִיק, דְּאֲתַמַּר בֵּיהּ (מלכים א ב מה) וְהַמֶּלֶךְ שְׁלֵמָה בְּרוּךְ, וְזוֹקֵף
לְגַבֵּי יְהוּ"ה, לְחַבְרָא לּוֹן תַּרְוִייהוּ כְּגוֹנָא דָּא יֵאֱהֻדוֹנָה יִי.

אֵלוֹ יוֹצְאִים, הָרִי בְּעָלֵי הַקּוֹמָה דּוֹפְקִים בְּפִתַּח, שְׁהֵם כּוֹרַעִים
וּמְשַׁתַּחֲוִים לְמֶלֶךְ בְּתַפְלוֹת, כְּמוֹ שְׁאֲמָרוּ, כָּל הַכּוֹרַע כּוֹרַע בְּבְרוּךְ, וְכָל
הַזּוֹקֵף זּוֹקֵף בְּשֵׁם. כּוֹרַע אֶל אַדְנִי בְּצְדִיק, שְׁנֵאֲמַר בּוֹ וְהַמֶּלֶךְ שְׁלֵמָה
בְּרוּךְ, וְזוֹקֵף אֶל יְהוּ"ה, לְחַבְרָא אוֹתָם שְׁנִיָּהֶם כְּמוֹ זֶה: יֵאֱהֻדוֹנָה יִי.

וְעַל כֵּלָּהוּ אוֹלִיפֵת שְׁכִינְתָא זְכוּ, וְאֵינוֹן כַּד סִּלְקִין לְעֵילָא נְשַׁמְתָּהוֹן, כַּמָּה
חִינוּן מְקַבְּלִין לּוֹן עַל גְּדַפְיָהוּ, וְסִלְקִין לּוֹן עַד תַּרְעָא דְהִיכְלָא דְמִלְכָא, מִיַּד
דְּאֵלִין דְּפָקִין לְפִתְחָא, אוֹלְפִין זְכוּ קָדָם מְלָכָא בְּגִינְיָהוּ, וּמְנִי מְלָכָא
לְמִפְתַּח לּוֹן, וְאֵלִין אֵינוֹן דְּמִמְלָלִין קָדָם מְלָכָא בְּחַשְׂאֵי, וְשְׁאֵלִין מְנִיָּה
בְּעוֹתָהוֹן בְּחַשְׂאֵי, יְחִידִים קָדָם מְלָכָא, וּמְלָכָא יְהִיב לּוֹן שְׁאֵלֹתַיִן דְּלָהוֹן.

וְעַל כֵּלָּם מְלַמְּדַת הַשְּׁכִינָה זְכוּת. וְהֵם, כְּשִׁמְעֵלִים אֶת נְשַׁמְתָּם לְמַעְלָה,
כַּמָּה חִיוֹת מְקַבְּלוֹת אוֹתָם עַל כְּנִפְיָהֶם, וּמַעְלִים אוֹתָם עַד לְשַׁעַר הֵיכַל
הַמֶּלֶךְ. מִיַּד שְׁאֵלָה דּוֹפְקִים בְּפִתַּח, מְלַמְּדִים זְכוּת לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ
בְּשִׁבְלֵם, וּמְצִינָה הַמֶּלֶךְ לְפִתַּח לָהֶם, וְאֵלוֹ הֵם שְׁמִדְבָרִים לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ
בְּחַשְׂאֵי, וְשׁוֹאֲלִים מִמֶּנּוּ אֶת בְּקִשׁוֹתֵיהֶם בְּחַשְׂאֵי, יְחִידִים לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ,
וְהַמֶּלֶךְ נוֹתֵן לָהֶם אֶת שְׁאֵלוֹתֵיהֶם.

מִיַּד הָא מְטְרוֹנִיתָא אַחֲדַת בְּהוֹן, וְאוֹלִיפַת זָכוּ בְּגִינֵייהוּ קָדָם דִּינְפִקוּן מִן הַיִּכְלָא, וְאַמְרַת רַבּוֹן עֲלָמִין, אֲלִין אֵינוּן דְּהוּ, מְכַסְיִין לִי בְּעֵטוּפָא דְּמַצָּנָה דְּצִיצִית, בְּחַמֵּשׁ קֶשֶׁרִין וְתַלְתָּ עֵשֶׂר חוּלְיִין לְכָל סֵטֶר, וּבַתְּלַתִּין וּתְרִין עֲנַפֵּי מַצָּנָה, מִיַּד מְנִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַלְאַכִּין דְּמֶרְכַּבְתָּא דְּלַעֲיִלָּא, לְנֻטְלָא לֹון בְּגַדְפֵייהוּ, וּלְפֶרְחָא בְּהוֹן מֵאַתֵּר לְאַתֵּר, וּלְכַסְאָה עֲלֵיהוֹן מְכַל מְזִיקִין וּמְלַאכֵי חַבְלָה.

מִיַּד הָרִי הַגְּבִירָה אוֹחֲזַת בְּהֵם וּמְלַמְדַת זְכוּת בְּשִׁבְלֵם לִפְנֵי שְׂיַצְאוּ מִן הַהִיכָל, וְאוֹמְרַת: רַבּוֹן הָעוֹלָמִים, אֵלֶּה הֵם שְׁהִיוּ, מְכַסִּים אוֹתִי בְּעֵטוּף שֶׁל מַצָּנָה שֶׁל צִיצִית, בְּחַמֵּשׁ קֶשֶׁרִים וּשְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה חֲלִיּוֹת לְכָל צַד, וּבְשִׁלְשִׁים וּשְׁנַיִם עֲנַפֵּי מַצָּנָה. מִיַּד מַצָּנָה הַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא לְמַלְאַכֵי הַמֶּרְכַּבָּה שֶׁל מַעְלָה לְטַל אוֹתָם בְּכַנְפֵיהֶם, וּלְפֶרֶחַ עֵמָס מִמְּקוֹם לְמְקוֹם, וּלְכַסּוֹת עֲלֵיהֶם מְכַל הַמְּזִיקִים וּמְלַאכֵי הַחַבְלָה.

הָא אֲלִין נְפִיקוּן, וְהָא אַחֲרֵינִין דְּפִקוּן לְתַרְעָא, מִיַּד עֲאֲלִין נְטוּרֵי תַרְעִין, וְאַמְרִין רַבּוֹן עֲלָמָא, הָא מְאֲרִי יְדִין דְּקֶשֶׁרִין תְּפִלָּה שֶׁל יָד עַל דְּרוּעֵייהוּ שְׂמַמְלָא בְּצִלוֹתָא, וְתַפְלִין עַל רִישָׁא, קָא עֲאֲלִין, וְאַלִין אֵינוּן דִּיחֶבִין דוֹרוּנָא לָךְ בִּימִינָא, דְּאִיְהִי צְדָקָה, צִי תִשְׁעִים אֲמִנִים, דִּי אַרְבַּע קְדוּשׁוֹת, קִי מֵאָה בְּרַכָּא, הִי חַמֵּשׁ חוּמְשֵׁי אוֹרִייתָא, וּמִיַּד מְנִי לֹון, לְמַפְתַּח לֹון, בְּהֵוָה וְדִי (לג ע"ב) זְמַנָּא וִיּוֹדִי אָדָם נְפִיקוּן, דְּאֵינוּן גְּדוּלָה גְבוּרָה, וּמְקַבְּלִין דוֹרוּנָא דְּלֵהוֹן, הִדָּא הוּא דְּכַתִּיב (יחזקאל א ח) וִיּוֹדִי אָדָם מִתַּחַת כְּנַפְיֵיהֶם, מְאִי אָדָם, הֵוָה דְּאַתְמַר בֵּיהּ (ישעיה מד יג) כְּתַפְּאֶרֶת אָדָם, וּמְקַבְּלִין מְנִייהוּ דוֹרוּנָא וְיַחֲבִין לֵיהּ לְמַלְכָּא, וְאִם דוֹרוּנָא לֹאוּ אִיְהוּ כְּדָקָא יְאוּת, לְכַלְבָּא אֲתַמְסַר, וְדַחֲיִין לֹון לְבַר, דְּאִית דְּלָא פְתַחֲיִין לֹון תַרְעִין, וְאַתְמַר בְּהוֹן (דברים כד יא) בַּחוּץ תַעֲמֹד, וּמִמְלַל מְלַכָּא בְּהוֹן מְלַבֵּר, וְיַחֲבִיב לֹון שְׂאֵלְתוּי מְלַבֵּר, וְאַזְלִין לֹון.

הָרִי אֵלוּ יוֹצְאִים, וְהֵנָּה אַחֲרֵים דוֹפְקִים בְּשַׁעַר. מִיַּד נְכַנְסִים שׁוּמְרֵי הַשְּׁעָרִים, וְאוֹמְרִים: רַבּוֹן הָעוֹלָם, הָרִי בְּעֲלִי הַיְּדִים שְׁקוּשְׁרִים תְּפִלָּה שֶׁל יָד עַל זְרוּעֵם הַשְּׂמַמְלִית בְּתַפְּלָה, וְתַפְלִין עַל הָרֵאשׁ, נְכַנְסִים, וְאַלוּ הֵם שְׁנוֹתֵנִים דוֹרוּן לָךְ בְּיָמִין, שְׁהִיא צְדָקָה, צִי תִשְׁעִים אֲמִנִים, דִּי אַרְבַּע קְדוּשׁוֹת, קִי מֵאָה בְּרַכּוֹת, הִי חַמֵּשׁ חַמְשֵׁי תוֹרָה. וּמִיַּד מַצָּנָה אוֹתָם לְפִתַּח לָהֶם. בְּאוֹתוֹ זְמַן וִיּוֹדִי אָדָם יוֹצְאִים, שְׁהוּ גְדֻלָּה וּגְבוּרָה וּמְקַבְּלִים אֶת הַדוֹרוּן שֶׁלָּהֶם. זֶהוּ שְׁפָתוֹב וִיּוֹדִי אָדָם מִתַּחַת כְּנַפְיֵיהֶם. מַה זֶה אָדָם? אוֹתוֹ שְׁנַאֲמַר בּוֹ כְּתַפְּאֶרֶת אָדָם, וּמֵהֶם מְקַבְּלִים הַדוֹרוּן וְנוֹתְנִים לְמַלְךְךָ. וְאִם הַדוֹרוּן אֵינוּ כְּרָאוּי, נְמַסֵּר לְכָלֵב, וְדוּחִים אֶת בְּקִשְׁתוֹ הַחוּצָה, שְׁיֵשׁ שְׁלָא פוֹתְחִים לָהֶם שְׁעָרִים, וְנֶאֱמַר בְּהֵם בַּחוּץ תַעֲמֹד, וּמִדְּבַר הַמְּלָךְ עֵמָס מִבַּחוּץ, וְנוֹתֵן לָהֶם שְׂאֵלוֹתֵיהֶם מִבַּחוּץ, וְהוֹלְכִים לָהֶם.

דלאו פלהו עאלין לבי מלכא, אלא אליו מארי דביתא, דאתמר בהון (דניאל א ד) ילדים אשר אין בהם כל מום, לא בצלותהון, ולא בנשמתהון, וטובי מראה בכל עובדיהון, ומשפילים בכל חכמה, ושפירן למחזי, דעלייהו אתמר (שיר ב יד) הראיני את מראיך השמיעני את קולך, כי קולך ערב ומראיך נאווה, ויודעי דעת ומביני מדע (דניאל א ד), דיודעין בחכמה ובתבונה ודעת, דאין דורשין במעשה בראשית, אלא אם הוא חכם בחכמה ומבין בבינה ויודע בדעת, ואשר כח בהם, דא שכנתא עלאה, דאיהי כ"ח אתון דעובדא דבראשית, לעמוד בכלהו בעמידה דצלותא, אליו יעלון להיכלא דמלכא, דאינון צדיקים גמורים.

שלא כלם נכנסים לבית המלך, אלא אלו בעלי הבית, שנאמר בהם ילדים אשר אין בהם כל מום, לא בתפלתם ולא בנשמתם, וטובי מראה בכל מעשיהם, ומשפילים בכל חכמה, ונאים למראה, ועליהם נאמר הראיני את מראיך השמיעני את קולך כי קולך ערב ומראיך נאווה, ויודעי דעת ומביני מדע, שיודעים בחכמה ובתבונה ודעת, שאין דורשים במעשה בראשית, אלא אם הוא חכם בחכמה ומבין בבינה ויודע בדעת, ואשר כח בהם, זו שכנה העליונה, שהיא כ"ח אותיות של מעשה בראשית לעמד בכלם בעמידה בתפלה, אלו יכנסו להיכל המלך, שהם צדיקים גמורים.

בינוניים יהיב לון שאלתין דלהון מלבר, ולא עאלין לגאוו, רשיעייא אדחין מתמן, ולא יהיב לון שאלתין דלהון, אלא עלייהו אתמר (ישעיה א יב) מי בקש זאת מידכם רמס חצרי, ואליו אינון רשיעייא, דהו מביין למלכא בצלותהון, דמנחן למשמע צלותא, ופסקין לה על שיחה בטלה.

לבינוניים נותן להם את בקשותיהם מבחוץ, ולא נכנסים פנימה. הרשעים נדחים משם, ולא נותן להם את בקשותיהם, אלא עליהם נאמר, מי בקש זאת מידכם רמס חצרי, ואלו הם הרשעים שהיו מביים את המלך בתפלתם, שפניחים לשמע את התפלה ומפסיקים אותה על שיחה בטלה.

אליו נפקיו, הא אחרניו עאליו, אינון מארי דצואר, דהו מברכין לקודשא בריך הוא על מאכליו ומשתתין דקרבינו, דאמרין בכל יומא צו את בני ישראל, ואמרף אליהם את קרבני לחמי לאשי ריח ניחותי (במדבר כח ב), דהו מקרבין לקודשא בריך הוא ושכינתיה, בכמה קרבניו דצלותין, ואליו אינון דמהנניו בענג שבת, ומברכין לקודשא בריך הוא, קודשא

ברוך הוא, יְהִיב לֹוֹן שְׁאַלְתִּינִי דְלֵהוֹן, וְלֹאֲחֲרָנִי דְהוּוּ אֲכָלִין בְּלֹא צְלוֹתָא
אֲתִדְחִינִי מִתַּמָּן, וְיִהְיִין לֹוֹן בִּידָא דְכַמָּה מְלֹאכִי חֲבֵלָה דְאִינוּן מְזִיקִין.

אלו יוצאים, וְהָרִי אַחֲרִים נְכַנְסִים, אוֹתָם בְּעָלִי צְנֹאר שְׁהִיוּ מְבָרְכִים
אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל מְאֹכְלִים וּמְשָׁקִים שֶׁל הַקְּרִבָּנוֹת, שְׁאוּמְרִים
בְּכָל יוֹם צוֹ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְאִמְרַתְּ אֲלֵיהֶם אֶת קְרִבְנֵי לַחֲמֵי לְאִשֵּׁי
רִיחַ נִיחֻחִי, שְׁהִיוּ מְקַרְיָבִים לְקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְלִשְׁכִּינְתּוֹ בְּכַמָּה
קְרִבָּנוֹת שֶׁל תְּפִלוֹת. וְאֵלֹוֹ הֵם שְׁנֵהֲנִים בְּעֵגְג שֶׁבֶת וּמְבָרְכִים אֶת הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נוֹתֵן לָהֶם שְׁאַלוֹתֵיהֶם, וְלֹאֲחֲרִים שְׁהִיוּ
אוֹכְלִים בְּלֵי תְּפִלָּה, נְדָחִים מְשֻׁם, וְנוֹתְנִים אוֹתָם בִּידֵי כַּמָּה מְלֹאכִי
חֲבֵלָה שֶׁהֵם מְזִיקִים.

הָא אֲלִין נְפָקִין, הָא מְאָרִי דְקָלִין וְדַבּוּרִין בְּזְמִירוֹת וְתוֹשְׁבָחוֹת וְהוֹדָאוֹת
דְּצְלוֹתָא דְפָקִין, וּמְאָרִי דְקָלִין דְקָרְאוּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּקַרְיַאת שְׁמַע,
שְׁמַע יִשְׂרָאֵל תְּרִין זְמָנִין עָרַב וּבְקָר.

הָרִי אֵלֹוֹ יוֹצְאִים, וְהָרִי בְּעָלִי קוֹלוֹת וְדַבּוּרִים בְּזְמִירוֹת וְתוֹשְׁבָחוֹת
וְהוֹדָאוֹת שֶׁל תְּפִלָּה דּוּפְקִים, וּבְעָלִי הַקּוֹלוֹת שְׁקוּרָאִים לְקְדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא בְּקַרְיַאת שְׁמַע, שְׁמַע יִשְׂרָאֵל פְּעַמִּים בִּיּוֹם, עָרַב וּבְקָר.

אֲדַהְכִי הָא מְאָרִי דְרַגְלִין קָא דְפָקִין לְפִתְחָא, מְאָרִי דְעַמִּידָה דְצְלוֹתָא,
דְאַתְמַר בְּהוֹן (דְנִיאל א ד) וְאֲשֶׁר כַּח בְּהֵם לְעַמּוּד בְּהִיכַל הַמְּלָךְ, הַמְּלָךְ סְתָם
דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הִיכַל הַמְּלָךְ דָּא אֲדַנִּי, דְאַתְמַר בֵּיהּ (תְּהֵלִים נא יז)
אֲדַנִּי שְׁפִתֵי תִפְתַּח, אֲדַנִּי סְלִיק לְחוּשְׁבוֹן הִיכַל, וְאַתְמַר (חֲבֻקִּק א כ) וַיְיָ
בְּהִיכַל קִדְשׁוֹ הֵס מִפְּנֵי כָּל הָאָרֶץ.

בֵּין כֶּךָ הֵנָּה בְּעָלִי הַרְגְלִים דּוּפְקִים בְּפִתְחָא, בְּעָלִי הַעַמִּידָה שֶׁל תְּפִלָּה,
שְׁנֵאֲמַר בְּהֵם וְאֲשֶׁר כַּח בְּהֵם לְעַמּוּד בְּהִיכַל הַמְּלָךְ. הַמְּלָךְ סְתָם זֶה
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, הִיכַל הַמְּלָךְ זֶה אֲדַנִּי, שְׁנֵאֲמַר בּוֹ אֲדַנִּי שְׁפִתֵי
תִפְתַּח, אֲדַנִּי עוֹלָה לְחוּשְׁבוֹן הִיכַל, וְנֵאֲמַר וַיְהִי בְּהִיכַל קִדְשׁוֹ הֵס
מִפְּנֵי כָּל הָאָרֶץ.

זְכָאָה אִיהוּ מָאן דְזָכִי לְאַעְלָאָה לְהִיכְלִיָּה דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְמַחְזִי
לְמַלְכָּא וּמְטְרוֹנִיתָא, זְכָאָה פּוּמָא, דְשִׁרְגָא בֵּיהּ צְלוֹתָא דְאִיהִי אֲדַנִּי,
דְאַמְרִין לָהּ אֲדַנִּי שְׁפִתֵי תִפְתַּח, וְזָכְאִין שְׁפוּוֹן דְאִינוּן תְּרַעִין דְהִיכְלָא,
כְּגוּוֹנָא דְאֲלִין דְאַתְמַר בְּהוֹן (שֵׁם קיח יט) פִּתְחוּ לִי שַׁעְרֵי צְדָקָה, דְכַד פּוּמִיָּה

פֶּתַח בְּצִלּוֹתָא בְּשְׂכִינְתָא, וַיְיָ יַעֲנֶה מִיַּד, הֲדָא הוּא דְכָתִיב (ישעיה נח ט) אַז תִּקְרָא וַיְיָ יַעֲנֶה, אַיִז תִּמְנִיָא אַתְּנוֹן יְהוּיָה אַהִיָּה, וַיְיָ יַעֲנֶה הוּא וּבֵית דִּינוּ, וְדָא יְהוּיָה אַדְנִיָּי יַאֲהֻדוֹנָהִי, לְקַבֵּל תִּמְנִיָא אַתְּנוֹן, אֲלִין אִינוֹן חִינוֹן דְּחֻשְׂמִ"ל, דְּאִינוֹן חִינוֹן דְּאִשָּׂא, פְּעַם חֲשׂוֹת וּפְעַם מְמַלְלוֹת, בְּצִלּוֹתָא מְיוֹשֵׁב מְמַלְלוֹת, בְּצִלּוֹתָא דְּמַעוּמָד חֲשׂוֹת.

אֲשָׁרִי הוּא מִי שְׂזִיכָה לְהַכְּנִס לְהִיכְלוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְרֵאוֹת אֶת הַמְּלָךְ וְהַגְּבִירָה, אֲשָׁרִי הִפָּה שְׂשׂוּרָה בּוֹ תִּפְלָה שְׁהִיא אַדְנִיָּי, שְׂאוּמְרִים לָהּ אַדְנִיָּי שְׂפִתֵי תִּפְתַּח, וְאֲשָׁרִי הַשְּׂפִתִים שֶׁהֵם שְׁעָרֵי הַהִיכָל, כְּמוֹ שְׂאֵלָה שְׂנַאֲמַר בָּהֶם פִּתְחוּ לִי שְׁעָרֵי צְדָק, שְׂכַשְׂפִּיו פּוֹתַח בְּתִפְלָה עִם הַשְּׂכִינָה, וַיְהוּיָה יַעֲנֶה מִיַּד, זֶהוּ שְׂכַתוּב אַז תִּקְרָא וַיְהוּיָה יַעֲנֶה. אַיִז שְׂמוֹנָה אוֹתִיּוֹת יְהוּיָה אַהִיָּה, וַיְהוּיָה יַעֲנֶה, הוּא וּבֵית דִּינוּ, וְזֶה יְהוּיָה אַדְנִיָּי יַאֲהֻדוֹנָהִי כְּנֻגַד שְׂמוֹנָה אוֹתִיּוֹת, אֲלוֹ הֵם הָאוֹתִיּוֹת שֶׁל חֻשְׂמִ"ל, שֶׁהֵם חֲשׂוֹת הָאֵשׁ, פְּעַם חֲשׂוֹת וּפְעַם מְמַלְלוֹת, בְּתִפְלַת מְיוֹשֵׁב מְמַלְלוֹת, בְּתִפְלַת מְעַמָּד חֲשׂוֹת.

דף לד ע"א

וְתָא חֲזִי, אִם בַּר נֶשׁ סְלִיק בְּמַחְשַׁבְתִּיהּ בְּצִלּוֹתָא דִּילִיהּ לְשְׂכִינְתָא, אוּ בְּכָל פְּקוּדָא וּפְקוּדָא דְעֵבִיד, מִיַּד דְּדַפִּיק לְפִתְחָא דְהִיכְלָא דְמַלְכָא, נְבִיא אוּ חוּזָה אוּ חֲכָם אוּ צְדִיק אוּ חֲסִיד, מִיַּד דְּקָרָא לָהּ לְתַרְעָא, אִם שְׂכִינְתָא סְלִיקַת תַּמּוֹן, וַיְיָ יַעֲנֶה מִיַּד, וְלֹא אֲמַתִּין לְעַבְדֵּי אוּ מְמַנָּא דְאַפְתַּח לִיהּ, אֲלֹא אִיהוּ מִמֶּשׁ אֲפִתַח לִיהּ, מִחְבִּיבוּ וּרְחִימוּ דְאִית לִיהּ לְגַבִּיהּ כְּתוּן לְגַבִּי כְּלָה, וְאִם שְׂכִינְתָא לֹא סְלִיקַת בְּהוּא צִלּוֹתָא אוּ פְקוּדָא, לֹא חֲשִׁיב לִיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַפְתַּח לִיהּ הִיכְלִיהּ, וְאַפִּילוּ עַל יְדֵי שְׁלוּחָא. (דף לד ע"א) וְלֹא אִיהוּ כְּדָאי לְמִיעָאֵל לְהִיכְלָא דְמַלְכָא, וְעֲלִיהּ אֲתַמַּר (דברים כד יא) בַּחוּץ תַּעֲמֹד, וּמִלְבָּר יִהְיֶין לִיהּ בְּעוֹתִיהּ, עַל יְדֵי שְׁלוּחָא אוּ מְמַנָּא, וְאִי לֹא סְלִיק צִלּוֹתִיהּ כְּדָקָא זָאוֹת, דְּחִיִּין לִיהּ לְבָר, וְסִגְרִין תַּרְעִין בְּאַנְפוּי, וְעֲלִיהּ אֲתַמַּר (משלי א כח) אַז יִקְרָאנִי וְלֹא אֶעֱנֶה יִשְׁחַרְנִנִי וְלֹא יִמְצָאנִנִי.

וּבֵיא וּרְאָה, אִם אָדָם מַעֲלָה בְּמַחְשַׁבְתּוֹ בְּתִפְלָתוֹ לְשְׂכִינָה, אוּ בְּכָל מַצּוּהּ וּמַצּוּהּ שְׁעוּשָׁה, מִיַּד כְּשִׁדּוּפֵק לְפִתַּח הִיכְלֵי הַמְּלָךְ, נְבִיא אוּ חוּזָה אוּ חֲכָם אוּ צְדִיק אוּ חֲסִיד, מִיַּד כְּשִׁקּוּרָא לְשַׁעַר, אִם שְׂכִינָה עוֹלָה שָׁם, יְהוּיָה יַעֲנֶה מִיַּד, וְלֹא מְמַתִּין לְעַבְדֵּי אוּ מְמַנָּה שְׂיַפְתַּח לוֹ, אֲלֹא הוּא מִמֶּשׁ פּוֹתַח לוֹ, מִחְבִּיבוֹת וְהֶאֱהָבָה שְׂיֵשׁ לוֹ אֲלִיהּ, כְּמוֹ חֲתוּן אֶל הַכְּלָה, וְאִם שְׂכִינָה לֹא עוֹלָה בְּאוֹתָהּ תִּפְלָה אוּ מַצּוּהּ, לֹא מְחָשִׁיב אוֹתוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְפִתַּח לוֹ אֶת הִיכְלוֹ, וְאַפִּילוּ עַל יְדֵי שְׁלִיחַ, וְאִינוּ כְּדָאי לְהַכְּנִס לְהִיכְלוֹ הַמְּלָךְ, וְעֲלִיו נְאָמַר בַּחוּץ תַּעֲמֹד, וּמִבַּחוּץ נוֹתְנִים

לו את בקשתו על ידי שליח או ממנה, ואם לא עולה תפלתו כראוי, דוחים אותו החוצה, וסוגרים את השערים בפניו, ועליו נאמר אז יקראני ולא אענה וישחרנני ולא ימצאנני.

והכי כד קראן ישראל כל חד וחד לקודשא בריהוּ הוא, בקריאת שמע או בצלותא או בכל פקודא, אם שכינתא לאו איהי תמן לא נחית תמן, הדיא הוא דכתיב (שמות כ כד) בכל מקום אשר אזכיר את שמי אבא אליך ויברכתיך, ותרגם אנקלוס בכל אתר דאשרי שכינתי תמן וגומר, דכד בר נש סליק שכינתא בפקודין דיליה לגבי קודשא בריהוּ הוא, קודשא בריהוּ הוא נחית עליה בגינה, ובגין דא אמר הנביא (ירמיה ט כב), אל יתהלל וגומר, כי אם בזאת והא אוקמוהו.

וכד פסקוראים ישראל כל אחד ואחד לקדוש ברוהוּ הוא, בקריאת שמע או בתפלה או בכל מצוה - אם שכינה אינה שם, לא יורד לשם. זהו שכתוב בכל מקום אשר אזכיר את שמי אבא אליך ויברכתיך, ותרגם אונקלוס, בכל מקום שאשרה את שכינתי שם וגומר. שכשאדם מעלה את השכינה במצוות שלו לקדוש ברוהוּ הוא, הקדוש ברוהוּ הוא יורד עליו בשבילה, ומשום זה אמר הנביא אל יתהלל וגומר, כי אם בזאת, והרי פרושהו.

והכי כד בר נש סליק שכינתא בצלותא דיליה לגבי קודשא בריהוּ הוא, קודשא בריהוּ הוא נחית לקבל צלותיה, ושכינתיה אקדימת, לאפתחא ליה, הדיא הוא דכתיב (בראשית כד טו) ויהי הוא טרם פלה לדבר, והנה רבקה יצאת, ודא איהו רזא דאוקמוה מארי מתניתין, אם שגורה תפילתי בפי יודע אני שהוא מקובל, ואם לאו יודע אני שהוא מטורף, וטורפין לו צלותיה באנפוי, ובגין דא ויהי הוא טרם פלה לדבר, ולמלא בצלותיה בשם יי, מיד שכינתא נפקת לגביה ובגיניה נחתת שכינתא לרגלוי, הדיא הוא דכתיב (תהלים פה יד) צדק לפניו יהלף וישם לדרך פעמיו.

וכד פשאדס מעלה את השכינה בתפלתו לקדוש ברוהוּ הוא, הקדוש ברוהוּ הוא יורד כנגד תפלתו, ושכינתו מקדימה לפתח לו. זהו שכתוב ויהי הוא טרם פלה לדבר והנה רבקה יוצאת, וזהו הסוד שבארוהו בעלי המשנה, אם שגורה תפילתי בפי, יודע אני שהוא מקובל, ואם לאו, יודע אני שהוא מטורף, וטורפים לו תפלתו בפניו, ומשום זה, ויהי הוא טרם פלה לדבר, ולדבר בתפלתו בשם יהו"ה, מיד שכינה יוצאת אליו, ובשבילו יורדת שכינה לרגלו. זהו שכתוב צדק לפניו יהלף וישם לדרך פעמיו.

וְכַד שְׁכִינְתָּא אִיהִי עוֹמֶדֶת עַל יִשְׂרָאֵל, וְיִשְׂרָאֵל אֵינּוּן רְגִלִין דְּקָמַת עֲלֵיהּוּ
בְּגִלוּתָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְשַׁבַּח לָהּ בְּהוֹן, מַה יָּפּוּ פְּעֻמֵּיךְ בְּנַעְלִים וְגוֹמֵר
(שיר ז ב), וְעוֹד מַה יָּפּוּ פְּעֻמֵּיךְ, כַּד יִשְׂרָאֵל הוּוּ מְקַיְימִין שְׁלֹשׁ פְּעֻמִּים בְּשָׁנָה,
וְעוֹד מַה יָּפּוּ פְּעֻמֵּיךְ בְּנַעְלִים, בְּזִמְנָא דְּעֻמְדוֹ יִשְׂרָאֵל עַל טוֹרָא דְּסִינֵי,
דְּעֲלִייהוּ אֲתַמֵּר (זכריה יד ד) וְעֻמְדוֹ רְגִלִיו בְּיוֹם הַהוּא, וְעוֹד מַה יָּפּוּ פְּעֻמֵּיךְ
בְּנַעְלִים, כַּד קַיְימִין בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה בְּיוֹמָא דְּדִינָא בְּצִלוּתָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
בְּגִינְיֵיהּוּ עוֹמֵד מְכַסָּא דִּין וְיוֹשֵׁב עַל כְּסָא רַחֲמִים, בְּזִמְנָא דְּאֵינּוּן קַיְימִין
בְּשְׁכִינְתָּא בְּגִלוּתָא, וְסוֹבְלִין עֲלֵיהּוּ כְּמַה דִּינִין וְכְמַה יְסוּרִין, דְּאִמְרִין כִּי
עֲלִיךְ הוֹרְגֵנוּ כָּל הַיּוֹם נְחֻשְׁבָּנוּ כְּצֹאן טְבַחָה (תהלים מד כג).

וְכַשְׁשְׁכִינָה עוֹמֶדֶת עַל יִשְׂרָאֵל, וְיִשְׂרָאֵל הִם הֶרְגְּלִים שְׁעוֹמֶדֶת עֲלֵיהֶן
בְּגִלוּת, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְשַׁבַּח אוֹתָהּ בְּהוֹן, מַה יָּפּוּ פְּעֻמֵּיךְ בְּנַעְלִים
וְגוֹמֵר. וְעוֹד מַה יָּפּוּ פְּעֻמֵּיךְ, כְּשֵׁיִשְׂרָאֵל הִיוּ מְקַיְימִים שְׁלֹשׁ פְּעֻמִּים
בְּשָׁנָה. וְעוֹד מַה יָּפּוּ פְּעֻמֵּיךְ בְּנַעְלִים, בְּזִמְנָא שְׁעֻמְדוֹ יִשְׂרָאֵל עַל הַר סִינֵי,
שְׁעֲלֵיהֶם נֶאֱמַר וְעֻמְדוֹ רְגִלִיו בְּיוֹם הַהוּא. וְעוֹד מַה יָּפּוּ פְּעֻמֵּיךְ בְּנַעְלִים,
כְּשְׁעוֹמְדִים בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה בְּיוֹם הַדִּין בְּתַפְלָה, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
בְּשִׁבְלִים עוֹמֵד מְכַסָּא דִּין וְיוֹשֵׁב עַל כְּסָא רַחֲמִים, בְּזִמְנָא שְׁהִים עוֹמְדִים
עִם הַשְׁכִּינָה בְּגִלוּת וְסוֹבְלִים עֲלֵיהֶם כְּמַה דִּינִים וְכְמַה יְסוּרִים,
שְׁאוּמְרִים כִּי עֲלִיךְ הוֹרְגֵנוּ כָּל הַיּוֹם נְחֻשְׁבָּנוּ כְּצֹאן טְבַחָה.

וְכַד בַּר נֶשׁ מְצַלִּי, צָרִיךְ בְּקַדְמֵיתָא לְנַחְתָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּאִיהוּ יְהוּ"ה
בְּקַרְיָאת שְׁמַע, וְלִיה אֲמַרִין שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, בְּכָל שַׁבְּתוֹת וְיָמִין טְבִין, בְּגִין
דְּיוֹמִין דְּחוֹל תַּרְעָא דְּהִיכְלָא פְּנִימָאָה אִיהִי סְתִימָא, הַדָּא הוּא דְּכַתִּיב
(יחזקאל מו א) כֹּה אָמַר אֲדֹנָיִי אֱלֹהֵיִים שְׁעַר הַחֲצַר הַפְּנִימִית הַפְּנָה קָדִים
יְהִי סָגוּר שְׁשֶׁת יָמֵי הַמַּעֲשָׂה, וְאַמְאֵי בְּגִין דְּמַטְטְרוּן שְׁלִיט עֲלֵיהּוּ, וּבְיוֹם
הַשַּׁבָּת דְּיִיתִי בַּעֲלָהּ יַפְתַּח, וְכֹן בְּיוֹם הַחֲדָשׁ יַפְתַּח, וּבְגִין דָּא, כַּד נַחִית בַּר
נֶשׁ יְהוּ"ה בְּקַרְיָאת שְׁמַע, צָרִיךְ לְנַחְתָּא לִיה בְּאֲדֹנָיִי, דְּאִיהוּ בְּפִימִיָּה, וּבְגִין
דָּא אֲדֹנָיִי שְׁפַתִי תִפְתַּח וּפִי יִגִּיד תְּהִלָּתָךְ.

וְכַשְׁאָדָם מְתַפְּלָל, צָרִיךְ בְּהִתְחַלָּה לְהוֹרִיד אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
שְׁהוּא יְהוּ"ה, בְּקַרְיָאת שְׁמַע, וְאִין אוֹמְרִים שְׁמַע יִשְׂרָאֵל בְּכָל שַׁבְּתוֹת
וְיָמִים טוֹבִים, מְשׁוּם שְׁבִימִים שְׁל חַל, שְׁעַר הַהִיכָל הַפְּנִימִי הוּא
סְתוּם. זְהוּ שְׁפַתוֹב כֹּה אָמַר אֲדֹנָיִי אֱלֹהֵיִים שְׁעַר הַחֲצַר הַפְּנִימִית
הַפְּנָה קָדִים יְהִי סָגוּר שְׁשֶׁת יָמֵי הַמַּעֲשָׂה, וְלָמָּה? מְשׁוּם שְׁמַטְטְרוּן
שׁוֹלֵט עֲלֵיהֶם, וּבְיוֹם הַשַּׁבָּת שְׁיָבֵא בַּעֲלָהּ יַפְתַּח, וְכֹן בְּיוֹם הַחֲדָשׁ יַפְתַּח,
וּמְשׁוּם זֶה, כְּשִׁמּוֹרִיד אָדָם יְהוּ"ה בְּקַרְיָאת שְׁמַע, צָרִיךְ לְהוֹרִיד אוֹתוֹ
בְּאֲדֹנָיִי, שְׁהוּא בְּפִיו, וּמְשׁוּם זֶה אֲדֹנָיִי שְׁפַתִי תִפְתַּח וּפִי יִגִּיד תְּהִלָּתָךְ.

תלת צלותין אינון בשבת, ורביעאה צלותא דמוסף, צלותא דערבית אתה קדשת, ודא שכינתא תתאה, דאיהי מסטרא דשמאלא, דתמן ליואי, דאתמר בהון וקדשת את הלויים, צלותא דשחרית ישמח משה במתנת חלקו, ודא נשמת כל חי, דאיהי אימא עלאה, עלה אתמר (תהלים סח יד) אם תשכבון בין שפתים, אל תקרי אם אלא אם, דעלה אתמר (בראשית כח יא) וישכב במקום ההוא, באתר דיש כ"ב אתון דאורייתא שכיבת תמן, זכאה איהי פומא, דאורייתא דההיא שעתיא שכיבת תמן.

ששלת תפלות הן בשבת, ורביעית תפלת מוסף, תפלת ערבית אתה קדשת, וזו שכינה תחתונה שהיא מצד השמאל, ששם הלויים, שנאמר בהם וקדשת את הלויים. תפלת שחרית, ישמח משה במתנת חלקו, וזה נשמת כל חי, שהיא האם העליונה, עליה נאמר אם תשכבון בין שפתים, אל תקרי אם אלא אם, שעליה נאמר וישכב במקום ההוא, במקום שיש כ"ב אותיות של התורה, שוכבת שם. אשרי הוא הפה שהתורה של אותה שעה שוכבת שם.

דף לד ע"ב

צלותא תליתאה אתה אחד ושמוך אחד, דא יהו"ה עמודא דאמצעייתא דאחיד בתרווייהו, ואינון נשמה יתירה ורוח יתירה ונפש יתירה, נפש יתירה בערב שבת, אתה קדשת, נשמה יתירה נשמת כל חי, דאתמר בה ישמח משה במתנת חלקו, רוח יתירה אתה אחד ושמוך אחד, זכאה איהו מאן דאפתח פימוי בתלת צלותין, לקבלא (דף לד ע"ב) לון בשבת, תפלת מוסף דא צדיק, דכליל כלהו צלותין, וביה אמרין בצלותא דמוסף כתר יתנו לך יי אלהיניו וכתר איהו כתר עליון, יי אלהיניו אבא ואימא, קדוש קדוש קדוש תלת אבהו, יי צבאוית ברית מילה ותרין ירכי קשוט, מלא כל הארץ כבודו דא שכינתא.

התפלה השלישית, אתה אחד ושמוך אחד, זה יהו"ה העמוד האמצעי שאוחז בשניהם, והן נשמה יתרה ורוח יתרה ונפש יתרה. נפש יתרה בערב שבת - אתה קדשת. נשמה יתרה - נשמת כל חי, שנאמר בה ישמח משה במתנת חלקו. רוח יתרה - אתה אחד ושמוך אחד. אשרי הוא מי שפותח את פיו בששלת תפלות לקבל אותם בשבת. תפלת מוסף זה צדיק, שכולל את כל התפלות, ובו אמרים בתפלת מוסף כתר יתנו לך יהו"ה אלהיניו, והכתר הוא כתר עליון, יהו"ה אלהיניו

- אבא ואמא, וקדוש קדוש קדוש - שלשת האבות, יהו"ה צבאו"ת -
ברית מילה ושתי ירכים של אמת, מלא כל הארץ כבודו זו שכינה.

זכאין שפון דאינון תרעין דהיכלא, לקבלא בהון צלותין אליו, ובגין דא
אדניי שפתי תפתח (תהלים נא יז), פתחו לי שערי צדק (שם קיח יט), דכד בר נש
אפתח פימוי בצלותא בשכינתיה, מיד אז תקרא ויני יענה (ישעיה נח ט), הוא
ובית דינו, א"ז תמנא אתון דאינון יהו"ה אהי"ה, אבא ואמא, ויני יענה
מיד הוא ובית דינו יהו"ה אדניי.

אשרי השפתיים שהם שערי ההיכל לקבל בהם את התפלות הללו,
ומשום זה אדניי שפתי תפתח, פתחו לי שערי צדק, שכשאדם פותח
פיו בתפלה עם שכינתו, מיד אז תקרא ויהו"ה יענה, הוא ובית דינו,
א"ז שמונה אותיות שהן יהו"ה אהי"ה, אבא ואמא, ויהו"ה יענה
מיד, הוא ובית דינו, יהו"ה אדניי.

כד אינון באבא ובאמא, לימינא ושמאלא, כל חד איהו שם בפני עצמו,
וכד אינון בכתר עליון אינון ביחודא חדא, כגוונא דא יאהויה"ה, בכסד
וגבורה אינון יהו"ה אהי"ה, ענפין מתפרדין לימינא ושמאלא, בעמודא
דאמצעייתא אינון תרוייהו ביחודא חדא, והכי אינון ענפין מתפרדין בנצח
והוד, יהו"ה לימינא אהי"ה לשמאלא, בצדיק מתיחדים, הא הכא רזא
דאילנא, דאתפשטן ענפוי מעילא, ומתיחדין בשרשוי לתתא, ודא עץ
החיים. עץ הדעת טוב, דלית ביה רע, מתתא לעילא, כגוונא דא, אדניי
שכינתא תתאה, יהו"ה עמודא דאמצעייתא, ואינון בתרין ירכין ענפין
מתפרדין לימינא ושמאלא, והכי בתרין דרועין מתפרדין ענפין לימינא
ולשמאלא, בצדיק אינון ביחודא חדא יאהדונה"י, ודא רזא דחשמ"ל,
חיוון דאשא ממלך, כל הכורע כורע בברוך, דאיהי יאהדונה"י, וכל
הזוקף זוקף בשם, בתרין שמהן ודא יהו"ה אהי"ה.

כשהם באבא ובאמא, לימין ושמאל, כל אחד הוא שם בפני עצמו,
וכשהם בכתר עליון, הם ביחוד אחד כמו זה: יאהויה"ה, בכסד
וגבורה, הם יהו"ה אהי"ה, הענפים נפרדים לימין ולשמאל, בעמוד
האמצעי הם שניהם ביחוד אחד, וכן הענפים נפרדים בנצח והוד,
יהו"ה לימין, אהי"ה לשמאל, בצדיק מתיחדים. הרי כאן סוד האילן,
שמתפשטים ענפיו ממעלה ומתיחדים למטה בשרשו, וזה עץ החיים.
עץ הדעת טוב, שאין בו רע, ממטה למעלה, כמו זה: אדניי שכינה
תחתונה, יהו"ה העמוד האמצעי, ובשתי ירכים הענפים שנפרדים
לימין ולשמאל, וכך בשתי הזרועות נפרדים ענפים לימין ושמאל.
בצדיק הם ביחוד אחד יאהדונה"י, וזה סוד החשמ"ל, חיות של אש

מְדַבְּרוֹת, כָּל הַכוֹרֵעַ כּוֹרֵעַ בְּבְרוּךְ, שֶׁהִיא יֵאֱהוּדוֹנָה"י, וְכָל הַזּוֹקֵף זּוֹקֵף
בְּשֵׁם, בְּשֵׁנֵי שְׁמוֹת, וְזֶה יְהוּ"ה אֱהִי"ה.

וּבְהוֹן הָיָה מְשַׁבַּח שְׁכִינְתָא בְּשִׁיר הַשִּׁירִים מִתְּתָא לְעִילָא, הִדָּא הוּא דְכַתִּיב
(שִׁיר הַשִּׁירִים ז ב) מַה יָפוּ פְעַמֵּיךָ בְּנִעְלִים בֵּת נְדִיב, חֲמוּקֵי יִרְכִיזְךָ כְּמוֹ חֲלָאִים
מַעֲשֵׂה יָדֵי אָמוֹן, שְׁרָרְךָ אֲגֹן הַסֵּהר, שְׁנֵי שְׁדִיךָ, צִוְאַרְךָ, רֵאשֶׁךָ, הָא הִכָּא
מִתְּתָא לְעִילָא.

וּבְהֵם הָיָה מְשַׁבַּח אֶת הַשְּׁכִינָה בְּשִׁיר הַשִּׁירִים מִמְּטָה לְמַעְלָה. זֶהוּ
שְׁפָתוֹב מַה יָפוּ פְעַמֵּיךָ בְּנִעְלִים בֵּת נְדִיב, חֲמוּקֵי יִרְכִיזְךָ כְּמוֹ חֲלָאִים
מַעֲשֵׂה יָדֵי אָמוֹן, שְׁרָרְךָ אֲגֹן הַסֵּהר, שְׁנֵי שְׁדִיךָ, צִוְאַרְךָ, רֵאשֶׁךָ, הָרִי כָּאֵן
מִמְּטָה לְמַעְלָה.

וְהִיא מְשַׁבַּחַת לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְעִילָא לְתַתָּא, רֵאשׁוּ כְתָם פֹּז, עֵינָיו,
לְחַיָּו, שְׁפָתוֹתָיו, יָדָיו, שׁוֹקֵיו, זְכָאָה אִיהוּ מָאֵן דְסָלִיק צְלוֹתָא בְּכָל אַבְר
וְאַבְר בְּתַקוּנָא דָא.

וְהִיא מְשַׁבַּחַת אֶת הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מִמְּעַלָה לְמַטָּה, רֵאשׁוּ כְתָם פֹּז,
עֵינָיו, לְחַזְו, שְׁפָתוֹתָיו, שׁוֹקֵיו. אֲשֶׁרִיו מִי שְׁמַעְלָה אֶת הַתְּפִלָּה בְּכָל
אַיְבָר וְאַיְבָר בְּתַקוּן הָיָה.

תָּא חֲזִי יְהוּ"ה אֲדַנִּי אִיהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׁכִינְתֵיהּ, בְּתַרִּין שׁוֹקִין
יְהוּ"ה לִימִינָא אֲדַנִּי לְשִׁמְאַלָא, וְאַיְנוֹן אֲסַפְקִלְרִיָּהּ הַמְּאִירָה
וְאַסְפְקִלְרִיָּהּ שְׁאַיְנָה מְאִירָה, בְּצַדִּיק תַּרְוִייהוּ חַד יֵאֱהוּדוֹנָה"י, וְהַכִּי
בְּתַרִּין דְרוּעִין יְהוּ"ה לִימִינָא אֲדַנִּי לְשִׁמְאַלָא, בְּעַמּוּדָא דְאַמְצְעִיתָא
יֵאֱהוּדוֹנָה"י תַּרְוִייהוּ בְּיַחְוּדָא חֲדָא, בְּסוּד אָמִי"ן, וּבְגִין דָּא גְדוּל הַעוֹנָה אָמֹן
יּוֹתֵר מִן הַמְּבָרַךְ, הָא אִיהוּ מִתְּתָא לְעִילָא.

בֵּא וּרְאָה, יְהוּ"ה אֲדַנִּי הוּא הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשְׁכִינְתוֹ, בְּשִׁתֵּי
שׁוֹקִים, יְהוּ"ה לִימִין, אֲדַנִּי לְשִׁמְאַל, וְהֵם אֲסַפְקִלְרִיָּהּ הַמְּאִירָה
וְאַסְפְקִלְרִיָּהּ שְׁאַיְנָה מְאִירָה, בְּצַדִּיק שְׁנִיָּהֶם אָחַד, יֵאֱהוּדוֹנָה"י. וְכָךְ
בְּשִׁתֵּי זְרוּעוֹת, יְהוּ"ה לִימִין, אֲדַנִּי לְשִׁמְאַל, בְּעַמּוּד הָאֲמְצְעִי
יֵאֱהוּדוֹנָה"י, שְׁנִיָּהֶם בְּיַחְוּד אָחַד, בְּסוּד אָמִי"ן, וּמְשׁוּם זֶה גְדוּל הַעוֹנָה
אָמֹן יּוֹתֵר מִן הַמְּבָרַךְ, זֶהוּ מִמְּטָה לְמַעְלָה.

מעילא לתתא יהו"ה אהי"ה תרוייהו חד בכתר עליון, כגוונא דא יאההויה"ה, בחכמה ובינה יהו"ה אהי"ה, בתרין דרועין יהו"ה אהי"ה, בעמודא דאמצעיתא תרוייהו כחדא, בנצח והוד יהו"ה אהי"ה דא לימינא ודא לשמאלא, בצדיק תרוייהו ביחודא כחדא, וכן במלכות תרוייהו ביחודא כחדא כגוונא דא יהו"ה אדניי, ובה מתחברין יהו"ה אהי"ה, ובגין דא איהי קרית ארבע, חבורא דארבע שמחו, דאינון בארבע פרשין דתפלין דיד, ובארבע בתי דתפלין דרישא.

ממעלה למטה, יהו"ה אהי"ה שניהם אחד בכתר עליון, כמו זה: יאההויה"ה, בחכמה ובינה יהו"ה אהי"ה, בשתי זרועות יהו"ה אהי"ה, בעמוד האמצעי שניהם כאחד, בנצח והוד יהו"ה אהי"ה, זה לימין וזה לשמאל, בצדיק שניהם ביחוד כאחד, וכן במלכות שניהם ביחוד אחד כמו זה: יהו"ה אדניי, ובה מתחברים יהו"ה אהי"ה, ומשום זה היא קרית ארבע, החבור של ארבעה שמות, שהם בארבע פרשיות של תפלין של יד, ובארבעה בתי תפלין של הראש.

דף לה ע"א

וכד נביא הוה סליק לעילא, ודפיק לתרעא, אי הוה סליק בשכינתא, הוה פתח ליה מיד, והוה אמר ליה בן אדם עמד על רגליך ואדבר אתך (יחזקאל ב א), דאנת הוא דהוית סביל לשכינתא בצלותא בעמידה, עמוד על רגליך, דאתמר בהון (שם א ו) וכף רגליהם ככף רגל עגל, עגולים פנקודים דאינון מנהיגים לאתוון, ומסטרך דאתוון אינון מרובעין, הדא הוא דכתיב (שם יו) על ארבעת רבועיהם בלכתם ילכו, ועוד על ארבעת רבועיהם, אינון (דף לה ע"א) ארבע קדושות דאומר בר נש בכל יומא, ועוד עמוד על רגליך בקדמאין, ומה שאלתך עד חצי המלכות באמצעיות, ותעש בבתראין, דתמן איהו בר נש כעבד המקבל פרס מרבו והולך לו, אליו נפקין דיהיב לון מלכא בעותהון, הא אחרנין קא דפקי לתרעא, מארי דברית מילה, ואמרי אדניי שפתי תפתח.

וכשנביא היה עולה למעלה ודופק בשער, אם היה עולה עם השכינה, היה פותח לו מיד, והיה אומר לו, בן אדם, עמד על רגליך ואדבר אותך, שאתה הוא שהיית סובל את השכינה בתפלת עמידה, עמד על רגליך, שנאמר בהם וכף רגליהם ככף רגל עגל, עגלים פנקדים שהם מנהיגים את האותיות, ומצד האותיות הם מרבעים. זהו שפתינו על ארבעת רבועיהם בלכתם ילכו. ועוד על ארבעת רבועיהם, הם ארבע קדושות שאומר אדם בכל יום. ועוד עמד על רגליך - בראשונות, ומה שאלתך עד חצי המלכות - באמצעיות, ותעש - באחרונות, ששם אדם

הוא כמו עבד המקבל פרס מרבו והולך לו. אלו יוצאים, שנותן להם המלך את בקשותם, והרי אחרים דופקים בשער, בעלי ברית מילה, ואומרים אדניי שפתי תפתח.

זכאין אינון ישראל דאינון רגלין דשכינתא, דקמת עלייהו בצלותא בעמידה, דאיהי ודאי עלייהו תפלה מעומד, וקמת עלייהו בגלותא, ובמאי קמת עלייהו, בגין דנחתין לגבה יהויה, דעליה אתמר כל הזקף זוקף בשם, דביה צריך בר נש לזקפא לשכינתא, ואלין דלא זקפין לה בשם יהויה בצלותהון, או בפקודין דאורייתא (ניא דלהון), איהי צווחת עלייהו, נתנני יי בידי לא אוכל קום (איכה א יד), דסמיכו דילה איהו בתרין דרועין דאינון חסד וגבורה, ועמידה דילה בתרין שוקין דאינון נצח והוד, וזקיפו דילה בגופא דאיהו עמודא דאמצעייתא, יהויה שמייה, ובגין דא כל הזקף זוקף בשם, ויחודא דילה בצדיק, ובגין אלין דלא יכילת למיקם בהון בצלותא, ולית לה סמיכו ולא זקיפו בהון בגלותא, אתעציבת בהון, ורזא דמלה בן חכם ישמח אב, ובן כסיל תוגת אמו (משלי י א), ובגיניה ויתעצב אל לבו (בראשית ו ז), ואמאי כולי האי לאמיה ולא לאבויה.

אשריהם ישראל שהם רגלי השכינה, שעומדת עליהם בתפלת העמידה, שהיא ודאי עליהם תפלה מעמד, ועומדת עליהם בגלות, ובמה עומדת עליהם? משום שמורידים אליה יהויה, שעליו נאמר כל הזקף זוקף בשם, שבו צריך בן אדם לזקף את השכינה, ואלו שלא זוקפים אותה עם שם יהויה בתפלתם, או במצוות של התורה (שלח), היא צועקת עליהם, נתנני יהויה בידי לא אוכל קום, שהסמיכה שלה היא בשתי זרועות, שהן חסד וגבורה, והעמידה שלה בשתי שוקים, שהם נצח והוד, והזקיפות שלה בגוף, שהיא העמוד האמצעי, שמו יהויה, ומשום כך כל הזקף זוקף בשם, והיחוד שלה עם צדיק, ומשום אלו שלא יכולה לעמד עמהם בתפלה, ואין לה סמיכה ולא זקיפה עמהם בגלות, מתעצבת בהם, וסוד הדבר - בן חכם ישמח אב ובן כסיל תוגת אמו, ובגללו ויתעצב אל לבו, ולמה כל זה לאמו ולא לאביו?

אלא דא רזא עלאה איהו, פקודין דעשה אינון מימינא דתמן חכמה, כמה דאוקמוהו מארי מתניתין הרוצה להחכים ידרים, ופקודין דלא תעשה אינון משמאלא דתמן אימא עלאה, דבהון אדניי שימעה אדניי סילחה אדניי ה'קשיבה ועשה אל תאחר (דניאל ט יט), ביום הכפורים, וכד לא חזרין בתיובתא אינון דעברין על לא תעשה דאינון משמאלא, אתמר עליהו (משלי י א) ובן כסיל תוגת אמו, בגין דתמן אימא לשמאלא, ולבא איהו לשמאלא, (ורזא דמלה) ובגין דא ויתעצב אל לבו.

אֵלָא זְהוּ סוּד עֲלִיוֹן, מְצוֹת עֲשֵׂה הוּן מִיָּמִין, שְׁשֵׁם חֲכָמָה, כְּמוֹ שְׁבִאֲרוֹהוּ בְעֲלֵי הַמְשָׁנָה, הַרוּצָה לְהַחֲכִים יְדָרִים, וּמְצוֹת לֹא תַעֲשֶׂה הוּן מְשֻׁמָּל, שְׁשֵׁם הָאֵם הָעֲלִיוֹנָה, שְׁהֵם אֲדִנְיִי שְׁיַמְעָה, אֲדִנְיִי סִילְחָה, אֲדִנְיִי הִיקְשִׁיבָה וְעֲשֵׂה אֶל תִּאֲחֹר, בְּיוֹם הַכְּפוּרִים, וּכְשֶׁלֹּא חוּזְרִים בְּתִשׁוּבָה אוֹתָם שְׁעוֹבְרִים עַל לֹא תַעֲשֶׂה שְׁהֵם מְשֻׁמָּל, נֶאֱמַר עֲלֵיהֶם וַיְבֹן כְּסִיל תּוֹגַת אָמוֹ, מְשׁוּם שְׁשֵׁם הָאֵם לְשֻׁמָּל, וְהֵלֵב הוּא לְשֻׁמָּל, (סוּד הַדְּבַר) וּמְשׁוּם זֶה וַיִּתְעַצֵּב אֶל לְבוֹ.

וּתְרִין הַוִּיזִית אֵינוֹן לִימִנָא וְלְשֻׁמָּלָא, כְּגוֹנָא דָא יַהֲהִיּוּ יוֹהִיָּה, יִי לִימִנָא וַיְבִיָּה יוֹהִיָּה בְּחֲכָמָה יְסֹד אֶרֶץ (שֵׁם ג' ט), אָב עִם בְּרִתָּא, הִי עֲלָאָה עִם בְּרָא דְאִיהוּ וִי, תְּפִלִּין עַל רִישִׁיָּה, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב (ישעיה סב ח) וּבְזָרוּעַ עֲזוֹ אֱלוֹ תְּפִלִּין דְּרִישָׁא, דְּבָכַל אֲתֵר דְּאֵת הִי עַל וִי אִיְהִי אִימָא.

וּשְׁתֵּי הַוִּיזִית הוּן, לִימִין וְלְשֻׁמָּלָא, כְּמוֹ זֶה : יַהֲהִיּוּ יוֹהִיָּה, יִי לִימִין, וּבוֹ יוֹהִיָּה בְּחֲכָמָה יְסֹד אֶרֶץ, הָאָב עִם הַבֵּת, הִי עֲלִיוֹנָה עִם הַבֵּן שֶׁהוּא וִי, תְּפִלִּין עַל רִישׁוֹ. זֶהוּ שְׁכַתוֹב וּבְזָרוּעַ עֲזוֹ, אֱלוֹ תְּפִלִּין שֶׁל רִישׁ, שְׁבָכַל מְקוֹם שְׁאוֹת הִי עַל וִי, הִיא אֵם.

וְדָא רְזָא דְקָרְבָן עוֹלָה וַיּוֹרֵד, דְּסִלִּיק הִי לְגַבִּי יִי, וְנַחֲתִית הִי לְגַבִּי וִי, וְאֵם לֹא הִיא הַוִּיזִיָּה יוֹהִיָּה, דְּאֲתֵרְמִין בְּהֵאִי קָרָא (ירמיה ט כג) כִּי אֵם בְּזָאת יִתְהַלֵּל הַ מִתְהַלֵּל הַ שְׁכָל וְ יָדוּעַ אוֹתִי, לֹא הוּוּ יָדְעִין בְּנֵי נְשָׂא קָרְבָן עוֹלָה וַיּוֹרֵד, דְּכַד לֹא הוּוּ בְרַ נְשָׂא קָרִיב אֵת הִי עִם יִי, הִי עִם וִי, וּמֵאֵן עוֹלָה וַיּוֹרֵד, מֵאֵן הוּוּ יָדַע מֵאֵי נִיְהִי הִי דְאִיְהִי בְרִתָּא, דְּאִית לִיהַ לְסִלְקָא לְהַ לְגַבִּי אָבָא, וְהִי דְאִיְהִי אִימָא לְנַחֲתָא לְהַ לְגַבִּי בְרָא, אֵלָא בְּגִין הִיא הַוִּיזִיָּה דְאִיְהִי יוֹהִיָּה, דְּהִי דְאִיְהִי עַל וִי אִיְהִי אִימָא עֲלָאָה, וּבְהַ אֲשַׁתְּמַע הִי תַתְּאָה דְאִיְהִי תַחוֹת יִי דְאִיְהִי בְרִתָּא, וְדָא רְזָא דְקָרְבָנָא, דְּצָרִיד לְסִלְקָא הִי לְגַבִּי יִי, וְלְנַחֲתָא הִי לְגַבִּי וִי.

וְזֶהוּ הַסוּד שֶׁל קָרְבָן עוֹלָה וַיּוֹרֵד, שְׁעוֹלָה הִי אֵל יִי, וַיּוֹרֵדֵת הִי אֵל וִי, וְאֵם לֹא הַהוֹנִיָּה יוֹהִיָּה הִזוֹ שְׁנַרְמִזָּה בְּכַתוּב הַזֶּה, כִּי אֵם בְּזָאת יִתְהַלֵּל הַ מִתְהַלֵּל הַ שְׁכָל וְ יָדוּעַ אוֹתִי, לֹא הִיוּ יוֹדְעִים בְּנֵי אָדָם קָרְבָן עוֹלָה וַיּוֹרֵד, שְׁכַשְׁלָא הִיָּה אָדָם מְקָרִיב אֵת אוֹת הִי עִם יִי, וְהִי עִם וִי, וּמִי עוֹלָה וַיּוֹרֵד, מִי הִיָּה יוֹדַע מִי הִיא הִי שְׁהִיא הַבֵּת שְׁיֵשׁ לוֹ לְהַעֲלוֹתָהּ אֶל הָאָב, וְהִי שְׁהִיא הָאֵם לְהוֹרִיד אוֹתוֹ אֶל הַבֵּן? אֵלָא בְּגִלְלַת הַהוֹנִיָּה הִזוֹ שְׁהִיא יוֹהִיָּה, שְׁהִי שְׁהִיא עַל וִי הִיא הָאֵם הָעֲלִיוֹנָה, וּבְהַ נְשַׁמְעַ הִי תַתְּוֹנָה, שְׁהִיא תַחַת יִי, שְׁהִיא הַבֵּת, וְזֶה סוּד הַקָּרְבָן, שְׁצָרִיד לְהַעֲלוֹת הִי לִי, וְלְהוֹרִיד הִי אֵל וִי.

יוה"ה יי איהו לימינא חכמה, וי תורה שבכתב, מימינו אש דת למו (דברים
ג ב), והאי איהו דאמרין מוח הברן דאתמשד ממוח האב, ה' עלאה
לשמאל, ומתמן אתיהיבת אורייתא שבצל פה, דאיהי ה' תתאה.

יוה"ה, יי הוא לימין, חכמה, וי תורה שבכתב, מימינו אש דת למו,
וזהו שאומרים מוח הברן שנמשד ממוח האב. ה' עליונה לשמאל, ומשם
נתנה תורה שבצל פה, שהיא ה' תחתונה.

דף לה ע"ב

זכאין אינון ישראל דנדעין רזין עלאין בהיווית, דבהון סלקין צלותין
בהבלים דפומהון, ונחתין אינון חיילין בהון כדקא יאות, דכד בר נש
סליק שכינתיה בצלותיה, קודשא בריה הוא נחית עליה, הדא הוא דכתיב
(שמות כ כד) בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבא אליה וברכתיה, זכאין
אינון ישראל דאינון רגלין לשכינתא, למיקם עמה בין בריוח בין בעאקו,
דכד אנון בדינא (דף לה ע"ב) ביומא דדינא דאיהי ראש השנה, איהי קמת
עמהון לדינא, דקיימין לה בצלותהון, דעלייהו אתמר (משלי כב) בהתהלכה
תנחה אותך, בשכבה תשמור עליה, והקיצות היא תשיחה, דבכל אתר
דקיימין ישראל בכל פקודא ופקודא לשכינתא, איהי קיימת בגינייהו בכל
דוחקא וצערא, בין בארחה בין בישובא בין בימא, ודא איהו בהתהלכה
במדברא תנחה אותך, הדא הוא דכתיב (תהלים פה יד) צדק לפניו יהלך וישם
לדרך פעמיו, בשכבה בישובא תשמור עליה, והקיצות למיזל בימא היא
תשיחה, ועוד בהתהלכה בהאי עלמא תנחה אותך, בשכבה בקבר תשמור
עליה, והקיצות בתחית המתים היא תשיחה.

אשריהם ישראל שיודעים סודות עליונים בהיווית, שבהם עולים
ויורדים בהבלים של פיהם, ויורדים אותם החילות בהם כראוי,
שכשאדם מעלה את שכינתו בתפלתו, הקדוש ברוך הוא יורד עליו.
זהו שכתוב בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבא אליה וברכתיה.
אשריהם ישראל שהם רגלי השכינה לעמד עמה בין בריוח בין בצרה,
שכשהם בדין ביום הדין, שהוא ראש השנה, היא עומדת עמהם לדין
שמעמידים אותה בתפלתם, שעליהם נאמר בהתהלכה תנחה אותך,
בשכבה תשמור עליה, והקיצות היא תשיחה. שבכל מקום שעומדים
ישראל בכל מצוה ומצוה לשכינה, היא עומדת בשבילם בכל דחק
וצער, בין בדרך בין בישוב בין בימים. וזהו בהתהלכה - במדבר - תנחה
אתך, זהו שכתוב צדק לפניו יהלך וישם לדרך פעמיו. בשכבה -

בְּיָשׁוּב, תִּשְׁמַר עֲלֶיךָ, וְהִקִּיצוֹת - לְרֵדֶת לַיָּם - הִיא תִּשְׁיָחֶךָ. וְעוֹד,
בְּהִתְהַלֵּכְךָ - בְּעוֹלָם הַזֶּה - תִּנְחָה אֶתְךָ, בְּשִׁכְבְּךָ - בְּקִבְר - תִּשְׁמַר עֲלֶיךָ,
וְהִקִּיצוֹת - בְּתַחֲלִית הַמֵּתִים - הִיא תִּשְׁיָחֶךָ.

הָא אֱלִין נְפָקִין, וְהָא אַחֲרָנִין קָא דְפָקִין לְפִתְחָא, וְאִינוּן מְאָרִי רְגְלִין,
מְסֻטְרָא דְרְגְלִין דְקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְאִתְמַר בְּהוּן (זכריה יד ד) וְעִמְדוּ רְגְלִין
בְּיוֹם הַהוּא, וְעֲלִיִּיהוּ אִתְמַר (שמות יב לו) כְּשֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלְפֵי רְגְלֵי הַגְּבָרִים לְבַד
מְטָף, אֱלִין נְפָקִין הָא אַחֲרָנִין עֲלִין, מְסֻטְרָא דְאֱלִין דְאִתְמַר בְּהוּן (יחזקאל
א ז) וְרְגְלֵיהֶם רְגַל יִשְׂרָאֵל, רְגְלִין בְּעִגּוּלָא אִינוּן רְגַל יִשְׂרָאֵל, וְאִית רְגְלִין אַחֲרָנִין
מְרוּבְּעִין דְאִופְנִים, דְאִתְמַר בְּהוּן (שם יז) עַל אַרְבַּעַת רְבַעֵיהֶם בְּלִכְתָּם יִלְכוּ,
דְּבָהוּן וְהַחֲיִית רְצוּא וְשׁוּב כְּמֵרָאָה הַבְּזֻק (שם יז), וְאִינוּן רְגְלִין בְּעִגּוּלָא, אִינוּן
כְּנֻקוּדִין לְאִתְוּוּן, דְאִינוּן רְגְלִין בְּרַבּוּעָא.

הָרִי אֱלוּ יוֹצְאִים, וְהֵנָּה אַחֲרִים דּוֹפְקִים בְּפִתְחָא, וְהֵם בְּעֲלֵי הַרְגְלִים,
מֵהֲצַד שֶׁל הַרְגְלִים שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם וְעִמְדוּ רְגְלִין
בְּיוֹם הַהוּא, וְעֲלִיִּיהֶם נֶאֱמַר כְּשֵׁשׁ מֵאוֹת אֶלְפֵי רְגְלֵי הַגְּבָרִים לְבַד מְטָף.
אֱלוּ יוֹצְאִים וְהָרִי אַחֲרִים נְכַנְסִים, מֵצַד שֶׁל אֱלוּ שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם
וְרְגְלֵיהֶם רְגַל יִשְׂרָאֵל, וַיֵּשׂ רְגְלִים אַחֲרוֹת מְרַבְּעִים שֶׁל אִופְנִים, שֶׁנֶּאֱמַר
בָּהֶם עַל אַרְבַּעַת רְבַעֵיהֶם בְּלִכְתָּם יִלְכוּ, שֶׁבָּהֶם וְהַחֲיִית רְצוּא וְשׁוּב
כְּמֵרָאָה הַבְּזֻק, וְאוֹתָם רְגְלִים בְּעִגּוּל, הֵם כְּמוֹ נְקֻדּוֹת לְאוֹתִיּוֹת, שֶׁהֵם
רְגְלִים בְּרַבּוּעַ.

וְנִבְיָא דְאִיהוּ מְסֻטְרָא דְלְהוּן, תַּמָּן הוּא סְלִיק רּוּחִיהּ, וּמִתַּמָּן הוּא שְׁמַע כָּל
מַה דְהוּא לִיהּ לְמִשְׁמַע, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב (יחזקאל ב א) וַיֹּאמֶר אֵלַי בֶּן אָדָם
עֲמַד עַל רְגְלֶיךָ וְאִדְבַּר אוֹתְךָ, וְעוֹד (שם ב) וַתְּבֹא בִי רוּחַ כְּאֶשֶׁר דְּבַר אֵלַי
וַתַּעֲמַדְנִי עַל רְגְלִי, וְאֶשְׁמַע אֶת מְדַבֵּר אֵלַי, וַתִּשְׁאַנֵּי רוּחַ וְאֶשְׁמַע אַחֲרֵי
וְגוֹמֵר (שם ג יב), בְּגִין דְּדִרְגִין אִינוּן מְסֻטְרָא דְשְׁכִינְתָּא, דְאִתְמַר בָּהּ (שמות לג
כג) וְרָאִית אֶת אַחֲוֹרִי, אָמַר וְאֶשְׁמַע אַחֲרֵי.

וְהִנְבִּיא שְׁהוּא מֵהֲצַד שְׁלֵהֶם, שֶׁם הִיְתָה עוֹלָה רוּחוֹ, וּמִשְׁם הָיָה שׁוֹמַע
כָּל מַה שֶׁהָיָה לוֹ לְשִׁמְעַ. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב וַיֹּאמֶר אֵלַי בֶּן אָדָם עֲמַד עַל רְגְלֶיךָ
וְאִדְבַּר אוֹתְךָ, וְעוֹד, וַתְּבֹא בִי רוּחַ כְּאֶשֶׁר דְּבַר אֵלַי וַתַּעֲמַדְנִי עַל רְגְלִי
וְאֶשְׁמַע אֶת מְדַבֵּר אֵלַי, וַתִּשְׁאַנֵּי רוּחַ וְאֶשְׁמַע אַחֲרֵי וְגוֹמֵר, מִשׁוּם
שֶׁהִדְרָגוֹת הֵן מֵצַד הַשְּׁכִינָה, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ וְרָאִית אֶת אַחֲוֹרִי, אָמַר
וְאֶשְׁמַע אַחֲרֵי.

מאי קול רעש גדול, דאית רעש ואית רעש, אית רעש דאתמר ביה (מלכים א יט יא) לא ברעש יי, דלא ייתי תמן קודשא בריך הוא, ואית רעש דיייתי תמן, אלא רעיש בהפוכא ערייש, כמה דאתמר (תהלים מא ד) יי יסעדנו על ערש דוי, ודא איהו כל משכבו הפכת בחליו, דאתהפך רעיש לערייש, ומאי ניהו ערייש, אלא איהו עשיר בהפוך אתוון, ודא שכינתא דאיהי כללא דעשר ספירן, דעלה אתמר אין קדושה בפחות מעשרה.

מה זה קול רעש גדול? שיש רעש ויש רעש. יש רעש שנאמר בו לא ברעש יהויה, שלא יבא לשם הקדוש ברוך הוא, ויש רעש שייבא לשם, אלא רעיש בהפוך ערייש, כמו שנאמר יהויה יסעדנו על ערש דוי, וזהו כל משכבו הפכת בחליו, שנהפך רעיש לערייש, ומי הוא ערייש? אלא הוא עשיר בהפוך אותיות, וזו שכינה שהיא הפלל של עשר ספירות, שעליה נאמר אין קדושה פחות מעשרה.

דאיהי שריא לרישא דחולה, ובגינה יי יסעדנו, ובמאי על ערש דוי, על שכינתיה ודאי, ואם שכינתא לאו תמן, רוח סערה תמן, דאסעיר גופיה דבר נש, דכתוב ביה (יונה א ד) והאניח חשבה להשבר, דאיהי גופא דספינה, כד לית שכינתא סמיכת לה, רוח סערה מהפך לה ותבר לה, ובזמנא דשכינתא סמיכת לה, מיד קלא נפיק בן אדם עמד על רגליך (יחזקאל ב א), וקאים ממרעא דיליה, ונפיק מדינא, שלים בגופיה שלים בממוניה.

שהיא שורה על ראש החולה, ובגללה יהויה יסעדנו, ובמה? על ערש דוי, על שכינתו ודאי, ואם שכינה לא שם, רוח סערה שם, שמסעירה את גוף האדם, שפתיב בו והאניח חשבה להשבר, שהיא גוף הספינה. כשאין השכינה סומכת אותה, רוח סערה מהפכת אותה ומשברת אותה, ובזמן ששכינה סומכת אותה, מיד יוצא קול: בן אדם עמד על רגליך, ועומד ממחלתו, ויוצא מהדין שלם בגופו שלם בממונו.

הא אליו נפקיו, הא אחרניו דפקיו לפתחא, ואמרין אדניי שפתי תפתח, ואינון דסמיכין לשכינתא בכמה רגלין דמועדים ויומין טבין, וכד אליו עאליו, קודשא בריך הוא משבח לה בהון, מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב (שיר ז ב), דאליו אינון דאתמר בהון (דברים טז טז) שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך, אמר קודשא בריך הוא, כמה אנת שפירא באליו נעלים דאינון נעילת פסח ונעילת עצרת ונעילת חג, חמוקי ירכיך, אליו אינון מסטרא דתרי ירכי קשוט דאתמר בהון שוקיו עמודי שש, ואינון שית דרגין דנבואה.

הרי אלה יוצאים, הנה אחרים דופקים בפתח, ואומרים אדניי שפתי תפתח, ואותם שסומכים את השכינה בכמה רגלים של מועדים וימים טובים, וכשאלה נכנסים, הקדוש ברוך הוא משבח אותה בהם, מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב, שאלו הם שנאמר בהם שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך. אמר הקדוש ברוך הוא, כמה את נאה באלו הנעלים, שהם נעילת פסח ונעילת עצרת ונעילת חג. חמוקי ירכיך - אלה הם מצד של שתי ירכי אמת שנאמר בהן שוקיו עמודי שש, והן שש דרגות נבואה.

דף לו ע"א

מסטרך דאת וי דאיהו צדיק, עמוד דסמיך לון, ואיהו שית לקבל (מלכים א י ט) שש מעלות לפסא, וסליק באת יי לששים, כגוונא דששים ושית גלגלים דסחרין לכורסיא, ואינון ס"ו מן יסו"ד, והא אוקמוה, אשתאר י"ד, ביה ובגיד הנביאים אדמה (הושע יב יא), ודא שכינתא יד חותמת מסטרך דצדיק, יד כותבת מסטרך (דף לו ע"א) דעמודא דאמצעיתא, איהי תמונת כל, ובגין דא (הושע יב יא) ובגיד הנביאים אדמה.

מצד האות וי, שהוא צדיק, העמוד שסומך אותם, והוא כנגד שש מעלות לפסא, ועולה באות יי לששים, כמו הששים וששה גלגלים שסובבים את הפסא, והם ס"ו מן יסוד, והרי פרשוה, נשאר י"ד, בו ובגיד הנביאים אדמה, וזו שכינה, יד חותמת מצד של הצדיק, יד כותבת מצד העמוד האמצעי, היא תמונת כל, ומשום זה ובגיד הנביאים אדמה.

הא אליו נפקין, הא אחרנין קא דפקין לפתחא, ואמרין אדניי שפתי תפתח, ואינון מארי דאות, דאיהו ח"י עלמין, דמצלין בח"י ברכאן דצלותין, דמקרבין בהון קרבנא לקודשא בריך הוא, דחשיבא לקבל שבעה פרים ושבעה אלים, ולקבל שתי תורים או שני בני יונה, דמסטרך דהאי אות אמר למשה וזה לך האות (שמות ג יב), ואיהו כליל תרי עשר מזלות, ושבעה ככבי לכת, מסטרך דקדושה, דאיהי בת שבע, ומסטרך דווי דאיהו וי עלאה וי תתאה, ועליהו אתמר (ירמיה יב) ומאתות השמים אל תחתו, כי יחתו הגוים מהמה.

הרי אלו יוצאים, והנה אחרים דופקים בפתח, ואומרים אדניי שפתי תפתח, והם בעלי האות, שהוא ח"י העולמים, שמתפללים בשמונה

עֲשֶׂה בְּרָכוֹת שֶׁל הַתְּפִלוֹת שְׁמִקְרִיבִים בְּהוֹן קֶרֶן לְקֹדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁחֻשׁוּבָה כְּנֶגֶד שְׁבַע פְּרִים וְשְׁבַע אֵילִים, וְכִנְגַד שְׁנֵי תוֹרִים אוֹ שְׁנֵי בְּנֵי יוֹנָה שְׁמֻצָד הָאוֹת הַזֶּה, אָמַר לְמִשָּׁה וְזֶה לְךָ הָאוֹת, וְהוּא כּוֹלֵל שְׁנַיִם עֶשֶׂר מְזֻלוֹת, וְשְׁבַע כּוֹכְבֵי לֶכֶת מֻצָד הַקְדָּשָׁה, שֶׁהִיא בֵּת שְׁבַע, וּמֻצָד שֶׁל ו'ו', שֶׁהוּא ו' עֲלִיוֹנָה ו' תַּחְתּוֹנָה, וְעֲלִיהֶם נֶאֱמַר וּמֵאוֹתוֹת הַשָּׁמַיִם אֵל תַּחְתּוֹ, כִּי יַחְתּוּ הַגּוֹיִם מִהֶמָּה.

ה'יא אֵינוֹן שִׁית כְּכַבֵּי לֶכֶת, ה' כְּכַבֵּא שְׁבִיעָא, ו'ו' תְּרִין עֶשֶׂר מְזֻלוֹת, דְּכָל מְזָל אֲתַקְרִי אוֹת, וְאִיהוּ מִמְּנָא עַל כָּל שְׁעֵתָא דְתְרִין עֶשֶׂר שְׁעֵתִין, כָּל נְבִיא אִית לִיה מְזָלִיה וְשְׁעֵתִיה, וְכַפּוּס הוּא מְזָל, וְכַפּוּס פְּעוּלָה דִּילִיה, הַכִּי אֲתַגְלִיא לִיה אוֹת מִן ו'ו', דְתְרִין עֶשֶׂר מְזֻלוֹת מִמְּנָן עַל תְּרִין עֶשֶׂר שְׁעֵתִין, וְעַל תְּרִין עֶשֶׂר יָרְחִין.

ה'יא הֵם שְׁשָׁה כּוֹכְבֵי לֶכֶת, ה' כּוֹכָב שְׁבִיעֵי, ו'ו' שְׁנַיִם עֶשֶׂר מְזֻלוֹת, שְׁכָל מְזָל נִקְרָא אוֹת, וְהוּא מִמְּנָה עַל כָּל שְׁעָה שֶׁל שְׁתַּיִם עֲשֶׂה שְׁעוֹת, לְכָל נְבִיא יֵשׁ מְזָלוֹ וְשְׁעֵתוֹ, וְכַפִּי אוֹתוֹ מְזָל וְכַפִּי הַפְּעֻלָה שְׁלוֹ, כְּדִ מְתַגְלָה לוֹ אוֹת מִן ו'ו', שְׁשְׁנַיִם עֶשֶׂר מְזֻלוֹת מִמְּנַיִם עַל שְׁתַּיִם עֲשֶׂה שְׁעוֹת וְעַל שְׁנַיִם עֶשֶׂר יָרְחִים.

וְאֵלִין מְזֻלוֹת מִתְמָן הוּוּ יָרְתִין תְּרִין עֶשֶׂר שְׁבַטִין נִשְׁמַתִין דְלְהוֹן, וְאִית מִסְטָרָא אַחְרָא תְרִין עֶשֶׂר, דְאֲתַמַר בְּהוֹן (בראשית כה טז) שְׁנַיִם עֶשֶׂר נְשִׂאִים לְאֻמַּתָם, דְאֵינוֹן אֲתַקְרִאוּ טְלִיָּה שׁו"ר תְּאוּמִי"ם סְרַטְי"ן וְגוּמַר, דָּא כְּגוֹנָא דְדָא עֶבֶד קוּדְשָׁא בְרִידָה הוּא.

וְהַמְזֻלוֹת הַלְלוּ, מִשָּׁם הָיוּ יוֹרְשִׁים שְׁנַיִם עֶשֶׂר הַשְּׁבַטִים אֶת נְשִׁמוֹתֵיהֶם, וְיֵשׁ מֻצָד אַחַר שְׁנַיִם עֶשֶׂר, שְׁנֶאֱמַר בְּהֶם שְׁנַיִם עֶשֶׂר נְשִׂאִים לְאֻמַּתָם, שֶׁהֵם נִקְרְאוּ טְלִיָּה שׁו"ר תְּאוּמִי"ם סְרַטְי"ן וְגוּמַר, זֶה כְּמוֹ זֶה עֲשֶׂה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא.

שִׁית מְזֻלוֹת אֵינוֹן מַעֲיָלָא לְתַתָּא מִחֻסָד וְעַד יְסוּד, וְשִׁית מִתְתָּא לְעִילָא מִיְסוּד וְעַד חֻסָד, מִסְטָרָא דְמַלְכוּת אֲתַקְרִאוּ שְׁבַע כְּכַבֵּי לֶכֶת, מִשְׁכִּינְתָא עַד חֻסָד, וְכַפּוּס פְּעוּלָה דְהִיא סְפִירָה הַכִּי אֲתַגְלִיא אוֹת, אוֹת מִסְטָרָא דְחֻסָד אִיהוּ רַחֲמֵי, אוֹת מִסְטָרָא דְגְבוּרָה אִיהוּ דִינָא, וְאַחְזִי עַל קְטוּלָא דְחִיבִיָּא, וְשְׁפִיכוּ דְדָמָא, וְאַחְזִי בְצַדִּיקִיָּא דָם דְבַעֲיָרָן, לְמִיכַל בְּחָדוּהָ וְעִנְג דְמֵאֲכָלִין בְּחָתָן וְכֻלָּה, וּבְשְׁפִיכוּ דְדָמָא דְקֶרְבָּנִין, הַדָּא הוּא דְכְתִיב (שמות כ כד) וְזָבַחַת עָלָיו אֶת עֲלֵתֶיךָ וְכו', וְעֲלִיָּהוּ אֲתַמַר אִיזְהוּ מְקוּמָן שֶׁל זְבָחִים

שְׁחִיטָתוֹ בְּצִפּוֹן, וְעוֹד אַחֲזִי בְּצַדִּיקֵי דָם בְּרִית, דְּאִתְּמַר בֵּהּ (יחזקאל טו ו)
וְאוֹמֵר לָךְ בְּדַמְיֶךָ חַיִּי וְאוֹמֵר לָךְ בְּדַמְיֶךָ חַיִּי.

שְׁשֵׁה מְזֻלוֹת הֵם מִמַּעַלָּה לְמַטָּה מִחֶסֶד עַד יְסוּד, וְשֵׁשׁ מִמַּטָּה מִעַלָּה
מִיְסוּד עַד חֶסֶד. מִצַּד הַמַּלְכוּת נִקְרְאוּ שְׁבַעַה כּוֹכְבֵי לְכַת, מִשְׁכִּינָה עַד
חֶסֶד, וְכַפִּי הַפְּעֻלָּה שֶׁל אוֹתָהּ הַסְּפִירָה כֶּף הַתְּגִלָּה אוֹת. אוֹת מִצַּד שֶׁל
חֶסֶד הוּא רַחֲמִים, אוֹת מִצַּד הַגְּבוּרָה הוּא דִין, וּמִרְאֵה עַל הַרְג
הַרְשָׁעִים, וְשִׁפְיכוֹת דָּם, וּמִרְאֵה בְּצַדִּיקִים דָּם בְּהִמּוּת, לְאֹכֵל בְּשִׂמְחָה,
וְעַגְג שֶׁל מֵאֲכָלִים בְּחֶתֶן וְכֵלָה, וּבִשְׁפִיכוֹת שֶׁל דְּמֵי הַקְּרִבָּנוֹת. זֶהוּ
שְׁכֵתוֹב וְזִבְחָת אֶת עֲלִיתֶיךָ וְכוּ', וְעֲלִיהֶם נֶאֱמַר אִיזְהוּ מְקוֹמוֹ שֶׁל
זְבָחִים שְׁחִיטָתוֹ בְּצִפּוֹן. וְעוֹד מִרְאֵה בְּצַדִּיקִים דָּם בְּרִית, שְׁנֵאֲמַר בֵּהּ
וְאוֹמֵר לָךְ בְּדַמְיֶךָ חַיִּי וְאוֹמֵר לָךְ בְּדַמְיֶךָ חַיִּי.

מִסְטָרָא דְעַמּוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא אִיהוּ אוֹת תְּלוּי אַרוּךְ, אִם זְכוּוֹן עוֹבְדִין
דְּעֵלְמָא מַטָּה כְּלַפֵּי חֶסֶד, וְאִם לֹא כְּלַפֵּי דִינָא, וְהַכִּי אֵינּוֹן תִּלְת אַחְרָנִין
כְּגוֹנָא דָא, וְלַחֲכִימָא בְרַמְיָא.

מִצַּד הָעַמּוּד הָאֲמַצְעִי הוּא אוֹת תְּלוּי אַרוּךְ. אִם זְכוּיֹת הַמַּעֲשִׂים שֶׁל
הָעוֹלָם - מַטָּה כְּלַפֵּי חֶסֶד, וְאִם לֹא - כְּלַפֵּי דִין, וְכֶךָ הֵם שְׁלֹשֶׁה הָאֲחֵרִים
כְּמוֹ זֶה, וְלַחֲכֵם בְּרַמּוֹ.

הָא אֵלִין נְפֻקִין, הָא אַחְרָנִין דְּפֻקִין לְפִתְחָא מִסְטָרָא דְקִשְׁתָּא, דְּאִיהוּ אוּף
הַכִּי אוֹת בְּרִית, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (שם א כח) כְּמִרְאֵה הַקִּשְׁתָּא אֲשֶׁר יְהִיָּה בְּעֵנֵן בְּיוֹם
הַגִּשְׁם, כִּן מִרְאֵה הַנְּגִה סָבִיב, הוּא מִרְאֵה דְמוֹת כְּבוֹד יְיָ וְאִרְאֵה וְאִפֵּל עַל
פְּנֵי, וְאֲשַׁמַּע קוֹל מְדַבֵּר, וְאִמְאִי הוּא נְפִיל עַל אֲנַפּוּי, בְּגִין דְּאִסִּיר לְאִסְתַּכְּלָא
בְּקִשְׁתָּא.

הָרִי אֵלוּ יוֹצְאִים, וְהִנֵּה אַחֲרִים דּוֹפְקִים בְּפִתְחָא מִצַּד הַקִּשְׁתָּא, שְׁהוּא אַף
כֶּךָ אוֹת בְּרִית, שְׁנֵאֲמַר בּוֹ כְּמִרְאֵה הַקִּשְׁתָּא אֲשֶׁר יְהִיָּה בְּעֵנֵן בְּיוֹם הַגִּשְׁם
כִּן מִרְאֵה הַנְּגִה סָבִיב, הוּא מִרְאֵה דְמוֹת כְּבוֹד יְהוָה וְאִרְאֵה וְאִפֵּל עַל
פְּנֵי וְאֲשַׁמַּע קוֹל מְדַבֵּר, וְלָמָּה הוּא נְפִיל עַל פְּנֵיו? מְשׁוּם שְׁאִסִּיר לְהַבִּיט
בְּקִשְׁתָּא.

אֲמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אָבָא וְאִמְאִי אִסִּיר לְאִסְתַּכְּלָא בְּקִשְׁתָּא, אֲמַר לִיהּ רַבִּי
שְׁמַעוֹן, בְּרִי בְּגִין אֵינּוֹן קְלִיפִין דְּמִתְלַבְּשִׁין בֵּיהּ וְדִאֵינּוֹן בֵּיהּ, דְּאֵינּוֹן רוּחַ
סַעְרָה עָנָן גְּדוֹל וְאִשׁ מִתְלַקַּחַת וְנִגְהָ לּוֹ סָבִיב, וְדָא אִיהוּ דְחִזָּא יְחִזְקִאל

עָלְיוּ הַשְּׁלוֹם, דָּאָמַר וְאָרָא וְהִנֵּה רוּחַ סַעְרָה בָּאָה מִן הַצָּפוֹן, דָּא קוּ תְהוּ קְלִיפָא יְרוּקָא דְאָגוּזָא קוּ יְרוּק, עֲנֵן גְּדוּל קְלִיפָה תְנַיִנָא חוּרָא דְאָגוּזָא, וְדָא בְהוּ, וְאִשׁ מִתְלַקַּחַת קְלִיפָה תְלִיתָאָה דְאָגוּזָא וְדָא חֲשֵׁד, וְנִגְהָ לֹו סְבִיב דָּא קְלִיפָה רְבִיעָאָה דְאָגוּזָא, דָּאִיהִי אֲתֵאֲחָדָא בְּמוּחָא, וּמִתּוֹכָם כְּעִין הַחֲשָׁמַל דָּא מוּחָא דְאָגוּזָא, וְדָא יֵאֵהֱדוּנָה״י.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: אָבָא, וְלָמָּה אָסוּר לְהַסְתַּכֵּל בְּקִשְׁתָּ? אָמַר לֹו רַבִּי שְׁמַעוּן: בְּנִי, בְּגַלְלֵי אֹתָם הַקְּלִפּוֹת שְׁמֵתִלְבְּשִׁים בּוֹ, וְשֵׁהֶם בּוֹ, שְׁהֶם רוּחַ סַעְרָה עֲנֵן גְּדוּל וְאִשׁ מִתְלַקַּחַת וְנִגְהָ לֹו סְבִיב, וְזֵהוּ שְׂרָאָה יַחְזִיקָאֵל עָלְיוּ הַשְּׁלוֹם, שְׂאָמַר וְאָרָא וְהִנֵּה רוּחַ סַעְרָה בָּאָה מִן הַצָּפוֹן, זֵה קוּ תְהוּ, קְלִפָּה יְרוּקָה שֶׁל אָגוּז, קוּ יְרוּק. עֲנֵן גְּדוּל, הַקְּלִפָּה הַשְּׂנִינָה הַלְּבָנָה שֶׁל הָאָגוּז, וְזֵה בְהוּ. וְאִשׁ מִתְלַקַּחַת, קְלִפָּה שְׁלִישִׁית שֶׁל הָאָגוּז, וְזֵה חֲשֵׁד. וְנִגְהָ לֹו סְבִיב, זֹו קְלִפָּה רְבִיעִית שֶׁל הָאָגוּז, שְׁהִיא נֶאֱחָזָה בְּמִחָ, וּמִתּוֹכָם כְּעִין הַחֲשָׁמַל, זֵה מִחָ הָאָגוּז, וְזֵה יֵאֵהֱדוּנָה״י.

דף לו ע"ב

וּבְרִי עַד דְאֵלִין קְלִיפִין דְאָגוּזָא מִתְעַבְרִין וּמִתְתַּבְּרִין, בְּתַקִּיעָה וּשְׁבָרִים וּתְרוּעָה, דְבִהוֹן שְׁבָרִים (שְׁמוֹת כג כד) שְׁבַר תְּשַׁבַּר מִצְבוֹתֵיהֶם, דְאֵינּוּן קְלִיפִין דְאָגוּזָא, וּבְתְרוּעָה (תְּהֵלִים ב ט) תְּרוּעָם בְּשֵׁבֶט בְּרָזֶל, וּבְתַקִּיעָה וְהוֹקַע אֹתָם לֵינִי, דְאֵלִין גְּרָמוּ (בְּרֵאשִׁית לב כו) דְּוַתַּקַּע כֶּף יֶרֶךְ יַעֲקֹב בְּגִיד הַנְּשֵׂה, דָּאִיהוּ צְדִיק, וְאֲתַפְרֵשׁ מִינָהּ שְׁכִינְתָא, וְאִיהִי בְּגָלוּתָא, וְאֲתַדְבֵּק בְּאֲתַרְהָא קְלִיפָה דְעַרְלָה דְאֶפְרַיִם בֵּין צְדִיק וּשְׁכִינְתָא, עַל כֵּן לֹא (דף לו ע"ב) יֵאֲכְלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת גִּיד הַנְּשֵׂה (שֵׁם לב לג), עַד דְאֲתַעַבְרַת הָאִי קְלִיפָה מִתַּמָּן.

וּבְנִי, עַד שְׁקִלְפוֹת הָאָגוּז הִלְלוּ נַעֲבָרִים וְנִשְׁבָּרִים בְּתַקִּיעָה וּשְׁבָרִים וּתְרוּעָה, שְׁבָהֶם שְׁבָרִים - שְׁבַר תְּשַׁבַּר מִצְבוֹתֵיהֶם, שְׁהֶם קְלִפַּת הָאָגוּז, וּבְתְרוּעָה - תְּרוּעָם בְּשֵׁבֶט בְּרָזֶל, וּבְתַקִּיעָה - וְהוֹקַע אֹתָם לִיהוּיָהּ, שְׂאֵלָה גְרָמוּ שְׁוַתַּקַּע כֶּף יֶרֶךְ יַעֲקֹב בְּגִיד הַנְּשֵׂה, שְׁהוּא צְדִיק, וְנִפְרָדָה מִמָּנוּ שְׁכִינָה, וְהִיא בְּגָלוּת, וְנִדְבֵּק בְּמִקוּמָהּ קְלִפָּה שֶׁל עַרְלָה שְׁמִפְרִידָה בֵּין צְדִיק וּשְׁכִינָה, עַל כֵּן לֹא יֵאֲכְלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת גִּיד הַנְּשֵׂה, עַד שְׁנַעֲבַרְתָּ הַקְּלִפָּה הַזֹּו מִשָּׁם.

וּבְרִי כֹל זְמַנָּא דְאֵלִין קְלִיפִין לֹא מִתְעַבְרִין מְקִשְׁתָּ, לֹא יְהֵא קִשְׁתָּ בְּגוּוֹנוּי נְהִירִין, וְסִימְנָא דָּא יְהֵא בִידְדָּ, עַד דְתַחֲזִי קִשְׁתָּא בְּגוּוֹנוּי נְהִירִין לֹא תַצְפִּי לְרַגְלֵי דְמִשִּׁיחָא, וּמִינְדָּ דִיְהֵא נְהִיר בְּגוּוֹנוּי נְהִירִין, מִינְדָּ וּרְאִיתֵיהָ לְזַכַּר בְּרִית

עולם (שם ט טו), ומייד אתגלייא ההוא דאתמר ביה (שמות ג יב) וזה לך האות
כי אנכי שלחתיך, לקיימא ביה כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות
(מיכה ז טו), בההוא זמנא אתגלייא מייה ש"היה ה"וא שיהיה.

ובני, כל זמן שהקלפות הללו לא עוברים מן הקשת, לא תהיה הקשת
בגוניה מאירים, וסימן זה יהיה בידך - עד שתראה קשת בגוניה
מאירים, אל תצפה לרגלי המשיח, ומייד שתהיה מאירה בגוניה
מאירים, מייד וראיתיה לזכר ברית עולם, ומייד מתגלה אותו שנקמר
בו וזה לך האות כי אנכי שלחתיך, לקיים בו כימי צאתך מארץ מצרים
אראנו נפלאות, באותו זמן מתגלה מייה ש"היה ה"וא שיהיה.

הא אליו נפקיו, אחרניו דפקיו לפתחא, ואמרין אדניי שפתי תפתח,
ואינון מארי דקומה, מסטרא דאימא עלאה אתקריאת שכינתא בטון,
הדא הוא דכתיב (איוב לח כט) מבטון מי יצא הקרח, (יחזקאל א כב) כעין הקרח
הנורא, גוף דילה עמודא דאמצעיתא, בטון עליה אתמר (שיר ג ז) בטנד ערמת
חטים.

הרי אלו יוצאים, אחרים דופקים בפתח ואומרים אדניי שפתי
תפתח, והם בעלי הקומה, מצד האם העליונה נקראת השכינה בטון,
זהו שפתוב מבטון מי יצא הקרח, כעין הקרח הנורא. הגוף שלה
העמוד האמצעי, הבטון שעליו נאמר בטנד ערמת חטים.

שררד אגן הסהר אל יחסר המזג וגומר (שם), שררד דא ציון, דאיהו טבור
עלמא, נקודה דמינה הושפת העולם, לארבע סטרין דאינון מזרח ומערב
צפון ודרום, ולקבליהו, רישא למזרח, גופא למערב, דרועין לדרום, רגלין
לצפון, אות ברית נקודה באמצעיתא, כגוונא דטבור, אגן הסהר, דא
נקודה דסיהרא כגוונא דא כ, והיא ראשית נקודה באת ב, בת קול איהי
ודאי, כללא דנקודין ואתוון.

שררד אגן הסהר אל יחסר המזג וגומר, שררד זה ציון, שהוא טבור
העולם, הנקודה שממנה השפת העולם לארבעה צדדים, שהם מזרח
ומערב צפון ודרום, וכנגדם ראש למזרח, גוף למערב, זרועות לדרום,
רגלים לצפון, אות ברית נקודה באמצע, כמו שהטבור, אגן הסהר, זו
נקודה של הלבנה כמו זה: כ, והיא ראשית נקודה באות ב, בת קול היא
ודאי, הכלל של נקודות האותיות.

וְאִיהִי פְתוּחָה כְּלַפֵּי צְדִיקָא וְחֲסִידָא וְחֲכִימָא מְאִרֵי דְאֹרֵייתָא, וּפְתִיחָא לְגַבֵּי נְבִיאָא, וְלְגַבֵּי נְטָרֵי בְרִית, וְכָל אֵינוֹן דְּתַלְיִין בְּסַפִּירוֹן, דְּאֵינוֹן שְׂמָא קְדִישָׁא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְאִיהִי סְתִימָא מְסֻטְרָא אַחֲרָא כְּלַפֵּי רְשִׁיעֵי, דְּבִזְמָנָא דְאַתְיִין לְאַסְתַּכְּלָא בָּהּ, חֲזַרְתּוּ אֲנַפִּין לְאַחֲרָא מִנִּיחוּ, כְּגוֹנָא דְא [ציור].

וְהִיא פְתוּחָה כְּלַפֵּי צְדִיקִים וְחֲסִידִים וְחֲכָמִים בְּעַלֵי הַתּוֹרָה, וּפְתוּחָה לְנְבִיאִים וְלְשׁוֹמְרֵי הַבְּרִית, וְכָל אוֹתָם שְׂתִלוּיִים בְּסַפִּירוֹת, שְׁהֵם שְׂמוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהִיא סְתוּמָה מִצַּד אַחֵר כְּלַפֵּי הַרְשָׁעִים, שְׂבִזְמוּ שְׂבָאִים לְהַסְתַּכֵּל בָּהּ, מְחִזְרָה פָּנִים לְאַחֲרֵי מֵהֵם, כְּמוֹ זֶה .:

וּבְגִין דִּיעֲקֹב דְּאִיהוּ דִּיוֹקְנִיה חֲקוּקָה בְּסִיחָרָא תַמָּן, אֲתַמַּר בִּיה (במדבר כג כא) לֹא הִבִּיט אֶן בִּיעֲקֹב וְלֹא רָאָה עֵמֶל בְּיִשְׂרָאֵל, יְיָ אֱלֹהֵינוּ עִמּוֹ וְתִרְוַעַת מְלָךְ בּוֹ, וְעַל אֵינוֹן דְּזִרְעָא דִיעֲקֹב אֲתַמַּר (דברים לג כז) וַיִּשְׁכֹּן יִשְׂרָאֵל בְּטַח בְּדָד עַיִן יַעֲקֹב, אֲתַמַּר הֲכָא בְּדָד, וְאֲתַמַּר הֲתָם בְּאַתְרֵי אַחֲרָא (שם לב יב) יְיָ בְּדָד יִנְחֵנוּ וְאֵין עִמּוֹ אֵל נֶכֶר, דְּאִי יְהִי בְיוֹמוֹי דְּמַלְכָּא מְשִׁיחָא, דְּלֹא יְהִי פְסוּלָת בְּיִשְׂרָאֵל, אֲלֵא יְיָ בְּדָד יִנְחֵנוּ, וּמֵאֵן פְּסוּלָת. אֵינוֹן גְּרִים, וּבְגִין דְּאִי אוֹקְמוּה מְאִרֵי מִתְנִיתִין, דְּאֵין מְקַבְּלִים גְּרִים לִימּוֹת הַמְּשִׁיחַ.

וּמְשׁוּם שְׂיַעֲקֹב שְׂדִיוֹקְנוֹ חֲקוּק בְּלִבָּנָה שָׁם, נְאָמַר בּוֹ לֹא הִבִּיט אֶן בִּיעֲקֹב וְלֹא רָאָה עֵמֶל בְּיִשְׂרָאֵל, יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עִמּוֹ וְתִרְוַעַת מְלָךְ בּוֹ, וְעַל אוֹתָם זֶרַע שֶׁל יַעֲקֹב נְאָמַר וַיִּשְׁכֹּן יִשְׂרָאֵל בְּטַח בְּדָד עַיִן יַעֲקֹב. נְאָמַר כָּאֵן בְּדָד, וְנְאָמַר שָׁם בְּמִקּוּם אַחֵר יְהוָה בְּדָד יִנְחֵנוּ וְאֵין עִמּוֹ אֵל נֶכֶר, זֶה יְהִי בְיָמֵי מְלָךְ הַמְּשִׁיחַ שֶׁלֹּא תְהִי פְסוּלָת בְּיִשְׂרָאֵל, אֲלֵא יְהוָה בְּדָד יִנְחֵנוּ, וּמִי הַפְּסוּלָת? אֵלוֹ הַגְּרִים, וּמְשׁוּם כִּד פְּרָשׁוּה בְּעַלֵי הַמְּשִׁנָּה שְׂאֵין מְקַבְּלִים גְּרִים לִימּוֹת הַמְּשִׁיחַ.

וּבְהָהוּא זְמָנָא מִתְפַּשְׁטָא סִיחָרָא מֵאֲלִין קְלִיפִין חֲשׂוּכִין, וּמִתְחַדְּשָׁא בְּלְבוּשֵׁין שְׂפִירִין, וְהֵאֵי אִיהוּ חֲדוּשָׁא דְסִיחָרָא, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב (בראשית לה יד) וַתִּסַּר בְּגָדֵי אֱלִמְנוּתָהּ מֵעַלֶיהָ, וְאֲתַמַּר בָּהּ (תהלים קג ה) תִּתְחַדֵּשׁ כְּנֶשֶׁר נְעוּרַיִכִי, וּמִיד דְּאִיהִי מִתְחַדְּשָׁא, מִיד אֲתַקְיִים קָרָא (יחזקאל לו כז) דְּנְבוּאָה בְּיִשְׂרָאֵל, וְאֵת רוּחֵי אֲתֵן בְּקִרְבְּכֶם וְגוֹמֵר (שם כז) וְנִתְתִּי בְכֶם לֵב חֲדָשׁ, וְרוּחַ חֲדָשָׁה אֲתֵן בְּקִרְבְּכֶם וְגוֹמֵר, וְנִבְאוּ בְּנִיכֶם וּבְנוֹתֵיכֶם (יואל ג א).

וּבְאוֹתוֹ זְמָן מִתְפַּשְׁטָת הַלְּבָנָה מֵאוֹתָן קְלִפּוֹת חֲשׂוּכוֹת, וּמִתְחַדְּשָׁת בְּלְבוּשֵׁים יָפִים, וְזֶהוּ חֲדוּשׁ הַלְּבָנָה. זֶהוּ שְׂפָתוֹב וַתִּסַּר בְּגָדֵי אֱלִמְנוּתָהּ מֵעַלֶיהָ, וְנְאָמַר בָּהּ תִּתְחַדֵּשׁ כְּנֶשֶׁר נְעוּרַיִכִי. וּמִיד שְׁהִיא מִתְחַדְּשָׁת,

מִיַּד מִתְקִים פְּסוּק הַנְּבוּאָה בְּיִשְׂרָאֵל: וְאֵת רוּחִי אֶתֵּן בְּקִרְבְּכֶם וְגוֹמֵר
וְנִתְּתִי בְּכֶם לֵב חֲדָשׁ, וְרוּחַ חֲדָשָׁה אֶתֵּן בְּקִרְבְּכֶם וְגוֹמֵר, וְנִבְּאוּ בְּנִיכֶם
וּבְנוֹתֵיכֶם.

הָא אֱלִין נְפָקִין, הָא מְאִרֵי דְקוּמָה קָא דְפָקִין לְפִתְחָא, דְאִיהוּ קוּמָה דְגוּפָא
דְמִלְכָא, דְאֶתְמַר בֵּיה (דְנִיאל י) וְגוֹיָתוּ כְּתַרְשִׁישׁ, וְהָאִי אִיהוּ דְאֶתְקִרֵי שְׁמַיִם,
דְבִיה אֶתְפִּתְחוּן חֲמֵשׁ נְהוּרִין, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב (יחזקאל א א) נְפִתְחוּ הַשְּׁמַיִם
וְאֶרְאֶה מְרָאוֹת אֱלֹהִיִּים, וְאִינוּן חֲמֵשׁ נְהוּרִין דְאִינוּן ה' סְפָרֵי דְאוּרִייתָא,
בְּגִין דְאִיהוּ ו' וּבִיה אֶתְפִּתְחוּן חֲמֵשׁ נְהוּרִין דְאֵת ה', דְסִלְקִין לְחֲמִשׁוּן תִּרְעִין
דְחִירוּ.

הָרִי אֱלוּ יוֹצְאִים, וְהִנֵּה בְעֲלֵי הַקּוּמָה דּוֹפְקִים בְּפִתְחָא, שְׁהוּא הַקּוּמָה
שֶׁל גּוֹף הַמְּלָךְ, שְׁנֹאֲמַר בּוּ וְגוֹיָתוּ כְּתַרְשִׁישׁ, וְזֶהוּ שְׁנִקְרָא שְׁמַיִם שְׁבוּ
נְפִתְחוּ חֲמֵשׁ אֲוֵרוֹת. זֶהוּ שְׁכַתּוּב נְפִתְחוּ הַשְּׁמַיִם וְאֶרְאֶה מְרָאוֹת
אֱלֹהִיִּים, וְהֵם חֲמֵשׁ אֲוֵרוֹת שְׁהֵם חֲמֵשׁ סְפָרֵי הַתּוֹרָה, מְשׁוּם שְׁהוּא
ו', וּבּוּ נְפִתְחִים חֲמֵשׁ אֲוֵרוֹת שֶׁל אוֹת ה', שְׁעוֹלִים לְחֲמִשִּׁים שְׁעָרֵי
חֲרוֹת.

דף לז ע"א

וּבְזִמְנָא דְאֱלִין דְפָקִין לְפִתְחָא, וְאֶמְרִין אֲדַנִּי שְׁפִתֵי תִפְתַּח, אֶתְפִּתְחַת לִוּן
תִּרְעָא דְהִיכְלָא בְכִמָּה נְהוּרִין מְרַקְמֵן, נְהָרִין מְכַל גְּוֹנִין דְעֵלְמָא, וּבְזִמְנָא
דְאֱלִין עֵאֲלִין לְהִיכְלָא, שְׁכִינְתָא אוֹלִיפַת זְכוּ עֲלֵיהוּ, וְאֶמְרַת רַבּוּן עֵלְמָא,
הָא אֱלִין מְאִרֵי דְקוּמָה דְקָא סְגִדִין בְּצִלוֹתָא לְגַבְדָּא אַרְבַּע זְמִנִין, בְּתַלַּת
קְדָמָאִין תְּרִי, וּבְתַלַּת בְּתַרְאִין תְּרִי, לְקַבֵּל אַרְבַּע אֲתוּוּן דִּילָךְ, וְזִקְפִין אַרְבַּע
זְקִיפּוֹת בְּהוּן לְאַרְבַּע אֲתוּוּן דִּילִי דְאִינוּן אֲדַנִּי, לְסִלְקָא אַרְבַּע דְאִינוּן (דף
לז ע"א) אֲדַנִּי, בְּאַרְבַּע דְאִינוּן יְהוּ"ה, וְצָרִיךְ לְמַכְרַע בְּכִלְהוּ, בְּחִי חוּלְיִין,
דְאִינוּן לְקַבֵּל תַּמְנֵי סְרִי בְרַכָּא, דְכְּלִילֵן בְּחִי עֵלְמִין, וְדָא אִיהוּ דְתַקִּינוּ
מְאִרֵי מִתְנִיתִין, עַד דְיִתְפַּקְּקוּ כָּל חוּלְיִוֹת שְׁבִשְׁדָּרָה, וְשְׁדָּרָה אִיהוּ לוּלֵב, אִם
נְפָרְצוּ עֲלֵיו פְּסוּל, כְּגוֹנָא דָא צָרִיךְ דְלָא יִפְסִיק בְּתַמְנֵי סְרִי בְרַכָּא
דְצִלוֹתָא, דְאִינוּן לְקַבֵּל חִי נְעֻנְעִין דְלוּלֵב.

וּבְזִמְן שְׁאֵלָה דּוֹפְקִים לְפִתְחָא וְאוּמְרִים אֲדַנִּי שְׁפִתֵי תִפְתַּח, נְפִתְחַת לָהֶם
שְׁעַר הַהִיכָל בְּכִמָּה אֲוֵרוֹת מְרַקְמִים, מְאִירִים מְכַל גּוֹנֵי הָעוֹלָם, וּבְזִמְן
שְׁאֵלָה נְכַנְסִים לְהִיכָל, הַשְּׁכִינָה מְלַמְּדַת עֲלֵיהֶם זְכוּת, וְאוּמְרַת: רַבּוּן
הָעוֹלָם, הָרִי בְעֲלֵי הַקּוּמָה הָאֵלָה שְׁמִשְׁתַּחֲוִים בְּתַפְלָה אֱלִיךְ אַרְבַּע

פְּעָמִים, בְּשֵׁלֶשׁ הָרְאוּשׁוֹנוֹת שְׁתִּים, וּבְשֵׁלֶשׁ הָאַחֲרוֹנוֹת שְׁתִּים, כְּנֶגֶד אַרְבַּע הָאוֹתִיּוֹת שֶׁלָּךְ, וְזוֹקְפִים אַרְבַּע זְקִיפּוֹת בָּהֶם לְאַרְבַּע הָאוֹתִיּוֹת שְׁלִי שֶׁהֵם אֲדֻנִּי, לְהַעֲלוֹת אַרְבַּע שְׁהֵם אֲדֻנִּי, בְּאַרְבַּע שְׁהֵם יְהוִיָּה, וְצָרִיךְ לְכַרַע בְּכֻלָּם בְּשִׁמוּנָה עֲשָׂרָה חֲלִיּוֹת, שֶׁהֵם כְּנֶגֶד שְׁמוּנָה עֲשָׂרָה בְּרָכוֹת שֶׁכְּלוּלוֹת בְּחִיֵּי הָעוֹלָמִים, וְזֶהוּ שֶׁתִּקְנֶנּוּ בְּעֲלֵי הַמְּשֻׁנָה עַד שֶׁיִּתְפָּקְדוּ כָּל הַחֲלִיּוֹת שֶׁבִּשְׂדֵרָה, וְהַשְּׂדֵרָה הִיא לוֹלֵב, אִם נִפְרָצוּ עָלָיו פְּסוּל, כְּמוֹ זֶה צָרִיךְ שֶׁלֹּא יִפְסִיק בְּשִׁמוּנָה עֲשָׂרָה בְּרָכוֹת הַתְּפִלָּה, שֶׁהֵם כְּנֶגֶד שְׁמוּנָה עֲשָׂרָה נְעֻנוּעִים שֶׁל הַלוֹלֵב.

כְּמָה דְאוֹקְמוּהוּ מֵאֲרִי מִתְנִיתִין, אֶפִּילוֹ נְחַשׁ כְּרוּךְ עַל עֵקְבוֹ לֹא יִפְסִיק, בְּגִין דְּחִיֵּי עֲלָמִין אִיהוּ דְאַחִיד בִּין יְהוִיָּה אֲדֻנִּי, כְּגוֹוְנָא דָא יֵאֱהֻדוּנָה יֵי, דְסָלִיק לְחֻשְׁבֹן אֲמִין, וּבְגִין דָּא אֶפִּילוֹ נְחַשׁ כְּרוּךְ עַל עֵקְבוֹ לֹא יִפְסִיק, כְּשֶׁהוּא כּוֹרַע בְּבְרוּךְ, וּמָה דְאֵתְמַר אֲבָל עֵקֶרְב פּוֹסֵק, בְּגִין דְּהָא אוֹקְמוּהוּ (וּיקרא יח ה) וְחֵי בָהֶם, וְלֹא שְׂיִמוֹת בָּהֶם.

כְּמוֹ שֶׁבְּאֵרוּהוּ בְּעֲלֵי הַמְּשֻׁנָה, אֶפִּילוֹ נְחַשׁ כְּרוּךְ עַל עֵקְבוֹ לֹא יִפְסִיק, מְשׁוּם שְׁחִיֵּי הָעוֹלָמִים הוּא שְׂאֲחוֹז בִּין יְהוִיָּה אֲדֻנִּי, כְּמוֹ זֶה: יֵאֱהֻדוּנָה יֵי, שְׁעוּלָה לְחֻשְׁבֹן אֲמִין, וּמְשׁוּם זֶה, אֶפִּילוֹ נְחַשׁ כְּרוּךְ עַל עֵקְבוֹ לֹא יִפְסִיק, כְּשֶׁהוּא כּוֹרַע בְּבְרוּךְ, וּמָה שֶׁנֶּאֱמַר אֲבָל עֵקֶרְב פּוֹסֵק, מְשׁוּם שֶׁהָרִי פְּרָשׁוּהוּ וְחֵי בָהֶם, וְלֹא שְׂיִמוֹת בָּהֶם.

וְעוֹד כָּל הַפּוֹרַע כּוֹרַע בְּבְרוּךְ, הָא אוֹקְמוּהוּ דְצָרִיךְ לְכָלוֹל בֵּיה עֲשָׂר סְפִירָן, דְאֵינּוּן יוֹ"ד הִיא וְאִ"ו הִיא, דְאֵינּוּן כִּי מִן בְּרוּךְ כְּתָר, ר' רֵאשִׁית חֲכָמָה, ב' תְּרִין הַהִי"ן שְׂכִינְתָא עֲלָאָה וְתַתְּאָה, ו' שִׁית סְפִירָן, הָא עֲשָׂר, וּבְגִינֵיה אֵתְמַר (בְּרֵאשִׁית יד כ) וּבְרוּךְ אֵ"ל עֲלִיוֹן וְגוֹמֵר, וַיִּתֵּן לוֹ מַעֲשֵׂר מְכַל, יוֹסֵף בְּגִין דְּזָכָה לְצַדִּיק חִיֵּי עֲלָמִין, דְּבִיה צָרִיךְ לְמַסְגֵּד בְּכָל סְפִירָן לְגַבֵּי שְׂכִינְתָא, זָכָה לְהָאֵי חֲלָמָא, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב (שם לו ט) וְהִנֵּה הַשֶּׁמֶשׁ וְהַיָּרֵחַ וְגוֹמֵר, וְנָבִיא דְסָלִיק לְהָאֵי דְרָגָא, שְׁמֵשׂא וְסִיְהָרָא וְכַבְּיָא וּמְזֵלִי, כְּלֵהוּ יְהִבִּין בֵּיה נְבִיעוּ בְּנִשְׁמַתִּיה, וְרוּחַ דְּנְבוּאָה לְאֵתְנַבְּאָה מְכַלְהוּ, וְהָאֵי אִיהוּ מְשִׁתְּחוּיָם לִי, דְמְכַלְהוּ נְחִית לִיה נְבוּאָה, וּמְכַלְהוּ אֵתְכַלִּילַת נְשִׁמַתִּיה, וְהָאֵי אִיהוּ אֲגָרָא דְאֵלִין מֵאֲרִי דְקוּמָה.

וְעוֹד, כָּל הַפּוֹרַע כּוֹרַע בְּבְרוּךְ, הָרִי פְּרָשׁוּהוּ שֶׁצָּרִיךְ לְכָלוֹל בּוֹ עֲשָׂר סְפִירוֹת, שֶׁהֵם יוֹ"ד הִיא וְאִ"ו הִיא, שֶׁהֵם כִּי מִן בְּרוּךְ כְּתָר, ר' רֵאשִׁית חֲכָמָה, ב' שְׁתֵּי הַהִי"ן, שְׂכִינָה עֲלִיוֹנָה וְשְׂכִינָה תַּחְתּוֹנָה, ו' שֵׁשׁ סְפִירוֹת, הָרִי עֲשָׂר, וּבְשִׁבִילוֹ נֶאֱמַר וּבְרוּךְ אֵ"ל עֲלִיוֹן וְגוֹמֵר, וַיִּתֵּן לוֹ מַעֲשֵׂר מְכַל. יוֹסֵף מְשׁוּם שֶׁזָּכָה לְצַדִּיק חִיֵּי הָעוֹלָמִים, שֶׁבּוֹ צָרִיךְ לְהַשְׁתַּחֲוֹת בְּכָל הַסְפִירוֹת אֶל הַשְּׂכִינָה, זָכָה לְחֻלּוֹם הַזֶּה. זֶהוּ שֶׁפְּתוּב וְהִנֵּה הַשֶּׁמֶשׁ

וְהִירַח וְגוֹמֵר. וְנָבִיא שְׁעוּלָה לְדַרְגָּה הַזֹּאת, הַשָּׁמַשׁ וְהַלְבָּנָה וְהַכּוֹכָבִים וְהַמְזָלוֹת, כָּלֵם נוֹתְנִים בּוֹ נְבִיעָה בְּנִשְׁמָתוֹ, וְרוּחַ שֶׁל נְבוּאָה לְהַתְנַבֵּא מִכָּלֵם, וְזֶהוּ מִשְׁתַּחֲוִים לִי, שֶׁמִּכָּלֵם יוֹרְדַת לוֹ נְבוּאָה, וּמִכָּלֵם נִכְלָלַת נִשְׁמָתוֹ, וְזֶהוּ שְׁכָרֵם שֶׁל בְּעָלֵי הַקּוֹמָה הַלְלוּ.

הָא אֵלִין נִפְקִין, הָא אַחֲרָנִין דְּפָקִין לְפִתְחָא, וְאִינוּן מְאִרֵי דְרוּעִין, וְאִמְרִין אֲדַנִּי שְׁפִתֵי תִפְתַּח, מִיָּד עָאֵלִין נְטוּרֵי תִרְעִין, וְאִמְרִין רַבּוֹן עֲלֵמָא הָא מְאִרֵי דְרוּעִין קָא דְפָקִין לְפִתְחָא, קָלָא נְפִיק וְיִימָא, הָא אִינוּן מְאִרֵי דְרוּעִין בְּקִשׁוּרָא דְתַפְלִין, וּבְעֵטִיפוֹ דְמַצּוּהָ, דְאִתְמַר בְּהוּן וְיִשְׁימוּ עַל שְׁכָם שְׁנִיחָם, כְּגוֹנָא דְשֵׁם וְיִפְתַּח, דְאִתְמַר בְּהוּן (שם ט כג) וְיִקְחַ שֵׁם וְיִפְתַּח אֶת הַשְּׁמָלָה וְגוֹמֵר, וְעֵרוֹת אֲבִיחָם לֹא רָאוּ, עֵרוּהָ אִיחֵי מְסִטְרָא דְחָם, וְדָא אִיחֵי יֵצֵר הָרַע, דְמַחְמָם גּוֹפִיָּה לְדַבֵּר עֵרוּהָ (נִיָּא עֵבִירָה), וְגַלִּי עֵרְוִן בְּעֲלֵמָא, דְאִיחֵי מְסִטְרָא דְנַחֲשׁ הַקְדָּמוֹנִי, דְאִתְמַר בֵּיהָ (שם ג יד) אֲרוּרָא אֶתְהָ מִכָּל הַבְּהֵמָה, וּבִגִּין דְהָאֵי אִיחֵי מְסִטְרוּי, אֲמַר (שם ט כה) אֲרוּרָא כְּנַעֲן וְגוֹמֵר.

הָרִי אֵלָה יוֹצְאִים, וְהֵנָּה אַחֲרִים דּוֹפְקִים בְּפִתְחָא, וְהֵם בְּעָלֵי הַזְרוּעוֹת, וְאִמְרִים אֲדַנִּי שְׁפִתֵי תִפְתַּח. מִיָּד נִכְנָסִים שׁוֹמְרֵי הַשְּׁעָרִים וְאִמְרִים, רַבּוֹן הָעוֹלָם, הָרִי בְּעָלֵי הַזְרוּעוֹת דּוֹפְקִים בְּפִתְחָא. קוֹל יוֹצֵא וְאִמְרָא, הָרִי אוֹתָם בְּעָלֵי הַזְרוּעוֹת בְּקִשְׁרָא שֶׁל תַּפְלִין וּבְעֵטוֹף שֶׁל מַצּוּהָ, שְׁנִיחָא בְּהֵם וְיִשְׁימוּ עַל שְׁכָם שְׁנִיחָם, כְּמוֹ שֵׁשׁ וְיִפְתַּח, שְׁנִיחָא בְּהֵם וְיִקְחַ שֵׁם וְיִפְתַּח אֶת הַשְּׁמָלָה וְגוֹמֵר, וְעֵרוֹת אֲבִיחָם לֹא רָאוּ. הָעֵרוּהָ הִיא מְהַצֵּד שֶׁל חָם, וְזֶהוּ יֵצֵר הָרַע, שֶׁמַּחְמָם אֶת גּוֹפּוֹ לְדַבֵּר עֵרוּהָ (עֵבִירָה) וּמְגַלֵּה עֲרִיוֹת בְּעוֹלָם, שֶׁהוּא מַצֵּד שֶׁל נַחֲשׁ הַקְדָּמוֹנִי, שְׁנִיחָא בּוֹ אֲרוּרָא אֶתְהָ מִכָּל הַבְּהֵמָה, וּמִשׁוּם שֶׁזֶּהוּ מַצֵּדוֹ, אֲמַר אֲרוּרָא כְּנַעֲן וְגוֹמֵר.

וְעוֹד אֵלִין אִינוּן מְאִרֵי מִתְנַן, דְּעֵבְדִין גְּמִילוֹת חֲסָדִים עִם שְׁכִינְתָא דְאִיחֵי עֲנִיָּא, דְאִינוּן (דְּבָרִים טו יא) פְּתוּחַ תִּפְתַּח, נְתוּן תִּתֵּן (שם י), הַעֲנֵק תַּעֲנִיק וְכוּ' (שם יד), עֲשֶׂרָה אִינוּן, וְהָא אוֹקְמוּהוּ חֲבָרְיָא מְאִרֵי מִתְנִיתִין, וְאֵלִין אִינוּן יְדֵי נְדִיבִים מְסִטְרָא דְאַבְהוֹן, דְאִתְמַר בְּהוּן (תְּהִלִּים מז ו) נְדִיבֵי עַמִּים וְגוֹמֵר, יְדִין פְּתִיחַן בּוֹתְרָנוּתָא לְגַבֵּי עֲנִיִין, דְאִינוּן צְדִיק וְצַדִּיק, דְגַמְלִין עִמָּהוּן בְּגִלוּתָא גְּמִילוֹת חֲסָדִים, בְּאוּרִייתָא דְאִתְיַהֲבֵת מִימִינָא וּמִשְׁמָאלָא, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב (שם מב ט) יוֹמָם יֵצֵה יְיָ חֲסָדוֹ וּבְלִילָהּ שִׁירָה עִמִּי, אוּרִייתָא דְבְּכַתֵּב וְאוּרִייתָא דְבַעַל פֶּה, דְמִתְרַוֵּיחֵי אוּרִייתָא, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב (דְּבָרִים לג ב) מִימִינוֹ אֵשׁ דֵּת לְמוֹ.

וְעוֹד אֵלוֹ בְּעָלֵי הַמִּתְנֹת, שְׁעוֹשִׂים גְּמִילוֹת חֲסָדִים עִם הַשְּׁכִינָה שֶׁהִיא עֲנִיָּה, שֶׁהֵם פְּתוּחַ תִּפְתַּח, נְתוּן תִּתֵּן, הַעֲנֵק תַּעֲנִיק וְכוּ', עֲשֶׂרָה הֵם, וְהָרִי פְּרָשׁוּהוּ הַחֲבָרִים בְּעָלֵי הַמִּשְׁנָה, וְאֵלוֹ הֵם יְדֵי נְדִיבִים מַצֵּד שֶׁל

האבות, שנאמר בהם נדיבי עמים וגומר, ידים פתוחות בפתרנות לעניים, שהם צדיק וצדק שגומלים עמהם בגלות גמילות חסדים, בתורה שנתנה מימין ומשמאל. זהו שפתוב יומם יצוה יהו"ה חסדו ובלילה שירה עמי, תורה שבכתב ותורה שבעל פה, שמשניהם נתנו. זהו שפתוב מימינו אש דת למו.

דף לו ע"ב

ועוד רבון עלמא, קבל דורונא דלהון, דאיהי מתנה טובה דסלקא עליהו, דאתמר בה מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה, אליו אינון דהו עבדין צדקה עמה, דאיהי צ' תשעין אמנים, ד' ארבע קדושות, ק' מאה ברכאו, ה' חמשה חומשי תורה, מ' וידי אדם (יחזקאל א ח) דאינון חסד וגבורה, הו נפקין מאדם דאיהו עמודא דאמצעייתא, לקבלא דורונא דלהון, ויהבין ליה למלכא, דאליו דלא עבדין גמילות חסדים עם שכינתיה בגלותא, ואינון קמצינו לגבה, דורונא דלהון לכלבא אתמסר, ודורונא דשכינתא צריד למעבד בגינה מההוא חביב דאית ליה, (דף לו ע"ב) כמה דאוקמוהו מארי מתניתין, ואהבת את יי' וגומר (דברים ו ה), בההוא דאיהו חביב עלך, בההוא זמנא כמה חיוון פתחין ידיהו, דאתמר בהון (יחזקאל א ח) וידי אדם מתחת כנפיהם, יהבי דורונא לנשמתא דההוא בר נש, מכמה מתנן טבין, מכמה דרגין דנבואה, ועל פלהו יהיבת ליה שכינתא מתנן, דאתמר בה ישמח משה במתנת חלקו, בגין (קהלת ג יג) דמתת אלהיים היא, וההוא דאתמר ביה (תהלים קמה טז) פותח את ידיך וכו', יהיב ליה כמה מתנן טבין, ופרנסה לנשמתיה ולגופיה, וכלהו דעאליו, כד נפקין מבי מלכא, יהבין תלת פסיען לאחורא, דלא חזרין כתפיהו לגבי קודשא בריד הוא, דלית דורונא חביבא קדם קודשא בריד הוא כדורונא דשכינתא.

ועוד, רבון העולם, קבל את הדורון שלהם, שהיא מתנה טובה שעולה עליהם, שנאמר בה מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה, אלו הם שהיו עושים צדקה עמה, שהיא צ' תשעים אמנים, ד' ארבע קדושות, ק' מאה ברכות, ה' חמשה חמשי תורה. מ' ידי אדם, שהם חסד וגבורה, היו יוצאים מאדם שהוא העמוד האמצעי לקבל את הדורון שלהם, ונותנים אותו למלך. שאלו שלא עושים גמילות חסדים עם שכינתו בגלות, והם קמצינים אליה, הדורון שלהם נמסר לכלב, ואת הדורון של השכינה צריד לעשות בשבילה מאותו חביב שיש לו, כמו שבארוהו בעלי המשנה, ואהבת את יהו"ה וגומר, באותו שהוא חביב עליך. באותו זמן כמה חיות פתוחות ידיהו, שנאמר בהם וידי אדם מתחת כנפיהם, נותנות דורון לנשמה של אותו אדם מכמה מתנות טובות, מכמה דרגות של נבואה, ועל כלם נותנת לו השכינה מתנות, שנאמר בה ישמח משה במתנת חלקו, משום שמתת אלהיים היא,

ואתו שְׁנַאֲמַר בו פּוֹתַח אֶת יְדֵיךָ וְכוּ', נוֹתֵן לוֹ כְּמָה מִתְּנוּת טוֹבוֹת
וּפְרִנְסָה לְנִשְׁמָתוֹ וּלְגוּפוֹ, וְכֻלָּם שְׁנִכְנְסִים, כְּשִׁינְצָאִים מִבֵּית הַמֶּלֶךְ,
נוֹתְנִים שְׁלֹשׁ פְּסִיעוֹת לְאַחֹר, שֶׁלֹּא מִחֲזִירִים כְּתַפְיָהֶם לְקֹדֶשׁ בְּרוּךְ
הוא, שְׂאִין דּוֹרוֹן חֲבִיב לְפָנֵי הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוא כְּדוֹרוֹן שֶׁל הַשְּׂכִינָה.

זְכָאִין אִינוּן דְּרוּעִין דְּסַלְקִין לָהּ לְגַבְיָהּ, תְּפַלִּין עַל יְדֵיהוּ וְעַל רִישֵׁיהוּ,
זְכָאִין אִינוּן רְגָלִין וְגוּפָא וִידִין וְכָל אֲבָר וְאֲבָר, דְּבִיָּה סְלִיק דּוֹרוּנָא לְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוא, דְּלִית דּוֹרוּנָא חֲבִיבָא קְדָם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוא כְּדוֹרוּנָא
דְּשְׂכִינְתָּא, זְכָאֵה אִיהוּ אֲבָר דְּעֵבִיד בֵּיהּ מְצוּה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוא, דְּבִגְיָה
נְחִית קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוא לְשָׂרְיָא בְּכָל אֲבָר דִּילֵיהּ, וְעַל הָאֵי בַר נֶשׁ מְכָרִיזִין
לְעִילָא, הָבוּ יָקָר לְדִיוּקְנָא דְּמַלְכָּא.

אֲשָׁרֵי אוֹתָן זְרוּעוֹת שְׁמַעְלוֹת אוֹתָהּ אֵלָיו, תְּפַלִּין עַל יְדֵיהֶם וְעַל רִאשֵׁים.
אֲשָׁרֵי אוֹתָן רְגָלִים וְגוּף וִידִים וְכָל אֲבָר וְאֲבָר, שְׁבוּ עוֹלָה דּוֹרוֹן
לְקֹדֶשׁ בְּרוּךְ הוא, שְׂאִין דּוֹרוֹן חֲבִיב לְפָנֵי הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוא כְּמוֹ
הַדּוֹרוֹן שֶׁל הַשְּׂכִינָה. אֲשָׁרֵי הָאֲבָר שְׁעוֹשָׂה בוֹ מְצוּה לְקֹדֶשׁ בְּרוּךְ הוא,
שְׁבִגְלָהּ יוֹרֵד הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוא לְשָׂרוֹת בְּכָל אֲבָר שְׁלוֹ, וְעַל הָאִישׁ
הַזֶּה מְכָרִיזִים לְמַעַלָּה, תְּנוּ כְבוֹד לְדַמוֹת הַמֶּלֶךְ. (כַּאֵן חֲסֵר וְהוּא בְּתִיקוּנִים).

דף לז ע"ב

בְּרִישׁ הוֹרְמָנוּ דְּמַלְכָּא, בּוֹצִינָא דְּקַרְדִּינוּתָא, לֹא חָנוּר וְלֹא סוּמְק וְלֹא יָרוֹק
וְלֹא אוֹפֶס כְּלָל. וְהָאֵי בּוֹצִינָא אִיהוּ קוֹ הַמְּדָה, דְּאִיהוּ אֲתַלְבֵּשׁ בְּאַוִירָא, וְכַד
אִיהִי בְּאַוִירָא. אִיהִי סְתִימָא וְלֹא אֲתַחֲזִינָא כְּלָל, וְכַד אֲתַפְּשֵׁט לְאַתְגְּלִיָּא,
נְפִיק מֵהָאֵי אֲוִירָא נְקוּדָה חֲדָא, וּמָה דְּאֲשַׁתְּאָר אִיהוּ אֹר, וְהָאֵי אִיהוּ אֹר
קְדָמָה דְּעוּבְדָא דְּבְרָאשִׁית, הֲדָא הוּא דְּכְתִיב (בְּרָאשִׁית א ג) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים
יְהִי אֹר, יְהִי יי אֲוִיר, וְרָזָא דָּא לְחַכְמֵי לְבָא אֲתַמְסָר. (דף לז ע"ב)

בְּרָאשׁ רְצוֹן הַמֶּלֶךְ, הַנִּיצוֹץ הַקָּשָׁה, לֹא לְבוֹן וְלֹא אָדָם וְלֹא יָרוֹק וְלֹא
שָׁחַר כְּלָל, וְהַמְּנוּרָה הַזֹּאת הִיא קוֹ הַמְּדָה, שֶׁהוּא מִתְּלַבֵּשׁ בְּאַוִיר,
וְכִשְׁהִיא בְּאַוִיר, הִיא נְסַתְרָת וְלֹא נִרְאִית כְּלָל, וְכִשְׁמִתְפַּשֵּׁט
לְהַתְגַּלוֹת, יוֹצֵאת מֵהָאֲוִיר הַזֶּה נְקוּדָה אַחַת, וּמָה שֶׁנִּשְׁאָר הוּא אֹר,
וְזֶהוּ הָאֹר הָרָאוּן שֶׁל מַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית. זֶהוּ שְׁכַתוּב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים
יְהִי אֹר. יְהִי יי אֲוִיר, וְסוּד זֶה נְמָסָר לְחַכְמֵי הַלֵּב.

וְהָיָה נְקוּדָה בְּתֵר דְּאִתְפְּשֵׁט מֵהָאֵי אֹר, אֶתְלַבֵּשֵׁת בְּגוּוֹנִין אַרְבַּע בְּהִיכְלָא
עֲלָא, וּמָאֵי אִיְהִי בַּ וְעֵלָה אֶתְמַר (משלי כד ג) בְּחֻכְמָה יִבְנֶה בַּיִת, וְרָזָא דְהָאֵי
נְקוּדָה אִיְהִי מְדִיד חֲמֵשׁ גּוּוֹנִין, וְעֵלְיָהּ אֶתְמַר (ישעיה מ יב) מִי מְדַד בְּשַׁעְלוֹ
מִים וְדָא אָ, וְשָׁמַיִם בְּזָרְת תִּכְּוֹן וְדָא אָ, וְכָל בְּשָׁלִישׁ עֶפְר הָאֶרֶץ וְדָא אָ, (נ"א
א), וְשָׁקֵל בְּפִלְס הָרִים וְדָא אָ, וּגְבַעוֹת בְּמֵאזְנִים וְדָא אָ, דָּא סְלִיק בְּאִוּרָא,
וְדָא אָזִיל לְצַפּוֹנָא, וְדָא לְדְרוּמָא, הָדָא הוּא דְכְּתִיב (קהלת א ו) הוֹלֵךְ אֶל דְרוֹם
וְסוּבֵב אֶל צָפוֹן, תִּרְוִין אַחֲרָנִין סוּבֵב סוּבֵב לְגַבֵּי מְזָרְח וּמְעָרֵב, דְּאִינוּן כְּלָהוּ
נְקוּדֵי כְּגַלֵּי יַמָּא, דָּא סְלִיק וְדָא נְחִית.

תְּקוּנָא תְּמַנֵּי סְרִי, וְהִנְקֻדָּה הַזֹּה, אַחַר שֶׁהִתְפַּשְׁטָה מֵהָאֹר הַזֶּה,
הִתְלַבְּשָׁה בְּאַרְבַּעָה גּוּנִים בְּהִיכָל הָעֲלִיוֹן, וּמָה הִיא? ב, וְעֵלְיָה נֶאֱמַר
בְּחֻכְמָה יִבְנֶה בַּיִת. וְסוּד הִנְקֻדָּה הַזֹּה, הִיא מוֹדֶדֶת חֲמֵשׁ גּוּנִים,
וְעֵלְיָהּ נֶאֱמַר מִי מְדַד בְּשַׁעְלוֹ מִים, וְזֶה אָ, וְשָׁמַיִם בְּזָרְת תִּכְּוֹן, וְזוֹ אָ,
וְכָל בְּשָׁלִישׁ עֶפְר הָאֶרֶץ, וְדָא אָ (נ"א א), וְשָׁקֵל בְּפִלְס הָרִים, וְזוֹ אָ, וּגְבַעוֹת
בְּמֵאזְנִים, וְזֶה אָ. זֶה עוֹלָה בְּאִוּר, וְזֶה הוֹלֵךְ לְצָפוֹן וְזֶה לְדְרוֹם. זֶהוּ
שְׁכֵתוֹב הוֹלֵךְ אֶל דְרוֹם וְסוּבֵב אֶל צָפוֹן. שְׁנֵי אַחֲרִים סוּבֵב סוּבֵב אֶל
מְזָרְח וּמְעָרֵב, שְׁכָל הִנְקֻדוֹת הֵן כְּמוֹ גַלֵּי הַיָּם, זֶה עוֹלָה וְזֶה יוֹרֵד.

וְאִינוּן כְּחוּטָא חוּוֹרָא דְעֵינָא, דְּאִיְהוּ אֶסְמַר עֵינָא, וּכְחוּטָא יְרוּקָא וְאוּכְמָא
וְסוּמְקָא וְתַכְלָא, אֵלִין גְּלַגְלִין כְּלָהוּ סְחָרִין לְהָהוּא נְקוּדָה, וְאִיְהִי מְדָה
לְכָלָהוּ, אִיְהִי בְּאַרְבַּע, וְסְלִקָא בְּעֶשֶׂר, וְרָזָא דְמַלְחָה יְהוּ"ה יוּ"ד ה"א וְאִיוּ
ה"א, אֵלִין אִינוּן אַרְבַּע גּוּוֹנִין דְּסְלִקִין בְּעֶשֶׂר, וְאִינוּן כְּלָהוּ לְהַבְיּוֹת אֲשִׁיּוֹת,
וְעֵלְיָהוּן אֶתְמַר (דברים ד כד) כִּי יְהוּ"ה אֱלֹהֵינוּ אֵשׁ אֲכָלָה הוּא, שְׁבַע אִינוּן
מֵהָאֵי עֶשֶׂר, וְאִינוּן לְקַבֵּל שְׁבַעָה רְקִיעִין, וְאִינוּן שְׁבַע סְפִירָאן, וּבִין כָּל חַד
וְחַד חֲמֵשׁ מְאָה שְׁנִין, וְהַכִּי פּוֹתִינָא דְכָל רְקִיעָא וְרְקִיעָא חֲמֵשׁ מְאָה שְׁנִין עַד
דְּסְלִקִין כְּלָא לְמְדָה יְדִיעָא דְאִיְהִי נְקוּדָה חֲדָא, לְחֲשַׁבּוֹן יְדִיעָא, וְהַכִּי אִיְהוּ
רָזָא דְחוּשְׁבָנָא כְּגוּוֹנָא דָּא [צִיּוֹר] תִּשַׁע נְקוּדִין אִינוּן לְכָל סֵטֵר, דְּאֶתְכַלִּילִין
בְּנְקוּדָה דְחָלָל דִּילָהּ, וּבְגִינָה אֶתְמַר (שמות לא יד) מְחַלְלִיהָ מוֹת יוֹמָת וְכוּ'.

וְהֵם כְּחוּט הַלְבָן שְׁבַעִין, שְׁהוּא סוּבֵב אֶת הָעֵין, וּכְחוּט יָרֵק וְשָׁחַר
וְאָדָם וְתַכְלָת, אֵלוּ הַגְּלַגְלִים, כְּלָם סוּבְבִים אֶת הִנְקֻדָּה הַזֹּה, וְהִיא מְדָה
לְכָלָם, הִיא בְּאַרְבַּע, וְעוֹלָה בְּעֶשֶׂר, וְסוּד הַדְּבָר - יְהוּ"ה, יוּ"ד ה"א וְאִיוּ
ה"א, אֵלוּ הֵם אַרְבַּעָה גּוּנִים שְׁעוֹלִים בְּעֶשֶׂר, וְהֵם כְּלָם לְהַבְיּוֹת אֲשִׁיּוֹת,
וְעֵלְיָהּ נֶאֱמַר כִּי יְהוּ"ה אֱלֹהֵינוּ אֵשׁ אֲכָלָה הוּא. שְׁבַע הֵם מֵהָעֶשֶׂר
הַזֶּה, וְהֵם כְּנֻגָד שְׁבַעָה רְקִיעִים, וְהֵם שְׁבַע סְפִירוֹת, וְכֵן כָּל אֶחָד וְאֶחָד
חֲמֵשׁ מְאוֹת שְׁנִים, וְכֵן הִרְחִיב שֶׁל כָּל רְקִיעַ וְרְקִיעַ חֲמֵשׁ מְאוֹת שְׁנִים,
עַד שְׁכָלָם עוֹלִים לְמְדָה יְדוּעָה שְׁהִיא נְקֻדָּה אַחַת, לְחֲשַׁבּוֹן יְדוּעָה, וְכֵן
הוּא סוּד הַחֲשַׁבּוֹן, כְּמוֹ זֶה: תִּשַׁע נְקֻדוֹת הֵן לְכָל צַד, שְׁנַכְלָלִים בְּנְקֻדָּה
שֶׁל הַחֲלָל שְׁלָה, וּבְשִׁבְלָה נֶאֱמַר מְחַלְלִיהָ מוֹת יוֹמָת וְכוּ'.

דף לח ע"א

קם ההוא סבא ואמר לו רבי רבי באומא עקד בהאי נקודה טמירא עלאה, נחית הכא לגלאה רזא טמירא, ולא ליקרא דיילי עבידנא, אלא ליקרא דשכינתא, לאחזאה יקרא דהאי נקודה טמירא גניזא, דאתמר בה (איוב כח כא) ונעלמה מעיני כל חי, ועלה אתמר נתיב לא ידעו עיט וגומר, אדהכי הא רבי סליק לעילא באוירא לנטלא רשו מההיא נקודה דאיהי גניזא תמן, והא קא נחית בעמודא דאשא דאיהי הבל דפומא, דביה (דף לח ע"א) חינון רצין ושבין, הדא הוא דכתיב (יחזקאל א יט) והחיות רצוא ושוב וגומר, ואמר בראשית תמן ב"ת.

קם אותו הזקן ואמר לו: רבי רבי, בשבועה עליך, בנקדה הטמירה הזו העליונה, רד לכאן לגלות סוד טמיר, ולא לכבודי עשיתי, אלא לכבוד השכינה, להראות הכבוד של הנקדה הטמירה והגנוזה הזו, שנאמר בה ונעלמה מעיני כל חי, ועליה נאמר נתיב לא ידעו עיט וגומר. בינתים הרי רבי עולה מעלה באויר לטל רשות מאותה נקדה שגנוזה שם, והרי יורד בעמוד האש שהיא הבל הפה, שבו החיות רצות ושובות. זהו שכתוב והחיות רצוא ושוב וגומר, ואומר בראשית, שם ב"ת.

תקונא תשס"ו

בראשית תמן ב"ת, והאי בת נקודה סתימא באוירא, עלה אתמר (תהלים יז ח) שמרני כאישון בת עין, איהי ודאי גניזא באור, ובה אתעביד אויר, ובגינה אתמר (שמות ג ב) וירא מלאך יהו"ה אליו בלבת אש מתוך הסנה, חמש זמנין אדכיר סנה, וחמש זמנין אור אינון לקבליהו בעובדא דבראשית, ואינון (בראשית א ג ד) יהי אור, ויהי אור, את האור כי טוב, ויבדל אלהיים בין האור, ויקרא אלהיים לאור.

תיקון תשעה עשר, בראשית, שם ב"ת, והבת הזו נקדה סתומה באויר, עליה נאמר שמרני כאישון בת עין, היא ודאי גנוזה באור, ובה

נעשה אור, ובגללה נאמר וירא מלאך יהוה אליו בלבת אש מתוך הסנה. חמש פעמים הזכיר סנה וחמש פעמים אור, הם כנגדם במעשה בראשית, והם: יהי אור, ויהי אור, את האור כי טוב, ויבדל אלהים בין האור, ויקרא אלהים לאור.

ואינון חמש תקונין דמדה, דאינון לקבליהו אאאא, ועליהו אתמר (ישעיהו מ יב) מי מדד בשעלו מים דא חסד, ושמים בזרת תפן מאי זרת דא גבורה, וכל בשליש דא עמודא דאמצעייתא דאיהו תליתאי, ושקל בפלס הרים דא נצח, וגבעות במאזנים דא הוד, ואינון ברזא דאת ה', דהאי נקודה מדיד בהון ה' נקודין.

והם חמשה תקוני המדה, שהם כנגדם א א א א, ועליהם נאמר מי מדד בשעלו מים - זה חסד, ושמים בזרת תפן, מה זה זרת? זו גבורה, וכל בשליש - זה העמוד האמצעי שהוא שלישי, ושקל בפלס הרים - זה נצח, וגבעות במאזנים - זה הוד, והם בסוד האות ה', שהנקדה הזו מודדת בהם ה' נקודות.

דאיהי דנפיק מגו אוירא דכיא, דאיהו כתר עלאה, ובגין דאלין חמש מדידין אינון ברזא דה' עלאה, איהו אזיל בהון חמש מאה שנין בין כל חד וחד, ורזא דמלה עץ החיים מהלך חמש מאות שנה, ובין כל חד וחד חמש מאות שנה, ובעובי דכל חד וחד חמש מאות שנה, דכלהו סלקין במתקלא דחמש חמש לכל סטרא.

שהי יוצאת מתוך אויר זך, שהוא כתר עליון, ומשום שחמש הללו הם מודדים בסוד ה' העליונה, הוא הולך בהם חמש מאות שנים בין כל אחד ואחד, וסוד הדבר - עץ החיים מהלך חמש מאות שנה, ובין כל אחד ואחד חמש מאות שנה, ובעבי של כל אחד ואחד חמש מאות שנה, שכלם עולים במשקל של חמש חמש לכל צד.

ורזא דמלה ועשית בריחם עצי שטים חמשה לקרשי צלע המשכן האחד, וחמשה בריחם לקרשי צלע המשכן השנית, וחמשה בריחם לקרשי צלע המשכן לירכתים ימה (שמות כו כו), לירכתים אינון ירכי קשוט, ימה, מאי ימה דא שכנתא עלאה, ההוא דאתמר ביה (יחזקאל א כב) ודמות על ראשי החיה רקיע.

וסוד הדבר - ועשית בריחם עצי שטים חמשה לקרשי צלע המשכן
האחד, וחמשה בריחם לקרשי צלע המשכן השנית, וחמשה בריחם
לקרשי צלע המשכן לירכתים ימה. לירכתים אלו ירכי אמת. ימה,
מה זה ים? זו שכנה עליונה, אותה שנאמר בה ודמות על ראשי החיה
רקיע.

ואיהו דאוקמוהו אין בין מים העליונים למים התחתונים אלא כמלא
נימא, והאי נימא עליה אתמר אין מלכות נוגעת בחברתה אפילו כמלא
נימא, ובה קודשא בריך הוא מדקדק עם צדיקיא אפילו כחוט השערה,
והאי חוט איהו חוט דסחיר לאות ברית מילה, וברית איהי נימא, ווי לון
מאן דאפריש אות ברית בין מים למים, ומנע זרעא מניה, דאחזר עלמא
לתהו ובהו, ורזא דמלה (ישעיהו מח יח) לא תהו בראה לשבת יצרה ודאי,
מים עליונים אורייתא דבכתב, מים תחתונים אורייתא דבעל פה, נימא
דאיהו בין תרוניהו דא יסוד, דאיהו רזא דאורייתא, ואיהו יסודא ועקרא
דתרוניהו.

והוא שבארוהו אין בין מים העליונים למים התחתונים אלא כמלא
נימה, ועל הנימה הזאת נאמר, אין מלכות נוגעת בחברתה אפילו
כמלא נימה, ובה הקדוש ברוך הוא מדקדק עם הצדיקים אפילו כחוט
השערה, והחוט הזה הוא חוט ששובב את אות ברית המילה, והברית
היא נימה. אזי למי שמפריד אות ברית בין מים למים ומונע ממנו
זרע, שמחזיר את העולם לתהו ובהו, וסוד הדבר - לא תהו בראה,
לשבת יצרה ודאי. מים עליונים תורה שבכתב, מים תחתונים תורה
שבעל פה, נימה שהיא בין שניהם זה יסוד, שהיא סוד התורה, והוא
יסוד ועקר של שתייהן.

ומאן דמנע רזא דעקרא דתרי תורות, כאלו אהדר עלמא לתהו ובהו,
ואליו אינון דאמרין דלא אורייתא אלא כפשטה, ולית בה רזא אחרא,
ואינון דו פרצופין, איהו גין סדרים דאתמר בה (שיר ד יב) גן נעול אחותי
כלה, גן נעול מסטרא דס' סתומה, ו' איהו נעול בשית יומי דשבוע, הדא
הוא דכתיב (יחזקאל מו א) היתה סגור ששת ימי המעשה, וביום השבת יפתח,
ובשבת בגין דלא תהא כנועל דלת בפני לווי, דאתמר בהו לוו עלי ואני
פורע, איהי פתיחא לגבייהו דאינון נשמתין יתירין.

ומי שמונע סוד העקר של שתי תורות, כאלו החזיר את העולם לתהו
ובהו, ואלו אותם שאומרים שאין תורה אלא כפשטה, ואין בה סוד
אחר. והם דו פרצופים, הוא גין סדרים, שנאמר בו גן נעול אחותי

כֹּלֵהּ, גֵן נְעוּל מִצַּד שֶׁל סִי סְתוּמָה, וְיֵהוּא נְעוּל בְּשֵׁשֶׁת יָמֵי הַמַּעֲשֶׂה
וּבְיוֹם הַשַּׁבָּת יִפְתַּח, וּבְשַׁבַּת כְּדֵי שֶׁלֹּא תִהְיֶה כְּנוֹעַל דְּלֶת בְּפָנֵי לְוִיִּם,
שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם לְוֵי עָלִי וְאֲנִי פּוֹרֵעַ, הִיא פְּתוּחָה אֲלֵיהֶם, שֶׁהֵם נִשְׁמָוֹת
יְתִירוֹת.

דף לח ע"ב

וּבְאֵלֵינוּ דָּלָא מְלוּוִין לָהּ וְלֹא אוֹסִיפִין לְשַׁבְּתוֹת וּלְיָמִים טוֹבִים, אֵיִהִי
סְתִימָא לְהוּן, וּבְגִין דָּא כָּל הַמוֹסִיף מוֹסִיפִין לֵיהּ, וְדָא תוֹסֶפֶת נִשְׁמָתָא
יְתִירָא, וְאֵיִהִי תוֹסֶפֶת רוּחָא דְקְדוּשָׁה, וְכָל הַגּוֹרֵעַ גּוֹרֵעִין לֵיהּ הֵהִיא נִשְׁמָה
יְתִירָה, וְאִשְׁתָּאֵר עָנִי, וְאִם הוּא חָכֵם אִסְתַּלַּק מִנִּיהּ חֲכָמְתִּיהּ, וְאִם הוּא
עָשִׂיר בְּמִמוֹנָא אִסְתַּלַּק מִנִּיהּ, וְאִשְׁתָּאֵר עָנִי יָבֵשׁ, כְּמָה דְאִיהוּ (דף לח ע"ב) מְנַע
מְלַעִילָא נִשְׁמָתָא יְתִירָה דְאִיהוּ נִשְׁמָת כָּל חֵי, וְאִשְׁתָּאֵר יוֹם הַשַּׁבָּת עָנִי
וּשְׁכִינְתָא יְבֵשָׁה, הֲכִי אִתְּמַנַּע בְּרַכָּאן מִנִּיהּ, וְאִיהוּ מְדָה כְּנֶגְדַּ מְדָה, וְכָל מָאן
דְּאוֹסִיף בְּשַׁבָּת, אֲזִי וּכְגִנְהָ זְרוּעִיהָ תִצְמִיחַ (ישעיהו סא יא). אוֹף הֲכִי נְפִי אֲצִמִיחַ
טוֹבָה דִּילֵיהּ, וּמָאן זְרוּעִיהָ דְשְׁכִינְתָא לְעִילָא, אֵינּוֹן נִשְׁמָוֹת יְתִירוֹת דְזִרְעִין
מִנִּיהּ, וְיַחְדוֹן לֵוִי לְיִשְׂרָאֵל לְתַתָּא מְזִיו כְּבוֹדָהּ.

וּבְאֵלוֹ שֶׁלֹּא מְלוּוִים אוֹתָהּ וְלֹא מוֹסִיפִים לְשַׁבְּתוֹת וּלְיָמִים טוֹבִים, הִיא
סְתוּמָה לָהֶם, וּמִשׁוּם זֶה כָּל הַמוֹסִיף מוֹסִיפִים לוֹ, וְזוֹ תוֹסֶפֶת נִשְׁמָה
יְתִירָה, וְהִיא תוֹסֶפֶת שֶׁל רוּחַ קְדוּשָׁה, וְכָל הַגּוֹרֵעַ, גּוֹרֵעִים לוֹ אוֹתָהּ
נִשְׁמָה יְתִירָה, וְנִשְׁאָר עָנִי, וְאִם הוּא חָכֵם, חֲכָמְתוֹ מְסַתַּלַּק מִמֶּנּוּ, וְאִם
הוּא עָשִׂיר בְּמִמוֹן, מְסַתַּלַּק מִמֶּנּוּ וְנִשְׁאָר עָנִי יָבֵשׁ, כְּמוֹ שֶׁהוּא מוֹנֵעַ
מְלַמְעֵלָה נִשְׁמָה יְתִירָה, שֶׁהִיא נִשְׁמָת כָּל חֵי, וְנִשְׁאָר יוֹם הַשַּׁבָּת עָנִי
וּשְׁכִינְהָ יְבֵשָׁה, כִּד נִמְנָעוֹת מִמֶּנּוּ בְּרַכּוֹת, וְהוּא מְדָה כְּנֶגְדַּ מְדָה, וְכָל מִי
שֶׁמוֹסִיף בְּשַׁבָּת, אֲזִי וּכְגִנְהָ זְרוּעִיהָ תִצְמִיחַ. אֵף כִּד גַּם אֲצִמִיחַ הַטּוֹבָה
שְׁלוֹ, וּמִי זְרוּעִיהָ שֶׁל שְׁכִינְהָ שֶׁלְּמַעְלָה? אוֹתָן נִשְׁמָוֹת יְתִירוֹת שֶׁזֹּרְעִים
מִמֶּנּוּ, וְיִשְׁמָחוּ אֶת יִשְׂרָאֵל לְמַטָּה מְזִיו כְּבוֹדָהּ.

וּבְזִמְנָא דִּהִיא סִי סְתִימָא אִתְּפַתַּח, לָא אִתְּפַתַּח אֱלָא בְּפִיּוֹסָא, כְּמָה
דְּאִתְּ אָמַר (שיר ה' ב) פְּתַח־לִי אַחוֹתִי רַעֲיָתִי יוֹנָתִי תַמְתִּי שְׂרָאשִׁי נִמְלָא טָל,
וְהֵאֵי פִיּוֹסָא לְגַבִּי וְיֵהוּא מִפְּתַח דְסִתִּים לָהּ, וּבְגִין דָּא פְּתַח־לִי בְיוֹמָא
קְדָמָא, לְמָאן לָאֵת יֵי דְאִיהִי נְקוּדָה דְקַמִּי, כִּד אִתְּפַתַּח אִתְּפַתַּח
בְּפַתַּח דְאִיהוּ וְיֵי, כִּד סִתִּים סִתִּים בְּקַמִּי, וְאִיהוּ יֵי טָפָה וְזִרְעֵי דְאִתְּמַשְׁדִּי
מִנִּיהּ.

ובזמן שאותה ס' סתומה נפתחת, לא נפתחת אלא בפיוס, כמו שנאמר פתחי לי אחותי רעיתי יונתי תמתי שראשי נמלא טל, והפיוס הזה אל הו', שהוא מפתח שסותם אותה, ומשום זה פתחי לי ביום ראשון, למי? לאות יי שהיא נקדה של קמ"ץ, כשנפתחת, נפתחת בפתח, שהוא ו'. כשסותם, סותם בקמ"ץ, והוא י"ו, טפה וזרע שנמשך ממנו.

ובגין דא פתחי לי ביומא קדמא קדמא לאת יי דאיהי נקודה דקמ"ץ, אחותי ביומא תניינא, רעיתי ביומא תליתא, דאיהו רעיא מהימנא, יונתי ביומא רביעא, תמתי ביומא חמשא, תם עונד בת ציון, שראשי ביומא שתיתא, דאתמר (בראשית מז לא) וישתחו ישראל על ראש המטה דאיהו יום הששי, נמלא טל ביומא שביעא, דא טפה יי ודאי, ודא נקודה דאת ב'.

ומשום זה פתחי לי ביום ראשון את אות יי שהיא נקדה של קמ"ץ, אחותי - ביום השני, רעיתי - ביום השלישי, שהוא הרועה הנאמן, יונתי - ביום הרביעי, תמתי - ביום החמישי, תם עונד בת ציון, שראשי - ביום הששי, שנאמר וישתחו ישראל על ראש המטה, שהוא יום הששי, נמלא טל ביום השביעי, זו טפה יי ודאי, וזו הנקדה של האות ב'.

ובגין דא זווגא דתלמידי חכמים משבת לשבת, לירתא ההיא טפה דאיהי חכמה, ט"ל תורה לבנייהו, ולא למגנא אוקמוהו זכרונם לברכה, כל העוסק בטל תורה טל תורה מחייהו.

ומשום זה הזוג של תלמידי חכמים משבת לשבת, לירש אותה טפה שהיא חכמה, ט"ל תורה לבניהם, ולא לחנם פרשוהו זכרונם לברכה, כל העוסק בטל תורה, טל תורה מחייהו.

גל נעול (שיר ד יד) גל איהו כמו גלגל, איהו רמיז דביה מעין חתום דאיהי יי, ומיד השקו הצאן דאינון אברין קדישין, דאתמר בהון (יחזקאל לד לא) ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם, כלהו רועים, ומשה על כלהון, דכתיב (שמות ב טו) וישב על הבאר, וכתיב (תהלים צ א) תפלה למשה איש האלהים וכו', איהו שולטנותיה בשבעה רקיעין.

גל נעול, גל הוא כמו גלגל, הוא רומז שבו מעין חתום, שהוא יי, ומיד השקו הצאן, שהם איברים קדושים, שנאמר בהם ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם, כלם רועים, ומשה על כלם, שכתוב וישב על הבאר, וכתוב תפלה למשה איש האלהים וכו', שלטונו הוא בשבעה רקיעים.

צדיק איהי רקיע דפליג בין מיא למיא, בין ים עלאה דאיהי אימא עלאה, ובין ים תתאה דאיהי אימא תתאה, ועליה אתמר אין בין מים העליונים למים התחתונים אלא כמלא נימא, כמה דאוקמוהו מארי מתניתין, והאי נימא איהו צדיק, ולא למגנא אוקמוהו קדמאין, דקודשא בריך הוא מדקדק עם הצדיקים אפילו כחוט השערה.

צדיק הוא רקיע שמחלק בין מים למים, בין הים העליון, שהיא האם העליונה ובין הים התחתון, שהיא האם התחתונה, ועליו נאמר אין בין מים העליונים למים התחתונים אלא כמלא נימה, כמו שבארנו בעלי המשנה, והנימה הזו היא צדיק, ולא לחנם פרושהו הראשונים שהקדוש ברוך הוא מדקדק עם הצדיקים אפילו כחוט השערה.

ולית נימא ונימא דשערה דעתיקא קדישא דלא נפקא ממבועא עלאה, והאי נימא איהו וי, מבועא דיליה יי, דסלקא באוירא עד אין סוף ונחתא עד אין תכלית.

ואין נימה ונימה של שערה של העתיק הקדוש שלא יוצאת ממעין עליון, והנימה הזו היא וי, מעיננו היא יי שעולה באויר עד אין סוף ויורד עד אין תכלית.

ואיהי עשר, ובגינה אתמר (שמות כו טז) עשר אמות ארך הקרש, אמו"ת אינון מאו"ת בהפוכא, ואמה וחצי האמה רחב הקרש האחד, דא רזא דשעור קומה, דאיהו אזיל על ק"ו המדה, מאי ק"ו דא את וי, דאיהו מדה לכל שעורא דגופא.

והיא עשר, ובגללה נאמר עשר אמות ארך הקרש, אמו"ת הם מאו"ת בהפוך, ואמה וחצי האמה רחב הקרש האחד, זה סוד שעור הקומה, שהוא הולך על ק"ו המדה. מה זה ק"ו? זו האות יי, שהיא מדה לכל שעור של הגוף.

אִיהוּ מִדָּה בֵּין עֵינָא לְעֵינָא, וְעֵלָה אֲתַמַּר (שם ה טו) אֶצְבַּע אֱלֹהִיִּים הִיא, אִיהוּ שִׁיעוּרָא דְאוּרְכָא דְחוּטְמָא וְאִיהִי שִׁיעוּרָא דְכָל אֶצְבָּעָא וְאֶצְבָּעָא וְשִׁיעוּרָא בֵּין אֶצְבָּעָא לְאֶצְבָּעָא ו' (נ"א י'). י' אִיהִי מִדָּה דְשִׁפְהָ, וּמִדָּה דְכָל עֵינָא וְעֵינָא בְּעֵגוּלָא, וּמִדָּה דְפִן וּפִן דְאַנְפִּין, וּמִדָּה דְקַמִּיץ סְתִים, וְכַד אֲתַפְתַּח קַמִּיץ אֲתַפְתַּח בְּחֻמְשׁ אֶצְבָּעִין בְּרָזָא דְה', דְבַהוּן הָאִי קוּ אָזִיל חֻמְשׁ מָאָה שְׁנִין.

הִיא מִדָּה בֵּין עֵין לְעֵין, וְעֵלָה נֶאֱמַר אֶצְבַּע אֱלֹהִיִּים הִיא, הוּא שִׁיעוּר שֶׁל אַרְבֵּי חֻטְמִים, וְהִיא שִׁיעוּר שֶׁל כָּל אֶצְבַּע וְאֶצְבַּע וְשִׁיעוּר בֵּין אֶצְבַּע לְאֶצְבַּע ו' (נ"א י'). י' הִיא מִדָּה שֶׁל שִׁפְהָ, וּמִדָּה שֶׁל עֵין וְעֵין בְּעֵגוּל, וּמִדָּה שֶׁל פִּן וּפִן שֶׁל פְּנִים, וּמִדָּה שֶׁל קַמִּיץ סְתִים, וְכִשְׁנִפְתַּח קַמִּיץ, נִפְתַּח בְּחֻמְשׁ אֶצְבָּעוֹת בְּסוּד שֶׁל ה', שֶׁבְהֵם הָקוּ הִזָּה הוּלֵךְ חֻמְשׁ מֵאוֹת שְׁנִים.

דף לט ע"א

וְכַד (ס"א ו' כד) נְחִית לְתַתָּא לְגַבֵּי צְדִיק אֲתַקְרִי שִׁיעוּר, וְכַד סְלִיק לְעֵילָא לְגַבֵּי אִימָא עֲלָאָה אֲתַקְרִי קוּמָה, וְרָזָא דְמַלְכָּה (שם טז יח) וְיִמְדוּ בְּעֵמָר דָּא שְׂכִינְתָּא עֲלָאָה, דְאִיהִי עֵמָר לְגִלְגֻלְתָּא, דְאִיהִי גִלְגֻלְתָּא דְרִישָׁא, וְשְׂכִינְתָּא תַתָּאָה אִיהִי סְפִירַת הָעוֹמֵר, דְבָהּ מְנִי שְׁבַע יוֹמִין דְאִינוּן שְׁבַע שְׁבָתוֹת, דְאִית בְּהוּן אַרְבַּעִין וְתַרְוֵין יוֹמִין דְשִׁיתָּא דְכָל שְׁבוּעָא, וְשְׁבַע (דף לט ע"א) שְׁבָתוֹת הָא מִיִּט (נ"א דמטטרו"ן), דְאִינוּן מִיִּט אֲנַפִּין טְהוּר, שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד, בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעַד, דְבַהוּן אֲתַדְפִּיאַת שְׂכִינְתָּא תַתָּאָה לְגַבֵּי בְּעֵלָה, בְּמַקְוֵה דִילָהּ, דְאִיהוּ מַקְוֵה יִשְׂרָאֵל יְהוָה, וְאִיהוּ שִׁיעוּר קוּמָה, דְהַכִּי אִינוּן אֲתוּוֹן דְמַקְוֵה קוּמָה, וְאִינוּן סְתִימָא בְּרָזָא דָּא, [צִיּוֹר] דְתַשַּׁע נְקוּדִין לְכָל סֵטֵר, בְּנְקוּדָה דְאִמְצַעִיתָּא אֲשַׁתְּלִימוּ לְאַרְבַּעִים סְאִין, אִיהוּ שִׁיעוּרָא דְמַקְוֵה, דְבִיהּ אֲתַדְפִּיאַת אֲתַתָּא לְבַעֲלָהּ.

וְכַאֲשֶׁר (כאשר) יוֹרֵד לְמַטָּה אֶל הַצְּדִיק, נִקְרָא שִׁיעוּר, וְכִשְׁעוֹלָה לְמַעְלָה לְאִם הָעֲלִיוֹנָה, נִקְרָא קוּמָה, וְסוּד הַדְּבָר - וְיִמְדוּ בְּעֵמָר, זֹו שְׂכִינָה עֲלִיוֹנָה, שֶׁהִיא עֵמָר לְגִלְגֻלְתָּא, שֶׁהִיא גִלְגֻלְתָּא הָרִאשׁוֹנָה, וְשְׂכִינָה הַתַּחְתּוֹנָה הִיא סְפִירַת הָעוֹמֵר, שֶׁבּוּ מוֹנֵה שְׁבַע יָמִים שֶׁהֵם שְׁבַע שְׁבָתוֹת, שֵׁישׁ בְּהֵם אַרְבַּעִים וּשְׁתַּיִם שֶׁל שִׁשָּׁה שֶׁל כָּל שְׁבוּעָא, וְשְׁבַע שְׁבָתוֹת, הָרִי מִיִּט (של מטטרו"ן), שֶׁהֵם אַרְבַּעִים וְתַשַּׁע פְּנִים טְהוּר, שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד, בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעַד, שֶׁבְהֵם נְטַהַרְת שְׂכִינָה תַחְתּוֹנָה אֶל בְּעֵלָה בְּמַקְוֵה שְׁלָהּ, שֶׁהוּא מַקְוֵה יִשְׂרָאֵל יְהוָה, וְהוּא שִׁיעוּר קוּמָה, שֶׁכֵּן הֵן אוֹתִיוֹת מַקְוֵה - קוּמָה, וְהֵם סְתִימָא סְתוּמָה בְּסוּד זֶה: (צִיּוֹר לְמַעְלָה) שֶׁל תַּשַּׁע נְקוּדוֹת לְכָל צַד, בְּנְקוּדָה

האמצעות נשלמו לארבעים סאים, הוא השעור של המקוה, שבו נטהרת אשה לבעלה.

וקדם דאתדפיאת, צריך למנאה שבעה יומין דדכיו, לאשקמא בהון מ"ט פנים דכיו דאורייתא, ובהון אתחברת אורייתא דבכתב ואורייתא דבעל פה ביומא דשבועות, דאינון דו פרצופין דאדם, וחבורא דתרווייהו רח"ם, דאיהו רמ"ח פקודין דעשה, ורזא דמלה (שמות יג ב) קדש לי כל בכו פטר כל רחם, בהאי חבורא דשבועות מתקרבין כל פקודין דעשה, כעצמים בבטן המלאה (קהלת יא ה).

ולפני שנטהרת, צריך למנות שבעה ימי טהרה, להשלים בהם ארבעים ותשע פנים טהרה של התורה, ובהם מתחברת תורה שבכתב עם תורה שבעל פה ביום השבועות, שהם דו פרצופים של אדם, והחבור של שניהם רח"ם, שהוא מאתים ארבעים ושמונה מצוות עשה, וסוד הדבר - קדש לי כל בכו פטר כל רחם, בחבור הזה של שבועות מתקרבים כל מצוות עשה כעצמים בבטן המלאה.

ובהוא זמנא, כל אינון אברין מקבלין על ידי צנורין דא מן דא, הדא הוא דכתיב (שמות כו ה) מקבילות הללאות אשה אל אחתה, וכד אינון מקבלין, כל ספיראן מקבלין דא מן דא, ומלאכין לתתא מקבלין דין מן דין, כמה דאת אמר ומקבלין דין מן דין, וכל חד וחד יהיב רשו לחבריה, לאעלא בתחומא דחבריה, כמה דאת אמר ונותנין רשות זה לזה.

ובאותו זמן, כל אותם איברים מקבלין על ידי צנורות זה מזה. זהו שכתוב מקבילות הללאות אשה אל אחתה, וכשהם מקבלין, כל הספירות מקבלות זו מזו, והמלאכים למטה מקבלין זה מזה, כמו שנאמר ומקבלין דין מן דין, וכל אחד ואחד נותן רשות לחברו להכניס לתחום חברו, כמו שנאמר ונותנין רשות זה לזה.

ומאן גרים דא, ישראל כד מקבלין דא מן דא, בין באורייתא בין בממונא, גרמין לקבלא לעילא דא מן דא, ולאשפעא דא לדא, וכלא על ידי צנורין, הדא הוא דכתיב (תהלים מב ח) תהום אל תהום קורא לקול צנוריה וגומר, ומאי אמרי דא לדא, אבע מימיה. קול שני ריעים אני שומע.

ומי גורם זה? ישראל. כשמקבלין זה מזה, בין בתורה בין בממון, גורמים לקבל למעלה זה מזה ולהשפיע זה לזה, והכל על ידי צנורות.

זֶהוּ שְׁפָתוֹב תְּהוּם אֶל תְּקוּם קוֹרָא לְקוֹל צְנוּרִיד וְגוֹמֵר. וּמָה אוֹמְרִים
זֶה לָזֶה? אַבַּע מִימִיד, קוֹל שְׁנֵי רַעִים אֲנִי שׁוֹמֵעַ.

וְאִינוּן לְקַבְּלִייהוּ תְרִין שְׁפָנוּן דְּאֶתְקֵרוּן אֶפִיקֵי מִים, וּמָאן נִינְהוּ נֶצַח וְהוּד,
דְּאֶתְקֵרוּן שְׁקֵתוֹת הַמִּים, וְתִרְוִייהוּ אֶתְשִׁקִּין עַל יְדָא דְצְנוּרָא דְאִיהוּ
עֲמוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא דְכָלִיל כְּלָא, וְאִיהוּ בְרִית דְכָלִיל בִּיהַּ כָּל אֲבָרִין דְגוּפָא,
כָּל צְנוּרִין אִינוּן אֶתְשִׁקִּין מִן אֶת וי, דְאִיהוּ נְהַר דְנְגִיד וְנֶפֶק מֵעֵדוֹן, וְאִיהוּ
צְנוּר דְנֶפֶק מִפְּעִינָא דְמִנָּא דְאִיהוּ יי, וּמִנִּיהּ אֶתְפִּשְׁטָא הִי דְאִיהוּ ים עֲלָאָה.

וּכְנָגְדָם שְׁתֵּי שְׁפָתִים שְׁנִקְרָאִים אֶפִיקֵי מִים, וּמִי הֵם? נֶצַח וְהוּד,
שְׁנִקְרָאִים שְׁקֵתוֹת הַמִּים, וְשְׁנִינְהֵם נֶשְׁקִים עַל יְדֵי צְנוּר שֶׁהוּא הָעֲמוּד
הָאֶמְצָעִי שְׁכּוֹלֵל הַכֹּל, וְהוּא בְרִית שְׁכּוֹלִים בּוֹ כָּל הָאִיבָרִים שֶׁל הַגּוּף,
כָּל הַצְּנוּרוֹת מִשְׁקִים מִהָאוֹת וי, שֶׁהוּא נְהַר שֶׁשׁוֹפֵעַ וְיוֹצֵא מֵעֵדוֹן, וְהוּא
צְנוּר שֶׁיוֹצֵא מִפְּעִין הַמִּים שֶׁהוּא יי, וּמִמֶּנּוּ מִתְפִּשֵׁטֶת הִי שֶׁהִיא הַיָּם
הָעֲלִיוֹן.

וְתָא חֲזִי תִשַׁע נְקוּדוֹן אִינוּן מִן קַמִּיץ עַד שׁוּרִ"ק, וְכִלְהוּ אֶתְקֵרִיאוּ צְנוּרִין
וּמְבוּעִין לְאֶתְוּוֹן, דְאִינוּן כְּלִילוֹן בְּקֵרְקַע, דְאִיהִי שְׁכִינְתָא תִתְאַה,
דְּאֶתְקֵרִיאת גִּי"ן, כְּלִילָא מִתְלַת וְחֲמִשִּׁין סְדָרִין דְאֶוּרִייתָא, וְעֲלָה אֶתְמַר גּוֹ
נְעוּל אַחֲתֵי כְלָה, גַּל נְעוּל מֵעֵין חֲתוּם, חֲתוּם וְדָאִי, בְּגִין דְאִיהִי בְתוּלָה וְאִישׁ
לֹא יְדָעָה, וְאִיהִי חֲכָמַת שְׁלֹמָה, דְעֲלָה אֶתְמַר (מַלְכִים א ה ו) וְתִרְבַּ חֲכָמַת
שְׁלֹמָה, אֶתְרַבִּיאת מִכָּל שְׁקִיו דְכָל סְפִירָה וְסְפִירָה, עַל יְדָא דְהָהוּא צְנוּרָא
דְאִיהוּ וי, עַד דְמִטִּיאת לְהָהוּא מְבוּעָא עֲלָאָה דְאִיהִי יי עֲלָאָה חֲכָמַת כָּל בְּנֵי
קֳדָם, וּבְהָהוּא זְמַנָּא אֶתְעַבִּידַת אִיהִי תִגָּא בְרִישָׁא דְאֶת וי.

וּבֵא וּרְאָה, תִשַׁע נְקוּדוֹת הֵן מִן קַמִּיץ עַד שׁוּרִ"ק, וְכִלְוֹן נְקֵרִאוּ צְנוּרוֹת
וּמְעִינּוֹת לְאוֹתִיּוֹת, שֶׁהֵן כְּלוּלוֹת בְּקֵרְקַע, שֶׁהִיא שְׁכִינָה הַתְּחִתּוֹנָה
שְׁנִקְרָאת גִּי"ן, כְּלוּלָה מִשְׁלֶשָׁה וְחֲמִשִּׁים סְדָרִים שֶׁל הַתּוֹרָה, וְעֲלִיָּה
נְאָמַר גּוֹ נְעוּל אַחֲתֵי כְלָה, גַּל נְעוּל מֵעֵין חֲתוּם. חֲתוּם וְדָאִי, מְשׁוּם
שֶׁהִיא בְתוּלָה וְאִישׁ לֹא יְדָעָה, וְהִיא חֲכָמַת שְׁלֹמָה, שֶׁעֲלִיָּה נְאָמַר וְתִרְבַ
חֲכָמַת שְׁלֹמָה, מִתְגַּדֶּלֶת מִכָּל הַהִשְׁקָאָה שֶׁל כָּל סְפִירָה וְסְפִירָה עַל יְדֵי
אוֹתוֹ צְנוּר, שֶׁהוּא וי, עַד שְׁמַגִּיעָה לְאוֹתוֹ הַמְּעִין הָעֲלִיוֹן, שֶׁהִיא יי
הָעֲלִיוֹנָה, חֲכָמַת כָּל בְּנֵי קֳדָם, וּבְאוֹתוֹ זְמַן הִיא נַעֲשִׂית כְּתֵר בְּרֵאשׁ
הָאוֹת וי.

וְתָא חֲזִי, שְׂכִינְתָא תַּתְּאָה כַּד אִיהִי אֲתִשְׁקִיא מִן נְקוּדִין, אֲתִקְרִי חַרְיִיק חַלְיִים שׁוּרְיִיק, לְמָאן לְהֵהוּא צְנוּר דְּאִיהוּ ו', דְּכִלְיָן שְׂיִת צְנוּרִין, דְּכִלְהוֹן מְשִׁשׁ אֲתִנּוּן, דְּאִינוּן אֲבָגִיתִיץ וְכוּ', שְׂיִת צְנוּרִין אִינוּן דְּתִלְיִין מְנִיָּה, וְאִיהוּ כְּלִיל שְׂיִת אֲחֻרְנִין, וְכִלְהוּ סְלָקִין לְמִיב, אֲתִקְרִיאַת חַרְיִיק חַלְיִים שׁוּרְיִיק דְּהֵהוּא צְנוּר, כְּגֻוּנָא דָּא ו'.

וּבֵּא וּרְאֵה, שְׂכִינָה תַּחְתּוֹנָה, כְּשֶׁהִיא מְשֻׁקֵּית מִהֲנֻקְדוֹת, נִקְרֵאת חַרְיִיק חַלְיִים שׁוּרְיִיק, לְמִי? לְאוֹתוֹ צְנוּר שֶׁהוּא ו', שְׂכֻלְל שְׂשֵׁה צְנוּרוֹת, שְׂכֻלְל מְשִׁשׁ אוֹתִיוֹת שֶׁהֵן אֲבָגִיתִיץ וְכוּ', שְׂשֵׁה צְנוּרוֹת הֵם שְׂתִלוּיִים מְמֻנוּ, וְהוּא כוֹלֵל שֵׁשׁ אַחֲרִים, וְכֻלָּם עוֹלִים לְאַרְבְּעִים וּשְׁנַיִם, נִקְרֵאת חַרְיִיק חַלְיִים שׁוּרְיִיק שֶׁל אוֹתוֹ הַצְנוּר, כְּמוֹ זֶה: ו'.

וְהִכִּי אֲתִקְרִיאַת לְגַבֵּי י', וְהִכִּי לְגַבֵּי ה', וְרָזָא דְּמַלְּהָ אֲנִי רֵאשׁוֹן וְאֲנִי אַחֲרוֹן וְכוּ', וְלְזַמְנִין אִיהִי עֵטְרָה עַל רִישָׁא דְּאֵת ו', כְּגֻוּנָא דָּא [צִיּוּר] וְרָזָא דְּמַלְּהָ נוּטָה שְׁמַיִם כְּפִירֵעָה, וְדָא רָזָא דְּרִישָׁא דְּאֵת א, וְלְזַמְנִין נְחִית

וְכַד הִיא נִקְרֵאת אֶל י', וְכַד אֶל ה', וְסוּד הַדְּבָר - אֲנִי רֵאשׁוֹן וְאֲנִי אַחֲרוֹן וְכוּ', וְלַפְעָמַיִם הִיא עֵטְרָה עַל רֵאשׁוֹן שֶׁל הָאוֹת ו', כְּמוֹ זֶה: (צִיּוּר), וְסוּד הַדְּבָר - נוּטָה שְׁמַיִם כְּפִירֵעָה, וְזֶהוּ הַסוּד שֶׁל הָרֵאשׁוֹן שֶׁל הָאוֹת א, וְלַפְעָמַיִם יוֹרֵד תַּחְתּוֹ כְּמוֹ זֶה, '

דף לט ע"ב

תַּחְתּוֹתֵי כְּגֻוּנָא דָּא אֲקַמְיִץ, כַּד סְלָקָא עַל רִישָׁא אֲתִקְרִיאַת תַּגָּא זְרֻקִיא, בְּהֵהוּא זְמַנָּא אֲתַמַּר בְּהָ (מְשַׁלֵּי יב ד) אִשְׁתַּ חֵיל עֵטְרַת בְּעֵלָה, וְאֲתִקְרִיאַת חַלְיִים, וְכַד נְחִיתַת תַּחְתּוֹתֵיהָ אֲתִקְרִיאַת חַרְיִיק, וְאִיהִי (דף לט ע"ב) לְחַיִּים, דְּהִכִּי אִיהוּ חַלְיִים בְּהַפּוּדָא אֲתִנּוּן לְחַיִּים, וְדָא אִיהוּ לְחַס אֲבִירִים אֲכַל אִישׁ (תַּהֲלִים עח כה), דְּאֲתַמַּר בֵּיהָ (שְׁמוֹת טו ג) יְהוּיָה אִישׁ מְלַחְמָה, מְסַטְרָא דְּחַכְמָה אֲתִקְרִיאַת חַלְיִים, וּמְסַטְרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֲמַצְעִיתָא אֲתִקְרִי שׁוּרְיִיק, כְּמָה דְּאֵת אֲמַר (יִרְמִיָּהוּ ג כא) וְאֲנִכִּי נִטְעַתִּיךְ שׁוּרְיִיק כְּלָה זֶרַע אֲמַת, הֵהוּא דְּאֲתַמַּר בֵּיהָ (מִיכָה ז כ) תִּתֵּן אֲמַת לִיעֶקֶב, מְסַטְרָא דִּילֵיהָ אֲתִקְרִיאַת חַרְיִיק, וּבְהַפּוּדָא אֲתִנּוּן חַקִּיר, וּבְגִינָה אֲתַמַּר (אִיּוֹב יא ז) הַחֲקֵר אֶלּוֹהַ תִּמְצָא, וְאִיהִי קֶרַח הַנוֹרָא, דְּאִיהוּ שְׂמָא תַּלְיִתָּאָה דְּצִלוֹתָא, דְּאֲתַמַּר בֵּיהָ הָאֵל הַגְּדוֹל הַגְּבוּר וְהַנוֹרָא, הַנוֹרָא אִיהוּ עַמּוּדָא דְּאֲמַצְעִיתָא.

א קמ"ץ, כשעולה על הראש נקראת כתר זרק"א, באותו זמן נאמר בה אשת חיל עטרת בעלה, ונקראת חל"ם, וכשיורדת תחתיו נקראת חיר"ק, והיא לח"ם, שפך הוא חל"ם בהפוך אותיות לח"ם, וזהו לחם אבירים אכל איש, שנאמר בו יהו"ה איש מלחמה. מצד של החכמה נקראת חל"ם, ומצד העמוד האמצעי נקראת שור"ק, כמו שנאמר ואנכי נטעתיך שורק פלה זרע אמת, אותו שנאמר בו תתן אמת ליעקב, מצד שלו נקראת חר"ק, ובאותיות הפוכות חק"ר, ובשבילה נאמר החקר אלוה תמצא, והיא קרח הנורא, שהוא השם השלישי של תפלה, שנאמר בו הא"ל הגדול הגבור והנורא, הנורא הוא העמוד האמצעי.

ושור"ק איהו טמיר וגניז, מסטרא דצדיק דאיהו ברית, אור גנוז. דאיהו ר"ז כחושבן אור, כמה דאוקמוהו מארי מתניתין, אור זרע לצדיק, ודא הוא אור הגנוז לצדיקים, דחמש אור דלעילא מניה פלהון אינון באתגליא.

ושור"ק הוא טמיר וגנוז, מצד של צדיק שהוא ברית, אור גנוז, שהוא ר"ז כחושבן אור, כמו שבארנוהו בעלי המשנה, אור זרע לצדיק, וזהו האור הגנוז לצדיקים, שחמשה אור שלמעלה ממנו הם פלם בהתגלות.

ומאי ניהו, תלת אור סגו"ל, ותרין אור שב"א, כד סלקא על גדפיהו דתרין נקודין דאינון שב"א, אתעבידת שור"ק, ורזא דמלה (שיר ב ה) סמכוני באשיות, וכד נחתת איהי תחות צר"י אתעבידת סגו"ל ועליהו אתמר רפדוני בתפוחים, ומאי ניהו אלין אשיות, אינון תרי אשיות, דאינון איש ואשה, אשא חורא, ואשא סומקא, דתמן אב ואם, דאינון י"ה, ואינון אנפי דינא ואנפוי דרחמי.

ומי הוא? שלשה אור סגו"ל, ושנים אור שב"א, כשעולה על כנפיהם של שתי נקודות שהן שב"א, נעשית שור"ק, וסוד הדבר - סמכוני באשיות, וכשהיא יורדת תחת צר"י, נעשית סגו"ל, ועליהם נאמר רפדוני בתפוחים, ומי הן האשיות הללו? הם שתי אשיות, שהם איש ואשה, אש לבנה ואש אדמה ששם אב ואם, שהם י"ה, והם פני הדין ופני הרחמים.

אמאי בעאת לאסתמכא תמן, בגין דאינון תרין גוונין דשושנה, חוור וסומק, רחמי ודינא, דאינון חסד וגבורה, ותמן ריחא דשושנה, ודא איהו עמודא דאמצעייתא, ובגין דארחת ביה, אמרת סמכוני באששות, וביה אתעבידת סגו"ל, כד נחתא רפדוני בתפוחים, אלין אינון תרי סמכי קשוט, דאינון חוור וסומק, ובגין דארחת באת וי דאיהי בבירת, אמרת רפדוני בתפוחים.

למה רצתה להסתמך שם? משום שהם שני גוונים של השושנה, לבן ואדום, רחמים ודין, שהם חסד וגבורה, ושם ריח השושנה, וזהו העמוד האמצעי, ומשום שמריחה בו, אמרת סמכוני באששות, ובו נעשית סגו"ל, כשיורדת - רפדוני בתפוחים, אלו הם שני עמודי אמת, שהם לבן ואדום, ומשום שמריחה באות וי, שהיא בבירת, אמרת רפדוני בתפוחים.

וכד אתחברת ביה אתעבידת סגו"ל, מה דהו צר"י אתעביד ציר, הדא הוא דכתיב (בראשית ב ז) וייצר יהו"ה אלהיים את האדם עפר מן האדמה וגומר, ויצמח יהו"ה אלהיים מן האדמה כל עץ נחמד למראה וגומר, דא צדיק איהו עץ פרי עושה פרי למינו, ובהאי אתר איהו רחימו דילה בחבורא ויחודא דבעלה, ובגין דא אמרת (שיר ב ה) כי חולת אהבה אני.

וכשמתחברת בו נעשית סגו"ל, מה שהיו צר"י נעשה ציר, זהו שכתוב וייצר יהו"ה אלהיים את האדם עפר מן האדמה וגומר, ויצמח יהו"ה אלהיים מן האדמה כל עץ נחמד למראה וגומר. צדיק זה הוא עץ פרי עושה פרי למינו, ובמקום הזה הוא האהבה שלה בחבור ויחוד של בעלה, ומשום זה אמרת כי חולת אהבה אני.

וכד ישאל חאבין בבירת מילה, אתפסיק נביעו דנקודין מאתוון, דכלילן בשכינתא תתאה, ואשתארת יבשה, בההוא זמנא מה כתיב בשור"ק חיר"ק, שרקו ויחרקו שן אמרו בלענו (איכה ב טז), קמץ פת"ח דא סגיר ודא פתח, אלין תרין אינון דסגרין ופתחין מבויעין דאינון נקודין, לגבי אתוון, ואת וי כד איהו נטוי על רישי אתוון עלאין אתקרי רפ"ה, וכד איהו במציעו דאתוון אתקרי דג"ש, אתוון אלין אינון חינון, דאתמר בהון (יחזקאל א יד) והחיות רצוא ושוב, רצוא בדג"ש ושוב ברפ"ה.

וכשישאל חוטאים בבירת מילה, נפסקת נביעת הנקדות מן האותיות שכלולות בשכינה התחתונה, ונשארת יבשה. באותו זמן מה כתוב בשור"ק חיר"ק? שרקו ויחרקו שן אמרו בלענו, קמ"ץ

פְּתִיחַ, זֶה סוּגֵר וְזֶה פּוֹתַח, שְׁנֵי אֵלּוּ הֵם שְׂסוּגִים וּפּוֹתַחִים אֶת
הַמַּעֲיָנוֹת שֶׁל אוֹתָן נִקְדוּת אֶל הָאוֹתִיּוֹת, וְהָאוֹת ו', כְּשֶׁהִיא נְטוּיָה עַל
רֵאשִׁי אוֹתִיּוֹת עֲלִיּוֹנוֹת, נִקְרָא רַפִּי"ה, וְכִשְׁהוּא בְּאֻמְצַע הָאוֹתִיּוֹת נִקְרָא
דְּגִישׁ, הָאוֹתִיּוֹת הַלְלוּ הֵן חִיּוֹת, שְׁנֵאֲמַר בְּהֵן וְהַחִיּוֹת רְצוּא וְשׁוֹב.
רְצוּא בְּדִגִּישׁ, וְשׁוֹב בְּרַפִּי"ה.

כְּתָרִין דְּאֲתָנוּן דְּאִינוּן תְּלִיין בְּמַחְשָׁבָה, דְּאִינוּן כְּגוֹנָא דְתַגִּין, נְקוּדִין תְּלִיין
בְּדַבְרָא, אֲתָנוּן תְּלִיין בְּעוֹבְדָא, שְׁבַע זַיִינִין אִינוּן כְּגוֹנָא דָא [צִיּוֹר] [צִיּוֹר]
יִיו אִיהוּ ז', לֹא צְרִיכִין תַּגִּין, דְּאִינוּן אֲתָנוּן אֲתַקְרוּן תַּגִּין כְּגוֹנָא דָא
יְהוּ"ה.

הַכְּתָרִים שֶׁל הָאוֹתִיּוֹת שֶׁהֵן תְּלוּיּוֹת בְּמַחְשָׁבָה, שֶׁהֵן כְּמוֹ הַתַּגִּים,
הַנִּקְדוּת תְּלוּיּוֹת בְּדַבְרָא, הָאוֹתִיּוֹת תְּלוּיּוֹת בְּמַעֲשֶׂה, שְׁבַע זַיִינִים הֵם
כְּמוֹ זֶה: יִיו, הוּא ז', לֹא צְרִיכִים תַּגִּים, שְׁאוֹתָן אוֹתִיּוֹת נִקְרָאוֹת
תַּגִּים, כְּמוֹ זֶה: יְהוּ"ה.

דָּף מַעֲיָא

תַּגִּין תְּלִיין בְּמַחְשָׁבָה דְּלָבָא וּמוֹחָא, נְקוּדִין בְּדַבְרָא דְּפוּמָא, אֲתָנוּן
בְּעוֹבְדָא דְּאֲבָרִין, וּמֵאֲלִין נְקוּדִין וְטַעֲמֵי וְאֲתָנוּן, עֲבִיד הַהוּא סְתִים וְגַנְיָז
כְּרִסְיָא טְמִירָא עֲלָאָה, וְעֲלִיָּה אֲתַמַּר (אִיכָה ה' יט) אֲתַה יְהוּ"ה לְעוֹלָם תַּנְשַׁב
וְכוּ', מֵאִי אֲתַה, הַהוּא דְּאֲתַמַּר בֵּיהּ (יִשְׁעִיהוּ כה א) יְהוּ"ה אֱלֹהֵי אֲתַה
אֲרוֹמְמָךְ, בְּהַהוּא דְּאֲתַמַּר בֵּיהּ (חֲבִקוּק ג ו) רוּם יְדִיהוּ נְשָׂא, וּבְגִינִיָּה אֲתַמַּר
לְמִי נוֹשָׁאִין כְּפִים לְרוּם הַשְּׁמַיִם, הַדָּא הוּא דְּכְתִיב רוּם יְדִיהוּ נְשָׂא, וּמֵאִי
נִיהוּ יוּיִד הִיא וְאִיו הִיא, דְּאִיהוּ חֲכָמָה כִּי"ח מִ"ה, וְעֲלִיָּה אֲתַמַּר (דָּף מַעֲיָא)
(תְּהִלִּים קיא ו) כִּי"ח מִיִּעֲשִׂיו הִיגִיד לְעַמּוֹ, וְהֵאִי אִיהוּ כִי"ח פְּרָקִין דִּידִין דְּמִלְכָּא
עֲלָאָה, דְּאִינוּן כּוּזִי"ו בְּמוֹכְסִי"ז כּוּזִי"ו, כְּנוּיִין דִּיחֻדָּא עֲלָאָה, דְּאִיהוּ יְהוּ"ה
אֱלֹהֵינוּ יְהוּ"ה, וּבְגִין דְּאֲסַתְלַק הָאִי חִילָא מִיִּשְׂרָאֵל, אֲתַמַּר בְּהוּן (אִיכָה א
ו) וַיִּלְכוּ בְּלֹא כֹחַ לִפְנֵי רוּדִף.

הַתַּגִּים תְּלוּיִים בְּמַחְשָׁבָה שֶׁל הַלֵּב וְהַמַּחַ, הַנִּקְדוּת בְּדַבְרָא הַפֶּה,
הָאוֹתִיּוֹת בְּמַעֲשֶׂה הָאִיבָרִים, וּמֵאֵלּוּ הַנִּקְדוּת וְטַעֲמֵי הָאוֹתִיּוֹת עוֹשֶׂה
אוֹתוֹ סְתוּם וְגַנּוּז כְּסֵא טְמִיר עֲלִיוֹן, וְעֲלִיוֹ נֶאֱמַר אֲתַה יְהוּ"ה לְעוֹלָם
תַּנְשַׁב וְכוּ'. מַה זֶה אֲתַה? אוֹתוֹ שְׁנֵאֲמַר בּוּ יְהוּ"ה אֱלֹהֵי אֲתַה
אֲרוֹמְמָךְ, בְּאוֹתוֹ שְׁנֵאֲמַר בּוּ רוּם יְדִיהוּ נְשָׂא, וּבְשִׁבְלֵוּ נֶאֱמַר לְמִי
נוֹשָׁאִין כְּפִים? לְרוּם הַשְּׁמַיִם. זֶהוּ שְׁכַתּוֹב רוּם יְדִיהוּ נְשָׂא. וּמִי הוּא?

יו"ד הי"א וא"ו הי"א, שְהוּא חֲכָמָה, כִּי"ח מִ"ה, וְעָלְיוּ נֶאֱמַר כִּי"ח מִיַּעֲשִׂיו הַיְגִיד לְעַמּוֹ, וְזֶהוּ כִי"ח הַפְּרָקִים שֶׁל יְדֵי הַמְּלָךְ הָעֲלִיּוֹן, שֶׁהוּ כוּז"ו בְּמוֹכַס"ו כוּז"ו, הַכְּנוּיִים שֶׁל הַיְחֻד הָעֲלִיּוֹן, שֶׁהוּא יְהו"ה אֱלֹהֵינוּ יְהו"ה, וּמְשׁוּם שֶׁהַסְּתֵלֵק הַכַּח הַזֶּה מִיִּשְׂרָאֵל, נֶאֱמַר בָּהֶם וַיִּלְכוּ בְּלֹא כַח לִפְנֵי רוּדִף.

יו"ד הי"א וא"ו הי"א, אֵינוֹן עֶשֶׂר אֶצְבָּעָא, דְאֶתְמַר בְּהוֹן (שִׁיר חֵיד) יְדִיו גְּלִילֵי זָהָב, דְּבַהוֹן כִּי"ח פְּרָקִין, דְאֵינוֹן כִּי"ח אֶתְוֹן דְּעוּבְדָא דְבִרְאשִׁית, וּבְגִין דָּא יְהו"ה אֱלֹהֵי אֶתְה, וּמֵאֵי אֶתְה, הַהוּא דְאֶתְמַר בֵּיה (תְּהֵלִים צ ג ב) נְכוֹן כְּסָאָךְ מֵאֵז מְעוֹלָם אֶתְה, וּמֵאֵי נְכוֹן, דָּא נֶאֱמָן יוֹשֵׁב וְנֶאֱמָן עוֹמֵד בְּאֶמְצַע, הַדָּא הוּא דְכְּתִיב (יִשְׁעִיה מֵד יג) כְּתַפְּאֶרֶת אָדָם לְשַׁבַּת בַּיִת, וּמֵאֵי מֵאֵז, אֶלָּא הַהוּא דְאֶתְמַר בֵּיה (שֵׁם נח ט) אֵז תִּקְרָא וַיְהו"ה יַעֲנֶה, וּמֵאֵי אֵ"ז אֵלֶין תִּמְנִיָּא אֶתְוֹן דְאֵינוֹן יֵאֱהוּדוֹנָה"י דְסִלְקִין לְחוּשְׁבוֹן אֶמ"ן.

יו"ד הי"א וא"ו הי"א, הוּן עֶשֶׂר אֶצְבָּעוֹת, שְׁנֶאֱמַר בְּהוֹן יְדִיו גְּלִילֵי זָהָב, שְׁבָהֶם עֶשְׂרִים וּשְׁמוֹנֶה פְּרָקִים, שֶׁהוּן עֶשְׂרִים וּשְׁמוֹנֶה אוֹתִיּוֹת שֶׁל מְעִשָּׂה בְּרִאשִׁית, וּמְשׁוּם זֶה יְהו"ה אֱלֹהֵי אֶתְה, וּמַהוּ אֶתְה? אוֹתוֹ שְׁנֶאֱמַר בּוֹ נְכוֹן כְּסָאָךְ מֵאֵז מְעוֹלָם אֶתְה. וּמַה זֶה נְכוֹן? זֶה נֶאֱמָן יוֹשֵׁב וְנֶאֱמָן עוֹמֵד בְּאֶמְצַע. זֶהוּ שְׁכַתוֹב כְּתַפְּאֶרֶת אָדָם לְשַׁבַּת בַּיִת. וּמַה זֶה מֵאֵז? אֶלָּא אוֹתוֹ שְׁנֶאֱמַר בּוֹ אֵז תִּקְרָא וַיְהו"ה יַעֲנֶה. וּמַה זֶה אֵז? אֵלוֹ שְׁמוֹנֶה הָאוֹתִיּוֹת שֶׁל יֵאֱהוּדוֹנָה"י שְׁעוֹלוֹת לְחֻשְׁבוֹן אֶמ"ן.

וְדָא אֵיהוּ הַעוֹנָה אֶמָן בְּכָל כַּחוֹ, בְּהַהוּא כִי"ח, וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהָ מֵאֵרִי מְתִנִּיתִין, הַעוֹנָה אֶמָן בְּכָל כַּחוֹ קוֹרְעִין לוֹ גִזֵּר דִּינֵוּ שֶׁל שְׁבָעִים שָׁנָה, וּבְגִינָה אֶתְמַר (תְּהֵלִים צ ג ב) נְכוֹן כְּסָאָךְ מֵאֵז מְעוֹלָם אֶתְה, וּבֵיה (אֵיכָה ה יט) אֶתְה יְהו"ה לְעוֹלָם תֵּשֵׁב, אֶתְה, הַהוּא דְאֶתְמַר בֵּיה אֶבִּינוּ מְלַכְנוּ אֶבִּינוּ אֶתְה, וּמֵאֵי נִיהוּ אֶבִּינוּ אָב הַרְחָמָן.

וְזֶהוּ הַעוֹנָה אֶמָן בְּכָל כַּחוֹ, בְּאוֹתוֹ כִי"ח, וּמְשׁוּם זֶה פְּרִשׁוּהָ בְּעֲלֵי הַמְּשָׁנָה, הַעוֹנָה אֶמָן בְּכָל כַּחוֹ קוֹרְעִין לוֹ גִזֵּר דִּינֵוּ שֶׁל שְׁבָעִים שָׁנָה, וּבְגִלְלוֹ נֶאֱמַר נְכוֹן כְּסָאָךְ מֵאֵז מְעוֹלָם אֶתְה, וּבוֹ אֶתְה יְהו"ה לְעוֹלָם תֵּשֵׁב. אֶתְה, אוֹתוֹ שְׁנֶאֱמַר בּוֹ אֶבִּינוּ מְלַכְנוּ אֶבִּינוּ אֶתְה, וּמֵי הוּא אֶבִּינוּ? אָב הַרְחָמָן.

וְאֵיהוּ כָּלִיל כָּל אֶתְוֹן דְאוֹרִיָּתָא, וּמֵאֵי נִיהוּ אוֹרִיָּתָא דְבְּכְתָב עֲמוּדָא דְאֶמְצַעִיתָא, וְעֲלִיהָ אֶתְמַר בְּרוּךְ אֶתְה, וְכֵד יִשְׂרָאֵל קִיַּיְמִין בְּעֲמִידָה

דְּצִלוֹתָא, אִיהוּ יְתִיב עַל כְּרִסְיָא, וּבְגִינֵיהּ אֲתָמַר בְּהֵוּא זְמָנָא אֲתָהּ יְהוּיָהּ
לְעוֹלָם תֵּשֵׁב כְּסָאָךְ לְדוֹר וָדוֹר, וּמֵאִי נִיהוּ לְדוֹר וָדוֹר, אֲלָא הֵהוּא דְאֲתָמַר
בֵּיהּ (קהלת א ד) דוֹר הוֹלֵךְ וְדוֹר בָּא וְהָאֲרָץ לְעוֹלָם עֹמֶדֶת, וְלִית דוֹר פְּחוּת
מִשְׁשִׁים רַבּוּא, וּמֵאִי נִיהוּ, מִשֶּׁה דְשָׁקוּל לְשִׁתִּין רַבּוּא מִיִּשְׂרָאֵל, וְדַרְגָּא
דִּילֵיהּ אֶסְפִּקְלָרְיָא דְנִהְרָא.

וְהוּא כּוֹלֵל אֶת כָּל אוֹתֵיּוֹת הַתּוֹרָה, וּמִי הוּא? הַתּוֹרָה שֶׁבְּכֹתֵב, הָעֲמוּד
הָאֲמֻצָּעִי, וְעָלְיוּ נֹאמַר בְּרוּךְ אַתָּה, וּכְשִׁיִּשְׂרָאֵל עוֹמְדִים בְּעִמְיָדָה שֶׁל
תְּפִלָּה, הוּא יוֹשֵׁב עַל כְּסֵא, וּבִשְׁבִילוֹ נֹאמַר בְּאוֹתוֹ זְמַן, אַתָּה יְהוּיָהּ
לְעוֹלָם תֵּשֵׁב כְּסָאָךְ לְדוֹר וָדוֹר. וּמִי הוּא לְדוֹר וָדוֹר? אֲלָא אוֹתוֹ שֶׁנֹּאמַר
בּו דוֹר הוֹלֵךְ וְדוֹר בָּא וְהָאֲרָץ לְעוֹלָם עֹמֶדֶת, וְאִין דוֹר פְּחוּת מִשְׁשִׁים
רַבּוּא, וּמִיָּהוּ? מִשֶּׁה שֶׁשָּׁקוּל לְשִׁשִּׁים רַבּוּא מִיִּשְׂרָאֵל, וְדַרְגָּתוֹ הִיא
הָאֶסְפִּקְלָרְיָה הַמְּאִירָה.

בְּזֹאת יָבֵא אַהֲרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ (ויקרא טו ג), תָּא חֲזִי אִין אֲדָם מִפִּיק רְצוֹנוּ
מִיְהוּיָהּ אֲלָא בְּזֹאת, דְּעֵלָה אֲתָמַר (משלי יח כב) מְצָא אִשָּׁה מְצָא טוֹב וַיִּפֶּק
רְצוֹן מִיְהוּיָהּ, וְדָא הִיא עֵת לַעֲשׂוֹת לִיְהוּיָהּ (תהלים קיט קכו), וְכִמְהָ עֵתוֹת יֵשׁ,
וְעֵלְיָהוּ אֲתָמַר (ויקרא טו ב) וְאֵל יָבֵא בְּכָל עֵת, וּשְׁלֵמָה אָמַר (קהלת ג ד) עֵת
לְשַׁחֹק וְכוּ', דְּאִינוּן כִּיח עֵת, וְעַל דָּא קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר וְאֵל יָבֵא בְּכָל
עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ, דְּאִיהוּ קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לִיְהוּיָהּ.

בְּזֹאת יָבֵא אַהֲרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ, בָּא וּרְאָה, אִין אֲדָם מִפִּיק רְצוֹנוּ מִיְהוּיָהּ
אֲלָא בְּזֹאת, שְׁעֵלְיָה נֹאמַר מְצָא אִשָּׁה מְצָא טוֹב וַיִּפֶּק רְצוֹן מִיְהוּיָהּ,
וְזוֹ הִיא עֵת לַעֲשׂוֹת לִיְהוּיָהּ, וְכִמְהָ עֵתוֹת יֵשׁ, וְעֵלְיָהֶם נֹאמַר וְאֵל יָבֵא
בְּכָל עֵת, וּשְׁלֵמָה אָמַר עֵת לְשַׁחֹק וְכוּ', שְׁהוּן כִּיח עֵת, וְעַל זֶה הַקֹּדֶשׁ
בְּרוּךְ הוּא אָמַר וְאֵל יָבֵא בְּכָל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ, שְׁהוּא קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל
לִיְהוּיָהּ.

וְכַד שְׁכִינְתָא דְאֲתִקְרִיָּאת זֹאת עִם יִשְׂרָאֵל, כְּמָה דְאֲתָ אָמַר (ויקרא כו מד) וְאָף
גַּם זֹאת בְּהִיוֹתָם וְכוּ', מֵאִי אִינוּן אֲמַרִּין לָהּ (שיר ו א) אָנָּה הִלְךְ דוֹדְךָ הִיפָּה
בְּנָשִׁים, אָנָּה פָּנָה דוֹדְךָ וּנְבִקְשָׁנוּ עִמָּךְ, בְּכִמְהָ תַחֲנוּנִים וְצִלוֹתִין, בְּצִיצִית
וּבִתְפִלִּין, בְּשִׁבְתוֹת וּבִיוֹמִין טְבִין, דְּעֵלְיָהוּ אֲתָמַר (שמות לא יז) בִּינִי וּבִין בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל אוֹת הִיא לְעוֹלָם, אוֹת בְּרִית מִלָּה, אוֹת דְּשִׁבְתָּ וְיִמִּין טְבִין, וְאוֹת
דְּתְפִלִּין.

וּכְשִׁשְׁכִינָה שְׁנִקְרֵאת זֹאת עִם יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁנֹּאמַר וְאָף גַּם זֹאת
בְּהִיוֹתָם וְכוּ', מַה הֵם אוֹמְרִים לָהּ? אָנָּה הִלְךְ דוֹדְךָ הִיפָּה בְּנָשִׁים, אָנָּה

פְּנֵה דֹדֶךָ וּנְבַקְשֵׁנוּ עִמָּךְ, בְּכַמָּה תַחֲנוּנִים וּתְפִלוֹת, בְּצִיצִית וּבַתְּפִלִּין,
בְּשִׁבְתוֹת וּבְיָמִים טוֹבִים, שֶׁעָלִיָּהֶם נֹאמַר בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֹת
הוּא לְעַלְמֵס, אֹת בְּרִית מִילָה, אֹת שֶׁל שִׁבְת וְיָמִים טוֹבִים, וְאֹת שֶׁל
תְּפִלִּין.

עָלָה אֶתְמַר (תהלים לב ו) עַל זֹאת יִתְפַּלֵּל כָּל חֲסִיד אֱלֹהִים לְעַת מְצֵא, מְצֵא אִשָּׁה
מְצֵא טוֹב וְיִפְקֶר רְצוֹן מִיְהוָה (משלי יח כב), וְיַעֲקֹב בְּרִיךְ לְבָנוּי בְּזֹאת, הֲדָא
הוּא דְכָתִיב (בראשית מט כח) וְזֹאת אֲשֶׁר דָּבַר לָהֶם אֲבִיהֶם, וְדוֹד בְּזֹאת הִפִּיק
רְצוֹנוֹ מִיְהוָה כְּשֶׁנִּלְחַם עִם אוֹיְבָיו, כְּמָה דָּאֵת אֶמַר (תהלים כז ג) אִם תַּחֲנֶנָּה
עָלִי מַחֲנֶנָּה וְכוּ', בְּזֹאת אֲנִי בוֹטֵחַ, וְהַנְּבִיא כְּשֶׁרָאָה אֶת יִשְׂרָאֵל בְּגָלוֹת, לֹא
רָאָה לָהֶם מְנוּחָה אֲלָא בְּעָבוֹר זֹאת, וּפּוֹרְקָנָא דְיִשְׂרָאֵל לֹא יִיתִי אֲלָא בְּזֹאת,
הֲדָא הוּא דְכָתִיב (איכה ג כא) זֹאת אֲשִׁיב אֶל לְבִי עַל כֵּן אוֹחִיל, וְיִהְיֶה לֹא
אֶתְבְּרִיךְ אֲלָא בְּזֹאת, הֲדָא הוּא דְכָתִיב (דברים לג ז) וְזֹאת לִיהוּדָה, וּמִשָּׁה לֹא
בְּרִיךְ יֵת יִשְׂרָאֵל אֲלָא בְּזֹאת (שם א) וְזֹאת הַבְּרָכָה, וּמִי שֶׁלֹּא שָׁת לְבוֹ גַּם
לְזֹאת, עָלֶיהָ כָּתִיב (תהלים צב ז) אִישׁ בְּעַר לֹא יִדַּע וּכְסִיל לֹא יִבִּין אֶת זֹאת.

עָלֶיהָ נֹאמַר עַל זֹאת יִתְפַּלֵּל כָּל חֲסִיד אֱלֹהִים לְעַת מְצֵא, מְצֵא אִשָּׁה מְצֵא
טוֹב וְיִפְקֶר רְצוֹן מִיְהוָה, וְיַעֲקֹב בְּרִיךְ אֶת בְּנָיו בְּזֹאת, זֶהוּ שְׁכַתוֹב וְזֹאת
אֲשֶׁר דָּבַר לָהֶם אֲבִיהֶם, וְדוֹד בְּזֹאת הִפִּיק רְצוֹנוֹ מִיְהוָה כְּשֶׁנִּלְחַם עִם
אוֹיְבָיו, כְּמוֹ שֶׁנֹּאמַר אִם תַּחֲנֶנָּה עָלִי מַחֲנֶנָּה וְכוּ' בְּזֹאת אֲנִי בוֹטֵחַ,
וְהַנְּבִיא, כְּשֶׁרָאָה אֶת יִשְׂרָאֵל בְּגָלוֹת, לֹא רָאָה לָהֶם מְנוּחָה אֲלָא בְּעָבוֹר
זֹאת, וּגְאֻלַּת יִשְׂרָאֵל לֹא תְבֵא אֲלָא בְּזֹאת, זֶהוּ שְׁכַתוֹב זֹאת אֲשִׁיב אֶל
לְבִי עַל כֵּן אוֹחִיל, וְיִהְיֶה לֹא הַתְּבָרָךְ אֲלָא בְּזֹאת, זֶהוּ שְׁכַתוֹב וְזֹאת
לִיהוּדָה, וּמִשָּׁה לֹא בְּרִיךְ אֶת יִשְׂרָאֵל אֲלָא בְּזֹאת, וְזֹאת הַבְּרָכָה, וּמִי
שֶׁלֹּא שָׁת לְבוֹ גַּם לְזֹאת, עָלָיו כָּתוּב אִישׁ בְּעַר לֹא יִדַּע וּכְסִיל לֹא יִבִּין
אֶת זֹאת.

דף מע"ב

וְכִיּוֹן שֶׁהָאֲדָם בָּהּ יִפִּיק רְצוֹנוֹ, וּבָהּ מְשִׁיג הַשֵּׁם, שֶׁזֶהוּ סוּד עַל זֹאת יִתְפַּלֵּל
כָּל חֲסִיד, עַל זֹאת וְדָאִי, לְשֵׁם יְהוָה שֶׁהוּא עַל זֹאת, לְמָה תִּקְנוּ בְּשַׁחֲרִית
לְמַדָּה יְדוּעָה, וְכֵן בְּמִנְחָה לְמַדָּה יְדוּעָה, וְכֵן בְּעֶרְבִית לְמַדָּה יְדוּעָה, וְכֵן
בְּשִׁבְת לְמַדָּה יְדוּעָה, וְכֵן בְּיוֹם טוֹב לְמַדָּה יְדוּעָה, וְכֵן בְּעֶשְׂרֵת יָמֵי תְּשׁוּבָה
לְמַדָּה יְדוּעָה, אֲלָא מָה שֶׁאֶמַר עַל זֹאת, הוּא מוֹרָה שֶׁהוֹי"ה הִיא עַל כָּל
סְפִירָה (דף מע"ב) וּסְפִירָה, כְּמוֹ שֶׁאֶמַר דְּוֹד (ד"ה א כט יא) לָךְ יְהוָה הַגְּדוּלָּה
וְהַגְּבוּרָה וְגוֹמַר, וְאִין לָךְ פְּעוּלָה בְּתַחֲתוּנִים אֲלָא עַל יְדֵי מַלְכוּת, שֶׁנֹּאמַר
בָּהּ (תהלים קג יט) וּמַלְכוּתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה, אֲבָל בְּזָמַן שֶׁצָּרִיךְ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא

להצדיק לצדיק, ולעשות עמו צדקה שהיא מלכות, עם התחתונים, נכללים בו כל הספירות, ונקראין צדיקים על שמו, יהו"ה נקרא על שמו צדיק, שנאמר (תהלים קמה יז) צדיק יהו"ה בכל דרכיו, ומרחם על בריותיו בצדקה, אין צדקה אלא תפלה, צי אמינים, די קדושות, קי ברכות, הי חמשה חומשי תורה, וזהו צדקה תרומם גוי (משלי יד לד), ועליו נאמר לאברהם (בראשית טו ו) ויחשבה לו צדקה, וכשהוא רוצה בה נאמר בה (ישעיה נט יז) וילבש צדקה כשרון.

וכיון שהאדם בה יפיק רצונו ובה משיג השם, שזהו סוד על זאת לתפלל כל חסיד, על זאת ודאי, לשם יהו"ה שהוא על זאת, למה תקנו בשחרית למדה ידועה, וכן במנחה למדה ידועה, וכן בערבית למדה ידועה, וכן בשבת למדה ידועה, וכן ביום טוב למדה ידועה, וכן בעשרת ימי תשובה למדה ידועה? אלא מה שאמר על זאת, הוא מורה שהו"ה היא על כל ספירה וספירה, כמו שאמר דוד לך יהו"ה הגדלה והגבורה וגומר, ואין לך פעלה בתחתונים אלא על ידי מלכות, שנאמר בה ומלכותו בכל משלה, אבל בזמן שצריך הקדוש ברוך הוא להצדיק לצדיק ולעשות עמו צדקה, שהיא מלכות, עם התחתונים, נכללים בו כל הספירות, ונקראים צדיקים על שמו. יהו"ה נקרא על שמו צדיק, שנאמר צדיק יהו"ה בכל דרכיו, ומרחם על בריותיו בצדקה, אין צדקה אלא תפלה, צי אמינים, די קדושות, קי ברכות, הי חמשה חומשי תורה, וזהו צדקה תרומם גוי, ועליו נאמר לאברהם ויחשבה לו צדקה, וכשהוא רוצה בה, נאמר בה וילבש צדקה כשרון.

מצד ה היא צדקה, ומצד י היא כובע על ראש צדיק אות ברית, עטרה בראש כל צדיק, ומצד ו נאמר בה (איוב יא ט) ארוכה מארץ מדה, מצד ה עליונה ורחבה מני ים.

מצד ה היא צדקה, ומצד י היא כובע על ראש צדיק אות ברית, עטרה בראש כל צדיק, ומצד ו נאמר בה ארכה מארץ מדה, מצד ה העליונה, ורחבה מני ים.

וכשרוצה הקדוש ברוך הוא להמשיך נבואה, כל הספירות כלולים בהם, ונקראים נביאים, ומלכות היא דמיון כלם, שנאמר (הושע יב יא) ובנד הנביאים אדמה, כמו שאמר הנביא (שם) ודברתי על הנביאים וגומר, שהיא כמו האספקלריאה שכל הפנים נראין בה, כן כל הספירות מראין בה כחם ודמיונם וצורתם, לכל נביא כפי השגתו למעלה, וכמו כן למטה היא מתלבשת בכסא הכבוד, ובכל המלאכים, והאופנים וחיות הקדש, ובכל הרקיעים, והכסאות שבהם, והמלאכים התלויים מהם, שיש

מְלֹאכִים גְבוּהִים עֲלֵיהֶם, שֶׁנֶּאֱמַר (קהלת ה ז) כִּי גְבוּהַ מֵעַל גְבוּהַ שׁוֹמֵר וּגְבוּהִים עֲלֵיהֶם, וְכֵן בְּכָל כּוֹכַב וּמִזָּל, כְּמוֹ שֶׁפָּתוּב (תהלים קג יט) וּמְלָכוֹתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה, וְזֶהוּ וּבִיד הַנְּבִיאִים אֲדָמָה (הושע יב יא), וּלְכָל אֶחָד נְדָמָה כְּפִי כְחוֹ שֶׁהִיא נִשְׁמָתוֹ, וְהִבּוֹ אֲמוֹן בְּכָל כְּחוֹ.

וּכְשֶׁרוּצָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַמְשִׁיךְ נְבוּאָה, כָּל הַסְּפִירוֹת כְּלוּלִים בָּהֶם, וְנִקְרָאִים נְבִיאִים, וּמְלָכוֹת הֵיא דְמִיּוֹן כְּלָם, שֶׁנֶּאֱמַר (הושע יב יא) וּבִיד הַנְּבִיאִים אֲדָמָה, כְּמוֹ שֶׁאָמַר הַנְּבִיא (שם) וְדַבַּרְתִּי עַל הַנְּבִיאִים וְגוֹמֵר, שֶׁהִיא כְּמוֹ הָאֶסְפִּיקְלָרִיאָה שֶׁכָּל הַפְּנִים נִרְאִין בָּהּ, כֵּן כָּל הַסְּפִירוֹת מִרְאִין בָּהּ כְּחֵם וְדְמִיּוֹנָם וְצוּרוֹתָם, לְכָל נְבִיא כְּפִי הַשְּׁגָתוֹ לְמַעַלָּה, וְכְמוֹ כֵּן לְמַטָּה הִיא מִתְּלַבֶּשֶׁת בְּכֶסֶף הַכְּבוֹד, וּבְכָל הַמְּלֹאכִים, וְהָאוֹפְנִים וְחִיּוֹת הַקְּדוֹשׁ, וּבְכָל הַרְקִיעִים, וְהַכְּסָאוֹת שֶׁבָּהֶם, וְהַמְּלֹאכִים הַתְּלוּיִם מֵהֶם, שֶׁיֵּשׁ מְלֹאכִים גְבוּהִים עֲלֵיהֶם, שֶׁנֶּאֱמַר (קהלת ה ז) כִּי גְבוּהַ מֵעַל גְבוּהַ שׁוֹמֵר וּגְבוּהִים עֲלֵיהֶם, וְכֵן בְּכָל כּוֹכַב וּמִזָּל, כְּמוֹ שֶׁפָּתוּב (תהלים קג יט) וּמְלָכוֹתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה, וְזֶהוּ וּבִיד הַנְּבִיאִים אֲדָמָה (הושע יב יא), וּלְכָל אֶחָד נְדָמָה כְּפִי כְחוֹ, שֶׁהִיא נִשְׁמָתוֹ, וְהִבּוֹ אֲמוֹן בְּכָל כְּחוֹ.

יְהוּ"ה הוּא בְּכֶתֶר, שֶׁהִיָּה קוֹדֵם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם הוּא וְשְׁמוֹ לְבַד בְּכֶתֶר, כְּשֶׁבְּרָא הָעוֹלָם בְּמִדַּת רֵאשִׁית יָרֵד עָלָיו, וְלֹא הָיָה חֶסֶר מְלַמְעָלָה, וְכֵן בְּכָל סְפִירָה, כְּמִדְּלִיק גֵּר מִנֵּר וְאִינוֹ חֶסֶר מִן הָרֵאשִׁוּנָה וְלֹא מִחֻבְרָתָהּ, עַד אִין סוּף וְאִין תְּכֵלִית.

יְהוּ"ה הוּא בְּכֶתֶר, שֶׁהִיָּה קוֹדֵם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם הוּא וְשְׁמוֹ לְבַד בְּכֶתֶר, כְּשֶׁבְּרָא הָעוֹלָם, בְּמִדַּת רֵאשִׁית יָרֵד עָלָיו, וְלֹא הָיָה חֶסֶר מְלַמְעָלָה, וְכֵן בְּכָל סְפִירָה, כְּמִדְּלִיק גֵּר מִנֵּר וְאִינוֹ חֶסֶר מִן הָרֵאשִׁוּנָה וְלֹא מִחֻבְרָתָהּ, עַד אִין סוּף וְאִין תְּכֵלִית.

וּמִי שֶׁמְפִיר אֹתוֹ בְּזֹאת, כְּמוֹ שֶׁמְפִיר אֹתוֹ בְּעֲלִיוּנִים וּבִתְחִתּוֹנִים, בְּעֵבוֹר שֶׁהִיא כְּלוּלָה מִהָעֲלִיוּנִים, וְאִיהִי יְחוּד וְקִשֵּׁר כְּלָם, וְהִיא מִתְּלַבֶּשֶׁת בִּתְחִתּוֹנִים, וְעַל זֶה אָמַר הַנְּבִיא (ירמיה יט כג) אֵל יִתְהַלַּל הַמִּתְהַלֵּל כִּי אִם בְּזֹאת, הִיא אֶתְקַרִיאת נְבוּאָה מְסֻטְרָא דְנְבִיאָא, חֲכָמָה מְסֻטְרָא דְחִפְימִיָּא, דְכָל סְפִירָן אֶתְקַרִיאוּ חֲכָמִים.

וּמִי שֶׁמְפִיר אֹתוֹ בְּזֹאת כְּמוֹ שֶׁמְפִיר אֹתוֹ בְּעֲלִיוּנִים וּבִתְחִתּוֹנִים, בְּעֵבוֹר שֶׁהִיא כְּלוּלָה מִהָעֲלִיוּנִים, וְהִיא יְחוּד וְקִשֵּׁר כְּלָם, וְהִיא מִתְּלַבֶּשֶׁת בִּתְחִתּוֹנִים, וְעַל זֶה אָמַר הַנְּבִיא (ירמיה יט כג) אֵל יִתְהַלַּל

המתהלל כי אם בזאת, היא נקראת נבואה מצד הנביאים, חכמה מצד החכמים, שכל הספירות נקראו חכמים.

וכ"ח אתון אינו לכל עובדא דבראשית, וכלהו אינו בין לקתיבה בין לכל מלה דיתעביד בידין, דעובדא דכ"ח פרקין אינו בעשר אצבעאן, ודא איהו רזא מהכח אל הפועל, וכלא בחכמה, ורזא דמלה (תהלים קד כד) כלם בחכמה עשית.

ועשרים ושמונה אותיות הן לכל מעשה בראשית, וכלן הן בין לקתיבה בין לכל דבר שיעשה בידיים, שמעשה של עשרים ושמונה הפרקים הם בעשר אצבעות, וזהו הסוד, מהכח אל הפועל, והכל בחכמה, וסוד הדבר - כלם בחכמה עשית.

אית חכמ"ה מסטרא דאתון, ואית חכמה מסטרא דנקודין, דאתון אינון בת קול, ובהו רזא דדבורא לדראש ולכל מלה דתלייא בדרשא, תגין אינון למחשבה, ואינון ברזא דהאי קרא (שמות לא ד) ולחשוב מחשבות וכו', וכלהו תליין בשכינתא תתאה, ואיהי כללא דכלהו.

יש חכמה מצד של האותיות, ויש חכמה מצד של הנקודות, שהאותיות הן בת קול, ובהו סוד הדבור לדרשה ולכל דבר שתלוי בדרשה. התגים הם למחשבה, והם בסוד הכתוב הזה ולחשב מחשבת וכו', וכלם תלויים בשכינה התחתונה, והיא הכלל של כלם.

וברזא דא תשפח טעמין ונקודין ואתון, והכי בכל את ואת, ורזא דמלה [ציור] תלת תגין לעילא כמו זיינין דספר תורה, בה רשימין (ס"א רמזין) כתרין ונקודין ואתון, והכי בכל את ואת, ש שבת הגדול בינה, שבת הקטן מלכות, ב' תרין דרועין גדולה גבורה, ת' תפארת, ביה שקיל שבת לכל אורייתא, תלת כתרין דש תלת ספירן עלאין, וכלהו כלין בתיובתא. דאיהי שכינתא עלאה, ועלה אתמר תפלת כל פה.

ובסוד זה תמצא את הטעמים ונקודות ואותיות, וכן בכל אות ואות, וסוד הדבר שלשה תגים למעלה כמו זיינים של ספר תורה, בה רשומים (רמזים) כתרין ונקודות ואותיות, וכך בכל אות ואות. ש' שבת הגדול בינה, שבת הקטן מלכות, ב' שתי זרועות, גדלה גבורה, ת' תפארת. בו שקולה שבת לכל התורה, שלשה כתרין של ש, שלש

ספירות עליונות, וכלם כלולים בתשובה, שהיא שכינה העליונה, ועליה נאמר תפלת כל פה.

דף מא ע"א

והא עמודא דאמצעייתא אתקרי תפלת כל פה, אלא (כל) איהו בין י"ה מן בינ"ה, ואיהו עמודא דאמצעייתא, איהו ממוצע בתלת אתוון דאינון יה"ו, דאתכלילן בבינה, ואיהו ממוצע כגופא בין תרין דרועין, ואיהו (דף מא ע"א) אות בצדיק, דאיהו כליל בא"ת, דאיהי שכינתא תתאה כלילא מא' ועד תי, ואיהו כליל תלת ברכאן דצלותא קדמאין, ותלת בתראין, ואיהו כליל תרין ו'וי דאתמר בהון (שמות כח ז) על שתי קצותיו וחבר, דאינון (נ"א ואינון) י"ב ברכאן דצלותא דאתקריאו אמצעיות, וכלהו ח"י ברכאן דאתכלילן בה דאינון תלת ווי"ן, (נ"א דאתמר בהון יו"ד ה"א וא"י ה"א), דאיהו דו פרצופין, ודא איהו שעור קומה, דאתמר ביה (שם כו ט) עשר אמות ארד הקרש, במאי סלקת לעשר באת י'.

והעמוד האמצעי הזה נקרא תפלת כל פה, אלא (כל) הוא בין י"ה מן בינה, והוא העמוד האמצעי, הוא ממצע בשלש האותיות שהן יה"ו, שנקללות בבינה, והיא ממצע כמו גוף בין שתי זרועות, והוא אות בצדיק, שהוא כליל בא"ת, שהיא שכינה תחתונה הכלולה מא' עד תי, והוא כולל שלש ברכות התפלה הראשונות ושלש אחרונות, והוא כולל שני ו'וי, שנאמר בהן על שתי קצותיו וחבר, שהן (והן) שתיים עשרה ברכות של התפלה שנקראו אמצעיות, וכל שמונה עשרה הברכות שנקללו בה, שהן שלש ווי"ס, שהוא דו פרצופים, וזהו שעור קומה, שנאמר בו עשר אמות ארד הקרש, במה עולות לעשר? באות י'.

קם סבא חד פתח ואמר, ודאי ה' אית בה תלת ווי"ן, דאינון ח"י ברכאן, כגוונא דא [ציור], דאתמר בהון (משלי י ה) ובברכות לראש צדיק, מאי ראש צדיק דא עמודא דאמצעייתא, דביה שריין ח"י ברכאן דה' עלאה, ומניה אתמשיכו לה' זעירא על ידא דצדיק, ובגין דא גוף וברית חשבינן חד.

קם זקן אחד, פתח ואמר: ודאי שבה' יש לה שלש ווי"ס, שהן שמונה עשרה ברכות, כמו זה: (ציור), שנאמר בהן ובברכות לראש צדיק, מה זה ראש צדיק? זה העמוד האמצעי שבו שורות שמונה עשרה ברכות

שֶׁל ה' הַעֲלִיזָנָה, וּמִמֶּנּוּ נִמְשָׁכוּ לְה' הַתְּחַתּוֹנָה עַל יְדֵי הַצַּדִּיק, וּמִשּׁוּם
זֶה גּוֹף וּבְרִית נְחֻשְׁבִים לְאַחַד.

ו' דָּאִיהוּ בְּמַצִּיעוֹת ה"ה, אִיהוּ שְׁעוֹר קוֹמָה, וְאִיהוּ אִמָּה, וְסָלִיק (נ"א דסליק)
בְּאֵת י' לְעֵשֶׂר אַמּוֹת, דְּאִתְמַר בֵּיה (שמות כו טז) עֵשֶׂר אַמּוֹת אַרְדָּה הַקָּרֶשׁ,
וְאִמָּה וְחֲצֵי הָאִמָּה רַחֲב הַקָּרֶשׁ הָאֶחָד, דָּא ו' י', דָּאִיהוּ בְּרִזָּא דז', דְּכָל תַּגִּין
בֵּיה אִתְקַרְיָאוּ.

ו' שְׁהוּא בְּאִמְצַע ה"ה, הוּא שְׁעוֹר קוֹמָה, וְהוּא אִמָּה, וְעוֹלָה (שעולה)
בְּאֵת י' לְעֵשֶׂר אַמּוֹת, שְׁנַאֲמַר בּוֹ עֵשֶׂר אַמּוֹת אַרְדָּה הַקָּרֶשׁ וְאִמָּה וְחֲצֵי
הָאִמָּה רַחֲב הַקָּרֶשׁ הָאֶחָד, זֶה ו' י', שְׁהוּא בְּסוּד שְׁל ז', שְׁכָל הַתַּגִּים
נִקְרָאִים בּוֹ.

שְׁתֵּי כְּתַפֵּת (שם כח ז) חֲבֵרַת דָּא כְּתַף עֲלֵיָה וְכְתַף תַּתְּיָה, דְּאִינוּן יְמִינָא
וּשְׂמָאלָא, וְאִינוּן ה"ה, אֶל שְׁנֵי קְצוֹתָיו אִינוּן ו' ו', וּבְהוֹן אִתְעַבִּיד ה' ה'
בְּחִבּוּרָא, וּבְגִין דָּא אֶל שְׁנֵי קְצוֹתָיו וְחִבֵּר (שם).

שְׁתֵּי כְּתַפֵּת חֲבֵרַת, זֶה כְּתַף עֲלִיזָנָה וְכְתַף תַּחְתּוֹנָה, שְׁהוּן יְמִין וּשְׂמָאל,
וְהוּן ה"ה. אֶל שְׁנֵי קְצוֹתָיו, הֵם ו' ו', וּבְהֵם נַעֲשִׂים ה' ה' בְּחִבּוּר, וּמִשּׁוּם
זֶה אֶל שְׁנֵי קְצוֹתָיו וְחִבֵּר.

בְּכָל אֵתֵר אִמָּה אִיהִי ו', וּבְגִין דָּא אִיהִי בֵּת שְׁשָׁה טְפָחִים, וְחֲצֵי הָאִמָּה דָּא
י', דְּתַרִּין יוֹדִי"ן אִינוּן שְׁעוֹרָא דְאִמָּה, וְאֵת י' שְׁעוֹרָא דִּילָהּ תַּלְתַּת טְפָחִים,
וְדָא ג', וְעֵשֶׂר אַמּוֹת דָּא אִיהוּ שְׁעוֹרָא דְגוּפָא דְבֵר נֶשׁ, לְקַבֵּל עֲשָׂרָה דְּבָרִים
דְּאִתְמַר בְּכּוֹס שְׁל בְּרָכָה, וְלֹא אִשְׁתַּאֲר בְּזִמְנָא דָּא אֶלָּא אַרְבַּע (ס"א דאסתלק
ו' ואשתאר ד' מן דו פרצופין, ושעורא דכלא ו', באת י' סליק לעשר), כְּמָה דְּאִוְקְמוּהָ.

בְּכָל מְקוֹם אִמָּה הִיא ו', וּמִשּׁוּם זֶה הִיא בֵּת שְׁשָׁה טְפָחִים, וְחֲצֵי הָאִמָּה
זו י', שְׁשֵׁתֵי יוֹדִי"ן הֵן שְׁעוֹר שְׁל אִמָּה, וְהָאוֹת י' הַשְּׁעוֹר שְׁלָהּ שְׁלָשָׁה
טְפָחִים, וְזֶה ג', וְעֵשֶׂר אַמּוֹת זֶהוּ שְׁעוֹר שְׁל גּוֹף אָדָם, כְּנֶגֶד עֲשָׂרָה
דְּבָרִים שְׁנַאֲמָרוּ בְּכּוֹס שְׁל בְּרָכָה, וְלֹא נִשְׁאֲר בְּזִמְנָן הַזֶּה אֶלָּא אַרְבַּעָה
(שנתעלתהויונשארה ד'מדופרצופים, ושעור של הכל ו', באות י' עולה לעשר), כְּמוֹ שְׁבִאֲרוּהוּ.

וְכִלְהוּ רְמִיזֵי בְּגוּפָא כְּגוּוּנָא דָא, בְּדְרוּעָא יְמִינָא תְרִין אֲמִין מִן פְּרָקָא
לְפָרְקָא, וְכִן בְּדְרוּעָא שְׂמָאלָא תְרִין, הָא אַרְבַּע, וְכִן בְּתֵרִין שׁוֹקִין ד' הָא ח',
וּבְגוּפָא תְרִין הָא עֶשֶׂר, דָּא אִיהוּ עֶשֶׂר אַמּוֹת אַרְדָּ הַקָּרֶשׁ, הַקְּשִׁיר אִיהוּ
בְּהַפּוּדָא אֲתוּוּ, בִּין קֶשֶׁר לְקֶשֶׁר.

וְכִלְמֵ רְמוּזִים בְּגוּף כְּמוֹ זֶה: בְּזְרוּעַ יְמִין שְׁתֵּי אַמּוֹת מִפְּרָק לְפָרְק, וְכִן
בְּזְרוּעַ שְׂמָאל שְׁתֵּים, הָרִי אַרְבַּע, וְכִן בְּשְׁתֵּי שׁוֹקִים אַרְבַּע, הָרִי שְׂמוֹנֶה,
וּבְגוּף שְׁתֵּים, הָרִי עֶשֶׂר, זֶהוּ עֶשֶׂר אַמּוֹת אַרְדָּ הַקָּרֶשׁ, הַקְּשִׁיר הוּא
בְּהַפּוּדָא הָאוֹתִיּוֹת, בִּין קֶשֶׁר לְקֶשֶׁר.

וְחֲמִשָּׁה בְּרִיחִים לְקֶרְשֵׁי צֹלַע הַמְּשָׁכָן הָאֶחָת (שם כו כז), אֵינּוּן חֲמִשׁ אֶצְבָּעָאן
דִּיד יְמִין, וְחֲמִשָּׁה בְּרִיחִים לְקֶרְשֵׁי צֹלַע הַמְּשָׁכָן הַשְּׁנִית חֲמִשׁ אֶצְבָּעָאן דִּיד
שְׂמָאלָא, וְאֵינּוּן חֲמִשׁ אֶצְבָּעָאן כְּלֵהוּ מְדָה לְבְּרִיחִים, וְאֵינּוּן מִי מְדָד בְּשַׁעְלוּ
מִים וְגוּמַר (ישעיה מ"ב), וְהָא אוּקְמוּהוּ, וְאֵינּוּן אַ א א א א חֲמִשׁ נְקוּדִין אֱלִין,
דְּאֵנּוּן קַמִּיץ צְרִי חַלִּים חִירִיק שְׁרִיק, אֵינּוּן בְּרָזָא דְּאֱלֵהִים, דְּהַכִּי
סְלִיק בְּחֻשְׁבוֹן, וְרָזָא דְּאֱלֵהִים מְלֵא יִיָּה, וְדָא אִיהוּ (נִיָּא יֵהִי) בִּינָה וְדָאִי.

וְחֲמִשָּׁה בְּרִיחִים לְקֶרְשֵׁי צֹלַע הַמְּשָׁכָן הָאֶחָת, הֵם חֲמִשׁ אֶצְבָּעוֹת שֶׁל יָד
יְמִין, וְחֲמִשָּׁה בְּרִיחִים לְקֶרְשֵׁי צֹלַע הַמְּשָׁכָן הַשְּׁנִית, חֲמִשׁ הָאֶצְבָּעוֹת
שֶׁל יָד שְׂמָאל, וְאוֹתָן חֲמִשׁ אֶצְבָּעוֹת, כְּלָן מְדָה לְבְּרִיחִים, וְהוּ - מִי מְדָד
בְּשַׁעְלוּ מִים וְגוּמַר, וְהָרִי פְּרֻשׁוּהוּ, וְהֵם א א א א א חֲמִשׁ נְקוּדוֹת אֱלוּ,
שְׁהוּ קַמִּיץ צְרִי חַלִּים חִירִיק שְׁרִיק, הוּ בְּסוּד שֶׁל אֱלֵהִים, שְׁכָדָ
עוֹלָה בְּחֻשְׁבוֹן, וְסוּד שֶׁל אֱלֵהִים מְלֵא יִיָּה, וְזֶהוּ (יֵהִי) בִּינָה וְדָאִי.

וְהַכִּי בְּרָזָא ה' אֶלְפִיין כְּלִילָן בְּה' תַּתְּאָה, וְאֱלִין אֲתוּוּן אֵינּוּן תַּלְתַּת נְשָׂמָה
רוּחַ וְנֶפֶשׁ, ה' זְעִירָא גּוּפָא בֵּית קַבּוּל דְּכְלֵהוּ, פְּתִילָה (סִיָּא פְּתִיל ה') דְּאֲתֵאֲחֲדוּן
בֵּיהּ תַּלְתַּת גּוּוּנִין דְּשֶׁרְגָא, דְּאִיהוּ גַר יֵהוּיָה נְשָׂמַת אָדָם (משלי כ כז), זֵית מְזִיתִים
דָּא צְדִיק, דְּאֲתֵמַר בֵּיהּ שְׁמֹן זֵית זָד, כְּתִית דְּכְתִישׁ כְּתִישָׁא בְּאֵינּוּן אֲתִין
(סִיָּא זֵיתִין) דְּאֵינּוּן אֲבְרִי גּוּפָא, וְדָא בְּרִית מִילָה, לְגַבִּי שְׁכִינְתָא דְּאֲתֵקְרִיאַת
גְּד.

וְכָד בְּסוּד ה' אֶלְפִיין כְּלוּלִים בְּה' תַּתְּחֻוּנָה, וְהָאוֹתִיּוֹת הִלְלוּ הוּן שְׁלֵשׁ,
נְשָׂמָה רוּחַ וְנֶפֶשׁ. ה' זְעִירָה הַגּוּף, בֵּית קַבּוּל שֶׁל כְּלָם, הַפְּתִילָה (פְּתִיל ה')
שְׁנַאֲחִזִים בְּה' שְׁלֵשֶׁת צְבָעֵי הַנֵּר, שְׁהוּא גַר יֵהוּיָה נְשָׂמַת אָדָם. זֵית
מְזִיתִים זֶה צְדִיק, שְׁנַאֲמַר בּוֹ שְׁמֹן זֵית זָד, כְּתִית, שְׁכֻוֹתֵשׁ כְּתִישָׁה
בְּאוֹתָן הָאוֹתוֹת (זֵיתִים), שְׁהוּן אֲבְרִי הַגּוּף, וְזוֹ בְּרִית מִילָה, אֶל הַשְּׁכִינָה
שְׁנַקְרָאת גְּד.

דף מא ע"ב

וְרָזָא דְמַלְקָה וְהַמֶּן כְּזָרַע גַּד הוּא (במדבר יא ז), בְּהֵהוּא יו"ד אֲתַעְבִּידַת גִּיד, וְאַמְאֵי אֲתַקְרִיאַת גַּד, בְּגִין דְּאֵיהִי כְּלִילָא מְזִי סְפִירָאן דְּסַלְקִין לְחוּשְׁבֹן גַּד, וְאַמְאֵי אֲתַקְרִיאַת מֶן, בְּגִין דְּכֻלָּא לָא יָדְעוּ מַה הוּא, דְּנַחֲתִית לֹון קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא מֶן דְּאֵיהִו כְּזָרַע גַּד חֲנוּר, וְעֵינֵנו כְּעֵין הַבְּדֻלַח (שס), דְּאֵיהִו חֲנוּר מְסֻטְרָא דִּימִינָא, וְטַעְמוֹ כְּצַפְיַחִית בְּדָבָשׁ (שמות טז לא) מְסֻטְרָא דְשִׁמְאֵלָא, מַה הוּא, כְּלִיל מַעֲשֵׂר אֲתָנוּן דְּאִינוּן (דף מא ע"ב) יו"ד ה"א וּא"ו ה"א, וְדָא מְנָא דְאוּרִייתָא, וְסַלִּיק לְחֻשְׁבֹן מ"ה, וְלָא יָדְעוּ מ"ה הוּא.

וְסוּד הַדְּבָר - וְהַמֶּן כְּזָרַע גַּד הוּא, בְּאוֹתָהּ יו"ד נַעֲשִׂית גִּיד, וְלָמָּה נִקְרָאת גַּד? מְשׁוּם שֶׁהִיא כְּלוּלָה מִשְׁבַּע סְפִירוֹת שְׁעוֹלוֹת לְחֻשְׁבֹן גַּד, וְלָמָּה נִקְרָאת מֶן? מְשׁוּם שֶׁהַכֹּל לָא יָדְעוּ מַה הוּא, שֶׁהוֹרִיד לָהֶם הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מֶן שֶׁהוּא כְּזָרַע גַּד לָבֹן וְעֵינֵנו כְּעֵין הַבְּדֻלַח, שֶׁהוּא לָבֹן מִצַּד הַיְמִינִי, וְטַעְמוֹ כְּצַפְיַחִית בְּדָבָשׁ מִצַּד הַשְּׂמָאל. מַה הוּא, כְּלוּל מַעֲשֵׂר אוֹתִיּוֹת, שֶׁהוּן יו"ד ה"א וּא"ו ה"א, וְזֶה הַמֶּן שֶׁל הַתּוֹרָה, וְעוֹלָה לְחֻשְׁבֹן מ"ה, וְלָא יָדְעוּ מ"ה הוּא.

וְעָרַב רַב שְׂאִילוֹ בְּשָׂרָא וְיָהִיב לֹון, וּמַה כְּתִיב (במדבר יא לג) הַבָּשָׂר עוֹדְנוּ בֵּין שְׁנֵיהֶם טָרִם יִכְרַת וְאַף יִהוּיָה כּו', וְהֵאֵי בָּשָׂר הָא אוֹקְמוּהוּ מֵאֲרִי מִתְנִיתִין בְּבָשָׂר הַיּוֹרֵד מִן הַשָּׁמַיִם, דָּא מְנָא דְאֶכְלוּ עָרַב רַב, וְעַם כָּל דָּא אָמְרוּ עָלָה אִין דְּבַר טָמָא (סייא רע) יוֹרֵד מִן הַשָּׁמַיִם.

וְעָרַב רַב בְּקִשׁוֹ בָּשָׂר, וְנָתַן לָהֶם, וּמַה כְּתוּב? הַבָּשָׂר עוֹדְנוּ בֵּין שְׁנֵיהֶם טָרִם הַכְּרַת וְאַף יִהוּיָה כּו', וְהַבָּשָׂר הַזֶּה הָרִי פְּרִשׁוּהוּ בְּעַלֵי הַמְּשָׁנָה, בְּבָשָׂר הַיּוֹרֵד מִן הַשָּׁמַיִם זֶה הַמֶּן שֶׁאֶכְלוּ עָרַב רַב, וְעַם כָּל זֶה אָמְרוּ עָלָיו, אִין דְּבַר טָמָא (רע) יוֹרֵד מִן הַשָּׁמַיִם.

וְרָזָא דְהֵאֵי בָּשָׂר מְאֵי נִיהוּ, אֶלָּא כְּמָה דְאֵת אָמַר (בראשית ו א) בְּשִׁגְסָהּ הוּא בָּשָׂר, וְרָזָא דָּא לְחַפְיַמֵי לְבָא אֲתַמְסַר, וְהֵאֵי בְּשִׁיר בְּהַפּוּכָא שְׁבִיר, וְעָלִיהּ אֲתַמַּר (שם מב יט) שְׁבִיר רַעְבוֹן בְּתִיכֶם, אִם זָכוּ בָּשָׂר קִדְשׁ, דְּאֲתַמַּר בִּיהּ (איוב יט כו) וּמִבְּשָׂרֵי אַחְזָה אֶלוּיָהּ, וְאִם לָא נְטָרִין בְּהֵאֵי בְּשִׁיר אוֹת בְּרִייתָא, אֲתַהַפֵּד לֹון בְּשִׁבִיר. (סייא מצאתי) וְתָא חֲזִי כָּל שְׂמָא דְאֵיהִי מִן תְּרִין אֲתָנוּן כְּגוֹן כִּי בְּיָהּ יִהוּיָה צוּר עוֹלָמִים (ישעיה כו ד) תִּלְגָּא מִן חֲכָמָה, וּמִן תִּלְתָּא אֲתָנוּן תִּלְגִּין מִן בִּינָה, וּמִן אַרְבַּע תִּלְגִּין מִן שְׁכִינְתָּא תִּתְאַה, וּמִן חֲמֵשׁ תִּלְגִּין

בְּחֶמֶשׁ סְפִירוֹ, וּמִן שֵׁית תְּלִיין מִן צְדִיק, וּמִן שִׁבְעַ וְתִשְׁעָה בֵּיהּ, מִן עֶשֶׂר
בְּשִׁכְנֵתָא תִּתְאַה, דְּאִיהִי עֲשִׂירִית הָאִיפָה סִלְתָּ, וּבָהּ מְעַשְׂרִין, וּבְגִין דְּאִיהִי
כְּלִילָא מְעַשְׂרָא, אֲתִמַּר בְּהּ אֵין שְׁכִינָה שׁוֹרָה בְּפָחוֹת מְעַשְׂרָה (כאן חסר).

וְסוּד הַבֶּשֶׂר הַזֶּה מָה הוּא? אֵלָּא כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר בְּשִׁגְם הוּא בֶּשֶׂר, וְהַסּוּד
הַזֶּה נִמְסַר לְחַכְמֵי לֵב, וְזֶה הַבֶּשֶׂ"ר בְּהַפּוּד שְׁבִ"ר, וְעָלְיוֹ נֶאֱמַר שְׁבִר
רַעְבוֹן בְּתִיכֶם, אִם זָכוּ - בֶּשֶׂר קִדָּשׁ, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ מִבְּשָׂרֵי אַחְזָה אֱלוֹהִים,
וְאִם לֹא שׁוֹמְרִים בְּבֶשֶׂ"ר הַזֶּה אוֹת בְּרִית, מִתְּהַפֵּד לָהֶם לְשִׁבִ"ר. וּבֹא
וְרָאה, כָּל שֵׁם שֶׁהוּא מְשַׁתִּי אוֹתִיוֹת, כְּמוֹ כִּי בִי"ה יְהו"ה צוּר עוֹלָמִים,
תְּלוּי מְחַכְמָה, וּמְשַׁלֵּשׁ אוֹתִיוֹת תְּלוּיִים מְבִינָה, וּמְאַרְבַּע אוֹתִיוֹת
תְּלוּיִים מְשִׁכְנָה הַתְּחַתּוֹנָה, וּמְחַמֵּשׁ תְּלוּיִים בְּחֶמֶשׁ סְפִירוֹת, וּמְשַׁשׁ
תְּלוּיִים מִצְדִּיק, וּמְשִׁבְעַ וְתִשְׁעָה בּוֹ, מִן עֶשֶׂר בְּשִׁכְנָה הַתְּחַתּוֹנָה, שֶׁהִיא
עֲשִׂירִית הָאִיפָה סִלְתָּ, וּבָהּ מְעַשְׂרִים, וּמְשׁוּם שֶׁהִיא כְּלוּלָה מְעַשְׂרָא,
נֶאֱמַר בְּהּ אֵין שׁוֹרָה פָּחוֹת מְעַשְׂרָה.

זְרַק"א הָאִי תִּגְא אִיהִי י', וְחוּטָא דִּילָהּ ו', וְהָא אוֹקְמוּהוּ כּוֹרְכִין אֶת שְׁמַע
עִם וְאַהֲבַת אֶת וְלֹא הוּוּ מִפְּסִיקִין, בְּגִין דְּאֶת י' אִיהִי אֲבָנָא מְרַגְלִיתָא
קְדִישָׁא יְקָרָא, קִירְטָא אִיהִי שְׁפָה, כְּלִילָא מְחַמֵּשׁ תְּקוּנִין דְּאִינוּן אַחַה"ע
בוּמ"ף וְגוּמַר, וְדָא ה' זְעִירָא, חֲמֵשׁ אֲבָנִין דְּקִירְטָא דָא ה' עֲלָאָה, דְּאִינוּן
שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהו"ה אֱלֹהֵינוּ יְהו"ה, אֲתַעֲבִידוּ ה' אֲבָנִין אַחַד.

זְרַק"א, הַתֵּג הַזֶּה הוּא י' וְהַחוּט שְׁלָהּ ו', וְהָרִי פְּרִשׁוּהוּ כּוֹרְכִים אֶת
שְׁמַע עִם וְאַהֲבַת אֶת, וְלֹא הָיוּ מִפְּסִיקִים, מְשׁוּם שֶׁהָאוֹת י' הִיא אֲבָן
מְרַגְלִית קְדוּשָׁה יְקָרָה, הַקָּלַע הִיא שְׁפָה, כְּלוּלָה מְחַמֵּשׁ תְּקוּנִים,
שֶׁהֵם אַחַה"ע בוּמ"ף וְגוּמַר, וְזוֹ ה' זְעִירָה, חֲמֵשׁ אֲבָנִים שֶׁל הַקָּלַע זֶה
ה' הַעֲלִיוֹנָה, שֶׁהוּוּ שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהו"ה אֱלֹהֵינוּ יְהו"ה, נַעֲשׂוּ ה' אֲבָנִים
אַחַת.

כְּרִיכוּ דְכוּלָּהּ ו' דְּאִיהוּ כְּלִיל שֵׁית תִּיבִין דְּיַחְוּדָא, דְּאִינוּן שְׁמַע יִשְׂרָאֵל
יְהו"ה אֱלֹהֵינוּ יְהו"ה אַחַד (דְּבָרִים ו' ד), וּבְהַהוּא כְּרִיכוּ צְרִידָא לְסַחְרָא קִירְטָא
וּלְאַרְכָּא בְּהּ, הָאִי אֲבָנָא כְּלִילָא מְחַמֵּשׁ, (נ"א מְעַשְׂרָא), עַד דְּסַלִּיק לָהּ עַד אֵין
סוּף, וְרָזָא דְמַלְכָּה לְמַעַן יֶאֱרִידָא יָמִים עַל מְמַלְכְּתוֹ (שֵׁם יז כ).

הַכְּרִיכָה שֶׁל כְּלָם ו', שֶׁהוּא כּוֹלֵל אֶת שֵׁשׁ תִּבּוֹת הַיַּחְוּד, שֶׁהוּוּ שְׁמַע
יִשְׂרָאֵל יְהו"ה אֱלֹהֵינוּ יְהו"ה אַחַד, וּבְאֻתָּהּ כְּרִיכָה צְרִידָא לְסוּבָב אֶת
הַקָּלַע וְלְהָאֲרִידָא בּוֹ, הָאֲבָן הַזֶּה כְּלוּלָה מְחַמֵּשׁ (נ"א מְעַשְׂרָא), עַד שֶׁמְעַלָּה
אוֹתָהּ עַד אֵין סוּף, וְסוּד הַדְּבָר - לְמַעַן יֶאֱרִידָא יָמִים עַל מְמַלְכְּתוֹ.

כִּד הָאֵי אַבְנָא בְּעַת לְמַעְבַּד דִּינָא בְּעַמְלָק, אוּ בְּסִטְרִין אַחֲרָנִין, וְכֹן
בְּחִיבִין, נְטִלָא מְגִבּוּרָה, וְאַתְּכְּלִילֵן בְּהָ כָּל סְפִירָאן, וְאַתְּקִרִיאוּ בְּהָ כְּלֵהוּ
גְבוּרוֹת, וְכִד בְּעַת לְמַעְבַּד חֲנָא וְחֻסְדָּא בְּעַלְמָא, נְטִלָא מְחֻסָּד, וְכְלֵהוּ
סְפִירָן אַתְּכְּלִילֵן בְּהָ וְאַתְּקִרִיאוּ חֻסְדִּים, וְכִד בְּעַת לְרַחֲמָא עַל עַלְמָא,
נְטִלָא מַעֲמוּדָא דְאַמְצְעִיתָא, וְכְלֵהוּ סְפִירָן אַתְּכְּלִילֵן בְּהָ, וְאַתְּקִרִיאוּ רַחֲמִי.

כְּשֶׁהָאֲבֹן הַזֶּה רוֹצֵה לַעֲשׂוֹת דִּין בְּעַמְלָק, אוּ בְּצַדִּים אַחֲרִים, וְכֹן
בְּרִשְׁעִים, נוֹטֵלֵת מְגִבּוּרָה, וְנִכְלָלִים בְּהָ כָּל הַסְּפִירוֹת, וְכֹלֵם נִקְרְאִים
בְּהָ גְבוּרוֹת, וְכִשְׁרוּצָה לַעֲשׂוֹת חֵן וְחֻסְדָּא בְּעוֹלָם, נוֹטֵלֵת מְחֻסָּד, וְכֹל
הַסְּפִירוֹת נִכְלָלוֹת בְּהָ, וְנִקְרְאוֹת חֻסְדִּים, וְכִשְׁרוּצָה לְרַחֵם עַל הָעוֹלָם,
נוֹטֵלֵת מִן הָעֲמוּד הָאֲמֻצְעִי, וְכֹל הַסְּפִירוֹת נִכְלָלוֹת בְּהָ, וְנִקְרְאוֹת
רַחֲמִים.

וְהָאֵי י' אֵינִי בְּכָל סְטֵרָא, אִם כֹּן בְּמֵאֵי אֲשֶׁתְּמוּדַעַת כִּד נְטִלָא מְאַבְהֹן, אֶלָּא
בְּנִקּוּדָה, כִּד אֵינִי נִקְיָדָא מְסֵטֵרָא דְקַמִּיץ נְטִלָא מְחֻסָּד, וְכִד אֵינִי נִקְיָדָא
מְסֵטֵרָא דְשִׁבְי"א נְטִלָא (ס"א ינקה) מְגִבּוּרָה, וְכִד נִקְיָדָא מְחֻל"ס אֵינִי
מְסֵטֵרָא דְעֲמוּדָא דְאַמְצְעִיתָא, דְתֵלֵת נִקּוּדִין אֵלִין אֵינֹן מֵיָא וְאַשָּׁא וְרוּחָא
(כֹּאן חֲסֵר וְהוּא בְּתַקּוּז"ח דף כ"ד ע"ג).

וְהִי הַזֶּה הִיא בְּכָל צַד, גַּם כֹּן בְּמָה נוֹדַעַת כְּשֶׁנוֹטֵלֵת מִן הָאֲבוֹת? אֶלָּא
בְּנִקְדָּה. כְּשֶׁהִיא מְנַקְדַת מִצַּד שֶׁל הַקַּמִּיץ הִיא נוֹטֵלֵת מְחֻסָּד, וְכִשְׁהִיא
מְנַקְדַת מִצַּד שֶׁל שִׁבְי"א הִיא נוֹטֵלֵת (יונקת) מְגִבּוּרָה, וְכִשְׁמְנַקְדַת מְחֻל"ס
הִיא מִצַּד שֶׁל הָעֲמוּד הָאֲמֻצְעִי. שְׁלֹשׁ הַנִּקְדוֹת הֵלְלוּ הֵן מִים וְאַשׁ וְרוּחַ.

וַיֹּאמֶר אֵי הֶבֶל אַחִיד (בראשית ד ט), תָּא חֲזִי תִרִין אַתְּוֹן אֵלִין דְאַסְתִּילְקוּ
מִנִּיהּ, דְּבַהוֹן חֵב, גְּרָמוּ לִיה מִיְתָה, א' אָמוֹן מוּפְלָא וּמְכוּסָה, י' מְחֻשְׁבָּה,
אָמַר לִיה רַבִּי אֶלְעָזָר, אַבָּא, וְהָא כְּמָה מְחֻשְׁבִין אֵינֹן, שְׁכִינְתָא תִתְּאָה
אַתְּקִרִי מְחֻשְׁבָּה, חֲכָמָה עֲלָאָה אַתְּקִרִי מְחֻשְׁבָּה, וְלַעֲלִילָא לַעֲלִילָא מְחֻשְׁבָּה,
וְלַעֲלִילָא מְכַלְהוּ מְחֻשְׁבָּה, דְלִית לַעֲלִילָא מְנָה, וְהִיא סְתִימָא דְכָל סְתִימִין,
עֲלָאָה דְכָל עֲלָאִין, אֵי תִימָא דְסְלִיק מְחֻשְׁבְּתִיה דְאַדָּם תִּמְוִן, לָא, דְהָא
אַתְּמַר בֵּיה (בראשית ג י) וְאִירָא כִי עִירוֹם אָנֹכִי וְאַחְבָּא, דְהָאֵי עִירוֹם אַחְזִי
דְאַתְּפִשְׁט מְלַבּוּשִׁיה, וּבְגִין דָּא אַתְּמַר בְּאַבָּא וְאַחְבָּא, וּבְבָרָא וַיִּסְתַּר מִשָּׂה
(שמות ג ו).

וַיֹּאמֶר אֵי הֶבֶל אַחִידְךָ, בֵּא וּרְאֵה, שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת אֵלוֹ שֶׁהִסְתַּלַּקוּ מִמֶּנּוּ, שְׁבִיחַ חֲטָא, גָּרְמוּ לוֹ מִיְתָה. אִי אֲמוֹן מִפְּלֵא וּמִכְסָּה, יי מַחְשְׁבָה. אָמַר לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר: אַבָּא, וְהָרִי כַּמָּה מַחְשְׁבוֹת הֵן, הַשְּׂכִינָה הַתַּחְתּוֹנָה נִקְרָאת מַחְשְׁבָה, חֲכָמָה הָעֲלִיּוֹנָה נִקְרָאת מַחְשְׁבָה, וְלִמְעָלָה לִמְעָלָה מַחְשְׁבָה, וְלִמְעָלָה מִכָּלֶם מַחְשְׁבָה, שְׂאִין לִמְעָלָה מִמֶּנָּה, וְהִיא נִסְתַּרְתָּ שֶׁל כָּל הַנִּסְתָּרִים, עֲלִיּוֹנָה שֶׁל כָּל הָעֲלִיּוֹנִים, אִם תֹּאמַר שֶׁעוֹלָה מַחְשְׁבָתוֹ שֶׁל אָדָם לְשֵׁם? לֹא, שְׁהָרִי נֹאמַר בּוֹ וְאִירָא כִּי עִירוֹם אֲנֹכִי וְאַחְבָּא, שְׁהָרִי עִירוֹם מִרְאָה שֶׁהַתַּפְּשִׁט מְלַבּוּשׁוֹ, וּמִשׁוּם זֶה נֹאמַר בְּאַבָּא וְאַחְבָּא, וּבִבְרַן - וַיִּסְתַּר מוֹשֶׁה.

דף מב ע"א

אָמַר לִיהוּ בְּרִי בְּכֹלָא חָאב, בְּמַחְשְׁבָה דְּאִיהִי לְבוּשָׁא לְמַחְשְׁבָה סְתִימָא, וּבְמַחְשְׁבָה סְתִימָא, וְדָא הָוָה מִיְתָה דִּילִיהוּ, דְּאִסְתַּלַּק מַחְשְׁבָה סְתִימָא דְּכָל סְתִימִין מְנִיָּה, דְּאִיהוּ חִיִּי הַחִיִּיִּים, דְּבִאֲתַר דְּאִיהוּ תַמְּוֹן לִית מִיְתָה תַמְּוֹן, וְחָאב בְּמַחְשְׁבָה סְתִימָא וְאַשְׁתַּאֲר (דף מב ע"א) עִירוֹם מִיְנָה, מִכָּל מַה דְּלַעֲיִלָּא מִן אִימָא עֲלָאָה דְּאִיהִי תְּשׁוּבָה חָאב, וְאַסְתַּלַּקוּ מְנִיָּה, וְאִי לֹאוּ דְּקָמַת עַמִּיָּה תְּשׁוּבָה וְגַלְתָּ עַמִּיָּה, הָוָה אֲתַאבִּיד מִכָּל וְכָל, וּבְגִין דָּא (תהלים קלג) אִם עוֹנוֹת תִּשְׁמַר ייִה אֲדַנִּיִּי מִי יַעֲמוּד, מִי יַעֲמוּד וְדָאִי, וּבְגִין דָּא וּבְפִשְׁעֵיכֶם שְׁלַחָה אֲמַכֶּם (ישעיהו נ א), הִהִיא דְּאֲתַמַּר בָּהּ (דברים כב ז) שְׁלַח תִּשְׁלַח אֶת הָאֵם, אֶת לֹאֲסַגָּאָה שְׂכִינְתָּא תַתְּאָה עַמָּה.

אָמַר לוֹ: בְּנִי, בְּכָל הוּא חֲטָא, בְּמַחְשְׁבָה שֶׁהִיא לְבוּשָׁא לְמַחְשְׁבָה הַנִּסְתַּרְתָּ, וּבְמַחְשְׁבָה הַנִּסְתַּרְתָּ, וְזוֹ הִיְתָה הַמִּיְתָה שְׁלוֹ, שֶׁהִסְתַּלַּקָה הַמַּחְשְׁבָה הַנִּסְתַּרְתָּ שֶׁל כָּל הַנִּסְתָּרִים מִמֶּנּוּ, שֶׁהוּא חִיִּי הַחִיִּיִּים, שֶׁבְּמִקּוֹם שֶׁהוּא שָׁם אֵין שָׁם מִיְתָה, וְחֲטָא בְּמַחְשְׁבָה הַנִּסְתַּרְתָּ וְנִשְׁאַר עִירוֹם מִמֶּנָּה. מִכָּל מַה שֶׁלְּמַעְלָה מִן הָאֵם הָעֲלִיּוֹנָה, שֶׁהִיא תְּשׁוּבָה, הוּא חֲטָא, וְהִסְתַּלַּקוּ מִמֶּנּוּ, וְאִם לֹא שֶׁעַמְדָה עִמוֹ תְּשׁוּבָה וְגַלְתָּה עִמוֹ, הִיא נֹאבֵד מִכָּל וְכָל, וּמִשׁוּם זֶה אִם עוֹנוֹת תִּשְׁמַר יְהִי אֲדַנִּיִּי מִי יַעֲמוּד, מִי יַעֲמוּד וְדָאִי, וּמִשׁוּם זֶה וּבְפִשְׁעֵיכֶם שְׁלַחָה אֲמַכֶּם, אוֹתָהּ שֶׁנֹּאמַר בָּהּ שְׁלַח תִּשְׁלַח אֶת הָאֵם, אֶת לְרַבּוֹת שְׂכִינָה תַחְתּוֹנָה עַמָּה.

אִימָא עֲלָאָה קָמַת בְּאָדָם, וְאִימָא תַתְּאָה בְּהֶבֶל, דְּחוּבָא דְּאָדָם רַב הָוָה מִדְּהֶבֶל, וּבְגִין דָּא בְּרִי אִיִּי מִן אַהִיִּיָּה, אִיהוּ אִיִּי דְּחָב בִּיהַּ הֶבֶל, וְאַסְתַּלַּקוּ וְאַשְׁתַּאֲרַת (נ"א קין ואסתלק ואשתאר), ה"ה, וּבְגִין דָּא אִיִּי הֶבֶל אַחִידְךָ, וְאִיהוּ

איי מן אדניי, ואשתאר דיין מן אדניי, חובא דאדם גרם דאסתלק ייו מן יהויה, ואשתאר הייה.

האם העליונה עמדה עם אדם, והאם התחתונה עם הבל, שחטאו של אדם היה גדול משל הבל, ומשום זה, בני, איי מן אהייה, הוא איי שחטא בו הבל אחיד, והסתלקו, ונשאר (קין ונסתלק ונשאר) הייה, ומשום זה איי הבל אחיד, והוא איי מן אדניי, ונשאר דיין מן אדניי, החטא שגרם אדם שהסתלק ייו מן יהויה, ונשאר הייה.

אמר ליה אבא והא ייו הוה ליה למהוי וי, אמר ליה ברי ונדאי דא רזא דחב במחשבה עלאה, דאסתלק יי מן א, ואשתארת וי, בגין דאסתלק מתמן עלת העלות דאיהו מחשבה סתימא באת יי מן א, דלית יחודא וסייא מחשבה) בר מניה, והכא רזא דלא אתגלייא עד השתא, ודא איהו כי ידע שמי יקראני ואענהו (תהלים צא יד), שם יי, דלית לעילא מניה כלל, אלא ההוא דברא כלא, ולית מאן דברא ליה, דאית בורא דאתברי, כגון מיא דאיהו ברא לעשבים וגדל לון ואיהו אתברי, אבל האי ברא ולא אתברי, איהו דלית אלה לעילא מניה.

אמר לו: אבא, והרי ייו היה לו להיות וי? אמר לו: בני, ונדאי זה הסוד שחטא במחשבה העליונה, שהסתלק יי מן א' ונשארה וי, משום שהסתלק משם עלת העלות, שהוא מחשבה סתומה באות יי מן א', שאין יחוד (מחשבה) חוץ ממנו, וכאן סוד שלא התגלה עד עכשו, וזהו כי ידע שמי יקראני ואענהו, שם יי שאין למעלה ממנו כלל, אלא אותו שברא הכל, ואין מי שברא אותו, שיש בורא שנברא, כמו מיס שהוא בורא את העשבים ומגדל אותם והוא נברא, אבל זה ברא ולא נברא, הוא שאין אלויה למעלה ממנו.

אמר ליה אבא מאי אוייה הויי, אמר ליה ברי האי איהו כד אסתלק א מן אהייה, עם ייו מן יהויה, אתעביד אוייה, אמר ליה, אי הכי האי א דתמן וי לעילא מן א' מן אהייה איהי, ומפל שמקו, אמר ליה ברי אית א' דאיהי בדיוקנא דא יויד, יי לעילא ו' באמצע ד' לתתא, ודא א' מן אהייה, א' מן אדניי, אבל האי א סופה פתחלתה ויתחלתה פסופה, ובה אמר עלת העלות אני ראשון ואני אחרון (ישעיהו מד ו), ובאת ו' דאמצעיתא ומבלעדי אין אלהיים.

אמר לו: אבא, מה זה אוייה הויי? אמר לו: בני, זהו כשהסתלק א מן אהייה, עם ייו מן יהויה נעשה אוייה. אמר לו: אם כן, האי הזו ששם

וַיִּי לְמַעַל מִן אֵי, מִן אֱהִיָּהּ הַיָּא, וּמִכָּל הַשְּׁמוֹת. אָמַר לוֹ: בְּנִי, יֵשׁ אֵ
שֶׁהִיא בְּדָמוֹת זֶה: יוֹ"ד, יִי לְמַעַל וְיִי בְּאֲמֻצֵּי דִי לְמַטָּה, וְזוֹ אֵי מִן
אֱהִיָּהּ, אֵי מִן אֲדֻנִּי, אֲבָל הָאֵי הַזֶּה, סוּפָה כְּתַחֲלָתָהּ, וְתַחֲלָתָהּ כְּסוּפָה,
וּבָהּ אָמַר עֲלֵת הָעֲלוֹת אָנִי רֵאשׁוֹן וְאָנִי אַחֲרוֹן, וּבָאוֹת וְיִי שֶׁל הָאֲמֻצֵּי
וּמִבְּלַעֲדֵי אֵין אֱלֹהִיִּים.

אָמַר לִיהֵ הָא וְדָאֵי אֲתַגְלִיָּא לִי מַה דְּלָא יִדְעָנָא עַד הַשְּׁתָּא, וְלָא עֲתִיד
לְאֲתַגְלִיָּא עַד יוֹמִין דִּיִּיתִי מִלְּכָא מְשִׁיחָא, אָמַר לִיהֵ אֵי הֲכִי אֲשֶׁתְּמוּדַע
דָּאִית אָדָם קַדְמוֹן לְכָל קַדוּמִים, וְאִית אָדָם אַחְרָא, אָמַר לִיהֵ בְרִי הֲכִי הוּא
וְדָאֵי, אָדָם דְּבָרָא לִיהֵ עֲלֵת הָעֲלוֹת בְּדִיּוּקָנָא דִּילִיהֵ סְתִים וְגִנְיִז, הָאֵי גְרַם
דְּאֲסִתְּלַק עֲלֵת הָעֲלוֹת, אָדָם תְּנַיִנָּא חָאב בְּמַחְשְׁבָהּ, וְאָדָם תְּלִיתָאָה חָאב
בְּמַעֲשָׂה, דְּתִלַּת אָדָם אִינוּן, אָדָם דְּבָרִיאָהּ, אָדָם דְּיִצִּירָהּ, אָדָם דְּעֲשָׂיָהּ,
דְּלָאוּ כָּל חוּבִין שׁוּין.

אָמַר לוֹ: הָרִי וְדָאֵי הַתְּגִלָּה לִי מַה שְּׁלָא יִדְעָתִי עַד עַכְשָׁו וְלָא עֲתִיד
לְהַתְּגִלוֹת עַד הַיָּמִים שְׁיָבֵא מְלִךְ הַמְּשִׁיחַ. אָמַר לוֹ: אִם כֵּן, נִוְדַע שְׁיֵשׁ
אָדָם קַדְמוֹן לְכָל קַדוּמִים, וְיֵשׁ אָדָם אַחַר. אָמַר לוֹ: בְּנִי, כֵּן הוּא וְדָאֵי,
הָאָדָם שְׁבָרָא אוֹתוֹ עֲלֵת הָעֲלוֹת בְּדָמוֹתוֹ, סְתוּם וְגִנְיִז, זֶה גְרַם
שֶׁהִסְתְּלַק עֲלֵת הָעֲלוֹת. אָדָם הַשְּׁנִי חָטָא בְּמַחְשְׁבָהּ, וְאָדָם שְׁלִישִׁי חָטָא
בְּמַעֲשָׂה, שְׁשֻׁלְשָׁה אָדָם הֵם, אָדָם שֶׁל בְּרִיאָהּ, אָדָם שֶׁל יִצִּירָהּ, וְאָדָם
שֶׁל עֲשָׂיָהּ, שְׁאִין כָּל הַחָטָאִים שְׁוִים.

אָמַר לִיהֵ בְרִי עִם כָּל דָּא הָוָה ה' קִיִּימָא קַמִּיהֵ דְּאָדָם, בְּתַר דְּאָתוּ עָרְב רַב
וְעָבְדוּ יַת עֲגֻלָּא, גְרַמוּ דְּאֲסִתְּלַק ה' לְגַבִּי וְיִי, וְאֲתַעְבִּיד הוֹיִי, וּמֵאֵן גְרַם דָּא,
הוּי גוֹי חוּטָא (ישעיהו א ד), וְאֲשֶׁתְּאָרְת ה' בְּתַרְאָה יַחֲדָה, הַדָּא הוּא דְּכַתִּיב
(איכה א) אֵיכָה יִשְׁבָּה בְּדָד, דְּבִקְדָמִיתָא וְתַלְכָּנָה שְׁתִּיהוּן (רות א יט) ה'יָהּ, לְבַתֵּר
אֲסִתְּלַקְת ה' עֲלָאָה, אֲשֶׁתְּאָרְת ה' תַּתָּאָה בְּתַרְאָה יַחֲדָה, בְּתַר דְּאֲתַעְרְבוּ
טוֹב עִם רַע, מַה דְּאֲפָרִיש קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, הַדָּא הוּא דְּכַתִּיב (בראשית א ד)
וַיַּבְדֵּל אֱלֹהִיִּים בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ, גְרַמוּ דְּגִלַּת שְׁכִינְתָּא וְאֲתַעְרְבַת בֵּין
אוּמִין דְּעֲלָמָא, (ס"א בין אוּמִין דְּעֲלָמָא וּבְנֵהָא עֲמָה) וּמְנַטְרָא לוֹן (ס"א לְנִטְרָא לַה)
בְּגִלוּתָא, בְּהָהוּא זְמַנָּא נְחִית קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּכָל אֲתוּוֹי דְּאֲסִתְּלַקוּ
בְּגִלוּתָא, הַדָּא הוּא דְּכַתִּיב (ישעיהו מב ח) אָנִי יְהוָה יְהוּיָהּ הוּא שְׁמִי וְכְבוֹדִי לְאַחַר
לֹא אֲתֵן כּוֹי.

אָמַר לוֹ: בְּנִי, עִם כָּל זֶה הֵיְתָה ה' עוֹמְדַת לְפָנֵי אָדָם, אַחַר שְׁבָאוּ עָרְב
רַב וְעָשׂוּ אֶת הָעֲגֻלָּה, גְרַמוּ שְׁתַּסְתְּלַק ה' לוֹיִי וְנַעֲשֶׂתָה הוֹיִי, וּמִי גְרַם
אֶת זֶה? הוּי גוֹי חוּטָא, וְנִשְׁאָרָה ה' אַחֲרוֹנָה יַחֲדָה. זֶהוּ שְׁפַתוֹב אֵיכָה
יִשְׁבָּה בְּדָד, שְׁבַתְּחַלָּה וְתַלְכָּנָה שְׁתִּיהוּן, ה'יָהּ, אַחַר כֵּן הִסְתְּלַקָּה ה'

הַעֲלִינָהּ, וְנִשְׁאַרְהָ ה' הַתְּחַתּוֹנָה יְחִידָה. אַחַר שֶׁהִתְעַרְבוּ טוֹב עִם רָע,
מֵה שֶׁהִפְרִיד הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, זֶהוּ שֶׁכְּתוּב וַיִּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאֹר
וּבֵין הַחֹשֶׁךְ, גָּרְמוּ שֶׁגִּלְתָּה שְׂכִינָה וְהִתְעַרְבָה בֵּין הָאֲמוֹת שֶׁל הָעוֹלָם (בֵּין
אֲמוֹת הָעוֹלָם וּבְנֵיהֶם עִמָּה) וְשׁוֹמְרֵת אוֹתָם (לִשְׁמֵר אוֹתָם) בְּגִלּוֹת. בְּאוֹתוֹ זְמַן יוֹרֵד
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּכָל אוֹתֵינוּ שֶׁהִסְתַּלְקוּ בְּגִלּוֹת. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב אֲנִי
יְהוָה הוּא שְׂמִי וְכְבוֹדִי לֹא אֶתֵּן כּוֹי.

תְּקוּנָה עֲשָׂרִין, וְחָד וְעֲשָׂרִין

דָּף מֵב ע"ב

(דף מב ע"ב) בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים, אֱלֹהִים מִי אֱלֹהִים, עֲלִיהָ אֶתְמַר (ישעיהו
מ כו) שְׂאוּ מְרוֹם עֵינֵיכֶם וּרְאוּ מִי בְּרָא אֱלֹהִים.

תְּקוּנָה עֲשָׂרִים, וְאַחַד וְעֲשָׂרִים, בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים, אֱלֹהִים מִי
אֱלֹהִים, עֲלִיו נֶאֱמַר שְׂאוּ מְרוֹם עֵינֵיכֶם וּרְאוּ מִי בְּרָא אֱלֹהִים.

בְּרֵאשִׁית, נְחִיתוּ תִמְנוֹן תְּרִין סָבִין, וְאַמְרִין אֶתְעַסְקָנָא בְּמָה דְהוּיִתוּן וְאַנּוּ לֹא
הוּיִנּוּ (נִיֵּא וְלֹא הוּיִנּוּ), וְדָא ב' תְּרִין רֵאשִׁית.

בְּרֵאשִׁית, יִרְדּוּ שְׁסֵי זְקָנִים, וְאוֹמְרִים הִתְעַסְקָנוּ בְּמָה שֶׁהֵיִתָּם,
וְאַנּוּ לֹא הֵיִנּוּ (וְלֹא הֵיִנּוּ), וְזֶה ב', שְׁנֵי רֵאשִׁית.

הָא סָבָא עֲלָאָה קָא נְחִית בִּינֵיהוּ, אֶמַר הָא אֲנִי חַד, וְתִלְתָּ הוּיִנּוּ וְכַעַן אֲנִי
חַד, אֱלֹהִים וְדָאִי מִי בְּרָא אֱלֹהִים, מִי בְּרָא בְּאֵלֵינוּ תִלְתָּ, וְאִיהִי רְבִיעָאָה,
וְשְׁבִיעָאָה, (ס"א וְחֲמִשָּׁאָה), (וְס"א וְתִשְׁעָאָה).

הנה הזקן העליון ירד ביניהם. אמר: הרי אנו אחד ושלש היינו, וכעת אנו אחד, אלהיים ודאי, מ"י ברא אלהים, מי ברא באלו השלש, והיא רביעית ושביעית (וחמישית) (ותשיעית).

בראשית אינון שית סבין, ומאן ניהו את השמים, ואת הארץ, הא אנו שבועה ותלת גניזין עליהו.

בראשית הם ששה זקנים, ומי הם? את השמים ואת הארץ, הרי אנו שבועה, ושלשה גנוזים עליהם.

באלין שבועה סבין ובת שבת יחידה לקבליהו שבועה, ובגין דא הא אנו שבועה שבועות, חד עולימא הוה מזנב אבתריהו,

בשבועת הזקנים הללו ובת, שבת יחידה פנגדום שבועה, ומשום זה הרי אנו שבועה שבועות, עלם אחד הוה מזנב אחריהם.

ואליון סבין אערעו בבוצינא קדישא וחברוי, אמרו ליה רבי רבי, אנת וחברך אשכחתון חד עולימא דאיהו בארחא מזנב אבתריכו.

ואלו הזקנים פגשו את המנורה הקדושה וחבריו, אמרו לו: רבי רבי, אתה וחברך מצאתם עלם אחד שהוא בדרך מזנב אחריכם?

אמר לון, אערענא במשריין סגיאין דהו קא אתיין מקרבא דחויא, ואנון משריין דמלאכין דנחתין מזרזון לקבלא צלותין, מסטרא דחמשין אתון דמיחדין ישראל בכל יומא, דבהון וחמושים עלו בני ישראל מארץ מצרים (שמות יג ט), דמלאכין דנחתין לאגחא קרבא, דקא ממנו על צלותין, פלהו הוה נחתין (ס"א סלקיו) בתוקפא דגבורה, פד נצחין לחויא, וכמה חילין דיליה דקא רדפין אבתריהו, בכמה חובין דישראל, ואינון מארי צלותין, ומסתכלין בשם יהו"ה דאיהי בינה, דנחתא עליהו בתוקפא דגבורה, פלהו נפלין מקיומיהו, ואתקיים בהו סוס ורכבו רמה בים (שם טו א), דא ים נ' שערי בינה, חמשין אתון דקריאת שמע.

אמר להם: פגשנו מחנות רבים שהיו באים מהקרב של הנחש, והם מחנות המלאכים שיורדים מזרזים לקבל התפלות, מצד של חמשים האותיות שבהן מיחדים ישראל בכל יום, שבהם וחמשים עלו בני ישראל מארץ מצרים, שהמלאכים שיורדים לערף הקרב, שממנים על תפלות, כלם היו יורדים (עולים) בתקף הגבורה, כשמנצחים את הנחש, וכמה חילות שלו שרודפים אחריהם, בכמה חטאים של ישראל, והם בעלי תפלות, ומסתכלים בשם יהו"ה שהיא בינה, שיורדת עליהם בתקף הגבורה, כלם נופלים מקיומם, ומתקיים בהם סוס ורכבו רמה בים, זה ים, נ' שערי בינה, חמשים האותיות של קריאת שמע.

אמרו ליה ולחברי הוה לכו לעינא לאסתפלא בתר ההוא דמזנב בתר צלותין דאינון חלשין, ולית לון רשו לסלקא עם אחרנין ולפרחא עמהון לעילא, ובגין אינון צלותין חלשין אתמר (דברים כה יח) ויזנב בד כל הנחשלים אחריד, (ישעיה יא ו) דנער קטן נוהג בם.

אמרו לו ולחברים: הנה לכם לעין להסתכל אחר אותו שמזנב אחר התפלות של אותם שהם חלשות, ואין להן רשות לעלות עם האחרות ולפרח עמן למעלה, ובשביל אותן תפלות החלשות, נאמר ויזנב בד כל הנחשלים אחריד, שנער קטן נוהג בם.

דאלין עשר סלקין ביו"ד ה"א וא"ו ה"י, וכל חד אית ליה צלותיה, ואם חסר חד מנייהו אפילו בתראה, לא סליק צלותא דיליה עמיה, בגין דאיהו עניא, ולית ליה רשו לסלקא צלותיה עם אחרנין, כלהו צלותין מתעכבן לסלקא, עד דההיא צלותא דעניא סליקת, ובגין דא תפלה לעני כי יעטוף (תהלים קב א), דכלהו מתעטפין בגינה, עד דאיהי סלקא עמהון, דלית פרודא בה מנייהו.

שאלו העשר עולים ביו"ד ה"א וא"ו ה"י, ולכל אחד יש את תפלתו, ואם חסר אחד מהם, אפלו אחרון, לא עולה התפלה שלו עמו, משום שהוא עני, ואין לו רשות להעלות תפלתו עם האחרים, כל התפלות מתעכבות לעלות, עד שאותה תפלה של העני עולה, ומשום זה תפלה לעני כי יעטוף, שכלם מתעטפות בגללה, עד שהיא עולה עמהם, שאין פרוד בה מהם.

וּצְלוֹתָא דְעָנִי אִיהוּ שְׂכִינְתָא, מָאן עָנִי דָא צְדִיק, וְהָאִי צְלוֹתָא אֲתִקְרִיאַת
עֲקֵב לְגַבֵּי צְלוֹתִין אַחְרָנִין, וּבְגִינָה אֲתִמַּר אֲפִילוּ נְחֹשׁ כְּרוּךְ עַל עֲקֵבוּ לֹא
יִפְסִיק, אֲף עַל גַּב דְּסַחֲרִי לֵה לְהָאִי נְקוּדָה דְאִיהִי קוּצָא דְאֵת ד', בְּכַמָּה
חוּבִין לְאוּלְפָא קְטִיגוּרָא עַל בְּנוֹי דְשְׂכִינְתָא, לֹא יִפְסִיק לְהֵהִיא נְקוּדָה,
דְאִם יִפְסִיק, בְּגִינָה אֲסִתְלַק קוּצָא מִן ד' מִן אֶחָד, וְאֲשַׁתָּאֵר אַחַר, דְאִיהוּ
נְחֹשׁ כְּרוּךְ בְּעֵקְבוּ, דְבְגִין חוּיָא לֹא יִפְסִיק, וְלֹא אֲסִתְלַק קוּצָא דְאֵת ד' מִן
אֶחָד, אֲבָל בְּגִין עֲקָרְב אֲסִתְלַק, וְאִיהוּ פוּסֶק, וּבְרַח מְנִיָה, הִדָּא הוּא דְכְתִיב
(בראשית לט יב) וַיַּעֲזוּב בְּגָדוֹ בִּידָהּ וַיִּנָּס וַיֵּצֵא חוּצָה.

וּתְפִלַּת הָעָנִי הִיא שְׂכִינָה, מִי הָעָנִי? זֶה צְדִיק, וְהִתְפַּלֵּה הַזֶּה נְקִרָת
עֲקֵב אֶל הַתְּפִלוֹת הָאֲחֵרוֹת, וּבְגִלְלָה נֶאֱמַר אֲפִילוּ נְחֹשׁ כְּרוּךְ עַל עֲקֵבוּ
לֹא יִפְסִיק, אֲף עַל גַּב שְׂסוּבָב אֵת הַנְּקוּדָה הַזֶּה שְׁהִיא הַקּוּץ שֶׁל אוֹת ד',
בְּכַמָּה חֲטָאִים לְלַמֵּד קְטִיגוּרָא עַל בְּנֵי הַשְּׂכִינָה, לֹא יִפְסִיק אֵת אוֹתָהּ
נְקוּדָה, שְׁאִם יִפְסִיק, בְּגִלְלוּ מִסְתַּלַּק הַקּוּץ מִן ד' מִן אֶחָד, וְנִשְׁאָר אַחַר,
שְׁהוּא נְחֹשׁ כְּרוּךְ בְּעֵקְבוּ, שְׁבְגִלְל הַנְּחֹשׁ לֹא יִפְסִיק, וְלֹא מִסְתַּלַּק הַקּוּץ
שֶׁל הָאוֹת ד' מִן אֶחָד, אֲבָל בְּשִׁבִיל עֲקָרְב מִסְתַּלַּק וְהוּא פוּסֶק, וּבוֹרַח
מִמֶּנּוּ. זֶהוּ שְׂכִינָה וַיַּעֲזוּב בְּגָדוֹ בִּידָהּ וַיִּנָּס וַיֵּצֵא חוּצָה.

דף מג ע"א

אֲדַהֲכִי הָא עוֹלִימָא דְקָא אֲזִדְמִן לְגַבֵּייהוּ, מְחַמֵּר אַחַר בְּעִירוֹ, אֲמַר לוֹן מְהוּ
וַיַּעֲזוּב בְּגָדוֹ בִּידָהּ, אֲלֵא עֲקָרְב אִיהִי עֲקָר ב', דְעֶקְרַת בֵּיתָא דְשְׂכִינְתָא, וְדָא
אִיהוּ בְּגָדוֹ דְחוּיָא דְעֵבוּדָה זָרָה, כִּד חוּיָא אֲתִיָא לְאֲתַחְבְּרָא עִם גּוֹף אָדָם
יָשׁוּ, דְאֲמַרְת שְׂכָבָה עִמִּי, חֲצוּפָה זוֹנָה, אֲתִמַּר בָּאוֹת בְּרִית וַיִּנָּס וַיֵּצֵא
הַחוּצָה. (נ"א כ"י וּבְגִין דָא אֲפִילוּ נְחֹשׁ כְּרוּךְ עַל עֲקֵבוּ לֹא יִפְסִיק, אֲף עַל גַּב דְסַתִּיר לֵה לְהֵהִיא
נְקוּדָה דְאֵת ד' לֹא יִפְסִיק, דָאִי יִפְסִיק בְּגִינָה אֲסִתְלַק קוּצָא מִן ד' דְאֶחָד וְאֲשַׁתָּאֵר אַחַר דְאִיהוּ נְחֹשׁ
כְּרוּךְ בְּגִין דְחוּיָא לֹא יִפְסִיק וְלֹא אֲסִתְלַק, וְאִיהוּ פוּסֶק וּבְרַחַת מְנִיָה, אֲבָל עֲקָרְב יִפְסִיק, כְּמָה דְעַבְד
יוֹסֵף צְדִיקָא הַדָּא הוּא דְכְתִיב וַיִּנַּח בְּגָדוֹ אֲצֵלָה וַיִּנָּס וְכוּ'. אֲדַהֲכִי הָא עוֹלִימָא קָא אֲזִדְמִן לְגַבֵּייהוּ
מְחַמֵּר בְּתַר בְּעִירוֹ, אֲמַר לוֹן מְאִי וַיִּנַּח בְּגָדוֹ אֲצֵלָה וְכוּ', אֲלֵא עֲקָרְב עֲקָר ב', דְעֶקְרַת בֵּיתָא דְשְׂכִינְתָא, כִּד
בְּעִיא לְאֲתַחְבְּרָא עִם צְדִיקִיא צְרִיךְ לְאֲפִסְקָא מְנִיָה, וְלֹא יִתְהַנֵּי מִינִיָה וְאֲפִילוּ (דף מג ע"א) מִמִּשְׁכָּא
דִּילִיָה, לֵךְ לֵךְ אֲמַרִי נְזִירָא סְחוּר סְחוּר לְכַרְמָא לֹא תִקְרַב הַדָּא הוּא דְכְתִיב וַיִּנַּח בְּגָדוֹ אֲצֵלָה, מִשְׁכָּא
דִּיצַר הַרְע, וְדָא בְּגָדוֹ דְחוּיָא עֲבוּדָה זָרָה, כִּד אִיהוּ קָא אֲתִיָא לְאֲתַחְבְּרָא עִם צְדִיקִיא וְאֲמַרָה שְׂכָבָה
עִמִּי חֲצוּפָה זוֹנָה, אִיתְמַר בָּאוֹת בְּרִית וַיִּנָּס וַיֵּצֵא חוּצָה).

בֵּין כִּד הָרִי עֲלָם הַזִּדְמִן לָהֶם, מְחַמֵּר אַחַר הַבְּהֵמוֹת. אֲמַר לָהֶם: מְהוּ
זֶה וַיַּעֲזוּב בְּגָדוֹ בִּידָהּ? אֲלֵא עֲקָרְב הוּא עֲקָר ב', שְׁעֶקְרָה אֵת בֵּית
הַשְּׂכִינָה, וְזֶהוּ בְּגָדוֹ שֶׁל הַנְּחֹשׁ, שֶׁל עֲבוּדָה זָרָה, כִּפְשֵׁהֲנֹחֵשׁ בָּא לְהִתְחַבֵּר
עִם גּוֹף אָדָם יָשׁוּ, שְׁאוּמְרַת שְׂכָבָה עִמִּי, חֲצוּפָה זוֹנָה, נֶאֱמַר בָּאוֹת
בְּרִית וַיִּנָּס וַיֵּצֵא חוּצָה. (כ"י נ"א, וּמִשּׁוּם זֶה, אֲפִילוּ נְחֹשׁ כְּרוּךְ עַל עֲקֵבוּ לֹא יִפְסִיק, אֲף
עַל גַּב שְׂמִסְתִּיר אֵת אוֹתָהּ נְקוּדָה שֶׁל אוֹת ד', לֹא יִפְסִיק, שְׁאִם יִפְסִיק, בְּגִלְלוּ מִסְתַּלַּק הַקּוּץ מִד' שֶׁל
אֶחָד, וְנִשְׁאָר אַחַר, שְׁהוּא נְחֹשׁ כְּרוּךְ, מִשּׁוּם שְׂנַחֵשׁ לֹא יִפְסִיק וְלֹא הִסְתַּלַּק, וְהוּא פוּסֶק וּבוֹרַחַת

ממנו, אבל עקרב יפסיק, כמו שעשה יוסף הצדיק. זהו שכתוב וינח בגדו אצלה וינס וכו'. בין כך הרי העלם הזדמן אליהם מחמר אחר הבהמות, אמר להם: מה זה וינח בגדו אצלה וכו'? אלא עקרב עקר ב', שעקר את בית השכינה. כשרוצה להתחבר עם הצדיקים, צריך להפסיק ממנו ולא יהנה ממנו, ואפלו מן העור שלו. לך לך, אומרים לנוזיר, סביב סביב, ולכרם אל תקרב, זהו שכתוב וינח בגדו אצלה, העור של יצר הרע, וזהו בגדו של הנחש עבודה זרה, כשהוא בא להתחבר עם הצדיקים ואמרה שכבה עמי, חצופה זונה, נאמר באות ברית וינס ויצא החוצה).

אָמְרוּ לִיָּה מֵאֵן אַנְתָּ, אָמַר לוֹן אָנָא אִיהוּ בְּרָא דְנוּנָא חֲדָא, דְּשֵׁט בְּיָמָא רְבַרְבָּא, וּבִלְע כָּל נוּנִין דְּיָמָא וְאַפִּיק לְהוֹן חַיִּים לְבָר, וּלְזַמְנִין אִיהוּ נְפִיק בְּיַבְשֶׁתָא, לְקַיְמָא בֵּיהּ (בראשית מח טז), וַיִּדְגוּ לְרֹב בְּקֶרֶב הָאָרֶץ, תְּנוּהוּ, אָמְרוּ לִיָּה, בְּתַר דְּלִית רְעוּתָךְ לְגַלְאָה מֵאֵן אַנְתָּ וּבְרָא דְמֵאֵן אַנְתָּ, מֵאֵן אִיהוּ (נ"א מאי איהו) אַתְר דְּדוּכְתָךְ, אָמַר לוֹן אַתְר דְּדוּכְתִי אִיהוּ מְגַדְלָא חֲדָא דְפָרַח בְּאֹיָרָא תְנוּהוּ.

אָמְרוּ לוֹ : מִי אַתָּה? אָמַר לָהֶם : אָנִי הוּא בֶן שֶׁל דָּג אֶחָד שֶׁשֵּׁט בַּיָּם הַגָּדוֹל, וּבֹלַע כָּל דְּגֵי הַיָּם, וּמוֹצִיא אוֹתָם חַיִּים הַחוּצָה, וְלִפְעָמִים הוּא יוֹצֵא בַּיַבֶּשֶׁת לְקַיִם בּוֹ, וַיִּדְגוּ לְרֹב בְּקֶרֶב הָאָרֶץ. תְּמַהוּ. אָמְרוּ לוֹ : אַחַר שָׂאִין בְּרִצּוֹנְךָ לְגַלוֹת מִי אַתָּה וּבְנֵנו שֶׁל מִי אַתָּה, מִי הוּא (מה הוא) אַתְר שֶׁל מְקוֹמְךָ? אָמַר לָהֶם : אַתְר מְקוֹמִי הוּא מְגַדְל אֶחָד שֶׁפוֹרַח בְּאֹיָר. תְּמַהוּ.

אָמְרוּ לִיָּה לָא תִימָא לָן מִדִּי (ס"א מלי), מֵאִי אִיהוּ אָבוּךָ, אָמַר לוֹן אָבָא דִּילִי אִיהוּ חַד נוּנָא רְבַרְבָּא, דְּכַד צָחִי, אַפְתַּח פּוּמִיָּה וּבִלְע מִיָּא דְיָמָא, וְעַד שֶׁבְעִין (ס"א שבעה) שָׁנִין לָא הָדַר יָמָא לְתוּקְפִיָּה, וְרָזָא דְמַלְאָה יִבְטַח כִּי יִגִּיחַ יִרְדּוּן אֶל פִּיָּהוּ (איוב מ כג), וְאִיהוּ בִלְע כָּל כְּדָ מִן יָמָא, וְאַתּוֹן לָא אֲשַׁתְּאַבְתּוֹן מִנִּיָּה אֶלָּא כַּד חַד, דְּאִיהוּ כִּיִּד סְפָרִי דְאֹרִיָּתָא, אִיךָ לָא אֲשַׁתְּמוּדְעַתּוֹן בֵּיהּ.

אָמְרוּ לוֹ : אַל תֵּאמַר לָנוּ דְבַר (מלים) מִי הוּא אָבִיךָ? אָמַר לָהֶם : אָבָא שְׁלִי הוּא דָּג גָּדוֹל אֶחָד, שֶׁכְּשֶׁצָּמָא, הוּא פּוֹתַח פִּיו וּבֹלַע אֶת הַפִּיִּם שֶׁל הַיָּם, וְעַד שֶׁבְעִים (שבע) שָׁנִים לָא חוּזַר הַיָּם לְתַקְפוֹ, וְסוּד הַדְּבָר - יִבְטַח כִּי יִגִּיחַ יִרְדּוּן אֶל פִּיָּהוּ, וְהוּא בֹלַע כָּל כְּדָ מִן הַיָּם, וְאַתֶּם לָא שְׁאַבְתֶּם מִמֶּנּוּ אֶלָּא כַּד אֶחָד, שֶׁהוּא עֹשְׂרִים וְאַרְבָּעָה סְפָרִי הַתּוֹרָה, אִיךָ לָא הַכְּרַתֶּם אוֹתוֹ?

בְּהוּא זְמַנָּא אַדְכֶּר רַבִּי אֶלְעָזָר וְאָמַר וּדְאִי אַנְתָּ אִיהוּ בְּרָא דְרַב הַמְנוּנָא סְבָא, חֲדוּ בֵּיהּ, וְאָמְרוּ. בּוּדְאִי אִי אַנְתָּ הוּיָת בְּהַאי עֲלָמָא, הוּיָנוּ קָא נַחְתִּין מְסוּסוֹנוֹ דִּילּוֹ, וְהוּיָנוּ אֲנֵנוּ מְחַמְרִין בְּתַר בְּעִירְךָ.

באותו זמן נזכר רבי אלעזר ואמר: ודאי אתה הוא בנו של רב המנונא סבא. שמחו בו ואמרו: בודאי אם אתה היית בעולם הזה, היינו יורדים מן הסוסים שלנו, והיינו אנו מחמרים אחר בהמותיך.

אמר לון, ההוא חוץ דאתון מגיחין קרבא ביה איך אשתזבתון מניה, דאיהו בלע וקטיל, ולא עוד אלא דאיהו קטיל לאדם קדמא, ולכל דרין דקא אתיין אבתריה, וברתא איהי על מגדלא דפרח באורא, ומכריזין בכל יומא ברקיעא, דכל מאן דקטיל להאי חוץ, דיהבין ליה לאנתו בת מלך פנימא ממשבצות זהב לבושה, והאי זהב איהו זי ימי בראשית, הי חמש אור, ב' איהי ב' מן בראשית, עלה אתמר (שיר ז ט) יפה כלבנה, תורה שבעל פה קראן לה במתיבתא.

אמר להם: אותו הנחש שאתם עורכים עמו קרב, איך נצלתם ממנו? שהוא בולע והורג, ולא עוד, אלא שהוא הרג את אדם הראשון ואת כל הדורות שבאו אחריו, והבת היא על המגדל שפורח באור, ומכריזים בכל יום ברקיע, שכל מי שהורג את הנחש הזה, שנותנים לו לאשה את בת מלך הפנימית ממשבצות זהב לבושה, והזהב הזה הוא זי ימי בראשית, הי חמשה אור, ב' היא ב' מבראשית, עליה נאמר יפה כלבנה, תורה שבעל פה קוראים אותה בישיבה.

ובגין דא כרוזא כריז, כמה גברין, כמה מארי תריסין, אתפנשו בגי מדרשא, לאגחא קרבא עם חוץ בגינה, וכמה תריסין אתעבידו פסקות בגינה דברתא דמלכא, ויפן כה וכה וירא כי אין איש (שמות ב יב), לית בהון דקטיל לחוץ, עד דיייתי ההוא דאתמר ביה ויפן כה וכה וירא את המצרי, ובגין דא אתמר (בראשית מט ט) עד כי יבא שיליה, שיליה משׁיה, דאיהי מורשה דיליה, ובגין דא בגיניה אתמר ביה עד כי יבא שיליה, דיליה (מׁיא דילה) ודאי, איהו קטיל לחוץ.

ומשום זה הכרוז מכריז: כמה גבורים כמה בעלי מגנים התפנסו בבית המדרש לערף קרב עם הנחש בשבילה, וכמה מגנים נעשו פסקות בשביל בת המלך, ויפן כה וכה וירא כי אין איש (שמות יב), אין בהם שהורג את הנחש עד שיבא ההוא שנאמר בו ויפן כה וכה וירא את המצרי, ומשום זה נאמר עד כי יבא שיליה, שיליה משׁיה, שהיא המורשה שלו, ומשום זה נאמר בו עד כי יבא שיליה, שלו (שלה) ודאי, הוא הרג את הנחש.

וְלִיּוֹ יִקְהֵית עַמִּיִּים (שם), בְּגִין דְּאִיהוּ בְּן יִצְהָר בְּן קְהֵית בְּן עַמְרִים, בְּן עַמָּא רַמָּא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (דהי"א כג יז) וּבְנֵי רְחֻבָּה רְבּוּ לְמַעְלָה, וְקָטִיל לְחוּזָא, וְחִילִיה בְּיַמָּא וּבִיבְשֻׁתָא וּבְרַקִיעָא, וְכַמָּה מְאָרִי קְרָבִין אֲנָחוּ עִמֶיהָ קְרָבָא עַל יַמָּא, כַּמָּה דְּאִתְ אֲמַר (תהלים קד כו) שְׁם אֲנִיּוֹת יִהְלִכוּן בְּיַמָּא דְּאִוְרִייתָא, דְּאִינוּן אֲנִיּוֹת עֵינִין דְּמִסְתַּכְּלִין בְּאִוְרִייתָא, וְכַמָּה אֲנִיּוֹת מְנִייהו אִתְבְּרוּ וְנִפְלוּ בְּיַמָּא.

וְלִיּוֹ יִקְהֵית עַמִּיִּים, מְשׁוּם שְׁהוּא בְּן יִצְהָר בְּן קְהֵית בְּן עַמְרִים, בְּן עַם רָם, שְׁנַאֲמַר בּוּ וּבְנֵי רְחֻבָּה רְבּוּ לְמַעְלָה, וְהָרַג אֶת הַנְּחָשׁ וְחִילוּ בְּיָם וּבִיבְשֻׁתָא וּבְרַקִיעָא, וְכַמָּה בְּעָלֵי קְרָבוֹת עָרְכוּ עִמּוֹ קָרַב עַל הַיָּם, כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר שְׁם אֲנִיּוֹת יִהְלִכוּן, בְּיָם שֶׁל הַתּוֹרָה, שְׁאוּתָן אֲנִיּוֹת, הָעֵינִים שְׁמִסְתַּכְּלוֹת בַּתּוֹרָה, וְכַמָּה אֲנִיּוֹת מֵהֶם נִשְׁבְּרוּ וְנִפְלוּ לַיָּם.

עַד דְּיִיתֵי מוֹרְשָׁה דִּילָהּ, וְקָרַע יַמָּא דְּאִוְרִייתָא, וְסוּס וְרוֹכְבוֹ רַמָּה בְּיָם, דְּאִיהוּ חוּזָא וּבֵת זוּגִיָּה, דְּאִיהִי סוּסָא דִּילִיהָ, וְאִיהוּ אַעְבָּר עָלֶיהָ לְיִשְׂרָאֵל דְּלֹא טְבַעִין בָּהּ, הִדָּא הוּא דְּכַתִּיב (שמות יד כט) וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הִלְכוּ בִּיבְשֻׁתָא בְּתוֹךְ הַיָּם.

עַד שְׁתַּבָּא מוֹרְשָׁה שְׁלוֹ, וְקוֹרַע אֶת יַם הַתּוֹרָה, וְסוּס וְרוֹכְבוֹ רַמָּה בְּיָם, שְׁהוּא הַנְּחָשׁ וּבֵת זוּגוֹ, שְׁהִיא הַסּוּסָה שְׁלוֹ, וְהוּא הָעֶבֶר עָלֶיהָ אֶת יִשְׂרָאֵל שְׁלֹא טוֹבְעִים בּוּ. זֶהוּ שְׁכַתּוּב וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל הִלְכוּ בִּיבְשֻׁתָא בְּתוֹךְ הַיָּם.

בְּקַדְמֵיתָא בְּיַמָּא בְּהִהוּא חֲמַר, בְּפוֹרְקָנָא בְּתַרְיִיתָא כְּלָא בְּיַמָּא דְּאִוְרִייתָא, מְטָה דִּילִיה דְּקָרַע בֵּיהּ יַמָּא דָּא קוֹלְמוּס, בְּגִין דְּעָלִיהָ אִתְגְּלִיָּא זְרוּעַ יְהוּ"ה, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (ישעיה נג א) וְזְרוּעַ יְהוּ"ה עַל מִי נִגְלָתָהּ.

בְּרֵאשׁוֹנָה בְּיָם בְּאוֹתוֹ חֲמַר, בְּגֵאֲלָהּ הָאֲחֵרוֹנָה הַכֹּל בְּיָם שֶׁל הַתּוֹרָה, הַמְטָה שְׁלוֹ שְׁקָרַע בּוּ אֶת הַיָּם, זֶה קוֹלְמוּס, מְשׁוּם שְׁעָלִיו הִתְגְּלָתָהּ זְרוּעַ יְהוּ"ה, שְׁנַאֲמַר בָּהּ וְזְרוּעַ יְהוּ"ה עַל מִי נִגְלָתָהּ.

בַּהֲהוּא זְמַנָּא דְאַתְעֵבֵר הֵהוּא חוּיָא בִישָׁא מִן יַמָּא, שְׁלִיט חוּיָא קְדִישָׁא, וּבַהֲהוּא זְמַנָּא (שם רמש ואין מספר חיות קטנות עם גדולות), אֲזַלְיִן אֲנִיּוֹת בְּהַבְטָחָה בְּיַמָּא דְלֹא טְבַעִין, דְּהָא רוּחַ סַעְרָה אֲתַעֲבֵר שְׁלֹטְנוּתִיהָ מִן יַמָּא דְאֹרִייתָא, וּבַהֲהוּא זְמַנָּא שָׁם רְמֵשׁ וְאִין מְסַפֵּר וְגוֹמֵר, שָׁם אֲנִיּוֹת יְהַלְכוּן לְוִיָּתוֹן זֶה יִצְרַתְּ לְשַׁחֵק בּוֹ (תהלים קד כה כו), וְיִהְיִי חֲדֵי עֲמָהוֹן, הֲדָא הוּא דְכָתִיב (תהלים מח יד) שִׁיתוּ לְבַבְכֶם לְחִילָה וְגוֹמֵר, לְחוּלָה כְּתִיב, וְכֻלְּם אֵלֶיךָ יִשְׁבְּרוּן לְתַת אֲכָלְם בְּעֵתוֹ, (דאינון עתותי דאורייתא כמו שאמרו חכמינו זכרונם לברכה קבעת עתים לתורה) דְּאִיהוּ עֵתוֹ דְּצַדִּיק, תַּתְּנִן לְהֵם יִלְקוּטוֹן (שם קד כח) דָּא מְנָא, דְּאַתְמַר בֵּיהּ (שמות טז כו) שְׁשֶׁת יָמִים תִּלְקָטוּהוּ וְגוֹמֵר, מְסַטְרָא דְעַמּוּדָא דְאַמְצָעִיתָא דְאִיהוּ כְּלִיל שִׁית סְטָרִין, לְוִיָּתוֹן לְעִילָא דָּא צַדִּיק דְאִיהוּ כְּדָג (דף מג ע"ב) קָטָן עַל כֵּיף יַמָּא, נְחֹשׁ בְּרִיחַ, דָּא הֵהוּא דְאַתְמַר בֵּיהּ (שמות כו כח) הַבְּרִיחַ הַתִּיכּוֹן בְּתוֹךְ הַקָּרְשִׁים, וְדָא עַמּוּדָא דְאַמְצָעִיתָא דְאַתְקָרִי תִיכּוֹן, בְּגִין דְאִיהוּ עַמּוּדָא דְאַמְצָעִיתָא, תְּרִין גְּדַפּוּי יַמִּינָא וּשְׁמַאלָא, דְמַתְּמָן אֹרִייתָא אֲתִיְהִיבַת, תְּרִין קְשָׁקְשׁוּי תְּרִין סַמְכֵי קְשׁוּט, שְׁכִינְתָא עֲלָאָה אִיהִי יַמָּא, שְׁכִינְתָא תַּתְּאָה אִיהִי (משלי ל יט) דְּרָךְ אֲנִיָּה בְּלֵב יָם, דְּאִיהוּ לִיב אֱלֹהִיִּים דְּעוּבְדָא דְבְּרָאשִׁית, שָׁם רְמֵשׁ וְאִין מְסַפֵּר, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (שיר ו ח) וְעֵלְמוֹת אִין מְסַפֵּר וְכוּ', וְאִינוּן הַלְכוֹת פְּסוּקוֹת, דְּאִינוּן (תהלים מה טו) בְּתוֹלוֹת אַחֲרֵיהּ רַעוּתֵיהּ דְשְׁכִינְתָּא.

בְּאוֹתוֹ זְמַן שְׁנַעֲבֵר אוֹתוֹ הַנְּחֹשׁ הָרַע מִן הַיָּם, שְׁלֹט הַנְּחֹשׁ הַקְּדוֹשׁ, וּבְאוֹתוֹ זְמַן (שם רמש ואין מספר חיות קטנות עם גדולות), הוֹלְכוֹת הַאֲנִיּוֹת בְּהַבְטָחָה בַּיָּם, שְׁלֹא טוֹבְעוֹת, שְׁהָרִי רוּחַ הַסַּעְרָה הַעֲבֵר שְׁלֹטוֹנָה מֵהַיָּם שֶׁל הַתּוֹרָה, וּבְאוֹתוֹ זְמַן שָׁם רְמֵשׁ וְאִין מְסַפֵּר וְגוֹמֵר, שָׁם אֲנִיּוֹת יְהַלְכוּן לְוִיָּתוֹן זֶה יִצְרַתְּ לְשַׁחֵק בּוֹ, וְיִהְיֶה שְׂמֵחַ עִמָּהֶם. זֶהוּ שְׁכִינּוּב שִׁיתוּ לְבַבְכֶם לְחִילָה וְגוֹמֵר, לְחוּלָה כְּתִיב, וְכֻלְּם אֵלֶיךָ יִשְׁבְּרוּן לְתַת אֲכָלְם בְּעֵתוֹ, (שהן עתות התורה, כמו שאמרו חכמינו זכרונם לברכה, קבעת עתים לתורה) שְׁהוּא עֵתוֹ שֶׁל צַדִּיק. תַּתְּנִין לְהֵם יִלְקוּטוֹן, זֶה הַמֶּן, שְׁנַאֲמַר בּוֹ שְׁשֶׁת יָמִים תִּלְקָטוּהוּ וְגוֹמֵר, מְצַדּוֹ שֶׁל הָעַמּוּד הָאֲמְצָעִי, שְׁהוּא כּוֹלֵל שְׁשֶׁה צַדִּדִּים. הַלְוִיָּתוֹן לְמַעְלָה זֶה הַצַּדִּיק, שְׁהוּא כְּדָג קָטָן עַל חוּף הַיָּם. נְחֹשׁ בְּרִיחַ זֶה אוֹתוֹ שְׁנַאֲמַר בּוֹ הַבְּרִיחַ הַתִּיכּוֹן בְּתוֹךְ הַקָּרְשִׁים, וְזֶה הָעַמּוּד הָאֲמְצָעִי שְׁנַקְרָא תִיכּוֹן, בְּגִלְלָה שְׁהוּא הָעַמּוּד הָאֲמְצָעִי, שְׁתֵּי כְּנָפָיו יַמִּין וּשְׁמַאל, שְׁמֵשׁ נִתְּנָה תּוֹרָה. שְׁתֵּי קְשָׁקְשׁוּתָיו, שְׁנֵי עַמּוּדֵי אֲמַת. שְׁכִינָה הָעֲלִיוֹנָה הִיא הַיָּם, שְׁכִינָה הַתַּחְתּוֹנָה הִיא דְּרָךְ אֲנִיָּה בְּלֵב יָם, שְׁהוּא לִיב אֱלֹהִים שֶׁל מַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית, שָׁם רְמֵשׁ וְאִין מְסַפֵּר, כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר וְעֵלְמוֹת אִין מְסַפֵּר וְכוּ', וְהֵן הַלְכוֹת פְּסוּקוֹת, שְׁהֵן בְּתוֹלוֹת אַחֲרֵיהּ רַעוּתֵיהּ שֶׁל הַשְּׁכִינָה.

חַיּוֹת קְטַנּוֹת אֵלֶיךָ אֲתוּנוֹן דְּאֲדַנִּי, עִם גְּדוֹלוֹת אֵינוּן אֲתוּנוֹן דִּיהוּיָהּ, דְּאִינוּן מְרַכְּבוֹת דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, אֲתוּן כְּלָהוּ חַבְרִיא לְנִשְׁקָא לִיהּ, פָּרַח וְלֹא חָזוּ לִיהּ וְלֹא מִיַּדִּי.

חיות קטנות - אלו אותיות אדניי, עם גדולות - הן אותיות יהו"ה, שהן המרכבות של הקדוש ברוך הוא ושכינתו. באו כל החברים לנשק אותו, פרח ולא ראו אותו ולא דבר.

פתח רבי אלעזר ואמר, אבא, והא שבע ימים אינון, ויט עלאה איהו על כלהו, ועליהו אתמר (דברים לג יט) כי שפע ימים ינקו, למאן אינון יונקים, אמר ליה ברי שבעה בשבעה אינון מוצקות, והכי אינון רקיעים שבעה בשבעה, והכי אינון טורין שבעה בשבעה, והכי אינון ארעין שבעה בשבעה, ושובין שבעה בשבעה, וראשין דלהון תרין, ורזא דמלה שנים שנים שבעה שבעה, וכלהו זכר ונקבה, ולעילא חד גניז וטמיר, והכי אינון שבע פרסין שבעה בשבעה, שבע היכלין שבעה בשבעה, והכי ממנו אינון שבעה ושבעה.

פתח רבי אלעזר ואמר: אבא, והרי שבעה ימים הם, והים העליון הוא על כלם, ועליהם נאמר כי שפע ימים ינקו, את מי הם יונקים? אמר לו: בני, שבעה בשבעה הן מוצקות, וכך הם הרקיעים שבעה בשבעה, וכך הם ההרים שבעה בשבעה, וכך הן הארצות שבעה בשבעה, הישובים שבעה בשבעה, והראשים שלהם שנים, וסוד הדבר - שנים שנים שבעה שבעה, וכלם זכר ונקבה, ולמעלה אחד גנוז וטמיר, וכך הם שבעה כסאות שבעה בשבעה, שבעה היכלות שבעה בשבעה, וכך הממנים הם שבעה בשבעה.

לוינתו דימא דא צדיק, רישא דאיהו עמודא דאמצעייתא, מטי עד ימא שביעאה דאיהי רישא דכלהו, ותרינו גדפוי ותרינו קשקשין בארבע ימים שעורייהו, שעור דזנבא דחווא מטי עד ימא שביעאה בתרא, דאיהו כלילא שבע ימים, דעליה אתמר (תהלים קיט קסד) שבע ביום הללתיך.

הלוינתו של הים זה צדיק, הראש, שהוא העמוד האמצעי, מגיע עד הים השביעי שהוא הראש של כלם, ושתי כנפיו ושני קשקשים בארבעה ימים שעור, שעור הזנב של הנחש מגיע עד הים השביעי האחרון, שהוא כולל שבעה ימים, שעליו נאמר שבע ביום הללתיך.

אמר רבי שמעון, ברי, הא מארי תריסין קא נחתין מלעילא, מלובשין שרין, קשתותיהון קשתי אש, ורומחיהון אשא, וסייפיהון להבה, כלהו מארי עינין, בודאי הא מארי תריסין בבי מדרשא, ואלין בהון יתערוו לאגחא קרבא לעילא.

אמר רבי שמעון: בני, הרי בעלי המגנים יורדים מלמעלה, מלבשים שריון, קשתותיהם קשתות אש, ורמחיהם אש, וחרבותיהם להבה, כלם בעלי עינים, בודאי הרי בעלי המגנים בבית המדרש, ואלו בהם יתעוררו לערוך קרב למעלה.

ולא עוד אלא דהא נונא רברבא קא אתיא, רב המנונא סבא, ודאי בכמה נוניו חיילין קדישין דתלמידי חכמים, דמתרבין בינא, כען צריך לפרשא לון רשת, למיהוי ברשות דילן, ולמארי תריסין מאני קרבא, כען צריך לאתקנא בקירטא באבניו דקירטא, בקשתא בגירין דקשתא, ברומחא, בסייפא, החזק מגן וצנה (תהלים לה ב), דאית מארי תריסין דאינון מגיחין בסוסוון, ואית אחרניו דאינון רגליו, דעלייהו אתמר במפקנותא דגלותא דמצראי, כשש מאות אלף רגלי וגומר (שמות יב לו).

ולא עוד, אלא שהרי הדג הגדול בא, רב המנונא סבא, ודאי בכמה דגים חילות קדושים של תלמידי חכמים שמתרבים בינם, כעת צריך לפרש להם רשת, להיות ברשותנו, ולבעלי המגנים כלי קרב, כעת צריך לתקן בקלע באבני קלע, בקשת בחצים של הקשת, ברמח, בסייף, החזק מגן וצנה, שיש בעלי מגנים שהם נלחמים עם סוסים, ויש אחרים שהם רגלים, שעליהם נאמר ביציאת גלות מצרים, כשש מאות אלף רגלי וגומר.

קם רבי שמעון פתח ואמר, שמעו הרים את ריב יהו"ה (מיכה ו ב), מאן ריב, דא שכנתא, דאיהי ריב יהו"ה, דאיהי רבי רב, בגין בנהא, איהי ריב ברבי ורבו ורבא, ריב ודאי בכלהו תנאים ואמוראים, דאיהי מריבת בהון בשית סדרי משנה, בגין בעלה דאיהו עצמו דאמצייתא, כליל שית סדרין.

קם רבי שמעון פתח ואמר: שמעו הרים את ריב יהו"ה, מי הריב? זו שכנה, שהיא ריב יהו"ה, שהיא רבי גדול בשביל בניה, היא ריב ברבי ורבו ורבא, ריב ודאי עם כל התנאים והאמוראים, שהיא מריבה עמהם בששה סדרי משנה בשביל בעלה, שהוא העמוד האמצעי, כולל ששה סדרים.

ועלייהו אתמר (ישעיהו כז ה) או יחזק במעוזי, יעשה שלום לי, שלום יעשה לי, תרי שלמי, חד בעמודא דאמצעיתא, וחד בצדיק, דעלייהו אתמר (שם טו טז) שלום שלום לרחוק ולקרוב, דבגלותא אתמר בעמודא דאמצעיתא

מרחוק יהו"ה נראה לי (ירמיהו לא ב), צדיק קרוב לה, ובגיניה אתמר (משלי כז לה) טוב שכן קרוב מאח רחוק.

ועליהם נאמר או יחזק במעוזי יעשה שלום לי, שלום יעשה לי שני שלומות, אחד בעמוד האמצעי ואחד בצדיק, שעליהם נאמר שלום שלום לרחוק ולקרוב, שבגלות נאמר בעמוד האמצעי מרחוק יהו"ה נראה לי, צדיק קרוב לה, ובגללו נאמר טוב שכן קרוב מאח רחוק.

דף מד ע"א

ובגין דא שמעו הרים אליו אבהו, את ריב יהו"ה דא שכנתא, דאיהי ריב עם אבהו, בגין דמרחקין לה מבעלה, דאינון אתקריאו אמוראים, והאיתניס מוסדי ארץ אליו אינון תנאים, ואליו תנאים איתניס בהפוד (דף מד ע"א) אתון, ואינון נצח והוד (צדיקים) איתני עולם, והא איתנין בהפוד אתון תנאים דמסייע ליה בגלותא, ועלה אתמר (במדבר כד כא) איתן מושבך ושם בסלע קנד.

ומשום זה שמעו הרים - אלו האבות, את ריב יהו"ה - זו שכניה, שהיא ריב עם האבות, משום שמרחיקים אותה מבעלה, שהם נקראו אמוראים, והאיתניס מוסדי ארץ - אלו הם התנאים, ואלו תנאים איתניס בהפוד אותיות, והם נצח והוד, (צדיקים) איתני עולם, והרי איתן בהפוד אותיות תנאים, שמסייע לו בגלות, ועליה נאמר איתן מושבך ושם בסלע קנד.

והאי סלע (אתמר בה דלא נפיק אלא טפין טפין דמיא דאורייתא באלין פסקות ובגין ויד משה את הסלע במטהו פעמים (במדבר כ"א) דא גרים ד) לא נפיק מינה אלא טפין טפין זעיר שם זעיר שם, וכמה מחלוקות על אליו טפין, ומאן גרים דא, המורים, דאתמר בהון כל המורה הלכה בפני רבו חייב מיתה, ובגין דא שמעו נא המורים, ובגיניהו ויד משה את הסלע במטהו פעמים, דאם לא דמחא בה לא הוו טרחין ישראל ותנאים ואמוראין באורייתא דבעל פה דאיהי סלע, אלא אתמר בו (שם ח) ודברתם אל הסלע ונתן מימיו בלא טורח, ויהיה מתקיים בהון ולא ילמדו עוד וגומר (ירמיה לא ג), והנה נפיק מיא בלא קשיא ומחלוקת ופסק, בגין דשכינתא דאתמר בה (שם כג כט) הלא כה דברי כאש נאם יהו"ה הנה שרי בפומיהו דישראל, דאיהי אורייתא דבעל פה, דאיהי סלע ע"ל סי, דאינון שתין מסכתות, דהכי איהו סלע ע"ל סי.

וְהִסְלַע הַזֶּה (נאמר בה שלא יצא אלא טפות טפות של מים של התורה בפסקות הללו, ובשביל ויד משה את הסלע במטהו פעמים, זה גרס ש) לֹא יוֹצֵא מִמֶּנּוּ אֶלָּא טַפּוֹת טַפּוֹת, מְעַט שָׁם מְעַט שָׁם, וְכַמָּה מִחֲלוֹקוֹת עַל הַטַּפּוֹת הַלָּלוּ, וּמִי גָרַם אֶת זֶה? הַמּוֹרִים, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם כָּל הַמּוֹרָה הִלְכָה בְּפָנָי רַבּוֹ חָיַב מִיָּתֵהּ, וּמִשּׁוּם זֶה שָׁמְעוּ נֹא הַמּוֹרִים, וּבִשְׂבִילָם, וַיֵּד מֹשֶׁה אֶת הַסְּלַע בְּמִטְהוֹ פַּעַמִּים, שָׁאֵם לֹא שֶׁהִכָּה בּוֹ, לֹא הָיוּ טוֹרְחִים יִשְׂרָאֵל וְתַנָּאִים וְאֲמוֹרָאִים בְּתוֹרָה שֶׁבַעל פָּה, שֶׁהִיא סֵלַע, אֶלָּא נֶאֱמַר בּוֹ וְדַבְּרָתֶם אֶל הַסְּלַע, וְנָתַן מִיָּמֶיךָ בְּלֹא טֹרַח, וַיְהִי מִתְקִים בָּהֶם וְלֹא יִלְמְדוּ עוֹד וְגוֹמֵר, וְהָיָה יוֹצֵא מִים בְּלִי קֶשֶׁת וּמִחֲלֻקָּת וּפִסְק, מִשּׁוּם שֶׁבִשְׂכִינָה נֶאֱמַר הֲלֹא כֹה דַּבְּרִי כְּאִשׁ נֹאֵם יְהוֹיָה, הָיָה שׁוֹרָה בְּפִיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שֶׁהִיא תוֹרָה שֶׁבַעל פָּה, שֶׁהִיא סֵלַע, עִ"ל ס', שֶׁהֵם שְׂשִׁים מִסְּכָתוֹת, שֶׁכָּךְ הוּא סֵלִיעַ, עִ"ל ס'.

דְּשִׁכְיִנְתָּא הָוָה נַח עַל טַנְרָא, דְּבַכָּל אֶתְר דְּבַעֵי קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא לְמַעְבַּד נִס, שְׂכִינְתָּא אֶקְדַּמְת לְהַהוּא אֶתְר, וְכִינּוּ דְשִׁכְיִנְתָּא הָוָה תַּמּוֹן, לֹא הָוָה לִיָּה לְמַחָא בְּסֵלַע, דְּקִלְנָא הָוֹת לְשִׁכְיִנְתָּא דְהוֹת תַּמּוֹן דְּלֹא הָוָה לִיָּה חִילָא לְמִיָּהֵב מִיָּא, וְדָא אִיָּהוּ עַל אֲשֶׁר לֹא קִדְשִׁתֶּם אוֹתִי (דְּבָרִים לֵב נא), יַעַן לֹא הֵאֱמַנְתֶּם בִּי לְהַקְדִּישְׁנִי (בְּמִדְבָר כ יב), וּבְגִין דָּא אֶסְתַּלַּק שְׂכִינְתָּא מִן הַסְּלַע, דְּאִיָּהִי יי מִן מִיטְטְרוֹיִן, וְאֶשְׁתַּאֲר מִטְטְרוֹיִן יְבִשָּׁה, וְרָזָא דְמַלְאָה יְקוּוּ הַמִּים מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מְקוֹם אֶחָד וְגוֹמֵר (בְּרַאשִׁית א ט), אֶחָד אִיָּהִי מְלָכוּת, וְתַרְאָה הַיְבִשָּׁה דָּא סֵלַע מִטְטְרוֹיִן, דְּבְגִינְיָה אֶתְמַר (שִׁם ב כא) וַיִּקַּח אַחַת מִצְלָעוֹתָיו וַיִּסְגֹּר בְּשָׂר תַּחְתָּנָה, מֵאִי בְּשָׂר, הַהוּא דְאֶתְמַר בִּיה (שִׁם ג) בְּשִׁגְם הוּא בְּשָׂר, וְעַד דְּנַחֲתִית לָהּ לֹא עָלָה הַסְּלַע וְלֹא יָהִיב מִיָּמוּי.

שְׂשִׁכְיִנְתָּא הָיְתָה נַחָה עַל סֵלַע, שֶׁבַכָּל מְקוֹם שֶׁרָצָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לַעֲשׂוֹת נִס, שְׂכִינָה הַקְּדִימָה לְאוֹתוֹ מְקוֹם, וְכִינּוּ שְׂשִׁכְיִנְתָּא הָיְתָה שָׁם, לֹא הָיָה לוֹ לְהַכּוֹת בְּסֵלַע, שֶׁקְלוּן הָיָה לְשִׁכְיִנְתָּא שֶׁהָיְתָה שָׁם שֶׁלֹּא הָיָה לוֹ כַּח לְתַת מִים, וְזָהוּ עַל אֲשֶׁר לֹא קִדְשִׁתֶּם אוֹתִי, יַעַן לֹא הֵאֱמַנְתֶּם בִּי לְהַקְדִּישְׁנִי, וּמִשּׁוּם זֶה הִסְתַּלַּקָה שְׂכִינָה מִן הַסְּלַע, שֶׁהִיא יי מִן מִיטְטְרוֹיִן, וְנִשְׁאָר מִטְטְרוֹיִן יְבִשָּׁה, וְסוּד הַדְּבָר - יְקוּוּ הַמִּים מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מְקוֹם אֶחָד וְגוֹמֵר, אֶחָד הִיא מְלָכוּת, וְתַרְאָה הַיְבִשָּׁה, זֶה סֵלַע, מִטְטְרוֹיִן, שֶׁבִשְׂבִילוֹ נֶאֱמַר וַיִּקַּח אַחַת מִצְלָעוֹתָיו וַיִּסְגֹּר בְּשָׂר תַּחְתָּנָה. מַה זֶה בְּשָׂר? אוֹתוֹ שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ בְּשִׁגְם הוּא בְּשָׂר, וְעַד שֶׁהוֹרִיד אוֹתָהּ, לֹא עָלָה הַסְּלַע וְלֹא נָתַן מִיָּמוּי.

וּבְתַר דְּאֶסְתַּלַּק הָאִי מְבוּעָא מִתַּמּוֹן, שְׁלִיטַת מְרָה בְּאֶתְרָהָא, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב (שְׁמוֹת טו כג) וַיִּבְאוּ מְרִתָּהּ, וְרָזָא דְמַלְאָה וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיִּיהֶם בְּעַבְדוּתָהּ קֶשֶׁת וְגוֹמֵר (שִׁם א יד), דָּא קוּשְׁיָא, בְּחֻמְרָא דָּא קַל וְחֻמְרָא, וְהָא אוּקְמוּהוּ.

ואחר שהסתלק המעין הזה משם, שלטה מרה במקומה, זהו שכתוב
ויבאו מרתה, וסוד הדבר - וימרו את חיייהם בעבודה קשה וגומר,
זו קשיה, בחמר, זה קל וחמר, והרי פרושהו.

והכי הווי ישראל עד דאחזי לון עץ, הדא הוא דכתיב (שם טו כה) ויורהו
יהויה עץ וישלך אל המים וימתקו המים, ודא עץ החיים, דאתרבי על
ההוא מבועא דאיהי שכנינה, יי מבועא דאשקי לאילנא דאיהו ו', והאי
עץ מהלך חמש מאות שנה דאינון ה', וימתקו המים דא ה' בתראה,
דאתמר בה (רות א כ) קראן לי מרה, דשכנינה תתאה איהי מעין גנים דלית
ליה פסק, טפה דאתמשכא מן מוחא, וכמה טפין אתמשכאן מניה, דאינון
(תהלים מה טו) בתולות אחריה רעותיה.

וכך היו ישראל עד שהראה להם עץ. זהו שכתוב ויורהו יהויה עץ
וישלך אל המים וימתקו המים, וזה עץ החיים, שהתגדל על אותו
המעין, שהיא השכינה, יי המעין שמשקה את האילן שהוא ו', והעץ
הזה מהלך חמש מאות שנה שהם ה', וימתקו המים זו ה' אחרונה,
שנאמר בה קראן לי מרה, ששכינה תחתונה היא מעין גנים שאין לו
הפסק, טפה שנמשכת מן המוח, וכמה טפות נמשכות ממנו, שהן
בתולות אחריה רעותיה.

קרקפתא איהי סלע, ומבועא מלגאו דא מוחא, על אליו טפין אתמר (תהלים
קכז ה) אשרי הגבר אשר מלא את אשפתו מהם וגומר, את אויבים בשער,
דאיהו תרעא דצדיק אות ברית קדש, דעלה אתמר (שם קיח ב) זה השער
ליהויה צדיקים יבאו בו.

הקרקפת היא סלע, והמעין מבפנים זה מוח. על הטפות הללו נאמר
אשרי הגבר אשר מלא את אשפתו מהם וגומר, את אויבים בשער,
שזהו שער הצדיק, אות ברית קדש, שעליה נאמר זה השער ליהויה
צדיקים יבאו בו.

ועוד שמעו הרים את ריב יהויה (מיכה ו ב), אליו תלת יודיין, והאיתנים
מוסדי ארץ (שם) אליו תלת וויין, דכלהו אתרמיזו בוויסע ויבא ויט.

ועוד שמעו הרים את ריב יהויה, אלו שלש יודיין, והאיתנים מוסדי
ארץ, אלו שלש וויין, שכלם נרמזו בוויסע ויבא ויט.

דף מד ע"ב

קוים אַלעזר ונטיל קירטא דאיהי שְכִינְתָא (ואקיף לה תגא), וזריק מְנָה איהי אָבן טְפָה קְדִישָׁא, דְעֵלָה אֶתְמַר (בראשית ב ו) וְאֵד יַעֲלֶה מִן הָאָרֶץ, (ובגין דא) (דף מד ע"ב) אֶסְתַּלְקַת עֲזָקָא מִן א' מִן זֶרְקָא, לְקַבְּלָא עֲלֵהּ אָבן יְקָרָה דְאִיהִי טְפָה, וּמִיָּד וְהִשְׁקָה אֶת כָּל פְּנֵי הָאֲדָמָה, כַּד סְלִיקַת, סְלִיקַת בְּאִימָא, דְאִיהוּ א' מִן אֲדַנִּי אַהִי"ה, וְעַל מָאן סְלִיקַת, עַל עֲמוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא דְאִיהוּ ו', דְאִיהִי כְּרִיכָא בֵּיהּ כְּעֲזָקָא בְּאַצְבָּעָא, וְסְלִיקַת בְּד' מִן אֲדַנִּי, דְאִינוּן תְּרִין דְרוּעִין וְתִרִין שׁוּקִין, עַד דְסְלִיק לְאֶת י' דְאִיהִי אַבָּא חֲכָמָה י' עֲלָאָה, בְּגִין דְמִתְמָן אֶתְנַטִּילַת, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב (משלי ג יט) יְהוֹי"ה בְּחֲכָמָה יֵסֵד אָרֶץ, וְנִטִּילַת נְבִיעוּ וְשִׁקְיוּ מִנִּיהּ לְעִילָא, בְּקוּצָא דִילִיהּ לְעִילָא, וּבְאֲמַצְעִיתָא, וּבְקוּצָא דִילִיהּ לְתַתָּא, וְכַד נְחִיתַת, נְחִיתַת כְּלִילָא מִתַּלְתַּת טְפִין, בְּהֵוּא זְמַנָּא אֶתְמַר בְּהּ הוּלְדֵי סְגוּלַתִּיא.

קוים אַלעזר וטל אַת הַקֶּלַע, שְׁהִיא שְכִינָה, (והקף אותה בכתר), וזרק מִן הָאָבן הִיא טְפָה קְדוּשָׁה, שְׁעֲלִיהּ נֶאֱמַר וְאֵד יַעֲלֶה מִן הָאָרֶץ, (ומשום זה) הִסְתַּלְקָה הַטְּבַעַת מִן א' מִן זֶרְקָא, לְקַבְּלָא עֲלֵיהּ אָבן יְקָרָה שְׁהִיא טְפָה, וּמִיָּד וְהִשְׁקָה אֶת כָּל פְּנֵי הָאֲדָמָה. כְּשִׁעֲלַתָּהּ, עֲלַתָּהּ בְּאִים, שְׁהוּא א' מִן אֲדַנִּי אַהִי"ה, וְעַל מָה עֲלַתָּהּ? עַל הַעֲמוּד הָאֲמַצְעִי שְׁהוּא ו', שְׁהִיא כְּרוּכָה בּוּ כְּטַבַּעַת בְּאַצְבָּע, וְעוֹלָה בְּד' מִן אֲדַנִּי, שְׁהִים שְׁתֵּי זְרוּעוֹת וְשְׁתֵּי שׁוּקִים, עַד שְׁעוֹלָה לְאוֹת י', שְׁהִיא אַבָּא חֲכָמָה י' עֲלִיוֹנָה, מְשׁוּם שְׁמִשָּׁם נְטִלָה. זְהוּ שְׁכָתוּב יְהוֹי"ה בְּחֲכָמָה יֵסֵד אָרֶץ, וְנוֹטִילַת נְבִיעָה וְהִשְׁקָאָה מִמֶּנּוּ לְמַעְלָה, בְּקוּץ שְׁלוֹ לְמַעְלָה, וּבְאֲמַצְעִי, וּבְקוּץ שְׁלוֹ לְמַטָּה, וְכִשְׁיִוְרְדַת, יוֹרְדַת כְּלוּלָה מְשַׁלֵּשׁ טְפוֹת. בְּאוֹתוֹ זְמַן נֶאֱמַר בְּהּ הוּלְדֵי סְגוּלַתִּיא.

וְאֶתְקִרִיאַת י' י' י' בְּתַלְתַּת יוֹדִי"ן, י' עֲלָאָה אִיהִי עַל רִישָׁא דְא, דְאִיהִי כְּתָר עֲלִיוֹן עַל כָּל עֲלָאִין, וְלִבְתָּר נְחִיתַת בְּאֲמַצְעִיתָא וְנִטְלָא מִתְמָן (בעמודא דאמצעיתא) (נ"א באמצע), וְלִבְתָּר נְחִיתַת לְתַתָּא בְּאֶתְרָהּ י' דְאִיהִי לְתַתָּא מִן א.

וְנִקְרֵאת י' י' י' בְּשַׁלֵּשׁ יוֹדִי"ן, י' עֲלִיוֹנָה הִיא עַל רִישָׁא הָא, שְׁהִיא כְּתָר עֲלִיוֹן עַל כָּל הָעֲלִיוֹנִים, וְאַחַר כֵּן יוֹרְדַת בְּאֲמַצְעִי, וְנוֹסַעַת מְשָׁם (בעמוד האמצעי) (באמצע), וְאַחַר כֵּן יוֹרְדַת לְמַטָּה בְּמִקוּמָה י' שְׁהִיא לְמַטָּה מִן א.

קם עולימא בַּתֵּר טוֹלָא, אָמַר רַבִּי רַבִּי הָא טַפָּה קָא נַחְתָּא, טוֹל קֶשֶׁת בִּידָךְ,
דַּאִיהוּ כְּגוֹוֹנָא דְאַצְבָּעָא וְעִזְקָא בֵּיה, טוֹל לִיה וּדְרָךְ (ס"א וזרקא) לִיה לְגַבְהָ,
דְּקַבִּילַת לָה עֲלִיה, דְּהָא כַּד סְלִיקַת מִתַּתָּא לְעִילָא עַל רִישָׁא דָּאת ו', אִיהוּ
כְּרוּמָחָא ו', אַתְאַרְכַּת בֵּיה כְּשֶׁרְבִיטָא דְכַכְבָּא, וְכַד סְלִיקַת לְעִילָא שְׂרִיָּא
עָלָה י' וְאַתְעֵבִידַת ז', וְדַאי תִּנְגָא עַל רִישָׁא דְסַפֵּר תוֹרָה, כִּינּוּן דִּנְחַתַּת, צְרִיךְ
לְמִדְרָךְ קֶשֶׁת לְגַבְהָ דַּאִיהוּ צְדִיק, וּמִנִּיחָה נְחִיתַת וְאַזְדְּרִיקַת בְּאַתְרָהָא.

קם עלם מאחר הצל, ואמר: רבי רבי, הרי טפה ירדה, טל קשת בידך,
שהוא כמו האצבע וטבעת בה, טל אותה ודרך (זרקא) אותה אליה,
שקבלה אותה עליו, שהרי כשעולה ממטה למעלה על ראש האות ו',
הוא כמו רמח ו', התארכה בו כמו שרביט של הפוכב, וכשעולה
למעלה, שורה עליה י' ונעשית ז', ודאי פתר על ראש ספר התורה.
כיון שיוֹרֶדֶת, צְרִיךְ לְדְרָךְ קֶשֶׁת אֵלֶיהָ, שֶׁהוּא צְדִיק, וּמִמֶּנּוּ יוֹרֶדֶת
וְנִזְרַקַת לְמִקוּמָהּ.

וְחֶרְבָא דַּאִיהִי (דהאי) טַפָּה אִיהִי חֲתִיכַת לָה לְתַלַּת טַפִּין, בְּגִין דַּאֲזִילַת
סְגוּלָתָא, דְּכַד נְחִיתַת עָלָה הָוָה י', וּלְבַתֵּר חֲתִיכַת לָה לְתַלַּת, לְמַהוּי תִּנְגָא
וְעֵטְרָה בְּרִישָׁא דְתַלַּת אַבְהוֹן, דְּתַהֵא כְּתֵר תוֹרָה וְכְתֵר כְּהוֹנָה וְכְתֵר מַלְכוּת,
וְדַא רְזָא דְ [צִיּוֹר] תַּלַּת תַּגִּין עָלָהּ.

וְהַחֶרֶב שֶׁהִיא שֶׁל הַטַּפָּה (הזו), הִיא חוֹתֶכֶת אוֹתָהּ לְשֵׁלֶשׁ טַפּוֹת, בְּגַלְל
שֶׁהוֹלֶכֶת סְגוּלַתִּיא, שֶׁכְּשִׁיּוֹרֶדֶת עָלֶיהָ הִיא י', וְאַחַר כֵּן חוֹתֶכֶת אוֹתָהּ
לְשֵׁלֶשׁ, לְהִיּוֹת כְּתֵר וְעֵטְרָה בְּרִישָׁא שֶׁלִּשְׁתֵּי הָאֲבוֹת, שֶׁתַּהִיָּה כְּתֵר תוֹרָה
וְכְתֵר כְּהֹנָה וְכְתֵר מַלְכוּת, וְזֶה הַסּוּד שֶׁל שְׁלֹשָׁה תַּגִּים עָלֶיהָ.

דְּרִישָׁא דְחֶרְבָא אִיהִי י', גּוּפָא דְחֶרְבָא ו', תַּרְיִן פִּיפִיּוֹת דִּילָהּ הִ"ה, נְרַתְקָא
דִּילָהּ אַדְנִי, (וְחֶרְבָא יְהוּ"ה), וְכַד אִיהִי יְהוּ"ה בְּרַ מְשַׁכְּנִיתִיה, אִיהוּ דִין דְחֲתִיךְ
מִכָּל סְטָרָא, כַּד עָאל בְּנְרַתְקָה אַתְעֵבִיד רַחֲמֵי וְלֹא חֲתִיךְ דִּינִין, וְרְזָא
דְחֶרְבָא בְּנְרַתְקָה, יֵאֵהֱדוּנָה י"י הַכִּי וְדַאי.

שְׂרָאשׁ הַחֶרֶב הִיא י', גּוּף הַחֶרֶב ו', שְׁתֵּי פִיפִיּוֹת שְׁלָהּ הִ"ה, הַנְּרַתִּיק
שְׁלָהּ אַדְנִי, (וְהַחֶרֶב יְהוּ"ה), וְכַשֶּׁהִיא יְהוּ"ה חוּץ מְשַׁכְּנִיתוֹ, הִיא דִין
שְׁחוּתָךְ מִכָּל צַד, כְּשֶׁנִּכְנַס בְּנְרַתִּיק נַעֲשֶׂה רַחֲמִים, וְלֹא חוֹתֶךְ דִּינִים,
וְסוּד הַחֶרֶב בְּנְרַתִּיקָה - יֵאֵהֱדוּנָה י"י כַּד וְדַאי.

וּבְזִמְנָא דִּיהוּי"ה בַּר מְשַׁכְּנֵיתִיהּ, אֶתְמַר בֵּיהּ (דברים ד כג) כִּי יְהוּי"ה אֱלֹהֵי"ךָ
אֵשׁ אֲכָלָה הוּא, דְּנָטִיל מִגְבוּרָה לְאוּקְדָא עֲלֵמָא, יי אֶתְעַבִּיד גַּחְלַת, וי
שְׁלֵהוּבָא דְגַחְלַת, ה' ה' חַד חֲמֵשׁ גְּוֹנִין, תְּנַיִנָא חֲמֵשׁ נְהוּרִין דְּנְהָרִין בְּהוּן,
וּבְזִמְנָא דְה' עֲלָא אֶסְתַּלְקַת מְה' תַּתְּאָה, אִיהִי אֲמָרָה (שיר א ו) אַל תִּרְאוּנִי
שְׂאֲנִי שְׁחַרְחַרְתָּ, וּבְזִמְנָא דְאִיהִי נְהָרָא בְּגוֹנָהָ, אֶתְמַר בְּהּ (בראשית ט טז)
וּרְאִיתִיהּ לְזִכְרָא בְּרִית עוֹלָם, קִמּוּ תַנְאִים וְאֲמוֹרָאִים דְלַעֲלָא, וְאֲמָרוּ רַבִּי
רַבִּי כְּמָה תְקִיפָא קִירְטָא דִּילָךְ, דִּי סְלִיקַת לָהּ עַד אִין סוּף, וּנְחִיתַת לָהּ עַד
אִין תַּכְלִית.

וּבְזִמְנָא שְׁיִהוּי"ה מְחוּץ לְשַׁכְּנֵיתוּ, נֶאֱמַר בּוּ כִּי יְהוּי"ה אֱלֹהֵי"ךָ אֵשׁ אֲכָלָה
הוּא, שְׁנוּטִל מִגְבוּרָה לְשָׂרְף אֶת הָעוֹלָם. יי נַעֲשֶׂה גַחְלַת, וי שְׁלֵהֲבַת
הַגַּחְלַת, ה' ה' הָאֶחָד חֲמֵשָׁה גְּוֹנִים, הַשְּׁנַי חֲמֵשָׁה אוֹרוֹת שְׂמַאֲרִים
בְּהֵם, וּבְזִמְנָא שְׁה' עֲלִיוֹנָה הַסְתַּלְקָה מְה' תַּחְתּוֹנָה, הִיא אוּמָרַת אַל
תִּרְאוּנִי שְׂאֲנִי שְׁחַרְחַרְתָּ, וּבְזִמְנָא שְׁהִיא מְאִירָה בְּגוֹנִיהּ, נֶאֱמַר בְּהּ
וּרְאִיתִיהּ לְזִכְרָא בְּרִית עוֹלָם. קִמּוּ תַנְאִים וְאֲמוֹרָאִים שְׁלַמְעֵלָה, וְאֲמָרוּ:
רַבִּי רַבִּי, כְּמָה תְקִיף הַקָּלַע שְׁלָךְ, שְׁהַעֲלִיתָ אוֹתָהּ עַד אִין סוּף, וְהוֹרְדַתָּ
אוֹתָהּ עַד אִין תַּכְלִית.

פְּתַח כְּמִלְקַדְמִין וְאֲמַר, שְׁמַעוּ הָרִים אֶת רִיב יְהוּי"ה (מִיכָה ו ב), אֲמַר לוֹן אֲבָהוּן
אֲבָהוּן טוֹרִין רַבְרַבִּין, שְׁמַעוּ, דְּהֵאִי אָבוּן דְּאֶתְגַּזְרַת מְאֲלִין טוֹרִין דְלָכוּן,
דְּאִיהִי כְּתָרָא בְּרִישָׁא דְכְּלָהוּ, וְהֵאִיתְנִים דְּאִיהִי כְּתָרָא עַל כְּלָהוּ, אִיהִי
סְלִיקַת רִיב עֲלֵיכּוּ, בְּגִין בַּעֲלָהּ, דְּאִיהִי מְבוּעָא סְתִימָא כְּסַלְעָה, עַד דְּיִיתִי
בַּעֲלָהּ לֹא יִהְיֶה מִימּוּי, דְּהֵא לִישְׁנִין אִינוּן כְּפִטְיִשִׁין דְּמַחְאָן בְּהוּא סַלְעָה,
וְלִית חַד מְנִיִּיהוּ דְּאֶפִּיק מִינָהּ נְבִיעוּ, בַּר מְבַעֲלָהּ דִּידַע לְאֲמִשְׁכָּא לָהּ.

פְּתַח כְּמוֹ מְקַדְמִין וְאֲמַר: שְׁמַעוּ הָרִים אֶת רִיב יְהוּי"ה. אֲמַר לָהֶם: אֲבוֹת
אֲבוֹת, הָרִים גְּדוֹלִים, שְׁמַעוּ, שְׁהָאָבוּן הַזֹּאת שְׁנַגְזְרָה מִהָרִים הַלְלוּ
שְׁלָכְס, שְׁהִיא כְּתָרָא בְּרִישָׁא כְּלָס, וְהֵאִיתְנִים, שְׁהִיא כְּתָרָא עַל כְּלָס, הִיא
מְעֵלָה רִיב עֲלֵיכּוּם בְּשִׁבִיל בַּעֲלָהּ, שְׁהִיא מְעֵינָא נְסַתְרָא כְּסַלְעָה, עַד שְׁיָבֵא
בַּעֲלָהּ לֹא נוֹתֵן מִימִיָּה, שְׁהָרִי הַלְשׁוֹנוֹת הֵם כְּמוֹ פְּטִישִׁים שְׁמַכִּים
בְּאוֹתוֹ סַלְעָה, וְאִין אֶחָד מֵהֶם שְׁמוּצִיא מְמַנָּה נְבִיעָה פְּרִט לְבַעֲלָהּ שְׁיִודַע
לְמַשְׁדָּא אוֹתָהּ.

דף מה ע"א

פֶּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, זָכָאָה אִיהוּ מָאן דְּמַצְלִי וְיִדַע לְסַלְקָא רַעוּתִיָּה לְעֵילָא, דְּהָא פִּימוּי אֶפִּיק שְׁמָהוּ, וְאַצְבָּעוּי כְּתָבִין רְזִין, וְכַד סַלְקִין שְׁמָהוּ (דף מה ע"א) מִפִּימוּי, כַּמָּה עוֹפִין פֶּתַחֲחִין גְּדַפִּיָּהוּ לְעֵילָא לְקַבְּלָא לֹון, וְכַמָּה חִיּוֹן דְּמַרְכַּבְתָּא, כַּלְהוּ מְזַדְּמָנִין לְגַבִּיָּהוּ לְנִטְלָא לֹון, כָּל שְׁכָן אִם שְׂכִינְתָּא שְׂרִיא בְּצִלוֹתִיָּה, וְאַסְתַּלְקַת לְקוּדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא, וְרָזָא דְּמַלְאָה אִם תִּשְׁכַּבּוּן בֵּין שְׂפָתַיִם, (תהלים סח יד), אַל תִּקְרִי אִם אֶלָּא אִם, זָכָאָה אִיהוּ מָאן דְּסַלִּיק לָהּ בְּצִלוֹתִיָּה דְּמַצְלִי בְּשָׁפוּי, לְעֵילָא לְגַבִּי בַּעֲלָהּ.

פֶּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר: אֲשֶׁרִי הוּא מִי שְׁמַתְפַּלֵּל וְיִוְדַע לְהַעֲלוֹת רְצוֹנוֹ לְמַעְלָה, שְׁהָרִי פִּיו מוֹצִיא שְׁמוֹת, וְאַצְבָּעוֹתָיו כּוֹתְבוֹת סוּדוֹת, וְכִשְׁעוֹלִים הַשְּׁמוֹת מִפִּיו, כַּמָּה עוֹפוֹת פּוֹתְחִים כְּנִפְיָהֶם לְמַעְלָה לְקַבֵּל אוֹתָן, וְכַמָּה חִיוֹת שֶׁל הַמְּרַכְבָּה, כָּלֶם מְזַדְּמָנִים אֵלֵיהֶם בְּכַדִּי לְטַל אוֹתָם, כָּל שְׁכָן אִם שְׂכִינָה שׁוֹרָה בְּתַפְלָתוֹ וּמְתַעֲלָה לְקַדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְסוּד הַדְּבָר - אִם תִּשְׁכַּבּוּן בֵּין שְׂפָתַיִם, אַל תִּקְרִי אִם אֶלָּא אִם, אֲשֶׁרִי הוּא מִי שְׁמַעְלָה אוֹתָהּ בְּתַפְלָתוֹ שְׁמַתְפַּלֵּל בְּשְׂפָתָיו, לְמַעְלָה אֶל בַּעֲלָהּ.

בְּצִלוֹתָא דְּשַׁחְרִית סַלְקָא בְּשִׁמָּא דְּאַתְקָרִי אִיִּל, הָאִיִּל הַגְּדוֹל וְדָאִי, בְּצִלוֹתָא דְּמִנְחָה סַלִּיקַת בְּשִׁמָּא דְּאַתְקָרִי אֱלֹהִיִּים, בְּצִלוֹתָא דְּעֶרְבִית סַלִּיקַת בְּשִׁמָּא דְּאַתְקָרִי יְהוּ״ה, וְרָזָא דְּמַלְאָה אִיִּל אֱלֹהִיִּים יְהוּ״ה דְּבָר וְיִקְרָא אֶרְץ (שם נ א).

בְּתַפְלַת הַשַּׁחְרִית עוֹלָה בְּשֵׁם שְׁנִקְרָא אִיִּל, הָאִיִּל הַגְּדוֹל וְדָאִי. בְּתַפְלַת הַמִּנְחָה עוֹלָה בְּשֵׁם שְׁנִקְרָא אֱלֹהִיִּים. בְּתַפְלַת עֶרְבִית עוֹלָה בְּשֵׁם שְׁנִקְרָא יְהוּ״ה, וְסוּד הַדְּבָר - אִיִּל אֱלֹהִיִּים יְהוּ״ה דְּבָר וְיִקְרָא אֶרְץ.

וְאָמְרוּ מְאִרֵי מִתְנִיתִין, דְּצָרִידָּהּ בְּרַ נֶשׁ בְּצִלוֹתִיָּה לְשָׁהוֹת שְׁעָה אַחַת קָדָם דְּמַצְלִי, וְשְׁעָה אַחַת לְבֵתֵר דְּמַצְלִי, וְרָזָא דְּמַלְאָה דִּישָׁהָא בְּצִלוֹתִיָּה שְׁעָתָא חֲדָא, בְּגִין דְּאַתְמַר (בראשית כד כא) וְהָאִישׁ מִשְׁתַּאֲהָ לָהּ מְחָרִישׁ, הַהוּא דְּאַתְמַר בֵּיהּ (שמות טו ג) יְהוּ״ה אִישׁ מְלַחֲמָה, וּלְבֵתֵר דִּישָׁהָא לִיָּהּ בְּרַ נֶשׁ וְצַלִּי, אִם שְׁגוּרָה תִּפְלָתוֹ בְּפִיו וְדָאִי אֶתְקַבֵּל צְלוֹתִיָּהּ.

וְאָמְרוּ בְּעֵלֵי הַמְּשֻׁנָּה, שְׁצָרִידָּהּ אָדָם בְּתַפְלָתוֹ לְשָׁהוֹת שְׁעָה אַחַת קָדָם שְׁמַתְפַּלֵּל, וְשְׁעָה אַחַת אַחֵר שְׁמַתְפַּלֵּל, וְסוּד הַדְּבָר - שְׁיִשָּׁהָה בְּתַפְלָתוֹ שְׁעָה אַחַת, מְשׁוּם שְׁנִאָמַר וְהָאִישׁ מִשְׁתַּאֲהָ לָהּ מְחָרִישׁ, אוֹתוֹ שְׁנִאָמַר בּוֹ יְהוּ״ה אִישׁ מְלַחֲמָה, וְאַחֵר שְׁשָׁהָה אוֹתוֹ הָאִישׁ וְהַתְפַּלֵּל, אִם שְׁגוּרָה תִּפְלָתוֹ בְּפִיו, וְדָאִי הַתְקַבֵּל תִּפְלָתוֹ.

וְרָזָא דְמַלְחָה בַר נֶשׁ צְרִיךְ לְמִשְׁהָא וְאַתְתָּא לְאַקְדָּמָא, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (ויקרא יב ב) אִשָּׁה כִּי תִזְרִיעַ וְיָלְדָה זָכָר, (ורזא דמלה אשה מזרעת תחלה יולדת זכר, ועוד (תהלים קלו כג) שבשפלנו זכר לנו, ורזא דמלה שבשפלותו של אדם זכור יזכרנו לטובה).

וְסוּד הַדְּבָר - אָדָם צְרִיךְ לְשָׁהוּת וְהָאִשָּׁה לְהַקְדִּים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר אִשָּׁה כִּי תִזְרִיעַ וְיָלְדָה זָכָר. (וסוד הדבר אשה מזרעת תחלה יולדת זכר, ועוד, שבשפלנו זכר לנו, וסוד הדבר שבשפלותו של אדם זכור יזכרנו לטובה).

וְעוֹד אִם שְׂגוּרָה תִּפְלְתוּ בְּפִיו, אִיהוּ רָזָא וְיְהִי הוּא טָרְס כְּלָה לְדַבֵּר וְהִנֵּה רְבִיקָה יוֹצֵאת (בראשית כד טו), וְרָזָא דְמַלְחָה וְהִיא טָרְס יִקְרָאוּ וְאֲנִי אֶעֱנֶה, עוֹד הֵם מְדַבְּרִים וְאֲנִי אֲשַׁמְעַ (ישעיהו סה כד), זְכָאָה אִיהוּ מָאן דְּלֹא מְעַבְבַּ מְטֻרוֹנִיתָא לְסִלְקָא לְמַלְכָּא, דְּכָל מָאן דְּאִיהוּ צְלוֹתִיהָ שְׂגוּרָה בְּפִימוֹי בְּלֹא עִכּוּבָא, הֵהוּא מְמַהֵר מְטֻרוֹנִיתָא לְמַלְכָּא, וְוִי לֹון לְבָנֵי נְשָׂא דְאִינוּן אֲטִימִין לְבָא וְעֵינִין, דְּלֹא מְשַׁתְּדְּלִין לְמַנְדַּע בִּיקְרָא דְמֵאֲרִיחוֹן לְרַצוּיִי לִיהַ בְּשִׁכְיִנְתִּיהָ, בְּכַמְהָ תַחֲנוּגִים וּפִיוֹסִים, לְנַחְתָּא לִיהַ לְגַבֵּי שְׁכִינְתָּא, כָּל שְׁכִין לְאַתְעָרָא בִּיהַ רְחִימוֹ לְגַבֵּיהַ, כְּמָה דְתַקִּינוּ הַבּוֹחֵר בְּעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה.

וְעוֹד, אִם שְׂגוּרָה תִּפְלְתוּ בְּפִיו, הוּא סוּד וְיְהִי הוּא טָרְס כְּלָה לְדַבֵּר וְהִנֵּה רְבִיקָה יוֹצֵאת, וְסוּד הַדְּבָר - וְהִיא טָרְס יִקְרָאוּ וְאֲנִי אֶעֱנֶה, עוֹד הֵם מְדַבְּרִים וְאֲנִי אֲשַׁמְעַ. אֲשֶׁרִי הוּא מִי שֶׁלֹּא מְעַבְבַּ אֶת הַגְּבִירָה מְלַעְלוֹת לְמַלְךְ, שֶׁכָּל מִי שֶׁתִּפְלְתוּ שְׂגוּרָה בְּפִיו בְּלִי עִכּוּב, הֵהוּא מְמַהֵר אֶת הַגְּבִירָה לְמַלְךְ. אוֹי לְהֵם לְבָנֵי אָדָם שֶׁהֵם אֲטוּמִי לֵב וְעֵינִים, שֶׁלֹּא מְשַׁתְּדְּלִים לְהַפִּיר בְּכַבּוּד רְבוּנָם, לְרַצוֹת אוֹתוֹ עִם שְׁכִינְתּוֹ בְּכַמְהָ תַחֲנוּגִים וּפִיוֹסִים לְהוֹרִיד אוֹתוֹ לְשִׁכְיִנְהָ, כָּל שְׁכִין לְעוֹרֵר בּוֹ אֶהֱבֶה אֵלֶיהָ, כְּמוֹ שֶׁתַּקִּינוּ הַבּוֹחֵר בְּעַמּוֹ יִשְׂרָאֵל בְּאַהֲבָה.

וְכַד קִיַּימִין קְדָמִיהָ, צְרִיךְ לְמִיקָם קְדָמִיהָ בְּדַחֲלִילוֹ, זְכָאִין אִינוּן יִשְׂרָאֵל דְּיַזְדַּעִין לְפִיִּסָּא לְמֵאֲרִיחוֹן כְּדָקָא יְאוּת, וְלַחֲבָרָא בְּפִימִיִּיהוּ בְּצְלוֹתֵהוֹן תְּרִין שְׁמָהוּן אֵלִין דְּאִינוּן יְאֵהֲדוּנָה״י, דְּבַהֲהוּא זְמַנָּא א״י תִּקְרָא וְיֵהוּ״ה יַעֲנֶה (ישעיהו נח א), וְיֵהוּ״ה הוּא וּבֵית דִּינוֹ, וְדָא שְׁכִינְתָּא (נ״א וְדָא חֲכֵמְתָא עֲלָאָה וּשְׁכִינְתָּא) (נ״א חֲכֵמָה) עֲלָאָה וְתַתָּאָה, וְדָא אִיהוּ רָזָא אִם תִּשְׁכַּבּוּן בֵּין שְׁפִתִּים (תהלים סח יד), דְּאִיהִי קְרַבְנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּוַדָּאִי שְׁכִינְתָּא אִיהִי קְרַבְנָא דִּילִיהָ, וּבְגִין דָּא תַקִּינוּ צְלוֹתָא בְּקְרַבְנָא.

וּכְשֶׁעוֹמְדִים לְפָנָיו, צְרִיךְ לְעַמֵּד לְפָנָיו בִּירְאָה. אֲשֶׁרִי הֵם יִשְׂרָאֵל שְׂיוֹדְעִים לְפִיִּסָּא אֶת רְבוּנָם כְּרָאוּי, וְלַחֲבָר בְּפִיהֶם בְּתַפְלוּתָם שְׁנֵי הַשְּׂמוֹת הַלְלוּ שֶׁהֵם יְאֵהֲדוּנָה״י, שְׂבָאוֹתוֹ זְמַן א״י תִּקְרָא וְיֵהוּ״ה

יענה, ויהויה הוא ובית דינו, וזו שכניה (וזה חכמה עליונה ושכינה) (חכמה)
עליונה ותחתונה, וזהו סוד אם תשכבון בין שפתים, שהיא הקרבן
של הקדוש ברוך הוא, שוודאי השכניה היא הקרבן שלו, ומשום זה
תקנו תפלה בקרבן.

היא העולה, העולה ודאי, זכאה איהו מאן דסליק לה לגביה כדקא יאות,
דאיהו שאיל בגינה (שיר ח ה) מי זאת עולה, עולה ודאי, מן המדבר, מן
המדבר ודאי, דפימוי חשיב קודשא בריך הוא כטורא דסיני, ובגין דא מי
זאת עולה מן המדבר וגומר.

היא העולה, העולה ודאי. אשרי הוא מי שמעלה אותה אליו כראוי,
שהוא שואל בשבילה מי זאת עולה, עולה ודאי, מן המדבר, מן
המדבר ודאי, שפיו חושב הקדוש ברוך הוא כמו הר סיני, ומשום זה
מי זאת עולה מן המדבר וגומר.

מקטרת מר (שם ג ו) דא צלותא דשחרית דתקין אברהם דהוא מר, ועוד
מקטרת מר, (שם א יג) צרור המר דודי לי, ודא נצח דסליק לה בימינא, הדא
הוא דכתיב (תהלים טז יא) נעמות בימינך נצח, ולבונה דא הוד, דסליק לה
בגבורה, מפל אבקות רוכל דא צדיק, דסליק לה בעמודא דאמצעייתא, ואם
לא סלקא שכנתא בצלותיה, קרבנא לקודשא בריך הוא, הא פלבא קא
נחית למיכל קרבנא דיליה, ווי ליה טב ליה דלא אתברי בעלמא, ועליה
אתמר (משלי יט כג) גם בלא דעת נפש לא טוב.

מקטרת מר, זו תפלת שחרית שתקן אברהם, שהוא מר, ועוד
מקטרת מר, צרור המר דודי לי, וזה נצח, שמעלה אותה בימין. זהו
שפתוב נעמות בימינך נצח, ולבונה זה הוד, שמעלה אותה בגבורה.
מפל אבקות רוכל, זה צדיק שמעלה אותה בעמוד האמצעי, ואם לא
עולה השכניה בתפלתו קרבן לקדוש ברוך הוא, הרי הכלב יורד לאכל
את קרבנו, אוי לו, וטוב שלא נברא בעולם, ועליו נאמר גם בלא דעת
נפש לא טוב.

וכד סלקא שכנתא בצלותיה, כמה חיוון ומרפבתא וגלגלי דכורסייא,
כלהו יתערוו לגבה בנגונא בחדנה, וכלהו גדפייהו פתיחו לקבלא לה, והא
אוקמוהו (יחזקאל א יא) ופניהם וכנפיהם פרודות מלמעלה.

וּכְשַׁעוּלָה שְׂכִינָה בְּתַפְלָתוֹ, כַּמָּה חֵיוֹת וּמְרַכְבָּה וְגַלְגְּלֵי הַכֶּסֶא, כָּלֵם יִתְעוֹרְרוּ אֵלֶיהָ בְּנִגּוּן בְּשִׂמְחָה, וְכָלֵם כְּנִפְיָהֶם פְּתוּחוֹת לְקַבֵּל אוֹתָהּ, וְהָרִי פֶּרְשׁוּהוּ וּפְנִיָהֶם וְכְנִפְיָהֶם פְּרוּדוֹת מִלְמַעְלָה.

דף מה ע"ב

וְכַד סְלֶקָא סְלֶקָא כְּיוֹנָה, וְכַד נְחִתָּת נְחִתָּת כְּנִשְׂרָא, דְּאִיְהִי מְטְרוֹנִיתָא, דְּלֹא דְחִילַת מְכַל עוֹפִין דְּעֵלְמָא, וְנְחִתָּת בְּכַמָּה מְזוֹנִין לְבְנָהָא, הַדָּא הוּא דְכְתִיב (דְּבָרִים ל"ב י"א) כְּנִשְׂרָא יַעִיר קִנּוּ עַל גּוֹזְלֵי יִרְחָף, (דף מה ע"ב) מֵאן גּוֹזְלֵי, אֵלִין אִינּוּן יִשְׂרָאֵל, דְּאִינּוּן כְּגוֹזְלֵיָא מְצַפְצָפִין לָהּ בְּכַמָּה צַפְצוּפִין דְּצִלוֹתָא, וְנְחִתָּת לְגַבִּיָּהּ, לְכָל חַד נְחִתָּת לִיָּה מְזוֹנָא כְּדָקָא יָאוֹת לִיָּה, לְמֵאן נְחִתָּת מְזוֹנָא דְּאוֹרִיָּתָא דְּאִיְהִי מְזוֹנָא דְּנִשְׂמָתָא, לְמֵאן נְחִתָּת מְזוֹנָא דְּגוּפָא, לְכָל חַד כְּפּוּם רְעוּתִיָּה.

וּכְשַׁעוּלָה, עוֹלָה כְּמוֹ יוֹנָה, וּכְשִׁיּוֹרְדָת, יוֹרְדַת כְּנִשְׂרָא, שְׁהִיא הַגְּבִירָה, שְׁלֹא פּוֹחֲדַת מְכַל הָעוֹפּוֹת שֶׁל הָעוֹלָם, וְיוֹרְדַת עִם כַּמָּה מְזוֹנוֹת לְבְנֵיהָ. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב כְּנִשְׂרָא יַעִיר קִנּוּ עַל גּוֹזְלֵי יִרְחָף. מִי הֵם גּוֹזְלֵי? אֵלֵינוּ הֵם יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם כְּמוֹ גּוֹזְלִים שֶׁמְצַפְצָפִים לָהּ בְּכַמָּה צַפְצוּפִים שֶׁל תְּפִלָּה, וְיוֹרְדַת אֵלֵיהֶם, לְכָל אֶחָד מוֹרִידָה לוֹ מְזוֹן כְּרָאוּי לוֹ. לְמִי מוֹרִידָה מְזוֹן שֶׁל הַתּוֹרָה, שֶׁהוּא מְזוֹן הַנְּשָׂמָה, לְמִי מוֹרִידָה מְזוֹן הַגּוּף, לְכָל אֶחָד כְּפִי רְצוֹנוֹ.

דְּבַר אַחַר אִם תִּשְׁכַּבּוּן, דָּא אִימָא עֵלְאָה, דְּאִיְהִי צְלוֹתָא דְּשַׁבַּת, דְּצָרִיכִין שְׁפוּן לְקַבֵּלָא לָהּ בְּעֶרְבַּ שַׁבַּת, דְּאִיְהִי נִשְׁמַת כָּל חַי, אִיְהִי נְחִתָּת עַל רֹאשׁ צְדִיק דְּאִיְהוּ יוֹם הַשְּׁבִיעִי, לְשׁוֹן לְמוֹדִים קָרִינָן לִיָּה, וְאִיְהִי שְׂרָא עֲלֵיהּ בִּין תְּרִין שְׁפוּן דְּאִינּוּן נְצַח וְהוּד.

דְּבַר אַחַר אִם תִּשְׁכַּבּוּן, זֶה הָאֵם הָעֲלִיּוֹנָה, שְׁהִיא תְּפִלַּת הַשַּׁבַּת, שְׁצָרִיכִים שְׁפָתֵינוּ לְקַבֵּל אוֹתָהּ בְּעֶרְבַּ שַׁבַּת, שְׁהִיא נִשְׁמַת כָּל חַי, הִיא יוֹרְדַת עַל רֹאשׁ צְדִיק שֶׁהוּא יוֹם הַשְּׁבִיעִי, לְשׁוֹן לְמוֹדִים קוֹרְאִים אוֹתוֹ, וְהִיא שׁוֹרָה עֲלָיו בִּין שְׁתֵּי שְׁפָתֵינוּ, שֶׁהֵם נְצַח וְהוּד.

וְשַׁבַּת אִיְהִי כָּהּ, (נ"א פתח) דְּאִתְּפַתְחָא בְּעֶרְבַּ שַׁבַּת לְקַבֵּלָא לָהּ בְּהֵאִי צְלוֹתָא דְּשַׁבַּת, דְּהֵא צְלוֹתָא דְּשַׁבַּת אִתְּקַרִּיאת קַבְלָהּ, וּמִינָהּ מְקַבְּלִין כָּל סְפִירָאן

דין מן דין, ובה צלותא דבר נש מקובלת קדם יהו"ה, ואיהי צלותא דעשרת ימי תשובה, ואיהי ה' עלאה, דתקינו בה חמש צלותין ביומא דכפורי.

ושבת הוא פה, (פתח) שנפתח בערב שבת לקבל אותה בתפלת השבת הזו, שהרי תפלת השבת נקראת קבלה, וממנה מקבלות כל הספירות זה מזה, ובה תפלתו של אדם מקבלת לפני יהו"ה, והיא תפלת עשרת ימי תשובה, והיא ה' עליונה שתקנו בה חמש תפלות ביום הכפורים.

אבל שבת איהי שכונתא תתאה, כלילא מתלת אבהו, דאינון תלת ענפין דשי דשב"ת, ב"ת יחידה איהי נקודה בחלל דילה, ואיהי חג דכל (ני"א דכליל כל) יומין טבין, עלה אתמר (ישעיהו מ כב) היושב על חוג הארץ.

אבל שבת היא שכונה תחתונה, כלולה משלשה אבות, שהם שלשת הענפים של שי של שבת, ב"ת יחידה היא נקודה בחלל שלה, והיא חג של כל (שכולל כל) ימים טובים, עליה נאמר היושב על חוג הארץ.

אבל נשמתא יתירא בשבת וביומין טבין ובכל מוספין, איהי אימא עלאה, תוספת רוח הקדש, צלותא דשית יומין דחול תלת זמנין בכל יומא, איהי שכונתא תתאה, כללא דתמני סרי צלותין, תלת זמנין ביומא, סלקין בשית יומין ח"י, ועל שמיה אתקרי תפלת כל פ"ה, ביומין דחול אייתי לה מזונא על ידי שליח, אבל בשבת ויומין טבין אייתי לה מזונא על ידא דקודשא בריך הוא, ווי לאתתא דאתפרנסת על ידי שליחא, והא אוקמוהו ביונה, דאתמר (בראשית ח יא) והנה עלה זית טרף בפיה, ואמאי עלה זית, אלא אמרת יונה, רבון עלמין, תהא מזונא דילי מסורה בידך ותהא מריא פזית, ולא תהא מתוקה ומסורה ביד שליח, ושליח בהאי אתר דא מטטרו"ן, ועוד שכונתא אתקריאת צלותא דפסחא מסטרא דימינא, צלותא דראש השנה מסטרא דשמאלא, צלותא דשבועות מסטרא דאמצעיתא, יהו"ה איהי בכל אתר לקבלא לה, (ולתקוני מאני קרבא),

אבל נשמה יתרה בשבת וביומים טובים ובכל המוספים, היא האם העליונה, תוספת רוח הקדש, תפלה של ששת ימי החל, שלש פעמים בכל יום, היא השכינה התחתונה, הכלל של שמונה עשרה תפלות, שלש פעמים ביום, עולים בששה ימים שמונה עשרה, ועל שמו נקראת תפלת כל פ"ה. בימי החל מביאים לה מזון על ידי שליח, אבל בשבת וימים טובים מביאים לה מזון על ידי הקדוש ברוך הוא. אוי לאשה שמתפרנסת על ידי שליח, והרי פרשוהו ביונה, שנאמר והנה

עֲלֵה זֵית טָרֶף בְּפִיָּה, וְלִמָּה עֲלֵה זֵית? אֲלֵא אִמְרָה הַיּוֹנָה, רַבּוֹן
הַעוֹלָמִים, יִהְיֶה מְזוֹנֵי מְסוּר בְּיַדְךָ וְיִהְיֶה מְרוֹר כְּזֵית, וְלֹא יִהְיֶה מְתוֹק
וּמְסוּר בְּיַד שְׁלִיחַ, וְהַשְּׁלִיחַ בְּמָקוֹם הַזֶּה זֶה מְטַטְרוּ"ן. וְעוֹד, שְׂכִינָה
נִקְרָאת תַּפְלָה שֶׁל פֶּסַח מִצַּד הַיָּמִין, תַּפְלַת רֹאשׁ הַשָּׁנָה מִצַּד הַשְּׂמָאל,
תַּפְלַת שְׁבוּעוֹת מִצַּד הָעֲמוּד הָאֲמֻצְעִי, יֵהוּיָהּ הוּא בְּכָל מָקוֹם לְקַבֵּל
אוֹתָהּ (ולתקן את כלי הקרב).

דָּבָר אַחַר שִׁמְעוּ הָרִים אֶת רִיב יֵהוּיָהּ (מִיכָה ו ב), מָאן רִיב יֵהוּיָהּ וּמָאן הָרִים,
רִיב יֵהוּיָהּ דָּא שְׂכִינְתָא, הָרִים אֲלִין אַבְהוֹן, רִיב אִיהִי קְטָטָה וּמַחְלַקְתָּ
לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עַל בְּנֵהָ דְאִינוּן בְּגְלוּתָא, וּבְזַמְנָא דְלֹאוּ אִינוּן
בְּגְלוּתָא, אִיהִי רִיב לְגַבִּיהָ עַל אִינוּן מְסַפְנִין דְאֲזִלִין מִתְתַּרְכִין מֵאֲתַרְיָהוּ,
בְּגִין דִּי־רַחֵם עֲלֵיהוּ, וּקְרָא אוֹכַח, הֵדָא הוּא דְכַתִּיב (ישעיה כו ה) אוּ יַחֲזֹק
בְּמַעוּזִי, יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם לִי, שְׁלוֹם יַעֲשֶׂה לִי, תִּרְיִי שְׁלָמִי, חַד עִם שְׂכִינְתָא דְאִיהִי
רִיב לְגַבִּיהָ עַל מְסַפְנָא, וּמָאן אִיהוּ מְסַפְנָא דְעַבְדַּת רִיב בְּגִינָה, דָּא מְסַפְנָא
דְאִיהוּ מְסַטְרָא דְצַדִּיק, וְכָל שְׂכָן כַּד צַדִּיק דְאִיהוּ חָרַב וְיִבֵּשׁ בְּחַיֵּי בְּרַכְאָן
דְצַלוּתָא, וְצוּוּחִין לְגַבִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאֲתַמַּר לְגַבִּיָּיהוּ (משלי א כח) אֲזַ
יְקַרְאֲנִי וְלֹא אֶעֱנֶה.

דָּבָר אַחַר, שִׁמְעוּ הָרִים אֶת רִיב יֵהוּיָהּ, מַה זֶה רִיב יֵהוּיָהּ וּמַה זֶה
הָרִים? רִיב יֵהוּיָהּ זֶה הַשְּׂכִינָה, הָרִים אֲלוּ הָאֲבוֹת, רִיב הִיא קְטָטָה
וּמַחְלַקְתָּ לְקָדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל בְּנֵיהָ שְׁהִם בְּגְלוּת, וּבְזַמְן שְׂאִינָם
בְּגְלוּת, הִיא רִיב אֲלִיו עַל אוֹתָם הָעַנְיִים שְׁהוֹלְכִים מְגַרְשִׁים מִמְּקוֹמָם
כְּדִי שְׁיַרְחֵם עֲלֵיהֶם, וְהַכְּתוּב מוֹכִיחַ, זֶהוּ שְׂכַתוּב אוּ יַחֲזֹק בְּמַעוּזִי
יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם לִי, שְׁלוֹם יַעֲשֶׂה לִי. שְׁנֵי שְׁלוֹמוֹת, אַחַד עִם הַשְּׂכִינָה, שְׁהִיא
רִיב אֲצִלוּ עַל הָעַנִּי, וּמִי הוּא הָעַנִּי שְׁעוֹשֶׂה רִיב בְּשִׁבְלוֹ? זֶהוּ הָעַנִּי שְׁהוּא
מִצַּד שֶׁל צַדִּיק, וְכָל שְׂכָן כְּשֶׁצַּדִּיק שְׁהוּא חָרַב וְיִבֵּשׁ בְּשִׁמוּנָה עֲשָׂרָה
הַבְּרָכוֹת שֶׁל הַתַּפְלָה, וְצוּעֵקִים לְקָדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְנֶאֱמַר אֲלֵיהֶם אֲזַ
יְקַרְאֲנִי וְלֹא אֶעֱנֶה.

וּכְמָה דְשְׂכִינְתָא תַּתְּאָה אִיהִי רִיב עַל צַדִּיק דְאִיהוּ חַיֵּי עַלְמִין, חָרַב וְיִבֵּשׁ,
(חַרַב מְבִי מִקְדָּשָׁא וַיִּבֵּשׁ מְנַסְכִּים וְעוֹלוֹת), הַכִּי אִיהוּ רִיב שְׂכִינְתָא עַלְאָה בְּגִינָה עִם
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְעַלִּיָּיהוּ אֲתַמַּר (דְּבָרִים יז ח) דְּבַרֵּי רִיבוֹת בְּשַׁעְרֵיךָ, וּבְזַמְנָא
דְּתַרְוִיָּיהוּ אִינוּן רִיבוֹת בְּגִינָה עִם קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
צוּוּחַ לְגַבִּי יִשְׂרָאֵל לְתַתְּא, אוּ יַחֲזֹק בְּמַעוּזִי, יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם לִי, שְׁלוֹם יַעֲשֶׂה
לִי (ישעיהו כו ה), תִּרְיִי שְׁלוֹמִים, לְקַבֵּל תִּרְיִי רִיבוֹת, וְקְשִׂיא אִיהִי לָהּ מְכַלָּא,
אַפְרָשׁוּתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִינָהּ, וְדָא אִיהוּ מַחְלוּקְתָּ לְשֵׁם שְׁמַיִם.

וְכִמוֹ שֶׁשְׂכִינָה הַתְּחַתּוֹנָה הִיא רִיב עַל צְדִיק שֶׁהוּא חִיִּי הָעוֹלָמִים, חָרַב וַיִּבֶשׁ, (חרב מבית המקדש ויבש מנסכים ועולות) כָּךְ הוּא רִיב הַשְׂכִּינָה הָעֲלִיּוֹנָה בְּשִׁבְלֵוֹ עִם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְעֲלֵיהֶם נֶאֱמַר דְּבָרֵי רִיבוֹת בְּשַׁעְרֵיךָ, וּבְזִמְן שִׁשְׁתֵּיהֶם הֵן רִיבוֹת בְּשִׁבְלֵוֹ עִם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא צוֹעֵק אֶל יִשְׂרָאֵל לְמַטָּה, אוֹ יַחֲזֵק בְּמַעוֹזֵי יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם לִי, שְׁלוֹם יַעֲשֶׂה לִּי. שְׁנֵי שְׁלוֹמִים, כְּנֶגְדַּ שְׁתֵּי רִיבוֹת, וְקִשָּׁה הִיא לָהּ מִהַכֹּל הַפְּרֻדַּת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִמֶּנָּה, וְזוֹ מִחֻלְקַת לְשֵׁם שְׁמִים.

דף מו ע"א

וְכַד נִפְּילַת, נִפְּילַת לְרַגְלוֹי, הִדָּא הוּא דְכֹתִיב (רות ג ז) וַתִּגַּל מְרַגְלוֹתַי וַתִּשְׁכַּב, וְאַתְּנַפְּלַת קְדָמֶיהָ בְּנִפְּילַת אֶפְסִים, בְּגִין צְדִיק דְּאִיהוּ חִיִּי עֲלָמִין עָנִי בְּגִלוֹתָא, וְצְדִיק כַּד אִיהוּ לְבָר מֵאַתְרֵיהָ אֲתַמַּר בֵּיהּ (תהלים ב יב) נִשְׁקוּ בַר פֶּן יֶאֱנָף, וְשְׂכִינְתָא כַּד אִיהוּ לְבָר מֵאַתְרָהּ אֲתַקְרִיאַת בְּרִיתָא, אִיהוּ בַר וְאִיהוּ בְּרִיתָא (דף מו ע"א) דְּשַׁבַּת דְּאַתּוֹסָף לְעָנִי דְּאִיהוּ צְדִיק, יוֹם הַשַּׁבָּת וְדָאִי, דְּלִית לֵיהּ מְדִילִיהָ אֶלָּא נְשִׁמְתָא יִתְרָה דְּאַתּוֹסָף לְגַבִּיהָ בְּגִין שְׂכִינְתָא, אֲתַקְרִי אִיהוּ מוֹסָף שַׁבַּת.

וְכִשְׁנוֹפְּלַת, נוֹפְּלַת לְרַגְלוֹי, זֶהוּ שְׂכִינְתוֹב וַתִּגַּל מְרַגְלוֹתַי וַתִּשְׁכַּב, וְנוֹפְּלַת לְפָנָי בְּנִפְּילַת אֶפְסִים, מִשּׁוּם שֶׁצְדִיק שֶׁהוּא חִיִּי הָעוֹלָמִים עָנִי בְּגִלוֹת, וְצְדִיק כְּשֶׁהוּא מִחוּץ לְמִקוּמוֹ, נֶאֱמַר בּוֹ נִשְׁקוּ בַר פֶּן יֶאֱנָף, וְכִשְׂשִׁינָה מִחוּץ לְמִקוּמָה נִקְרֵאת בְּרִיתָא, הוּא בֵּן וְהִיא בְּרִיתָא, שְׁשַׁבַּת שְׁנוֹסְפַת לְעָנִי שֶׁהוּא צְדִיק, יוֹם הַשַּׁבָּת וְדָאִי, שְׂאִין לוֹ מִשְׁלוֹ אֶלָּא נְשִׁמָּה יִתְרָה שְׁנוֹסְפַת אֵלָיו בְּשִׁבְלֵי הַשְׂכִּינָה, הוּא נִקְרָא מוֹסָף שַׁבַּת.

וּבַהּ הוּא זְמַנָּא אֲתַקְרִיאַת אִיהוּ תוֹסְפַתָּא, מְסַטְרָא דְיוֹם שַׁבַּת כְּמָה תוֹסְפוֹת נְחֵתִין עִמָּה לְתַלְמִידֵי חֲכָמִים, דְּאַתְקְרִיאוּ נְשִׁמוֹת יִתְרוֹת, הִדָּא הוּא דְכֹתִיב נְשִׁמַת כָּל חַי תִּבְרָךְ אֶת שְׁמֵךְ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְכוּ', וְאַלִּין (אינון) דְּמִתוֹסְפָאן לְעַמָּא קְדִישָׁא בְּעַרְבַּ שַׁבַּת יִרְתִּין לוֹן תַּלְמִידֵי חֲכָמִים בְּיוֹמִין דְּחוּל, וּבַהוּן אֲתַעְבִּיד חוּל קְדָשׁ, וְאַלִּין אינון תוֹסְפוֹת דְּקָא נְחֵתִין מִתוֹסְפַתָּא.

וּבְאוֹתוֹ זְמַן הִיא נִקְרֵאת תוֹסְפַתָּא, מִצַּד שֶׁל יוֹם שַׁבַּת כְּמָה תוֹסְפוֹת יוֹרְדִים עִמָּה לְתַלְמִידֵי חֲכָמִים, שְׁנִקְרָאוּ נְשִׁמוֹת יִתְרוֹת. זֶהוּ שְׂכִינְתוֹב נְשִׁמַת כָּל חַי תִּבְרָךְ אֶת שְׁמֵךְ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְכוּ', וְאַלִּין (הם) שְׁנוֹסְפִים

לְעַם הַקְּדוֹשׁ בְּעֶרְבֵי שַׁבָּת, יוֹרְשִׁים אוֹתָם תִּלְמִידֵי חֲכָמִים בַּיָּמִי הַחֹל, וּבְהֵם נַעֲשֶׂה חֹל קֹדֶשׁ, וְאֵלֹהֵם תּוֹסֵפוֹת שְׂיִוְרְדִים מִתּוֹסֵפֶתָא.

דְּנֵדָאֵי שְׂכִינְתָא אִיהִי תְקוּנָא דְגוּפָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִיהִי בְּרִיתָא כַּד אֲתֵמַר בְּהַ (רות ג ז) וְתִגַּל מְרַגְלוֹתֶיךָ, וְאִיהִי תּוֹסֵפֶתָא מִסְטָרָא דְחִיִּי עֲלָמִין, דְּאִיהוּ מוֹסַף שַׁבָּת, וְאִיהִי מְשֻׁנָּה מִסְטָרָא דְגוּפָא, מְשֻׁנָּה תּוֹרָה וְדָאֵי, וְאִיהִי הִתְקַפָּא מִסְטָרָא דְדְרוּעָא יְמִינָא דְמַלְכָּא, הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב (שמות טו ו) יְמִינְךָ יְהוִ"ה נֹאדְרֵי בְּכַח, בְּכַח תִּרְגוּם בְּתוֹקְפָא, הִצְרַכְהָ אִיהִי מִסְטָרָא דְשְׂמַאלָא, וּבְדְרוּעָא שְׂמַאלָא אֲחִיד בְּהַ, וּבְדְרוּעָא יְמִינָא אֲתֵקוּן בְּהַ, וַיִּימָא קוּמִי שְׂבִי יְרוּשָׁלַם.

שְׂוֵדָאֵי הַשְׂכִּינָה הִיא תְקוּן הַגּוּף שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, הִיא בְּרִיתָא כְּשֶׁנֶּאמַר בְּהַ וְתִגַּל מְרַגְלוֹתֶיךָ, וְהִיא תּוֹסֵפֶתָא מִצַּד שֶׁל חִיִּי הַעוֹלָמִים, שֶׁהוּא מוֹסַף שַׁבָּת, וְהִיא מְשֻׁנָּה מִצַּד שֶׁל גּוּף, מְשֻׁנָּה תּוֹרָה וְדָאֵי, וְהִיא הִתְקַפָּה מִצַּד שֶׁל זְרוּעַ יְמִין הַמְּלָךְ. זֶהוּ שְׂפִתּוֹב יְמִינְךָ יְהוִ"ה נֹאדְרֵי בְּכַח, בְּכַח תִּרְגוּם בְּתוֹקְפָא, הִצְרַכְהָ הִיא מִצַּד שֶׁל שְׂמַאל, וּבְזְרוּעַ שְׂמַאל אוֹחֵז בְּהַ, וּבְזְרוּעַ יְמִין מִתְקִין בְּהַ, וַיֵּאמֶר קוּמִי שְׂבִי יְרוּשָׁלַם.

וְעוֹד מִסְטָרָא דִּימִינָא אִיהִי תוֹקְפָא לְבַר נֶשׁ, וּמִסְטָרָא דְשְׂמַאלָא יְהִיב לֹון צְרַכְיָהוֹן בְּאַרְעַ מְדַבְּרָא, שְׂאֵלָה אִיהִי בְּפִימָא דְמַלְכָּא, הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב (דברים לב ז) שְׂאֵל אֲבִיךָ, וְתִיבְתָא לְגַבִּיהַ הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב וַיִּגְדֵּךְ, וּבְהַ בַּר נֶשׁ שׂוֹאֵל כְּעַנְוֹן וּמְשִׁיב כְּהִלְכָה.

וְעוֹד מִצַּד הַיְמִין הִיא חִזְק לְאָדָם, וּמִצַּד הַשְׂמַאל נוֹתֵן לְהֵם צְרַכְיָהֶם בְּמִקוּם מְדַבְּרָא, שְׂאֵלָה הִיא בְּפִי הַמְּלָךְ. זֶהוּ שְׂפִתּוֹב שְׂאֵל אֲבִיךָ, וְתִשׁוּבָה אֵלָיו זֶהוּ שְׂפִתּוֹב וַיִּגְדֵּךְ, וּבְהַ אָדָם שׂוֹאֵל כְּעַנְוֹן וּמְשִׁיב כְּהִלְכָה.

שְׂמַעְתָּתָא אִיהִי בְּלִבָּא דְתַמְוֹן מַחְשְׁבָה, תִּיקוּ אִיהִי כַּד אֲסַתְלַק מִלְכָּא מִינָה, הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב (תהלים לט א) נְאֻלְמַתִּי דוּמִיָּה הַחֲשִׁיתִי מְטוֹב, וּבְהַ צְלוּתָא בְּחֲשָׁאֵי, וְכַד אִיהוּ תִיקוּ אֲתֵמַר בְּהַ (משלי א כח) אַז יִקְרְאוּנִי וְלֹא אֶעֱנֶה.

שְׂמַעְתָּתָא הִיא בְּלִב שְׂשֵׁם מַחְשְׁבָה, תִּיקוּ הִיא כְּשֶׁהַמְּלָךְ הִסְתְּלַק מִמִּנָּה. זֶהוּ שְׂפִתּוֹב נְאֻלְמַתִּי דוּמִיָּה הַחֲשִׁיתִי מְטוֹב, וּבְהַ תִּפְלָה בְּחֲשָׁאֵי, וְכִשְׂהוּא תִיקוּ נְאֻמַר בְּהַ אַז יִקְרְאוּנִי וְלֹא אֶעֱנֶה.

כַּד שְׂרָא בַּהּ יְהוּיָה אֶתְקַרְיָא תְּהַגְדָּה, בְּהֵהוּא זְמַנָּא אֲזֵי תְּקַרָּא וַיְהוּיָה
יַעֲנָה, שְׂטָה אֶתְקַרְיָא כַּד לָא יְהֵא קוּשְׂיָא וּמְחַלְקָת, הִדָּא הוּא דְכַתְיַב
(ישעיה מ ד) כֹּל גֵּיָא יְנַשָּׂא וְכָל הָרַ וְגַבְעָה יִשְׁפְּלוּ, וְהָיָה הָעֵקֶב לְמִישׁוֹר, פְּסָק
אֶתְקַרְיָא מִכְּפָה גְּוֹנִין, אֵית בְּנֵי נָשָׂא דְמִשְׁתַּדְּלִין בְּאוּרִייתָא דְבַעַל פָּה
לְשָׂמָה, וְאִינוּן בַּעֲלֵי אוּמָנוּת לְגַבָּה, אֵית דְּפָסְקִין בַּהּ אֲבָנִין כְּטוּרִין וְסַלְעִין
תְּקִיפִין, וְלִבְתַּר דְּפָסְקִין לֹון מְתַקְנִין לֹון בְּכַמָּה פְּרוּקִין, וְעַלְיָהּ אֶתְמַר
(דברים כו ו) אֲבָנִים שְׁלֵמוֹת תִּבְנֶה, וְעַבְדִּין בְּהוֹן כְּמָה בְּנִינִין לְמַלְכָּא
וּלְמַטְרוֹנִיתָא לְדִיָּרָא בִּינִיָּהוּ.

כְּשִׁשׁוּרָה בַּהּ יְהוּיָה נְקַרָּא תְּהַגְדָּה, בְּאוּתוֹ זְמַן אֲזֵי תְּקַרָּא וַיְהוּיָה יַעֲנָה,
שְׂיֻטָּה נְקַרָּא כְּשִׁלָּא תְּהֵיָה קְשִׁיָּה וּמְחַלְקָת, זְהוּ שְׂכַתוּב כֹּל גֵּיָא יְנַשָּׂא
וְכָל הָרַ וְגַבְעָה יִשְׁפְּלוּ וְהָיָה הָעֵקֶב לְמִישׁוֹר. פְּסָק נְקַרָּא מִכְּפָה גְּוֹנִים,
יֵשׁ אַנְשִׁים שְׂמִשְׁתַּדְּלִים בְּתוֹרָה שְׂבַעַל פָּה לְשָׂמָה, וְהֵם בַּעֲלֵי אֲמָנוּת
אֵלֶיהָ, יֵשׁ שְׂפוּסְקִים בַּהּ אֲבָנִים כְּהָרִים וְסַלְעִים חֲזָקִים, וְאַחַר
שְׂפוּסְקִים אוּתָם, מְתַקְנִים אוּתָם בְּכַמָּה יְשׁוּבִים, וְעַלְיָהּ נֶאֱמַר
אֲבָנִים שְׁלֵמוֹת תִּבְנֶה, וְעוֹשִׂים בָּהֶם כְּמָה בְּנִינִים לְמַלְךְ וְלְגַבִּירָה לְדוֹר
בִּינִיָּהוּ.

וְאֵית פְּסָקוֹת דְּאִינוּן לְבוּשִׁין דְּמַטְרוֹנִיתָא, וְחַתְּכִין לֹון לְכַמָּה סְטָרִין,
וְלִבְתַּר מְתַקְנִין לֹון בְּכַמָּה פְּרוּקִין, לְאַתְחַזָּא בְּהוֹן מַטְרוֹנִיתָא קְדָם
מַלְכָּא, בְּהֵהוּא זְמַנָּא וְרֵאִיתִיָּה לְזִכּוֹר בְּרִית עוֹלָם (בראשית ט טו), וְאֵלִין אִינוּן
לְבוּשִׁין דְּכַהֲנָא, דְּאִינוּן אַרְבַּע בְּגָדֵי לְבָן וְאַרְבַּע בְּגָדֵי זָהָב, וְאֵית פְּסָקוֹת
מֵאֵלִין מְאָרִי תְּרִיסִין דְּקָא אֶתְיִין לְבֵי מְדַרְשָׂא, דְּפָסְקִין וְחַתְּכִין בְּהוֹן
בְּלִישְׁנָהוֹן, דְּאִינוּן כְּרוּמְחִין וְסִיפִין, וְאֵלִין אִינוּן פְּרִשְׁיִין וְתְּקִיפִין, כְּמַגִּיחִין
קֶרְבָּא בִּימָא וּבִיבְשִׁתָּא, דְּאִינוּן אוּרִייתָא דְּבַכְתָּב וְאוּרִייתָא דְּבַעַל פָּה.

וְיֵשׁ פְּסָקוֹת שְׁהוּן לְבוּשֵׁי הַגְּבִירָה, וְחוּתְכִים אוּתָם לְכַמָּה צְדָדִים, וְאַחַר
כַּד מְתַקְנִים אוּתָם בְּכַמָּה פְּרוּקִים, שְׂתַרְאָה בָּהֶם הַגְּבִירָה לְפָנֵי הַמַּלְךְ.
בְּאוּתוֹ זְמַן וְרֵאִיתִיָּה לְזִכּוֹר בְּרִית עוֹלָם, וְאֵלוּ הֵם לְבוּשֵׁי הַכַּהֵן, שְׁהֵם
אַרְבַּע בְּגָדֵי לְבָן וְאַרְבַּע בְּגָדֵי זָהָב, וְיֵשׁ פְּסָקוֹת מִבַּעֲלֵי הַמְּגָנִים הַלְלוּ
שְׂבָאִים לְבֵית הַמְּדַרְשָׁה, שְׂפוּסְקִים וְחוּתְכִים בָּהֶם בְּלִשׁוֹנָם, שְׁהֵם
כְּרַמְחִים וְחַרְבוֹת, וְאֵלוּ הֵם פְּרִשִׁים וְתְּקִיפִים, כְּעוֹרְכֵי קֶרֶב בֵּינָם
וּבִיבְשָׁה, שְׁהֵם תּוֹרָה שְׂבַכְתָּב וְתוֹרָה שְׂבַעַל פָּה.

זְכָאִין אִינוּן אִם מַלְכָּא בִּינִיָּהוּ דְּאִיהוּ עֲמוּדָא דְּאֲמַצְעִיתָא, כְּלִיל תְּרִין
תּוֹרוֹת דְּאִינוּן תּוֹרָה שְׂבַכְתָּב וְתוֹרָה שְׂבַעַל פָּה, דְּאֶתְיִיְהִיבוּ מִימִינָא
וּמִשְׂמָאלָא, דְּבִיָּה נְצַחִין קֶרְבָּא, וְוִי לֹון לְאֵלִין דְּיַעֲלוּן לְאַנְחָא קֶרְבָּא בְּתִרִין
תּוֹרוֹת בְּלָא מַלְכָּא, דְּעַלְיָהּ אֶתְמַר (תהלים יט ד) אִין אֶמַר וְאִין דְּבָרִים בְּלֵי

נשמע קולם, כל בעלי אומניות משתכחין בתורה שבעל פה, ואיהי מלגאו,
הדא הוא דכתיב (שם מה יד) כל כבודה בת מלך פנימה.

אשריהם אם המלך ביניהם, שהוא העמוד האמצעי כולל שתי תורות,
שהן תורה שבכתב ותורה שבעל פה, שנתנו מימין ומשמאל שבו
מנצחים בקרב, אוי להם לאלו שייכנסו לערף קרב בשתי תורות בלי
המלך, שעליהם נאמר אין אמר ואין דברים בלי נשמע קולם, כל בעלי
אומניות נמצאים בתורה שבעל פה, והיא מבפנים. זהו שכתוב כל
כבודה בת מלך פנימה.

דף מו ע"ב

איהי הלכה דמלכא, כד איהי אזלת גביה בתרין שוקין דאינון תרי סמכי
קשוט, וכד סליקת בגופא בתרין דרועוי דמלכא אתקריאת קבלה, וכד
נשיקת ליה בפמייה אתקריאת אורייתא דבעל פה, בההוא זמנא דסלקא
לפימא דמלכא, מיך יתקיים ברעיא מהימנא (במדבר יב ח) פה אל פה אדבר
בו, כד קמת על רגלה בגלותא בתרא, אתקריאת הלכה למשה מסיני,
וכד שרייא בדרועוי (דף מו ע"ב) דמלכא, אתקריאת קבלה למשה מסיני, וכד
שרייא בפמיא דמלכא מיך פה אל פה אדבר בו, וכד איהי מרחקא הלכה
ממשה, שכינתא איהי ריב ליהו"ה לתתא, וכד לאו איהי בדרועוי קבלה,
איהי ריב לעילא.

היא ההלכה של המלך, כשהיא הולכת אליו בשתי שוקים, שהם שני
עמודי אמת, וכשעולה בגוף בשתי זרועות המלך נקראת קבלה,
וכשנושקת אותו בפיו, נקראת תורה שבעל פה. באותו זמן שעולה
לפי המלך, מיך יתקיים ברועה הנאמן פה אל פה אדבר בו. כשעומדת
על רגליה בגלות האחרונה נקראת הלכה למשה מסיני, וכששורה
בזרועות המלך נקראת קבלה למשה מסיני, וכששורה בפי המלך,
מיך פה אל פה אדבר בו, וכשהיא מרחקת - הלכה ממשה, השכינה
היא ריב ליהו"ה למטה, וכשאינה בזרועו - קבלה, היא ריב למעלה.

ובגין דא שמעו הרים את ריב יהו"ה, אליו תלת אבהו, מאי ריב דלהון,
דא שכינתא, ובהפוד אתון ריב איהו רבי, דאיהו רבי מארץ ישראל,
ועמיה איהי שכינתא ריב, והאיתנים אליו תרי תנאי, איתנני"ס בהפוד
אתון תנאי"ם, מוסדי ארץ אליו צדיק וצדק.

ומשום זה שמעו הָרִים אֶת רִיב יְהוֹיָה, אֱלוֹ שְׁלֶשֶׁת הָאָבוֹת, מֵהוּ הָרִיב שְׁלֶהֶם? זֹה הַשְּׂכִינָה, וּבְהַפּוֹד אוֹתִיּוֹת רִיבֵיב הוּא רִבִּי, שֶׁהוּא רִבִּי מֵאֲרָץ יִשְׂרָאֵל, וְעָמוּ הַשְּׂכִינָה הִיא רִיב, וְהָאִתְּנִים אֱלוֹ שְׁנֵי תַנְאִים, אִיתְּנִים בְּהַפּוֹד אוֹתִיּוֹת תַנְאִיִּים, מוֹסְדֵי אֲרָץ אֱלוֹ צְדִיק וְצִדְקָה.

דָּבָר אַחַר שֶׁמְעוּ הָרִים, מָאן הָרִים אֲלֵינוּ תִלַּת נְקוּדֵין דְּאִינוּן סְגוּלָּה, וְהָאִתְּנִים אֲלֵינוּ תַרְיִין נְקוּדֵין דְּאִינוּן צְרִיִּי, וְעוֹד שֶׁמְעוּ הָרִים מָאן הָרִים אֲלֵינוּ תִלַּת נְקוּדֵין תַנְיִינֵין דְּאִינוּן שׁוּרִיִּק, וְאִיתְּנִים אִינוּן תַרְיִין נְקוּדֵין תַנְיִינֵין דְּאִינוּן שְׁבִיִּיא.

דָּבָר אַחַר, שֶׁמְעוּ הָרִים, מִי הֵהָרִים? אֱלוֹ שְׁלֶשׁ נְקֻדוֹת שֶׁהוּן סְגוּלָּה, וְהָאִתְּנִים אֱלוֹ שְׁתֵּי נְקֻדוֹת שֶׁהוּן צְרִיִּי. וְעוֹד שֶׁמְעוּ הָרִים, מִי הֵהָרִים? אֱלוֹ שְׁלֶשׁ נְקֻדוֹת שְׁנִיּוֹת שֶׁהוּן שׁוּרִיִּק, וְאִיתְּנִים הֵם שְׁתֵּי נְקֻדוֹת שְׁנִיּוֹת שֶׁהוּן שְׁבִיִּיא.

מֵאִי רִיב יְהוֹיָה דָּא חִירִיִּק, רִיב יְהוֹיָה לְעִילָא חוּלִיִּים, רִיב יְהוֹיָה לְתַתָּא חִירִיִּק, תַרְיִין רִיבוֹת אִינוּן עַל שׁוּרִיִּק, דְּאִיהוּ (חד) צְדִיק קְשׁוּרָא דְתַרְוִיָּהוּ, (עֲמוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא) כַּד אִיהוּ מְתַרְחַק מִנִּיָּהוּ אִיהוּ רִיב, וְכַד מְתַקְשֵׁר בֵּין תַרְוִיָּהוּ אִיהוּ רִבִּי, וְאִיהוּ שְׁלוֹם, וְאִיהוּ קְשֵׁר, הַדָּא הוּא דְכְּתִיב (בְּרַאשִׁית מִד ט) וְנִפְשׁוּ קְשׁוּרָה בְּנִפְשׁוּ.

מֵה זֶה רִיב יְהוֹיָה? זֶה חִירִיִּק, רִיב יְהוֹיָה לְמַעְלָה חֲלִיִּים, רִיב יְהוֹיָה לְמַטָּה חִירִיִּק, שְׁתֵּי רִיבוֹת הֵם עַל שׁוּרִיִּק, שֶׁהוּא צְדִיק (חד), הַקְּשֵׁר שֶׁל שְׁנֵיהֶם, (הֲעֲמוּד הָאֲמַצְעִי), כְּשֶׁהוּא מְתַרְחַק מֵהֶם הוּא רִיב, וְכִשְׁנִיקְשֵׁר בֵּין שְׁנֵיהֶם הוּא רִבִּי, וְהוּא שְׁלוֹם, וְהוּא קְשֵׁר. זֶהוּ שְׁכַתּוּב וְנִפְשׁוּ קְשׁוּרָה בְּנִפְשׁוּ.

וְעוֹד תַרְיִין רִיבוֹת אִינוּן, חַד צְדִיק, וְחַד עֲמוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא, חַד אִיהוּ רִיב בֵּין אָבָא וְאִמָּא, דְּאִינוּן קַמִּיָּץ וּפְתִיחַ, דָּא עֲמוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא אִיהוּ רִיב בֵּינֵיהוּ, (נִיָּא דְאִינוּן רִיב בֵּין אָבָא וְאִמָּא דְאִינוּן, וְאִמָּא אִינוּן רִיב בֵּינֵיהוּ), בְּגִין שְׂכִינְתָא דְלִית לָהּ מְזוּנָא בְּגִלוּתָא, בְּגִין דְתַרְעָא אִיהוּ פְתִיחַ, דְאִתְּמַר בֵּיהּ (תְּחִלִּים קִמָּה טז) פּוֹתַח אֶת יָדֶיךָ, דְאִיהוּ י' חֲכָמָה, קַמִּיָּץ סְתוּם, עֲלִיהּ אִתְּמַר פּוֹתַח אֶת יָדֶיךָ וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל חִיִּי, וְדָא חִיִּי עֲלָמִין, דְאִיהוּ כְּלִיל חִיִּי בְּרַכָּאָן, אִיהוּ חֲרִב וְיָבֵשׁ בְּצִלוּתָא דְאִיהוּ שְׂכִינְתָא, וּבְגִין דָּא אִיהוּ צְלוּתָא יָבֵשׁהּ, בְּגִינֵיהוּ אִיהוּ רִיב בֵּין אָבָא וְאִמָּא.

ועוד שְׁתֵּי רִיבוֹת הֵם, אֶחָד צָדִיק וְאֶחָד הָעֹמֵד הָאֲמָצְעִי, אֶחָד הוּא רִיב בֵּין אָבָא וְאִמָּא, שְׁהֵם קַמִּיץ וּפְתִיחַ, זֶה הָעֹמֵד הָאֲמָצְעִי הוּא רִיב בֵּינֵיהֶם, (שהוא ריב בין אבא ואמא, שהם קמ"ץ ופת"ח. ולמה הם ריב ביניהם, י) מְשׁוּם שְׁלֹשְׁכִינָה אֵין מְזוּן בְּגִלוּת, מְשׁוּם שְׁהַשְּׁעַר הוּא פְתִיחַ, שְׁנֶאֱמַר בּוֹ פּוֹתַח אֶת יָדָיךְ שֶׁהוּא יי חֲכָמָה, קַמִּיץ סְתוּם, עָלְיוֹ נֶאֱמַר פּוֹתַח אֶת יָדָיךְ וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל חַיִּי, וְזֶה חַיִּי הָעוֹלָמִים, שֶׁהוּא כּוֹלֵל שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה בְרָכוֹת, הוּא חָרַב וַיִּבֶשׂ בְּתַפְלָה שֶׁהוּא שְׁכִינָה, וּמְשׁוּם זֶה הוּא תַפְלָה יִבְשָׁה, בְּשִׁבְלֵם הוּא רִיב בֵּין אָבָא וְאִמָּא.

וְכַד אֲתַפְתַּח קַמִּיץ בְּפְתִיחַ דְּאִיהוּ תַרְעָא דִּילֵיהּ, עֲמוּדָא דְּאֲמָצְעִיתָא נְחִית מִלָּא, וּמְהֵלֵךְ חֲמֵשׁ מְאָה שָׁנִין, עַד דְּמָטוּ לְחַיִּי עֲלָמִין (דְּאִיהוּ כִלִּיל חַיִּי בְרַכְאוּ), וְאֲתַמְלָא מְנַיְיחֻ, וּמַנִּיחָ אֲתַשְׁקִיָּא לְשְׁכִינְתָא דְּאִיהִי צְלוּתָא, וּמַאי דְּהָוָה יִבְשָׁה קָרָא לֵיהּ אֶרֶץ, הִדָּא הוּא דְּכַתִּיב (בְּרַאשִׁית א ו) וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לַיִבְשָׁה אֶרֶץ, לְמַעַבְד פְּרִין וְאִיבִין, דְּאִינוּן אֶרְעָא קַדִּישָׁא דְּיִשְׂרָאֵל לְתַתָּא, הִדָּא הוּא דְּכַתִּיב (שֵׁם יא) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תִּדְשָׁא הָאֶרֶץ דְּשָׂא.

וּכְשֶׁנִּפְתַּח קַמִּיץ בְּפְתִיחַ, שֶׁהוּא הַשְּׁעַר שְׁלוֹ, הָעֹמֵד הָאֲמָצְעִי יוֹרֵד מִלָּא, וּמְהֵלֵךְ חֲמֵשׁ מְאוֹת שָׁנִים עַד שְׁמַגִּיעִים לְחַיִּי הָעוֹלָמִים, (שהוא כולל שמונה עשרה ברכות) וּמִתְמַלָּא מֵהֶם, וּמִמְנוּ מִשְׁקִים אֶת הַשְּׁכִינָה שֶׁהִיא תַפְלָה, וּמַה שֶׁהִיא יִבְשָׁה קוֹרָא לוֹ אֶרֶץ. זֶהוּ שְׁכַתוּב וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לַיִבְשָׁה אֶרֶץ, לְעֲשׂוֹת פְּרוֹת וּנְצָנִים, שְׁהֵם הָאֶרֶץ הַקְּדוּשָׁה שֶׁל יִשְׂרָאֵל לְמַטָּה. זֶהוּ שְׁכַתוּב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תִּדְשָׁא הָאֶרֶץ דְּשָׂא.

וְעֲמוּדָא דְּאֲמָצְעִיתָא פִּד סְלִיק לְאַבָּא וְאִמָּא לְנַחְתָּא מְזוּנָא מִתַּמָּן, קָלִיָּה סְלִיקָא עַל כָּל אֵינוּן נְחָלִין וּמִבּוּעִין, וְכַד נַחְתָּא קָלִיָּה נַחְתָּא עַל כָּל אֵינוּן נְחָלִין וּמִבּוּעִין דְּאוּרִיָּתָא, הִדָּא הוּא דְּכַתִּיב (תְּהִלִּים צג א) נִשְׂאוּ נְהָרוֹת יְהוּ"ה, נִשְׂאוּ נְהָרוֹת קוֹלָם, נִשְׂאוּ נְהָרוֹת אֵלִין אֵינוּן תַּרְיִן נְקוּדִין דְּאֵינוּן צַרִּי, מֵאן אִיהוּ דְּסְלִיק עַל גְּבִיָּיהוּ בְּתַרְיִן דְּרוּעִין, דָּא חוּלִי"ם, וּבִיָּה אֲתַעְבִּידוּ סְגוּלְתֵי"א, וּמֵאן אִיהוּ דְּנַחֲתֵי תַחֲוֹתֵיהוּ בְּתַרְיִן שׁוֹקִין, דָּא חִירִ"ק, וּבִיָּה אֲתַעְבִּידוּ סְגוּ"ל.

וּכְשֶׁעוֹלָה הָעֹמֵד הָאֲמָצְעִי לְאַבָּא וְאִמָּא לְהוֹרִיד מְזוּן מְשָׁם, קוֹלוֹ עוֹלָה עַל כָּל אוֹתָם נְחָלִים וּמַעֲנִנוֹת, וּכְשִׁיּוֹרֵד, קוֹלוֹ יוֹרֵד עַל כָּל אוֹתָם נְחָלִים וּמַעֲנִנוֹת הַתּוֹרָה. זֶהוּ שְׁכַתוּב נִשְׂאוּ נְהָרוֹת יְהוּ"ה, נִשְׂאוּ נְהָרוֹת קוֹלָם. נִשְׂאוּ נְהָרוֹת, אֵלוֹ אוֹתָם שְׁתֵּי נְקֻדּוֹת שְׁהֵם צַרִּי, מִי הוּא שְׁעוֹלָה עַל גְּבִיָּהוּ בְּשְׁתֵּי זְרוּעוֹת? זֶה חִלִּי"ם, וּבוֹ נַעֲשִׂים סְגוּלְתֵי"א, וּמִי הוּא שִׁיּוֹרֵד תַּחֲתֵיהֶם בְּשְׁתֵּי שׁוֹקִים? זֶה חִירִ"ק, וּבוֹ הֵם נַעֲשִׂים סְגוּ"ל.

בַּהֲהוּא זְמַנָּא נְשָׂאוּ נְהָרוֹת קוֹלָם, דְּאִיהוּ קוֹל יַעֲקֹב, קוֹל הַשּׁוֹפָר, וְלֹאֵן סְלִיקוּן לִיהּ לְגַבֵּי אַבָּא וְאִמָּא, וְכַד נְחִית נְחִית בְּתַרְיִן נְקוּדִין דְּאִינוּן שְׁבִי"א תַרְיִ יַרְכִי קְשׁוּט, הֵדָא הוּא דְכְתִיב (שם) יִשְׂאוּ נְהָרוֹת דְּכָכִים, כְּגוֹן עַל כְּתָף יִשְׂאוּ (במדבר ז ט). (ואבא נחית) בְּצַדִּיק, דְּאִיהוּ שׁוּר"ק בְּנִקּוּדַת (חיר"ק) חֲדָא, כִּי שָׁם חֲלָקַת מְחוּקָק סְפוּן (דברים לג כא), קְשׁוּרָא דְתַרְיִן יַרְכִין דְּקְשׁוּט, דְּאִיהוּ דְּכָכִים, דָּךְ יָם, דְּ"ךְ דְּכָלִּיל כִּ"ד אֲתוּוֹן דִּיחֻודָא תַנְיִנָּא, עָלִיהּ אֲתַמַּר (תהלים עד כד) אֵל יִשׁוּב דָּךְ נְכֻלָּם, דְּ"ךְ אִיהוּ בְּכִ"ד סְפָרִים דְּאוּרִייתָא, וְשְׁכִינְתָא (בראשית כד טו) וְכַד"ה עַל שְׁכָמָה, וְכַד צַדִּיק אִיהוּ מְלֵא מַעְמוּדָא דְּאֲמַצְעִיתָא, דְּאֲתַמַּר בֵּיהּ (שם טז) וְתַמְלָא כְּדָה וְתַעַל.

בְּאוּתוֹ זְמַן נְשָׂאוּ נְהָרוֹת קוֹלָם, שְׁהוּא קוֹל יַעֲקֹב, קוֹל הַשּׁוֹפָר, וְלֹאִיפֹה מַעֲלִים אוֹתוֹ? לְאַבָּא וְאִמָּא, וְכַשְׁיֹרֵד, יוֹרֵד בְּשִׁתֵּי נְקוּדוֹת שְׁהוּן שְׁבִי"א, שְׁתֵּי יַרְכִים שֶׁל אֵמֶת. זֶהוּ שְׁכָתוּב יִשְׂאוּ נְהָרוֹת דְּכָכִים, כְּגוֹן עַל כְּתָף יִשְׂאוּ. (ואבא יורד) בְּצַדִּיק שְׁהוּא שׁוּר"ק, בְּנִקּוּדַת (חיר"ק) אַחַת, כִּי שָׁם חֲלָקַת מְחוּקָק סְפוּן, קְשֶׁר שֶׁל שְׁתֵּי יַרְכִים שֶׁל אֵמֶת, שְׁהוּא דְּכָכִים, דָּךְ יָם, דָּךְ שְׁכּוּלִל כִּ"ד אוֹתִיוֹת שֶׁל הִיחֻוד הַשְּׁנִי, עָלִיו נֶאֱמַר אֵל יִשׁוּב דָּךְ נְכֻלָּם, דְּ"ךְ הוּא בְּעֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה סְפָרִים שֶׁל הַתּוֹרָה וְשְׁכִינָה, וְכַד"ה עַל שְׁכָמָה, וְכַשְׁהַצַּדִּיק מְלֵא מִן הַעֲמוּד הָאֲמַצְעִי, שְׁנֶאֱמַר בּוֹ וְתַמְלָא כְּדָה וְתַעַל.

דף מז ע"א

סְלִיקַת הַאי נְקוּדָה דְּאִיהוּ חַד שׁוּר"ק עַל תַרְיִן דְּאִינוּן שְׁבִי"א, וְאֲתַעֲבִידוּ שׁוּר"ק, בְּתַר דְּאִיהוּ מְלֵא מְסֻטְרָא דִילִיהּ וּמְסֻטְרָא דְּעֲמוּדָא דְּאֲמַצְעִיתָא, אֲתַמַּר בְּשְׁכִינְתָא וְתַמְלָא כְּדָה וְתַעַל, וְתוֹרֵד כְּדָה מַעַל שְׁכָמָה, כָּל הַכּוֹרַע כּוֹרַע בְּבְרוּךְ, וְתַמְלָא כְּדָה וְתַעַל, כָּל הַזּוֹקֵף זּוֹקֵף בְּשָׁם, סְלִיקַת וְדַאי מְגַלוּתָא לְגַבֵּי בַעֲלָה, בְּהַאי שְׁעֵתָא (דף מז ע"א) אִיהִי אֲמַרְתָּ לְגַבֵּי צַדִּיק (בראשית כד יח) וְתַאמַר שְׁתֵּה אֲדוּנִי, וְגַם גְּמַלִּיךְ אֲשָׁקָה, דְּאִינוּן גְּמוּלֵי מְחָלֵב.

עוֹלָה הַנְּקוּדָה הַזֹּה, שְׁהוּא שׁוּר"ק אַחַד, עַל שְׁנַיִם שְׁבִי"א, וְנַעֲשִׂים שׁוּר"ק. אַחַר שְׁהוּא מְלֵא מְצַדוֹ וּמְצַד הַעֲמוּד הָאֲמַצְעִי, נֶאֱמַר בְּשְׁכִינָה וְתַמְלָא כְּדָה וְתַעַל, וְתוֹרֵד כְּדָה מַעַל שְׁכָמָה, כָּל הַכּוֹרַע כּוֹרַע בְּבְרוּךְ, וְתַמְלָא כְּדָה וְתַעַל, כָּל הַזּוֹקֵף זּוֹקֵף בְּשָׁם, עוֹלָה וְדַאי מִן הַגְּלוּת אֵל בַּעֲלָה. בְּשַׁעֲהַ הַזֹּה הִיא אוֹמְרַת לְצַדִּיק, וְתַאמַר שְׁתֵּה אֲדוּנִי וְגַם גְּמַלִּיךְ אֲשָׁקָה, שְׁהִם גְּמוּלֵי חֲלָב.

ועוד חול"ם אתקרי עמודא דאמצעייתא לגבי מוחא, וחיר"ק לגבי לבא, שור"ק אתקרי בקשורא דתרוייהו, ועוד חול"ם אתקרי בכל סטרא דימינא, הדא הוא דכתיב (ויקרא ב יג) על כל קרבנד תקריב מלח, וחיר"ק אתקרי בכל סטרא דשמאלא, ואיהו שור"ק קשורא דתרוייהו, ועוד חל"ם אתקרי באימא עלאה, יום הכפורים דאיהו עשור, וביה יהא מוח"ל וסולח חובין דעמיה, וחיר"ק אתמר באימא תתאה, וביה חור"ק עליו שניו על סמא"ל, דאשתעביד בבנוי דשכינתא בגלותא.

ועוד חל"ם נקרא העמוד האמצעי למח, וחיר"ק אל הלב, שור"ק נקרא בקשר של שניהם, ועוד חל"ם נקרא בכל צד הימין. זהו שפתיב על כל קרבנד תקריב מלח. וחיר"ק נקרא בכל צד השמאל, והוא שור"ק הקשר של שניהם. ועוד חל"ם נקרא באם העליונה יום הכפורים שהוא עשור, ובו יהיה מוח"ל וסולח חטאי עמו, וחיר"ק נאמר באם התחתונה ובו חור"ק עליו שניו על סמא"ל, שהשתעבד בבני השכינה בגלות.

דבר אחר נשאו נהרות קולם, דא תרין זמנין דמיחדין ישראל לקודשא ברוך הוא, וסלקין ליה ביה קלא ערב ובקר וצהרים, דאינון ימינא ושמאלא, בתרוייהו סלקין קלא דאיהו עמודא דאמצעייתא, לגבי מאן סלקאן ליה לגבי אימא עלאה, דאיהו כ"ה בימינא וכ"ה בשמאלא ערב ובקר, ואינון חמשין תרעין דבינה, קראן ליה בהון, דנחית לגבי צדיק וצדק.

דבר אחר, נשאו נהרות קולם, זה פעמים שמיחדים ישראל את הקדוש ברוך הוא, ומעלים לו בו קול ערב ובקר וצהרים, שהם ימין ושמאל, בשניהם מעלים קול, שהוא העמוד האמצעי. למי מעלים אותו? לאם העליונה, שהוא עשרים וחמש בימין ועשרים וחמש בשמאל ערב ובקר, והם חמשים שערי בינה, קוראים לו בהם, שיורד אל צדיק וצדק.

דאיהו ד"ף בשוקא ימינא, ואיהי כדה על שכמה בשוקא שמאלא, דאינון תרי סמכי קשוט, ובגין דא ישאו נהרות דכ"ם, ד"ף י"ם, ואיהו ד"ף בכ"ד אתנון דברוד שם כבוד מלכותו לעולם ועד דערבית, ואיהו ד"ף בכ"ד אתנון דשחרית, ורזא דמלה ושמתי כ"דכ"ד שמשותף (ישעיה נד יב), ואיהי כדה בתרוייהו, ואל ישוב ד"ף נכלם.

שְׁהִיא ד"ף בְּשׁוֹק יָמִין, וְהִיא כְּדָה עַל שְׂכָמָהּ בְּשׁוֹק שְׂמָאל, שֶׁהוּן שְׁנֵי עֲמוּדֵי אָמֶת, וּמְשׁוּם זֶה יִשְׂאוּ נְהָרוֹת דְּכָיִם, ד"ף י"ם, וְהוּא ד"ף בְּעֵשְׂרִים וְאַרְבַּע אוֹתִיּוֹת שֶׁל בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מְלֻכוֹתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד שֶׁל עֲרֵבִית, וְהוּא ד"ף בְּעֵשְׂרִים וְאַרְבַּע אוֹתִיּוֹת שֶׁל שְׁחֵרִית, וְסוּד הַדְּבָר - וְשִׁמְתִי כִּי דְכ"ד שְׁמֻשׁוֹתֶיךָ, וְהִיא כְּד"ה בְּשִׁנְיָהֶם, וְאֵל יֵשֵׁב ד"ף נִכְלָם.

וְצָרִיךְ דָּלָא אֲשַׁתְּמַע קָלָא בְּהֵוּא דָּךְ, אֶלָּא יִשְׂאוּ נְהָרוֹת, נִשְׂאוּ לָא כְּתִיב אֶלָּא יִשְׂאוּ, בְּגִין עַל כְּתָף יִשְׂאוּ, בְּהֵוּא זְמָנָא (בראשית כד טו) וְתַמְלָא כְּדָה וְתַעַל, וְתֵאמֶר שְׁתֵּה אֲדוֹנֵי וְגַם לְגַמְלֵיךְ אֲשָׁקָה, אֶלֶּיךָ אֵינֹנ רַמ"ח תֵּיבִין דְּאַרְבַּע פְּרָשִׁין דִּיחֻדָּא דְקָרִיאַת שְׁמַע, דְּבִכְלָהוּ אֵינֹנ רַמ"ח אַבְרִים דְּכִלְיָן בְּבִרִית דְּאִיהוּ צְדִיק, כְּלָהוּ אֲתַשְׁקִינְן עַל יְדֵי שְׂכִינְתָּא, דְּאִיהוּ כ"ד י"ם.

וְצָרִיךְ שְׁלָא יִשְׁמַע קוֹל בְּהֵוּא דָּךְ, אֶלָּא יִשְׂאוּ נְהָרוֹת, לָא כְּתוּב נִשְׂאוּ אֶלָּא יִשְׂאוּ, בְּשִׁבִיל, עַל כְּתָף יִשְׂאוּ. בְּאוֹתוֹ זְמַן וְתַמְלָא כְּדָה וְתַעַל, וְתֵאמֶר שְׁתֵּה אֲדוֹנֵי וְגַם לְגַמְלֵיךְ אֲשָׁקָה, אֵלֹהִים מְאֻתִּים אַרְבַּעִים וְשִׁמוֹנָה תְּבוֹת שֶׁל אַרְבַּע הַפְּרָשִׁיּוֹת שֶׁל הַיְחֻד שֶׁל קָרִיאַת שְׁמַע, שְׂבַכְלָם הֵם מְאֻתִּים אַרְבַּעִים וְשִׁמוֹנָה הַאֵיבָרִים שְׂכִלּוּלִים בְּבִרִית שְׁהוּא צְדִיק, כְּלָם נִשְׁקִים עַל יְדֵי הַשְּׂכִינָה, שְׁהוּא כ"ד י"ם.

כ"ד סְפָרִין דְּאוֹרֵייתָא, וְדָאִי אֵינֹנ כ"ד דְּאֲתַמְלִי מִן יָמָא עֲלָא דְּאוֹרֵייתָא, דְּאִיהִי כְּלִילָא דְּחַמְשִׁין אֲתָנוּן דִּיחֻדָּא, דְּאֵינֹנ כ"ה וְכ"ה, דְּמִיחְדִּין בְּהוֹן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תְּרִין זְמָנִין, וְכַד סְלִיק י"ם חַמְשִׁין, דָּא אִיהוּ יִשְׂאוּ נְהָרוֹת דְּכָיִם, בְּהַפּוּךְ אֲתָנוּן דָּךְ וְאִיהוּ כ"ד, וְדָךְ אִיהוּ צְדִיק בְּהֵוּא כְּדָה, בְּגִין דְּאִיהוּ תְּבִירָא בְּגִלוּתָא, שְׂכִינְתָּא דְּאִיהִי כְּדָה עֲלֵיהּ אֲתַמְר (תהלים נא יט) לֵב נִשְׁבֵּר וְנִדְּכָה אֱלֹהִיִּים לָא תִבְזֶה, צְדִיק אִיהוּ דָּךְ בְּמִיָּא דְּאוֹרֵייתָא.

עֲשָׂרִים וְאַרְבַּעַת הַסְּפָרִים שֶׁל הַתּוֹרָה, וְדָאִי הֵם כ"ד שְׁנַתְּמָלָא מִן הַיָּם הַעֲלִיּוֹן שֶׁל הַתּוֹרָה, שְׁהִיא כְּלָלוֹת שֶׁל חַמְשִׁים אוֹתִיּוֹת הַיְחֻד, שְׁהֵם עֲשָׂרִים וְחַמֵּשׁ וְעֵשְׂרִים וְחַמֵּשׁ שְׂמִיחָדִים בְּהוֹן אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא פְּעֻמִּים, וְכִשְׁעוּלָה י"ם חַמְשִׁים, זֶהוּ יִשְׂאוּ נְהָרוֹת דְּכָיִם, בְּהַפּוּךְ אוֹתִיּוֹת ד"ף, וְהוּא כ"ד, וְדָךְ הוּא צְדִיק בְּכַד הַזֶּה, מְשׁוּם שְׁהוּא שְׂבוּר בְּגִלוּת, הַשְּׂכִינָה שְׁהִיא כְּדָה עֲלֵיהּ נִאֲמַר לֵב נִשְׁבֵּר וְנִדְּכָה אֱלֹהִיִּים לָא תִבְזֶה, צְדִיק הוּא דָּךְ בְּמִים שֶׁל הַתּוֹרָה.

וְאִיהוּ כְּתִית בְּמִשְׁחָא דְאֹרִייתָא, הָדָא הוּא דְכְתִיב (במדבר כח ה) שְׁמֹן כְּתִית,
אִימְתִי, בְּזִמְנָא דְאֶסְתַּלַּק ו' מִן ה', וְאֶשְׁתַּאֲרַת ד', דְּלַת וְדָאִי, וּבְגִין דָּא שְׁמֹן
כְּתִית רְבִיעִית הֵהִין, רְבִיעִית ה"א וְדָאִי, דְּאֶתְחַזְרַת דְּל"ת, וְהָהוּא כְּתִית
אִיהוּ ו' זְעִירָא, שְׁלִימוּ דְה', וְעָלִיהּ אֶתְמַר (שמות לא יז) בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
אוֹת הִיא לְעוֹלָם, אוֹת ה' וְדָאִי, וּבְגִין דָּא אֶתְקַרִיאת ה' עַל שְׁמִיהּ, יוֹם
הַשְּׁשִׁי, הִיא דְשְׁשִׁי.

וְהוּא כְּתִית בְּשְׁמֹן שֶׁל הַתּוֹרָה. זֶהוּ שְׁכֵתוּב שְׁמֹן כְּתִית. מְתִי? בְּזִמְן
שֶׁהֶסְתַּלַּק ו' מִן ה', וְנִשְׁאָרָה ד', דְּלַת וְדָאִי, וּבְשִׁבִיל זֶה שְׁמֹן כְּתִית
רְבִיעִית הֵהִין, רְבִיעִית ה"א וְדָאִי, שְׁחִזְרָה דְּל"ת, וְאוֹתוֹ כְּתִית הוּא ו'
זְעִירָה, הַשְּׁלֵמוֹת שֶׁל ה', וְעָלָיו נֶאֱמַר בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אוֹת הוּא
לְעוֹלָם, אוֹת ה' וְדָאִי, וּמִשׁוּם זֶה נִקְרָאת ה' עַל שְׁמוֹ, יוֹם הַשְּׁשִׁי, הִיא
שֶׁל הַשְּׁשִׁי.

מְקוּלוֹת מִיָּם רַבִּים (תהלים צג ד), אֵלִין שְׁבַע (קליו) שְׁמָהוּן, דְּמִתְפַּלְגִין לְשִׁבְעָה
נְהָרוֹת, וְכִלְהוֹן מִתְפַּלְגִין בְּהָהוּא נְהָר דְנִפְיָק מַעְדָן, וְאִינוּן בְּהָבו לִיהוּ"ה,
שְׁבַע אִינוּן דְּאֶזְלִין עַל שְׁבַע שְׁמָהוּן, דְּאִינוּן אַבְגִּית"ץ וְכוּ', וְאִינוּן שְׁבַע
סְפִירוֹן, (שם כט ג) קוֹל יְהוּ"ה עַל הַמַּיִם דָּא חֶסֶד וְאִיהוּ אַבְגִּית"ץ, דְּמִתְמָן
מִיָּא דְאֹרִייתָא, קוֹל יְהוּ"ה בְּכַח דָּא קַרִיעַ שְׁט"ן וְדָא גְבוּרָ"ה, קוֹל יְהוּ"ה
בְּהֶדֶר דָּא נְגִיד יְכִישׁ וְדָא תְּפָאֲרָ"ת, כְּסָאוֹ כְּשִׁמְ"שׁ נְגִדִי"י (שם פט לו), וּבִיהּ
אֶתְמַר לְמִשְׁחָה (שמות לד י) נְגִד כָּל עֲמֻדָּא אֶעֱשֶׂה נִפְלְאוֹת, קוֹל יְהוּ"ה שׁוּבֵר
אֲרָזִים (תהלים כט ז) דָּא בְט"ר צַת"ג וְדָא נְצ"ח, קוֹל יְהוּ"ה חוֹצֵב לְהַבּוֹת אֵשׁ
דָּא חֲקִיב טַנִיעַ וְדָא הוּ"ד, קוֹל יְהוּ"ה יַחֲלִיל מִדְּבַר דָּא יְגִי"ל פּוֹזִיק דְּאִיהוּ
יְסוּ"ד, הַר סִינַי, קוֹל יְהוּ"ה יַחֲלִיל אֵילוֹת דָּא שְׁקִי"ו צִי"ת וְדָא מְלָכוּי"ת,
דְּעָלָהּ אֶתְמַר (שם כב א) לְמַנְצַח עַל אֵילַת הַשַּׁחַר, וְדָא אִיהוּ מְקוּלוֹת מִיָּם
רַבִּים.

מְקוּלוֹת מִיָּם רַבִּים, אֵלוֹ שְׁבַע (קולות) שְׁמוֹת, שְׁנַחֲלָקִים לְשִׁבְעָה נְהָרוֹת,
וְכֹלָם נַחֲלָקִים בְּאוֹתוֹ הַנְּהָר שְׁיֹוצָא מַעְדָן, וְהֵם בְּהָבו לִיהוּ"ה, שְׁבַע
הֵם שְׁהוֹלְכִים עַל שְׁבַע שְׁמוֹת, שְׁהֵם אַבְגִּית"ץ וְכוּ', וְהֵם שְׁבַע
סְפִירוֹת. קוֹל יְהוּ"ה עַל הַמַּיִם זֶה חֶסֶד, וְהוּא אַבְגִּית"ץ, שְׁמִשְׁם הַמַּיִם
שֶׁל הַתּוֹרָה. קוֹל יְהוּ"ה בְּכַח, זֶה קַרִיעַ שְׁט"ן, וְזוֹ גְבוּרָה. קוֹל יְהוּ"ה
בְּהֶדֶר, זֶה נְגִיד יְכִישׁ, וְזֶה תְּפָאֲרַת, כְּסָאוֹ כְּשִׁמְ"שׁ נְגִדִי"י, וְבוֹ נֶאֱמַר
לְמִשְׁחָה נְגִד כָּל עֲמֻדָּא אֶעֱשֶׂה נִפְלְאוֹת. קוֹל יְהוּ"ה שׁוּבֵר אֲרָזִים (תהלים כט),
זֶה בְט"ר צַת"ג, וְזֶה נְצ"ח. קוֹל יְהוּ"ה חוֹצֵב לְהַבּוֹת אֵשׁ, זֶה חֲקִיב
טַנִיעַ, וְזֶה הוּ"ד. קוֹל יְהוּ"ה יַחֲלִיל מִדְּבַר, זֶה יְגִי"ל פּוֹזִיק, שֶׁהוּא יְסוּ"ד,
הַר סִינַי, קוֹל יְהוּ"ה יַחֲלִיל אֵילוֹת, זֶה שְׁקִי"ו צִי"ת, וְזוֹ מְלָכוּת, שְׁעָלֶיהָ
נֶאֱמַר לְמַנְצַח עַל אֵילַת הַשַּׁחַר, וְזֶהוּ מְקוּלוֹת מִיָּם רַבִּים.

דף מז ע"ב

אדירים משברי ים (שם צג ד), אליו טעמי דאורייתא, דאתמר בהו (שם מב ח) כל משבריך וגליך עלי עברו, ואליו אינו זרק"א מק"ף שופ"ר הול"ך סגולת"א. (דף מז ע"ב) זרק"א, קו דיוקנא דאת ו', רישא דיליה י', תלת גלגלים (נ"א אית) סלקין ביה בימא דאורייתא, ואינו סגו"ל (נ"א סגולתא), וכל גלגל סליק ל"י גלגלים לעילא, והאופנים ינשאו לעמתם (יחזקאל א ט), ולזמנא דינשאו האופנים לעומתם, מיד נשאו נהרות יהו"ה, תרין נקודין דאינו סגולת"א סלקין לההיא נקודה חדא על גדפוי, ואתעבידו י"ה, ודא איהו נשאו נהרות יהו"ה, אינו ב' נקודין דא', י' לעילא וי' לתתא, סלקין ו' על (גדפוי) גדפין, ולאן סלקין, אלא חושבנא דלהון לחושבן שמה דיהו"ה, וכד סלקין לה על גדפיהו, לקבלא עליהו עלת העילות, דנחית על גביהו.

אדירים משברי ים, אלו טעמי התורה, שנאמר בהם כל משבריך וגליך עלי עברו, ואלו הם זרק"א מק"ף שופ"ר הול"ך סגולת"א. זרק"א, קו דמות של האות ו', הראש שלו י', שלשה גלגלים (יש) עולים בו בים של התורה, והם סגו"ל (סגולתא), וכל גלגל עולה ל"י גלגלים למעלה, והאופנים ינשאו לעמתם, ובזמן שינשאו האופנים לעמתם, מיד נשאו נהרות יהו"ה, שתי נקודות שהן סגולת"א עולות לאותה נקודה אחת על כנפו, ונעשים י"ה, וזהו נשאו נהרות יהו"ה, הם שתי נקודות של א', י' למעלה וי' למטה, עולים ו' על (כנפיו) הכנפים, ולאן עולים? אלא החשבון שלהם לחשבון השם של יהו"ה, וכשמעלים אותה על כנפיהם, לקבל עליהם עלת העילות שיורד על גביהם.

ועוד זרק"א איהו יפה נוף משוש כל הארץ (תהלים מח א), איהו ז', יום השביעי, ודא צדיק, ואיהו ענפא מגופא דאילנא, דאיהו עמודא דאמצעיתא, הר ציון ירפתי צפון דא נקודה חדא י' (נ"א א) זעירא אות הברית, ועלה אתמר (שם צג א) נשאו נהרות יהו"ה, ומאי ניהו ירפתי צפון (שם מח א), דסלקין לה לגביה דיהו"ה דאיהו בעלה, וכד סלקין לה לגביה אתקריאת ההיא נקודה קרית מלך רב.

ועוד זרק"א, הוא יפה נוף משוש כל הארץ, הוא ז', יום השביעי, וזה צדיק, והוא ענף מגוף האילן, שהוא העמוד האמצעי. הר ציון ירפתי צפון, זו נקודה אחת, י' (א) זעירה, אות הברית, ועליה נאמר נשאו נהרות יהו"ה, ומה הוא? ירפתי צפון, שמעלים אותה אל יהו"ה

שְׁהוּא בַּעֲלָהּ, וּכְשִׁמְעֵלִים אוֹתָהּ אֵלָיו, נִקְרָאת הַנִּקְדָּה הַהִיא קְרִית
מִלֶּדֶד רַב.

בְּהִיא זְמַנָּא דְסֻלְקַת הַהִיא נִקְוֶדָה בְּתַרְיָן יִרְכִי, מְקַבְּלִין לָהּ תַרְיָן דְרוּעִין,
דְּאִינוּן בִּי נְהָרוֹת עֲלָאִין, וְסֻלְקִין לָהּ בְּעַמּוּדָא דְאִמְצַעִיתָא, וְדָא אִיהוּ נְשָׂאוּ
נְהָרוֹת קוֹלָם (שם צג ג), תַרְיָן יִרְכִין אֲזֵלִין לָהּ לְגַבֵּי בַּעֲלָהּ, וְתַרְיָן דְרוּעִין אִינוּן
מְקַבְּלִין לָהּ לְגַבֵּי בַּעֲלָהּ, וּבְגִין דָּא תַרְיָן נְהָרוֹת אִתְמַר בְּהוּן נְשָׂאוּ נְהָרוֹת
יְהוּ"ה, וְתַרְיָן תַּנְיִינִין יִשְׂאוּ נְהָרוֹת (ש).

בְּאוֹתוֹ זְמַן שְׁעוֹלָה אוֹתָהּ נִקְדָּה בְּשִׁתֵּי יִרְכִים, מְקַבְּלוֹת אוֹתָהּ שְׁתֵּי
זְרוּעוֹת, שְׁהוּן בִּי נְהָרוֹת עֲלִיּוֹנִים, וּמְעֵלִים אוֹתָהּ בְּעַמּוּד הָאִמְצַעִי, וְזֶהוּ
נְשָׂאוּ נְהָרוֹת קוֹלָם, שְׁתֵּי יִרְכִים מוֹלִיכוֹת אוֹתָהּ לְבַעֲלָהּ, וְשִׁתֵּי זְרוּעוֹת
הוּן מְקַבְּלוֹת אוֹתָהּ אֶל בַּעֲלָהּ, וּמְשׁוּם זֶה שְׁנֵי נְהָרוֹת נֶאֱמַר בְּהֵם נְשָׂאוּ
נְהָרוֹת יְהוּ"ה, וְשְׁנֵי הַשְּׁנַיִים יִשְׂאוּ נְהָרוֹת.

וְעוֹד אִתְמַר בְּה סְלִיקוּ וּנְחִיתוּ, כְּגוֹנוֹנָא דָּא, כַּד סְלֻקִין לָהּ לְגַבֵּי עַמּוּדָא
דְּאִמְצַעִיתָא אִתְמַר בֵּיה נְשָׂאוּ נְהָרוֹת קוֹלָם, אֲבַל כַּד נְחִיתִין לָהּ לְגַבֵּי צְדִיק
אִתְמַר בֵּיה יִשְׂאוּ נְהָרוֹת דְּכִים, וּמַה דְּהוּה סְגוּלָה לְעִילָא כְּגוֹנוֹנָא דָּא כַּד
נְחִיתָא לְגַבֵּי צְדִיק אִתְעַבִּידַת סְגוּ"ל כְּגוֹנוֹנָא דָּא וּבְגִין דָּא מַה דְּהוּה לְעִילָא
אִתְנַטְלַת (נ"א אַתְחִזְרַת) לְתַתָּא, וּבְגִין דָּא אִתְקַרִיאת בְּצְדִיק דְּכִים.

וְעוֹד נֶאֱמַר בְּה עֲלִיָּה וִירִידָה, כְּמוֹ זֶה, כְּשִׁמְעֵלִים אוֹתָהּ לְעַמּוּד
הָאִמְצַעִי נֶאֱמַר בּוּ נְשָׂאוּ נְהָרוֹת קוֹלָם, אֲבַל כְּשִׁמּוֹרִידִים אוֹתָהּ אֶל
הַצְּדִיק, נֶאֱמַר בּוּ יִשְׂאוּ נְהָרוֹת דְּכִים, וּמַה שְׁהִיָּה סְגוּלָה לְמַעֲלָה כְּמוֹ
זֶה: כְּשִׁיּוֹרְדַת אֶל הַצְּדִיק נַעֲשִׂית סְגוּלָה כְּמוֹ זֶה: , וּמְשׁוּם זֶה, מַה
שְׁהִיָּתָה לְמַעֲלָה נְטֻלָה (חִזְרָה) לְמַטָּה, וּמְשׁוּם זֶה נִקְרָאת בְּצְדִיק דְּכִים.

וּבְה מִים הַתְּחַתּוֹנִים בְּכָאן, בְּגִין דְּאִינוּן תַרְעִין דְּדַמְעָה, וְעֲלִיָּהוּ אִתְמַר
שְׁעָרֵי דַמְעָה לֹא נִנְעֵלוּ, וּבְגִין דְּאִיהִי דַמְעָה דְלְהוּן, דְּכִים וְדָאִי, וְצְדִיק בְּה
דִּי"ד י"ם, וְהָא אוֹקְמוּהוּ (שם עד כא) אֶל יִשׁוּב דִּדְךָ נְכֻלָּם, וּבִיָּה אֶל דַמְעָתִי אֶל
תַּחֲרֵשׁ (שם לט יג), וְעֲלָהּ אִתְמַר (שמות ג ט) צַעֲקַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בָּאָה אֵלַי.

וּבְה הַמִּים הַתְּחַתּוֹנִים בּוֹכִים, מְשׁוּם שְׁהֵם שְׁעָרֵי דַמְעָה, וְעֲלִיָּהֶם נֶאֱמַר
שְׁעָרֵי דַמְעָה לֹא נִנְעֵלוּ, וּמְשׁוּם שְׁהִיא הַדַמְעָה שְׁלָהֶם, דְּכִים וְדָאִי,
וְצְדִיק בְּה דִּי"ד י"ם, וְהָרִי פְרָשׁוּהוּ אֶל יִשׁוּב דִּדְךָ נְכֻלָּם, וּבּוּ אֶל דַמְעָתִי
אֶל תַּחֲרֵשׁ, וְעֲלִיָּה נֶאֱמַר צַעֲקַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בָּאָה אֵלַי.

תנועה דסליק לה לגבי בעלה דא רבייע, ובההוא זמנא אתקרי זק"ף גדו"ל, ואיהי אתקריאת קרית מלך רב, ובאן איהו זקפא לגביה, בתרין נהרות, דאתמר בהון (שם טו ו) ימינך יהו"ה נאדרי בפח ימינך יהו"ה תרעץ אויב, ועליהו אתמר (תהלים טו יא) נעמות בימינך נצח, מאי בימינך דא גדולה, בההוא זמנא אתקרי זק"ף גדו"ל, וכד נחתת בצדיק אתקריאת זקף קט"ן, ומאי איהי תנועה דקא נחית לה, דא תבי"ר, רבייע לימינא, ארץ אפים על פינננים, וביה איהו מארי"ך, תבי"ר לשמאלא, תבירו דחייביא, חד סליק בתקיע"ה ומארי"ך בה, וחד נחית לה בשבריי"ם, שלשלי"ת דא תרוע"ה קשורא דתרוני"הו, דיוקנא דשור"ק דלתתא, בשלשלי"ת סלקא, בשור"ק נחתא, האי איהו סלם (נייא חלים) דסלקא לעילא, והאי איהו סלם (נייא חירק) דנחתא לתתא, והיינו דרג"א תרי"י טעמי"י.

התנועה שמעלה אותה לבעלה זה רבייע, ובאותו זמן נקרא זק"ף גדו"ל, והיא נקראת קרית מלך רב, ואיפה הוא זקף אליו? בשני נהרות, שנאמר בהם ימינך יהו"ה נאדרי בפח ימינך יהו"ה תרעץ אויב, ועליהם נאמר נעמות בימינך נצח. מה זה בימינך? זו גדולה, באותו זמן נקרא זק"ף גדו"ל, וכשיורדת בצדיק נקראת זק"ף קט"ן. ומה היא התנועה שמורידה אותה? זה תבי"ר, רבייע לימין, ארץ אפים על פינננים, ובו הוא מארי"ך. תבי"ר לשמאל, שברון הרשעים, אחד עולה בתקיע"ה ומארי"ך בה, ואחד מוריד אותה בשבריי"ם. שלשלי"ת זו תרוע"ה, הקשר של שניהם, דיוקנו של שור"ק שלמטה, בשלשלי"ת עולה, בשור"ק יורד, זהו סלם (חלים) שעולה למעלה, וזהו סלם (חירק) שיורד למטה, והיינו דרג"א שניי טעמי"ם.

דף מח ע"א

וענויא דשכינתא אף על גב דאיהי בתלת סטרין, בתקיע"ה דאיהי דינא רפ"א רפ"ה, ובשבריי"ם דאיהו דינא קש"א דג"ש גבורה, לית לה ענויא כענויא דבעלה דאיהו תרוע"ה, שלשלי"ת, ורזא דמלה אין קול ענות גבורה (שמות לב יח) דא שבריי"ם, ואין קול ענות חלושה דא תקיע"ה, אלא קול ענות אנכי שומע דא תרוע"ה, דסלקא בענוי"א דא בתר דא כתרועה, ובגין דא אשרי העם יודעי תרועה (תהלים פט טז), אף על גב דשכינתא איהי בענוי"א מימינא ומשמאלא, לית ענויא כענויא דבעלה, תרוע"ה דאיהי תור"ה עי"ן אנפין, ואיהי תרועה דיליה, ובגין דא (דף מח ע"א) אשרי העם יודעי תרועה.

וענוי של השכינה, אף על גב שהיא בשלשה צדדים, בתקיעיה שהיא דין הרפה רפ"ה, ובשברי"ם שהוא דין הקשה דג"ש גבורה, אין לה ענוי כענוי של בעלה שהיא תרועיה, שלשלי"ת, וסוד הדבר - אין קול ענות גבורה, זה שברי"ם, ואין קול ענות חלושה, זו תקיעיה, אלא קול ענות אנכי שמע, זו תרועיה, שעולה בענוי, זה אחר זה כתרועה, ומשום זה אשרי העם יודעי תרועה, אף על גב שהשכינה היא בענוי מימין ומשמאל, אין ענוי כענוי של בעלה, תרועיה שהיא תורה עיין פנים, והיא התרועה שלו, ומשום זה אשרי העם יודעי תרועה.

דבר אחר קול ענות אנכי שומע (שמות לב יח), דא איהו ענויא דאנכי שומע, דאיהי צווחת בכל יומא למעלה, היא ובנהא, וקראן ליה תרין זמנין ערב ובקר שמע ישראל, וכל בר נש דאית ליה ענוי משכינתא, דאיהי עניא בגלותא, רחיקא מן בעלה, וקרא ליה בכל יומא שמע ישראל, דיהא נחית לגבה, ודאי עליה אתמר קול ענות אנכי שמע, קול דענויא דהאי עניא אנכי שמע.

דבר אחר, קול ענות אנכי שמע, זהו ענוי של אנכי שמע, שהיא צועקת בכל יום למעלה, היא ובניה, וקוראים לו פעמים ערב ובקר שמע ישראל, וכל אדם שיש לו ענוי מהשכינה, שהיא עניה בגלות, רחוקה מבעלה, וקורא לו בכל יום שמע ישראל, שירד אליה, ודאי עליו נאמר קול ענות אנכי שמע, קול של הענוי של העניה אנכי שמע.

קם אחד בקירטא ודא שכינתא תתאה, וחד בקשתא דא ברית צדיק, עליה אתמר שופ"ר הול"ך פז"ר גדו"ל, גירין דילה אינון צדיקים דישראל דקבילו ברית, דבזכותיה נפקין מגלותא, ורזא דמלה (בראשית מז כג) הא להם זרע, דאינון טיפין ודא זרק"א.

קם אחד עם קלע, וזו שכינה תחתונה, ואחד עם קשת, זה ברית צדיק, עליו נאמר שופ"ר הול"ך פז"ר גדו"ל, החצים שלה הם הצדיקים של ישראל שקבילו ברית, שבזכותו יוצאים מן הגלות, וסוד הדבר - הא לכם זרע, שהם טפות, וזו זרק"א.

קמו תנאין ואמוראין דלעילא ובריכו ליה, ואמרו מטרה (ני"א עטרה) תהא אגינת עלך מחצים בגלותא, עלך אתמר (תהלים צא ה) לא תירא מפחד לילה מחץ יעוף יומם, וקשתא וחצא דסטרא דקדושה יגן עלך, ותחת כנפיו

תְּחַסֶּה צָנָה וְסַחְרָה אֲמִתּוֹ, צָנָה דָּא שְׂכִינְתָּא תַּתְּאָה, וְסַחְרָה דָּא שְׂכִינְתָּא
עֲלָאָה, אֲמִתּוֹ דָּא עֲמוּדָא דְאֲמָצְעִיתָא.

קִמּוּ תַנְאִים וְאֲמוּרָאִים שְׁלַמְעֵלָה וּבִרְכוּ אוֹתוֹ, וְאָמְרוּ: מְטָרָה (עֲטָרָה)
תְּהֵא מְגֵנָה עֲלִידָה מֵהַחֲצִים בְּגָלוֹת, עֲלִידָה נְאָמַר לֹא תִירָא מִפְּחַד לִילָה
מִחַץ יַעוּף יוֹמָם, וְקִשְׁת וְחַץ שֶׁל צַד הַקְּדֻשָּׁה יִגּוּ עֲלִידָה, וְתַחַת כְּנָפָיו
תְּחַסֶּה צָנָה וְסַחְרָה אֲמִתּוֹ, צָנָה - זוֹ שְׂכִינָה תַּחְתּוֹנָה, וְסַחְרָה - זוֹ
שְׂכִינָה עֲלִיוֹנָה, אֲמִתּוֹ - זֶה הָעֲמוּד הָאֲמָצְעִי.

קָם אִיהוּ וְאָמַר תַּנְאִין תַּנְאִין מְשֻׁנָּה תְּהֵא בְּעִזְרֵיכוֹ, וְלֹא תִשְׁתַּנְיָאוּ מִרְחֻמֵי
לְדִינָא, הִלְכָה אֲזִלַת לִימִינָא דְלָכוֹן, לְאֲתַגְבְּרָא בָּהּ עַל שְׁנְאֲכוֹן, קִבְלָה
וְתִתְקַבַּל צְלוֹתְכוֹן, בְּרִיתָא אֲפִיקַת לָכוֹן וְלִבְנֵיכוֹ מְגֻלוֹתָא, וּמִשְׁעֵבוּדָא
וְדִינָא דְהֵהוּא דְמִמְנָא עַל גְּלוֹתָא עַל בְּנֵיכוֹ, מִיַּד דְּבְרִידָה לֹון סְלִיק לְאֲתַרִּיהָ.

קָם הוּא וְאָמַר: תַּנְאִים תַּנְאִים, מְשֻׁנָּה תְּהֵי בְּעִזְרַתְכֶם וְלֹא תִשְׁתַּנוּ
מִרְחֻמֵי לְדִין, הִהִלְכָה הוֹלְכַת לִימִינְכֶם לְהַתְגַּבֵּר בָּהּ עַל שְׁוֹנְאִיכֶם,
קִבְלָה תִתְקַבַּל תַּפְלַתְכֶם, בְּרִיתָא מוֹצִיאָה אֶתְכֶם וְאֶת בְּנֵיכֶם מִן
הַגְּלוֹת וּמִשְׁעֵבוּד וְדִין שֶׁל אוֹתוֹ הַמְּמַנֶּה עַל הַגְּלוֹת עַל בְּנֵיכֶם. מִיַּד
שְׁבַרְדָּה אוֹתָם עֲלָה לְמְקוֹמוֹ.

קָם רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּקַדְמִיתָא פְּתַח וְאָמַר, תַּנְא תַּנְא אֲסַתְמַר לָךְ, דְּהָא קִירְטָא
לְגַבְדָּה, וְדָא שְׂכִינְתָּא, וּבָהּ אֲזַדְרִיקוּ תְּלַת אַבְנִין, דְּאִינוּן תְּלַת טַפִּין דְּמוֹחָא
עֲלָיִן, דְּאִינוּן יִיִי, וְאֲתַפְלִילוּ בְּחַכְמָה בְּתַבוּנָה וּבְדַעַת.

קָם רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּרַאשׁוֹנָה, פְּתַח וְאָמַר: תַּנְא תַּנְא, הַשְּׁמַר לָךְ, הִרִי
הַקְּלַע לְגַבְיָךְ, וְזוֹ הַשְּׂכִינָה, וּבָהּ נִזְרְקוּ שְׁלֹשׁ אַבְנִים, שְׁהִם שְׁלֹשׁ טַפּוֹת
שֶׁל הַמַּחַ הָעֲלִיוֹנוֹת, שְׁהוּן יִי יִי, וְנִכְלְלוּ בְּחַכְמָה בְּתַבוּנָה וּבְדַעַת.

אָמַר לִיהּ רַבִּי שִׁים בְּסַלְע קַנְדָּה, דְּהָא קִשְׁתָּא לְגַבְדָּה דְּאִיהוּ אוֹת הַבְּרִית,
אֲסַתְמַר מְגִירִין דִּילִיהּ, דְּאִינוּן תְּלַת וִוִוִו, דְּסַלְקִין חִיִּי בְּחוּשְׁבוֹן, וְדָא חִיִּי
עֲלָמִין.

אָמַר לוֹ: רַבִּי, שִׁים בְּסַלְע קַנְדָּה, שְׁהִרִי הַקִּשְׁת לְגַבְיָךְ, שְׁהִיא אוֹת
הַבְּרִית, הַשְּׁמַר מֵהַחֲצִים שְׁלוֹ, שְׁהִם שְׁלֹשׁ וִוִוִו, שְׁעוֹלִים שְׁמוֹנָה
עֶשְׂרֵה בְּחֻשְׁבוֹן, וְזֶה חִיִּי הָעוֹלָמִים.

קם תנא תננינא ואמר ליה, הא תנניא דמסייע לך, ברומחא דאיהו כלילא מארבע פרשין, ודא וי דאיהו עצמודא דאמצעינא, כליל שית תיבין דיחודא, ורמיח תיבין דאתמר ביה (במדבר כד כא) ושים בסלע קנד.

קם התנא השני ואמר לו: הרי תנא שמסייע לך, ברמח, שהוא כלול מארבע פרשיות, וזה וי שהוא העמוד האמצעי כולל שש תבות היחוד, ומאתים ארבעים ושמונה תבות שנאמר בו ושים בסלע קנד.

דהא קרני פרה [ציור] לגבך, דאנון תרין נביאי קשוט, עליהו אתמר (תהלים קלב יז) אצמיח קרן לדוד, ומצמיח קרן ישועה מסטרא דשכינתא אתקרי קרני פרה, מסטרא דשור (דברים לג יז) וקרני ראם קרניו, ואינון משיח ראשון ושני יי וי, בית ראשון ושני הייה.

שהרי קרני פרה אצלך, שהם שני נביאי אמת, עליהם נאמר אצמיח קרן לדוד, ומצמיח קרן ישועה. מצד של השכינה נקרא קרני פרה, מצד של השור - וקרני ראם קרניו, והם משיח ראשון ושני יי וי, בית ראשון ושני הייה.

ושכינתא נטלא פורפירא מאשא סומקא ואצטבעת בה, ואתקריאת סומקא פרה אדמה תמימה (במדבר יט ב), אדומה ודאי מסטרא דגבורה, תמימה מסטרא דההוא דאתמר ביה (בראשית יז א) התהלך לפני והיה תמים, אשר אין בה מום מסטרא דיעקב דלית ביה פסולת, דאתמר ביה (שם כה כז) ויעקב איש תם, יעקב דלעילא, ובדיוקניה יעקב דלתתא, אשר לא עלה עליה עול (במדבר יט ב), משעבודא דגלותא, בגין דאיהי שכינתא עלאה אתקריאת, ולא עוד אלא דאיהי אתקריאת שבת, דאיהי אסור במלאכה, בגין דאתקריאת חרות.

ושכינה נוטלת בגד מלכות מאש אדמה ונצבעת בה, ונקראת אדם פרה אדמה תמימה, אדמה ודאי מצד הגבורה, תמימה מהצד של אותו שנאמר בו התהלך לפני והיה תמים, אשר אין בה מום מצד של יעקב שאין בו פסולת, שנאמר בו ויעקב איש תם, יעקב שלמעלה, ובדמותו יעקב שלמטה. אשר לא עלה עליה על, משעבוד הגלות, בגלל שהיא נקראת שכינה העליונה, ולא עוד, אלא שהיא נקראת שבת, שהיא אסורה במלאכה, משום שנקראת חרות.

דף מח ע"ב

ושלמה בגינה אמר (קהלת ז כג) אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני, בגין פרה אדומה דאיהי מטהרת את הטמא ומטמאה את הטהור דאתעסק בה, ורזא דמלה מי יתן טהור מטמא לא אחד (איוב יד ד), מטהרת את הטמא מסטרא דימינא, דכהנא מסטרא דימינא אתקרי איש טהור, בגין דלסטרא (נייא דסטרא) דימינא איהי מיא דאורייתא, אף על גב דיהא טמא אתדכי בה, ומטמאת את הטהור דא גבורה, דלסטרא סמא"ל דנפל מקדושתיה, ומה דהוה טהור סאיב ליה, בגין דשליט (דף מח ע"ב) על חזילין דמסאבו, וכהנא דאיהו טהור כד הוה משתדל לקרבא ליה לעזאזל, הוה מטהר לישראל מפל חובין דלהון, כמה דאת אמר (ויקרא טו ל) כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם וכו', ואיהו דהוה טהור הוה מתטמא בההוא עזאזל, והכי למי נדה הוה כהנא מטהר לה, ואיהו הוה מסתאב עד עדן רמשא דהוה מתדכי.

ושלמה אמר בגללה, אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני, בשביל פרה אדמה, שהיא מטהרת את הטמא ומטמאה את הטהור שהתעסק בה, וסוד הדבר - מי יתן טהור מטמא לא אחד, מטהרת את הטמא מן הצד של הימין, שהכהן מצד הימין נקרא איש טהור, משום שלצד (שצד) הימין היא מים של התורה, אף על גב שיהיה טמא, נטהר בה, ומטמאת את הטהור זו גבורה, שלצד סמא"ל שנפל מקדשתו, ומה שהיה טהור טמא אותו משום ששולט על חילות הטמאה, והכהן שהוא טהור, כשהיה מתעסק לקרבו לעזאזל, היה מטהר את ישראל מפל חטאיהם, כמו שנאמר כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם וכו', והוא, שהיה טהור, היה מתטמא באותו עזאזל, וכך למי נדה היה הכהן מטהר אותה, והוא היה נטמא עד עת ערב שהיה נטהר.

ועוד מטהרת את הטמא, כד נולד משה אתמר ביה (לגבי בת פרעה) (שמות ב ב) ותרא אותו כי טוב הוא, דחמאת עמיה שכנינתה, ומייד דנגעה (איהי) ביה בת פרעה אתדכיא ואתסיאת מצרעתא דילה, ומשה אתדבקת ביה צרעת, כמה דאת אמר (שם ד ו) והנה ידו מצורעת כשגל, דבההוא זמנא דנגעה ביה בת פרעה, פרחת שכנינתא מניה, ובגין דא כד בעא לאתקרבא לגבה בסנה, אמרה ליה אל תקרב הלום של נעליד מעל רגליד (שם ג ה) עד דיתפשט מההוא גופא דנגעת ביה בת פרעה, תמן אחזי ליה, דגופא דבר נש בהאי עלמא, איהו צרעת ממשכא דחויא.

ועוד מטהרת את הטמא, כשנולד משה נאמר בו (אצל בת פרעה), ותרא אותו כי טוב הוא, שראתה עמו שכניה, ומיד שנגעה (היא) בו, נטהרה ונרפאה מצרעתה, ובמשה נדבקה צרעת, כמו שנאמר והנה ידו מצרעת כשלג. שבאותו זמן שנגעה בו בת פרעה, פרחה ממנו השכניה, ומשום זה, כשרצה להתקרב אליה בסנה, אמרה לו אל תקרב הלום של נעליך מעל רגליך, עד שיתפשט מאותו הגוף שנגעה בו בת פרעה, שם הראה לו שגוף האדם בעולם הזה הוא צרעת מעור הנחש.

לבתר דאתפשט מניה, והדר לגנתא דעדן, אתלבש בגופא קדישא דיליה, ודא איהו והנה שבה כבשרו (שם ד ה), והכי אתלבש משה בה, ודא איהו והנה שבה כבשרו, כקדמיתא דאתמר ביה (בראשית ב כג) עצם מעצמי ובשר מבשרי, ובגין דא אמר ליה של נעליך מעל רגליך (שמות ג ה), דא גופא דהנה ליה כנעל, ההוא דנגעה ביה בת פרעה, ואתלבש באחרא, ובההוא זמנא אהדרת עליה שכניתא.

אחר שהתפשט ממנו וחזר לגן עדן, התלבש בגוף קדוש לו, וזהו והנה שבה כבשרו, וכך משה התלבש בה, וזהו והנה שבה כבשרו, כראשונה, שנאמר בו עצם מעצמי ובשר מבשרי, ומשום זה אמר לו של נעליך מעל רגליך, זה הגוף שהיה לו כנעל, אותו שנגעה בו בת פרעה והתלבש באחר, ובאותו זמן חזרה עליו השכניה.

ובגין דא אתחזי (נייא אחזי) ליה באתין דעבד באת קדמאה, ואמר ליה הבא נא ידך בחיקך וכו' (שם ד ו), ואמאי בחיקך, הכא רמיז משוכבת חיקך שמור פתחי פיך (מליכה ז ו), והנה מצורעת כשלג (שמות ד ו), ולבתר אחזי ליה דאתדכיא באורייתא, הדא הוא דכתיב בה (שם) והנה שבה כבשרו.

ומשום זה נראה (הראה) לו באותות שעשה באות הראשונה, ואמר לו הבא נא ידך בחיקך וכו', ולמה בחיקך? כאן רומז, משכבת חיקך שמור פתחי פיך, והנה מצרעת כשלג, ואחר כך הראה לו שנטהר בתורה, זהו שפתוב בה והנה שבה כבשרו.

ועוד שכניתא תתאה איהי עגלה ערופה, ומסטרך דפרה שור, ודא איהו ופני שור מהשמאל (יחזקאל א ו), ומסטרך דעגלה, עגל בן בקר לחטאת (ויקרא ט ב), ופרה ודאי אתקריאת שכניתא עלאה כד נטלת מן גבורה, ושכניתא תתאה עגלה כד נטלת מניה.

ועוד, שְׂכִינָה תַּחְתּוֹנָה היא עֲגָלָה עֲרוּפָה, וּמֵצֵד שֶׁל פָּרָה - שׁוֹר, וְזֶהוּ
וּפְנֵי שׁוֹר מֵהַשְּׂמַאל, וּמֵצֵד שֶׁל עֲגָלָה - עֲגָל בֶּן בְּקָר לַחֲטָאת, וּפָרָה וְדָאֵי
נִקְרָאת שְׂכִינָה עֲלִיוֹנָה כְּשֶׁנוֹטְטֶלֶת מִגְבוּרָה, וּשְׂכִינָה תַּחְתּוֹנָה עֲגָלָה
כְּשֶׁנוֹטְטֶלֶת מִמְּנוֹ.

ועוד קרני פרה נצח והוד, בהם עמים ינגח יחדיו (דברים לג יז), קרני ראם
חסד גבורה, דיעביד בהון קרבא בעמלק, וימחי ליה ולזרעיה מן עלמא.

ועוד קרני פרה - נצח והוד, בהם עמים ינגח יחדיו, קרני ראם - חסד
גבורה, שיעשה בהם קרב עם עמלק, וימחה אותו ואת זרעו מהעולם.

ועוד קרני פרה אליו תלמידי חכמים דמתווכחין דא עם דא באורייתא,
ומתנגחין כשנורים דא עם דא, בגין דאורייתא דעל פה איהי מסטרא
דגבורה דאתקרי אלהיים, וביה פתחת אורייתא בראשית ברא אלהיים,
בגין דא תלמידי חכמים אינון מתנגחין באורייתא כשנורים דא עם דא,
ובגין דא יהו"ה כגבור יצא (ישעיה מב יג) מסטרא דגבורה, יריע בתרועה,
יצריח בשברים, על איביו יתגבר בתקיעה בהוא זמנא כל ספירו נטליו
מגבורה, ושמא דיו"ד ה"א וא"ו ה"א, ואפילו מלאכים דלעילא, וישראל
דלתתא.

ועוד קרני פרה, אלו תלמידי חכמים שמתווכחים זה עם זה בתורה
ומתנגחים כמו שנורים זה עם זה, משום שתורה שבעל פה היא מצד
הגבורה, שנקראת אלהיים, ובו פותחת התורה בראשית ברא
אלהיים, בגלל זה תלמידי חכמים מתנגחים בתורה כמו שנורים זה
עם זה, ומשום זה יהו"ה כגבור יצא - מצד הגבורה, יריע - בתרועה,
יצריח - בשברים, על איביו יתגבר - בתקיעה. באותו זמן כל הספירות
נוטלות מגבורה, והשם של יו"ד ה"א וא"ו ה"א, ואפילו המלאכים
שלמעלה, וישראל שלמטה.

ולבתר דנטיל נוקמא מנייהו, יתמלא רחמין על ישראל, וקדם דיהא נטיל
נוקמא מעמלק, לא יתיב בכרסיא, ובהוא זמנא דנטיל נוקמא מפני עשו,
ייתי לפייסא לאילתא, ואיהי געני"א ובוכה, הדא הוא דכתיב (ירמיה לא יד)
רחל מבכה על בניה, עד דאומי לה קודשא בריך הוא לאעברא לון מעלמא,
ויקטול בהון, עד דיצטבע ימא מן דמהון, ויקטול בהון עד דיתפרנסון
מנהון חיוון ברא תרי עשר שנין, ועופין דשמא שבע שנין.

ואחר שנוטל מהם נקמה, יתמלא רחמים על ישראל, ולפני שיהיה נוטל נקמה מעמלק לא יושב בכסא, ובאותו זמן שנוטל נקמה מבני עשו, יבא לפייס את האילת, והיא גועיה ובוכה. זהו שפתוב רחל מבכה על בניה, עד שנשבע לה הקדוש ברוך הוא להעבירם מהעולם, ויהרג בהם עד שיצטבע הים מדמם, ויהרג בהם עד שיתפרנסו מהם חיות הבר שנים עשר שנים, ועופות השמים שבע שנים.

ועוד געני"א, תלש"א, אזל"א גרי"ש, געני"א בתרועה, ויהיב בהון סקילה, ה"דא הוא דכתיב (ישעיה לד יא) ונטה עליה קו תהו ואבני בהו, תלש"א בשברים ת"ל אי"ש (ודא שריפה), ת"ל דא חנק, כגוונא דא אי"ש שריפה, אזל"א גרי"ש בתקיעה, דאיהו כרומחא לקטלא לון בהרג.

ועוד געני"א, תלש"א, אזל"א גרי"ש, געני"א בתרועה, ונותן בהם סקילה, זהו שפתוב ונטה עליה קו תהו ואבני בהו. תלש"א בשברים, ת"ל אי"ש, (וזו שרפה), ת"ל זה חנק, כמו זה אי"ש שרפה. אזל"א גרי"ש בתקיעה, שהיא כמו רמח להרג אותם בהרג.

דף מט ע"א

שלשלי"ת תרועה למתפש לון אסורין בבית אסורין דמלכא, כמה דאת אמר (תהלים קמט ה) לאסור מלכיהם בזיקים וכו', שופ"ר הול"ך, פס"ק, מק"ף, קלא דשופרא סלקא בתרועה (דף מט ע"א) כרומחא, לעורר עליהו קול תרועת מלחמה, ודא שופ"ר הול"ך, פסק דא שברים דעביד לון פסקות וקטרין (ני"א וקרטין או וקרעין), ודא מפת חרב והרג ואבדו, מקף תרועה דא חנק, ודא איהו הולך וחזק מאד (שמות יט ט), מאד דא מות דאתתקף עליהו, כגוונא דמתן תורה.

שלשלי"ת, תרועה, לתפס אותם אסורים בבית האסורים של המלך, כמו שנאמר לאסור מלכיהם בזיקים וכו'. שופ"ר הול"ך, פס"ק, מק"ף, קול השופר עולה בתרועה כמו רמח, לעורר עליהם קול תרועת מלחמה, וזה שופ"ר הול"ך. פס"ק זה שברים, שעושה להם פסקות וקשרים (וקרטין או וקרעין), וזו מפת חרב והרג ואבדו. מק"ף תרועה, זה חנק, וזהו הולך וחזק מאד. מאד, זה מות שהתחזק עליהם, כמו שמתן תורה.

וְעוֹד אֲזַלְיָא גְרִישִׁישׁ, שְׂכִינְתָא אֲמַרְת לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, גְרַשׁ הָאֲמָהּ
הַזֹּאת וְאֵת בְּנָהּ (בראשית כא י) אֲלִין עֶרְב רַב, (ש״א כו יט) דְּגְרִשׁוּנִי מִהֶסְתַּפַּח
בְּנַחֲלַת יְהוּיָהּ, גְרִישׁ לֹון מִן עֲלָמָא דִּין וּמַעְלָמָא דְאַתִּי, דְלֹא יְהֵא לֹון חוּלְקָא
עִם יִשְׂרָאֵל, שׁוֹפְרִיר הוּלְיִיךְ, רַבִּייעַ, שְׁנִיִּי גְרִישִׁיִּין, שְׁלִשְׁלִית, בְּהֵהוּא זְמַנָּא
נְטִיל קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא רֹמִיחַ, דְאַיְהִי רְמִיחַ תִּיבִין דְאַיִת בְּקַרְיַת שְׁמַע
וְשִׁית תִּיבִין דְיַחוּדָא, וּבָהּ (במדבר כה ח) וַיְדַקֵּר אֶת שְׁנֵיהֶם, דְכַר וְנוֹקְבָא, דְא
סמא״ל וְנַחֲשׁ, וְרַבִּייעַ דְיֻקְנָא דוּמְיָא דְרֹמִיחַ.

וְעוֹד אֲזַלְיָא גְרִישִׁישׁ, הַשְׂכִּינָה אוֹמַרְת לְקָדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, גְרַשׁ הָאֲמָהּ
הַזֹּאת וְאֵת בְּנָהּ, אֵלֹו הָעֶרְב רַב, שְׁגְרִשׁוּנִי מִהֶסְתַּפַּח בְּנַחֲלַת יְהוּיָהּ, גְרַשׁ
אוֹתָם מִן הָעוֹלָם הַזֶּה וּמִן הָעוֹלָם הַבָּא, שְׁלֹא יִהְיֶה לָהֶם חֵלֶק עִם
יִשְׂרָאֵל. שׁוֹפְרִיר הוּלְיִיךְ, רַבִּייעַ, שְׁנִיִּי גְרִישִׁיִּין, שְׁלִשְׁלִית, בְּאוֹתוֹ זְמַן
נוֹטֵל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רֹמִיחַ, שֶׁהוּא מְאַתֵּים אַרְבַּעִים וּשְׁמוֹנֶה תְבוֹת
שֵׁישׁ בְּקַרְיַת שְׁמַע וְשֵׁשׁ תְבוֹת הַיַּחוּד, וּבָהּ, וַיְדַקֵּר אֶת שְׁנֵיהֶם, זְכָר
וְנוֹקְבָה, זֶה סמא״ל וְנַחֲשׁ, וְרַבִּייעַ דְמוֹת דוּמָה שֶׁל רֹמִיחַ.

שְׁנִיִּי גְרִישִׁיִּין, תְּרִיךְ לֹון קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא מִן שְׁמַיָּא וְאַרְעָא, בְּהֵהוּא זְמַנָּא
שְׁקַר הַסּוּס לְתַשׁוּעָה וְכוּי (תהלים לג יז), דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא רְדִיף אֲבַתְרִיָּהוּ,
וְנְטִיל לֹון בְּשְׁלִשְׁלִית עַל צְנֹאֲרִיהוֹן, וּלְבַתֵּר קְטִיל לֹון בְּרוּמְחָא דְאַיְהוּ
רַבִּייעַ, בְּקַדְמִיתָא תְּרִיךְ לֹון, וּלְבַתֵּר רְדִיף אֲבַתְרִיָּהוּ וְתַפִּיס לֹון, וּלְבַתֵּר
קְטִיל לֹון.

שְׁנִיִּי גְרִישִׁיִּין, גְרַשׁ אוֹתָם הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִן הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ.
בְּאוֹתוֹ זְמַן, שְׁקַר הַסּוּס לְתַשׁוּעָה וְכוּי, שֶׁהַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא רוֹדֵף
אֲחֵרֵיהֶם, וְנוֹטֵל אוֹתָם בְּשְׁלִשְׁלִית עַל צְנֹאֲרָם, וְאַחַר כֵּן הוֹרֵג אוֹתָם
בְּרַמַּח, שֶׁהוּא רַבִּייעַ. בְּרֵאשׁוֹנָה גְרַשׁ אוֹתָם, וְאַחַר כֵּן רְדֵף אֲחֵרֵיהֶם
וְתַפִּס אוֹתָם, וְאַחַר כֵּן הִרַג אוֹתָם.

וְרַבִּייעַ, וְשְׁנִיִּי גְרִישִׁיִּין, וְשְׁלִשְׁלִית, אֵינֹון תְּקִיעָיָה שְׁבָרִיִּים תְּרוּעָיָה,
שְׁבָרִיִּים שְׁבַר (שמות כג כד) תְּשַׁבֵּר מַצְבוֹתֵיהֶם, אֲלִין דְאַתְמַר בְּהוֹן (איוב א ו)
וַיָּבֹאוּ בְנֵי הָאֱלֹהִיִּים לְהִתְיַצֵּב עַל יְהוּיָהּ, בְּדִינָא עַל שְׂכִינְתָא וַיִּשְׂרָאֵל,
דְאַתְמַר בֵּיהּ וַיָּבֹא גַם הַשָּׁטָן בְּתוֹכָם, דְא סמא״ל דְאַתָּא לְקַטְרַג עַל בְּנוֹי
דְיִשְׂרָאֵל, וְלָדוֹן לְשְׂכִינְתָא, וְכִינּוֹן דְהוּא בְּעֵי דִינָא עַל שְׂכִינְתָא וּבְנוֹי, כְּאֵלֹו
קִיִּימִין עֲלֵיהּ, תְּרוּעָיָה בָהּ (תהלים ב ט) תְּרוּעַם בְּשִׁבְט בְּרָזֶל, תְּקִיעָיָה וְהוֹקַע
אוֹתָם לַיהוּיָהּ נֶגֶד הַשָּׁמַשׁ (במדבר כה ד), וְשׁוֹפֵר אִיְהוּ קְלָא, מְנִיָּה נְפִיק קְלָא
בְּתַקִּיעָה שְׁבָרִים תְּרוּעָה, תְּקִיעָה מִן מוֹחָא, שְׁבָרִים מְלַבָּא, כְּמָה דְאַתָּא אָמַר
(תהלים נא יט) לֵב נִשְׁבֵּר וְנִדְכָּה וְגוּמַר, דְא אִיְהוּ זְבַחֵי אֱלֹהִיִּים רוּחַ נִשְׁבָּרָה,

קלא בתרועה מפנפי ריאה, וכלהו אתכלילו בקנה וריאה, ואתעבידו קול, ובפומא דבור.

ורבייע ושגיי גרישיין ושלשליית, הם תקיעיה שבריים תרועיה. שבריים, שבר תשבר מצבותיהם, אלו שנאמר בהם ויבאו בני האלהים להתניב על יהויה, בדין על השכינה וישראל, שנאמר בו ויבא גם השטן בתוכם, זה סמא"ל שבא לקטרג על בני ישראל ולדון את השכינה, וכיון שהוא מבקש דין על השכינה ובניה, פאלו עומדים עליו. תרועיה, בה תרועים בשבט ברזל. תקיעיה, והוקע אותם ליהויה נגד השמש, ושופר הוא קול, ממנו יוצא קול בתקיעה שברים תרועה. תקיעה מן המוח, שברים מהלב, כמו שנאמר לב נשבר ונדכה וגומר, זהו זבחי אלהיים רוח נשברה. הקול בתרועה מפנפי ראה, וכלם נכללו בקנה וריאה, ונעשו קול, ובפה דבור.

ועוד נשמתא ורוחא ונפשא דבר נש, אינון תקיעה תרועה שברים, נפשא בלבא ודא שברים, כמה דאת אמר לב נשבר ונדכה, נשמתא במוחא ודא תקיעה, רוחא בכנפי ריאה, דנשיב על לבא דאיהו נור דליק, ואם לאו הנה דליק כל גופא, ורזא דמלה כנפי יונה נחפה בכסף וגומר (שם סח טד), ורוחא כליל מאשא ומיא, ובגין דא איהו תרועה, ועליה אתמר (שם פט טז) אשרי העם יודעי תרועה, בגין דנשמתא איהי נשמת חיים, בינה דנטלה מחכמה, נפש מלכות תבונה, רוח תפארת, ואיהו דעת כליל תרוייהו, עליה אתמר (משלי כד ט) ובדעת חדרים ימלאו.

ועוד נשמח רוח ונפש של אדם, הן תקיעה תרועה שברים. הנפש בלב, וזה שברים, כמו שנאמר לב נשבר ונדכה. הנשמח במוח, וזו תקיעה. הרוח בכנפי ראה, שנושבים על הלב שהוא אש דולקת, ואם לא, היה דולק כל הגוף, וסוד הדבר - כנפי יונה נחפה בכסף וגומר, והרוח כלולה מאש ומים, ומשום זה הוא תרועה, ועליו נאמר אשרי העם יודעי תרועה, משום שהנשמח היא נשמח חיים, בינה שנוטלת מחכמה, נפש מלכות תבונה, רוח תפארת, והוא הדעת שכולל את שניהם, עליו נאמר ובדעת חדרים ימלאו.

ומבינה נביאים, ואינון נצח והוד, וממלכות כתובים ואינון חסד וגבורה, תפארת תורה כליל כלהו, וכלא על עמונדא חד קיימא ודא (משלי י כה) צדיק יסוד עולם.

ומבינה הנביאים, והם נצח והוד, וממלכות פתובים, והם חסד וגבורה תנפארת, תורה פולל כלם, והכל עומד על עמוד אחד, וזה צדיק יסוד עולם.

כבד וטחול דא סמא"ל ונח"ש, כבד אשא סומקא, מרה אשא ירוקא, טחול אשא אוכמא, יותרת פלילא דכלהו, כבד וטחול סמא"ל ונח"ש, כבד אל אחר, מרה סם מות דיליה, טחול נחש נוקבא דיליה, חלב טמא, ומרה איהו חרבא דמלאך המות, כמה דאת אמר (שם ה ד) ואחריתה מרה כלענה חדה כחרב פיות, ובאורייתא דאיהי סם חיים אי נשמטא טמא אתעברא מן עלמא, (כבד וטחול דא סמא"ל ונח"ש, דאינהו אל אחר), וכבד דהוא אל אחר בתרועה דאיהו רוחא מתעברא מן עלמא, טחול דהוא נחש בשברים דאיהו נפש מתעברא מן עלמא, מרה דהוא סם המות בתקיעה מתעברא מן עלמא.

כבד וטחול זה סמא"ל ונחש. הכבד אש אדמה, המרה אש ירקה, טחול אש שחרה, יותרת פלילה של כלם. כבד וטחול - סמא"ל ונח"ש, כבד - אל אחר, מרה - סם המות שלו, טחול - נחש הנקבה שלו, חלב טמא, ומרה היא חרבו של מלאך המות, כמו שנאמר ואחריתה מרה כלענה חדה כחרב פיות. ובתורה שהיא סם חיים, אם הנשמה טמאה, נעבר מן העולם. (כבד וטחול זה סמא"ל ונחש, שהם אל אחר) וכבד שהוא אל אחר בתרועה שהוא רוח, נעבר מן העולם, טחול שהוא נחש בשברים שהוא נפש, נעבר מן העולם, מרה שהוא סם המות בתקיעה, נעברת מן העולם.

דף מט ע"ב

זכאה איהו דכליל נשמטא ורוחא עם נפשא בקלא דאורייתא, דבאורייתא אתתקפון, דכל מאן דלא אתעסק באורייתא חליש נשמתייה רוחיה ונפשיה עילא ותתא, ויותרת הכבד איהו זונה, שיורין איהו לכל אלהים אחרים מתתקפא, ואמאי אתקריאת יותרת הכבד, אלא בתר דעביד נאופא עם פלהו, יהיבת שיורין לבעלה, ועלה אתמר (שם ד כו) כי בעד אשה זונה עד כפר לחם, דאיהי אתחממת מכבד, וטחול (דף מט ע"ב) איהו שחוק הפסיל, ועליה אתמר אם ראית רשע שהשעה משחקת לו אל תתגרה בו, בגין דאיהו שאול תחתית, דאתמר ביה צדיק מפנוי בולע, אבל צדיק גמור אינו בולע, כבד פועס וקטיל.

אשרי הוא מי שפולל נשמה ורוח עם הנפש בקול של התורה, שבתורה התחזקו, שכל מי שאינו עוסק בתורה מחליש נשמתו, רוחו ונפשו מעלה ומטה, ויותרת הכבוד היא זונה, שוירים היא, לכל אלהים אחרים מחזקת, ולמה נקראת יותרת הכבוד? אלא אחר שעושה נאוף עם כלם, נותנת שוירים לבעלה, ועליה נאמר כי בעד אשה זונה עד כפר להם, שהיא מתחממת מכבוד, וטחול הוא שחוק הכסיל, ועליו נאמר אם ראית רשע שהשעה משחקת לו, אל תתגרה בו, משום שהוא שאול תחתית, שנאמר בו צדיק מפנוי בולע, אבל צדיק גמור אינו בולע, הכבוד פועס והורג.

לב מבין, לב יודע, לב רואה, לב איהו שכניתא, דלא נטלא אלא דמא צח, דאיהי קרבנא דצלותא נקיה בלא חובין ובלא פסולת, וקריבת לגבי בעלה שופרא דכלא.

לב מבין, לב יודע, לב רואה, הלב הוא שכניה, שלא נוטלת אלא דם צח, שהיא קרבן של תפלה נקיה בלי חטאים ובלי פסולת, ומקריבה לבעלה את היפה שבכל.

אבל יותרת הכבוד לא יהיבת לבעלה אלא שוירין ופסולת, ומאי ניהו בעלה (טחול) (ס"א כבד) אל אחר, ומאלין שוירין דנטיל מנה אתעביד דם טחול חשוף ואוכמא, הוא נחש רמאי דפתי לחנה דאיהי לבא, וגרם לה מותא.

אבל יותרת הכבוד לא נותנת לבעלה אלא שוירים ופסולת, ומי הוא בעלה? (טחול) (כבד) אל אחר, ומה שוירים הללו שנוטל ממנה, נעשה דם טחול חשוף ושחר, הוא הנחש הרמאי שפתה את חנה, שהיא הלב, וגרם לה מות.

והא תרי בתי לבא אינון למאן פתי מנייהו, אלא ההוא דשמאלא דאתמר בה (קהלת יב) לב כסיל לשמאלו, ועליה אתמר (שם ז כו) ומוצא אני מר ממות את האשה, לב חכם לימינו דא אשת חיל עטרת בעלה, עלה אתמר (משלי יח כב) מצא אשה מצא טוב, דאיהי יצר הטוב מזליה דבר נש, עלה אתמר (יחזקאל מד ט) להניח ברכה אל ביתיך, ברכת יהו"ה היא תעשיר, ועלה אתמר (קהלת ט ט) ראה חיים עם האשה אשר אהבת.

וְהָרִי שְׁנֵי בְּתֵי הַלֵּב הֵם, אֶת מִי מֵהֶם הוּא פָּתָה? אֲלֵא אוֹתוֹ שֶׁל שְׂמַאל, שְׁנֵאמַר בּוֹ לֵב כְּסִיל לְשִׂמְאֵלוֹ, וְעָלְיוֹ נֶאמַר וּמוֹצֵא אֲנִי מֵרַמְמוֹת אֶת הָאִשָּׁה. לֵב חֶכֶם לִימִינוֹ, זֹ אִשֶּׁת חֵיל עֵטְרַת בַּעֲלָהּ, עָלֶיהָ נֶאמַר מִצָּא אִשָּׁה מִצָּא טוֹב, שֶׁהִיא יֵצֵר הַטּוֹב מִזֵּלוֹ שֶׁל אָדָם, עָלֶיהָ נֶאמַר לְהַנִּיחַ בְּרַכָּה אֶל בֵּיתָךְ, בְּרַכַּת יְהוָה הִיא תַעֲשִׂיר, עָלֶיהָ נֶאמַר רְאֵה חַיִּים עִם אִשָּׁה אֲשֶׁר אֶהְבֶּת.

אִיִּהי בְּדִיוֹקְנָא דְשְׂכִינְתָא תַּתְּאָה כְּלִילָא מַעֲשֵׂר, וְאִיִּהי גַר מִצְוָה, וְרוּחָא דְנָשִׁיב בְּהַ תַּפְאָרַת יִשְׂרָאֵל אִיִּהי בְּכַנְפֵי רִיָּאָה, וְדָא אִיִּהוּ וְתוֹרָה אֹר, דְנִהִיר בְּהַ דָּא שְׂכִינְתָא עֲלָאָה נְשִׁמַת חַיִּים, דְנִחְתָּא מִן מוּחָא לְאַנְהָרָא לֹון בְּלַבָּא.

הִיא בְּדִיוֹקוֹן הַשְּׂכִינָה הַתַּחְתּוֹנָה כְּלוּלָה מַעֲשֵׂר, וְהִיא גַר מִצְוָה, וְהָרוּחַ שְׁנוֹשֶׁבֶת בְּהַ תַּפְאָרַת יִשְׂרָאֵל, הִיא בְּכַנְפֵי רִיָּאָה, וְזֶהוּ וְתוֹרָה אֹר, שְׂמַאִירָה בְּהַ, זֹ הַשְּׂכִינָה הַעֲלִיּוֹנָה נְשִׁמַת חַיִּים, שְׂיִרְדַּת מִן הַמַּחַ לְהַאִיר אוֹתָם בְּלַב.

מֵאִי גִי'ר נִפְשָׁא רוּחָא, דְנִפְשָׁא אִיִּהי פְּתִילָה (גִי'ר עַל שֵׁם דְאִיִּהי שׁוּתַפָּא דְגוּפָא), רוּחָא דָּא זִיִּתָּא, נְשִׁמַתָּא גַר יְהוָה נְשִׁמַת אָדָם (מִשְׁלֵי ב כו), (אָדָם דְאִיִּהי אֹר נֵר, נִהִיר בִּיהַ אֹרִיִּיתָא דְבַכְתָּב, וְנִשְׁמַתָּא דְאִיִּהי נֵר נִהִיר בְּהַ מִצְוָה, וּבְזַמְנָא דְלֵא נִהִירִין בְּהַ אֹר וְנֵר אֶתְמַר בְּנִשְׁמַתָּא אֵל תְּרַאוּנִי שְׁאֲנִי שְׁחַרְחַרְתִּי (שִׁיר א ו), וְאֶתְמַר בְּאָדָם (יִשְׁעִיָה נ ג) אֵלְבִישׁ שְׁמַיִם קְדְרוֹת), וּמֵאִי גִי'ר נִפְשָׁא רוּחָא, גִי'ר נִפְשָׁא ר' רוּחָא, לְקַבֵּל תְּלַת קְטָרִין אֵלִין, אֵינּוֹן תְּלַת גְּוִנִין, אִשָּׁא אוּכְמָא חוּרָא וְתַכְלָתָא, מָאן דְנָטִיר גַר יְהוָה נְשִׁמַת אָדָם בְּאוּרִיִּיתָא, בְּפִקוּדִין דְעֵשָׂה וְלֵא תַעֲשֵׂה, לֵא שְׁלִיט עָלֶיהָ נוּרָא דְגִיִּהָנְס, וְדָא אִיִּהוּ כְּבִד וּמְרָה וְטַחּוּל, כְּבִד אִשָּׁא סוּמְקָא, מְרָה אִשָּׁא יְרוּקָא, טַחּוּל אִשָּׁא אוּכְמָא, יוֹתֵרַת הַכְּבִד כְּלָלָא דְכְּלָהוּ, תַּכְלַת חֲשׂוּדָא.

מַה זֶה גִי'ר? גִי'ר ר'רוּחַ. שֶׁהַנֶּפֶשׁ הִיא פְּתִילָה, (עַל שֵׁם שְׁהִיא שְׁתַּפָּה בְּגוּף) וְהָרוּחַ זֶה הַזִּיִּת. הַנְּשִׁמָּה, גַר יְהוָה נְשִׁמַת אָדָם. (אָדָם שְׁהוּא אֹר נֵר, מֵאִירָה בּוֹ תוֹרָה שְׁבַכְתָּב, וְהַנְּשִׁמָּה שְׁהִיא נֵר, מֵאִירָה בְּהַ מִצְוָה, וּבְזַמְנָן שְׁאִין מֵאִירִים בְּהַ אֹר וְנֵר, נִאמַר בְּנִשְׁמָה אֵל תְּרַאוּנִי שְׁאֲנִי שְׁחַרְחַרְתִּי, וְנִאמַר בְּאָדָם אֵלְבִישׁ שְׁמַיִם קְדְרוֹת). וּמַה זֶה גִי'ר? נִפְשָׁא רוּחַ, גִי'ר נִפְשָׁא ר' רוּחַ, כְּנִגְדַּת שְׁלִשְׁתַּת הַקְּשָׁרִים הַלְלוּ הֵם שְׁלִשְׁתַּת גְּוִנִים, אִשְׁ שְׁחוּרָה, לְבָנָה וְתַכְלַת. מִי שְׁשׁוּמֵר אֶת גַר יְהוָה נְשִׁמַת אָדָם בְּתוֹרָה, בְּמִצְוֹת עֵשָׂה וְלֵא תַעֲשֵׂה, לֵא שׁוּלְטַת עָלִיו אִשְׁ הַגִּיִּהָנְס, וְזֶהוּ כְּבִד וּמְרָה וְטַחּוּל. הַכְּבִד אִשְׁ אֲדָמָה, הַמְרָה אִשְׁ יְרַקָה, טַחּוּל אִשְׁ שְׁחוּרָה, יוֹתֵרַת הַכְּבִד הַכְּלָלָא שֶׁל כְּלָם, תַּכְלַת חֲשׂוּכָה.

וּתְכַלֶּת דְּצִיצִית מְצוּה, וּתְכַלֶּת לִית בְּסִטְרָא אַחְרָא, בְּגִין דְּאִיהוּ דוּמָה
לְכַרְסִיָּא יַקִּירָא, גְּוֹנִין דְּשַׁרְגָּא אִינוּן לְבוּשֵׁין לְנֵר יְהוּ"ה נִשְׁמַת אָדָם, גְּוֹן
אוּכֹם דְּאִיהוּ טָחוּל, כַּד מִתְלַבֶּשֶׁת תַּמָּן נִפְשָׁא בְּחוּבִין, אִיהִי אִמְרַת (שִׁיר א' ו')
אַל תִּרְאוּנִי שְׂאֵנִי שְׁחַרְחֶרֶת, שְׁחַרְחֶרֶת בְּקִדְרוּתָא דְּבָנִי, בְּדוּחְקָא דְּלֵהוֹן
בְּעֵנִיּוּתָא דְּלֵהוֹן, קִדְרוּתָא וְלִיצְנוּתָא וְעֵנִיּוּתָא מִטָּחוּל נִפְקָא, כַּד נִשְׁמַתָּא
אַסִּירָא בְּהַ בְּגָלוּתָא, וְדָא אִיהוּ (מִשְׁלִי ל כג) וְשִׁפְחָה כִּי תִירֵשׁ גְּבִירְתָּהּ, וּבְהָהוּא
זְמַנָּא טָחוּל שׁוֹחֵק, וְלִזְמַנָּא דִּיִּתִּי מִלְכָּא מְשִׁיחָא לְנִטְלָא נּוֹקְמָא מִטָּחוּל
דְּאִיהִי שִׁפְחָה, (תְּהֵלִים ב ד) יוֹשֵׁב בְּשָׂמִים יִשְׁחָק, יִשְׁחָק אִיהוּ בְּאִבּוּדָא דְּלֵהוֹן,
כְּמָה דְּאִתְּ אִמֵּר (מִשְׁלִי יא ו') וּבְאִבּוּד רְשָׁעִים רָנָה.

וּתְכַלֶּת שֶׁל צִיצִית - מְצוּה, וּתְכַלֶּת, אִין בְּצַד הָאֲחֵר, מְשׁוּם שֶׁהִיא
דוּמָה לְכֶסֶף הַנִּכְבָּד, צְבָעֵי הַנֵּר הֵם לְבוּשִׁים לְנֵר יְהוּ"ה נִשְׁמַת אָדָם.
צְבָע שָׁחַר, שֶׁהוּא טָחוּל, כְּשִׁמְתִּלְבָּשֶׁת שֶׁם הַנֶּפֶשׁ בְּחִטָּאִים, הִיא
אוֹמְרַת אַל תִּרְאוּנִי שְׂאֵנִי שְׁחַרְחֶרֶת, שְׁחַרְחֶרֶת בְּקִדְרוּת שֶׁל בְּנֵי, בְּדוּחֵק
שֶׁלֶּהֶם, בְּעֵנֵי שֶׁלֶּהֶם. קִדְרוּת וְלִיצְנוּת וְעֵנִיּוּת יוֹצְאִים מִטָּחוּל, כְּשֶׁנִּשְׁמָה
אַסִּירָה בְּהַ בְּגָלוּת, וְזֶהוּ וְשִׁפְחָה כִּי תִירֵשׁ גְּבִירְתָּהּ, וּבְאוֹתוֹ זְמַן טָחוּל
שׁוֹחֵק, וְלִעֲתִיד שְׂיָבֵא הַמֶּלֶךְ הַמְּשִׁיחַ לְטַל נִקְמָה מִהַטָּחוּל, שֶׁהִיא
שִׁפְחָה, יוֹשֵׁב בְּשָׂמִים יִשְׁחָק, הוּא יִשְׁחָק בְּאִבּוּד שֶׁלֶּהֶם, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
וּבְאִבּוּד רְשָׁעִים רָנָה.

רַנִּי"ה אִיהוּ הַנִּי"ר, אִיהוּ נְהִ"ר יוֹצֵא מַעְדָּן, וּמֵאִי נִיהוּ מְצוֹת עֲשֵׂה וּמְצוֹת לֹא
תַעֲשֶׂה כְּחוּשְׁבוֹן נְהִ"ר, נוֹי"ן הִ"א רִי"ש, וְאִיהִי הַנֵּר הַמֵּאִיר לְאָדָם, וְעַל דָּא
בְּאִבּוּד רְשָׁעִים רַנִּי"ה, וּבְהָהוּא זְמַנָּא הַטָּחוּל דְּשׁוֹחֵק אֶתְאַבִּיד, וְאִזּוּ יִתְקַיֵּים
(תְּהֵלִים קכ"ב) אִזּוּ יִמְלֵא שְׁחוֹק פִּינוּ וְלִשׁוֹנֵנוּ רָנָה וְדָאִי, וְאִזּוּ (מִשְׁלִי לא יח) לֹא יִכְבֶּה
בְּלִילָה נְרָה, בְּגִין (שס) דְּטַעַמָּה כִּי טוֹב סַחְרָה, וּבְהָהוּא זְמַנָּא מִתְתַּקְנָת
יְרוּשָׁלַם דְּאִיהִי לְבָא, לְבָא אִיהוּ לְהִ"ב הַמְזַבֵּחַ, יִכְבִּי"ה בְּחוּשְׁבוֹן הַלִּי"ב,
לְהִ"ב הַבִּי"ל, לֹא יִכְבֶּה בְּגָלוּתָא דְּאִיהִי לִילָה, וְאֶתְבְּנִיָּאת עַל יְדָא דְּקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, כְּמָה דְּאִתְּ אִמֵּר (תְּהֵלִים קמ"ב) בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַם יְהוּ"ה, (מֵאן דְּנִטִּיר נֵר
יְהוּ"ה נִשְׁמַת אָדָם בְּקוּדִין דְּעֵשָׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה, לֹא שְׁלִיט עֲלֵיהּ נוֹרָא דְּגִיְהֵנִם, דְּאִיהִי כְּבֵד מֵרָה טָחוּל).

רַנִּי"ה הוּא הַנִּי"ר, הוּא נְהִ"ר יוֹצֵא מַעְדָּן, וּמָה הִיא? מְצוֹת עֲשֵׂה
וּמְצוֹת לֹא תַעֲשֶׂה, כְּחוּשְׁבוֹן נְהִ"ר, נוֹי"ן הִ"א רִי"ש, וְהִיא הַנֵּר הַמֵּאִיר
לְאָדָם, וְעַל זֶה, בְּאִבּוּד רְשָׁעִים רַנִּי"ה, וּבְאוֹתוֹ זְמַן הַטָּחוּל שְׁשׁוֹחֵק
נְאֻבָד, וְאִזּוּ יִתְקַיֵּים אִזּוּ יִמְלֵא שְׁחוֹק פִּינוּ וְלִשׁוֹנֵנוּ רָנָה וְדָאִי, וְאִזּוּ לֹא
יִכְבֶּה בְּלִילָה נְרָה, בְּגִלְל שֶׁטַעַמָּה כִּי טוֹב סַחְרָה, וּבְאוֹתוֹ זְמַן מִתְתַּקְנָת
יְרוּשָׁלַם שֶׁהִיא הַלֵּב, הַלֵּב הוּא לְהִ"ב הַמְזַבֵּחַ, יִכְבִּי"ה בְּחוּשְׁבוֹן הַלִּי"ב,
לְהִ"ב הַבִּי"ל, לֹא יִכְבֶּה בְּגָלוּתָא שֶׁהוּא לִילָה, וְנִבְנִית עַל יְדֵי הַקְּדוּשׁ בְּרִיךְ
הוּא, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹנֵה יְרוּשָׁלַם יְהוּ"ה. (מִי שְׁשׁוּמֵר נֵר יְהוּ"ה נִשְׁמַת אָדָם בְּמְצוֹת
עֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה, לֹא שׁוֹלְטָת עֲלֵיו אֵשׁ הַגִּיְהֵנִם, שֶׁהוּא כְּבֵד מֵרָה וְטָחוּל).

דף נע"א

ועוד מרה טחול כבד, אינון גלותא לנשמתא ורוחא ונפשא, דאיהי שכינתא פד גלת בכבד, אתמר באיברים דאינון עמא קדישא חילקה דילה, תכבד העבודה על האנשים (שמות ה ט), פד גלת במרה אתמר בה (שם א יד) וימרו את חיהם, פד גלת בטחול אתמר בה (שם ו ט) ולא שמעו אל משה מקצר רוח (דהוה בבטנה, ומעבודה קשה דהוה בטחול), והו צווחין לקודשא בריהו הוא מנה, הדא הוא דכתיב (יונה ב ג) מבטן שאול שועתי שמעת קולי, ואתמר בהון (שמות ב כג) ותעל שועתם אל האלהים מן העבודה, ונשמתא בגלותא בתראה (דף נע"א) אתמר בה (רות ג ז) ותגל מרגלותיו ותשכב, שכיבת לעפרא, ווי ליה לבר נש דנשמתיה נחיתת תחות רגליו, דבההוא זמנא אתמר במזליה (עמוס ה ב) נפלה לא תוסיף קום, ולית ליה עלוי וסלוק אלא בידא דקודשא בריהו הוא, דאזיל שמא קדישא לימינא ואוקים לה.

ועוד, מרה טחול וכבד, הן גלות לנשמה ורוח ונפש, שהיא שכינה, כשגלתה בכבד, נאמר באיברים, שהן העם הקדוש, החיל שלה, תכבד העבודה על האנשים. כשגולה במרה נאמר בה וימרו את חיהם. כשגולה בטחול נאמר בה ולא שמעו אל משה מקצר רוח, (שהיה בבטנה, ומעבודה קשה שהיתה בטחול), והיו צועקים לקדוש ברוהו הוא ממנה, זהו שכתוב מבטן שאול שועתי שמעת קולי, ונאמר בהם ותעל שועתם אל האלהים מן העבודה. והנשמה בגלות האחרונה נאמר בה ותגל מרגלותיו ותשכב, שוכבת לעפרא. אוי לאדם שנשמתו יורדת תחת רגליו, שבאותו זמן נאמר במזלו נפלה לא תוסיף קום, ואין לו עלוי והתעלות אלא ביד הקדוש ברוהו הוא, שהולך השם הקדוש לימין ומקים אותה.

ורזא דמלה ליני הלילה והיה בבקר אם יגאלך טוב יגאל (רות ג ג), טוב דאיהו ברית יגאל, ואם לא יחפץ לגאלך וגאלתיך אנכי, חי יהו"ה שכבי עד הבקר, אנכי דאיהי אימא עלאה, אנכי דיציאת מצרים, חי יהו"ה שכבי עד הבקר דאיהי ימינא, דביה תוקפא דאורייתא דבכתב דאיהי עמודא דאמצעיתא, דמימינא אתייהיבת אורייתא דבכתב, ומשמאלא אתייהיבת אורייתא דעל פה דאיהי נוקבא.

וסוד הדבר - ליני הלילה והיה בבקר אם יגאלך טוב יגאל, טוב שהוא הברית, יגאל, ואם לא יחפץ לגאלך וגאלתיך אנכי, חי יהו"ה שכבי עד הבקר. אנכי שהיא האם העליונה, אנכי של יציאת מצרים, חי

יהו"ה שְׁכָבִי עַד הַבֶּקֶר שֶׁהוּא יָמִין, שֶׁבוּ כַּח הַתּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב שֶׁהִיא
הַעֲמוּד הָאֲמֻצָּעִי, שֶׁמִּיָּמִין נִתְּנָה תּוֹרָה שֶׁבִּכְתָב, וּמִשְׂמָאל נִתְּנָה תּוֹרָה
שֶׁבְּעַל פֶּה, שֶׁהִיא נִקְבָּה.

וּבְגִין דָּא טוֹב צְדִיק חִי עֲלֵמִין אִיהוּ מְסֻטְרָא דְשִׂמְאֵלָא, דְּאִיהוּ גְבוּר
הַכּוֹבֵשׁ אֶת יָצְרוֹ, דְּאִיהוּ סַמְאִ"ל, וּבְגִין דָּא שִׂמְאֵל דּוֹחָה, וּבִימִינָא יְקוּם,
דְּמָאן דְּנִפְלִיל לֹא צְרִיךְ לְאַקְמָא אֶלָּא בִּידָא יְמִינָא, וּבְגִין דָּא חֵי יְהוּ"ה שְׁכָבִי
עַד הַבֶּקֶר.

וּמִשּׁוּם זֶה, טוֹב צְדִיק חִי הָעוֹלָמִים הוּא מְצַד הַשְּׂמָאל, שֶׁהוּא גְבוּר
הַכּוֹבֵשׁ אֶת יָצְרוֹ, שֶׁהוּא סַמְאִ"ל, וּמִשּׁוּם זֶה שִׂמְאֵל דּוֹחָה וּבִימִין
יְקוּם, שְׂמִי שֶׁנוֹפֵל לֹא צְרִיךְ לְהִקָּים אֶלָּא בִּידָא יְמִין, וּמִשּׁוּם זֶה חֵי
יְהוּ"ה שְׁכָבִי עַד הַבֶּקֶר.

וּשְׂמָאֵלָא אִיהִי רֵאשׁ הַשְּׁנָה, וַיְמִינָא פֶּסַח, וּבִיָּה הָוָה אוֹמְרָה בִּי"ד יוֹמִין,
וְדָא אִיהוּ כִּי יָד עַל כֶּס י"ה (שְׁמוֹת י"ז טו), וְעַל הַהוּא זְמַנָּא אִיהִי אֲמֶרֶת (שִׁיר א
ו) אֶל תְּרַאוּנִי שְׂאֲנִי שְׁחַרְחֶרֶת, אֶל תְּרַאוּנִי מְסֻטְרָא דְשִׂמְאֵלָא דִּי צְחָק, דְּאֲנָא
בְּקִדְרוּתָא בִּיה, הִדָּא הוּא דְכֶתִיב (בְּרַאשִׁית כ"ז א) וַתִּכְהֶינּוּ עֵינָיו מֵרְאוֹת, מֵרְאוֹת
וְדָאִי בְּפוּרְקָנָא, דְּאִיהִי אוֹר מֵרְאוֹת דְּנְבוּאָה, דְּאֲתַמַּר בְּהוֹן (יְחֻזְקָא א א)
נִפְתַּחוּ הַשְּׁמַיִם וְאֶרְצָה מֵרְאוֹת אֱלֹהִי"ם, וְדָא אִיהוּ וַתִּכְהֶינּוּ עֵינָיו מֵרְאוֹת
מְסֻטְרָא דְשִׂמְאֵלָא, וְאֲתַמַּר בְּהוּא זְמַנָּא בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶלְבִּישׁ
שְׁמַיִם קְדְרוֹת (יִשְׁעִיהוּ נ ג).

וְהַשְּׂמָאל הִיא רֵאשׁ הַשְּׁנָה, וַיְמִין פֶּסַח, וּבוּ הִיָּתָה שְׁבוּעָה בִּי"ד יָמִים,
וְזֶהוּ כִּי יָד עַל כֶּס י"ה, וְעַל אוֹתוֹ זְמַן הִיא אוֹמְרֶת אֶל תְּרַאוּנִי שְׂאֲנִי
שְׁחַרְחֶרֶת, וְאֶל תְּרַאוּנִי מְצַד הַשְּׂמָאל שֶׁל יְצָחָק שְׂאֲנִי בּוּ בְּקִדְרוֹת, זֶהוּ
שְׁפָתוֹב וַתִּכְהֶינּוּ עֵינָיו מֵרְאוֹת, מֵרְאוֹת וְדָאִי בְּנְבוּאָה, שֶׁהִיא אוֹר מֵרְאוֹת
שֶׁל נְבוּאָה, שְׂנַאֲמַר בְּהֵם נִפְתַּחוּ הַשְּׁמַיִם וְאֶרְצָה מֵרְאוֹת אֱלֹהִי"ם,
וְזֶהוּ וַתִּכְהֶינּוּ עֵינָיו מֵרְאוֹת, מְצַד הַשְּׂמָאל, וְנַאֲמַר בְּאוֹתוֹ זְמַן בְּקוּדְשׁ
בְּרוּךְ הוּא אֶלְבִּישׁ שְׁמַיִם קְדְרוֹת.

נֵר אִיהִי ה', חֲמֵשׁ גְּוֹנִין נְהִירִין בָּהּ, וְאִינוּן חָנוּר סוּמְק יְרוֹק וְאוּכֵם וַתִּכְלֶת,
ו' אוֹר הֵנֵר מְלָגָאוּ, סַמְאִ"ל חֲשָׁד, נְחֵשׁ קְדְרוֹת, וְעַלָּה אֲתַמַּר אֶלְבִּישׁ שְׁמַיִם
קְדְרוֹת נוֹקְבָא דִּילִיה, וְשֶׁק אֲשִׁים כְּסוּתָם, וְוִי לְנִשְׁמַתָּא כַּד אֲתַלְבְּשֶׁת
בְּקִדְרוּתָא דְלָהוֹן, וְעַלִּיה אֲתַמַּר וַתִּכְהֶינּוּ עֵינָיו מֵרְאוֹת, וְאִינוּן חֲשׂוֹכִין

דַּמְכָּסִיּוֹן עַל עֵינָיו, דְּלִית לּוֹן רְשׁוֹ לְאַסְתִּפְלָא בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
וּשְׂכִינְתִּיהּ.

נַר הוּא ה', חֲמֻשָּׁה גֻּנְיִם מְאִירִים בּוֹ, וְהֵם: לְבָן, אָדָם, יָרֵק, וְשָׁחַר
וּתְכֵלֶת. וְי' אֹר הַנֵּר מְבַפְּנִים, סַמְאִ"ל חֲשָׁד, נְחָשׁ קְדָרוֹת, וְעַלִּיהּ נֶאֱמַר
אֲלֵבִישׁ שְׂמִים קְדָרוֹת, הַנִּקְבָּה שְׁלוֹ, וְשֶׁק אֲשִׁים כְּסוּתָם, אוֹי לְנִשְׁמָה
כְּשִׁמְתִּלְבָּשֶׁת בְּקְדָרוֹת שְׁלָהֶם, וְעַלִּיהּ נֶאֱמַר וּתְכַהִין עֵינָיו מֵרְאוֹת, וְהֵם
הַחֲשָׁכִים שְׂמֻכְסִים עַל הָעֵינַיִם, שְׂאִין לָהֶם רְשׁוֹת לְהַסְתַּפֵּל בְּקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא וּשְׂכִינְתּוֹ.

וְאוֹר וְנֵר דְּנִהְרִין (נ"א דחשכו) בְּהוֹן, אֲתֵמַר בְּהוֹן (קהלת יב ג) וְחֲשָׁכוּ הַרְאוֹת
בְּאַרְבּוֹת, כְּמָה דְאֵמַר קְהֵלֶת (שם ב) עַד אֲשֶׁר לֹא תִחְשַׁד הַשֶּׁמֶשׁ וְהָאוֹר וְגוֹמֵר,
וְאוֹר וְנֵר עַלִּיהּ אֲתֵמַר (משלי ו כג) כִּי נֵר מְצוּהָ וְתוֹרָה אוֹר, וְאַמְאִי אֲתִחְשָׁכֶן
בְּהוֹן, בְּגִין דְּלֹא הוּוּ מְשַׁתְּדֵלִין בְּאוֹרֵיהֶתָּא וּמְצוּהָ, בְּדַחִילוֹ וּבְרַחִימוֹ דְאֵינּוּן
י"ה, וּמִיד דְּמְשַׁתְּדֵלִין בְּהוֹן בְּדַחִילוֹ וּרְחִימוֹ, אוֹמְרָה אִיהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא בְּי"ה דְאֵינּוּן דְּחִילוֹ וּרְחִימוֹ, לְאַעֲבָרָא לּוֹן מְעַלְמָא דְנִשְׁמָתָא, בְּגִין
דְאֵינּוּן חֲשׂוֹכִין אֲפְרִישִׁין בֵּין י"ה וּבֵין ו"ה, כְּמָה דְאוּקְמוּהוּ דְכְּתִיב (שמות יז
טז) כִּי יָד עַל כַּס י"ה, וּבִהְהוּא זְמַנָּא אֲתֵמַר בְּאָדָם לְבָשׁוּ שְׂמִים קְדָרוֹת
וְגוֹמֵר, וּבִהְהוּא זְמַנָּא דְמַתְעַבְרִין קְדָרוֹתָא וְחֲשׂוֹכָא מְנַשְׁמָתָא, מִיד כָּל
הַנִּשְׁמָה תִּתְהַלֵּל י"ה (תהלים קנ ו).

וְאוֹר וְנֵר שְׂמֻכְסִים (שחשכו) בְּהֵם, נֶאֱמַר בְּהֵם וְחֲשָׁכוּ הַרְאוֹת בְּאַרְבּוֹת,
כְּמוֹ שְׂאֵמַר קְהֵלֶת עַד אֲשֶׁר לֹא תִחְשַׁד הַשֶּׁמֶשׁ וְהָאוֹר וְגוֹמֵר, וְאוֹר וְנֵר,
עַלִּיהֶם נֶאֱמַר כִּי נֵר מְצוּהָ וְתוֹרָה אוֹר, וְלָמָּה נְחֲשָׁכִים בְּהֵם? מְשׁוּם
שְׁלֹא הָיוּ עוֹסְקִים בְּתוֹרָה וּבְמְצוּהָ, בְּיִרְאָה וְאַהֲבָה שְׁהֵם י"ה, וּמִיד
כְּשִׁמְשַׁתְּדֵלִים בְּהֵם בְּיִרְאָה וְאַהֲבָה, שְׁבוּעָה הִיא לְקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
בְּי"ה, שְׁהֵם יִרְאָה וְאַהֲבָה, לְהַעֲבִיר אוֹתָם מְעוֹלָם הַנִּשְׁמָה, מְשׁוּם
שְׂאוֹתָם הַחֲשָׁכִים מְפְרִידִים בֵּין י"ה וּבֵין ו"ה, כְּמוֹ שְׂבַאֲרוּהוּ, שְׂכַתוּב
כִּי יָד עַל כַּס י"ה, וּבְאוֹתוֹ זְמַן נֶאֱמַר בְּאָדָם לְבָשׁוּ [אלביש] שְׂמִים קְדָרוֹת
וְגוֹמֵר, וּבְאוֹתוֹ זְמַן שְׂמַעְבְּרִים הַקְדָּרוֹת וְהַחֲשָׁכָה מִן הַנִּשְׁמָה, מִיד כָּל
הַנִּשְׁמָה תִּתְהַלֵּל י"ה.

וּמֵאֵן אֵינּוּן אֱלִין חֲשׂוֹכִין אֱלִין סַמְאִ"ל וְנְחָשׁ, וּמֵאֵן גְּרִים לּוֹן לְשִׁלְטָאָה
עַלִּיהּ, אֶלָּא רְזָא דְקָרָא אוֹלִיף כִּי אִם עוֹנוֹתִיכֶם הָיוּ מְבַדִּילִים בֵּינֵיכֶם
לְבִין אֱלֹהִיכֶם (ישעיה נט ב), וְדוּד בְּגִינֵיהּ אֲמַר (תהלים קיט יח) גַּל עֵינִי וְאַבְיָטָה
נְפִלְאוֹת מִתּוֹרַתְךָ, וּבִהְהוּא זְמַנָּא מַה דְּהוּוּ שְׁלֵטִין חֲשׂוֹכִין עַל נְהוֹרִין
דְּעֵינִין, מִתְהַפְּכִין נְהוֹרִין וְשְׁלֵטִין עַל חֲשׂוֹכִין, וְרְזָא דְמְלָה שׁוּפְ"ר מְהוּפְ"ר
קְדָמִ"א זְקוּ"ף קְטִ"ן, הַהוּא דְאֲתֵמַר בֵּיהּ (בראשית לב יא) קִטְנִתִּי מִכָּל

החסדים ומכל האמת, אִזְדַּקְף וְאִקְרִי זָקֵף גָּדוֹל, וְאִין אֶמֶת אֶלֶא תוֹרָה, הַדָּא הוּא דְכְתִיב (מלאכי ב ו) תוֹרַת אֶמֶת הִיְתָה בְּפִיהוּ, וּבַהֲהוּא זְמַנָּא מִתְהַפְּכָא פְרַסְיָא מְדִינָא לְרַחֲמִי, וְדָא הִיא רְזָא דְאֻקְמוּהָ מְאִרִי מִתְנִיתִין צְדִיקִים מִהֶפְכִין מִדַּת הַדִּין לְמִדַּת רַחֲמִים.

ומי הם החשכים הללו? אלו סמא"ל ונחש, ומי גרם להם לשלט עליהם? אלא סוד הכתוב מלמד, כי אם עונתיכם היו מבדלים ביניכם לבין אלהיכם, ודוד אמר בשבילם, גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך, ובאותו זמן, מה שהיו שולטים החשכים על אורות העינים, מתהפכים האורות ושולטים על החשכות, וסוד הדבר - שופ"ר מהפ"ד קדמ"א זק"ף קט"ן. אותו שנאמר בו ק נתי מכל החסדים ומכל האמת, הִזְדַּקְף וְנִקְרָא זָקֵף גָּדוֹל, וְאִין אֶמֶת אֶלֶא תוֹרָה. זהו שכתוב תורת אמת היתה בפייהו. ובאותו זמן מתהפך הכסא מדין לרחמים, וזהו הסוד שבארוהו בעלי המשנה, צדיקים מהפכים מדת הדין למדת הרחמים.

דף נ ע"ב

ובהוא זמנא אתחשיב כאלו אתברי עלמא, ויסדר נהורין כדקא יאות, הַדָּא הוּא דְכְתִיב (בראשית א ג) וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְאֹר יוֹם וּלְחֹשֶׁךְ קָרָא לַיְלָה, וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְאֹר יוֹם דָּא יִשְׂרָאֵל, דְּשִׁלְטְנוּתְהוֹן יְהִיא לְזְמַנָּא דְּפוּרְקָנָא, וְרִשְׁיַעֲיָא יִשְׁתַּאֲרוֹן (נייא אזלי) בְּחֹשֶׁךְ, הַדָּא הוּא דְכְתִיב וּלְחֹשֶׁךְ קָרָא לַיְלָה, וְאֶתְמַר בִּימֵינָא (דף נ ע"ב) וּשְׂמָאֵלָא וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם אֶחָד (שם א ה), דְּאִיהוּ עֶרֶב דִּי צַחֲקָא, וּבֹקֶר דְּאֶבְרָהִם. בְּהֵוּא זְמַנָּא מַה דְּהוֹת נִשְׁמַתָּא מִהַדְּקָא בִּין רַגְלִין, הַדָּא הוּא דְכְתִיב (רות ג ז) וַתִּגַּל מְרַגְלוֹתַי וַתִּשְׁכַּב, דְּאֶתְחַזְרַת לְלֵבָא, דְּאִיהִי פְגוּוֹנָא דִּירוּשָׁלַם, בְּהֵוּא זְמַנָּא הִלְב רֹאָה, הַדָּא הוּא דְכְתִיב (ישעיה ל ב) וְלֹא יִכְנָף עוֹד מוֹרִיף וְהָיוּ עֵינֶיךָ רֹאוֹת אֶת מוֹרִיף, הִלְב שׁוּמַע דְּאֶתְחַזֵּר עֲבוּדָה וְכְרוּבִים לְבִי מִקְדָּשָׁא, דְּאֶתְמַר בְּהוֹן (במדבר ז ט) וַיִּשְׁמַע אֶת הַקּוֹל מִדְּבַר אֱלֹהִים מֵעַל הַכְּפֹרֶת מִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרוּבִים, וְכָל עֲנָנִין (דאינון רומי רבתא ורומי זעירא) דְּאִינוֹן מְכַסְּיִין עַל צְלוֹתִין, הַדָּא הוּא דְכְתִיב (איכה ג מד) סִפּוֹת בָּעֲנָן לָךְ מֵעֲבוּר תִּפְלָה מִתְעַבְּרִין, וְנִהְרִין עֵינֵינוּ דְּאִינוֹן בֵּית רֵאשׁוֹן וּבֵית שְׁנִי, דְּבַהוֹן סְלִקִין צְלוֹתִין.

ובאותו זמן נחשב כאלו נברא העולם, ויסדר את האורות כראוי, זהו שכתוב וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְאֹר יוֹם וּלְחֹשֶׁךְ קָרָא לַיְלָה. וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְאֹר יוֹם, זה יִשְׂרָאֵל שִׁשְׁלִטוֹנָם יְהִיה בְּזְמַן הַגְּאֻלָּה, וְהִרְשָׁעִים יִשְׁאָרוּ (ילכו) בְּחֹשֶׁךְ. זהו שכתוב וּלְחֹשֶׁךְ קָרָא לַיְלָה, וְנִאֶמַר בְּיָמִין וּשְׂמָאל וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם אֶחָד, שְׁהוּא עֶרֶב שֶׁל יִצְחָק וּבֹקֶר שֶׁל אֶבְרָהִם.

באותו זמן, מה שהיתה הנשמה מהדקת בין הרגלים, זהו שפתוב ותגל מרגלותיו ותשכב, שחזרה ללב, שהיא כמו שירושלים, באותו זמן הלב רואה. זהו שפתוב ולא פנף עוד מוריד והיו עיניך רואות את מוריד. הלב שומע, שחזרו עבודה וכרובים לבית המקדש, שנאמר בהם וישמע את הקול מדבר אליו מעל הכפרת מבין שני הכרובים, וכל העינים (שהם רומי רבתי ורומי הקטנה), שהם מכסים את התפלות, זהו שפתוב סכות בענן לך מעבור תפלה, נעברים, ומאירים העינים, שהם בית ראשון ובית שני, שבהם עולות התפלות.

דבזמןא דאינון ישראל מלויכלין בטנופין דשאר עמין, נשמתא דאיהי שכינתא אמרת, (שיר א ו) אל תראוני שאני שחרחרת, וצלותא נפלת, הדא הוא דכתיב (עמוס ה ב) נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל, וכד נפלת שכיבת לעפרא בין רגליו, והא אוקמוהו (רות ג ז) ותגל מרגלותיו ותשכב, ואיהי מצלי לקודשא בריך הוא דיוקים לה מעפרא, הדא הוא דכתיב (שם ט) ופרשת כנפך על אמתך כי גואל אתה.

שבזמן שישראל מלכלכים בטנופים של שאר העמים, הנשמה, שהיא שכינה, אומרת, אל תראני שאני שחרחרת, ותפלה נופלת. זהו שפתוב נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל, וכשנופלת, שוכבת שכינה לעפר בין הרגלים, והרי פרשוהו ותגל מרגלותיו ותשכב, והיא מתפלת לקדוש ברוך הוא שיקימה מהעפר. זהו שפתוב ופרשת כנפך על אמתך כי גואל אתה.

בההוא זמןא (שם ח) ויחרד האיש וילפת, ההוא דאתמר ביה (שמות טו א) יהויה איש מלחמה, מאי וילפת כמה דאת אמר (איוב ו יח) לפתו ארחות דרפם, בההוא זמןא ייתי קודשא בריך הוא ויימא לה, ליני הלילה והיה בבקר (רות ג יג), ליני הלילה דאיהי שמאלא, והיה בבקר דאיהי רחמי ימינא, דמתמן נהיר אור, הדא הוא דכתיב (בראשית מד א) הבקר אור, אם יגאלך טוב יגאל, אם יעביד בך ישראל עובדין טבין לסלקא לך מבין רגליו שפיר, תגאל על ידי דישראל עלאה דאיהו בעלך, טוב ודאי, ואם לא יעבדון בך עובדין טבין, וגאלתיך אנכי.

באותו זמן ויחרד האיש וילפת, ההוא שנאמר בו יהויה איש מלחמה. מה זה וילפת? כמו שנאמר לפתו ארחות דרפם. באותו זמן יבא הקדוש ברוך הוא ויאמר לה ליני הלילה והיה בבקר (רות א). ליני הלילה, שהיא השמאל. והיה הבקר, שהיא רחמים, ימין, שמשם מאיר האור. זהו שפתוב הבקר אור, אם יגאלך טוב יגאל, אם יעשה בך ישראל מעשים טובים להעלותך מבין הרגלים - יפה, תגאל על ידי

ישראל העליון שהוא בעלך, טוב ודאי, ואם לא יעשו בך מעשים טובים, וגאלתיך אנכי.

והא אוקמוהו (רות ג יג) חי יהו"ה שכבי עד הבקר, אומאה בח"י, דאיהו כליל ח"י ברכאון דצלותא, שכבי עד הבקר, עד ההוא נהרא, דבההוא זמנא צלותא תהא נהרא בלבא ובעינין, ובגין דבח"י ברכאון דצלותא תלגא פורקנא, וביה אתגלגא, דאיהו יסוד ח"י עלמין, אתמר ביה (ד"ה ב ז טז) והיו עיני ולבי שם כל הימים.

והרי פרושהו חי יהו"ה שכבי עד הבקר, השבועה בח"י, שכולל שמונה עשרה ברכות התפלה, שכבי עד הבקר, עד אותו האור, שבאותו זמן התפלה תהיה מאירה בלב ובעינים, ומשום שבשמונה עשרה הברכות של התפלה תלויה הגאלה, ובו מתגלה, שהוא יסוד ח"י העולמים, נאמר בו והיו עיני ולבי שם כל הימים.

והיו עיני ולבי אדכיר עינין ולבא, בגין דצריך בר נש בצלותיה למהוי עינוי לתתא לגבי נשמתא, דאיהי שכנתא דאיהי אסירא בגלותא, ולביה לעילא בקודשא בריך הוא, ורזא דמלה עיני תמיד אל יהו"ה כי הוא יוציא מרשת רגלי (תהלים כה טו), ולביה לעילא לנטלא נוקמא מעמלק, הדא הוא דכתיב (ישעיה סג ד) כי יום נקם בלבי, בלבי ודאי, ביה עתיד לנטלא נוקמא, כמה דנטיל ביה נוקמא ממצראי.

והיו עיני ולבי, הזכיר עינים ולב, משום שצריך אדם בתפלתו שיהיו עיניו למטה אל הנשמה, שהיא שכנה, שהיא אסורה בגלות, ולבו למעלה בקדוש ברוך הוא, וסוד הדבר - עיני תמיד אל יהו"ה כי הוא יוציא מרשת רגלי, ולבו למעלה לטל נקמה מעמלק. זהו שפתיב כי יום נקם בלבי, בלבי ודאי, בו עתיד לטל נקמה, כמו שנטל בו נקמה מהמצרים.

דאיהי לב"י שם בן ארבעים ותרון, אבגית"ץ ביה אפיק לישראל מגלותא, קר"ע שט"ן דאיהו שמא תננינא דיומא תננינא, ביה קרע ימא, ובהאי שמא אתמר (בראשית א ו) יהי רקיע בתוך המים וגומר, נגיד יכ"ש נגד כל עמד אעשה נפלאות (שמות לד ו), בכל שמא נטל נוקמא במצרים.

שהוא לב"י, שם בן ארבעים ושתים, אבגית"ץ, בו הוציא את ישראל מן הגלות. קר"ע שט"ן, שהוא השם השני של היום השני, בו קרע את

הַיָּם, וּבִשְׁם הַזֶּה נֹאמֵר יְהִי רְקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם וְגוֹמֵר. נִגִּיד יִכְיִשׁ נֶגֶד
כָּל עַמֶּךָ אֲעֲשֶׂה נִפְלְאוֹת, בְּכָל שֵׁם נוֹטֵל נִקְמָה בַּמִּצְרִים.

וּפּוֹרְקָנָא בְּלִבָּא תְּלִיא, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ הֵלֵב רוּאָה, וּבְגִין דָּא כִּי יוֹם נִקְס בְּלִבִּי
(ישעיה סג ד), נִקְמָה בְּמַאי בְּלִבִּי בִּי"ה, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (תהלים קו ו) כָּל הַנְּשָׁמָה
תְּהִלֵּל י"ה, וְעַלִּיהּ אִתְּמַר (שמות יז טז) כִּי יָד עַל כֶּס י"ה, וּפּוֹרְקָנָא בְּלִבָּא
תְּלִיא, דְּבִיהּ אִתְּמַר הֵלֵב רוּאָה, וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהוּ מְאִרִי מִתְּנִיתִין לְלִבִּי
גְּלִיתִי וּלְאִבְרִי לֹא גְּלִיתִי, מְאִי לְלִבִּי, אֶלְא אוּרִייתָא דְּבִכְתָּב אִתְּקִרִיאַת לְבִי,
וְאוּרִייתָא דְּעַל פֶּה אִתְּקִרִיאַת פּוּמָא וְאוּקְמוּהוּ מְאִרִי מִתְּנִיתִין מְלִבָּא
לְפּוּמָא לֹא גְּלִי, לְלִבִּי גְּלִיתִי דָּא שְׁמָא דְּעִיב שְׁמָהוּ, וְאִינוּן שְׁבַעִין אֲנַפִּין
לְאוּרִיתָא, דְּתִלְיִין מִן ב'.

וְהִגְאֵלָה בְּלִב תְּלוּיָה, שְׁנֹאמֵר בּוּ הֵלֵב רוּאָה, וּמְשׁוּם זֶה כִּי יוֹם נִקְס
בְּלִבִּי, נִקְמָה בְּמָה? בְּלִבִּי, בִּי"ה, שְׁנֹאמֵר בּוּ כָּל הַנְּשָׁמָה תְּהִלֵּל י"ה,
וְעַלִּיו נֹאמֵר כִּי יָד עַל כֶּס י"ה, וְהִגְאֵלָה תְּלוּיָה בְּלִב, שְׁבוּ נֹאמֵר הֵלֵב
רוּאָה, וּמְשׁוּם זֶה פְּרָשׁוּהוּ בְּעַלִּי הַמְּשֻׁנָּה, לְלִבִּי גְּלִיתִי וּלְאִבְרִי לֹא
גְּלִיתִי. מַה זֶה לְלִבִּי? אֶלְא תוֹרָה שְׁבִכְתָּב נִקְרֵאת לְבִי, וְתוֹרָה שְׁבַעֵל פֶּה
נִקְרֵאת פֶּה, וּפְרָשׁוּהוּ בְּעַלִּי הַמְּשֻׁנָּה, מְלִב לְפֶה לֹא גְּלָה, לְלִבִּי גְּלִיתִי,
זֶהוּ הַשֵּׁם שֶׁל עִיב שְׁמוֹת, וְהֵם שְׁבַעִים פְּנִים לְתוֹרָה שְׁתְּלוּיִים מִן ב'.

וְאוּרִייתָא אֵית לָהּ רִישָׁא וְגוּפָא וְלִבָּא וּפִימָא וְאַבְרִין, כְּגוֹוְנָא דְּאֵית
בְּיִשְׂרָאֵל, דְּאִינוּן רִישִׁין רִישֵׁי עַמָּא, וּמְנַהוֹן עֵינִין הִדָּא הוּא דְּכְתִיב (במדבר
טו כד) וְהָיָה אִם מְעִינִי הָעֵדָה, וְאֵית מְנַהוֹן לְבָא, דְּאִינוּן לְקַבֵּל שְׁבַעִין
סְנֵהדְרִין וּמִשָּׁה וְאַהֲרֹן עַל גְּבִייהוּ, דְּלֹא חֲסֵרִין מְעַלְמָא כְּוַתִּייהוּ, וְדָא אִיהוּ
לְלִבִּי גְּלִיתִי, אֲבָל אַחֲרָנִין דְּאִינוּן כְּשֹׂאֵר אַבְרִין אִתְּמַר בְּהוֹן וּלְאִבְרִי לֹא
גְּלִיתִי, וְכֵן בְּאוּרִייתָא שְׁבַעִין אֲנַפִּין תְּלִיין מִתְּרִין תּוֹרוֹת, אוּרִייתָא דְּבִכְתָּב
וְאוּרִייתָא דְּבַעַל פֶּה.

וְלְתוֹרָה יֵשׁ רֹאשׁ וְגוּף וְלִב וְפֶה וְאִבְרִים, כְּמוֹ שֵׁיִשׁ בְּיִשְׂרָאֵל, שְׁהֵם
רֹאשִׁים, רֹאשֵׁי הָעָם, וּמֵהֶם עֵינִים, זֶה שְׁכְּתוּב וְהָיָה אִם מְעִינִי הָעֵדָה.
וְיֵשׁ מֵהֶם לֵב, שְׁהֵם כְּנֶגֶד שְׁבַעִים סְנֵהדְרִין, וּמִשָּׁה וְאַהֲרֹן עַל גְּבִייהוּ,
שְׁלֹא חֲסֵרִים מְעוּלָם כְּמוֹתָם, וְזֶהוּ לְלִבִּי גְּלִיתִי, אֲבָל אַחֲרִים שְׁהֵם
כְּשֹׂאֵר אִבְרִים, נֹאמֵר בְּהֵם וּלְאִבְרִי לֹא גְּלִיתִי, וְכֵן בְּתוֹרָה שְׁבַעִים
פְּנִים תְּלוּיִים מִשְׁתֵּי תּוֹרוֹת, תּוֹרָה שְׁבִכְתָּב וְתוֹרָה שְׁבַעֵל פֶּה.

דף נא ע"א

ובגלותא חלק לב"ים (הושע י ב), דאינון ע"ב צדיקים דאינון כגוונא דסנהדרין, ורזא דמלה (ישעיה ל יח) אשרי כל חוכי לו, ל"ו בחושבנא סליק תלתין ושית, ואינון ל"ו בארעא דישראל, ול"ו לבר מארעא דישראל, ודא איהו חלק לב"ים, ומאן חלק לב"ים. (דף נא ע"א) שאור וחמץ דאינון ערב רב, ורזא דמלתא ויהי מבדיל בין מים למים (בראשית א ו), דעלייהו אתמר (שמות יב טו) אך ביום הראשון תשביתו שאר מבתיכם, אך חלק, ואומאה דיתמחון ב"ד, דאינון ארבע סרי יומי דפסחא, לקיימא כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות (מיכה ז טו), (ודא שבעה יומי דפסחא דגלותא קדמאה, ושבעה יומי דפסחא דגלותא בתראה), הדא הוא דכתיב (יחזקאל מה כא) חג שבעות ימים מצות יאכל.

ובגלות חלק לב"ים, שהם שבעים ושנים צדיקים שהם כמו הסנהדרין, וסוד הדבר - אשרי כל חוכי לו, ל"ו בחשבון עולה שלשים ושש, והם שלשים ושש בארץ ישראל, ושלשים ושש מחוץ לארץ ישראל, וזהו חלק לב"ים. ומי חלק לב"ים? השאור וחמץ שהם ערב רב, וסוד הדבר - ויהי מבדיל בין מים למים, שעליהם נאמר אך ביום הראשון תשביתו שאר מבתיכם, אך חלק, ושבעה שימחו ב"ד, שהם ארבעה עשר ימי פסח, לקיים כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות, (וזה שבעה ימי הפסח של הגלות הראשונה ושבעה ימי הפסח של גלות האחרונה) זהו שכתוב חג שבעת ימים מצות יאכל.

ובגין דא אור לארבעה עשר בודקין את החמץ לאור הנר, ודא אור הנר דאיהי אורייתא ופקודינא, דאתמר בהון (משלי ו כג) כי נר מצוה ותורה אור, נר בלבא, אור בעינין, דאיהו אור הנר, בדחילו ורחימו ב"יה, מתעברין חשוכא וקדרותא מנייהו, ובגין דא כי יום נקם בלבי (ישעיה סג ד).

ומשום זה, אור לארבעה עשר בודקין את החמץ לאור הנר, וזה אור הנר שהיא תורה ומצוות, שנאמר בהם כי נר מצוה ותורה אור, נר בלב, ואור בעינים, שהוא אור הנר, ביראה ואהבה ב"יה, נעברים החשכה והקדרות מהם, ומשום זה כי יום נקם בלבי.

ועוד בלבי דא ל"ב אלהי"ם דעובדא דבראשית, ועשר אמירן דאינון י' מן לבי, ולב האי איהו לב, דביה נהיר ההוא דאתמר ביה (שמות ב ב) ותרא אותו כי טוב הוא, וביה עתיד לאתגלייא קודשא בריך הוא למשה באורייתא בגלותא בתראה, כגוונא דפירקנא קדמאה, דאתמר ביה (שם ג ב) וירא

מלאך יהו"ה אליו בלבת אש, בקדמיתא בלבת אש דנבואה, ובגלותא
בתראה בלבת אש דאורייתא.

ועוד בלבי, זה שלשים ושנים אלהיים של מעשה בראשית, ועשר
אמירות שהן י' מן לבי, והלב זה הוא הלב שבו מאיר אותו שנאמר
בו ותרא אותו כי טוב הוא, ובו עתיד להתגלות הקדוש ברוך הוא
למשה בתורה בגלות האחרונה כמו שבגאולה הראשונה, שנאמר בו
וירא מלאך יהו"ה אליו בלבת אש, בראשונה בלבת אש של נבואה,
ובגלות האחרונה בלבת אש של התורה.

ודא ב"ת מן בראשית, דאיהי כלילא מעשר אמירן ול"ב אלהיים דעובדא
דבראשית, בת כלילא מעשר אמירן איהי בת עין אוכמא, דאתמר בה
שחורה אני ונאווה, וביה נהיר אור, הדא הוא דכתיב (משלי ו כג) ותורה אור,
ל"ב אלהיים ביה נהיר מצוה, דאתמר ביה (שם כ כז) נר יהו"ה נשמת האדם
וכו' : (כאן חסר והוא בתיקונים זוהר חדש)

וזו ב"ת מן בראשית, שהיא כלולה מעשר אמירות ושלשים ושנים
אלהיים של מעשה בראשית, הבת הכלולה מעשר אמירות, היא בת
עין שחורה, שנאמר בה שחורה אני ונאווה, ובו מאיר אור. זהו שכתוב
ותורה אור, שלשים ושנים אלהיים, בו מאירה מצוה, שנאמר בה נר
יהו"ה נשמת אדם.

וגדפוי דשכינתא אינון פסוי דם חיה ועוף, דמכסי עליהו ברחימו, וכד
מכסי עליהו ברחימו דאהבה, מי טופנא לא שלטא עליהו, מים רבים
דמי טופנא לא יוכלו לכבות את האהבה דישראל באבוהון דבשמאי,
בההוא זמנא פרסיא יהא על ארבע חינון, ודא איהו שופר הול"ך רבי"ע
מרובע, דרג"א בשית דרגין, דאינון שש מעלות לכפא (מלכים א י ט), הא
איהו מלכא על כרסיא.

וכנפי השכינה הם פסוי דם חיה ועוף, שמכסה עליהם באהבה,
וכשמכסה עליהם באהבה של אהבה, מי המבול לא שולטים עליהם,
מים רבים של מי המבול לא יוכלו לכבות את האהבה של ישראל
לאביהם שבשמאים. באותו זמן הפסא יהיה על ארבע חיות, וזהו
שופר"ר הול"ך רבי"ע מרבע, דרג"א בשש דרגות, שהן שש מעלות
לכפא, הרי הוא מלך על הכפא.

בַּהֲהִיא זְמַנָּא וְעָשָׂה לִי מְטַעְמִים כַּאֲשֶׁר אֶהְבֵּתִי (בראשית כז ד) מְפַקֹּדִין דְּעָשָׂה
דְּאֶתְיִיְהִיבוּ מֵאֲהָבָה, וְלֹא מְפַקֹּדִין דְּלֹא תַעֲשֶׂה, דְּהוּא אֶקְרִיב לִיה מִמְנָא
דְּעָשׂוּ, לְקַטְרָגָא בְּהוֹן לְיִשְׂרָאֵל, דְּבִגְיִינִיְהוּ אֶתְמַר (מלאכי א ג) וְאֶת עָשׂוּ
שְׁנֵאתִי.

בְּאוֹתוֹ זְמַן - וְעָשָׂה לִי מְטַעְמִים כַּאֲשֶׁר אֶהְבֵּתִי, מִמְצוֹת עָשָׂה שְׁנֵתְנוּ
מֵאֲהָבָה, וְלֹא מִמְצוֹת לֹא תַעֲשֶׂה, שְׁהוּא הַקְרִיב לוֹ הַמְמַנָּה שֶׁל עָשׂוּ
לְקַטְרָג עַל יִשְׂרָאֵל, שְׁבִשְׁבִילֵם נֹאמַר וְאֶת עָשׂוּ שְׁנֵאתִי.

וְדָא אִיהוּ דְּרַגְיָא תְּרִי טַעְמִי, דְּמַסְטְרָא דְּפַקֹּדִין דְּלֹא תַעֲשֶׂה מִמְנָא דְּעָשׂוּ
אִיהוּ רַבִּי'עַ עַל יִשְׂרָאֵל, וְאִיהִי דְּרַגְיָא עֲלִיְהוּ, וְאִי תִימָא דְּשִׁלְטָא עַל
שְׁכִינְתָּא דְּאִיהִי עִמָּהוֹן בְּגִלְוִתָּא, הָא אָמַר קָרָא (ישעיה מב ח) אָנִי יְהוֹיָה הוּא
שְׁמִי וְכַבּוּדִי לְאַחַר לֹא אֶתְּנוּ וְתַהֲלִתִּי לְפָסִילִים, וְכַבּוּדִי שְׁכִינְתָּא עֲלָאָה,
לְאַחַר לֹא אֶתְּנוּ אֵל אַחַר, וְתַהֲלִתִּי לְפָסִילִים דָּא שְׁכִינְתָּא תַתְּאָה, וּבְגִין דָּא
בְּשִׂית יוֹמִין דְּשִׁלְטָא סַם הַמּוֹת, אֵל אַחַר, אֶתְמַר בְּשְׁכִינְתָּא (יחזקאל מו א)
יְהִי סְגוּר שְׁשֵׁת יָמֵי הַמַּעֲשָׂה, בְּשַׁבַּת וּבְרָאשֵׁי חֲדָשִׁים דְּלֹא שְׁלִטִין מִמְּנָן
בִּישׁוֹן, אֶתְמַר בְּהוֹן (נ"א בה) וּבִיּוֹם הַשַּׁבַּת יִפְתַּח וּבִיּוֹם הַחֲדָשׁ יִפְתַּח.

וְזֵהוּ דְּרַגְיָא תְּרִי טַעְמִי, שְׁמַצַּד שֶׁל מְצוֹת לֹא תַעֲשֶׂה, הַמְמַנָּה שֶׁל עָשׂוּ
הוּא רוֹבִי'ץ עַל יִשְׂרָאֵל, וְהִיא דְּרַגְיָא עֲלִיהֶם, וְאִם תֹּאמַר שְׁהִיא
שׁוֹלְטַת עַל הַשְּׁכִינָה, שְׁהִיא עִמָּהֶם בְּגִלְוִת, הָרִי אָמַר הַכְּתוּב אָנִי יְהוֹיָה
הוּא שְׁמִי וְכַבּוּדִי לְאַחַר לֹא אֶתְּנוּ וְתַהֲלִתִּי לְפָסִילִים. וְכַבּוּדִי - שְׁכִינָה
עֲלִיּוֹנָה, לְאַחַר לֹא אֶתְּנוּ - אֵל אַחַר, וְתַהֲלִתִּי לְפָסִילִים - זֹו שְׁכִינָה
תַּחְתּוֹנָה, וּמִשׁוּם זֶה בְּשַׁשָּׁה יָמִים שְׁשׁוֹלֵט סַם הַמּוֹת, אֵל אַחַר, נֹאמַר
בְּשְׁכִינָה יְהִי סְגוּר שְׁשֵׁת יָמֵי הַמַּעֲשָׂה, בְּשַׁבַּת וּבְרָאשֵׁי חֲדָשִׁים שְׁלֹא
שׁוֹלְטִים הַמְמַנִּים הָרַעִים, נֹאמַר בְּהֶם וּבִיּוֹם הַשַּׁבַּת יִפְתַּח וּבִיּוֹם
הַחֲדָשׁ יִפְתַּח.

וְעוֹד רַבִּי'עַ אִיהוּ כְּגוֹוֹנָא דָּא כ, וְלְזַמְנִין כְּגוֹוֹנָא דָּא [צִיּוֹר] בֵּת מְלֹךְ פְּנִימָה
סְגִירָא בְּבִיתָא, וְאִיהִי סִיְהָרָא קְדִישָׁא לְעוֹלָם לֹא אֶסְתַּכְּלַת בֵּה חַמָּה בִּישָׂא,
גִּיהֶנְס סַם הַמּוֹת נוֹקְבָא בִּישָׂא, כָּל שְׁכִינָה אֵל אַחַר, דְּהִכִּי אוּקְמוּהוּ קְדַמָּאִין,
לְעוֹלָם לֹא חֲזָא חַמָּה פְּגִימוֹתָא דְּסִיְהָרָא, דְּבִזְמַנָּא דְּחַמָּה נִפְקָא (נפקא)
מִמְזַרְת, סִיְהָרָא חֲזַרְת אֲנַפְהָא מִיְנִיָּה כְּגוֹוֹנָא דָּא [צִיּוֹר] וּבְגִין דָּא אָמַר
בְּלַעַם הַרְשָׁע לֹא הִבִּיט אֶוֹן בְּנִעְקֹב וְלֹא רָאָה עֲמַל בְּיִשְׂרָאֵל (במדבר כג כא), עֲמַל
וְאֶוֹן סַמָּא"ל וְנַחֲשׁ.

ועוד רבי"ע הוא כמו זה: כ, ולפעמים כמו זה: בת מלך פנימה, סגורה בביתה, והיא הלבנה הקדושה לא מסתכלת בה החמה הרעה לעולם, גיהנם סם המות, נקבה רעה, כל שכן אל אחר, שקף פרשוהו הראשונים, לעולם לא ראתה חמה את פגימת הלבנה, שבזמן שחמה יוצאת (יוצאת) ממזרח, הלבנה מחזירה פניה ממנו כמו זה: , ומשום זה אמר בלעם הרשע לא הביט און ביצקב ולא ראה עמל בישראל, עמל ואון סמא"ל ונחש.

דף נא ע"ב

ובזמנא דדחקין לה לאסתכלא בה, אתפסיא מפל וכל, ואימתי בירחא שביעאה, הדא הוא דכתיב (תהלים פא ג) תקעו בחדש שופר בפסה ליום חגנו, מאי בפסה בירחא דאתפסיא ביה סיהרא, בההוא זמנא דאתפסיאת מניה, איהי אמרת לישראל דיתקנון צלותין במאכלין טבין, מפקודין דעשה, דצלותא שקילא ככל פקודין, (דף נא ע"ב) בההוא זמנא יימא קודשא בריך הוא לישראל, ועשה לי מטעמים (בראשית כז ד) ברעותא דשכינתא, פאשר אהבתי מפקודין דעשה, ותקנת שכינתא עם ישראל מאכלין דצלותין דאינון קרבנין, ובזמנא דאיהי תקינת מזונא למלא, יהיבת לון עיטא לאתערא בשופר, דביה עתיד קודשא בריך הוא לאכנשא ביה לישראל מן גלותא מארבע סטרין, הדא הוא דכתיב תקע בשופר גדול לחירותינו ושא נס לקבץ גליותינו, ואיהו חשיב דאיהו יומא דדינא דיליה וברח (ס"א ובר"ה).

ובזמן שדוחקים אותה להסתכל בה, נכסית מפל וכל, ואימתי? בחדש השביעי. זהו שפתוב תקעו בחדש שופר בפסה ליום חגנו. מה זה בפסה? בחדש שבו מתפסה הלבנה. באותו זמן שמתפסית ממנו, היא אומרת לישראל שיתקנו תפלות במאכלים טובים, ממצוות עשה, שתפלה שקולה ככל המצוות. באותו זמן יאמר הקדוש ברוך הוא לישראל, ועשה לי מטעמים ברצון השכינה, פאשר אהבתי ממצוות עשה, ומתקינה השכינה עם ישראל מאכלים של תפלות, שהן קרבנות, ובזמן שמתקינה מזון למלך, נותנת להם עצה להתעורר בשופר, שבו עתיד הקדוש ברוך הוא לכנס בו את ישראל מן הגלות מארבע צדדים. זהו שפתוב תקע בשופר גדול לחירותנו ושא נס לקבץ גליותינו, והוא חושב שהוא יום הדין שלו ובורח.

עד ההוא זמנא קודשא בריך הוא מאריך עליהו דחייביא, ולבסוף אפסיק לון וחרוב לון מעלמא, ודא איהו מארייך טרחיא סוף פסוי"ק.

עד אותו זמן הקדוש ברוך הוא מאריך לרשעים, ובסוף מפסיק אותם ומחריב אותם מן העולם, וזהו מארייך טרחיא סוף פסוי"ק.

ועוד שופ"ר הולך רביי"ע דרגיא תרי טעמי"י, בההוא זמנא דיתמחון חייביא מעלמא, סלקא צלותא בנגונא בארבע מינין, דאינון שיר פשוט ודא י', שיר כפול ודא י"ה, שיר משולש ודא יה"ו, שיר מרובע ודא יהו"ה, בשמא דיהו"ה סלקא צלותא דאיהי שכנתא, אורייתא בנגונא, שכנתא בנגונא, ישראל סלקין מגו גלותא בנגונא, הדא הוא דכתיב (שמות טו א) אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת ליהו"ה.

ועוד שופ"ר הולך רביי"ע דרגיא תרי טעמי"י, באותו זמן שימחו הרשעים מן העולם, עולה תפלה בנגון בארבעה מינים, שהם שיר פשוט, וזה י', שיר כפול וזה י"ה, שיר משולש וזה יה"ו, שיר מרובע וזה יהו"ה. בשם של יהו"ה עולה התפלה שהיא השכינה, התורה בנגון, השכינה בנגון, ישראל עולים מתוך הגלות בנגון, וזהו שכתוב אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת ליהו"ה.

צלותא דאיהי שכנתא, סלקא לגביה דמלכא בעשרה זכרונות ובעשרה מלכיות ובעשרה שופרות, דאינון י י י, ועשרה פתות דמלאכים יתערונו לגביהו, וסלקא לון לגבי עשר ספירן, ונגונין סלקין מנייהו מרובעים מסטרא דרביי"ע בארבע חיוון, ואינון חיות קטנות עם גדולות אינון תמניא, ואינון יאהדונה"י, ועלייהו אתמר (שם) אז ישיר משה, כד יהא קודשא בריך הוא בשכנתיה בחיון תמניא, דאינון חיון דאשא עתים חשות עתים ממללות, וכלהו מחאן בגדפיהו בנגונא, ונגונא בהון (סלקא) בארבע אנפין, לכל סטרא מרובעין, הדא הוא דכתיב (יחזקאל א ו) וארבעה פנים לאחת וארבע פנים לאחת מהם, לכל חיה תמניא אינון בין אנפין וגדפין, לקבל תמניא די בהון שבח משה אי"ז.

תפלה שהיא שכינה, עולה למלך בעשרה זכרונות ובעשר מלכיות ובעשרה שופרות, שהם י י י, ועשר כתות של מלאכים יתעוררו אליהם, ומעלה אותם לעשר ספירות, והנגונים עולים מהם מרובעים מצד של רביי"ע בארבע חיות, ואותן חיות קטנות עם גדולות הן שמונה, והן יאהדונה"י, ועליהן נאמר אז ישיר משה. כשיהיה הקדוש ברוך הוא עם שכנתו בשמונה חיות, שהן חיות אש, עתים חשות

עֲתִים מִמְּלֻלוֹת, וְכֻלָּם מִכּוֹת בְּכַנְפֵיהֶן בְּנִגּוּן, וְהִנְגּוּן (עולה) בָּהֶם בְּאַרְבַּע פְּנִים, לְכָל צֶד מְרַבְּעִים. זֶהוּ שְׁפָתוֹב וְאַרְבַּעָה פְּנִים לְאַחַת וְאַרְבַּע כְּנָפִים לְאַחַת מֵהֶם, לְכָל חֵיה שְׁמוֹנָה הֵם בֵּין פְּנִים לְכְנָפִים, כְּנֹגֵד הַשְּׁמוֹנָה שְׂבָח מִשָּׁה אִי"ז.

וְדוֹד בְּגִין דָּא תְּקִין מְנָא בְּתַמְנִיָּא נִימִין, וְשִׁבַּח לְקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּתַמְנִיָּא, הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב (תהלים יב א) לְמַנְצַח עַל הַשְּׁמִינִית, וְתַמְנִיָּא אֲתוּוֹן, לְכָל חַד תַּמְנִיָּא, סְלֻקִין כְּלָהוּ עִיב, יֵאֵהְדוֹנָה יִי תַמְנִיָּא, וְתַלְיִין מְנִיִּיהוּ סִיד תַּמְנִיָּא לְכָל חַד, סְלֻקִין כְּלָהוּ עִיב, דָּא אִיהוּ רְזָא דְחַשְׁמַל.

וְדוֹד בְּגַלְל זֶה תְּקִין כְּלִי בְּשְׁמוֹנָה נִימִים, וְשִׁבַּח אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּשְׁמוֹנָה. זֶהוּ שְׁפָתוֹב לְמַנְצַח עַל הַשְּׁמִינִית, וְשְׁמוֹנָה אוֹתִיּוֹת, לְכָל אַחַת שְׁמוֹנָה, עוֹלוֹת כְּלָן לְשַׁבְּעִים וְשִׁתִּים, יֵאֵהְדוֹנָה יִי שְׁמוֹנָה, וְתַלְוִיּוֹת מֵהוּן שְׁשִׁים וְאַרְבַּע, שְׁמוֹנָה לְכָל אַחַת, עוֹלוֹת כְּלָן לְשַׁבְּעִים וְשִׁתִּים, זֶהוּ סוֹד שֵׁל חַשְׁמַל.

וְאִית נְגוּנָא דְסְלֻקָּא בְּעֶשֶׂר, וְדָא אִיהוּ יוֹיֵד הִיא וְאִי הִיא, וְעַלְיָהוּ אֲתַמַּר (שיר ה יד) יָדְיו גְּלִילֵי זָהָב, וְאִית נְגוּנָא דְסְלִיק בְּשִׁית, הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב שׁוֹקִיו עֲמוּדֵי שֵׁשׁ, יִיָּה יְהוִיָּה צוֹר עוֹלָמִים, יִיָּה יִיָּה אֲדָיִים.

וְהוּא נְגוּן שְׁעוּלָה בְּעֶשֶׂר, וְזֶהוּ יוֹיֵד הִיא וְאִי הִיא, וְעַלְיָהֶם נֶאֱמַר יָדְיו גְּלִילֵי זָהָב, וְיֵשׁ נְגוּן שְׁעוּלָה בְּשֵׁשׁ, זֶהוּ שְׁפָתוֹב שׁוֹקִיו עֲמוּדֵי שֵׁשׁ, יִיָּה יְהוִיָּה צוֹר עוֹלָמִים, יִיָּה יִיָּה אֲדָיִים.

אַרְבַּע כְּנָפִים אַרְיָה שׁוֹר נֶשֶׁר, מְרַכְבָּה, תַּנְיִנָּא יִיָּה יְהוִיָּה יִיָּה יְהוִיָּה יִיָּה יְהוִיָּה אֲשֶׁר אֵהְיָה, לְעִילָא מְכַלְהוּ יִיָּה יְהוִיָּה חֲכַמְיָה בִּינְיָה, כְּתַר אֵהְיָה אֲשֶׁר אֵהְיָה, וְעַלְיָהוּ אֲתַמַּר (ישעיהו ב) שְׂרָפִים עוֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ שֵׁשׁ כְּנָפִים שֵׁשׁ כְּנָפִים לְאַחַד, וְדָא אֲבַגִּיתִי, בְּשִׁתִּים יְכֶסֶה פְּנֵיו לְיִשְׂרָאֵל דְּלֵא יִסְתַּכְּלוּן בְּהוּן שְׁנֵאִיהוּן, וּבְשִׁתִּים יְכֶסֶה רַגְלֵיו דְּלֵא אֲדַכִּיר לוֹן עוֹבְדָא דְּעַגְלָא, וּבְשִׁתִּים יְעוֹפֵף מִן גְּלוּתָא, הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב (שמות יט ד) וְאַשָּׂא אֶתְכֶם עַל כְּנָפֵי נְשָׂרִים וְאַבִּיא אֶתְכֶם אֵלַי.

אַרְבַּע כְּנָפִים אַרְיָה שׁוֹר נֶשֶׁר, מְרַכְבָּה, שְׁנֵי יִיָּה יְהוִיָּה יִיָּה יְהוִיָּה יִיָּה יְהוִיָּה אֲשֶׁר יְהוִיָּה, לְמַעַלָּה מְכַלְמֵי יִיָּה יְהוִיָּה חֲכַמְיָה בִּינְיָה, כְּתַר אֵהְיָה אֲשֶׁר אֵהְיָה, וְעַלְיָהֶם נֶאֱמַר שְׂרָפִים עוֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ שֵׁשׁ כְּנָפִים שֵׁשׁ כְּנָפִים לְאַחַד, וְזֶה אֲבַגִּיתִי, בְּשִׁתִּים יְכֶסֶה פְּנֵיו לְיִשְׂרָאֵל שְׁלֵא יִסְתַּכְּלוּ בָּהֶם

שׁוֹנְאִיהֶם, וּבְשָׂתִים יִכְסֶה רַגְלָיו, שְׁלֹא הַזְכִּיר לָהֶם אֶת מַעֲשֵׂה הָעֶגְל, וּבְשָׂתִים יַעֲזֹפֶף מִן הַגְּלוּת, זֶהוּ שְׁפָתוֹב וְאַשָּׂא אֶתְכֶם עַל כַּנְּפֵי נְשָׂרִים וְאַבָּא אֶתְכֶם אֵלַי.

וְאִית נְגוּנָא דְסַלְקָא בְתַרִּין כְּגוֹן הַלְלוּיָהּ, וְאִית נְגוּנָא דְסַלְיָק בְּאֵת חַד כְּגוֹן הַלְלֵי בִּי, וְאִית נְגוּנָא דְסַלְיָק בְּחַמֶּשׁ כְּגוֹן ה', וְהָא אֲתַמַּר בְּכַנּוֹר דְחַמֶּשׁ נִימִין, אֲבָל נְגוּנָא דְסַלְיָק בְּשִׁית דְּאִינוּן אַבְגִּית"ץ מִן ו' אִיהִי, וְאִית דְּסַלְיָק לִיה בְּתַלְת וְדָא יַה"ו, דְּאִיהוּ אַהִי"ה, וְסַלְיָק נְגוּנָא בִּיה בְּתַקִּיעָה שְׁבָרִים תַּרְוַעָה.

וַיֵּשׁ נְגוֹן שְׁעוּלָה בְּשָׁנִים כְּמוֹ הַלְלוּיָהּ, וַיֵּשׁ נְגוֹן שְׁעוּלָה בְּאֵת אַחַת כְּגוֹן הַלְלֵי בִּי, וַיֵּשׁ נְגוֹן שְׁעוּלָה בְּחַמֶּשׁ כְּמוֹ ה', וְהָרִי נִתְבָּאָר בְּכַנּוֹר שֶׁל חַמֶּשׁ נִימִים, אֲבָל הַנְּגוֹן שְׁעוּלָה בְּשֵׁשׁ, שֶׁהֵם אַבְגִּית"ץ, מִן ו' הוּא. וַיֵּשׁ שְׁמַעְלָה אוֹתוֹ בְּשֵׁלֶשׁ, וְזֶה יַה"ו, שֶׁהוּא אַהִי"ה, וְעוּלָה בּוֹ הַנְּגוֹן בְּתַקִּיעָה שְׁבָרִים תַּרְוַעָה.

דף נב ע"א

בְּתַקִּיעָה הוּא קָלָא אַרוּךְ בְּנְגוּנָא, עַד דְּהוּוּ סַלְיָק לִיה לְגַבֵּי יַמִּינָא דְּאִיהוּ חֶסֶד, בְּשְׁבָרִים הוּוּ סַלְיָק קָלָא דְּנְגוּנָא לְגַבֵּי גְבוּרָה, דְּתַמּוֹן י"ה בִּימִינָא וּשְׂמָאלָא, וְהוּוּ נַחִית מְנִיָּה בְּחֻדְוָה חֲכַמְתָּא וְעוּתְרָא, כְּמָה דְּאוּקְמוּהוּ הַרוּצָה לְהַחֲפִים יְדָרִים, לְהַעֲשִׂיר יַצְפִּין, בְּתַרְוַעָה הוּוּ סַלְיָק קָלָא דְּנְגוּנָא לְגַבֵּי עַמּוּדָא דְּאַמְצָעִיתָא, וְהוּוּ נַחִית מְנִיָּה מְלַכָּא לְגַבֵּי (דף נב ע"א) כְּלָה דְּאִיהִי קוֹל דְּמָמָה דְּקָה, בְּהַהוּא זְמַנָּא יַתְעַרוּן כָּל מִינֵי נְגוּנָא, הַדָּא הוּא דְּכַתִּיב (תהלים קנג) הַלְלוּהוּ בְּתַקַּע שׁוֹפָר, הַלְלוּהוּ בְּנִבְל וְכַנּוֹר, הַלְלוּהוּ בְּתוֹף וּמְחוּל, הַלְלוּהוּ בְּמִינִים וְעוּגָב, הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי שְׁמַע, הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי תַּרְוַעָה.

בְּתַקִּיעָה הוּא קוֹל אַרְךְ בְּנְגוֹן, עַד שֶׁהָיָה מַעֲלָה אוֹתוֹ אֶת הַיְמִין שֶׁהוּא חֶסֶד, בְּשְׁבָרִים הָיָה מַעֲלָה קוֹל הַנְּגוֹן אֶל הַגְּבוּרָה, שְׁשֵׁם י"ה בְּיַמִּין וּשְׂמָאל, וְהָיָה יוֹרֵד מִמֶּנּוּ עִם שְׂמִיחָה חֲכָמָה וְעֶשֶׂר, כְּמוֹ שְׂבָאֲרוּהוּ, הַרוּצָה לְהַחֲפִים יְדָרִים, לְהַעֲשִׂיר יַצְפִּין. בְּתַרְוַעָה הָיָה עוּלָה קוֹל הַנְּגוֹן אֶל הַעַמּוּד הָאַמְצָעִי, וְהָיָה יוֹרֵד מִמֶּנּוּ הַמְּלֶכֶד לְכְּלָה, שֶׁהִיא קוֹל דְּמָמָה דְּקָה. בְּאוֹתוֹ זְמַן יַתְעוּרָר כָּל מִינֵי נְגוֹן, זֶהוּ שְׁפָתוֹב הַלְלוּהוּ בְּתַקַּע שׁוֹפָר, הַלְלוּהוּ בְּנִבְל וְכַנּוֹר, הַלְלוּהוּ בְּתוֹף וּמְחוּל, הַלְלוּהוּ בְּמִינִים וְעוּגָב, הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי שְׁמַע, הַלְלוּהוּ בְּצִלְצְלֵי תַּרְוַעָה.

שׁוֹפֵר אִיהִי שְׂכִינְתָא עֲלָאָה, תִּקְעַת דִּילָהּ שְׂכִינְתָא תַּתָּאָה, דְּאִתְמַר בְּהַ
(בראשית לב כו) וַתִּקְעַת כֹּף יֶרֶךְ יַעֲקֹב בְּגִלּוּתָא, בְּהָהוּא זְמַנָּא סִלְקָא מִן גְּלוּתָא
בְּשׁוֹפֵר גָּדוֹל, וְאִתְקַרִּיאת תִּקְעַת בְּשׁוֹפֵר גָּדוֹל לְחֵרוּתֵנוּ.

שׁוֹפֵר הִיא שְׂכִינָה עֲלִיוֹנָה, תִּקְעַת שְׁלָהּ שְׂכִינָה תַּחְתּוֹנָה, שְׁנֵאמַר בְּהַ
וַתִּקְעַת כֹּף יֶרֶךְ יַעֲקֹב, בְּגִלּוּת. בְּאִתּוֹ זְמַן עוֹלָה מִן הַגְּלוּת בְּשׁוֹפֵר גָּדוֹל,
וְנִקְרֵאת תִּקְעַת בְּשׁוֹפֵר גָּדוֹל לְחֵרוּתֵנוּ.

בְּנִבְיִל, בְּיִן לִיב, בְּהָהוּא זְמַנָּא בְּיִן יַעוּל לְהִיכְלִיָּה דְּאִיהוּ לִיב, וְאִתְמַר בְּיָה
(משלי טו טו) וְטוֹב לֵב מְשִׁתָּה תִּמְיֵד, וּמָה דְּאִתְמַר בְּקִדְמִיתָא (בראשית ו ו)
וַיִּתְעַצֵּב אֵל לְבוֹ בְּגִין חֵיבִיָּא, מִיָּד דְּאִתְאַבְּדוּ אֲתִקְיִים בְּיָה וּבְאַבְד רְשָׁעִים
רָנָה (משלי יא י), כְּנֹר, כִּי נִיר, קוּדְשָׁא בְּרִיָּד הוּא דְּאִיהוּ יְהוּיָה, דְּאִתְמַר
בְּיָה (תהלים כז א) יְהוּיָה אֲוִרִי וַיִּשְׁעִי, נְהִיר בְּנִיר דְּאִיהִי שְׂכִינְתָא, מְצוּה
דִּילָיָה, וְחֲדֵי בְּהַ.

בְּנִבְיִל, בְּיִן לִיב. בְּאִתּוֹ זְמַן בְּיִן יַכְנִס לְהִיכְלוֹ, שְׁהוּא לִיב, וְנֵאמַר בּוֹ
וְטוֹב לֵב מְשִׁתָּה תִּמְיֵד, וּמָה שְׁנֵאמַר בְּרֵאשׁוֹנָה וַיִּתְעַצֵּב אֵל לְבוֹ בְּשָׁבִיל
הַרְשָׁעִים, מִיָּד שְׁנֵאבְּדוּ הַתְּקִיִּים בּוֹ וּבְאַבְד רְשָׁעִים רָנָה. כְּנֹר, כִּי נִיר,
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁהוּא יְהוּיָה, שְׁנֵאמַר בּוֹ יְהוּיָה אֲוִרִי וַיִּשְׁעִי, מְאִיר
בְּנִיר שְׁהִיא הַשְׂכִּינָה, הַמְצוּה שְׁלוֹ, וַיִּשְׁמַח בְּהַ.

צְלָצְלִי שְׁמַע חֶסֶד גְּבוּרָה, צְלָצְלִי תְרוּעָה נֶצַח וְהוֹד, וּבְכָלְהוּ כָּל הַנְּשָׁמָה
תְּהִלָּל יִיָּה, דְּאִיהוּ חֶכְמָה וּבִינָה, דִּי בְּהוֹן יְהֵא פּוֹרְקָנָא לִיּוֹ וְלִיָּה דְּאִינוּן בְּנוֹ
וּבַת, וּבְהוֹן יִתְמַחוּן עֲמֻלְקִים מְעֻלְמָא, וְדָא אִיהוּ סוּף פְּסוּק.

צְלָצְלִי שְׁמַע - חֶסֶד גְּבוּרָה, צְלָצְלִי תְרוּעָה - נֶצַח וְהוֹד, וּבְכָלְהוּ - כָּל
הַנְּשָׁמָה תְּהִלָּל יִיָּה, שְׁהוּא חֶכְמָה וּבִינָה, שְׁבָהֶם תְּהִיָּה גְּאֻלָּה לִיּוֹ וְלִיָּה,
שְׁהֵם בְּנוֹ וּבַת, וּבְהֵם יִתְמַחוּן הַעֲמֻלְקִים מִן הָעוֹלָם, וְזֵהוּ סוּף פְּסוּק.

דְּבַר אַחַר וַעֲשֵׂה לִי מְטַעֲמִים כְּאֲשֶׁר אָהַבְתִּי (בראשית כז ד) מִפְּקוּדִין דְּעֵשָׂה,
וְלֹא כְּאֲשֶׁר שְׁנֵאֲתִי מִפְּקוּדִין דְּלֵא תַעֲשֵׂה, פְּקוּדִין דְּלֵא תַעֲשֵׂה תַלְיִין מְדַחִילוֹ
דִּירָאָה, וְאִינוּן לְרַחֲקָא הַשְׁטֹן מְנִיָּיהוּ, דְּלֵא יִתְקַרִּיב לְגַבֵּי פְּרִסְיָא דְּאִיהוּ
לְבָא, לְתַבְּעָא דִּינִין עַל אַבְרָן קְדִישׁוֹן דְּאִינוּן יִשְׂרָאֵל, וְלְבָא שְׂכִינְתָא
בִּינִיָּהוּ.

דָּבַר אַחַר וַעֲשֵׂה לִי מִטְעָמִים כַּאֲשֶׁר אֶהְבֵּתִי, מִמְצוֹת עֲשֵׂה, וְלֹא כַּאֲשֶׁר שָׁנֵאתִי מִמְצוֹת לֹא תַעֲשֶׂה. מְצוֹת שֶׁל לֹא תַעֲשֶׂה תְלוּיֹת מִפְּחַד שֶׁל יִרְאָה, וְהֵם לְהִרְחִיק הַשֵּׁטָן מֵהֶם שֶׁלֹּא יִתְקַרֵּב לְפָסֵא, שֶׁהוּא הַלֵּב, לְבַקֵּשׁ דִּינָיִם עַל הָאִיבָרִים הַקְּדוּשִׁים שֶׁהֵם יִשְׂרָאֵל, וְהַלֵּב שְׂכִינָה בִּינֵיהֶם.

הַשֵּׁטָן אִיהוּ סַמְא"ל, שֶׁלְטֹנוּתָא דִּילֵיהּ בְּכַבֵּד, דְּעֵלִיהּ אֲתָמַר (בראשית לו א) עֲשׂוּ הוּא אָדוּם, עֲרֻקִין דְּכַבְּדָא חֵיילִין וּמִשְׁרַיִין דִּילֵיהּ, וְכַבֵּד נְטִיל כָּל לְכַלּוּכִין וְחוּבִין דְּעֲרֻקִין, הֵדָא הוּא דְכָתִיב (ויקרא טו כב) וְנִשְׂא הַשָּׁעִיר עִלְיוֹ אֶת כָּל עֲוֹנוֹתֶם אֶל אֲרֶץ גְּזֵרָה, עֲוֹנוֹת תָּם, דְּהָהוּא אִישׁ תָּם, אֶל אֲרֶץ גְּזֵרָה, אֲתַר דְּגִזְרַת עִירִין.

הַשֵּׁטָן הוּא סַמְא"ל, שֶׁלְטֹנוֹ בְּכַבֵּד, שֶׁעֲלִיו נֹאֲמַר עֲשׂוּ הוּא אָדוּם. עוֹרְקֵי הַכְּבֵד, הַחִילּוֹת וְהַמְחַנּוֹת שֶׁלוֹ, וְהַכְּבֵד נוֹטֵל כָּל הַלְכַלּוּכִים וְהַחֲטָאִים שֶׁל הָעוֹרְקִים. זֶהוּ שְׂפָתוֹב וְנִשְׂא הַשָּׁעִיר עִלְיוֹ אֶת כָּל עֲוֹנוֹתֶם אֶל אֲרֶץ גְּזֵרָה, עֲוֹנוֹת תָּם, שֶׁל אוֹתוֹ אִישׁ תָּם, אֶל אֲרֶץ גְּזֵרָה, מְקוֹם גְּזֵרַת הַמְּלָאָכִים.

מָרָה חֲרָבָא דִּילֵיהּ, עֲלָהּ אֲתָמַר (בראשית כז מ) וְעַל חֲרָבָא תַחֲיָהּ, וּמְנָא לָן דְּמָרָה אִיהִי חֲרָבָא דְּמְלָאָד הַמּוֹת, דְּכָתִיב (משלי ה ד) וְאַחֲרִיתָהּ מָרָה כְּלַעֲנָה חֲדָה כְּחָרֵב פִּיּוֹת, אִיהִי חֵיִים לְכַבֵּד, וְסַם הַמּוֹת לְלִבָּא, מָרָה אִיהִי גִיְהֵנְס, וְאִית לָהּ תַרֵּי פִיּוֹת דְּאֲמָרִין הַב הַב, הֵדָא הוּא דְכָתִיב (שם ל טו) לְעִלּוּקָהּ שְׂתֵי בְנוֹת הַב הַב, שְׂתֵי בְנוֹת דְּאֲמָרִין הַב חֵיִיבִין לְגִיְהֵנְס.

הַמָּרָה חֲרָבוֹ, עֲלֵיהּ נֹאֲמַר וְעַל חֲרָבָא תַחֲיָהּ, וּמְנִין לָנוּ שְׂמָרָה הִיא חֲרָבוֹ שֶׁל מְלָאָד הַמּוֹת? שְׂפָתוֹב וְאַחֲרִיתָהּ מָרָה כְּלַעֲנָה חֲדָה כְּחָרֵב פִּיּוֹת, הִיא חֵיִים לְכַבֵּד, וְסַם הַמּוֹת לְלֵב. הַמָּרָה הִיא גִיְהֵנְס, וַיֵּשׁ לָהּ שְׂתֵי פִיּוֹת שְׂאוּמָרִים הַב הַב, זֶהוּ שְׂפָתוֹב לְעִלּוּקָהּ שְׂתֵי בְנוֹת הַב הַב, שְׂתֵי בְנוֹת שְׂאוּמָרוֹת הַב רְשָׁעִים לְגִיְהֵנְס.

שְׂבָעִין עֲרֻקִין אִינוּן בְּכַבְּדָא, לְקַבֵּל שְׂבָעִין מִמֶּנּוּ, כְּבֵד וְיִוְתַרְתַּ עִיב, יִוְתַרְתַּ דִּילֵיהּ אִיהִי נְחֹשׁ אֲשֶׁת זְנוּנִים, בְּגִין דְּשִׁיּוּרִין דִּילֵיהּ (נִי"א דִּילָהּ) נְטִלָא טְחוּל דְּאִיהוּ חֲשָׁד, וְעֲלָהּ אֲתָמַר (בראשית א ד) וְלַחֲשָׁד קָרָא לִילָהּ, דְּשֶׁלְטֹנוּתָהּ בְּגִלּוּתָא דְּאִיהוּ לִילָהּ, וּבְגִלּוּתָא שְׁעֵתָא קִיּוּמָא לִיהּ, דְּאִיהִי לִילִיּוּת אִימָא דְּעָרֵב רַב, וְאִיהִי שְׁחוּק הַכְּסִיל (סִי"א הַטְחוּל), וּבְגִינָה אֲתָמַר (איוב ז ט) כְּלָה עֲנָן וַיִּלָּד כֵּן יוֹרֵד שְׂאוּל לֹא יַעֲלָה.

שְׁבָעִים עוֹרְקִים הֵם בַּכָּבֵד, כְּנֶגֶד שְׁבָעִים מְמַנִּים, כְּבֵד וַיּוֹתֶרֶת עִיב,
יוֹתֶרֶת שְׁלוֹ הִיא נְחֹשׁ אֶשֶׁת זְנוּנִים, מְשׁוּם שְׁאֵת הַשִּׁוּרִים שְׁלוֹ (שְׁלַח)
נוֹטֵל הַטָּחוּל שֶׁהוּא חֹשֶׁךְ, וְעַלֶּיהָ נֹאמֵר וְלַחֲשׂוֹךְ קָרָא לֵילָה, שְׁשֻׁלְטוֹנָה
בְּגִלוֹת שֶׁהוּא הַלֵּילָה, וּבְגִלוֹת עוֹמְדֵת לוֹ הַשְּׁעָה, שֶׁהִיא לֵילִיית, אִמָּם
שֶׁל יַעֲרֵב רַב, וְהִיא שְׁחוֹק הַכֶּסֶל (הַטָּחוּל), וּבְגִלְלָה נֹאמֵר כָּלָה עָנָן וַיִּלְדֵּךְ
כִּן יוֹרֵד שְׁאוּל לֹא יַעֲלֶה.

וְדָא אִיהוּ צְדִיק מְמַנּוּ בּוֹלַע, דְּרָשָׁע וְדָאִי דְאִיהוּ כְּסִיל, עַלֶּיהָ אֶתְמַר (חֲבִקוּק
א ג) לָמָּה תִּבְיֵט בּוֹגְדִים תִּחְרִישׁ בְּבַלַּע רָשָׁע צְדִיק מְמַנּוּ, וְאוֹקְמוּהוּ מְאָרִי
מִתְנִיתִין, צְדִיק מְמַנּוּ בּוֹלַע אֲבָל צְדִיק גְּמוּר אֵינוֹ בּוֹלַע, וּבְגִינִיהָ אֶתְמַר (שׁ״א
ב ו) מוֹרִיד שְׁאוּל וַיַּעַל, וְוִי לְנִשְׁמָתָא כַּד בַּלַּע לָהּ טָחוּל, וְוִי לְיִשְׂרָאֵל כַּד
אֶתְבַּלְעוּ בְּעַרְב רַב, דְּעַלֶּייהוּ אֶתְמַר (בְּרַאשִׁית מֵא כֵא) וְלֹא נוֹדַע כִּי בָאוּ אֶל
קַרְבְּנָה, וּמְרַאִיהוֹן רַע כְּאֶשֶׁר בַּתְּחִלָּה.

וְזִהוּ צְדִיק מְמַנּוּ בּוֹלַע, שְׁרָשָׁע וְדָאִי שֶׁהוּא כְּסִיל, עַלֶּיו נֹאמֵר לָמָּה
תִּבְיֵט בּוֹגְדִים תִּחְרִישׁ בְּבַלַּע רָשָׁע צְדִיק מְמַנּוּ, וּפְרָשׁוּהוּ בְּעַלִּי הַמְּשֻׁנָּה,
צְדִיק מְמַנּוּ בּוֹלַע, אֲבָל צְדִיק גְּמוּר אֵינוֹ בּוֹלַע, וּבְגִלְלוֹ נֹאמֵר מוֹרִיד
שְׁאוּל וַיַּעַל. אוֹי לְנִשְׁמָה כְּשֶׁבּוֹלַע אוֹתָהּ הַטָּחוּל, אוֹי לְיִשְׂרָאֵל כְּשֶׁנִּבְלְעוּ
בְּעַרְב רַב, שְׁעַלֶּייהֶם נֹאמֵר וְלֹא נוֹדַע כִּי בָאוּ אֶל קַרְבְּנָה וּמְרַאִיהוֹן רַע
כְּאֶשֶׁר בַּתְּחִלָּה.

דף נב ע"ב

בְּזִמְנָא דְגְלוּתָא כָּל מְמַנּוּ דְאוּמִין דְעַלְמָא וְעַרְב רַב, אֶתְמַר בְּהוֹן (אֵיכָה א ה)
הָיוּ צְרִיָה לְרֹאשׁ אוֹיְבֵיהָ שְׁלוֹ, צְרִיָה וְדָאִי אֵינוֹן עַרְב רַב, עַלֶּייהוּ אֶתְמַר
(יִשְׁעִיָה א כג) שְׁרִיף סוֹרְרִים וְחֲבָרִי גְנָבִים כָּלוּ, אוֹהֵב שְׂחָד וְגוֹמֵר, אוֹיְבֵיהָ שְׁלוֹ
אֵלִין עֶשׂוּ וַיִּשְׁמַעֲאֵל וְשְׁבָעִין מְמַנּוּ, דְאֵינוֹן כָּלָהוּ בְשֻׁלְחָה בְּעוֹתְרָא, וַיִּשְׂרָאֵל
בְּדוּחְקָא בְּעִנְיֹתָא, וּבְגִין דָּא וְוִי לְעַלְמָא כַּד אֶתְבַּלְעוּ בְּעַרְבוּבִיָּא בִישָׂא,
וּמֵאן גְּרַם דְאֶתְבַּלְעוּ בְּמַעֲיִיהוּ וְלֹא נוֹדַע כִּי בָאוּ אֶל קַרְבְּנָה, בְּגִין דְּעוּבְדִיהוֹן
בִישִׁין בִּידִיהוֹן, הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב (תְּהִלִּים קו לֵה) וַיִּתְעַרְבוּ בְּגוֹזִים וַיִּלְמְדוּ
מַעֲשֵׂיהֶם, כְּגוֹוְנָא דָּא נִשְׁמָתָא אִיהִי כְּנִסְת יִשְׂרָאֵל, כַּד (דף נב ע"ב) אִיהִי
שְׁלִימָא בְּפִקוּדִין דְעֶשֶׂה, אֶתְמַר בְּהָ (שִׁיר ד' ז) כְּלָד יִפְהָ רַעֲיָתִי וּמוֹם אֵין בְּךָ,
בְּהָהוּא זְמַנָּא שְׁרִיָּא שֵׁם יְהוֹיָה עֲלָהּ, וְאֶתְמַר בְּהָ (דְּבָרִים כח ז) וְרָאוּ כָּל עַמֵּי
הָאָרֶץ כִּי שֵׁם יְהוֹיָה נִקְרָא עַלֶּיךָ וַיִּרְאוּ מִמֶּךָ, וּמְמַנּוּ דְכָבֵד וְעַרְקִין דִּילֵיהָ
וּמְמַנּוּ דְטָחוּל וְעַרְבוּבִיָּא בִישָׂא דִלֵיהָ, מִתְכַּפְּיִין תְּחוֹת לְבָא דְתַמָּן נִשְׁמָתָא.

בְּזֶמַן הַגְּלוּת, כָּל הַמְּמַנִּים שֶׁל אַמּוֹת הָעוֹלָם וְעַרְב רַב, נֹאמְר בָּהֶם הִיוּ צָרִיחַ לְרֹאשׁ אוֹיְבֵיהָ שְׁלוֹ, צָרִיחַ וּדְאִי הִם עַרְב רַב, עֲלֵיהֶם נֹאמְר שְׂרִיף סוֹרְרִים וְחַבְרֵי גְנָבִים, כָּלוּ אוֹהֵב שְׂחַד וְגוֹמֵר. אוֹיְבֵיהָ שְׁלוֹ, אֵלוּ עֲשׂוּ וַיִּשְׁמַעֲאֵל וְשִׁבְעִים הַמְּמַנִּים, שֶׁהִם כָּלֵם בְּשִׁלְוָה וּבְעֵשֶׂר, וַיִּשְׂרָאֵל בְּדַחַק בְּעַנְיּוֹת, וּמִשׁוּם זֶה אוֹי לְעוֹלָם כְּשֶׁנִּבְלְעוּ בְּעַרְבוּב רַע, וּמִי גָרַם שֶׁנִּבְלְעוּ בְּמַעֲיָהֶם וְלֹא נוֹדַע כִּי בָאוּ אֶל קַרְבָּנָהּ? מִשׁוּם שֶׁמַּעֲשִׂיהֶם הִרְעִים בִּידֵיהֶם, זֶהוּ שֶׁכְּתוּב וַיִּתְעַרְבוּ בְּגוֹיִם וַיִּלְמְדוּ מַעֲשֵׂיהֶם, כְּמוֹ כֵן הִנְשָׂמָה, הִיא כְּנִסְתַּת יִשְׂרָאֵל, כְּשֶׁהִיא שְׁלֵמָה בְּמִצּוֹת עֲשֵׂה, נֹאמְר בָּהּ כְּלָד יָפֵה רַעֲיָתִי וּמוֹם אֵין בָּדָ. בְּאוֹתוֹ זֶמַן שׁוֹרָה שֵׁם יְהוִי"ה עֲלֶיהָ, וְנֹאמְר בָּהּ וְרֹאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם יְהוִי"ה נִקְרָא עֲלֶיךָ וַיִּרְאוּ מִמֶּךָ, וְהַמְּמַנִּים שֶׁל הַכְּבֹד וְהַעוֹרָקִים שְׁלוֹ וְהַמְּמַנִּים שֶׁל הַטָּחוּל וְהַעַרְבוּב הִרְעוּ שְׁלוֹ, נִכְנָעִים תַּחַת הַלֵּב שֶׁשֵׁם הִנְשָׂמָה.

וְאִם נִשְׁמַתָּ אִיהִי מִתְטַנְפָּא (ס"א פג"מ) בְּחוּבִין, אוֹ גֵרַע מִינָה אֶפִּילוּ פְקוּדָא חֲדָא מֵאִינוּן פְּקוּדִין, כְּמָה דְאִוְקְמוּהָ מֵאִרֵּי מִתְנִיתִין עֲבִירָה מְכַבָּה מְצוּהָ, בְּהֵהוּא אֲתֵר (נ"א אבר) דְשְׂרִיא עֲבִירָה וְאֶסְתַּלַּק מְצוּהָ מִנִּיהָ, הֵהוּא אֶבְרַי אִיהוּ פְּגוּם, וְאִיהוּ מוּם דְנִשְׁמַתָּא, בְּגִינִיהָ לֹא שְׂרִיא קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא עַל נִשְׁמַתָּא, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב (ויקרא כא יח) כָּל אֲשֶׁר בּוֹ מוּם לֹא יִקְרַב, נִשְׁמַתָּא דְאִית בָּהּ מוּם בְּחַד מְרַמ"ח פְּקוּדִין דִּילָהּ לֹא אֶתְקַרִּיבַת בְּגִינִיהָ לְגַבֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא.

וְאִם הִנְשָׂמָה מִטַּנְפַּת (פגומה) בְּחֻטָּאִים אוֹ חֲסֵר מִמֶּנָּה אֶפִּילוּ מְצוּהָ אַחַת מֵאוֹתוֹן מְצוּוֹת, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרוּהָ בְּעַלֵּי הַמְּשָׁנָה עֲבִירָה מְכַבָּה מְצוּהָ, בְּאוֹתוֹ מְקוּם (איבר) שְׁשׁוֹרָה עֲבִירָה וְהִסְתַּלַּקָה מְצוּהָ מִמֶּנּוּ, אוֹתוֹ אֵיבְרַי הוּא פְּגוּם, וְהוּא מוּם הִנְשָׂמָה, בְּגִלְלוּ לֹא שׁוֹרָה הַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא עַל הִנְשָׂמָה. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב כָּל אֲשֶׁר בּוֹ מוּם לֹא יִקְרַב, נִשְׂמָה שְׁיֵשׁ בָּהּ מוּם בְּאַחַד מְרַמ"ח מְצוּוֹת שְׁלָהּ, לֹא נִקְרַבַת בְּגִלְלוּ אֶל הַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא.

אֲבָל נִשְׁמַתָּא מְסַטְרָא דְשְׁכִינְתָּא לִית בָּהּ מוּם, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב (שיר ד ז) כְּלָד יָפֵה רַעֲיָתִי וּמוֹם אֵין בָּדָ, אִם יִצַּר הִרְעוּ בְּעֵי לְקַרְבָּא לְהֵהוּא אֲתֵר, כִּינּוּן דְשְׁכִינְתָּא שְׂרִיא תַמּוֹן דְאִיהִי נִשְׁמַתָּא, אֲתֵמַר בָּהּ (במדבר א נא) וְהִזַּר הַקְּרַב יוּמַת, בְּגִין דְעֵלָה אֲתֵמַר (ישעיה מב ח) אֲנִי יְהוִי"ה הוּא שְׁמִי וְכְבוֹדִי לְאַחַר לֹא אֲתֵן, דְהֵינּוּ אֵל אַחַר אֵל זֵר, דְנִשְׁמַתָּא אִיהִי יִקְרִיָה, וְאִיהִי תוֹשְׁבַתְתִּיהָ, דְבָהּ מְשַׁבַּח בְּרַשׁ לְקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא בְּצִלוֹתָא בְּכָל יוּמָא בְּכַמְהָ תוֹשְׁבְתָן וְהוּדְאָן, וּבְגִין דָּא אֲנִי יְהוִי"ה הוּא שְׁמִי וְכְבוֹדִי לְאַחַר לֹא אֲתֵן וְתַהֲלִיתִי לְפָסִילִים, אֲלִין שְׁבַעִין מִמֶּנּוּ, דְלֹא יְהִיב לוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא רְשׁוּ לְשִׁלְטָאָה עֲלָהּ, דְאִינוּן עַרְקִין דְכְּבֹד דְאִיהוּ אֵל אַחַר, טָחוּל נַחֲשׁ יוֹתַרְתַּת הַכְּבֹד אֲשֶׁת זְנוּנִים, בְּתֵר דְעַבְיַדַת זִיוְפָא (נ"א נאופא) עִם אֱלֹהִים אַחֲרִים,

וּפְלִיגַת דְּמָא דִּילָהּ דְּאִיהִי תַמְצִית דִּילָהּ לְכָל עֲרֻקִין, שְׂוִירָא קְרִיבַת לְגַבִּי טְחוּל דְּאִיהוּ בְּעֵלָה פְּסִיל, דְּלֹא נְטִיל טְחוּל אֶלָּא תַמְצִית (נ"א שמרים) דְּדְמָא, וְלֹא יְהִיב לִיה מְדָמָא אַחְרָא, וּבְגִין דָּא אֶתְקִרִיאת יוֹתֶרַת הַכְּבֵד, בְּגִין דְּלֹא יְהִיב לִיה אֶלָּא שְׂוִירִין, וְכַבֵּד אִיהוּ קְטֻרוּגָא דְרִיאָה, דְּסֻלִיק לְגַבִּי לְבָא נוֹרָא מִנִּיה, וְאִי לֹאוּ דְנָשִׁיב בֵּיה פְּנִי רִיאָה, הָוָה אוֹקִיד לְלֵבָא (וְהוּהוּ אוֹקִיד כָּל גּוּפָא נוֹרָא דְלֵבָא), הַדְרָא דְכִנְתָּא לוֹיְתוּ, לְקַבֵּל חֵלֵב טְמָא, וְעֲלִיָּה אֶתְמַר אֶפְּלוּ נְחֹשׁ כְּרוּדְ עַל עֲקֵבוּ לֹא יַפְסִיק, אֲבָל עֲקֵרֵב פּוֹסֵק, שְׂרָף אִיהוּ מְרָה קְטֻרוּגָא דְרִיאָה, בְּגִין דְּמְרָה אִיהִי שְׂרִיפַת כָּל גּוּפָא.

אֲבָל הַנְּשֻׁמָּה מְצִד הַשְּׂכִינָה אִין בְּה מוּס. זֶהוּ שְׂכָתוּב כְּלָד יָפָה רַעֲיָתִי וּמוּס אִין בְּד. אִם יֵצֵר הָרַע רוּצָה לְקִרְב לְאוֹתוֹ מְקוּם, כִּינּוּן שְׂשֻׁכִינָה שׁוֹרָה שָׁם, שְׁהִיא הַנְּשֻׁמָּה, נֶאֱמַר בְּה וְהִזְר הַקִּרְב יוֹמַת, מְשׁוּם שְׁעֲלִיָּה נֶאֱמַר אֲנִי יְהוּיָה הוּא שְׁמִי וְכַבּוּדִי לְאַחַר לֹא אֶתֵּן, דְּהִינּוּ אֵל אַחַר אֵל זָר, שְׁהַנְּשֻׁמָּה הִיא כְּבוֹדוֹ וְהִיא תִשְׁבַּחַתּוּ, שְׁבַח מְשַׁבַּח הָאָדָם אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּדְ הוּא בְּתַפְלָה בְּכָל יוֹם בְּכִמָּה תִשְׁבַּחַתּוּ וְהוֹדָאוּת, וּמְשׁוּם זֶה אֲנִי יְהוּיָה הוּא שְׁמִי וְכַבּוּדִי לְאַחַר לֹא אֶתֵּן וְתַהֲלִתִּי לְפְסִילִים, אֶלָּה שְׁבַעִים הַמְּמַנִּים שְׁלֹא נָתַן לָהֶם הַקְּדוּשׁ בְּרוּדְ הוּא רְשׁוּת לְשַׁלֵּט עֲלֵיהָ, שְׁהֶם עוֹרְקִי הַכְּבֵד שְׁהוּא אֵל אַחַר, טְחוּל - נְחֹשׁ, יוֹתֶרַת הַכְּבֵד - אֶשֶׁת זְנוּנִים, אַחַר שְׁעֲשֻׁתָּה זִיווּף (נאוּף) עִם אֱלֹהִים אַחֲרִים, וְחִלְקָה אֶת הַדָּם שְׁלָה, שְׁהוּא הַתַּמְצִית שְׁלָה, לְכָל הַעוֹרְקִים, מְקִרִיבָה אֶת הַשְּׂוִיר לְטְחוּל שְׁהוּא בְּעֵלָה הַכְּסִיל, שְׁהַטְחוּל אִינוּ נוֹטֵל אֶלָּא אֶת תַּמְצִית (שְׂמֵרִים) הַדָּם, וְלֹא נוֹתֵן לוֹ מְדָם אַחַר, וּמְשׁוּם זֶה נִקְרָאת יוֹתֶרַת הַכְּבֵד, מְשׁוּם שְׁלֹא נוֹתֵנַת לוֹ אֶלָּא שְׂוִירִים, וְהַכְּבֵד הוּא קְטֻרוּגָא שְׁל הַרְּאָה, שְׁעוֹלָה לְלֵב אִשׁ מְמַנּוּ, וְאִם לֹא שְׁנוֹשְׁבִים בּוֹ פְּנִי רִאָּה, הִיָּה שׁוֹרְף אֶת הַחֵלֵב (וְהִיָּה שׁוֹרְף אֶת כָּל הַגּוּף, הַאִשׁ שֶׁל הַחֵלֵב). הַדְּקִים שְׁסָבִיב הַכְּנֵתָא לוֹיְתוּ, כְּנִגְד חֵלֵב טְמָא, וְעֲלִיו נֶאֱמַר אֶפְּלוּ נְחֹשׁ כְּרוּדְ עַל עֲקֵבוּ לֹא יַפְסִיק, אֲבָל עֲקֵרֵב פּוֹסֵק, שְׂרָף הוּא מְרָה, הַקְּטֻרוּגָא שְׁל הַרְּאָה, מְשׁוּם שְׂמְרָה הִיא שְׂרַפַת כָּל הַגּוּף.

בְּגִין דָּא תְּקִיעָה שְׁבָרִים וְתַרוּעָה אִינוּן תְּבִירוּ דְלֵחוּן, וְעֲלִיָּהוּ אֶתְמַר (תַּהֲלִים פֶּט טו) אֲשֶׁרִי הָעָם יוֹדְעֵי תַרוּעָה יְהוּיָה בְּאוֹר פְּנִיָּד יְהִלְכוּן, מֵאִי פְּנִיָּד אֶלִּין תְּקִיעָה שְׁבָרִים וְתַרוּעָה, דְּאִינוּן תְּקִיעָה חוּוֹרוּ דְאַנְפִּין, שְׁבָרִים סוּמְקוּ דְאַנְפִּין, תַּרוּעָה יְרוּקָא דְאַנְפִּין, וּבְה נְפָקִין יִשְׂרָאֵל מִן גְּלוּתָא, בְּזַמְנָא דְמַתְהַפְּכִין אַנְפִּין דִּישְׂרָאֵל לִירוּקָא כְּאַתְתָּא עוּבְרָא.

בְּגִלָּל זֶה תְּקִיעָה שְׁבָרִים תַּרוּעָה הֶם הַשְּׁבָר שְׁלָהֶם, וְעֲלִיָּהֶם נֶאֱמַר אֲשֶׁרִי הָעָם יוֹדְעֵי תַרוּעָה יְהוּיָה בְּאוֹר פְּנִיָּד יְהִלְכוּן. מַה זֶה פְּנִיָּד? אֵלוּ תְּקִיעָה שְׁבָרִים וְתַרוּעָה, שְׂאוֹתָם תְּקִיעָה - לְבָן הַפְּנִים, שְׁבָרִים - אָדָם הַפְּנִים, וְתַרוּעָה - יְרֻקַת הַפְּנִים, וּבְה יוֹצְאִים יִשְׂרָאֵל מִן הַגְּלוּת בְּזַמְן שְׂמַתְהַפְּכִים פְּנֵי יִשְׂרָאֵל לִירוּקָא כְּאַשָּׁה מְעַבְרַת.

וּבְאֵלֶיךָ תִּלְתֵּת גְּוֹנִיךָ נִהְרָא שְׂרָגָא דְאִיהִי גַר יְהוּיָהּ נִשְׁמַת אָדָם (משלי כ כז),
מֵאֵי אָדָם יוּיֵד הִיא וְאִיוּ הִיא, תִּלְתֵּת גְּוֹנִיךָ דְשְׂרָגָא, וּתְלַת גְּוֹנִיךָ אֵלֶיךָ אֵינְוֵן
לְבוּשֵׁיךָ לְתִלְתֵּת אַבְהֵךָ, דְאֵינְוֵן חֲוֹר סוּמְקָא יְרוּקָא, גְּוֹן אוּכְמָא אִיהִי קְדָרוּתָא
דְלַהוֹן, וְעֵלָה אֲתַמַּר (ישעיה נ א) אֲלַבִּישׁ שְׂמִים קְדָרוּת, וּבַהוֹן מִתְלַבְּשִׁין הוּיָהּ,
תְּכַלֵּת לְבוּשָׂא דְאֵת יִי דְאִיהוּ תְּכַלִּית דְכֻלָּא, גַּר אִיהוּ יִי, שְׁלַחֲבָא דְסָלִיק
מִנִּיהּ וִי, וְנִעְנוּעָא דִילֵיהּ הֵכָא וְהֵכָא דָא הִיא.

וּבְשִׁלְשֵׁת הַגּוֹנִים הַלְלוּ מֵאִיר הַנֵּר, שֶׁהוּא גַר יְהוּיָהּ נִשְׁמַת אָדָם. מֵה
זֶה אָדָם? יוּיֵד הִיא וְאִיוּ הִיא, שִׁלְשֵׁת צְבָעֵי הַנֵּר, וּשְׁלֹשֶׁת הַגּוֹנִים הַלְלוּ
הֵם לְבוּשֵׁים לְשִׁלְשֵׁת הָאֲבוֹת, שֶׁהֵם לְבָן אָדָם וְיֶרֶק. גְּוֹן שְׁחֹר הוּא
הַקְדָרוּת שְׁלָהֶם, וְעֵלֶיהָ נֶאמַר אֲלַבִּישׁ שְׂמִים קְדָרוּת, וּבֵהֶם מִתְלַבְּשִׁים
הוּיָהּ. הַתְּכַלֵּת, הַלְבוּשׁ שֶׁל אוֹת יִי שֶׁהוּא תְּכַלִּית הַכֹּל, גַּר הוּא יִי,
הַשְׁלַחֲבָת שֶׁעוֹלָה מִמֶּנּוּ וִי, וְהַנִּעְנוּעַ שֶׁלוֹ כָּאֵן וְכָאֵן זֶה הִיא.

דף נג ע"א

וּלְסִטְרָא אַחְרָא אֵית גַּר חֲשׂוּכָא דְגִיְהֵנְס, וְאֵית לֵיהּ תְּלַת גְּוֹנִין, גְּוֹן סוּמְקָא
דָא כְּבֵד, עֵשׂוּ הוּא אָדָם (בראשית לו א), מְרָה גְּוֹן יְרוּקָא, טְחוּל גְּוֹן שְׁחֹר,
וְעֵלֶיהָ אֲתַמַּר (שם כו א) וּתְכַהִין עֵינֵינוּ מִרְאוֹת, וְסִימְנִיד בְּאֵלֶיךָ גְּוֹנִין
שְׁקַעְרוּרוֹת (ויקרא יד לז) יְרַקְרָקוֹת אוּ אֲדַמְדָמוֹת וּמִרְאִיהוֹן שְׁפַל מִן הַקִּיר,
שְׁפַל הוּא גְּוֹן אוּכְם, דְאֲתַמַּר (דף נג ע"א) בֵּיהּ (שם יג כא), וּשְׁפַלָּה אֵינְנָה מִן הָעוֹר
וְהִיא כְּהָהּ, וְאִיהִי שְׁפָלוֹת דְנִשְׁמַתָּא בְּגוּפָא גִי'ר (נ"א כד) נִשְׁמַתָּא וְרוּחָא
וְנִפְשָׂא אֲתַגְלִין בְּכַבֵּד מְרָה וְטְחוּל, כָּל אֵינְוֵן אַבְרִי דְגוּפָא דְאֵינְוֵן עֲמָא
קְדִישָׂא, כְּלָהוּ דְחִקוֹן בְּמִרְרוֹ, בְּגִין דְנִשְׁמַתָּא אֲתַרָּא דִילָהּ מוּחָא, יוֹנָה
קְדִישָׂא, נִשְׁמַתָּא נִשְׂרָא, דְבַהֲאֵי יוֹנָה אֲתַפְרָנְסַת, בְּכַמָּה צְלוֹתֵין וּפּוֹלְחָנֵין,
סְפִינָה דִיוֹנָה קְרַקְפָּתָא, וְכַמָּה מִמֶּנּוּ אֵית בְּהֵאֵי סְפִינָה דְמִנְהִיגִין לָהּ, וְאֵינְוֵן
אוּדְנִין עֵינֵינוּ חוּטְמָא פּוּמָא, שְׁבַע מִמֶּנּוּ אֵינְוֵן, וְסָלְקִין לְשַׁבְעִים לְשׁוֹן דְהוּוּ
בְּסְפִינָה דִיוֹנָה.

וּלְצַד הָאֲחֵר יֵשׁ גַּר חֲשׂוּדָא שֶׁל גִּיְהֵנְס, וְיֵשׁ לוֹ שְׁלֹשָׁה גְּוֹנִים, גְּוֹן אָדָם זֶה
כְּבֵד, עֵשׂוּ הוּא אָדָם, מְרָה גְּוֹן יְרוּקָא, טְחוּל גְּוֹן שְׁחֹר, וְעֵלֶיהָ נֶאמַר
וּתְכַהִין עֵינֵינוּ מִרְאוֹת, וְסִימְנִיד בְּגוֹנִים הַלְלוּ, שְׁקַעְרוּרוֹת יְרַקְרָקוֹת אוּ
אֲדַמְדָמוֹת וּמִרְאִיהוֹן שְׁפַל מִן הַקִּיר. שְׁפַל הוּא גְּוֹן שְׁחֹר, שְׁנֶאמַר בּוֹ
וּשְׁפַלָּה אֵינְנָה מִן הָעוֹר וְהִיא כְּהָהּ, וְהִיא הַשְׁפָלוֹת שֶׁל הַנִּשְׁמָה בְּגוּף,
גִי'ר, (כאשר) נִשְׁמָה וְרוּחַ וְנִפְשָׁא מִתְגַּלִּים בְּכַבֵּד מְרָה וְטְחוּל, כָּל אוֹתָם
אַבְרִי הַגּוּף, שֶׁהֵם הָעַם הַקְדוּשׁ, כָּלֵם דְחוּקִים בְּמִרְרוֹת, מְשׁוּם

שֶׁהַנְּשָׁמָה, הַמְּקוֹם שֶׁלָּהּ בַּמַּח, יוֹנָה קְדוּשָׁה, נְשָׁמָה, נְשָׁר, שְׁבִיּוֹנָה הַזֹּאת
מִתְפַּרְנֶסֶת בְּכַמָּה תַּפְלוֹת וְעִבּוּדוֹת. הַסְּפִינָה שֶׁל הַיּוֹנָה קִרְקַפֶּת, וְכַמָּה
מִמֵּינִים יֵשׁ בְּסְפִינָה הַזֹּאת שְׁמִינְהִיגִים אוֹתָהּ, וְהֵם אֲזִנִּים עֵינִים חֹטֵם וְפָה,
שְׂבָעָה מִמֵּינִים הֵם, וְעוֹלִים לְשִׁבְעִים לְשׁוֹן שֶׁהִיוּ בְּסְפִינָה שֶׁל יוֹנָה.

וַיּוֹנָה אִיהִי צְלוֹתָא שְׂכִינְתָא תַּתְּאָה, נִשְׂרָא דְאִתְפְּרִינְסַת בְּהָ דָא שְׂכִינְתָא
עֲלָאָה, אִם יִשְׂרָאֵל לֹא מִשְׁתַּדְּלִין בְּצְלוֹתֵינוּ וּבְעוֹתֵינוּ וּפּוֹלְחֵינוּ דְנִשְׂרָא דְאִיהִי
רִיאָה, מִיָּד וַיהוֹ"ה הִטִּיל רוּחַ גְּדוּלָּה אֶל הַיָּם (יוֹנָה א ד), דְּאִיהִי רוּחַ סְעָרָה,
רוּחַ יְהוֹ"ה תְּנִיחָהּ בְּקִדְמִיתָא, רוּחַ דְנִשְׁיב בְּכַנְפֵי נִשְׂרָא דְאִיהִי עֲמוּדָא
דְאִמְצָעִיתָא, דְבִיָּה פֶּרַח נִשְׂרָא בְּאִינוּן תְּרִין שְׁפִוּוֹן, רוּחַ דְנִשְׁיב בְּכִלְהוּ דְאִ
רוּחַ דְחוּטְמָא.

וַיּוֹנָה הִיא תַּפְלָה, שְׂכִינָה תַּחְתּוֹנָה, הַנְּשָׁר שְׂמִתְפְּרִינְסַת בְּהָ זֹאת שְׂכִינָה
עֲלִיּוֹנָה. אִם יִשְׂרָאֵל לֹא מִשְׁתַּדְּלִים בְּתַפְלוֹת וּבְקִשּׁוֹת וְעִבּוּדוֹת, שֶׁל
הַנְּשָׁר שֶׁהוּא רִיאָה, מִיָּד וַיהוֹ"ה הִטִּיל רוּחַ גְּדוּלָּה אֶל הַיָּם, שֶׁהִיא רוּחַ
סְעָרָה, רוּחַ יְהוֹ"ה תְּנִיחָהּ בְּרִאשׁוֹנָה, רוּחַ שְׁנוֹשְׁבַת בְּכַנְפֵי הַנְּשָׁר
שֶׁהוּא הַעֲמוּד הָאִמְצָעִי, שֶׁבוֹ פּוֹרַח הַנְּשָׁר בְּאוֹתָם שְׁתֵּי שְׁפָתַיִם, הַרוּחַ
שְׁנוֹשֵׁב בְּכֻלָּם זֶה רוּחַ הַחֹטֵם.

הַי רוּחַ בְּכָל אֶתֶר דְּאִיהִי שְׂכִינְתָא עֲלָאָה וְתַתְּאָה תַּמּוֹן אֲשֶׁתַּכְּחוּ, אִיהִי וַי
דְנִשְׁיב בְּכַנְפֵי רִיאָה, וְעַל לְבָא דְתַמּוֹן גַּר יְהוֹ"ה, דָּא נִשְׁמַתָּא בְּמוֹחָא, רוּחַ
בְּכַנְפֵי רִיאָה, נֶפֶשׁ בְּלִבָּא, וְלִזְמִינֵינוּ תַּלְתַּת בְּתַלְתַּת מוֹחִין, וּמַחְשָׁבָה רְכִיב עֲלֵיהוּ
דְאִיהִי אָדָם, וְהַכִּי תַּלְתַּת בְּלִב, גִּיר נִיִּשְׁמָה רִיּוֹחַ.

הַרוּחַ הַזֶּה, בְּכָל מְקוֹם שֶׁהַשְּׂכִינָה הַעֲלִיּוֹנָה וְהַתַּחְתּוֹנָה שָׁם נִמְצְאוֹת,
הוּא נוֹשֵׁב בְּכַנְפֵי רִיאָה, וְעַל הַלֵּב שֶׁשָׁם גַּר יְהוֹ"ה, זֶה הַנְּשָׁמָה בַּמַּח, הַרוּחַ
בְּכַנְפֵי רִיאָה, הַנְּפֶשׁ בְּלִב, וְלִפְעָמִים שְׁלֹשׁ בְּשִׁלְשֵׁת הַמַּחוֹת, וְהַמַּחְשָׁבָה
רוֹכֶבֶת עֲלֵיהֶם, שֶׁהוּא אָדָם, וְכִד שְׁלֹשׁ בְּלִב, גִּיר נִיִּשְׁמָה רִיּוֹחַ.

רוּחָא דְנִשְׁיב בְּהוֹן גִּיר בְּתַרִּי בְּתִי לְבָא, וְאִינוּן נְפִישׁ וְרוּיִחַ, סִימָן גִּיר, וְהַי
וַי אִיהִי דְנִשְׁיב בְּדְרוּעֵינוּ בְּשִׁית פְּרָקִין דְלְהוֹן, וְאִיהִי נִשְׁיב בְּתַרִּין שׁוֹקִין
בְּשִׁית פְּרָקִין, דְאִתְמַר בְּהוֹן (שִׁיר הַטו) שׁוֹקִיו עֲמוּדֵי שֵׁשׁ, וְעֲלִיהָ אִתְמַר (יִשְׁעִיָּה
יא ב) וְנָחָה עֲלֵיו רוּחַ יְהוֹ"ה.

הַרוּחַ שְׁנוֹשֵׁב בָּהֶם גִּיר בְּשְׁנֵי בְּתֵי הַלֵּב, וְהֵם נְפִישׁ וְרוּיִחַ, סִימָן גִּיר,
וְהוּא הַזֶּה הוּא שְׁנוֹשֵׁב בְּזְרוּעוֹת, בְּשִׁשֶׁת הַפְּרָקִים שֶׁלָּהֶם, וְהוּא נוֹשֵׁב

בְּשֵׁתֵי הַשּׁוֹקִים בְּשֵׁשֶׁת הַפְּרָקִים, שְׁנֵאֵמַר בָּהֶם שׁוֹקִיו עֲמוּדֵי שֵׁשׁ, וְעָלְיו
נֵאֶמַר וְנָחָה עָלָיו רוּחַ יְהוָה.

כִּד אֲבָרִין דְּגוּפָא מִתְנַהֲגִין בְּהַאי רוּחָא בְּאוּרֵייתָא קְדִישָׁא בְּפִקוּדִין
דְּאוּרֵייתָא, סְפִינָה מִתְנַהֲגָא לְכָל סְטָרָא דְבַעֵי בְּרַ נֶשׁ, כְּמָה דְאַתְּ אִמַר
(יחזקאל א יב) אֶל אֲשֶׁר יִהְיֶה שְׁמָה הָרוּחַ לְלַכְתָּ יִלְכוּ, דְסְפִינָה אִיהִי רִישָׁא
וְאִיהִי לְבָא וְאִיהִי גוּפָא.

כְּשֵׁאִיבְרֵי הַגּוּף מִתְנַהֲגִים בְּרוּחַ הַזֶּה שֶׁל הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, בְּמִצְוֹת
הַתּוֹרָה, הַסְּפִינָה מִתְנַהֲגֶת לְכָל צֶד שְׂרוּצָה הָאָדָם, כְּמוֹ שְׁנֵאֶמַר אֶל
אֲשֶׁר יִהְיֶה שְׁמָה הָרוּחַ לְלַכְתָּ יִלְכוּ, שֶׁהַסְּפִינָה הִיא הָרֹאשׁ וְהִיא לֵב
וְהִיא הַגּוּף.

וְאִם אֲבָרִין דְּגוּפָא דְאִינוּן מְאִרֵי סְפִינָה דְאִינוּן עֲמָא קְדִישָׁא, לֹא מִתְנַהֲגִין
בְּאוּרֵייתָא דְאִיהִי נִשְׁמַתָּא וּבְמִצְוָה דְאִיהִי נִפְשָׁא, פָּרַח רוּחָא מִבִּינֵיהוּ,
בְּהַהוּא זְמַנָּא (יונה א ד) וַיְהוִי־הָ הַטִּיל רוּחַ גְּדוֹלָה אֶל הַיָּם, דְאִיהִי רוּחַ סְעָרָה,
דְאִיהִי גְזֵרַת דִּינָא קְשִׁיָּא, דְסְעָרָה גּוּפִיהָ דְבַר נֶשׁ דְאִינוּן יִשְׂרָאֵל, וַיִּשְׂרָאֵל
אִינוּן בְּסְעָרָה, וְהֶאֱנִיָּה דְאִיהִי גוּפָא חֲשֻׁבָה לְהַשְׁבֵּר.

וְאִם אִיבְרֵי הַגּוּף, שֶׁהֵם בְּעָלֵי הַסְּפִינָה, שֶׁהֵם הָעַם הַקְּדוּשׁ, לֹא
מִתְנַהֲגִים בְּתוֹרָה שֶׁהִיא נִשְׁמָה, וּבְמִצְוָה שֶׁהִיא הַנְּפֶשׁ, פּוֹרַח הָרוּחַ
מִבִּינֵיהֶם, וּבְאוֹתוֹ זְמַן וַיְהוִי־הָ הַטִּיל רוּחַ גְּדוֹלָה עַל הַיָּם, שֶׁהִיא רוּחַ
סְעָרָה, שֶׁהִיא גְזֵרַת הַדִּין הַקָּשָׁה, שֶׁמְסַעֲרָה אֶת גּוּף הָאָדָם, שֶׁהֵם
יִשְׂרָאֵל, וַיִּשְׂרָאֵל הֵם בְּסְעָרָה, וְהֶאֱנִיָּה, שֶׁהִיא הַגּוּף, חֲשֻׁבָה לְהַשְׁבֵּר.

בֵּיה זְמַנָּא וַיּוֹנֶה יְרֵד אֶל יִרְכָתֵי הַסְּפִינָה (שם ה) דָּא שְׂכִינְתָּא תַתָּא, דְאַתְמַר
בֵּיה (רות ג ז) וַתִּגַּל מְרַגְלוֹתָיו וַתִּשְׁכַּב, שְׂכִיבַת לְעַפְרָא, וְדָא אִיהוּ (יונה א ה)
וַיִּשְׁכַּב וַיִּרְדָּם, וְאַמְאֵי נִפְלֵת, בְּגִין דְּפָרַח מִינָה רוּחָא דְאִיהוּ עֲמוּדָא
דְאַמְצָעִיתָא דְסְמִידָ לָהּ, וְאִיהִי נִפְלֵת, וּבְהַהוּא זְמַנָּא אֶתְמַר בֵּיה (איכה א א)
אִיכָה יִשְׁבָּה בְּדָד, וּמֵאֵן גְּרִים נַחֲתוּ דִילָהּ, בְּגִין דְּבִטְלוּ יִשְׂרָאֵל אוּרֵייתָא
וּמִצְוָה, בְּהַהוּא זְמַנָּא דְאִיהִי נַחֲתַת בֵּין רַגְלִין, יִשְׂרָאֵל בְּנָהָא אִינוּן מְהוּדְקִין
בֵּין רַגְלִין, וְאִינוּן בְּמַרְעִין בְּמַכְתְּשִׁין, בְּהַהוּא זְמַנָּא דְגוּפָא בְּבִי מַרְעִין דְאִינוּן
יִשְׂרָאֵל, וַשְׂכִינְתָּא עֲמָהוּן דְאִיהִי יוֹנָה, מַה כְּתִיב בֵּיה (יונה א ו) וַיִּקְרַב אֵלָיו
רַב הַחֹבֶל, הַהוּא דְחָבִיל בְּשָׂרָא בְּבִי מַרְעָא.

באותו זמן - ויונה ירד אל ירפתי הספינה, זו שכינה התחתונה, שנאמר בה ותגל מרגלותיו ותשכב, שוכבת לעפר, וזהו וישכב וירדם. ולמה נפלה? משום שפרחה ממנה הרוח, שהיא העמוד האמצעי שסומך אותה, והיא נפלה, ובאותו זמן נאמר בה איכה ישבה בדד, ומי גרם את הירידה שלה? משום שבטלו ישראל תורה ומצוה. באותו הזמן שהיא יורדת בין הרגלים, ישראל בניה לחוצים בין הרגלים, והם במחלות ובמכות, באותו הזמן שהגוף בבית המחלות שהם ישראל, והשכינה עמם שהיא יונה, מה כתוב בו? ויקרב אליו רב החובל, אותו שמחבל בפשר בבית המחלה.

דף נג ע"ב

ועוד מאן רב החובל ההוא דאתמר ביה (שמות כב כה) אם חבול תחבול שלמת רעה, חבול בבית ראשון, תחבול בבית שני, ואיהו רב דכל מנהיגי ספינה, ומה אמר ליה (יונה א ו) קום קרא אל אלהיך, דהא דינין קא אתיין עלך ועל בניך, הא מארי דחובין מתכנשין, דאינון סחרין לספינה דילך דאינון רוחין בישין, אסתפל בזכוון דילך, באלין אברים דמשפתדלין באורייתא ובפקודין טבין, ויחזירו שכינתא עלאה דאיהי תיובתא עלך, ואיהי אגינת עלך, דעלה אתמר (דברים לב יא) כנשר יעיר קנו דא ירושלם, על גוזליו ירחף (שם) דאינון ישראל, יפרש כנפיו עליהו בשבתא וימין טבין, ובגינה מברכין בהון (דף נג ע"ב) ברוך אתה יהו"ה הפורס ספת שלום, ובזמנא דפרישת גדפהא על ישראל אתמר (דברים לב יא) יקחהו ישאהו על אברתו, כמה דאוקמוהו (שמות יט ד) ואשא אתכם על כנפי נשרים וכו', ובגין דא קום קרא אל אלהיך דאיהי שכינתא עלאה, דאיהי תיובתא דילך, ותוב בה למארך דאיהו קודשא בריך הוא, אסתפל דשפחה בישא שלטא עלך דאיהי טפה סרוחה, ועלה אתמר (איוב א ז) ויאמר יהו"ה אל השטן מאין תבא, דכל חובין אינון מאברין דטפה סרוחה, דבגינה אתמר לגבי חייביא מאין באת מטפה סרוחה, ויחזירו האנשים להשיב אל היבשה (יונה א יג) בתיובתא, ולא יכולו כי הים, דאיהו גזרת דינא, הולך וסוער עליהם.

ועוד, מי הוא רב החובל? אותו שנאמר בו אם חבל תחבל שלמת רעה, חבל בבית ראשון, תחבל בבית שני, והוא גדול כל מנהיגי הספינה, ומה אומר לו? קום קרא אל אלהיך, שהרי הדינים באים עליך ועל בניך. הרי בעלי החובות מתכנשים, שהם סובבים את הספינה שלך, שהם הרוחות הרעות, הסתפל בזכיותיך, באותם איברים שמתעסקים בתורה ובמצוות טובות, ויחזירו את השכינה העליונה, שהיא תשובה, עליך, והיא הגנה עליך, שעליה נאמר כנשר יעיר קנו, זו ירושלם, על גוזליו ירחף, שהם ישראל, יפרש כנפיו עליהם, בשבת

וימים טובים, ובגללה מברכים בהם, ברוך אתה יהו"ה הפורס סכות שלום. ובזמן שפורשת כנפיה על ישראל, נאמר יקחהו ישאהו על אברתו, כמו שבארוהו ואשא אתכם על כנפי נשרים וכו', ומשום זה קום קרא אל אלהיך, שהיא שכינה עליונה, שהיא התשובה שלך, ושוב בה לרבונך שהוא הקדוש ברוך הוא, הסתכל ששפחה רעה שולטת עליך, שהיא טפה סרוחה, ועליה נאמר (איוב א) ויאמר ה' אל השטן מאין תבא. שכל החטאים הם מאיברים של טפה סרוחה, שבגללה נאמר לרשעים מאין באת? מטפה סרוחה. ויחתרו האנשים להשיב אל היבשה, בתשובה, ולא יכלו, כי הים, שהוא גזרת הדין, הולך וסער עליהם.

בההוא זמנא וימן יהו"ה דג גדול לבלוע את יונה (שם ב א), דא גלותא קדמאה, דאתמר ביה ויונה ירד אל ירכתי הספינה, ודא הוא (בראשית מו ד) אנכי ארד עמך מצרימה, כמה דאוקמוהו בכל אתר דגלו ישראל שכינתא עמהון, קלקלו ישראל עובדיהון, ביה זמנא אתמר בהון (שמות א ח) ויקם מלך חדש על מצרים, ודא פרעה, עליה אתמר וימן יהו"ה דג גדול לבלוע את יונה, דבעא לבטלא ישראל מעלמא, הדא הוא דכתיב (שם כב) כל הבהן הילוד היאורה תשליכהו, לקבליה וימן יהו"ה דג גדול לבלוע את יונה, לקטליה, לבלוע יונה לא כתיב, אלא לבלוע את יונה, את אתא לרבות רעיא מהימנא דעתיד לאתייבא אורייתא על ידיה, דאיהי מאל"ף ועד תי"ו, כל אליו גלגולין על ידיה הו, ודא איהו דג גדול, דאתמר ביה (יחזקאל כט ג) התנין הגדול, איהו דג מצרים, ובת זוגיה דגה (יונה ב ב) ויתפלל יונה אל יהו"ה אלהייו ממעי הדגה, מאן מעי הדגה אליו מצראי.

באותו זמן וימן יהו"ה דג גדול לבלוע את יונה, זו גלות ראשונה, שנאמר בו ויונה ירד אל ירכתי הספינה, וזהו אנכי ארד עמך מצרימה, כמו שבארוהו, בכל מקום שגלו ישראל - שכינה עמהם, קלקלו ישראל מעשיהם, באותו זמן נאמר בהם ויקם מלך חדש על מצרים, וזה פרעה, שעליו נאמן וימן יהו"ה דג גדול לבלוע את יונה, שרצה לבטל את ישראל מן העולם, זהו שפתוב כל הבהן הילוד היאורה תשליכהו, כנגדו וימן יהו"ה דג גדול לבלוע את יונה, להרגו. לא כתוב לבלוע יונה, אלא לבלוע את יונה. את, בא לרבות את הרועה הנאמן שעתידה להנתן תורה על ידו, שהיא מאל"ף עד תי"ו, כל הגלגולים הללו היו על ידו, וזהו דג גדול, שנאמר בו התנין הגדול, הוא דג מצרים, ובת זוגו דגה, ויתפלל יונה אל יהו"ה אלהייו ממעי הדגה. מי הם מעי הדגה? אלו המצרים.

ועוד וימן יהו"ה דג גדול, דא טחול לילית דאיהי ערב רב מההוא רב החובל (ני"א דא סמא"ל, דגה דא נח"ש ליליית בת זוגיה מההוא רב החובל טחול דאיהו ערב רב)

דְּאִתְמַר בֵּיהּ (שמות יב לח) וְגַם עֲרַב רַב וְכוּ', וְטַחֹל אִיהוּ שְׁחוֹק הַפְּסִיל, עָלֶיהָ
אִתְמַר (קהלת ז ט) כִּי הַפֶּעַס בְּחִיק פְּסִילִים יְנוּחַ, לְבָלוּעַ אֶת יוֹנָה דָא נִפְשָׂא,
מִסְטָרָא דִילִיָּהּ (שמות ו ט) וְלֹא שְׁמַעוּ אֶל מֹשֶׁה מְקַצֵּר רוּחַ, וּמַעֲבֹדָה קָשָׁה
מִסְטָרָא דְכָבֵד, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (שם ז יד) כָּבֵד לֵב פְּרָעָה, תִּכְבְּד הָעֲבֹדָה, (שם ח
ט) מִסְטָרָא דְמָרָה (שם א יד) וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם.

וְעוֹד, וַיִּמְן יְהוּיָה דְּגַדּוֹל, זֶהוּ טַחֹל, לִילִית, שְׁהִיא עֲרַב רַב, מְאוֹתוֹ
רַב הַחוּבֵל (זה סמא"ל. דגה, זה נח"ש ליליית, בתזוגו של אורתורב החובל, טחול, שהוא ערב רב)
שְׁנַאֲמַר בּוֹ וְגַם עֲרַב רַב עָלָה אִתְּם וְכוּ', וְטַחֹל הוּא שְׁחוֹק הַפְּסִיל, עָלִיו
נִאֲמַר כִּי הַפֶּעַס בְּחִיק פְּסִילִים יְנוּחַ. לְבָלַעַ אֶת יוֹנָה, זֹו הַנֶּפֶשׁ, מֵהַצַּד
שְׁלוֹ - וְלֹא שְׁמַעוּ אֶל מֹשֶׁה מְקַצֵּר רוּחַ, וּמַעֲבֹדָה קָשָׁה - מִצַּד הַכָּבֵד,
שְׁנַאֲמַר בּוֹ כָּבֵד לֵב פְּרָעָה, תִּכְבְּד הָעֲבֹדָה. מִצַּד שֶׁל הַמָּרָה - וַיִּמְרְרוּ
אֶת חַיֵּיהֶם.

דְּגַדּוֹל אִיהוּ עֲרַב רַב, דְּאִינוּן (נ"א דאיהו) רַב הַחוּבֵל, מָאן חוּבֵל אֶלָּא רַב מְכָל
מְלָאכֵי חַבְלָה, אִיהוּ חוּבֵל, וְאִיהִי חַבְלָה, עֲרַב רַב בְּנִין דְּלִילִית חַיֵּיבָא,
דְּבַהוֹן חָאבוּ יִשְׂרָאֵל וְחַבִּילוּ יָת בְּשַׂרְיָהּ בְּאֶת בְּרִית, אִינוּן רַב עָלֵיָּהּ
בְּגִלוּתָא, וְאִינוּן דְּגַה לְיִשְׂרָאֵל, וּבְגִין דָּא אָמְרוּ (במדבר יא ה) זְכַרְנוּ אֶת הַדְּגָה
וְכוּ'.

דְּגַדּוֹל הוּא עֲרַב רַב, שְׁהֶם (שהוא) רַב הַחוּבֵל, מִי חוּבֵל? אֶלָּא גְדוֹל מְכָל
מְלָאכֵי חַבְלָה, הוּא חוּבֵל וְהִיא חַבְלָה, עֲרַב רַב הֶם בְּנֵי לִילִיָּית הַרְשָׁעָה,
שְׁבָהֶם חָטְאוּ יִשְׂרָאֵל וְחַבְלוּ אֶת בְּשָׂרָם בְּאוֹת הַבְּרִית, הֶם גְּדוֹלִים
עָלֵיהֶם בְּגִלוּת, וְהֶם דְּגַה לְיִשְׂרָאֵל, וּמְשׁוּם זֶה אָמְרוּ זְכַרְנוּ אֶת הַדְּגָה
וְכוּ'.

וּבְזַמְנָא דְּנִפְקוּ יִשְׂרָאֵל מִמְצָרִים קָטִיל מְנִיָּיהוּ סְגִיָּאִין, וּבְגִלוּתָא בְּתַרְאָה
עֲתִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְקַטְלָא לֹון, וְדָא אִיהוּ (שמות ז יח) וְהַדְּגָה אֲשֶׁר
בִּיאֹר מִתְּה, וַיִּבְאֵשׁ הַיָּאֹר דָּא אֹרִיָּיתָא, דְּאִתְמַר בָּהּ (משלי כג) וְתוֹרָה אֹר,
סְרַחַת לְגַבִּיָּהּ, וְאִתְמַר בְּיִשְׂרָאֵל (שמות א כב) כָּל הַבֶּן הַיְלֹוֹד הַיָּאֹרָה
תִּשְׁלִיכוּהוּ, אֹר אִיהוּ ר'ז, הַיָּאֹרָה בֵּת זִוְגִיָּה דְּהַיָּאֹר, דְּאִתְמַר בָּהּ (שם
י כג) וְלָכֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָיָה אֹר בְּמוֹשְׁבוֹתָם, כְּגוֹוָנָא דָּא בְּגִלוּתָא בְּתַרְאָה
(היאורה) הַזֹּהֵר בֵּיהּ הָוָה ר'ז, דְּאִיהוּ אֹר דְּפוֹרְקָנָא בְּתַרְיָיתָא, לְקַיִים (מיכה
ז טו) כִּימִי צִאתָךְ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲרָאֵנוּ נִפְלְאוֹת, וְדָא אִיהוּ כָל הַבֶּן הַיְלֹוֹד
הַיָּאֹרָה תִּשְׁלִיכוּהוּ, וְכָל הַבֵּת תִּחִיוּ, אֵלִין דְּמִשְׁתַּדְּלִין בְּאוֹרִיָּיתָא דְּבַעַל
פָּה.

וּבְזֶמַן שֶׁיֵּצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, הָרַג מֵהֶם רַבִּים, וּבְגָלוֹת הָאֲחֵרוֹנָה עֲתִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַרְגֵם אוֹתָם, וְזֶהוּ וְהַדְּגָה אֲשֶׁר בִּיאֹר מִתְּנָה, וַיִּבְאֵשׁ הַיָּאֹר, זֶה הַתּוֹרָה, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ וְתוֹרָה אֹר, סְרַחָה אֵלֵיהֶם, וְנֶאֱמַר בְּיִשְׂרָאֵל כָּל הַבֵּן הַיְלֹוד הַיְאֹרָה תִשְׁלִיכֶהוּ. אֹר הוּא רִ"ז. הַיְאֹרִיָּה, בֵּת זֹגוֹ שֶׁל אוֹתוֹ הָאֹר, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ וּלְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָיָה אֹר בְּמוֹשֶׁבְתָם, כְּמוֹ כֵן בְּגָלוֹת הָאֲחֵרוֹנָה (הַיְאֹרָה) הַזֶּהָר בּוֹ הָיָה רִ"ז, שֶׁהוּא אֹר הַגְּאֵלָה הָאֲחֵרוֹנָה, לְקַיֵּם כִּימֵי צֶאֱתָד מֵאַרְצָ מִצְרַיִם אֲרָאֵנוּ נִפְלְאוֹת, וְזֶהוּ כָל הַבֵּן הַיְלֹוד הַיְאֹרָה תִשְׁלִיכֶהוּ, וְכָל הַבֵּת תַּחֲיִיוֹ, אֵלָה שְׁמִשְׁתַּדְלִים בַּתּוֹרָה שֶׁבַעל פֶּה. דְּבַר אַחַר, וַיִּמֶן יְהוֹיָה דָּג גְּדוֹל לְבַלַּע אֶת יוֹנָה, זֶה עֲנִיּוֹת שֶׁהִיא עֶצֶב, וְהַנְּקָבָה שֶׁלּוֹ עֶצֶבוֹן. הַזְּכָר דָּג, הַנְּקָבָה דָּגָה. זֶהוּ וַיִּתְּפֹלל יוֹנָה אֶל יְהוֹיָה אֵלֵהִיּוֹ מִמְעֵי הַדְּגָה, מֵרַעַב הָעֲנִי שֶׁמֵּגִיעַ לְמַעֵי יִשְׂרָאֵל. בְּאוֹתוֹ זֶמַן וַיֹּאמֶר יְהוֹיָה לְדָג

דף נד ע"א

דְּבַר אַחַר וַיִּמֶן יְהוֹיָה דָּג גְּדוֹל לְבַלּוֹעַ אֶת יוֹנָה (יוֹנָה ב א), דָּא עֲנִיּוֹתָא, דְּאִיְהוּ עֶצֶב, וְנוֹקְבָא דִּילֵיהּ עֶצֶבוֹן, דְּכוּרָא דָּג נִקְבָּא דָּגָה, דָּא הוּא (שם ב) וַיִּתְּפֹלל יוֹנָה אֶל יְהוֹיָה אֵלֵהִיּוֹ מִמְעֵי הַדְּגָה, מִכְּפִנָּא דְעֲנִיּוֹתָא דְמִטִּי לְמַעוּי דְיִשְׂרָאֵל, בְּהַהוּא זְמַנָּא וַיֹּאמֶר יְהוֹיָה לְדָג וַיִּקָּא אֶת יוֹנָה וְגוֹמֵר (שם יא), בְּדוּחְקָא דְדָאָגָה דְלֶהוֹן דְדוּאָגִין מִן עֲנִיּוֹתָא, מְדוּחְקָא יִפְקוֹן מִן גְּלוּתָא, הַדָּא הוּא דְכַתִּיב (שְׁמוּאֵל ב, כב כח) וְאֶת עַם עֲנִי תוֹשִׁיעַ, דָּא נְבוּאָה דְיוֹנָה דְנִתְנַבָּא דְיִפְקוֹן יִשְׂרָאֵל מִן גְּלוּתָא בְּדָאָגָה (ס"א בדוּחְקָא) דְעֲנִיּוֹתָא, וּבִימִינָא יִפְקוֹן, (דף נד ע"א) בְּגִין דְצַדִּיק חִי עֲלֵמִין אִיְהוּ עֲנִי דְאֲתַקְשֶׁר בְּיַמִּינָא, דְאִיְהוּ פְּסַח, כְּגוֹוֵנָא דְיִשְׂרָאֵל דְאֲתַמֵּר בְּהוֹן (יחזקאל טז ז) וְאֶת עָרוֹם וְעָרְיָה, וְהֵאֵי יוֹנָה אִיְהִי יוֹנָה דְתִיבַת נח.

וַיִּקָּא אֶת יוֹנָה וְגוֹמֵר, בְּדַחַק שֶׁל הַדָּאָגָה שֶׁלָּהֶם שְׂדוּאָגִים מִן הָעֲנִיּוֹת, מִהַדְּחַק יֵצְאוּ מִן הַגְּלוּת, זֶהוּ שֶׁכְּתוּב וְאֶת עַם עֲנִי תוֹשִׁיעַ, זֶה הַנְּבוּאָה שֶׁל יוֹנָה שֶׁהִתְנַבָּא שֶׁיֵּצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִן הַגְּלוּת בְּדָאָגָה (בדחק) שֶׁל עֲנִי, וּבִימִין יֵצְאוּ, מִשּׁוּם שֶׁצַּדִּיק חִי עֲלֵמִין הוּא עֲנִי שֶׁנִּקְשֶׁר בְּיַמִּין, שֶׁהוּא פְּסַח, כְּמוֹ שֶׁיִּשְׂרָאֵל שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם וְאֶת עָרוֹם וְעָרְיָה, וְהֵינָה הַזֹּאת הַיּוֹנָה שֶׁל תִּבַּת נח.

דְּבַר אַחַר (יוֹנָה ב יא) וַיֹּאמֶר יְהוֹיָה לְדָג וַיִּקָּא אֶת הַיּוֹנָה אֶל הַיִּבְשָׁה, קָם סָבָא מִבְּתַר טוּלָא פִתַח וְאָמַר, וְהֵמֶן כְּזָרַע גֵּד הוּא (במדבר יא ז), מֵאֵי כְזָרַע גֵּד, אֵלָּא גֵד אִיְהוּ יַמִּינָא וְשְׁמָאֵלָא, גְּמוּ"ל דְלִי"ם, כְּזָרַע גֵּד דָּא יוֹנָה יי וְדֹאֵי, טְפָה

חִוּרְתָא, דְּבִיָּה אֲשֶׁתְּלִים גַּד וְאֶתְעֵבִיד גִּיד, וְעַל דָּא הָאִי זֶרְעָא דְאִיְהִי יוֹיִד
דְּאִיְהִי טָפָה קְדִישָׁא, אֶתְמַר (יוֹנָה ב יא) וַיִּקְרָא אֶת יוֹנָה אֶל הַיַּבְשָׁה דְאִיְהִי
נוֹקְבָא, וּמִמָּה דְהוֹת יַבְשָׁה ה' אֶתְקִרִיאַת אֶרְצָא, לְאַפְקָא זֶרְעִין וְאִיבִין, הַדָּא
הוּא דְכְתִיב (בראשית א י) וַיִּקְרָא אֱלֹהִיִּים לַיַּבְשָׁה אֶרְצָא, וּלְמִקְוֵה הַמַּיִם קָרָא
יַמִּים, דָּא מִקְוֵה יִשְׂרָאֵל מוֹשִׁיעוּ בְּעַת צָרָה (ירמיה יד ח).

דְּבַר אַחַר, וַיֹּאמֶר יְהוֹיָה לְדָג וַיִּקְרָא אֶת יוֹנָה אֶל הַיַּבְשָׁה, קָם זָקֵן
מֵאַחַר הַצֶּל, פְּתַח וְאָמַר: וְהַמֶּן כְּזֶרַע גַּד הוּא, מַה זֶה כְּזֶרַע גַּד? אֲלָא
גַּד הוּא יַמִּין וּשְׂמָאל, גְּמִיל דְלִיִּים, כְּזֶרַע גַּד זֶה יוֹנָה, יי וַדָּאִי, טָפָה
לְבָנָה, שְׂבוּ נִשְׁתַּלְּם גַּד וְנַעֲשֶׂה גִיד, וְעַל כֵּן הַזֶּרַע הַזֶּה שְׂהוּא יוֹיִד, שְׂהִיא
טָפָה קְדוּשָׁה, נֹאמַר וַיִּקְרָא אֶת יוֹנָה אֶל הַיַּבְשָׁה, שְׂהִיא נְקֻבָּה, וּמִמָּה
שְׂהִיְתָה יַבְשָׁה ה', נְקֻרָאֵת אֶרְצָא, לְהוֹצִיא זֶרְעִים וּפְרוֹת. זֶהוּ שְׂפַתּוּב
וַיִּקְרָא אֱלֹהִיִּים לַיַּבְשָׁה אֶרְצָא וּלְמִקְוֵה הַמַּיִם קָרָא יַמִּים, זֶה מִקְוֵה
יִשְׂרָאֵל מוֹשִׁיעוּ בְּעַת צָרָה.

מִקְוֵה דְנְבִיעוּ מֵהוּא זֶרַע דְאֶתְמַשְׁדָּ מִמוּחָא עֲלָאָה, וְהָאִי (נִיָּא וְהָאִי) טָפָה
אִיְהִי יי זְעִירָא, כְּד נְפַקַת א מִן מוּחָא דְאִיְהִי חֲכָמָה, כָּל סְפִירָה נְטֻלַת
חֲלֻקָּהָ, עַד דְאֶתְפְּלִיגַת לְתַשַּׁע נְקוּדוֹן, וְכַד נְטִיל כָּל חַד חוּלְקִיָּה אֲשֶׁתְּאַרַת
עֲשׂוּרָא מְכֻלְהוּ טַפִּין, דְנְטִילַת הָהִיא יַבְשָׁה דְאִיְהִי עֲשִׂירִית הָאִיפָה סֵלַת,
וּבְגִינָה מְעֻשְׂרִין.

מִקְוֵה הַמַּעֲיָן מֵאוּתוּ הַזֶּרַע שְׂנַמְשְׁדָּ מֵהַמַּח הָעֲלִיּוֹן, וְהַטָּפָה (הָהִיא) הַזֶּה
הִיא יי קְטָנָה, כְּשִׁיּוּצָאֵת א מִן הַמַּח שְׂהִיא חֲכָמָה, כָּל סְפִירָה נְטֻלַת
חֲלֻקָּהָ, עַד שְׂנַחֲלֻקַת לְתַשַּׁע נְקוּדוֹת, וּכְשֶׁכָּל אֶחָד נוֹטֵל חֲלֻקוֹ, נִשְׂאָרַת
עֲשִׂירִית מִכָּל הַטָּפוֹת, שְׂנוֹטֵלַת אוּתָהּ הַיַּבְשָׁה שְׂהִיא עֲשִׂירִית הָאִיפָה
סֵלַת, וּבִשְׂבִילָה מְעֻשְׂרִים.

וְהָהִיא טָפָה בְּעַמוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא אֶתְאַרְכַּת, וְאֶתְעֵבִידַת זֶרַע וי, דְכָלִיל
שִׁית סְטֵרִין, וּכְמָה דְכָל סְפִירָן נְטֻלִין חוּלְקִיָּהוֹן מֵהוּא טָפָה, הַכִּי נְטֻלִין
מִזֶּרַע (נִיָּא מֵהוּא זֶרַע) דְאִיְהוּ וי, כְּד אִיְהוּ זְעִיר אֶתְעֵבִיד שִׁית, כְּד נְטִיל בְּיוֹיִד
סְלִיק לְשִׁתּוֹן, שִׁית זְמַנִּין עֲשָׂר, אָבַל כָּל סְפִירָן כָּל חַד אִיְהוּ תַשַּׁע, וּמְלֻכוֹת
בָּהּ אֲשֶׁתְּלִים כָּל חַד לְעֶשֶׂר, וּכְלָא אֶתְמַשְׁדָּ לְגַבִּיָּה דְגִיד דְאִיְהוּ צְדִיק, וּמְנִיָּה
לְהוּא יַבְשָׁה, וּבְהוּא זְמַנָּא דְאָרִיק בָּהּ כְּלָא אֶתְקִרִיאַת תִּיבַת נֹחַ, וְרָזָא
דְמֻלָּה וְתַנַּח הַתִּיבָה בְּחֻדְשׁ הַשְּׁבִיעִי (בראשית ח יג), מַה דְהוֹת ה' יַבְשָׁה,
אֶתְעֵבִידַת ה"א הַשְּׁבִיעִי, וְדָא אִיְהוּ וְתַנַּח הַתִּיבָה בְּחֻדְשׁ הַשְּׁבִיעִי, וְתַנַּח
וְדָאִי בְּחֻדְשׁ הַשְּׁבִיעִי, וְדָא אִיְהוּ גִיד צְדִיק חִיִּי עֲלָמִין, בְּגִין דְמְנִיָּה נְפִיק זֶרַע
לְהָאִי יַבְשָׁה.

ואתה הטפה מתארכת בעמוד האמצעי ונעשית זרע ו', שכולל כל ששת הצדדים, וכמו שכל הספירות נוטלות חלקם מאותה טפה, כך נוטלים מהזרע (מאותו זרע) שהוא ו', כשהוא קטן נעשה שש, כשנוסע ביו"ד עולה לששים, שש פעמים עשר, אבל כל הספירות, כל אחת היא תשע, ובמלכות משתלמת כל אחת לעשר, והכל נמשך לגיד שהוא צדיק, וממנו לאותה יבשה, ובאותו זמן שמריק בה הכל, נקראת תבת נח, וסוד הדבר - ותנח התבה בחדש השביעי. מה שהיתה ה' יבשה, נעשית ה"א השביעי, וזהו ותנח התבה בחדש השביעי, ותנח ודאי בחדש השביעי, וזהו גיד צדיק ח"י העולמים, בגלל שממנו יוצא זרע ליבשה הזו.

דף נד ע"ב

וכל מאן דאפיק האי זרע דאיהו נביעו מלעילא דלא בהאי יבשה, גרים פרודא בההוא נביעו, כביכול כאלו אתפסק נביעו דשכינתא, ויתרבה נביעו דסטרא אחרא, דאינון מי טופנא, הדא הוא דכתיב (בראשית ז יט) והמים גברו מאד מאד על הארץ, בההוא זמנא דלית נביעו בההיא יבשה דהיא כבדה, אתעבידת קלה, לאסתלקא מעל ישראל, ואתמר בה (שם יז) ותם מעל הארץ, ולא נחתת עד ירחא שביעה, דאתמליאת בזכוון דילה ואיהי כבדה נחתת, הדא הוא דכתיב (שם ט) ותנח התיבה בחדש השביעי, דאיהו תשרי דרועא שמאלא, דאי הוו נפקין ביה יפקון במיתה, ולא ישתארו אלא חד מעיר ושנים ממשפחה, חד מעיר כגון נח, ושנים ממשפחה כגון שם ויפת, ומאחרנין שנים שבעה שבעה, מאינון עמי הארץ דדמיין לבעירן ועופין וחיוון, ואלין אינון דאוקרין ימים טובים וחגין, דאינון שנים שנים תרין יומין חד דראש השנה וחד דשבועות, תרין יומין דפורים, שבעה שבעה אליו שבעה יומין דפסחא, ושבעה יומין דסכות, או דמתפללין ח"י ברכאן דצלותא בכל יומא. (דף נד ע"ב) דסלקין לחושבן שנים שנים שבעה שבעה ח"י.

וכל מי שמוציא הזרע הזה שהוא המעין מלמעלה שלא ביבשה הזו, גורם פרוד באותו מעין, כביכול כאלו נפסק מעין השכינה, ויתרבה המעין של הצד האחר שהם מי המבול. זהו שכתוב והמים גברו מאד מאד על הארץ, באותו זמן שאין נביעה באותה יבשה שהיא כבדה, נעשית קלה, להסתלק מעל ישראל, ונאמר בה ותם מעל הארץ, ולא יורדת עד לחדש השביעי, כשנתמלאת בזכיות שלהם, והיא כבדה יורדת. זהו שכתוב ותנח התבה בחדש השביעי, שהוא תשרי, זרוע שמאל, שאם היו יוצאים בו, יצאו במיתה, ולא ישארו אלא אחד מעיר ושנים ממשפחה. אחד מעיר כמו נח, ושנים ממשפחה כמו שם

ויפת, ומאחרים שנים שנים שבעה שבעה, מאותם עמי הארץ
שדומים לבהמות וחיות ועופות, ואלו הם שמוקירים ימים טובים
וחגים, שהם שנים שנים, שני ימים, אחד של ראש השנה ואחד של
שבועות, שני ימים של פורים. שבעה שבעה, אלו שבעה ימים של
פסח, ושבעה ימים של סכות, או שמתפללים שמונה עשרה ברכות
של התפלה בכל יום שעולות לחשבון שנים שנים שבעה שבעה -
שמונה עשר.

או אליו דהו נטרין יי דאיהו אות ברית מילה דאיהו לשמנה דכלא ח"י,
או אליו דמנחן תפלי בכל יומא דאינון אות יי, כמה דאת אמר (שמות יג טו)
והיה לאות כו', והו קשרין ליה בח' בתי דתפלי, דאינון ד' בתי דתפלין
דרישא, וארבע פרשין דתפלין דיד, או אינון דנטרין אות יי שבת בתחומא
דיליה דאיהו ח', תרי אלפי אמין לכל סטרא, וכלא ח"י, לאליו אינון
מקבלין בתשובה, דאיהי תיבת נח יום הכפורים.

או אלו שהיו שומרים יי שהוא אות ברית מילה, שהוא לשמונה,
שהכל שמונה עשר, או אלו שמניחים תפלין בכל יום שהם אות יי,
כמו שנאמר והיה לאות כו', והיו קושרים אותו בח' בתי תפלין, שהם
ד' בתי התפלין של ראש, וארבע פרשיות של תפלין של יד, או אותם
ששומרים האות יי שבת בתחום שלו שהוא ח', אלפים אמה לכל צד,
והכל שמונה עשר, את אלו הם מקבלים בתשובה, שהיא תבת נח יום
הכפורים.

אבל לאחריו לא יקבל לון בתיובתא, ואם יפקון ביומא דדינא, אליו דלא
הו נטרין, אתמר בהון (בראשית ז כא) ויגוע כל בשר הרמש על הארץ, ואליו
אתקריאו רשעים גמורים דנדונין לאלתר למיתה, דבהון בשית יומין הות
שכינתא מתתרכא הדא הוא דכתוב (שם ח ט) ולא מצאה היונה מנוח לכף
רגלה, ואליו אינון יומין דחול.

אבל את האחרים לא יקבל בתשובה, ואם יצאו ביום הדין, אלו שלא
היו שומרים, נאמר בהם ויגוע כל בשר הרמש על הארץ, ואלו
נקראים רשעים גמורים שנדונים לאלתר למיתה, שבהם בששה ימים
היתה שכינה מגרשת. זהו שכתוב ולא מצאה היונה מנוח לכף רגלה,
ואלו הם ימים של חל.

צְדִיקִים גְּמוּרִים אֵלֶּיךָ אֵינֹן דִּנְטָרִין חַיִּי וְשִׁבְתוֹת וְיָמִין טָבִין, עֲלִייהוּ
אֶתְמַר וְתִשָּׁב אֱלֹהֵי הַיּוֹנָה לְעַת עָרֵב וְדָא עָרְבֵי שִׁבְתוֹת וְיָמִין טָבִין,
דְּשִׁכְיָנָא קָא אֶתְיָא לְשָׂרְיָא עֲלִייהוּ בְּגִין דְּאֵינֹן קִדְשׁ, כְּמָה דְּאֶתְ אֶמַר
(ירמיה ב ג) קִדְשׁ יִשְׂרָאֵל לִיהוּיָהּ, וְאַתְם הַדְּבָקִים בִּיהוּיָהּ אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים
כְּלָכֶם הַיּוֹם (דברים ד ד).

צְדִיקִים גְּמוּרִים אֵלֶּיךָ הֵם שְׁשׁוּמְרִים חַיִּי וְשִׁבְתוֹת וְיָמִים טוֹבִים,
עֲלֵיהֶם נֶאֱמַר וְתִשָּׁב אֱלֹהֵי הַיּוֹנָה לְעַת עָרֵב, וְזֶה עָרְבֵי שִׁבְתוֹת וְיָמִים
טוֹבִים, שְׁשִׁכְיָנָא בְּאֵה לְשָׁרוֹת עֲלֵיהֶם מְשׁוּם שְׁהֶם קִדְשׁ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
קִדְשׁ יִשְׂרָאֵל לִיהוּיָהּ, וְאַתְם הַדְּבָקִים בִּיהוּיָהּ אֱלֹהֵיכֶם חַיִּים כְּלָכֶם
הַיּוֹם.

וְאֵינֹן צְדִיקִים גְּמוּרִים דִּנְכְּתָבִין וְנַחְתָּמִין לְאַלְתֵּר לְחַיִּים, וְכִתְיָבִין בְּסַפְרָא
דְּחַיִּי, כְּמָה דְּאֶתְ אֶמַר וּבְסַפֵּר חַיִּים בְּרָכָה וְכוּ', בִּינוּנֵיִם דְּכְלִילָן מַחֹל
וְקִדְשׁ תְּלִיין עַד יוֹם הַכְּפּוּרִים דְּאֵיהוּ כְּגוֹנָא דְּתִיבַת נַח, אִם תִּיבִין
בְּתִיבְתָא יִקְבֵּל לֹון וְיִכְתְּבוּן לְחַיִּי, וְאִם לֹא יִכְתְּבוּן לְמִיתָה עִם אֶחָרְיָן,
דְּאֶתְמַר בְּהוֹן (בראשית ז כא) וְיִגְוַע כָּל בְּשָׂר וְכוּ', וּבִינוּנֵיִם בְּגִין דְּאֵית בְּהוֹן
פְּקוּדִין וְחֹבִין, אֶתְמַר בְּהוֹן (שם ו יט) וּמְכַל הַחַי מְכַל בְּשָׂר וְכוּ', מְכַל הַחַי
מְסַטְרָא דְּזַכּוֹן, מְכַל בְּשָׂר מְסַטְרָא דְּחֹבִין. (ועוד דבזמנא דייתי משיחא כל אינון
דנטרו אות ברית ישזיב יתהון ממותנא, דבההוא זמנא יתבטל מותנא, דהוּו מתנבאין אינון נביאיא
דאספקלריא דלא נהרא דלא ישתארוּן אלא חד מעיר ושנים ממשפחה, כגון הווא דכתיב (שם ז ט)
שנים שנים באו אל נח, ואית מאן דאמר שבעה שבעה מסטרא דבת שבע, ואלין אינון חד מעיר, נח
דא שבת, דביה ניחא דירית לה צדיק, שנים שנים תרין יומין חד דראש השנה וחד דיום הדין,
דנתינא איהו מספק ויומא חדא דיום הכפורים, ויומא חדא דשבעות, ושבעה שבעה אינון שבעה
יומי דסכות ושבעה יומי דפסחא, דמאן דנטיר אינון יומין עתיד לאשתזבא בגלותא).

וְהֵם צְדִיקִים גְּמוּרִים שְׁנִכְתָּבִים וְנַחְתָּמִים לְאַלְתֵּר לְחַיִּים, וְכִתְוִבִים
בְּסַפֵּר חַיִּים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וּבְסַפֵּר חַיִּים בְּרָכָה וְכוּ'. הַבִּינוּנֵיִם
שְׁכְּלִילִים מַחֹל וְקִדְשׁ, תְּלִיִים עַד יוֹם הַכְּפּוּרִים, שְׁהוּא כְּמוֹ תִיבַת נַח,
וְאִם שְׁבִים בְּתִיבָהּ, יִקְבֵּל אוֹתָם וְיִכְתְּבוּ לְחַיִּים, וְאִם לֹא, יִכְתְּבוּ
לְמִיתָה עִם הָאֶחָרִים, שֶׁנֶּאֱמַר בְּהֵם וְיִגְוַע כָּל בְּשָׂר וְכוּ', וְהַבִּינוּנֵיִם,
מְשׁוּם שְׁיֵשׁ בְּהֵם מְצוֹת וְעֵבְרוֹת, נֶאֱמַר בְּהֵם וּמְכַל הַחַי מְכַל בְּשָׂר וְכוּ',
מְכַל הַחַי - מְצַד שֶׁל הַזְּכִיּוֹת, מְכַל בְּשָׂר - מְצַד הָעֵבְרוֹת. [ועוד, שבזמן שיבא
המשיח, כל אלו ששמרו אות הברית, יציל אותם ממגפה, שבאותו זמן תתבטל המגפה, שהיו
מתנבאים אותם נביאים של האספקלריה שלא מאירה, שלא ישארו אלא אחד מעיר ושנים
ממשפחה, כמו אותו שכתוב שנים שנים באו אל נח, ויש מי שאומר שבעה שבעה, מצד של בת שבע,
ואלו הם אחד מעיר. נח זה שבת, שבו מנוחה שיוּרש אותה הצדיק, שנים שנים, שני ימים, אחד של
ראש השנה ואחד של יום הדין, שהשני הוא מספק, ויום אחד של יום הכפורים, ויום אחד של
שבעות, ושבעה שבעה הם שבעה ימי סכות ושבעת ימי פסח, שמי ששומר אותם ימים עתיד להנצל
בגלות].

וּבְגִין דְּגַלֵּי כָּל דָּא קוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא לְמִשָּׁה, שְׂאִיל רַחְמֵי עֲלֵייהוּ, וּמְסַר גְּרַמְיָה לְמִיתָה, הִדָּא הוּא דְכֶתִיב (שמות לב לב) וְאִם אִין מְחַנֵּי נָא מְסַפְרָדָּ, וּבְפִיּוּסָא דִּלְיָה אֲדַבֵּק בְּמַלְכָּא, וְאַחִיד בְּדְרוּעָא דִּימִינָא וְאָמַר (שם יג) זְכוֹר לְאַבְרָהָם, וּלְבָתֵּר אַחִיד בְּשִׂמְאַלָּא וְאָמַר זְכוֹר לְיִצְחָק, וּלְבָתֵּר אַחִיד בְּגוּפָא וְאָמַר (שם) וּלְיִשְׂרָאֵל, וְאָמַר קוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא לְאֵלִין בִּינוּנִים לְגַבִּייהוּ תַּמָּה זְכוּת אָבוֹת, כִּיּוֹן דְּלָא תָּאבוּ בְּתִיבְתָא הָא אִינוּן כְּרִשְׁעִים גְּמוּרִים וְאִם תָּאבוּן בְּתִיבְתָא אֲתִמַּר לְגַבִּייהוּ חֲלָה זְכוּת אָבוֹת, וּבְגִין דְּלָא יִתְאַבְּדוּ אֵלִין בִּינוּנִים אָמַר מִשָּׁה וְכִי יִמְרוּן בְּנֵי עֲלָמָא דְאַנָּא כְּנַח דְּלָא בַּעַא רַחְמֵי עַל דְרִיָּה, בְּהָהוּא זְמַנָּא מְסַר גְּרַמְיָה עֲלֵייהוּ, הִדָּא הוּא דְכֶתִיב וְאִם אִין מְחַנֵּי נָא.

וּמִשּׁוּם שְׂגָלָה כָּל זֶה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמִשָּׁה, בְּקִשׁ עֲלֵיהֶם רַחֲמִים וּמְסַר עֲצָמוֹ לְמִיתָה, זֶהוּ שְׂפָתוֹב וְאִם אִין מְחַנֵּי נָא מְסַפְרָדָּ, וּבְפִיּוּסָא שְׂלוֹ נְדַבֵּק בְּמַלְכָּד, וְאַחִז בְּזְרוּעַ יְמִין, וְאָמַר זְכוֹר לְאַבְרָהָם, וְאַחֵר כְּדָ אַחִז בְּשִׂמְאַל וְאָמַר זְכוֹר לְיִצְחָק, וְאַחֵר כְּדָ אַחִז בְּגוּפָא וְאָמַר וּלְיִשְׂרָאֵל, וְאָמַר הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְבִינוּנִים הַלְלוּ, אֵלֵיהֶם תַּמָּה זְכוּת הָאָבוֹת, כִּיּוֹן שְׂלָא שְׂבוּ בְּתִשׁוּבָה, הֲרִי הִם כְּרִשְׁעִים גְּמוּרִים, וְאִם שְׂבִים בְּתִשׁוּבָה, נְאֻמַּר אֵלֵיהֶם חֲלָה זְכוּת אָבוֹת, וְכִדִּי שְׂלָא יִתְאַבְּדוּ הַבִּינוּנִים הַלְלוּ, אָמַר מִשָּׁה, וְכִי יִמְרוּן בְּנֵי הָעוֹלָם שְׂאֵנִי כְּמוֹ נַח שְׂלָא בְּקִשׁ רַחֲמִים עַל דְּזִרוּ? בְּאוֹתוֹ זְמַן מְסַר עֲצָמוֹ עֲלֵיהֶם, זֶהוּ שְׂפָתוֹב וְאִם אִין מְחַנֵּי נָא.

דף נה ע"א

וּבְגִין דָּא עֲתִיד רַעֲיָא מְהִימְנָא לְמַהוּי בְּגִלוּתָא בְּתַרְאָה, וּבִיָּה יִתְקַיֵּים (ישעיה נה ה) וְהוּא מְחוּלָּל מִפְּשָׁעֵינוּ, אֲתַעֲבִיד חוּל בְּגִינֵיהוּ, מְדוּכָא בְּעוֹנוֹתֵינוּ בְּמַכְתָּשִׁין דִּי סוּרִין דְּעֵנִיּוּתָא, בְּכַמָּה דוּחְקִין דְּסָבִיל עֲלֵייהוּ, וּבְגִינֵיהּ (שמות לב ד) וַיִּנָּחֶם יְהוָה עַל הָרָעָה וְגוֹמֵר, וְהִדָּא הוּא דְכֶתִיב (ישעיה נה ה) וּבְחַבּוּרְתוֹ נִרְפָּא לָנוּ, וּבְגִינֵיהּ שְׂמַאל דְּזוּחָה לְבִינוּנִים דְּאִיהִי רֵאשׁ הַשָּׁנָה, וַיִּמִּין מְקַרְבַּ לֹון בְּתִיבְתָא דְּאִיהוּ פִּסְתָּ, (דף נה ע"א) דְּרוּעָא יְמִינָא לְקַבֵּל שְׂבִים, וַיּוֹקִים לֹון מְנַפִּילוּ דְּלֵהוּן וְאַחִיד בִּידֵיהוֹן, וַיִּימִי לֹון קוּמִי שְׂבִי יְרוּשָׁלַם, וּבְשָׁבוּעוֹת יִפְקוּן בְּזְכוּתָא דְּמִשָּׁה דְּאִיהוּ מִתַּן תּוֹרָה רַחְמֵי, וְגַלֵּי לֹון סִפְרָ תּוֹרָה, וַיִּתְפַּנְשׁוּן לְירוּשָׁלַם, וְתַרְאָה הַיִּבְשָׁה מְלָכוּת הַרְשָׁעָה, וְרַחְמֵי עַל בְּנוֹי, וּבִיָּה (דברים לב יא) כְּנֶשֶׁר יַעִיר קִנּוֹ, מֵאֵן קִנּוֹ יְרוּשָׁלַם קִנּוֹ (לשכינתא).

וּמִשּׁוּם זֶה עֲתִיד הַרוּעָה הַנֶּאֱמָן לְהִיּוֹת בְּגִלוּת הָאֲחֵרוֹנָה, וּבוֹ יִתְקַיֵּים וְהוּא מְחוּלָּל מִפְּשָׁעֵינוּ, נַעֲשֶׂה חוּל בְּגִלְלָם, מְדוּכָא בְּעוֹנוֹתֵינוּ, בְּמַכּוֹת שְׂל סוּרִים שְׂל עֵנִיּוֹת, בְּכַמָּה דְּחֻקִּים שְׂסוּבִל עֲלֵיהֶם, וּבְגִלְלוּ וַיִּנָּחֶם יְהוָה

על הרעה וגומר, וזהו שפתיב ובחבורתו נרפא לנו, ובגללו שמאל דוחה את הבינוניים, שהיא ראש השנה, וימין מקרבת אותם בתשובה, שהוא פסח, זרוע ימין לקבל שבים, ויקים אותם מנפילתם ואוחז בידיהם, ויאמר להם קומי שבי ירושלים, ובשבועות יצאו בזכות משה, שמתן תורה הוא רחמים, ומגלה להם ספר תורה, ויתכנסו לירושלים, ותראה היבשה, מלכות הרשעה, ורחמים על בניו, ובו כנשר יעיר קנו. מי זה קנו? ירושלים קנו (לשכינה).

בההוא זמנא שופ"ר מהופ"ד קדמ"א זקף קט"ו, אתהפך ממשלה דאומין דעלמא, וישראל דאינון מזרעא דההוא דאתמר ביה (בראשית לב יא) קטנתי מכל החסדים אסתלק ואזדקף, ואתמר ביה זק"ף גדו"ל, בימינא אסתלקו מן גלותא, בגין דמוליד לימין משה דדרגיה עמודא דאמצעיתא דאיהו שבועות.

באותו זמן שופ"ר מהפ"ד קדמ"א זק"ף קט"ו, מתהפכת ממשלת אמות העולם, וישראל שהם מזרע אותו שנאמר בו קטנתי מכל החסדים, מתעלה ומזדקף, ונאמר בו זק"ף גדו"ל, בימין התעלו מן הגלות, בגלל שמוליד לימין משה, שדרגתו העמוד האמצעי, שהוא שבועות.

וביה מארי"ד טרח"א, ביה מארי"ד קודשא ברי"ד הוא דאיהו אר"ד אפים על בינוניים, וטרח בגינייהו, לקיימא וברחמים גדולים אקבצך (ישעיה נד ז), וביה יפקון על ידא דההוא דאתייהיב אורייתא על ידיה בשבועות, דאזיל לימינא דהינו פסח, בההיא זמנא אז ישיר משה (שמות טו א), ובסכות ויבא יעקב שלם (בראשית לג יח), שלם בגופיה, שלם בממוניה, ואסתחר בשבעה ענני יקר כגוונא דקדמיתא כד נפקו ישראל ממצרים, לקיים כימי צאתך מארץ מצרים וגומר (מיכה ז טו).

ובו מארי"ד טרח"א, בו מארי"ד הקדוש ברוך הוא, שהוא אר"ד אפים על הבינוניים וטורח בשבילם, לקיים וברחמים גדולים אקבצך, ובו יצאו על יד אותו שנתנה תורה על ידו בשבועות, שהולך לימין שהינו פסח. באותו זמן אז ישיר משה, ובסכות ויבא יעקב שלם, שלם בגופו, שלם בממונו, ומקף בשבעה ענני כבוד כבראשונה כשנצאו ישראל ממצרים, לקיים כימי צאתך מארץ מצרים וגומר.

דף נה ע"א

וְרִשְׁיַעֲיָא דְאִינוּן עֲרַב רַב אֲתַמַּר בְּהוּן סוּיָּי פְּסוּיָּיק, דְּאִינוּן מִזְרְעָא דְעַמְלָק דְּאֲתַמַּר בֵּיהּ (שמות יז טו) וַיֹּאמֶר כִּי יָד עַל כַּס יִיְהוָה, וְאִינוּן חֲמִשׁ מֵינִים עַמְלָקִים גְּבוּרִים נְפִילִים עֲנָקִים רְפָאִים, דְּכָלְהוּ מִסְתַּלְקִין וּמִתְגַּבְּרִין עַל יִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא, הָדָא הוּא דְכְּתִיב (בראשית ז יח) וַיִּגְבְּרוּ הַמִּים וַיִּרְבוּ מְאֹד עַל הָאָרֶץ, אַרְבַּע זְמַנֵּין כְּתִיב וַיִּגְבְּרוּ וַיִּגְבְּרוּ, לְקַבֵּל אַרְבַּע גְּלוּוֹן, וְעַלֵּיהּ אֲתַמַּר סוּיָּי פְּסוּיָּיק, דְּפָסִיק לֹון קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְסוּף יוֹמֵיָא מַעְלָמָא. (דף נה ע"א)

וְהַרְשָׁעִים, שְׁהִם עֲרַב רַב, נֶאֱמַר בְּהִם סוּיָּי פְּסוּיָּיק, שְׁהִם מִזְרְעוּ שְׁל עַמְלָק, שְׁנֶאֱמַר בּוּ וַיֹּאמֶר כִּי יָד עַל כַּס יִיְהוָה, וְהִם חֲמִשָּׁה מֵינִים: עַמְלָקִים, גְּבוּרִים, נְפִילִים, עֲנָקִים, רְפָאִים, שְׁכָלָם מִתְעַלִּים וּמִתְגַּבְּרִים עַל יִשְׂרָאֵל בְּגָלוּת. זֶהוּ שְׁכָתוּב וַיִּגְבְּרוּ הַמִּים וַיִּרְבוּ מְאֹד עַל הָאָרֶץ. אַרְבַּע פְּעָמִים כְּתוּב וַיִּגְבְּרוּ וַיִּגְבְּרוּ, כְּנִגְדַּ אַרְבַּע גְּלוּוֹת, וְעַלֵּיהֶם נֶאֱמַר סוּיָּי פְּסוּיָּיק, שְׁמִפְסִיק אֹתָם הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְסוּף הַיָּמִים מִן הָעוֹלָם.

וּבַהּ הוּא זְמַנָּא הַקְּטָן יְהִיָּה לְאֶלְף (ישעיה ס כב) מִסְטָרָא דְשְׂמָאֵלָא, וְהַצְעִיר לְגוּי עֲצוּם (שם) מִסְטָרָא דִימֵינָא, אֲנִי יְהוּיָּה בְּעִתָּהּ אַחִישֶׁנָּה (שם) מִסְטָרָא דְעַמּוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא, וּמִיָּד יִתְפַּסְקוּן עַמְלָקִים מִן עַלְמָא, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִתִּיב עַל כְּרִסְיָיָה, וְדָא אִיהוּ שׁוֹפְרִיָּר הוּלִיָּי אֲתַנְיָּיח יִתִּיב, בְּהַהוּא זְמַנָּא דִיִּתְמַחוּן עַמְלָקִים מַעְלָמָא, יְהִיָּה קוּדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא נַח נְיִיחָא לְיִשְׂרָאֵל, וְיִתִּיב עַל כְּרִסְיָיָה, כְּמָה דְאֲתַמַּר בֵּיהּ (דניאל ז ט) וְעַתִּיק יוֹמִין יִתִּיב, לְבוּשָׁה כְּתִלְגַּ חוּר, לְקִימָא אִם יְהִיוּ חֲטָאִיכֶם כְּשָׁנִים כְּשָׁלְגַ יִלְבִּינוּ (ישעיה א יח).

תְּקוּנָא עֲשָׂרִין, וְחַד וְעֲשָׂרִין, וּבְאוֹתוֹ זְמַן הַקְּטָן יְהִיָּה לְאֶלְף - מִצַּד הַשְּׂמָאֵל, וְהַצְעִיר לְגוּי עֲצוּם - מִצַּד הַיָּמִין, אֲנִי יְהוּיָּה בְּעִתָּהּ אַחִישֶׁנָּה - מִצַּד הָעַמּוּד הָאֲמַצְעִי, וּמִיָּד יִתְפַּסְקוּן הָעַמְלָקִים מִן הָעוֹלָם, וְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יִשֵּׁב עַל כְּסֵאוֹ, וְזֶהוּ שׁוֹפְרִיָּר הוּלִיָּי אֲתַנְיָּיח יִתִּיב, בְּאוֹתוֹ זְמַן שְׁיִמְחוּ עַמְלָקִים מִן הָעוֹלָם, יְהִיָּה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נַח מְנוּחָה לְיִשְׂרָאֵל וְיִשֵּׁב עַל כְּסֵאוֹ, כְּמוֹ שְׁנֶאֱמַר בּוּ, וְעַתִּיק הַיָּמִים יוֹשֵׁב, לְבוּשׁוֹ כְּשָׁלְגַ לָבָן. לְקִיָּם אִם יְהִיוּ חֲטָאִיכֶם כְּשָׁנִים כְּשָׁלְגַ יִלְבִּינוּ.

וּלְגַבֵּי עֲשׂוֹ וְיִשְׁמַעֵאל כְּתִיב (דניאל ז ט) כְּרִסְיָיָה שְׁבִיבִין דִּי נוּר, (ס"א רומי) וּמֵאִינוּן שְׁבִיבִין דְּכְרִסְיָיָה אוּקְדוּן כָּל טַעוּוֹן דִּילְהוּן, גְּלַגְלוּהִי נוּר דְּלִיק, דְּנַחְתִּין מְנִיָּה עֲשָׂר גְּלַגְלִין מִסְטָרָא דְאֵת י', וְשְׁבִיבִין מִסְטָרָא דְאֵת ה', תְּרִין

אתוון יתערונו בנורא לאוקדא טעוון דלהון, בההוא זמנא (ישעיה א לא) והיה
החסן לנערת וכו'.

ולגבי עשו וישמעאל כתוב, כסאותיו שביבי אש, (רומי) ומאותם
שביבים של כסאו ישראל שרפו כל גלוליהם, גלגליו אש בוערת, שיורדים
ממנו עשרה גלגלים מצד של האות י', ושביבים מצד של האות ה',
שתי אותיות יתעוררו באש לשרף את גלוליהם. באותו זמן והיה
החסן לנערת וכו'.

בההוא זמנא סליק ו' על דרגא דיליה דאיהו שש מעלות לכסא, ודא איהו
דרג'א, תר'יי טעמ'יי, מאי תר'יי טעמ'יי, אלא בתר דסליק לדרג'יה יימר
לישראל ועשה לי מטעמים כאשר אהבתי (בראשית כז ד), מפקודין דעשה
דכלילן בה' דאברהם, דכליל רמ"ח פקודין, דבהון אתקריב ה' לגבי ו',
וקרבנא דא איהו קריבו דקודשא בריך הוא עם שכינתיה.

באותו זמן עולה ו' על דרגתו שהיא שש מעלות לכסא, וזוהי דרג'א,
תר'יי טעמ'יי, מה זה תר'יי טעמ'יי? אלא אחר שעולה לדרגתו, יאמר
לישראל ועשה לי מטעמים כאשר אהבתי, ממצוות עשה שכלולות
בה' של אברהם, שכולל רמ"ח מצוות שבהם מתקרבת ה' אל ו',
וקרבן זה הוא קרוב של הקדוש ברוך הוא עם שכינתו.

דף נה ע"ב

בכל אתר ואתר (ני"א אבר ואבר) קריבו י"ה, ה' חמשת אלפים לבריאת עולם,
ו' אלף הששי ברמ"ח, ובשמאלא דתמן לבא יטול נוקמין מאומין דעלמא,
ורזא דמלה (ישעיה סג) כי יום נקם בלבבי, ודאי אתכלילן בעמודא
דאמצעיתא, דפקודין דעשה אתייהיבו מימינא, ופקודין דלא תעשה
משמאלא, ואלין אינון תר'יי טעמ'יי, ופקודין דעשה אינון מאכלין
דקודשא בריך הוא, ופקודין דלא תעשה פרנסה לסמא"ל למאן דעבר
עליהו. (ואלין הוה קריב) (ני"א אקדים) (ני"א ובאלין מתקרב) עשו ליצחק ואמר ליה
יקם אבי ויאכל מציד בנו (בראשית כז לא), וסמא"ל בגינייהו הוה אקדים (ני"א
קריב) לשמאלא, לאטעמא לקודשא בריך הוא מחובין דבנוי דאינון מאכלין
מרירן, דבגינייהו אתמר (מלאכי א ג) ואת עשו שנתתי, עמודא דאמצעיתא
מתמן אתייהיבת אורייתא, דאיהי כלילא (דף נה ע"ב) דימינא ושמאלא,
בההוא זמנא עשו יתער לגבי שמאלא לאעברא מתמן סמא"ל, ומיד סליק
עשו אחרא דאיהו עשו הקטרת, (איהו כללא דאורייתא קשורא דיליה פקודין דעשה)

לְקַשְׂרָא וּלְקַרְבָּא יְמִינָא בְּשִׂמְלָא, דְּעֵמוּדָא דְּעֵשֶׂן אִיהוּ עֵמוּדָא
דְּאִמְצָעִיתָא (ברחימו, ופקודין דלא תעשה בדחילו) עֵמוּד הַקְטָרֶת.

בְּכָל מְקוֹם וּמְקוֹם (איבר ואיבר) קְרוֹב שֶׁל י"ה, ה' חֲמִשָּׁת אֲלָפִים לְבָרִיאת
עוֹלָם, ו' אֲלָף הַשְּׁשִׁי בְּרַמ"ח, וּבְשִׂמְלָא, שְׁשָׁם הַלֵּב, יטל נְקֻמוֹת
מְאֻמוֹת הָעוֹלָם, וְסוּד הַדְּבָר - כִּי יוֹם נֶקֶם בְּלִבִּי, וְדַאי נְכַלְלִים בְּעֵמוּד
הָאִמְצָעִי, שְׂמֻצוֹת עֲשֵׂה נִתְּנוּ מִיָּמִין, וּמְצוֹת לֹא תַעֲשֶׂה מְשִׂמְלָא, וְאֵלוּ
הֵם תְּרֵי טַעֲמִי, וּמְצוֹת עֲשֵׂה הֵן מְאֻכְלֵי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וּמְצוֹת
לֹא תַעֲשֶׂה פְּרִנְסָה לְסַמְא"ל מִי שְׁעוֹבֵר עָלֶיהֶם. (ואלו היה מקריב) (מקדים)
(ובאלו מתקרב) עֲשׂוּ לִי צַחֲקִי, וְאָמַר לוֹ יָקָם אָבִי וַיֹּאכֵל מִצֵּיד בָּנוּ, וְסַמְא"ל
בְּגִלְלָם הָיָה מְקַדִּים (מקריב) לְשִׂמְלָא, לְהַטְעִים אֶת הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
מִחֻטְאֵי בָּנוּ, שֶׁהֵם מְאֻכְלִים מְרִים, שְׂבִשְׂבִילָם נֹאמַר וְאֵת עֲשׂוּ שְׂנֵאתִי.
מִהָעֵמוּד הָאִמְצָעִי מִשָּׁם נִתְּנָה תוֹרָה, שֶׁהִיא כְּלָלוֹת שֶׁל יָמִין וּשְׂמֵאל,
בְּאוֹתוֹ זְמַן עֲשֵׂן יִתְעוֹרֵר לְשִׂמְלָא לְהַעֲבִיר מִשָּׁם סַמְא"ל, וּמִיָּד עוֹלָה
עֲשֵׂן אַחֵר, שֶׁהוּא עֲשֵׂן הַקְטָרֶת, (הוא כללה של התורה, הקשר שלו מצוות עשה),
לְקַשֵּׁר וּלְקַרֵּב יָמִין לְשִׂמְלָא, שְׁעֵמוּד הָעֵשֶׂן הוּא הָעֵמוּד הָאִמְצָעִי (באהבה,
ומצוות לא תעשה ביראה), עֵמוּד הַקְטָרֶת.

מֵאֵי קְטָרֶת דִּילִיָּה שְׂכִינְתָא תִּתְּאָה, דְּאִיָּהִי סְלֵקָא בְּכַמָּה רִיחִין וּבוֹסְמִין
טְבִין, וְכֵד סְלֵקָא לְגַבִּיָּה אֲתַמַּר בָּהּ (שיר ג' ו) מִי זֹאת עוֹלָה מִן הַמִּדְבָּר וְכוּ'
דְּסְלֵקָא בְּהוֹן, דָּא ה' תִּתְּאָה, זֹאת סְלֵקָא בְּמִיָּי, מְקַטְרֶת מִר וּלְבִנָּה (שם)
תְּרֵי יָרְכִי קְשׁוּט, מְכַל אֲבָקֶת רוּכַל (שם) דָּא צְדִיק, דְּאִיָּהוּ כְּלִיל כְּלָא, אִיָּהוּ
רוּכַל, וְאִיָּהִי אֲבָקֶת דִּילִיָּה, הַדָּא הוּא דְכָתִיב (בראשית ב' כד) וְדַבַּק בְּאֲשֶׁתוֹ,
וַיְבִיָּה סְלִיקֶת לְגַבִּי בַעֲלָה.

מֵהִי הַקְטָרֶת שְׁלוֹ? שְׂכִינָה תַחְתּוֹנָה, שֶׁהִיא עוֹלָה בְּכַמָּה רִיחוֹת
וּבְשָׂמִים טוֹבִים, וְכִשְׁעוֹלָה אֲלוֹ, נֹאמַר בָּהּ מִי זֹאת עוֹלָה מִן הַמִּדְבָּר
וְכוּ', שְׁעוֹלָה בָּהֶם, זֹו ה' תַּחְתּוֹנָה, זֹאת עוֹלָה בְּמִיָּי, מְקַטְרֶת מִר
וּלְבִנָּה, שְׂתֵי יָרְכִים שֶׁל אֲמֶת, מְכַל אֲבָקֶת רוּכַל, זֶה צְדִיק, שֶׁהוּא כוֹלֵל
הַכֹּל, הוּא רוּכַל, וְהִיא אֲבָקָה שְׁלוֹ, זֶהוּ שְׂכָתוֹב וְדַבַּק בְּאֲשֶׁתוֹ, וּבוֹ עוֹלָה
לְבַעֲלָה.

שְׂכִינְתָא תִּתְּאָה אִיָּהִי קְטָרֶת דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאִיָּהִי קְרָבִין דִּילִיָּה,
מְזַבַּח דִּילִיָּה, דְּבָהּ מִתְקַנִּין יִשְׂרָאֵל מְאֻכְלִים דְּקַרְבָּנִין דְּצִלוֹתֵינוּ לְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, דְּאִינוּן לְקַבֵּל קְרָבִין הַשְּׁחַר, וְקַרְבָּן דְּבִין הָעַרְבִים, וְקַרְבָּנָא
דְּאִמוּרִים וּפְדָרִים דְּמִתְאֻכְלִין כָּל לִילָא, וְאִיָּהוּ קְרָבִין מוּסַף דְּאִיָּהוּ צְדִיק,
וְאִיָּהוּ קְרָבָנָא דְּשִׁבְתוֹת וְיָמִים טוֹבִים דְּלִית קְרָבָנָא (קריבו לעמא קדישא לקודשא

ברוך הוא בשבת ויום טוב) אֵלֶּא בָּהּ, הִדָּא הוּא דְכִתְיב (ויקרא טז א) בְּזֹאת יָבֵא אַהֲרֹן
אֶל הַקֹּדֶשׁ, וְאֵל יִתְהַלֵּל הַמִּתְהַלֵּל כִּי אִם בְּזֹאת (ירמיהו ט כג).

שְׂכִינָה תַחְתּוֹנָה הִיא הַקְּטָרֶת שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהִיא הַקְּרָבָן
שֶׁלּוֹ, הַמְּזֻבַּח שֶׁלּוֹ, שְׂבֵה מִתְקַנִּים יִשְׂרָאֵל מְאֻכְלִים שֶׁל קְרָבָנוֹת שֶׁל
תְּפִלוֹת לְקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁהֵם כְּנֶגֶד קְרָבָן הַשַּׁחַר וְקְרָבָן שֶׁל בֵּין
הָעֲרֵבִים, וְקְרָבָן שֶׁל אֲמוּרִים וּפְדָרִים שְׂמֵת־אֲכָלִים כָּל הַלֵּילָה, וְהוּא
קְרָבָן מוֹסֵף שֶׁהוּא צָדִיק, וְהוּא קְרָבָן שֶׁבְתוֹת וַיָּמִים טוֹבִים, שְׂאִין
קְרָבָן, (קרוב שלהעם הקדושלקדוש ברוך הוא בשבת ויום טוב) אֵלֶּא בָּהּ. זֶהוּ שְׂכִינָה
בְּזֹאת יָבֵא אַהֲרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ, וְאֵל יִתְהַלֵּל הַמִּתְהַלֵּל כִּי אִם בְּזֹאת.

אִיהִי מִשְׁכּוֹנָא דִּילֵיהּ, דְּבִגְיָנָה אִיהוּ שְׂאִרֵי בְּגוּוֹיָיהוּ, הִדָּא הוּא דְכִתְיב (שמות
כה ח) וַעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנֹתַי בְּתוֹכְכֶם וְגוֹמֵר, אִיהִי אֲרוֹן דִּילֵיהּ, וְאִיהוּ סֵפֶר
תּוֹרָה גְּנִיז בְּגוֹוָה, אִיהִי מְנַרְתָּא דִּילֵיהּ, וּמְנוֹרַת הַמָּאוֹר מֵהָהוּא דְאֶתְמַר
בֵּיהּ (משלי ו כג) וְתוֹרָה אֹר, וְאִיהִי גַר דְּדִלִיק קְדָמֵיהּ, כְּמָה דְאֶתְ אָמַר (ויקרא
כד ב) לְהַעֲלוֹת גַר תְּמִיד, וְאִיהִי בֵת שְׁבַע מְנַרְתָּא כְּלִילָא מִשְׁבְּעָה בּוֹצִינִין,
אִיהִי גַר לְגַבִּיהּ מִסְטָרָא דְשְׂמָאֲלָא, וְאִיהוּ אֹר לְגַבִּיהּ מִסְטָרָא דִימִינָא, וְעַל
תְּרוּוֹיָהּ אֶתְמַר (משלי ו כג) כִּי גַר מְצוּה וְתוֹרָה אֹר.

הִיא הַמִּשְׁכּוֹן שֶׁלּוֹ שְׁבִשְׁבִילָה הוּא שׁוֹרָה בְּתוֹכְכֶם, זֶהוּ שְׂכִינָה וַעֲשׂוּ לִי
מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנֹתַי בְּתוֹכְכֶם וְגוֹמֵר, הִיא הָאֲרוֹן שֶׁלּוֹ, וְהוּא סֵפֶר תּוֹרָה גְּנִיז
בְּתוֹכָהּ, הִיא מְנוֹרָה שֶׁלּוֹ, וּמְנוֹרַת הַמָּאוֹר מֵאוֹתוֹ שְׁנַאֲמַר בּוֹ וְתוֹרָה
אֹר, וְהִיא גַר שְׂדוּלֵק לְפָנָיו, כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר לְהַעֲלוֹת גַר תְּמִיד, וְהִיא בֵת
שְׁבַע, הַמְּנוֹרָה הַכְּלוּלָה מִשְׁבְּעָה גְרוֹת, הִיא גַר אֲצִלוֹ מִצַּד הַשְּׂמָאל,
וְהוּא אֹר אֲצִלָּה מִצַּד הַיָּמִין, וְעַל שְׁנֵיהֶם נֶאֱמַר כִּי גַר מְצוּה וְתוֹרָה
אֹר.

אִיהִי קְדוּשִׁין דִּילֵיהּ מִסְטָרָא דְשְׂמָאֲלָא, בְּגִין דְקְדוּשָׁה מִסְטָרָא דְלוּיִם,
כְּמָה דְאֶתְ אָמַר וְקְדָשְׁתְּ אֶת הַלוּיִם, וְעַלָּה אֶתְמַר תְּהֵא לִי מִקְדָּשֶׁת בְּטַבְעַת
זֹאת, וְאִיהִי בְרָכָה דִּילֵיהּ מִסְטָרָא דִימִינָא, דְאִיהִי כְּהוֹנָה, הִדָּא הוּא דְכִתְיב
(במדבר ו כג) כֹּה תְבָרְכוּ אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

הִיא הַקְּדוּשִׁין שֶׁלּוֹ מִצַּד הַשְּׂמָאל, מְשׁוּם שְׂקָדְשָׁה מִצַּד הַלוּיִם, כְּמוֹ
שְׁנַאֲמַר וְקְדָשְׁתְּ אֶת הַלוּיִם, וְעַלָּה נֶאֱמַר תְּהֵא לִי מִקְדָּשֶׁת בְּטַבְעַת זֹו,
וְהִיא הַבְּרָכָה שֶׁלּוֹ מִצַּד הַיָּמִין, שֶׁהִיא כְּהוֹנָה, זֶהוּ שְׂכִינָה כֹה תְבָרְכוּ
אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

וְאֶת־קִרְיַאת כֹּלֵה דִילִיָּה מִסֻּטְרָא דְצַדִּיק דְאִיהוּ כִּ"ל, וְדָא אִיהוּ כִלְיָה, כִּ"ל ה', בְּגִין דְאִיהוּ בְרִית דְאֶחִיד בְּתַרְוֵיהוּ, וּמִסֻּטְרָא דְצַדִּיק אִיהוּ יַחֲוֹד דִּילָהּ, דְאִיהוּ קוֹצָא דְאֵת ד' מִן אֶחָד, דְקָשִׁיר בֵּין א"ח וּבֵין ד', וְאִיהִי צְלוּתָא דִילִיָּה מִסֻּטְרָא דְחֵי עֲלָמִין, דְאִיהוּ חִי בְרַכָּאָן דְצְלוּתָא.

וְנִקְרַאת הַכֹּלֵה שְׁלוֹ מִצַּד הַצַּדִּיק שֶׁהוּא כִ"ל, וְזֶהוּ כִלְיָה, כִּ"ל ה', מִשּׁוּם שֶׁהוּא הַבְרִית שְׂאוּחָז בְּשִׁנְיָהֶם, וּמִצַּד הַצַּדִּיק הוּא הַיַּחֲוֹד שְׁלָה, שֶׁהוּא קוֹץ שֶׁל הָאוֹת ד' מִן אֶחָד, שֶׁקוֹשֵׁר בֵּין א"ח לְבֵין ד', וְהִיא תִפְלָה שְׁלוֹ מִצַּד חִי הָעוֹלָמִים, שֶׁהוּא שְׂמוּנָה עֲשָׂרָה בְרַכּוֹת הַתִּפְלָה.

אִיהִי אוֹת דְשַׁבְּתוֹת וְיָמִין טָבִין, שַׁבַּת אִיהִי כָלֵל דְתַלְת אַבְהוֹן, בְּגִין דְאִיהִי בַת כִּלְיָה בְתַלְת עֲנִפֵי אַבְהוֹן דְאִינוּן ש, אִיהִי תַחֲוּם דִילִיָּה וְאִיהִי רְשׁוֹת דִילִיָּה, רְשׁוֹת הַיַּחֲוֹד דְגָבְהוּ עֲשָׂרָה, וְדָא יו"ד ה"א וְאִיו ה"א, וְרַחְבּוֹ אַרְבַּעָה דְאִינוּן יְהו"ה, אִיהוּ עִירוּב דִילָהּ מִסֻּטְרָא דִימִינָא וּשְׂמַאלָא, דְאִינוּן ע"ב רִי"ו דְהִינְנוּ חֶסֶד וּגְבוּרָה, וְאִיהִי עֲרַבִית דִילִיָּה עֵיבוֹר דִילִיָּה.

הִיא אוֹת שֶׁל שַׁבְּתוֹת וְיָמִים טוֹבִים, שַׁבַּת הִיא הַכֹּלֵל שֶׁל שְׁלֹשֶׁת הָאָבוֹת, מִשּׁוּם שֶׁהִיא בַת כֹּלֵלָה בְּשְׁלֹשֶׁת עֲנִפֵי הָאָבוֹת שֶׁהֵם ש, הִיא הַתַּחֲוּם שְׁלוֹ וְהִיא הַרְשׁוֹת שְׁלוֹ, רְשׁוֹת הַיַּחֲוֹד שְׁגָבְהוּ עֲשָׂרָה, וְזֶה יו"ד ה"א וְאִיו ה"א, וְרַחְבּוֹ אַרְבַּעָה שֶׁהֵם יְהו"ה, הוּא הָעִירוּב שְׁלָה מִצַּד יָמִין וּשְׂמַאל, שֶׁהֵם ע"ב רִי"ו, שֶׁהִינְנוּ חֶסֶד וּגְבוּרָה, וְהִיא עֲרַבִית שְׁלוֹ, הָעֵבוֹר שְׁלוֹ.

אִיהִי טְלִית דְקוֹדֶשָׁא בְרִיךְ הוּא, וּבָהּ אֶתְעַטֵּף קוֹדֶשָׁא בְרִיךְ הוּא, כְּמָה דְאֵת אַמֵּר (תְּהִלִּים קד ב) עוֹטָה אוֹר כְּשִׁלְמָה, וְאִיהִי צִיצִית דְצַדִּיק דְאִיהוּ עֲנִי בְּגָלוּתָא, הֵדָא הוּא דְכְתִיב (שם קב א) תִּפְלָה לְעֲנִי כִי יַעֲטֹף, עֲנִי וְדָאִי, דְבִיָּה אֶתְעַטֵּף, בְּגִין דְאִיהִי כְּסוּתָה לְבַדָּהּ הִיא שְׂמֻלְתוֹ לְעוֹרוֹ (שְׂמוֹת כב כו), דָּא מִשְׁכָּא דְתַפְלִי, דְאֶתְמַר בְּהוֹן (בְּרַאשִׁית ג כא) וַיַּעַשׂ יְהו"ה אֱלֹהִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כְּתַנּוֹת עוֹר וַיִּלְבְּשֵׁם.

הִיא טְלִית שֶׁל הַקְּדוּשָׁ בְרוּךְ הוּא, וּבָהּ מִתְעַטֵּף הַקְּדוּשָׁ בְרוּךְ הוּא, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר עוֹטָה אוֹר כְּשִׁלְמָה, וְהִיא צִיצִית שֶׁל צַדִּיק שֶׁהוּא עֲנִי בְּגָלוּת. זֶהוּ שְׂכָתוֹב תִּפְלָה לְעֲנִי כִי יַעֲטֹף, עֲנִי וְדָאִי, שְׁבוּ מִתְעַטֵּף, מִשּׁוּם שֶׁהִיא כְּסוּתָה לְבַדָּהּ הִיא שְׂמֻלְתוֹ לְעוֹרוֹ, זֶה עוֹר הַתִּפְלִין, שְׁנֵאמַר בְּהֵם יַעַשׂ יְהו"ה אֱלֹהִי"ם לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כְּתַנּוֹת עוֹר וַיִּלְבְּשֵׁם.

דף נו ע"א

אַרְבַּע בְּתֵי דְרִישָׁא אֵינוּן אַהֲיִיה, אַרְבַּע פְּרָשִׁין דְּאֵינוּן קִדְשׁ לִי (שְׁמוֹת יג ב), וְהָיָה כִּי יִבְיָאָךְ (שֵׁם יא), שְׁמַע יִשְׂרָאֵל (דְּבָרִים ו ד), וְהָיָה אִם שָׁמַעַ (שֵׁם יא ג), דָּא יְהוּיָה, אַרְבַּעַה בְּתֵי דִיד דָּא אַדְנִי, אַרְבַּעַה פְּרָשִׁין דָּא יְהוּיָה, וּבְהוּן מִיב אַזְכָּרוֹת בְּתַמְנֵינָא פְּרָשִׁין, דְּאַתְמַר בְּהוּן (תְּהִלִּים סה יח) אַדְנִי בָּם, דָּא אֵיהוּ כִּי הִיא שְׁמֵלְתוֹ לְעוֹרוֹ (שְׁמוֹת כב כו), וְאֵיהִי תְכַלֵּת שְׁבַצִּיצִית, אֵיהִי סוּד הִיבּוּם, יְבָמָה דִּילֵיה בְּגֻלוֹתָא, יִיב מִיָּה בִּי מִיָּה. (דף נו ע"א) תְּלַת גְּלוּלִין דִּילֵיה אֵינוּן תְּלַת אַבְהוֹן, דְּעֲלִיָּהוּ אַתְמַר (אִיּוֹב לג כט) הֵן כָּל אֵלֹהִים יִפְעַל אִיל פְּעַמִּים שְׁלֹשׁ עִם גְּבַר, אֵיהִי יִשׁוּעָה דִּילֵיה, גְּאוּלָּה דִּילֵיה, בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לִית לֵיה רְשׁוּתָא לְאַפְקָא מִן גְּלוּתָא, עַד דְּאֵיהִי נְפַקַת עֲמִיָּה, הִיא נְבוּאָה דִּילֵיה, נְבוּאָה כְּלִילָא שִׁית דְּרַגִּין מְסֻטְרָא דָּאֵת וִי דְּאֵיהִי עֲמוּדָא דְּאֲמַצְעִיתָא, וְאֵיהִי חֲלוּם אַחַד מִשְׁתִּין בְּנְבוּאָה, וּמֵאִי שְׁתִּין אֵלָא לִית שִׁיבִיָּה (נִיָּא שִׁנָּה) פְּחוּתָה מִשְׁתִּין, וְדָא יִשְׂרָאֵל סָבָא, דְּסָלִיק בְּאֵת וִי שִׁית זְמַנִּין עֶשֶׂר דְּאֵיהוּ שְׁתִּין.

אַרְבַּעַת בְּתֵי הָרֵאשׁ הֵם אַהֲיִיה, אַרְבַּע פְּרָשִׁוֹת שְׁהוּן קִדְשׁ לִי, וְהָיָה כִּי יִבְיָאָךְ, שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, וְהָיָה אִם שָׁמַעַ, זֶה יְהוּיָה. אַרְבַּעַת בְּתֵי הַיָּד הַאֲדִנִּי, אַרְבַּע פְּרָשִׁוֹת זֶה יְהוּיָה, בְּהֵם מִיב אַזְכָּרוֹת בְּשִׁמוֹנָה פְּרָשִׁוֹת, שְׁנַאֲמַר בְּהֵם אַדְנִי בָּם, הוּ כִּי הִיא שְׁמֵלְתוֹ לְעוֹרוֹ, וְהִיא תְכַלֵּת שְׁבַצִּיצִית, הִיא סוּד הִיבּוּם, הִיבָמָה שְׁלוֹ בְּגֻלוֹת, יִיב מִיָּה בִּי מִיָּה, שְׁלֹשֶׁת הַגְּלוּלִים שְׁלָה הֵם שְׁלֹשֶׁת הָאֲבוֹת, שְׁעֲלִיָּהֵם נֶאֱמַר הֵן כָּל אֵלֹהִים יִפְעַל אִיל פְּעַמִּים שְׁלוֹשׁ עִם גְּבַר, הִיא הִישׁוּעָה שְׁלוֹ, הַגְּאוּלָּה שְׁלוֹ, מִשׁוּם שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵין לוֹ רְשׁוּת לְצִאת מִן הַגְּלוּת עַד שְׁהִיא וְצִאת עֲמוֹ, הִיא הַנְּבוּאָה שְׁלוֹ, הַנְּבוּאָה כְּלוּלָה שֵׁשׁ דְּרַגּוֹת מְצַד שְׁל הָאוֹת וִי שְׁהִיא הָעֲמוּד הָאֲמַצְעִי, הִיא חֲלוּם אַחַד מִשְׁשִׁים שְׁל נְבוּאָה, מַה זֶה שְׁשִׁים? אֵלָא אֵין שִׁיבִיָּה (שִׁנָּה) פְּחוּתָה מִשְׁשִׁים, וְזֶה יִשְׂרָאֵל סָבָא שְׁעוּלָה בָאוֹת וִי, שֵׁשׁ פְּעַמִּים עֶשֶׂר שְׁהוּא שְׁשִׁים.

וְאֵיהִי יִרְאָה מְסֻטְרָא דְּשְׁמַאֲלָא, אַהֲבָה מְסֻטְרָא דִּימִינָא, וְאֵיהִי תוֹרָה מְסֻטְרָא דְּעֲמוּדָא דְּאֲמַצְעִיתָא, וְאֵיהִי אֲנָכִי מְסֻטְרָא דְּאִימָא עֲלָאָה דְּאֲחִידָא בִּימִינָא, בְּגִין דְּאֲנָכִי אֵיהוּ כְּסִיָּא בְּחוּשְׁבֹן, וְאַתְמַר בֵּיה (ישעיה טז ה) וְהוּכֹן בְּחֶסֶד פֶּסָא, וְעֲלָה אַתְמַר (שְׁמוֹת כ ג) לֹא יְהִיָּה לְךָ אֱלֹהִים אַחֲרַיִם עַל פְּנֵי, מְסֻטְרָא דְּסִמְאִיל וְנָחַשׁ דְּאֵינוּן אֱלֹהִים אַחֲרַיִם.

היא יראה מצד השמאל, אהבה מצד הימין, והיא תורה מצד העמוד האמצעי, והיא אנכי מצד האם העליונה שאחוצה בימין, משום שאנכ"י הוא כס"א בחשבון, ונאמר בו והיכן בחד פסא, ועליה נאמר לא יהיה אלהים אחרים על פני, מהצד של סמא"ל ונחש, שהם אלהים אחרים.

ואיהי פסח מסטרא דימינא, ואיהי ראש השנה מסטרא דשמאלא, ואיהי מצה פרוסה מסטרא דשמאלא, ואיהי מצה שלמה מסטרא דימינא, בגין דסטרא דצפון לאו איהו שלים, ובגין דא מצפון תפתח הרעה (ירמיה א יד), והיא (מצה) מצה באת וי מסטרא דעמודא דאמצעיתא.

והיא פסח מצד הימין, והיא ראש השנה מצד השמאל, והיא מצה פרוסה מצד השמאל, והיא מצה שלמה מצד הימין, משום שצד הצפון אינו שלם, ומשום זה מצפון תפתח הרעה, והיא (מצה) מצה באות וי מצד העמוד האמצעי.

ואיהי שבועות מסטרא דעמודא דאמצעיתא, שבועה שבועות ודאי אית בהון שבע שבתות, ובהון מ"ט יומין, כחושבון מ"ט אתון דקריאת שמע, דאינון שמע ישראל וכו', ברוך שם וכו', ביומא דחמשין שריא שכינתא עלאה בה, ואתקריאת מתן תורה, ועמודא דאמצעיתא איהו תורה דאתייהיבת בחמשין יומין דשבועות, ועליה אתמר בן חמשים לזקנה (נ"א לבינה), בההיא דאתמר בה כי זקנה אפד, ועלה אתמר (משלי ב ג) כי אם לבינה תקרא, בגין דאיהי ה' וסלקא באת יי לחמשין חמש זמנין עשר, ועלה אתמר בן חמשים לזקנה, בההיא דאתמר (שם כג כב) אל תבוז כי זקנה אפד, (וי בן י"ה).

והיא שבועות מצד העמוד האמצעי, שבועה שבועות ודאי יש בהם שבע שבתות, ובהם ארבעים ותשעה ימים כחשבון ארבעים ותשע האותיות של קריאת שמע, שהן שמע ישראל וכו' ברוך שם וכו'. ביום החמשים שורה השכינה העליונה בה, ונקראת מתן תורה, והעמוד האמצעי הוא תורה שנתנה בחמשים הימים של שבועות, ועליו נאמר בן חמשים לזקנה (לבינה), באותה שנתה שנתה אפד, ועליה נאמר כי אם לבינה תקרא, משום שהיא ה', ועולה באות יי לחמשים, חמש פעמים עשר, ועליה נאמר בן חמשים לזקנה, באותה שנתה אל תבוז כי זקנה אפד, (וי בן י"ה).

וְזָמַנְו אֶת־קְרִיאת ס' סְתִימָא, וְאֶתְמַר בֵּה בֶן אַרְבָּעִים לְבִינָה, (כד לא איהו) בְּשׁוֹתְפָא דָּאת יי אֶת־קְרִיאת אַרְבָּעִים, וְאִיהִי עֲלֵמָא דָּאתִי דְלִית בֵּיה אַכִּילָה וְשִׁתְיָה, וְכַד סְלִיק מִשָּׁה לְגַבְהָ אֶתְמַר בֵּיה (שמות כד יח) וַיְהִי מִשָּׁה בָּהָר אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה וְגוֹמַר.

וְלַפְעָמִים נִקְרָאת ס' סְתוּמָה, וְנֶאֱמַר בֵּה בֶן אַרְבָּעִים לְבִינָה, (כשאינה) בְּשִׁתְפּוֹת שֶׁל הָאוֹת יי נִקְרָאת אַרְבָּעִים, וְהִיא הָעוֹלָם הַבָּא שְׂאִין בּוֹ אַכִּילָה וְשִׁתְיָה, וְכִשְׁעוֹלָה מִשָּׁה אֵלֶיהָ, נֶאֱמַר בּוֹ וַיְהִי מִשָּׁה בָּהָר אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה וְגוֹמַר.

מִתַּן תּוֹרָה דָּא שְׂכִינְתָא תִּתְּתָא, וְעֵלָה אֶתְמַר יִשְׁמַח מִשָּׁה בְּמִתְנַת חֶלְקוֹ, בְּגִין דְּאִיהִי דוּגְמָא דְעֵמוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא, וְעוֹד שְׁבוּעוֹת עַל שֵׁם מְלָא שְׁבַע זֹאת וְנִתְּנָה לָךְ גַּם אֶת זֹאת (בראשית כט כז), מְלָא שְׁבוּעַ זֹאת דָּא שְׂכִינְתָא עֲלָאָה, (מלא שבוע ה' מלא י"ה), דְּאֶתְמַר בֵּיה (שמות יז טז) כִּי יָד עַל כַּיִּס יִיְהִי, וְנִתְּנָה לָךְ גַּם אֶת זֹאת דָּא שְׂכִינְתָא תִּתְּתָא ה' זְעִירָה, מְלָא דְכֻלָּא עֲלָאָה וְתִתְּתָא דָּא וי, אִיהוּ מְלָא יִיְהִי לְעִילָא, דְּאִיהִי מְלִיאָ"ה אֱלֹהִיִּים, וְעֵלָה אֶתְמַר (רות א כא) אֲנִי מְלָאָה הִלְכְּתִי, מְלָאָה הִלְכְּתִי לְטוֹרָא דְסִינִי, וּבְגִלוֹתָא רִיקָם הֵשִׁיבֵנִי יְהוָה (שם) וְאִיהוּ מְלָא ה', וּבֵה (מ"א וביה) (תהלים קד כד) מְלָאָה הָאֲרָץ קִנְיָדָ.

מִתַּן תּוֹרָה זֹו שְׂכִינָה תַּחְתּוֹנָה, וְעֵלֶיהָ נֶאֱמַר יִשְׁמַח מִשָּׁה בְּמִתְנַת חֶלְקוֹ, מְשׁוּם שֶׁהִיא דְגְמָא שֶׁל הָעֵמוּד הָאֶמְצָעִי, וְעוֹד שְׁבוּעוֹת עַל שֵׁם מְלָא שְׁבַע זֹאת וְנִתְּנָה לָךְ גַּם אֶת זֹאת. מְלָא שְׁבַע זֹאת - זֹו שְׂכִינָה עֲלִיוֹנָה, (מלא שבע ה' מלא י"ה), שְׁנֶאֱמַר בּוֹ כִּי יָד עַל כַּיִּס יִיְהִי, וְנִתְּנָה לָךְ גַּם אֶת זֹאת - זֹו שְׂכִינָה תַּחְתּוֹנָה, ה' זְעִירָה, מְלָא שֶׁהִכַּל עֲלִיוֹנָה וְתַחְתּוֹנָה זֹו וי, הוּא מְלָא יִיְהִי לְמַעְלָה, שֶׁהִיא מְלִיאָ"ה אֱלֹהִיִּים, וְעֵלֶיהָ נֶאֱמַר אֲנִי מְלָאָה הִלְכְּתִי, מְלָאָה הִלְכְּתִי לְהַר סִינִי, וּבְגִלוֹת רִיקָם הֵשִׁיבֵנִי יְהוָה, וְהוּא מְלָא ה', וּבֵה (ובו) מְלָאָה הָאֲרָץ קִנְיָדָ.

וְשְׂכִינְתָא תִּתְּתָא אִיהִי סוּפָ"ה, כִּיּוּ ה"ס, דְּאִיהִי יְהוָה אֲדַנִּי, כְּלִילָא מִתְרִין שְׁמָהוּ, סוּפָה חֲבוּרָא דְתַרְוִיָּהוּ כְּגוֹנָא דָּא יֵאֱהֹדוּנָה יי, בְּגִין דְּאִיהִי כְּלָה דִּילִיה, וְאִיהִי בַת שְׁבַע כְּלָלָא דְשְׁבַע יְמֵי סוּפָה, וְכַד נְטֹלָא מְאִימָא עֲלָאָה דְאִיהִי שְׁמַחַת תּוֹרָה שְׁמַחַת בֵּית הַשּׁוֹאֲבָה, וְאִיהִי חוּפָה דִּילִיה, אֶת־קְרִיאת שְׁמִינִי חַג עֲצָרַת.

וְשְׂכִינָה הַתַּחְתּוֹנָה הִיא סוּפָ"ה, כִּיּוּ ה"ס, שֶׁהִיא יְהוָה אֲדַנִּי, כְּלוּלָה מְשֻׁנֵי הַשְּׁמוֹת, סוּפָה חֲבוּרָ שֶׁל שְׁנֵיהֶם כְּמוֹ זֶה: יֵאֱהֹדוּנָה יי, מְשׁוּם

שְׁהִיא הַכֹּלָה שְׁלוֹ, וְהִיא בֵּת שֶׁבַע, הַכֹּלָל שֶׁל שֶׁבַע יְמֵי סֶכֶה, וּכְשֶׁנֹּטְטֶלֶת מִהֶאֱסָם הָעֲלִיּוֹנָה, שְׁהִיא שְׁמַחַת תּוֹרָה, שְׁמַחַת בֵּית הַשּׁוֹאֲבָה, וְהִיא הַחֲפָה שְׁלוֹ, נִקְרָאת שְׁמִינֵי חֹג עֲצָרֹת.

דף נו ע"ב

בְּהִיא זְמַנָּא דְשְׁמַחַת תּוֹרָה שְׁוִיין (נ"א שריא) עֲטָרָה בְּרִישׁ כָּל צְדִיק לְעִילָא, כְּמָה דְאֵת אָמַר (שיר ג יא) בְּעֲטָרָה שְׁעֲטָרָה לוֹ אָמוֹ, בְּיוֹם חֲתוּנָתוֹ וּבְיוֹם שְׁמַחַת לְבוֹ, בְּיוֹם חֲתוּנָתוֹ דָּא שְׁכִינְתָּא תַּתָּא, וּבְיוֹם שְׁמַחַת לְבוֹ דָּא שְׁכִינְתָּא עֲלָא, וְהָכִי צְרִיכִין יִשְׂרָאֵל לְאֲתַעְטָרָא בְּכֹלָא (נ"א כלהו) בְּעֲטָרָא עַל רִישֵׁיהוּ (דף נו ע"ב) בְּיוֹמָא דְשְׁמַחַת תּוֹרָה. וְלִקְחִתֶּם לָכֶם בְּיוֹם הָרֵאשׁוֹן פְּרִי עֵץ הַדָּר כַּפּוֹת תְּמָרִים וְכוּ' (ויקרא כג מ), אֲתָרוּג אִיהִי שְׁכִינְתָּא תַּתָּא, וְדַמְיָא לְלֵבָא דְאִיהוּ לְשִׁמְאָלָא דְאִיהוּ גְבוּרָה, וּבְגִין כֶּךָ צְרִיךְ בַּר נֶשׁ לְנִטְלָא אֲתָרוּג בִּידָא שְׁמָאָלָא וְצְרִיכָא לְמַהוּי אֲתָרוּג דְדַמְיָא לְלֵבָא שְׁלִימָא בְּתִיּוּמַת דִּילָהּ, בְּגִין הֵהוּא דְאֲתָמַר בֵּיהּ (בראשית כה כז) וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם, לְמַהוּי שְׁלִימָא עַמִּיָּה, וְכֵּן דְלִית פְּסוּל בְּיַעֲקֹב דְלֵעִילָא, כֹּן צְרִיךְ דְלָא יְהֵא פְּסוּל בְּאֲתָרוּג, לְקִיּוּמָא קָרָא (שיר ד ז) כְּלָד יָפָה רַעֲיָתִי וּמוֹם אֵין בָּדָ, וְאִם הִיא יְרוֹקָא הִיא מְשׁוּבַחַת יִתִּיר, כְּדִיוֹקְנָא דְהוֹת אֶסְתֵּר יְרִקְרֹקֶת, דְאֲתָמַר בָּהּ (אסתר ה א) וּתְלַבֵּשׁ אֶסְתֵּר מְלָכוֹת.

בְּאוֹתוֹ זְמַן שֶׁל שְׁמַחַת תּוֹרָה, שְׁמִים (שורה) עֲטָרָה בְּרִישׁוֹ שֶׁל כָּל צְדִיק לְמַעְלָה, כְּמוֹ שְׁנֶאֱמַר בְּעֲטָרָה שְׁעֲטָרָה לוֹ אָמוֹ בְּיוֹם חֲתוּנָתוֹ וּבְיוֹם שְׁמַחַת לְבוֹ. בְּיוֹם חֲתוּנָתוֹ זֶה שְׁכִינָה תַּחְתּוֹנָה, וּבְיוֹם שְׁמַחַת לְבוֹ זֶה שְׁכִינָה הָעֲלִיּוֹנָה, וְכֶךָ צְרִיכִים יִשְׂרָאֵל לְהַתְעַטֵּר בְּכֹל (כלם) בְּעֲטָרָה עַל רִאשֵׁים בְּיוֹם שֶׁל שְׁמַחַת תּוֹרָה. וְלִקְחִתֶּם לָכֶם בְּיוֹם הָרֵאשׁוֹן פְּרִי עֵץ הַדָּר כַּפּוֹת תְּמָרִים וְכוּ', אֲתָרוּג הִיא שְׁכִינָה תַּחְתּוֹנָה, וְדוּמָה לְלֵב, שֶׁהִיא לְשִׁמְאָל, שֶׁהִיא גְבוּרָה, וּמְשׁוּם כֶּךָ צְרִיךְ אָדָם לְטַל אֲתָרוּג בִּידָ שְׁמָאָל, וְצְרִיךְ לְהִיּוֹת אֲתָרוּג שְׁדוּמָה לְלֵב, שְׁלֵם בְּתִיּוּמַת שְׁלוֹ, בְּגִלְל אוֹתוֹ שְׁנֶאֱמַר בּוֹ וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם, לְהִיּוֹת שְׁלֵם עַמוֹ, וְכֵּן שְׁאִין פְּסוּל בְּיַעֲקֹב שְׁלֵמַעְלָה, כֶּךָ צְרִיךְ שְׁלֵם יְהִיָּה פְּסוּל בְּאֲתָרוּג, לְקִיּוּם אֶת הַפְּסוּק כְּלָד יָפָה רַעֲיָתִי וּמוֹם אֵין בָּדָ, וְאִם הִיא יְרִקָה, הִיא יוֹתֵר מְשׁוּבַחַת, כְּדַמּוֹת שְׁהִיָּתָה אֶסְתֵּר יְרִקְרֹקֶת, שְׁנֶאֱמַר בָּהּ וּתְלַבֵּשׁ אֶסְתֵּר מְלָכוֹת.

וְאֲתִקְרִיאת הַדְּסָה עַל שֵׁם הַדָּס, וְהַדָּס אִית לִיה תְּלַת הַדְּסִין, לְאֲשַׁתְּכֹלְלָא בְּתַלַּת אַבָּהוּ, וְאֲתִקְרִיאת עֲרָבָה מְסֻטָּרָא דְתַרִּין שְׁפִוּוֹן דְאִינּוֹן לְמוּדֵי יְהוּ"ה, וְאֲתִקְרִיאת לּוּלָב מְסֻטָּרָא דְחִי"י עֲלָמִין, דְאִיהוּ כְּלִיל חִי"י בְּרַכָּאֵן דְצִלוּתָא, וְלִקְבִלֵיהוּ עֲבָדִין חִי"י נַעֲנוּעִין בְּלוּלָב בְּשִׁית סְטֵרִין, תְּלַת לְכָל

סִטְרָא וְסִטְרָא, שִׁית סִטְרִין דְּכִלְיָן בְּגוּפָא דְאִיהוּ עֲמוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא,
דְּלוּבַב עַל שְׁמִיָּה אֲתִקְרִי לִיּוּ לִיב.

וְנִקְרָאת הַדְּסָה עַל שֵׁם הַדָּס, וְלַהֲדָס יֵשׁ שְׁלֶשֶׁה הַדְּסִים, לְהִתְתַּקֵּן
בְּשִׁלְשֵׁת הָאָבוֹת, וְנִקְרָאת עֲרֵבָה מֵהֶצֶד שֶׁל שְׁתֵּי הַשְּׁפָתִים, שֶׁהֵם לְמוֹדֵי
יְהוּ"ה, וְנִקְרָאת לוּבַב מֵצֵד שֶׁל חִי"י הָעוֹלָמִים, שֶׁהוּא כּוֹלֵל שְׁמוֹנָה
עֲשָׂרֵה בְּרָכוֹת שֶׁל הַתְּפִלָּה, וְכַנְגָדָם עוֹשִׂים שְׁמוֹנָה עֲשָׂר נְעֻנוּעִים בְּלוּבַב
בְּשֵׁשׁ צְדָדִים, שְׁלֶשֶׁה לְכָל צֵד וְצֵד, שְׁשֵׁה צְדָדִים שְׁכֻלּוּלִים בְּגוּף שֶׁהוּא
הָעֲמוּד הָאֲמַצְעִי, שְׁלוּבַב עַל שְׁמוֹ נִקְרָא לִיּוּ לִיב.

וְאִינוּן נְעֻנוּעִין חִי"י ד' זְמַנִּין, דְּסִלְקִין ע"ב, וְאִינוּן חִי"י נְעֻנוּעִין בְּהוֹדוֹ
לִיהוּ"ה תְּחִלָּה וְסוּף, חִי"י בְּאֲנָא יְהוּ"ה הוֹשִׁיעָה נָא, הָא ע"ב, וְאִינוּן תְּלִינ
מִן ד' דְּאִיְהִי שְׁכִינְתָא, וְצָדִיק בְּהָ אֲתִקְרִי ד' זְמַנִּין חִי"י חִי"י חִי"י חִי"י דְּסִלְקִין
ע"ב, מְסִטְרָא דְתַלְתָּ אָבְהוֹן, וְשְׁכִינְתָא דְאֲשַׁתְּתַּפֵּת עִמָּהוֹן, דְּאִינוּן חִי"י (פְּרָקִין)
בְּדְרוּעָא יְמִינָא, וְחִי"י בְּשְׁמַלְאָא, וְחִי"י בְּגוּפָא לְגַבֵּי שְׂדָרָה, וְחִי"י בְּבְרִית
מִלָּה, וְאִינוּן ו' סִטְרִין תְּרִין דְּרוּעִין דְּמִלְכָא, וְתְרִין שׁוּקִין דְּמִלְכָא, דְּאִינוּן
תְּרִי נְבִיאֵי קְשׁוּט, וְגוּפָא וּבְרִית הָא שִׁית, חִי"י נְעֻנוּעִין לְקַבֵּל חִי"י חוּלְיִין
דְּשְׂדָרָה מְסִטְרָא דְגוּפָא, וְכֹל דָּא מְסִטְרָא דְאִילָנָא דְחִי"י, וּמְסִטְרָא דְאִילָנָא
דְּטוֹב וְרַע.

וְאוֹתָם נְעֻנוּעִים שְׁמוֹנָה עֲשָׂר ד' פְּעָמִים, שְׁעוּלִים שְׁבַעִים וּשְׁנַיִם, וְהֵם
שְׁמוֹנָה עֲשָׂר בְּהוֹדוֹ לִיהוּ"ה תְּחִלָּה וְסוּף, שְׁמוֹנָה עֲשָׂר בְּאֲנָא יְהוּ"ה
הוֹשִׁיעָה נָא, הֲרִי שְׁבַעִים וּשְׁנַיִם, וְהֵם תְּלוּיִים מִן דָּלֵת שְׁהִיא שְׁכִינָה,
וְצָדִיק נִקְרָא בְּהָ ד' פְּעָמִים חִי"י חִי"י חִי"י חִי"י שְׁעוּלָה שְׁבַעִים וּשְׁנַיִם,
מֵהֶצֶד שֶׁל שְׁלֶשֶׁה אָבוֹת וְהַשְּׁכִינָה שְׁמִשְׁתַּתְּפֵת עִמָּהֶם, שֶׁהֵם שְׁמוֹנָה
עֲשָׂר (פְּרָקִים) בְּזְרוּעַ יְמִין, וְשְׁמוֹנָה עֲשָׂר בְּשְׁמַלְאָל, וְשְׁמוֹנָה עֲשָׂר בְּגוּף אֵל
הַשְּׂדָרָה, וְשְׁמוֹנָה עֲשָׂר בְּבְרִית מִלָּה, וְהֵם ו' צְדָדִים. שְׁתֵּי זְרוּעוֹת
הַמְּלָדָה, וְשְׁתֵּי שׁוּקֵי הַמְּלָדָה, שֶׁהֵם שְׁנֵי נְבִיאֵי אֱמֶת, וְגוּף וּבְרִית - הֲרִי
שֵׁשׁ. שְׁמוֹנָה עֲשָׂר נְעֻנוּעִים כְּנֻגָדָם שְׁמוֹנָה עֲשָׂרֵה חֲלִיוֹת שֶׁל הַשְּׂדָרָה
מֵצֵד הַגּוּף, וְכֹל זֶה מֵצֵד עַץ הַחַיִּים, וּמֵצֵד הָעֵץ שֶׁל טוֹב וְרַע.

אֲתֵרוּג דְּמִי לְצָדִיקֵיָא, וְהַדָּס לְבִינוּנֵיָם, וְעֲרֵבָה לְרִשְׁעִים, וְשְׁכִינְתָא אֲתֵמֵר
בְּהָ (תְּהִלִּים קג יט) וּמְלָכוּתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה, אֲף עַל גַּב דְּאֲתֵמֵר בְּהָ (מְשֻׁלֵי ג יח) עַץ
חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים בְּהָ, אִיְהִי שְׁלֵטָא עַל עַץ הַדְּעֵת טוֹב וְרַע, מְסִטְרָא
דִּילִיָּה הִיא קְרִיבָא לְמִלְכָא, (נִי"א וּמְסִטְרִין אֵלִין לִזְמַנִּין אִיְהִי נִקְבָא קְרִיבָא לְמִלְכָא), הַדָּא
הוּא דְכִתְיִב (וִיקְרָא טז ג) בְּזֹאת יָבֵא אֲהָרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ מְסִטְרָא דִּימִינָא, לְזְמַנִּין
אִיְהִי רְחִיקָא מִנִּיהָ מְסִטְרָא דְשְׁמַלְאָא, וְאֵל יָבֵא בְּכָל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ,
מְסִטְרָא דִּימִינָא אִיְהִי לֹא מְקַבְּלָא טוֹמְאָה, טוֹב הוּא יְמִינָא, אֲבָל אֲתֵרָהָא

טוב מקבלא טומאה מרע ומות, הוא אתר לית ליה קריבו, (נייא אל הקדש איהי לא מקבלא טומאה, אבל אתרהא טוב מקבלא טומאה מרע ומההוא אתר דלית ליה קריבו), ותמן צריך קורבנא לקרבא, וקטרת לרחקא רוח הטומאה מההוא אתר, ולקרבא זכותא לשמאלא גבירתא, ולרחקא שפחה מתמן, ובגין דא כל שמחן אית בה.

האתרוג דומה לצדיקים, והדס לבינוניים, וערבה לרשעים, והשכינה נאמר בה ומלכותו בכל משלה, אף על גב שנגמר בה עץ חיים היא למחזיקים בה, היא שולטת על עץ הדעת טוב ורע, מהצד שלו היא קרובה למלך. (ומהצדדים האלו פעמים היא נקבה קרובה למלך) זהו שכתוב בזאת יבא אהרן אל הקדש, מצד הימין, לפעמים היא רחוקה ממנו מצד השמאל, ואל יבא בכל עת אל הקדש, מצד הימין היא לא מקבלת טמאה. טוב הוא ימין, אבל מקומה טוב מקבלת טמאה מרע ומות, הוא מקום אין לו קרבה (נייא אל הקדש היא לא מקבלת טמאה, אבל מקומה טוב מקבל טמאה מרע, ומאותו מקום שאין לו קרבה), ושם צריך קרבן להקריב, וקטרת להרחיק רוח הטמאה מאותו מקום, ולקרב זכות לשמאל הגבירה ולהרחיק משם השפחה, ומשום זה כל השמות יש בה.

ואתקרי שדרה אחור מסטרא דסיהרא, ומסטרא דעמודא דאמצעייתא אתקרי קדם, ורזא דמלה אחור וקדם צרתני (תהלים קלט ה), ובגלותא השיב אחור ימינו מפני אויב (איכה ב ג), מאי אויב דא סמא"ל, דכל אלהים אחרים אינון לאחור, ובגין דלא יסתכלון בשכינתא דאיהי למערב דאיהו אחור, שוי לה בימינא, ובגין דא אסור לצלאה למערב דאיהו אחור, בגין דתמן אלהים אחרים, ותמן סם המות שבתא"י, ובגין דהות בקדמיתא למערב וחרת לימינא, שאלין עלה אלהים אחרים שבתא"י איי שבי"ת, שבתא"י אתנון דיליה אי שבת.

ונקראת השדרה אחור מצד הלבנה, ומצד העמוד האמצעי נקראת קדם, וסוד הדבר - אחור וקדם צרתני, ובגלות השיב אחור ימינו מפני אויב. מי האויב? זה סמא"ל, שכל אלהים אחרים הם לאחור, וכדי שלא יסתכלו בשכינה שהיא למערב, שהוא אחור, שם אותה בימין, ומשום כך אסור להתפלל למערב, שהוא אחור, משום ששם אלהים אחרים, ושם סם המות שבתא"י, ומשום שהיתה בראשונה למערב וחרת לימין, שואלים עליה אלהים אחרים שבתא"י, איי שבי"ת, שבתא"י - האותיות שלו אי שבת.

דף נז ע"א

וְצָרִיכִין יִשְׂרָאֵל לְשַׁנֵּי לָהּ אֶתֶר וּשְׂמָא וְעוֹבְדָא, וְדָא אִיהוּ שְׁנוּי מְקוּם וְשְׁנוּי הַשֵּׁם וְשְׁנוּי מַעֲשֵׂה, בְּגִין דְּלֹא אֲשַׁתְּמוּדַע בֵּיהּ אוּיב דְּאִיהוּ סַמְא"ל, וְדָא אִיהוּ הַשֵּׁיב אַחֲוֹר יְמִינוּ וְכוּ', אִם זְכָאָן (דף נז ע"א) לְנִטְרָא שְׁבַת, צָרִיךְ לְשְׁנוּי לִיָּה מִיּוֹמִין דְּחוּלָא בְּלָבוּשֵׁין וּמִיכְלִין דְּאִינוּן עֲנֵג שְׁבַת, דָּאִם הָוָה רְגִיל לְמִיכַל תְּרֵי סְעוּדוֹת בְּיוֹמָא דְּחוּלָא, בְּשְׁבַת אֲכִיל תְּלַת, דְּכַתְיב (שְׁמוֹת טז כה) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֲכַלוּהוּ הַיּוֹם, כִּי שְׁבַת הַיּוֹם לִיהוּיָהּ הַיּוֹם לֹא תִמְצָאוּהוּ בְּשַׂדֵּה, וּבְכֹלָא צָרִיךְ לְמַעַבְדַּ בְּשְׁבַת תּוֹסַפְתָּ, דָּאִם הָוָה רְגִיל לְמִיכַל בְּיוֹמָא דְּחוּלָא נְהָמָא וְחִמְרָא, יוֹסִיף בְּשְׁבַת בְּשָׂרָא, דָּא תּוֹסַפְתָּ שְׁבַת.

וְצָרִיכִים יִשְׂרָאֵל לְשַׁנוֹת לָהּ מְקוּם וְשֵׁם וּמַעֲשֵׂה, וְזֶה שְׁנוּי מְקוּם וְשְׁנוּי הַשֵּׁם וְשְׁנוּי הַמַּעֲשֵׂה, כְּדִי שְׁלֹא יִפִּיר בּוֹ הָאוּיב שֶׁהוּא סַמְא"ל, וְזֶהוּ הַשֵּׁיב אַחֲוֹר יְמִינוּ וְכוּ'. אִם זֹכִים לְשִׁמּוֹר שְׁבַת, צָרִיךְ לְשַׁנוֹתוֹ מִימּוֹת הַחַל בְּלָבוּשִׁים וּמִאֲכָלִים שֶׁהֵם עֲנֵג שְׁבַת, שְׂאִם הָיָה רְגִיל לְאֲכֹל שְׁתֵּי סְעוּדוֹת בְּיוֹם חַל, בְּשְׁבַת אוֹכֵל שְׁלֹשׁ, שְׁכַתוּב וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֲכַלוּהוּ הַיּוֹם כִּי שְׁבַת הַיּוֹם לָהּ, הַיּוֹם לֹא תִמְצָאוּהוּ בְּשַׂדֵּה, וּבְכֹל צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת בְּשְׁבַת תּוֹסַפְתָּ, שְׂאִם הָיָה רְגִיל לְאֲכֹל בְּיוֹם חַל לָחֵם וַיּוּן, יוֹסִיף בְּשְׁבַת בְּשָׂר, זֹו תּוֹסַפְתָּ שְׁבַת.

שְׁנוּי מַעֲשֵׂה, דָּאִם הָוָה רְגִיל לְמַעַבְדַּ עוֹבְדָא בְּחוּל, לֹא יַעֲבִיד בְּשְׁבַת, הַדָּא הוּא דְּכַתְיב (שֵׁם כ ט) שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד וְכוּ', שְׁנוּי הַשֵּׁם לְכָל יוֹמָא קֹאֲרִי לִיָּה מַעֲשֵׂה, כְּמָה דְּאֵת אֲמַר (יחזקאל מו א) שֵׁשֶׁת יָמִי הַמַּעֲשֵׂה, וְלִיּוֹם הַשְּׁבִיעִי קֹאֲרִי לִיָּה שְׁבַת, דְּאִיהוּ הַשְּׁבַת מַעֲשֵׂה, בִּיטוּלָא דְּעוֹבְדָא, שְׁנוּי מְקוּם, אִם הוּא רְגִיל לְאֹקְדָא נוֹרָא בְּחוּלָא, דְּיִשְׁנֵי וְלֹא יוֹקִיד לִיָּה בְּשַׁבְתָּא, הַדָּא הוּא דְּכַתְיב (שֵׁם לה ג) לֹא תִבְעֲרוּ אֵשׁ בְּכָל מוֹשְׁבֹתֵיכֶם בְּיוֹם הַשְּׁבַת.

שְׁנוּי מַעֲשֵׂה - שְׂאִם הָיָה רְגִיל לַעֲשׂוֹת מַעֲשֵׂה בְּחוּל, לֹא יַעֲשֵׂה בְּשְׁבַת, זֶהוּ שְׁכַתוּב שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד וְכוּ'. שְׁנוּי הַשֵּׁם - לְכָל יוֹם קוֹרָא לוֹ מַעֲשֵׂה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר שֵׁשֶׁת יָמִי הַמַּעֲשֵׂה, וְלִיּוֹם הַשְּׁבִיעִי הוּא קוֹרָא לוֹ שְׁבַת, שֶׁהוּא הַשְּׁבַת מַעֲשֵׂה, בְּטוּל מַעֲשֵׂה. שְׁנוּי מְקוּם - אִם הוּא רְגִיל לְהַבְעִיר אֵשׁ בְּחוּל, שְׁיִשְׁנֵה וְלֹא יַבְעִיר אוֹתָהּ בְּשְׁבַת, זֶהוּ שְׁכַתוּב לֹא תִבְעֲרוּ אֵשׁ בְּכָל מוֹשְׁבֹתֵיכֶם בְּיוֹם הַשְּׁבַת.

וְעוֹד אֵית שִׁינוּי, דְּצָרִיךְ לְשַׁנוֹת מַעַבְדָּא לְמִטְרוֹנִיתָא, דְּלֹא יְהוּן שְׁוִין, דְּמִטְרוֹנִיתָא אִיהי מְקוּמוֹ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, צָרִיךְ לְשַׁנוֹת לְמַלְכָּא, הַדָּא הוּא דְּכַתְיב (אִסְתֵּר ב ט) וַיִּשְׁנֶה וְאֵת נַעֲרוֹתֶיהָ, בְּיוֹם הַשְּׁבַת, דְּאֲשַׁתְּנִי יוֹמָא דְּשַׁבְתָּא מִיּוֹמָא דְּחוּל דְּשִׁלְטָא בֵּיהּ עַבְדָּא דְּמַלְכָּא.

ועוד יש שנוי, שצריך לשנות מעבד לגבירה, שלא יהיו שוים, שגבירה היא מקומו של הקדוש ברוך הוא, צריך לשנות למלך. זהו שפתיב וישנה ואת נערוותיה, ביום השבת, שמשנתנה יום השבת מיום של חל ששולט בו העבד של המלך.

ועוד מושבותיכם מושב דבר נש איהו מקום דיליה, ועוד שנוי מקום, לתקנא ביתא בשבתא תוספת מבחול, ועוד שנוי מעשה אם הוא עציב בחולא, דיהא חדי בשבתא, ואם אית ליה קטטה בחולא עם בר נש או עם אתתיה, דיהא ליה שלמא עמה בשבתא, ובדא לית רשו לקרבא לסם המות חללה, ולבעלה דאיהו אל אחר חלול שבת, (לית לון רשו לקרבא), ובגין דא אמרו קדמאי, אם ישראל הו מקיימין שבת אחת כהלכתה (ניא שתי שבתות כהלכתו), מיד הו נגאלין.

ועוד מושבותיכם, מושב של אדם הוא המקום שלו. ועוד שנוי מקום - לתקן את הבית בשבת תוספת מבחול. ועוד שנוי מעשה - אם הוא עצוב בחל, שיהיה שמח בשבת, ואם יש לו קטטה בחל עם אדם או עם אשתו, שיהיה לו שלום עמה בשבת, ובזה אין רשות לקרב לסם המות חללה, ולבעלה שהוא אל אחר חלול שבת, (אין להם רשות להתקרב), ומשום זה אמרו הקדמונים, אם ישראל היו מקיימים שבת אחת כהלכתה (שתי שבתות כהלכתו), מיד היו נגאלים.

וכך צריך לשנויי בנר דלוק, ובמטה מוצעת, ובפתורא, כגוונא דא אם הנה רגיל ביומי דחול לאדלקא שרגא בפתילה חד יוסוף בשבת תננינא, ובפתורא אם רגיל לברכא המוציא על נהמא חדא, בשבת יוסוף תננינא, דאינון כגוונא דלחם משנה, מטה הא אתמר דאם הנה רגיל לשמש ביומא דחולא בקטטה עם אתתיה ובפרודא, לא יזדווג לאתתיה בשבתא אלא בשלמא, ובגין דא תלמידי חכמים עונתן מליל שבת לליל שבת, וצריך לשנויי שבת מיומא דחולא בכלא, ואם אית לון שלמא בכל שית יומין דחולא, יעבדון תוספת בשבתא בפיוסא דא לדא ברחימו סגי, כגוונא דלעילא, דאתמר לגבי שכינתא (שיר ה ב) פתחי לי אחותי רעיתי יונתי תמתי, בתוספת מליון דפיוסא, כגוונא דא צריך בר נש לפיוסא לאתתיה בשבת בתוספת מליון דפיוסא.

וכך צריך לשנות בנר דולק ובמטה מצעת ובשלחן, כמו זה: אם היה רגיל בימי החל להדליק נר עם פתילה אחת, יוסוף בשבת שניה. ובשלחן, אם רגיל לברך המוציא על לחם אחד, בשבת יוסוף שני, שהם כמו שלחם משנה. מטה, הרי נאמר שאם היה רגיל לשמש ביום

חל בקטטה עם אשתו ובפרוד, לא יזדוג עם אשתו בשבת אלא בשלום, ומשום זה תלמידי חכמים עונתן מליל שבת לליל שבת, וצריך לשנות שבת מיום חל בכל, ואם יש להם שלום בכל ששת ימות החל, יעשו תוספת בשבת בפיוס זה לזו באהבה רבה, כמו שלמעלה, שנאמר לשכינה פתחי לי אחותי רעיתי יונתי תמתי, בתוספת דברי פיוס, כמו זה צריך אדם לפייס את אשתו בשבת בתוספת דברי פיוס.

ובזמנא דאלהים אחרים חזין בשבת שנוייה בכלא, לית לון רשו לקרבא, הדיא הוא דכתיב (במדבר א נא) והזר הקרב יומת, בגין דקדש היא לכם מחלליה מות יומת, ובגין דא אתמר בקרא (ויקרא יט ג) את שבתותי תשמורו וגומר, ובאלין תוספת אתקריאת שכינתא מוסף שבת, וכד מתרחקין מינה כל דרגין דחול, ולא אית רשו נוכראה בשבת, לאעלא בין קודשא בריך הוא ושכינתיה, איהי אתקריאת קדושה דיליה, וכד מברכין לה בברכת מזונא אתקריאת ברכה דיליה, ובתרויהו איהי יחוד דיליה, פלה דיליה, בההוא זמנא איהי שבת שקולה ככל אורייתא.

ובזמן שאלהים אחרים רואים בשבת שנוי בכל, אין להם רשות לקרב. זהו שכתוב והזר הקרב יומת, משום שקדש היא לכם מחלליה מות יומת, ומשום זה נאמר בכתוב את שבתותי תשמורו וגומר, ובתוספות הללו נקראת השכינה מוסף שבת, וכשמרחקים ממנה כל דרגות החל, ואין רשות זרה בשבת להכניס בין הקדוש ברוך הוא ושכינתו, היא נקראת הקדשה שלו, וכשמברכים אותה בברכת המזון, נקראת ברכה שלו, ובשניהם היא היחוד שלו, הפלה שלו. באותו הזמן, השבת היא שקולה לכל התורה.

דף נו ע"ב

ושרגא איהי דיוקנא דמנרתא, וצריך למהוי לימינא, ועלה אתמר הרוצה להחכים ידרים, ופתורא דשבת צריך למהוי לשמאלא, ועלה אתמר הרוצה להעשיר יצפין, מטה בין צפון לדרום, ושבת איהו אות ברית מילה, אות דתפלין, מאן דמחיל דא כאלו מחיל דא, תפלין דרישא לקבל זכור, תפלין דיד לקבל שמור, מה רשות הרבים איהו חלול שבת, אוף הכי אות ברית איהי חלול דיליה זונה, ודא רשו נוכראה, לית פקודא דעשה ולא תעשה דלא (דף נו ע"ב) אשתפח בשבת, ובגין דא שבת היא שקולה ככל אורייתא פלה.

וְהֵנָּה הוּא צוּרַת הַמְּנוּרָה, וְצָרִיךְ לְהִיּוֹת לְיָמִין, וְעָלֶיהָ נֶאֱמַר הַרוּצָה לְהַחֲכִים יְדָרִים, וְשִׁלְחוּ הַשֶּׁבֶת צָרִיךְ לְהִיּוֹת לְשִׁמְאֵל, וְעָלָיו נֶאֱמַר הַרוּצָה לְהַעֲשִׂיר יִצְפִּין. הַמָּטָה בֵּין צַפּוֹן לְדָרוֹם, וְשֶׁבֶת הִיא אוֹת בְּרִית מִיָּלָה, אוֹת הַתְּפִלִּין, מִי שֶׁמְחַלֵּל אֶת זֶה כָּאֵלוּ מְחַלֵּל אֶת זֶה. תְּפִלִּין שֶׁל רֹאשׁ כְּנֶגֶד זְכוּר, תְּפִלִּין שֶׁל יָד כְּנֶגֶד שְׂמוּר, מָה רְשׁוּת הַרְבִּים הוּא חֲלוּל שֶׁבֶת, אֵף כֵּן אוֹת בְּרִית הִיא חֲלוּל שְׁלוֹ זוֹנָה, וְזוֹ רְשׁוּת נְכֻרָה, אֵין מְצוֹת עֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה שֶׁלֹּא נִמְצְאוּ בְּשֶׁבֶת, וּמִשׁוּם זֶה, הַשֶּׁבֶת הִיא שְׁקוּלָה כָּכֵל הַתּוֹרָה כְּלָה.

וְכֵן שְׁכִינְתָּא תַתְּאָה אֶתְקַרֵּיאת שׁוּפֵר, מִסְטָרָא דְשְׁכִינְתָּא עֲלָאָה דְאִיהִי שׁוּפֵר גָּדוֹל, תַּקַּע בְּשׁוּפֵר גָּדוֹל לְחִירוּתֵנוּ, תַּקַּע שׁוּפֵר אִיהוּ לְשׁוֹן תַּקִּיעָה דְנֻדָּאי שְׁכִינְתָּא תַתְּאָה אִיהִי תַקִּיעָה דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִסְטָרָא דִימִינָא, וְאֶתְקַרֵּיאת שְׁבָרִים דִּילִיָּה מִסְטָרָא דְשִׁמְאֵלָא, וְאֶתְקַרֵּיאת תְּרוּעָה דִּילִיָּה מִסְטָרָא דְעִמּוּדָא דְאֶמְצַעִיתָא, דְאִיהוּ דַעַת, וּבְגִין דָּא אֶתְמַר (תְּהִלִּים פֹּט טו) אֲשֶׁרִי הָעַם יוֹדְעֵי תְּרוּעָה, יוֹדְעֵי בְדַעַת, דְאֶתְמַר בֵּיה (מִשְׁלֵי ג כ) בְּדַעַתוֹ תְּהוּמוֹת נְבֻקְעוּ, וּבְדַעַת חֲדָרִים יִמְלָאוּ (שִׁם כד ד), אִיהִי שׁוּפֵר, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא קוֹל הַשׁוּפֵר, וּבְזִמְנָא דְהִיא סִלְקָא לְגַבִּיהַ בְּתַלַּת קִטְרִין אֲלִין, אֶתְמַר בֵּיה (שְׁמוֹת יט יט) וַיְהִי קוֹל הַשׁוּפֵר הוֹלֵךְ וְחֹזֵק מְאֹד, הוֹלֵךְ בְּתַקִּיעָה, וְחֹזֵק בְּשְׁבָרִים, מְאֹד בְּתְרוּעָה.

וְכֵן שְׁכִינָה תַחַתּוֹנָה נְקָרַאת שׁוּפֵר מְצַד הַשְּׁכִינָה הָעֲלִיוֹנָה שֶׁהִיא שׁוּפֵר גָּדוֹל, תַּקַּע בְּשׁוּפֵר גָּדוֹל לְחִירוּתֵנוּ, תַּקַּע שׁוּפֵר שֶׁהוּא לְשׁוֹן תַּקִּיעָה, שְׁנֻדָּאי שְׁכִינָה תַחַתּוֹנָה הִיא תַקִּיעָה שֶׁל הַקְּדוּשָׁ בְּרוּךְ הוּא מְצַד הַיָּמִין, וְנְקָרַאת שְׁבָרִים שְׁלוֹ מְצַד הַשִּׁמְאֵל, וְנְקָרַאת תְּרוּעָה שְׁלוֹ מְצַד הָעִמּוּד הָאֶמְצַעִי, שֶׁהוּא דַעַת, וּמִשׁוּם זֶה נֶאֱמַר אֲשֶׁרִי הָעַם יוֹדְעֵי תְּרוּעָה, יוֹדְעֵי בְדַעַת, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ בְּדַעַתוֹ תְּהוּמוֹת נְבֻקְעוּ. וּבְדַעַת חֲדָרִים יִמְלָאוּ, הִיא שׁוּפֵר, וְהַקְּדוּשָׁ בְּרוּךְ הוּא קוֹל הַשׁוּפֵר, וּבְזִמְנָן שֶׁהִיא עוֹלָה אֲלִין בְּשִׁלְשֶׁת הַקְּשָׁרִים הַלְלוּ, נֶאֱמַר בּוֹ וַיְהִי קוֹל הַשׁוּפֵר הוֹלֵךְ וְחֹזֵק מְאֹד, הוֹלֵךְ בְּתַקִּיעָה, וְחֹזֵק בְּשְׁבָרִים, מְאֹד בְּתְרוּעָה.

וְאִיהִי יוֹם הַכְּפוּרִים, וְכֵן אֶתְקַשְׁטַת קְדָמִיהַ בְּלְבוּשֵׁין שְׁפִירִין דְאֵינוּן לְבוּשֵׁי כְּפָרָה, אֶתְקַרֵּיאת צִיץ דִּילִיָּה, מְצַנְפַת דִּילִיָּה, אַבְנֵט דִּילִיָּה, אִיהִי כְּלִילָא מְאַרְבַּע בְּגָדֵי לְבָן מִסְטָרָא דִימִינָא, וּמְאַרְבַּע בְּגָדֵי זָהָב מִסְטָרָא דְשִׁמְאֵלָא, בְּהוּא זִמְנָא דְאֶתְקַשְׁטַת בְּאֲלִין לְבוּשֵׁין דְכְּפָרָה אֶתְמַר בֵּיה (אֶסְתֵר ה א) וַתִּלְבַּשׁ אֶסְתֵר מְלָכוֹת, וּבַהוּן עָאלַת לְפָנֵי וּלְפָנִים, הָדָא הוּא דְכְּתִיב (שִׁם) וַתַּעֲמוּד בַּחֲצַר בֵּית הַמֶּלֶךְ הַפְּנִימִית, וּבַהוּן נִשְׂאָה חוֹן בְּעֵינָיו, וְרָזָא דְמֶלֶךְ וּרְאִיתִיהָ לְזָכוֹר בְּרִית עוֹלָם (בְּרֵאשִׁית ט טו), וּמִיָּד אֲדַנִּי שְׁמַעָה אֲדַנִּי סִלְחָה אֲדַנִּי הַקְּשִׁיבָה וְעֲשֵׂה אֵל תֵּאֲחֵר (דְּנִיָּאל ט יט).

וְהָיָא יוֹם הַכַּפּוּרִים, וְכִשְׁמֵתְקַשְׁטֵת לְפָנָיו בְּלְבוּשֵׁים יָפִים, שֶׁהֵם לְבוּשֵׁי כַּפָּרָה, הִיא נִקְרָאת הַצִּיץ שָׁלוֹ, הַמְצַנֶּפֶת שָׁלוֹ, הָאֲבִיט שָׁלוֹ. הִיא כְּלוּלָה מְאֲרָבָעָה בְּגָדֵי לְבָן מִצַּד הַיָּמִין, וּמְאֲרָבָעָה בְּגָדֵי זָהָב מִצַּד הַשְּׂמָאל. בְּאוֹתוֹ זְמַן שִׁמְתְקַשְׁטֵת בְּלְבוּשֵׁים הִלְלוּ שֶׁל כַּפָּרָה, נֶאֱמַר בָּהּ וּתְלַבֵּשׁ אֶסְתֵּר מַלְכוּת, וּבָהֶם נִכְנָסֶת לְפָנָי וּלְפָנֵים. זֶהוּ שְׁכֵתוֹב וּתְעַמַּד בְּחֶצֶר בֵּית הַמֶּלֶךְ הַפְּנִימִית, וּבָהֶם נִשְׁאַה חוֹן בְּעֵינָיו, וְסוּד הַדָּבָר - וּרְאִיתִיהָ לְזָכֹר בְּרִית עוֹלָם, וּמִיָּד אֲדַנִּי שְׁמָעָה אֲדַנִּי סִלַּחָה אֲדַנִּי הַקְּשִׁיבָה וְעֵשָׂה אֶל תֵּאָחֵר.

פּוּרִים אֶתְקַרִיאת עַל שֵׁם יוֹם הַכַּפּוּרִים, דְּעֵתִידִין לְאֶתְעַנְגָּא בֵּיהּ, וּלְשִׁנוּי לִיהּ מְעַנּוּי לְעַנְג, וּמָה דְאִיהִי שְׁכִינָתָא אָסוּר בֵּיהּ נְעִילַת הַסַּנְדָּל, בְּהֵהוּא זְמַנָּא אֶתְמַר בָּהּ (שִׁיר ז ב) מָה יָפוּ פְעַמִּיָּד בְּנַעְלִים בֵּית נְדִיב, וְעַנּוּגָא וְחֻדְוָה וְכַמָּה טְבִין מְזוּמָנִין לְגַבְהָ, וְדָא יְהֵא בְזַמְנָא דְפּוּרְקָנָא בְּעַגְלָא.

פּוּרִים נִקְרָאת עַל שֵׁם יוֹם הַכַּפּוּרִים, שְׁעֵתִידִים לְהִתְעַנְג בּוֹ, וּלְשִׁנוּת אוֹתוֹ מְעַנּוּי לְעַנְג, וּמָה שֶׁהִיא שְׁכִינָה אָסוּר בּוֹ נְעִילַת הַסַּנְדָּל, בְּאוֹתוֹ זְמַן נֶאֱמַר בָּהּ מָה יָפוּ פְעַמִּיָּד בְּנַעְלִים בֵּית נְדִיב, וְעַנְג וְשִׁמְחָה, וְכַמָּה טוֹבוֹת מְזַמְנוֹת אֵלֶיהָ, וְזֶה יְהִי בְזַמַּן הַגְּאֻלָּה בְּמַהֲרָה.

וּמָאן גְּרַם עֲנוּי לְשְׁכִינָתָא בְּגִלוּתָא, אֶלָּא רָזָא דְמַלְהָ וּבְכֹן אָבָא אֶל הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר לֹא כִדֶּת (אֶסְתֵּר ד טו), בְּגִין דְעֵאלַת בְּלָא בְּעֵלָה, דְאֶתְמַר בֵּיהּ (דְּבָרִים לט) מִימִינוֹ אִשׁ דֶּת לְמוֹ, דְּבִטְיִלוּ בָּהּ אוֹרִייתָא, וְדָא גְרַם אֲבוּדָא דְבֵית רֵאשׁוֹן וְשִׁנִּי, הִדָּא הוּא דְכִתִּיב (אֶסְתֵּר ד טו) וְכִאֲשֶׁר אֲבִדְתִּי אֲבִדְתִּי, וְעַם כָּל דָּא אָף עַל גַּב דְעֵאלַת בְּלָא בְּעֵלָה דְאִיהוּ דְבָרֵי תוֹרָה, עַם כָּל דָּא עֵאלַת בְּאֲבָהוֹן, דְאִינוּן שְׁלֶשֶׁת יָמִים לִילָה וְיוֹם דְאֶתְעַנַּת בְּהוֹן, וְאִינוּן סִהְדִין דְעוֹלִימְתָא עֵאלַת בֵּיהּ לְמַלְכָּא, הִדָּא הוּא דְכִתִּיב (שֵׁם ב יג) וּבְזֶה הִנְעִרָה בָּאָה אֶל הַמֶּלֶךְ, נְעִרָה וְדָאִי בָּאָה אֶל הַמֶּלֶךְ דְאִישׁ לֹא יִדְעָה אֶלָּא בְּעֵלָה, וְכַמָּה דְבַעֲרָב הִיא בָּאָה נְעִרָה בְּתוּלָה וְדָאִי, הִכִּי נִמְי בְּבִקֹּר הִיא שְׁבָה נְעִרָה בְּתוּלָה וְדָאִי, וּבָה עֲרָב וּבִקֹּר פְּעַמִּים קוֹרִין לְיִשְׂרָאֵל בְּעֵלָה, וְסִהְדִין עֵלָה דְלָא חֲלִיפַת לִיהּ הִיא וּבְנָהָא בְּאַחֲרָא, וּבְגִין דָּא יִשְׂרָאֵל אֶמְרִין בְּכָל יוֹמָא שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוּיָה אֱלֹהֵינוּ יְהוּיָה אֶחָד, שְׁמִיעַ אֶחָד, שְׁמִיעַ אֶחָד, אֶחָד נְטִיר לָהּ, בְּגִין דְאָח לְצָרָה יִנְלַד (מְשָׁלִי יז יז), וְעֵלִיָּה אֶתְמַר (תְּהִלִּים לב ז) אֶתְהָ סִתֵּר לִי, בְּרוּךְ אֶתְהָ בְּבוּאָדָּ (דְּבָרִים כח ו), יְהוּדָה אֶתְהָ יוֹדוּדָּ אֶחָדָּ (בְּרַאשִׁית מט כח), בְּגִין דְבֵיהּ יְהוּיָה וּבֵיהּ ד', בֵּיהּ אִיהִי נְטִירָא.

וּמִי גְרַם עֲנוּי לְשְׁכִינָה בְּגִלוּתָּ? אֶלָּא סוּד הַדָּבָר, וּבְכֹן אָבָא אֶל הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר לֹא כִדֶּת, מְשׁוּם שְׁנִכְנָסֶת בְּלִי בְּעֵלָה, שְׁנֶאֱמַר בּוֹ מִימִינוֹ אִשׁ דֶּת

לְמוֹ, שְׁבִטְלוּ בָּהּ תּוֹרָה, וְזֶה גֵרַם אֲבָדוֹן שֶׁל בַּיִת רִאשׁוֹן וְשֵׁנִי, זֶהוּ שְׁפָתוֹב וְכֹאשֶׁר אֲבָדְתִּי אֲבָדְתִּי. וְעַם כָּל זֶה, אֵף עַל גֵּב שְׁנֵי נְכֻסֹת בְּלִי בַעֲלָהּ, שֶׁהוּא דְבָרֵי תּוֹרָה, עִם כָּל זֶה נְכֻסָּה עִם הָאֲבוֹת, שֶׁהֵם שְׁלֶשֶׁת יָמִים לַיְלָה וַיּוֹם שֶׁהִתְעַנְתָּה בָּהֶם, וְהֵם עֲדִים שֶׁהֶעֱלְמָה נְכֻסָּה עִמּוֹ לְמַלְךְ. זֶהוּ שְׁפָתוֹב וּבְזֶה הִנְעָרָה בָּאָה אֶל הַמֶּלֶךְ, נִעְרָה וְדָאִי בָּאָה אֶל הַמֶּלֶךְ, שְׂאִישׁ לֹא יִדְעָה אֶלָּא בַעֲלָהּ, וְכִמּוֹ שֶׁבְעָרְבַּי הִיא בָּאָה נִעְרָה בְּתוֹלָה וְדָאִי, כִּדְּגַם בְּבִקְרָה הִיא שָׁבָה נִעְרָה בְּתוֹלָה וְדָאִי, וּבָּהּ עָרְבַּי וּבִקְרָה פְּעַמִּים קוֹרִין לְיִשְׂרָאֵל בַּעֲלָהּ, וּמַעֲיָדִים עָלֶיהָ שֶׁלֹּא הִחְלִיפָה אוֹתוֹ הִיא וּבְנִיָּהּ בְּאַחֵר, וּמִשּׁוֹם זֶה יִשְׂרָאֵל אוֹמְרִים בְּכָל יוֹם שֶׁמֶעַיִן יִשְׂרָאֵל יְהוּיָהּ אֱלֹהֵינוּ יְהוּיָהּ אֶחָד, שְׂמִיעַ אֶחָד, שִׁים אִיחַ עִיד, אִיחַ שׁוֹמֵר אוֹתָהּ, מִשּׁוֹם שֶׁאֵחָד לְצָרָה יוֹלֵד, וְעָלִיו נֹאמַר אֶתָּה סֵתֵר לִי, בְּרוּךְ אַתָּה בְּבִאָדְךָ, יְהוּדָה אַתָּה יוֹדוּךָ אֶחָד, מִשּׁוֹם שֶׁבוֹ יְהוּיָהּ וּבוֹ ד', בּוֹ הִיא שְׂמוּרָה.

דף נח ע"א

וְעָלֶיהָ אֶתְמַר (אסתר ב' ז) וַיְהִי אֲמִן אֶת הַדְּסָה, הוּא אוֹמֵן דִּילָהּ וְאִיהִי אֶמוּנָה דִּילָהּ, וְדָא אִיהוּ דְאֶתְמַר (שם ט) כֹּאשֶׁר הִיָּתָה בְּאֶמְנָה אֶתּוֹ, וְלֹא נִגַע בָּהּ נוֹכְרָאָה דְאִיהוּ אֶחְשׂוֹרוֹ"שׁ, בְּגִין דְּאֵחַ עֲמָה וְדָאִי, וְאִיהוּ סֵתֵר לָהּ מִנִּיָּה, בְּמֵאִי סֵתֵר לָהּ מִנִּיָּה בְּנִקְדָּה דְאִיהִי קוֹצָא דְאֶת ד' מִן אֶחָד, אִיחַ נְטִיר ד', דְּלֹא יִתְקַרֵּב לְגַבְהָ אַחֵר, הַדָּא הוּא דְכִתִּיב (ישעיה מב ח) אֲנִי יְהוּיָהּ הוּא שְׂמִי וְכִבּוּדִי לְאַחֵר לֹא אֶתּוֹ, וְהֵאֵי נִקְדָּה אִיהִי אוֹת בְּרִית, דְּבָּהּ אֶשְׁתַּלֵּם אִיחַ לְעֶשֶׂר, וּבָּהּ אֶתְעַבֵּיד י', וּמֵאֵן דְּמִשְׁקַר בְּבְרִית מִיָּלָה גְרִים לְאֶסְתֵּרְלָקָא מִנִּיָּה (דף נח ע"א) שְׁכִינְתָּא, דְאִיהִי יְחִוּדָא דְקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְשִׁלֵּט עָלֶיהָ שׂ"ד דְאִיהוּ אַחֵר.

וְעָלִיו נֹאמַר וַיְהִי אֲמִן אֶת הַדְּסָה, הוּא אוֹמֵן שְׁלָהּ וְהִיא אֶמוּנָה שְׁלוֹ, וְזֶהוּ שְׂנֵאמַר כֹּאשֶׁר הִיָּתָה בְּאֶמְנָה אֶתּוֹ, וְלֹא נִגַע בָּהּ הַנְּכָרִי שֶׁהוּא אֶחְשׂוֹרוֹ"שׁ, מִשּׁוֹם שֶׁאֵחַ עֲמָה וְדָאִי, וְהוּא הַסֵּתֵר אוֹתָהּ מִמֶּנּוּ. בְּמָה הַסֵּתֵר אוֹתָהּ מִמֶּנּוּ? בְּנִקְדָּה שֶׁהִיא הַקּוֹץ שֶׁל הָאוֹת ד' מִן אֶחָד, אִיחַ שׁוֹמֵר ד' שֶׁלֹּא יִקְרַב אַחֵר אֲלֶיהָ. זֶהוּ שְׁפָתוֹב אֲנִי יְהוּיָהּ הוּא שְׂמִי וְכִבּוּדִי לְאַחֵר לֹא אֶתּוֹ, וְהַנְּקָדָה הַזֹּאת הִיא אוֹת בְּרִית, שֶׁבָּהּ נִשְׁתַּלֵּם אִיחַ לְעֶשֶׂר, וּבָּהּ נִעֲשֶׂה י', וּמִי שֶׁמִּשְׁקַר בְּבְרִית מִיָּלָה, גוֹרֵם שְׁתִּסְתַּלֵּק מִמֶּנּוּ שְׁכִינָה, שֶׁהִיא הַיְחִוּד שֶׁל הַקְּדוּשָׁא בְּרוּךְ הוּא, וְשׁוֹלֵט עָלָיו שׂ"ד שֶׁהוּא אַחֵר.

וְדַאי יי דְשָׁדִי, אִיהִי קוֹצָא מִן דִּי דְאֶחָד, וְאִם מְשַׁקֵּר אֶעְבֵּר קוֹצָא מִן דִּי מִן אֶחָד וְאֶשְׁתַּאֲר אַחֵר, וּבְגִין דָּא אָמַר קָרָא (שמות לד יד) לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל אַחֵר וְגוֹמֵר, וּבִהְיוֹתָ זְמַנָּא דְשִׁלְטָא עַל בְּרַ נֶשׁ שֵׁד דְאִיהוּ אֵל אַחֵר, אִיהוּ מְשַׁתְּעֵבֵד בֵּיהּ בְּכָל מֵינֵי עֲנוּיִין, וְחוּבָא דָּא גְרַם לְיִשְׂרָאֵל לְאֶשְׁתְּעֵבְדָּא בְּהוֹן אוּמִין דְעֵלְמָא.

וְדַאי יי שֶׁל שְׁדִי, הִיא קוֹץ מִן דִּי שֶׁל אֶחָד, וְאִם מְשַׁקֵּר, הָעֵבִיר קוֹץ מִן דִּי מִן אֶחָד וְנִשְׁאָר אַחֵר, וּמִשּׁוּם זֶה אָמַר הַכְּתוּב לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל אַחֵר וְגוֹמֵר, וּבְאוֹתוֹ זְמַן שְׁשׁוּלְטָא עַל אָדָם שֵׁד שֶׁהוּא אֵל אַחֵר, הוּא מְשַׁתְּעֵבֵד בּוֹ בְּכָל מֵינֵי עֲנוּיִים, וְחֻטָּא זֶה גְרַם לְיִשְׂרָאֵל שִׁישְׁתְּעֵבְדוּ בְּהֵם אֲמוֹת הָעוֹלָם.

וּמֵאֵן דְנָטִיר אוֹת בְּרִית בְּכָל אֶתֶר דְאִיהִי, בֵּין בְּבְרִית מִיֵּלָה, בֵּין בְּשִׁבְת וְיִמִין טְבִין, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נָטִיר לִיהּ בְּגִינָה בְּכָל אֶתֶר, וּמְכַסֵּי עֲלוּי מִשְׁנָאוּי, כְּגוּוֹנָא דְמִשְׁה דְאֶתְמַר בֵּיהּ (תהלים צא א) בְּצֵל שְׁדִיִּי יִתְלוֹן, וּכְגוּוֹנָא דְאֶסְתֵּר דְסִתִּיר לָהּ מֵאֲחַשְׁוֹרוּשׁ דְאִיהוּ עֲרְלוּטָא מָא, וְ שׁוּיבָּ אֶתְרִיהּ שְׁנִית (נִיִּיאֲשֻׁדִית) בְּדִיוֹקְנָא אֲדִילָהּ, הֵדָּא הוּא דְכְתִיב (אסתר ב יג) כָּל אֲשֶׁר תֹּאמַר וְגוֹמֵר, בְּעֶרְבַּ הַיָּא בָּאָה וּבְבַקֵּר הִיא שְׁבָה אֶל בֵּית הַנְּשִׁים שְׁנִי, וְאִיהוּ נָטִיר לָהּ מֵהֶמּוֹן הַרְשָׁע, הֵדָּא הוּא דְכְתִיב (תהלים לב ז) מִצַּר תִּצְרַנִּי, דְאִיהוּ צָר וְאוּיב.

וּמִי שְׁשׁוּמֵר אוֹת הַבְּרִית בְּכָל מְקוֹם שֶׁהוּא, בֵּין בְּבְרִית מִיֵּלָה בֵּין בְּשִׁבְת וְיִמִים טוֹבִים, הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שׁוּמֵר אוֹתוֹ בְּגִלְגָּלָהּ בְּכָל מְקוֹם, וּמְכַסֶּה עֲלוּי מִשְׁוֹנָאִיו, כְּמוֹ שְׁמִשְׁה נְאָמַר בּוֹ בְּצֵל שְׁדִיִּי יִתְלוֹן, וּכְמוֹ שְׁאֶסְתֵּר שֶׁהִסְתִּיר אוֹתָהּ מֵאֲחַשְׁוֹרוּשׁ שֶׁהוּא עֲרַל וְטָמֵא, וְשֵׁם בְּמִקוּמָהּ שְׁנִית (שְׁדִית) בְּדַמּוֹת שְׁלָהּ. זֶהוּ שְׁכְּתוּב כָּל אֲשֶׁר תֹּאמַר וְגוֹמֵר, בְּעֶרְבַּ הַיָּא בָּאָה וּבְבַקֵּר הִיא שְׁבָה אֶל בֵּית הַנְּשִׁים שְׁנִי, וְהוּא שְׁמֵר אוֹתָהּ מֵהֶמּוֹן הַרְשָׁע. זֶהוּ שְׁכְּתוּב מִצַּר תִּצְרַנִּי, שֶׁהוּא צָר וְאוּיב.

וּבְגִין הַאי קִנְיָה דְכִסֵּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּאוֹת דִּילִיָּה עַל אֶסְתֵּר, דְאִיהִי קְדוּשָׁה דִּילִיָּה, דְלָא אִיהִי קְדוּשָׁה פְּחוּתָה מֵעֲשָׂרָה, אֶתְלַבְּשׁוּ עֲשָׂרָה כְּתָרִין תִּתְּאִין בְּעֲשָׂרָה בְּנִין דְהֶמּוֹ, דְתִמְן אֵל אַחֵר, דְהֶמּוֹן אָמַר וְעֲשָׂרָת אֲלָפִים כְּפַר כְּסָף אֲשָׁקוּל וְגוֹמֵר (אסתר ג ט), וְכִלְאָ לְנִטְלָא נוֹקְמָא מֵאֶסְתֵּר וְאוּמָתָהּ, דְאֶתְמַר בֵּיהּ (שם ה א) וְתִלְבַּשׁ אֶסְתֵּר מְלָכוּת, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְסַר לוֹן בִּידְהָא וּבִידְא דְאוּמָתָהּ, וְתִלוּ אוֹתוֹ וְאֶת בְּנָיו עַל הָעֶץ (שם ט כה), וְאִיהוּ עֵבֵד עַץ גְּבוּוֹה חֲמִשִּׁים אַמָּה, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נָטִיל נוֹקְמָא מִנִּיהּ וּמִבְּנָיו בְּשִׁכְיִנְתָּא עֲלָהּ, דְמַחֲתָת לְמִצְרָאִי חֲמִשִּׁים מַכּוֹת.

ומשום הקנאה הזו שפסה הקדוש ברוך הוא באות שלו על אסתר, שהיא הקדשה שלו, שאין הקדשה פחות מעשרה, התלבשו עשרה כתרים תחתונים בעשרה בנים של המן, ששם אל אחר, שהמן אמר ועשרת אלפים כבר כסף אשקל וגומר, והכל לטל נקמה מאסתר ואמתה, שנאמר בה ותלבש אסתר מלכות, והקדוש ברוך הוא מסר אותם בגדיו ובגד אמתה, ותלו אותו ואת בניו על העץ, והוא עשה עץ גבוה חמשים אמה, והקדוש ברוך הוא נטל ממנו נקמה ומבניו בשכינה העליונה שהכתה את המצרים חמשים מכות.

ועוד שכינתא אתקריאת צדקה, וקודשא ברוך הוא בעל צדקה, ובגלותא איהי עניה, ובגהא עניים, וקודשא ברוך הוא כביכול איהו עני כד איהו בר מאתריה, ובגינה אתמר (ישעיה לג ז) הן אראלם צעקו חוצה וכו', ובאן אתר איהו עני ואיהי עניה בצדיק דאיהו ברית, ובגין דחאבו ביה ישראל לתתא איהו נהר יחרב ויבש (איוב יד יא) בבית ראשון ושני, ושכינתא איהי ביה חרבה ויבשה, בגין דאינון גרמי דיתכנשו מניה מיין עלאין, ושכינתא אשתארת יבשה, הדא הוא דכתיב (בראשית א ט) יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד ותראה היבשה.

ועוד, שכינה נקראת צדקה, והקדוש ברוך הוא בעל צדקה, ובגלות היא עניה ובגיה עניים, והקדוש ברוך הוא כביכול הוא עני, כשהוא מחוץ למקומו, ובגלה נאמר הן אראלם צעקו חצה וכו', ובאיזה מקום הוא עני והיא עניה? בצדיק שהוא ברית, ומשום שחטאו בו ישראל למטה, הנהר ההוא יחרב ויבש בבית ראשון ושני, והשכינה בו היא חרבה ויבשה, משום שהן גרמו שיתכנסו ממנו המים העליונים, והשכינה נשארת יבשה. זהו שכתוב יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד ותראה היבשה.

וכל מאן דעביד צדקה במסכנא גרים ההוא נהר דיתמשך מעדן דאיהי אימא עלאה, להשקות את הגן דאיהי ד' דלה מסכנא, ועני איהו יום שבת, ומאן דמקיים בה ענג שבת גרים לאשקאה ההיא ד', והוא עני אתמלי ואתקרי נהר, ומאן דאית ליה רשו למעבד ענג שבת ולא עביד, אתהפך ליה ענג לנגע צרעת, וחרב ביתיה וממוניה, וכן עניה איהי אורייתא דעל פה ודאי, ואיהי קבלה כד מקבלא מבעל צדקה, דאיהו אורייתא דבכתב, כד אזלת לגביה לקבלה אתקריאת הלכה, כד מקבלא מניה אתקריאת קבלה, ובההוא זמנא איהי פליגת מה דינהבין לה לעבדין דילה ולבנין ולעולמין דילה, כמה דאית אמר (משלי לא טו) ותתן טרף לביתה וחק לנערותיה, ומקבלין דין מן דין, מההוא דמקבלין מינה.

וְכָל מִי שֶׁעוֹשֶׂה צְדָקָה עִם הָעֲנִי, גּוֹרֵם לְאוֹתוֹ נְהָר שֶׁיִּמְשָׁךְ מֵעֶדֶן, שֶׁהוּא הָאֵם הָעֲלִיוֹנָה. לְהִשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן, שֶׁהִיא דְלִיָּת, דְּלָה עֲנִיָּה, וְעֲנִי הוּא יוֹם שַׁבָּת, וּמִי שֶׁמְקַיֵּם בָּהּ עֲנֵג שַׁבָּת, גּוֹרֵם לְהִשְׁקוֹת אוֹתָהּ הַדְּלִיָּת, וְאוֹתוֹ עֲנִי מִתְמַלֵּא וְנִקְרָא נְהָר, וּמִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ רְשׁוּת לַעֲשׂוֹת עֲנֵג שַׁבָּת וְלֹא עוֹשֶׂה, מִתְהַפֵּד לוֹ עֲנֵג לְנִגְעַת צָרַעַת, וּמַחְרִיב בֵּיתוֹ וּמְמוֹנֵו, וְכֵן עֲנִיָּה הִיא הַתּוֹרָה בְּעַל פֶּה וְדַאי, וְהִיא קִבְלָה כְּשֶׁמְקַבְּלֵת מִבְּעַל צְדָקָה, שֶׁהִיא תּוֹרָה שֶׁבְּכֻתָּב, כְּשֶׁהוֹלֶכֶת אֵלָיו לְקַבְּלָה נִקְרָאת הַלֶּכָּה, כְּשֶׁמְקַבְּלֵת מִמֶּנּוּ נִקְרָאת קִבְלָה, וּבְאוֹתוֹ זְמַן הִיא מַחֲלֶקֶת מֵה שְׁנוֹתָנִים לֵה לְעִבְדִים שְׁלָה וְלִבְנִים וְלְעַלְמִים שְׁלָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וַתִּתֵּן טָרֶף לְבֵיתָהּ וְחֶק לְנַעֲרֹתֶיהָ, וּמְקַבְּלִים זֶה מִזֶּה, מְאוֹתוֹ שֶׁמְקַבְּלִים מִמֶּנָּה.

דף נח ע"ב

בְּעַל קִבְלָה אִיהוּ עֲמוּדָא דְאִמְצְעִיתָא, וְאִיהִי קִבְלֵת מִיָּנִיָּה, וּבְאֵן אֶתֶר קִבְלֵת מִיָּנִיָּה בִּימִינָא, בְּגִין דְּעֲלִיָּה אֶתְמַר כִּי יִמִּינָךְ פְּשוּטָה לְקַבֵּל שְׁבִים, הַלֶּכָּה אִיהִי מְסֻטָּרָא דְשְׁמַאלָא, קִבְלָה (דף נח ע"ב) הִיא מְסֻטָּרָא דִּימִינָא, הַלֶּכָּה בְּשְׁמַאלָא לְגַבִּי בְּעֵלָה, וְקִבְלֵת מִיָּנִיָּה בִּימִינָא וְנַחְתָּא מְלִיא לְגַבִּי צְדִיק, וּבְגִין דָּא (תהלים לו כה) לֹא רְאִיתִי צְדִיק נֶעְזֵב וְכוּ', (ובמאי) וְכֵן נַחְתָּא מְלִיא לְגַבִּי בְּעֵלָה דְאִיהוּ ו', נְהָר דְאֶתְמַשֵּׁךְ מֵעֶדֶן, וְיֵעָל בְּד' וְאֶתְעַבֵּידַת ה', וּמֵה דְהוּהוּ צְדִיק אֶתְעַבֵּידַת צְדָקָה לְגַבִּי עֲנִי דְאִיהוּ צְדִיק.

בְּעַל קִבְלָה הוּא הָעֲמוּד הָאִמְצְעִי, וְהִיא קִבְלָה מִמֶּנּוּ, וּבְאִיזָה מְקוּם קִבְלָה מִמֶּנּוּ? בְּיָמִין, מִשּׁוּם שֶׁעֲלִיו נֶאֱמַר כִּי יִמִּינָךְ פְּשוּטָה לְקַבֵּל שְׁבִים. הַלֶּכָּה הִיא מִצַּד הַשְּׂמַאל, קִבְלָה הִיא מִצַּד הַיָּמִין, הַלֶּכָּה בְּשְׂמַאל אֵל בְּעֵלָה, וּמְקַבְּלֵת מִמֶּנּוּ בְּיָמִין וְיִוְרְדַת מְלֵאָה אֵל הַצְּדִיק, וּמִשּׁוּם זֶה לֹא רְאִיתִי צְדִיק נֶעְזֵב וְכוּ', (ובמה) וְכִשְׁיִוְרְדַת מְלֵאָה אֵל בְּעֵלָה שֶׁהוּא ו', הַנְּהָר שֶׁנִּמְשָׁךְ מֵעֶדֶן, וְיֵנְכַס לְד' וְנַעֲשִׂית ה', וּמֵה שֶׁהִיא צְדִיק נֶעְשֶׂה צְדָקָה לְעֲנִי שֶׁהוּא צְדִיק.

וְהוּא נְהָר עֲלִיָּה אֶתְמַר שֶׁמֶשׁ בְּשַׁבָּת צְדָקָה לְעֲנִיִּים, וְעֲלִיָּה אֶתְמַר (משלי יד) צְדָקָה תְרוּמָם גוֹי, וּמֵה דְהוֹת צְדָק דִּינָא, אֶתְעַבֵּידַת רַחֲמִי, וְכָל סְפִירָן עַל שְׁמָה אֶתְקַרִּיאוּ, מֵאֲזִנֵּי צְדָק אֲבָנֵי צְדָק אֵיפֶת צְדָק וְהִין צְדָק (ויקרא יט לו), כֵּן אֶתְרַחֵק מִיָּנִיָּה בְּעֵלָה דְאִיהוּ רַחֲמִי, מֵאֲזִנֵּי צְדָק תִּרְיִן דְרוּעִין, אֲבָנֵי צְדָק תִּרְיִן סְמִכֵי קְשׁוּט, הִין צְדָק צְדִיק, וְכֵן עֲמוּדָא דְאִמְצְעִיתָא מְרַחֵק מִיָּנִיָּה אִיהוּ מְשֻׁפֵּט, וּבִיָּה כְּתִיב (תהלים עה ח) כִּי אֱלֹהִיִּים שׁוֹפֵט זֶה יִשְׁפִּיל וְזֶה

יָרִים, זֶה יִשְׁפִּיל מֵאֵן דְּגָרִים לְאַשְׁפֹּלָא לְשְׁכִינְתָא מֵאַתְרָהּ, וְזֶה יָרִים מֵאֵן דְּגָרִים לְסַלְקָא לֵה מֵאַתְרָהּ, דְּחֹבִין דִּישְׂרָאֵל אֵינֹן אֲשַׁפְּיִלֵן לֵה לְתַתָּא, וְזָכוּן דְּלֵהוּן סַלְקִין לֵה לְאַתְרָהּ, הָא זָכָא אִיהוּ מֵאֵן דְּעֵבִיד זָכוּן לְסַלְקָא לֵה לְאַתְרָהּ.

וְעַל אוֹתוֹ הִנְהַר נֶאֱמַר שְׁמֵשׁ בְּשַׁבַּת צְדָקָה לְעֵנְיִים, וְעַלּוֹ נֶאֱמַר צְדָקָה תְּרוֹמָם גּוֹי, וַיְמַה שְׁהִיְתָה צְדָקָה דִּין, נַעֲשִׂית רַחֲמִים, וְכָל הַסְּפִירוֹת נִקְרְאוּ עַל שְׁמָהּ מֵאַזְנֵי צְדָקָה, אֲבָנֵי צְדָקָה, אֵיפֶת צְדָקָה וְהִין צְדָקָה, כְּשֶׁהִתְרַחַק מִמֶּנָּה בְּעֵלְהָ, שְׁהוּא רַחֲמִים. מֵאַזְנֵי צְדָקָה שְׁתֵּי זְרוּעוֹת, אֲבָנֵי צְדָקָה שְׁנֵי עֲמוּדֵי אֶמֶת, הִין צְדָקָה צְדִיק, וְכִשְׁהֶעֱמוּד הָאֲמֻצְעֵי מְרַחֵק מִמֶּנָּה, הוּא מְשַׁפֵּט, וְבוֹ כְּתוּב כִּי אֱלֹהִיִּים שׁוֹפֵט זֶה יִשְׁפִּיל וְזֶה יָרִים. זֶה יִשְׁפִּיל - מִי שְׁגוֹרֵם לְהַשְׁפִּיל אֶת הַשְׁכִּינָה מִמְּקוֹמָהּ, וְזֶה יָרִים - מִי שְׁגוֹרֵם לְהַעֲלוֹתָהּ מִמְּקוֹמָהּ, שְׁחֻטָּאֵי יִשְׂרָאֵל מְשַׁפְּיִלִים אוֹתָהּ לְמַטָּה, וְזָכוּתֵיהֶם מַעֲלִים אוֹתָהּ לְמְקוֹמָהּ, הֵרִי צְדִיק הוּא מִי שְׁעוֹשֶׂה זָכוּת לְהַעֲלוֹתָהּ לְמְקוֹמָהּ.

וְעוֹד שְׁכִינְתָא אִיהִי שְׁלוּחַ הַקּוֹן, מֵאֵן קוֹן דִּילָהּ דָּא יְרוּשְׁלָם, וְלַעֲיִלָּא קוֹן דִּילָהּ הֵהוּא דְאַתְמַר בֵּיהּ (שְׁמוֹת ל"ד ז) וְנִקְחָה לֹא יִנְקָה, וְדָא מִטְטְרוּיִן, עֲלִיהָ אֶתְמַר אֵל תִּסְתַּכַּל בְּקִנְיָן אֶלָּא בְּמָה דְאִית בֵּיהּ, וְדָא אִיהוּ כִּי יִקְרָא קוֹן צְפוֹר לְפָנֶיהּ בְּדָרְךָ בְּכָל עֵץ אוֹ עַל הָאֲרֶץ (דְּבָרִים כ"ב ו), בְּכָל עֵץ דָּא גּוֹף וּבְרִית, צְדִיק אִיהוּ בְּרִית וְאִיהוּ כִּ"ל, עֵץ דָּא עֲמוּדָא דְאַמְצְעִיתָא, אוֹ עַל הָאֲרֶץ דָּא אֵימָא תַתָּא, אֶפְרָחִים תְּרִין דְרוּעִין, אוֹ בִיצִים תְּרִין שׁוֹקִין, וְהָאֵם רְבֻצַת דָּא אֵימָא עֲלָא, שְׁלַח תִּשְׁלַח אֶת הָאֵם דָּא אֵימָא תַתָּא אֶת וְדָאֵי.

וְעוֹד שְׁכִינָה, הִיא שְׁלוּחַ הַקּוֹן. מִי הַקּוֹן שְׁלָהּ? זֶה יְרוּשְׁלָם, וְלַמְעֵלָה הַקּוֹן שְׁלָהּ, אוֹתוֹ שְׁנֶאֱמַר בּוֹ וְנִקְחָה לֹא יִנְקָה, וְזֶה מִטְטְרוּיִן, עַלּוֹ נֶאֱמַר אֵל תִּסְתַּכַּל בְּקִנְיָן אֶלָּא בְּמָה שְׁיֵשׁ בּוֹ, וְזֶהוּ כִּי יִקְרָא קוֹן צְפוֹר לְפָנֶיהּ בְּדָרְךָ בְּכָל עֵץ אוֹ עַל הָאֲרֶץ. בְּכָל עֵץ - זֶה גּוֹף וּבְרִית, צְדִיק הוּא בְּרִית וְהוּא כִּ"ל, עֵץ - זֶה הָעֲמוּד הָאֲמֻצְעֵי, אוֹ עַל הָאֲרֶץ - זֶה הָאֵם הַתַּחְתּוֹנָה, הָאֶפְרָחִים - שְׁתֵּי זְרוּעוֹת, אוֹ בִיצִים - שְׁתֵּי שׁוֹקִים, וְהָאֵם רְבֻצַת - זֶה הָאֵם הָעֲלִיּוֹנָה, שְׁלַח תִּשְׁלַח אֶת הָאֵם - זֶה הָאֵם הַתַּחְתּוֹנָה, אֶת וְדָאֵי.

שְׁלַח תִּשְׁלַח, הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב (בְּרֵאשִׁית ח"ח) וַיִּשְׁלַח אֶת הַיּוֹנָה מֵאֵתוֹ, וְאַתְמַר בְּיַעֲקֹב (שֵׁם כ"ז ט) וַיְהִי אֵף יֵצֵא יֵצֵא, לְקַבֵּל שְׁלַח תִּשְׁלַח, וְאֵינֹן תְּרִין דְרוּעִין שְׁנֵי גְרִישִׁיִן וְאֵינֹן תְּרִין תְּרוּכִין, וְדָא אִיהוּ שְׁלַח תִּשְׁלַח אֶת הָאֵם, וְאֶת הַבְּנִים תִּקַּח לָהּ, אֵלֶיךָ שִׁית פְּרָקִין דְאֵינֹן בְּתֵרֵי דְרוּעִין, אֲשַׁתְּאֲרַת הִי דִ' בְּלֹא ו', מֵאֵן גְּרִים לֵה תְּרֵי תְּרוּכִין, אֶלָּא בְּגִין דְּעֵבְרִין בְּנֵהָ עַל פְּקוּדֵי

אורייתא עשה ולא תעשה, הדא הוא דכתיב (ישעיה נ יח) ובפשעייכם שלחה אמכם.

שלח תשלח, זהו שכתוב וישלח את היונה מאתו, ונאמר ביעקב ויהי אך יצא יצא, כנגד שלח תשלח, והם שתי זרועות, שני גרישיון, והם שני גרושים. וזהו שלח תשלח את האם, ואת הבנים תקח לך, אלו ששת הפרקים שהם בשתי זרועות, נשאת ה' די בלי ו'. מי גרם לה שני גרושיון? אלא בגלל שעוברים בניה על מצוות התורה, עשה ולא תעשה, זהו שכתוב ובפשעייכם שלחה אמכם.

ויוסף שלח את היונה מאתו (בראשית ח ט) דא עמודא דאמצעייתא, מאן גרים דא דאתתרכת מיניה, בגין דישראל עברו על אורייתא, ויחל עוד שבעת ימים אחרים (שם) (נייא וישלח את היונה ולא יספה שוב), דא ז', יומא שביעאה דכליל שבע שבתות, ומאן גרם דאתתרכת מיניה, בגין דעברו ישראל על אות שבת ויומין טבין ואות ברית.

ויוסף שלח את היונה מאתו, זה העמוד האמצעי, מי גרם זה שהתגרשה ממנו? משום שישראל עברו על התורה. ויחל עוד שבעת ימים אחרים (וישלח את היונה ולא יספה שוב), זה ז', יום השביעי שכולל שבע שבתות, ומי גרם שהתגרשה ממנו? משום שעברו ישראל על אות שבת וימים טובים ואות ברית.

מסטרך דיצחק דאיהו ראש השנה, אתמר ביה (שם) ותבא אליו היונה לעת ערב, ודא ערב דיצחק, ומסטרך דצדיק אתמר ביה (שם) והנה עלה זית טרף בפיה, וידע נח כי קלו המים מעל הארץ, ובכל אתר דלא אשכחת לתתא דיוקנא דבעלה באורייתא, לא הות שריא עלה, הדא הוא דכתיב (שם ט) ולא מצאה היונה מנוח לכף רגלה בגלותא, מיד דאשכחת בעלה לרעיא מהימנא, שריא עליה ולא חזרת לתיבה, הדא הוא דכתיב (שם יב) ולא יספה שוב אליו עוד, ועל דא אתמר (שם ב כד) על כן יעזב איש את אביו ואת אמו וגומר, איהי אתדבקת ביה ואיהו ביה.

מהצד של יצחק שהוא ראש השנה, נאמר בו ותבא אליו היונה לעת ערב, וזה ערב של יצחק, ומצד של הצדיק נאמר ביה והנה עלה זית טרף בפיה, וידע נח כי קלו המים מעל הארץ, ובכל מקום שלא מצאה למטה דמותו של בעלה בתורה, לא היתה שורה עליו, זהו שכתוב ולא מצאה היונה מנוח לכף רגלה, בגלותא, מיד שמצאה בעלה את הרועה הנאמן, שרתה עליו ולא חזרה לתבה. זהו שכתוב ולא יספה שוב אליו

עוד, ועל זה נאמר על פן יעזב איש את אביו ואת אמו וגומר, היא נדבקה בו, והוא בה.

בה הוא זמנא ויפתח נח את חלון התיבה אשר עשה (שם ח ו), ונפקו כלהו ואזלו לגבי יונה ובעלה, ואתמר לגבי נח ויפתח נח, מאי ויפתח נח, אלא רמיז ותפתח ותראהו את היילד (שמות בכד), אדנ"י שפתי תפתח, ודא ישראל דפתחיו בתיובתא בבכיה, ומיד ותחמול עליו.

באותו זמן, ויפתח נח את חלון התיבה אשר עשה, ויצאו כלם והלכו ליונה ובעלה, ונאמר לגבי נח ויפתח נח. מה זה ויפתח נח? אלא רמיז, ותפתח ותראהו את היילד, אדנ"י שפתי תפתח, וזה ישראל שפותחים בתשובה בבכיה, ומיד ותחמול עליו.

ועוד שכונתא אתקריאת חג, בכל זמנין ויומין טבין, חג דתלת רגליו, דאתמר בהון (שמות כג יד) שלש רגלים תחוג לי בשנה, ובגינה יראה כל זכור, לקיימא זכור ושמור זכור לזכר ושמור לנקבה, כלהו אליו דאזליו לאסתפקלא (ני"א לאתכללא) בשכונתא, צריכין למיהב לה דורונא, הדא הוא דכתיב (דברים טז טז) ולא יראה את פני יהו"ה ריקם, וצריך למחדי בה, הדא הוא דכתיב (שם) ושמת בחג, דאיהי חדוה דקודשא בריך הוא אתקריאת, ומאן דאזיל למחמי לה צריך לנטרא גרמיה מעציבו, דאיהי ליליית חשוכא עצבון שאול טחול, דאיהי מום, ועליה אתמר (ויקרא כא יח) כל אשר בו מום לא יקרב.

ועוד, שכונה נקראת חג, בכל הזמנים וימים טובים, חג של שלש רגלים, שנאמר בהם שלש רגלים תחוג לי בשנה, ובשבילה יראה כל זכור, לקיים זכור ושמור, זכור לזכר, ושמור לנקבה. כל אלו שהולכים להסתפל (להכלל) בשכונה צריכים לתת לה דורון, זהו שפתוב ולא יראה את פני יהו"ה ריקם, וצריך לשמח בה. זהו שפתוב ושמת בחג, שהיא נקראת שמתת הקדוש ברוך הוא, ומי שהולך לראות אותה, צריך לשמר את עצמו מעצב, שהיא לילית חשוכה, עצבון, שאול, טחול, שהיא מום, ועליה נאמר כל אשר בו מום לא יקרב.

איש כמתנת ידו דא שכונתא עלאה, דעלה אתמר (משלי כא יד) מתן בסתר יכפה אף, בגין דאיהי סתימא, עולם הבא קרינו לה מתנה, ועלה אתמר ישמח משה במתנת חלקו, בגין דמתת אלהים היא, כברכת יהו"ה

אלהי'ך אשר נתן לך דא שכונתא תתאה, חד מסטרא דימינא ברכה, וחד
מסטרא דשמאלא מתנה.

איש כמתנת ידו, זו שכנה העליונה, שעליה נאמר מתן בסתר יכפה
אף, משום שהיא נסתרת, עולם הבא קוראים לה מתנה, ועליה נאמר
ישמח משה במתנת חלקו, משום שמתת אלהי'ים היא, כברכת יהו"ה
אלהי'ך אשר נתן לך, זו שכנה תחתונה, אחת מצד ימין - ברכה,
ואחת מצד שמאל - מתנה.

ועוד שכונתא איהי חשבון תקופות ומזלות ומולדות ועבורין, ארבע
תקופין דאתקריאו ארבע תקופות, ולכל תקופה תלת ירחין, ובהון תרין
עשר מזלות, ואינון לקבל תרין עשר שבטין דישראל, וכלא אתקשר בהאי
שמה אדני', איהי שכונתא תתאה, תקיפא בארבע תקופין, דאינון
מסטרא דשמאלא חזק תקיף, ואינון אל'ף דל'ית נוי'ן יו"ד, וכלהו תרין
עשר מזלות קשין מסטרא דדין, ובגין דמזונא קא אתיא מנייהו, אמרו
מארי מתניתין קשין מזונותיו של אדם בקריעת ים סוף, דאתקרע בהון
לתרין עשר קרעין.

ועוד, שכנה היא חשבון תקופות ומזלות ומולדות ועבורים, ארבע
תקופות שנקראו ארבע תקופות, ולכל תקופה שלשה חדשים, ובהם
שנים עשר מזלות, והם כנגד שנים עשר שבטי ישראל, והכל נקשר
בשם הזה אדני', השכנה התחתונה היא חזקה בארבע תקופות,
שהם מצד השמאל, חזק תקיף, והם אל'ף דל'ית נוי'ן יו"ד, וכל שנים
עשר המזלות קשים מצד הדין, ומשום שהמזון בא מהם, אמרו בעלי
המשנה קשים מזונותיו של אדם בקריעת ים סוף, שנקרע בהם
לשנים עשר קרעים.

ואינון ארבע תקופות תרין דרועין ותרין שוקין, תרין עשר מזלות תרין
עשר פרקין דאית בהון, ולקבליהו תרין עשר ירחי שתא, ואינון וי' רזא
דעבורא ודא ירחא תלת עשר, דא א, ודא וא"ו, שתא מתלת עשר ירחין,
וביה צריך להשוות שנת החמה עם שנת הלבנה, וליחדא לון במהלך
האמצעי דאיהו עמודא דאמצעייתא, ואם בר נש ידע לממני ולהשוות שנת
החמה עם שנת הלבנה וליחד לון, איהו ידע מתי יהא פסח בחדש האביב,
ובדא ישוון אבא ואמא ברא וברתא, הדא הוא דכתיב (דברים ד ו) ושמרתם
ועשיתם כי היא חכמתכם ובינתכם, ושמרתם ועשיתם דא וי"ה, כי היא
חכמתכם ובינתכם דא י"ה ויבמה יהון שוין אבא ואמא ברא וברתא, בא'
דהוא כתרא עלאה, דאמרה סיהרא עלה, אי אפשר לשני מלכים

שִׁישְׁתַּמְשׁוּ בְּכֶתֶר אֶחָד, וּבְגִינִיָּה אֶמְרִין בְּשֶׁבֶת וַיּוֹמִין טָבִין וּבְרִישֵׁי יֶרְחִין,
כְּתֵר יִתְּנוּ לָךְ יְהוּ"ה אֱלֹהֵינוּ מְלָאכִים הַמוֹנִי מַעְלָה, מְלָךְ וּמְלָכוֹת.

וְאוֹתָן אַרְבַּע תְּקוּפוֹת, שְׁתֵּי זְרוּעוֹת וּשְׁתֵּי שׁוֹקִים, שְׁנַיִם עֶשֶׂר מְזֻלוֹת,
שְׁנַיִם עֶשֶׂר פְּרָקִים שְׁיֵשׁ בָּהֶם, וּכְנָגְדָם שְׁנַיִם עֶשֶׂר חֲדָשֵׁי הַשָּׁנָה, וְהֵם וְ
ו' סוּד הָעֵבוֹר, וְזֶה הַחֲדָשׁ הַשְּׁלֵשָׁה עֶשֶׂר, זֶה א, וְזֶה וְא"ו, שְׁנֵה שֶׁל
שְׁלֵשָׁה עֶשֶׂר יֶרְחִים, וּבֵה צְרִיךְ לְהַשׁוֹות שְׁנַת הַחֲמָה עִם שְׁנַת הַלְּבָנָה,
וּלְיַחַד אוֹתָם בְּמַהְלָךְ הָאֲמָצְעִי שֶׁהוּא הָעֵמוּד הָאֲמָצְעִי, וְאִם אָדָם יוֹדֵעַ
לְמַנּוֹת וּלְהַשׁוֹות שְׁנַת הַחֲמָה עִם שְׁנַת הַלְּבָנָה וּלְיַחַד אוֹתָם, הוּא יוֹדֵעַ
מְתֵי יִהְיֶה פֶסֶח בְּחֲדָשׁ הָאָבִיב, וּבְזֶה יִשׁוּי הָאָב וְהָאִם הֵבֵן וְהִבַּת. זֶהוּ
שְׁפָתוֹב וּשְׁמֵרְתָם וְעִשְׂיָתָם כִּי הִיא חֲכָמְתְּכֶם וּבִינְתְּכֶם. וּשְׁמֵרְתָם
וְעִשְׂיָתָם - זֶה ו"ה. כִּי הִיא חֲכָמְתְּכֶם וּבִינְתְּכֶם - זֶה י"ה. וּבִמָּה יִהְיוּ
שְׁוִים הָאָב וְהָאִם, הֵבֵן וְהִבַּת? בְּא' שֶׁהוּא כְּתֵר עֲלִיוֹן, שְׁאוּמְרַת הַלְּבָנָה
עָלֶיהָ, אִי אֶפְשָׁר לְשַׁנֵּי מְלָכִים שִׁישְׁתַּמְשׁוּ בְּכֶתֶר אֶחָד, וּבְגִלְלוֹ אוֹמְרִים
בְּשֶׁבֶת וַיּוֹמִים טוֹבִים וּבְרָאשֵׁי חֲדָשִׁים, כְּתֵר יִתְּנוּ לָךְ יְהוּ"ה אֱלֹהֵינוּ
מְלָאכִים הַמוֹנִי מַעְלָה, מְלָךְ וּמְלָכוֹת.

וְעוֹד אִיֵּהי מְצוֹת שְׁחִיטָה כְּשֶׁרָה בְּזָרִים (נ"א בְּנָשִׁים), דְּאִינוֹן בְּנֵי נִשְׂא דְדַמְיִין
לְבַעֲיָרָן, דְּאֵלִין דְּלֵא מְשַׁתְּדְּלֵי בְּאוּרִיִּיתָא צְרִיךְ לְמַעְבַּד בְּהוֹן קָרְבָּנִין
דְּצֻלוֹתֵין, דְּיִתְקַרְבּוּ לְקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְאִם מִתְקַרְבִּין בְּצֻלוֹתֵין לְקוֹדֶשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, וְסָבְלִין כְּמָה מְכַתְּשִׁין, הֲדָא הוּא דְכַתִּיב (תְּהִלִּים מִד כג) כִּי עָלֶיךָ
הוֹרְגָנוּ כָּל הַיּוֹם נְחַשְׁבָּנוּ כְּצֹאן טְבַחָה, אֲתַחֲזִי כְּאֵלוּ וְזָבַחְתָּ עָלֵינוּ אֶת
עוֹלוֹתֶיךָ וְאֶת שְׁלָמֶיךָ וְגוֹמֵר (שְׁמוֹת כ כד), דְּדָא שְׁזִיב לֹון מִמִּיתָה דְּמִלְּאָךְ
הַמּוֹת, הֲדָא הוּא דְכַתִּיב (תְּהִלִּים לו ז) אָדָם וּבִהְמָה תוֹשִׁיעַ יְהוּ"ה.

וְעוֹד הִיא מְצוֹת הַשְּׁחִיטָה הַכְּשֶׁרָה בְּזָרִים (בְּנָשִׁים), שְׁהֵם בְּנֵי אָדָם
שְׁדוּמִים לְבִהְמוֹת, שְׁאֵלוּ שְׁלֵא מִתְעַסְקִים בְּתוֹרָה, צְרִיךְ לַעֲשׂוֹת בָּהֶם
קָרְבָּנוֹת שֶׁל תְּפִלוֹת שִׁיתְקַרְבּוּ לְקֹדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְאִם מִתְקַרְבִּים
בְּתִפְלוֹת לְקֹדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא וְסוּבְלִים כְּמָה מְכּוֹת, זֶהוּ שְׁפָתוֹב כִּי עָלֶיךָ
הוֹרְגָנוּ כָּל הַיּוֹם נְחַשְׁבָּנוּ כְּצֹאן טְבַחָה, נִרְאָה כְּאֵלוּ וְזָבַחְתָּ עָלֵינוּ אֶת
עוֹלוֹתֶיךָ וְאֶת שְׁלָמֶיךָ וְגוֹמֵר, שְׁזֶה מְצִיל אוֹתָם מִמִּיתָה שֶׁל מְלָאךְ הַמּוֹת.
זֶהוּ שְׁפָתוֹב אָדָם וּבִהְמָה תוֹשִׁיעַ יְהוּ"ה.

וְאֵלֶיךָ דְעוּבְדֵייהוּ כְּבַעֲיָרָן דְחַקְלָא דְאֶכְלִין בְּלֹא צְלוּתִין, מִיתְתַּהוּן יְהֵא
כְּבַעֲיָרָן דְחַקְלָא, וְשְׁחִיט לֹון מְלֹאדְּ הַמּוֹת מְדָה כְּנֻגְדַּ מְדָה, וְלֹא עוּד אֶלְא
בְּסַפִּין פְּגוּם קָא שְׁחִיט לֹון, וְאֶתְקַרִיאוּ נְבִלָה, וְעֲלִייהוּ אֶתְמַר (ישעיה כו יט)
נְבִלְתִי יְקוּמוּן, מֵאִי סַפִּין פְּגוּם דָּא סַמְאִ"ל אֶל אַחַר, סַפִּין פְּגוּם וְדָאִי
אֶתְקַרִי, וְאִיהִי פְּגִימָה סַם הַמּוֹת, טְרִיפָה וְנְבִלָה. (דף נט ע"ב) וְכִיּוֹן דְאֶתְיִיְהִיבוּ
בִידֵיהוֹן כְּבָר קְבִילוּ עֲנֻשְׁיָהוּ, וּבְגִין דָּא נְבִלְתִי יְקוּמוּן, וְכָל סִירְכָאן דְסַם
הַמּוֹת אִינוּן רְגִלִין דִּילָהּ, וְעֲלִייהוּ אֶתְמַר (משלי ה ה) רְגִלְיָהּ יוֹרְדוֹת מוֹת
וְגוּמַר, וְאִינוּן חִיִּי סְרְכוֹת, עֲלִייהוּ כְּתִיב (בראשית ח כא) וְלֹא אוֹסִיף עוּד
לְהַכּוֹת אֶת כָּל חִיִּי כְּאֲשֶׁר עֲשִׂיתִי, לְאִינוּן דְמַצְלִין חִיִּי בְּרַכָּאן דְצְלוּתִין,
(ומאן גרים דמי טופנא מתגברין, מאן דאריק מיא דזרע ברית מילה בנדה שפחה גויה זונה)
וְלַעוֹלָם וּוְרָדָא בְּכָל אֶתְר דְתַתְּסַרְדָּ טְרַפָּה וְאִינָה חַיָּה, דְבְּכָל אֶתְר דְתַתְּסַרְדָּ
בְּבַר נֶשׁ בְּחוּבִין דִּילָהּ קְטִילַת.

וְאֵלוּ שְׁמַעְשִׂיָהֶם כְּבַהֲמוֹת הַשָּׂדֶה, שְׁאוּכְלִים בְּלִי תַפְלוֹת, מִיתְתָּם
תַּהֲיֶה כְּבַהֲמוֹת הַשָּׂדֶה, וְשׁוֹחֵט אוֹתָם מְלֹאדְּ הַמּוֹת מְדָה כְּנֻגְדַּ מְדָה,
וְלֹא עוּד, אֶלְא בְּסַפִּין פְּגוּם שׁוֹחֵט אוֹתָם, וְנִקְרָאוּ נְבִלָה, וְעֲלִיָּהֶם נֶאֱמַר
נְבִלְתִי יְקוּמוּן. מַה זֶה סַפִּין פְּגוּם? זֶה סַמְאִ"ל אֶל אַחַר, וְדָאִי נִקְרָא
סַפִּין פְּגוּם, וּפְגִימָה הִיא סַם הַמּוֹת, טְרַפָּה וְנְבִלָה, וְכִיּוֹן שְׁנַתְנוּ
בִידֵיהֶם, כְּבָר קְבִילוּ עֲנֻשָׁם, וּמְשׁוּם זֶה נְבִלְתִי יְקוּמוּן, כָּל הַסְרְכוֹת שֶׁל
סַם הַמּוֹת הֵן הַרְגִלִים שְׁלָהּ, וְעֲלִיָּהוּ נֶאֱמַר רְגִלְיָהּ יוֹרְדוֹת מוֹת וְגוּמַר,
וְהוּן שְׁמוּנָה עֲשָׂרָה סְרְכוֹת, עֲלִיָּהוּ כְּתוּב וְלֹא אוֹסִיף עוּד לְהַכּוֹת אֶת כָּל
חִיִּי כְּאֲשֶׁר עֲשִׂיתִי, לְאוֹתָם שְׁמַתְפַּלְלִים שְׁמוּנָה עֲשָׂרָה בְּרַכּוֹת שֶׁל
הַתַּפְלוֹת. (ומי גרם שמי המבול מתגברים, ' מי שמריק מי הזרע של ברית מילה בנדה שפחה
גויה זונה) וְלַעוֹלָם הַוְרָדָא, בְּכָל מְקוֹם שְׁתַּסְתַּרְדָּ - טְרַפָּה, וְאִינָה חַיָּה,
שְׁבְּכָל מְקוֹם שְׁתַּסְתַּרְדָּ בְּאֶדָם בְּחַטָּאִיָּה - הוֹרְגַת.

וְעוּד שְׁכִינְתָּא אִיהִי מְצוֹת אֶסִיפַת נוּנִי יִמָּא דְאוּרִיָּתָא, דְאֶתְמַר בְּהוּן דְגִים
וְחַגְבִּים אִינְן טְעוּנִין שְׁחִיטָה, וְאִינוּן תַּלְמִידי דְבִי רַב דְמַתְרַבִּין בִּימָא
דְאוּרִיָּתָא, דְעֲלִייהוּ אֶתְמַר אֶסִיפְתָּן הִיא הַמַּתְרַת אוֹתָן, הַדָּא הוּא דְכְּתִיב
(במדבר יא כב) יֶאֱסֹף לָהֶם וּמָצָא לָהֶם, הִיא הַמַּתְרַת אוֹתָם מִשְׁחִיטָה וְדָאִי.

וְעוּד, שְׁכִינָה הִיא מְצוֹת אֶסִיפַת דְגִי הֵים שֶׁל הַתּוֹרָה, שְׁנֶאֱמַר בְּהֶם
דְגִים וְחַגְבִּים אִינְן טְעוּנִין שְׁחִיטָה, וְהֵם תַּלְמִידי בֵּית רַב שְׁמַתְרַבִּים
בְּיָם הַתּוֹרָה, שְׁעֲלִיָּהֶם נֶאֱמַר אֶסִיפְתָּן הִיא הַמַּתְרַת אוֹתָן. זֶהוּ שְׁכִינָה
יֶאֱסֹף לָהֶם וּמָצָא לָהֶם, הִיא הַמַּתְרַת אוֹתָם מִשְׁחִיטָה וְדָאִי.

וְגַדְפוּי דְשְׁכִינְתָּא אִינוּן כְּסוּי דַם חַיָּה אוּ עוֹף, דְאִינוּן כְּנִפִי יוֹנָה, וְאֵלֶיךָ אִינוּן
כְּנִפִי מְצוּהָ, דְמַכְסִין עַל דְמִיָּהוּן, דְלֹא שְׁלֹטִין עֲלֵיהוּ כְּלָבִין דְאִינוּן חֲצִיפִין,

דְּאִינוּן מִלְאָכֵי חֲבֵלָה (וכלח), וְדָלָא אֲשֶׁתְּמוּדְעוּן בְּהוּן מְאָרֵי חוּבִין, (הרי) הֲכִי
הָדֵם הוּא הַנֶּפֶשׁ, וְעִפְרָא דְמִכְסִיָּא עָלְיוּ רְמִיז (דברים לב מג) וְכִפְר אֲדַמְתוּ עִמּוּ.

וְכַנְפֵי הַשְּׂכִינָה הֵם כְּסוּי דָם חִיָּה אוֹ עוֹף, שְׁהֵם כְּנִפֵי יוֹנָה, וְאֵלוּ הֵם
כְּנִפֵי מִצְוָה, שְׁמִכְסִים עַל דְּמִיָּהֶם, שְׁלֵא שׁוֹלְטִים עֲלֵיהֶם כְּלָבִים שְׁהֵם
חֲצוּפִים, שְׁהֵם מִלְאָכֵי חֲבֵלָה (וכלס), וְשְׁלֵא מְפִירִים בְּהֵם בְּעֲלֵי הַחֹבוֹת,
(הרי) כִּדְ הָדֵם הוּא הַנֶּפֶשׁ, וְהֶעֱפֵר שְׁמִכְסָה עָלְיוּ רְמִיז וְכִפְר אֲדַמְתוּ עִמּוּ.

וְעוֹד שְׂכִינְתָא אִיהִי בְּדִיקַת סִימְנֵי חִיָּה אוֹ עוֹף, מְבַנֵּי נֶשְׂא דְדַמְיִן לְחִינּוּ
וּבְעִירוּ וְעוֹפִין, דְּעֲלִיָּהוּ אֲתַמַּר (שמואל א יד לד) וְשִׁחְטָתֶם בָּזָה, בְּדוֹק כְּמוֹ זֶה,
דְּאִינוּן סְבָלִין מְכַתְּשִׁין, כְּמָה דְּאוּקְמוּהוּ כִּי עֲלִיד הוֹרְגֵנוּ כָּל הַיּוֹם (תהלים מד
כג), וּבְכָל יוֹמָא לָא מְנִיחִין צְלוֹתֵינוּ, וּבְדִיק לֹון קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא בְּכַמָּה
מְכַתְּשִׁין, וְאִמְרִין זֶה לְזֶה בְּצְלוֹתֵינוּ, קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא פְּרִיק לֹון מְדִינָא
דְּבְעִירוּ וְחִינּוּ דְּאַרְעָא, וְאֵעִיל לֹון לְמַהוּי לֹון חוּלְקָא בְּמִלְאָכֵיָּא, דְּאִינוּן חִיּוֹת
הַקֹּדֶשׁ, דְּקָרְאוּ זֶה לְזֶה וְאִמְרִין קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ, דָּא אִיהוּ (קדוש)
דְּאֲתַקְדַּשׁ שְׁמִיָּה דְּקוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא עַל יְדִיָּה, וְיִהֵא לִיָּה חוּלְקָא בִּיָּה.

וְעוֹד, שְׂכִינָה הִיא בּוּדְקַת סִימְנֵי חִיָּה אוֹ עוֹף מְבַנֵּי אָדָם שְׁדוּמִים לְחִיּוֹת
וּבְהֵמוֹת וְעוֹפוֹת, שְׁעֲלִיָּהֶם נְאֻמַּר וְשִׁחְטָתֶם בָּזָה, בְּדֹק כְּמוֹ זֶה, שְׁהֵם
סוּבָלִים מְכוֹת, כְּמוֹ שְׁבַאֲרוּהוּ כִּי עֲלִיד הוֹרְגֵנוּ כָּל הַיּוֹם, וּבְכָל יוֹם לָא
מְנִיחִים אֶת הַתְּפִלוֹת, וּבּוּדֵק אוֹתָם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּכַמָּה מְכוֹת,
וְאוּמְרִים זֶה לְזֶה בְּתַפְלוֹת: הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא גָּאֵל אוֹתָנוּ מִדִּין
הַבְּהֵמוֹת וְהַחִיּוֹת שֶׁל הָאָרֶץ, וְהַכְּנִיס אוֹתָנוּ שְׂיִהִיָּה לְנוּ חֵלֶק עִם
הַמְּלָאכִים, שְׁהוּן חִיּוֹת הַקֹּדֶשׁ, שְׁקוּרָאִים זֶה לְזֶה וְאוּמְרִים קְדוֹשׁ
קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ, זֶהוּ (קדוש), שְׁמִתְקַדַּשׁ שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל יְדוֹ
וְיִהִיָּה לוֹ חֵלֶק בּוֹ.

וְעוֹד וְשִׁחְטָתֶם בָּזָה דָּא אֲלִיָּף דְּלִית נוּיָן יוּיָד, דְּבִיָּה דִן קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא
כָּל נְזִיקוּן, וְעַל כָּל אֲלִין דְּקִטְלִין חַד לְחַבְרִיָּה, וְעַל כָּל אֲלִין דְּגִזְלִין יִהוּיָּה
אִיהוּ דִן, דְּאֲתַלְבַּשׁ בְּתַהוּ וּבַהוּ וְחִשְׁדָּה וְתַהוּם, וְדִן בְּהוּן אַרְבַּע מִיתוֹת בֵּית
דִין, וְהֵא אוּקְמוּהוּ כְּלַהוּ בְּאַתְנוּן, יי גְּחַלְת, וי שְׁלַהוּבָא, הִיָּה גְּוּוֹנִין וְנַהוּרִין
דְּנוּרָא דָּא אִיהוּ שְׂרַפָּה, (דברים ד כד) כִּי יִהוּיָּה אֱלֹהֵיִךְ אִשׁ אוֹכְלָה הוּא,
סְקִילָה בְּתַלְת אַבְנִין יי יי יי, וְאִינוּן יִהוּיָּה כִּיו, וְדִי אֲתַנוּן יי יי יי, הַרְג
בְּחַרְבָּא, יי רִישָׁא דְּחַרְבָּא, וי גּוּפָא דְּחַרְבָּא, הִיָּה תַרְגִּין פְּפִיּוֹת דִּילָה, חֲנֵק וי
(ס"א ג) אֲתַעְבִּיד חוּט כְּגוּוֹנָא דָּא זְרָקָא [צִיּוֹר] וְעֲלָה יי דְּעִזְקָא בְּחוּטָא לְמַהוּי
כְּרִידָה לָה עַל צְוָאר, וְרָזָא דְּמַלְחָה (במדבר כז ג) אַבְיָנוּ מֵת בְּמַדְבָּר, מִקִּיָּף וְהוּלִידָה
אִינוּן הִיָּה, חַד מִקְוָף לִיָּה וְחַד הוּלִידָה, עַד דְּחֲנִיקִין לִיָּה, וּבְגִין דָּא אֲמַר קוּדְשָׁא

ברוך הוא, ראו עתה כי אני אני הוא, אני אמית ואחיה, מחצתי ואני ארפא ואין מדי מציל (דברים לב לט).

ועוד, ושחטתם בזה, זה אל"ף דל"ת נו"ן יו"ד, שבו דן הקדוש ברוך הוא את כל הנזיקין, ועל כל אלו שהורגים אחד את חברו, ועל כל אלה שגוזלים יהו"ה הוא דן, שמתלבש בתהו ובהו וחשך ותהום, ודן בהם ארבע מיתות בית דין, והרי בארו את כלם באותיות, י גחלת, ו' שלהבת, ה"ה הגונים והאורות של האש, זוהי שרפה, כי יהו"ה אלהי"ך אש אוכלה הוא. סקילה בשלש אבנים י י י, והם יהו"ה כ"ו, וארבע אותיות י י י י הרג בחרב. י ראש חרב, ו' גוף חרב, ה"ה שתי פיפות שלה. חנק ו' (ג), נעשה חוט כמו זה זרקא, ועליה י של טבעת, בחוט להיות פרוך לה על צוארה, וסוד הדבר - אבינו מת במדבר. מק"ף והול"ך הם ה"ה, אחד מק"ף אותו ואחד הולך, עד שחונקים אותו, ומשום זה אמר הקדוש ברוך הוא ראו עתה כי אני אני הוא, אני אמית ואחיה, מחצתי ואני ארפא ואין מדי מציל.

ו' עץ, גבוה חמשים אמה דא ה' דסליקת ב"י לחמשין, זרקא קו דחניקת בתלת אתוון, דשכינתא תתאה איהי דן ארבע מיתות בית דין, איהי חניקת לחיבא, והרג לון, בשרפה וסקילה, ובגין דא ראו עתה כי אני אני הוא, הדא הוא דכתב (ויקרא כו כח) ויסרתי אתכם אף אני וגומר, וכמה דבשמיה קטיל למאן דאעבר על כריתות ומיתות בית דין דאורייתא, הכי מסי ומחיה בשמיה למאן דמקיים לון.

ו' עץ, גבוה חמשים אמה, זו ה' שעולה ב"י לחמשים. זרקא קו שחונקת בשלש אותיות, שהשכינה התחתונה היא דנה ארבע מיתות בית דין, היא חונקת את הרשעים והורגת אותם בשרפה ובסקילה, ומשום זה ראו עתה כי אני אני הוא. זהו שכתוב ויסרתי אתכם אף אני וגומר, וכמו שבשמו הורג את מי שעובר על כריתות ומיתות בית דין של התורה, כך מרפא ומחיה בשמו את מי שמקיים אותם.

דף ס ע"א

ועוד מצות גזלת העני בבתיכם דא שכינתא, דמאן דגזיל צלותא דאיהי צדקה לצדיק ח"י עלמין, כליל ח"י ברבאן, כאלו גזיל ליה חיים דיליה דאיהו שכינתא, דאתמר בה (קהלת ט ט) ראה חיים עם אשה אשר אהבת, וכו' מאן דגרע מענג שבת, כאלו גזיל ליה שכינתיה דאיהי שבת בת יחידה,

וְדָא גַרְס דְּאַתְגְּזִילַת מִנְיָה בְּגְלוּתָא, הִדָּא הוּא דְכְתִיב (ישעיה נ א) וּבְפִשְׁעֵיכֶם שְׁלַחַה אִמְכֶם, וּתְיֻבְתָּא מֵאִי נִיְהוּ וְהָשִׁיב אֶת הַגְּזֻלָּה אֲשֶׁר גָּזַל (ויקרא ה כג), דְּיִחְזִיר שְׁכִינְתָּא לְאַתְרָהּ, אוּ אֶת הָעֵשֶׂק אֲשֶׁר עָשָׂק (שם) דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְאַתְפְּרֵשׁ מִינָהּ, דְּשְׁכִינְתָּא אֲתַקְרִיאַת מְצוֹת עֲשֵׂה מִסְטָרָא דִּימִינָא, וּמְצוֹת לֹא תַעֲשֶׂה מִסְטָרָא דְשְׂמַאלָא, וְתוֹרָה אֲתַקְרִיאַת מִסְטָרָא דְעַמּוּדָא דְאַמְצְעִיתָא, וְכָל מָאן דְּגָזַל אוּ עָשָׂק בְּאוּרֵייתָא, וּבְמְצוֹת עֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה, כְּאֵלוּ גְזַל שְׁכִינְתָּא מְדְרוּעוּי דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

וְעוֹד, מְצוֹת גְזֻלַת הָעֲנִי בְּבִתְיֶכֶם זוֹ שְׁכִינָה, שְׁמִי שְׁגוּזַל תִּפְלָה, שֶׁהִיא צְדָקָה לְצַדִּיק חַיֵּי הָעוֹלָמִים, כּוֹלֵל שְׂמוֹנֶה עֶשְׂרֵה בְּרָכוֹת, כְּאֵלוּ גְזַל לוֹ אֶת הַחַיִּים שְׁלוֹ שֶׁהִיא שְׁכִינָה, שְׁנַאֲמַר בָּהּ רָאָה חַיִּים עִם אִשָּׁה אֲשֶׁר אֶהְבֵּת, וְכֵן מִי שְׁגוֹרַע מֵעַנְג שֶׁבֶת כְּאֵלוּ גְזַל לוֹ אֶת שְׁכִינְתּוֹ, שֶׁהִיא שֶׁבֶת בֵּת יְחִידָה, וְזֶה גוֹרֵם שְׁנִגְזֻלַת מִמֶּנּוּ בְּגֻלוֹת. זֶהוּ שְׁפָתוֹב וּבְפִשְׁעֵיכֶם שְׁלַחַה אִמְכֶם, וְתִשׁוּבָה מָה הִיא? וְהָשִׁיב אֶת הַגְּזֻלָּה אֲשֶׁר גָּזַל, שְׁיִחְזִיר הַשְׁכִּינָה לְמְקוֹמָהּ, אוּ אֶת הָעֵשֶׂק אֲשֶׁר עָשָׂק, זֶה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁנִפְרָד מִמֶּנָּה, שֶׁשְׁכִינָה נִקְרָאת מְצוֹת עֲשֵׂה מִצַּד הַיְמִין, וּמְצוֹת לֹא תַעֲשֶׂה בְּצַד הַשְּׂמָאל, וְהַתּוֹרָה נִקְרָאת מִצַּד הָעַמּוּד הָאַמְצְעִי, וְכָל מִי שְׁגוּזַל אוּ עוֹשֶׂק בְּתוֹרָה, וּבְמְצוֹת עֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה, כְּאֵלוּ גְזַל שְׁכִינָה מְדְרוּעוֹת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא.

וְכֵן מִסְטָרָא דִּיְסוּד חַיֵּי עֲלָמִין, אֲתַקְרִיאַת מְצוֹת בְּרִית מִילָה, מָאן דְּגָזַל בְּבְרִית וְאַפִּיק זְרַעָא מִינְיָה לְרֵשׁוּ נּוֹכְרָאָה, כְּאֵלוּ אִפִּיק מִרְשׁוֹת הַיְחִיד לְרֵשׁוֹת הַרְבִּים, וְגַרְס לְמַהוּי שְׁכִינְתָּא נִפְקָא מֵאַתְרָהּ דְּאִיהִי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל רְשׁוֹת הַיְחִיד, וְגַלְהָ אוֹתָהּ בֵּין אוּמִין דְּעֲלָמָא דְּאִינוּן רְשׁוֹת הַרְבִּים, הִדָּא הוּא דְכְתִיב (ישעיה נ א) וּבְפִשְׁעֵיכֶם שְׁלַחַה אִמְכֶם, וּבְגִין דָּא לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לְשׁוּא (שמות כ ז), מָאן שֵׁם יְהוָה דָּא שְׁכִינְתָּא, לְשׁוּא דָּא עֲבוּדָה זָרָה דְּגַלְתַּת תַּמָּן.

וְכֵן מִצַּד שֶׁל יְסוּד חַיֵּי הָעוֹלָמִים נִקְרָאת מְצוֹת בְּרִית מִילָה, מִי שְׁגוּזַל בְּבְרִית וּמוֹצִיא זְרַע מִמֶּנּוּ לְרֵשׁוֹת זָרָה, כְּאֵלוּ הוֹצִיא מִרְשׁוֹת הַיְחִיד לְרֵשׁוֹת הַרְבִּים, וְגַרְס שְׁתַּהֲיָה שְׁכִינָה יוֹצֵאת מִמְּקוֹמָהּ, שֶׁהִיא אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, רְשׁוֹת הַיְחִיד, וְהַגְּלָה אוֹתָהּ בֵּין אַמּוֹת הָעוֹלָם, שֶׁהֵם רְשׁוֹת הַרְבִּים. זֶהוּ שְׁפָתוֹב וּבְפִשְׁעֵיכֶם שְׁלַחַה אִמְכֶם, וּמִשׁוּם זֶה לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לְשׁוּא. מָה זֶה שֵׁם יְהוָה? זוֹ שְׁכִינָה, לְשׁוּא - זוֹ עֲבוּדָה זָרָה שְׁגַלְתָּה לְשֵׁם.

וְעוֹד אִיהִי תִשׁוּבָה יוֹם הַכְּפוּרִים, כְּלִילָא מַעֲשֵׂרַת יְמֵי תִשׁוּבָה דְּאִינוּן יִיָּהּ, יוֹם הַכְּפוּרִים דָּא הִי כְּלִילָא מַחֲמֵשׁ צְלוֹתִין, עֲשֵׂרַת יְמֵי תִשׁוּבָה דָּא יִי, לְקַבֵּל

שָׁבִים דָּא וו"ה, כָּל מָאן דְּחִזְר בְּתִיבְתָא כְּאֵלוּ חִזְר וו"ה עִם י"ה, וְעָקְרָא
לְסַלְקָא כְּלָא בְּמַחְשְׁבָה דְּאִיהִי יו"ד ה"א וּא"ו ה"א.

וְעוֹד, הִיא תְּשׁוּבָה יוֹם הַכְּפוּרִים, כְּלוּלָה מְעַשְׂרֵת יָמֵי תְּשׁוּבָה שֶׁהֵן י"ה,
יוֹם הַכְּפוּרִים זֶה ה' כְּלוּלָה מְחֻמֵּשׁ תְּפִלוֹת, עֶשְׂרֵת יָמֵי תְּשׁוּבָה זו י',
לְקַבֵּל שָׁבִים זֶה וו"ה. כָּל מִי שֶׁחִזְר בְּתִיבְתָא כְּאֵלוּ חִזְר וו"ה עִם י"ה,
וְהָעָקֵר - לְהַעֲלוֹת הַכֹּל בְּמַחְשְׁבָה שֶׁהִיא יו"ד ה"א וּא"ו ה"א.

וּגְבוּרָה תִּמְן סמא"ל דְּאִיהוּ יָצַר הָרַע, וְכָל מָאן דְּיִתְגַּבֵּר עַל יְצִרְיָה כְּאֵלוּ
הָוָה מִתְּגַבֵּר גְּבוּרָה עַל סמא"ל בְּדִינָא לְגַבֵּי בְּנֵי, וּבְגִין דָּא אָמְרוּ מְאֹרֵי
מִתְּנִיתִין, אֵיזְהוּ גְבוּר הַכּוֹבֵשׁ אֶת יְצֵרוֹ, מֵאִי הַכּוֹבֵשׁ, כְּמָה דְּאֵת אָמַר
(בראשית א כח) וְכַבְּשׁוּהָ, דְּיִהֵא כְּבוּשָׁה תְּחוֹת יְדֵיהָ, כְּכַלְבָּא דְּאִיהוּ כְּבוּשׁ
וְקָשׁוּר תְּחוֹת יְדֵי דְּבַר נֶשׁ.

וּגְבוּרָה שָׁם סמא"ל, שֶׁהוּא יָצַר הָרַע, וְכָל מִי שֶׁיִּתְגַּבֵּר עַל יְצֵרוֹ כְּאֵלוּ
הָיָה מִתְּגַבֵּר בְּגְבוּרָה עַל סמא"ל בְּדִין לְגַבֵּי בְּנֵי, וּמִשׁוּם זֶה אָמְרוּ בְּעֵלֵי
הַמִּשְׁנָה, אֵיזְהוּ גְבוּר? הַכּוֹבֵשׁ אֶת יְצֵרוֹ. מַה זֶה הַכּוֹבֵשׁ? כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
וְכַבְּשָׁהּ, שֶׁתְּהִיָּה כְּבוּשָׁה תְּחוֹת יְדוֹ כְּכַלְבֵּי שֶׁהוּא כְּבוּשׁ וְקָשׁוּר תְּחוֹת יְדֵי
הָאָדָם.

וְצָרִיד בַּר נֶשׁ לְקַבֵּלָא עֲלֵיהָ חֻמֵּשׁ עֲנוּיִין, בְּגִין עֲנוּי דְּגָרִים לְה' זְעִירָא דְּגַלְת
בְּגִלוּתָא, וְאֵתְקַרֵּיָא עֲנִיָּה סוּעָרָה לֹא נֹחֲמָה, וְאַבָּא וְאַמָּא אֵינֹון נַחְתֵי
בִּימִינָא וּשְׂמֵאלָא, לְקַבֵּלָא בְּהוֹן וו"ה, דְּאֵינֹון תּוֹרָה וּמְצוּהָ, וְרָזָא דְּמִלָּה וְשָׁב
וְרָפָא לוֹ (ישעיה ו ט), וְדָא אִיהוּ שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל עַד יְהוּיָה אֱלֹהֵי יִדְךָ (הושע יד ב).

וְצָרִיד אָדָם לְקַבֵּל עֲלֵיו חֻמֵּשׁ עֲנוּיִים, בְּשִׁבִיל הָעֲנוּי שְׁגָרָם לְה' הַקְּטָנָה
שְׁגָלְתָהּ בְּגִלוּת, וְנִקְרָאת עֲנִיָּה סוּעָרָה לֹא נַחְמָה, וְהָאֵב וְהָאֵם הֵם
יּוֹרְדִים בְּיָמִין וּשְׂמֵאל לְקַבֵּל בְּהֵם וו"ה, שֶׁהֵם תּוֹרָה וּמְצוּהָ, וְסוּד הַדְּבַר
- וְשָׁב וְרָפָא לוֹ, וְזֶה הוּא שׁוּבָה יִשְׂרָאֵל עַד יְהוּיָה אֱלֹהֵי יִדְךָ.

וְעוֹד מְצוּת פְּרִיָּה וְרַבִּיָּה דָּא שְׁכִינְתָא, לֹא תְּהוּ בְּרָאָה לְשִׁבְת יְצִרָה (ישעיה מה
יח), כָּל תְּלַמִּיד חָכֵם דְּמִנְע מִינָה עוֹנֵת קְרִיָּאת שְׁמַע כְּאֵלוּ מִנְע מִינָה בְּרַכָּאָן
מְלַעֲיָלָא.

ועוד, מצות פריה ורבייה זו שכינה, לא תהו בראיה לשבת יצרה, כל תלמיד חכם שמונע ממנה עונת קריאת שמע, כאלו מונע ממנה ברכות מלמעלה.

שית סטרין אינו דכלילן באת ו', דאיהו (בראשית א יא) עץ פרי עושה פרי, מאן פרי דיליה י', דאת ו' איהו ענפא דאילנא, דאתפרש לשית ענפין, ומשית לענפין דלית לון חושבון, י' איהי איבא על כל ענפא וענפא דאיהו ו'.

ששה צדדים הם שכלולים באות ו', שהוא עץ פרי עשה פרי, מהו הפרי שלו? י', שאות ו' היא ענף של האילן, שנפרד לששה ענפים, ומשש לענפים שאין להם חשבון, י' היא פרי על כל ענף וענף שהוא ו'.

קס סבא ואמר רבי רבי חזור בד, אילנא הוא ו', איבא דיליה י' הכי הוא ודאי, אבל ענפוי לעילא איהו ה' עלאה ושרשוי ה' תתאה, ומאן דאפריש ענפא מיניה דא איהו מקצץ בנטיעות, והכי אתקצץ איהו מעלמא דין ומעלמא דאתי.

קס זקו ואמר: רבי רבי, חזר בד, האילן הוא ו', והפרי שלו י', כך הוא ודאי. אבל ענפיו למעלה הוא ה' עליונה, ושרשו ה' התחתונה, ומי שמפריד הענף ממנו, זהו מקצץ בנטיעות, וכך הוא נקצץ מהעולם הזה ומן העולם הבא.

ועוד מצוה לאתעסקא באורייתא יומם ולילה, הדא הוא דכתיב (יהושע א ח) והגית בו יומם ולילה, וכי זכיל בר נש לאתעסקא באורייתא בכל יומי ולילי כל יומי, והא קודשא בריהו הוא לית בא בטרוניא עם בריותיו, אלא כל מאן דקרא קריאת שמע בכל יום ערב ובקר, כאלו מקיים בו והגית בו יומם ולילה, כל פקודין אית מנייהו דתליין בפרי אילנא, מנייהו בענפין, מנהון בשרשין, מנהון באילנא, ובגין דא אתקריאת אורייתא עץ חיים, וכל מאן דאכל מניה ואכל וחי לעולם.

ועוד מצוה להתעסק בתורה יומם ולילה, זהו שכתוב והגית בו יומם ולילה, וכי יכול אדם להתעסק בתורה בכל הימים והלילות כל ימיו, והרי הקדוש ברוך הוא לא בא בטרוניא עם בריותיו? אלא כל מי שקורא קריאת שמע בכל יום ערב ובקר, כאלו מקיים בו והגית בו

יוֹמָם וְלַיְלָה, כָּל הַמְצֻוֹת יֵשׁ מֵהֶם שְׁתַּלְוִיּוֹת בְּפָרֵי הָאֵילָן, מֵהֶם
בְּעֵנָפִים, מֵהֶם בְּשָׂרָשִׁים, מֵהֶם בְּאֵילָן, וּמִשׁוּם זֶה נִקְרָאת הַתּוֹרָה עֵץ
חַיִּים, וְכָל מִי שְׂאוֹכֵל מִמֶּנּוּ, וְאָכַל וְחָי לְעַלְמִם.

וְאֵת אֵילָנָא לְתַתָּא, דְּעֵנָפוֹי וְשָׂרְשׁוֹי וְגוֹפָא וְאִיבָא דִּילֵיהּ, כְּלָהּוּ סַם הַמּוֹת
וְדָא סַמַּא"ל, מָאן דְּאֵעְבַר עַל אוֹרְיִיתָא, אֶתְשַׁקְיָא מֵהַהוּא אֵילָנָא
וְאֶתְפָּרְגַס מִינֵיהּ, וְעַלֵּיהּ אֶתְמַר (בראשית ב יז) כִּי בְיוֹם אֶכְלֶךָ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת,
וּמִסְטָרָא דִּילֵיהּ חַיִּי צַעַר.

וְיֵשׁ אֵילָן לְמַטָּה שְׂעֵנָפוֹי וְשָׂרְשׁוֹי וְהַגּוֹף וְהַפָּרִי שְׁלוֹ, כְּלָם סַם הַמּוֹת,
וְזֶה סַמַּא"ל. מִי שְׂעוֹבֵר עַל הַתּוֹרָה, נִשְׁקָה מֵאוֹתוֹ אֵילָן וּמִתְפָּרְגַס
מִמֶּנּוּ, וְעַלּוֹ נֶאמַר כִּי בְיוֹם אֶכְלֶךָ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת, וּמִהַצַּד שְׁלוֹ חַיִּי
צַעַר.

דף ס ע"ב

וְעוֹד שְׂכִינְתָא אִיהִי מְצוֹת הַעֲמֻדָת מְלָכָא, הֵדָא הוּא דְכַתִּיב (דברים יז טו) שׁוֹם
תְּשִׂים עָלֶיךָ מְלָךְ, וְכַבֵּיכּוֹל כָּל זְמַנָּא דְלִית שְׂכִינְתָא בְּאַתְרָהּא לִית מְלָכָא,
וּבְגִין דְּשְׂכִינְתָא אִיהִי מְלָכוֹת עַל בַּר נֶשׁ, אֶתְמַר בֵּיהּ שׁוֹם תְּשִׂים עָלֶיךָ מְלָךְ,
לְמַהּוֹי יִשְׂרָאֵל בְּהַ כְּלָהּוּ בְּנֵי מְלָכִים. (דף ס ע"ב) דְּלִית מְלָךְ בְּלָא מְלָכוֹת,
דְּבִגְלוּתָא שְׂפַחַה תִּירֶשׁ גְּבִירְתָּהּ, וּבְזַמְנָא דִּיִּיתִי מְשִׁיחָא אֶתְמַר (אסתר א יט)
וּמְלָכוֹתָהּ יִתְּן הַמְּלָךְ לְרַעוּתָהּ הַטּוֹבָה מִמֶּנָּה, אִיהִי מְלָכוֹתֵיהּ, אִיהִי
כְּרִסְיֵיהּ, אִיהִי עֶטְרַת דִּילֵיהּ, לְמְלָכָא דְאִית לֵיהּ מְאֵנָא דִּיקָר וְאִיהִי מְחַבְּבָא
לְגַבִּיָּהּ, לְזַמְנִין שׁוֹי לֵיהּ עֶטְרָה עַל רִישֵׁיהּ דָּא תְּפַלִּין דְּרִישָׂא, לְזַמְנִין קִשְׁיָר
לֵיהּ בְּאֶצְבָּעָא וְדָא תְּפַלִּין דְּיָד, לְזַמְנִין שׁוֹי לֵיהּ תְּחוּתֵיהּ וְאֶתְקָרִי כְּרִסְיָא
דִּילֵיהּ, לְזַמְנִין עֶבִיד מִינָה לְבוּשָׂא.

וְעוֹד, שְׂכִינָה הִיא מְצוֹת הַעֲמֻדָת מְלָךְ, זֶהוּ שְׂפַתּוֹב שׁוֹם תְּשִׂים עָלֶיךָ
מְלָךְ, וְכַבֵּיכּוֹל, כָּל זְמַן שְׂאִין שְׂכִינָה בְּמִקּוּמָהּ אִין מְלָךְ, וּמִשׁוּם
שְׂשְׂכִינָה הִיא מְלָכוֹת עַל אָדָם, נֶאמַר בּוֹ שׁוֹם תְּשִׂים עָלֶיךָ מְלָךְ, לְהִיּוֹת
יִשְׂרָאֵל בְּהַ כְּלָם בְּנֵי מְלָכִים. שְׂאִין מְלָךְ בְּלִי מְלָכוֹת, שְׂבִגְלוּת שְׂפַחַה
תִּירֶשׁ גְּבִירְתָּהּ, וּבְזַמְנִין שְׂיָבֵא הַמְּשִׁיחַ נֶאמַר וּמְלָכוֹתָהּ יִתְּן הַמְּלָךְ
לְרַעוּתָהּ הַטּוֹבָה מִמֶּנָּה, הִיא מְלָכוֹתוֹ, הִיא כְּסָאוֹ, הִיא עֶטְרָתוֹ. מְשַׁל
לְמְלָךְ שְׂיֵשׁ לוֹ כְּלִי יָקָר וְהוּא חָבִיב אֵלָיו, לְפַעְמִים שְׂם אוֹתוֹ עֶטְרָה עַל
רִאשׁוֹ, זֶה תְּפַלִּין שֶׁל רִאשׁ, לְפַעְמִים קוֹשֶׁר אוֹתוֹ בְּאֶצְבָּע, וְזֶה תְּפַלִּין

שֶׁל יָד, לַפְעָמִים שָׁם אוֹתוֹ תַּחֲתָיו וְנִקְרָא כִסָּאוֹ, לַפְעָמִים עוֹשֶׂה מִמֶּנּוּ לְבוּשׁ.

וְכַעַן דְּאִיֵּהי מְרַחֵקָא מִן מַלְכָּא, אֲתַמַּר בְּמַלְכָּא (ישעיה נ ג) אֲלַבִּישׁ שְׁמַיִם קִדְרוֹת, וְשְׂכִינְתָא אֲמַרְתָּ אֵל תִּרְאֵנִי שְׂאֵנִי שְׁחַרְחֵרְתָּ (שיר א ו), וּבְנֵי נֶשֶׂא דְּאִינוּן שְׁטִיין מְסַתְּפִלִין בְּלְבוּשָׂא, וְאַחֲרֵינוּן הֲכִי מְסַתְּפִלִין בְּגוּפָא, וּבְגָלוֹתָא כְּלֵהוּן שְׁטִיין, אָבֵל פְּקֻחָא חֲכִימָא אֲסַתְּפֵל מְלָגָאוּ, וְכַד יִתֵּי פּוּרְקָנָא אֲתַפְּשֵׁט מְלְבוּשֵׁין דְּקִדְרוֹתָא, וְזָרִיק לוֹן עַל אוּמִין דְּעֵלְמָא, הֲדָא הוּא דְּכְתִיב (שמות י כב) וַיְהִי חֹשֶׁךְ אַפְלָה וְגוֹמֵר, וּלְכֹל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָיָה אוֹר בְּמוֹשְׁבוֹתָם.

וְכַעַת שֶׁהִיא מְרַחֵקָת מִן הַמֶּלֶךְ, נֶאֱמַר בְּמַלְךְ אֲלַבִּישׁ שְׁמַיִם קִדְרוֹת, וְהַשְׂכִּינָה אוּמַרְתָּ אֵל תִּרְאֵנִי שְׂאֵנִי שְׁחַרְחֵרְתָּ, וּבְנֵי אָדָם שְׁהֵם שׁוֹטִים מְסַתְּפִלִים בְּלְבוּשׁ, וְאַחֲרֵים כְּדֵ מְסַתְּפִלִים בְּגוּף, וּבְגָלוֹת כְּלָם שׁוֹטִים, אָבֵל הַפְּקֻחַ הַחֲכָם מְסַתְּפֵל פְּנִימָה, וְכַשֶּׁתְּבֹא גְּאֵלָה, מְתַפְּשֵׁט מְלְבוּשֵׁי הַקִּדְרוֹת וְזוֹרֵק אוֹתָם עַל אַמוֹת הָעוֹלָם, זֶהוּ שְׂכִינְתוֹב וַיְהִי חֹשֶׁךְ אַפְלָה וְגוֹמֵר, וּלְכֹל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָיָה אוֹר בְּמוֹשְׁבוֹתָם.

דְּבַהֵהוּא זְמַנָּא דְּאֲתַלְבֵּשׁ בְּאַלִּין לְבוּשֵׁין, אֲתַמַּר בֵּיה (דברים לב כ) וַיֹּאמֶר אֲסַתְּיָרָה פְּנֵי מַהֶם, לְבַתֵּר דְּאֲתַפְּשֵׁט מְנִיֵּיהוּ וַיִּירָאוּ הָעָם אֶת יְהוָה (שמות יד לא), וְכֹל יְנוֹקִין אַחֲזִין לֵיה בְּאַצְבָּע, הֲדָא הוּא דְּכְתִיב (שם טו ב) זֶה אֵלֵי וְאַנְהוּ, וּבְגָלוֹתָא יִשֵּׁת חֹשֶׁךְ סַתְרוֹ (תהלים יח יב), וּבְגִין דָּא אֲמַר דְּנִיֵּאל (דניאל ב כב), יוֹדַע מָה בְּחֶשׂוֹכָא וְנִהוֹרָא עֲמִיָּה שְׂרִיָּה, וּבַהֵהוּא זְמַנָּא דְּאִיֵּהוּ בְּחֶשׂוֹכָא מְתַלְבֵּשׁ בְּתַהוּ וְבַהוּ וּבְחֹשֶׁךְ וּתְהוּם, כְּבִיכּוֹל אֲתַנּוּן אִינוּן בְּפִרוּדָא וְלֹא מְתַיַּחֲדִין תַּמּוֹן, וּלְבַתֵּר דְּנִפְיֵק מְנִיֵּיהוּ, וְהָיָה יְהוָה לְמַלְךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בְּיוֹם הַהוּא יְהִיָּה יְהוָה אֶחָד וְשִׁמוֹ אֶחָד (זכריה יד ט).

שְׂבָאוֹתוֹ זְמַן שֶׁהֲתַלְבֵּשׁ בְּלְבוּשֵׁים הַלְלוּ, נֶאֱמַר בּוֹ וַיֹּאמֶר אֲסַתְּיָרָה פְּנֵי מַהֶם. אַחַר שֶׁהֲתַפְּשֵׁט מַהֶם, וַיִּירָאוּ הָעָם אֶת יְהוָה, וְכֹל הַתִּינּוֹקוֹת הָרָאוּ אוֹתוֹ בְּאַצְבָּע, זֶהוּ שְׂכִינְתוֹב זֶה אֵלֵי וְאַנְהוּ, וּבְגָלוֹתָא יִשֵּׁת חֹשֶׁךְ סַתְרוֹ, וּמִשׁוּם זֶה אֲמַר דְּנִיֵּאל, יוֹדַע מָה בְּחֹשֶׁךְ וְהָאוֹר עֲמוֹ שׁוֹרָה. וּבָאוֹתוֹ זְמַן שֶׁהוּא בְּחֶשֶׁכָּה, מְתַלְבֵּשׁ בְּתַהוּ וְבַהוּ וּבְחֹשֶׁךְ וּתְהוּם, כְּבִיכּוֹל הָאוֹתִיּוֹת הֵן בְּפִרוּד וְלֹא מְתַיַּחֲדוֹת שָׁם, וְאַחַר שְׂיֻצָּא מַהֶם, וְהָיָה יְהוָה לְמַלְךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בְּיוֹם הַהוּא יְהִיָּה יְהוָה אֶחָד וְשִׁמוֹ אֶחָד.

בַּהֲהוּא זְמַנָּא כָּל חִיּוֹן יִתְעָרוּן בְּנִגּוּנָא, וְכַנְפֵיהֶם פְּרוּדוֹת מְלַמְעָלָה לְקַבְּלָא לֵיה בְּחֻדְוָה, וְכַלְהוֹן יְהוּן רְצִין וְשָׁבִין בְּנִגּוּנָא, וְשְׁלִיחוּתָא לְגַבִּיָּה, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב (יחזקאל א יד) וְהַחֲיִוֹת רְצוּא וְשׁוּב כְּמַרְאֵה הַבְּזֶק, לְבִשְׂרָא לְיִשְׂרָאֵל, וּבַהֲהוּא זְמַנָּא הִלְלוּ אֶת יְהוֹיָה מִן הָאֲרֶץ תְּנִינִים וְכָל תְּהוּמוֹת וְגוּמֵר (תהלים קמח ז), כְּלָהוּ לְעֵילָא וּלְתַתָּא מַה דְּאֲתַבְּרִי עַד יִתּוּשׁ זְעִירָא, כְּלָהוּ מְשַׁבְּחִין לֵיה, כִּי מְלָאָה הָאֲרֶץ דְּעָה אֶת יְהוֹיָה כְּמִים לַיָּם מְכַסִּים (ישעיה יא ט), בַּהֲהוּא זְמַנָּא יִתְקַיֵּים קִרְא, (צפניה ג ט) כִּי אִזְ אֶהְפֹּד אֶל עַמִּים שְׁפָה בְּרוּרָה לְקִרְא כְּלָם בְּשֵׁם יְהוֹיָה וְגוּמֵר.

בְּאוֹתוֹ זְמַן כָּל הַחֲיִוֹת יִתְעוֹרְרוּ בְּנִגּוּן, וְכַנְפֵיהֶן פְּרוּדוֹת מְלַמְעָלָה לְקַבְּלוּ בְּשִׁמְחָה, וְכָלָם יִהְיוּ רְצִים וְשָׁבִים בְּנִגּוּן וְשְׁלִיחוּת אֵלָיו, זֶהוּ שְׁפָתוֹב וְהַחֲיִוֹת רְצוּא וְשׁוּב כְּמַרְאֵה הַבְּזֶק, לְבִשְׂרָא לְיִשְׂרָאֵל, וּבְאוֹתוֹ זְמַן הִלְלוּ אֶת יְהוֹיָה מִן הָאֲרֶץ תְּנִינִים וְכָל תְּהוּמוֹת וְגוּמֵר, כְּלָם לְמַעְלָה וּלְמַטָּה, מַה שְּׁנִבְרָא עַד הַיִּתּוּשׁ הַקָּטָן, כְּלָם מְשַׁבְּחִים אוֹתוֹ, כִּי מְלָאָה הָאֲרֶץ דְּעָה אֶת יְהוֹיָה כְּמִים לַיָּם מְכַסִּים. בְּאוֹתוֹ זְמַן יִתְקַיֵּים הַכְּתוּב, כִּי אִזְ אֶהְפֹּד אֶל עַמִּים שְׁפָה בְּרוּרָה לְקִרְא כְּלָם בְּשֵׁם יְהוֹיָה וְגוּמֵר.

בַּהֲהוּא זְמַנָּא אֲתַבְּנִי בֵּיתָא דְשְׁכִינְתָּא דְאִיהִי בֵּית הַבְּחִירָה עַל יְדָא דְקוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא, דְאֲתַמֵּר בָּהּ (זכריה ב ט) וְאֲנִי אֶהְיֶה לָּהּ נְאֻם יְהוֹיָה חוֹמַת אֵשׁ סָבִיב, וְאֲנִי אֶבְנֶה אֵינּוֹן אֶבְנִין טְבִין דְּאֲתַבְּנִי מִינָהּ, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב (בראשית ג א) וְאֶבְנָה גַם אֲנֹכִי מִמְּנַח, נְטִיעִין קַדִּישִׁין, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב (ישעיה ס כא) נִצֵּר מְטַעֵי מַעֲשֵׂה יָדַי לְהַתְּפָאֵר, וּבְנִינָא דְבִי מְקַדְּשָׁא תְּהָא בְּנוּיָה מְכַסְפָּא וְדַהֲבָא וְאֶבְנִין יְקִירִין, וְתֵהָא מְרַקְמָא מְכַל צִיּוּרָא דְעוֹבְדָא דְבְּרָאשִׁית, וְעָלָה נְהָרָא יְרוּשָׁלַם דְלְעֵילָא, לְעֵילָא מְרַקְמָא מְכַל מִינֵי גּוֹנִין דְנְהוּרָא, וְרָזָא דְמַלְאָה יְרוּשָׁלַם הַבְּנוּיָה כְּעִיר שְׁחַבְרָה לָּהּ יַחְדָּיו (תהלים קכב ג), דְאֲנַהֲרָא עַל גְּבוּי.

בְּאוֹתוֹ זְמַן נְבִנָה בֵּית הַשְּׁכִינָה, שְׁהִיא בֵּית הַבְּחִירָה, עַל יַד הַקְּדוּשׁ בְּרוּדָה הוּא, שְׁנַאֲמֵר בָּהּ וְאֲנִי אֶהְיֶה לָּהּ נְאֻם יְהוֹיָה חוֹמַת אֵשׁ סָבִיב, וְאֲנִי אֶבְנֶה אוֹתָן אֶבְנִים טוֹבוֹת שְׁנִבְנָה מִמְּנַח. זֶהוּ שְׁפָתוֹב וְאֶבְנָה גַם אֲנֹכִי מִמְּנַח, נְטִיעוֹת קְדוּשׁוֹת, זֶהוּ שְׁפָתוֹב נִצֵּר מְטַעֵי מַעֲשֵׂה יָדַי לְהַתְּפָאֵר. וּבְנִין בֵּית הַמְּקַדֵּשׁ יִהְיֶה בְּנוֹי מְכַסְפָּא וְזָהָב וְאֶבְנִים יְקָרוֹת, וְתֵהָא מְרַקְמַת מְכַל צִיּוּרָא שְׁל מַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית, וְעָלָה מְאִירָה יְרוּשָׁלַם שְׁל מַעְלָה, לְמַעְלָה מְרַקְמַת מְכַל מִינֵי גּוֹנִים שְׁל אוֹר, וְסוּד הַדְּבָר - יְרוּשָׁלַם הַבְּנוּיָה כְּעִיר שְׁחַבְרָה לָּהּ יַחְדָּיו, לְהֵאִיר עַל גְּבוּ.

בַּהֲהוּא זְמַנָּא אֲתַקַּיֵּים בְּיִשְׂרָאֵל (ישעיה ס כ) לֹא יָבֵא עוֹד שְׁמֵשֶׁךְ, וִירְחָדָה לֹא יֵאָסֵף וְגוּמֵר, וְאֲתַעַר שִׁיר הַשִּׁירִים בְּעֵלְמָא, וְאֲדַלִּיק נְהוּרָא עַל זֵיתָא

וּשְׂרָגָא, דְּיִשְׂרָאֵל אֵינּוּן פְּתִילָה, אֹרִייתָא מְשַׁחָא, שְׂכִינְתָא שְׂרָגָא, הָדָא הוּא דְכְּתִיב (איוב כט ג) בְּהִלּוּ נִרוּ עָלַי רֵאשִׁי, בְּהָהוּא זְמַנָּא אֲתָמַר בְּשְׂכִינְתָא, וְחִלְצָה נְעֵלוּ (דברים כח ט), נְעֵלוּ דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְקַיִים בֵּיהּ שֶׁל נְעֵלְדָּ (שמות גה), וְאֲתֵיחַד בְּשְׂכִינְתֵיהּ, דְּאֲתַקְרִיאַת חֲלִיצָה, וְאִיהוּ חֲלוּץ הַנְּעֵל, וְלֹא צְרִיכִין לְאֲתַחְבְּרָא בְּאַרְחַיְבוּס לְעוֹלָם, דְּאֲתָמַר בֵּיהּ (רות ד ז) וְזֹאת לְפָנַי בְּיִשְׂרָאֵל וְגוֹמַר, שְׁלָף אִישׁ נְעֵלוּ וְנָתַן לְרַעְהוּ, מֵאִי נְעֵלוּ דָּא כְּנֻי"י, הָהוּא דְּאֲתָמַר בֵּיהּ (שיר ד יב) גֵּן נְעוּל, אֲתַפְתַּח הָהוּא נְעוּל מִפְתַּחָא, בְּגִין דְּלַפְתַּח חֲטָאת רֹבֵץ (בראשית ד ז), אֲתַעְבֵּר הָהוּא חֲטָאת וְאֲתַפְתַּח תַּרְעָא, הָדָא הוּא דְכְּתִיב (תהלים קיח כ) זֶה הַשַּׁעַר לַיהוָה, וְיַחֲזוּן תַּמּוֹן שְׂכִינְתָא, דְּאֲתָמַר בֵּיהּ וְזֹאת לְפָנַי בְּיִשְׂרָאֵל.

בְּאוֹתוֹ זְמַן יִתְקַיִם בְּיִשְׂרָאֵל לֹא יָבֵא עוֹד שְׂמִשְׁדָּ וִירְחָדָּ לֹא יֵאָסֵף וְגוֹמַר, וּמִתְעוֹרֵר שִׁיר הַשִּׁירִים בְּעוֹלָם, וּמִדְּלִיק אֹר עַל זֵית וְנֵר, שְׂיִשְׂרָאֵל הִם פְּתִילָה, הַתּוֹרָה שְׂמֹן, וְהַשְּׂכִינָה נֵר, זֶהוּ שְׂכִינְתוֹ בְּהִלּוּ נִרוּ עָלַי רֵאשִׁי. בְּאוֹתוֹ זְמַן נֵאָמַר בְּשְׂכִינָה וְחִלְצָה נְעֵלוּ, נְעֵלוּ שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, לְקַיִם בּוֹ שֶׁל נְעֵלְדָּ, וּמִתְיַחַד עִם הַשְּׂכִינָה שְׁלוֹ, שְׂנַקְרָאת חֲלִיצָה, וְהוּא חֲלוּץ הַנְּעֵל, וְלֹא צְרִיכִים לְהִתְחַבֵּר בְּדָרְדָּ יְבוּס לְעוֹלָם, שְׂנַאָמַר בֵּיהּ וְזֹאת לְפָנַי בְּיִשְׂרָאֵל וְגוֹמַר, שְׁלָף אִישׁ נְעֵלוּ וְנָתַן לְרַעְהוּ. מַה זֶה נְעֵלוּ, זֶה כְּנֻי"י? אוֹתוֹ שְׂנַאָמַר בּוֹ גֵּן נְעוּל, נִפְתַּח אוֹתוֹ נְעוּל הַמִּפְתַּח, מְשׁוּם שְׁלַפְתַּח חֲטָאת רֹבֵץ, נְעֵבֵר אוֹתוֹ חֲטָאת וְנִפְתַּח הַשַּׁעַר, זֶהוּ שְׂכִינְתוֹ זֶה הַשַּׁעַר לַיהוָה, וְיִרְאוּ שֶׁם שְׂכִינָה, שְׂנַאָמַר בֵּיהּ וְזֹאת לְפָנַי בְּיִשְׂרָאֵל.

דף סא ע"א

דְּבַר אַחַר וְזֹאת לְפָנַי בְּיִשְׂרָאֵל עַל הַגְּאוּלָּה וְעַל הַתְּמוּרָה, עַל הַגְּאוּלָּה דָּא שְׂכִינְתָא עֲלָאָה ה' עֲלָאָה, וְעַל הַתְּמוּרָה דָּא שְׂכִינְתָא (דף סא ע"א) תַּתְּאָה, דְּאִיהִי תְּמוּרָה בְּהָהוּא דְּאֲתָמַר בֵּיהּ אֵל תִּמְיַרְנִי בּוֹ, וְאֵינּוּן ה"ה, וְזֹאת דָּא בֶן וּבֵת, יִשְׂרָאֵל דָּא אָב, וּבְגִין דָּא לְתַתָּא אִיהוּ תְּמוּרוֹת אֲתָנוּן יְהוּ"ה בְּאֲדַנִּי, אָבֵל לְעֲלָמָא דְּאֲתִי לִית תְּמוּרָה, כְּמָה דְּאוּקְמוּהוּ מְאָרִי מִתְּנִיתִין לֹא כְּשִׂאָנִי נִכְתָּב אָנִי נִקְרָא, בְּעוֹלָם הַזֶּה נִכְתָּב בִּיהוּ"ה וְנִקְרָא בְּאֲדַנִּי, וּבְעוֹלָם הַבָּא נִכְתָּב בִּיהוּ"ה וְנִקְרָא בִּיהוּ"ה.

דְּבַר אַחַר, וְזֹאת לְפָנַי בְּיִשְׂרָאֵל, עַל הַגְּאוּלָּה וְעַל הַתְּמוּרָה. עַל הַגְּאוּלָּה - זֶה שְׂכִינָה הַעֲלִיּוֹנָה, ה' הַעֲלִיּוֹנָה, וְעַל הַתְּמוּרָה - זֶה שְׂכִינָה הַתְּחִתּוֹנָה, שְׂהִיא תְּמוּרָה בְּאוֹתוֹ שְׂנַאָמַר בּוֹ אֵל תִּמְיַרְנִי בּוֹ, וְהִם ה"ה, וְזֹאת זֶה בֶן וּבֵת, יִשְׂרָאֵל זֶה אָב, וּמְשׁוּם זֶה לְמַטָּה הוּא תְּמוּרוֹת הָאוֹתִיּוֹת יְהוּ"ה בְּאֲדַנִּי, אָבֵל לְעוֹלָם הַבָּא אֵין תְּמוּרָה, כְּמוֹ שְׂבַאָרוּהוּ בְּעֵלֵי

המשנה, לא כשאני נכתב אני נקרא, בעולם הזה נכתב ביהו"ה ונקרא באדני, ובעולם הבא נכתב ביהו"ה ונקרא ביהו"ה.

ועוד שלף איש נעלו, דא גופא דאיהי אנתא כלי דיליה, ודא מטטרוין, ונתו לרעהו, דלזמנין אשתפח ביה עמודא דאמצעייתא, ולזמנין צדיק, ולזמנין שכנתא עלאה איהי תעודה ביה, ולזמנין שכנתא תתאה היא תמורה ביה, ודא איהו גן נעול, וביה מען חתום, דאיהי שכנתא, י כלילא מעשר ספירן, י מן מיטטרוין.

ועוד שלף איש נעלו, זהו הגוף, שהיא אשה, הכלי שלו, וזה מטטרוין, ונתו לרעהו, שלפעמים נמצא בו העמוד האמצעי, ולפעמים צדיק, ולפעמים השכינה העליונה היא תעודה בו, ולפעמים השכינה התחתונה היא תמורה בו, וזהו גן נעול, ובו מען חתום, שהיא שכנה, י כלולה מעשר ספירות, י מן מיטטרוין.

כל ספירן פועלים ביה בהאי עלמא שפלה, וביה יבום וחליצה וגט פטורין, וכל אתנון ביה אינון תמורת, כגון מצפ"ץ, ואיהו נעילת חגין וזמנין ויומין טבין, נעילת דלת בפני לוין, ביום הכפורים דאיהי עלמא דאתי, לא אתקרי יהו"ה באדני דאיהי דין, ואיהו נעל, נעילת דלת, ואינו נועל הדלת, אלא איהי פתיחא לקבל שבים, ובגין דא יום הכפורים אסור בנעילת הסנדל, דלית חודא ביה לקודשא בריה הוא ושכנתא, דלזמנין איהי שכנתא, ואסתלק קודשא בריה הוא, ולזמנין קודשא בריה הוא, ואסתלק שכנתא.

כל הספירות פועלות בעולם השפל הזה, ובו יבום וחליצה וגט פטורין, וכל האותיות בו, הן תמורות, כמו מצפ"ץ, והוא נעילת חגין וזמנים וימים טובים, נעילת דלת בפני לוין, ביום הכפורים שהוא העולם הבא, לא נקרא יהו"ה באדני שהוא דין, והוא נעל, נעילת דלת, ואינו נועל הדלת, אלא היא פתיחה לקבל שבים, ומשום זה יום הכפורים אסור בנעילת הסנדל, שאין בו חוד לקדוש ברוך הוא והשכינה, שלפעמים היא השכינה ומסתלק הקדוש ברוך הוא, ולפעמים הקדוש ברוך הוא, ומסתלקת השכינה.

ובגין דא עונת תלמידי חכמים בשבת, דביומין דחול דשליט מטטרוין, איתמר (יחזקאל מד ב) יהיה סגור ששת ימי המעשה, ביה איהי סגירא תרעא, וביום השבת יפתח, יפתח תרעא, ותפיק מינה שכנתא לאתיחדא עם

בְּעֵלָה, וּבַהֲהוּא זְמַנָּא אֲתִקְרִיאת כּוּס מְלֵא, הֲדָא הוּא דְכְתִיב (דְּבָרִים ל"ג כג) וּמְלֵא בְּרַפְת יְהוּ"ה יָם וְדָרוּם יִרְשָׁה, דְּבִיּוּמִין דְּחוּל אֲתִקְרִיאת יִבְשָׁה בְּמַטְטְרוּ"ן, הֲדָא הוּא דְכְתִיב (בְּרַאשִׁית א ט) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִקְווּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מְקוֹם אֶחָד וְתִרְאָה הַיִּבְשָׁה.

וּמְשׁוּם זֶה עוֹנֵת תַּלְמִידֵי חֲכָמִים בְּשַׁבַּת, שְׂבִימֵי חַל כְּשִׁשׁוּלְט מַטְטְרוּ"ן, נֹאמֵר יְהִי סְגוּר שְׁשֵׁת יָמֵי הַמַּעֲשֶׂה, בּוּ הִיא סוּגְרַת הַשְּׁעָר, וּבִיּוֹם הַשַּׁבָּת יִפְתַּח, יִפְתַּח הַשְּׁעָר וְתִצָּא מִמֶּנּוּ הַשְּׂכִינָה לְהַתְיַחַד עִם בְּעֵלָה, וּבְאֹתוֹ זְמַן נִקְרְאת כּוּס מְלֵא. זֶהוּ שְׂכָתוֹב וּמְלֵא בְּרַפְת יְהוּ"ה יָם וְדָרוּם יִרְשָׁה, שְׂבִימֵי חַל נִקְרְאת יִבְשָׁה בְּמַטְטְרוּ"ן. זֶהוּ שְׂכָתוֹב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִקְווּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מְקוֹם אֶחָד וְתִרְאָה הַיִּבְשָׁה.

וּבְזְמַנָּא דְאֲתִמְלִיאת אֲתִמֵּר עָלָה (תְּהִלִּים קט"ז יג) כּוּס יִשׁוּעוֹת אֲשָׂא וּבְשֵׁם יְהוּ"ה אֶקְרָא, כּוּ"ס אִיהִי אֱלֹהִים בְּחֻשְׁבוֹן, דְּסָלִיק לְחֻשְׁבוֹן כְּנוּ"י, בְּמֵאֵי אֲתִמְלִיאת בָּאת י', וְאֲתִעֲבִידַת כּוּסֵי רְוָיָה, וּבְגִין דָּא כּוּס צְרִידָא עֲשָׂרָה דְּבָרִים וְכוּ'.

וּבְזְמַן שְׁנַתְמַלְאָת, נֹאמֵר עָלֶיהָ כּוּס יִשׁוּעוֹת אֲשָׂא וּבְשֵׁם יְהוּ"ה אֶקְרָא, כּוּ"ס הִיא אֱלֹהִים בְּחֻשְׁבוֹן, שְׁעוּלָה לְחֻשְׁבוֹן כְּנוּ"י, בְּמָה מִתְמַלְאָת? בָּאוֹת י', וְנַעֲשִׂית כּוּסֵי רְוָיָה, וּמְשׁוּם זֶה כּוּס צְרִידָא עֲשָׂרָה דְּבָרִים וְכוּ'.

קָם רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, אִם תִּתְחַנֶּה עָלֶי מַחְנָה לֹא יִירָא לְבִי, אִם תִּתְקוּם עָלַי מַלְחָמָה בְּזֹאת אֲנִי בּוֹטַח (תְּהִלִּים כ"ז א), בְּזֹאת בְּוֹדָאֵי אֲנָא בְּעֵינָא לְאֲתִתְקַפָּא, בְּהֵאֵי קָרָא דְדוּד, קוּם דְּוֹד הָא זֹאת דִּילְךָ לְגַבְוָן, אֲהֲרֹן כְּהֵנָּא קוּם מִשְׁנַתְדָּא הָא זֹאת דִּילְךָ לְגַבְוָן, דְּאֲתִמֵּר בְּהָ (וַיִּקְרָא טו א) בְּזֹאת יָבֵא אֲהֲרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ, קוּם רַעֲיָא מְהִימְנָא לְאַגְנָא עַל זֹאת דִּילְךָ, דְּאֲתִמֵּר בְּהָ (דְּבָרִים ד' מד) וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׁם מֹשֶׁה, דְּהָא כְּפָה מְאֲרֵי מְגִיחֵי קָרְבָּא קָא אֲתִיִּין לְאַגְחָא עָלָה, קוּמוּ נְבִיאֵי קְשׁוּט דְּהָא זֹאת דִּילְכוֹן לְגַבְוָן, דְּקָא הוֹיִתוֹן מִתְנַבְּאִין, עָלָה אֲתִמֵּר (יִרְמִיָּה ט כב) אֶל יְתְהַלֵּל חֲכָם בְּחֲכָמָתוֹ וְאֶל יְתְהַלֵּל הַגְּבוּר בְּגְבוּרָתוֹ וְגוֹמֵר כִּי אִם בְּזֹאת, זֹאת אֲשִׁיב אֶל לְבִי עַל כֵּן אוֹחִיל לוֹ (אִיכָה ג כ"א).

קָם רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר: אִם תִּתְחַנֶּה עָלֶי מַחְנָה לֹא יִירָא לְבִי, אִם תִּתְקוּם עָלַי מַלְחָמָה בְּזֹאת אֲנִי בּוֹטַח, בְּזֹאת וְדָאֵי אֲנִי רוּצָה לְהַתְחַזֵּק, בְּפָסוּק הַזֶּה שֶׁל דְּוֹד, קוּם דְּוֹד, הָרִי זֹאת שְׁלָךְ אֲצִלְנוּ. אֲהֲרֹן הַכֹּהֵן, קוּם מִשְׁנַתְדָּא, הָרִי זֹאת שְׁלָךְ אֲצִלְנוּ, שְׁנֹאמֵר בְּהָ בְּזֹאת יָבֵא אֲהֲרֹן אֶל

הַקֹּדֶשׁ. קוֹם הַרוּעָה הַנֶּאֱמָן לְהִגֹּן עַל זֹאת שְׁלֹךְ, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׂם מֹשֶׁה, שֶׁהָרִי כִּפְמָה עוֹרְכֵי קִרְבוֹת בְּאִים לְהִלָּחֵם עָלֶיהָ. קוֹמוּ נְבִיאֵי אָמֶת, שֶׁהָרִי זֹאת שְׁלַכְּם אֲצִלְנוּ, שֶׁהֵייתֶם מִתְנַבְּאִים, עָלֶיהָ נֶאֱמַר אֵל יִתְהַלֵּל חֲכָם בְּחֻמָּתוֹ וְאֵל יִתְהַלֵּל הַגְּבוּר בְּגִבּוֹרָתוֹ וְגוֹמֵר, כִּי אִם בְּזֹאת, זֹאת אָשִׁיב אֵל לְבִי עַל כֵּן אוֹחִיל לוֹ.

קוֹמוּ אֲבָהוֹן מְאִרֵי דְבָרִית, דְּהָא זֹאת הַבְּרִית דְּלָכוֹן בִּינְנָא, דְּאִתְמַר בָּהּ (ויקרא כו מד) וְאִף גַּם זֹאת בְּהִיוֹתֶם בְּאַרְצָ אוֹיְבֵיהֶם וְגוֹמֵר, וּבְגִינָה אָמַר קוֹדֶשׁא בְּרִידָ הוּא (שם יב) וְזִכְרֵתִי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹב, קוֹם שְׁלֹמָה מְלֶכָא דְּאִנְתָּ שְׁלָם דִּילָהּ, קוֹמוּ לְמַהוּי עֶזְר לְגִבָּה בְּהָאֵי קִרְבָּא, נַעַר נַעַר דְּאִנְתָּ מְאִרֵי מִפְתָּחוֹן דְּאוּצְרִין דְּמֶלְכָא, דְּכָל מְאִנֵי קִרְבָּא דְּמֶלְכָא בְּהוֹן, קוֹם אֲפִתַח הֵיכְלָא, אֲדַנִּי שְׁפִתֵי תִפְתָּח, וּפִי יִגִּיד שְׁבַחוּי דְּמֶלְכָא עֲלָהּ, דְּהָא הֵיכְלָא (עלאה) דִּילֵיהּ אִיהוּ, טוֹל רְשׁוֹ וְאַפְתָּח הֵיכְלָא בְּגִין יִקְרָא דְּשְׁכִינְתָּא.

קוֹמוּ הָאֲבוֹת בְּעֲלֵי הַבְּרִית, שֶׁהָרִי זֹאת אוֹת הַבְּרִית שְׁלַכְּם בִּינְיָנוּ, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ וְאִף גַּם זֹאת בְּהִיוֹתֶם בְּאַרְצָ אוֹיְבֵיהֶם וְגוֹמֵר, וּבְגִלְגָּלָהּ אָמַר הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא וְזִכְרֵתִי אֶת בְּרִיתִי יַעֲקֹב. קוֹם שְׁלֹמָה הַמֶּלֶךְ, שְׁאַתָּה הוּא הַשְּׁלוֹם שְׁלָהּ, קוֹם לְהִיוֹת לְעֶזְר לָהּ בְּקִרְבָּהּ הַזֶּה. נַעַר נַעַר, שְׁאַתָּה בַּעַל הַמִּפְתָּחוֹת שֶׁל אוּצְרוֹת הַמֶּלֶךְ, שְׁכָל כְּלֵי הַקִּרְבָּן שֶׁל הַמֶּלֶךְ בְּהֶם, קוֹם פְּתַח הֵיכְלָא, אֲדַנִּי שְׁפִתֵי תִפְתָּח, וּפִי יִגִּיד שְׁבַחוּי הַמֶּלֶךְ הַעֲלִיּוֹן, שֶׁהָרִי הֵיכְלָא (העליון) שְׁלוֹ הוּא, טַל רְשׁוֹת וּפְתַח אֶת הֵיכְלָא בְּשִׁבִיל כְּבוֹד הַשְּׁכִינָה.

דף סא ע"ב

פְּתַח וְאָמַר זִרְקִי אֶמְקִי שׁוֹפֵר הוֹלִי"ךְ סְגוּלַתִּי"א, אֲדַהֲכִי הָא עוֹלִימָא קָא נְחִית (רעיא מהימנא פתח רבי שמעון) וְאָמַר, רַעֲיָא מְהִימְנָא אִנְתָּ אִיהוּ מְאִרֵי דְּקִירְטָא, דְּרַעֲיָא דְּאִזִּיל בְּעֵאנָא, בְּגִין דּוֹבִין זְאֲבִין וְחִינּוּן בִּישׁוֹן דְּקָא אֲתִינּוּ לְמִיכָל עֵאנָא. (דף סא ע"ב) אֲרַחָא דִּילֵיהּ לְמַהוּי קִירְטָא בְּהַדִּיָּה לְזִרְקָא אֲבָנִין לְגַבְיֵיהוּ, לְמַהוּי עֵאנָא נְטִיר מְחִינּוּן בִּישׁוֹן קוֹם נְטִיל קִירְטָא בִּידָךְ, פְּתַח וְאָמַר זִרְקִי"א, שְׁכִינְתָּא קְדִישָׁא, אִנְתָּ הוּא קִירְטָא קְדִישָׁא דְּקוֹדֶשׁא בְּרִידָ הוּא דְּבָךְ, אֲזִדְרִיקוּ תְּלַת אֲבָנִין דְּאִינּוֹן סְגוּלַתִּי"א, תְּלַת אֲבָנִין יִקְרִין דְּאִינּוֹן תְּלַת אֲבָהוֹן, וְאִנְתָּ אֲבָן יִקְרָא עַל כְּלָהּ, תִּגְא בְּרִישָׁא דְּכְלָהּ, עֲלָךְ אֲתִמַּר (תהלים קיח כב) אֲבָן מְאִסוּ הַבּוֹנִים הִיָּתָה לְרֵאשׁ פְּנָה, וְהָאֲבָן הַזֹּאת אֲשֶׁר שְׁמִתִּי מִצְבָּה יְהִיָּה בֵּית אֱלֹהֵי"ם (בראשית כח כב), אִנְתָּ הוּא דְּאִתְמַר עֲלָךְ (דניאל ב לה) אֲבָנָא דִּי מְחַת לְצִלְמָא וְהוֹת לְטוֹר רַב וּמְלֵאת כָּל אֲרַעָא.

פֶּתַח וְאָמַר, זָרְקִי אֶמְקִיף שׁוֹפֵייר הוֹלִי"ךְ סְגוּלַתִּי. בִּינְתִים הִנֵּה הָעֵלֶם יָרַד (הרועה הנאמן. פתח רבי שמעון) וְאָמַר: רוּעָה הִנָּאֵמֶן, אֶתְּהָ הוּא בַעַל הַקְּלַע שֶׁל רוּעָה שֶׁהֵלֵךְ עִם הַצֹּאן, בְּשִׁבִיל דְּבִים, זְאֵבִים וְחִיּוֹת רְעוֹת שְׂבָאִים לֵאכֹל אֶת הַצֹּאן, דָּרְכוּ לְהִיּוֹת הַקְּלַע עִמּוֹ כְּדִי לְזָרֵק אֲבָנִים עֲלֵיהֶם, שִׁיְהִיו הַצֹּאן שְׂמוּרִים מִחִיּוֹת רְעוֹת, קוּם קַח אֶת הַקְּלַע בְּיָדְךָ. פֶּתַח וְאָמַר: זָרְקִי אֶמְקִיף, שְׂכִינָה הַקְּדוּשָׁה, אֶתְּהָ הִיא הַקְּלַע הַקְּדוּשׁ שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁבָּךְ נִזְרְקוּ שְׁלֹשׁ אֲבָנִים שֶׁהֵן סְגוּלַתִּי, שְׁלֹשׁ אֲבָנִים יְקָרוֹת שֶׁהֵן שְׁלֹשֶׁת הָאֲבוֹת, וְאֶתְּ אָבִן יְקָרָה עַל כָּלֶם, כְּתָר בְּרֵאשׁ כָּלֶם, עֲלִיד נֶאֱמַר אָבִן מֵאֲסוּ הַבּוֹנִים הִיְתָה לְרֵאשׁ פְּנֵה, וְהָאָבִן הוּא אֲשֶׁר שְׂמַתִּי מִצְבֵּה יְהִיָּה בֵּית אֱלֹהִי"ם. אֶתְּ הִיא שְׁנֵאֱמַר עֲלִיד, הָאָבִן שֶׁהִכְתָּה אֶת הַצֵּלֶם וְהִיְתָה לְהַר גְּדוֹל, וּמִלֵּאָה כָּל הָאָרֶץ.

וְאִיְהִי תִגָּא כְּגוֹנוֹנָא דָּא סְ בְּרִישָׁא דְּחִוְטָא דְּזָרְקִי אֶמְקִיף, אֲבָנָא כְּלִילָא וּמִתְעַטְרָא (נ"א מוכללת ומעוטרת) כְּאֲבָנָא בְּרִישׁ עֲזָקָא, וְכַד אִית בְּיִשְׂרָאֵל מְשִׁכִּילִים בְּחֻכְמָה דְּאִיְהִי י" מַחְשְׁבָה עֲלֵאָה, יִדְעִין לְזָרְקָא לָהּ לְהֵאִי אֲבָנָא דְּאִיְהִי בֵּית יְחִידָה, לְהֵהוּא אֶתְר דְּאִתְגַּזְרֵת, בְּגִין דְּבִרְתָּא בְּאֲבָא אֲתַעְבִּידֵת, הִדָּא הוּא דְּכְתִיב (משלי ג ט) יְהו"ה בְּחֻכְמָה יָסַד אֶרֶץ, בְּחֻכְמָה דְּאִיְהוּ אֲבָא יָסַד בְּרִתָּא דְּאִיְהִי אֶרֶץ הַדּוֹם רְגֵלִיו.

וְהִיא כְּתָר כְּמוֹ זֶה סְ בְּרֵאשׁ הַחוּט שֶׁל זָרְקִי אֶמְקִיף, אָבִן כְּלוּלָה וּמִתְעַטְרָת (כלולה ומעטרת) כְּמוֹ אָבִן בְּרֵאשׁ הַטְּבַעֲת, וְכַשִּׁי־יִשְׂרָאֵל מְשִׁכִּילִים בְּחֻכְמָה, שְׁהִיא י', הַמַּחְשְׁבָה הַעֲלִיוֹנָה, יוֹדְעִים לְזָרֵק אוֹתָהּ אֶת הָאָבִן הַזֶּה, שְׁהִיא בֵּית יְחִידָה, לְאוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁנִּגְזְרָה, מְשׁוּם שֶׁהִבֵּת נַעֲשִׂית בְּאֲב. זֶהוּ שְׁכֵתוֹב יְהו"ה בְּחֻכְמָה יָסַד אֶרֶץ, בְּחֻכְמָה שֶׁהוּא הָאָב, יָסַד אֶת הִבֵּת שְׁהִיא אֶרֶץ הַדּוֹם רְגֵלִיו.

וְהֵהוּא חוּט דִּילָהּ אִיְהוּ ו', דְּאֲבָנָא דְּאִיְהִי תִגָּא עֲטָרָה עַל רִישִׁיהָ, עֲטָרָה דְּסִפְר תּוֹרָה, וּבְגִינָה אֲתִמַּר וּדְאֲשַׁתְּמַשׁ בְּתִגָּא חֲלָף, אִיְהוּ כְּתָר תּוֹרָה וְדֵאִי, דְּתִלַּת כְּתָרִין אִינוּן, כְּתָר תּוֹרָה וְכְתָר כְּהוֹנָה וְכְתָר מְלָכוּת, וְכְתָר תּוֹרָה (נ"א וְכַתֵּר שֵׁם טוֹב) עַל גְּבִיּוֹהִי, וְהֵאִי אֲבָנָא אִיְהִי י" בְּרִישׁ א, וְאִיְהִי י" בְּסוּפָה, עֲלֵהּ אֲתִמַּר (ישעיה מו ט) מְגִיד מְרֵאשִׁית אַחֲרִית, וְאִיְהִי (נ"א ואִיְהוּ) יו"ד ה"א וְאִיְהוּ ה"א (נ"א יו"ד ה"א וְאִיְהוּ ה"א), כְּלִיל עֵשֶׂר סְפִירָן, דְּאִינוּן (ס"א דֵאִיְהוּ) נְעוּץ סוּפָן בְּתַחֲלָתָן וּתַחֲלָתָן בְּסוּפָן.

וְאוֹתוֹ הַחוּט שֶׁלָּהּ הוּא ו', שְׂאָבִן, שְׁהִיא כְּתָר, עֲטָרָה עַל רֵאשׁוֹ, עֲטָרָה שֶׁל סִפְר תּוֹרָה, וּבְשִׁבִילָהּ נֶאֱמַר, וְהַמְשַׁתְּמַשׁ בְּכְתָר - יַעֲבֵר, הוּא כְּתָר תּוֹרָה וְדֵאִי, שְׁשִׁלְשָׁה כְּתָרִים הֵם, כְּתָר תּוֹרָה וְכְתָר כְּהֵנָה וְכְתָר

מלכות, וכתר תורה (וכתר שם טוב) על גביהו, והאבן הזו היא יי בראש א', והיא יי בסופה, עליה נאמר מגיד מראשית אחרית, והיא יו"ד ה"א וא"ו ה"א (יו"ד ה"י וא"ו ה"י), כולל עשר ספירות, שהן (שהוא) נעוץ סוף בתחלתו, ותחלתו בסוף.

קמו בלהו מארי מתיבתא ואמרו, רעיא מהימנא כמה אנת תקיף לזרקא אבנא, דהא מטא לאתר דלית מאן דינדע אתרהא, ומלאכין קדישין שאלין בגינהא איה מקום כבודו להעריצו, דלית מאן דינדע מקומו, כד סלקא לעילא באתר דזריקת לה, עד דאמרין בלהו (יחזקאל ג יב) ברוך כבוד יהו"ה ממקומו, ואף על גב דאיהי זעירא לתתא, לעילא לית לה סוף.

קמו כל ראשי הישיבה ואמרו: רועה הנאמן, כמה אתה חזק לזרק אבן, שהרי הגיעה למקום שאין מי שיודע מקומה, ומלאכים הקדושים שואלים בשבילה איה מקום כבודו להעריצו, שאין מי שיודע מקומו. כשעלתה למעלה, למקום שזרקת אותה, עד שכלם אומרים ברוך כבוד יהו"ה ממקומו, ואף על גב שהיא קטנה למטה, למעלה אין לה סוף.

מאן יכיל לאגחא קרבא באתר דאנת תמן, באבנא זעירא דזריקת אידעו רקיעין עד אין סוף, ומלאכין עד אין תכלית, וכל מארי מתיבתא בלהו אידעו ונפלו בנפילת אפים, מקיומיהו קדמיהא, ואמרו וכי באבנא זעירא האי, כל שכן מאן יגייח עמך בסייפא, דאתמר בה (תהלים קמט ו) רוממות א"ל בגרונים וחרב פיפיות בידם, דאיהי קריאת שמע, חרבא דילך דאנת תקינת לך (נ"א לה), דבה קטילת למצרי, הדא הוא דכתיב (שמות ב יב) ויכן כה וכה וגומר ויך את המצרי, כ"ה וכ"ה סלקין לחמשין אתוון, דמיחדין בהון לקודשא בריך הוא פעמים, שמע ישראל יהו"ה אלהינו יהו"ה אחד, דאית בהון כ"ה אתוון תרין זמנין, וסלקין לחמשין תרעין דבינה, דאיהי ח' תמינאה מעשר ספירן מתתאה ולעילא. יי רישא דחרבא, וי גופא דחרבא, תרין פפיות דילה ה"ה, נרתקא דחרבא אהי"ה, והכי לתתא נרתקא דהאי חרבא אדני"י, ואיהו יאהדונה"י לתתא, יאההויה"ה לעילא, (נ"א יהו"ה יהו"ה יהו"ה), ורזא דמלה (שמות טו א) אז ישיר משה תמינא אתוון בחיבורא לעילא, (ישעיה נח ט) א"י תקרא ויהו"ה יענה לתתא, ומאן יכיל ברומחא דילך דאיהו רמ"ח תיבין דקריאת שמע, אגח קרבא לרבי שמעון וחברוי, נחזי מאי ניהו חילא ותקיפו דיליה, דהא איהו אתער עלאין ותתאין, ויידעו כל עלמין עלאין ותתאין ובאומאה לכל חילין לעילא ותתא למהוי בעזריה, אגח ליה. קום רבי שמעון זריז גרמך במאני קרבא דילך, נחזי מאי תקיפו וגבורה דילך.

מי יכול לערוך קרב במקום שאֵתה שָׁם, בְּאֶבֶן קִטְנָה שֶׁזָרְקָתָהּ הַזְדַּעְזְעוּ
 רְקִיעִים עַד אֵין סוּף, וּמִלֵּאכִים עַד אֵין תְּכָלִית, וְכָל רֹאשֵׁי הַיְשִׁיבָה
 כָּלֶם הַזְדַּעְזְעוּ וְנָפְלוּ בְנִפְיֵלֶת אַפִּים מְקִיּוּמָם לַפְּנִיָּה, וְאָמְרוּ, וְכִי בְּאֶבֶן
 קִטְנָה זֹו, כָּל שֶׁכֶּן מִי יִלְחַם עִמָּךְ בְּסִיף, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ רוּמְמוֹת אֵייל
 בְּגֵרוֹנִם וְחָרֵב פִּיפְיוֹת בְּיָדָם, שֶׁהִיא קְרִיאַת שְׁמַע, הַחֲרֵב שְׁלָךְ שֶׁאֵתָה
 הַתְּקַנְתָּ לָךְ (אוֹתָהּ), שֶׁבָּהּ הִרְגַּתְּ אֶת הַמְצָרִי, זֶהוּ שֶׁכָּתוּב וַיִּפֹּן כֹּה וְכֹה
 וְגוֹמֵר וַיִּדָּ אֶת הַמְצָרִי. כִּי וְכִי עוֹלִים לְחַמְשֵׁים אוֹתִיּוֹת, שֶׁמִּיחֲדִים
 בָּהֶם אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא פְּעַמִּים, שֶׁמַּע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
 יְהוָה אֶחָד, שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן עֲשָׂרִים וְחֲמֵשׁ אוֹתִיּוֹת פְּעַמִּים, וְעוֹלִים לְחַמְשֵׁים
 שְׁעָרֵי בִינָה, שֶׁהוּא ח', שֶׁמִּינֵית מַעֲשֵׂר הַסְּפִירוֹת מִמַּטָּה וְלַמַּעְלָה. י'
 רֹאשׁ הַחֲרֵב, וְי' גּוֹף הַחֲרֵב, שֶׁתִּי פִיפְיוֹת שְׁלָהּ הִיָּה, נִרְתִּיק הַחֲרֵב
 אֵהִיָּה, וְכָךְ לְמַטָּה נִרְתִּיק הַחֲרֵב הַזֶּה אֲדַנִּי, וְהוּא יֵאֱהַדוּנָה־יִי לְמַטָּה,
 יֵאֱהַדוּנָה־יִי לְמַעְלָה, (יְהִי־יְהִי־יְהִי), וְסוּד הַדְּבָר - אֲזוֹ יִשִּׁיר מֹשֶׁה,
 שְׁמוֹנֶה אוֹתִיּוֹת בְּחִבּוּר לְמַעְלָה, אִיז תִּקְרָא וְיְהוָה יַעֲנֶה, לְמַטָּה, וְמִי
 יְכוֹל בְּרַמַּח שְׁלָךְ שֶׁהוּא מֵאֲתֵים אַרְבָּעִים וְחֲמֵשׁ תִּבּוֹת שֶׁל קְרִיאַת
 שְׁמַע, הַלְחַם קָרֵב לְרַבִּי שֶׁמַּעוֹן וְחַבְרִיו, נִרְאֶה מֵהוּ הַכֹּחַ וְהַתְּקַף שֶׁלוֹ,
 שֶׁהָרִי הוּא מַעוֹרֵר עֲלֵיוֹנִים וְתַחֲתוֹנִים, וַיִּזְדַּעְזְעוּ כָּל הָעוֹלָמוֹת
 הָעֲלִיוֹנִים וְהַתַּחֲתוֹנִים, וַיִּשְׁבּוּעָה לְכָל הַחִילוֹת לְמַעְלָה וְלַמַּטָּה לַהֲיוֹת
 בְּעֶזְרוֹ, הַלְחַם לוֹ. קוּם רַבִּי שֶׁמַּעוֹן, זָרָז עֲצָמָךְ בְּכָלִי הַקָּרֵב שְׁלָךְ, וְנִרְאֶה
 מֵהַ חֲזֵק וְהַגְּבוּרָה שְׁלָךְ.

דף סב ע"א

קָם רַבִּי שֶׁמַּעוֹן פָּתַח וְאָמַר, זָרְקִיָּא מְקִיָּי שׁוֹפְרִי הוֹלִיָּי סְגוּלְתִיָּא, קָם
 וְנָטִיל תְּלַת אַבְנֵין דְּאִינוּן י י י, וְאַבְנָא עֲלָהּ דְּאִיָּהִי בְּקִירְטָא, תִּגְא בְּחוּטָא
 הָא אַרְבַּע, דְּאִינוּן אַרְבַּעִין, וְחוּט דְּסִיָּהָרָא (נִיָּא דְּסַחְרָא) עֲלָהּ הִיָּינוּ ב', וְרָזָא
 דְּמִלָּה בְּרִאשִׁית ב' רִאשִׁית, הָאִי נְקוּדָה (דף סב ע"א) עֲלָהּ אֲתַמַּר בְּעֶשְׂרָה
 מֵאֲמֵרוֹת נִבְרָא הָעוֹלָם מֵאִי ב' הָהוּא חוּט דְּאֲסַחַר עֲלָהּ, וְהָאִי נְקוּדָה אֵית
 לָהּ רִישָׁא וְאֲמַצְעִיתָא וְסוּפָא, וְאֲתַעְבִּידַת תְּלַת יוֹדִיָּין י י י, דְּסִלְקִין
 לְתַלְתִּין, וְהָהוּא חוּט ב' תְּלַתִּין וְתַרְיָן, תִּגְא דְּעַל חוּט י', וְהָא אַרְבַּעִין וְתַרְיָן,
 לְקַבֵּל לִיב אֱלֹהִיָּים, וְעֶשֶׂר אֲמִירוֹן דְּאֲתַבְּרִי בְּהוֹן שְׁמִיָּא וְאַרְעָא וְכָל
 חִילִיָּהוֹן, (וִירָא אֱלֹהִיָּים אֵת כָּל אֲשֶׁר עֲשָׂה, דְּאִיָּהוּ רִזָּא וִירָא מִלְּאֵךְ יְהוָה אֵלֵינוּ בִּלְבַת אֲשֶׁר, בִּלְבַת
 דְּאוֹרִיָּיתָא וְדָא אִיָּהוּ כִי יוֹם נָקַם בִּלְבִיָּי, וּבְהוֹן פּוּעֵלִים אַרְבַּעִין וְתַרְיָן אֲתוּוֹן דִּיהוָה, וְרִזָּא דְּמִלָּה
 פְּתַחוּ לִי שְׁעָרֵי צַדִּיק אַבִּיָּא בִיָּים אוֹדָה יִיָּה, וְכִלְהוֹן אֲתַכְלִילֵן בְּבֵאר שְׁבַע, דָּא אַבִּיָּג יִתִּיץ וְחַבְרוּי).

קָם רַבִּי שֶׁמַּעוֹן, פָּתַח וְאָמַר: זָרְקִיָּא מְקִיָּי שׁוֹפְרִי הוֹלִיָּי סְגוּלְתִיָּא.
 קָם וְנָטִיל שְׁלֹשׁ אַבְנִים שֶׁהֵן י י י, וְאַבְּוֹן עֲלִיוֹנָה שֶׁהִיא בְּקַלְעָה, תִּגְ בְּחוּט
 הָרִי אַרְבַּע שֶׁהֵן אַרְבַּעִים, וְחוּט שֶׁל הַלְּבָנָה (שְׁסוּבַת) עֲלֶיהָ הִיָּינוּ ב', וְסוּד

הַדָּבָר - בְּרֵאשִׁית, בִּי רֵאשִׁית. עַל הַנִּקְדָּה הַזֹּאת נֹאמֵר בַּעֲשָׂרָה מֵאֲמֹרוֹת
נִבְרָא הָעוֹלָם. מַה זֶה בִּי? אוֹתוֹ הַחוּט שֶׁסּוּבֵב אוֹתָהּ, וְלִנְקָדָה הַזֹּאת יֵשׁ
רֹאשׁ וְאֲמִצָּע וְסוּף, וְנִעֲשִׂית שְׁלֹשׁ יוֹדִיִּים יִי יִי, שְׁעוֹלוֹת לְשִׁלְשִׁים,
וְאוֹתוֹ חוּט בִּי - שְׁלֹשִׁים וּשְׁתַּיִם. הַתֵּג שֶׁעַל הַחוּט יִי, וְהָרִי אֲרֻבָּעִים
וּשְׁתַּיִם, כִּנְגֵד שְׁלֹשִׁים וּשְׁנַיִם אֱלֹהִיִּים וְעֵשֶׂר הָאֲמִירוֹת שֶׁבָּהֶן נִבְרָאוּ
שְׁמַיִם וָאָרֶץ וְכָל צְבָאָם. [נִוְרָא אֱלֹהִיִּים אֵת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה, שֶׁהוּא סוּד שֶׁל וִירָא מִלֹּאד
יְהוּיָה אֵלָיו בְּלִבֵּת אֵשׁ, בְּלִבֵּת הַתּוֹרָה, וְזֶהוּ כִּי יוֹם נִקַּם בְּלִבִּי, וּבֵהֶם פּוֹעֲלוֹת אַרְבַּעִים וּשְׁתַּיִם
הָאוֹתוֹת שֶׁל יְהוּיָה, וְסוּד הַדָּבָר - פִּתְחוּ לִי שַׁעֲרֵי צַדִּיק אֲבִיָּא בִּיִּים אוֹדָה יִיָּהּ, וְכָלֵם נִכְלָלִים בְּבֹאֵר
שֶׁבַע, זֶה אֲבִיָּג יִתִּיץ וְחִבְרִיו].

אָמְרוּ לִיָּה מֵאֲרֵי מִתְנִיתִיו, רַבִּי רַבִּי כַּמָּה תִּקְיִפִּין אֲבָנִין דְּזָרִיקַת, דְּאִזְדַּעְזְעוּ
בְּהוֹן שְׁמַיָּא וָאֲרַעָא, וְחִינוּן וּבְעִירָן וְעוֹפִין כְּלָהוּ בְּרַחוּ, וּמְנָהוֹן נְפִלוּ לְאֲרַעָא,
וְכַרְסִיָּא וְקִירָא וּמְלֶאכֶין וְאוֹפְנִים כְּלָהוּ אִזְדַּעְזְעוּ מֵאֲבָנִין דִּילָד, וְאֵלִין
אִינוּן אֲרֻבָּעָה טוּרֵי אָבּוּ, דְּכָלָהוּ חָד.

אָמְרוּ לוֹ בְּעֵלֵי הַמְּשָׁנָה: רַבִּי רַבִּי, כַּמָּה חֲזָקוֹת הָאֲבָנִים שֶׁזָּרְקַת,
שֶׁהִזְדַּעְזְעוּ בָּהֶן שְׁמַיִם וָאָרֶץ, וְכָל הַחַיּוֹת וְהַבְּהֵמוֹת וְהָעוֹפוֹת בְּרַחוּ,
וּמָהֶם נְפִלוּ לְאֲרַץ, וְהַכֶּסֶף הַנִּכְבָּד וּמְלֶאכֶים וְאוֹפְנִים כְּלָם הִזְדַּעְזְעוּ
מִהָאֲבָנִים שֶׁלָּד, וְאֵלִין הֵם אֲרֻבָּעָה טוּרֵי אָבּוּ, שֶׁכְּלָם אָחָד.

זָכָאָה אִיהוּ מָאן דְּאֲפִיק אֲבָנִין אֵלִין שְׁלַמִּין בְּצִלוֹתֶיהָ, בְּאֲרַבַּע צִלוֹתֵין עִם
צִלוֹתָא דְּמוֹסָף, דְּעֵלְיָהוּ אֲתַמֵּר (דְּבֵרִים כו ו) אֲבָנִים שְׁלַמוֹת תִּבְנֶנָּה, וְאִית אָבּוּ
דְּאוּרִיָּתָא, דְּאֲתַמֵּר בָּהּ (בְּרֵאשִׁית כח כב) וְהָאָבּוּ הַזֶּה אֲשֶׁר שְׁמַתִּי מִצְבָּה יְהִיָּה
בֵּית אֱלֹהִיִּים, דְּאִיהִי מְסֻטְרָא דְּעַמּוּדָא דְּאֲמִצְעִיתָא, דְּאֲתַמֵּר בֵּיהּ (דְּבֵרִים ד'
מד) וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר שָׁם מֹשֶׁה, דְּאִיהוּ דִּיוֹקְנָא דִּילִיָּהּ.

אֲשָׁרֵי מִי שְׁמוּצִיא אֵת הָאֲבָנִים הַשְּׁלַמוֹת הִלְלוּ בְּתַפְלָתוֹ, בְּאֲרַבַּע
תַּפְלוֹת עִם תַּפְלַת מוֹסָף, שֶׁעֲלִיָּהוּ נֹאמֵר אֲבָנִים שְׁלַמוֹת תִּבְנֶנָּה, וְיֵשׁ אָבּוּ
שֶׁל הַתּוֹרָה, שֶׁנֹּאמֵר בָּהּ וְהָאָבּוּ הַזֶּה אֲשֶׁר שְׁמַתִּי מִצְבָּה יְהִיָּה בֵּית
אֱלֹהִיִּים, שֶׁהִיא מִצַּד הָעַמּוּד הָאֲמִצְעִי, שֶׁנֹּאמֵר בּוֹ וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר
שָׁם מֹשֶׁה, שֶׁהוּא הַדְּמוּת שְׁלוֹ.

וְאֵלִין אֲבָנִין כְּלָהוּ חָד, מְלָכוֹת קְדִישָׁא אִיהִי מְסֻטְרָא דְּשְׁמַאֲלָא, אֲתַמֵּר בָּהּ
(שֵׁם כה א) אָבּוּ שְׁלַמָּה וְצַדִּיק יְהִיָּה לָד, וְהֵאֵי אִיהִי (דְּנִיָּאֵל ב לה) אֲבָנָא דִּי מְחַת
לְצַלְמָא דְּהוֹת לְטוּר רַב וּמְלָאת כָּל אֲרַעָא, מֵאִי וּמְלָאת כָּל אֲרַעָא, אֲלָא
בְּגִינָה אֲתַמֵּר (ישעיה ג) מִלֵּא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, וְעֵלָה אֲתַמֵּר (זכריה ג ט) עַל אָבּוּ

אחת שבועה עיניים, דאינון שבועה רועין קדישין, ואינון שבע דכורין ושבע נוקבין, כלהו כלין בה ורזא דמלה שבועה ושבעה מוצקות.

והאבנים הללו כן אחת. המלכות הקדושה היא מצד השמאל, נאמר בה אבן שלמה וצדק יהיה לה, והאבן הזו היא שהפתה את הצלם, שהיתה להר גדול ומלאה כל הארץ. מה זה ומלאה כל הארץ? אלא בשבילה נאמר מלא כל הארץ כבודו, ועליה נאמר על אבן אחת שבועה עיניים, שהם שבועה רועים קדושים, והם שבועה זכרים ושבע נקבות, וכלם כלולים בה, וסוד הדבר - שבועה ושבעה מוצקות.

והאי אבן איהי חמשה אבנין דשוי דוד בקירטא ואתעבידו כלהו חד, הדא הוא דכתוב (שמואל א ו יז) ויקח דוד חמשה חלוקי אבנים מן הנחל, ואינון גדולה גבורה תפארת נצח הוד, דבהון שבח דוד לקודשא בריהו הוא ואמר (דה"י א כט) לה יהו"ה הגדולה והגבורה וגומר, ואלין חמשה חלוקי אבנים נטיל לון מן הנחל דאיהו יסוד חיי עלמין, וכד שוי לון בקירטא דאיהי מלכות קדישא, אתעבידו בה חד, וטבע במצחא דפלתאה וקטיל ליה.

והאבן הזו היא חמש אבנים ששם דוד בקלע ונעשו כן אחת. זהו שפתוב ויקח דוד חמשה חלקי אבנים מן הנחל, והו גדלה וגבורה, תפארת, נצח, הוד, שבהן שבח דוד את הקדוש ברוך הוא, ואמר לה יהו"ה הגדלה והגבורה וגומר, ואלו חמשה חלוקי האבנים, נטל אותם מן הנחל שהוא יסוד חיי העולמים, וכששם אותם בקלע, שהיא המלכות הקדושה, נעשו בה אחת, והטביע במצח הפלשתי והרג אותו.

ואינון חמש אבנין דאינון שמע ישראל יהו"ה אלהינו יהו"ה, וכד שוי לון בקירטא דאיהי שפה דפימא צריף למעבד לון בה כלהו אחד, דבזמנא דינצח בה קודשא בריהו הוא כל אומין דעלמא יתקיים בהון כי אז אהפוף אל עמים שפה ברוך לקרא כלם בשם יהו"ה לעבדו שכם אחד (צפניה ג ט), והא שפ"ה ודאי דא שכינ"ה, דהכי סליקת בחושבן שפ"ה, בגין הכי כל אומין דעלמא עתידין לאשתעבדא תחות ידהא, ולאמלכא לה עלייהו ביומין דמלכא משיחא, לקיים מה דאתמר בה (תהלים קג יט) ומלכותו בכל משלה.

והם חמש האבנים שהם שמע ישראל יהו"ה אלהינו יהו"ה, וכששם אותם בקלע, שהיא השפה של הפה, צריף לעשות אותם בה כלם אחד, שבזמן שינצח הקדוש ברוך הוא את כל אמות העולם, יתקיים

בָּהֶם כִּי אִזּוֹ אֶהְפֹּךְ אֶל עַמִּים שְׂפָה בְרוּרָה לְקֹרֵא כָל־שֵׁם יְהוֹיָה
לְעַבְדּוֹ שְׂכֵם אֶחָד, וְהַשְׁפִּיחַ הַזֶּה וְדַאי זֶה שְׂכִינָה, שְׂכָךְ עוֹלָה בְּחֻשְׁבוֹן
שְׁפִיחָה, מְשׁוּם כָּךְ כָּל אַמּוֹת הָעוֹלָם עֲתִידוֹת לְהִשְׁתַּעֲבֹד תַּחַת יָדֶיהָ
וּלְהַמְלִיכָה עֲלֵיהֶם בִּימֵי מֶלֶךְ הַמְּשִׁיחַ, לְקַיֵּם מַה שֶּׁנֶּאֱמַר וּמַלְכוּתוֹ בְּכָל
מְשָׁלָה.

זָכָאָה אִיהוּ מָאן דְּנָטִיר הַאי אַמּוּנָה בְּלַבִּיהָ וּבְפוּמֶיהָ דְּנֻדַּאי אִיהִי אַמּוּנָה
דְּיִשְׂרָאֵל, וְאִיהִי יְחִוּדָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבָהּ מִיַּחְדָּין יִשְׂרָאֵל לְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא תְּרִין זְמַנִּין בְּכָל יוֹמָא, וְזָכָאָה אִיהוּ מָאן דְּאִיהִי בְּאַמְנָה אִתּוּ
בְּגִלוּתָא, דְּלֹא דְחִיל מַעְלָאִין וְתַתְּאִין, דְּבִגִּינָה אֲתָמַר לְאַדָּם (בְּרַאשִׁית ב טו)
וַיִּנְחָהוּ בְּגַן עֵדֶן לְעַבְדָּהּ וּלְשִׁמְרָהּ, לְעַבְדָּהּ בְּפִקּוּדֵין דְּעֵשָׂה, וּלְשִׁמְרָהּ
בְּפִקּוּדֵין דְּלֹא תַעֲשֶׂה, בְּגִין דְּאִיהִי גִין סְדָרִים דְּאוֹרֵייתָא, וְאִיהִי עֲדוּנָא
דְּאוֹרֵייתָא, מֵאִי אוֹרֵייתָא עֲמוּדָא דְאַמְצָעִיתָא, אִיהִי גַן דִּילִיהָ, וְעֵדֶן דִּילִיהָ.

אֲשֶׁרִי מִי שְׁשׁוּמַר הָאֻמוּנָה הַזֶּה בְּלִבּוֹ וּבְפִיו, שְׁוֹדַאי הִיא אַמּוּנַת יִשְׂרָאֵל,
וְהִיא הַיְחִוּד שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וּבָהּ מִיַּחְדָּים יִשְׂרָאֵל אֶת הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא פְּעַמִּים בְּכָל יוֹם, וְאֲשֶׁרִי הוּא מִי שֶׁהוּא בְּאַמְנָה אִתּוּ בְּגִלוּת,
שֶׁלֹּא פּוֹחַד מַעְלִיוֹנִים וְתַתְּוֹנִים, שֶׁבְּגִלְלָה נֶאֱמַר לְאַדָּם וַיִּנְחָהוּ בְּגַן עֵדֶן
לְעַבְדָּהּ וּלְשִׁמְרָהּ, לְעַבְדָּהּ בְּמִצְוֹת עֵשָׂה, וּלְשִׁמְרָהּ בְּמִצְוֹת לֹא תַעֲשֶׂה,
מְשׁוּם שֶׁהִיא חַמְשִׁים וּשְׁלֹשָׁה סְדָרִים שֶׁל הַתּוֹרָה, וְהִיא הָעֵדֶן שֶׁל
הַתּוֹרָה. מַה זֶה הַתּוֹרָה? הָעֲמוּד הָאֻמְצָעִי, הִיא הַגֶּן שֶׁלוֹ, וְעֵדֶן שֶׁלוֹ.

דף סב ע"ב

רַבִּי רַבִּי קוּם אֲסַחֵר לְהַאי קִירְטָא, וְאַקְוֹ וְאַסַּחֵר לָהּ בְּשִׁפְהָ דִּילָךְ, בְּהַאי
אַבְנָא דְאִיהִי כְּלִילָא (נִיִּיא מוּכְלָל וּמַעוּטָר) מִכָּל אַבְנֵין דְּבִנְיָינָא דְּאוֹרֵייתָא,
(וּצְלוּתָא) אִיהִי אַבְן יְקָרָה (דף סב ע"ב) מוּכְלָלָת וּמַעוּטָרָת בְּאוֹת בְּרִית, וּבְאוֹת
דְּשִׁבְת, וּבְאוֹת דִּימִין טְבִין, וּבְאוֹת תְּפִלִּין, וְחוּט דִּילָהּ כְּרוּכָה בְּאַצְבָּעָא, וְדָא
כְּרִיכוּ דְרֻצוּעָה דְתַפְלָה דִּיד, דְּבָהּ הוּוּ קַדְמָאִין כּוֹרְכִין אֶת שְׁמַע עִם וְאַהֲבָת
בְּרַחֲמֵי דְאַהֲבָה, דְּהֵינּוּ וְאַהֲבָת אֶת יְהוֹיָה אֱלֹהֵיִךְ, בְּגִין דְּתַהֲא רַחֲמֵי
לְגַבִּי בַעֲלָהּ, וְלֹא מִפְּסִיקִין, וּלְבַתֵּר דְּאַתָּא יַעֲקֹב דְּאִיהוּ כְּלִיל תַּלְת אַבְהוֹן,
הַתִּיר הֵהוּא כְּרִיכוּ דִילָהּ, וְאַמַּר בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד.

רַבִּי רַבִּי קוּם סוּבֵב אֶת הַקְּלַע הַזֶּה, וְהַקְּוֹ וְסוּבֵב אוֹתוֹ בְּשִׁפְהָ שְׁלָךְ,
עִם הָאֲבֹן הַזֶּה שְׁכִלּוּלָה (מִכְלָל וּמַעוּטָר) מִכָּל אַבְנֵי הַבְּנִין שֶׁל הַתּוֹרָה, (וְהַתְּפִלָּה)
הִיא אַבְן יְקָרָה מְכֻלָּלָת וּמַעוּטָרָת בְּאוֹת בְּרִית, וּבְאוֹת שִׁבְת, וּבְאוֹת

ימים טובים, ובאות תפלין, והחוט שלה פרוץ באצבע, וזו פריכת הרצועה של תפלה של יד, שבה היו הראשונים פורכים את שמע עם ואהבת באהבה של אהבה, שהינו ואהבת את יהוה אלהיך, כדי שתהיה אהובה על בעלה, ולא מפסיקים, ואחר שבה יעקב, שהוא כולל שלשת האבות, התיר אותה הפריכה שלה, ואמר פרוץ שם כבוד מלכותו לעולם ועד.

בגין דאיהי בעי למהוי איהי סגולת מלכים, בההוא זמנא אתמר שופ"ר הול"ך סגולת"א, ואז"א לשריא כתרא על ישראל דאיהו עמודא דאמצעיטא, דאיהו ספר תורה כליל חמשה חומשי תורה, ואתעבידת תגא על רישיה, בכל את ואת דיליה, מאלין אתנון ידיעאן דספר תורה, פגוונא דא ש ע ט נ ז ג י, בלהו זיינין אינון חד ועשרין, לקבל חד ועשרין אזכרות דתפלין דרישא, ולקבלייהו חד ועשרין אזכרות דתפלין דיד, דסלקין בלהו ארבעין ותריין, לקבל שמא דמ"ב, תגא איהי י על רישא דז', גופא דיליה ו', וספר תורה עמודא דאמצעיטא כליל שית ספירן מחסד עד יסוד, מלכות י זעירא, בה אתעבידת שביעי יום שבת, ואיהי אות תפלין, אות שבת, אות ברית, ואיהו פתר כהונה וכתר מלכות, מסטרא דימינא דאתייהיבת אורייתא אתקריאת פתר תורה וימינא איהו כהנא, מסטריה איהו פתר כהונה, ועמודא דאמצעיטא איהו מלך, ומסטרא דגבורה בית דין הגדול, נפיק מתמן אשא ואוקיד ליה, וכד כהנא נפיק בשלם מהיכלא, בההוא זמנא יתערוך לויים בנגוונא (כאן חסר והוא בתקוני זהר חדש).

משום שהיא רוצה להיות היא סגולת מלכים, באותו זמן נאמר שופ"ר הול"ך סגולת"א, ואז"א לשרות פתר על ישראל, שהוא העמוד האמצעי, שהוא ספר תורה הכולל חמשה חומשי תורה, ונעשית פתר על ראשו בכל אות ואות שלו מאלו האותיות הידועות של ספר תורה, כמו זה: ש ע ט נ ז ג י, כל התגים הם אחת ועשרים, כנגד עשרים ואחת אזכרות של תפלין של ראש, וכנגדן עשרים ואחת אזכרות של תפלין של יד, שכלן עולות ארבעים ושנים, כנגד השם של מ"ב, פתר היא י על ראש הז', הגוף שלו ו', וספר תורה העמוד האמצעי, כולל שש ספירות מחסד עד יסוד, מלכות י זעירה, בזה נעשית שביעי יום שבת, והיא אות תפלין, אות שבת, אות ברית, והוא פתר כהנה וכתר מלכות. מצד הימין שנתנה תורה נקראת פתר תורה, וימין הוא הכהן, מצדו הוא פתר כהנה, והעמוד האמצעי הוא מלך, ומצד הגבורה בית דין הגדול, יוצאת משם אש ושורפת אותו, וכשהכהן יוצא בשלום מן ההיכל, באותו זמן יתעוררו הלויים בנגוון.

ועוד אית תקוונא חמשאה בצלותא, צלותא איהי פקרבנא, פמה דאוקמוהו קדמאין תפלות כנגד תמידין תקונים, תא חזי קרבניו אינון

מֵאַרְבַּע מִיָּנִין, דְּאִינוּן לְקַבֵּל אֶרְיָה שׁוֹר נֶשֶׁר אָדָם, דְּאִינוּן מְצוּיִירִים
בְּכַרְסֵיָא, אֵית קַרְבָּנָא דְהוּוּ מְקַרְבִּין יִשְׂרָאֵל, וְכַהֲנָא הָוּה קָרִיב קַרְבָּנָא
דְּלָהוּן.

ועוד, יש תקון חמישי בתפלה, התפלה היא כקרבו, כמו שבארוהו
הראשונים, תפלות כנגד תמידים תקנום. בא וראה, הקרבנות הם
מארבעה מינים, שהם כנגד אריה שור נשר אדם, שהם מצירים
בפסא. יש קרבו שהיו מקריבים ישראל, והכהן היה מקריב את
הקרבו שלהם.

קַרְבָּנָא קַדְמָאָה, קַרְבָּנָא דְהוּוּ קָרִיב לִימִינָא, דָּא צְלוּתָא דְשַׁחְרִית, וְאִם
הוּוּ זְכָיִין הָוּה נְחִית דִּיּוֹקְנָא דְאַרְיָיָה וְהוּוּ מְקַבֵּל קַרְבָּנָא, וְדָא מִיכְאֵ"ל
דְּדַרְגָּיָה חֲסִיד, אֵיהוּ הָוּה מְקַבֵּל צְלוּתָא דְשַׁחְרִית, וְאִם לָא זָכוּ מַה כְּתִיב
בְּקַרְבָּנָא (שמות כב ט) לְכָלֵב תִּשְׁלִיכוּן אוֹתוֹ, דְחָשִׁיב לִיה כְּטָרִיפָה, וּבְגִין דָּא
הָוּה נְחִית דִּיּוֹקְנָא דְכָלֵב לְקַבֵּל הַהוּא דוֹרוּנָא, וְקַרְבָּנָא, וְדָא אֵיהוּ כְּלָב
דְּאָמַר דָּוִד עָלָיו הַשְּׁלוֹם (תהלים כב כב), הַצִּילָה מִחָרֵב נַפְשִׁי מִיַּד כְּלָב יַחֲדָתִי,
וְכָל מְלֹאכֵי חַבְלָה דְּאִינוּן כְּלָבִים צוּעְקִים בְּמִשְׁמֶרֶת תַּנְיִינָא דְלִילָיָא, אִינוּן
צוּחִין וְנִבְחִין וְאָמְרִין הֵב הֵב, בְּגִין דְּאִינוּן מִסְטָרָא דְגִיְהֵנְס סַם הַמּוֹת,
דְּאִתְמַר בֵּיה (משלי ל טו) לְעֵלוּקָה שְׁתִּי בְּנוֹת הֵב הֵב.

הקרבו הראשון - הקרבו שהיה מקריב לימין, זו תפלת השחרית,
ואם היו זוכים, היה יורד דיוקן של ארייה והיה מקבל את הקרבו,
וזה מיכאל שדרגתו חסד, הוא היה מקבל תפלת שחרית, ואם לא
זכו, מה כתוב בקרבו? לְכָלֵב תִּשְׁלִיכוּן אוֹתוֹ, שְׁחוּשֵׁב אוֹתוֹ כְּטָרִיפָה,
וּבְשִׁבִיל זֶה הָיָה יוֹרֵד דְמוֹת כְּלָב לְקַבֵּל אוֹתוֹ דוֹרוּן וְהַקְרָבוֹ, וְזֶהוּ הַכְּלָב
שְׁאָמַר דָּוִד, עָלָיו הַשְּׁלוֹם, הַצִּילָה מִחָרֵב נַפְשִׁי מִיַּד כְּלָב יַחֲדָתִי, וְכָל
מְלֹאכֵי חַבְלָה שְׁהִם כְּלָבִים, צוּעְקִים בְּמִשְׁמֶרֶת הַשְּׁנִיָּה שֶׁל הַלֵּילָה, הִם
צוּחִים וְנִבְחִים וְאָמְרִים הֵב הֵב, מְשׁוּם שְׁהִם מְצַד הַגִּיְהֵנְס, סַם
הַמּוֹת, שְׁנֹאמַר בֵּיה לְעֵלוּקָה שְׁתִּי בְּנוֹת הֵב הֵב.

קַרְבָּנָא תַּנְיִינָא לְקַבֵּל שׁוֹיִר, דְּאִתְמַר בֵּיה (ויקרא כב כז) שׁוֹר אוֹ כֶּשֶׁב אוֹ עֹז
וְגוֹמֵר, וְלְקַבְּלִיה צְלוּתָא דְמִנְחָה, דְּאָמַר דָּוִד עָלָה (תהלים קד יד) מְצַמִּית חֲצִיר
לְבַהֲמָה וְעֵשֶׂב לְעִבּוֹדֵת הָאָדָם, מֵאִי עֵשֶׂב, עֵיב שׁ, וְאִינוּן עֵיב שְׁמָהוּ, דְּאִינוּן
לְבוּשִׁין לְעֵיב שְׁמָהוּ עֵלְאִין, כְּגוּוּנָא דְעֵשֶׂב דְּאֵיהוּ לְבוּשָׂא דְחֻטָּה, וּבְגִין דָּא
לְהוּצִיא לְחַם מִן הָאָרֶץ, וְהִינּוּ לְחַם אֲבִירִים אֲכָל אִישׁ (שם עח כ), וְדָא נְהִמָּא
דְּאוּרִיָּתָא.

הַקָּרְבָּן הַשֵּׁנִי - כְּנֶגֶד שׁוֹיֵר, שֶׁנֶּאֱמַר בּו שׁוֹר אוֹ כֶּשֶׁב אוֹ עֵז וְגוֹמֵר, וְכֶנֶגְדּוֹ תִּפְלֵת מִנְחָה, שֶׁאֵמַר עָלֶיהָ דָּוָד, מִצְמִיחַ חֲצִיר לְבִהְמָה וְעֵשֶׂב לְעִבּוֹדֵת הָאָדָם. מַה זֶה עֵשֶׂב? עֵיב שׁ, וְהֵם שְׂבָעִים וּשְׁנַיִם שְׁמוֹת שֶׁהֵם לְבוֹשִׁים לְשְׂבָעִים וּשְׁנַיִם שְׁמוֹת עָלֵיוֹנִים, כְּמוֹ הָעֵשֶׂב שֶׁהוּא לְבוֹשׁ לַחֹטָה, וּמְשׁוּם זֶה, לְהוֹצִיא לֶחֶם מִן הָאָרֶץ, וְהֵינּוּ לֶחֶם אֲבִירִים אֲכָל אִישׁ, וְזֶהוּ הַלֶּחֶם שֶׁל הַתּוֹרָה.

דף סג ע"א

וּלְעוֹלָם כָּל קָרְבָּנֵי שְׁחִיטָתוֹ בְּצִפּוֹן, בְּגִין דְּמִצְפּוֹן תִּפְתַּח הָרָעָה (ירמיה א יד), (ס"א ודא יצר הרע, ובגין דלא יהא צריך מנשמתא דילך) (ס"א דלא יסריך נשמתא דילך האכילהו קרבנא, לקיימא ביה (משלי כה כא) אם רעב שונאך האכילהו לחם, ואם צמא השקהו מים, ולבתר דאיהו נטיל דמא דקרבנא, לא יטול מדילך) דְּמִתְמָן הוּא דְּאוֹשִׁיד דְּמָא, מְלַחֵד הוּא דְּמָא דְּבַעֲרֵן וּבְגִין דָּא לֹא צָרִיךְ לְכַסְאָה לָהּ מְנִיָּה, לְקַיֵּמָא בִּיהּ אִם רָעַב שׁוֹנְאָךְ הָאֲכִילָהוּ לֶחֶם וְאִם צָמָא הִשְׁקָהוּ מֵיִם וּלְבַתְרָ דְּאִיהוּ (דף סג ע"א) נְטִיל דְּמָא, קָרְבִין קָרְבָּנָא לְעִילָא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (במדבר כח ב) אֶת קָרְבָּנִי לַחֲמִי לְאִשִּׁי, וּלְקַבְלִיהּ דְּשׁוֹר אִיהוּ חֲמוֹר נוֹעַר, אִם זָכוּ הָא שׁוֹיֵר מְקַבֵּל קָרְבָּנָא, וְאִם לֹאוּ הָא חֲמוֹר נוֹעַר, וּבְגִין דָּא אִתְמַר (דברים כב י) לֹא תַחְרוֹשׁ בְּשׁוֹר וּבַחֲמוֹר יַחְדָּו, יַחְדָּו כְּלוּמַר לֹא תִגְרוּם דִּיאֲכַל חֲמוֹר קָרְבָּנָא דְּשׁוֹר.

וּלְעוֹלָם כָּל הַקָּרְבָּנוֹת שְׁחִיטָתוֹ בְּצִפּוֹן, מְשׁוּם שֶׁמִּצְפּוֹן תִּפְתַּח הָרָעָה, (וזה יצר הרע, ומשום שלא יהיה צריך מנשמתך) [שלא יסרך את נשמתך, האכילהו קרבן, לקים בו אם רעב שונאך האכילהו לחם ואם צמא השקהו מים, ואחר שהוא נוטל את דם הקרבן, לא יטל משלך] שְׁמֵשֶׁם, אוֹתוֹ שְׁשׁוּפְדָּ דָם, מְלַחֵד אוֹתוֹ דָם שֶׁל בְּהֵמוֹת, וּמְשׁוּם זֶה לֹא צָרִיךְ לְכַסּוֹת אוֹתוֹ מִמְּנֵו, לְקַיֵּם בּוֹ אִם רָעַב שׁוֹנְאָךְ הָאֲכִילָהוּ לֶחֶם וְאִם צָמָא הִשְׁקָהוּ מֵיִם. וְאַחַר שֶׁהוּא נְטִיל אֶת הַדָּם, מְקַרִּיבִים אֶת הַקָּרְבָּן לְמַעַלָּה, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ אֶת קָרְבָּנִי לַחֲמִי לְאִשִּׁי, וְכֶנֶגְדּוֹ הַשׁוֹר הוּא חֲמוֹר נוֹעַר. אִם זָכוּ, הָרִי הַשׁוֹיֵר מְקַבֵּל אֶת הַקָּרְבָּן, וְאִם לֹא, הָרִי חֲמוֹר נוֹעַר, וּמְשׁוּם זֶה נֶאֱמַר לֹא תַחְרוֹשׁ בְּשׁוֹר וּבַחֲמוֹר יַחְדָּו. יַחְדָּו כְּלוּמַר, אֵל תִּגְרוּם שֶׁיאֲכַל הַחֲמוֹר אֶת קָרְבָּן הַשׁוֹר.

קָרְבָּנָא תְּלִיתָא דְּעַרְבִית, קָרְבָּנָא דְּעוֹפִין, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (ויקרא ה ז) שְׁתֵּי תוֹרִים אוֹ שְׁנֵי בְּנֵי יוֹנָה וְגוֹמֵר, דְּאִי זָכוּ נְשָׂרִיא דִּיעֲקֹב נַחִית לְקַבְּלָא לוֹן, וְאִם לֹאוּ נְשָׂרָא דְּסִטְרָא דְּמִסְאָבוּ נַץ לְגַבֵּי יוֹנָה, וּכְפּוּם קָרְבָּנָא הַכִּי יִתְרַבֵּי אוֹ יִתְזַעַר.

הקִרְבָּן הַשְּׁלִישִׁי - שֶׁל עֲרֵבִית, קִרְבָּן הַעֹף, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם שְׁתֵּי תוֹרִים אוֹ שְׁנֵי בְּנֵי יוֹנָה וְגוֹמֵר, שָׁאֵם זָכוּ, הַנֶּשֶׁיִר שֶׁל יַעֲקֹב יוֹרֵד לְקַבֵּל אוֹתָם, וְאֵם לֹא, הַנֶּשֶׁר שֶׁל צֶד הַטְּמֵאָה נֶחַ לַיוֹנָה, וְכַפִּי הַקִּרְבָּן כִּד יִתְגַּדֵּל אוֹ יִתְקַטֵּן.

קִרְבַּנָּא רְבִיעָא אָדָם, הַאי אִיהוּ דְמִקְבֵּל קִרְבַּנָּא דְאָדָם, דְאִיהוּ מִחֻשְׁבָּה דְקָרִיב וּמִיַּחַד כְּלָא, וְעֲלִיָּה אֲתָמַר (שם א ב) אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם וְגוֹמֵר, הַאי אִיהוּ דְמִקְרַב קִרְבָּן לִיהוּ"ה, וְדָא אֲוֵרִיתָא, וּבְגִין דָּא תִּקְיֵנוּ בְּצִלוֹתָא לְמִשְׁמַע בָּהּ סִפְר תּוֹרָה, לְמַהוּי בִּיהּ קִרְבַּנָּא שְׁלִים בְּאָדָם, דְאֲתָמַר בִּיהּ (שם יט יד) זֹאת הַתּוֹרָה אָדָם, וּבְגִין דָּא מְסִיר אֲזִנּוּ מִשְׁמוּעַ תּוֹרָה גַּם תִּפְלְתוּ תוֹעֵבָה (משלי כח ט).

הַקִּרְבָּן הַרְבִּיעִי - אָדָם, זֶהוּ שֶׁמִּקְבֵּל קִרְבָּן שֶׁל אָדָם, שֶׁהוּא מִחֻשְׁבָּה שְׁמִקְרִיב וּמִיַּחַד הַכֹּל, וְעֲלִיו נֶאֱמַר אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם וְגוֹמֵר, זֶהוּ שְׁמִקְרִיב קִרְבָּן לִיהוּ"ה, וְזוֹ הַתּוֹרָה, וּמִשּׁוּם זֶה תִּקְנוּ בְּתַפְלָה לְשִׁמְעַ סִפְר תּוֹרָה, לְהִיּוֹת בּוֹ קִרְבָּן שְׁלֵם בְּאָדָם, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ זֹאת הַתּוֹרָה אָדָם, וּמִשּׁוּם זֶה, מְסִיר אֲזִנּוּ מִשְׁמַעַ תּוֹרָה גַּם תִּפְלְתוּ תוֹעֵבָה.

וְכָל קִרְבָּנֵי אֱלֹהִים רְמִיזוּן בְּגוֹפָא דְבַר נֶשֶׁ, מוֹחִיא וְלִיבִיא וְרִיאָ"ה, אִינוּן אֲרִי"ה שׁוֹי"ר נֶשֶׁי"ר, קִטְרוּגָא דְלֵהוּן כְּלָב חֲמוֹר נֶחַ, טְחוּ"ל מְרִ"ה וְכַבִּ"ד, דְאִינוּן מִשְׁחִי"ת אִי"ף וְחֲמִ"ה, מִחֻשְׁבָּה דָּא אָדָם, אִית מִחֻשְׁבָּה טְבָא דְחִיּוֹן טְבִין, וְאִית מִחֻשְׁבָּה בִישָׂא דְחִיּוֹן בִישָׂין, וּמִחֻשְׁבָּה טְבָא אִיהוּ אָדָם טוֹב, וּמִחֻשְׁבָּה בִישָׂא דָּא אָדָם רַע בְּלִיעַל, אָדָם לְהֵבֵל דְמָה.

וְכָל הַקִּרְבָּנוֹת הִלְלוּ רְמוּזִים בְּגוֹפּוֹ שֶׁל הָאָדָם, מִ"ח וְלִיב וְרִיאָ"ה, הֵם אֲרִי"ה שׁוֹי"ר נֶשֶׁי"ר, הִקְרִיבִים שְׁלֵהֶם כְּלָב חֲמוֹר נֶחַ, טְחוּ"ל מְרִ"ה וְכַבִּ"ד, שֶׁהֵם מִשְׁחִי"ת אִי"ף וְחֲמִ"ה. מִחֻשְׁבָּה זֶה אָדָם. יֵשׁ מִחֻשְׁבָּה טוֹבָה שֶׁל חַיּוֹת טוֹבוֹת, וְיֵשׁ מִחֻשְׁבָּה רָעָה שֶׁל חַיּוֹת רָעוֹת, וּמִחֻשְׁבָּה טוֹבָה הִיא אָדָם טוֹב, וּמִחֻשְׁבָּה רָעָה זֶה אָדָם רַע, בְּלִיעַל, אָדָם לְהֵבֵל דְמָה.

לְקַבֵּל מוֹחִיא אִיהוּ אֲרִי"ה דְנַחִית לְמִיכַל קִרְבָּנֵי, וְעֲלִיָּה אֲתָמַר (יחזקאל א ו) וּפְנֵי אֲרִיָּה אֵל הַיָּמִין לְאַרְבַּעַתָּם, לְבַיָּא לְשִׁמְאֵלָא וְעֲלִיָּה אֲתָמַר וּפְנֵי שׁוֹי"ר מִהַשְּׂמַאל לְאַרְבַּעַתָּם, רִיאָ"ה דָּא נֶשֶׁי"ר דְאִית לָהּ גְדַפִּין דְפָרַח בְּהוּן, וְעֲלָהּ אֲתָמַר וּפְנֵי נֶשֶׁר לְאַרְבַּעַתָּם, מִחֻשְׁבָּה דְאִיהוּ אָדָם רְכִיב עַל כְּלָהוּן, וְאִינוּן מְרַכְבָּה דִּילִיָּה, כְּסוּסוֹן לְבָנֵי נֶשֶׁא.

כַּנְגַד הַפְּמִי"ח הוּא הָאֲרִי"ה שְׂיֹרֵד לְאָכַל קִרְבָּנוֹת, וְעָלְיוּ נֹאמֵר וּפְנֵי אֲרִיָּה אֶל הַיָּמִין לְאַרְבַּעַתָּם. הַלֵּיב לְשִׁמְאֵל, וְעָלְיוּ נֹאמֵר וּפְנֵי שׂוֹר מִהַשִּׁמְאֵל לְאַרְבַּעַתָּם. רֵא"ה זֶה נֶשִׂיר, שֵׁישׁ לָהּ כְּנַפִּים שְׁפֹרְחַת בָּהֶן, וְעָלֶיהָ נֹאמֵר וּפְנֵי נֶשֶׁר לְאַרְבַּעַתָּם. הַמְחַשְׁבָּה שֶׁהוּא אָדָם רוֹכֵב עַל כָּלָם, וְהֵם הַמְרַכְּבָה שָׁלוֹ, כְּסוּסִים לְבְנֵי הָאָדָם.

חֲיִילֵינוּ דְמוּחָא גְרַמִּי"ן בְּקִרְבָּנָא, וְתִקְרְבוּ עֲצָמוֹת עֲצָם אֶל עֲצָמוֹ (יחזקאל לו'
ו), חֲיִילֵינוּ דְרִיָּאָה וְדִלְבָּא עֶרְקִין, קְשִׁירוֹ וְחַבּוּרָא, וְתִנּוּעָה דְלֵהוֹן רוּחָא
דְכַנְפֵי רִיָּאָה, וְאִיהוּ רוּחַ אֱלֹהִי"ם מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם (בראשית א ב) (נ"א
דאיהו מוחא), בְּגִין דְרִיָּאָה (נ"א דרישא) כְּלִילָא מִתְרוּוִיָּהוּ, כְּגוֹנָא דְעוּפָא מִמְּיָא
וְאַרְעָא, וְאִינוּן כְּלִילֵן מִתְרוּוִיָּהוּ. עַל מוּחָא שְׂרִיָּא בְרָכָה, עַל לְבָא שְׂרִיָּא
קְדוּשָׁה, עַל רִיָּאָה שְׂרִיָּא יְחוּד, מְחַשְׁבָּה כְּלִילָא מְכַלְהוּ, וְאִינוּן יְבָרְכֵךָ יְהוּ"ה
יָאֵר יְהוּ"ה יִשָּׂא יְהוּ"ה (במדבר כד ו), יְבָרְכֵךָ בְּמוּחָא, יָאֵר בְּלְבָא דְתַמָּן נְהוּרָא
דְעֵינִין, כְּמָה דְאוּקְמוּהָ הַלֵּב רוּאָה, יִשָּׂא בְרִיָּאָה דְאִיהוּ שָׁלוֹם, הִדָּא הוּא
דְכַתִּיב וַיִּשֶׂם לָךְ שָׁלוֹם.

חִילוֹת הַמֶּח - עֲצָמוֹת בְּקִרְבָּנוֹ, וְתִקְרְבוּ עֲצָמוֹת עֲצָם אֶל עֲצָמוֹ. חִילוֹת
הָרִאָה וְהַלֵּב - עוּרְקִים, קְשִׁיר וְחַבּוּר, וְהַתְּנוּעָה שְׁלֵהֶם הָרוּחַ שֶׁל כְּנַפֵּי
רִיָּאָה, וְהוּא רוּחַ אֱלֹהִי"ם מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם, (שהוא המח), מְשׁוּם
שְׂרִיָּאָה (שהראש) כְּלוּלָה מִשְׁנֵיָּהֶם, כְּמוֹ שְׁעוּף מַמִּים וְאַרְץ, וְהֵם כְּלוּלִים
מִשְׁנֵיָּהֶם. עַל הַמֶּח שׁוֹרָה בְרָכָה, עַל הַלֵּב שׁוֹרָה קְדוּשָׁה, עַל הָרִאָה שׁוֹרָה
הַיְחוּד, וְהַמְחַשְׁבָּה כְּלוּלָה מִכָּלָם, וְהֵם: יְבָרְכֵךָ יְהוּ"ה, יָאֵר יְהוּ"ה,
יִשָּׂא יְהוּ"ה. יְבָרְכֵךָ בְּמֶח, יָאֵר בְּלֵב, שֶׁם אוֹר הָעֵינַיִם, כְּמוֹ שְׁבָאָרוּהָ
הַלֵּב רוּאָה, יִשָּׂא בְרִיָּאָה, שֶׁהוּא שָׁלוֹם, זֶהוּ שְׁכַתוֹב וַיִּשֶׂם לָךְ שָׁלוֹם.

וְאִינוּן שְׂמִיעָ"ה רֵא"ה רִיחָ"א, שְׂמִיעָ"ה בְּמוּחַ, וְאִיהוּ בְּהַפּוּכָא חוּ"ם,
דְשְׂרִיָּא בְּלַחוּתָא וְקִרְרוּתָא דְמוּחָא לְחַמְמָא לִיָּה, מְסַטְרָא דְגְבוּרָה, וְאִיהוּ
אֲרִיָּה מְסַטְרָא דְגוּפָא, שׁוֹר מְסַטְרָא דְנַפְשָׁא, דְאִינוּן אֵשׁ וּמַיִם, אֵשׁ שְׁכָלִית
מִיָּם יְסוּדִית, רֵא"ה בְּלִבָּ"א, דְאִיהוּ אֵשׁ, רֵא"ה אֲרִי"ה, מִיָּם שְׁכָלִית
לְקִרְרָא אֵשׁ יְסוּדִי דְלְבָא, דְלָא יוֹקִיד כָּל גּוּפָא.

וְהֵם שְׂמִיעָ"ה רֵא"ה רִי"ח. שְׂמִיעָ"ה בְּמוּחַ, וְהוּא בְּהַפּוּךְ חוּ"ם,
שְׁשׁוּרָה בְּלַחוּת וְקִרְרוּת שֶׁל הַמֶּח לְחַמֵּם אוֹתוֹ, מְצַד הַגְּבוּרָה, וְהוּא
אֲרִיָּה מְצַד הַגּוּף, שׁוֹר מְצַד הַנֶּפֶשׁ, שֶׁהֵם אֵשׁ וּמַיִם, אֵשׁ שְׁכָלִית מִיָּם
יְסוּדִית, רֵא"ה בְּלִיב, שֶׁהוּא אֵשׁ, רֵא"ה אֲרִי"ה, מִיָּם שְׁכָלִית לְקִרְרָא
אֵשׁ יְסוּדִי שֶׁל הַלֵּב, שֶׁלֹּא יִשְׂרֹף אֶת כָּל הַגּוּף.

ריחא בריאה דנפיק לחוטמא, עליה אתמר (בראשית ב ז) ויפח באפיו נשמת חיים, וריאה איהי מסטרא דמוחא קריאה, ומסטרא דלבא יבישה, ואיהו חציו מים יסודית, וחציו יבשה יסודית, בגין דא שריא עלה רוחא שכלית, דאיהו חס ולח, חס לחממא קרירותא, לח לרטבא יבשותא, דא שכלי ודא יסודי.

ריח בראה, שיוצא לחטם, עליו נאמר ויפח באפיו נשמת חיים, וראה היא מצד הפוח קריאה, ומצד הלב יבשה, והוא חציו מים יסודית וחציו יבשה יסודית, בגלל זה שורה עליה רוח שכלית, שהוא חס ולח. חס לחמם את הקרירות, לח להרטיב את היבש, זה שכלי וזה יסודי.

דבור דא אדם, דכליל מכלהו, ומאן אפיק ליה מחשבה, ובגין אליו שכליים הוו נחתיו בקרבנא לקרבא קרבנא וליחדא כלא, ואליו אינון בתחית המתים, דבהון יהא קודשא בריהו הוא מקרב עצם אל עצמו, וגידיו וערקיו פלהון לחברא דא בדא, ויקבלון אליו באליו, ומשלבין אליו באליו, הךא הוא דכתיב (שמות לו ה) מקבילות הלולאות וגומר, בההוא זמנא יהא חדוה ונגונא, בקריבו דלהון.

דבור זה אדם, שכלול מכלם, מי מוציא אותו? מחשבה, ומשום אלו השכליים היו יורדים בקרבן להקריב קרבן וליחד הכל, ואלה הם בתחית המתים, שבהם יהיה הקדוש ברוך הוא מקרב עצם אל עצמו, וגידים ועורקים, כלם לחבר זה עם זה, ויקבלו אלו באלו, ומשלבין אלו באלו, זהו שכתוב מקבילת הללאת וגומר. באותו זמן תהיה שמחה ונגון בקרוב שלהם.

תקונא עשרין ותריין

דף סג ע"ב

(דף סג ע"ב) בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִיִּים, בְּרֵאשִׁית חַד אִיהוּ דְלָא אֲתַגְלִיּא, וּבָרָא תַרְיִן, תַרְיִן אִינוּן, וְאִינוּן ב', וְאִינוּן תַרְיִן עֲלָמִין סְתִימִין, וּבַמָּה בָרָא לֹון בְּנִקּוּדָא חֲדָא סְתִימָא, רֵאשִׁית אֲתַקְרִי, וְעֵלָה אֲתַמַּר (תהלים קד כד) כֹּלם בְּחֻכְמָה עֲשִׂית, וְתַרְיִן עֲלָמִין סְתִימִין לָא הֵווּ אֲתַגְלִיּוֹן, עַד דְּעֵבִיד לֹון תַרְיִן לְבוּשִׁין, וּמַאי נִינְהוּ אֵת הַשְּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ, אֵת הַשְּׁמַיִם לְבוּשָׁא לְעֵלְמָא עֵלְמָה דְאֲתַבְרִי בְּנִקּוּדָה עֵלְמָה, וְאֵת הָאָרֶץ לְבוּשָׁא לְעֵלְמָא תַתְּמָה דְאֲתַבְרִי בְּאֱלֹהִיִּים דְאִיהִי אִימָא עֵלְמָה. יי רֵאשִׁית אֲתַקְרִי וְאִיהוּ אָבָא דְכֹלָא, ה' אֱלֹהִיִּים וְאִיהִי אִמָּא דְכֹלָא אִם כֹּל חַי, וְחֻכְמָה דְאִיהוּ אָבָא לָא אֲשַׁתְּמוּדַע אֵלָא בְּבִינָה דְאִיהִי אֱלֹהִיִּים, וְתַמָּן ייָה אָבָא וְאִימָא כְּחֲדָא, תַרְיִן עֲלָמִין סְתִימִין, ויָה אִינוּן תַרְיִן בְּנִין, וְאִינוּן עֲלָמָא דִין וְעֵלְמָא דְאֵתִי, וי עֲלָמָא דְאֵתִי דְאִיהוּ עֲלָמָא אָרִיכָא, ה' עֲלָמָא דִין דְלָאו אִיהוּ אָרִיךְ.

תקון עֲשָׂרִים וּשְׁנַיִם, בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִיִּים, בְּרֵאשִׁית אֲחַד הוּא שְׁלָא הִתְגַּלָּה, וּבָרָא שְׁנַיִם, שְׁנַיִם הֵם, וְהֵם ב', וְהֵם שְׁנַי עוֹלָמוֹת נְסֻתָרִים, וּבַמָּה בָרָא אוֹתָם? בְּנִקּוּדָה נְסֻתָרָת אַחַת שְׁנִקְרָאת רֵאשִׁית, וְעֵלְיָה נְאָמַר כֹּלם בְּחֻכְמָה עֲשִׂית, וּשְׁנַי עוֹלָמוֹת נְסֻתָרִים לָא הִיוּ מְתַגְלִים, עַד שְׁעֵשָׂה לָהֶם שְׁנַי לְבוּשִׁים, וּמַהֶם? אֵת הַשְּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ. אֵת הַשְּׁמַיִם, לְבוּשׁ לְעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן, שְׁנִבְרָא בְּנִקּוּדָה הָעֲלִיּוֹנָה, וְאֵת הָאָרֶץ, לְבוּשׁ לְעוֹלָם הַתַּחְתּוֹן, שְׁנִבְרָא בְּאֱלֹהִיִּים, שְׁהִיא הָאִם הָעֲלִיּוֹנָה. יי נִקְרָא רֵאשִׁית, וְהִיא אָב לְכֹל, ה' אֱלֹהִיִּים, וְהִיא אִם שֶׁל הַכֹּל, אִם כֹּל חַי, וְהַחֻכְמָה, שְׁהִיא אָב, לָא נִוְדַעַת אֵלָא בְּבִינָה שְׁהִיא אֱלֹהִיִּים, וְשֵׁם ייָה אָבָא וְאִמָּא כְּאֲחַד, שְׁנַי עוֹלָמוֹת נְסֻתָרִים, ויָה הֵם שְׁנַי בְּנִים, וְהֵם הָעוֹלָם הַזֶּה וְהָעוֹלָם הַבָּא. וי הָעוֹלָם הַבָּא, שְׁהוּא עוֹלָם אָרֶךְ, ה' הָעוֹלָם הַזֶּה, שְׁאִינוּ אָרֶךְ.

ב' תַרְיִן הִיכְלִין לְתַרְיִן אֲתַוּוֹן דְאִינוּן ייָה, וְעֵלְיָה אֲתַמַּר (איוב כח יג) אֱלֹהִיִּים הִבִּין דְרַכָּה וְהוּא יָדַע אֵת מְקוֹמָהּ, וּמַאי נִיהוּ ב' הִיכְלִין אֵלִין, אֵלָא חַד אִיהוּ אֱהִיָּה, וְתַנְיִנָא אֲדַנִּי, וְתַרְוִיָּהוּ אִינוּן כְּנוּיִין לְתַרְיִן אֲתַוּוֹן ייָה אָבָא וְאִימָא, וְהַכִּי סְלִיק חוּשְׁבֹן אֱהִיָּה אֲדַנִּי (ס"א וחושבן אלהי"ם) לְחוּשְׁבֹן כְּנוּיִי, וּבַה גְּנִיזִין אָבָא וְאִימָא, וְדָא אִיהוּ הַנְּסֻתָרֹות לִיהוּיָה אֱלֹהִינִי (דברים כט כח) ייָה, וְדָא אִינוּן סְתִירִין וּגְנִיזִין, וְאִינוּן סְתִירִי דְאִוְרִיָּתָא מִמֶּשׁ, וּבְגִין דְאִינוּן סְתִירִין, צְרִיךְ דְלָא לְגַלְּמָה לֹון, וְדָא אִיהוּ רְזָא דְעֲרִיָּין, דְאֲתַמַּר בְּהוֹן (ויקרא יח ז) עֲרוֹת אָבִיד וְעֲרוֹת אִמָּךְ לָא תְגַלֶּה, לָא תְגַלֶּה וְדָאִי מִן כְּסוּיָא דְלַהוֹן.

ב' שְׁנַי הִיכְלֹות לְשִׁתִּי אוֹתִיּוֹת שְׁהֵן ייָה, וְעֵלְיוֹ נְאָמַר אֱלֹהִיִּים הִבִּין דְרַכָּה וְהוּא יָדַע אֵת מְקוֹמָהּ. וּמִי הֵם ב' הִיכְלֹות הַלְלוּ? אֵלָא אֲחַד הוּא אֱהִיָּה, וְהַשְּׁנַי אֲדַנִּי, וּשְׁנִיָּהֶם הֵם כְּנוּיִים לְשִׁתִּי אוֹתִיּוֹת ייָה, אָב וְאִם, וְכִךְ עוֹלָה חֻשְׁבֹן אֱהִיָּה אֲדַנִּי (וחושבון אלהי"ם) לְחֻשְׁבֹן כְּנוּיִי, וּבַה גְּנִיזִים הָאָב וְהָאִם, וְזֶהוּ הַנְּסֻתָרֹת לִיהוּיָה אֱלֹהִינִי, ייָה, וְאֵלוֹ הֵם סְתִירִים וּגְנִיזִים, וְהֵם סְתִירִי תוֹרָה מִמֶּשׁ, וּמִשׁוּם שְׁהֵם סְתִירִים, צְרִיךְ

שלא לגלותם, וזהו סוד העריות, שנאמר בהם ערות אביך וערות אמך
לא תגלה, לא תגלה ודאי מהכסוי שלהם.

קם סבא פתח ואמר, רבי רבי נחית הכא, דאת בוצינא קדישא, דהא
שכינתא קדישא קא נטירת לך ולחברך, באומאה עלייכו לא תתעכבון
התם לנחתא הכא אתון, והכי אומינא לכל אינון מארי מתיבתא עלאה
ותתאה, דיהון פלהון נחתינ עמכון, וכן אנא אומינא לאינון מלאכין
וחילין קדישין די ממנו לנטרא לכו, ולאו ליקרא דידי עבידנא ולא
ליקרא דאבא ואמא, אלא ליקרא דשכינתא.

קם זקו, פתח ואמר: רבי רבי, רד לכאן, שאתה המנורה הקדושה,
שהרי השכינה הקדושה ממתינה לך ולחבריך, בשבועה עליכם, אל
תתעכבו שם לרדת לכאן אתם, וכך אמרתי לכל אותם ראשי הישיבה
העליונה והתחתונה, שכלם יהיו יורדים עמכם, וכן אני השבעתי
לאותם מלאכים וחילות קדושים שממנים לשמור אתכם, ולא לכבודי
עשיתי ולא לכבוד אבי ואמי, אלא לכבוד השכינה.

מיד קלא אתער בענפי אלנין דגנתא דעדן, עלאין נחתו, (מלאכין) (נ"א תתאין)
אתפנשו לנחתא, באלין מארי מתיבתא עלאה ותתאה, דהא רשותא
אתיהיב לכו מלעילא, מיד פלהו אתפשטו מדיוקניהון, ואתלבשו
באורין דהאי עלמא דאיהו כנוי וסתירה לאתנון קדישין.

מיד קול התעורר בענפי האילנות של גן העדן, עליונים ירדו, (ומלאכים)
(תחתונים) התכנסו לרדת עם ראשי הישיבה העליונה והתחתונה הללו,
שהרי רשות נתנה לכם מלמעלה. מיד כלם התפשטו מדיוקניהם,
והתלבשו באורים של העולם הזה, שהוא כנוי וסתירה לאותיות
הקדושות.

אדהכי הא אליהו קא אקדים לתקנא לון מותבייהו, פתח ואמר רבי רבי
בוצינא קדישא, דפומא דילך איהו ממיל רברבן באורייתא, מניה
מזדעזעין עלאין ותתאין, ופומא דילך אתמר בה (שמות יט יח) וחר סיני עשן
כלו וכו', בגין דאת יי שריא במוחא דילך, ה' בלבך דאיהי בינה, ובה לב
מבין, ו' בפומא דילך, ומניה וכל העם רואים את הקולות (שם כ יח), דאיהו
באינון הבלים דנפקין מפומך, דעלייהו אתמר (תהלים כט ז) קול יהו"ה חוצב
להבות אש.

בין כֹּהֵן הָרִי אֵלֵיהוּ הַקֹּדִים לְתַקֵּן לָהֶם אֶת מוֹשְׁבָם, פָּתַח וְאָמַר: רַבִּי רַבִּי, מְנוּרָה הַקְדוּשָׁה, שְׁפִיךְ מִדְּבַר גְּדוּלוֹת בַּתּוֹרָה, מִמֶּנּוּ מִזְדַּעְזְעִים עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים, וּבְפִיךְ נֹאמַר וְהָרַר סִינִי עֵשׂוֹן כְּלוֹ וְכוּ', מִשׁוּם שֶׁהָאוֹת יי שׁוֹרָה בְּמַחֵד, ה' בְּלִבְךָ, שֶׁהִיא בִּינָה, וּבָהּ הֵלֵב מִבִּין, ו' בְּפִיךָ, וּמִמֶּנּוּ, וְכָל הָעָם רֹאִים אֶת הַקּוֹלֹת, שֶׁהוּא בְּאוֹתָם הַבָּלִים שְׂיוֹצְאִים מִפִּיךָ, שֶׁעֲלֵיהֶם נֹאמַר קוֹל יְהוָה חוֹצֵב לְהַבּוֹת אֵשׁ.

שִׁית עֲזָקָאן אֵינּוּ בְּקִנְיָה, דְּבַהוֹן סְלִיק ו', וְאֵינּוּן ו' דְּרַגִּין לְכַרְסֵיִיא, ה' בְּלִבָּא אִיהִי הַבִּי"ל ה' ל"ב, שְׁוֹדָאִי אִיהִי ה' בְּלִבָּא, ו' (קול) בְּקוֹל דְּנַפִּיק מִנִּיהּ, וְהִיא אִיהִי קוֹל דְּנַפִּיק מִהַבֵּל.

שֵׁשׁ טַבְעוֹת הֵן בְּקִנְיָה, שְׁבַהֲוֹן עוֹלָה ו', וְהוֹן ו' דְּרַגּוֹת לַכֶּסֶף, ה' בְּלִבֵּי הִיא הַבִּי"ל, ה' ל"ב, שְׁוֹדָאִי ה' הִיא בְּלִבֵּי, ו' (הקול), בְּקוֹל שְׂיוֹצְאָא מִמֶּנּוּ, וְזֶהוּ הַקּוֹל שְׂיוֹצְאָא מִהַבֵּל.

דף סד ע"א

וּתְרִין בְּתִין אִית בְּלִבָּא, חַד אֲפִיק הַבֵּל, וְחַד אֲפִיק הַבֵּל וְאֵינּוּן ה' עֲלָאָה ה' תַּתְּאָה, בְּתִרֵי בְּתִי לִבָּא, דְּאֵנּוּן לְקַבֵּל בֵּית רֵאשׁוֹן וְשִׁנִּי, ו' קוֹל דְּנַפִּיק מִתְרַוּיָיהוּ, יי דְּבּוֹר דְּשִׁרְיָא בְּפוּמָא, וְעֲלִיָּה אֲתַמַּר (תהלים לג ו) בְּדַבַּר יְהוָה שְׁמַיִם נַעֲשׂוּ, וְאִיהוּ דְּבּוֹר חַד דְּכָלִּיל עֵשֶׂר אֲמִירוֹן, וְרִזָּא דְּמַלְאָה אַחַת דְּבַר אֱלֹהִיִּים שְׁתִּים זֵו שְׁמַעְתִּי (שם סב יב), לְאַחְזָאָה בְּהָ דְעֵשֶׂר דְּבַרְוֹן בְּדְבּוֹר חַד אֲתַאֲמַרוּ, שְׁתִּים זֵו אֵלִין אֲנַכִּי וְלֹא יְהִיָּה לָךְ, וְאִיהוּ אֶחָד חַד בִּינֵיִיהוּ, וְדָא אִיהוּ דְּאֲמַרְוֹן דְּבַתְרַוּיָיהוּ (דף סד ע"א) תַּלְיִין פְּקוּדִין דְּעֵשֶׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִתְרַוּיָיהוּ מְלִיל לְמִיָּהֵב יְקָרָא לְאוּרִיָּתָא, דְּהָא אִיהוּ בְּדְבּוֹרָא חַד אֲמַר כְּלָא, וְלָמָּה אֲמַר שְׁתִּים זֵו שְׁמַעְתִּי, ז"ו אֲחִי"ד, הוּי בְּחוּשְׁבוֹן, דְּתִרֵי תוֹרוֹת הוּוּ, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חַד בִּינֵיִיהוּ וְשְׁמִיָּה חַד, וּמִתְרִין דְּבּוֹרִין נַפִּק קָלָא וְאַתְפִּלַּג לְשַׁבְּעִין קָלִין, לְקַבֵּל שְׁבַעִין אֲנַפִּין, וְקָטַל בְּהוֹן שְׁבַעִין אוּמִין עַל דְּלָא קְבִילוּ אוּרִיָּתָא, וּבְתִרִין דְּבּוֹרִין קָטִיל לְתִרִין אוּמִין, דְּאֵינּוּן עֵשׂוֹ וְיִשְׁמַעְאֵל דְּלָא בְּעוּ לְקַבֵּל אוּרִיָּתָא.

וְשִׁנִּי בְּתִים יֵשׁ בְּלִבֵּי, אֶחָד מוֹצִיא הַבֵּל, וְאֶחָד מוֹצִיא הַבֵּל, וְהֵם ה' עֲלִיוֹנָה וְה' תַּחְתּוֹנָה, בְּשִׁנִּי בְּתִי הֵלֵב, שְׁהֵם כְּנַגַּד בֵּית רֵאשׁוֹן וְשִׁנִּי, ו' הַקּוֹל שְׂיוֹצְאָא מִשְׁנֵיהֶם, יי הַדְּבּוֹר שְׁשׁוֹרָה בְּפָה, וְעֲלִיוֹ נֹאמַר בְּדַבַּר יְהוָה שְׁמַיִם נַעֲשׂוּ, וְהוּא דְּבּוֹר אֶחָד שְׁכוּלָל עֵשֶׂר אֲמִירוֹת, וְסוּד הַדְּבַר - אַחַת דְּבַר אֱלֹהִיִּים שְׁתִּים זֵו שְׁמַעְתִּי, לְהַרְאוֹת בְּהָ שְׁעֶשְׂרַת הַדְּבָרוֹת

נאמרו בדבור אחד, שפתים זו, אלו אנכי ולא יהיה לך, והוא אחד, אחד ביניהם, וזהו שאמרנו שבשניהם תלויות מצוות עשה ולא תעשה, והקדוש ברוך הוא משניהם דבר לתת כבוד לתורה, שהרי הוא בדבור אחד אמר הכל, ולמה אמר שפתים זו שמעתי? ז"ו אח"ד בחשבון, ששתי תורות היו, והקדוש ברוך הוא אחד ביניהם ושמו אחד, ומשני דבורים יצא הקול ונחלק לשבעים קולות, כנגד שבעים פנים, והרג בהם שבעים אמות על שלא קבלו את התורה, ובשני דבורים הרג שתי אמות, שהן עשו וישמעאל, שלא רצו לקבל את התורה.

דהא קודשא בריך הוא חד איהו, ואיהו לא הוה ממלל באלין קלין ודבורין דאנכי, אלא לאחזאה דשמיה ויקריה הוה באורייתא, ובגין דא קודשא בריך הוא מליל מינה (ני"א בדינא), בגין דיתזעזעון כל אומין דעלמא מאלין דמשתדלין בה, ובגין דא אמר קודשא בריך הוא למשה (שמות ג טו) זה שמי לעלם וזה זכרי לדור דור, שמי עם י"ה שס"ה פקודין דלא תעשה, זכרי עם ו"ה רמ"ח פקודין דעשה, לאחזאה דאורייתא בשמא דקודשא בריך הוא אתבריאת, ועל שמיה אתקריאת, הךא הוא דכתיב (ישעיהו מג ז) כל הנקרא בשמי וכו', ובה שריא קודשא בריך הוא, ומינה מליל בסני.

שהרי הקדוש ברוך הוא הוא אחד, והוא לא היה מדבר באלו הקולות והדבורים של אנכי, אלא להראות ששמו וכבודו היו בתורה, ומשום זה הקדוש ברוך הוא דבר ממנה (בדין), כדי שיזדעזעו כל אמות העולם מאותם שמשתדלים בה, ומשום זה אמר הקדוש ברוך הוא למשה זה שמי לעלם וזה זכרי לדור דור. שמי עם י"ה - שס"ה מצוות של לא תעשה, זכרי עם ו"ה - רמ"ח מצוות עשה, להראות שהתורה נבראה בשם הקדוש ברוך הוא ועל שמו נקראת. זהו שכתוב כל הנקרא בשמי וכו', ובה שורה הקדוש ברוך הוא וממנה דבר בסני.

ואית אורייתא עלאה דלא אתקרי בה בריאה אלא אצילותא דיליה, והיא והוא כלא חד, וכל בר נש דאשתדל באורייתא שמיה דקודשא בריך הוא תמן, כל שכן וכל שכן בבוצינא קדישא, ובוצינא קדישא ודאי פיקד אייה סיני, שבע הבלים דנפקין מפומד שכינתא שריא עליהו, דאיהי בת שבע, דאינון שבע שמחו דשמא מפרש, דאיהו שמא דארבעין ותרין אתוון.

ויש תורה עליונה שלא נקראת בה בריאה אלא האצילות שלו, והיא והוא - הכל אחד, וכל אדם שמשתדל בתורה, שמו של הקדוש ברוך הוא שם, כל שכן וכל שכן במנורה הקדושה, והמנורה הקדושה ודאי פיד הוא סיני, שבעת ההבלים שיוצאים מפיד, השכינה שורה עליהם,

שְׁהִיא בֵּת שֶׁבַע, שֶׁהִם שֶׁבַע שְׁמוֹת שֶׁל הַשֵּׁם הַמְּפָרֵשׁ, שֶׁהוּא הַשֵּׁם שֶׁל אַרְבָּעִים וּשְׁתַּיִם אוֹתִיּוֹת.

וּמִנִּיהַ סְלִיק קוֹל דְּאִיהוּ עֲמוּדָא דְאַמְצְעִיתָא, וְאַסְתַּלַּק לְשֶׁבַעֵין קָלִין, דְּאִיהִי וְדַאי בֵּיהַ סְלָקָא לְשֶׁבַע, דְּאִיהִי ה' עֲלָאָה, אֲוִירָא דְכִּיָּא, אֲוִירָא דְאַרְץ יִשְׂרָאֵל דְּאִיהִי מַחְכִּים, מְסֻטְרָא דְחֻכְמָה דְּאִיהִי י', וְבֵיהַ סְלִיק ו' לְעֶשֶׂר ו' זְמַנִּין, וּב' הַהִי"ן אֵינּוּן ה' הַבֵּל מְלָגָאוּ ה' הַבֵּל מְלָבֵר, וְתַרְוֵייהוּ אֵינּוּן בְּלָבָא וּבְפוּמָא, אֵינּוּן עֶשֶׂר דְּבָרָן דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבַהוּן אֵינּוּן לְבָא וּפּוּמָא שְׁוִין, וּמֵאן דְּאַתְעֶסַק בְּאוֹרֵייתָא כְּדִין צְרִיךְ דִּיהֵא פּוּמָא וּלְבָא שְׁוִין, וְלֹא לְמַגְנָא אוּקְמוּהוּ מֵאֲרִי מִתְנִיתִין, כֹּל מִי שְׁאִין תּוֹכוֹ כְּבָרוּ אֵל יַכְנִס לְבֵית הַמְּדַרְשׁ.

וּמִמְנוּ עוֹלָה קוֹל שֶׁהוּא הָעֲמוּד הָאֲמֻצְעִי, וּמִתְעַלָּה לְשֶׁבַעִים קוֹלוֹת, שֶׁהִיא וְדַאי עוֹלָה בּוֹ לְשֶׁבַע, שֶׁהִיא ה' הָעֲלִיוֹנָה, אֲוִיר זָד, אֲוִיר שֶׁל אַרְץ יִשְׂרָאֵל שֶׁהוּא מַחְכִּים, מִצַּד שֶׁל הַחֻכְמָה שֶׁהִיא י', וְבֵיהַ עוֹלָה ו' לְעֶשֶׂר ו' פְּעֻמִּים, וּב' הַהִי"ן הֵם, ה' הַבֵּל מְבַפְּנִים, ה' הַבֵּל מְבַחוּץ, וּשְׁנֵי הֵם הֵם בְּלֵב וּבִפְהָ, הֵם עֲשֶׂרֶת הַדְּבָרוֹת שֶׁל הַקְּדוּשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבֵיהֶם הַלֵּב וְהַפֶּה שְׁוִים, וּמִי שֶׁמִּתְעֶסַק בְּתוֹרָה, אִזְ צְרִיךְ שִׁיְהִיהַ הַפֶּה וְהַלֵּב שְׁוִים, וְלֹא לְחַנֵּס פְּרִשׁוּהוּ בְּעֲלֵי הַמְּשֻׁנָה, כֹּל מִי שְׁאִין תּוֹכוֹ כְּבָרוּ אֵל יַכְנִס לְבֵית הַמְּדַרְשׁ.

תַּרְוֵין הַהִי"ן וְדַאי אֵינּוּן תַּרְוֵין דְּבוּרִין, דְּאַתְמַר בְּהוּן (תַּהֲלִים סב יב) שְׁתַּיִם זֹו שְׁמַעְתִּי, ו' קָלָא דְנַפִּיק מִנִּיְהוּ, וְעֲלִיהַ אֲתַמַּר (דְּבָרִים ד יב) קוֹל דְּבָרִים אֲתַם שְׁמַעִים, וְהֵאִי קוֹל נָפִיק מִתַּרְוֵין דְּבוּרִין דְּאִיהוּ הִי, דְּכִלְיָן עֶשֶׂר דְּבָרָן, ה' בְּלוּחָא חֲדָא, וְהוּוּ מְסֻדְרִין לְגַבִּיְהוּ (דְּבָרִים כט ט) רְאִשִּׁיכֶם שְׁבִטִיכֶם זְקַנִּיכֶם וְשׁוֹטְרִיכֶם כֹּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל, הָא חֲמִשׁ בְּלוּחָא קְדַמְאָה, בְּלוּחָא תַנְיִנָא הוּוּ מְסֻדְרִין לְגַבִּיְהוּ חֲמִשׁ תַּקּוּנִין אַחֲרָנִין, דְּאֵינּוּן טַפְכֶם נְשִׁיכֶם וְגִרְךָ מַחֲטָב עֲצִידָא עַד שְׁאֵב מִימִידָא, דָּא אֵינּוּן ה', הָא תַּרְוֵין דְּבוּרִין דְּכִלְיָן בְּהוּן עֶשֶׂר, וְקָלָא דְהוּוּ נָפִיק מִנִּיְהוּ הוּוּ כְּלִיל לֹון וְדָא ו', כְּלִיל ו' זְמַנִּין דְּכַתִּיב טוֹב בְּשֶׁשֶׁת יָמִי בְּרֵאשִׁית, (כֹּאן חֲסֵר) וְאִיהִי הוּוּ סְלָקָא מִנִּיְהוּ בְּאַת י', ו' זְמַנִּין י' אֵינּוּן שְׁתַּיִן, אֲשֶׁתַּפַּח דְּאִיהִי י' אַמִּירָן, (דְּלֹא הוּוּ סְלִיק לַעִיב שְׁמַהוּ).

שְׁנֵי הַהִי"ן וְדַאי הֵם שְׁנֵי דְבוּרִים, שְׁנַאְמַר בְּהֵם שְׁתַּיִם זֹו שְׁמַעְתִּי, ו' הַקּוֹל שִׁיּוּצָא מֵהֶם, וְעֲלִיו נְאֻמַּר קוֹל דְּבָרִים אֲתַם שְׁמַעִים, וְהַקּוֹל הַזֶּה יוּצָא מִשְׁנֵי דְבוּרִים שֶׁהוּא הִי, שְׁכּוֹלָלִים עֲשֶׂרֶה דְבָרוֹת, ה' בְּלוּחַ אַחַד, וְהִיוּ מְסֻדְרִים אֲלֵיהֶם, רְאִשִּׁיכֶם שְׁבִטִיכֶם זְקַנִּיכֶם וְשׁוֹטְרִיכֶם כֹּל אִישׁ יִשְׂרָאֵל, הָרִי חֲמִשָּׁה בְּלוּחַ הָרִאשׁוֹן. בְּלוּחַ הַשְּׁנִי הִיוּ מְסֻדְרִים אֲלֵיהֶם חֲמִשָּׁה תַּקּוּנִים אַחֲרִים, שֶׁהֵם טַפְכֶם נְשִׁיכֶם וְגִרְךָ מַחֲטָב עֲצִידָא

עד שאב מימך, אלה הם ה', הרי שני דבורים שכלולים בהם עשרה, והקול שהיה יוצא מהם היה כולל אותם, וזה וי, פולל וי פעמים, שפתוב טוב בששת ימי בראשית, והיא היתה עולה מהם באות יי, וי פעמים יי הם ששים, נמצא שהיא יי אמירות, (שלא היה עולה לעיב שמות).

ה' ה' תרין דבורין ובהון עשר הא תריסר, וי הוא סליק באת יי, וי זמנין יי דאינון שתין הא עיב, ואי תימא דבאורייתא מליל ולא נתיר, לא אשתפח אתר לעילא ותתא דלא מליל מניה, אפילו במלאכין, דלא אשתפח דאל"ה אחרא אית בעלמא, ומליל בכרסייא, הדא הוא דכתיב אנכי, והכי סליק אנכי לחשבון כס"א, ולבתר מליל במלאכין, הדא הוא דכתיב (שמות כ יח) וכל העם ראים את הקולות, דעלייהו אתמר (קהלת יב) כי עוף השמים יוליך את הקול כו'.

ה' ה' שני דבורים, ובהם עשרה - הרי שנים עשר. וי עולה באות יי, וי פעמים יי שהם ששים - הרי שבעים ושנים. ואם תאמר שפתורה דבר ולא יותר, לא נמצא מקום למעלה ולמטה שלא דבר ממנו, אפלו במלאכים, שלא נמצא שאלו"ה אחר יש בעולם, ודבר בכסא, זהו שפתוב אנכי, וכך עולה אנכי לחשבון כס"א, ואחר דבר במלאכים. זהו שפתוב וכל העם ראים את הקולות, שעליהם נאמר כי עוף השמים יוליך את הקול כו'.

דף סד ע"ב

בגין דכד קודשא בריך הוא בעא למללא במלאכיא נחת שמיא עליהו, כגוונא דא יהו"ה, יי בחיה חדא דאיהי ארי"ה, וביה אתמר (עמוס ג ח) אריה שאג מי לא יירא, ובאן אתר יי ברישא ה' על גדפוי וי בפומיה ה' בזנביה, ובגינה אתמר הוי זנב לאריות (דף סד ע"ב) וכו', ודא הוא ופני אריה אל הימין לארבעתם (יחזקאל א ט), ולבתר הנה נחית בחיה דשמה שור, כגוונא דא הוה"י, ה' ברישיה וי בפומוי ה' בגדפוי יי בזנביה, ודא איהו ופני שור מהשמאל, ולבתר הנה נחית על חיה ששמה נשר, כגוונא דא והי"ה, וי ברישיה ה' בפומיה יי בגדפוי ה' על זנביה, ודא איהו ופני נשר לארבעתם, ואינון תרי עשר אנפין, לכל חד שית, סלקין לעיב, ודא איהו וכל העם רואים את הקולות (שמות כ יח).

משום שכשהקדוש ברוך הוא רצה לדבר במלאכים, ירד שמו עליהם, כמו זה: יהו"ה, יי בחיה אחת שהיא ארי"ה, ובו נאמר אריה שאג מי

לא יירא, ובאיזה מקום? יי בראש, הי על כנפיו, וי בפיו, והי בזנבו, ובגללה נאמר הוי זנב לאריות וכו', וזהו ופני אריה אל הימין לארבעתם, ואחר כך היה יורד בחיה ששמה שור, כמו זה: הוה"י, הי בראשו, וי בפיו, הי בכנפיו, יי בזנבו, וזהו ופני שור מהשמאל, ואחר כך היה יורד על חיה ששמה נשר, כמו זה: והי"ה, וי בראשו, הי בפיו, יי בכנפיו, הי על זנבו, וזהו ופני נשר לארבעתם, הם שנים עשר פנים, לכל אחד שש, עולים לשבעים ושנים, וזהו וכל העם ראים את הקולת.

ואדם רכיב על גביהו דא מטטרו"ן, דאיהו כליל שמה דארבעין ותריין אתון, ואינון (שית אתון, ולכל את סלקין שית), ז' תיבין ובכל תיבה שית אתון וסלקין למי"ב, ודא איהו שרפים עומדים ממעל לו, שש כנפים שש כנפים לאחד, בשתים יכסה פניו ובשתים יכסה רגליו ובשתים יעופף (ישעיהו ו ב).

ואדם רוכב על גביהו, זה מטטרו"ן, שהוא כולל שם של ארבעים ושתים אותיות, והם (שש אותיות, ולכל אות עולים שש), שבע תבות, ובכל תבה שש אותיות, ועולות לארבעים ושתים, וזהו שרפים עומדים ממעל לו, שש כנפים שש כנפים לאחד, בשתים יכסה פניו ובשתים יכסה רגליו ובשתים יעופף.

דכמה דאיהו שמה דקודשא בריך הוא דמי"ב ועי"ב לעילא, כך איהו שמה דמי"ב ועי"ב לתתא, הדא הוא דכתיב (תהלים מח יא) כשמה אלהיים כן תהלתך על קצוי ארץ, ודא איהו וכל העם ראים את הקולות, ואינון הוו מלאכין, דכל חד הנה אתעביד קול ופרח באיירא, וכל חד מישראל דהנה אמר נעשה ונשמע הנה שריא בפומיה, והנה אולף ליה אורייתא כלה.

שכמו ששמו של הקדוש ברוך הוא של ארבעים ושתים ושבעים ושתים למעלה, כך הוא השם של ארבעים ושתים ושבעים ושתים למטה. זהו שכתוב כשמה אלהיים כן תהלתך על קצוי ארץ, וזהו וכל העם ראים את הקולות, והם היו המלאכים, שכל אחד היה נעשה קול ופירח באויר, וכל אחד מישראל שהיה אומר נעשה ונשמע, היה שורה בפיו, והיה מלמדו את כל התורה.

ולביתר מליל עמהון מן שמיא וארעא, הדא הוא דכתיב (דברים ד לו) מן השמים השמיעך את קולו ליסרך, ועל הארץ הראך את אשו הגדולה וכו', בההוא זמנא דאמרו ישראל נעשה ונשמע מיד? שמחו ה שמים ו תגל ה

אָרֶץ (ד"ה א טו), לְבַתֵּר הָיָה מִמֶּלֶךְ עִמְהוֹן מֵאַרְבַּע סְטֵרִין, וְהוּוּ מִסְתַּכְּלִין לְגַבֵּי מִזְרַח וְהוּוּ שְׁמַעִין יֵת קָלָא, וְלִגְבֵי מַעְרָב וְדָרוֹם וְצָפוֹן הוּוּ שְׁמַעִין יֵת קָלָא, לְאַחֲזָאָה דְּמַכְּל אֲתֵר מִלֵּיל עִמְהוֹן, וְלֹא הָיָה אֲתֵר לְעִילָא וְתַתָּא דְּלֹא מִלֵּיל עִמְהוֹן, לְאַחֲזָאָה דְּמִלָּא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, דְּאִיהוּ סְבִיל עֲלָאִין וְתַתָּאִין, וְאִיהוּ סְמִיד עִילָא וְתַתָּא וְכַרְסִיא יְקָרָא, וּמִלְאָכִין וְנִשְׁמַתִּין, אִיהוּ סְבִיל כָּלָא, וְקָשִׁיר כָּלָא, וּמִיַּחַד כָּלָא, וְלִית מָאן דְּסַמִּיד לִיה.

וְאַחַר כֵּן דְּבַר עַמָּס מְשָׁמִים וְאָרֶץ, זֶהוּ שְׁכַתוֹב מִן הַשָּׁמַיִם הַשְּׁמִיעֵד אֵת קוֹלוֹ לְיִסְרָדָּ וְעַל הָאָרֶץ הָרְאָדָּ אֵת אֲשׁוּ הַגְּדוּלָּה וְכוּ'. בְּאוֹתוֹ זְמַן שְׁאַמְרוּ יִשְׂרָאֵל נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע, מִיָּד יִשְׁמַחוּ הַיְשָׁמִים וְיִתְגַּל הָאָרֶץ, אַחַר כֵּן הָיָה מְדַבֵּר עִמְהוֹם מֵאַרְבַּעַה צְדָדִים, וְהָיוּ מִסְתַּכְּלִים אֶל הַמִּזְרַח וְהָיוּ שׁוֹמְעִים אֵת הַקּוֹל, וְלִמְעַרְב וְדָרוֹם וְצָפוֹן הָיוּ שׁוֹמְעִים אֵת הַקּוֹל, לְהִרְאוֹת שְׁמַכְּל מְקוֹם דְּבַר עַמָּס, וְלֹא הָיָה מְקוֹם לְמַעְלָה וּמִטָּה שְׁלֹא דְּבַר עַמָּס, לְהִרְאוֹת שְׁמַכְּל כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, שֶׁהוּא סוֹבֵל עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים, וְהוּא סוֹמֵד מַעְלָה וּמִטָּה וְכִסָּא הַכְּבוֹד, וּמִלְאָכִים וְנִשְׁמוֹת, הוּא סוֹבֵל הַכֵּל וְקוֹשֵׁר הַכֵּל וּמִיַּחַד הַכֵּל, וְאִין מִי שְׁסוֹמֵד אוֹתוֹ.

וְאִיהוּ אֲתֵקְרִי בְּכָל שְׁמָהוּ, לְאַשְׁתַּמוֹדְעָא תּוֹקֶפִיָּה בְּכָל שְׁמָא וּשְׁמָא, מִהֵהוּא דְּרָגָא וּמִמְנָא דְּשְׂרִיא עֲלִיהָ, וְלִיה לִית שְׁמָא יְדִיעָא, וְאִיהוּ אֲתֵקְרִי חַד בְּחוּשְׁבוֹן כַּד שְׂרִיא בְּדְרָגָא דְּאִינוֹן (אַחַרנִין) (נ"א אַחַדִּין) מְשַׁאֵר דְּרָגִין, וְאִיהוּ לִית לִיה חוּשְׁבוֹן, כַּד שְׂרִיא עַל כָּל עֲלָמִין (ס"א עֲלָאִין) וְעַל כָּל מְמַנָּא דְּלֵהוֹן, אֲתֵקְרִי עַל שְׁמִיָּה, לְאַחֲזָאָה לְכָל חַד מִיִּשְׂרָאֵל מֵאַתֵּר דְּקָרְאוֹן לִיה לְפּוּם צְרַכְיָהוּ, כְּמָה דְּאוֹקְמוֹהוּ הַרוּצָה לְהַעֲשִׁיר וְצָפוֹן לְהַחֲכִים יְדָרִים.

וְהוּא נְקָרָא בְּכָל הַשְּׁמוֹת, לְהוֹדִיעַ תְּקִפּוֹ בְּכָל שֵׁם וְשֵׁם, מֵאוֹתָהּ דְּרָגָה וּמִמְנָה שְׁשׁוּרָה עֲלִיו, וְאִין לוֹ שֵׁם יְדוּעַ, וְהוּא נְקָרָא אַחַד בְּחוּשְׁבוֹן, כְּשְׁשׁוּרָה בְּדְרָגָה שֶׁל אוֹתָם (אַחַרִים) (אַחַדִים) מְשַׁאֵר הַדְּרָגוֹת, וְהוּא אִין לוֹ חֻשְׁבוֹן. כְּשְׁשׁוּרָה עַל כָּל הָעוֹלָמוֹת (הָעֲלִיוֹנִים) וְעַל כָּל מְמַנָּה שְׁלֵהֶם, נְקָרָא עַל שְׁמוֹ, לְהִרְאוֹת לְכָל אַחַד מִיִּשְׂרָאֵל מְמַקּוֹם שְׁקוֹרָאִים לוֹ לְפִי צְרַכְיָהֶם, כְּמוֹ שְׁבַאֲרוֹהוּ, הַרוּצָה לְהַעֲשִׁיר וְצָפוֹן, לְהַחֲכִים - יְדָרִים.

קָם בּוֹצִינָא קְדִישָׁא וְכָל מְאָרִי מְתִיבְתָּאן, וְאַשְׁתַּטְחוּ קַמִּי סְבָא, וּבְרִיכוּ לִיה, אָמַר בּוֹצִינָא קְדִישָׁא וְדָאִי הָאִי סְבָא מֵאַתֵּר דְּעֵתִיק יוֹמִין קָא אֲתִי, וְתַמְּן אֲתֵרְבִּי, זְכָאָה חוּלְקָנָא דְּזַכִּינָא לְמִשְׁמַע מְלִין עֵתִיקוֹן, מֵאַתֵּר דְּעֵתִיק יוֹמִין, זְכָאָה חוּלְקָנָא דְּזַכִּינָא לְהָאִי.

קם המנורה הקדושה וכל ראשי הישיבות, והשתטחו לפני הזקן וברכו אותו. אמר המנורה הקדושה: ודאי הזקן הזה בא ממקום עתיק הימים ושם התגדל, אשרי חלקנו שזכינו לשמע דברים עתיקים מהמקום של עתיק הימים, אשרי חלקנו שזכינו לזה.

קם רבי שמעון פתח ואמר, בראשיית בריית אי"ש, דאיהו אות ורשימו דעלאין ותתאין ביה קיימין, איהו אות דצבא דלעילא, דבהון אתקרי קודשא ברוך הוא יהו"ה צבאו"ת, ואיהו אות דצבא דלתתא, איהו אות וברית דביה קיימין שמיא וארעא, כמה דאת אמר (ירמיה לג כה) אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמתי, איהו אות ודאי, דאיהו רשימו דחותמא דמלכא.

קם רבי שמעון, פתח ואמר: בראשיית בריית אי"ש, שהוא אות ורשם שעליונים ותחתונים עומדים בו, הוא האות של הצבא שלמעלה, שבהם נקרא הקדוש ברוך הוא יהו"ה צבאו"ת, והוא האות של הצבא שלמטה, הוא אות וברית שבו קיימים שמים וארץ, כמו שנאמר אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמתי. הוא אות ודאי, שהוא רשם של חותם המלך.

דף סה ע"א

אדהכי הא סבא קא נחית לגביה כמלקדמין פתח ואמר רבי רבי (י) ברית איהו ודאי צדיק חיי עלמין, דאיהו יי זעירא מסטרא דחכמה דלעילא, דכד נחתא יי לגביה, אף על גב דבאתריה יי עלאה אתקרי, כד נחית לגבי צדיק יי זעירא אתקרי, ואת וי אף על גב דאיהו וי עלאה באתריה בעמודא דאמצעיתא, כד נחית לגבי צדיק לאתחברא בה, וי זעירא אתקרי, אלפא ביתא דאתנון זעירן (דף סה ע"א) ביה אינון, והי עלאה כד נחתא לגבי צדיק, זעירא אתקריאת, ואף על גב דאתנון דשמא קדישא ביה כלילן, סתימין אינון ביה, ובגיניה אתמר (תהלים כה יד) סוד יהו"ה ליראיו ובריתו להודיעם, ואי סתימין אינון ביה, במאי אשתמודעאן, בשכינתא, דאיהי אספקלריאה דנהרא כד נחית יהו"ה לגבי צדיק לנהרא בה ודאי, ומנה אשתמודען, הדא הוא דכתיב (ירמיה ט כב) כה אמר יהו"ה אל יתהלל חכם בחכמתו, אי איהו תמן אתקריאת אספקלריאה דנהרא, ובההוא זמנא כי אם בזאת? תהלל ה מתהלל ה שכל ו ידוע (שם כג), ואם יסתלק מצדיק ואשתאר איהו חרב ויבש, מיד אתקריאת אספקלריאה דלא נהרא, בההוא זמנא אל יתהלל חכם בחכמתו.

בין כֹּהֵן הַזֶּה הַזֶּה יָרַד אֵלָיו כְּמוֹ מִקְדָּם, פָּתַח וְאָמַר: רַבִּי רַבִּי, (י)
הַבְּרִית הוּא וְדָאֵי צְדִיק חַיִּי הַעוֹלָמִים, שֶׁהוּא יִי זְעִירָה מִצַּד הַחֲכָמָה
הַעֲלִיּוֹנָה שֶׁכְּשִׁיּוֹרְדֵת יִי אֵלָיו, אָף עַל גַּב שְׁבִמְקוֹמוֹ יִי עֲלִיּוֹנָה נִקְרָאת,
כְּשִׁיּוֹרְדֵת לְצַדִּיק נִקְרָאת יִי זְעִירָה, וְהָאוֹת וִי, אָף עַל גַּב שֶׁהִיא וִי
הַעֲלִיּוֹנָה בְּמִקוֹמָה בְּעִמּוּד הָאֲמֻצָּעִי, כְּשִׁיּוֹרְדֵת לְצַדִּיק לְהִתְחַבֵּר עִם הִי,
נִקְרָאת וִי זְעִירָה. הָאִיִּב שֶׁל הָאוֹתִיּוֹת הַקְּטָנוֹת הֵם בּוֹ, וְהִי הַעֲלִיּוֹנָה,
כְּשִׁיּוֹרְדֵת אֶל הַצַּדִּיק נִקְרָאת זְעִירָה. וְאָף עַל גַּב שֶׁאוֹתִיּוֹת הַשֵּׁם
הַקְּדוֹשׁ כְּלוּלִים בּוֹ, הֵם נִסְתָּרִים בּוֹ, וּבִגְלָלוֹ נֶאֱמַר סוּד יְהוּיָה לִירְאִיו
וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעֵם, וְאִם הֵם נִסְתָּרִים בּוֹ, בְּמָה הֵם נוֹדְעִים? בְּשִׂכְנָה,
שֶׁהִיא הָאֲסֻפְקָלְרִיָּה שֶׁמְאִירָה כְּשִׁיּוֹרְדֵת יְהוּיָה לְצַדִּיק לְהֵאִיר בּוֹ וְדָאֵי,
וּמִמָּנָה נוֹדְעִים, זֶהוּ שֶׁכְּתוּב פֶּה אָמַר יְהוּיָה אֶל יִתְהַלֵּל חֲכָם בְּחֲכָמָתוֹ.
אִם הוּא שֵׁם, נִקְרָאת אֲסֻפְקָלְרִיָּה הַמְאִירָה, וּבְאוֹתוֹ זְמַן, כִּי אִם בְּזֹאת
יִתְהַלֵּל הַיְמִתְהַלֵּל הַיְשִׁכָּל וְיִדְוֹעַ, וְאִם יִסְתַּלֵּק מִצַּדִּיק וְהוּא נִשְׁאָר חָרַב
וְיָבֵשׁ, מִיָּד נִקְרָאת אֲסֻפְקָלְרִיָּה שֶׁאִינָה מְאִירָה. בְּאוֹתוֹ זְמַן, אֶל יִתְהַלֵּל
חֲכָם בְּחֲכָמָתוֹ.

וּמֵאֵן גְּרִים לְאַנְהָרָא לָהּ, וּלְאַשְׁתְּמוּדְעָא בְּהַ לְקוּדְשָׁא בְּרִיָּד הוּא, מֵאֵן
דְּנִטִיר בְּרִית, וְרָזָא דְמִלְּהָ זֶה הַשַּׁעַר לִיהוּיָה צְדִיקִים יְבָאוּ בּוֹ (תְּהִלִּים קִיח ט),
דָּא אִיהִי תְרַעָא דְצַדִּיקִיָּא, וְאִית לֹון רְשׁוֹ לְאַעְלָא תַמָּן, וְדָא אִיהוּ מֵאֵן
דְּאִיהוּ צְדִיק, וּבִיָּה יְהוּיָה, אִיהוּ זְכִי בְשִׂכְנִתָּא וְיָרִית לָהּ, וְסָלִיק בְּהַ
לְמַלְכָא דְאִיהוּ עִמּוּדָא דְאֲמֻצָּעִיתָא, דְּאִיהוּ מְלָךְ, וְאִיהִי מְלָכוֹת דִּילִיָּה,
וְרָזָא דְמִלְּהָ וְעִמָּד כְּלָם צְדִיקִים לְעוֹלָם יְרְשׁוּ אַרְצָא (ישעיה ס כא), וְדָא אִיהוּ
שְׂכִינְתָּא דְאַתְמַר בְּהַ (שם סו א) וְהָאֲרָץ הַדּוֹם רְגְלִי.

וּמִי גְרַם לְהֵאִיר לָהּ וּלְהוֹדִיעַ בְּהַ לְקוּדְשׁ בְּרִיָּד הוּא? מִי שֶׁשׁוֹמֵר בְּרִית,
וְסוּד הַדְּבָר - זֶה הַשַּׁעַר לִיהוּיָה צְדִיקִים יְבָאוּ בּוֹ, זֶה שַׁעַר הַצַּדִּיקִים,
וְיֵשׁ לָהֶם רְשׁוֹת לְהַפְנִס לְשֵׁם. וְזֶהוּ מִי שֶׁהוּא צְדִיק, וּבּוֹ יְהוּיָה, הוּא
זוֹכָה בְּשִׂכְנָה וְיִוֹרֵשׁ אוֹתָהּ, וְעוֹלָה עִמָּה לְמַלְךְ, שֶׁהוּא הַעִמּוּד הָאֲמֻצָּעִי,
שֶׁהוּא הַמְלָךְ, וְהִיא הַמְלָכוֹת שְׁלוֹ, וְסוּד הַדְּבָר - וְעִמָּד כְּלָם צְדִיקִים
לְעוֹלָם יְרְשׁוּ אַרְצָא, וְזוֹהִי הַשְּׂכִינָה שֶׁנֶּאֱמַר בְּהַ וְהָאֲרָץ הַדּוֹם רְגְלִי.

וּשְׂכִינְתָּא אִיהִי צִיּוּרָא דְעֵלְאִין וְתַתְּאִין, כֹּל דִּיּוֹקְנִין דְּסַפִּירָן וְכָל שְׁמָהּ
דְּלַהוֹן בְּהַ אִינוּן מְצוּיָרִים, וּבְהַ אִינוּן גְּלִיפִין נִשְׁמַתִּין וּמְלָאכִין וְחִיוּן
קְדִישִׁין, וּבְהַ גְּלִיפִין מַה דְּאַתְמַר בְּהוֹן (יחזקאל א ט) וְדַמּוֹת פְּנִיָּהֶם פְּנִי אָדָם
וְכוּ'.

והשכינה היא ציור של העליונים והתחתונים, כל דמיות הספירות
וכל שמותיהם הם מצירים בה, ובה חקוקות נשמות ומלאכים וחיות
קדושות, ובה חקוקים מה שנגמר בהם ודמות פניהם פני אדם וכו'.

קם רבי שמעון ואמר, סבא סבא, והא שכנתא איהי יחודא דקודשא
ברוך הוא, איך גליפין בה דיוקנין דלתתא דלאו אינון מציאותה, אמר
ליה רבי, למלכא דאיהו יתיב בהיכליה, וכמה בני נשא עאלין למחזייה,
מנהון מסתפלין בלבושוי, ומנהון בגופוי, ומנהון מסתפלין בעובדוי,
ובודאי בעובדוי אשתמודע מאי ניהו מלכא, דלבושין איהו משתני בהון
לכמה שנויין, ולבושין דאיהו לבוש בצפרא לא לביש ברמשא, ולבושין
דלביש יומא חדא לא לביש יומא תנינא, והכי בכל יומא וירחא ושפתא
ושפתא וימין טבין אשתני בלבושין.

קם רבי שמעון ואמר: זקן זקן, והרי השכינה היא היחוד של הקדוש
ברוך הוא, איך חקוקים בה דמיות שלמטה שאינם מציאותה? אמר
לו: רבי, למלך שיושב בהיכלו, וכמה אנשים נכנסים לראותו, מהם
מסתפלים בלבוש, ומהם בגופו, ומהם מסתפלים במעשיו, ובודאי
שבמעשיו נודע מי הוא המלך, שבלבושים הוא משתנה בהם לכמה
שנויים, ובלבושים שהוא לבוש בבקר לא לובש בערב, והלבושים
שלו בש יום אחד לא לובש יום שני, וכך בכל יום וחדש ושנה ושפת
וימים טובים משתנה בלבושים.

כגוונא דא שכנתא כמה לבושין אית לה, דמנהון ברא קודשא ברוך הוא
כרסין (נייא כרסיא), ומלאכין וחיוון ושרפים, ושמיא וארעא, וכל מה דברא
בהון, וכל ברין דברא מאלין לבושין דילה, רשים לון פלהו וגליף לון
בלבושהא, בגין לאסתפלא מינה בכל ברין לרחמא עליהו, ורזא דמלה
וראיתיה לזכור ברית עולם (בראשית ט טז), וראיתיה באלין לבושין דאינון
נהירין בכל (ברין) זמנין דישראל נהירין לון בעובדין טבין, ובגינייהו קודשא
ברוך הוא רחים עליהו.

כמו כן השכינה יש לה כמה לבושים, שמהם ברא הקדוש ברוך הוא
כסאות (כסאו), ומלאכים וחיות ושרפים, ושמים וארץ, וכל מה שברא
בהם, וכל הבריות שברא מהלבושים הללו שלה, רשם את פלם
וחקקם בלבושיה, כדי להסתכל ממנה בכל הבריות לרחם עליהם,
וסוד הדבר - וראיתיה לזכור ברית עולם, וראיתיה בלבושים הללו
שהם מאירים בכל (הבריות), לפעמים שישראל מאירים להם במעשים
טובים, ובגללם הקדוש ברוך הוא מרחם עליהם.

וְאִי עֲבָדִין עוֹבְדִין בִּישׁוּן, אִי־הִי אֶת־לִבְּשֵׁת לְבוּשֵׁין אַחֲרָנִין אוֹכְמִין, דְּבַהוֹן רְשִׁימִין כָּל אֵינֹון מְאָרִי דְּדִינִין דְּאֶתְקָרִיאֵן לִילוֹת, לְמִידֹן בְּהוּ לְעֶלְמָא, וּבַהֲהוּא זְמַנָּא אִי־הִי אֶמְרַת (שִׁיר א ו) אֶל תִּרְאוּנִי שְׂאֲנִי שְׁחַרְחַרְתָּ, וּבִגִּין דָּא אֵלִין מְסֻטְרָא דְּלְבוּשֵׁין אֵינֹון גְּלִיפִין בְּה, עֶלְאִין דְּאֵינֹון מְלָכִין וְשִׁלְטִין עַל תַּתְּאִין, וּמְלָאָכִין (נִי־א וּמְלָכִין) אֶתְקָרִיאֵן מְסֻטְרָא דְּמְלָכוֹת, וּמְסֻטְרָא דְּגוּפָא אֶתְקָרִי חֲסָד דְּרוּעָא יְמִינָא, גְּבוּרָה דְּרוּעָא שְׂמָאלָא, גּוּפָא עֲמוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, נְצַח וְהוּד תְּרִין שׁוּקִין, צְדִיק אֹת בְּרִית, וְהָא אוֹקְמוּהָ.

וְאִם עוֹשִׂים מְעֻשִׂים רְעִים, הִיא מִתְּלַבְּשֵׁת לְבוּשִׂים אַחֲרִים שְׁחוּרִים, שְׂבָהֶם רְשׁוּמִים כָּל אֹתָם בְּעֲלֵי הַדִּינִים שְׁנִקְרָאִים לִילוֹת, לְדוֹן בְּהֶם אֶת הָעוֹלָם, וּבְאֹתוֹ זְמַן הִיא אוֹמְרַת, אֶל תִּרְאוּנִי שְׂאֲנִי שְׁחַרְחַרְתָּ, וּמְשׁוּם זֶה, אֵלֹו מְצַד הַלְּבוּשִׂים הֵם חִקּוּקִים בְּה, הָעֲלִיוּנִים שְׂהֶם מְלָכִים וְשִׁלְטִים עַל הַתַּחְתּוֹנִים, וְהַמְּלָאָכִים (וְהַמְּלָכִים) נִקְרָאוּ מְצַד הַמְּלָכוֹת, וּמְצַד הַגּוּף נִקְרָא חֲסָד זְרוּעַ יְמִין, גְּבוּרָה זְרוּעַ שְׂמָאל, הַגּוּף הָעֲמוּד הָאֶמְצָעִי, נְצַח וְהוּד שְׁתֵּי שׁוּקִים, הַצְּדִיק אֹת בְּרִית, וְהָרִי פְּרִשׁוּהָ.

דף סה ע"ב

וְאִי־הִי צִיּוּרָא דְּכֻלְהוּ, וּמְלָגָאוּ מִינָהּ דְּאִי־הוּ תִּקּוּנָא דְּגוּפָא נְהִיר קוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא דְּאִי־הוּ יְהוּ"ה, כְּנִשְׁמַתָּא בְּגוּפָא, לְגוּ מְכֻלָּא הֵהוּא דְּאֶחִיד כְּלָא וְקִשְׁיִר כְּלָא, דְּלָא אֶתְרַמִּיז בְּשׁוּם רְמִיזוּ, וְכֻלָּא אֶתְרַמִּיז בְּשְׂכִינְתָּא, דְּאֶת־לִבְּשֵׁת בְּלְבוּשֵׁין דְּבַהוֹן מְצוּיָרִין כָּל בְּרִיָּין, אִי־הִי אֶתְקָרִיאֵת בְּכָל שְׂמָהוּן, וְאִי־הִי דְּמוֹת אַרְבַּע חִיּוֹן בְּלְבוּשָׁהָ, דְּבְכָל חַד וְחַד רְשִׁים אַרְבַּע אֶתְוֹון, וְדְמוֹת אָדָם לְהֵנָּה, דָּא רְשִׁימוּ (דף סה ע"ב) דְּעֶשֶׂר אֶתְוֹון, דְּאֵינֹון יו"ד ה"א וּא"וּ ה"א, דְּסֻלִיק לְחוּשְׁבָן אָדָם, דְּמוֹת אָדָם וְדָאִי דָּא שְׂכִינְתָּא דְּאִי־הִי דִּיּוּקְנִיָּה (נִי־א דִּיּוּקְנָא דְּאָדָם) וְעֶלְהָ אֶתְמַר (בְּמַדְבַר יב ח) וְתִמּוֹנֵת יְהוּ"ה יְבִיט, וְהִיא מְסֻטְרָא דְּלְבוּשָׁא, אֲבָל מְסֻטְרָא דְּגוּפָא אִי־הִי יְחוּדָא דְּעֲמוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, אִי־הִי (נִי־א אִי־הִי) חוּתְמָא מְסֻטְרָא דְּגוּפָא, וּבִגִּין דְּאִי־הִי חוּתְמָא, אֶמְרַת שְׂכִינְתָּא לְגִבֵּי יְהוּ"ה דְּאִי־הִי מְלָגָאוּ, (שִׁיר ח ו) שְׂיִמְנִי כְּחוּתְמָא עַל לְבָבְךָ, דָּאִף עַל גֵּב דְּאֶנְתָּ תִּסְתַּלַּק מִנִּי בְּגְלוּתָא, חוּתְמָא דִּילְךָ אֶשְׁתַּאֲרַר עִמִּי, וְלָא אֶתְעַדִּי מִנִּי לְעֶלְמָא.

וְהִיא הַצִּיּוּר שֶׁל כָּל־כָּל־הֶם, וְלִפְנֵים מִמֶּנָּה, שֶׁהוּא תִּקּוּן הַגּוּף, מְאִיר הַקּוּדוֹשׁ בְּרִידָא הוּא שֶׁהוּא יְהוּ"ה, כְּמוֹ נִשְׁמָה בְּגוּף, לְפָנִים מִהֶכָּל, אֹתוֹ שְׂאוּחַז הֶכָּל וְקוֹשֶׁר הֶכָּל, שֶׁלֹּא נִרְמַז בְּשׁוּם רְמִיזוּ, וְהֶכָּל נִרְמַז בְּשְׂכִינְתָּהּ,

שְׁמֵת־לִבְשֵׁת בְּלִבוֹשִׁים שֶׁבָּהֶם מְצִיָּרִים כָּל הַבְּרִיּוֹת, הִיא נִקְרָאת בְּכָל הַשְּׁמוֹת, וְהִיא דְמוּת אַרְבַּע הַחַיּוֹת בְּלִבוֹשֶׁיהָ, שֶׁבְּכָל אֶחָד וְאֶחָד רְשׁוּם אַרְבַּע אוֹתִיּוֹת, וְדְמוּת אָדָם לְהִנָּה, זֶה הַרְשָׁם שֶׁל עֶשֶׂר אוֹתִיּוֹת שֶׁהוּא יוֹיָד ה"א וְאִיו ה"א, שְׁעוֹלָה לְחֻשְׁבוֹן אָדָם, דְמוּת אָדָם וְדָאִי זוֹ שְׂכִינָה, שֶׁהִיא דְמוּתוֹ (דְמוּת שֶׁל אָדָם), וְעָלֶיהָ נֶאֱמָר וַתְּמוּנַת יְהוּ"ה גִּבִּיט, וְזֶה מִצַּד הַלְבוּשׁ, אֲבָל מִצַּד הַגּוּף הִיא הַיְחוּד שֶׁל הָעֲמוּד הָאֲמֻצָּעִי, הוּא (הִיא) חוֹתֶם מִצַּד הַגּוּף, וּמְשׁוּם שֶׁהוּא חוֹתֶם, אוֹמְרַת הַשְּׂכִינָה לִיהוּ"ה, שֶׁהוּא מְבַפְּנִים, שִׁימְנוּ כְחוֹתֶם עַל לִבְךָ, שְׂאֵף עַל גֵּב שְׂאֵתָה תִסְתַּלֵּק מִמֶּנִּי בְּגִלוֹת, חוֹתְמֶךָ נִשְׂאָר עִמִּי וְלֹא יִסּוּר מִמֶּנִּי לְעוֹלָם.

קָם רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, סָבָא סָבָא, אֵימָא לָךְ קָרָא דְאוֹלִיפְנָא כְּגוֹוֹנָא דָא שִׁימְנִי כְחוֹתֶם עַל לִבְךָ, שִׁימְנִי חוֹתֶם לֹא כְתִיב אֱלֹא כְחוֹתֶם, אֵמַרְתָּ שְׂכִינְתָא רַבּוֹן עֲלַמִּין, שִׁימְנִי כְחוֹתֶם, כִּהִיא רְשִׁימוֹ דְחוֹתְמָא דִּילְךָ, דְאֵף עַל גֵּב דְחוֹתְמָא אֲשֶׁתְּאָר בִּידְךָ, רְשִׁימוֹ דִּילִיָּה בְּפִתְקָא אִיהוּ, וּמַהֲהוּא רְשִׁימוֹ מִזְדַּעְזַעִין עֲלָאִין וְתִתְאִין, כְּגוֹוֹנָא דְמִלְכָא דְאִיהוּ בְּשָׂרָא וְדָמָא, מֵאִי דְרְשִׁים בְּפִתְקָא, רְשִׁימוֹ דִּילִיָּה דְחוֹתְמָא בִּידֵיהָ הוּא, וְאֵף עַל גֵּב דְחוֹתְמָא בִּידֵיהָ אֲשֶׁתְּאָר, הִכִּי דְחִילִין מְרְשִׁימוֹ דְחוֹתְמָא, כְּאֵלוֹ הָוָה מִלְכָא, עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה אִי הָוָה חוֹתְמָא.

קָם רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר: זְקוֹן זְקוֹן, אֵמַר לָךְ פְּסוּק שְׁלַמְדְתִּי כְמוֹ זֶה, שִׁימְנִי כְחוֹתֶם עַל לִבְךָ. שִׁימְנִי חוֹתֶם לֹא כְתוּב, אֱלֹא כְחוֹתֶם. אֵמַרְהָ הַשְּׂכִינָה, רַבּוֹן הָעוֹלָמִים, שִׁימְנִי כְחוֹתֶם, כְּאוֹתוֹ רְשָׁם שֶׁל חוֹתְמֶךָ, שְׂאֵף עַל גֵּב שֶׁחַוֹתֶם נִשְׂאָר בִּידְךָ, הַרְשָׁם שֶׁלוֹ הוּא בְּפִתְקָה, וּמֵאוֹתוֹ הַרְשָׁם מִזְדַּעְזַעִים עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים כְּמוֹ שְׁמֶלֶךְ שֶׁהוּא בְּשָׂר וְדָם, מַה שְׂרוּשָׁם בְּפִתְקָה, הַרְשָׁם שֶׁלוֹ שֶׁל חַוֹתֶם בִּידּוֹ הוּא, וְאֵף עַל גֵּב שֶׁחַוֹתֶם נִשְׂאָר בִּידּוֹ, כִּדְ פּוֹחֲדִים מְרְשָׁם חַוֹתֶם כְּאֵלוֹ הָיָה מֶלֶךְ, עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה אִם הָיָה חוֹתֶם.

שִׁימְנִי כְחוֹתֶם עַל לִבְךָ, וְכִי מָאן חָמָא (נִי"א שו"י) חוֹתְמָא עַל לִבָּא, אֱלֹא אֵלִין תְּפִלִּין, דְאֵינּוֹן רְצוּעִין דְלַהוֹן תְּפִלִּין עַל לִבָּא, וְאֵלִין תְּפִלִּין דְרִישָׁא, וְתַפְלָה דִּיד דְאִיהוּ בְּשִׁמְאֵלָא לְקַבֵּל לִבָּא, וְדָא אִיהוּ כְחוֹתֶם עַל לִבְךָ, וְכְחוֹתֶם עַל זְרוּעֶךָ, תְּפִלָּה דִּיד, דְאֵינּוֹן רְשִׁימוֹ דְשִׁמְאָ קַדִּישָׁא, דְאִיהוּ יי קַדִּישׁ לִי כָּל בְּכוֹר, ה' וְהָיָה כִּי יִבְיָאָךְ, ו' שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, ה' וְהָיָה אִם שְׁמוּעָ, וּמַהֲהוּא רְשִׁימוֹ מִזְדַּעְזַעִין אוּמִין דְעֲלָמָא, הִדָּא הוּא דְכְתִיב (דְבָרִים כח ט) וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שָׁם יְהוּ"ה נִקְרָא עָלֶיךָ וַיִּרְאוּ מִמֶּךָ, וְהִכִּי אוּקְמוּהוּ שָׁם יְהוּ"ה אֵלִין תְּפִלִּין דְרִישָׁא.

שִׁימְנֵי כַחוֹתֶם עַל לִבְךָ, וְכִי מִי רָאָה (שם) חוֹתֶם עַל הַלֵּב? אֵלֶּא אֱלוֹ תַפְלִין, שְׂאוֹתֶם רְצוּעוֹת שְׁלֶחֶן תְּלוּיוֹת עַל הַלֵּב, וְאֱלוֹ תַפְלִין שֶׁל רֹאשׁ, וְתַפְלָה שֶׁל יָד שֶׁהִיא בְּשִׂמְאֵל, כְּנֶגֶד הַלֵּב, וְזֶהוּ כַחוֹתֶם עַל לִבְךָ, וְכַחוֹתֶם עַל זְרוּעֶךָ - תַפְלָה שֶׁל יָד, שֶׁהִם הַרְשָׁם שֶׁל הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ, שֶׁהוּא יי קְדוֹשׁ לִי כָּל בְּכוֹר, ה' וְהִזָּה כִּי יִבְיָאָךָ, ו' שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, ה' וְהִזָּה אִם שְׁמַע, וּמֵאוֹתוֹ הַרְשָׁם מְזַדְעָזְעִים אַמּוֹת הָעוֹלָם. זֶהוּ שְׁפָתוֹב וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם יְהוּי"ה נִקְרָא עֲלֶיךָ וַיִּרְאוּ מִמֶּךָ, וְכוּ פִרְשׁוּהוּ, שֵׁם יְהוּי"ה - אֱלוֹ תַפְלִין שֶׁל רֹאשׁ.

שִׁימְנֵי כַחוֹתֶם דָּא אוֹת בְּרִית מִיְלָה, וְאוֹת דִּימִין טָבִין, דְּאִיהוּ רְשִׁימוּ דְשָׂמָא קְדִישָׁא, כְּגוֹוְנָא דָּא (שם ל יב), מִי יֵעֲלָה לְנוּ הַ שְׁמִימָה, רִישֵׁי אֲתוֹן (נִי"א תִיבִין) מִיְלָה, וְסוֹפֵי אֲתוֹן יְהוּי"ה, מָאן דְּנָטִיר הַאי רְשִׁימוּ, כְּאֱלוֹ נָטִיר שְׂמָא קְדִישָׁא, וּמָאן דְּמִשְׁקֵר בְּהַאי רְשִׁימוּ, כְּאֱלוֹ מִשְׁקֵר בְּשָׂמָא קְדִישָׁא, דְּהַאי אֲתִקְרִי חוֹתְמָא דְּגוּשְׁפִּנְקָא דְּמִלְכָּא.

שִׁימְנֵי כַחוֹתֶם, זֶה אוֹת בְּרִית מִיְלָה, וְאוֹת שֶׁל יָמִים טוֹבִים, שֶׁהוּא הַרְשָׁם שֶׁל הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ כְּמוֹ זֶה, מִי יֵעֲלָה לְנוּ הַשְׁמִימָה, רֹאשֵׁי הָאוֹתִיוֹת (תְּבוֹת) - מִיְלָה, וְסוֹפֵי הָאוֹתִיוֹת - יְהוּי"ה. מִי שְׁשׁוֹמֵר אֶת הַרְשָׁם הַזֶּה כְּאֱלוֹ שְׂמֵר אֶת הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ, וּמִי שְׁמִשְׁקֵר בְּרֹשָׁם הַזֶּה כְּאֱלוֹ מִשְׁקֵר בְּשֵׁם הַקְּדוֹשׁ, שְׁזֶה נִקְרָא חוֹתֶם שֶׁל הַגּוּשְׁפִּנְקָה שֶׁל הַמֶּלֶךְ.

דְּכָל בַּר נֶשׁ דְּנָטִיר הַאי רְשִׁימוּ לְתַתָּא, דְּאִיהוּ אוֹת בְּרִית, אוֹת שְׁבַת, אוֹת תַפְלִין, אוֹת דִּימִין טָבִין, אִיהוּ רְשִׁים וְחֻקִּיק לְעִילָא, וְנִהִיר לְעִילָא, וּמְנִיחָה מְזַדְעָזְעִין עֲלָאִין וְתַתָּאִין, כְּמָה דְּאֵת אָמַר (שם כח י) וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם יְהוּי"ה נִקְרָא עֲלֶיךָ שֵׁם יְהוּי"ה וְדָאִי, דָּא הַהוּא רְשִׁימוּ דְּאוֹת בְּרִית מִיְלָה, וְאוֹת דְּתַפְלִין, וְאוֹת דְּשְׁבַת וְיִמִין טָבִין, וּמָאן דְּמִשְׁקֵר לְתַתָּא בֵּיהּ, אֲתַעֲבֵר גְּלִיפּוֹ דִּילֵיהּ מְלַעֲיָלָא, בְּהַהוּא זְמַנָּא שְׁלִטִין עֲלֵיהּ כָּל מְקַטְרָגִין עֲלָאִין וְתַתָּאִין.

שְׁכָּל אָדָם שְׁשׁוֹמֵר אֶת הַרְשָׁם הַזֶּה לְמַטָּה, שֶׁהוּא אוֹת הַבְּרִית, אוֹת שְׁבַת, אוֹת תַפְלִין, אוֹת שֶׁל יָמִים טוֹבִים, הוּא רְשׁוּם וְחֻקִּיק לְמַעְלָה, וּמְנִיחָה לְמַעְלָה, וּמְנִיחָה מְזַדְעָזְעִים עֲלִיוֹנִים וְתַתְּחוֹנִים, כְּמוֹ שְׁנֵאָמַר וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם יְהוּי"ה נִקְרָא עֲלֶיךָ, שֵׁם יְהוּי"ה וְדָאִי, זֶהוּ אוֹתוֹ הַרְשָׁם שֶׁל בְּרִית מִיְלָה, וְאוֹת הַתַפְלִין, וְאוֹת שֶׁל שְׁבַת וְיָמִים טוֹבִים, וּמִי שְׁמִשְׁקֵר בּוֹ לְמַטָּה, נִעֲבֶרֶת חֻקִּיקוֹתוֹ מְלַמְעָלָה, וּבְאוֹתוֹ זְמַן שׁוֹלְטִים עֲלָיו כָּל הַמְקַטְרָגִים הָעֲלִיוֹנִים וְהַתַתְּחוֹנִים.

שִׁימְנֵי כַחוּתָם דָּא נִשְׁמַתָּא, דְּאִיהוּ רְשִׁימוּ דִּילָהּ גְּלִיפָא לְעִילָא, כְּמָה
דְּאִינּוּ גְּזִירִין מִתְּמָן, גְּלִיפּוּ דְּלֵהוּן אִיהוּ חֲקוּקָה בְּכֶסֶף הַכְּבוֹד, דְּכָל נִשְׁמַתִּין
לְתַתָּא, וְהָהוּא גְּלִיפּוּ דְּלְעִילָא אִיהוּ חוּתָם, וְרְשִׁימוּ דְּלְתַתָּא רְשִׁימוּ דְּחוּתָם,
וּמִיד דְּרְשִׁימוּ דְּגְלִיפּוּ דְּנִשְׁמַתָּא אִיהוּ לְעִילָא, וְרְשִׁימוּ דִּילָהּ לְתַתָּא, אֲתַמַּר
בְּהָ (בראשית כח יב) וְהִנֵּה מִלְּאֲכִי אֱלֹהִים עוֹלִים וְיֵרְדִים בּוֹ, סְלִקִין לְעִילָא
וּמִסְתַּכְּלִין בְּדִיוֹקְנָא דְּנִשְׁמַתָּא דְּנִהָרָא בְּהָהוּא גְּלִיפּוּ וּמִזְדַּעְזְעִין מִנְיָה,
נְחַתִין לְתַתָּא וּמִסְתַּכְּלִין בְּרְשִׁימוּ דְּהָהוּא דִּיוֹקְנָא דְּלְתַתָּא, וְחִזְאוּ דְּלָא
אֲשַׁתְּנִי מִדִּיוֹקְנָא דְּלְעִילָא וְדְחַלִין מִנְיָה.

שִׁימְנֵי כַחוּתָם, זֹו הַנִּשְׁמָה, שְׁהַרְשָׁם שְׁלָה חֲקוּק לְמַעְלָה, כְּמוֹ
שְׁבָאָרוּהוּ בִּיעֶקֶב, דִּיוֹקְנֵוּ שֶׁל יַעֲקֹב חֲקוּקָה בְּכֶסֶף הַכְּבוֹד, שְׁכָל
הַנִּשְׁמוֹת שְׁגִזּוּרוֹת מִשָּׁם, חֲקִיקָתָם חֲקוּקָה לְמַעְלָה, וְהַרְשָׁם שְׁלָהֶם
לְמַטָּה, וְאוּתָהּ חֲקִיקָה שְׁלַמַּעְלָה הִיא הַחוּתָם, וְהַרְשָׁם שְׁלַמַּטָּה הוּא
הַרְשָׁם שֶׁל הַחוּתָם, וּמִיד שְׁהַרְשָׁם שֶׁל הַחֲקִיקָה שֶׁל הַנִּשְׁמָה הִיא
לְמַעְלָה, וְהַרְשָׁם שְׁלָה לְמַטָּה, נֶאֱמַר בְּהָ וְהִנֵּה מִלְּאֲכִי אֱלֹהִים עוֹלִים
וְיֵרְדִים בּוֹ, עוֹלִים לְמַעְלָה וּמִסְתַּכְּלִים בְּרְשָׁם שֶׁל הַנִּשְׁמָה שְׁמַאֲרָה
בְּאוּתָהּ הַחֲקִיקָה וּמִזְדַּעְזְעִים מִמֶּנָּה, יוֹרְדִים לְמַטָּה וּמִסְתַּכְּלִים בְּרְשָׁם
שֶׁל אוֹתוֹ דְמוֹת שֶׁל מַטָּה, וְרוֹאִים שֶׁלֹּא הַשְׁתַּנָּה מֵהַדִּיוֹקֵן שֶׁל לְמַעְלָה
וּפּוֹחֲדִים מִמֶּנּוּ.

דף סו ע"א

שִׁימְנֵי כַחוּתָם דָּא צְלוּתָא, דְּבָהּ אִיהוּ חֲקִיק וְרְשִׁים חִיִּי עֲלָמִין, בְּתַמְנֵי סְרִי
בְּרַכָּאָן דְּצְלוּתָא, וְדָא אִיהוּ רְשִׁימוּ דְּחוּתָמָא בְּפַתְקָא, דְּאִיְהִי אוֹרִייתָא,
גְּלִיפּוּ דְּאֲתָנוּן דְּחוּתָמָא דָּא צְדִיק חִיִּי עֲלָמִין, חוּתָמָא דָּא עֲמוּדָא
דְּאֲמַצְעִיתָא, דְּאִיְהִי קְרִיאַת שְׁמַע, וְהִנֵּה מִלְּאֲכִי אֱלֹהִים עוֹלִים, בְּזַמְנָא
דְּאִיהוּ זֹוֹקֵף בְּשֵׁם סְלִקִין עֲמִיָה. (דף סו ע"א) בְּזַמְנָא דְּאִיהוּ מְאִידָּ וְכוּרַע
בְּבְרוּךְ נְחַתִין עֲמִיָה, וְדָאִי אִיהוּ וְהִנֵּה מִלְּאֲכִי אֱלֹהִים עוֹלִים וְיֵרְדִים בּוֹ,
מִלְּאֲכִי אֱלֹהִים עוֹלִים, בְּזַמְנָא דְּאִיהוּ קְאִים בְּדִינָא קְיָמִין כְּלֵהוּ וּמוֹלִיפִין
עֲלֵיהּ זְכוּת, וְיֵוֹרְדִים בְּזַמְנָא דְּנִצְחִין לִיָּהּ בְּדִינָא וְנַחֲתִית לְתַתָּא, כְּלֵהוּ נְחַתִין
עֲמִיָה, כְּמָה דְּאִיְהוּ בִּיעֶקֶב (בראשית כו ד) אֲנֹכִי אֶרְדֵּ עִמָּךְ מִצְרִימָה וְאֲנֹכִי
אֲעַלְךָ גַם עֲלֵהּ.

שִׁימְנֵי כַחוּתָם, זֹו הַתַּפְּלָה, שְׁבָהּ חֲקוּק וְרְשִׁים חִיִּי הָעוֹלָמִים בְּשִׁמוּנָה
עֲשִׂרָה הַבְּרָכוֹת שֶׁל הַתַּפְּלָה, וְזֵהוּ הַרְשָׁם שֶׁל הַחוּתָם בְּפַתְקָה, שְׁהִיא

התורה, חקיקת האותיות של החותם, זהו צדיק חיי העולמים. חותם זה העמוד האמצעי, שהיא קריאת שמע. והנה מלאכי אלהיים עלים, בזמן שהוא זוקף בשם, עולים עמו, בזמן שהוא מנמיד וכורע בברוך, יורדים עמו, ודאי הוא והנה מלאכי אלהיים עלים ויורדים בו. מלאכי אלהיים עלים, בזמן שהוא עומד בדין, כלם עומדים ומלמדים עליו זכות. ויורדים, בזמן שמנצחים אותו בדין ויורד למטה, כלם יורדים עמו, כמו שבארוהו ביצקב, אנכי ארד עמך מצרימה ואנכי אעלך גם עלה.

שימני כחותם דא נשמתא דאיהי חקוקה בכורסייא, בזמנא דאיהי אתערא לתתא בצלותא, פרסייא אתער לעילא, כחותם דא רוח, דאיהו ציורא (דיש) (נייא דש) חקיקא במלאכיא, בזמנא דאיהי אתערא לתתא בצלותא, מלאכיא אתערון עמיה לעילא, על זרועד דא נפשא, דאיהי חקיקא בארבע סטרין דעלמא, בזמנא דאתערא איהי בצלותא לתתא, ארבע סטרין דעלמא מתערין עמה.

שימני כחותם, זו הנשמה, שהיא חקוקה בכסא. בזמן שהיא מתעוררת למטה בתפלה, הכסא מתעורר למעלה. כחותם, זו רוח, שהיא ציור (של יש) (של ש) החקוק במלאכים. בזמן שהיא מתעוררת למטה בתפלה, המלאכים מתעוררים עמה למעלה. על זרועד, זו הנפש, שהיא חקוקה בארבעת הצדדים של העולם, בזמן שהיא מתעוררת בתפלה למטה, ארבעת הצדדים של העולם מתעוררים עמה.

נשמה איהי חותמא, רוחא ציורא דאתנון דאנון חקוקין בחותמא, נפשא רשימו דאתנון בחותמא, דאינון רשימין בציורין דבר נש, כרשימו דחותמא בפתקא, ובההוא רשומא דנפשא אשתמודע פרוצופא בגופא דבר נש, מאן אתר איהו, ובגין דא אוקמוהו, בהאי חותמא כמה רשימין אית ביה, ארבע, רשימו דאריה תמן, רשימו דשור תמן, רשימו דנשר תמן, רשימו דדמות אדם תמן, ומאן איהו דרשים לון בחותמא, יהויה אמת, דבהאי ארבע רשימין אינון כל בריין דעלמא.

הנשמה היא חותם, רוח - ציור של האותיות שחקיקות בחותם, הנפש - הרשם של האותיות בחותם, שהם רשומים בציורים של בן האדם כמו רשם של חותם בפתק, ובאותו רשום של הנפש נודע הפרצוף בגוף האדם מאיזה מקום הוא, ומשום זה פרושהו שבחותם הזה כמה רשומים יש בו? ארבעה. רשם של אריה שם, רשם של שור שם, רשם של נשר שם, ורשם של דמות אדם שם. ומיהו שרושם

אותם בחותם? יהו"ה אמת, שבארבעה הללו רשומים הם, כל בריות העולם.

אבל אומין דעלמא דשקרו ביה, לאו אינון רשימין ביה, אלא בחותמא דשקרא, ואיהו נחש דמליל שקרא על קודשא בריה הוא, ובגיגיה אתמר בארח מתלא, שקרא ליה רגליו, וכד חוץ ליה רגליו, על גחנך תלך, ועתיד קודשא בריה הוא למחאה שקרא מעלמא, כמה דאת אמר (ישעיה כה ח) ומחה יהו"ה אלהיים דמעה מעל כל פנים וכו', דודאי האי חוץ איהו מלאך המות דקטיל לבני נשא, וגרים דמעה, דאיהו אל אחר, ובמאי קטיל בסם המות דיליה, דאיהי גיהנם, ודא איהו סמא"ל.

אבל אמות העולם ששקרו בו, אינם רשומים בו, אלא בחותם של שקר, והוא הנחש שדבר שקר על הקדוש ברוך הוא, ובגללו נאמר בדרך משל, לשקר אין רגלים, וכן לנחש אין רגלים, על גחנך תלך, ועתיד הקדוש ברוך הוא למחות השקר מן העולם, כמו שנאמר ומחה יהו"ה אלהיים דמעה מעל כל פנים וכו', שודאי הנחש הזה הוא מלאך המות שהורג את בני האדם וגורם לדמעה, שהוא אל אחר, ובמה הורג? בסם המות שלו, שהוא גיהנם, וזהו סמא"ל.

ובאליו פרצופין דחווין, אתגלייא איהו לבני נשא בארח שקרא לפתאה לון, ורזא דמלה (תהלים קכז א) אם יהו"ה לא יבנה בית שוא עמלו בוניו בו, ולית לון קיומא, אבל ציורין דחיון אינון רשימין בשמא דקודשא בריה הוא, בהאי רשימו דמזוזה, דאיהו שדיי מלבר יהו"ה מלגאו, והאי איהו רשימו דברית מילה, שדיי מלבר יהו"ה מלגאו, שדיי הא אוקמוהא ש תלת אבהו, דאינון תרין דרועין וגופא, אליו אינון תלת ענפין דש', ד שכינתא, י צדיק אות ברית מילה, ועל האי שדיי אתמר (שמות ו א) וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב בא"ל שדיי, בהאי שדיי, דאיהו מלבר במזוזה, אבל ושמי יהו"ה דאיהו מלגאו במזוזה, דאיהי תרעא דקודשא בריה הוא, דאתמר בה (תהלים קיח כ) זה השער ליהו"ה, (שמות ו א) לא נודעתיה להם, (דברים ו ח).

ובפרצופי הנחשים הללו הוא מתגלה לאנשים בדרך שקר לפתותם, וסוד הדבר - אם יהו"ה לא יבנה בית שוא עמלו בוניו בו, ואין להם קיום, אבל ציורי החיות הם רשומים בשמו של הקדוש ברוך הוא, ברשם הזה של המזוזה, שהוא שדיי מבחוץ יהו"ה מבפנים, וזהו הרשם של ברית מילה, שדיי מבחוץ יהו"ה מבפנים. שדיי הרי פרשוהו ש שלשת האבות, שהם שתי זרועות וגוף, אלו הם שלשת ענפי הש', ד שכינה, י צדיק, אות ברית מילה, ועל השדיי הזה נאמר

וּאָרָא אֶל אַבְרָהָם אֶל יְצַחָק וְאֶל יַעֲקֹב בְּאֵ"ל שְׁדִי"י, בְּשֵׁדִי"י הַזֶּה, שֶׁהוּא מְחוּץ לְמִזְוָה, אֲבָל וְשָׂמִי יְהוּ"ה, שֶׁהוּא בְּפָנִים הַמְּזוּזָה, שֶׁהִיא הַשַּׁעַר שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ זֶה הַשַּׁעַר לַיהוּ"ה, לֹא נוֹדְעֵתִי לָהֶם.

וּכְתַבְתֶּם עַל מְזֻזוֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ, אֲלֵיךָ תִּרְוּ סִמְכֵי קִשׁוּט, זֶז מוֹת מִן בֵּיתְךָ דְּאִיהִי שְׂכִינְתָּא, וְלֹא אֶתְקַרֵּיב לְגַבְיָהּ, הִדָּא הוּא דְּכַתְיֵב (בְּמִדְבַר א יח) וְהִזְרַקְרֵב יוֹמָת, וְאַתְּנוּן דְּמִזְוִוִּית אֵינוּן מִפְּשֵׁ זִ"ז מוֹי"ת, וּבְגִין דָּא מָאן דְּנָטִיר בְּרִית מִיְלָה דְּאִיהוּ חוֹתְמָא דִּילֵיהּ, זֶז מוֹת מִנֵּיהּ, דְּאִיהוּ שְׁטוֹן, יִצָּר הָרַע, רָע, טָמֵא, צְפוּנִי, מִלְּאֲדַּת הַמּוֹת, וְלֹא יִתְקַרֵּיב לְגַבְיָהּ, וְלֹא יָמוּת עַל יְדֵיהּ.

וּכְתַבְתֶּם עַל מְזֻזוֹת בֵּיתְךָ וּבְשַׁעְרֶיךָ, אֵלוּ שְׁנֵי עֲמוּדֵי אֱמֶת, זֶז מוֹת מִן הַבַּיִת, שֶׁהִיא הַשְּׂכִינָה, וְלֹא מִתְקַרֵּב אֵלֶיהָ. זֶהוּ שְׂפָתוֹב וְהִזְרַקְרֵב יוֹמָת, וְהָאוֹתִיּוֹת שֶׁל מְזֻזוֹי"ת הֵן מִפְּשֵׁ זִ"ז מוֹי"ת, וּבְשַׁבִּיל זֶה, מִי שֶׁשׁוֹמֵר בְּרִית מִיְלָה, שֶׁהוּא הַחוֹתֵם שְׁלוֹ, זֶז מוֹת מִפְּנֵוּ, שֶׁהוּא הַשְּׁטוֹן, יִצָּר הָרַע, רָע, טָמֵא, צְפוּנִי, מִלְּאֲדַּת הַמּוֹת, שֶׁלֹּא יִתְקַרֵּב אֵלָיו וְלֹא יָמוּת עַל יָדוֹ.

דף סו ע"ב

וּמָאן דְּמִשְׁקֵר בְּבְרִית מִיְלָה, הוּא מִשְׁקֵר בְּחוֹתְמָא דְּמִלְכָּא, דְּאִיהוּ רְשִׁים בִּיהַ שְׁדִי"י מִלְּבַר יְהוּ"ה מִלְּגָאוּ, מְנָא לֵן מְהַאי קָרָא מִשְׁמַע (דְּבַרִּים ל יב) מִי"י יַעֲלִיָּה לְנִי"ו הַשְּׂמִימִ"ה, רִישֵׁי תִיבּוֹת מִיְלָ"ה, סוֹפֵי תִיבּוֹת יְהוּ"ה, וּבְנִדְּאִי מָאן דְּמִשְׁקֵר בְּבְרִית מִיְלָה, אֶסְתַּלַּק מִנֵּיהּ יְהוּ"ה וּשְׁדִי"י, וְשָׂרְיָא עֲלֵיהּ שְׁטוֹן דְּאִיהוּ אֶל אַחַר, חוּיָא שְׂרָיָא בְּאַתֵּר דִּיהוּ"ה מִלְּגָאוּ, וְסַם מוֹת שְׂרָיָא בְּאַתֵּר דְּשְׁדִי"י מִלְּבַר, וְדָא אִיהוּ דְּאֶמַר קָרָא (בְּמִדְבַר יט כ) אֶת מְקַדְּשׁ יְהוּ"ה טָמֵא וְכוּ', אִם לֹא תֵב בְּתִיבּוֹתָא, וְסָבִיל כְּמָה יִסּוּרִין (דף סו ע"ב) לְאַעֲבָרָא הַהוּא חוּיָא מִתְּפִינ, וְלִסַם הַמּוֹת דִּילֵיהּ, דְּאִיהִי צְרַעַת מִמְּאָרְת, בְּכִמָּה מְרַעִין וּמְכַתְּשִׁין, עַד דְּלֹא אֶשְׁתַּאֲר בִּיהַ בְּשָׂרָא דְּאִיהִי עֲפָרָא, וְרָזָא דְּמִלְּכָה (וּיִקְרָא יד מב) וְעַפְרָא אַחַר יִקַּח וְטַח אֶת הַבַּיִת, בְּגִין דְּנַחֲשׁ עֲפָר לְחִמוֹ, עַד דִּיִּתְפָּרְגִס מִהַהוּא בְּשָׂרָא לֹא יָזוּז מִנֵּיהּ, וְעַנִּי חָשׁוּב כְּמַת, מַה מֵיִתְּה אֲנָפוּי מִשְׁתַּנְּיִין, כְּגוֹנָא דָּא עֲנִי אֲנָפוּי מִשְׁתַּנְּיִין, וְהָא אוּקְמוּהוּ (תְּהִלִּים יב ט) כְּרוּם זְלוּת לְבָנִי אָדָם, מֵאִי כְרוּם זְלוּת, אֲלָא מָאן דְּאֶצְטְרִיךְ לְבְרִייתָא אֲנָפוּי מִשְׁתַּנְּיִין כְּכָרוּם, וְכִמָּה נְשׁוּכִין דִּיִּסּוּרִין נְשִׁיךְ לִיהַ הַהוּא חוּיָא.

ומי שֶׁמִשְׁקַר בְּבְרִית מִילָה, הוּא מִשְׁקַר בְּחוֹתֶם הַמְּלֻדָּ, שֶׁהוּא רָשׁוּם
בוֹ, שְׂדִיִּי מִבְּחוּץ יְהוּיָה מִבְּפְּנִים. מִנֵּיִן לָנוּ? מִהַכְּתוּב הַזֶּה מִשְׁמַע, מִיִּי
יַעֲלִיָּה לָנוּי הַשְּׂמִימָיָה - רָאשֵׁי תִבּוֹת מִיִּיָּה, סוֹפֵי תִבּוֹת יְהוּיָה,
וּבּוֹדָאֵי מִי שֶׁמִשְׁקַר בְּבְרִית מִילָה, מִסְתַּלֵּק מִמֶּנּוּ יְהוּיָה וְשְׂדִיִּי, וְשׁוֹרָה
עָלָיו שֶׁטֶן שֶׁהוּא אֵל אַחֵר, הַנְּחַשׁ שׁוֹרָה בְּמִקּוֹם שֶׁל יְהוּיָה מִבְּפְּנִים,
וְסֵם הַמְּוֹת שׁוֹרָה בְּמִקּוֹם שֶׁל שְׂדִיִּי מִבְּחוּץ, וְזֶהוּ שֶׁאֲמַר הַכְּתוּב אֵת
מִקְדָּשׁ יְהוּיָה טָמֵא וְכוּ', אִם לֹא שָׁב בְּתִשׁוּבָה וְסוּבַל כְּמָה יְסוּרִים
לְהַעֲבִיר אוֹתוֹ הַנְּחַשׁ מִשֵּׁם וְאֵת סֵם הַמְּוֹת שֶׁלוֹ, שֶׁהִיא צְרַעַת מִמְּאֲרַת,
עִם כְּמָה מַחְלוֹת וּמַכּוֹת, עַד שֶׁלֹא נִשְׁאַר בּוֹ בֶּשֶׁר שֶׁהוּא עֶפֶר, וְסוּד
הַדָּבָר - וְעֶפֶר אַחֵר יִקַּח וְטַח אֵת הַבֵּית, מִשׁוּם שֶׁנְּחַשׁ עֶפֶר לְחִמּוֹ, עַד
שֶׁיִתְפָּרֵס מֵאוֹתוֹ בֶּשֶׁר לֹא יִזוּז מִמֶּנּוּ, וְעֵנִי חָשׁוּב כְּמַת. מָה בְּמִיתָה פָּנָיו
מִשְׁתַּנּוֹת, כְּמוֹ זֶה הָעֵנִי פָּנָיו מִשְׁתַּנּוֹת. וְהִרִי פִּרְשׁוּהוּ כְּרֵם זֶלַת לְבָנָיו
אֲדָם, מָה זֶה כְּרֵם זֶלַת? אֲלֵא מִי שֶׁצָּרִיד לְבְרִיּוֹת פָּנָיו מִשְׁתַּנּוֹת כְּכָרוּם,
וְכְמָה נְשִׁיכוֹת שֶׁל יְסוּרִים נוֹשֵׁד אוֹתוֹ הַנְּחַשׁ הַהוּא.

וְלֹא עוֹד אֲלֵא דְעָנִי חָשִׁיב כְּמִצּוֹרֶע, מָה מִצּוֹרֶע (ויקרא יג מה) וְרָאשׁוּ יְהִיָּה פְרוּעַ
וְכוּ', כִּדְ עָנִי, מָה מִצּוֹרֶע מַחוּץ לְמַחֲנֶה מוֹשְׁבוֹ, כִּדְ עָנִי עָרוֹם וְיַחֵף, וְעֵנִיּוֹתָא
אִיהִי לְיִשְׂרָאֵל בְּאַתֵּר דְּצַרְעֻתָא, וְאַרְבַּע דִּיּוֹקְנִין אֵינּוּן (ס"א גוּנִין), כְּאַרְבַּע
גּוּוּנִין דְּצַרְעֻתָא, וְאֵינּוּן נִגַּע לְבָן אֲדָמָדָם יִרְקַרְק בְּהֶרֶת שְׁחוּרָה, הָא אַרְבַּע,
וְכִלְהוּ אִית לֹן אֲתֵרִין יְדִיעָאן בְּגוּפָא, וּמְנַהוּן אֲתֵרִין לְבָנֵי נֶשֶׁא כְּמָה מְרַעִין,
לְבָן וְאֲדָמָדָם חֵלֵב טָמֵא וְכִבְד, יִרְקַרְק מְרָה, בְּהֶרֶת שְׁחוּרָה טְחוּל, וּמְנַהוּן
נְבַעִין אַרְבַּע מִינֵי מְרַעִין, וְאֵינּוּן מְרָה חוּרָא, מְרָה סוּמְקָא, מְרָה יְרוֹקָא,
מְרָה אוּפְקָא.

וְלֹא עוֹד, אֲלֵא שְׁעָנִי חָשׁוּב כְּמִצּוֹרֶע, מָה מִצּוֹרֶע וְרָאשׁוּ יְהִיָּה פְרוּעַ וְכוּ',
כִּדְ עָנִי. מָה מִצּוֹרֶע מַחוּץ לְמַחֲנֶה מוֹשְׁבוֹ, כִּדְ עָנִי עָרוֹם וְיַחֵף. וְעֵנִיּוֹתָא
לְיִשְׂרָאֵל הִיא לְיִשְׂרָאֵל בְּמִקּוֹם צַרְעֻתָא, וְאַרְבַּעָה דִּיּוֹקְנָאוֹת הֵם (גוּנִים)
כְּאַרְבַּעַת צְבָעֵי הַצַּרְעֻתָא, וְהֵם נִגַּע לְבָן אֲדָמָדָם יִרְקַרְק בְּהֶרֶת שְׁחוּרָה,
הִרִי אַרְבַּעָה, וְלִכְלָם יֵשׁ מִקּוֹמוֹת יְדוּעִים בְּגוּף, וּמֵהֶם בְּאִים לְבָנֵי אֲדָם
כְּמָה מַחְלוֹת. לְבָן וְאֲדָמָדָם - חֵלֵב טָמֵא וְכִבְד, יִרְקַרְק - מְרָה, בְּהֶרֶת
שְׁחוּרָה - טְחוּל, וּמֵהֶם נוֹבְעִים אַרְבַּעָה מִינֵי מַחְלוֹת, וְהוּן מְרָה לְבָנָה,
מְרָה אֲדָמָה, מְרָה יִרְקָה, מְרָה שְׁחוּרָה.

וְאִם תֵּב בְּתִיּוּבְתָא, נְחִית עָלֶיהָ סֵם חִיִּים דְּאִיהִי שְׂכִינְתָא, וְאַתְמַר בֵּיהּ וְיִשְׁעִיהּ
וְיִשְׁבּ וְרָפָא לוֹ מֵאֲלִין מִינֵי מְרַעִין, וּמַחֲתִיה לִיהּ מִמִּיתָה דְּעֵנִיּוֹתָא, כְּמָה
דְּאַתְ אֲמַר (יחזקאל יא לב) וְהַשִּׁיבוּ וְחִיו, דִּישְׂרָאֵל בְּזִמְנָא דְּאֵינּוּן עֵנִים קְרוּיִים
מִתִּים, וּבְגִינִיָּהוּ אֲתֵמַר שׁוּבוּ וְחִיו, וְלִית עֵנִיּוֹתָא כְּעֵנִיּוֹתָא דְּאוּרִיָּתָא,
דְּמָאן דְּלֹא אִית בֵּיהּ אוּרִיָּתָא אֲתֵקְרִי מֵת, אֲסוּוֹתָא דִּילִיהּ מֵאִי הוּא

לְהִהוּא עֲלֵמָא, אֹרִייתָא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (משלי ג יח) עֵץ חַיִּים הִיא וְגוֹמֵר, וְאִיהִי אֲסוּוֹתָא לְכָל מַרְעִין, כְּמָה דְּאִתְ אָמַר (שם ח) רַפְאוֹת תְּהִי לְשַׁרְדָּ וְכוּ'.

וְאִם שָׁב בְּתַשׁוּבָה, יוֹרֵד עָלָיו סַם חַיִּים שֶׁהִיא שְׂכִינָה, וְנֶאֱמַר בָּהּ וְשָׁב וְרָפָא לוֹ, מֵאֵלּוּ מִינֵי הַמַּחְלוֹת, וּמַחֲיָה אוֹתוֹ מִמִּיתָה שֶׁל עֲנִיּוֹת, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וְהִשִּׁיבוּ וְחִיו, שֶׁבְּזָמַן שֶׁיִּשְׂרָאֵל עֲנִיִּים הִם קְרוּיִים מִתִּים, וּבְשִׁבְלֵם נֶאֱמַר שׁוּבוּ וְחִיו, וְאִין עֲנִיּוֹת כְּעֲנִיּוֹת הַתּוֹרָה, שְׂמִי שְׂאִין בּוֹ תּוֹרָה נִקְרָא מֵת, מַהִי רְפוּאָתוֹ לְאוֹתוֹ הָעוֹלָם? הַתּוֹרָה, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ עֵץ חַיִּים הִיא וְגוֹמֵר, וְהִיא רְפוּאָה לְכָל הַמַּחְלוֹת, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר רַפְאוֹת תְּהִי לְשַׁרְדָּ וְכוּ'.

שְׂמִינֵי כְחוֹתֵם (שיר ח ו), מֵאִי חוֹתֵם בְּהֵאֵי אֶתֵר, דָּא אוֹת שַׁבַּת וַיּוֹם טוֹב, דְּאִיהוּ שְׁקִיל לְבָרִית מִיֵּלָה, כְּגוֹוֹנָא דָּא שְׁבִיִּית, שִׁי לְקַבֵּל שְׂיִין דְּשֵׁם שְׂדִיִּי, כְּלִילָא מִתְּלַת חִיוּוֹן עֲלָאִין, מִתְּלַת אֲבָהוֹן, בִּי דָּא ד', דְּאִיהִי רְבִיעָא לְאֲבָהוֹן, וְרְבִיעָא לְתַלַּת חִיוּוֹן, וְאִיהִי דְמוּת אָדָם, וְלֹא אָדָם, הָדָא הוּא דְכְּתִיב (יחזקאל א ט) וְדְמוּת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם, אֶלָּא מֵאִי אָדָם יוֹיֵד הִיא וְאִיו הִיא, שַׁבַּת בֵּיהּ שְׂדִיִּי, יְהוּיָהּ הוּא רְשׁוּת הַיְחִיד רְחִבּוֹ אֲרַבְעָה וְגָבְהוֹ עֶשְׂרֵה יוֹיֵד הִיא וְאִיו הִיא, יִי דְשְׂדִיִּי לְקַבֵּל אוֹת דְּשַׁבַּת וַיּוֹמִין טְבִין, יִי בֵיהּ אֶתְרַמִּיזוּ עֶשֶׂר סְפִירוֹן.

שְׂמִינֵי כְחוֹתֵם, מָה הַחוֹתֵם בְּמָקוֹם הַזֶּה? זֶה אוֹת שַׁבַּת וַיּוֹם טוֹב, שֶׁהוּא שְׁקוּל לְבָרִית מִיֵּלָה, כְּמוֹ כֵּן שְׁבִיִּית, שִׁי כְּנֻגָד שְׂיִין שֶׁל שֵׁם שְׂדִיִּי, כְּלוּל מְשַׁלֵּשׁ חִיּוֹת עֲלִיוֹנוֹת, מְשַׁלֵּשָׁה אֲבוֹת, בִּי זֶה דִּי שֶׁהִיא רְבִיעִית לְאֲבוֹת וְרְבִיעִית לְשַׁלֵּשׁ חִיּוֹת, וְהִיא דְמוּת אָדָם, וְלֹא אָדָם. זֶהוּ שְׁכַתּוּב וְדְמוּת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם, אֶלָּא מַה זֶה אָדָם? יוֹיֵד הִיא וְאִיו הִיא. שַׁבַּת בּוֹ שְׂדִיִּי, יְהוּיָהּ הוּא רְשׁוּת הַיְחִיד, רְחִבּוֹ אֲרַבְעָה וְגָבְהוֹ עֶשְׂרֵה יוֹיֵד הִיא וְאִיו הִיא, יִי שֶׁל שְׂדִיִּי כְּנֻגָד אוֹת שֶׁל שַׁבַּת וַיּוֹמִים טוֹבִים, יִי נְרַמְזוּ בּוֹ עֶשֶׂר סְפִירוֹת.

הֵאֵי רְשִׁימוֹ אִיהוּ לְבָרָא דְּמִלְכָּא, אֲבָל לְעַבְדָּא דְּמִלְכָּא רְשִׁימוֹ דִּילִיהּ שְׂדִיִּי, מִסְטָרָא דְּהֵהוּא דְּאִתְמַר בֵּיהּ (ישעיה מג ז) כָּל הַנִּקְרָא בְּשְׂמִי וְכוּ', וּמֵאִי נִיהוּ מִטְטְרוּיִן, דְּסָלִיק לְחַשְׁבֹן שְׂדִיִּי, וְאִיהוּ אָדָם זְעִירָא בְּדִיוֹקְנָא דְּלַעֲיֵלָא, וְדָא אִיהוּ אִם כְּפִנִים אִם כְּעַבְדִים וְכוּ'.

הַרְשָׁם הַזֶּה הוּא לְבָן הַמְּלֶכֶד, אֲבָל לְעַבְדֵי שֶׁל הַמְּלֶכֶד הַרְשָׁם שֶׁלוֹ שְׂדִיִּי, מֵהֶצֶד שֶׁל אוֹתוֹ שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ כָּל הַנִּקְרָא בְּשְׂמִי וְכוּ', וּמִי הוּא? מִטְטְרוּיִן,

שְׁעוּלָה לַחֲשֹׁבוֹן שְׂדִיִּי, וְהוּא אָדָם קָטָן בְּדַמוֹת שֶׁל מַעֲלָה, וְזֶהוּ אִם
כְּבָנִים אִם כְּעַבְדִּים וְכוּ'.

מֵאֵן דְּאִיהוּ רְשִׁימוּ דְאַרְיָה בְּחוֹתְמָא דִּילִיָּה אִיהוּ תְּנוּרָא בְּאַנְפוּי, מֵאֵן דְּאִיהוּ
בְּחוֹתְמָא דְשׁוּר אִיהוּ סוּמְקָא בְּאַנְפוּי, מֵאֵן דְּאִיהוּ בְּחוֹתְמָא דְנֶשֶׁר אִיהוּ
יְרוּקָא בְּאַנְפוּי, מֵאֵן דְּאִיהוּ בְּחוֹתְמָא דְדַמוֹת אָדָם אִיהוּ אוּפְסָא בְּאַנְפוּי,
כְּגוֹנָא דְאוּרִייתָא דְאַתְמַר (שִׁיר א ה) שְׁחוּרָה אֲנִי וְנֶאֱמָר.

מִי שְׂרֵשֶׁם שֶׁל אַרְיָה בְּחוֹתְמוֹ, הוּא לְבָן בְּפָנָיו. מִי שֶׁהוּא בְּחוֹתְמֵם שֶׁל
שׁוּר, הוּא אָדָם בְּפָנָיו. מִי שֶׁהוּא בְּחוֹתְמֵם שֶׁל נֶשֶׁר, הוּא יָרֵק בְּפָנָיו. מִי
שֶׁהוּא בְּחוֹתְמֵם שֶׁל דַּמוֹת אָדָם, הוּא שָׁחַר בְּפָנָיו, כְּמוֹ שֶׁהַתּוֹרָה שֶׁנֶּאֱמָר
בָּהּ שְׁחוּרָה אֲנִי וְנֶאֱמָר.

דף סז ע"א

שְׂיִמְנֵי כְחוֹתְמֵם, דָּא אוּרִייתָא, דְאַתְמַר בָּהּ (מִלְאכֵי ב ו) תּוֹרַת אֲמַת הֵיטְהָ
בְּפִיָּהּ, וְאִיהִי כְלִילָא מַעֲשֵׂר אֲמִירָן דְאַנּוֹן י', וּמַעֲשֵׂר דְבָרָן דְאַיְנוֹן הִיָּה,
וּמֵאֵי תּוֹרָה וְי' כְּלִיל שִׁית יְמֵי בְּרֵאשִׁית, עַל לֶבֶד דָּא לִיב אֱלֹהִיִּים בְּחוֹשְׁבֹן
לִיב, דְּתַלְיִין מִן ו', דְּאִיהוּ ו' זְמַנִּין טוֹב, וּבָהּ אֲשַׁתְּלִים (נִיִּיא ו') שְׂמָא דְאַרְבָּעִין
וּתְרִין אֲתוּוֹן, דְּבָהוֹן אֲתַבְּרִיאָו שְׂמִיא וְאַרְעָא וְכָל מָה דְאִית בְּהוֹן, וְדָא
אִיהוּ רְזָא כִּי יוֹם נְקָם בְּלִבֵּי (ישעיה סג ד), לְבִי סְלִיק מִיב, וְיִכְלִיו עִיב שְׂמָהוֹן
דְּשְׂמָא מְפָרֵשׁ, וְעַלִּיהּ אֲתַמַּר לְלִבֵּי גְלִיתִי, וּלְאַבְרִי דְאַנּוֹן רְמִיחַ פְּקוּדִין
דְּאוּרִייתָא לֹא גְלִיתִי, וּבְהֵאֵי וְיִכְלִיו (ה' ב ששי דאיהו בו', ודא איהי ויהי (דף סז ע"א) ערב
ויהי בקר יום הששי, דהאי) ה' דְּהַשְׁשִׁי אִיהוּ מְלָכוּת שְׁבִיעָאָה, וְאִיהִי אֲתַקְרִיאַת
עִיב, וּבָהּ רְכִיב וְי' לְמַפְרָק לִישְׂרָאֵל, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב (ישעיה יט א) הִנֵּה יְהוָה
רוֹכֵב עַל עִיב קַל, בְּגִין דְּאִיהִי כְּלָלָא דְתַלְתַּת אַבְהוֹן, דְּתַלְיִין מְנַהוֹן עִיב שְׂמָהוֹן,
וְאֲתַכְּלִילוֹן בָּהּ, וְלִקְבֵּל תַּלְתַּת אַבְהוֹן אֲתַמַּר בְּוִיכְלוֹ תַּלְתַּת זְמַנִּין שְׁבִיעִי, וְדָא
אִיהִי רְזָא דְשְׁבִיִּית, בֵּיִת ש', דְּאַיְנוֹן וְיִסַּע וְיִבֵּא וְיִט דְּאֲתַכְּלִילוֹן בְּבֵיִת,
בְּהֵיא זְמַנָּא חֲלָה זְכוּת אַבְהוֹן, דְּמִיּוּמָא דְאַתְחַרִּיב בֵּי מְקַדְשָׁא עֲלָמָא
אֲתַקְרִי תְּהוּ וְבָהּ, מִתְּמָן וְאִילָף אֲתַקְרִי קָרָא (תהלים פט ג) אֲמַרְתִּי עוֹלָם
חֶסֶד יִבְנֶה, חֶסֶד סְלִיק לְחוֹשְׁבֹן עִיב שְׂמָהוֹן.

שְׂיִמְנֵי כְחוֹתְמֵם, זֶה הַתּוֹרָה, שְׂנֶאֱמָר בָּהּ תּוֹרַת אֲמַת הֵיטְהָ בְּפִיָּהּ, וְהִיא
כְּלוּלָה מַעֲשֵׂר אֲמִירוֹת שְׁהֵם י', וּמַעֲשֵׂרָה דְבָרוֹת שְׁהוֹן הִיָּה, וּמָה זֶה
תּוֹרָה? וְי' הַכּוֹלֵל שִׁשֶּׁת יְמֵי בְּרֵאשִׁית, עַל לֶבֶד - זֶה שְׁלֹשִׁים וּשְׁנַיִם
אֱלֹהִיִּים בְּחֲשֹׁבוֹן לִיב, שְׂתַלְוִיִּים מוֹ, שֶׁהוּא ו' פְּעָמִים טוֹב, וּבָהּ

נִשְׁתַּלֵּם (ו') הַשֵּׁם שֶׁל אַרְבָּעִים וּשְׁתַּיִם אוֹתִיּוֹת שֶׁבָּהֶם נִבְרָאוּ שָׁמַיִם וָאָרֶץ וְכָל מַה שֵּׁישׁ בָּהֶם, וְזֶהוּ הַסּוּד שֶׁל כִּי יוֹם נֶקֶם בְּלִבִּי, לְבִי עוֹלָה אַרְבָּעִים וּשְׁתַּיִם. וְיִכְלוּ, שְׁבַעִים וּשְׁנַיִם שְׁמוֹת שֶׁל הַשֵּׁם הַמְּפָרֵשׁ, וְעֲלוּ נֶאֱמַר לְלִבִּי גְלִיתִי, וּלְאִיבְרִי, שֶׁהֵם מְאֵתִים אַרְבָּעִים וּשְׁמוֹנֶה מֵצוֹת הַתּוֹרָה, לֹא גְלִיתִי, וּבּוֹיִכְלוּ הִזָּה, (ה' בַּשָּׁשִׁי שֶׁהוּא בּו', וְזֶהוּ וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם הַשָּׁשִׁי, שׁו"ו) הַה' שֶׁל הַשָּׁשִׁי הִיא הַמְּלָכוֹת הַשְּׁבִיעִית, וְהִיא נִקְרָאת עֵי"ב, וְבָהּ רוֹכֵב ו' לְגֹאֵל אֶת יִשְׂרָאֵל. זֶהוּ שְׁכָתוֹב הִנֵּה יְהוּיָה רוֹכֵב עַל עֵי"ב קַל, מְשׁוּם שֶׁהִיא הַכָּלֵל שֶׁל שְׁלֹשֶׁת הָאָבוֹת שֶׁתְּלוּיִים מֵהֶם שְׁבַעִים וּשְׁנַיִם שְׁמוֹת וְנִכְלָלִים בָּהֶם, וְכַנְגֵד שְׁלֹשֶׁת הָאָבוֹת נֶאֱמַר בּוֹיִכְלוּ שְׁלֹשׁ פְּעָמִים שְׁבִיעִי, וְזֶהוּ הַסּוּד שֶׁל שְׁבִי"ת, בִּי"ת ש, שֶׁהֵם וַיִּסַּע וַיָּבֵא וַיֵּט שְׁנִכְלָלִים בְּבִי"ת, בְּאוֹתוֹ זְמַן חָלָה זְכוּת אָבוֹת, שְׁמִיּוֹם שֶׁנִּחְרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, הָעוֹלָם נִקְרָא תְהוֹ וְבָהוּ, מִשָּׁם וַאֲיִלְדֵי הַתְּקִיָּם הַכְּתוּב אִמְרַתִּי עוֹלָם חֶסֶד יִבְנֶה, חֶסֶד עוֹלָה לְחֻשְׁבוֹן שְׁבַעִים וּשְׁנַיִם שְׁמוֹת.

וְדָא רְזָא דְאַתְקֻשֶׁר שְׁבִיעִי בְיוֹמָא קְדָמָאָה, וּמֵאֵן שְׁבִיעִי דָא צְדִיק אוֹת דְשִׁבְתָּ וַיּוֹמִין טְבִין, וְרְזָא דְמְלָה חִי יְהוּיָה שְׁכָבִי עַד הַבֶּקֶר (רוֹת ג' א), וְדָא בְּקֶר דְאַבְרָהָם, הֵהוּא דְאַתְמַר בֵּיהּ (בְּרֵאשִׁית י"ט כ"ז) וַיִּשְׁכַּם אַבְרָהָם בַּבֶּקֶר, וְאִיהוּ חֶסֶד דִּילִיָּה, בְּגִין דְּבָהֵאִי חֶסֶד אֲתַתְּקֹן כְּרִסְיָא דְאִיהִי נְפִילָה, הַדָּא הוּא דְכָתִיב (ישעיה ט"ז ה) וְהוֹכֵן בְּחֶסֶד כְּסָא, וַיְבִיהַ תְּקוּם, וְרְזָא דְמְלָה וּבְחֶסֶד עוֹלָם רַחֲמֵתִיךָ (שֵׁם נ"ד ח), וְכָל סְפִירָן מִתְּקַשְׁרִין בְּיַמִּינָא, בְּגִין דְּעֲלִיָּה אֲתַמַּר (דְּבָרִים ל"ג ב) מִיַּמִּינוֹ אֵשׁ דָּת לְמוֹ, מִיַּמִּינָא אֲתִיָּהִב אוֹרִיָּתָא, בְּגִין דָּא מוֹלִיךְ לִימִין מִשָּׁה זְרוּעַ תְּפֹאֲרֵתוֹ, וּבּוֹקֵעַ מֵיָם (ישעיהו ס"ג יב) דְּאוֹרִיָּתָא מִתְּמֹן, מַה' דְּאַבְרָהָם, לְמַהוּי לִיָּה בְּהַ שֵׁם עוֹלָם, וְבָהּ אֲשֶׁתְּלִים ה' דְּמִשָּׁה, דְּאִיהִי בְּמִשְׁכּוֹנָא לְגַבִּיָּה דְאַבְרָהָם בְּמִשָּׁה, דְּאִיָּתִי אוֹרִיָּתָא, עַד דְּיִפְרוֹק לְבָנוּי, וְרְזָא דְמְלָה כִּימִי צְאֲתָךְ מֵאֲרָץ מִצְרַיִם אֲרָאֵנוּ נִפְלְאוֹת (מִיכָה ו' טו).

וְזֶה הַסּוּד שֶׁנִּקְשֶׁר הַשְּׁבִיעִי בְיוֹם הָרֵאשׁוֹן, וּמִי הַשְּׁבִיעִי? זֶה צְדִיק הָאוֹת שֶׁל שְׁבַת וַיָּמִים טוֹבִים, וְסוּד הַדְּבָר - חִי יְהוּיָה שְׁכָבִי עַד הַבֶּקֶר, וְזֶה הַבֶּקֶר שֶׁל אַבְרָהָם, אוֹתוֹ שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ וַיִּשְׁכַּם אַבְרָהָם בַּבֶּקֶר, וְהוּא הַחֶסֶד שֶׁלוֹ, מְשׁוּם שֶׁבְּחֶסֶד הִזָּה נִתְקַן הַכְּסָא, שֶׁהִיא נְפִילָה, זֶהוּ שְׁכָתוֹב וְהוֹכֵן בְּחֶסֶד כְּסָא, וּבּוֹ תְּקוּם, וְסוּד הַדְּבָר - וּבְחֶסֶד עוֹלָם רַחֲמֵתִיךָ, וְכָל הַסְּפִירוֹת נִקְשְׁרוֹת בְּיַמִּין, מְשׁוּם שֶׁעֲלוּ נֶאֱמַר מִיַּמִּינוֹ אֵשׁ דָּת לְמוֹ, מִיַּמִּין נִתְּנָה תּוֹרָה, בְּגִלְלָה זֶה מוֹלִיךְ לִימִין מִשָּׁה זְרוּעַ תְּפֹאֲרֵתוֹ, וּבּוֹקֵעַ הַמֵּיִם שֶׁל הַתּוֹרָה מִשָּׁם, מַה' שֶׁל אַבְרָהָם, לְהִיּוֹת לוֹ בְּהַ שֵׁם עוֹלָם, וְבָהּ הַשְּׁתַּלְמָה ה' שֶׁל מִשָּׁה, שֶׁהִיא בְּמִשְׁכּוֹן לְגַבִּי אַבְרָהָם בְּמִשָּׁה, שֶׁהִבִּיא אֶת הַתּוֹרָה, עַד שֶׁיִּפְדֶּה אֶת בְּנָיו, וְסוּד הַדְּבָר - כִּימִי צְאֲתָךְ מֵאֲרָץ מִצְרַיִם אֲרָאֵנוּ נִפְלְאוֹת.

וְרָזָא דְפּוֹרְקָנָא בְּהַאי חוֹתְמָא אִיהוּ, דְעֲלִיָּה אֲתָמֵר (ישעיהו נה יב) כִּי בְשִׁמְחָה תִצְאוּ וּבְשָׁלוֹם תּוֹבְלוּ, בְּשִׁמְחָה סְלִיק לְחוּשְׁבֹן אֲדִי'ן דְאִיהוּ אַדְנִי', אַרוֹן הַבְּרִית אָדוֹן כָּל הָאָרֶץ אֲתִקְרִי, בְּרַמָּת ש' דְאִיהוּ תִלְתַּת מַאָה, וְאִינוּן תִּלְתַּת אַבְהֹן דְאֲתַחֲבְרוּ בָּהּ, וְאֲתוּוֹן בְּשִׁמְחָה אִיהִי מַחֲשַׁבָּיָה, ש תִּלְתַּת אַבְהֹן בְּחַמְּה ה'י', וְאִיהִי שְׁכִינְתָּא דְלִית לָהּ יְחוּדָא אֶלָּא בְּמִינָה, כְּמָה דְאֲתוּוֹתָא דְה'י', וְאֲתַעְבִּידוּ עֶשְׂרָה וְאֲתַעְבִּידוּ מַאָה, כְּמָה דְשְׁכִינְתָּא כְּלִילָא כְּלָהוּ עֶשְׂרָה וְכָלְהוּ מַאָה, וְהֵינְנוּ דְכְּתִיב (דברים יד) הֵן לִיהוּיָהּ אֱלֹהֵי'ךְ הַשָּׁמַיִם וְשָׁמַי הַשָּׁמַיִם, וְרָזָא דְמַלְּהָ הֵן אַדְנִי'.

וְסוּד הַגְּאֻלָּה הוּא בְּחוּתְמָה הַזֶּה, שְׁעֲלִיו נֶאֱמַר כִּי בְשִׁמְחָה תִצְאוּ וּבְשָׁלוֹם תּוֹבְלוּ, בְּשִׁמְחָה עוֹלָה לְחֻשְׁבֹן אֲדִי'ן שְׁהִיא אַדְנִי', אַרוֹן הַבְּרִית, אָדוֹן כָּל הָאָרֶץ נִקְרָא, פָּרַט לְאוֹת ש' שְׁהוּא שְׁלֹשׁ מֵאוֹת, וְהֵם שְׁלֹשֶׁת הָאֲבוֹת שֶׁהִתְחַבְּרוּ עִמָּה, וְאוֹתִיּוֹת בְּשִׁמְחָה הֵן מַחֲשַׁבָּיָה, ש שְׁלֹשָׁה אֲבוֹת, בְּחַמְּה ה'י', וְהִיא הַשְּׁכִינָה שְׁאִין לָהּ יְחוּדָא אֶלָּא בְּמִינָה, כְּמוֹ שְׁאוֹתִיּוֹת ה'י', וְנַעֲשׂוּ עֶשְׂרָה וְנַעֲשׂוּ מַאָה, כְּמוֹ שֶׁהַשְּׁכִינָה כְּלוּלָה כָּל הָעֶשְׂרָה וְכָל הַמַּאָה, וְהֵינְנוּ מַה שְׁכֹּתוּב הֵן לִיהוּיָהּ אֱלֹהֵי'ךְ הַשָּׁמַיִם וְשָׁמַי הַשָּׁמַיִם, וְסוּד הַדְּבָר - הֵן אַדְנִי'.

וּבְשָׁלוֹם תּוֹבְלוּ (ישעיהו נה יב), ש תִּלְתַּת אַבְהֹן, וְיִו תִּרְיֹן מְשִׁיחִין, מִי לִיב דְּוּבְשָׁלוֹם סְלִיק עִיב, וְדָא אִיהוּ דְאֲתָמֵר (בראשית כח כא) וְשָׁבְתִי בְשָׁלוֹם אֶל בֵּית אָבִי, שְׁמִיחָה אִיהוּ דְאֲתָמֵר בִּיהַ (קהלת ט ז) לֶךְ אֲכֹל בְּשִׁמְחָה לְחֶמֶד וְשִׂתָּה בְּלֵב טוֹב יִינֶדֶד, דָּא יִין הַמְּשֻׁמֵּר בַּעֲנַבִּיּוֹ, וְעֲלִיָּה אֲתָמֵר (תהלים כה יד) סוּד יְהוּיָהּ לִירִיאָיו, יִין טוֹב דָּא צְדִיק, דְאֲתָמֵר בִּיהַ (ישעיה נא) הַצְּדִיק אֲבָד, וּמֵאִי אֲבָד אֲבָד הַהוּא נְבִיעוֹ, וְאֲשַׁתָּאֵר נַחְרַב וְיָבֵשׁ בְּבֵית רֵאשׁוֹן וְשָׁנִי.

וּבְשָׁלוֹם תּוֹבְלוּ, ש שְׁלֹשֶׁת הָאֲבוֹת, וְיִו שְׁנֵי מְשִׁיחִים, מִי לִיב שֶׁל וּבְשָׁלוֹם עוֹלִים לְעִיב, וְזֶהוּ שְׁנֵי אֲבָהִים וְשָׁבְתִי בְשָׁלוֹם אֶל בֵּית אָבִי, שְׁמִיחָה הִיא, שְׁנֵי אֲבָהִים בְּהַ לֶךְ אֲכֹל בְּשִׁמְחָה לְחֶמֶד וְשִׂתָּה בְּלֵב טוֹב יִינֶדֶד, זֶה יִין הַמְּשֻׁמֵּר בַּעֲנַבִּיּוֹ, וְעֲלִיו נֶאֱמַר סוּד יְהוּיָהּ לִירִיאָיו. יִין טוֹב זֶה צְדִיק, שְׁנֵי אֲבָהִים בּוֹ הַצְּדִיק אֲבָד, וּמַה זֶה אֲבָד? אֲבָד אוֹתוֹ הַמְּעֵן, וְנִשְׁאָר נַחְרַב וְיָבֵשׁ, בְּבֵית רֵאשׁוֹן וְשָׁנִי.

קָם סָבָא וְאֵמֵר אַדְנִי' בְּמַחֲשַׁבָּה סְלִקָא, וְלֵאוּ בְּחֻשְׁבֹן, וְעֲלִיָּה אֲתָמֵר (זכריה ב יז) ה'י' כָּל בְּשָׂר מִפְּנֵי יְהוּיָהּ כִּי נִעוֹר מִמְּעוֹן קִדְשׁוֹ, יִתְעַר בִּיהַ כְּמָה דְאֲתָעַר מִשְׁנִתִּיהַ וְחִזַּר לְשִׁנְתִּיהַ, עַד דְּיִתְעַר יְהוּיָהּ דְאִיהוּ רַחֲמֵי, לְקִיּוּמָא בִּיהַ וּבְרַחֲמֵי גְדוּלִים אֶקְבִּצֶךְ (ישעיה נד ז), גְּדוּלִים אֲתִקְרִיאַת מִסְטָרָא דְהַאֲיִל הַגְּדוּל דְאִיהוּ חֶסֶד, וְשְׁכִינְתָּא בִּיהַ סְלִקָא לְאֲתִקְרִי גְדוּלָה, וּבִיהַ וְדָאִי רָזָא דְפּוֹרְקָנָא, כְּגוֹנָא דָא יוּ"ד ה'י' וְאִיו ה'י' יְהוּיָהּ, וְאִיו בִּיהַ רָזָא דְפּוֹרְקָנָא,

דאיהו רשים בשמא דעיב, דאינון והיו אנני והיו רישי תיבין ואיו, תלת
עשר מכילן דרחמי דאורייתא, דאתייהיבת מימינא.

קס הזקן ואמר: אדניי עולה במחשבה ולא בחשבון, ועליו נאמר ה"ס
כל בשר מפני יהו"ה כי נעור ממעון קדשו, יתעורר בו כמו שהתעורר
משנתו, וחזר לשנתו עד שיתעורר יהו"ה שהוא רחמים, לקים בו
וברחמים גדולים אקבצך, גדולים נקראת מצד של האי"ל הגדול
שהוא חסד, והשכינה עולה בו להקרא גדולה, ובו נדאי סוד הגאולה,
כמו זה: יו"ד הי"א ואיו הי"א יהו"ה, ואיו בו סוד הגאולה, שהוא
רשום בשם של עיב, שהם והיו אנני והיו, ראשי תבות ואיו, שלש
עשרה מדות של רחמים של התורה, שנתנה מימין.

אשתאר יו"ד הי"א דסליק לחשבון ל"ב, ואיהו ב' מן בראשית ל' לעיני
כל ישראל, ועוד איהו ל"ב אלהיים דעובדא דבראשית, דעליה אתמר
(ישעיהו סג ד) כי יום נקם בלבי ושנת גאולי באה, ושמא דעיב איהו ויכליו,
ביה אשתלים רזא דפורקנא, ועליה אתמר ללביי גליתי דאיהו חושבון
ויכליו, וביה אתקיים קרא (תהלים פט ג) אמרתי עולם חסד יבנה, וכמה
דנפקו ממצרים ברזא דעיב שמחו, כך יפקון בהון כד יפרקון בבתרייתא,
בההוא זמנא חסד יהו"ה מלאה הארץ (שם לג ה), ועליה אתמר (ישעיהו נד ח)
וחסדי מאתך לא ימוש, ובחסד עולם רחמתיך, ובגין דא שבח דוד
לקודשא ברוך הוא בגלותא דאיהי שאול בהאי חסד, כמה דאת אמר
(תהלים פו ג) כי חסדך גדול עלי והצלתי נפשי משאול תחתיה.

נשאר יו"ד הי"א שעולה לחשבון שלשים ושתיים, והוא ב' מן
בראשית, ל' לעיני כל ישראל. ועוד, היא שלשים ושנים אלהיים של
מעשה בראשית, שעליו נאמר כי יום נקם בלבי ושנת גאולי באה,
והשם של עיב הוא ויכליו, בו נשלם סוד הגאולה, ועליו נאמר ללבי
גליתי, שהוא חשבון ויכליו, ובו התקיים הכתוב אמרתי עולם חסד
יבנה, וכמו שיצאו ממצרים בסוד של שבעים ושנים שמות, כך יצאו
בהם כשיגאלו באחרונה, באותו זמן חסד יהו"ה מלאה הארץ, ועליו
נאמר וחסדי מאתך לא ימוש ובחסד עולם רחמתיך, ומשום זה שבח
דוד את הקדוש ברוך הוא בגלות, שהיא שאול, בחסד הזה, כמו
שנאמר כי חסדך גדול עלי והצלתי נפשי משאול תחתיה.

וְאִי אֹמְרִין (דף סז ע"ב) דְּעֵלְמָא דְחֻקִּין לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל יוֹתֵר מִדְּאִי, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָס עַל דִּי מִן חֻסְדָּא דְאִיהִי דְלִ"ת בְּגִלוּתָא, וְאִתְקַיֵּים קָרָא בֵּיהּ (ישעיה סו ז) בְּטָרְם תְּחִיל יְלָדָה, וְשִׁבְעִין תִּיבִין דְּמִזְמוֹר יַעֲנֵךְ יְהוּ"ה בְּיוֹם צָרָה (תהלים כ ב) אִינוּן לְקַבֵּל שְׁבָעִים שָׁרִים, דְּאִינוּן צִירִים וְחֻבְלִים דְּשְׂכִינְתָא עֲלָאָה וְתַתָּאָה, דְּאִתְוֹן בִּי בֵּיהּ אִתְקַרִּיאַן פְּלִטְרִין גְּדוּלִים, הִדָּא הוּא דְכָתִיב (תהלים קיא ב) גְּדוּלִים מַעֲשֵׂי יְהוּ"ה, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בֵּיהּ אִתְקַרִּי גְּדוּל, כְּמָה דְאִתְ אָמַר (שם קמז ה) גְּדוּל אֲדוֹנֵינוּ וְרַב כַּח, וּבֵיהּ סִלְקִין יִשְׂרָאֵל לְגְדוּלָהּ.

וְאִם אַמּוֹת הָעוֹלָם דּוֹחֻקִים אֶת יִשְׂרָאֵל יוֹתֵר מִדְּאִי, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא חָס עַל דִּי מִן חֻסְדָּא, שְׁהִיא דְלִ"ת בְּגִלוּתָא, וּמִתְקַיֵּים בּוּ הַפְּתוּב בְּטָרְם תְּחִיל יְלָדָה, וְשִׁבְעִים תְּבוּת שֶׁל הַמִּזְמוֹר יַעֲנֵךְ יְהוּ"ה בְּיוֹם צָרָה, הֵם כְּנֵגֵד שְׁבָעִים שָׁרִים, שְׁהֵם הַצִּירִים וְהַחֻבְלִים שֶׁל הַשְּׂכִינָה הָעֲלִיוֹנָה וְהַתְּחִתּוֹנָה, שְׁאוֹתִיוֹת בִּי נִקְרְאִים בּוּ פְּלִטְרִין גְּדוּלִים, זֶהוּ שְׁפָתוּב גְּדוּלִים מַעֲשֵׂי יְהוּ"ה, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נִקְרָא בּוּ גְּדוּל, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר גְּדוּל אֲדוֹנֵינוּ וְרַב כַּח, וּבּוּ עוֹלִים יִשְׂרָאֵל לְגְדוּלָהּ.

וּשְׂכִינְתָא בְּהּ אִתְמַר (שמות לג כא) הִנֵּה מְקוֹם אֶתִּי, בְּהַהוּא זְמַנָּא אִתְקַיֵּים בְּהּ קָרָא (תהלים לד ד) גְּדָלוּ לִיהוּ"ה אֶתִּי, וּבְהּ (נ"א וביה) אִתְמַר בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּהַהוּא זְמַנָּא כִּי גְדוּל אֶתָּה וְגוֹמַר (שם פו ט), וּבֵיהּ עוֹשֶׂה גְדוּלוֹת עַד אֵין חֻקֵּי (איוב ט ז), וְדָא אִיהוּ חֻסְדָּא, בֵּיהּ וַיְכַלּוּ, ה' בְּשִׁשִּׁי (נ"א וביה ויכלו בהשש"ט), בְּגִין דְּבֵיהּ ה' דְּאֲבָרְהָם אֲזִיל ו' לְגַבְהָ, מִיַּד יַתְעַר יִ"ה לְקַרְבָּא, הִדָּא הוּא דְכָתִיב (שמות יז טז) כִּי יָד עַל כַּס יִ"ה, וְשִׁשִּׁי אִיהוּ אֶלְפָּ שְׁתִּיתָאָה, שְׁבִיעֵי יְסוּד, בֵּיהּ אִתְכְּלִילוּ וְאִתְיַחְדּוּ שִׁית סְפִירוֹן, הִדָּא הוּא דְכָתִיב (בראשית ב א) וַיְכַלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ, דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׂכִינְתָא, דְּאִינוּן וִ"ה, יוֹם הַשִּׁשִּׁי בְּגִין דְּעֵלְיָהּ אִתְמַר (ד"ה א כט יא) כִּי כָל בְּשָׁמַיִם וּבְאָרֶץ, וְתַרְגּוּמוֹ דְּאִחִיד בְּשָׁמַיָא וּבְאָרְעָא, וְדָא אִיהוּ כ"ל, וְעֵלְיָהּ אִתְמַר (בראשית ב א) וְכָל צְבָאָם, מֵאִי צְבָאָם תִּירֵי סְמִכֵי קִשׁוּט.

וּבְשְׂכִינְתָא נֶאֱמַר הִנֵּה מְקוֹם אֶתִּי. בְּאוֹתוֹ זְמַן הִתְקַיֵּים בְּהּ הַפְּתוּב גְּדָלוּ לִיהוּ"ה אֶתִּי, וּבְהּ (ובו) נֶאֱמַר בְּקוּדְשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּאוֹתוֹ זְמַן כִּי גְדוּל אֶתָּה וְגוֹמַר, וּבּוּ עוֹשֶׂה גְדוּלוֹת עַד אֵין חֻקֵּי, וְזֶהוּ חֻסְדָּא, בּוּ וַיְכַלּוּ, ה' בְּשִׁשִּׁי (ובו ויכלו בהשש"ט), מְשׁוּם שֶׁבּוּ ה' שֶׁל אֲבָרְהָם הוֹלֵךְ אֵלָיָהּ ו', מִיַּד יַתְעוּרָר יִ"ה לְקַרְבָּא. זֶהוּ שְׁפָתוּב כִּי יָד עַל כַּס יִ"ה, וְשִׁשִּׁי הוּא הָאֶלְפָּ הַשִּׁשִּׁי, שְׁבִיעֵי יְסוּד, בּוּ נְכַלְלוּ וְהִתְיַחְדּוּ שֵׁשׁ סְפִירוֹת. זֶהוּ שְׁפָתוּב וַיְכַלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ, זֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְהַשְּׂכִינָה שְׁהֵם וִ"ה, יוֹם הַשִּׁשִּׁי מְשׁוּם שֶׁעֲלִיו נֶאֱמַר כִּי כָל בְּשָׁמַיִם וּבְאָרֶץ, וְתַרְגּוּמוֹ שְׁאוֹחַז בְּשָׁמַיִם וּבְאָרֶץ, וְזֶהוּ כ"ל, וְעֵלְיוֹ נֶאֱמַר וְכָל צְבָאָם, מַה זֶה צְבָאָם? שְׁנֵי עֲמוּדֵי אֶמֶת.

וְבִיה אֶתְקַרְיָאוּ תִלְתַּת אַבְהֵן שְׁבִיעִיּוֹת, כְּמָה דְאֵת אָמַר (ס) וַיְכַל אֱלֹהִיִּים
בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי, וַיִּשְׁבּוֹת בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי, וַיְבָרֵךְ אֱלֹהִיִּים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי,
וַיְבָרֵךְ אוֹתוֹ מִסְטָרָא דְבִרְכָה, וַיְקַדֵּשׁ אוֹתוֹ מִסְטָרָא דְקְדוּשָׁה, וַיִּשְׁבּוֹת בּוֹ
מִסְטָרָא דִיחוד, וְדָא אִיהוּ וַיְכַלּוּ, דְאֶתְכַלְלוּ בִיה תִלְתַּת אַבְהֵן, דְאִינוּן בְּרָזָא
דְשָׂמָא דְעִיב, כְּגוֹוֹנָא דְעִיב תִיבִין, גְבוּרָ׳ה כְלָלָא דְרִי״ו אֶתְוֹן דְאִית בְּשָׂמָא
דְעִיב, עֲמוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא דְאִיהוּ וַיְכַלּוּ כְלָלָא, וְדָא אִיהוּ רְזָא (שְׁמוֹת לֵד ו)
וַיַּעֲבֵר יְהוּ׳ה עַל פְּנֵיו, עִיב רִי״ו יְהוּ׳ה, עַל פְּנֵיו מְאִי פְנֵיו, אֲנַפּוּי דָא וְאִי
יִיג מְכִילֵן דְרַחֲמֵי, דְאֶתְמַר בְּהוּן (יִשְׁעִיהוּ נֵד ז) וַבְּרַחֲמִים גְדוּלִים אַקְבָּצֵךְ,
גְדוּלִים וְדָאִי מִסְטָרָא דְחֶסֶד, דְאִיהוּ הָאִיל הַגְּדוֹל.

וְבו נְקָרָאוּ שְׁלֹשֶׁת הָאָבוֹת שְׁבִיעִיּוֹת, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וַיְכַל אֱלֹהִיִּים בְּיוֹם
הַשְּׁבִיעִי, וַיִּשְׁבּוֹת בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי, וַיְבָרֵךְ אֱלֹהִיִּים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי.
וַיְבָרֵךְ אוֹתוֹ מִצַּד שֶׁל בְּרָכָה, וַיְקַדֵּשׁ אוֹתוֹ מִצַּד שֶׁל קְדוּשָׁה, וַיִּשְׁבּוֹת בּוֹ
מִצַּד שֶׁל הַיְחוד, וְזֶהוּ וַיְכַלּוּ, שֶׁנִּכְלְלוּ בּוֹ שְׁלֹשֶׁת הָאָבוֹת, שֶׁהֵם בְּסוּד
הַשֵּׁם שֶׁל עִיב, כְּמוֹ כֹן חֶסֶד נְקָרָא גְדוֹל, מְשׁוּם שֶׁהוּא הַכָּלָל שֶׁל עִיב
תְּבוֹת, גְבוּרָ׳ה הַכָּלָל שֶׁל רִי״ו אוֹתִיּוֹת שֵׁישׁ בְּשֵׁם שֶׁל עִיב, הַעֲמוּד
הָאֶמְצָעִי, שֶׁהוּא וַיְכַלּוּ הַכָּל, וְזֶהוּ סוּד וַיַּעֲבֵר יְהוּ׳ה עַל פְּנֵיו, עִיב רִי״ו
יְהוּ׳ה, עַל פְּנֵיו, מֵה זֶה פְּנֵיו? פְּנֵיו זֶה וְאִי, יִיג מִדוֹת הַרַחֲמִים,
שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם וַבְּרַחֲמִים גְדוּלִים אַקְבָּצֵךְ, גְדוּלִים וְדָאִי מִצַּד שֶׁל הַחֶסֶד,
שֶׁהוּא הָאִיל הַגְּדוֹל.

וְכָלָא אֶתְכַלְלִיל בְּשְׁבִיעִית דְאִיהִי מְלָכוֹת, הַ שְׁבִיעִי הִי וְדָאִי בְּכָל שְׁבִיעִיּוֹת
כְּלִילָא, וְאִיהִי הִי דְיוֹם הַשְּׁשִׁי, יוֹם דָּא צְדִיק, עָלִיה אֶתְמַר (זְכוּרִיָּה יֵד ט) וְהִי
יְהוּ׳ה לְמִלְךָ עַל כָּל הָאָרֶץ וְגוֹמֵר, אִיהוּ יוֹם הַשְּׁשִׁי, וַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יוֹם דְכִלְהוּ
יוֹמִין, וְעָלִיה אֶתְמַר (רוֹת ג ג) שְׁכַבְי עַד הַבֶּקֶר, וְדָא הוּא בִקֵּר דְאֶבְרָהִם,
דְכְתִיב (בְּרֵאשִׁית יט כז) וַיִּשְׁכַּם אֶבְרָהִם בַּבֶּקֶר, וַיִּשְׁכַּם לְפוֹרְקָנָא, וְבִיה הַבֶּקֶר
אוֹר, דְאֶתְמַר בִּיה (מִשְׁלִי כג) וְתוֹרָה אוֹר, וְהִיא אִיהוּ אוֹר דְאֶתְמַר בִּיה (שְׁמוֹת
י כג) וַלְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָיָה אוֹר, וְאִיהוּ פְּסַח דְרוּעָא יְמִינָא, וְבִיה עֲתִידִין
לִיגְאָל.

וְהַכָּל נְכַלְל בְּשְׁבִיעִית שֶׁהִיא מְלָכוֹת, הַ שְׁבִיעִי הִי וְדָאִי, בְּכָל שְׁבִיעִיּוֹת
כְּלוּלָה, וְהִיא הִי שֶׁל יוֹם הַשְּׁשִׁי, יוֹם זֶה צְדִיק, עָלִיו נֶאֱמַר וְהִיָּה יְהוּ׳ה
לְמִלְךָ עַל כָּל הָאָרֶץ וְגוֹמֵר, הוּא יוֹם הַשְּׁשִׁי, וַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי הַיּוֹם שֶׁל כָּל
הַיָּמִים, וְעָלִיו נֶאֱמַר שְׁכַבְי עַד הַבֶּקֶר, וְזֶהוּ בִקֵּר שֶׁל אֶבְרָהִם, שְׁכַתוּב
וַיִּשְׁכַּם אֶבְרָהִם בַּבֶּקֶר, וַיִּשְׁכַּם לְגֵאָלָה, וְבוֹ הַבֶּקֶר אוֹר, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ
וְתוֹרָה אוֹר, וְזֶהוּ הָאוֹר שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ וַלְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָיָה אוֹר, וְהוּא
פְּסַח זְרוּעַ יְמִין, וְבו עֲתִידִים לְהִגְאָל.

דָּבַר אַחַר שְׂיִמְנֵי כְּחוֹתֶם עַל לִבְךָ (שִׁיר חו), הָאֵי קָרָא עַל שְׂכִינְתָּא אֲתָמַר
דְּאִיְהִי בְּגִלּוּתָא, חוֹתֶם לֹא כְּתִיב, אֶלְא כְּחוֹתֶם, כְּהוּא חוֹתֶם דְּגוּשְׁפִּנְקָא
דְּאִיְהִי חוֹתֶם אֲמַת, וּבֵה (נִיֵּא וּדֵא) חֲתִמְנוּ לְחַיִּים, וּמֵאִי נִיהוּ הָאֵי חוֹתֶם דְּבֵה
חַיִּים, אֶלְא דָּא עֵץ הַחַיִּים, דְּבִיהַ בְּנֵי חַיִּי וּמְזוּנֵי נְפֻקִין, עֵץ וּדְאִי הוּא
דְּאֲתָמַר בֵּיה עֵץ הַחַיִּים מִהֲלַךְ חֲמֵשׁ מֵאוֹת שָׁנָה, וְהָאֵי עֵץ אִיהוּ ו', מִהֲלַךְ
חֲמֵשׁ מֵאוֹת שָׁנִין דָּא ה', הַחַיִּים אֵינּוּן אֲבָא וְאִימָא דְּאֵינּוּן יִיָּה, יִי אִיהוּ
חֲכָמָה, וּמְנַלָּן דְּאֲתָקְרִי חַיִּים, כְּמָה דְּאֲתָ אֲמַר (קִהֲלַת ו יב) וְהַחֲכָמָה תַּחֲתֵיהָ
בְּעֻלְיָה, ה' בֵּיה אִימָא עֲלָאָה, מְנָא לָן דְּאֲתָקְרִי חַיִּים, כְּמָה דְּאֲתָ אֲמַר (מִשְׁלֵי
ג יא) עֵץ חַיִּים הִיא וּדְאִי, וְתַרְוַיְהוּ (שִׁם ד כב) כִּי חַיִּים הֵם לְמוֹצְאֵיהֶם.

דָּבַר אַחַר, שְׂיִמְנֵי כְּחוֹתֶם עַל לִבְךָ, הַפְּסוּק הִזָּה נֶאֱמַר עַל הַשְּׂכִינָה
שְׂהִיא בְּגִלּוּת. לֹא כְּתוּב חוֹתֶם, אֶלְא כְּחוֹתֶם, בְּאוֹתוֹ חוֹתֶם שֶׁל
הַגּוֹשְׁפִּנְקָה, שְׂהִיא חוֹתֶם אֲמַת, וּבֵה (וּזֵה) חֲתִמְנוּ לְחַיִּים, וּמִיְהוּ הַחוֹתֶם
הִזָּה שְׂבוּ יֵשׁ חַיִּים? אֶלְא זֶהוּ עֵץ הַחַיִּים שְׂבוּ בְּנֵים חַיִּים וּמְזוּנוֹת
יוֹצְאִים, עֵץ וּדְאִי, אוֹתוֹ שְׂנֶאֱמַר בּוּ עֵץ הַחַיִּים מִהֲלַךְ חֲמֵשׁ מֵאוֹת שָׁנָה,
וְהָעֵץ הִזָּה הִיא ו', מִהֲלַךְ חֲמֵשׁ מֵאוֹת שָׁנִים זֶה ה', הַחַיִּים הֵם אָב וְאִם
שְׂהֵם יִיָּה, יִי הִיא חֲכָמָה, וּמְנַלָּן לָנוּ שְׂנֶקְרָא חַיִּים? כְּמוֹ שְׂנֶאֱמַר
וְהַחֲכָמָה תַּחֲתֵיהָ בְּעֻלְיָה, ה' בּוּ הָאֵם הָעֲלִיוֹנָה. מְנַלָּן לָנוּ שְׂנֶקְרָא חַיִּים?
כְּמוֹ שְׂנֶאֱמַר עֵץ חַיִּים הִיא וּדְאִי, וּשְׂנִיָּהֶם כִּי חַיִּים הֵם לְמוֹצְאֵיהֶם.

דף סח ע"א

וּשְׂכִינְתָּא תַּתְּאָה אִיהוּ רִישׁוּמָא בְּהָאֵי חוֹתְמָא דְּאִיהוּ חוֹתֶם אֲמַת, וְכָל
צִיּוּרִין דְּהָאֵי חוֹתְמָא אֵינּוּן רִשְׁיִמִין בְּהַ, לְאֲשֶׁתְּמוּדְעָא דְּאִיְהִי צִיּוּרָא
דְּעֵמוּדָא דְּאֲמַצְעִיתָא, דְּאִיהוּ אֲמַת, אָדָם (ס"א דא איהו) חוֹתֶם דִּילֵיהּ יו"ד
ה"א וּא"ו ה"א, אִיהוּ חֲתִים בֵּיה לְחַיִּים, וּמִנִּיָּה יִרְתִּין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּנֵי חַיִּי
וּמְזוּנֵי, חַיִּי מִסְטָרָא דְּאֲבָא וְאִימָא דְּאֵינּוּן יִיָּה, בְּנֵי מִסְטָרָא (דף סח ע"א)
דְּעֵמוּדָא דְּאֲמַצְעִיתָא, דְּעַל (נִיֵּא וְעַל) שְׂמִיָּה אֲתָקְרִיאוּ יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא בְּנֵי בְּכָרִי
יִשְׂרָאֵל, וְאִיהוּ ו', מְזוּנֵי, מִסְטָרָא דְּה' דְּאִיְהִי הַמוֹצִיא לְחַם מִן הָאָרֶץ,
וּבְזִמְנָא דְּיִרְתִּין מְנִיָּה אֵלִין תַּלְתָּ (נִיֵּא תַרְיִין) דְּרִגִין דְּכִלְיָן בְּשְׂמִיָּה, אֲתָקְרִיאוּ
יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא בְּנוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיָּה הוּא, כְּמָה דְּאֲתָ אֲמַר (דְּבָרִים יד א) בְּנֵים
אֲתֶם לִיהו"ה אֱלֹהֵיכֶם, וּבְזִמְנָא דְּיִרְתִּין יִשְׂרָאֵל מְשִׁמוֹי דְּקוּדְשָׁא בְּרִיָּה
הוּא אֵלִין תַּלְתָּ בְּנֵי חַיִּי וּמְזוּנֵי, אֲתָמַר בְּהוּן (שִׁיר חו) כִּי עֲזָה כְּמוֹת אֶהְבֶּה,
תְּקִיפָא אִיְהִי מִמִּיתָה אֲפֻרְשׁוּתָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיָּה הוּא מְבִנוֹי, וּמְנַלָּן
דְּאֲפֻרְשׁוּתָא אִית בֵּין קוּדְשָׁא בְּרִיָּה הוּא וּבְנוֹי, הֲכָא אוֹכַח, (ישעיה נט ב) כִּי אִם
עוֹנוֹתֵיכֶם הִיוּ מִבְּדִילִים וְכוּ', וְקִשָּׁה אִיְהִי מִמִּיתָה, וְעֲלָה אֲתָמַר (רות א יז) כִּי
הַמּוֹת יִפְרִיד בֵּינִי וּבֵינְךָ.

והשכינה התחתונה רשומה בחותם הזה, שהוא חותם אמת, וכל ציורי החותם הזה הם רשומים בה, להודיע שהיא הציור של העמוד האמצעי שהוא אמת, אדם (זהו) החותם שלו יו"ד ה"א וא"ו ה"א, הוא חותם בו לחיים, וממנו יורשים בני ישראל בני חיים ומזונות, חיים מצד של האב והאם שהם י"ה, בני מצד של העמוד האמצעי, שעל (ועל) שמו נקראו ישראל למטה בני בכרי ישראל, והוא ו'. מזונות מהצד של ה', שהיא המוציא לחם מן הארץ, ובזמן שירשים ממנו שלש (שתי) הדרגות הללו שכלולות בשמו, נקראים למטה ישראל בני הקדוש ברוך הוא, כמו שנאמר בני אמת ליהו"ה אלהיכם, ובזמן שירשים ישראל משמו של הקדוש ברוך הוא שלשת אלה, בני חיים ומזונות, נאמר בהם כי עזה כמות אהבה, קשה היא ממיתה הפרדת הקדוש ברוך הוא מבניו. ומנין לנו שיש הפרדה בין הקדוש ברוך הוא ובניו? כאן מוכיח, כי אם עונותיכם היו מבדלים וכו', וקשה היא ממיתה, ועליה נאמר כי המות יפריד ביני ובינך.

ובזמן דישראל מקיימין פקודיא דאורייתא ברחימו, קשה כשאל קנאה (שיר ח ה), דמקנא קודשא בריך הוא על סמא"ל ועל נוקביה, דאינון גרמין לבר נש מיתה בחובייהו, וגרמין לון למחטי, ובגין דא עתיד קודשא בריך הוא לנטלא נוקמא מנייהו, ולאעברא לון מן עלמא, דסמא"ל ונוקבא דיליה איהי מיתה, דאיהי ליליית מלאך המות יצר הרע, דנוקבא איהי עם דכורא, ודכורא עם נוקבא, והאי מנלו, קרא אוכח דכתוב (בראשית ג יז) בעצבון תאכלנה, אדם חאב בנוקבא אתייהיב ליה יצר הרע נוקבא, חנה חבת בדכורא אתייהיב לה יצר הרע מדכורא, ועליה אתמר (שם טז) בעצב תלדי בנים, ודא איהו כי עזה כמות אהבה וכו' (שיר ח ה).

ובזמן שישראל מקיימים את מצוות התורה באהבה, קשה כשאל קנאה, שמקנא הקדוש ברוך הוא על סמא"ל ועל נקבתו, שהם גורמים לאדם מיתה בחטאייהם וגורמים לו לחטא, ומשום זה עתיד הקדוש ברוך הוא לטל מהם נקמה ולהעבירם מן העולם, שסמא"ל ונקבתו היא מיתה, שהיא ליליית, מלאך המות, יצר הרע, שנקבה היא עם הזכר, וזכר עם הנקבה, וזה מנין לנו? הכתוב מוכיח, שכתוב בעצבון תאכלנה. אדם חטא עם נקבה, נתן לו יצר הרע נקבה, חנה חטאה עם זכר, נתן לה יצר הרע מזכר, ועליה נאמר בעצב תלדי בנים, וזהו כי עזה כמות אהבה וכו'.

ועוד כי עזה כמות אהבה, אם ישראל יתערוך לה להאי אהבה קדם זמנא, צריכין לאתערא לה פדקא יאות, ואי לאו לא יתערוך לה, הדא הוא דכתוב (שיר השירים ג ה) השבעתי אתכם בנות ירושלם בצבאו"ת או באילות השדה

וגומר, דאומאָה איהי דלא שריא על כרסייא עד דנטיל נוקמא מעמלק, דחלל תרין אתוון דאינון ייה, דנפיק מן מיליה מיל ייה, ובגין דא (שמות יז טז) כי יד על כס ייה ודא א.

ועוד כי עזה כמות אהבה, אם ישראל יעירו את האהבה הזו קדם הזמן, צריכים להעירה פראוי, ואם לא, אל יעוררו אותה. זהו שכתוב השבעתי אתכם בנות ירושלים בצבאו"ת או באילות השדה וגומר, ששבועה היא שלא שורה על הכסא עד שנוטל נקמה מעמלק, שחלל שתי אותיות שהן ייה, שיצא מן מילה מיל ייה, ומשום זה כי יד על כס ייה, וזו א.

וכד מטא זמנא לנקמא מניה, ושלחובין דאשא נפקין מהאי ייה, כמה דאת אמר (שיר ח ו) רשפיה רשפי אש שלהבת ייה, ואינון שלחובין דאיש ואשה, דתמן איש איש, ותמן ייה, איש כמה דאת אמר (שמות טו ג) יהו"ה איש מלחמה, דנטיל נוקמין מפרעה ומעמיה, אשה דא שכנתא דאתמר בה (משלי יח כב) מצא אשה מצא טוב וגומר.

וכשמגיע הזמן לנקם ממנו, ושלחבות אש יוצאות מייה הזו, כמו שנאמר רשפיה רשפי אש שלהבת ייה, והן השלחבות של איש ואשה, ששם איש איש, ושם ייה. איש כמו שנאמר יהו"ה איש מלחמה, שנוטל נקמות מפרעה ומעמו, אשה זו שכניה, שנאמר בה מצא אשה מצא טוב וגומר.

דבר אחר שימני כחותם, כ"ח ת"ס, כ"ח דא שכנתא עלאה, כ"ח מ"ה מן חכמה, ועלה אתמר (במדבר יד יז) ועתה יגדל נא כח אדניי, ת"ס דא ישראל דלעילא, דעל שמייה אתקרי יעקב תם, כמה דאת אמר (בראשית כה כז) ויעקב איש תם, ובגין דאיהו דיוקנא דחותם אמת דלעילא, אתמר ביה (מיכה ז כ) תתן אמת ליעקב, ומאן דאשתדל באורייתא דאתקרי תורת אמת, דיוקניה חקיקא לעילא בההוא חותם אמת, ומאן דמשקר בה פאלו אפיל אורייתא לתתא, הדא הוא דכתיב (דניאל ח יב) ותשלך אמת ארצה, ובההוא זמנא נפיל דיוקניה וחותמיה לתתא, ונפיל מזליה, ואסתלק ההוא כח מניה, בההוא זמנא סמא"ל וחיליה דאינון חיוון ובעירן ועופין מסאבין רדפין אפתריה, הדא הוא דכתיב (איכה א ו) וילכו בלא כח לפני רודף.

דבר אחר שימני כחותם, כ"ח ת"ס, כ"ח זו השכינה העליונה, כ"ח מ"ה מן חכמה, ועליה נאמר ועתה יגדל נא כח אדניי, ת"ס זה ישראל שלמעלה, שעל שמו נקרא יעקב תם, כמו שנאמר ויעקב איש תם,

ומשום שהוא דמות של חותם האמת של מעלה, נאמר בו תתן אמת לעקב, ומי שמשתדל בתורה שנקראת תורת אמת, דיוקנו חקוק למעלה באותו חותם אמת, ומי שמשקר בה, פאלו הפיל את התורה למטה. זהו שכתוב ותשליך אמת ארצה, ובאותו זמן נופל דיוקנו וחותמו למטה, ונופל מזלו, ומסתלק אותו כח ממנו. באותו זמן סמא"ל וכחו, שהם חיות ובהמות ועופות טמאים, רודפים אחריו. זהו שכתוב וילכו בלא כח לפני רודף.

אם תב בתיובתא תב ההוא כח לגביה דאיהי שכונתא עלאה, בההוא זמנא אתקיים ביה (ישעיה מג ד) ואתן אדם תחתיך ולאמים תחת נפשך, מאי אדם הא אוקמוהו אל תקרי אדם אלא אדום, ולאומים ולאם מלאום יאמץ (בראשית כה כג), בההוא זמנא אומה דישראל יתקפון (נ"א יתגברון) על אומה דעשו, בחילא דהאי כח דאתלבש בשבע תיבין דעובדא דבראשית, כ"ח אתון שכונתא עלאה, שבע תיבין כלילן בשכונתא תתאה.

אם שב בתשובה, שב אליו אותו כח, שהיא השכינה העליונה, באותו זמן מתקיים בו ואתן אדם תחתיך ולאמים תחת נפשך. מה זה אדם? הרי פרושהו אל תקרי אדם אלא אדום, ולאמים - ולאם מלאם יאמץ. באותו זמן האמה של ישראל יתחזקו (יתגברו) על האמה של עשו בחיל של הכח שהתלבש בשבע תבות של מעשה בראשית, עשרים ושמונה אותיות השכינה העליונה, שבע תבות כלולות בשכינה התחתונה.

והאי כ"ח איהו רזא דכ"ח פרקין דעשר אצבעות, דבהון והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל (שמות יז יא), ובגין דא אוקמוהו זכרוןם לברכה למי נושאים כפיים לרום השמים, דצריך האי כח לסלקא ליה לגבי חכמה, ודא איהו רום שמים, ואיהו יו"ד ה"א וא"ו ה"א דשאר ביעשר אצבעון, על האי כח, ואיהו חכמה כ"ח מ"ה, והאי כח עליה אתמר (דניאל א ד) ואשר כח בהם לעמוד בהיכל המלך, לעמוד בצלותא דעמידה, בהיכל המלך סתם דא אדנ"י דסליק לחושבן היכ"ל, והאי כ"ח איהו רזא (דברים ו ד) דיהו"ה אלהיננו (דף סח ע"ב) יהו"ה, כוז"ו במוכס"ז כוז"ו, ועליה אתמר כל העונה אמן יהא שמייה רבא מברך בכל כחו, דאיהו כח דאתלבש בתרין דרועין דאינון חסד וגבורה, וצריך לסלקא ליה לגבי יי דאיהו רום שמים, ולנחתא ליה לגבי יי דאיהו שמים, דעליה אתמר (מלכים א לב) ואתה תשמע השמים, כד נחתא ליה לגבי עמודא דאמצעיתא, למפרק בה לישראל בנוי, וכד סליק לה לגבי רום השמים דאיהו יי, למיטל נוקמא מעמלק.

וְהַכִּיֹּחַ הַזֶּה הוּא סוּד שֶׁל עֲשָׂרִים וּשְׁמוֹנֶה פְּרָקִים שֶׁל עֶשֶׂר אֲצָבָעוֹת, שְׁבָהֶם וְהִיא פְּאֶשֶׁר יָרִים מִשָּׁה יָדוֹ וְגַבֵּר יִשְׂרָאֵל, וּמִשׁוּם זֶה פְּרָשׁוּהוּ זְכוּרֹנִים לְבִרְכָה, לְמִי נוֹשָׂאִים כְּפִים? לְרוּם הַשָּׁמַיִם, שְׁצָרִיךְ לְהַעֲלוֹת הַכַּח הַזֶּה לְחֻכְמָה, וְזֶהוּ רוּם הַשָּׁמַיִם, וְזֶהוּ יוֹיֵד הִיא וְאִיו הִיא שְׁשׂוּרָה בְּעֶשֶׂר אֲצָבָעוֹת עַל הַכַּח הַזֶּה, וְהוּא חֻכְמָה, כִּיֹּחַ מִיָּה, וְהַכַּח הַזֶּה נֶאֱמָר עָלָיו וְאֶשֶׁר כַּח בָּהֶם לְעִמּוֹד בְּהִיכַל הַמִּלְךְ, לְעִמּוֹד בְּתַפְלַת הָעֵמִידָה. בְּהִיכַל הַמִּלְךְ סֵתֶם זֶה אֲדִנִּי שְׁעוֹלָה לְחֻשְׁבוֹן הַיְכָיִל, וְהַכִּיֹּחַ הַזֶּה הוּא הַסוּד שֶׁל יְהוֹיָה אֱלֹהֵינֵינוּ יְהוֹיָה, כּוֹזִיּוֹ בְּמוֹכַסִּיז כּוֹזִיּוֹ, וְעָלָיו נֶאֱמָר כָּל הָעוֹנָה אָמֵן יְהֵא שְׁמִיָּה רַבָּא מְבָרַךְ בְּכָל כַּחוֹ, שֶׁהוּא כַּח שֶׁהַתְּלַבֵּשׁ בְּשִׁפְתַי זְרוּעוֹת, שֶׁהוּן חֹסֵד וְגִבּוֹרָה, וְצָרִיךְ לְהַעֲלוֹתוֹ לִי, שֶׁהוּא רוּם הַשָּׁמַיִם, וְלַהוֹרִידוֹ לִי, שֶׁהוּא שָׁמַיִם, שְׁעָלָיו נֶאֱמָר וְאַתָּה תִשְׁמַע הַשָּׁמַיִם, כְּשִׁמּוֹרִידוֹ אֶל הָעִמּוֹד הָאֲמָצְעִי לְגֵאל בּוֹ אֶת יִשְׂרָאֵל בְּנֵיו, כְּשִׁמְעָלָה אוֹתָהּ לְרוּם הַשָּׁמַיִם שֶׁהִיא י, לְטַל נִקְמָה מֵעַמְּלֵק.

וְדָא אִיהוּ וְהִיא פְּאֶשֶׁר יָרִים מִשָּׁה יָדִי (שְׁמוֹת יז יא), וְאִיהוּ יָד ו', וְאִיהוּ יוֹיֵד, וְאִיהוּ ייָה, וְלִבְתֵּר נְחִית הָאִי כִיֹּחַ לְגַבֵּי וְאִיו, דְּאִיהוּ ייָג מְכִילֵן דְּרַחֲמֵי, לְמַפְרָק לְבִנוֹי דְּיִשְׂרָאֵל, כְּמָה דְּאַתָּה אָמַר (ישעיה נד ז) וּבְרַחֲמֵים גְּדוּלִים אֶקְבָּצֶךָ, וְכִיֹּחַ בְּהֵאִי וְאִיו אֲשִׁתְּלִים וְאַתְּעִבִיד אִיִּים, בְּהֵאִיהוּ זְמַנָּא (בראשית ג כ) כִּי הִיא הִיָּתָה אִיִּים כָּל חִיִּי, וְדָא חִיִּי עַלְמִין, דְּבָהּ אֲתַמְלִי וְאַשְׁתְּלִים בְּחִיִּי בְּרַכָּאָן דְּצְלוֹתָא.

וְזֶהוּ וְהִיא פְּאֶשֶׁר יָרִים מִשָּׁה יָדִי, וְהִיא יָד ו', וְהוּא יוֹיֵד, וְהוּא ייָה, וְאַחַר כֵּן יוֹרֵד הַכִּיֹּחַ הַזֶּה לְוֵאִיו, שֶׁהוּא ייָג מִדּוֹת הַרַחֲמִים, לְגֵאל אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמָר וּבְרַחֲמֵים גְּדוּלִים אֶקְבָּצֶךָ, וְכִיֹּחַ בְּוֵאִיו הַזֶּה הַשְׁתַּלֵּם וְנַעֲשֶׂה אִיִּים, בְּאוֹתוֹ הַזְּמַן כִּי הִיא הִיָּתָה אִיִּים כָּל חִיִּי, וְזֶהוּ חִיִּי הָעוֹלָמִים, שֶׁבּוֹ הִתְמַלְּא וְהַשְׁתַּלֵּם בְּחִיִּי בְּרַכּוֹת הַתְּפִלָּה.

הִיא הִיא תְּלִיִן מִן תְּרִין הִיָּה, דְּאִינוֹן הִיא הִיא בְּחוּשְׁבְּנָא ייָב, וּמְנִיָּהוּ תְּלִיִן אֲתָנוֹן כְּפּוֹלִים, וְאִינוֹן תְּלִיִן מִן תְּרִין הִיָּה פְּשׁוּטוֹת, וּבְהוֹן סְלִקִין לְחוּשְׁבֵין ייָד, וְדָא אִיהִי כִיֹּחַ עַל כֵּס ייָה (שְׁמוֹת יז טז), וְכֵן וְאִיו ייָג מְכִילִין דְּתְּלִיִן מִן ויָו פְּשׁוּטָה, וּבָהּ אֲשִׁתְּלִים ייָד, וְדָא אִיהוּ יָד לֵיד לֹא יִנְקָה רַע (משלי יא כא), דָּא עַמְּלֵק, לְעִילָא וְתַתָּא נְטִיל נּוֹקְמָא מִיָּנִיָּה, נְטִיל נּוֹקְמָא לְעִילָא בְּיִיד, וְלַתְּתָא בְּיִיד, וְדָא אִיהוּ הֵנָּה ייָד יְהוֹיָה הוֹיָה (שְׁמוֹת ט ג), ו' ו' הִיא (נִיָּא ו' וְהִיא עִם ו') וְהִיָּה אִינוֹן כִּיֹּחַ, יוֹיֵד כִּיֹּחַ וְתְּלִיִן מִן ייָ פְּשׁוּטָה הָרִי כִיָּא, כְּחוּשְׁבֵין אֱהִיָּה, וְסִלִּיק כְּלָא מִיִּט אֲנַפִּין דְּאוֹרִיָּתָא, כְּגוֹנָא דָּא כִיֹּחַ דְּאִיהוּ תְּמַנְיָא וְעֲשָׂרִין, אֱהִיָּה דְּאִיהוּ כִיָּא, הָרִי מִיִּט, וְכִלָּא יוֹיֵד הִיא וְאִיו הִיא, יְהוֹיָה, יוֹיֵד הִיא וְאִיו הִיא מִיָּה, יְהוֹיָה ד', סְלִיק מִיִּט.

הי"א תלוויים מן שנינים הי"ה, שהם הי"א הי"א בחשבון י"ב, ומהם תלויות אותיות כפולות, והם תלוויים משנינים הי"ה פשוטות, ובהם עולים לחשבון י"ד, וזהו כי י"ד על כס י"ה, וכן וא"ו י"ג מדות שתלויות מן ו"ו פשוטות, ובה השתלם י"ד, וזהו יד ליד לא ינקה רע, זה עמלק, למעלה ולמטה נוטל נקמה ממנו, נוטל נקמה למעלה בי"ד, ולמטה בי"ד, וזהו הנה י"ד יהו"ה הו"ה, ו' ו' הי"א (וי והי"א עם ו') והי"ה הם כ"ח, יו"ד כי ותלוויים מן יו"ד פשוטה - הרי עשרים ואחת, כחשבון אהי"ה, והכל עולה לארבעים ותשע פנים של התורה, כמו כן כ"ח שהיא שמונה ועשרים, אהי"ה שהוא עשרים ואחת - הרי ארבעים ותשע, והכל יו"ד הי"א וא"ו הי"א, יהו"ה יו"ד הי"א וא"ו הי"א מ"ה, יהו"ה ד' עולה לארבעים ותשע.

לבושא דיו"ד חסד, לבושא דה"א גבורה, לבושא דוא"ו תפארת, לבושא דה"א מלכות, נצח קשורא דיליה חסד, הדיא הוא דכתיב (תהלים טו יא) נעימות בימינך נצח, הוד קשורא דיליה גבורה, צדיק קשורא דיליה עמוּדא דאמצעי, דגוף וברית חשבינן חד, מלכות שלימו דלהון, איהי שלימו דעלאין ותתאין.

הלבוש של יו"ד - חסד, הלבוש של הי"א - גבורה, הלבוש של וא"ו - תפארת, הלבוש של הי"א - מלכות, נצח הוא הקשר שלו עם חסד. זהו שכתוב נעימות בימינך נצח. הוד, הקשר שלו גבורה, הצדיק, הקשר שלו העמוד האמצעי, שגוף וברית נחשבים לאחד. המלכות היא השלמות שלהם, היא שלמות העליונים והתחתונים.

כתר עליון דא איהו שלימו דחמשין שערי בינה, ודא איהו דלא אתנייהב למשה, דעליה אתמר (איוב כא ז) נתיב לא ידעו עיט, ועליה אמרו זכרונם לברכה במופלא ממד אל תדרוש וכו', בגין דאיהו מקור דלית ליה סוף, ובמקורא דלית ליה סוף מאן יכיל לאשגא ולאשכחא ליה (סיפא).

כתר עליון זוהי שלמות של חמשים שערי בינה, וזהו שלא נתן למשה, שעליו נאמר נתיב לא ידעו עיט, ועליו אמרו זכרונם לברכה, במפלא ממד אל תדרוש וכו', משום שהוא מקור שאין לו סוף, ובמקור שאין לו סוף מי יכול להשיג ולמצא לו (סוף)?

קם סבא ושאל ואמאי אתקשר נצח עם חסד כמה דאוקימנא נעימות בימינך נצח (תהלים טו יא), וכן הוד עם גבורה, אלא בגין דדרועא ימינא לא

אית ביה אלא תלת פרקין, וכן בשמאלא, ובגין דא אתקשר שוקא ימינא דאית בה תלת פרקין עם דרועא ימינא לשריא ביה ה"א, וכן דרועא שמאלא עם שוקא שמאלא לשריא ביה ה"א, וכן גוף וברית אינון ו' ו', ושריא בהון א דאיהי אימא, ואתעבידו י"ג וא"ו, יו"ד שריין בעשר אצבעאן דידן ובעשר אצבעאן דרגליו, משום דאתחלתא דשמא קדישא מחכמה שריא דאיהי באצבעון.

קם הזקן ושאל: ולמה נקשר נצח עם חסד כמו שבארנו נעמות בימינד נצח, וכן הוד עם גבורה? אלא שמשום שבזרוע הימין, אין בה אלא שלשה פרקים, וכן בשמאל, ומשום כד נקשר שוק ימין, שיש בה שלשה פרקים עם זרוע ימין להשרות בו ה"א, וכן זרוע שמאל עם שוק שמאל להשרות בו ה"א, וכן גוף וברית הם ו' ו', ושורה בהם א שהיא האם, ונעשו י"ג, וא"ו, יו"ד שורים בעשר אצבעות של הידים ובעשר אצבעות של הרגלים, משום שתחלת השם הקדוש מתחילה מחכמה שהיא באצבעות.

כתר עלאה שריא ברישא דבר נש, דתמן מחשבה סתימאה, וכמה דמחשבה איהי סתימא, כד איהו סתים, אין סוף אתקרי מלגאו, כתת עלאה מלבר, כתתא דרישא עלאה, ארבע יסודין דגופא בהון שריא יהו"ה, ודא איהו כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו (ישעיה מג ז), בראתיו דא נשמתא קדישא דאיהי עולם המחשבה, יצרתיו דא רוח ממללא דמיניה חיוון (נ"א חיוון) ממלליו, עשיתיו דא נפש דתמן עשייה, דשריא ברמיח פקודין.

כתת עליון שורה בראש האדם, ששם המחשבה הנסתרת, וכמו שמחשבה היא סתומה, כד הוא נסתר, אין סוף נקרא מבפנים, כתת עליון מבחוץ, כתת הראש העליון, ארבע יסודות הגוף שבהם שורה יהו"ה, וזהו כל הנקרא בשמי ולכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו, בראתיו זו הנשמה הקדושה, שהיא עולם המחשבה, יצרתיו זו רוח מדברת שממנה החיות (החיים) מדברות, עשיתיו זו הנפש, ששם עשייה, ששורה במאתים ארבעים ושמונה מצוות.

דף סט ע"א

(דף סט ע"א) בראשית בריית אי"ש, ברית דא צדיק, כל אתקרי, קשורא דכל אברין דגופא, ח' דאיהו תמנא יומין, אינון שעורא דשבת, דאיהו תרין אלפין אמין לכל סטר, לנטרא בהון אות שבת, כגוונא דא אינון תמנא יומין תחום לקבלא בהון אות ברית, ולנטרא ליה בהון, דלא אתעביד באות ברית חלול.

תקון עשרים ושלשה, בראשית, בריית אי"ש, ברית זה צדיק שנקרא כל, הקשר של כל איברי הגוף, ח' שהיא שמונה ימים, הם שעור של שבת, שהוא אלפים אמות לכל צד, לשמר בהם אות שבת. כמו כן הם שמונה ימים, התחום לקבל בהם אות ברית ולשמר אותו בהם, שלא נעשה באות הברית חלול.

אמר רבי אלעזר אבא יומא חד הויןא אזלי אנא ורבי יוסי, ואתא בריה דרב המנונא סבא מההוא עלמא, בדיוקנא דהאי עלמא ואזדמן לן בארחה כגוונא דמחמר בתרין חמרין, ושאלנא (נייא ושאל לן) מאי את שבתותי תשמורו ומקדשי תיראו (ויקרא יט ג), ואמר איהו מילין שפירין, אבל עם כל דא בעינא למשמע מפומך, אמר ליה ברי בודאי ברית איהו שקיל לשבת, ובגין דא (בראשית ירא שבת וכו').

אמר רבי אלעזר: אבא, יום אחד הייתי הולך אני ורבי יוסי, ובא בנו של רב המנונא הזקן מאותו העולם בדמות של העולם הזה, והזדמן לנו בדרך כמו שמחמר עם שני חמרין, ושאלנו, מה זה את שבתותי תשמורו ומקדשי תיראו? ואמר הוא דברים יפים, אבל עם כל זה רציתי לשמע מפוך. אמר לו: בני, ודאי שברית שקולה לשבת, ומשום זה (בראשית ירא שבת וכו').

תקונא עשרין וארבע

בְּרֵאשִׁית יְרֵאָה שְׁבִיִּית, (ובה) שְׁבִתוֹתֵי תְּהָא דְחֵיל, יְרֵאָה תּוֹרֵיהּ, יְרֵאָה בְּרֵיִיִת, כְּמָה דְצָרִיךְ נְטִירוֹ דְבְּרִית, דְּלֵא יַעוּל לִיהּ בְּרֵשׁוֹ נּוֹכְרָאָה, כְּגוֹנָא דְא צָרִיךְ בְּרֵשׁוֹ נְטִירוֹ דְשַׁבָּת, דְּלֵא לְאַפְקָא מְרֵשׁוֹת הַיְחִיד וַיַּעוּל בְּרֵשׁוֹת הַרְבִּים, רֵשׁוֹת הַיְחִיד אִיהִי שְׁכִינְתָא, רְחִבּוֹ ד' וְאִינוּן יְהוּיָהּ, וְגַבְהוֹ עֶשְׂרֵה יוּ"ד ה"א וְאִיו ה"א, רֵשׁוֹת הַרְבִּים נְחֹשׁ אֶשֶׁת זְנוּנִים, סַם דְּאֵל אַחַר דְּאִיהוּ סַמָּא"ל, וְאִיהוּ כְּלָלָא דְשַׁבְּעִין אוּמִין, וְאִיהִי חֲלָלָה זֹנָה, וּבַעֲלָה חֲלוּל שַׁבָּת אִיהוּ, וּבְגִין דְּאֵל מָאן דְּאֶפִּיק מְרֵשׁוֹת הַיְחִיד לְרֵשׁוֹת הַרְבִּים חֲזִיב סְקִילָה.

תקון עשרים וארבעה, בְּרֵאשִׁית, יְרֵאָה שְׁבִיִּית, (ובה) שְׁבִתוֹתֵי תְּהִיָּה יְרֵאָה, יְרֵאָה תּוֹרֵיהּ, יְרֵאָה בְּרֵיִיִת, כְּמֹו שְׁצָרִיךְ שְׁמִירַת הַבְּרִית, שְׁלֵא יַכְנִיסָנָה לְרֵשׁוֹת זָרָה, כְּמֹו כֹן צָרִיךְ אֲדָם שְׁמִירַת שַׁבָּת, שְׁלֵא לְהוֹצִיא מְרֵשׁוֹת הַיְחִיד וַיַּכְנִיס לְרֵשׁוֹת הַרְבִּים. רֵשׁוֹת הַיְחִיד הִיא הַשְּׁכִינָה, רְחִבּוֹ ד' וְהֵם יְהוּיָהּ, וְגַבְהוֹ עֶשְׂרֵה יוּ"ד ה"א וְאִיו ה"א, רֵשׁוֹת הַרְבִּים נְחֹשׁ אֶשֶׁת זְנוּנִים, סַם שֶׁל אֵל אַחַר שֶׁהוּא סַמָּא"ל, וְהוּא הַכְּלָל שֶׁל שַׁבְּעִים אַמּוֹת, וְהִיא חֲלָלָה זֹנָה, וּבַעֲלָה הוּא חֲלוּל שַׁבָּת, וּמִשּׁוֹם זֶה מִי שְׁמוֹצִיא מְרֵשׁוֹת הַיְחִיד לְרֵשׁוֹת הַרְבִּים חֲזִיב סְקִילָה.

עֲרוּב אִיהוּ עֲמוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא, וּבִיָּה מְטַלְטְלִין מִבֵּית לְבֵית, דְּאִינוּן שְׁכִינָה עֲלָאָה וְתַתָּאָה, וְעֲלִיָּהוּ אֶתְמַר אֶת שְׁבִתוֹתֵי תַשְׁמֹרוּ וּמְקַדְּשֵי תִירָאוּ, דְּאִיהִי מְקַדֵּשׁ יוּ"ד, אוֹת שַׁבָּת (דֵּא בְרִית) דְּצָרִיךְ לְנִטְרָא לִיהּ בְּבֵת זֹגְיָה, דְּאִיהִי קְדוּשָׁה דִּילִיָּהּ, בְּרָכָה דִּילִיָּהּ, דְּעֲלָה אֶתְמַר (בְּרֵאשִׁית ב ג) וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשַּׁבָּעִי וַיְקַדֵּשׁ אוֹתוֹ, וַיְבָרֶךְ דְּאֵ בְרָכָה, וַיְקַדֵּשׁ דְּאֵ קְדוּשָׁה, וּלְגַבֵּי תַרְוִיָּהוּ הוּוּ נְפִיקֵי קְדָמָאֵי לְקַדְמוֹת כְּלָה, וְהוּוּ אֶמְרֵי תַרֵּי זְמַנֵּי בְּאֵי כְּלָה בְּאֵי כְּלָה, בְּהֵוּא זְמַנָּא קוּל חֲתוּן וְקוּל כְּלָה.

הַעֲרוּב הוּא הָעֲמוּד הָאֶמְצָעִי, וּבוֹ מְטַלְטְלִים מִבֵּית לְבֵית, שֶׁהֵם שְׁכִינָה עֲלִיּוֹנָה וְתַתְּוֹנָה, וְעֲלִיָּהֶם נֶאֱמַר אֶת שְׁבִתוֹתֵי תַשְׁמֹרוּ, וּמְקַדְּשֵי תִירָאוּ זֶה מְקַדֵּשׁ יוּ"ד, אוֹת שַׁבָּת, (וּ בְרִית), שְׁצָרִיךְ לְשַׁמֵּר אוֹתוֹ בְּבֵת זֹגוּ, שֶׁהִיא הַקְּדוּשָׁה שְׁלוֹ, הַבְּרָכָה שְׁלוֹ, שֶׁעֲלֶיהָ נֶאֱמַר וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשַּׁבָּעִי וַיְקַדֵּשׁ אוֹתוֹ. וַיְבָרֶךְ זֶה בְּרָכָה, וַיְקַדֵּשׁ זֶה קְדוּשָׁה, וּלְשִׁנְיָהֶם הֵיוּ יוֹצְאִים הָרֵאשׁוֹנִים לְפָנֵי הַכְּלָה וְהֵיוּ אוֹמְרִים פְּעַמִּים בְּאֵי כְּלָה בְּאֵי כְּלָה, בְּאוֹתוֹ זְמַן קוּל חֲתוּן וְקוּל כְּלָה.

ועוד מקדשֵי בְּאֵת יוּ"ד, בְּגִין דְּלִית קְדוּשָׁה פְּחוֹת מְעֶשְׂרָה, וְצָרִיךְ לְבָרְכָא לֹון וּלְקַדֵּשׁ לֹון בְּקַדוּשׁ עַל הַיּוֹ, בְּשַׁבְּעִין תִּיבִין דְּקַדוּשׁ וּוַיְכַלִּיו כְּחוּשְׁבֹן

בַּיִי"ן, וְצָרִיף לְמִימַר סִבְרֵי מְרָנָן, וְאִינוּן דְּאִמְרִין וְעָנוּ לְחַיִּי, בְּגִין דְּאִתְקִשְׁרוּ
בְּאִילָנָא דְחַיִּי, וְלֹא בְּאִילָנָא דְמוֹתָא, דְּאִיהוּ גְּפוֹן דְּחָב בֵּיהּ אָדָם קְדָמָאָה,
דְּחַד אֲמַר חֲטָה הָיָה, וְחַד אֲמַר גְּפוֹן, וְכֹלְא קְשׁוּט.

וְעוּד מְקַדְּשֵׁי בָאוֹת יוֹיִד, מְשׁוּם שְׂאִין קְדָשָׁה פְּחוֹת מְעַשְׂרָה, וְצָרִיף
לְבָרְכֶם וּלְקַדְּשׁ אֹתְכֶם בְּקַדוּשׁ עַל הַיִּין בְּשַׁבְעִים תְּבוֹת שֶׁל קְדוּשׁ,
וְיִכְלִי"ו כְּחֶשְׁבוֹן בַּיִי"ן, וְצָרִיף לומר סִבְרֵי מְרָנָן, וְאֹתְכֶם שְׂאוּמְרִים
וְעוֹנִים לְחַיִּים, מְשׁוּם שְׁנִקְשְׁרוּ בְּעַץ הַחַיִּים, וְלֹא בְּעַץ הַמּוֹת, שֶׁהוּא גְּפוֹן
שְׁבוּ חֲטָא אָדָם הֲרֵאשׁוֹן, וְאֶחָד אֲמַר חֲטָה הָיָה, וְאֶחָד אֲמַר גְּפוֹן, וְהַכֹּל
אֲמַת.

דף סט ע"ב

שְׁבַע מִינִין אִינוּן חֲטָה וּשְׁעוֹרָה גְּפוֹן וְתֵאֵנָה וְרִמּוֹן זֵית שְׁמֹן וּדְבַשׁ, חֲטָה
וּשְׁעוֹרָה וְהָא אֲתַמַּר, וְצָרִיף לְאַחְזָרָא עַלֵייהוּ, חֲטָה הָא אֲתַמַּר, שְׁעוֹרָה
דְּאִפִּיק ה' מִשְׁעוֹר דִּילָהּ, גְּפוֹן סְחָטָה עֲנָבִים בְּרִשׁוֹ אַחְרָא, וְעַבְד יִין נְסֻד,
וְאֲתַעְבִּיד אִילָנָא דְטוֹב וְרַע, תֵּאֵנָה לְקִיט תֵּאֵינִי קְדָם זְמַנֵּיהוּ קְדָם
דְּאֲתַבְּשְׁלוּ, כְּדֵּ לְקִיט הוּא מְעַלְמָא קוּדָם זְמַנֵּיהּ, וְדָא אִיהוּ רְזָא מָאן דְּגָרִים
דִּי יְמוֹתוֹן בְּנוֹי קְדָם זְמַנֵּיהוּ, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב (קַהֲלַת ה' ה') לְמָה יִקְצוּף
הָאֱלֹהִים עַל קוֹלְךָ וְחַבַּל אֶת מַעֲשֵׂה יְדִידֶךָ, וְרְזָא דְמַלְכָה (יִרְמִיָּהוּ ב' ל') לְשׁוֹא
הַפִּיתִי אֶת בְּנֵיכֶם וְגוֹמֵר, וּבְגִין דָּא (שְׁמוֹת כ' ז') לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם יְהוָה
אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לְשׁוֹא. רִמּוֹן, בְּן זֹמָא בֵּיהּ חָב, אֲבַל רַבִּי מֵאִיר תּוֹכּוּ אֲכַל קְלִיפְתּוֹ
זָרְק, דְּקְלִיפִין אִינוּן אוֹמוֹת הָעוֹלָם, יִשְׂרָאֵל מוֹחָא בִּינֵיהוּ, בְּן כְּגוֹוָנָא דָּא
שְׂכִינְתָּא אִיהִי פְּרִדָּס (דף סט ע"ב) בְּגִלּוֹתָא, וְאִיהִי מוֹחָא מְלָגוֹ, אֲגוּז קְרִינָן
לֵיהּ, כְּמָה דְּאֲמַר שְׁלֹמֹה מְלָכָא, אֶל גִּנְתִּי אֲגוּזֵי יְרֻדְתִּי (שִׁירוֹ י"א), וְאִיהִי שְׂכִינְתָּא
אִיבָא מְלָגָאוּ, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב (תְּהִלִּים מ"ה י"ד) כָּל כְּבוֹדָה בֵּת מְלֹךְ פְּנִימָה
מִמִּשְׁבָּצוֹת זָהָב לְבוֹשָׁה, וְקְלִיפִין הֵן כְּמָה רְשׁוּיּוֹת נוֹכְרָאִין, וּבְשַׁבְּת מְלָכָא
אֲתַפְּשִׁטָּת, וְאֲתַלְבַּשְׁת בְּלְבוּשֵׁין שְׁפִירָאוּ, וְכֹן צָרִיכִין יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא,
לְאַתְחַדְּשָׁא בְּשַׁבְּת בְּלְבוּשֵׁין שְׁפִירָאוּ, וְכֹן לְאַטְעָמָא בְּשַׁבְּת מְכַל מְאָכְלִין
טְבִין, בְּגִין לְקַשְׂרָא וּלְאַרְקָא בְּרַכָּאוּ לְגַבְהָ מְכַל סְפִירָו, וּלְמַהוּי אֲשַׁתְּקִינָא
מְכַלְהוּ.

שְׁבַע מִינִים הֵם, חֲטָה וּשְׁעוֹרָה גְּפוֹן וְתֵאֵנָה וְרִמּוֹן זֵית שְׁמֹן וּדְבַשׁ.
חֲטָה וּשְׁעוֹרָה וְהָרִי נְתַבָּאר, וְצָרִיף לְחַזֵּר אַחְרֵיהֶם, חֲטָה הָרִי נְתַבָּאר,
שְׁעוֹרָה שְׂמוֹצִיא ה' מִהַשְׁעוֹר שְׁלָהּ, גְּפוֹן סְחָטָה עֲנָבִים בְּרִשׁוֹת אַחַר,
וְעֵשָׂה יִין נְסֻד, וְנַעֲשֶׂה הָעַץ שֶׁל טוֹב וְרַע. תֵּאֵנָה לּוֹקֵט תֵּאֵנִים קְדָם
זְמַנָּם קְדָם שְׁהַבְּשִׁילוּ, כְּדֵּ נְלַקֵּט הוּא מִן הָעוֹלָם קְדָם זְמַנּוֹ, וְזֶהוּ סוּד
מִי שְׂגוֹרִם שְׂיִמוֹתוֹ בְּנִים קְדָם זְמַנָּם. זֶהוּ שְׁכַתּוֹב לְמָה יִקְצַף הָאֱלֹהִים

על קולך וחבל את מעשה ידיך, וסוד הדבר - לשוא הכיתי את בניכם וגומר, ומשום זה לא תשא את שם יהו"ה אלהיך לשוא. רמון, בן זומא חטא בו, אבל רבי מאיר, תוכו אכל קלפתו זרק, שהקלפות הן אמות העולם, ישראל המלח ביניהם. בן כמו זה, השכינה היא פרדס בגלות, והיא מח מבפנים, אגוז קוראים לה, כמו שאמר שלמה המלך אל גנת אגוז ירדתי, והשכינה היא פרי מבפנים. זהו שכתוב כל כבודך בת מלך פנימה ממשבצות זהב לבושה, והקלפות הן כמה רשיות נכריות, ובשבת היא מתפשטת מן הכל ומתלבשת בלבושים יפים, וכן צריכים ישראל למטה, להתחדש בשבת בלבושים יפים, וכן לטעם בשבת מכל המאכלים הטובים, כדי לקשר ולהריק ברכות אליה מכל הספירות, ושתהיה משקית מכלם.

וצריך לקיימא בה ענג, דאיהו צדיק דנפיק מעדן, דאיהי בינה עלמא דאתי, להשקות את הגן דא שכנתא תתאה, ונהרא איהו ו' דנפיק מן י"ה, ואזיל חמש מאה שנין, דאינון חמש ספיראן, ומטי לצדיק, לאשקאה מיניה גנתא דאיהי ה', ועל כן יעזב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו וגומר (בראשית ב כב).

וצריך לקיים בה ענג, שהוא צדיק שיוצא מעדן, שהיא בינה, העולם הבא, להשקות את הגן, זו השכינה התחתונה, והאור הוא ו' שיוצא מן י"ה, והולך חמש מאות שנים, שהם חמש ספירות, ומגיע לצדיק להשקות ממנו את הגן שהוא ה', ועל כן יעזב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו וגומר.

וכן ברית מילה איהי כגוונא דאגוז, צריך לתברא קליפין דערלה ופריעה, ולאעברא לון מתמן, ולא תגלייא מוחא מלגו, ודא אות ברית, ודא עץ חיים, אבל ברית דאיהו בערלתיה ולא אית ביה פריעה, עליה אתמר (שם יז) ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו, כי ביום אכלך ממנו מות תמות, מות בעולם הזה, תמות בעולם הבא.

וכן ברית מילה היא כמו אגוז, צריך לשבר את קלפות הערלה והפריעה, ולהעבירם משם ולגלות את המלח מבפנים, וזו אות ברית, וזה עץ חיים, אבל הברית שהיא בערלתו ואין בו פריעה, עליו נאמר ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו, כי ביום אכלך ממנו מות תמות, מות - בעולם הזה, תמות - בעולם הבא.

ועוד לבא הוא אגוז, ומאן דתבר קליפה דיליה דאיהו יצר הרע, עליה
אתמר (תהלים נא יט) לב נשבר ונדכה אלהיים לא תבזה וגסות לבא דהוא
שלים בקליפין דיליה ולא אתבר, עליה אתמר (משלי טז ה) תועבת יהויה כל
גבה לב, ושכינתא לא שריא עליה, ומסטררא דקליפין אתקריאו בני נשא
ערלי לב.

ועוד הלב הוא אגוז, ומי ששובר קלפתו, שהוא יצר הרע, עליו נאמר
לב נשבר ונדכה אלהיים לא תבזה, וגסות הלב שהוא שלם בקלפותיו
ולא נשבר, עליו נאמר תועבת יהויה כל גבה לב, והשכינה לא שורה
עליו, ומצד הקלפות נקראו בני אדם ערלי לב.

ובשבת גיהנם לא שלטא בעלמא, ולא ממנן דיליה, בגין דא מני לישראל
לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת (שמות לה ג), ואי בר נש אוקיד
בשבת, אמר קודשא בריך הוא, אנא הויתי מכבה לנורא דלא אוקיד,
ואתון מוקדין ליה, אתון תתוקדון בגיהנם, בגין דא לא תבערו אש בכל
מושבותיכם, ואפילו בגופא, ומאי ניהו גיהנם בגופא, כבד דביה מרה
דאיהו גיהנם, סס המות סס דאל אחר, חרפא דמלאך המות, ועליה
אתמר (משלי ה ד) ואחריתה מרה כלענה, חדה כחרב פיות.

ובשבת, גיהנם לא שולט בעולם ולא הממנים שלו, בגלל זה צוה
לישראל לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת, ואם אדם
מבעיר בשבת, אומר הקדוש ברוך הוא, אני הייתי מכבה את האש
שלא תשרף, ואתם מבעירים אותה? אתם תשרפו בגיהנם, בגלל זה
לא תבערו אש בכל מושבותיכם, ואפילו בגוף, ומה הוא הגיהנם בגוף?
הכבד שבו המרה, שהוא גיהנם, סס המות, סס של אל אחר, חרבו
של מלאך המות, ועליו נאמר ואחריתה מרה כלענה, חדה כחרב פיות.

וצריך דלא יתער (ניא לאתערא) עציבו וקטטה מסטררא דטחול, אלא דתהא
לב נטיר מפלהו, דאיהו שבת שמור, ומוחא זכור, וצריך לקבל אושפיזין
דאינון מלאכין, עולימן דנשמה יתירה דאיהי שכינתא עלאה, ונפש יתירה
דאיהי שכינתא תתאה, ואושפיזין דנחתין עמה.

וצריך שלא יעיר (לעורה) עצב וקטטה מצד הטחול, אלא שיהיה הלב
שמור מכלם, שהוא שבת שמור, והמוח זכור, וצריך לקבל אורחים
שהם מלאכים, העלמים של הנשמה היתרה, שהיא השכינה העליונה
ונפש יתרה, שהיא השכינה התחתונה, והאורחים שיורדים עמה.

וְצִרִיד אֶתְתָּא לְתַקְנָא שְׁרָגָא בְּלִיל שַׁבַּת לִימִינָא, וְאֶתְחַשֵּׁיב לָהּ כְּאֵלוּ תַקְנָה
מְנַרְתָּא בְּדָרוּם, וּפְתוּרָא בְּצַפּוֹן, וְעַלֵּיהּ אֶתְמַר הַרוּצָה לְהַחֲפִים יְדָרִים,
הַרוּצָה לְהַעֲשִׂיר יְצַפִּין, וְאֵינוֹן שְׂכִינְתָּא עַלְאָה וְתַתְּאָה, שְׂכִינְתָּא עַלְאָה
מְנַרְתָּא לְדָרוּם, צְרִיכָא לְאֶתְקַנָּא לָהּ, בְּגִין דְּתַמּוֹן חֲכָמָה, וּבְגִין דָּא הַרוּצָה
לְהַחֲפִים יְדָרִים,

וְצִרִיכָה הָאִשָּׁה לְתַקּוֹן נֶר בְּלִיל שַׁבַּת לְיָמִין, וְנַחֲשֵׁב לָהּ כְּאֵלוּ תַקְנָה
מְנוּרָה בְּדָרוּם וְשִׁלְחוֹן בְּצַפּוֹן, וְעַלֵּיהֶם נֶאֱמַר הַרוּצָה לְהַחֲפִים יְדָרִים,
הַרוּצָה לְהַעֲשִׂיר יְצַפִּין, וְהוּן שְׂכִינָה עַלְיוֹנָה וְתַחְתּוֹנָה, הַשְׂכִּינָה הָעַלְיוֹנָה
מְנוּרָה לְדָרוּם, צְרִיד לְתַקְנָה, מְשׁוּם שְׁשָׁם חֲכָמָה, וּמְשׁוּם זֶה הַרוּצָה
לְהַחֲפִים יְדָרִים.

וּבַהּ הוּא בֵּיתָא דְּאֶשְׁכְּחִין דִּירָה דָּא מְתַקְנָא בְּהַאי סְדוּרָא, מְנַרְתָּא בְּדָרוּם
וְשִׁלְחוֹן בְּצַפּוֹן וּמִטָּה בֵּין צַפּוֹן לְדָרוּם, אֶמְרִין אֵלֵינוּ מְלַאכִין דְּקָא נַחְתִּין עִם
שְׂכִינְתָּא דְּאֵיהִי נִשְׁמָה יְתִירָה, לִית דִּין אֶתֶר הַדְּיוּט דְּעַם הָאָרֶץ, אֶלְהִין
אֶתֶר דְּרַעְוָא בִּיהּ מִן קִדְּם יְהוּ"ה.

וּבְאוּתוֹ בֵּית שְׁמוּצָאִים דִּירָה זֹו מְתַקְנָת בְּסְדוּר הַזֶּה, מְנוּרָה בְּדָרוּם
וְשִׁלְחוֹן בְּצַפּוֹן, וּמִטָּה בֵּין צַפּוֹן לְדָרוּם, אֹמְרִים הַמְּלַאכִים הַלְלוּ
שְׁיִוְרָדִים עִם הַשְׂכִּינָה, שְׁהִיא הַנִּשְׁמָה הַיְתִירָה, אֵין זֶה מְקוֹם הַדְּיוּט
שֶׁל עַם הָאָרֶץ, אֶלְא הוּן מְקוֹם שֶׁל רְצוֹן בּוֹ מִלְּפָנֵי יְהוּ"ה.

דף ע"א

פְּתוּרָא צְרִיכָא לְתַקְנָא לָהּ לְגַבֵּי צַפּוֹן, וּפְתוּרָא אֵיהִי שְׂכִינְתָּא תַתְּאָה,
דְּאֶתְמַר בָּהּ (תהלים מה ד) כָּל כְּבוֹדָה בֵּת מְלֶךְ פְּנִימָה מִמִּשְׁבְּצוֹת זָהָב לְבוּשָׁה,
מֵאִי זָהָב דָּא גְבוּרָה, דְּאֶתְמַר בָּהּ (איוב לו כב) מִצַּפּוֹן זָהָב יֵאָתֶה, מִמִּשְׁבְּצוֹת
זָהָב תִּרִי סְמָכֵי קְשׁוּט, מִטָּה לְמַעְרַב בֵּין צַפּוֹן לְדָרוּם, לְתַקְנָא לִיהּ לְגַבֵּי
עַמּוּדָא דְּאֶמְצַעִיתָא, דְּאֶתְמַר בִּיהּ (שמות ד כב) בְּנֵי בְּכוֹרֵי יִשְׂרָאֵל, וּבְבֵיתָא
דְּלֵאוּ אֵינוֹן מִתְתַקְנִין אֵלֵינוּ תַקּוּנִין בְּלִיל שַׁבַּת, אוּשְׁפִּיזִין אֶמְרִין לָאוּ אֵיהִי
דָּא דִּירָה דְּיִשְׂרָאֵל, דְּאֶתְמַר בָּהּ (שם לא טו) וְשִׁמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת (דף ע"א)
הַשַּׁבַּת, לַעֲשׂוֹת אֶת הַשַּׁבַּת, לְדוֹרוֹתֵם, לְדוֹרְתֵם כְּתִיב חֲסֹר, מְלִשׁוֹן דִּירָה,
וְכָל אֵלֵינוּ תַקּוּנִין צְרִיכִין לְתַקְנָא בְּלִיל שַׁבַּת דְּאֵיהִי מִמֶּשׁ אוֹת בְּרִית מִלָּה.

הַשִּׁלְחוֹן צְרִיד לְתַקְנָה לְצַפּוֹן, וְהַשִּׁלְחוֹן הִיא שְׂכִינָה הַתַּחְתּוֹנָה, שְׁנֶאֱמַר
בָּהּ כָּל כְּבוֹדָה בֵּת מְלֶךְ פְּנִימָה מִמִּשְׁבְּצוֹת זָהָב לְבוּשָׁה. מַה זֶה זָהָב? זֹו

גבורה, שנאמר בה מצפון זהב יאתה. ממשפחות זהב, שני עמודי אמת. מטה למערב בין צפון לדרום, לתקנה אל העמוד האמצעי, שנאמר בו בני בכרי ישראל, ובבית שלא מתקנים התקונים הללו בליל שבת, האורחים אומרים, זו לא דירה של ישראל, שנאמר בה ושמו בני ישראל את השבת לעשות את השבת לדרתם, לדרתם כתוב חסר, מלשון דירה, וכל התקונים הללו צריך לתקן בליל שבת, שהיא ממש אות ברית מילה.

אמר רבי אלעזר, וכי ברית מילה לכל בני נשא איהו שוה, אמר ליה, לא, דברית מילה לחיביבא, עפרא דתקין במנא איהו מזונא לחויא, דאפריש מניה, הדא הוא דכתיב (ישעיהו סה כה) ונחש עפר לחמו, ודס ברית איהו מזונא לסמא"ל דאיהו רוצח, דאפריש מניה, ורזא דמלה אם רעב שונאד האכילהו לחם ואם צמא השקהו מים (משלי כה כא).

אמר רבי אלעזר: וכי ברית המילה לכל בני האדם היא שוה? אמר לו: לא, שברית מילה לרשעים, העפר שתקן בפלי הוא מזון לנחש שהפריד ממנו, זהו שכתוב ונחש עפר לחמו, ודס הברית הוא המזון של סמא"ל, שהוא רוצח, שהפריד ממנו, וסוד הדבר - אם רעב שונאד האכילהו לחם ואם צמא השקהו מים.

לבינוננים אתחשיב ברית מילה אעברו דדמא ובשרא פקרבנא, הדא הוא דכתיב (שמות כ כד) וזבחת עליו את עולותיך ואת שלמיך, לצדיקיא ודאי באתר דמילה ופריעה שריא יהו"ה, ודא איהו ומבשרי אחזה אלו"ה (איוב יט כב), ועליהו אתמר (יחזקאל טז ו) ואמר לך בדמיך חיי לצדיקיא, (וכתיב (זכריה ט יא), גם את בדם בריתך שלחתי אסיריך מבור, דאיהו גיהנם).

לבינוננים נחשב ברית המילה העברת דם ובשר פקרבו, זהו שכתוב וזבחת עליו את עלתיך ואת שלמיך, לצדיקים ודאי, במקום המילה והפריעה שורה יהו"ה, וזהו ומבשרי אחזה אלו"ה, ועליהם נאמר ואמר לך בדמיך חיי, לצדיקים (וכתוב גם את בדם בריתך שלחתי אסיריך מבור, שהוא גיהנם).

תקונא עשרין וחמשה

בראשית דא אורייתא, הדא הוא דכתיב (משלי ח כב) יהויה קנני ראשית דרכו קדם מפעליו מאז, מההוא אתר דאתמר ביה (תהלים צג ב) נכון כסאך מאז, ואורייתא תרין פקודין אית בה, חד והגית בו יומם ולילה (יהושע א ח), תננינא למהוי למלכא ספר תורה, דאזיל עמיה בכל אתר, הדא הוא דכתיב (דברים יז יט) והיתה עמו וקרא בו כל ימי חייו, ספר תורה אמאי למלך, בגין דאיהו לאו איהו מלכא אלא מסטרא דמלכות, וצריך למהוי ליה עמה בכל אתר ספר תורה דאיהו עמודא דאמצעיתא, לאתקשרא ביה קודשא בריך הוא עם שכינתיה, וספר תורה היא דרגא דיעקב, דאתמר ביה (בראשית כה כז) ויעקב איש תם, וספר תורה כד צריך למהוי תם בלא פסולת, ואם ספר תורה איהו חסר באתר דמלא, או מלא באתר דחסר, או אות חד חסיר, או יתיר, או חליף, ספר תורה פסול, לאו איהו כדיוקנא דספר תורה דלעילא.

תקון עשרים וחמשה, בראשית זו התורה, זהו שפתיב יהויה קנני ראשית דרכו קדם מפעליו מאז, מאותו מקום שנאמר בו נכון כסאך מאז, ובתורה יש שתי מצוות, אחת והגית בו יומם ולילה, והשנית שיהיה למלך ספר תורה, שהולך עמו בכל מקום. זהו שפתיב והיתה עמו וקרא בו כל ימי חייו. למה ספר תורה למלך? משום שהוא אינו מלך אלא מצד המלכות, וצריך שיהיה לו עמו בכל מקום ספר תורה, שהוא העמוד האמצעי לקשר בו את הקדוש ברוך הוא עם שכינתו, וספר התורה הוא הדרגה של יעקב, שנאמר בו ויעקב איש תם, וספר תורה כד צריך להיות תם בלא פסולת, ואם ספר התורה חסר במקום של מלא, או מלא במקום של חסר, או אות אחת חסרה או יתרה או מחלפת, ספר התורה פסול, הוא אינו כדמות ספר התורה של מעלה.

בגוונא דא אינון חמש כנפי ריאה, בגוונא דחמשה חומשי תורה, ונרדא בגוונא דזה ספר דאיהו ספר ישרים, אי אוני חסיר או יתיר או חליף, איהו אמרא פסול, ומאן דעבר עליהו כאלו עבר על אורייתא וחמשה חומשי דילה, דחמשה כנפי ריאה ונרדא אינון שית, דא וי, כל מאן דעבר (על דא, כאלו עבר) על דא.

כמו זה הם חמשה כנפי ראה, כמו שחמשה חמשי תורה, והנרדא כמו שזה הספר שהוא ספר ישרים, אם אונות חסר או יתר או מחלף, הוא כבש פסול, ומי שעובר עליהם כאלו עבר על התורה וחמשה החמשים שלה, שחמשה כנפי ראה והנרדא הם שש, זה וי, כל מי שעובר (על זה, כאלו עבר) על זה.

וְחַמְשָׁה דְּבָרִים הַמְּפָסִידִין אֶת הַשְּׁחִיטָה, (כל מאן דאעבר עליהו) כְּאֵלוּ אֶעְבֵּר
בְּה' מִן יְהוּ"ה, כְּנִפְי רִיאָה צָרִיד דְּלֹא יְהֵא בְּהוֹן סְרָכוֹת, תְּמַנֵּי סְרֵי סְרָכוֹת
אֵינּוּן, מָאן דְּאֶעְבֵּר עֲלֵיהוּ כְּאֵלוּ אֶעְבֵּר בְּרִית דְּאִיהוּ חַיִּי עֲלָמִין, וְסִרְכָּא
אִיהוּ סַם הַמּוֹת, סַם דְּאֵל אַחַר, דְּאִיהוּ סַמְא"ל, עֲלֵה אֲתִמַּר (משלי ה ה)
רְגֵלְיָהּ יוֹרְדוֹת מוֹת, בְּכָל אֲתֵר דְּאֶסְתְּרִיד קְטִילת, וְכִנְפֵי רִיאָה אֵינּוּן כְּנִפְי
חִינוּן, וְצָרִיכִין לְמַהוּי פְּרוּדוֹת מְלַמְעֵלָה, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב (יחזקאל א יא)
וּפְנִיָהּם וְכִנְפֵיהֶם פְּרוּדוֹת מְלַמְעֵלָה, אִם אֵינּוּן בְּחַבּוּר טְרִיפָה, וּתְרֵי אוּמוֹת
אֵינּוּן בְּרִיאָה, וּבְהוֹן שִׁית גְּדַפִּין, חִמְשׁ אוּנוֹת וּוּרְדָא, וְעֲלֵיהוּ נְאָמַר (ישעיהו
ו ב) שְׂרָפִים עוֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ שֵׁשׁ כְּנָפִים שֵׁשׁ כְּנָפִים לְאַחַד, שִׁיתָא אֵינּוּן
מַסְטָרָא דְּאֵת ו', דְּאִיהוּ סִפְר תּוֹרָה.

וְחַמְשָׁה דְּבָרִים הַמְּפָסִידִים אֶת הַשְּׁחִיטָה, (כל מי שעובר עליהם), כְּאֵלוּ אֶעְבֵּר
בְּה' מִן יְהוּ"ה, בְּכִנְפֵי הַרְּאָה צָרִיד שְׁלֹא יְהִיָּה בְּהֵם סְרָכוֹת, שְׂמוּנָה
עֲשָׂרָה סְרָכוֹת הֵן, מִי שְׁעוֹבֵר עֲלֵיהֶם כְּאֵלוּ אֶעְבֵּר עַל בְּרִית שְׁהוּא חַיִּי
הַעוֹלָמִים, וְהַסְרָכָה הִיא סַם הַמּוֹת, הַסַּם שֶׁל אֵל אַחַר, שְׁהוּא סַמְא"ל,
עֲלֵיָהּ נְאָמַר רְגֵלְיָהּ יוֹרְדוֹת מוֹת, בְּכָל מְקוֹם שְׁנִסְרָכָת, הוֹרְגָת, וְכִנְפֵי
רִיאָה הֵם כְּנִפְי הַחַיּוֹת, וְצָרִיכוֹת לְהִיּוֹת פְּרוּדוֹת מְלַמְעֵלָה. זֶהוּ שְׂפִתּוֹב
וּפְנִיָהּם וְכִנְפֵיהֶם פְּרוּדוֹת מְלַמְעֵלָה, אִם הֵם בְּחַבּוּר, טְרִיפָה, וּשְׂפִתֵי
אֲמוֹת (אוּנוֹת) הֵן בְּרִיאָה, וּבְהֵן שֵׁשׁ כְּנָפִים, חִמְשׁ אוּנוֹת וּוּרְדָא, וְעֲלֵיהֶם
נְאָמַר שְׂרָפִים עוֹמְדִים מִמַּעַל לוֹ שֵׁשׁ כְּנָפִים שֵׁשׁ כְּנָפִים לְאַחַד, שִׁשָּׁה הֵם
מֵהַצַּד שֶׁל הָאוֹת ו', שְׁהוּא סִפְר הַתּוֹרָה.

דף ע"ב

אַרוּנָא דְּסִפְר תּוֹרָה דָּא כִּיסָא דְּלֵבָא, וְאִיהוּ נוֹר דְּלִיק, וְאִי לֹא כְּנִפְי רִיאָה
דְּאֵינּוּן נְשָׁבִין עֲלֵיהּ, הֵנָּה לֵבָא אוּקִיד כָּל גּוּפָא, וְהַהוּא נוֹרָא דְּאִיהוּ דְּדָם
דְּעַרְקִין דְּלֵבָא, רוּחָא נְשִׁיב אֲבִתְרִיהּ בְּעַרְקִין דְּדָמָא, וְכִלְהוּ מִתְנַהֲגִין
אֲבִתְרִיהּ, וְדָא הוּא דְכְּתִיב (יחזקאל א יב) אֵל אֲשֶׁר יְהִיָּה שְׂמָה הָרוּחַ (דף ע"ב)
לְלַכֵּת יִלְכוּ וְגוֹמַר, וְלֵבָא כַּד סָלִיק מִנִּיָּה רוּחָא (ואתפרש מן נפשא דאיהו ו') עַל
דְּמָא נוֹר דְּלִיק, אֲתִמַּר בְּנִפְשָׁא (שיר ה ב), אֲנִי יִשְׁינָה, וְכַד יִיתֵי רוּחָא לְגַבִּיָּה
אֲתִמַּר וְלִבִּי עַר, וְדָא אִיהוּ (ישעיהו כו ט) נִפְשֵׁי אוּיְתִיד בְּלִילָה, אִף רוּחֵי בְּקַרְבֵי
אֲשַׁחֲרֶךְ, וְכַד יִיתֵי רוּחָא לְגַבִּי לֵבָא דְתַמּוֹן נִפְשָׁא, אֲתִמַּר בֵּיהּ (שיר ה ב) קוֹל
דְּיָדֵי דוֹפֵק, דְּפִיק לְתַרְעָא דְּלֵבָא שִׁית דְּפִיקוּן, לְאֲשַׁתְּמוּדַע דְּאִיהוּ ו' דְּיִיתֵי
לְגַבִּי ה' (נ"א ד'), דְּאִיהֵי נִפְשׁ, וּבְהּ אֵינּוּן עֲשָׂרָה, וְכִלְהוּ בְּפִיוּסָא, הֵדָא הוּא
דְכְּתִיב (שם ה ב) פְּתַחֵי לִי אַחוֹתַי רַעִיתַי יוֹנְתַי תַּמְתִּי שְׂרָאשִׁי נִמְלֵא טַל.

הָאָרוֹן שֶׁל סֵפֶר הַתּוֹרָה זֶה הַפִּיס שֶׁל הַלֵּב, וְהִיא אֵשׁ בּוֹעֵרֶת, וְאִם לֹא כִנְפֵי הָרָאָה שְׁנוּשְׁבִים עָלָיו, הָיָה הַלֵּב שׁוֹרֵף אֶת כָּל הַגּוּף, וְאוֹתָהּ הָאֵשׁ שֶׁהִיא דָם הַעוֹרְקִים שֶׁל הַלֵּב, הָרוּחַ נוֹשֶׁבֶת אַחֲרָיו בְּעוֹרְקֵי הַדָּם, וְכֻלָּם מִתְנַהֲגִים אַחֲרָיו, וְזֶהוּ שֶׁכְּתוּב אֶל אֲשֶׁר יִהְיֶה שְׁמָה הָרוּחַ לָלֶכֶת יֵלְכוּ וְגוֹמֵר, וְכִשְׁעוֹלָה הָרוּחַ מִן הַלֵּב (וּנְפֻדָת מִן הַנֶּפֶשׁ, שֶׁהִיא ו'), עַל הַדָּם הָאֵשׁ בּוֹעֵרֶת, נֶאֱמַר בְּנֶפֶשׁ אֲנִי יִשְׁנָה, וְכִשְׁיָבֵא הָרוּחַ אֵלָיו נֶאֱמַר וְלִבִּי עָר, וְזֶהוּ נִפְשֵׁי אוֹיְתִיךָ בְּלִילָה אֶף רוּחִי בְּקִרְבִּי אֲשַׁחֲרֶךָ, וְכִשְׁתָּבֵא הָרוּחַ לֵלֵב שְׁשֵׁם הַנֶּפֶשׁ, נֶאֱמַר בּוֹ קוֹל דְּוָדִי דּוֹפֵק, דּוֹפֵק עַל שַׁעַר הַלֵּב שֶׁשׁ דְּפִיקוֹת, לְהוֹדִיעַ שֶׁהוּא הוּא שְׁיָבֵא אֶל ה' (ד'), שֶׁהִיא הַנֶּפֶשׁ, וּבָהּ הֵם עֹשְׂרָה, וְכֻלָּם בְּפִיוֹס. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב פִּתְחֵי לִי אַחוֹתֵי רַעֲיָתִי יוֹנְתֵי תַמְתֵּי שְׂרָאשִׁי נִמְלֵא טַל.

וּבִתְקוּנָא תַמְנֵי סָרִי, (נ"א ובתקונא דא שית אתוון), דְּאִיהוּ בְּרִ"א שִׁי"ת, אֵינּוֹן רְמִיזוֹן כְּגוֹנוֹנָא דָא, פִּתְחֵי לִי בָּאֵת ב' דְּאִיהִי תַרְעָא, אַחוֹתֵי בָּאֵת א', רַעֲיָתִי בָּאֵת ר', יוֹנְתֵי בָּאֵת י', תַמְתֵּי בָּאֵת ת', שְׂרָאשִׁי נִמְלֵא טַל דָא יו"ד נְקוּדָה דָּאֵת ב', קְוֻצוֹתֵינוּ אֵלָינוּ שִׁית סְטָרִין, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (שם טו) שׁוֹקִיו עֲמוּדֵי שֵׁשׁ, וְאֵינּוֹן דְּפִיקוֹן בְּמוֹלִיד וּמְבִיא לְמָאן דְּאַרְבַּע סְטָרִין דִּילִיָּה, וּמַעֲלָה וּמוֹרִיד לְמָאן דְּשִׁמְיָא וְאַרְעָא דִּילִיָּה, וְשִׁית סְטָרִין אֵינּוֹן שִׁית סְפִירָן, וְדְּפִיקוֹ סְלִיק וְנַחֲיִת בְּהוּ, בְּאַרְיִכוֹ דְּחֻסָּד כְּגוֹנוֹנָא דָא תַקִּיעוֹת, בְּתַבִּירוֹ דְּגְבוּרָה דְּאֵינּוֹן שְׁבָרִים, בְּמַהִירוֹ דְּעֲמוּדָא דְּאִמְצָעִיתָא דְּאִיהוּ תַרוּעָה, בְּחֻסָּד גְבוּרָה תַפְאָרֶת סְלִיקוֹן, בְּנֻצַח וְהוּד יִסוּד נְחֻתִין.

וּבִתְקוּן שְׁמוּנָה עֶשֶׂר, (ובתקון זה שש אותיות) שֶׁהוּא בְּרִ"א שִׁי"ת, הֵם רְמוּזִים כְּמוֹ זֶה: פִּתְחֵי לִי בָּאוֹת ב' שֶׁהִיא הַשַּׁעַר, אַחוֹתֵי בָּאוֹת א', רַעֲיָתִי בָּאוֹת ר', יוֹנְתֵי בָּאוֹת י', תַמְתֵּי בָּאוֹת ת', שְׂרָאשִׁי נִמְלֵא טַל זֶה יו"ד, הַנְּקֻדָּה שֶׁל אוֹת ב', קְוֻצוֹתֵינוּ אֵלָינוּ שֶׁשֶׁת הַצְּדָדִים, שֶׁנֶּאֱמַר בְּהֵם שׁוֹקִיו עֲמוּדֵי שֵׁשׁ, וְהֵם הַדְּפִיקוֹת, בְּמוֹלִיד וּמְבִיא אֶת מִי שֶׁאַרְבַּעַת הַצְּדָדִים שָׁלוֹ, וּמַעֲלָה וּמוֹרִיד אֶת מִי שֶׁהַשְּׁמִים וְהָאָרֶץ שָׁלוֹ, וְשֶׁשֶׁת הַצְּדָדִים הֵם שֵׁשׁ הַסְּפִירוֹת, וְהַדְּפֵק עוֹלָה וְיורֵד בְּהֵם בְּאַרְיִכוֹת שֶׁל חֻסָּד כְּמוֹ זֶה הַתַּקִּיעוֹת, בְּשֶׁבֶר שֶׁל הַגְּבוּרָה שֶׁהֵם שְׁבָרִים, בְּמַהִירוֹת שֶׁל הַעֲמוּד הָאִמְצָעִי שֶׁהוּא תַרוּעָה, בְּחֻסָּד גְבוּרָה תַפְאָרֶת הֵם עוֹלִים, בְּנֻצַח וְהוּד יִסוּד הֵם יוֹרְדִים.

וְכִלְהוּ דְּפִקוֹן לְגַבֵּי שְׁכִינְתָא דְּאִיהִי סֵלֶם, דְּבִיָּה שִׁית דְּרָגִין, וְדָא לְבָא, וּבִיָּה מְלֵאכֵי אֱלֹהִי"ם סְלִיקוֹן וְנַחֲתִין, דְּאֵינּוֹן דְּפִיקוֹן דְּרוּחָא, וְאֵינּוֹן שִׁית סְלִיקוֹן לְעֶשֶׂר, וְדָא י', וְאֵינּוֹן קְשָׁרִ"ק קְשָׁ"ק קְרִ"ק, עַד דְּאִתְפְּלִילוּ בְּעֶשְׂרָה זְכוּרוֹת וּבְעֶשֶׂר מְלָכִיוֹת וּבְעֶשֶׂר שׁוֹפְרוֹת, תַּלְתֵּין סְלִיקוֹן מִתַּתָּא לְעִילָא, וְתַלְתֵּין נְחֻתִין מְעִילָא לְתַתָּא, וְסְלִיקוֹן כְּלָהוּ לְשִׁתִּין, שִׁית זְמַנִּין עֶשֶׂר, כִּד

סליק דפיקו דגבורה בגבירו איהו דינא תקיפא, כד סליק דפיקו
ואתארד, מרעא אתארד דהא מטא פלפי חסד.

וכלם דופקים לשכינה שהיא סלם, שבו שש דרגות, וזה הלב, ובו
מלאכי אלהיים עולים ויורדים, שהם הדפיקות של הרוח, ואותם
השש עולים לעשר, וזה י', הן קשר"ק קש"ק קר"ק, עד שנכללו
בעשרה זכרונות ובעשר מלכיות ובעשרה שופרות, שלושים עולים
ממטה למעלה, ושלושים יורדים ממעלה למטה, וכלם עולים
לששים, שש פעמים עשר, כשעולה הדפק בחזק של הגבורה
בהתגברות, הוא הדין הקשה, כשעולה הדפק ומתרפא, החלי יתרפא,
שהרי מטא פלפי חסד.

קם סבא מאינון מארי מתיבתא, ואמר בוצינא קדישא, הא סמנין אלין
אינון דמרעא בגלותא, כד דפיקו אתקצר וגלותא אתקצר, הא מטא פלפי
גבורה בי דינא רברבא, ומותנא קא אחזי למשיח ושבטין, ובגין דא
אומיאת ההיא חולה בגלותא לישראל (שם ב ז), אם תעירו ואם תעוררו,
דלא יהא במהירו, אלא עד שתחפץ.

קם הזקן שנית מאותם ראשי הישיבה, ואמר: מנורה הקדושה, הרי
הסימנים הללו הם של החלי בגלות, כשהדפק מתקצר והגלות
מתקצר, הרי מטא פלפי גבורה בית הדין הגדול, והמגפה מראים
למשיח ולשבטים, ומשום זה נשבעה אותה חולה בגלות לישראל, אם
תעירו ואם תעוררו, שלא יהיה במהירות, אלא עד שתחפץ.

ואם דפיקו אתארד, הא מטא פלפי חסד, ועם כל דא מרעא בגלותא
אתארד, ואי דפיקו איהו לא אריד ולא קצר, הא אתער רחמי לגבי חולה
בגלותא דאיהי לבא, ולגבי ערקין דילה דאינון בנהא ישראל, ודא איהו
עמודא דאמצעייתא, עליה אתמר (ישעיהו נד ז) וברחמים גדולים אקבצך.

ואם הדפק מתארד, הרי מטא פלפי חסד, ועם כל זה החלי בגלות
מתארד, ואם הדפק לא ארד ולא קצר, הרי מתעוררים רחמים
לחולה בגלות, שהיא הלב, ולעורקים שקה שהם בגיה, ישראל, וזהו
העמוד האמצעי, עליו נאמר וברחמים גדולים אקבצך.

ועוד כד דפיקו איהו בתרועה במהירו, דוחקא בתר דוחקא, ייתי פורקנא,
ועוד ההיא חולה דאיהו לבא, כד רוחא לא נשיב לגבה, דאתמר ביה

(בראשית א ב) ורוח אלהיים מרחפת על פני המים, איהי לא דפיקת בערקין דילה, וכלהו חשיבין בגלותא כמתים, ואתמר בהו (איכה ג ו) במחשכים הושיבני כמתי עולם, ובגין דא בגלותא אני ישנה, ואיהי חולה בגלותא, וכמה אסיין תלמידי חכמים קא משתדלן לגבה, בכמה בוסמין וריחין דשושנים תפוחים ואגוזים ורמונים, ולא אתחזרת רוחא לגבה בהון בגלותא במרעא דילה, ולא דפיקו אתחזרת לגבה, עד דיייתי רענא מהימנא רחימו דילה, דאתמר ביה (שיר ב טז) הרועה בשושנים, ואיייתי לה תפוח, ושוי לחוטמא, וארחא ביה, ואשתמודעת לגביה, הדא הוא דכתיב (איכה א טז) מנחם משיב נפשי, מיד חזרת רוחא ודפיקו לגבה.

ועוד, כשהדפק הוא כמו תרועה במהירות, דחק אחר דחק, מיד תבא הגאולה. ועוד, אותה חולה, שהיא הלב, כשהרוח אינה נושבת אליה, שנאמר בו ורוח אלהיים מרחפת על פני המים, היא לא דופקת בעורקים שלה, וכלם חשובים בגלות כמו מתים, ונאמר בהם במחשכים הושיבני כמתי עולם, ומשום זה בגלות אני ישנה, והיא חולה בגלות, וכמה רופאים תלמידי חכמים משתדלים עליה עם כמה בשמים וריחות של שושנים, תפוחים ואגוזים ורמונים, ולא חוזרת אליה הרוח בהם בגלות בחלי שלה, והדפק לא חוזר אליה, עד שיבא הרועה הנאמן האהוב שלה, שנאמר בו הרועה בשושנים, ומביא לה תפוח ושם בחטמה, ומריחה בו, ונודעת אליו. זהו שכתוב מנחם משיב נפשי. מיד חוזרת הרוח והדפק אליה.

דף עא ע"א

בההוא זמנא שבחת ליה (שיר ב ג) כתפוח בעצי היער כן דודי בין הבנים וכו', ולבתר יעול לגנתא ואפיק מתמן רמונים, ויהיב לה מעסיס רמונים, ולקיט אגוז ותבר (דף עא ע"א) קליפין, ויהיב לה מוחא מלגאו, ואיהי אכלה, ושתיית מעסיס הרמונים, ואתסיאת, ודא הוא דאמר קרא (שיר ו יא) אל גנת אגוז ירדתי, אדהכי הא נשרא קא אתיא, הנשר הגדול בעל הכנפים, ויהיבת תלת קליו, וסליקת לטורין, אמר רבי שמעון לחברוי בודאי רענא אשתפח לעילא, ורחמים אשתפחו לגבי שכינתא וישראל בגלותא, דודאי תלת חיוון אינון במרפבתא, אריה שור נשר, ובכלהו לית רחמים פנשרא, ובגין דא אמר לישראל ואשא אתכם על פני נשרים ואביא אתכם אלי (שמות יט ד), אדהכי הא נשרא קא אתיא לגביהו זמנא אחרא, ובטשת בגדפהא עליהו, ורמת קליו וסליק לטורא, אמר רבי שמעון בודאי איהי דקא בטשת בגדפהא עלנא וסליק התם, אמרו ליה סליק והא אנו אבתרד, סליקו בלהו אבתריה לטורא, ואיהי סליקת לעילא, עד דלא אתחזיאת.

באותו זמן משבחת אותו, כּתפּוּחַ בַּעֲצֵי הַיַּעַר כּוֹן דּוֹדֵי בֵּין הַבָּנִים וְכוּ',
וְאַחַר כֵּן יִכְנַס לָגוֹן וּמוֹצֵיא מִשָּׁם רְמוּנִים, וְנוֹתֵן לָהּ מַעְסֵיס הַרְמוּנִים,
וְלוֹקֵט אָגוּז וְשׁוֹבֵר הַקְּלָפוֹת, וְנוֹתֵן לָהּ הַמַּחַ מִבְּפָנָיִם, וְהִיא אוֹכֶלֶת
וְשׁוֹתָה מַעְסֵיס הַרְמוּנִים וְנִרְפָּאת, וְזֶהוּ שְׁאֵמֵר הַפְּתוּב אֶל גַּנַּת אָגוּז
יִרְדְּתִי. בֵּינְתִים הִנֵּה בָּא הַנֶּשֶׁר, הַנֶּשֶׁר הַגָּדוֹל בַּעַל הַכְּנָפִים, וְנוֹתֵן שְׁלֶשֶׁה
קוֹלוֹת, וְעוֹלָה לְהָרִים. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לְחַבְרִי: בּוֹדְאֵי שְׁנַמְצָא רְצוֹן
לְמַעַלָּה, וְרַחֲמִים נִמְצָאִים לְשִׁכְנֵיהָ וְיִשְׂרָאֵל בְּגִלוֹת, שְׁוֹדְאֵי שְׁלֶשׁ חֵיּוֹת
הֵן בְּמִרְכָּבָה, אֲרִיִּה שׁוֹר נֶשֶׁר, וּבְכֻלָּם אֵין רַחֲמִים כְּבַנְשֵׁר, וּמִשׁוּם זֶה
אָמַר לְיִשְׂרָאֵל וְאַשָּׁא אֶתְכֶם עַל כְּנָפֵי נְשָׁרִים וְאַבִּיא אֶתְכֶם אֵלַי.
בֵּינְתִים הִנֵּה הַנֶּשֶׁר בָּא אֵלֵיהֶם פֶּעַם אַחֲרֵת, וְהִכָּה בְּכַנְפָּיו עֲלֵיהֶם,
וְהָרִים קוֹלוֹת וְעָלָה לְהָר. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן: בּוֹדְאֵי שְׁהוּא מִכָּה בְּכַנְפָּיו
עֲלִינוּ וְעוֹלָה שָׁם. אָמְרוּ לוֹ: עֲלֵה, וְהָרִי אֲנַחְנוּ אַחֲרֶיךָ. עָלוּ כָּלֶם אַחֲרָיו
לְהָר, וְהוּא עָלָה לְמַעַלָּה עַד שֶׁלֹּא נִרְאָה.

לְפִי שְׁעֵתָא הָא נֶשֶׁרָא קָא אַתְיָא, וְתָרִין שׁוֹשְׁנִים בְּפוּמְהָא, וְזָרִיק לֹון עַל
(יְדֵהָא) רִישֵׁייהוּ (נִי"א עַל יְדוּי) מִיַּד חֲדָא רַבִּי שְׁמַעוֹן חֲדוּה סְגִיָא, אָמַר לֹון חַבְרִיָא
בּוֹדְאֵי חֲדוּה אֲזַדְמַנַּת לְגַבֵּי שְׁכִינְתָא דְאִיהִי חוֹלָה, דְּהָא אִם שׁוֹשְׁנָה חֲדָא
יְהִיב בִּינְנָא לֹא הוּא אֲסוּוֹתָא, בְּגִין דְּשׁוֹשְׁנִים אֵינּוּן רְמִיזוּן לְקַבֵּל בֵּית
רִאשׁוֹן וְשֵׁנִי, דְּאֹמְרֵי קוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְלֹא יַעוּל דָּא בְּלֹא דָא, וּבְגִין
דְּזָרִיקַת תְּרִין, רְמִיזַת דָּא תְּרֵי שׁוֹשְׁנִים, כְּעַן אִיהִי אֲסוּוֹתָא שְׁלִימְתָא, וּכְדִין
צְרִיךְ לְמַפְתַּח עֲלִייהוּ כְּמָה דְּהוּיָן.

לְפִי שְׁעָה הָרִי הַנֶּשֶׁר בָּא, וְשִׁתֵּי שׁוֹשְׁנִים בְּפִיו, וְזָרִיק אוֹתָם עַל (יְדֵהֶם)
רִאשָׁם (עַל יְדוּי). מִיַּד שְׁמַח רַבִּי שְׁמַעוֹן שְׁמַחָה רַבָּה. אָמַר לָהֶם: חַבְרִים,
בּוֹדְאֵי שְׁמַחָה הַזְּדַמְנָה לְשִׁכְנֵיהָ שְׁהִיא חוֹלָה, שְׁהָרִי אִם שׁוֹשְׁנָה אַחַת
נָתַן בִּינְנוּ, לֹא הִיְתָה זֹו רְפוּאָה, מִשׁוּם שְׁשׁוֹשְׁנִים רְמוּזִים כְּנֶגֶד בֵּית
רִאשׁוֹן וְשֵׁנִי, שְׁנַשְׁבַּע הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁלֹּא יִכְנַס זֶה בְּלִי זֶה, וּמִשׁוּם
שְׁזָרֵק שְׁנִים, זֶה רְמִיז עַל שְׁנֵי שׁוֹשְׁנִים, כְּעַת זֹוהִי רְפוּאָה שְׁלֵמָה, וְאִז
צְרִיךְ לְפַתַּח עֲלֵיהֶם כְּמוֹ שְׁהִינּוּ.

פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר אֲנִי לְדוֹדֵי וְדוֹדֵי לִי הַרוּעָה בְּשׁוֹשְׁנִים (שִׁיר ו' א), מֵאֵי
שׁוֹשְׁנִים אֶלָּא שׁוֹשְׁנָה עֲלָאָה שְׁכִינְתָא עֲלָאָה, וְאִיהִי קְרִיאַת שְׁמַע דְּשַׁחְרִית,
וְשׁוֹשְׁנָה תְּנִינָא קְרִיאַת שְׁמַע דְּעַרְבִית שְׁכִינְתָא תְּתָאָה, דָּא לִימִינָא, וְדָא
לְשְׁמָאָלָא, הַרוּעָה בְּשׁוֹשְׁנִים דָּא עֲמוּדָא דְאַמְצְעִיתָא, וְשׁוֹשְׁנָה עֲלָאָה
דְּקְרִיאַת שְׁמַע דְּשַׁחְרִית, דְּאִיהוּ בְּקַר יְמִינָא דְאַבְרָהָם, אֵית לִיה חֲמִשׁ
טְרַפִּין, וְאֵינּוּן שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוּיָה אֱלֹהֵינּוּ יְהוּיָה (דְּבָרִים ו' ד), וְתֵלַת עֶשֶׂר
עֲלִין מְלָגוּ אַחֲ"ד, שֵׁית סוּמְקִי, וְשֵׁית חוּוֹרִי, וְשׁוֹשְׁנָה דְאַתְכְּלִילַת בְּהוּן הָא
תֵּלַת עֶשֶׂר כְּחוּשְׁבֵּן אַחֲ"ד, וְכֹן שׁוֹשְׁנָה בְּהַ כִּיָּה גְרַעֲיָנִין כְּתַפּוּחַ דִּילָהּ, כְּחֻשְׁבֹן

כ"ה אתנו ד'חודא, וכן בשושנה תנינא כ"ה גרעינין, וסלקין בלהו לחמשים, שושנה בין החוחים דא בראשית ברא, ודא (בראשית ב' שושנה י').

פתח רבי שמעון ואמר: אני לדודי ודודי לי הרועה בשושנים. מה זה שושנים? אלא השושנה העליונה, השכינה העליונה, והיא קריאת שמע של שחרית, ושושנה השנייה של קריאת שמע של ערבית, השכינה התחתונה, זו לימין וזו לשמאל, הרועה בשושנים זה העמוד האמצעי, והשושנה העליונה של קריאת שמע של שחרית, שהוא בקר, הימין של אברהם, יש לה חמשה עלים, והם שמע ישראל יהויה אלהינו יהויה, ושלשה עשר עלים מבפנים אח"ד, ששה אדמים וששה לבנים, והשושנה שנכללת בהם הרי שלש עשרה בחשבון אח"ד, וכן שושנה בה עשרים וחמשה גרעינים בתפוח שלה, כחשבון עשרים וחמש אותיות היחוד, וכן בשושנה השנייה עשרים וחמשה גרעינים, וכלם עולים לחמשים, שושנה בין החוחים זה בראשית ברא, וזה (בראשית ב' שושנה י').

תקונא עשרין ושית

בראשית ב' שושנה, חמש עלין דילקא ראשיית, בראשית לחשבון זעיר דחנוד תלת עשר, חוחים דילקא תלת עשר תיבין מן אלהיים ועד אלהיים, ואלין אינון. את השמים ואת הארץ והארץ היתה תהו ובהו וחשך על פני תהום ורוח אלהיים (בראשית א א), חמש חוחים אחרנין, מרחפת על פני המים ויאמר.

תקון עשרים וששה, בראשית ב' שושנה, חמשת העלים שלה ראשיית, בראשיית לחשבון קטן של חנוד שלשה עשר, החוחים שלה שלש עשרה תבות מן אלהיים ועד אלהיים, ואלה הם: את השמים ואת הארץ והארץ היתה תהו ובהו וחשך על פני תהום ורוח אלהיים, חמשה חוחים אחרים - מרחפת על פני המים ויאמר.

מאי איהי בין החוחים, אלא מדחרב בי מקדשא והארץ היתה תהו ובהו, ונפלת שושנה בין החוחים, כד ייתי פורקנא תהיה כשושנה דשחרית, דאתמר בה (בראשית מד ג) הבקר אור (והאנשים שלחו), ואינון חמש אור חמש עליו דשושנה עלאה, חד ויאמר אלהיים יהי אור, תננינא ויהי אור, תלת וירא אלהיים את האור, ארבע ויבדל אלהיים בין האור, חמש ויקרא אלהיים לאור יום, תלת עשר עליו מלגו, ויהי ערב ויהי בקר יום אחד, אחד אחד בתרין שושנים, דא יהויה, עליה אתמר (זכריה יד ט) ביום ההוא יהיה יהויה אחד ושמו אחד, ואיהו עמודא (דף עא ע"ב) דאמצעייתא הרועה בשושנים, וחושבניה אח"ד, שושנה תתאה בה דחילו ואיהו יראה, שושנה עלאה רחמו דאהבה, ובה אתמר (שיר ג ה) אם תעירו ואם תעוררו את האהבה עד שתחפץ.

מה היא בין החוחים? אלא משחרב בית המקדש, והארץ היתה תהו ובהו, ונפלה השושנה בין החוחים. כשתבא הגאלה, תהיה כשושנה של שחרית, שנאמר בה הבקר אור (והאנשים שלחו), והם חמשה אור, חמשה עלים של השושנה העליונה, אחד - ויאמר אלהיים יהי אור, השני - ויהי אור, שלשה - וירא אלהיים את האור, ארבעה - ויבדל אלהיים בין האור, חמשה - ויקרא אלהיים לאור יום. שלשה עשר עלים מבפנים, ויהי ערב ויהי בקר יום אחד, אחד אחד בשתי שושנים, זה יהויה, עליו נאמר ביום ההוא יהיה יהויה אחד ושמו אחד, והוא העמוד האמצעי, הרועה בשושנים, וחשבונו אח"ד, השושנה התחתונה, בה פחד והוא יראה, השושנה העליונה אהבת האהבה, ובה נאמר אם תעירו ואם תעוררו את האהבה עד שתחפץ.

במה יתון לאתערא לה בימינא, ואיהי לא רעית בהו, עד דיייתי רענא מיהימנא, דאתמר ביה (בראשית א ב) ורוח אלהיים מרחפת, דאיהו רוח דמשיח, דאתמר ביה (ישעיה יא ב) ונחה עליו רוח יהויה, ברוחא דא ארחת ההיא חולה ואתסיאת, ובגין דא השבעתי אתכם בנות ירושלם בצבאו"ת או באילות השדה אם תעירו ואם תעוררו את האהבה עד שתחפץ (שיר ג ה), ואיהו ארח ריח בתרין תפוחין (ני"א ואיהו ריח דתרין תפוחין), דאתמר (ביה) בהו (שם ז ט) וריח אפד כתפוחים, ומאי נינהו תרי סמכי קשוט ואינון תרי רמונים, אגוז דא צדיק גנת אגוז דא שכנתא, ודא איהו דאמר שלמה (שם ו יא) אל גנת אגוז ירדתי.

במה יבאו להעירה? בימין, והיא לא רוצה בהם, עד שיבא הרועה הנאמן, שנאמר בו ורוח אלהיים מרחפת, שהוא רוחו של משיח, שנאמר בו ונחה עליו רוח יהויה, ברוח זו מריחה אותה חולה ונרפאת, ומשום זה השבעתי אתכם בנות ירושלם בצבאו"ת או באילות השדה אם תעירו ואם תעוררו את האהבה עד שתחפץ, והוא מריח ריח בשני תפוחים (והוא ריח של שני תפוחים), שנאמר (בו) בהם וריח

אָפֿךָ פֿתפּוּחִים, וּמָה הֵם? שְׁנֵי עֲמוּדֵי אֱמֶת, וְהֵם שְׁנֵי רְמוּנִים, הָאָגוּז
זֶה הַצַּדִּיק, גִּנַּת אָגוּז זֶה הַשְּׂכִינָה, וְזֶהוּ שְׁאֵמֵר שְׁלֹמָה אֶל גִּנַּת אָגוּז
יִרְדְּתִי.

גִּנַּת ג' גִּימְטְרִיאוֹת (אדנ"י ביהו"ה), דָּאִינוּן פֿרַפְּרָאוֹת לַחֲכָמָה, נ' נוֹטְרִיקוֹן,
ת' תְּמוּרָה, גִּימְטְרִיאוֹת דָּא אדנ"י יהו"ה, סְלִיק בְּחֻשְׁבּוֹן אָמִי"ן, אהי"ה
אדנ"י סְלִיק בְּחֻשְׁבּוֹן פִּי"ו אלהי"ם, דָּאִיהוּ פִּנּוּי"י, מִי"ה מִי"ם הִ"א, מִי"ם
הִ"א בְּגִימְטְרִיָּא אלהי"ם, יו"ד הִ"א וּאִיו הִ"א בְּגִימְטְרִיָּא מִי"ה, וְדָא אִיהוּ
עֶשֶׂר סְפִירוֹת בְּלִימָ"ה, וְאִיהוּ מַעֲיַד עַל יְחוּדָא קַדִּישָׁא, וּבְגִין דָּא מִי"ה
אַעֲיַדְךָ (איכה ב יג).

גִּנַּת ג' גִּימְטְרִיאוֹת (אדנ"י ביהו"ה), שְׁהוּן פֿרַפְּרָאוֹת לַחֲכָמָה, נ' נוֹטְרִיקוֹן,
ת' תְּמוּרָה, גִּימְטְרִיאוֹת זֶה אדנ"י יהו"ה, עוֹלָה בְּחֻשְׁבּוֹן אָמִי"ן, אהי"ה
אדנ"י עוֹלָה בְּחֻשְׁבּוֹן שְׁמוּנִים וְשֵׁשׁ אֱלֹהִי"ם, שְׁהוּא פִּנּוּי"י, מִי"ה -
מִי"ם הִ"א, מִי"ם הִ"א בְּגִימְטְרִיָּא אֱלֹהִי"ם, יו"ד הִ"א וּאִיו הִ"א
בְּגִימְטְרִיָּא מִי"ה, וְזֶהוּ עֶשֶׂר סְפִירוֹת בְּלִימָ"ה, וְהוּא מַעֲיַד עַל הַיְחוּד
הַקָּדוֹשׁ, וּמִשׁוּם זֶה מִי"ה אַעֲיַדְךָ.

דְּבַר אַחַר אִי"ב גִּי"ד הִ"ו זִי"ח טִי"י בְּגִימְטְרִיָּא שְׂכִינָ"ה, כְּגוֹוְנָא דָּא, א' זְמַנָּא
חָדָא, ב' תְּרֵי זְמַנִּין, ג' תְּלַת זְמַנִּין, ד' אַרְבַּעַה זְמַנִּין, ה' חֲמִשׁ זְמַנִּין, ו' שִׁית
זְמַנִּין, ז' שְׁבַעַה זְמַנִּין, ח' תְּמַנְיָא זְמַנִּין, ט' תְּשַׁעַה זְמַנִּין, י' עֶשֶׂר זְמַנִּין,
כְּלָהוּ סְלִיקוּן לְחוּשְׁבּוֹן שְׂכִינָ"ה. וְרָזָא דְחוּשְׁבָנָא, לְקִיּוּמָא דְלִית שְׂכִינָה
נְחֻתָא פְּחוּת מַעֲשָׂרָה, וְלֹא סְלִקָא לְמַעְלָה מַעֲשָׂר.

דְּבַר אַחַר, אִי"ב גִּי"ד הִ"ו זִי"ח טִי"י בְּגִימְטְרִיָּא שְׂכִינָ"ה, כְּמוֹ זֶה: א' פֶּעַם
אַחַת, ב' פֶּעַמִּים, ג' שְׁלֹשׁ פֶּעַמִּים, ד' אַרְבַּע פֶּעַמִּים, ה' חֲמִשׁ פֶּעַמִּים, ו' שִׁשׁ פֶּעַמִּים,
ז' שְׁבַע פֶּעַמִּים, ח' שְׁמוֹנֶה פֶּעַמִּים, ט' תְּשַׁע פֶּעַמִּים, י' עֶשֶׂר
פֶּעַמִּים, כָּלֶם עוֹלִים לְחֻשְׁבּוֹן שְׂכִינָ"ה, וְסוּד הַחֻשְׁבּוֹן, לְקִיּוּם שְׂאִין
שְׂכִינָה יוֹרְדַת פְּחוּת מַעֲשָׂרָה, וְלֹא עוֹלָה לְמַעְלָה מַעֲשָׂר.

וְעוּד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הוּא אֲתֵרִיָּה דְעֻלְמָא, וּמְלַאכִין לֹא יִדְעוּן וְשְׂאֵלִין
אִיָּה מְקוּם כְּבוֹדוֹ לְהַעֲרִיצוֹ וְאַשְׁפַּחֲיָן לִיָּה בְּגִימְטְרִיָּא מְקוּם נוֹטְרִיקוֹי"ן
כְּגוֹוְנָא דָּא, י' עֶשֶׂר זְמַנִּין מֵאָה, ה' חֲמִשׁ זְמַנִּין עֶשְׂרִין וְחֲמִשׁ, ו' שִׁית זְמַנִּין
תְּלַתִּין וְשִׁית ה' חֲמִשׁ זְמַנִּין עֶשְׂרִין וְחֲמִשׁ, בְּגִימְטְרִיָּא מְקוּם, וְעֻלְיָה אָמְרוּ
מְלַאכִיָּא בְּרוּךְ כְּבוֹד יְהו"ה מְמַקְוֵמוֹ (יחזקאל ג יב), אִית אַחֲרָנִין בְּגִימְטְרִיָּאוֹת
דְּלִית לוֹן חוּשְׁבּוֹן, בְּגִין דָּאִינוּן פֿרַפְּרָאוֹת לַחֲכָמָה דְּלִית לָהּ סוּף, תְּמוּרוֹת

אלין אלפא בִּיתוֹת כְּגוֹן כּוּז״ו במוכס״ז כּוּז״ו, דְּאִינוֹן תְּמוּרוֹת (דברים ו ד)
יהו״ה אלהינו יהו״ה, וְאִית תְּמוּרוֹת אֶחָרֵינוּ מִכְּמָה מִיָּנִין.

וְעוֹד, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְקוּמוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְהַמְּלֻאָכִים לֹא יוֹדְעִים,
וְשׂוֹאֲלִים אֵיךְ מְקוֹם כְּבוֹדוֹ לְהַעֲרִיצוֹ, וּמִצְאָנוּ אוֹתוֹ בְּגִימְטְרִיָּא מְקוֹם
נוֹטְרִיקוֹוִין כְּמוֹ זֶה: י' עֶשֶׂר פְּעָמִים - מֵאָה, ה' חֲמֵשׁ פְּעָמִים - עֶשְׂרִים
וְחֲמֵשׁ, ו' שֵׁשׁ פְּעָמִים - שְׁלֹשִׁים וְשֵׁשׁ, ה' חֲמֵשׁ פְּעָמִים - עֶשְׂרִים וְחֲמֵשׁ
בְּגִימְטְרִיָּא מְקוֹם, וְעָלְיוֹ אָמְרוּ הַמְּלֻאָכִים בְּרוּךְ כְּבוֹד יְהו״ה מִמְּקוּמוֹ,
יֵשׁ אַחֲרֵים בְּגִימְטְרִיָּאוֹת שְׂאִין לָהֶם חֲשֻׁבוֹן, מִשּׁוּם שֶׁהֵם פִּרְפְּרָאוֹת
לְחֻכְמָה שְׂאִין לָהּ סוּף, הַתְּמוּרוֹת אֵלוֹ אֶלְפָּא בִּיתוֹת, כְּמוֹ כּוּז״ו
במוכס״ז כּוּז״ו, שֶׁהֵן תְּמוּרוֹת יְהו״ה אֱלֹהֵינוּ יְהו״ה, וְיֵשׁ תְּמוּרוֹת
אַחֲרוֹת מִכְּמָה מִיָּנִים.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר וְהָא כְּתִיב (מלאכי ג ו) אָנִי יְהו״ה לֹא שָׁנִיתִי, אָמַר לִיה בְּרִי,
וְוִי לְבָנִי עֲלֵמָא דְּאִינוֹן אֶטִּימִין לְבָא, דְּחֲשָׁבִין דִּידְעִין וְלֹא יָדְעִין, וְדָאִי אָנִי
אִיהִי שְׁכִינְתָא, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב (ויקרא כו כא) וְיִסְרְתִי אֶתְכֶם אִף אָנִי, אִיהִי
לֹא אֲשַׁתַּנִּי וְלֹא אִיהִי תְמוּרָה מִיָּנִיה בְּאַחְרָא, וְאִיהוּ לֹא אֲשַׁתַּנִּי וְלֹא
אֲסַתַּתֵּר מִיָּנִיה, אֲבָל לְגַבִּי חִיבֵיָא אֲשַׁתַּנִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאֲסַתַּתֵּר
מִיָּנִיהוּ, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב (דברים לב כ) אֲסַתִּירָה פְּנֵי מַהֶם אֲרָאָה מָה
אַחֲרֵיתֶם, וְאֵמַאי בְּגִין כִּי דוֹר תִּהְפּוּכוֹת הֵמָּה בְּנִים לֹא אֲמוֹן בָּם.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: וְהִרִי כְּתוּב אָנִי יְהו״ה לֹא שָׁנִיתִי? אָמַר לוֹ: בְּנִי, אוֹי
לְבָנִי הָעוֹלָם שֶׁהֵם אֶטוּמִי לֵב, שְׁחוּשְׁבִים שְׂיֹדְעִים וְלֹא יוֹדְעִים, וְדָאִי
אָנִי, הִיא הַשְּׁכִינָה. זֶהוּ שְׁכִינָה וְיִסְרְתִי אֶתְכֶם אִף אָנִי, הִיא לֹא
מִשְׁתַּנֶּה וְאִינָה תְמוּרָה מִמֶּנּוּ בְּאַחַר, וְהוּא לֹא מִשְׁתַּנֶּה וְלֹא מִסְתַּתֵּר
מִמֶּנָּה, אֲבָל אֶל הַרְשָׁעִים מִשְׁתַּנֶּה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּמִסְתַּתֵּר מֵהֶם.
זֶהוּ שְׁכִינָה אֲסַתִּירָה פְּנֵי מַהֶם אֲרָאָה מָה אַחֲרֵיתֶם, וְלָמָּה? בְּגַלְל כִּי
דוֹר תִּהְפּוּכוֹת הֵמָּה בְּנִים לֹא אֲמוֹן בָּם.

דף עב ע"א

מִיָּד קָמוּ כְּלָהוּ חֲבָרִיא דְּשָׁמְעוּ מִלִּין אֵלִין, וְנִשְׁקוּ לִיה עַל רִישִׁיה, וְאָמְרוּ
אֵלוֹ לֹא אֲתִינָא לְעֵלְמָא אֶלָּא לְמִשְׁמַע דָּא דִּינֵנוּ, דְּוִדָּאִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
וְשְׁכִינְתִּיה לֹא אֲשַׁתַּנִּי דָּא מִן דָּא, אֲבָל לְגַבִּי אֶחָרֵינוּ אֲשַׁתַּנִּי וְאֲסַתַּתֵּר,
בְּכֻמָּה לְבוּשִׁין, וּבְכֻמָּה כְּסוּיִין, וּבְכֻמָּה קְלִיפִין, וּבְגִין דָּא אָמַר שְׁלֵמָה עָלְיוֹ
הַשְּׁלוֹם (שיר ו יא) אֶל גִּנְתִּי אֶגְוֹז יִרְדְּתִי, דָּאִיהוּ הוּא יָדַע בְּקְלִיפִין כְּלָהוּ, וּבְגִין

דא לא שביק אפילו מיני דכשוף דלא ידע, בגין דיידע (מ"א למנדע) בקליפין. ורעיא מהימנא איהו תבר כל קליפין, ונפיק מתמן מוחא דאיהו יהו"ה לארבע סטרי דאגוזא, (דאינון תהו ובהו וחשד ותהום), ומפרנס מניה להיהא חולה דאיהי אדניי, דבאלין קליפין די באגוז דאינון תהו ובהו וחשד ותהום אמר (דברים לב כ) אסתירה פני מהם, ואית שנויין אוחרנין לטב לכל חד פפוס עובדיה. (דף עב ע"א) זמנין אתגליא לון בדמות אריה, הדא הוא דכתיב (עמוס ג ח) אריה שאג מי לא ירא, זמנין בדיוקנא דשור, הדא הוא דכתיב (דברים לג יז) בכור שורו הדר לו וקרני ראם קרניו, וזמנין בדיוקנא דנשר, הדא הוא דכתיב (שם לב יא) כנשר יעיר קנו, וזמנין בדיוקנא דאדם סבא, כמה דאתדמיא לאלין דאמרי זה אלי ואנוהו (שמות טו ב), דאיהו הנה אתדמין לון בדמות סבא, ואתמר בהו (מ"א ביה) (דברים לב יג) ויניקהו דבש מסלע ושמן מחלמיש צור, אבל לאלין דתלנין מניה ומשכינתיה לא אשתני לעולם.

מיד קמו כל החברים ששמעו את הדברים הללו, ונשקו אותו על ראשו, ואמרו, אלו לא באנו לעולם אלא לשמע את זה - דינו, שודאי הקדוש ברוך הוא ושכינתו לא משתנים זה מזה, אבל לאחרים משתנה ומסתתר בכמה לבושים, ובכמה פסויים, ובכמה קלפות, ומשום זה אמר שלמה, עליו השלום, אל גנת אגוז ירדתי, שהוא היה יודע את כל הקלפות, ומשום זה לא השאיר אפלו מיני כשוף שלא ידע, משום שיידע (לדעת) את הקלפות, והרועה הנאמן ישבר את כל הקלפות, ומוציא משם המוח, שהוא יהו"ה, לארבעת צדדי האגוז, (שהם תהו ובהו וחשד ותהום), ומפרנס ממנו את אותה חולה שהיא אדניי, שבקלפות הללו שבאגוז, שהם תהו ובהו וחשד ותהום, אמר אסתירה פני מהם, ויש שנויים אחרים לטוב לכל אחד כפי מעשיו. לפעמים מתגלה להם בדמות אריה, זהו שכתוב אריה שאג מי לא ירא, לפעמים בדמות שור, זהו שכתוב בכור שורו הדר לו וקרני ראם קרניו, ולפעמים בדמות נשר, זהו שכתוב כנשר יעיר קנו, ופעמים בדמות אדם זקן, כמו שנדמה לאלו, שאמרו זה אלי ואנוהו, שהוא היה מתדמה להם בדמות זקן, ונאמר בהם (כו) ויניקהו דבש מסלע ושמן מחלמיש צור, אבל לאלו שתלויים ממנו ומשכינתו, לא משתנה לעולם.

ואינון תמורות אינון רזא דיבוס, דאתמר בה ביבמה (רות ד ז) על הגאולה ועל התמורה, לקיים כל דבר שלף איש נעלו ונתן לרעהו, בההוא נעל דנתן לרעהו אית תמורה, ושנוי רצון, ותמן צריך שנוי מקום ושנוי השם ושנוי מעשה לקיים כל דבר, נעל איהו גופא.

ואותן התמורות הן סוד היבוס, שנאמר בה ביבמה על הגאולה ועל התמורה, לקיים כל דבר, שלף איש נעלו ונתן לרעהו, באותה נעל שנתן

לְרַעְהוּ יֵשׁ תְּמוּנָה וְשִׁנּוּי רָצוֹן, וְשֵׁם צָרִיף שִׁנּוּי מְקוֹם וְשִׁנּוּי הַשֵּׁם וְשִׁנּוּי
מַעֲשֵׂה לְקַיֵּם כָּל דְּבָר, הַנֶּעַל הוּא הַגּוֹף.

וְאִמָּאֵי בְּחִלְיַת נֶעַל דְּנִתְּנוּ לְרַעְהוּ אֵית תְּמוּנָה וְשִׁנּוּי, אָמַר סָבָא חֲדָא, רַבִּי
רַבִּי, לָא תִימָא הֲכִי, אָלָא אִמָּאֵי חִלְיַת בְּנֶעַל, אָלָא אֵיהוּ קְלִיפָה
לְאַתְטַמְרָא בֵּה לְאַשְׁתַּזְבָּא מִנִּיה, וְלָא אֲשַׁתְּמוּדַע לְגַבֵּי מְקַטְרָגִין דִּילֵיה, וּבְחִלְיַת
נֶעַל, דְּאֵיהוּ בְּוִיָּה, לְאַעְלָא בִּין וִיָּה, וְדָא אֵיהוּ חֲלָץ וִיָּה.

וְלָמָּה בְּחִלְיַת נֶעַל שְׁנִיתוּ לְרַעְהוּ יֵשׁ תְּמוּנָה וְשִׁנּוּי? אָמַר זְקוֹן אָחָד: רַבִּי
רַבִּי, אַל תֹּאמַר כֶּן, אָלָא לָמָּה חִלְיַת בְּנֶעַל? אָלָא הִיא הַקְּלִפָּה
לְהַסְתַּתֵּר בֵּה לְהַנְצִל מִמֶּנּוּ, וְלָא נֹודַע אֶל הַמְּקַטְרָגִים שְׁלוֹ, וּבְחִלְיַת
שֶׁל נֶעַל חוֹלֵץ לוֹ וִיָּה, וּמִשּׁוּם זֶה שְׁלָף אִישׁ נֶעַלוּ וְנִתְּנוּ לְרַעְהוּ, נֶעַל וִי, גּוֹ
נֶעַל, שְׁהוּא בְּוִיָּה, לְהַפְּסֵס בִּין וִיָּה, וְזֶהוּ חֲלָץ וִיָּה.

וּמִנְשָׂה אֲתַמַּר בֵּיה (שְׁמוֹת ג ה) שֶׁל נֶעְלִיף מֵעַל רַגְלֵיהּ, דָּא בְּהַפּוּכָא דְאַחַרְנִין,
דְּלָא צָרִיף לְאַתְחַזֵּיא קָדָם שְׂכִינְתָא בְּקְלִיפָה, וְרָזָא דְמַלְכָּה כִּי אֵין לְבָא אֶל
שְׁעַר הַמְּלָךְ בְּלָבוּשׁ שֶׁק (אֲסַתֵּר ד ב), וְלְגַבֵּי אַבְהוֹן לָא אֲתַחַזֵּיא אָלָא בְּנֶעְלִים,
הַדָּא הוּא דְכַתִּיב (שִׁיר ז ב) מַה יָּפּוּ פְּעַמֵּיהּ בְּנֶעְלִים בֵּת נְדִיב, אָבֵל לְגַבֵּי מִנְשָׂה
בְּלָא כְּסוּיָא כָּלָל, וְרָזָא דְמַלְכָּה וְאַרְא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב בְּאִ"ל
שְׁדִי"י, וְשָׁמִי יְהוּיָה לָא נֹודַעְתִּי לָהֶם (שְׁמוֹת ו ג), וּמִנְשָׂה אֲתַמַּר בֵּיה (שֵׁם ג יג)
וְאַמְרוּ לִי מִיָּה שְׁמִי וְאַמְרוּ לִי מִיָּה שְׁמִי וְאַמְרוּ אֲלֵיהֶם.

וּבְמִנְשָׂה נְאֻמַּר שֶׁל נֶעְלִיף מֵעַל רַגְלֵיהּ, זֶה בְּהַפּוּכָא שֶׁל אַחֲרִים, שְׁלָא צָרִיף
לְהַרְאוֹת לְפָנֵי הַשְּׂכִינָה עִם קְלִפָּה, וְסוּד הַדְּבָר - כִּי אֵין לְבָא אֶל שְׁעַר
הַמְּלָךְ בְּלָבוּשׁ שֶׁק, וְלָאבוֹת לָא נִרְאָה אָלָא בְּנֶעְלִים, זֶהוּ שְׂפָתוֹב מַה יָּפּוּ
פְּעַמֵּיהּ בְּנֶעְלִים בֵּת נְדִיב, אָבֵל לְמִנְשָׂה בְּלִי כְּסוּיָא כָּלָל, וְסוּד הַדְּבָר -
וְאַרְא אֶל אַבְרָהָם אֶל יִצְחָק וְאֶל יַעֲקֹב בְּאִ"ל שְׁדִי"י וְשָׁמִי יְהוּיָה לָא
נֹודַעְתִּי לָהֶם, וּבְמִנְשָׂה נְאֻמַּר וְאַמְרוּ לִי מַה שְׁמִי וְאַמְרוּ אֲלֵיהֶם.

וְעוּד אִמָּאֵי צָרִיף חִלְיַת בְּנֶעַל בְּאִשָּׁה, בְּגִין דְּמָאן דִּימּוֹת בְּלָא בְּר אֵיהוּ
קְשִׁיר בְּרַגְלֵיהּ דִּיבָּם, וְרָזָא דְמַלְכָּה הוּא יְשׁוּפָד רֵאשׁ וְאַתָּה תְּשׁוּפְנוּ עֲקֹב
(בְּרַשִׁית ג יד), וּבְגִין דְּלָא יָמִית לֵיה חוּיָא דְאֵיהוּ כְּרוּף עַל עֲקֹבוּ, צָרִיף לְחַלּוֹץ
לְגַבֵּי נֶעַל דְאַתְתָּא, וְאַתְפַּטֵּר הַהוּא חוּיָא מִנִּיה.

ועוד, למה צריך חליצה בנעל באשה? משום שמי שימות בלי בן, הוא קשור ברגלו ליבם, וסוד הדבר - הוא יסופך ראש ואתה תשופנו עקב, וכדי שלא ימית אותו הנחש שהוא כרוך על עקבו, צריך לחלץ לגבי נעל של אשה, ונפטר ממנו אותו הנחש.

וכלא על ההיא טפה דאיהי יי דפרח מן יעקב לאתריה, ויעקב בגין דא קנה מניה בכרותא, לאחזרא יי לאתריה, דאיהי טפה בוכרא, דבה חאב אדם, ופרח מניה ואשתאר יחיד בלא עזר, ובגין דא אמר (תהלים מט ו) למה אירא בימי רע עון עקבי יסובני, ובגין דא איתי ליה קודשא בריך הוא תלת זמנין לאדם קדמאה בגלגולא, הדא הוא דכתיב (איוב לג כט) הן כל אלה יפעל אייל פעמים שלש עם גבר, ודא איהו שנוי מקום ושנוי השם ושנוי מעשה.

והכל על אותה טפה, שהיא יי, שפרחה מייעקב למקומו, ויעקב בגלל זה קנה ממנו את הבכורה, להחזיר יי למקומה, שהיא טפה בכורה, שבה חטא אדם ופרחה ממנו, ונשאר יחיד בלי עזר, ומשום זה אמר למה אירא בימי רע עון עקבי יסובני, ומשום זה הביא הקדוש ברוך הוא את אדם הראשון שלש פעמים בגלגול. זהו שכתוב הן כל אלה יפעל אייל פעמים שלוש עם גבר, וזהו שנוי מקום ושנוי השם ושנוי מעשה.

ועל ההיא טפה אתמר בה (שיר ז ב) מה יפוי פעמיך בנעלים בת נדיב, ואתדבקת בייעקב, ואפיקת מניה ייב שבטין, הדא הוא דכתיב (תהלים קכב ד) שבטי ייה עדות לישראל, דאתמר ביה אדם ישראל, ובההוא זמנא רוח יעקב מה דאביד דאיהו יי מייעקב, הדא הוא דכתיב (בראשית לב כט) לא יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל.

ועל אותה טפה נאמר בה מה יפוי פעמיך בנעלים בת נדיב, ונדבקה בייעקב, והוציאה ממנו שנים עשר שבטים. זהו שכתוב שבטי ייה עדות לישראל, שנאמר בו אדם ישראל, ובאותו זמן הרויח יעקב מה שאבד, שהוא יי מייעקב. זהו שכתוב לא יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל.

באברהם שזיב מסם המות, חובא דאדם, גיהנם, נחש, אשת זנונים דאתמר ביה (שמות כ יד) לא תנאף. ביצחק שזיב מאל אחר דאתמר ביה (שם יג) לא תרצח. בייעקב אשפח אתר לינקא (נייא לנקאה) בנוי, ודא שנוי מקום,

ולית חד מניהו דלא אתכליל בתלתא, לקיימא הו כל אלה יפעל אייל
פעמים שלוש עם גבר (איוב לג כט).

באברהם הציל מסם מות, חטאו של אדם, גיהנם, נחש, אשת זנונים
שנאמר בה לא תנאף. ביצחק הציל מאל אחר שנאמר בו לא תרצח.
ביעקב מצא מקום להיניק (לנקות) בניו, וזה שנוי מקום, ואין אחד
מהם שלא נכלל בשלשה, לקיים הו כל אלה יפעל אייל פעמים שלוש
עם גבר.

דף עב ע"ב

קם סבא ואמר רבי רבי במאי אוקימתא סוד יבום וחליצה, דהא ברירא
דמלה שמענא, אמר ליה מה דשמעת אימא, אמר ודאי ברזא דיבום
אשכח אתרא ההיא נשמתא ערטילאה, הדא הוא דכתיב (תהלים פד ד) גם
צפור מצאה בית, ודא נפש דאתיא בגלגול זמנא קדמאה, ודרור קן לה
(שם), דא רוחא דאתיא בגלגולא זמנא תניינא, אשר שתה אפרוחיה (שם),
דא נשמתא דאתיא בגלגולא זמנא תליתאה, ומינה נפקין אפרוחין דאינון
בניו, וברזא דיבום פלהו תלת נחתין בבת אחת, הדא הוא דכתיב (איוב לד
יד) אם ישים אליו לבו ריחו ונשמתו (דף עב ע"ב) אליו יאסוף, לבו דתמן נפש,
רוח בכנפי ריאה, נשמתא במוחא, וכלהו חד בקשורא חדא, אבל חליצה
איהי שזבת ההיא נשמתא ורוחא ונפשא דאינון קטירין בתלת קשורין
דחויא, ורזא דמלה נפשנו כצפור נמלטה מפח יוקשים הפח נשבר ואנחנו
נמלטנו (תהלים קכד ז), קם רבי שמעון כדי לנשקא ליה, פרח מיד ולא אתחזי.
(תקון כ"ז נדפס בהקדמה כי שם ביתו)

קם זקן ואמר: רבי רבי, במה הקימות הסוד של יבום וחליצה, שהרי
ברור הדבר שמעתי? אמר לו: מה שמעתי אמר. אמר: ודאי בסוד
היבום מצאה מקום אותה נשמה ערטילאית, זהו שכתוב גם צפור
מצאה בית, וזו הנפש שבאה בגלגול פעם ראשונה, ודרור קן לה - זו
רוח שבאה בגלגול פעם שנייה, אשר שתה אפרוחיה - זו נשמה שבאה
בגלגול פעם שלישית, וממנה יוצאים אפרוחים שהם בניו, ובסוד
היבום כל השלש יורדים בבת אחת, זהו שכתוב אם ישים אליו לבו,
ריחו ונשמתו אליו יאסף. לבו ששם הנפש, הרוח בכנפי ראה, הנשמה
במח, וכלם אחד בקשר אחד, אבל החליצה מצילה אותה נשמה ורוח
ונפש, שהם קשורים בשלשה קשרים של הנחש, וסוד הדבר - נפשנו
כצפור נמלטה מפח יוקשים הפח נשבר ואנחנו נמלטנו. קם רבי
שמעון כדי לנשק אותו, פרח מיד ולא נראה.

תקונא עשרין ותמניא

בראשית ביה תלת פקודין, חד יראת יהויה כגוונא דא בראשית יר"א
בש"ת וְהָא אוקמוהו, תננינא ברית כגוונא דא בראשית בריית אי"ש,
תליתאה שבת כגוונא דא שב"ת יר"א.

תקון עשרים ושמונה, בראשית, בו שלש מצוות, האחת - יראת
יהויה כמו זה: בראשית יר"א בש"ת, והרי פרשוהו. השנייה - ברית
כמו זה: בראשית בריית אי"ש. שלישית - שבת כמו זה: שב"ת
יר"א.

פקודא קדמאה יראת יהויה, עליה אתמר (ישעיה לג ו) יראת יהויה היא
אוצרו, ועוד אתמר בה (משלי א ז) יראת יהויה ראשית דעת, ראשית חכמה
יראת יהויה (תהלים קיא י), ובדאי מאן דלית ביה דחילו דאיהו אוצר, לית
תמן חכמה, אוצרא דהאי חכמה איהי ב', ובתקונא אחרא בראשית ב'
ראשית, נקודה בהכליה, עליה אתמר (שיר ד יב) גן נעול אחותי כלה גל נעול
מען חתום, גן איהו אורייתא דבכתב, דאיהו ג"ן סדרים דאורייתא, גל
איהו אורייתא דבעל פה, ותרויהו ב' מבראשית, מען חתום דא ראשית
נקודה בהכליה.

מצוה ראשונה יראת יהויה, עליה נאמר יראת יהויה היא אוצרו,
ועוד נאמר בה יראת יהויה ראשית דעת, ראשית חכמה יראת יהויה,
ובדאי מי שאין בו יראה, שהיא אוצר, אין שם חכמה. האוצר של
החכמה הזו היא ב'. ובתקון אחר, בראשית ב' ראשית, נקודה בהיכלו,
עליה נאמר גן נעול אחותי כלה גל נעול מען חתום, הגן הוא תורה
שבכתב, שהוא ג"ן סדרים של התורה, גל הוא תורה שבעל פה,
ושניהם ב' מבראשית, מען חתום זו ראשית נקודה בהיכלו.

ובמאי איהו חתום, באות ו', ואתעבידת ב' עם חתימו דו' ס, מה דהוה ב'
אתעבידת ס, יין סתום וחתום, יינא דאורייתא סתים וחתים דלא יעול
נוכראה תמן, ודא יין המשומר בענביו מששת ימי בראשית, ולא למגנא

תקינו מארי מתניתין, חתימת יין דלא יתנסך ויתערב בסטרא אחרא, ועל
האי יין אתמר (תהלים קמז יב) לא עשה כן לכל גוי ומשפטים בל ידעום, כ"ן
ודאי י"ן שבעין אנפין דאורייתא, ועליהו אתמר (שם כה יד) סוד יהו"ה
ליראיו.

ובמה הוא חתום? באות ו', ונעשית ב' עם החתימה של ו' ס, מה שהיה
ב' נעשתה ס, יין סתום וחתום, יינה של תורה סתום וחתום שלא
יכנס נכרי לשם, וזה יין המשמר בענביו מששת ימי בראשית, ולא
לחנם תקנו בעלי המשנה, חתימת יין שלא התנסך ויתערב בצד
האחר, ועל היין הזה נאמר לא עשה כן לכל גוי ומשפטים בל ידעום,
כ"ן ודאי י"ן, שבעים הפנים של התורה, ועליהם נאמר סוד יהו"ה
ליראיו.

קנקן דהאי י"ן דא לבא דבר נש, אם הוא קנקנא חדתא ואתנסך ביין
נסך דאיהו יצרא בישא, צריך תלתא זמנין הדחה, והן כל אלה יפעל א"ל
פעמים שלש עם גבר (איוב לג כט), ולא למגנא תקינו ככוס דברכה אוף הכי
הדחה ושטיפה, הדחה מבפנים ושטיפה מבחוץ, למהוי תוכו כברו, ורזא
דמלה וטהרו וקדשו (ויקרא טז יט), וכד איהו קנקן דאיהו לבא דכיא מלגאו
ומלבר, שריא תמן חכמה, דאתמר בה (משלי ח כב) יהו"ה קנני ראשית דרבו
קנני איהו קנקן ודאי, ואם האי קנקן איהו דכיא, אתמר ביה ונקה, ואם
לאו לא ונקה כל הנגע בה (שם ו כט).

הקנקן של היין הזה זה לבו של אדם, שאם הוא קנקן חדש והתנסך
ביין נסך, שהוא יצר הרע, צריך שלש פעמים הדחה, והן כל אלה יפעל
א"ל פעמים שלוש עם גבר, ולא לחנם תקנו כוס של ברכה אף כד
הדחה ושטיפה, הדחה מבפנים ושטיפה מבחוץ, להיות תוכו כברו,
וסוד הדבר - וטהרו וקדשו, וכאשר הקנקן, שהוא לב זך מבפנים
ומבחוץ, שורה שם חכמה, שנאמר בה יהו"ה קנני ראשית דרבו, קנני
הוא קנקן ודאי, ואם הקנקן הזה הוא זך, נאמר בו ונקה, ואם לאו,
לא ונקה כל הנגע בה.

וקנקן דבר נש דא אתתא, ואיהו כוס, להכי צריכה שטיפה והדחה, אם
היא כוס דברכה, ועלה אתמר (יחזקאל מד ל) להניח ברכה אל ביתך, ואם
לאו אתקריאת כוס התרעלה, ויין דילה עליה אתמר (משלי לא ו) תנו שכר
לאובד ויין למרי נפש וכו', שדים דילה אינון אשכולות מרורות, אבל יין
דכוס דברכה עליה אתמר (תהלים קד טו) ויין ישמח לבב אנוש דתמן פקודי
יהו"ה ישרים משמחי לב (שם יט טו), דאינון אשכולות דילה.

וְקִנְיֹן שֶׁל אָדָם זֶה הָאִשָּׁה, וְהוּא כּוֹס, כֶּךָ צְרִיכָה שְׁטִיפָה וְהִדְחָה, אִם
הִיא כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה, וְעָלֶיךָ נֹאמֵר, לְהִנִּיחַ בְּרָכָה אֶל בֵּיתְךָ, וְאִם לֹא,
נִקְרָאת כּוֹס הַתְּרַעְלָה, וְעַל הַיַּיִן שֶׁלָּהּ נֹאמֵר תִּנּוּ שֶׁכֶר לְאוֹבֵד וַיַּיִן לְמָרִי
נִפְשׁ וְכוּ'. הַשְּׂדִים שֶׁלָּהּ הֵן אֲשֶׁכּוֹלוֹת מְרוֹרוֹת, אָבֵל הַיַּיִן שֶׁל כּוֹס שֶׁל
בְּרָכָה עָלָיו נֹאמֵר וַיַּיִן יִשְׂמַח לְבַב אָנוּשׁ, שְׁשֵׁם פְּקוּדֵי יְהוּ"ה יִשְׂרִים
מִשְׂמַחֵי לֵב, שֶׁהֵם הָאֲשֶׁכּוֹלוֹת שֶׁלָּהּ.

ותשע

עשרין

תקונא

דף עג ע"א

בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִיִּים, בִּי נִקְוְדָה בְּהִיכְלִיָּה, עָלֶיךָ אֲתַמֵּר (שִׁיר ד' יב) גֵּן נְעוּל
אֲחוֹתֵי כְּלָה גַל נְעוּל מַעֲנֵן חֲתוּם, מֵאֵן מַעֲנֵן חֲתוּם דָּא נִקְוְדָה, מֵאֵן נִיְהוּ
נְעוּל (דף עג ע"א) דִּילָּהּ, דָּא וִי דִּסְתִים לְהִיכְלָא וּבָהּ אֲתַעְבִּיד ס סְתִימָא, אִיְהִי
ס רַבְתָּא מְלִסְרַבָּה הַמְשַׁרְהָ (ישעיה טו ו), וְהֵאֵי נִקְוְדָה עָלֶיךָ אֲתַמֵּר (איוב כח כא)
וְנַעֲלָמָה מַעֲיִנִי כָל חַי וּמַעוֹף הַשָּׁמַיִם נִסְתַּרְהָ, וְהֵאֵי נִקְוְדָה מִסְטַרָּא דִּימִינָא
אֲתַקְרִיאת אֲהַבָּה, וּמִסְטַרָּא דְשְׂמַאלָא אֲתַקְרִיאת יְרָאָה, וּמִסְטַרָּא
דְעַמּוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא אֲתַקְרִיאת תּוֹרָה, וְאִיְהִי מְצוּהָ, דְעַמּוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא
כְּלִיל תְּרוּיָהּ, בְּגִין דְאִיְהוּ וִי כְּלִיל יִיָּה דְאִינוּן לִימִינָא וּשְׂמַאלָא, וְאִיְהוּ וִי
בְּאֲמַצְעִיתָא כְּלִיל תְּרוּיָהּ, וּשְׂכִינְתָא תַּתְּאָה מְצוּהָ כְּלִילָא מֵאַרְבַּע אֲתוּוּן,
אִיְהִי אֲתַקְרִיאת יִי מִסְטַרָּא דְחַכְמָה, ה' מִסְטַרָּא דְאִימָא עֲלָאָה,
וְאֲתַקְרִיאת תּוֹרָה מִסְטַרָּא דְעַמּוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא, הָדָא הוּא דְכְתִיב (משלי ח
כב) יְהוּ"ה קִנְנִי רֵאשִׁית דְרַכּוֹ, דְרַכּוֹ דְרַדָּ וִי, קִנְנִי דְאִיְהוּ קֵן דִּילָּהּ, וּבְגִין
דְאִיְהִי כְּלִילָא מְכֻלָּהּ אַרְבַּע אֲתַקְרִיאת מְצוּהָ, מִיָּץ בְּאוֹתִיוֹת אִיָּת בִּישׁ
אִיְהוּ יִיָּה, יִיָּם הִיָּץ, וּבָהּ כְּלִילָן פְּקוּדִין דְעֵשָׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה, פְּקוּדִין דְלֹא
תַעֲשֶׂה מִסְטַרָּא דְדִין דְאִיְהוּ אֱלֹהִיִּים דְתַמָּן יִיָּה, וְעָלֶיךָ אֲתַמֵּר (שמות ג טו) זֶה
שְׁמִי וְהֵא אֲוִקְמוּהוּ, פְּקוּדִין דְעֵשָׂה מִסְטַרָּא דִימִינָא דְאִיְהוּ רַחֲמֵי דְכְלִילָן
בְּאַבְרָהָם, וְעָלֶיךָ אֲתַמֵּר (חבקוק ג ב) בְּרוּגְזֵי רַחֲם תִּזְכּוֹר

תקון עשרים ותשעה, בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִיִּים, בִּי נִקְוְדָה בְּהִיכְלוֹ, עָלֶיךָ
נֹאמֵר גֵּן נְעוּל אֲחוֹתֵי כְּלָה גַל נְעוּל מַעֲנֵן חֲתוּם. מִי הַמַּעֲנֵן הַחֲתוּם? זֶה
נִקְוְדָה. מִי הוּא הַנְּעוּל שֶׁלָּהּ? זֶה וִי שְׁסִתוּם לְהִיכְלָל, וּבוֹ נַעֲשִׂית ס

סתומה, היא ם גדולה מלסרבה המשרה, ועל הנקדה הזו נאמר ונעלמה מעיני כל חי ומעוף השמים נסתרה, והנקדה הזו מצד הימין נקראת אהבה, ומצד השמאל נקראת יראה, ומצד העמוד האמצעי נקראת תורה, והיא מצוה, שהעמוד האמצעי כולל את שניהם, משום שהו' כולל את י"ה, שהם לימין ולשמאל, והו' באמצע כולל את שניהם, והשכינה התחתונה מצוה הכלולה מארבע אותיות, היא נקראת י' מצד החכמה, ה' מצד האם העליונה, ונקראת תורה מהצד של העמוד האמצעי. זהו שפתוב יהו"ה קנני ראשית דרכו, דרכו דרך ו', קנני שהוא הקו שלה, ומשום שהיא כלולה מכל הארבע, נקראת מצוה. מ"ץ באותיות א"ת ב"ש הוא י"ה, י"ס ה"ץ, ובה פלולים מצוות עשה ולא תעשה. המצוות של לא תעשה מצד הדין שהוא אלהיים, ששם י"ה, ועליה נאמר זה שמ"י, והרי פשוהו. מצוות עשה מצד הימין שהוא רחמים, שפלולים באברהם, ועליהם נאמר ברגז רחם תזכר.

קום סבא חד מבתר טולא (כותלא), ואמר רבי רבי בוצינא קדישא, קום אדליק שרגא דאיהי מצוה, שכנינתא קדישא, דעלה אתמר (ויקרא ו' ו) אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה, ועלה אתמר (שמות כו ב) להעלות נר תמיד, נר יהו"ה אתקריאת ודאי, אור דנהיר ביה נשמת אדם, קום אדליק בה.

קום זקן אחד מאחר הצל (הכתל) ואמר: רבי רבי, מנורה הקדושה, קום הדלק נר שהיא מצוה, השכינה הקדושה, שעליה נאמר אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה, ועליה נאמר להעלות נר תמיד, נר יהו"ה נקראת ודאי, האור שמאירה בו נשמת אדם, קום הדלק בה.

קום רבי שמעון על רגליו ויטיב רגעה חדא ואמר, רבון עלמין דאנת איהו מארי מלכין וגלי רזין, יהא רענא דילך לסדרא מלין בפיימאי, לקיימא בי האי קרא (שם ד יב) ואנכי אהיה עם פיד, דלא אעול בכסופא קדמו, פתח ואמר.

קום רבי שמעון על רגליו, וישב רגע אחד ואמר: רבון העולמים, שאתה הוא בעל המלכים ומגלה רזים, יהי רצונך לסדר דברים בפני לקיים בי את הפסוק הזה, ואנכי אהיה עם פיד, שלא אפגס בבוישה לפניך, פתח ואמר.

תקונא תלתין

בראשית מאן ראשית דא חכמה, דא נקודה דלגאו, דאתמר בה (תהלים מה יד) כל כבודה בת מלך פנימה, ודא יראה דאיהי פקודא קדמאה, ועלה אתמר (משלי א ז) יראת יהויה ראשית דעת, ואיהי רמיזא במלת בראשית, ואית יראה רעה רצועה לאלקאה לחיביא, והאי נקודה איהי אות שבת ויומין טבין ואות דתפלין ואות דברית מילה, והיא רצועה איהי יראה רעה איהי ערלה, זכאה איהו מאן דאעבר לה מניה, דלית לה רשו לרצועה לאלקאה ליה, והאי נקודה עלה אתמר (שמת לא יד) מחלקיה מות יומת, מאי מחלקיה אלא מאן דאעיל רשו נוכראה בחלל דילה דאיהי רשות היחיד, דעלה אתמר (במדבר יט כ) ונכרתה הנפש ההיא מתוך הקהל כי את מקדש יהויה טמא.

תקון שלשים, בראשית, מי הראשית? זו חכמה, זו נקדה של בפנים, שנאמר בה כל כבודה בת מלך פנימה, וזו יראה שהיא מצוה ראשונה, ועליה נאמר יראת יהויה ראשית דעת, והיא רמיזא במלת בראשית, ויש יראה רעה, רצועה להלקות את הרשעים, והנקדה הזו היא אות שבת וימים טובים, ואות של תפלין ואות של ברית מילה. אותה הרצועה היא יראה רעה, היא ערלה. אשרי הוא מי שמעביר אותה ממנו, שאין רשות לרצועה להלקות אותו, ועל הנקדה הזו נאמר מחלקיה מות יומת. מה זה מחלקיה? אלא מי שמכניס רשות זרה בחלל שלה, שהיא רשות היחיד, שעליה נאמר ונכרתה הנפש ההיא מתוך הקהל, כי את מקדש יהויה טמא.

וכלא אתרמיזו בהאי תיבה יראיה בריית שבית, כגוונא דא יראית בראשית, בריית בראשית, שבית בראשית, והאי נקודה איהי ראשית, יהויה קנני ראשית דרכו (משלי א כב), כגוונא דא בראשית, כלא איהי נקודה חדא, איהי ראשית, ואיהי אות ברית, ואיהי אות שבת, ואיהי יראת יהויה.

והכל נרמז בתבה הזו, יראיה בריית שבית, כמו זה: יראית בראשית, בריית בראשית, שבית בראשית, והנקדה הזו היא ראשית, יהויה קנני ראשית דרכו, כמו זה בראשית, הכל היא נקדה אחת, היא ראשית, והיא אות ברית, והיא אות שבת, והיא יראת יהויה.

מאן חָלַל דִּילָה ב, ו' אִיהוּ בַעֲלָה, בִּיה אִיהִי נְטִירָא וּסְתִימָא בְּגִלוּתָא, הָדָא הוּא דְכְתִיב (יחזקאל מז א) יְהִיָה סְגוּר שְׁשֶׁת יָמֵי הַמַּעֲשָׂה, כְּגוּוֹנָא דָא סְתִימָא, וְהָא אֲתַמַּר, וּנְקוּדָה אִיהִי שְׁבִיעָא תַּגָּא עַל רִישִׁיה, תַּגָּא דְסִפְר תּוֹרָה, עֲטָרָה עַל בְּרִית, ז' דְאִיהִי יוֹם שְׁבִיעֵי יוֹם הַשַּׁבָּת, שְׁבִיעֵי וְדָאִי, וְעֲלִיה אֲתַמַּר וּבִיוֹם הַשַּׁבָּת יִפְתַּח, אֲבַל בְּיוֹמִין דְּחוּל גֹּן נְעוּל אַחוּתֵי כְּלָה (שיר ד יב).
(דף עג ע"ב) אֲתַקְרִיאַת סְתִימָא בְּאוֹת ו'.

מִי הֶחֱלַל שְׁלָה? ב', ו' הוּא בַעֲלָה, בּוּ הִיא שְׁמוּרָה וְנִסְתַּרְתּ בְּגִלוּת, זְהוּ שְׁפָתוֹב יְהִיָה סְגוּר שְׁשֶׁת יָמֵי הַמַּעֲשָׂה, כְּמוֹ זְה סְתוּמָה, וְהָרִי נִתְבְּאָר, וְהִנְקֻדָּה הִיא הַשְּׁבִיעִית כְּתָר עַל רִאשׁוֹ, וְכְתָר שֶׁל סִפְר תּוֹרָה הָעֲטָרָה עַל הַבְּרִית, ז' שְׁהִיא הַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, יוֹם הַשַּׁבָּת, שְׁבִיעֵי וְדָאִי, וְעֲלִיו נְאָמַר וּבִיוֹם הַשַּׁבָּת יִפְתַּח, אֲבַל בְּיָמֹת הַחַל גֹּן נְעוּל אַחוּתֵי כְּלָה.
נְקִרְאֵת סְתוּמָה בְּאוֹת ו'.

וְהָאִי עֲרָלָה וּפְרִיעָה אֵינּוּן כְּמוּץ וְתַבְּנָן דְּחֻטָּה, בְּיוֹמִין דְּחוּל אֲתַקְרִיאַת הִיא, דְּאִיהוּ הַבִּי"ל לַהֲיִיב הַמְזַבְּח, לְאֲדֻלְקָא מוּץ וְתַבְּנָן, וְאֲשַׁתְּאֲרַת אִיהִי סִלְת נְקִיָּה, אֲבַל בְּיוֹמִין דְּשַׁבָּת וַיּוֹמִין טַבִּין אֲתַקְרִיאַת י' עֲטָרָה עַל כְּלָא, וּבִיתָא, (נ"א וכסא) דִּילָה, לִיב אֱלֹהִיִּים דְּעוּבָדָא דְּבְרָאשִׁית, וְאִיהִי ב' כְּלִילָא מַעֲשֵׁר אֲמִירוֹן בְּכָל סְטָרָא, הָאִי י' אֲתַקְרִיאַת יְרָאָה, בִּין בְּשַׁבָּת בִּין בְּבְרִית מִילָה בִּין בְּדִינָא וְהָכִי בְּכָל פְּקוּדָא.

וְהָעֲרָלָה וְהַפְּרִיעָה הָזוּ הֵן כְּמוּץ וְתַבְּנָן שֶׁל הַחֻטָּה, בְּיָמֹת הַחַל נְקִרְאֵת הִיא, שְׁהוּא הַבִּי"ל לַהֲיִיב הַמְזַבְּח, לְהַדְּלִיק מוּץ וְתַבְּנָן, וְהִיא נִשְׁאָרְת סִלְת נְקִיָּה, אֲבַל בְּיָמִים שֶׁל שַׁבָּת וַיּוֹמִים טוֹבִים נְקִרְאֵת י' עֲטָרָה עַל הַכָּל, וְהַבִּיתָ (והכסא) שְׁלָה שְׁלֹשִׁים וּשְׁנַיִם אֱלֹהִיִּים שֶׁל מַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית, וְהָב' הִיא כְּלוּלָה מַעֲשֵׁר אֲמִירוֹת בְּכָל צַד, הִי הָזוּ נְקִרְאֵת יְרָאָה, בִּין בְּשַׁבָּת בִּין בְּבְרִית מִילָה וּבִין בְּדִין, וְכָד בְּכָל מַצָּנָה.

אֱלֹהִיִּים דָּא נְתִיב קַדְמָאָה, עֲלִיה אֲתַמַּר (איוב כח ז) נְתִיב לֹא יִדְעוּ עֵיט וְלֹא שְׁזַפְתּוּ עֵין אִיהָ, מֵאִי עֵין אִיהָ, אֲלָא מֵאֵינּוּן מְלֹאכִין דְּאֲמִירוֹן אִיהָ מְקוּם כְּבוֹדוֹ לְהַעֲרִיצוֹ, כַּד אִיהִי בְּהָאִי נְתִיב לִית לּוֹן יְדִיעָה בָּהּ, דְּאִיהִי סְתִירָא מַחִינוֹן דְּמִרְכַּבְתָּא.

אֱלֹהִיִּים זֶה הַנְּתִיב הָרִאשׁוֹן, עָלָיו נֶאֱמַר נְתִיב לֹא יִדְעוּ עֵיט וְלֹא שְׁזַפְתּוּ
עֵין אֵינָהּ. מַה זֶה עֵין אֵינָהּ? אֵלֶּא מֵאוֹתָם מְלֹאכִים שְׂאוֹמְרִים אֵינָהּ
מְקוֹם כְּבוֹדוֹ לְהַעֲרִיצוֹ, כְּשֶׁהִיא בְּנְתִיב הַזֶּה, אֵין לָהֶם בָּהּ יְדִיעָה, שֶׁהִיא
נִסְתָּרֶת מִחַיּוֹת הַמְּרַכְּבָה.

וְהָאֶרֶץ הִיְתָה תְּהוֹ וְבָהּוּ (בראשית א ב), מֵאֵי וְהָאֶרֶץ הִיְתָה תְּהוֹ וְבָהּוּ, אֵלֶּא
מֵאֵן דְּאֶפִּיק מְרֻשׁוֹת הַיְחִיד לְרֻשׁוֹת הַרְבִּים גְּרִים לְשְׂכִינְתָא, לְמַהּוֹי תְּהוֹ
וְבָהּוּ חֲשָׁד וְתַהוֹם, דְּאֶתְלַבֶּשֶׁת בְּאֵינוֹן קְלִיפִין, דְּאֵינוֹן אַרְבַּע גְּלִיוֹת, וְלֹא
עוֹד אֵלֶּא דְגָרִים לָהּ לְמַהּוֹי יְבֻשָׁה תְּהוֹ, דְּאֶסְתַּלְקַת נְקוּדָה מְחַלְל דִּילָהּ
דְּאֵינָהּ ב', וְאֶשְׁתַּאֲרֶת יְבִישָׁה.

וְהָאֶרֶץ הִיְתָה תְּהוֹ וְבָהּוּ, מַה זֶה וְהָאֶרֶץ הִיְתָה תְּהוֹ וְבָהּוּ? אֵלֶּא מֵי
שְׂמוּצִיא מְרֻשׁוֹת הַיְחִיד לְרֻשׁוֹת הַרְבִּים, גּוֹרֵם לְשְׂכִינָה לְהִיוֹת תְּהוֹ
וְבָהּוּ חֲשָׁד וְתַהוֹם, שְׂמַתְלַבֶּשֶׁת בְּאוֹתָן קְלָפוֹת, שֶׁהֵן אַרְבַּע גְּלִיוֹת, וְלֹא
עוֹד, אֵלֶּא שְׂגוֹרֵם לָהּ לְהִיוֹת יְבֻשָׁה, תְּהוֹ, שְׂמַסְתַּלְקַת הַנְּקוּדָה מִהַחֲלָל
שְׁלָהּ, שֶׁהִיא ב', וְנִשְׁאָרֶת יְבֻשָׁה.

נְתִיב תְּנַיִנָא, וְרוּחַ אֱלֹהִיִּים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם (שם), מֵאֵי וְרוּחַ, אֵלֶּא
בְּנֻדָּאֵי בְּזַמְנָא דְשְׂכִינְתָא נְחַתֶּת בְּגְלוּתָא, הָאֵי רוּחַ נְשִׁיב עַל אֵינוֹן דְּמַתְעַסְקִי
בְּאוּרֵייתָא, בְּגִין שְׂכִינְתָא דְאֶשְׁתַּכַּחַת בִּינֵיהוֹן, וְהָאֵי רוּחַ אֶתְעַבִּיד קְלָא,
וְיִימָא הָכֵי אֵינוֹן דְּמִיכִין דְּשִׁינְתָא בְּחוּרֵיהוֹן, סְתִימִין עֵינִין אֶטִימִין דְּלִבָּא,
קוּמוּ וְאֶתְעָרוּ לְגַבֵּי שְׂכִינְתָא, דְּאֵית לְכוּן לִבָּא בְּלָא סְכְלַתְנוּ לְמַנְדַּע בָּהּ,
וְאֵיהוּ בִּינִיכוּ.

הַנְּתִיב הַשְּׁנִי, וְרוּחַ אֱלֹהִיִּים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם. מַה זֶה וְרוּחַ? אֵלֶּא
בְּנֻדָּאֵי בְּזַמְנָן שֶׁהַשְּׂכִינָה יוֹרְדֶת לְגָלוּת, הָרוּחַ הַזֶּה נוֹשֶׁבֶת עַל אוֹתָם
שְׂמַתְעַסְקִים בְּתוֹרָה, מְשׁוּם שֶׁהַשְּׂכִינָה נִמְצָאת בִּינֵיהֶם, וְהָרוּחַ הַזֶּה
נַעֲשִׂית קוֹל, וְתֹאמַר קָדַשׁ: אוֹתָם יִשְׁנִים שֶׁשָּׁנָה בְּנַחֲרֵיהֶם, סְתוּמִי
הָעֵינַיִם וְאֶטוּמִי הַלֵּב, קוּמוּ וְהִתְעוֹרְרוּ אֶל הַשְּׂכִינָה, שְׁיֵשׁ לָכֶם לֵב בְּלִי
הַשְּׂכָל לְדַעַת אוֹתָהּ, וְהִיא בִּינִיכֶם.

וְרָזָא דְמַלְהָ קוֹל אוֹמַר קְרָא (ישעיה מ ו), כְּגוֹן קְרָא נָא הִישׁ עוֹנֵךְ וְאֶל מֵי
מְקוּדוּשִׁים תִּפְנָה (איוב ח א), וְהִיא אֶמְרַת מָה אֶקְרָא, כָּל הַבֶּשֶׂר חָצִיר, כְּלָא
אֵינוֹן כְּבַעֲיָרוֹן דְּאֶכְלִין חָצִיר, וְכָל חֲסָדוֹ כְּצִיץ הַשָּׂדֶה (שם), כָּל חֲסָד דְּעַבְדִּין
לְגַרְמֵייהוּ עַבְדִּין, וְאֶפִּילוּ כָּל אֵינוֹן דְּמִשְׁתַּדְּלִין בְּאוּרֵייתָא, כָּל חֲסָד דְּעַבְדִּין
לְגַרְמֵייהוּ עַבְדִּין, בְּהֵהוּא זַמְנָא וַיִּזְכּוֹר כִּי בֶּשֶׂר הֵמָּה רוּחַ הוֹלֵךְ וְלֹא יִשׁוּב

(תהלים עח לט) לְעֶלְמָא, וְדָא אִיהוּ רוּחָא דְמְשִׁיחַ, וַי לֹון מָאן דְגֵרְמִין דִּיזִיל לִיה מִן עֶלְמָא וְלָא יְתוּב לְעֶלְמָא, דְאֵלִין אִינוּן דְעֵבְדִין לְאוּרִייתָא יְבִשָּׁה, וְלָא בְעָאן לְאִשְׁתַּדְלָא בְחֻכְמָה דְקִבְלָה, דְגֵרְמִין דְאִסְתַּלַּק נְבִיעוּ דְחֻכְמָה דְאִיהִי יי מִינָה, וְאִשְׁתַּאֲרַת בִּי יְבִישָׁה, וַי לֹון דְגֵרְמִין עֲנִיּוּתָא וְחֻרְבָא וּבִיזָה וְהֵרֵג וְאִבְדֹן בְּעֶלְמָא, וְהֵאִי רוּחַ דְאִסְתַּלַּק אִיהוּ רוּחַ דְמְשִׁיחַ כְּמָה דְאִתְמַר, וְאִיהוּ רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, וְאִיהוּ רוּחַ חֻכְמָה וּבִינָה רוּחַ עֲצָה וּגְבוּרָה רוּחַ דַּעַת וְיִרְאֵת יְהוּ"ה (ישעיה יא ב).

וְסוּד הַדְּבָר - קוּל אוּמַר קָרָא, כְּמוֹ קָרָא נָא הֵישׁ עוֹנָךְ וְאֵל מִי מְקוֹדוּשִׁים תִּפְנֶה, וְהִיא אוּמַרְת מָה אֶקְרָא, כָּל הַבֶּשֶׂר חֲצִיר, הַכֹּל הֵם כְּבִהְמוֹת שְׂאוּכְלוֹת חֲצִיר, וְכֹל חֲסִדוֹ כְּצִיץ הַשָּׂדֶה, כָּל הַחֲסִד שְׂעוּשִׁים עוֹשִׂים לְעֶצְמָם. וְאִפְלוּ כָּל אֵלוּ שְׂמִשְׁתַּדְלִים בַּתּוֹרָה, כָּל חֲסִד שְׂעוּשִׁים - לְעֶצְמָם עוֹשִׂים. בְּאוֹתוֹ זְמַן וַיִּזְכֹּר כִּי בֶשֶׂר הִמָּה רוּחַ הוֹלֵךְ וְלֹא יֵשׁוּב לְעוֹלָם, וְזוֹהִי רוּחוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ, אוּי לְהֵם מִי שְׂגוּרְמִים שְׂיִלְדֵךְ לוֹ מִן הָעוֹלָם וְלֹא יֵשׁוּב לְעוֹלָם, שְׂאֵלוּ הֵם שְׂעוּשִׁים אֶת הַתּוֹרָה יְבִשָּׁה, וְלֹא רוֹצִים לְהִשְׁתַּדֵּל בְּחֻכְמַת הַקִּבְלָה, וְגוּרְמִים שְׂמִסְתַּלַּק מֵעֵין הַחֻכְמָה, שְׂהִיא יי מִמְנָה, וְנִשְׁאָרַת בִּי יְבִשָּׁה, אוּי לְהֵם שְׂגוּרְמִים עֲנִיּוּת וְחֻרְב וּבִיזָה וְהֵרֵג וְאִבְדֹן בְּעוֹלָם, וְהַרוּחַ הַזֶּה שְׂמִסְתַּלַּקֵת הִיא רוּחַ הַמְּשִׁיחַ, כְּמוֹ שְׂנַתְבָּאֵר, וְהִיא רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, וְהִיא רוּחַ חֻכְמָה וּבִינָה רוּחַ עֲצָה וּגְבוּרָה, רוּחַ דַּעַת וְיִרְאֵת יְהוּ"ה.

פְּקוּדָא תְּנַיִנָא וַיֵּאמֶר אֱלֹהִיִּים יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר (בראשית א ג), וְדָא אֶהְבֵּה דְאִיהוּ אֶהְבַת חֲסִד, הֵדָא הוּא דְכַתִּיב (ירמיה לא ב) וְאֶהְבַת עוֹלָם אֶהְבַתִּיךְ עַל כֵּן מְשַׁכְתִּיךְ חֲסִד, וְעֵלָה אִתְמַר (שיר ב ז) אִם תִּעִירוּ וְאִם תִּעוֹרְרוּ אֶת הָאֶהְבֵּה עַד שְׂתַחֲפֵךְ, יִרְאֵה אֶתְקַרִיאת מִסְטָרָא דְשְׂמַאלָא, וְאֶהְבֵּה אֶתְקַרִיאת מִסְטָרָא דִימִינָא.

מִצְוָה שְׁנִיָּה, וַיֵּאמֶר אֱלֹהִיִּים יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר, וְזוֹ אֶהְבֵּה שְׂהִיא אֶהְבַת חֲסִד. זֶהוּ שְׂכַתוּב וְאֶהְבַת עוֹלָם אֶהְבַתִּיךְ עַל כֵּן מְשַׁכְתִּיךְ חֲסִד, וְעֵלָה נֶאמַר אִם תִּעִירוּ וְאִם תִּעוֹרְרוּ אֶת הָאֶהְבֵּה עַד שְׂתַחֲפֵךְ. יִרְאֵה נְקַרְאֵת מִצַּד הַשְּׂמָאל, וְאֶהְבֵּה נְקַרְאֵת מִצַּד הַיְמִין.

אִית יִרְאֵה וְאִית יִרְאֵה, אִית אֶהְבֵּה וְאִית אֶהְבֵּה, יִרְאֵה דְדַחִיל בְּר נִשׁ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִין דְלֹא נַחִית מִנְכְּסוּי, אוּ בְּגִין דְלֹא יְמוּתוּן בְּנוּי בְּחִיּוּי, אִשְׁתַּפַּח דְאִם הָוָה נַחִית מִנְכְּסוּי אוּ אִם יְמוּתוּן בְּנוּי בְּחִיּוּי דְלֹא הָוָה דַּחִיל לִיה, וּבְגִין דָּא הָוָה רַחִים לִיה, הֵאִי יִרְאֵה וְאֶהְבֵּה לֹא שְׂוִי לְיִרְאֵת יְהוּ"ה וְלֹאֶהְבֵּה דִילִיָּה לְעֶקְרָא, אֲבָל רַחִימוּ וּדַחִילוּ עֵיקְרָא דִילִיָּה בִּין טַב וּבִין בִּישׁ, וּבְגִין דָּא אֶתְקַרִיאת הֵאִי יִרְאֵה וְאֶהְבֵּה עַל מְנַת לְקַבֵּל פְּרַס.

יש יראָה וַיֵּשׁ יִרְאָה, יש אַהֲבָה וַיֵּשׁ אַהֲבָה. יִרְאָה, שְׂיִרְא אָדָם מִהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּדֵי שֶׁלֹּא יֵרֵד מִנְכַסָּיו אוֹ כְּדֵי שֶׁלֹּא יָמוּתוּ בָּנָיו בְּחַיָּיו. נִמְצָא שְׂאֵם הָיָה יוֹרֵד מִנְכַסָּיו אוֹ אִם יָמוּתוּ בָּנָיו בְּחַיָּיו, הוּא לֹא הָיָה יִרְא מִמֶּנּוּ, וּמִשׁוּם זֶה הָיָה אוֹהֵב אוֹתוֹ, הִיִּרְאָה וְהִאֲהָבָה הִלְלוּ לֹא שֵׁם אֶת יִרְאֵת יְהוָה וְאֶת הִאֲהָבָה שֶׁלוֹ לְעֵקֶר, אֲבָל אַהֲבָה וְיִרְאָה הֵעֱקָר שֶׁלוֹ בֵּין טוֹב וּבֵין רַע, וּמִשׁוּם זֶה נִקְרְאוֹת הִיִּרְאָה וְהִאֲהָבָה הִלְלוּ עַל מְנַת לְקַבֵּל פָּרֶס.

דף עד ע"א

וּבְגִין דָּא אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (שם), הִשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם בְּצַבְאוֹיִת אוֹ בְּאֵילוֹת הַשָּׁדָה, אִם תַּעֲרִירוּ וְאִם תַּעֲוֹרְרוּ אֶת הִאֲהָבָה עַד שְׁתַּחֲפֹץ, דְּאִיהוּ רְחִימוֹ (נ"א דאיהי רחמי) בְּלֹאוּ פָּרֶס, (עד דאיהו יחפץ), וְלֹא עַל מְנַת לְקַבֵּל פָּרֶס, דְּיִרְאָה וְאַהֲבָה עַל מְנַת לְקַבֵּל פָּרֶס (דף עד ע"א) אִיהִי שֶׁל שְׁפָחָה, וְתַחַת שְׁלֹשׁ רְגָזָה אֶרֶץ וְגוֹמֵר (משלי ל לא) תַּחַת עֶבֶד כִּי יִמְלוֹךְ, וְשְׁפָחָה כִּי תִירֵשׁ גְּבִירָתָהּ.

וּמִשׁוּם זֶה אָמַר הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, הִשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם בְּצַבְאוֹיִת אוֹ בְּאֵילוֹת הַשָּׁדָה אִם תַּעֲרִירוּ וְאִם תַּעֲוֹרְרוּ אֶת הִאֲהָבָה עַד שְׁתַּחֲפֹץ, שֶׁהִיא אַהֲבָה (שהיא רחמים) בְּלֵי פָּרֶס, (עד שהוא יחפץ), וְלֹא עַל מְנַת לְקַבֵּל פָּרֶס, שְׂיִרְאָה וְאַהֲבָה עַל מְנַת לְקַבֵּל פָּרֶס הִיא שֶׁל שְׁפָחָה, וְתַחַת שְׁלוֹשׁ רְגָזָה אֶרֶץ וְגוֹמֵר תַּחַת עֶבֶד כִּי יִמְלוֹךְ וְשְׁפָחָה כִּי תִירֵשׁ גְּבִירָתָהּ.

אלהי"ם דָּא מִן וַיֵּאמֶר אֱלֹהִי"ם יְהִי אֹר, אִיהוּ נְתִיב תְּלִיתָא, יְהִי אֹר י"ה אַוִּיר, אוִיר י', וְכַד הָאִי נְקוּדָה אֲתַעֲטֹפֵת (נ"א אתפשטת) בְּהָאִי אֹר וְאֲתַעֲבִידֵת אַוִּיר, מִהָכָא אֲתַמְשְׁכוּ כָּל הַהוֹיֹת.

אַלֵּהִי"ם זֶה מִן וַיֵּאמֶר אֱלֹהִי"ם יְהִי אֹר, הוּא הַנְּתִיב הַשְּׁלִישִׁי, יְהִי אֹר י"ה אַוִּיר, אוִיר י', וְכַשְׁהַנְּקוּדָה הַזֹּאת מִתַּעֲטֹפֵת (מתפשטת) בְּאֹר הַזֶּה וְנַעֲשִׂית אַוִּיר, מִכָּאן נִמְשְׁכוּ כָּל הַהוֹיֹת.

קָם סָבָא חַד פְּתַח וְאָמַר, יְהִי אֹר וְיְהִי אֹר, יְהִי אֹר דָּא יְמִינָא, וְיְהִי אֹר דָּא שְׂמָאלָא, דְּבָכֵל אֲתֵר וְיְהִי אִיהוּ לְשׁוֹן צַעַר, וּבְגִין דָּא וְיְהִי הַיּוֹם דְּדָא אִיהוּ רֵאשׁ הַשָּׁנָה דְּאִיהוּ שְׂמָאלָא, דְּאִיהוּ דוֹ דִּינָא דְּכָל עֲלָמָא, וּבְגִינָהּ

אָתְמַר (בראשית א ג) וַיְהִי אֹר, וַיִּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאֹר כִּי טוֹב, דָּא עֲמוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא דְאִיהוּ טוֹב, וַיִּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ (שס), בֵּין הָאֹר דָּא אֶהְרֹן פְּהֵנָא, וּבֵין הַחֹשֶׁךְ דָּא קֶרַח, אָמַר מִשָּׁה לִי אֶתְחַזִּי לְאַפְרָשָׁא מַחְלֶקֶת, דְאָנָא אִיהוּ דִיּוֹקְנָא דְטוֹב דְלַעִילָא, חֲזָא דְאֶתְדַבֵּק קֶרַח בְּחֹשֶׁךְא דְסִטְרָא אַחֲרָא, וְאַכְחִישׁ עוּבְדָא דְבְרָאשִׁית, דְלָא בְעָא לְאֶתְדַבֵּקָא בְּשִׁמְאָלָא דְאִיהוּ לְוִי, אָמַר הַבְּדִלוּ מִתּוֹךְ הָעֵדָה הַזֹּאת (במדבר טז כא).

קס זָקוּן אָחַד, פִּתַח וְאָמַר: יְהִי אֹר וַיְהִי אֹר, יְהִי אֹר זֶה הַיָּמִין, וַיְהִי אֹר זֶה הַשְּׂמָאל, שְׂבָכָל מְקוֹם וַיְהִי הוּא לְשׁוֹן צַעַר, וּמִשׁוֹם כְּדָ וַיְהִי הַיּוֹם, שְׁזָהוּ רֵאשׁ הַשָּׁנָה, שְׁהוּא שְׂמָאל שְׁהוּא דָן אֶת דִּין כָּל הָעוֹלָם, וּבִגְלָלָהּ נֶאֱמַר וַיְהִי אֹר. וַיִּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאֹר כִּי טוֹב, זֶה הָעֲמוּד הָאֲמַצְעִי שְׁהוּא טוֹב, וַיִּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ, בֵּין הָאֹר - זֶה אֶהְרֹן הַכֹּהֵן, וּבֵין הַחֹשֶׁךְ - זֶה קֶרַח. אָמַר מִשָּׁה, לִי רְאוּי לְהַפְרִיד הַמַּחְלֶקֶת, שְׁאֲנִי הוּא דְמוֹת שֶׁל הַטוֹב שֶׁל מַעְלָה. רָאָה שְׁנִדְבֵּק קֶרַח בְּחֹשֶׁךְא שֶׁל הַצַּד הָאֲחֵר וְהַכְחִישׁ אֶת מַעֲשֵׂה בְרָאשִׁית, שְׁלָא רְצָה לְהַדְבֵּק בְּשִׁמְאָל שְׁהוּא לְוִי, אָמַר הַבְּדִלוּ מִתּוֹךְ הָעֵדָה הַזֹּאת.

וַרְזָא דְמַלְהָ וַיִּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ (בראשית א ד), וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְאֹר יוֹם וּלְחֹשֶׁךְ קֶרַח לַיְלָה (שס ה), שׁוֹקָא דְיִמִּינָא דְהוּא אֹר, דְאֶתְמַר וַיִּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאֹר אִיהוּ שׁוֹקָא יִמִּינָא פְּהֵנָא, דְאֶתְמַר בֵּיהּ (תהלים טז יא) נְעִימוֹת בִּימִינֶךָ נֶצַח, וּכְמָה דְנֶצַח אֶתְקַשֵּׁר בִּימִינָא, הִכִּי הוּד אֶתְקַשֵּׁר בְּשִׁמְאָלָא, וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם אָחַד, עֶרֶב דָּא עֶרֶב דְיִצְחָק, בֹּקֶר דָּא בֹקֶר דְאַבְרָהָם, יוֹם אָחַד עֲמוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא וְצַדִּיק דְחֹשְׁבִינָן חַד, וְלִית יוֹם בְּלָא לַיְלָה דְאִיהִי שְׂכִינְתָא.

וְסוּד הַדְּבָר - וַיִּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ, וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְאֹר יוֹם, וּלְחֹשֶׁךְ קֶרַח לַיְלָה. שׁוֹק הַיָּמִין שְׁהוּא אֹר, שְׁנֶאֱמַר וַיִּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאֹר, הוּא שׁוֹק יָמִין הַכֹּהֵן, שְׁנֶאֱמַר בּוֹ נְעִימוֹת בִּימִינֶךָ נֶצַח, וּכְמוֹ שְׁנֶצַח נִקְשֵׁר בִּימִין, כְּדָ הוּד נִקְשֵׁר בְּשִׁמְאָל. וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם אָחַד, עֶרֶב זֶה הָעֶרֶב שֶׁל אַבְרָהָם, בֹּקֶר זֶה הַבֹּקֶר שֶׁל אַבְרָהָם, יוֹם אָחַד הָעֲמוּד הָאֲמַצְעִי וְצַדִּיק, שְׁחוֹשְׁבִים אוֹתָם כְּאָחַד, וְאִין יוֹם בְּלִי לַיְלָה, שְׁהִיא הַשְּׂכִינָה.

אֲדַהְכִי הָא קְלָא סְלִיק וּמִתְפּוּצֵץ בְּרוּמֵי רְקִיעִין, וְהוּה אָמַר, מִשְׁרִיין קְדִישָׁאן דְמִתִּיבְתָא דְרְקִיעָא דְלַעִילָא וְתִתָּא, אֲזַדְרִזוּ וְאַתְקִנוּ לְקַדְמוֹת מִטְרוּנִיתָא, דְקָא אֶתְיָא לְמִיעָאל קְדָם מַלְכָא, בְּכַמָּה קְשׁוּיטִין דְפְקוּדִין דְעֵשָׂה, קוּמוּ מִשְׁרִיין לְקַדְמוֹתָהּ, אֲדַהְכִי הָא קְלָא תִנְיָנָא הוּה מִתְעָרָא לְגַבֵּי

מארי מפתחו, הא שכינתא קא אתיא למיעאל להיכלא דילה, אדניי שפתי תפתח.

בין כן, הרי קול עולה ומתפוצץ ברומי הרקיעים והיה אומר: מחנות קדושים של ישיבת הרקיע של מעלה ומטה, הזדרזו והתתקנו לפני הגבירה שבאה להכניס לפני המלך בכמה קשויטים של מצוות עשה, קומו מחנות לקראתה. בינתים הרי קול שני היה מתעורר אל בעלי המפתחות, הרי השכינה באה להכניס להיכלא, אדניי שפתי תפתח.

בהוא זמנא מטרוניתא עלאה קא נחתת לגבה, לקבלא לה בפקודא קדמאה, בכמה קליו ושופרות, וסלקין תרווייהו לגבי מלכא, וכלהו הוו שאליו (שיר ה'ה) מי זאת עולה מן המדבר, מיי דאיהי אימא עלאה, בזא"ת עולה, וכד סליקת לעילא אתעבדת כסא למלכא עלאה, ובה פתח אנכ"י, דהכי סליק לחשבון כס"א, וכד אתחברו תרווייהו אתמר בהו (שמות כב) אנכי יהו"ה אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים.

באותו זמן הגבירה העליונה יורדת אליה לקבלה במצוה הראשונה בכמה קולות ושופרות, ושתייהן עולות למלך, וכלם היו שואלים, מי זאת עולה מן המדבר? מיי, שהיא האם העליונה, בזאת עולה, וכשעולה למעלה, נעשית כסא למלך העליון, ובה פתח אנכ"י, שפך עולה לחשבון כס"א, וכששניהם התחברו, נאמר בהם אנכי יהו"ה אלהיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים.

אשר איהו רמיז במלת בראשית, אשר דא אימא, דאיהי אשר אהי"ה, אשר קדשנו במצותיו, אשר קדש ידיד מבטון, דאיהי בטון דאתמר ביה (איוב לט כט) מבטון מי יצא הקרח, הקרח הנורא (יחזקאל א כב), מאי נורא דא עמודא דאמצעיתא, מאי קדש ידיד מבטון, בטון דאתמר ביה דא צדיק, אשר דאיהי אימא עלאה, קדשנו בעמודא דאמצעיתא, וצונו בצדיק, על כל פקודא ופקודא, בגין דחד איהו מצוה וחד עושה, חד מצוה על המצוה דאיהי שכינתא, מצות יהו"ה ברה מאירת עינים (תהלים יט ט), וחד עושה עשיתה דאיהו מעשה דפקודא, דהכי אוקמוהו מארי מתניתין גדול המצוה ועושה ממי שאינו מצוה ועושה

אשר, רמיז הוא במלת בראשית. אשר, זו האם, שהיא אשר אהי"ה, אשר קדשנו במצותיו, אשר קדש ידיד מבטון, שהיא הבטון שנאמר בה מבטון מי יצא הקרח, הקרח הנורא. מה זה נורא? זה העמוד האמצעי. מה זה קדש ידיד מבטון? הבטון שנאמר בו זה צדיק, אשר, שהיא האם

העליונה, קדשנו, בעמוד האמצעי, וצונו, בצדיק על כל מצוה ומצוה, משום שאחד הוא מצוה ואחד עושה, אחד מצוה על המצוה שהיא שכונה, מצות יהויה ברה מאירת עינים, ואחד עושה עשייתה שהיא מעשה של מצוה, שפך פשוהו בעלי המשנה, גדול המצוה ועושה ממי שאינו מצוה ועושה.

דף עד ע"ב

ועוד מצוה דא עמודא דאמצעיתא, דאיהו מצוה מסטרא דאבא דאיהו רא"ש, ומסטרא דאימא דאיהי אש"ר, והכי צדיק מצוה ועושה מתרנוייהו, ובגין דא אתמר על תרנוייהו אשר קדשנו, אמא קדשנו ואבא צונו, על מאן על שכנתא תתאה, דאיהי פטר כל רחם, פתיחו דרחם, דאיהו רמ"ח פקודין, איהי מצות יהויה בכל אבר ואבר דמלכא, איהי מצוה, ועוד אשר קדשנו מסטרא דאבא (דף עד ע"ב) ואימא, הדא הוא דכתיב (בראשית א ג) ויאמר אלהיים יהי אור ויהי אור, ויאמר מסטרא דאבא דאיהו י', יהי מסטרא דאימא דאיהי ה', חד אמירה וחד הויה, עשייתה דתרנוייהו יהי אור.

ועוד מצוה זה העמוד האמצעי, שהוא מצוה מצד האב שהוא רא"ש, ומצד האם שהיא אש"ר, וכך צדיק מצוה ועושה משניהם, ומשום כך נאמר על שניהם אשר קדשנו. האם - קדשנו, והאב - צונו. על מי? על השכונה התחתונה שהיא פטר כל רחם, פתיחת הרחם, שהוא מאתים ארבעים ושמונה מצוות, היא מצות יהויה בכל איבר ואיבר של המלך, היא מצוה, ועוד אשר קדשנו, מצד האב והאם. זהו שכתוב ויאמר אלהיים יהי אור ויהי אור, ויאמר - מצד האב שהוא י', יהי - מצד האם שהיא ה', אמירה אחת והויה אחת, עשייתה של שניהם - יהי אור.

ועוד אשר על שם באשרי כי אשרוני בנות (בראשית ל ג), אשר הוצאתיך מארץ מצרים (שמות כ ב), וכי עבד דאיהו בבי אסירי דמלכא, ואבטח ליה מלכא לאפקא ליה מבי אסירי, אית ליה למלכא לשבחא גרמיה, אשר הוצאתיך מארץ מצרים כמה זמנין, אלא חמשין זמנין אדכיר באורייתא יציאת מצרים, לקבל חמשין תרעין דבינה, לאשתמודעא לון מאן אתר אפיק לון מן גלותא.

ועוד אשר, על שם באשרי כי אשרוני בנות, אשר הוצאתיך מארץ מצרים, וכי עבד שהוא בבית אסורי המלך, והבטיח לו המלך להוציאו מבית האסורים, יש לו למלך לשבח את עצמו אשר הוצאתיך מארץ מצרים כמה פעמים? אלא חמשים פעמים הזכיר בתורה יציאת מצרים כנגד חמשים שערי בינה, להודיע להם מאיזה מקום הוציאם מן הגלות.

וכד נחתת לגבייהו נחתת למפרק לון בכמה קליו וברקין, הדא הוא דכתיב (שמות יט טו) ויהי ביום השלישי בהיות הבקר ויהי קולות וברקים וגומר, ועליהו אתמר (שם כ יח) וכל העם ראים את הקולת, את דא שכונתא תתאה, דהות סלקא בכל קלא וקלא מאינון שבע קליו, ואיהי הות בת קול דכל חד וחד, קול דברים אתם שמעים (דברים ד יב), דא קלא עלאה כלילא מתלת קליו עלאין, דאינון תלת ספירו עלאין, ועל אימא עלאה אתמר (שם) ותמונה אינכם רואים זולתי קול, אבל בת קול עלה אתמר וכל העם רואים את הקולת, ואת, ואת ודאי, דאתמר בה (במדבר יב ח) ותמונת יהויה גביט, קולות אינון מסטרא דעמודא דאמצעיתא, איהו קול השופר שביעאה באימא עלאה, ולתתא שית קליו.

וכשירדה אליהם, ירדה לגאל אותם בכמה קולות וברקים, זהו שכתוב ויהי ביום השלישי בהיות הבקר ויהי קולות וברקים וגומר, ועליהם נאמר וכל העם ראים את הקולת. את, זו השכינה התחתונה שהיתה עולה בכל קול וקול מאותם שבע קולות, והיא היתה בת קול של כל אחד ואחד, קול דברים אתם שמעים, זה הקול העליון הכלול משלשה קולות עליונים שהם שלש הספירות העליונות, ועל האם העליונה נאמר, ותמונה אינכם רואים זולתי קול, אבל על בת קול נאמר וכל העם רואים את הקולת ואת, ואת ודאי, שנאמר בה ותמונת יהויה גביט. קולות הם מצדו של העמוד האמצעי, הוא קול השופר השביעי באם העליונה, ולמטה ששה קולות.

ברקים מסטרא דצדיק, דאתמר ביה (זכריה ט יד) ויצא כבדק חצו, ענו דא שכונתא כלילא משבעה ענני כבוד, דבה מתכסין קליו וברקין, ומסטרא דימינא אתקריאת עננא, ומסטרא דשמאלא ערפל, הדא הוא דכתיב (שמות כ כא) ומשה נגש אל הערפל אשר שם האלהיים. ועוד אנכי דא שכונתא תתאה, ורזא דמלה אנכי הוא מנחמכם (ישעיה נא יב), אימא עלאה אנכי לעילא, אנכי אימא תתאה לתתא ועל תרוייהו אתמר (דברים לב לט) ראו עתה כי אני אני הוא, כשמך אלהיים כן תהלתך על קצוי ארץ (תהלים מח כא).

בְּרָקִים מֵצַד הַצְּדִיק, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ וַיֵּצֵא כְּבָרֶק חֲצוֹ, עָנָן זֶה הַשְּׂכִינָה
הַכְּלוּלָה מִשְׁבְּעָה עֲנָנֵי כְבוֹד, שֶׁבּוֹ מִתְּכַסִּים קוֹלוֹת וּבְרָקִים, וּמֵצַד
הַיְמִין נִקְרָאת עָנָן, וּמֵצַד הַשְּׂמָאל עֶרְפֶּל. זֶהוּ שְׂפָתוֹב וּמִשָּׁה נִגְשׁ אֶל
הָעֶרְפֶּל אֲשֶׁר שָׁם הָאֱלֹהִיִּים. וְעוֹד, אֲנֹכִי זֶה שְׂכִינָה הַתַּחְתּוֹנָה, וְסוּד
הַדָּבָר - אֲנֹכִי אֲנֹכִי הוּא מְנַחֵמְכֶם. הָאֵם הָעֲלִיוֹנָה אֲנֹכִי לְמַעַלָּה, אֲנֹכִי
הָאֵם הַתַּחְתּוֹנָה לְמַטָּה, עַל שְׂתִיחָוּ נֶאֱמַר רְאוּ עִתָּה כִּי אֲנִי אֲנִי הוּא,
כְּשֶׁמֶד אֱלֹהִיִּים כֹּן תִּהְלָתֶךָ עַל קִצּוֹי אֶרֶץ.

הָא הֵכָא פְּקוּדָא קְדָמָאָה, וְלִית פְּקוּדָא דְלָא אֲתִיָּהִיב בְּדַחִילוֹ וּרְחִימוֹ
דְּאִיהוּ ב', וְדָא ב' מִן בְּרָאשִׁית דְּחִילוֹ דִּירָאָה וּרְחִימוֹ, דְּאִינוּן ב' עֲלָאָה ב'
תַּתָּאָה, ב' עֲלָאָה הָא אֲתִמַּר דְּאִיהוּ דְּחִילוֹ וּרְחִימוֹ, ב' בְּתַרָּאָה (נ"א תַּתָּאָה)
תּוֹרָה וּמְצוּה, וְאִיהִי ב' מִבְּרִ"א, בְּהַפּוּדָא אֲתוּוֹן אֲבִ"ר, אִיהִי מְצוּהָ בְּכָל (נ"א
דְּכָל) אֲבַר וְאֲבַר, פְּקוּדָא קְדָמָאָה אִיהוּ אֲנֹכִי יְהוּ"ה אֱלֹהִי"ךָ (שְׁמוֹת כ ב), וְאִיהוּ
ב', דְּחִילוֹ וּרְחִימוֹ, אִישׁ אִמוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ (וּיִקְרָא יט ג) מְסֻטְרָא דְּדַחִילוֹ, כְּבִד
אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמְךָ (שְׁמוֹת כ יב) מְסֻטְרָא דְּרְחִימוֹ, וְתִירוּיָהוּ אִינוּן זְכוֹר
וְשִׁמּוֹר.

הָרִי כָּאֵן מְצוּהָ רֵאשׁוֹנָה, וְאִין מְצוּהָ שְׁלָא נִתְנָה בִּירָאָה וְאֶהְבָּה שְׁהוּא
ב', וְזָה ב' מִבְּרָאשִׁית הַפּוּחַד שֶׁל הִירָאָה וְאֶהְבָּה, שְׁהוּן ב' עֲלִיוֹנָה וּב'
תַּחְתּוֹנָה, ב' הָעֲלִיוֹנָה הָרִי נִתְבָּאָר שְׁהִיא יִרָאָה וְאֶהְבָּה, ב' אַחְרוֹנָה
(תַּחְתּוֹנָה) תּוֹרָה וּמְצוּהָ, וְהִיא ב' מִבְּרִ"א, בְּהַפּוּדָא אוֹתִיוֹת אֲבִ"ר, הִיא
מְצוּהָ בְּכָל (שֶׁל כָּל) אִיבַר וְאִיבַר, הַמְצוּהָ הָרֵאשׁוֹנָה הִיא אֲנֹכִי יְהוּ"ה
אֱלֹהִי"ךָ, וְהוּא ב', יִרָאָה וְאֶהְבָּה, אִישׁ אִמוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ מֵצַד שֶׁל
הִירָאָה, כְּבִד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמְךָ מֵצַד שֶׁל הָאֶהְבָּה, וְשִׁנְיָהֶם הֵם זְכוֹר
וְשִׁמּוֹר.

תַּפְּלִין דְּרֵאשׁ וּתַפְּלִין דְּיָד, אֲבָא תַּפְּלִין דְּרִישָׁא (נ"א עַל רִישָׁא) דְּאִיהוּ רֵאשׁ
דְּבִרְךָ אֲמַת (תַּחֲלִים קִיט קס) עֲמוּדָא דְּאִמְצָעִיתָא, אִימָא תַּפְּלִין דְּיָד דְּאִיהִי
שְׂכִינְתָא תַּתָּאָה, אֲבָא וְאִימָא תַּפְּלִין דְּמֵאֲרִי עֲלָמָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
וְשְׂכִינְתִּיהָ דְּאִינוּן בְּרָא וּבְרֵתָא אִינוּן תַּפְּלִין דִּילָן.

תַּפְּלִין שֶׁל רֵאשׁ וּתַפְּלִין שֶׁל יָד, הָאֵב תַּפְּלִין שֶׁל רֵאשׁ (עַל הַרֵאשׁ), שְׁהוּא
רֵאשׁ דְּבִרְךָ אֲמַת, הָעֲמוּדָא הָאִמְצָעִי, וְהָאֵם תַּפְּלִין שֶׁל יָד, שְׁהִיא
הַשְּׂכִינָה הַתַּחְתּוֹנָה. הָאֵב וְאֵם תַּפְּלִין שֶׁל רְבוּן הָעוֹלָם, הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא וְשְׂכִינְתּוֹ, שְׁהֵם בֵּן וּבֵת, הֵם הַתַּפְּלִין שְׁלָנוּ.

דף עה ע"א

ועוד נתייב תליתא"ה, ביה פקודא תליתא דאיהו נבוא"ה, הדא הוא דכתיב (בראשית א ג) ויאמר אלהיים יהי אור ויהי אור, חמש אור אינון, ועלייהו אתמר (יחזקאל א א) נפתחו השמים וראוה מראות אלהיים, אימא עלאה מראה סתימא דלית בה דמיון, אימא תתאה מראה באתגלייא דאית בה דמיון, ועלה אתמר (הושע יב יא) ובגיד הנביאים אדמה, אדמה איהי דמיון לכל נביאיא, ולכל חד כפום חיליה, ובגין דאיהי שלטא על כל מרפבות דלתתא, ועל כל ככביא ומזלי, ואלנין ודשאין, ועל כל עופי שמיא וחינון וארעא, ונוני נמא, בגין דא אתקריאת בשמא דכלהו, מסטרא דחיוון אתקריאת חיה, ומסטרא דעופין נשר יונה צפור, ומסטרא דנונין הדג, סטרא (נייא שפחה) בישא בהפוכא דגה, ומסטרא דעשבין אתקריאת שכינתא שושנה. (דף עה ע"א)

ועוד נתייב השלישי, בו המצנה השלישית, שהיא נבוא"ה, זהו שפתוב ויאמר אלהיים יהי אור ויהי אור, חמשה אור הם, ועליהם נאמר נפתחו השמים וראוה מראות אלהיים, האם העליונה המראה הנסתר שאין בו דמיון, האם התחתונה מראה בגלוי שיש בה דמיון, ועליה נאמר ובגיד הנביאים אדמה, אדמה היא דמיון לכל הנביאים, ולכל אחד כפי כחו, ומשום שהיא שולטת על כל המרפבות שלמטה, ועל כל כוכבים ומזלות ואילנות ודשאים, ועל כל עופות השמים וחיית הארץ ודגי הים, בגלל זה נקראת בשם של כלם. מצד החיות היא נקראת חיה, ומצד העופות - נשר יונה צפור, ומצד הדגים - הדג. צד (שפחה) הרע בהפוך דגה, ומצד העשבים נקראת שכינה שושנה.

נתיב רביעאה ויבדל אלהיים בין האור ובין החשך (בראשית א ד), דכר ונוקבא אינון, חשך לילה, הדא הוא דכתיב (שם ה) ולחשך קרא לילה, ואית חשך מסטרא דדכיו ולילה מסטרא דדכיו, הדא הוא דכתיב (תהלים קלט יב) גם חשך לא יחשיך ממך ולילה כיום יאיר כחשכה פאורה, וחשך איהי נוקבא דמקבל מנהורא דאיהו אור דכר, פגוונא דסיהרא דמקבלת מן שמשא, ותרווייהו אינון אספקלריאה דנהרא ואספקלריאה דלא נהרא, ואית חשך דסטרא אחרא דאית בה הבדלה ולא חבורא, וההוא אור איהו כמוחא באגוזא.

הנתיב הרביעי - ויבדל אלהיים בין האור ובין החשך, זכר ונקבה הם, חשך לילה, זהו שפתוב ולחשך קרא לילה, ויש חשך מצד הטהר ולילה מצד הטהר, זהו שפתוב גם חשך לא יחשיך ממך ולילה כיום יאיר כחשכה כאורה, והחשך היא נקבה שמקבלת מהאור שהוא אור זכר, כמו שהלבנה שמקבלת מן השמש, ושניהם הם האספקלריה המאירה והאספקלריה שאינה מאירה, ויש חשך של הצד האחר שיש בו הבדלה ולא חבור, ואותו האור הוא כמח באגוז.

אדהכי הא קלא אשתמע ברומי רקיעין, מארי דאוצרין מארי דהיכלין, אפתחו היכלין הא מטרוניתא קא בעיא לאעלא בהיכליה, בההוא זמנא אדנ"י שפתי תפתח, היכלא כלילא משבעה היכלין, בההוא זמנא כמה נביאים סלקין עמה ומתכנסים עמה, דאית נביאים ואית נביאים, אית נביאים דאינון מארי דביתא דמטרוניתא, ואית נביאים דאינון מארי דביתא דמלכא, אליון מאספקלריא דנהרא ואליון מאספקלריא דלא נהרא, נביאים דאספקלריא דנהרא אינון מסטרא דיהו"ה, ונביאים דאספקלריא דלא נהרא אינון מסטרא דאדנ"י, ואינון שקילין לאורייתא דבכתב ואורייתא דבעל פה, נביאים מסטרא דאדנ"י מסטרא דיראה, ונביאים דאינון מסטרא דיהו"ה אינון מסטרא דאהבה.

בינתים הנה קול נשמע ברומי הרקיעים: בעלי האוצרות, בעלי ההיכלות, פתחו את ההיכלות, הרי הגבירה רוצה להכנס להיכלו. באותו זמן אדנ"י שפתי תפתח, ההיכל כלול משבעה היכלות. באותו זמן כמה נביאים עולים עמה ומתכנסים עמה, שיש נביאים ויש נביאים, יש נביאים שהם בעלי הבית של הגבירה, ויש נביאים שהם בעלי הבית של המלך, אלו מהאספקלריה המאירה, ואלו מהאספקלריה שאינה מאירה. הנביאים של האספקלריה המאירה הם מצד של יהו"ה, והנביאים של האספקלריה שאינה מאירה הם מצד של אדנ"י, והם שקולים לתורה שבכתב ולתורה שבעל פה. הנביאים מצדו של אדנ"י - מצד היראה, והנביאים שהם מצדו של יהו"ה הם מצד של האהבה.

בההוא זמנא כמה מארי תרעין מזדעזעין ומזדמנין להיכלא, וכמה מארי חותמות, וכמה מארי שאלתין, וכמה מארי תשובות, דבהון נביא שואל ומשיב, וכמה מארי עתידות, מה דהוה ומה דעתיד למהוי, וכמה מארי דעיינין דאינון מראות וחוזין דנביאים, וכמה מארי דאודנין דאינון מארי דגדפין, דאתמר בהון (יחזקאל א כד) ואשמע את קול כנפיהם, וכמה מארי דחוטמא דתמן ריח, דאתמר בהון (ויקרא א יג) אשה ריח נוח, וכמה מארי דאנפין דאתמר בהון (יחזקאל א ו) וארבעה פנים לאחת, וכמה מארי דקליון

ומארי דדבורין, ומארי דהבלים דאינון להבות אש, הדא הוא דכתיב (תהלים כט ז) קול יהו"ה חצב להבות אש, וכמה מארי דידין, דאתמר בהון (יחזקאל א ח) וידי אדם מתחת פנפיהם, וכמה מארי דקומה ואינון שעור קומה דכרסייא, וכמה מארי דאות ברית דאתמר בהון (שמות ג יב) וזה לך האות, וכמה מארי דרגליו דאתמר בהון (יחזקאל א יד) והחיות רצוא ושוב.

באותו זמן כמה בעלי שערס מזדעזעים ומזדמנים להיכל, וכמה בעלי חותמות, וכמה בעלי שאלות, וכמה בעלי תשובות, שבהם נביא שואל ומשיב, וכמה בעלי עתידות, מה שהיה ומה שעתיד להיות, וכמה בעלי עינים שהם מראות וחוזים של נביאים, וכמה בעלי אזנים שהם בעלי כנפים, שנאמר בהם ואשמע את קול פנפיהם, וכמה בעלי חטם ששם ריח, שנאמר בהם אשה ריח ניחח, וכמה בעלי פנים, שנאמר בהם וארבעה פנים לאחת, וכמה בעלי קולות ובעלי דבורים ובעלי הבלים שהם להבות אש, זהו שכתוב קול יהו"ה חצב להבות אש, וכמה בעלי ידים, שנאמר בהם וידי אדם מתחת פנפיהם, וכמה בעלי קומה, והם שעור הקומה של הכסא, וכמה בעלי אות ברית, שנאמר בהם וזה לך האות, וכמה בעלי רגלים שנאמר בהם והחיות רצוא ושוב.

כל תקונין דנביאיא מלבר (ני"א מלאו) בגופא, באברים דגופא, מארי דחכמה אינון מלאו במוחא, ובגין דא חכם עדיף מנביא, וממוחא תליין לייב נתיבות, ודא לייב דאתמר לב מבין, ויבדל אלהיים בין האור ובין החשך (בראשית א ד), הכא רזא דנתיב רביעאה, מאי הבדלה הכא בנבואה, אלא כמה נביאי שקרא אינון מסטרא דחשך, דאזלון באוירא לאטעאה בני נשא, בהוא זמנא דיהא קודשא בריך הוא בשכינתיה, ויבדל אלהיים בין האור ובין החשך.

כל תקוני הנביאים מבחוץ (מבפנים) בגוף, באיברי הגוף, בעלי החכמה הם מבפנים במח, ומשום זה חכם עדיף מנביא, ומן המח תלויים לייב נתיבות, וזה לייב, שנאמר לב מבין, ויבדל אלהיים בין האור ובין החשך, כאן הסוד של הנתיב הרביעי, מה ההבדלה כאן בנבואה? אלא כמה נביאי שקר הם מצד החשך, שהולכים באויר להטעות בני אדם. באותו זמן שיהיה הקדוש ברוך הוא עם שכינתו, ויבדל אלהיים בין האור ובין החשך.

נתיב חמשאה, ויקרא אלהיים לאור יום (שם ה), אליו מארי מקרא, דמארי מקרא אינון פתילה, ומארי משנה זית, ומארי תלמוד דאיהו קבלה למנשה מסיני נר.

הנתיב החמישי, ויקרא אלהיים לאור יום, אלו בעלי מקרא, שבעלי
מקרא הם פתילה, ובעלי המשנה - זית, ובעלי תלמוד שהוא קבלה
למשה מסיני - נר.

פקודא רביעאה לאתעסקא באורייתא דבעל פה, ולאפרשא בה בשית
דרגין, באסור והתר טומאה וטהרה כשר ופסול, הדא הוא דכתיב (שם ו)
ויאמר אלהיים יהי רקיע בתוך המים, ויהי מבדיל בין מים למים, בין
מים דדכיו דטהרה התר כשר, ובין מים דמסאבו דאינון אסור טמא
פסול, דאינון מי בורות נשברים מים סרוחים מים מטונפין, ועליהו
אתמר (שמות כ א) לא יהיה לד אלהים אחרים על פני, והאי רקיע דאפריש
ביניהו דא רקיע דעל רישי חיוון, ודא מטטרוין, דעליה אתמר (יחזקאל א
כב) ודמות על ראשי (דף עה ע"ב) החיה רקיע, ועליה אתמר (בראשית א ז) ויעש
אלהיים וגומר, ודא נתיב שתיתאה, ואית רקיע לעילא מרקיע, ודא צדיק
דאפריש בין מיין נוקבין למיין דכורין, לאשתמודעא ביה, ועליה אתמר
(שם) ויעש אלהיים את הרקיע, ויבדל בין המים אשר מתחת לרקיע ובין
המים אשר מעל לרקיע, ודא נתיב שביעאה צדיק.

מצוה רביעית - להתעסק בתורה שבעל פה ולהפריד בהם בשש
דרגות, באסור והתר, טמאה וטהרה, כשר ופסול. זהו שכתוב ויאמר
אלהיים יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים, בין מים
של טהרה התר כשר, ובין מים של טמאה, שהם אסור טמא פסול,
שהם מי בורות נשברים, מים סרוחים, מים מטנפים, ועליהם נאמר
לא יהיה לד אלהים אחרים על פני, והרקיע הזה שמבדיל ביניהם, זה
הרקיע שעל ראשי החיות, וזה מטטרוין, שעליו נאמר ודמות על
ראשי החיה רקיע, ועליו נאמר ויעש אלהיים וגומר, וזה הנתיב
הששי, ויש רקיע מעל לרקיע, וזה הצדיק שמפריד בין מים נקביים
למים זכריים להודע בו, ועליו נאמר ויעש אלהיים את הרקיע, ויבדל
בין המים אשר מתחת לרקיע ובין המים אשר מעל לרקיע, וזה הנתיב
השביעי - צדיק.

נתיב תמינאה ויקרא אלהיים לרקיע שמים (שם), ויקרא אלהיים דא
אימא עלאה, לרקיע דא עמודא דאמצעיתא דאיהו בין ימינא ושמאלא
וכליל תרווייהו, הדא הוא דכתיב (שם) ויהי ערב ויהי בקר יום אחד, ואינון
ערב דיצחק ובקר דאברהם.

הנתיב השמיני, ויקרא אלהיים לרקיע שמים. ויקרא אלהיים - זו
האם העליונה, לרקיע - זה העמוד האמצעי, שהוא בין ימין ושמאל

וְכֹלֵל אֶת שְׁנֵיהֶם. זֶהוּ שְׁפָתוֹב וַיְהִי עָרֵב וַיְהִי בִקְר יוֹם אֶחָד, וְהֵם
הָעָרֵב שֶׁל יִצְחָק וְהַבְּקָר שֶׁל אַבְרָהָם.

תקונא תלתין וחד

בְּרֵאשִׁית בְּרִיא שְׁתֵּי יָי, וְעַלֵּיהוּ אֶתְמַר (רות א יט) וְתִלְכְּנָה שְׁתֵּיהֶם וְגוֹמֵר,
וְאֵינוֹן תְּרִי תוֹרוֹת אוֹרֵייתָא דְּבִכְתָּב וְאוֹרֵייתָא דְּבַעַל פָּה, וְעוֹד תְּרִי לוֹחוֹת
אֲזָלוּ לְטוֹרָא דְּסִינִי, מִיָּד וְתֵהֱמוּ כָּל הָעִיר עֲלֵיהֶן (שם) אֲזִדְעִזַּע כָּל עַלְמָא, הָדָא
הוּא דְּכְתִיב (שמות כ יח) וְכָל הָעָם רָאִים אֶת הַקִּלְתָּ וְכוּי וַיֵּרָא הָעָם וַיִּנְוְעוּ,
וְאָמְרוּ הַזֹּאת נַעֲמִי, דָּא אִיהוּ נְעִימוּ דְּאוֹרֵייתָא, מִיָּד אֶתְמַר (שם לב יט) וַיִּשְׁבֵּר
אוֹתָם תַּחַת הָהָר, פְּרַחַת אוֹרֵייתָא מִתְּמָן, וְאָמְרַת (רות א כא) אֲנִי מְלֵאָה
הַלְכְּתִי לְטוֹרָא דְּסִינִי, וְכַעַן וְרִיקָם הֵשִׁיבֵנִי יְהוֹיָה, מְלֵיאָיָה מְלֵיאָיָה יִיָּה,
וְכַעַן פְּרַח מְנִי מְלֵיאָיָה יִיָּה דָּאִיהוּ יְהוֹיָה, וְאֶשְׁתְּאַרְתְּ הִי יַחֲדָה אֱלֹהִים,
נְאֻלְמַתִּי דּוּמִיָּה (תהלים לט ג), דוֹיִים יִיָּה, הַחֲשִׁיתִי מְטוֹב דָּאִיהוּ וי.

תקון שלשים ואחד, בְּרֵאשִׁית, בְּרִיא שְׁתֵּי יָי, וְעַלֵּיהֶן נְאֻמֵּר וְתִלְכְּנָה
שְׁתֵּיהֶם וְגוֹמֵר, וְהֵן שְׁתֵּי תוֹרוֹת, תוֹרָה שְׁבִכְתָּב וְתוֹרָה שְׁבַעַל פָּה, וְעוֹד,
שְׁנֵי לוֹחוֹת הִלְכוּ לְהַר סִינִי, מִיָּד וְתֵהֱמוּ כָּל הָעִיר עֲלֵיהֶן, הַזִּדְעִזַּע כָּל
הָעוֹלָם. זֶהוּ שְׁפָתוֹב וְכָל הָעָם רָאִים אֶת הַקִּלְתָּ וְכוּי וַיֵּרָא הָעָם וַיִּנְוְעוּ,
וְאָמְרוּ הַזֹּאת נַעֲמִי, זֹהִי הַנְּעִימוֹת שֶׁל הַתוֹרָה! מִיָּד נְאֻמֵּר וַיִּשְׁבֵּר
אוֹתָם תַּחַת הָהָר. פְּרַחַת הַתוֹרָה מִשָּׁם וְאָמְרָה, אֲנִי מְלֵאָה הַלְכְּתִי לְהַר
סִינִי, וְכַעַת רִיקָם הֵשִׁיבֵנִי יְהוֹיָה, מְלֵיאָיָה מְלֵיאָיָה יִיָּה, וְכַעַת פְּרַח מְנִי
מְלֵיאָיָה יִיָּה, שְׁהוּא יְהוֹיָה, וְנִשְׁתְּאַרְתְּ הִי יַחֲדָה אֱלֹהִים, נְאֻלְמַתִּי דּוּמִיָּה,
דוֹיִים יִיָּה, הַחֲשִׁיתִי מְטוֹב שְׁהוּא וי.

דְּבַר אַחַר וְתִלְכְּנָה שְׁתֵּיהֶן גּוֹי וְנִפְּשׁ, לָאֵן אֶתְר אֲזָלִי, לְבִי קִבְּרָא, גּוֹי אֶתְדִּין
וְאֶתְרִקֵּב, נִפְּשׁ אֶתְמַר בָּהּ (רות ג ז) וְתִגַּל מְרַגְלוֹתֵינוּ וְתִשְׁכָּב.

דְּבַר אַחַר וְתִלְכְּנָה שְׁתֵּיהֶן, הַגּוֹי וְהַנְּפֶשׁ, לָאֵיזָה מְקוֹם הִלְכוּ? לְבֵית
הַקִּבְּרוֹת, הַגּוֹי נִדְּוֹן וְנִרְקֵב, וּבִנְפֶשׁ נְאֻמֵּר וְתִגַּל מְרַגְלוֹתֵינוּ וְתִשְׁכָּב.

קם סבא חד ואמר, בוצינא קדישא חזור בך, ערפה איהי גוף, רות איהי נפש, שותפו דילה נעמי נשמת חיים, מחלון רוחא, גופא דאיהי ערפה חזרה עורף לגבי נשמה (נייא שכינתא), נפש אתדבק בה בנשמתא, הדא הוא דכתיב (רות א טז) באשר תלכי אלך בפקודין דעשה, ובאשר תליני אלן בפקודין דלא תעשה.

קם זקן אחד ואמר: מנורה הקדושה חזר בך, ערפה היא הגוף, רות היא הנפש, השתפה שלה נעמי, נשמת חיים, מחלון הרוח, הגוף שהיא ערפה החזירה עורף אל הנשמה (השכינה), הנפש נדבקה בנשמה, זהו שכתוב באשר תלכי אלך - במצוות עשה, ובאשר תליני אלן - במצוות לא תעשה.

דבר אחר באשר תלכי אלך בגלותא, דאתמר בה (ישעיה נ א) ובפשעייכם שלחה אמכם, ובאשר תליני אלן דמשכבא דילך בגלותא, הדא הוא דכתיב (שיר ג א) על משכבי בלילות, עמד עמי אלן ישראל, ואלהי"ך אלהי"י דא קודשא בריך הוא, אלימלך דא יי, נעמי דא ה', מחלון וי, רות בה אתדבקה ה' ואתעבדת תורה, ועלה אתמר (שיר ב יב) וקול התור נשמע בארצנו.

דבר אחר, באשר תלכי אלך - בגלות, שנאמר בה ובפשעייכם שלחה אמכם, ובאשר תליני אלן, שמשכבך בגלות, זהו שכתוב על משכבי בלילות. עמד עמי - אלו ישראל, ואלהי"ך אלהי"י - זה הקדוש ברוך הוא. אלימלך זה יי, נעמי זו ה', מחלון וי, רות בה נדבקה ה' ונעשתה תורה, ועליה נאמר וקול התור נשמע בארצנו.

ערפה אימא דערב רב, דאתמר בהון (שמות לד ט) כי עם קשה עורף הוא, דחזרת לסרחנה, ודחזרת עורף לגבי חמותה, כליון בעלה דערפה, יצר הרע דאתיא כלליה מניה לעלמא, ואיהו כליון, ואתתיה לילית כלליה.

ערפה היא האם של הערב רב, שנאמר בהם כי עם קשה עורף הוא, שחזרה לסרחנה ודחזרה עורף לחמותה, כליון בעלה של ערפה, יצר הרע, שבאה כלליה ממנו לעולם, והוא כליון, ואשתו לילית כלליה.

נשמה ונפש כד בר נש איהו מחוייב בחובין ומתגברין על אברים, נשמת חיים אסתלקת מן גופא, ונפש אשתארת תמן, ואתמר בה (רות ג ז) ותגל מרגלותיו, לגבי מאן לגבי צדיק ודא ברית מילה, דאיהו בועז ב"ו ע"ז

תקיוף על יצריה, וימד שש שעורים וישת עליה (שם טו), שוקיו עמודי שש
(שיר ה טו), שואית לון עליה לאגנא עליה, ואוקמוה ותלכנה שתייהם
בשכינתא עליה ותתאה, ועלייהו אתמר (רות ד יז) ותקראנה לו השכנות
שם, לאמר ילד בן לנעמי, דא עמודא דאמצעייתא דאתמר ביה (שמות ד כב)
בני בכרי ישראל, כד חאבו ישראל וגרמו לאסתלקא שכינתא, עליה אתמר
בשכינתא תתאה ותגל מרגלותיו (רות ג ז).

נשמה ונפש, כשאדם מחיב בחטאים והם מתגברים על האיברים,
נשמת חיים מסתלקת מהגוף, והנפש נשארת שם, ונאמר בה ותגל
מרגלותיו, למי? לצדיק, וזו ברית מילה, שהוא בועיז ב"ו ע"ז, תקיוף
על יצרו, וימד שש שעורים וישת עליה, שוקיו עמודי שש, שמה אותם
עליה להגן עליה, ופרשוה ותלכנה שתייהם, עם השכינה העליונה
והתחתונה, ועליהם נאמר ותקראנה לו השכנות שם, לאמר ילד בן
לנעמי, זה העמוד האמצעי, שנאמר בו בני בכרי ישראל. כשאחטאו
ישראל וגרמו להסתלקות השכינה, על השכינה התחתונה נאמר ותגל
מרגלותיו.

דף עו ע"א

דבר אחר ותלכנה שתייהם, איהו ממלל בגופא ונפשא, ומרחימו דגופא כד
איהו בעל תשובה, יימא נפשא לגבה באשר תמותי אמות ושם אקבר (שם
א יז), ולא תזוז נפשא בקברא מניה, ועליה אתמר (משלי ו כב) בהתהלךך (דף עו
ע"א) תנחה אותך בעלמא דין, בשכבך תשמור עליך בקברא, והקיצות
לתחיית המתים (נ"א לעולם הבא) היא תשיחך, דא נפשא לגבי גופא, ובזינא
קדישא אם גופא לא חזר בתשובתא, וחזר עורף לגבי תיובתא, נפש
אתפרש מניה ואתקרי ערפ"ה, וגופא דא אתאביד מתרין עלמין.

דבר אחר ותלכנה שתייהם, הוא מדבר בגוף ונפש, ומאהבת הגוף
כשהוא בעל תשובה, תאמר הנפש אליו באשר תמותי אמות ושם
אקבר, ולא תזוז הנפש בקבר ממנו, ועליו נאמר בהתהלךך תנחה
אותך - בעולם הזה, בשכבך תשמור עליך - בקבר, והקיצות - לתחיית
המתים (לעולם הבא), היא תשיחך - זו הנפש לגוף, ומנוחה הקדושה, אם
הגוף לא חזר בתשובה והחזיר עורף לתשובה, הנפש נפרדת ממנו
ונקראת ערפ"ה, והגוף הזה נאבד משני העולמות.

אמר ליה סבא סבא, והא כמה קברין למגנא, והא אם גופא אתאביד על מה תקום נפשא לתחיית המתים, דהא ודאי גופא אתאביד, ואתמר דאתאביד מתרין עלמין, והא נחית לנשייה דתמן אתנשי לדרי דרין, אם כן כמה קברין למגנא.

אמר לו: זקן זקן, והרי כמה קברים לחנם, והרי אם הגוף נאבד, על מה תקום הנפש לתחיית המתים? שהרי ודאי הגוף נאבד, ונתבאר שנאבד משני עולמות, והרי נרד לנשייה ששם נשפח לדורי דורות, אם כן, כמה קברים לחנם?

אלא ודאי קודשא בריך הוא לא ישני עובדי ידיו, דודאי עלמא דין ועלמא דאתי דאינון שמיא וארעא דקודשא בריך הוא אינון, ועלייהו אמר דוד (תהלים קטו טז) השמים שמים ליהויה, ארעא אתהלך לפני יהויה בארצות החיים (שם קטז טו), עלייהו אתמר עלמא דין ועלמא דאתי בשמא דיהויה, הדא הוא דכתיב (שם צו יא) שמוחו השמים ותגל הארץ, אימתי בזמנא דאתמר לגבי שמים והארץ דסמא"ל ונחש, כי שמים כעשן נמלחו והארץ כבגד תבלה (ישעיה נא ו), ולבתר דימחי לון וישצי לאלין ממנו דעלייהו, מיד יחדש לון קודשא בריך הוא לשמיא וארעא, דיתמחון בגין אלין ממנו בישין, הדא הוא דכתיב (שם סו כב) כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עשה וגומר, וכלא בגין דלא ישתצון עובדי ידיו, דאינון נשמתין וגופין דאתאבידו מתרין עלמין, ואלין עתירין דבגלותא, בגין דהאי עלמא איהו דלהון.

אלא ודאי שהקדוש ברוך הוא לא ישנה את מעשי ידיו, שודאי העולם הזה והעולם הבא, שהם שמים וארץ, הם של הקדוש ברוך הוא, ועליהם אמר דוד השמים שמים ליהויה, הארץ - אתהלך לפני יהויה בארצות החיים, עליהם נאמר העולם הזה והעולם הבא בשם יהויה. זהו שכתוב שמוחו השמים ותגל הארץ, מתי? בזמן שנאמר לשמים והארץ, של סמא"ל ונחש, כי שמים כעשן נמלחו והארץ כבגד תבלה, ואחר שימחה אותם וישמיד את אותם הממנים שעליהם, מיד יחדש הקדוש ברוך הוא את השמים ואת הארץ, שימחו בגלל הממנים הרעים הללו. זהו שכתוב כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עשה וגומר, והכל כדי שלא יכלו מעשי ידיו, שהם הנשמות והגופות שנאבדו משני העולמות, ואלו העשירים שבגלות, בגלל שהעולם הזה הוא שלהם.

אבל מספני דאינון צדיקיא, טובא דלהון לאינון עלמין טבין, די בהון אתבריאו תרי תורות אורייתא דבכתב ואורייתא דבעל פה, דאגרא דלהון

תִּמְן וּבִגְיוֹן דְּלִתְתָּא דְּאַרְצָא הַחַיִּים, תִּמְן גּוֹפִין לְנִשְׁמָתִין קַדִּישִׁין דְּאַתְבְּרִיאוּ
בְּשִׁמְא דִּיהוּיָהּ, וְגוֹפָא דְּמֹשֶׁה דְּאַתְמַר בֵּיהּ (דְּבָרִים לַד א) לֹא כְּהִתָּה עֵינֹו וְלֹא
נָס לַחַה מִתִּמְן הָוָה, וּבִגְיָנִיהּ הָוָה אִיהוּ בְּעָא רַחֲמֵי דְּלֹא יָמוּת וַיִּפּוֹק מִנִּיהּ,
וְלֹא עַל גּוֹפָא דְּהָאֵי עֲלֵמָא דְּאַתְקָרִי סַנְדָּל לְגַבִּיָּהּ, דְּעֲלִיָּהּ אֲתַמַּר לִיהּ (שְׁמוֹת ג
ה) שֶׁל נֶעְלִיד מֵעַל רִגְלִיד.

אַבְל הָעֵנִיִּים שְׁהֵם צְדִיקִים, הַטּוֹב שְׁלָהֶם לְאוֹתָם הָעוֹלָמוֹת הַטּוֹבִים,
שְׁבָהֶם נִבְרָאוּ שְׁתֵּי תוֹרוֹת, תוֹרָה שְׁבִכְתָּב וְתוֹרָה שְׁבַעַל פִּה, שְׁשִׁכְרָם
שָׁם, וּבְשִׁבִיל שְׁלֵמָטָה שֶׁל אֶרֶץ הַחַיִּים, שֶׁם הַגּוֹפּוֹת לְנִשְׁמוֹת קְדוּשׁוֹת
שְׁנִבְרָאוּ בְּשֵׁם יְהוּיָהּ, וְהַגּוֹף שֶׁל מֹשֶׁה, שְׁנֶאֱמַר בּוֹ לֹא כְּהִתָּה עֵינֹו וְלֹא
נָס לַיַּחַה, מִשֵּׁם הָיָה, וּבְשִׁבִילוֹ הוּא הָיָה מִבְּקֶשׁ רַחֲמִים שְׁלֹא יָמוּת
וַיֵּצֵא מִמֶּנּוּ, וְלֹא עַל הַגּוֹף שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה שְׁנִקְרָא אֶצְלוֹ סַנְדָּל, שְׁעֲלִיו
נֶאֱמַר לוֹ שֶׁל נֶעְלִיד מֵעַל רִגְלִיד.

וְאַדָּם וְחַיִּין וּבְעִירָן וְעוֹפִין דְּתִמְן אֵינּוּ עוֹבְדָא דְּבְרָאשִׁית, וְאֵינּוּ בְּדִיוֹקְנָא
עֲלָאָה דְּאַלִּין דְּאַתְמַר בְּהוֹן בְּמִרְכְּבָתָא (יַחְזִקְאֵל א ו) וְדָמוֹת פְּנִיָהֶם פְּנֵי אָדָם
וְגוֹמֵר, דְּאֵינּוּ בְּעִירָן עֲלָאִין עֲלִיָּהוּ אֲתַמַּר (ישעיה סד ג) יַעֲשֶׂה לְמַחְכָּה לוֹ,
וְתִמְן עַץ חַיִּים דְּמָאן דְּאַכִּיל מִנִּיהּ אֲתַמַּר בֵּיהּ (בְּרָאשִׁית ג יב) וְאַכֵּל וְחַי לְעוֹלָם.

וְאַדָּם וְחַיִּוֹת וּבְהֵמוֹת וְעוֹפּוֹת שֶׁל שָׁם הֵם מַעֲשֵׂי בְּרָאשִׁית, וְהֵם בְּדָמוֹת
עֲלִיוֹן שֶׁל אֱלֹהִים שְׁנֶאֱמַר בָּהֶם בְּמִרְכְּבָה וְדָמוֹת פְּנִיָהֶם פְּנֵי אָדָם וְגוֹמֵר,
שְׁהֵם בְּהֵמוֹת עֲלִיוֹנוֹת, עֲלִיָּהוּ נֶאֱמַר יַעֲשֶׂה לְמַחְכָּה לוֹ, וְשָׁם עַץ הַחַיִּים,
שְׁמֵי שְׁאוּכָל מִמֶּנּוּ נֶאֱמַר בּוֹ וְאַכֵּל וְחַי לְעוֹלָם.

וְתִמְן כְּרִסְיִין דֵּי דְּהִבָּא וְכִסְפָּא וְאַבְנֵין יִקְרִיָן, וְעַרְשִׁין דְּכִסְפָּא וְדְּהִבָּא,
וְרַמְיָח פְּקוּדִין דְּמִנֵּי לוֹן מֹשֶׁה לְיִשְׂרָאֵל בְּהָאֵי עֲלֵמָא, לְדַכְפָּא רַמְיָח אֲבָרִים
דְּהִהוּא גּוֹפָא, וְגוֹפָא דְּהָאֵי עֲלֵמָא שְׁפֵלָא אִיהוּ סַנְדָּל לְנִשְׁמָתָא, דְּאַתְטַנְפֵּי (נ"א
וּאֲתַטְנַפֵּת) בְּזוֹהֵמָא דְּהָאֵי עֲלֵמָא. הָא הִכָּא תִּלְתִּין וְחַד זְמָנִין דְּאַתְפְּרִישׁ
בְּרָאשִׁית, וְעֶשֶׂר אֲמִירָן וְתִלְתִּין וְתִרְיָן שְׁבִילִין הָא שְׁבַעִין וְתִרְיָן, וְצָרִיד
לְפָרְשָׂא לוֹן. פְּתַח וְאֲמַר בְּרָאשִׁית

וְשָׁם כְּסָאוֹת שֶׁל זָהָב וְכִסֵּף וְאַבְנֵים יִקְרוּת, וּמִטּוֹת שֶׁל זָהָב וְכִסֵּף,
וְרַמְיָח מִצּוֹת שְׁצוּהָ אוֹתוֹן מֹשֶׁה לְיִשְׂרָאֵל בְּעוֹלָם הַזֶּה, לְטַהַר אֶת
מְאֵתִים אֲרַבְעִים וּשְׁמוֹנֶה אֵיבָרִים שֶׁל אוֹתוֹ הַגּוֹף, וְהַגּוֹף שֶׁל הָעוֹלָם
הַשְּׁפֵל הַזֶּה הוּא סַנְדָּל לְנִשְׁמָה, שְׁמַתְטַנְפֵּי (וּמַתְטַנַּפֵּת) בְּזוֹהֵמַת הָעוֹלָם הַזֶּה.
הָרִי כָּאן שְׁלֹשִׁים וְאַחַת פְּעֻמִּים שְׁהַתְפָּרֵשׁ בְּרָאשִׁית, וְעֶשֶׂר אֲמִירוֹת,

ושלשים ושנים שבילים, הרי שבעים ושנים, וצריך לפרש אותם.
פתח ואמר בראשית.

תקונא תלתין ותריין

בראשית מאמר קדמא לכולא, ואיהו כליל תריין דבורין אנכי ולא יהיה
לך (שמות כ ב) דאתמרו בדבורא חדא, ותרוייהו אינון רמיזין במלת
בראשית, בגין דא בראשית איב רשיית, איב אי אנכי ב' לא יהיה לך,
וכלא באת אחד ב', ואיהי ב' מבראשית.

תקון שלשים ושנים, המאמר הראשון לכל, והוא כולל שני
דבורים, אנכי ולא יהיה לך, שנאמרו בדבור אחד, ושניהם רמוזים
במלת בראשית, בגלל זה בראשית, איב רשיית, איב אי אנכי ב' לא
יהיה לך, והכל באות אחת ב', והיא ב' מבראשית.

דף עו ע"ב

אמר רבי אלעזר, וכי מאן דאית ליה עבדא ואפיק ליה לחירו משעבודיה,
אית ליה לרבניה לשבחא גרמיה במפקנותא לחירו לעבדיה, וכי קודשא
ברוך הוא דאמר לאברהם (בראשית טו יג) כי גר יהיה זרעך וכו' אית לשבחא
גרמיה כמה (דף עו ע"ב) זמנין אשר הוצאתיך מארץ מצרים (שמות כ ג), אמר
ליה רבי שמעון הכי הוא ודאי, אבל הכא לא משבח קודשא ברוך הוא
גרמיה דאפיק לון מן גלותא, אלא חמשין זמנין אדכיר באורייתא יציאת
מצרים, לאשתמודעא בדרגא דאפיק לון דאיהו יובלא, דאתמר ביה (ויקרא
כה יא) יובל היא שנת החמשים שנה, ואינון חמשין תרעין דבינה דאתמסרו
למשה בסיני בר חד דלא אתמסר ליה, ובגין דא אדכיר חמשין זמנין
באורייתא יציאת מצרים. אמר הא ודאי אתישב דעתאי.

אמר רבי אלעזר: וכי מי שיש לו עבד והוציא אותו לחרות משעבודו,
יש לרבנו לשבח את עצמו בהוצאה לחרות של עבדו? וכי הקדוש
ברוך הוא שאמר לאברהם כי גר יהיה זרעך וכו', יש לשבח עצמו כמה

פְּעָמִים אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם? אָמַר לוֹ רַבִּי שְׁמַעוֹן: וּדְאֵי כֶּדֶּה הוּא, אֲבָל כָּאֵן לֹא מִשְׁבַּח הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת עֲצָמוֹ שֶׁהוֹצִיא אוֹתָם מִן הַגְּלוּת, אֲלֵא חֲמֻשִׁים פְּעַם הַזְּכִיר בְּתוֹרָה יְצִיאַת מִצְרַיִם, לְהוֹדִיעַ הַדְּרָגָה שֶׁהוֹצִיָּאָה אוֹתָם, שֶׁהִיא הַיּוֹבֵל, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ יוֹבֵל הִיא שְׁנַת הַחֲמֻשִׁים שָׁנָה, וְהֵם חֲמֻשִׁים שְׁעָרֵי בִּינָה שֶׁנִּמְסְרוּ לְמוֹשֶׁה בְּסִינַי, פָּרַט לְאַחַד שְׁלֹא נִמְסַר לוֹ, וְלָכֵן הַזְּכִיר חֲמֻשִׁים פְּעַם בְּתוֹרָה יְצִיאַת מִצְרַיִם. אָמַר, הֲרִי וּדְאֵי הַתִּישְׁבָּה דְעֵתִי.

מֵאֵן אֱלֹהִים אַחֲרֵי, אֲלֵיךְ מִמֶּנּוּ דְשִׁבְעִין אוֹמְרִין, וְסַמְאִ"ל וְנַחֲ"שׁ הָא ע"ב, בְּגִין דָּא יְהִיב קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא אוֹרִייתָא מִימִינָא דְאִיהוּ חֲסֵד וּמִשְׁמַלָּא דְאִיהוּ גְבוּרָה, דְאִית בָּהּ שִׁבְעִין אֲנָפִין לְשִׁבְעִין אוֹמְרִין, וְאוֹרִייתָא אֲתִיבְהִיבַת מִמִּינָא וְאֲשָׁא דְאִינוּן תְּרִין, לְשִׁבְעִין לְיִשְׂרָאֵל מִסַּמְאִ"ל וְנַחֲשׁ דְאִינוּן מִמִּינָא וְאֲשָׁא, וּבְגִינֵיהוּ אֲתַמַּר (שְׁמוֹת כ ג) לֹא יְהִי לְךָ אֱלֹהִים אַחֲרַיִם עַל פְּנֵי, וְלִקְבַל שִׁבְעִין אוֹמְרִין שִׁבְעִין נֶפֶשׁ, וּמֵאֵן דְעֵבֵר עַל שִׁבְעִין אֲנָפִין דְאוֹרִייתָא דְאֲתַמַּר לֹא יְהִי לְךָ אֱלֹהִים אַחֲרַיִם עַל פְּנֵי, שְׁלִטִין שִׁבְעִין מִמֶּנּוּ וְאוֹמְרִין דְיִצְרָר הָרַע עַל שִׁבְעִין נֶפֶשׁ.

מִי זֶה אֱלֹהִים אַחֲרַיִם? אֵלֹהֵי הַמִּמְנִים שֶׁל שִׁבְעִים אֲמוֹת, וְסַמְאִ"ל וְנַחֲ"שׁ הֲרִי שִׁבְעִים וּשְׁנַיִם, בְּגִלְלָה זֶה נִתַּן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא תוֹרָה מִימִין, שֶׁהוּא חֲסֵד, וּמִשְׁמַלָּא שֶׁהוּא גְבוּרָה, שֵׁשׁ בָּהּ שִׁבְעִים פְּנִים לְהַנְצִיל מִשִׁבְעִים אֲמוֹת, וְהַתוֹרָה נִתְּנָה מִמִּינָא וְאֵשׁ, שֶׁהֵם שְׁנַיִם, לְהַצִּיל אֶת יִשְׂרָאֵל מִסַּמְאִ"ל וְנַחֲשׁ, שֶׁהֵם מִמִּינָא וְאֵשׁ, וּבְגִלְלָה נֶאֱמַר לֹא יְהִי לְךָ אֱלֹהִים אַחֲרַיִם עַל פְּנֵי, וּכְנֶגֶד שִׁבְעִים אֲמוֹת שִׁבְעִים נֶפֶשׁ, וּמִי שֶׁעוֹבֵר עַל שִׁבְעִים פְּנִים שֶׁל הַתוֹרָה, שֶׁנֶּאֱמַר לֹא יְהִי לְךָ אֱלֹהִים אַחֲרַיִם עַל פְּנֵי, שׁוֹלְטִים שִׁבְעִים מִמֶּנִּים וְאֲמוֹת שֶׁל יִצְרָר הָרַע עַל שִׁבְעִים נֶפֶשׁ.

וְכַמְּה גִלְגוּלִין יִתּוֹן לְבַר נֶשׁ עַל חוּבִין אֲלֵיךְ, וְאִם לֹא חֲזַר בְּרַשׁ בְּתִיבְתָא בְּאֲלֵיךְ גִלְגוּלִין, הַהוּא גוּפָא נְחִית בְּאַבְדוֹן, גִלְגוּלָא קְדָמָא אֲצִטְבַּע בְּגוּוֹן חֲזוֹר, וְרָכִיב נֶפֶשׁא בְּסוּסִיא חוּוֹרָא דְאִיהוּ גוּפָא, אִם חֲזַר בְּתִיבְתָא אֲתַמַּר בִּיהּ (יִשְׁעִיָּה א יח) אִם יְהִיו חֲטָאִיכֶם כְּשֵׁנִים כְּשֵׁלֶג יִלְבִּינוּ, וְאִם לֹאוּ יִתִּי בְּגִלְגוּלָא תִנְיִינָא, וְרָכִיב בְּסוּסִיא סוּמְקָא, וְאִם חֲזַר בְּתִיבְתָא אֲתַמַּר בְּחוּבָא דִילִיָּה (שם) אִם יֵאֲדִימוּ כְּתוֹלַע כְּצֶמֶר יְהִיו, וְאִם לֹא, אֲתַחֲזַר אֲתַגְלַגֵּל בְּגִלְגוּלָא תְּלִיתָא, וְרָכִיב בְּסוּסִיא יְרוּקָא וְדָא גוּפָא.

וְכַמְּה גִלְגוּלִים יִבְאוּ לְאָדָם עַל הַחֲטָאִים הַלְלוּ, וְאִם לֹא חוּזַר הָאָדָם בְּתִשׁוּבָה בְּגִלְגוּלִים הַלְלוּ, אוֹתוֹ הַגּוֹף יוֹרֵד לְאַבְדוֹן, הַגִּלְגוּל הָרִאשׁוֹן נִצְבָּע בְּצִבְעָא לְבָן, וְרוֹכֵבַת הַנֶּפֶשׁ עַל סוּס לָבָן שֶׁהִיא הַגּוֹף, וְאִם חוּזַר

בְּתִשׁוּבָה, נֹאמֵר בּוֹ אִם יִהְיוּ חֲטָאִיכֶם כְּשָׁנִים כְּשֶׁלֶג יִלְבִּינוּ, וְאִם לֹא, יָבֹא בְּגִלְגּוּל שְׁנִי, וְרוֹכֵב עַל סוּס אָדָם, וְאִם חוֹזֵר בְּתִשׁוּבָה נֹאמֵר עַל חֲטָאוֹ אִם יֵאָדִימוּ כְּתוֹלַע כְּצִמְרֵי יִהְיוּ, וְאִם לֹא, חוֹזֵר וּמִתְגַּלְגֵּל בְּגִלְגּוּל שְׁלִישִׁי, וְרוֹכֵב עַל סוּס יָרֵק, וְזֶה הַגּוֹף.

וְאִינוֹן מִזֵּל אַרְיָה מִזֵּל שׁוֹר מִזֵּל נֶשֶׁר, דְּעֲלִייהוּ אֲתִמֵּר (אִיּוֹב לֵג כֹּט) הֵן כָּל אֵלֶּה יִפְעַל אִ"ל פְּעָמִים שְׁלֹשׁ עִם גְּבֵר, וְאִם שְׁלֹשׁ אֵלֶּה לֹא יַעֲשֶׂה לָּהּ (שְׁמוֹת כֹּא יֵא) לְנִפְשָׁא בְּתַלְתַּת גִּלְגּוּלִין, דְּעֵבִיד לָהּ שְׂאֵר כְּסוּת וְעוֹנָה, וְיִצְאָה חֲנָם אִין כְּסָף (שֵׁם), וְעַל שְׁלֹשָׁה פְּשָׁעֵי יִשְׂרָאֵל וְעַל אַרְבַּעַה לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ (עֲמוּס ב א), וְעַל אַרְבַּעַה דְּאִיהוּ מִזֵּל אָדָם לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ, דְּלֹא יִקְלְקְלוּ לִיה.

וְהֵם מִזֵּל אַרְיָה, מִזֵּל שׁוֹר, מִזֵּל נֶשֶׁר, שְׁעֲלִייהֶם נֹאמֵר הֵן כָּל אֵלֶּה יִפְעַל אִ"ל פְּעָמִים שְׁלֹשׁ עִם גְּבֵר, וְאִם שְׁלֹשׁ אֵלֶּה לֹא יַעֲשֶׂה לָּהּ, לְנִפְשָׁא בְּשִׁלְשָׁה גִלְגּוּלִים, שְׁעוֹשָׂה לָהּ שְׂאֵר כְּסוּת וְעוֹנָה, וְיִצְאָה חֲנָם אִין כְּסָף, וְעַל שְׁלֹשָׁה פְּשָׁעֵי יִשְׂרָאֵל וְעַל אַרְבַּעַה לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ, וְעַל אַרְבַּעַה, שְׁהוּא מִזֵּל אָדָם, לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ, שְׁלֹא יִקְלְקְלוּ אוֹתוֹ.

אֲבַל לְצַדִּיקָא וְעֵשָׂה חֶסֶד לְאַלְפִים (שְׁמוֹת כ ה), אֲלָפִים וְדָאִי, תַּלְתַּת גִּלְגּוּלִין בְּהוֹן אִיהוּ רְוּחַ תַּלְתַּת אֲלָפִין דְּאִינוֹן עֲלָמִין דְּכְסוּפִין, וְלִמָּאן לְאַהֲבִיו וְלִשְׁמַרֵי מְצוֹתָיו (שֵׁם ו), לְחַיִּיבָא דְּאִינְהוּ לֹא יַחְזְרוּן בְּתִיּוּבְתָא בְּתַלְתַּת גִּלְגּוּלִין אֲלִין, אֲתִמֵּר בְּהוֹן (וִיקְרָא כֵּג לֹא) וְהֵאֲבִדְתִּי אֶת הַנֶּפֶשׁ הַהִיא מִקְרַב עַמָּה, אֲמַר רַבִּי אִם כֵּן אָנָּה נַחִית, אֲלֹא שְׁבַע אַרְעִין אִינוֹן, וְסַלְקִין לְשַׁבְעִין לְקַבֵּל שְׁבַעִים נֶפֶשׁ, וְשְׁבַע אַרְעִין אִינוֹן אַרְץ אֲדָמָה אַרְקָא גִיא צִיָּה נְשִׂיָּה תַבֵּל, וְאִינוֹן שְׁבַע מְדוּרֵין דְּגִיָּהֲנָם, הַהִיא נֶפֶשׁ דְּלֹא חֲזָרָה בְּתִיּוּבְתָא בְּאֲלִין תַּלְתַּת, נַחִית לָהּ קוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא בְּמְדוּרֵין דְּגִיָּהֲנָם אֲלִין, וְתַמּוֹן אֲתַנְשִׂי לְדָרֵי דָרִין.

אֲבַל לְצַדִּיקִים, וְעֵשָׂה חֶסֶד לְאַלְפִים, אֲלָפִים וְדָאִי, שְׁלֹשָׁה גִלְגּוּלִים בְּהֵם הוּא מְרוֹיַח שְׁלֹשֶׁת אֲלָפִים, שְׁהֵם עוֹלָמוֹת שְׁל כְּסוּפִים, וְלִמֵּי? לְאַהֲבִיו וְלִשְׁמַרֵי מְצוֹתָיו. לְרַשְׁעִים שְׁהֵם לֹא יַחְזְרוּן בְּתִשׁוּבָה בְּשִׁלְשֶׁת הַגִּלְגּוּלִים הַלְלוּ, נֹאמֵר בְּהֵם וְהֵאֲבִדְתִּי אֶת הַנֶּפֶשׁ הַהִיא מִקְרַב עַמָּה. אֲמַר: רַבִּי, אִם כֵּן אֲנִי יוֹרֵד, אֲלֹא שְׁבַע אַרְצוֹת הֵן, וְעוֹלָם לְשַׁבְעִים כְּנִגְדַּ שְׁבַעִים נֶפֶשׁ, וְשְׁבַע אַרְצוֹת הֵן: אַרְץ, אֲדָמָה, אַרְקָא, גִיא, צִיָּה, נְשִׂיָּה, תַבֵּל, וְהֵם שְׁבַע מְדוּרֵי גִיָּהֲנָם. אוֹתָהּ נֶפֶשׁ שְׁלֹא חֲזָרָה בְּתִשׁוּבָה בְּשִׁלְשֶׁת אֵלֶּה, מוֹרִיד אוֹתָהּ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמְדוּרֵי הַגִּיָּהֲנָם הַלְלוּ, וְשֵׁם נִשְׁפַּחַת לְדוּרֵי דוּרוֹת.

וְאִם הוּא צְדִיק אֶתְמַר בֵּיה (משלי כד טז) כִּי שֶׁבַע יְפוֹל צְדִיק וְקָם, אָמַר לִיה רַבִּי אֶלְעָזָר, וְאִם הוּא צְדִיק אֲמַאי נְחִית תַּמּוֹ, אֶלָּא בְּגִין לְאַפְקָא מִתַּמּוֹן כָּל נַפְשָׁא וְנַפְשָׁא מְאֵלִין דְּהִרְהֵרוּ בְּתִיבְתָא וּמִתּוּ בְּקִצּוֹת שְׁנִין, וְאִיהוּ טָרַח בְּגִינֵיהּ, דָּא אִיהוּ מְאָמַר קְדָמָא דְּאִיהוּ בְּרַאשִׁית.

וְאִם הוּא צְדִיק, נְאָמַר בּוּ כִּי שֶׁבַע יְפוֹל צְדִיק וְקָם. אָמַר לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר:
וְאִם הוּא צְדִיק, לָמָּה יֵרֵד לְשָׁם? אֶלָּא כְּדִי לְהוֹצִיא מִשָּׁם כָּל נַפְשׁ וְנַפְשׁ
שֶׁהִרְהֵרוּ תְּשׁוּבָה וּמִתּוּ בְּקִצּוֹר שְׁנִים, וְהוּא טָרַח בְּשִׁבְלֵוֹ, זֶהוּ מְאָמַר
רֵאשׁוֹן שֶׁהוּא בְּרַאשִׁית.

תקונא תלתין ותלת

דף עז ע"א

בְּרַאשִׁית דָּא פְּקוּדָא קְדָמָא, דְּאֶתְרַמִּיז בְּלִיב שְׁבִילִין, דְּאִינוּן לִיב
אלהי"ם דְּעוֹבְדָא דְּבְרַאשִׁית, כִּי"ב אֶתְנוּן וְעֶשֶׂר אֶמִּירוֹן דְּאֶתְכְּלִלּוֹן בְּהוּ,
תְּקוּנָא קְדָמָא יְרָא, וְעֵלָּה אֶתְמַר (תהלים קיא ט) רַאשִׁית חֲכָמָה יְרָאת
יְהוִ"ה, דְּאִית דְּחִילוֹ וְאִית דְּחִילוֹ, (דף עז ע"א) יְרָאת יְהוִ"ה דָּא שְׁכִינְתָּא
מְלָכוֹת קְדִישָׁא, יְרָא רְעָה דָּא רְצוּעָה לְאַלְקָא לְחִיבָא, וּמַאי נִיהוּ סָם
הַמּוֹת דְּסַמְא"ל, נוֹקְבָא דִּילֵיהּ, יְרָאת יְהוִ"ה אִיהִי אֶגְרָא לְמָאן דְּנָטִיר
פְּקוּדִין דְּלֹא תַעֲשֶׂה, יְרָא רְעָה אִיהִי רְצוּעָה לְאַלְקָא לְמָאן דְּאֶעְבֵּר
עֲלֵיהּ.

תְּקוּן שְׁלֹשִׁים וּשְׁלֹשָׁה, בְּרַאשִׁית, זֶה מְצוּה רַאשׁוֹנָה, שְׁנַרְמְזָה בְּשְׁלֹשִׁים
וּשְׁנַיִם שְׁבִילִים, שְׁהֵם שְׁלֹשִׁים וּשְׁנַיִם אֱלֹהִי"ם שֶׁל מַעֲשֵׂה בְּרַאשִׁית,
עֶשְׂרִים וּשְׁתַּיִם אוֹתִיּוֹת וְעֶשֶׂר אֶמִּירוֹת שְׁנַכְלָלוּ בְּהֵם. הַתְּקוּן הָרֵאשׁוֹן
יְרָא, וְעֵלָּיהּ נְאָמַר רַאשִׁית חֲכָמָה יְרָאת יְהוִ"ה, שְׁיֵשׁ יְרָא וְיֵשׁ יְרָא.
יְרָאת יְהוִ"ה זֶה הַשְׁכִּינָה, הַמְּלָכוֹת הַקְּדוֹשָׁה, יְרָא רְעָה זֶה רְצוּעָה
לְהַלְקוֹת אֶת הָרְשָׁעִים, וּמִי הוּא? סָם הַמּוֹת שֶׁל סַמְא"ל, הַנִּקְבָּה שְׁלוֹ,
יְרָאת יְהוִ"ה הִיא שְׁכָר לְמִי שְׁשׁוּמֵר מְצוּוֹת לֹא תַעֲשֶׂה, יְרָא רְעָה הִיא
רְצוּעָה לְהַלְקוֹת אֶת מִי שְׁעוֹבֵר עֲלֵיהּ.

קם רבי שמעון ואמר אלעזר ברי, אית מאן דדחיל לקודשא בריהו הוא בגין דייתחון בנאי ויסגי עותריה בהאי עלמא, ואי חסר מהאי לא דחיל ליה, האי לא שוי ליה יראת יהויה לעקרא, אבל מאן דדחיל לקודשא בריהו הוא בין בטיבו בין בעאקו, הא דא שוי יראת יהויה ביה לעקרא, דתלת דרגין אינון דיראה, אית יראה בין בטיבו בין בעאקו, ואית יראה דדחיל לקודשא בריהו הוא בטיבו ולא בעאקו, ואית יראה דלא שוי לה עליה לעקרא בין לטיבו בין לעאקו, צדיק גמור שוי לה עליה לעקרא בין לטיבו בין לדינא, בינוני שוי ליה עליה לטיבו ולא לדינא, רשע גמור לא שוי ליה עקרא לא בטיבו ולא בדינא.

קם רבי שמעון ואמר: אלעזר בנאי, יש מי שיירא מהקדוש ברוך הוא כדי שייחיו את בניו ויגדלו עשרו בעולם הזה, ואם חסר מזה, אינו ירא ממנו, זה לא שם לו את יראת יהויה לעקר, אבל מי שיירא את הקדוש ברוך הוא בין בטוב בין בצרה, זהו מי ששם את יראת יהויה בו לעקר, ששלוש דרגות הן של יראה, יש יראה בין בטוב בין בצרה, ויש יראה שיירא את הקדוש ברוך הוא בטוב ולא בצרה, ויש יראה שלא שם אותה עליו לעקר, בין לטוב בין לצרה. צדיק גמור שם אותה עליו לעקר בין לטוב בין לדין, הבינוני שם אותה עליו לטוב ולא לדין, הרשע הגמור לא שם אותה עקר, לא בטוב ולא בדין.

ושכינתא אמאי אתקריאת יראה, דהא היא מסטרא דעמודא דאמצעייתא אתנטילת, אלא כמה דעמודא דאמצעייתא נטיל מרחמי ודינא דאינון ימינא ושמאלא, הכי איהי נטלא מתרוייהו, מסטרא דשמאלא דא אתקריאת יראה פחד יצחק, דמסטרא דימינא אהב"ה אתקרי, ודא פקודא תננא דאתמר בה (ירמיה לא ב) ואהבת עולם אהבתיך על כן משכתיך חסד.

ולמה השכינה נקראת יראה? שהרי היא נטלה מצד העמוד האמצעי. אלא כמו שהעמוד האמצעי נוטל מרחמים ודין, שהם ימין ושמאל, כך היא נוטלת משניהם, מצד השמאל זו נקראת יראה, פחד יצחק, שמצד הימין נקרא אהב"ה, וזו המצוה השניה שנאמר בה ואהבת עולם אהבתיך על כן משכתיך חסד.

ומתרין סטרין אליו אתקרי עמודא דאמצעייתא אור ונר, ושכינתא אורה אבוקה, אורה, ליהודים היתה אורה (אסתר ה טו), אבוקה הכי אוקמוהו מארי מתניתין דצדיקים קיימין קמי שכינתא כנר לפני האבוקה. מסטרא דימינא יהויה, ומסטרא דשמאלא אדנ"י דתמן דין, ובגין דא ביומא קדמאה ויאמר אלהיים יהי אור (בראשית א ג), בגין דחמש אור אינון ביומא

קְדָמָאָה, וְאִינוֹן ה' עֲלָאָה וּמִתְמֹן נְהָרִין, יי בְּשִׁמְאָלָא וְדָא נֵר, וְדָא הִיִּי מִן אֱלֹהִיִּים ה' לְיִמִּינָא יי לְשִׁמְאָלָא, (ו' מל"א מתרוייהו עמוּדא דאמצעיטא, בן י"ה, ודא איהו רזא אלהי"ם מל"א היי, דא כתיבת קדמאה. ורזא דמלה הי"א, אלהי"ם דא מליא"ה בהפוך אתוון, ודא ה' זעירא, דאיהי מליא מתלת אתוון, ואתעבידת היו"ה, לעילא איהו היו"ה, ובה מתחילין אתוון דאורייתא הי"ו ולבתר ט"י, ואנה אשתכח ה' בתראה, אלא ד' הות למהוי ה', אלא מאן גרם דפרח מינה ו' דאיהו ירך דילה, אלא נתנני שוממה כל היום דוה (איכה א יג), דא הוד דאיהו ירך דילה דאתחזרת איהו דוה באלף חמשה, בגין דפרח מניה ירך, דעליה אתמר (בראשית לב כג) ותקע כף ירך יעקב, אשתמודע דמימינא קא מתחלת לממני את ד' עד נצח, והוד איהו ירך שלימו דילה, ודא איהו דאתיהיב למשה, הדא הוא דאתמר ונתן הוד למשה).

וּמִצַּד שְׁנֵי הַצְּדָדִים הִלְלוּ נִקְרָא הָעֲמוּד הָאֲמָצְעִי אֹר וְנֵר, וְהַשְּׂכִינָה אֹרְהָ, אֲבוּקָה. אֹרְהָ - לְיַהוּדִים הֵיזְתָה אֹרְהָ, אֲבוּקָה - כֶּךָ פְּרִשׁוּהוּ בְּעַלְי הַמְּשָׁנָה, שְׂצַדִּיקִים עוֹמְדִים לְפָנֵי הַשְּׂכִינָה כְּנֵר לְפָנֵי הָאֲבוּקָה, מִצַּד הַיָּמִין יְהוּיָהּ, וּמִצַּד הַשְּׂמָאל אֲדִנְיָי, שְׁשֵׁם הַדִּין, וּמְשׁוּם זֶה בְּיוֹם הָרֵאשׁוֹן וַיֵּאמֶר אֱלֹהִיִּים יְהִי אֹר, מְשׁוּם שְׁחֲמֶשֶׁה אֹר הֵם בְּיוֹם הָרֵאשׁוֹן, וְהֵם ה' הָעֲלִיּוֹנָה, וּמְשֵׁם מְאִירִים, יי בְּשִׁמְאָל, וְזֶה נֵר, וְזֶה הִיִּי מִן אֱלֹהִיִּים, ה' לְיִמִּין יי לְשִׁמְאָל, (ו' מל"א משניהם העמוד האמצעי, בן י"ה, וזהו סוד אלהי"ם מל"א היי, זו כתובה ראשונה. וסוד הדבר - הי"א, אלהי"ם זה מליא"ה בהפוך אותיות, וזו ה' זעירה, שהיא מלאה משלש אותיות, ונעשית היו"ה, למעלה הוא היו"ה, ובה מתחילים אותיות התורה הי"ו ואחר כך ט"י, ואנה נמצאת ה' אחרונה? אלא ד' היתה להיות ה', אלא מי גרם שפרח ממנה ו' שהוא הירך שלה, ' אלא נתנני שוממה כל היום דוה, זהו הוד שהוא הירך שלה, שהוא חזר דוה באלף החמישי, משום שפרח ממנה ירך, שעליו נאמר ותקע כף ירך יעקב, נודע שמימין מתחילה למנות האות ד' עד נצח, והוד הוא הירך, השלמות שלה, וזהו שנתן למשה, זהו שנאמר ונתן הוד למשה).

וארבע

תלתין

תקונא

דף עז ע"ב

בְּרֵאשִׁית, ב' נוקבא פְּתִיחָא לְקַבְּלָא מִימִינָא, לְהַהוּא (נ"א מההוא) דְּגָמִיל חֶסֶד עֲמָה, וְאַמְאִי דָּאֵת יי עַל רִישִׁיהָ כְּגוֹנוֹנָא דָּא ג', וּבְגִין דָּא הָרוּצָה לְהַחֲכִים יְדָרִים, אִם כֹּן אֲמַאי ג' אַחֹר לְב', אֶלָּא רָזָא דְמַלְהָ וְאִישׁ אֲשֶׁר יִקַּח אֶת אַחֲתוֹ בֵּת אָבִיו אוֹ בֵּת אָמוֹ וְרָאָה אֶת עֲרוֹתֶיהָ וְהִיא תִרְאָה אֶת עֲרוֹתוֹ חֶסֶד הוּא (ויקרא כ יז), ב' חֲזָרַת אֲנָפוּי מֵא', ג' אַחֲזָרַת אֲנָפוּי מְב', ד' חֲזָרַת אֲנָפוּי מְג', ה' חֲזָרַת אֲנָפוּי מְד', כָּל אֲתוּוֹן חֲזָרִין אֲנָפוּין (דף עז ע"ב) דָּא מִן דָּא, וְלֹאוּ אִינוֹן אֲנָפוּין בְּאֲנָפוּין, וְאַמְאִי אֶלָּא רָזָא דְמַלְהָ וְרֵאשִׁית אֶת אַחֲרֵי וכו' (שמות לג כג), וְאַמְאִי חֲזָרִין אֲנָפוּין דָּא מִן דָּא, בְּגִין עֲרִינִין דְּאִינוֹן לְקַבְּלֵיהוּ, א'

לְקַבְּלִיהָ אֲרוּר דְּאִיהוּ עֲרוּה, וְעַלִּיהָ אֲתָמַר (דברים כז כב) אֲרוּר שְׁכַב עִם אַחֲתוֹ,
דְּאֵלֶיךָ עֲרִינְךָ כָּל חַד שְׁכִיב עִם אִמִּיהָ וְעִם אַחֲתֶיהָ וְעִם בְּרֵיתֶיהָ, וְחִזְרִין אֲנִפִּין
לְגַבְיֶיהָ דְלִית לֹון בְּשַׁת פְּנִים, אֲבָל אֲתוּון קְדִישִׁין חִזְרִין אֲנִפִּיהוּ בְּבִשְׁת
בְּעִנְוָה, עֲרִיָה תְעוּר, וּבְגִינָה אֲתָמַר (ויקרא יט יד) וּלְפָנֶי עוּר לֹא תִתֵּן מְכָשׁוּל,
עוּר דְּאִיהוּ עוּר, וְרָזָא דְמַלְהָ עָרוּם רָאָה רָעָה וְנִסְתָּר (משלי כב ג).

תְּקוּן שְׁלֵשִׁים וְאַרְבָּעָה, בְּרֵאשִׁית, ב' נִקְבָה פְּתוּחָה לְקַבֵּל מִיָּמִין,
לְאוּתוֹ (מאותו) שְׁגוּמַל עִמָּה חֶסֶד, וְלָמָּה? שְׁהָאוּת י' עַל רֵאשׁוּ כְּמוֹ זֶה ג',
וּמְשׁוּם זֶה הָרוּצָה לְהַחֲפִים יְדָרִים, אִם כֵּן, לָמָּה ג' אַחֲוֹר לְבִי? אֲלֵא
סוּד הַדָּבָר - וְאִישׁ אֲשֶׁר יִקַּח אֶת אַחֲתוֹ בֵּת אָבִיו אוֹ בֵּת אִמּוֹ וְרָאָה אֶת
עֲרוּתָהּ וְהִיא תִרְאָה אֶת עֲרוּתוֹ חֶסֶד הוּא, ב' הַחֲזִירָה פְּנִיָה מֵא', ג'
הַחֲזִירָה פְּנִיָה מִב', ד' הַחֲזִירָה פְּנִיָה מִג', ה' הַחֲזִירָה פְּנִיָה מִד', כָּל
הָאוּתִיּוֹת הַחֲזִירוּ פְּנִיָהן זֹו מִזֹּו, וְאִינְן פְּנִים בְּפְנִים, וְלָמָּה? אֲלֵא סוּד
הַדָּבָר - וְרֵאשִׁית אֶת אַחֲרֵי וְכוּ', וְלָמָּה מַחֲזִירוֹת פְּנִים זֹו מִזֹּו? בְּשִׁבִיל
הָעֲרִיּוֹת שֶׁהֵן כְּנֶגְדָם, א' כְּנֶגְדַּ אֲרוּר שֶׁהוּא עֲרוּה, וְעַלִּיו נֶאֱמַר אֲרוּר
שְׁכַב עִם אַחֲתוֹ, שֶׁהָעֲרִיּוֹת הִלְלוּ, כָּל אֶחָד שׁוֹכֵב עִם אִמּוֹ וְעִם אַחֲתוֹ
וְעִם בֵּיתוֹ, וּמַחֲזִירִים פְּנִים אֵלֵיהֶם, שְׁאִין לָהֶם בְּשַׁת פְּנִים, אֲבָל
הָאוּתִיּוֹת הַקְּדוּשׁוֹת מַחֲזִירוֹת פְּנִיָהן בְּבִשְׁת בְּעִנְוָה, עֲרִיָה תְעוּר,
וּבְגִלְהָ נֶאֱמַר וּלְפָנֶי עוּר לֹא תִתֵּן מְכָשׁוּל, עוּר שֶׁהוּא עוּר, וְסוּד הַדָּבָר
- עָרוּם רָאָה רָעָה וְנִסְתָּר.

וּלְבַתֵּר דְּמַתְּפִשְׁטִין מְנִיָּיהוּ מַתְּיַחֲדִין כְּלָהוּ וְלֹא יִתְבַּשְׁשׁוּ, וּמַתְּיַחֲדִין אַבָּא
עִם אִימָא, אַח עִם אַחֲתֶיהָ, כְּעוֹן דְּעֲרוּה בִּינִיָּיהוּ אִית פְּרוּדָא בְּאַתְנוּן דְּאִינוּן
יְהוּיָהּ, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב (רות א יז) כִּי הִמּוֹת יִפְרִיד (בין אחים) בִּינִי וּבִינְךָ, לְבַתֵּר
דְּאַתְעֵבֵר עֲרִיּוֹת מְנִיָּיהוּ, יְהֵא יְהוּיָהּ אֶחָד וְשְׁמוֹ אֶחָד, וְרָזָא דְּאֶחָד אַח ד',
עֲרוּה דְּתִרְוִיָּיהוּ אַחֲרָה, בְּזִמְנָא דְּאַסְתִּילֵק קוּצָא מִן ד' מִן אֶחָד אֲשֶׁתָּאֵר אַחֲרָה,
וְעַלִּיהָ אֲתָמַר (משלי כה ט) וְסוּד אַחֲרָה אֵל תִּגַּל.

וְאַחֲרָה כְּדָה כְּשֶׁמַּתְּפִשְׁטִים מֵהֶם, כְּלָם מַתְּיַחֲדִים וְלֹא יִתְבַּשְׁשׁוּ,
וּמַתְּיַחֲדִים אֲב עִם אִם, אַח עִם אַחֲתוֹ. כְּעַת שְׁעֲרוּה בִּינִיָּיהֶם, יֵשׁ פְּרוּד
בְּאוּתִיּוֹת שֶׁהֵן יְהוּיָהּ, זֶהוּ שְׁכִתוּב כִּי הִמּוֹת יִפְרִיד (בין אחים) בִּינִי וּבִינְךָ.
אַחֲרָה שֶׁהָעֲרִיּוֹת עוֹבְרוֹת מֵהוּן, יְהֵיָהּ יְהוּיָהּ אֶחָד וְשְׁמוֹ אֶחָד, וְהַסוּד שֶׁל
אֶחָד - אַח ד', הָעֲרוּה שֶׁל שְׁנֵיהֶם אַחֲרָה. בְּזִמְנָן שְׁמִסְתִּילֵק הַקּוּץ מִד' שֶׁל
אֶחָד נִשְׁאָר אַחֲרָה, וְעַלִּיו נֶאֱמַר וְסוּד אַחֲרָה אֵל תִּגַּל.

תקונא תלתין וחמשא

בראשית, בתשריי אתברי עלמא, חסר א' למהוי בראשית, דא אדם
דאתברי בתשרי, ובגין דעתידה ארעא לאתלטיא בגיניה, דא הוא ארוה
האדמה בעבורך (בראשית ג יז), אסתלק מן תשרי, ופתח בב' דאיהי ברכה
לאתברכא ארעא, ולאפקא לה מן לוטיא, ולא עוד אלא בגין דתשרי איהו
דיו, לא אדכר תמן בתשרי, דלא יתכן ביה זמנא אחרא, הדא הוא דכתיב
(משלי כ כז) גר יהו"ה נשמת אדם. (כד מצאתי)

תקון שלשים וחמשה, בראשית, בתשריי נברא העולם, חסר א'
להיות בראשית, זה אדם שנברא בתשרי, ומשום שעתידה הארץ
להתקלל בגללו, זהו ארוה האדמה בעבורך. הסתלק מן תשרי ופתח
בב' שהיא ברכה שתתברך הארץ, ולהוציא אותה מן הקללה, ולא
עוד, אלא משום שתשרי הוא דיו, לא נזכר שם בתשרי, שלא יתכן בו
פעם אחרת. זהו שכתוב גר יהו"ה נשמת אדם.

תקונא תלתין ושתא

בראשית, דאיהו שבת בראשית, דהא שבע שבתות אינון, ולכל חד אית
ליה שית ימי המעשה, וכל יומא דקודשא בריך הוא אלא שנים, הדא
הוא דכתיב (תהלים צ ד) כי אלא שנים בעיניך וכו', ושבת בראשית שית יומין
דיליה אינון שני אלפים תהו, שני אלפים תורה, שני אלפים ימות המשיח.

תקון שלשים וששה, בראשית, שהוא שבת בראשית, שהרי שבע
שבתות הו, ולכל אחת יש לו ששה ימי המעשה, וכל יום של הקדוש
ברוך הוא אלא שנים, זהו שכתוב כי אלא שנים בעיניך וכו'.
ושבת בראשית ששת הימים שלו הם שני אלפים תהו, שני אלפים
תורה, שני אלפים ימות המשיח.

שְׁנֵי אֱלֹפִים תִּהְיוּ וְהָאָרֶץ הִיְתָה תִּהְיוּ, שְׁנֵי אֱלֹפִים תּוֹרָה וְרוּחַ אֱלֹהִים מִרְחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם (בראשית א ב), וְלִית מַיִם אֶלָּא אוֹרֵייתָא, פְּנֵי הַמַּיִם תִּרְיִן אֲנָפִין דִּילָהּ, דְּאִינוּן מְצוֹת עֲשֵׂה וּמְצוֹת לֹא תַעֲשֶׂה, חֲנוּר וְסוּמְקָא, יִמְיָנָא וּשְׂמָמָלָא, וְאֵלִין אִינוּן שְׁנֵי אֱלֹפִים תּוֹרָה, שְׁנֵי אֱלֹפִים יְמוֹת הַמְּשִׁיחַ, וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר (שם ג), עֲלִייהוּ אֲתַמַּר (ישעיה כד טו) עַל כֵּן בְּאוּרִים כְּבָדוּ יְהוּ"ה, עַל כֵּן וַדַּאי דְּאֲתַמַּר בֵּיהּ וַיְהִי כִּי"ן, וְאִינוּן שְׁבַעִין, וְעַל תִּרְיִן מְאוּרוֹת אֵלִין אֲתַמַּר דּוּ פְּרָצוּפִין דְּכַר וְנוֹקְבָא, יְהִי אוֹר דָּא פִּסְחָא, אוֹר לְאַרְבַּעָה עָשָׂר, וַיְהִי אוֹר רֵאשׁ הַשָּׁנָה, דְּאֲתַמַּר בֵּיהּ וַיְהִי הַיּוֹם, הֲכָא וַיְהִי וְהָתֵם וַיְהִי, וּבְכָל אֲתַר וַיְהִי לִישָׁנָא דְּצַעְרָא

שְׁנֵי אֱלֹפִים תִּהְיוּ - וְהָאָרֶץ הִיְתָה תִּהְיוּ, שְׁנֵי אֱלֹפִים תּוֹרָה - וְרוּחַ אֱלֹהִים מִרְחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם, וְאִין מַיִם אֶלָּא תּוֹרָה, פְּנֵי הַמַּיִם - שְׁנֵי הַפְּנִים שְׁלָהּ, שְׁהוּן מְצוֹת עֲשֵׂה וּמְצוֹת לֹא תַעֲשֶׂה, לָבָן וְאָדָם, יִמִּין וּשְׂמָמָל, וְאֵלָהּ הֵם שְׁנֵי אֱלֹפִים תּוֹרָה, שְׁנֵי אֱלֹפִים יְמוֹת הַמְּשִׁיחַ. וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר, עֲלִייהֶם נֹאמַר עַל כֵּן בְּאוּרִים כְּבָדוּ יְהוּ"ה, עַל כֵּן וַדַּאי, שְׁנַאמַר בּוּ וַיְהִי כִּי"ן, וְהֵם שְׁבַעִים, וְעַל שְׁנֵי הַמְּאוּרוֹת הִלְלוּ נֹאמַר דּוּ פְּרָצוּפִים זְכַר וְנוֹקְבָה. יְהִי אוֹר - זֶה פִּסְחָא, אוֹר לְאַרְבַּעָה עָשָׂר, וַיְהִי אוֹר - רֵאשׁ הַשָּׁנָה, שְׁנַאמַר בּוּ וַיְהִי הַיּוֹם, כָּאֵן וַיְהִי וְשֵׁם וַיְהִי, וּבְכָל מְקוֹם וַיְהִי לְשׁוֹן צַעַר.

דף עח ע"א

שַׁבַּת בְּרֵאשִׁית נְקוּדָה בְּחֻלְל דִּילָהּ, (דאיהי שבת ברית), י' שַׁבַּת חֻלְל, חֻלְל לְמָאן, לְהֵיחָא נְקוּדָה, מְחַלְלִיהָ מוֹת יוֹמָת (שמות לא יד), לְמָאן דְּעָאֵל נוֹכְרָאָה בְּחֻלְל דִּילָהּ, דְּאִיהִי רְשׁוֹת הַרְבִּים יִין נְסָךְ זוֹנָה, וּבְגִין דָּא הֲכָא צְרִיךְ דְּחִילוּ, וְדָא אִיהוּ בְּרֵאשִׁית יְרֵ"א שַׁבִּית, הֲדָא הוּא דְּכָתִיב (ויקרא יט ג) אִישׁ אָמוּ וְאָבִיו תִּירָאוּ וְאֵת שַׁבְּתוֹתַי תִּשְׁמֹרוּ, וּמָאן דְּעָאֵל רְשׁוּ נוֹכְרָאָה בְּחֻלְל (דף עח ע"א) דִּילָהּ, דְּאִיהִי רְשׁוֹת הַרְבִּים יִין נְסָךְ זוֹנָה, עֲלִיהּ אֲתַמַּר (במדבר יט ג) אֵת מִקְדָּשׁ יְהוּ"ה טָמֵא וְנִכְרַתָּהּ וְכוּ', וְהֵאֵי נְקוּדָה אִיהִי אוֹת דְּשַׁבַּת אוֹת דִּלְמִין טְבִין אוֹת דְּתַפְלִין אוֹת דְּבְרִית מִילָהּ, עֲטַרְת דְּבְרִית, תִּגְא דְּסַפֵּר תּוֹרָה קָרִינָן לִיהּ, כְּתָרָא בְּרִישׁ כָּל צְדִיקָא, נְקוּדָה דְּעֵלָהּ אֲתַמַּר אָדָם וְחֻנְהָ דְּהוּ דּוּ פְּרָצוּפִים, וְעֵלָהּ אֲמָרָה סִיְהָרָא אִי אֲפֻשֵׁר לְשְׁנֵי מְלָכִים שְׁיִשְׁתַּמְשׁוּ בְּכַתְרָא אַחַד.

שַׁבַּת בְּרֵאשִׁית נְקוּדָה בְּחֻלְל שְׁלָהּ, (שהיא שבת ברית), י' שַׁבַּת חֻלְל, חֻלְל אֵת מִי? אֵת אוֹתָהּ נְקוּדָה, מְחַלְלִיהָ מוֹת יוֹמָת, לְמִי שְׁמַכְנִיס נְכַרְיָה בְּחֻלְל שְׁלָהּ, שְׁהִיא רְשׁוֹת הַרְבִּים, יִין נְסָךְ זוֹנָה, וּמְשׁוּם זֶה כָּאֵן צְרִיךְ יִרְאָה, וְזֶהוּ בְּרֵאשִׁית יְרֵ"א שַׁבִּית. זֶהוּ שְׁכַתּוּב אִישׁ אָמוּ וְאָבִיו תִּירָאוּ וְאֵת

שַׁבְּתַתִּי תִשְׁמְרוּ, וּמִי שֶׁמְכַנֵּס רְשׁוֹת נְכָרֶיהָ בְּחֻלָּל שְׁלָה, שֶׁהִיא רְשׁוֹת הַרְבִּים, יִין נֶסֶד זֹנֶה, עָלָיו נֶאֱמַר אֶת מִקְדָּשׁ יְהוָה טָמֵא וְנִכְרַתָּה וְכוּ', וְהִנְקָדָה הַזֶּה הִיא אוֹת שֶׁל שַׁבָּת, אוֹת שֶׁל יָמִים טוֹבִים, אוֹת שֶׁל תְּפִלִּין, אוֹת שֶׁל בְּרִית מִילָה, עֶטְרַת הַבְּרִית, כְּתָר שֶׁל סֵפֶר תּוֹרָה קוֹרְאִים לוֹ, כְּתָר בְּרֵאשׁ כָּל צַדִּיק, הִנְקָדָה שֶׁעָלֶיהָ נֶאֱמַר אָדָם וְחֹהֵה שֶׁהָיוּ דוֹ פְּרָצוּפִים, וְעָלֶיהָ אִמְרָה הַלְבָנָה אִי אֶפְשָׁר לִשְׁנֵי מַלְכִים שִׁישְׁתַּמְשׁוּ בְּכֶתֶר אֶחָד.

רָזָא דָּא לְחַפְיָמִי לְבָא אֶתְמַסֵּר, (דא) (מ"א ד' ו') אִיהוּ ה' בְּתַרְאָה, דְּתַרְוִייהוּ י', וּבָה אֶתְעַבִּידוּ חַד, וְהֵאִי נְקוּדָה אִיהִי סְתִימָא וְחַתוּמָה בְּשִׁית יוֹמִין דְּחוּל, הַדָּא הוּא דְכְּתִיב (יחזקאל מו א) יְהִיָּה סָגוּר שְׁשֶׁת יָמֵי הַמַּעֲשֶׂה בְּמֵאֵי בְּאֵת ו', (ב') סְתִים בְּאֵת ו' בּוֹ יוֹמֵי דְחוּל, וּבִיּוֹמָא שְׁבִיעָאָה אֶתְפְּתַחַת לְקַבְלָא לְבַעְלָה, וּבְגִין דָּא זְוִיגָא דְתַלְמִידֵי חֲכָמִים מִשַׁבָּת לְשַׁבָּת, וְיָרְתִין נִשְׁמַתִּין קַדִּישִׁין חַדְתִּין לְבַנְיָהוּ.

הַסוּד הַזֶּה נִמְסַר לְחַכְמֵי הַלֵּב, (זו) (ד' ו') הִיא ה' אַחֲרוּנָה, שֶׁשְּׁנִיָּהֶם י', וּבָה נַעֲשׂוּ אֶחָד, וְהִנְקָדָה הַזֶּה הִיא סְתוּמָה וְחַתוּמָה בְּשִׁית יָמֵי הַחֹל. זֶהוּ שְׁכַתוּב יְהִיָּה סָגוּר בְּשִׁשֶׁת יָמֵי הַמַּעֲשֶׂה, בְּמָה? בְּאוֹת ו', (ב') סְתוּמָה בְּאוֹת ו', בּוֹ יָמוֹת הַחֹל, וּבִיּוֹם הַשְּׁבִיעִי נִפְתַּחַת לְקַבֵּל אֶת בְּעָלָה, וּמְשׁוּם זֶה הַזְּוִיגָא שֶׁל תַּלְמִידֵי חֲכָמִים מִשַׁבָּת לְשַׁבָּת, וְיִוְרְשִׁים נִשְׁמוֹת קְדוּשׁוֹת חַדְשׁוֹת לְבַנְיָהֶם.

וּבְגִין דָּא אִיהִי נְקוּדָה אֶתְקַרִיאת בְּתוּלָה וְאִישׁ לֹא יִדְעָה (בראשית כד טז), כִּד אִיהִי גַל (מ"א ג) נְעוּל מַעֲיָן חַתוּם (שיר ד יב), עַד דְּאֶתְפְּתַחַת לְבַעְלָה, וְכִד אִיהִי סְתִימָא אֶתְקַרִיאת יְרָאָה, בְּכָל ו' יוֹמֵי דְחוּל דְּאִיהִי סְגִירָא וְנִטִּירָא, בְּעֶשֶׂר אָמִירָן וְלִיב אֱלֹהִיִּים דְּאִינוּן מִיב אֶתְנוּן דְּגִבּוּרָה, דְּתַמָּן בִּינָה, בְּשַׁבָּת וְיִכְלוּ הַשְּׁמַיִם, וְיִכְלִי חֲסִידֵי דִימִינָא כְּלִיל עִיב שְׁמָהוּ, דְּתַמָּן חֲכָמָה, כְּמָה דְּאִמְרוּן הַרוּצָה לְהַחֲפִים יְדָרִים, דְּחִילוֹ בְּשִׁית יוֹמִין דְּחוּל אִישׁ אָמוּ וְאָבִיו תִּירָאוּ (ויקרא יט ג), רְחִימוּ בְּשַׁבָּת כִּבְד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמְךָ (שמות כ יב), כִּד אֶתְפְּתַחַת לְגַבֵּי בְעָלָה אֶתְקַרִיאת אַהֲבָה, וּמְדַחִילוּ וּרְחִימוּ אֶתְיִהִיבוּ פְּקוּדִין דְּעֵשָׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה.

וּמְשׁוּם זֶה הִנְקָדָה נְקִרָאת בְּתוּלָה, וְאִישׁ לֹא יִדְעָה, כְּשֶׁהִיא גַל (ג) נְעוּל מַעֲיָן חַתוּם, עַד שֶׁנִּפְתַּחַת לְבַעְלָה, וְכְשֶׁהִיא סְתוּמָה, נְקִרָאת יְרָאָה, בְּכָל שְׁשֶׁת יָמֵי הַחֹל שֶׁהִיא סְגוּרָה וְשְׁמוּרָה בְּעֶשֶׂר אָמִירוֹת וְשְׁלֹשִׁים וְשָׁנִים אֱלֹהִיִּים, שְׁהִם אַרְבַּעִים וְשִׁתִּים אוֹתִיוֹת הַגִּבּוּרָה, שְׁשָׁם בִּינָה, בְּשַׁבָּת וְיִכְלוּ הַשְּׁמַיִם, וְיִכְלִי חַסְדֵי הַחֶסֶד שֶׁל הַיָּמִין כּוֹלֵל שְׁבַעִים וְשָׁנִים שְׁמוֹת, שְׁשָׁם חֲכָמָה, כְּמוֹ שֶׁאִמְרָנוּ הַרוּצָה לְהַחֲפִים יְדָרִים. יְרָאָה

בְּשֵׁשֶׁת יָמֵי הַחֹל, אִישׁ אָמוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ, אֶהְבֶּה בְּשֶׁבֶת, כִּבְדֹת אֶת אָבִיךָ
וְאֶת אִמְךָ. כְּשֶׁנִּפְתַּחַת לְבַעֲלָהּ נִקְרָאת אֶהְבֶּה, וּמִירְאָה וְאֶהְבֶּה נִתְּנוּ
מִצְוֹת עֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה.

תקונא שבע ותלתין

בְּרֵאשִׁית אִיהוּ בְּרִיית, וְדַאי כִּד אִיהוּ בְּלָבוּשֵׁין דְּאֵלִין קְלִיפִין דְּאִינוּן עֲרְלָה
וּפְרִיעָה, צְרִיךְ תַּמּוֹן דְּחִילוֹ, וְעֲלִייהוּ אֶתְמַר (שמות כ א) לֹא יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים
אַחֲרַיִם עַל פָּנַי, וְהָאִי אֹת לֹא יִרְתִּין לִי אֱלֹא יִשְׂרָאֵל, דְּלִית אֹת בְּרִית עַד
דְּעֲבֵרִין מִנִּייהוּ אֵלִין קְלִיפִין, דְּאִינוּן עֲרְלָה וּפְרִיעָה בְּאִטִּיפוּ דְּדָמָא.

תקון שבעה ושלשים, בְּרֵאשִׁית הוּא בְּרִיית, וְדַאי כְּשֶׁהוּא בְּלָבוּשֵׁים
שֶׁל הַקְּלִפּוֹת הִלְלוּ שְׁהוּן עֲרְלָה וּפְרִיעָה, שֶׁם צְרִיךְ יִרְאָה, וְעֲלִיהֶם נֶאֱמַר
לֹא יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אַחֲרַיִם עַל פָּנַי, וְהָאֹת הַזֶּה אֵין יוֹרְשִׁים אֹתָהּ
אֱלֹא יִשְׂרָאֵל, שְׂאִין אֹת בְּרִית עַד שְׁמַעְבִּירִים אֶת הַקְּלִפּוֹת הִלְלוּ מֵהֶם,
שְׁהוּן עֲרְלָה וּפְרִיעָה עִם הַטְּפֹת דָּם.

תַּלְת קְלִיפִין אִינוּן בְּעֲרְלָה לְקַבֵּל תַּלְת קְלִיפִין דְּאֶגְוֹזָא, וְעֲלִייהוּ אֶתְמַר
(בראשית א ב) וְהָאֶרֶץ הִיְתָה תְּהוֹ וּבְהוּ וְחֹשֶׁךְ, תְּהוּ קוּ יְרוֹק קְלִיפָה קְדָמָא, בְּהוּ
קְלִיפָה תְּנִינָא, חֹשֶׁךְ קְלִיפָה תְּלִיתָא, וְתַלְת אֵלִין דָּא עַל גַּב דָּא, לְקַבֵּל
תַּלְת גְּוֹנִין דְּעִינָא, דְּאֶתְמַר בְּהוּן (במדבר טו לט) וְלֹא תִתּוּרוּ אַחֲרַיִם לְבַבְכֶם
וְאַחֲרַיִם עֵינֵיכֶם וְכוּ', לְקַבֵּלִייהוּ תַּלְת גְּוֹנִין דְּקִשְׁת, דְּבְהוּן נִקְרָא בֵּת עֵין
דְּאִיהִי נִקְוֹדָה אֹת בְּרִית, עֲלָה אֶתְמַר (בראשית ט טז) וְרֵאִיתִיָּה לְזָכוֹר בְּרִית
עוֹלָם, וְעֲלִייהוּ אֶתְמַר תַּלְת זְמַנִּין כָּל גּוֹיִם וְכוּ' כִּי אֶמְלִים (תהלים קיח יט),
וְאִמְתִּי יַעֲבֹר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הֵנִי קְלִיפִין מְעַלְמָא וְיִזְכּוֹר בְּרִית עוֹלָם,
בְּזְמַנָּא דְּפִירְקָנָא, הִדָּא הוּא דְּכִתִּיב (ישעיה ל כ) וְלֹא יִכְנָף עוֹד מוֹרִיךְ, אִימְתִּי
לְבַתֵּר דְּמִתְעַבְּרִין תַּלְת קְלִיפִין בִּישִׁין מִינָהּ, וּבְזְמַנָּא דְּאִיהִי מִתְּלַבְּשָׁא
בְּאֵלִין קְלִיפִין אִיהִי אֶמְרַת אֵל תְּרַאוּנִי שְׂאֵנִי שְׁחַרְחַרְת (שיר א ו), דְּבְאֵלִין
קְלִיפִין אִיהִי מִתְּחַלְלַת, וּבְגִין דָּא מְחַלְלִיה מוֹת יוֹמַת (שמות לא יד).

שֶׁלש קלפות הן בְּעֲרְלָה כְּנֶגֶד שֶׁלש קלפות הָאֶגְוֹז, וְעֲלִיהֶם נֶאֱמַר
וְהָאֶרֶץ הִיְתָה תְּהוֹ וּבְהוּ וְחֹשֶׁךְ. תְּהוּ - קוּ יְרוֹק, קְלִפָּה רֵאשׁוֹנָה, בְּהוּ -
קְלִפָּה שְׁנִינָה, חֹשֶׁךְ - קְלִפָּה שְׁלִישִׁית, וְשֶׁלש אֵלוּן זֹו עַל גַּב זֹו, כְּנֶגֶד

שְׁלֶשֶׁת צְבָעֵי הָעֵינַן, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם וְלֹא תִתּוּרוּ אַחֲרֵי לְבַבְכֶם וְאַחֲרֵי
עֵינֵיכֶם וְכוּ', כְּנִגְדָם שְׁלֶשֶׁת צְבָעֵי הַקִּשְׁת׃ שֶׁבָהֶם נִקְרָא בֵּת עַיִן, שֶׁהִיא
נִקְדָּה אוֹת בְּרִית, עָלֶיהָ נֶאֱמַר וּרְאִיתִיהָ לְזִכֹּר בְּרִית עוֹלָם, וְעָלֶיהָ
נֶאֱמַר שְׁלֹשׁ פְּעָמִים כָּל גּוֹלִים וְכוּ' כִּי אֲמִילֶם, וּמִתִּי יַעֲבִיר הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא אֶת הַקְּלָפוֹת הַלְלוּ מִן הָעוֹלָם וַיִּזְכֹּר בְּרִית עוֹלָם? בְּזִמְנוֹ הַגָּאֹלָה.
זֶהוּ שְׁכָתוּב וְלֹא יִכְנַף עוֹד מוֹרִיד, מִתִּי? אַחֲרַי שִׁיעֲבִירוּ שְׁלֹשׁ הַקְּלָפוֹת
הַרְעוֹת מִמֶּנָּה, וּבְזִמְנוֹ שֶׁהִיא מִתְּלַבֵּשֶׁת בְּקְלָפוֹת הַלְלוּ, הִיא אוֹמֶרֶת אֶל
תְּרַאנִי שְׂאֲנִי שְׁחַרְחֶרֶת, שֶׁבְּקְלָפוֹת הַלְלוּ הִיא מִתְּחַלֶּלֶת, וּמִשּׁוּם זֶה
מִחְלָלֶיהָ מוֹת יוֹמֵת.

תְּהוּ"ם אֵינָהּ הַמְּוִי"ת, לְגַבִּיָּה צָרִיד פְּרִיעָה בְּאֲטִיפּוֹ דְדָמָא, וְעַד דְּאֲתַפְרַע
הֵאִי פְּרִיעָה אֵינָהּ לֹא אֲתַגְלִיָּא בְּעֵלְמָא, וְלֹא יְהֵא אוֹת בְּעֵלְמָא, וְרָזָא דְמַלְכָּה
כַּד אֲתַעֲבַר מִינָּה עֲרָלָה וּפְרִיעָה רוּמִי וְקוֹשְׁטָאנְדִינָא, מִיָּד אֲתַגְלִיָּא אוֹת
בְּעֵלְמָא, לְהֵוּא דְאֲתַמַּר בֵּיהּ (שם ג יב) וְזֶה לְךָ הָאוֹת כִּי אֲנִכִּי שְׁלַחְתִּידָּךְ,
לְקִיָּמָא בֵּיהּ קָרָא (מִיכָה ז טו) כִּימִי צִאתָךְ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲרָאנּוּ נִפְלְאוֹת.

תְּהוּ"ם הִיא הַמְּוִי"ת, אֱלִיו צָרִיד פְּרִיעָה עִם הַטְּפַת דָּם, וְעַד שֶׁנִּפְרַעַת
הַפְּרִיעָה הַזֹּאת, הִיא לֹא מִתְּגַלֶּה בְּעוֹלָם וְלֹא תִהְיֶה אוֹת בְּעוֹלָם, וְסוּד
הַדְּבָר, כְּשֶׁעוֹבְרִים מִמֶּנָּה עֲרָלָה וּפְרִיעָה, רוּמָא וְקוֹשְׁטָאנְדִינָא, מִיָּד
מִתְּגַלֶּה הָאוֹת בְּעוֹלָם לְאוֹתוֹ שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ וְזֶה לְךָ הָאוֹת כִּי אֲנִכִּי
שְׁלַחְתִּידָּךְ, לְקַיֵּם בּוֹ הַכְּתוּב כִּימִי צִאתָךְ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם אֲרָאנּוּ נִפְלְאוֹת.

וּבְגִין דָּא אֲלַעְזָר בְּרִי לֹא תַצְפִּי לְרַגְלָא דְמִשְׁיחָא עַד דְּתַחֲזִי קִשְׁת׃ בְּגוּוֹנוֹי
נְהִירִין, אוֹ עַד דְּאֲתַגְלִיָּא אוֹת בְּעֵלְמָא, מֵאִי אוֹת. אֲלָא דְרַךְ כְּכַב מִיַּעֲקֹב
(בְּמִדְבַר כֹּד יז), דָּא אֶת י' אוֹת בְּרִית, וּמִיָּד וְקָם שְׁבֵט מִיִּשְׂרָאֵל לְגַבָּהּ, הֵוּא
דְּאֲתַמַּר בֵּיהּ (דְּבָרִים ל ג ה) וַיְהִי בִישְׁרוֹן מְלֶךְ (חֲסֵר),

וּמִשּׁוּם זֶה, אֲלַעְזָר בְּנִי, אֶל תַּצְפֶּה לְרַגְלֵי מְשִׁיחַ, עַד שֶׁתִּרְאֶה אֶת הַקִּשְׁת׃
בְּגוּוֹנֵיהָ הַמְּאִירִים, אוֹ עַד שֶׁתִּתְּגַלֶּה אוֹת בְּעוֹלָם. מַה זֶה אוֹת? אֲלָא דְרַךְ
כְּכַב מִיַּעֲקֹב, זֶה הָאוֹת י', אוֹת בְּרִית. וּמִיָּד וְקָם שְׁבֵט מִיִּשְׂרָאֵל אֶלֶיָּהּ,
אוֹתוֹ שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ וַיְהִי בִישְׁרוֹן מְלֶךְ.

תָּא חֲזִי יוֹמָא חֲדָא שְׂאִילָנָא (דף עח ע"ב) לְאֵלֵיהּ, עֲרְלָה אַמַּאי שְׂוִינָן בְּמֵאנָא
בְּעַפְרָא, אָמַר לִי שְׂמַעְנָא בְּמִתְיַבְתָּא, דְּעֲרְלָה אִיהוּ נְחָשׁ, וְכִינּוּן דְּאֵעֲבִירִין
לִיהּ מֵאֲתֵרִיהּ צָרִיד לְמִיָּהב לִיהּ מְזוּנִיהּ, הֲדָא הוּא דְכָתִיב (ישעיה סה לה) וְנָחַשׁ
עָפָר לַחֲמוֹ, וּבּוֹדָאֵי בְּרִי בְּדָא אֲשֶׁתְּזִיב בַּר נֶשׁ מְדִינָא דְחַבּוּט הַקְּבָר, וּדְמָא
דְּאֲטִיפִין מְפָרִיעָה לְמִיָּהב מְזוּנָא לְהֵהוּא פִלְבָּא דְאִיהוּ רוּצַח, וּבְדָא
אֲשֶׁתְּזִיב בַּר נֶשׁ מְחַרְבָּא דְמִלְאָד הַמּוֹת.

בֹּא וּרְאֵה, יוֹם אֶחָד שְׂאֵלְתִי אֶת אֵלֵיהּ, לָמָּה שְׂמִים הָעֲרְלָה בְּכָלִי עֶפְרָ?
אָמַר לִי, שְׂמַעְתִּי בִישִׁיבָה, שְׂעֲרְלָה הוּא נְחָשׁ, וְכִינּוּן שְׂמַעְבִּירִים אוֹתוֹ
מִמְקוֹמוֹ, צָרִיד לָתֵת לוֹ מְזוּנוֹ, זֶהוּ שְׂכַתוֹב וְנָחַשׁ עָפָר לַחֲמוֹ, וּבּוֹדָאֵי,
בְּנִי, בְּזֶה נֶצַל אָדָם מְדִין חַבּוּט הַקְּבָר, וְהֵדָם שְׂמַטִּיפִים מִהַפְּרִיעָה,
לָתֵת מְזוּן לְאוֹתוֹ הַכָּלָב שֶׁהוּא רוּצַח, וּבְזֶה נֶצַל אָדָם מְחַרְבּוֹ שֶׁל מִלְאָד
הַמּוֹת.

וְעַל דָּא אָמַר אָדָם קְדָמָא קָמִי קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא, מִי מְצִיל בְּנֵי מְחַרְב
הַמִּתְהַפְּכֵת, אָמַר לִיהּ חַרְבָּא דְמִילָה, כְּמָה דְאֵתְּ אָמַר (יהושע ח ב) עֲשֵׂה לָךְ
חַרְבוֹת צוּרִים, וְחַרְבָּא דְקוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא יִי פִיפִיּוֹת, לְקַבֵּל מִילָה וּפְרִיעָה
וּמְצִיעָה וְיִיג בְּרִיתוֹת שְׂנֵכְרָתוֹ עֲלֵיהּ, וְכֵן אוּרִייתָא שְׂזִיב לְבַר נֶשׁ מִיִּי פִיּוֹת
דְּחַרְבָּא, כְּמָה דְאָמַר שְׁלֵמָה (משלי ג יב) עַץ חַיִּים הִיִּיא דְסָלִיק לִיִּי.

וְעַל כֵּן אָמַר אָדָם הָרֵא שׁוֹן לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, מִי מְצִיל בְּנֵי מְחַרְב
הַמִּתְהַפְּכֵת? אָמַר לוֹ, חֶרֶב הַמִּילָה, כְּמוֹ שְׂנֵאָמַר עֲשֵׂה לָךְ חַרְבוֹת
צוּרִים, וְחַרְבּוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה פִיפִיּוֹת, כְּנֶגֶד מִילָה
וּפְרִיעָה וּמְצִיעָה וּשְׁלֵשׁ עֶשְׂרֵה בְּרִיתוֹת שְׂנֵכְרָתוֹ עֲלֵיהּ, וְכֵן הַתּוֹרָה
מְצִילָה אֶת הָאָדָם מִשֵּׁשׁ עֶשְׂרֵה פִיּוֹת הַחֶרֶב, כְּמוֹ שְׂאָמַר שְׁלֵמָה עַץ
חַיִּים הִיִּיא, שְׁעוּלָה לִשֵּׁשׁ עֶשְׂרֵה.

וְלִקְבֵּל אֵלִין תְּרִין אָמַרְת אוּרִייתָא לֹא תִרְצַח וְלֹא תִנְאָף (שמות כ יג יד), לֹא
תִנְאָף לְקַבֵּל נְחָשׁ אֲשֶׁת זְנוּנִים, לֹא תִרְצַח לְקַבֵּל סַמַּא"ל, וְאָמַר דְּוֹד עֲלֵיהּ
(תהלים כב כא) הֲצִילָה מְחַרְב נֶפְשִׁי מִיַּד כָּלָב יַחֲדָתִי, תָּלֵת קְלִיפִין דְּעֲרְלָה
אֵינּוּן מִשְׁחִיית אִיף וְחִימִיָּה, לְקַבֵּל עֲרְלָה אִיהוּ עוֹן, וְהֵינּוּ דְתַקִּינוּ
בְּצִלוֹתָא לְגַבִּיָּהּ, (שם עח לח) וְהוּא רְחוּם יְכַפֵּר עוֹן דָּא עוֹן, וְלֹא יִשְׁחִית דָּא
מִשְׁחִית, וְהַרְבֵּה לְהִשִּׁיב אִפּוֹ דָּא אָף, וְלֹא יַעִיר כָּל חַמְתּוֹ דָּא חַמָּה, וּמֵאן
דְּאֵעִיל אוֹת בְּרִית בְּרִשׁוֹ נוֹכְרָאָה אֵלִין אַרְבַּעָה שְׁלִטִין עֲלֵיהּ, הֲדָא הוּא
דְכָתִיב (בראשית ז יט) וְהַמִּים גָּבְרוּ מְאֹד מְאֹד עַל הָאָרֶץ, עַל הָאָרֶץ דָּא גּוּפָא
דִּילֵיהּ, וְאַרְבַּע זְמַנִּין אֲתַמַּר בְּפִרְשֵׁת נַח (שם יח) וַיִּגְבְּרוּ הַמִּים, גָּבְרוּ,
לְקַבֵּלֵיהּ, וְהֵא אוּקְמוּהוּ.

וּכְנָגַד שְׁנֵי אֵלֶּה אִמְרָה תוֹרָה לֹא תִרְצַח וְלֹא תִנְאַף. לֹא תִנְאַף כְּנָגַד נַחֵשׁ
אֶשֶׁת זְנוּנִים, לֹא תִרְצַח כְּנָגַד סַמְאִ"ל, וְאָמַר דָּוִד עָלָיו, הַצִּילָה מִחֶרֶב
נַפְשִׁי מִיַּד כָּלֵב יַחִידָתִי. שְׁלֹשׁ קִלְפוֹת הָעֵרְלָה הֵן מִשְׁחִי"ת אִ"ף וְחַמִּי"ה,
כְּנָגַד הָעֵרְלָה, הוּא הָעוֹן. וְהֵינּוּ מֵה שֶׁתִּקְנוּ בַּתְּפִלָּה אֶצְלָם, וְהוּא רְחוּם
יִכְפֹּר עוֹן - זֶה עוֹן, וְלֹא יִשְׁחִית - זֶה מִשְׁחִית, וְהִרְבֵּה לְהַשִּׁיב אָפוּ - זֶה
אָף, וְלֹא יַעִיר כָּל חַמְתּוֹ - זֶה חֶמֶה, וּמִי שֶׁמְכַנִּיס אֶת הַבְּרִית לְרִשׁוֹת
נִכְרָיָה, אֲרַבְעָה הִלְלוּ שׁוֹלְטִים עָלָיו. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב וְהַמִּים גָּבְרוּ מְאֹד
מְאֹד עַל הָאָרֶץ. עַל הָאָרֶץ - זֶה הַגּוֹף שְׁלוֹ, וְאֲרַבְעַ פְּעָמִים נֹאמַר בְּפִרְשֵׁת
נַח וַיִּגְבְּרוּ הַמִּים, גָּבְרוּ, כְּנָגַדְם, וְהָרִי פָּרְשׁוּהוּ.

עֲרָלָה וּפְרִיעָה שְׁמַעְנָא דְאֵינוֹן רוּמִי רַבְתָּא וְרוּמִי זְעִירָתָא, בְּזִמְנָא
דְּמַתְעַבְרִין מַעְלָמָא אֲתַגְלִיָּא אוֹת הַבְּרִית, דְּאִיהוּ בֵּת עֵין צִיּוֹן דְּאִיהִי נְקוּדַת
עֲלָמָא, דְּבְזִמְנָא דְאֵלִין קְלִיפִין שְׁלִטִין בְּעֲלָמָא אֲתַחְזִיר עֲלָמָא לְתַהוּ וְבַהוּ,
הַדָּא הוּא דְכָתִיב (בְּרֵאשִׁית א ב) וְהָאָרֶץ הִיְתָה תַהוּ וְבַהוּ, בְּזִמְנָא דִּיתִי פּוֹרְקָנָא
מִיַּד וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר (שֵׁם א) הָיָה אוֹר לֹא כָּתִיב אֶלָּא יְהִי
(וַיְהִי אוֹר) אוֹר, וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם אֶחָד (שֵׁם ה), בַּיּוֹם הַהוּא יְהִי יְהוּ"ה
אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד (זְכוּרִיה יד ט).

עֲרָלָה וּפְרִיעָה, שְׁמַעְתִּי שֶׁהוּן רוּמִי רַבְתִּי וְרוּמִי הַקְּטַנָּה, בְּזִמְן שֶׁתְּעַבְרָנָה
מִן הָעוֹלָם, מִתְּגַלָּה אוֹת הַבְּרִית, שֶׁהִיא בֵּת עֵין צִיּוֹן, שֶׁהִיא נְקוּדַת
הָעוֹלָם, שֶׁבְזִמְן שֶׁהַקְּלָפוֹת הִלְלוּ שׁוֹלְטוֹת בְּעוֹלָם, חוּזֵר הָעוֹלָם לְתַהוּ
וְבַהוּ. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב וְהָאָרֶץ הִיְתָה תַהוּ וְבַהוּ, בְּזִמְן שֶׁתִּבָּא הַגְּאֻלָּה, מִיַּד
וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר. הָיָה אוֹר לֹא כָּתוּב, אֶלָּא יְהִי (וַיְהִי
אוֹר) אוֹר, וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם אֶחָד, בַּיּוֹם הַהוּא יְהִי יְהוּ"ה אֶחָד
וּשְׁמוֹ אֶחָד.

תקונא תמניא ותלתין

בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים, פָּתַח וְאָמַר כְּשׁוֹשְׁנָה בֵּין הַחוּחִים וְכוּ' (שִׁיר ב ב),
שׁוֹשְׁנָה אֵית בָּהּ חֶמֶשׁ עֲלִין מְלָגוּ וְחֶמֶשׁ עֲלִין מְלָבָר, וְאֵינוֹן הִ"ה, שְׂרָבִיט
דִּילָה וי, תַּפּוּחַ דִּילָה יי, וְכֹלָא אֱלֹהִים, חֶמֶשׁ אֲתוֹנוֹן דִּילִיָּה ה' חֶמֶשׁ עֲלִין
מְלָבָר, ה' חֶמֶשׁ עֲלִין מְלָגָאוּ, יי תַּפּוּחַ, וי מְלִי"א שְׂרָבִיט.

תקוּן שְׁמוֹנֶה וּשְׁלֹשִׁים, בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִיִּים, פָּתַח וְאָמַר כְּשׁוֹשְׁנָה
בֵּין הַחוּחִים וְכוּ', בְּשׁוֹשְׁנָה יֵשׁ חֲמִשָּׁה עָלִים מִבְּפָנִים וְחֲמִשָּׁה עָלִים
מִבַּחוּץ, וְהֵם הִיָּה, הַשְּׂרָבִיט שְׁלֵה וּ', הַתְּפוּחַ שְׁלֵה י', וְהַכֹּל אֱלֹהִיִּים.
חֲמֵשׁ הָאוֹתִיּוֹת שְׁלוֹ ה' חֲמִשָּׁה עָלִים מִבַּחוּץ, ה' חֲמִשָּׁה עָלִים מִבְּפָנִים,
י' תְּפוּחַ, ו' מְלִיא שְׂרָבִיט.

בְּזִמְנָא דְהַאי שׁוֹשְׁנָה אִיהִי בְּגִלוּתָא אִיהִי אֶטוּמָא, בְּזִמְנָא דִּיהָא פּוּרְקָנָא
בְּעִלְמָא אֲתַפְתַּחַת בְּחִמְשׁ אֹר, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב (בְּרֵאשִׁית א ג) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִיִּים
יְהִי אֹר, וּבַהֲהוּא זִמְנָא דְאֲתַפְתַּחַת אֲתַלְבַּשְׁתּ בְּכַמָּה לְבוּשִׁין דְנַהוּרִין
דְאוּרִייתָא, וְאֲתַקְשָׁטַת בְּכַמָּה קְשׁוּטִין דְפְקוּדִין דְעֵשָׂה, וּבְזִמְנָא
דְאֲתַפְתַּחַת וְאֲתַקְשָׁטַת בְּקְשׁוּטָהָא, בְּאַרְבַּעַה בְּגָדֵי לְבָן דְאִינוּן יְהוּיָה,
וּבְאַרְבַּעַה בְּגָדֵי זָהָב דְאִינוּן אֲדַנִּי, בְּאַרְבַּעַה בְּתֵי דְתַפְלִין דִּיד, וּבְאַרְבַּעַה בְּתֵי
דְתַפְלִין דְרִישָׁא, דְאִינוּן לְקַבְלֵייהוּ, אַרְבַּעַה לְבוּשִׁין דְכַהֵן הֲדִיוּט אִינוּן לְקַבֵּל
אַרְבַּעַה כְּנָפוֹת כְּסוּתָא דְאֶשֶׁר תִּכְסֶּה בָּהּ (דְּבָרִים כב יב).

בְּזִמְן שְׁהַשׁוֹשְׁנָה הַזֹּאת הִיא בְּגִלוּתָא, הִיא אֶטוּמָא. בְּזִמְן שְׁתַּהֲיָה גְּאֵלָה
בְּעוֹלָם, נִפְתַּחַת בְּחִמְשָׁה אֹר. זֶהוּ שְׁכַתּוּב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִיִּים יְהִי אֹר,
וּבְאוֹתוֹ הַזִּמְן שְׁנִפְתַּחַת, מִתְּלַבַּשְׁתּ בְּכַמָּה לְבוּשִׁים שֶׁל אֹרוֹת הַתּוֹרָה,
וּמִתְּקַשְׁטַת בְּכַמָּה קְשׁוּטִים שֶׁל מִצְוֹת עֵשָׂה, וּבְזִמְן שְׁנִפְתַּחַת
וּמִתְּקַשְׁטַת בְּקְשׁוּטֵיהָ, בְּאַרְבַּעַה בְּגָדֵי לְבָן שֶׁהֵם יְהוּיָה, וּבְאַרְבַּעַה בְּגָדֵי
זָהָב שֶׁהֵם אֲדַנִּי, בְּאַרְבַּעַת בְּתֵי תַפְלִין שֶׁל יָד וּבְאַרְבַּעַת בְּתֵי תַפְלִין שֶׁל
רֵאשׁ שֶׁהֵם כְּנָגְדִים. אַרְבַּעַה לְבוּשֵׁי כַהֵן הֲדִיוּט, הֵם כְּנָגְדֵי אַרְבַּעַת כְּנָפוֹת
כְּסוּתָא דְאֶשֶׁר תִּכְסֶּה בָּהּ.

דף עט ע"א

וְכַד אֲתַתְּקַנַּת בְּאֵלִין לְבוּשִׁין, מִיָּד אֲתַפְתַּחַת הִיכְלָא לְגַבְּהָ, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב
(תְּהִלִּים נא יז) אֲדַנִּי שְׁפַתִּי תִפְתַּח, וּלְקוֹל נְעִימוֹ דְרַמּוֹנִים זְוֹגִין דְלְבוּשָׁא
דִּילָהּ, אֲתַמַּר בְּחִינוּן (יחזקאל א כד) וְאֶשְׁמַע אֶת קוֹל כְּנַפְיָהֶם, וְכַד אֲמַרִין
יִשְׂרָאֵל קְרִיאַת שְׁמַע, מַה כְּתִיב בָּהּ (בְּמִדְבָר ז פט) וַיִּשְׁמַע אֶת הַקּוֹל מִדְּבַר
אֱלֹו, קָלָא אֲשַׁתְּמַע לְגַבְּהָ מִבֵּין תַּרְיַן כְּרוּבֵיָא דְאִינוּן דּוּ פְרָצוּפִין, וְכַד
מִתְּיַחַדָּא דְבוּר בְּקָלָא אֲתַעֲבִידוּ קוֹל דְמַמָּה דְקָה, וְדָא צְלוּתָא בְּחִשָּׁא,
וּבַהֲהוּא זִמְנָא מָאן דְבְּעֵי לְמַשְׁאַל שְׁאַלְתּוּי יִשְׂאֵל, דְבַהֲהוּא זִמְנָא יְהָא עַת
רְצוּן, דְהָא תַרְיַן שְׁמָהֶן כְּחֲדָא יֵאֵהוּדוּנָהִי, אַז תִּקְרָא וַיְהוּיָה יַעֲנֶה (ישעיה נח
ט), מִיָּד אִיז יֵאֵהוּדוּנָהִי, תַרְיַן שְׁמָהֶן וּתְמַנְיָא אֲתַנוּן דְבַהוּן הָא עֶשֶׂר, (וּדָא
רזא ארור אשר לא יקים את דברי התורה הזאת וכו' (דברים כז כו), דא חבורא דחתן (דף עט ע"א)

וכלה כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה וכו' (צפניה ג ט), ודא רזא ואמר כל העם אמ"ן) (דברים כז כו).

וּכְשִׁמְתִּיקְנָת בְּלְבוּשֵׁים הַלְלוּ, מִיַּד נִפְתַּח הַהִיכָל אֵלֶיךָ. זֶהוּ שְׁכַתוֹב אֲדַנִּי שִׁפְתַי תִּפְתַּח, וְלִקְוֹל נְעִימוֹת הָרְמוֹנִים וְהַפְּעֻמוֹנִים שֶׁל לְבוּשָׁה, נֹאמֵר בְּחִיּוֹת וְאֶשְׁמַע אֶת קוֹל כְּנַפְיָהֶם, וְכִשְׁיִשְׂרָאֵל אוֹמְרִים קְרִיאַת שְׁמַע, מַה כְּתוֹב בָּהּ? וַיִּשְׁמַע אֶת הַקּוֹל מִדְּבַר אֱלֹו, הַקּוֹל נִשְׁמַע אֵלֶיךָ מִבֵּין שְׁנֵי הַכְּרוּבִים, שֶׁהֵם דִּוּ פְּרָצוּפִים, וְכִשְׁמַתִּיחַד הַדְּבִיר עִם הַקּוֹל, נֶעֱשִׂים קוֹל דְּמָמָה דְקָה, וְזוֹ תִּפְלָה בְּחֶשְׂאֵי, וּבְאֹתוֹ זְמַן, מִי שְׂרוּצָה לְבַקֵּשׁ בְּקִשְׁתּוֹ יִבְקֵשׁ, שְׁבָאוֹתוֹ זְמַן יִהְיֶה עֵת רְצוֹן, שֶׁהָרִי שְׁנֵי הַשְּׁמוֹת כְּאֶחָד - יֵאֱהוֹנָה"י, אֲזִי תִקְרָא וַיְהוִי"ה יַעֲנֶה, מִיַּד אִיזִי יֵאֱהוֹנָה"י, שְׁנֵי שְׁמוֹת וְשְׁמוֹנָה אוֹתִיּוֹת שְׁבָהֶם, הָרִי עֶשֶׂר, (וְזֶה סוּד אֲרוּר אֲשֶׁר לֹא יִקִּים אֶת דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת וְכוּ', זֶהוּ הַחֲבוּר שֶׁל חֲתָן וְכֹלָה, כִּי אֲזִי אֶהְפֹּךְ אֶל עַמִּים שֶׁפֶה בְּרוּרָה וְכוּ', וְזֶה סוּד וְאֲמַר כֹּל הָעָם אֲמִ"ן).

וְעַד דִּיפְקוּן יִשְׂרָאֵל מִן גְּלוּתָא לֹא יְהוֹן בְּזוּגָא חֲדָא, וּבְזִמְנָא דִּיפְקוּן יִשְׂרָאֵל מִן גְּלוּתָא יִתְחַבְּרוּן כְּחֲדָא, בְּהֵוָה זְמַנָּא אִיזִי יִשְׂרִיר מִשָּׁה (שְׁמוֹת טו א), וּמִיַּד וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹרֹךְ דְּאִיְהוּ מִפְּקֻנֵּנוּ דְגְלוּתָא, בְּהֵוָה זְמַנָּא דְמִטְרוּנִיתָא בְּעַאת לְאֶעְלָא בְּהִיכְלָא דִילָהּ, קָלָא סְלִיק בְּרוּמֵי רְקִיעִין וַיִּימָא הַכִּי, מִשְׁרִיין סְגִיִּין דְמִתִּיבְתָא עֲלָהּ וְתִתְאַה דְנִשְׁמַתִּין קְדִישִׁין, אֲתִתְקִנוּ לְקַדְמוֹת מִטְרוּנִיתָא דְקָא אֲתִיָּא לְאֲתִתְקִנָּא, לְמַפְרַק בְּנֵהָ מִן גְּלוּתָא, בְּהֵוָה זְמַנָּא כְּמָה מְאִרֵי שׁוּפְרוֹת וּמְאִרֵי דְקִלִין וּמְאִרֵי דְבְרָקִים, דְאֲתִתְמַר בְּהוֹן (שְׁמוֹת יט טז) וַיְהִי קוֹלוֹת וּבְרָקִים וְעָנָן כְּבִד עַל הָהָר וְקוֹל שׁוּפָר חֲזַק מְאֹד וְכוּ', מִשָּׁה יִדְבֵר וְהָאֱלֹהִים יַעֲנֵנוּ בְּקוֹל, בְּהֵוָה זְמַנָּא מִשָּׁה יִמְלַל בְּשִׁכְיִתָּא, הַדָּא הוּא דְכְתִיב (בְּמִדְבָר יב ח) פֶּה אֶל פֶּה אֲדַבֵּר בּוֹ, וְהָאֱלֹהִים דְאִיְהִי אִימָא עֲלָהּ, יַעֲנֵנוּ בְּקוֹל דְאִיְהוּ עֲמוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא, וְהָא אוּקְמוּהוּ מְאִרֵי מִתְנִיתִין בְּקוֹלוֹ שֶׁל מִשָּׁה.

וְעַד שְׁיַצְאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִן הַגְּלוּת, לֹא יְהִיוּ בְּזוּג אֶחָד, וּבְזִמְנָן שְׁיַצְאוּ יִשְׂרָאֵל מִן הַגְּלוּת, יִתְחַבְּרוּ כְּאֶחָד. בְּאֹתוֹ זְמַן אִיזִי יִשְׂרִיר מִשָּׁה, וּמִיַּד וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹרֹךְ, שֶׁהוּא יִצִּיאַת הַגְּלוּת. בְּאֹתוֹ זְמַן שֶׁהַגְּבִירָה רוּצָה לְהַכְּנִס לְהִיכְלָהּ, קוֹל עוֹלָה בְּרוּמֵי הָרְקִיעִים וַיֹּאמֶר כָּךְ: הַמְּחַנּוֹת הָרַבִּים שֶׁל הַיְּשִׁיבָה הַעֲלִיּוֹנָה וְהַתְּחַתּוֹנָה שֶׁל נְשָׁמוֹת קְדוֹשׁוֹת, הַתְּתִקְנוּ לְמוֹל הַגְּבִירָה שְׁבָאָה לְהַתְּתִקֵּן, לְגַאֵל אֶת בְּנֵיהֶ מִן הַגְּלוּת. בְּאֹתוֹ זְמַן כְּמָה בְּעֲלֵי שׁוּפְרוֹת וּבְעֲלֵי קוֹלוֹת וּבְעֲלֵי בְרָקִים, שְׁנֵאֱמַר בְּהֵם וַיְהִי קוֹלוֹת וּבְרָקִים וְעָנָן כְּבִד עַל הָהָר וְקוֹל שׁוּפָר חֲזַק מְאֹד וְכוּ', מִשָּׁה יִדְבֵר וְהָאֱלֹהִים יַעֲנֵנוּ בְּקוֹל, בְּאֹתוֹ זְמַן מִשָּׁה יִדְבֵר עִם הַשְּׁכִינָה. זֶהוּ שְׁכַתוֹב פֶּה אֶל פֶּה אֲדַבֵּר בּוֹ, וְהָאֱלֹהִים, שֶׁהִיא הָאֵם הַעֲלִיּוֹנָה, יַעֲנֵנוּ בְּקוֹל, שֶׁהוּא הָעֲמוּד הָאֲמַצְעִי, וְהָרִי פְּרִשׁוּהוּ בְּעֲלֵי הַמְּשָׁנָה בְּקוֹלוֹ שֶׁל מִשָּׁה.

וְבַהּ הוּא זְמַנָּא שְׂכִינְתָא עֲלָא וְתַתָּא סֻלְקִין דָּא עַל גַּב דָּא, כְּגוּוּנָא דְאַתְמַר
בְּטוּרָא דְסִינִי, דְאַתְמַר תַּמָּן (שִׁיר ג' ו') מִי זֵאת עוֹלָה מִן הַמִּדְבָּר, מִי בְּזֵאת
עוֹלָה, מִיִּי אֵימָא עֲלָא דְבָהּ פֶּתַח קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּטוּרָא דְסִינִי אֲנֹכִי.

וּבְאוֹתוֹ הַזְּמַן, הַשְּׂכִינָה הֶעֱלִינָה וְהַתְּחַוְנָה עוֹלוֹת זֹו עַל גַּב זֹו, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר בְּהַר סִינִי, שֶׁנֶּאֱמַר שָׁם מִי זֵאת עוֹלָה מִן הַמִּדְבָּר, מִי בְּזֵאת
עוֹלָה, מִיִּי - הָאֵם הֶעֱלִינָה, שֶׁבָּהּ פֶּתַח הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּהַר סִינִי
אֲנֹכִי.

קָם סָבָא חֲדָא מִבֵּתֵר טוּלָא דְרַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר רַבִּי רַבִּי, הָא חֲזִינָא דְאַתְמַר
(דְּבָרִים ד' לו') מִן הַשָּׁמַיִם הִשְׁמִיעַךְ אֶת קוֹלוֹ לְיִסְרָךְ וְכוּ', וּבְאַתֵּר אַחֲרָא שְׁמַענָא
דְּמַלְלִיל עִם יִשְׂרָאֵל מִסְטָרָא דְּמַלְאָכִיא, דְּהִכִּי אוּקְמוּהוּ דְכָל דְּבוּר וְדְבוּר
דְּנִפְיִק מִפּוּמוּי אֲתַעְבִּיד מְלָאךְ, וְדָא אִיהוּ וְכָל הָעָם רָאִים אֶת הַקּוֹלֹת וְאֶת
הַלְפִידִים (שְׁמוֹת כ' יח), וּבְאַתֵּר אַחֲרָא אָמַר קָרָא (תְּהִלִּים סב יב) אַחַת דְּבַר
אֱלֹהִיִּים שְׁתִּים זֹו שְׁמַעְתִּי, מֵאִי הָאִי.

קָם זְקוֹן אַחַד מֵאַחַר הַצֵּל שֶׁל רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר: רַבִּי רַבִּי, הֲרִי רָאִיתִי
שֶׁנֶּאֱמַר מִן הַשָּׁמַיִם הִשְׁמִיעַךְ אֶת קוֹלוֹ לְיִסְרָךְ וְכוּ', וּבְמָקוֹם אַחַר
שְׁמַעְתִּי שֶׁדָּבַר עִם יִשְׂרָאֵל מִצַּד שֶׁל הַמַּלְאָכִים, שֶׁכָּךְ פְּרָשׁוּהוּ, שְׁכָל
דְּבוּר וְדְבוּר שְׁיִצָּא מִפִּיו נַעֲשֶׂה מְלָאךְ, וְזֶהוּ וְכָל הָעָם רָאִים אֶת הַקּוֹלֹת
וְאֶת הַלְפִידִים, וּבְמָקוֹם אַחַר אָמַר הַכְּתוּב אַחַת דְּבַר אֱלֹהִיִּים שְׁתִּים
זֹו שְׁמַעְתִּי. מַה זֶה?

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן סָבָא סָבָא, שְׁמַענָא דְּבַר נֶשׁ יְהִיב בֵּיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
תַּלְתָּ קְטִירִין, נִשְׁמַתָּא וְרוּחָא וְנִפְשָׁא, נִשְׁמַתָּא מִכּוּרְסִיא יְקָרָא, תַּמָּן
נְחִיתַת שְׂכִינְתָא עֲלָא כְּלִילָא מִתַּלְתָּ סְפִירָן עֲלָאִין, וְעֲלִיָּהוּ אֲתַמַּר אַחַת
דְּבַר אֱלֹהִיִּים שְׁתִּים זֹו שְׁמַעְתִּי, אַחַת וּשְׁתִּים הָא תַּלְתָּ סְפִירָן עֲלָאִין,
דְּאַתְמַר בְּהוֹן אַחַת, אַחַת וְאַחַת, תַּלְתָּ אַחְדִּין, וְדָא אִיהוּ אַחַת דְּבַר
אֱלֹהִיִּים שְׁתִּים זֹו שְׁמַעְתִּי, זִיּוּ בֵּיהּ עֲבִיד לֹון אַחֲ"ד.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן: זְקוֹן זְקוֹן, שְׁמַעְתִּי שְׁבָאָדָם נִתְּן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
שְׁלֵשָׁה קְשָׁרִים, נִשְׁמָה וְרוּחַ וְנִפְשָׁא, הַנִּשְׁמָה מִכְּסָא הַכְּבוֹד, שָׁם יוֹרְדַת
הַשְּׂכִינָה הֶעֱלִינָה כְּלוּלָה מִשְׁלֵשׁ סְפִירוֹת עֲלִיוֹנוֹת, וְעֲלִיָּהוּ נֶאֱמַר אַחַת
דְּבַר אֱלֹהִיִּים שְׁתִּים זֹו שְׁמַעְתִּי, אַחַת וּשְׁתִּים - הֲרִי שְׁלֵשׁ סְפִירוֹת

עליונות, שנאמר בהן אחת, אחת ואחת, שלשה אחדים, וזהו אחת דבר אלהיים שתיים זו שמעתי, ז"ו - בה עושה אותם אחד.

ולביתר מליל עמיה מרוחא דאיהו מטטרוין, כליל כל צבא השמים דלתתא, בגין דאתלבש ביה ורכיב ביה עמודא דאמצעייתא כליל שית ספירן, ובגין דא בכל דבור ודבור דנפק מניה הוה נפיק מניה מלאך, ודא איהו וכל העם רואים את הקולות. לביתר נחית שכינתא תתאה עשירית באופן, דאיהו נפש דבר נש מתמן, ואתמר ביה (דברים ד לו) ועל הארץ הראא את אשו הגדולה בגין דעליה אתמר (יחזקאל א טו) והנה אופן אחד בארץ, בגין דישתמע קליה ודבוריה מן פרסיא ומלאכיא ושמיא וארעא, דישתמודעון ליה בכלא עילא ותתא, פנשמתא דשלטנותה בכל גופא אפילו באבר זעירא ולית אבר פנוי מינה.

ואחר כך דבר עמו מהרוח, שהוא מטטרוין, כולל כל צבא השמים שלמטה, משום שהתלבש בו ורכב עליו העמוד האמצעי הכולל שש ספירות, ולכן בכל דבור ודבור שניצא ממנו, היה יוצא ממנו מלאך, וזהו וכל העם רואים את הקולות. אחר כך ירדה השכינה התחתונה עשירית באופן, שהוא נפש האדם משם, ונאמר בו ועל הארץ הראא את אשו הגדולה, משום שעליו נאמר והנה אופן אחד בארץ, כדי שישמע קולו ודבורו מן הכסא והמלאכים ושמים וארץ, שיכירו בו בכל מעלה ומטה פנשמה שלטונה בכל הגוף ואפילו באיבר קטן, ואין איבר פנוי ממנה.

תקונא תשע ותלתין

דף עט ע"ב

בראשית תמן אש"ר דאתמר ביה (שמות כ ב) אשר הוצאתיך וכו', אהיה אשר אהיה, אשר באשרי כי אשרוני בנות (בראשית ל ג), ודא אימא עלאה, אשר קדשנו במצותיו וצונו, על כל פקודא ופקודא, דאינון פטר כל רחם דאינון רמ"ח, דכלהו קטירין בצדיק דאיהו כל דאיהו אות ברית, דאפתח (פטר כל) רחם דאינון רמ"ח פקודין דעשה, ועליה אתמר אשר קדש ידך

מִבֶּטֶן, וְדָא אִימָא דְאַתְמַר בְּהַּ (אִיּוּב לַח כַּט) מִבֶּטֶן מִי יֵצֵא הַקֶּרֶחַ, (וּדָא אִיהוּ הַקֶּרֶחַ הַנּוֹרָא) (יַחֲזַקָאֵל אַ כַּב), אֲשֶׁר דְּאִיהִי אִימָא עֲלָאָה, (דְּף עַט עִיב) קִדְשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו בְּצַדִּיק, דְּאִיהוּ קִדְשׁ יְדִיד מִבֶּטֶן. וְצִוְנוּ עֲלֵיהוּ, בְּגִין דְּאִיהוּ מִצְוֵה וְעוֹשֶׂה, וְעוֹד אֲשֶׁר קִדְשָׁנוּ דָא עֲמוּדָא דְאַמְצַעִיתָא, דְאַתְמַר בֵּיהַּ (יִרְמִיָה ב ג) קִדְשׁ יִשְׂרָאֵל לִיהוּיָהּ, וְצִוְנוּ דְּאִיהוּ הִכִּי מִצְוֵה וְעוֹשֶׂה, וְעוֹד קִדְשָׁנוּ מִסְטָרָא דְשִׁמְאָלָא, דְאַתְמַר בֵּיהַּ וְקִדְשָׁתָּ אֶת הַלְוִיִּם, וְלִית קְדוּשָׁה פְּחוּת מְעַשְׂרָה, וְאַלִּין עֲשְׂרָה מְאַמְרוֹת, (דְּאִיהִי קִדְשׁ לִי כַל בְּכוֹר (שְׁמוֹת יג ב) דְּאִיהוּ כְּתֵר עֲלָאָה וְחֻכְמָה דְּאִיהִי יִשְׂרָאֵל עֲלָה בְּמַחֲשָׁבָה) דְּאַתְמַר בְּהוּן (בְּרַאשִׁית א ג) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹר.

תְּקוּן תְּשַׁעָה וְשִׁלְשִׁים, בְּרַאשִׁית, שְׁם אֲשִׁיר, שְׁנַאמַר בּוּ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיד וְכוּי, אֶהְיֶה אֲשֶׁר אֶהְיֶה, אֲשֶׁר בְּאֲשֶׁרִי כִי אֲשֶׁרוּנִי בְּנוֹת, וְזוּ הָאֵם הָעֲלִיוֹנָה, אֲשֶׁר קִדְשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוְנוּ, עַל כָּל מִצְוָה וּמִצְוָה, שְׁהוּן פֶּטֶר כָּל רַחֵם, שְׁהִם מְאֵתִים אַרְבַּעִים וְשִׁמוֹנָה, שְׁכָלָן קְשׁוּרוֹת בְּצַדִּיק שְׁהוּא כַל, שְׁהוּא אוֹת בְּרִית, שְׁנִפְתַּח (פֶּטֶר כַל) רַחֵם, שְׁהוּן מְאֵתִים אַרְבַּעִים וְשִׁמוֹנָה מִצְוֹת עֲשֶׂה, וְעֲלִין נְאָמַר אֲשֶׁר קִדְשׁ יְדִיד מִבֶּטֶן, וְזוּ הָאֵם שְׁנַאמַר בְּהַּ מִבֶּטֶן מִי יֵצֵא הַקֶּרֶחַ, (וְזִהוּ הַקֶּרֶחַ הַנּוֹרָא). אֲשֶׁר - שְׁהִיא הָאֵם הָעֲלִיוֹנָה. קִדְשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו - בְּצַדִּיק, שְׁהוּא קִדְשׁ יְדִיד מִבֶּטֶן. וְצִוְנוּ - עֲלֵיהֶם, מְשׁוּם שְׁהוּא מִצְוָה וְעוֹשֶׂה. וְעוֹד אֲשֶׁר קִדְשָׁנוּ - זֶה הָעֲמוּד הָאֲמִצְעִי שְׁנַאמַר בּוּ קִדְשׁ יִשְׂרָאֵל לִיהוּיָהּ, וְצִוְנוּ - שְׁכָדָּהוּא מִצְוָה וְעוֹשֶׂה. וְעוֹד קִדְשָׁנוּ - מִצַּד הַשִּׁמְאָל, שְׁנַאמַר בּוּ וְקִדְשָׁתָּ אֶת הַלְוִיִּם, וְאַלִּין קִדְשָׁה פְּחוּת מְעַשְׂרָה, וְאַלִּין עֲשְׂרָה מְאַמְרוֹת, (שְׁהִיא קִדְשׁ לִי כַל בְּכוֹר, שְׁהוּא כְּתֵר עֲלִין וְחֻכְמָה שְׁהִיא יִשְׂרָאֵל עֲלָה בְּמַחֲשָׁבָה), שְׁנַאמַר בְּהֶם וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹר.

וְצִוְנוּ עַל, מִסְטָרָא דִּימִינָא דְאַתְמַר בֵּיהַּ (שְׁמוּאֵל ב כג א) הוֹקֵם עַל, דְּתַמּוּן כָּל בְּרַכָּאָן לִימִינָא, דְּאִינוּן מְאָה בְּרַכָּאָן כְּחוּשְׁבוֹן עִ"ל, דְּאֵת יי בְּקִי אֶסְתַּלִּיק לְמְאָה, דְּאִיהִי קְרַבְנָא דְכֻלָּא, מִסְטָרָא דְאַבָּא רֵאשׁ, מִסְטָרָא דְאִימָא אֲשֶׁר, מִסְטָרָא דְאַבָּא מִצְוֵה, וּמִסְטָרָא דְאִימָא עוֹשֶׂה, וּמִצְוֵה דָא עַץ פְּרִי, וְעוֹשֶׂה דָא עוֹשֶׂה פְּרִי, וְשִׁמְעִינָן דְּאִינוּן גּוּף וּבְרִית דְּחֻשְׁבִּינָן חַד, עֲלֵיהוּ אֲתְמַר (שְׁמוֹת כח ז) שְׁתִּי כְּתַפַּת חֲבֵרַת, כְּמָה דְּאִינוּן חוּבְרוֹת, הִכִּי שְׁכִינְתָּא עֲלָאָה וְתַתָּאָה חוּבְרוֹת אֲשֶׁה אֵל אַחוּתָהּ.

וְצִוְנוּ עַל, מִצַּד הַיְמִין שְׁנַאמַר בּוּ הוֹקֵם עַל, שְׁשֵׁם כָּל הַבְּרַכּוֹת לְיַמִּין, שְׁהִם מְאָה בְּרַכּוֹת כְּחוּשְׁבוֹן עִ"ל, שְׁאוֹת יי עַם קִי עוֹלָה לְמְאָה, שְׁהִיא הַקֶּרֶבֶן שֶׁל הַכֹּל, מִצַּד הָאֵב - רֵאשׁ, מִצַּד הָאֵם - אֲשֶׁר, מִצַּד הָאֵב - מִצְוָה, מִצַּד הָאֵם - עוֹשֶׂה, וּמִצְוָה זֶה עַץ פְּרִי, וְעוֹשֶׂה זֶה עוֹשֶׂה פְּרִי, וְשִׁמְעִנוּ שְׁהִם גּוּף וּבְרִית שְׁמַחֲשִׁיבִים אַחַד, עֲלֵיהֶם נְאָמַר שְׁתִּי כְּתַפַּת חֲבֵרַת. כְּמוֹ שְׁהוּן חוּבְרוֹת, כְּדָּה שְׁכִינָה הָעֲלִיוֹנָה וְהַתַּחְתּוֹנָה חוּבְרוֹת אֲשֶׁה אֵל אַחוּתָהּ.

עוד אֲשֶׁר קִדְשָׁנוּ בְּמִצְוֹתַי וְצִוְנוּ, וְלֹא אָמַר קִדְשָׁתְנוּ וְצִוִּיתָנוּ, אֲשֶׁר אִיהוּ
אֲשֶׁר אֱהִי'ה וְדָאִי, וְדָא כְּתֵר עֲלָאָה, מִסְטָרָא דְנוֹקְבָא אֲתִקְרִי אֲשֶׁר,
וּמִסְטָרָא דְדְכוּרָא אֲתִקְרִי רֵאשׁ, רִישָׁא דְכָל רִישׁוֹן, קִדְשָׁנוּ דָּא אָבָא (סבא),
דְּאֲתִמַּר בֵּיהּ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹר, וְצִוְנוּ דָּא אִימָא, דְּאֲתִמַּר בֵּיהּ וַיְהִי
אֹר, וְלִית הוּוּיָה אֶלָּא עַל יְדֵי עֲשִׂיָה, וְתִרְוִיָהוּ לִימִינָא וּשְׂמָאלָא,

עוד אֲשֶׁר קִדְשָׁנוּ בְּמִצְוֹתַי וְצִוְנוּ, וְלֹא אָמַר קִדְשָׁתְנוּ וְצִוִּיתָנוּ, אֲשֶׁר הוּא
אֲשֶׁר אֱהִי'ה וְדָאִי, וְזֶה כְּתֵר עֲלִיוֹן, מִצַּד הַנִּקְבָּה נִקְרָא אֲשֶׁר, וּמִצַּד
הַזָּכָר נִקְרָא רֵאשׁ, הָרֵאשׁ שֶׁל כָּל הָרֵאשִׁים. קִדְשָׁנוּ זֶה אָבָא (סבא),
שְׁנַאֲמַר בּוֹ וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹר. וְצִוְנוּ - זֶה הָאִם, שְׁנַאֲמַר בֵּיהּ וַיְהִי
אֹר, וְאִין הוּוּיָה אֶלָּא עַל יְדֵי עֲשִׂיָה, וּשְׁנִיָהֶם לִימִין וּלְשֻׂמְאֵל.

וּמֵאֵן מְצוּוֹה וְעוֹשֶׂה עַל הַמְצוּוֹה דְּאִיהִי שְׂכִינְתָא, דָּא עֲמוּדָא דְּאֲמַצְעִיתָא,
וְהָכִי צְדִיק בְּצַלְמִיהּ וְכַדְמוּתִיהּ, וְעַל שְׂמִיָּה אֲתִקְרִיאָו יִשְׂרָאֵל בְּנֵי בְּכוֹרֵי
יִשְׂרָאֵל, וְעַל שֵׁם צְדִיק אֲתִקְרוּן צְדִיקִים, הִדָּא הוּא דְּכְתִיב (ישעיה ס כא) וְעַמּוּדָא
כְּלָם צְדִיקִים לְעוֹלָם יִרְשׁוּ אֶרֶץ.

וּמִי מְצוּוֹה וְעוֹשֶׂה עַל הַמְצוּוֹה שְׂהִיא שְׂכִינְתָּה? זֶה הָעֲמוּד הָאֲמַצְעִי, וְכֵן
צְדִיק בְּצַלְמוֹ וְכַדְמוּתוֹ, וְעַל שְׂמוֹ נִקְרָאוּ יִשְׂרָאֵל בְּנֵי בְּכוֹרֵי יִשְׂרָאֵל, וְעַל
שֵׁם הַצְּדִיק נִקְרָאוּ צְדִיקִים, זֶהוּ שְׂכִתּוּב וְעַמּוּדָא כְּלָם צְדִיקִים לְעוֹלָם
יִרְשׁוּ אֶרֶץ.

וְעוֹד אֲנִכִי יְהוּיָה אֱלֹהִי'ךָ אֲשֶׁר הוּצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם (שמות כ ב), אָמַר
רְבִי אֶלְעָזָר אָבָא וְכִי מֵאֵן דְּאִיהוּ תַּחֲוֹת שְׁעֵבוּדָא דְּרַבּוּנִיָּה, וְרַבּוּנִיָּה אֲבָטַח
לִיָּה לְאַפְקָא לִיָּה לְחִירוֹ וְאַפִּיק לִיָּה, אִית לִיָּה לְשַׁבְחָא גְרַמִּיָּה דְּאַפִּיק לִיָּה
מִגּוֹ שְׁעֵבוּדָא, וְהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אָמַר לְאַבְרָהָם (בראשית טו יג) כִּי גַר
יְהִיָּה זְרַעְךָ בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם, וְהָא אִיהוּ אֲבָטַח לְאַפְקָא לְבְנוֹי מַגְלוּתָא, הִדָּא
הוּא דְּכְתִיב (שם יד) וְאַחֲרֵי כֵן יֵצְאוּ בְּרִכּוּשׁ גָּדוֹל, וְאִיהוּ מְשַׁבַּח גְרַמִּיָּה כְּמָה
זְמַנִּין אֲשֶׁר הוּצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם.

וְעוֹד אֲנִכִי יְהוּיָה אֱלֹהִי'ךָ אֲשֶׁר הוּצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, אָמַר רְבִי
אֶלְעָזָר: אָבָא, וְכִי מִי שְׂהוּא תַּחֲת שְׁעֵבוּד אֲדוֹנוּ, וְרַבּוּנוּ הַבְּטִיחַ לוֹ
לְהוּצִיאֵו לְחֵירוֹת וְהוּצִיא אֹתוֹ, יֵשׁ לוֹ לְשַׁבַּח אֶת עֲצָמוֹ שְׁהוּצִיאֵו מִתּוֹךְ
הַשְׁעֵבוּד? וְהָרִי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אָמַר לְאַבְרָהָם כִּי גַר יְהִיָּה זְרַעְךָ
בְּאֶרֶץ לֹא לָהֶם, וְהָרִי הוּא הַבְּטִיחַ לְהוּצִיא אֶת בְּנָיו מִן הַגְּלוּת, זֶהוּ

שְׁפֹתוֹב וְאַחֲרֵי כֵן יֵצְאוּ בְּרִכְשׁ גְּדוֹל, וְהוּא מְשַׁבַּח אֶת עֲצֻמוֹ כִּמְהָ
פְּעָמִים אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם?

אָמַר לִיה בְּרִי שְׁפִיר קְאָמְרַתְּ אַבְל לֹאוּ אִיהוּ דָא לְשַׁבְּחָא גְרַמִּיה, אֶלְא כָּל
סְפִירָה וְסְפִירָה אֶתְקַרִּיאַת רֵאשׁ לְחִבְרֵתָהּ, וּבְגִין לְאֶשְׁתַּמּוּדְעָא לֹון מְאֹן
אֶתְר אַפִּיק לֹון מְגוּ שְׁעֵבּוּדָא, פְּתַח בְּאַנְכִי, וְאֶדְכִּיר בֵּיה אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ
מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וְגוֹמֵר, חֲמֻשִׁין זְמַנִּין לְקַבֵּל חֲמֻשִׁין תְּרַעִין דְּבִינָה.

אָמַר לוֹ: בְּנִי, יִפְהָ אֶמְרַתְּ, אַבְל זֶה לֹא לְשַׁבְּחָא אֶת עֲצֻמוֹ, אֶלְא כָּל סְפִירָה
וְסְפִירָה נְקֵרַאת רֵאשׁ לְחִבְרֵתָהּ, וּכְדִי לְהוֹדִיעַ לְהֵם מְאִיזָה מְקוֹם
הוֹצֵיא אֹתְהֶם מִתּוֹךְ הַשְּׁעֵבּוּד, פְּתַח בְּאַנְכִי, וְהִזְכִּיר אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ
מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וְגוֹמֵר חֲמֻשִׁים פְּעָמִים, כְּנֶגֶד חֲמֻשִׁים שְׁעָרֵי בִינָה.

וְעוּד אֲשֶׁר קִדְשָׁנוּ, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אַבָּא, הָא אִם עֲמוּדָא דְאֶמְצַעִיתָא אִיהוּ
מְצוּוָה וְעוֹשָׂה, הָוָה לִיה לְמִימַר בְּגִינִיה אֲשֶׁר קִדְשָׁנִי וְצוּנִי, מְאִי אֲשֶׁר
קִדְשָׁנוּ וְצוּנִי, אָמַר לִיה וְדָאִי שְׁפִיר קְאָמְרַתְּ, בְּוֹדָאִי עַל עֲמוּדָא דְאֶמְצַעִיתָא
וְצִדִּיק אֶתְמַר עַל תְּרוּוִיָּהּ אֲשֶׁר קִדְשָׁנוּ בְּמִצּוֹתֵינוּ וְצוּנִי, אֲשֶׁר וְדָאִי דְאִיהִי
אֲשֶׁר אֱהִיִּיה אֵימָא עֲלָאָה, מְנִי לֹון עַל שְׁכִינְתָא דְאִיהִי מְצוּוָה, לְכָל חַד
מְנִיָּהּ, וְאִינוּן לְעִילָא תְרִין כְּעַנְפִין דְאִילְנָא דְאֶתְפְּרָשׁוּ לִימִינָא וְלְשִׁמְאֵלָא,
וְלִתְתָא אֶתְעֵבִידוּ בְּהָ אֶגוּדָה חַדָּא, וּבְגִין דָּא אִינוּן לְעִילָא תְרִין, וְלִתְתָא חַד,
דִּיחּוּדָא לֹא אִית בְּכָל עַנְפִין דְאִילְנָא אֶלְא בְּהָ, דְאִיהִי אֶגְדָּא דְכְּלָהּ, אִיהִי
אֶגוּדָה דְכָל אַבְרָ וְאַבְרָ, וּבְהָ אֶתְעֵבִידוּ כְּלָהּ חַד.

וְעוּד אֲשֶׁר קִדְשָׁנוּ, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: אַבָּא, הָרִי אִם הָעֲמוּדָא הָאֶמְצַעִי
הוּא מְצוּוָה וְעוֹשָׂה, הָיָה לוֹ לֹמַר בְּשַׁבִּילוֹ אֲשֶׁר קִדְשָׁנִי וְצוּנִי, מַה זֶה
אֲשֶׁר קִדְשָׁנוּ וְצוּנִי? אָמַר לוֹ: וְדָאִי, יִפְהָ אֶמְרַתְּ, בְּוֹדָאִי עַל הָעֲמוּדָא
הָאֶמְצַעִי וְצִדִּיק נְאֻמַר עַל שְׁנֵיהֶם אֲשֶׁר קִדְשָׁנוּ בְּמִצּוֹתֵינוּ וְצוּנִי, אֲשֶׁר
וְדָאִי, שְׁהִיא אֲשֶׁר אֱהִיִּיה, הָאִם הָעֲלִיוֹנָה, צוּוָה אֹתְהֶם עַל הַשְּׁכִינָה
שְׁהִיא מְצוּוָה, לְכָל אַחַד מֵהֶם, וְהֵם לְמַעְלָה שְׁנַיִם כְּעַנְפֵי הָאֵילָן שְׁנַפְרָשׁוּ
לִימִין וְלְשִׁמְאֵל, וְלְמַטָּה הֵם נַעֲשׂוּ בְּהָ אֶגְדָּה אַחַת, וּמִשׁוּם זֶה הֵם
לְמַעְלָה שְׁנַיִם וְלְמַטָּה אַחַד, שְׁאִין הַיְחוּד בְּכָל עַנְפֵי הָאֵילָן אֶלְא בְּהָ,
שְׁהִיא אוֹגְדַת שְׁל כְּלָם, הִיא אֶגְדָּה שְׁל כָּל אֵיבָר וְאֵיבָר, וּבְהָ כְּלָם
נַעֲשִׂים אַחַד.

ועוד ויאמר אלהיים יהי אור דא נבואה במראה, דא תמר בה (במדבר יב ו) במראה אליו אתנדע, ואיהי חזון דנביא, איהי חזון וקודשא בריך הוא חוזה, דאיהו יהויה אדניי, דהכי סליק חזון חסר וי חמש ושתין כחשבון אדניי, בנבוא"ה ס"ו, ס"ה כחשבון אדניי, ותיבה הא ס"ו, (דף פ"א) ובמאי היא חזון באת וי, ביה אתעבידת אספקלריאה דנהרא אדון דילה.

ועוד, ויאמר אלהיים יהי אור, זו נבואה במראה, שנאמר בה במראה אליו אתנדע, והיא חזון הנביאים, היא חזון והקדוש ברוך הוא חוזה, שהוא יהויה אדניי, שפך עולה חזון חסר וי ששים וחמש כחשבון אדניי, בנבוא"ה ס"ו, ס"ה כחשבון אדניי, ותבה הרי ס"ו, ובמה היא חזון? באות וי, בו נעשית אספקלריה המאירה האדון שלה.

תקונא ארבעין

בראשית, שמעי בת וראי והטי אונד וגומר (תהלים מה יא), בראשית תמן שמעיי, תמן ב"ת, תמן רא"י, שמעיי שי מן בראשית, ב"ת תמן אשתמודע ברישא וסופא דתיבה, רא"י תמן אשתמודע באמצעיתא, כגוןא דא בראשית, וכד תהא בחבורא עמיה כגוןא דא יאהדונה"י, איהו אמר לגבה ושכחי עמד ובית אביך (שם), דעל כן יעזב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו והיו לבשר אחד (בראשית ב כד), כי הוא אדוניך והשתחוי לו (תהלים מה יב), אדון כל הארץ ודאי.

תקון ארבעים, בראשית, שמעי בת וראי והטי אונד וגומר, בראשית שם שמעיי, שם ב"ת, שם רא"י, שמעיי שי מן בראשית, ב"ת שם נודע בראש וסוף התיבה, רא"י שם נודע באמצע, כמו זה בראשית, וכשתהיה עמו בחבור כמו זה: יאהדונה"י, הוא אומר לה ושכחי עמד ובית אביך, שעל כן יעזב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו והיו לבשר אחד, כי הוא אדוניך והשתחוי לו, אדון כל הארץ ודאי.

ובגין דא מסטרא דיהויה אתקריאת אספקלריאה דנהרא, וכד איהי אדניי בלא בעלה אתקריאת אספקלריאה דלא נהרא, ונביא מסטרא דיהויה אינון מאספקלריאה דנהרא, ונביא מסטרא דאדניי אינון

מאספּקלרִיָאָה דְלָא נְהָרָא, דְאֵלִין מִתְנַבְּאִין רַחֲמֵי, וְאֵלִין מִתְנַבְּאִין דִּינָא,
דְנִבּוּאָה אִיהִי שְׁקִילָא לְאִוְרִייתָא דְבִכְתָּב וּלְאִוְרִייתָא דְבַעַל פֶּה.

וּמְשׁוּם זֶה מְצַד שֶׁל יְהוּ"ה נִקְרָאת הָאֶסְפֵּקְלָרִיָה הַמְאִירָה, וּכְשֶׁאֲדַנִּי
הִיא, בְּלִי בַעֲלָהּ, נִקְרָאת אֶסְפֵּקְלָרִיָה שְׂאִינָה מְאִירָה, וְהַנְּבִיאִים מְצַד
שֶׁל יְהוּ"ה הֵם אֶסְפֵּקְלָרִיָה שְׂמְאִירָה, וְנִבְיָאִים מְצַד שֶׁל אֲדַנִּי הֵם מִן
הָאֶסְפֵּקְלָרִיָה שְׂאִינָה מְאִירָה, שְׂאֵלוּ מִתְנַבְּאִים רַחֲמִים, וְאֵלוּ
מִתְנַבְּאִים דִּין, שֶׁהַנְּבִוּאָה שְׁקוּלָה לְתוֹרָה שְׂבִכְתָּב וּלְתוֹרָה שְׂבַעַל פֶּה.

וּבַהֲהוּא זְמַנָּא דְמִתְפַּתְּחִין הִיכְלִין דְנִבּוּאָה, כְּמָה מְאִירֵי דְעֵתִידוֹת יִתְעַרוּן
בְּעֵלְמָא, הֲדָא הוּא דְכְתִיב (יִוֹאֵל ג א) וְנִבְּאוּ בְּנִיכְס וּבְנוֹתֵיכְס וְכוּ', וְכְמָה מְאִירֵי
דְאוֹתוֹת, וּמְאִירֵי דְעֵתִידוֹת, מְמַה דְהוּוּ וְעֵתִידִין לְמַהוּי, מְמַה דְהוּוּ מִסְטָרָא
דְמַחְשְׁבָה דְאַתְמַר בְּהַּ יִשְׂרָאֵל עָלָה בְּמַחְשְׁבָה, וּמַה דְעֵתִיד לְמַהוּי מִסְטָרָא
דְאִימָא עֲלָאָה, וְרָזָא דְמַלְאָה (קִהֲלַת ג טו) מַה שְׁהִיָה כְּבָר הוּא, וְאַשֶׁר לְהִיֹּת
כְּבָר הִיָּה.

וּבְאוֹתוֹ זְמַן שְׁנַפְתְּחִים הִיכְלוֹת הַנְּבִוּאָה, כְּמָה בְּעֵלֵי עֵתִידוֹת יִתְעוֹרְרוּ
בְּעוֹלָם, זֶהוּ שְׁכַתּוּב וְנִבְּאוּ בְּנִיכְס וּבְנוֹתֵיכְס וְכוּ', וְכְמָה בְּעֵלֵי אוֹתוֹת
וּבְעֵלֵי עֵתִידוֹת מְמַה שְׁהִיֹּו וְעֵתִידִים לְהִיֹּת, מְמַה שְׁהִיֹּו מְצַד
הַמַּחְשְׁבָה, שְׁנֶאֱמַר בְּהַּ וְיִשְׂרָאֵל עָלָה בְּמַחְשְׁבָה, וּמַה שְׁעֵתִיד לְהִיֹּת
מְצַד הָאֵם הַעֲלִינָה, וְסוּד הַדְּבָר - מַה שְׁהִיָה כְּבָר הוּא, וְאַשֶׁר לְהִיֹּת
כְּבָר הִיָּה.

וְכְמָה מְאִירֵי דְעֵינִין דְאִינוּן חוּזִים וְנִבְיָאִיא יִתְעַרוּן בְּעֵלְמָא דְאִינוּן עֵינֵי
יְהוּ"ה, וְכְמָה מְאִירֵי דְאוּדְנִין דְתַמְן שְׂמִיעָה דְאַתְמַר בְּהוּן (יִחֻזְקָל א כד)
וְאַשְׁמַע אֶת קוֹל כְּנַפְיָהֶם, וּמְאִירֵי דְאַנְפִּין דְאַתְמַר בְּהוּן (שֵׁם ו) וְאַרְבַּעַה פְּנִים
וְגוֹמֵר, וּמְאִירֵי דְקִלִּין, וּמְאִירֵי דְדְבוּרִין, וּמְאִירֵי דְרוּחָא דְקוּדְשָׁא, וּמְאִירֵי
דִידִין דְאַתְמַר בְּהוּן (שֵׁם ח) וְיַדִּי אָדָם וְגוֹמֵר, וּמְאִירֵי דְקוּמָה, וּמְאִירֵי דְאוֹת,
וּמְאִירֵי דְרַגְלִין דְאַתְמַר בְּהוּן (שֵׁם יד) וְהַחִיּוֹת רָצוּא וְשׁוּב, בְּהִהוּא זְמַנָּא וְיִבְדֵּל
אֱלֹהִיִּים בֵּין הָאוּר וּבֵין הַחֻשְׁף (בְּרַאשִׁית א ד), אֵלִין אִינוּן נְבִיאֵי דְשְׁקָרָא,
דְאַתְמַר בְּהוּן (שְׁמוֹת ז יא) וַיַּעֲשׂוּ גַם הֵם חֲרָטוּמֵי מִצְרַיִם וְגוֹמֵר, דְאַפְרִישׁ לוֹן
קוּדְשָׁא בְרִידָּה הוּא מִנְבִיאֵי קִשׁוּט.

וְכְמָה בְּעֵלֵי עֵינִים, שְׁהֵם חוּזִים וְנִבְיָאִים, יִתְעוֹרְרוּ בְּעוֹלָם, שְׁהֵם עֵינֵי
יְהוּ"ה, וְכְמָה בְּעֵלֵי אֲזָנִים, שְׁשֵׁם שְׂמִיעָה, שְׁנֶאֱמַר בְּהֵם וְאַשְׁמַע אֶת
קוֹל כְּנַפְיָהֶם, וּבְעֵלֵי פְּנִים שְׁנֶאֱמַר בְּהֵם וְאַרְבַּעַה פְּנִים וְגוֹמֵר, וּבְעֵלֵי
קוֹלוֹת, וּבְעֵלֵי דְבוּרִים, וּבְעֵלֵי רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, וּבְעֵלֵי יָדִים, שְׁנֶאֱמַר בְּהֵם

וּיְדֵי אָדָם וְגוֹמֵר, וַיְבַעְלֵי קוֹמָה, וַיְבַעְלֵי אוֹת וַיְבַעְלֵי רְגָלִים, שְׁנֵאמֵר בָּהֶם וְהַחַיּוֹת רְצוּא וְשׁוֹב, בְּאוֹתוֹ זְמַן וַיַּבְדֵּל אֱלֹהִיִּים בֵּין הָאוֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ, אֵלּוּ הֵם נְבִיאֵי הַשֶּׁקֶר, שְׁנֵאמֵר בָּהֶם וַיַּעֲשׂוּ גַם הֵם חֲרָטְמֵי מַצְרַיִם וְגוֹמֵר, שֶׁהַפְּרִידִם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְנַבֵּיאֵי הָאֱמֶת.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִיִּים יְהִי רְקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם וַיְהִי מִבְּדִיל בֵּין מַיִם לְמַיִם (בראשית א ז), הֲכֵא רָזָא לְאַתְעֲסִקָא בְּאוֹרֵיִתָא דְבַעַל פָּה, וְלֹא־פְרָשָׂא בֵּין אֶסוּר וְהֵתֵר, דְּאִינוּן מִיּוֹן מְתִיקוֹן, וּמִיּוֹן מְרִירוֹן מְסֻטְרָא דְשְׁמַאלָא, וְלֹא יָכְלוּ לְשִׁתּוֹת מַיִם מִמֶּרָה כִּי מְרִים הֵם (שמות טו כג), וּמְסֻטְרָא דִּימִינָא וַיִּמְתְּקוּ הַמַּיִם (שם כה), וְאִינוּן כְּגוֹנוּנָא דְדָם טְהוֹר וְדָם נְדָה דְצָרִיד לְאַפְרָשָׂא בִּינְיֵיהוּ, בְּגִין דְּהָהוּא זֹוהֵמָא דְהִטִּיל נְחֹשׁ בְּתוֹהַ גְרִים לְעֶרְבָא מִיּוֹן דְּדַכְּיוּ עִם מִיּוֹן דְּמִסְאַבוּ, וּבְגִין דָּא תַקְיָנוּ תַקְנָה דָּא לְחֻבָּה לְאַפְרָשָׂא בִּינְיֵיהוּ, וְהָהוּא דְאַפְרִישׁ בִּינְיֵיהוּ דָּא רְקִיעַ דְעַל רְאֲשֵׁי חִינוּן, דְּאַתְמֵר בֵּיהּ (יחזקאל א כב) וּדְמוּת עַל רְאֲשֵׁי הַחִיָּה רְקִיעַ דָּא מִטְטְרוּיָן.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִיִּים יְהִי רְקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם וַיְהִי מִבְּדִיל בֵּין מַיִם לְמַיִם, כְּאֵן הַסּוּד לְהַתְעַסֵּק בְּתוֹרָה שְׁבַעַל פָּה וְלְהַפְרִיד בֵּין אֶסוּר וְהֵתֵר, שְׁהֵם מַיִם מְתוֹקִים, וּמַיִם מְרִים מִצַּד הַשְּׂמָאל, וְלֹא יָכְלוּ לְשִׁתּוֹת מַיִם כִּי מְרִים הֵם, וּמִצַּד הַיְמִין וַיִּמְתְּקוּ הַמַּיִם, וְהֵם כְּמוֹ שְׁדָם טְהוֹר וְדָם נְדָה שְׁצָרִיד לְהַפְרִיד בִּינְיֵיהֶם, מְשׁוּם שְׁאוֹתָהּ זֹהֵמָה שֶׁהִטִּיל נְחֹשׁ בְּתוֹהַ, גְרָמָה לְעֶרְבַּ מִי טְהָרָה עִם מִי הַטְּמָאָה, וּמְשׁוּם זֹה תַקְיָנוּ תַקְנָה זֹו כְּחֻבָּה לְהַפְרִיד בִּינְיֵיהֶם, וְאוֹתוֹ שֶׁהַפְּרִיד בִּינְיֵיהֶם, זֹה הַרְקִיעַ שְׁעַל רְאֲשֵׁי הַחַיּוֹת, שְׁנֵאמֵר בּוֹ וּדְמוּת עַל רְאֲשֵׁי הַחִיָּה רְקִיעַ, זֹה מִטְטְרוּיָן.

וַיַּעַשׂ אֱלֹהִיִּים אֶת הַרְקִיעַ וַיַּבְדֵּל וְכוּ' (בראשית א ז), הֲכֵא לִית מִיָּא מְסֻטְרָא דְמִסְאַבוּ, אֵלּא מִיּוֹן מְסֻטְרָא דְשְׁמַאלָא הוּוּ בְעָאן לְאַתְגַּבְרָא, וּמִיּוֹן מְסֻטְרָא דִּימִינָא הוּוּ בְעָאן לְאַסְתַּלְקָא עֲלֵיִיהוּ, עַד דְּאֵלִין אֲמַרְיוֹן אָנוּן בְּעִינָן לְמַהוּי קָדָם מְלָכָא, וְאֵלִין אֲמַרְיוֹן אָנוּן בְּעִינָן לְמַהוּי קָדָם מְלָכָא, עַד דְּאַתָּא עֲמוּדָא דְאַמְצַעִיתָא וְאַעִיל שְׁלָם בִּינְיֵיהוּ, וְקִשִּׁיר לוֹן וְאַתְעֵבִיד שְׁקַל (נ"א שלום) בִּינְיֵיהוּ, וְדָא מַחְלוּקַת לְשֵׁם שְׁמַיִם, כְּגוֹן לָאָה וְרַחַל, דְּדָא בְעָא לְאַתְחַבְרָא בְּבַעֲלָהּ, וְדָא בְעָא לְאַתְחַבְרָא בְּבַעֲלָהּ, וְנָטִיל לוֹן יַעֲקֹב וְקִשִּׁיר לוֹן בֵּיהּ (דף פ' ע"ב) לְתַרְוֵיהוּ, בְּגִין דְּהוּא קָא מַחְשָׁבַת לָאָה בְּלַבָּה אִם יַעֲקֹב נָטִיל לְאַחַתִּי נָטִיל לִי עֲשׂו חֲזִיבָא, וְהַכִּי קָא חֲשִׁיבַת רַחַל כְּגוֹנוּנָא דָּא, בְּגִין דָּא קוּדְשָׂא בְרִידָה הוּא יְהִיב לוֹן לְיַעֲקֹב תַרְוֵיהוּ, וְשִׁזִּיב לוֹן מֵהָהוּא חֲזִיבָא, וְאַתְחַבְרוּ בְּצַדִּיקָא.

וַיַּעַשׂ אֱלֹהִיִּים אֶת הַרְקִיעַ וַיַּבְדֵּל וְכוּ', כְּאֵן אִין מַיִם מִצַּד הַטְּמָאָה, אֵלּא שְׁהַמַּיִם שְׁמַצַּד הַשְּׂמָאל הָיוּ רוֹצִים לְהַתְגַּבֵּר, וְהַמַּיִם שְׁמַצַּד

הַיָּמִין הָיוּ רוֹצִים לְהַתְּעֵלוֹת עֲלֵיהֶם, עַד שֶׁאָלוּ אוֹמְרִים אָנוּ רוֹצִים לְהִיּוֹת לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ, וְאָלוּ אוֹמְרִים אָנוּ רוֹצִים לְהִיּוֹת לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ, עַד שֶׁבָּא הָעֲמוּד הָאֲמֻצָּעִי וְהַכְּנִיס שְׁלוֹם בֵּינֵיהֶם, וְקָשַׁר אוֹתָם וְנִעְשָׂה שֶׁקַּל (שְׁלוֹם) בֵּינֵיהֶם, וְזוֹ מַחְלֶקֶת לְשֵׁם שָׁמַיִם, כְּמוֹ לֵאמֹר וְרַחֵל, שֶׁזוֹ רוֹצָה לְהַתְּחַבֵּר עִם בַּעֲלָהּ וְזוֹ רוֹצָה לְהַתְּחַבֵּר עִם בַּעֲלָהּ, וְנִטַּל אוֹתָן יַעֲקֹב וְקָשַׁר אוֹתָן בּוֹ אֶת שְׁתֵּיהֶן, מְשׁוֹם שֶׁהֵיְתָה מַחְשַׁבֶּת לֵאמֹר בְּלִבָּהּ, אִם יַעֲקֹב נוֹשֵׂא אֶת אַחוֹתַי, נוֹשֵׂא אוֹתִי עִשׂוֹ הָרָשָׁע, וְכֵן רַחֵל חֲשָׁבָה כְּמוֹ כֵּן, מְשׁוֹם זֶה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נָתַן אֶת שְׁתֵּיהֶן לַיַּעֲקֹב, וְהִצִּיל אוֹתוֹ מֵאוֹתוֹ הָרָשָׁע, וְהַתְּחַבְּרוּ עִם הַצַּדִּיק.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אָבָא, יוֹמָא חֲדָא הוּוּיִן בְּבֵי מְדַרְשָׁא, וְשִׁאִילוּ תְּבַרְיָא מֵאֵי נִיהוּ דְאָמַר רַבִּי עֲקִיבָא לְתַלְמִידוּי כְּשֶׁתִּגִּיעוּ לְאַבְנֵי שֵׁשׁ טְהוֹר אֵל תֵּאמְרוּ מִיָּם מִיָּם שְׁמָא תְּסַכְּנוּ עֲצַמְכֶם, שְׁנַאָמַר (תְּהִלִּים ק"א ז) דְּזַבְּרַי שְׁקָרִים לֹא יִכּוֹן לְנַגֵּד עֵינַי, (נ"א ק"ס סבא דסבין עתיקא דעתיקין, ואמר רבי רבי מאי ניהו דאמר רבי עקיבא לְתַלְמִידוּי כְּשֶׁתִּגִּיעוּ לְאַבְנֵי שֵׁשׁ טְהוֹר אֵל תֵּאמְרוּ מִיָּם מִיָּם שְׁמָא תְּסַכְּנוּ בַּעֲצַמְכֶם, הַדָּא הוּא דְכַתִּיב דּוֹבַר שְׁקָרִים לֹא יִכּוֹן לְנַגֵּד עֵינַי, הָא כְּתִיב (בְּרַאשִׁית א' ו) יְהִי רִקִּיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם וַיְהִי מִבְּדִיל בֵּין מַיִם לַמַּיִם, וְעוֹד מַיִם עֲלִיוֹנִים וּמַיִם תַּחְתּוֹנִים אֵינֶן תָּמֹן, לְמָה אָמַר אֵל תֵּאמְרוּ מִיָּם מִיָּם, אָמַר לִיָּהּ בּוֹצִינָא קְדִישָׁא, סבא דסבין לך יאות לגלאה רזא דא, דלית חבריא יכלין לקיימא ביה על בורייה, אמר ליה סבא דסבין, רבי רבי בוצינא קדישא, בודאי אבני שיש טהור אינון י' י', דאינון חד יו"ד עלאה מן א, ותנינא יו"ד תתאה מינה, והכא לית טומאה אלא אבני שיש טהור, ולית הפרשה בין מיס למיס, דכלא יחודא חדא, דאלין אינון מסטרא דאילנא דחיי דאיהו ו באמצעייתא דא, דאתמר ביה ולקח גם מעץ החיים ואכל וחי לעולם, אבל אילנא דעץ הדעת לתתא). אֲדַהֲכִי הָא סָבָא דְסָבִין עֲתִיקָא דְעִתִּיקִין קָא נְחִית וְאָמַר לוֹן, רַבְּנָן בְּמֵאֵי עֲסַקִּיתוּ, אָמְרוּ לִיָּהּ וְדָאֵי בְּהָאֵי דְאָמַר רַבִּי עֲקִיבָא לְתַלְמִידוּי כְּשֶׁתִּגִּיעוּ לְאַבְנֵי שֵׁשׁ טְהוֹר אֵל תֵּאמְרוּ מִיָּם מִיָּם, וְאָמַר לוֹן וְדָאֵי רְזָא עֲלָאָה אֵינֶן הָא, וְהָא אוּקְמוּהָ בְּמַתִּיבְתָא עֲלָאָה, וּבְגִין דְלֹא תִטְעוּן נְחִיתְנָא לְכוּן, בְּגִין דִּיתְגַּלִּי רְזָא דָא בֵּינֵינוּ דְאִיהוּ רְזָא עֲלָאָה טְמִירָא מִבְּנֵי נְשָׂא (נ"א דרא).

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: אָבָא, יוֹם אֶחָד הָיִיתִי בְּבֵית הַמְּדַרְשָׁה, וְשִׁאִילוּ הַחֲבָרִים, מַה זֶה שֶׁאָמַר רַבִּי עֲקִיבָא לְתַלְמִידוּי, כְּשֶׁתִּגִּיעוּ לְאַבְנֵי שֵׁשׁ טְהוֹר, אֵל תֵּאמְרוּ מִיָּם מִיָּם, שְׁנַאָמַר דְּזַבְּרַי שְׁקָרִים לֹא יִכּוֹן לְנַגֵּד עֵינַי? [נ"א ק"ס זקן הזקנים, עתיק העתיקים, ואמר, רבי רבי, מה הוא שאמר רבי עקיבא לְתַלְמִידוּי כְּשֶׁתִּגִּיעוּ לְאַבְנֵי שֵׁשׁ טְהוֹר אֵל תֵּאמְרוּ מִיָּם מִיָּם שְׁמָא תְּסַכְּנוּ בַּעֲצַמְכֶם, זֶהוּ שְׁכַתּוֹב דְּבַר שְׁקָרִים לֹא יִכּוֹן לְנַגֵּד עֵינַי, הֲרִי כְּתוּב (בְּרַאשִׁית א' ו) יְהִי רִקִּיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם וַיְהִי מִבְּדִיל בֵּין מַיִם לַמַּיִם, וְעוֹד מַיִם עֲלִיוֹנִים וּמַיִם תַּחְתּוֹנִים יֵשׁ שָׁם, לְמָה אָמַר אֵל תֵּאמְרוּ מִיָּם מִיָּם? אָמַר לוֹ הַמְּנוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, ' זָקֵן הַזְּקֵנִים, לֵךְ נָאָה לְגַלוֹת הַסּוּד הַזֶּה, שְׂאִין הַחֲבָרִים יְכוּלִים לַעֲמֵד בּוֹ עַל בְּרִיו, אָמַר לוֹ זָקֵן הַזְּקֵנִים, רַבִּי רַבִּי, מְנוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, בּוֹדָאֵי אַבְנֵי שֵׁשׁ טְהוֹר הֵן י' י', שֶׁהֵן אֶחָד יוּ"ד עֲלִיוֹנָה מִן א, וְהַשְּׁנִיָּה יוּ"ד תַּחְתּוֹנָה מִמֶּנָּה, וְכַאֵן אֵין טִמְאַה אֵלָא אַבְנֵי שֵׁשׁ טְהוֹר, וְאֵין הַפְּרָשָׁה בֵּין מַיִם לַמַּיִם, שֶׁהֵכֵל יְחוּד אֶחָד, שְׂאֵלוֹ הֵם מִצַּד שֶׁל עֵץ הַחַיִּים, שֶׁהוּא וּבְאִמְצַע שֶׁל א, שְׂנַאֲמַר בּוֹ וְלִקַּח גַּם מִעֵץ הַחַיִּים וְאָכַל וְחָי לְעַלְמֵי עַד, אֲבָל הָאֵילָן שֶׁל עֵץ הַדְּעַת לְמַטָּה]. בֵּין כֵּן הֵנָּה זָקֵן הַזְּקֵנִים, עֲתִיק הָעִתִּיקִים, יוֹרֵד וְאוֹמֵר לָהֶם: חֲכָמִים, בְּמָה עֲסַקְתֶּם? אָמְרוּ לוֹ: וְדָאֵי בְּזָה שֶׁאָמַר רַבִּי עֲקִיבָא לְתַלְמִידוּי, כְּשֶׁתִּגִּיעוּ לְאַבְנֵי שֵׁשׁ טְהוֹר אֵל תֵּאמְרוּ מִיָּם מִיָּם. וְאָמַר לָהֶם: וְדָאֵי סוּד עֲלִיוֹן יֵשׁ כָּאֵן, וְהֲרִי פְּרִשׁוּהָ בִּישִׁיבָה הָעֲלִיוֹנָה, וְכֵדִי שֶׁלֹּא תִטְעוּן יְרֻדְתִּי

אַלִיכֶם, כְּדֵי שְׂיִתְגַּלֶּה הַסּוּד הַזֶּה בֵּינֵיכֶם, שֶׁהוּא סוּד עֲלִיוֹן טָמִיר מִבְּנֵי
הָאָדָם (הדור).

בְּיָדַי אֲבָנֵי שֵׁשׁ טְהוֹר אֵינֹנָן יי יי, דְּמִנְהוֹן מֵיִן דְּכָיִן נִפְקִין, וְאֵינֹנָן רְמִיזִין
בְּאֵת אֲרִישָׁא וְסוּפָא יי יי, וְ דָאִיהוּ נְטוּי בֵּינֵיהוּ אִיהוּ עֶץ חַיִּים, מֵאֵן דְּאָכַל
מִנֵּיהּ וְחֵי לְעוֹלָם.

בְּיָדַי אֲבָנֵי שֵׁשׁ טְהוֹר הֵן יי יי, שְׁמֵהֶם יוֹצְאִים מִים זָכִים, וְהֵם
רְמוּזִים בְּאוֹת א, בְּרֵאשׁ וּבְסוּף יי יי, וְ שֶׁהוּא נְטוּי בֵּינֵיהֶם, הוּא עֶץ
הַחַיִּים, מִי שֶׁאוֹכַל מִמֶּנּוּ, וְחֵי לְעוֹלָם.

וְאֵלֶּיךָ תִּרְוּ יוֹדֵיִן אֵינֹנָן רְמִיזִין בְּוִיפְרָא, וְאֵינֹנָן תִּרְוּ יִצְרֵי דְעֵלְאִין
וְיִצְרֵי דְתַתְּאִין, וְאֵינֹנָן חֲכָמָה בְּרֵאשׁ וְחֲכָמָה בְּסוּף, תַּעֲלוּמוֹת חֲכָמָה,
וְדָאִי אֵינֹנָן תַּעֲלוּמוֹת מִחֲכָמָה עֵלְאָה (דְאִיהוּ) דְתַתְּחוֹת כְּתֵר עֵלְאָה.

וְאֵלוֹ שְׁנֵי הַיּוֹדֵיִים הֵם רְמוּזִים בְּוִיפְרָא, וְהֵם שְׁתֵּי יִצְרֵי, יִצְרֵי שֶׁל
עֲלִיוֹנִים וְיִצְרֵי שֶׁל תַּתְּחוֹנִים, וְהֵם חֲכָמָה בְּרֵאשׁ וְחֲכָמָה בְּסוּף,
תַּעֲלוּמוֹת חֲכָמָה, וְדָאִי הֵם תַּעֲלוּמוֹת מִהַחֲכָמָה הָעֲלִיוֹנָה (שְׁהִיא) תַּתְּ
הַכְּתֵר הָעֲלִיוֹן.

וְאֵינֹנָן לְקַבֵּל תִּרְוּ עֵינִין, דְּבַהוֹן תִּרְוּ דְמַעִין נְחֵתִין בִּימָא רַבָּא וְאִמָּא
נְחֵתִין, בְּגִין דְאִוְרִייתָא מִתִּרְוּ לוחִין אֵלֶּיךָ הָוָה מִשָּׁה נְחִית לֹון לְיִשְׂרָאֵל, וְלֹא
זְכוּ וְאִתְּבְּרוּ וְנִפְלוּ, וְדָא גְרִים אֲבוּדָא דְבֵית רֵאשׁוֹן וְבֵית שְׁנֵי, וְאִמָּא נִפְלוּ,
בְּגִין דְפִרַח וְ מִינֵיהוּ דָאִיהוּ וְ מִן וְיִפְרָא.

וְהֵם כְּנָגַד שְׁתֵּי עֵינִים, שְׁבֵהֶם שְׁתֵּי דְמַעוֹת יוֹרְדוֹת לֵים הַגְּדוֹל, וְלָמָּה
יִרְדוּ? מִשּׁוּם שְׁהַתְּוֹרָה, מִשְׁנֵי לוחִות הַלְלוּ הִיָּה מוֹרִיד מִשָּׁה לְיִשְׂרָאֵל,
וְלֹא זְכוּ, וְנִשְׁבְּרוּ וְנִפְלוּ, וְזֶה גְרַם לְאֲבָדוֹן שֶׁל בֵּית רֵאשׁוֹן וְשְׁנֵי, וְלָמָּה
נִפְלוּ? מִשּׁוּם שְׁפִרַח מֵהֶם וְ, שְׁהִיא וְ מִן וְיִפְרָא.

ויהיב לון אַחַרְנֵינוּ מִסְטָרָא דְעַץ הַדְּעַת טוֹב וְרַע, דְּמִתְמָן אַתְיִיהִיבַת
אוּרִייתָא בְּאֶסוּר וְהִתֵּר, מִימִנָּא חֵיִי וּמִשְׂמַאלָא מִיתָה, וּבְגִין דָּא אָמַר רַבִּי
עֲקִיבָא לְתַלְמִידוּי כְּשִׁתְּגִיעוּ לְאַבְנֵי שֵׁשׁ טְהוֹר אֶל תֹּאמְרוּ מִים מִים, וְאֵל
תְּהוּוֹן שְׁקִילִין אַבְנֵי שֵׁשׁ טְהוֹר לְאַבְנֵים אַחַרְנֵינוּ, דְּאִינוּן חֵיִי וּמִיתָה, דְּתִמָּן
לֵב חֲכָם לִימִינוּ (קֹהֶלֶת י ב) דְּבַר נֶשׁ, וְלֵב כְּסִיל לְשִׂמְאֵלוֹ (שׁו), וְלֹא עוֹד אֶלָּא
אַתֶּם תִּסְכְּנוּ עֲצָמְכֶם, בְּגִין דְּאֵלִין אַבְנֵינוּ דְּעַץ הַדְּעַת טוֹב וְרַע אִינוּן בְּפְרוּדָא,
וְאֵלִין אַבְנֵי שֵׁשׁ טְהוֹר אִינוּן בְּיַחְוּדָא בְּלֹא פְרוּדָא כְּלָל, וְאִם תֹּאמְרוּ דְּהָא
אַסְתַּלַּק עַץ הַחַיִּים מִנֵּיהוּ וְנִפְלוּ וְאִית פְּרוּדָא בִּינֵיהוּ, דְּזוּבַר שְׁקָרִים לֹא
יְכוּן לְנִגְדַּע עֵינֵי (תְּהִלִּים ק א ז), דְּהָא לִית תְּמָן פְּרוּדָא לְעִילָא, וְאֵלִין דְּאַתְבְּרוּ
מֵאִינוּן (מֵאִינוּן) הוּוּ, אֲתוּ לְנִשְׁקָא לִיה פֶּרַח וְאַסְתַּלַּק מִנֵּיהוּ. אָמַר (דף פא ע"א)
רַבִּי יֶצְחָק כָּל אִינוּן מִתִּים דְּאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל, יַחִיו וְיִקוּמוּן בְּקִדְמִיתָא
לְעֵידָן דִּיחֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִיתָא, בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִתְעַר
עֲלֵיהוּ, הַדָּא הוּא דְכְּתִיב (ישעיה כו יט) יַחִיו מִתִּידָּ נְבִלְתֵי יְקוּמוּן, יַחִיו מִתִּידָּ
אֵלִין אִינוּן דְּאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל, נְבִלְתֵי יְקוּמוּן אֵלִין אִינוּן דְּבְּאַרְעָא נוֹכְרָאָה,
דְּלֹא כְּתִיב בְּהוּ תְּחִיָּה אֶלָּא קִימָה, דְּהָא רוּחָא דְּחֵי לֹא תִשְׁרִי עֲלֵיהוּ אֶלָּא
בְּאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל, וּבְגִין כְּדָּ כְּתִיב בְּהוּ יַחִיו, נְבִלְתֵי יְקוּמוּן אֵלִין דְּלְבַר,
יִתְבְּרִי גּוּפָא דְּלְהוּן וְיִקוּמוּן גּוּפָא בְּלֹא רוּחָא, וְלְבַתֵּר יִתְגַּלְגְּלוּן מִתְּחֹת
עֲפָרָא עַד דְּמָטוּ לְאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל, וְתִמָּן יִקְבְּלוּן נִשְׂמָתָא וְלֹא בְּרִשׁוּ אַחַרָא,
בְּגִין דִּיתְקִימוּן בְּעִלְמָא כְּדָקָא חֲזִי.

וְנָתַן לָהֶם אַחֲרַיִם מִצַּד שֶׁל עֵץ הַדְּעַת טוֹב וְרַע, שְׂמִשָּׁם נִתְּנָה תּוֹרָה
בְּאֶסוּר וְהִתֵּר, מִימִין חַיִּים וּמִשְׂמַאל מִיתָה, וּמִשׁוּם זֶה אָמַר רַבִּי
עֲקִיבָא לְתַלְמִידָיו, כְּשִׁתְּגִיעוּ לְאַבְנֵי שֵׁשׁ אֶל תִּגִּידוּ מִים מִים, וְאֵל
תְּהִיו שׁוֹקְלִים אַבְנֵי שֵׁשׁ טְהוֹר לְאַבְנֵים אַחֲרוֹת, שֶׁהֵן חַיִּים וּמִיתָה,
שְׂשָׁם לֵב חֲכָם לִימִינוּ שֶׁל אָדָם, וְלֵב כְּסִיל לְשִׂמְאֵלוֹ, וְלֹא עוֹד, אֶלָּא
אַתֶּם תִּסְכְּנוּ עֲצָמְכֶם, מִשׁוּם שֶׁהָאַבְנֵים הִלְלוּ שֶׁל עֵץ הַדְּעַת טוֹב וְרַע הֵן
בְּפְרוּד, וְאַבְנֵי הַשֵּׁשׁ טְהוֹר הִלְלוּ הֵן בְּיַחְוּד, בְּלֵי פְרוּד כְּלָל, וְאִם תֹּאמְרוּ
שֶׁהָרִי הִסְתַּלַּק מֵהֶם עֵץ הַחַיִּים וְנִפְלוּ וַיֵּשׁ בִּינֵיהֶן פְּרוּד - דְּבַר שְׁקָרִים
לֹא יְכוּן לְנִגְדַּע עֵינֵי, שֶׁהָרִי אֵין שֶׁם פְּרוּד לְמַעְלָה, וְאֵלוּ שֶׁנִּשְׁבְּרוּ, מֵאוֹתָם
(כֻּלִּים) הָיוּ. בָּאוּ לְנִשְׁקֹת אוֹתוֹ, פֶּרַח וְהִסְתַּלַּק מֵהֶם. אָמַר רַבִּי יֶצְחָק, כָּל
אוֹתָם הַמֵּתִים שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל יַחִיו וְיִקוּמוּ בְּרֵאשׁוֹנָה לְזָמַן שְׁיִחְיֶה
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הַמֵּתִים, מִשׁוּם שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יִתְעוֹרֵר
עֲלֵיהֶם. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב יַחִיו מִתִּידָּ נְבִלְתֵי יְקוּמוּן, יַחִיו מִתִּידָּ - אֵלוּ הֵם
שֶׁל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל, נְבִלְתֵי יְקוּמוּן - אֵלוּ שֶׁבְּאַרְץ נְכֹרֶיָה, שֶׁלֹּא כְּתוּב בָּהֶם
תְּחִיָּה אֶלָּא קִימָה, שֶׁהָרִי רוּחַ הַחַיִּים לֹא תִשְׁרָה עֲלֵיהֶם אֶלָּא בְּאַרְץ
יִשְׂרָאֵל, וּמִשׁוּם כְּדָּ כְּתוּב בָּהֶם יַחִיו. נְבִלְתֵי יְקוּמוּן, אֵלוּ שֶׁבְּחוּץ, יִפְרָא
הַגּוֹף שֶׁלָּהֶם וְיִקוּמוּ, גּוֹף בְּלֵי רוּחַ, וְאַחַר כְּדָּ יִתְגַּלְגְּלוּ מִתְּחֹת הָעֶפֶר עַד
שִׁנְגִיעוּ לְאַרְץ יִשְׂרָאֵל, וְשָׁם יִקְבְּלוּ נִשְׂמָה, וְלֹא בְּרִשׁוֹת אַחֲרֵת, כְּדִי
שְׁיִתְקִימוּ בְּעוֹלָם כְּרֵאוּי.

אמר רבי אלעזר, תא חזי, בשעתא דזמין קודשא בריהו הוא לאחזיא מיתנא, כל אינון נשמתין דיתערוון, בלהון יקומוון בההוא דיוקנא מממש דהוּו בהאי עלמא, ונחית לון קודשא בריהו הוא וקרא לון בשמקו, הדא הוא דכתיב (ישעיה מ כו) לכלם בשם יקרא, וכל נשמתא תיעול לדוכתהא, ויקומוון בקיומא בעלמא כדקא חזי, וכדיו יהא עלמא שלים, ועל ההוא זמנא כתיב (שם כה ח) וחרפת עמו יסיר, דא יצר הרע דאחשיד אפי דבר נש ושליט ביה.

אמר רבי אלעזר: בא וראה, בשעה שעתידי הקדוש ברוך הוא להחיות את המתים, כל אותן נשמות שיתעוררו, כלם יקומו באותו דמות ממש שהיו בעולם הזה, ומוריד אותן הקדוש ברוך הוא וקורא להם בשמות, זהו שכתוב לכלם בשם יקרא. וכל נשמה תפנס למקומה, ויעמדו בקיום בעולם כראוי, ואז יהיה העולם שלם, ועל אותו זמן כתוב וחרפת עמו יסיר, זה יצר הרע שמחשיד פני האדם ושולט בו.

אמר רבי חזקיה, אי תימא דכל גופין דעלמא יקומוון ויתערוון מעפרא, אינון גופין דאתנטעו בנשמתא חדא מה תהא מנייהו, אמר רבי יוסי אינון גופין דלא זכו ולא אצלחו הרי אינון כלא הוּו, כמה דהוּו עץ יבש בהאי עלמא, הכי נמי בההוא זמנא, וגופא בתראה יקום, ההוא דאתנטע ואצלח ונטע שרשוי כדקא יאות, ועל ההוא גופא בתראה כתיב (תהלים א ג) והיה כעץ שתול על פלגי מים, דעבד אבין ונטע שרשין ואצלח כדקא יאות, ועל ההוא גופא קדמאה כתיב (ירמיה יז ו) והיה כערער בערבה ולא יראה כי יבא טוב, כי יבא טוב דא תחית המתים.

אמר רבי חזקיה: אם תאמר שכל הגופות של העולם יקומו ויתעוררו מן העפר, אותם גופים שנטעו בנשמה אחת מה יהיה מהם? אמר רבי יוסי, אותם גופים שלא זכו ולא הצליחו, הרי הם כלא היו, כמו שהיו עץ יבש בעולם הזה, כך גם באותו הזמן, והגוף האחרון יקום, אותו שנטע והצליח ונטע שרשיו כראוי, ועל אותו הגוף האחרון כתוב והיה כעץ שתול על פלגי מים, שעשה פרות ונטע שרשים והצליח כראוי, ועל אותו הגוף בראשון כתוב והיה כערער בערבה ולא יראה כי יבא טוב. כי יבא טוב, זו תחית המתים.

ואתנהיר ההוא נהורא דזמין לאנהרא לצדיקא, דהוּו קמיה גניז מיומא דאתברי עלמא, הדא הוא דכתיב (בראשית א ד) וירא אלהיים את האור כי טוב, ביה זמין קודשא בריהו הוא לאחזיא מיתנא, הדא הוא דכתיב (מלאכי ג כ) וזרחת לכם יראי שמי שמש צדקה ומרפא, וכדיו יתגבר טוב בעלמא,

וְהָיָה דְאִתְקַרֵי רַע יִתְעַבֵּר מֵעֲלָמָא, וְכִדִּין אֵינּוּן גּוּפִין קִדְמָאִין לִיהוּוּ כְּלָא הוּוּ.

וּמְאִיר אוֹתוֹ הָאֹר שְׁעֵתִיד לְהֵאִיר לְצַדִּיקִים, שְׁהֵי גְנוּז לְפָנָיו מִיּוֹם שְׁנַבְרָא הָעוֹלָם, זֶהוּ שְׁכָתוּב וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת הָאֹר כִּי טוֹב, בּוּ עֵתִיד הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַחֲיוֹת מֵתִים, זֶהוּ שְׁכָתוּב וְזָרְחָה לְכֶם יֵרְאִי שְׁמִי שְׁמֹשׁ צְדָקָה וּמִרְפָּא, וְאִזּוּ יִתְגַבֵּר הַטוֹב בְּעוֹלָם, וְאוֹתוֹ שְׁנַקְרָא רַע יִעֲבֹר מִן הָעוֹלָם, וְאִזּוּ אוֹתָם גּוּפוֹת רֵאשׁוּנִים יִהְיוּ כְּלָא הִיוּ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק זָמִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַרְקָא עַל אֵינּוּן גּוּפִין רוּחִין, אִי זְכוּ בְּהוּ יְקוּמוּן לְעֲלָמָא כְּדָקָא יְאוּת, וְאִם לֹאוּ יִהוּן קִטְמָא תַּחּוֹת רְגְלֵיהוֹן דְּצַדִּיקָא, הֵדָא הוּא דְכָתִיב (דְּנִיאל יב ב) וְרַבִּים מִיִּשְׁנֵי אֲדָמַת עֶפֶר יִקִּיצוּ וְגוּמַר.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק: עֵתִיד הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַרְיֵק עַל אוֹתָם גּוּפוֹת רוּחוֹת. אִם זְכוּ בָהֶם, יְקוּמוּ לְעוֹלָם כְּרֵאוּי, וְאִם לֹא, יִהְיוּ אֶפֶר תַּחַת רְגְלֵי הַצַּדִּיקִים. זֶהוּ שְׁכָתוּב וְרַבִּים מִיִּשְׁנֵי אֲדָמַת עֶפֶר יִקִּיצוּ וְגוּמַר.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר וְהָאִי מָאן דְּאִסְתַּלַּק מֵעֲלָמָא עַד לָא מָטוּן יוֹמוֹי לְעֵשְׂרִין שָׁנִין, מָאן אֲתֵר אֲתֵעֲנֵשׁ, בְּגִין (דְּהוּי מִתְלִיסֵר שְׁנִין וְלַעֲלִילָא) דְּהָא מִתְלִיסֵר וְלִתְתָא לֹאוּ בַר עֲנִשָׁא הוּא אֶלָּא בְּחֻטְאָה דְּאַבּוּי, אֲבָל מִתְלִיסֵר וְלַעֲלִילָא מְהוּ, אָמַר לִיהּ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא חָס עֲלֵיהּ דְּלִימוֹת זַכָּאָה, וְיִהִיב לִיהּ אֲגַר טַב בְּהֵהוּא עֲלָמָא, וְלֹא יָמוּת חַיִּיב דִּיתֵעֲנֵשׁ בְּהֵהוּא עֲלָמָא, וְהָא אוּקְמוּהָ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: וְזֶה מִי שְׁהִסְתַּלַּק מִן הָעוֹלָם טָרַם שְׁהִגִּיעוּ יָמָיו לְעֵשְׂרִים שָׁנִים, מְאִיזָה מְקוֹם נַעֲנֵשׁ? מְשׁוּם (שְׁהִיָּה מִשְׁלֵשׁ עֶשְׂרִים שָׁנִים וּמַעֲלָה), שְׁהֵרִי מְשֻׁלֵּשׁ עֶשְׂרִים וּמִטָּה אֵינּוּ בַר עֲנִשׁ, אֶלָּא בְּחֻטְאֵי שְׁל אֲבִיו, אֲבָל מְשֻׁלֵּשׁ עֶשְׂרִים וּמַעֲלָה מַה הוּא? אָמַר לוֹ הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, חָס עֲלָיו שְׁיָמוּת זַכָּאִי, וְנוֹתֵן לוֹ שְׁכָר טוֹב בְּאוֹתוֹ הָעוֹלָם, וְלֹא יָמוּת חַיִּיב שְׁיֵעֲנֵשׁ בְּאוֹתוֹ הָעוֹלָם, וְהֵרִי פִּרְשׁוּהָ.

אָמַר לִיהּ אִי חַיִּיבָא הוּא וְלֹא מָטוּן יוֹמוֹי לְעֵשְׂרִין שָׁנִין מְהוּ, כִּיּוֹן דְּאִסְתַּלַּק מֵעֲלָמָא בְּמֵאִי הוּא עוֹנֵשׂיָהּ, אָמַר לִיהּ בְּדָא אֲתִקְיִים וַיֵּשׁ נִסְפָּה בְּלֹא מְשֻׁפֵּט (מִשְׁלֵי יג כג), דְּכִד עֲנִשָׁא נְחִית לְעֲלָמָא אִיהוּ דְּאֵעֲרַע בְּהֵהוּא מְחַבְּלָא אֲתֵעֲנֵשׁ, דְּלֹא אֲשַׁגְחוּ עֲלֵיהּ מְלַעֲלָא, וְעֲלֵיהּ כְּתִיב (מִשְׁלֵי ה כב) עוֹנוֹתָיו יִלְכָּדוּנוּ אֶת

הַרְשָׁע, אֶת לְאִסְגָּאָה מֵאֵן דְּלֵא מְטוּן יוֹמוֹי לְאַתְעֵנְשָׂא, עֲוֹנוֹתֵינוּ יִלְכְּדוּנוּ וְלֵא בֵּי דִינָא דְלַעִילָא, וּבְחֻבְלֵי חֲטָאתוֹ יִתְמַד (שם) וְלֵא בֵּי דִינָא דְלַתְתָּא.

אָמַר לוֹ : אִם הוּא רְשָׁע וְלֵא הִגִּיעַ יָמֵינוּ לְעֵשְׂרִים שָׁנִים מֵהוּא? בִּינּוּן שְׁהִסְתַּלַּק מִן הָעוֹלָם בְּמָה הוּא עֲנִשׁוֹ? אָמַר לוֹ : בְּזָה הַתְּקִים - וַיֵּשׁ נִסְפָּה בְּלֵא מְשַׁפֵּט, שְׁכַשְׁעֵנֵשׁ יוֹרֵד לְעוֹלָם, אוֹתוֹ שְׁפּוֹגֵשׁ בְּאוֹתוֹ הַמְשַׁחִית נֶעְנֵשׁ, שְׁלֵא הַשְּׁגִיחוּ עָלֵינוּ מְלַמְעָלָה, וְעָלֵינוּ כְּתוּב עֲוֹנוֹתֵינוּ יִלְכְּדוּנוּ אֶת הַרְשָׁע. אֶת - לְרַבּוֹת מִי שְׁלֵא הִגִּיעוּ יָמֵינוּ לְהַעֲנֵשׁ, עֲוֹנוֹתֵינוּ יִלְכְּדוּנוּ, וְלֵא בֵּית הַדִּין שְׁלַמְעָלָה, וּבְחֻבְלֵי חֲטָאתוֹ יִתְמַד, וְלֵא בֵּית הַדִּין שְׁלַמְטָה.

תקונא חד וארבעין

דף פא ע"ב

בְּרֵאשִׁית תַּמְּן תִּשְׁרִי, וְדֵא דְרוּעָא תִּנְיָנָא יוֹם תִּנְיָנָא, יִשְׁׁיִת חֲשָׁד סְתָרוֹ (תהלים יח יב). (דף פא ע"ב) אֲשַׁתָּא ר' אִיהִי רֵא"ש הַשָּׁנָה וְתַמְּן הַבְּדֵלָה בֵּין טוֹב לְרָע, וּבְרֵאשִׁית הַשָּׁנָה מְלָכָא אִיהוּ דִּין, וְכָל סְפִירוֹ אֲתִקְרִיאוּ דִּינֵינוּ וּמְשַׁפְּטִין מִסְטָרִיהָ, וְכָל צְבָא הַשָּׁמַיִם קִיַּיְמִין עָלֵיהָ מִימִינֵיהָ וּמִשְׁמָאלֵיהָ, אֵלִין מִימִינֵינוּ לְכַף זְכוּת, וְאֵלִין מִשְׁמָאלֵינוּ לְכַף חוּבָה, וְכַד יִשְׂרָאֵל יִתְעַרוּן בְּשׁוֹפְרוֹת, וְסַלְקִין תַּמְּן לְשִׁכְיָנְתָא דְאִיהִי תְרוּעַת מְלָךְ בַּעֲשָׂרָה שׁוֹפְרוֹת, בְּגִין דְאִיהִי לֵא סַלְקָא פְחוֹת מַעֲשָׂרָה, בְּהַהוּא זְמַנָּא וַיְהִי מִבְּדִיל בֵּין מִים לְמִים (בראשית א ו), אֲפָרִישׁ קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא בֵּין אֵלִין דְּמִימִינֵינוּ לְכַף זְכוּת, וּבֵין אֵלִין דְּמִשְׁמָאלֵינוּ לְכַף חוּבָה, וְאֲתַמְר (במדבר יז כב) הַבְּדִלוּ מִתּוֹךְ הָעֵדָה הַזֹּאת וְאָכְלָה אוֹתָם כָּרְגַע.

תַּקּוּן אֶחָד וְאַרְבָּעִים, בְּרֵאשִׁית, שְׁם תִּשְׁרִי, וְזוֹ זְרוּעַ שָׁנִיָּה, יוֹם הַשָּׁנִי, יִשְׁׁיִת חֲשָׁד סְתָרוֹ. נִשְׁאָרָה ר', הִיא רֵאשִׁית הַשָּׁנָה, וְשָׁם הַבְּדֵלָה בֵּין טוֹב וְרָע, וּבְרֵאשִׁית הַשָּׁנָה הַמְּלָךְ הוּא דִּין, וְכָל הַסְּפִירוֹת נִקְרְאוּ דִּינֵים וּמְשַׁפְּטִים מְצֵדוֹ, וְכָל צְבָא הַשָּׁמַיִם עוֹמְדִים עָלֵינוּ מִימִינוּ וּמִשְׁמָאלוֹ, אֵלֵינוּ מִימִינֵינוּ לְכַף זְכוּת, וְאֵלֵינוּ מִשְׁמָאלֵינוּ לְכַף חוּבָה, וּכְשִׁיתְעוֹרְרוּ יִשְׂרָאֵל עִם שׁוֹפְרוֹת, וּמַעֲלִים לְשֵׁם אֶת הַשְּׁכִינָה, שְׁהִיא תְרוּעַת מְלָךְ בַּעֲשָׂרָה שׁוֹפְרוֹת, מְשׁוּם שְׁהִיא אֵינָה עוֹלָה פְחוֹת מַעֲשָׂרָה, בְּאוֹתוֹ זְמַן

ויהי מבדיל בין מים למים, מפריד הקדוש ברוך הוא בין אלו שמימינים לכף זכות, ובין אלו שמשמאלים לכף חובה, ונאמר הַבְּדִילוּ מִתּוֹךְ הַעֲדָה הַזֹּאת וְאֶכְלָה אוֹתָם כְּרֹגַע.

ועל האי תשרי אתמר בתשרי נברא העולם, ותמן שבת תננינא מאלין שבע שבתות, (נ"א ותמן בת שית בת מאלין שית), וחמשה רקיעין, ושיתתאה שמים, אינון לקבל שית יומי בראשית, ובכלהו אמר טוב, בר מיומא תננינא, בגין דלית בתשרי אי לאשלקא בראשית, בגין דאסתלק בחובה דאדם, ובגין דא צפון איהו פגים, ובגין דא מצפון תפתח הרעה (ירמיה א יד), עד דאשפתלים, וכמה דאברהם דאיהו ימינא יומא קדמאה ביה פלין ותליין מאתן וארבעין ותמנא פקודין דעשה, הכי נמי מיצחק דאיהו פגוןא דיומא תננינא תליין ביה שס"ה מצות לא תעשה, יומא תליתאה ביה כליל כלא, מניה תליין פקודין דעשה ולא תעשה, כענבין באתכלא.

ועל התשרי הזה נאמר בתשרי נברא העולם, ושם שבת שניה מאותן שבע שבתות, (ושם בת שש, בת מאלו השש), וחמשה רקיעים, וששי שמים, הם כנגד ששת ימי בראשית, ובכלם אמר טוב, פרט ליום השני, משום שאין בתשרי אי להשלים לבראשית, משום שהסתלק בחטאו של אדם, ומשום כך הצפון הוא פגים, ומשום זה מצפון תפתח הרעה, עד שמשתלים, וכמו שאברהם שהוא ימין, יום הראשון שבו כלולות ותלויות מאתים ארבעים ושמונה מצוות עשה, כך גם מיצחק, שהוא כמו היום השני, תלויות בו שלש מאות ששים וחמש מצוות לא תעשה, יום השלישי בו הכל כלול, וממנו תלויות מצוות עשה ולא תעשה כענבים באשכול.

תקונא ארבעין ותריין

בראשית תמן איש, דאתמר ביה (בראשית כה כז) וייעקב איש תם, ודא יומא תליתאה, דהא תלת אומנין הוו עד הכא, יומא קדמאה ויומא תננינא ויומא תליתאה, כל חד אפיק אומונתיה, יומא קדמאה אמר ליה ההוא אמון מופלא ומכוסה דאיהו אי"ן, כליל תלת ספירן אי פתר יי חכמה וי בינה, והי אתון מנצפ"ך מעלמא דאתי אינון לקבל הי עלאה,

תקוּן אַרְבָּעִים וּשְׁנַיִם, בְּרֵאשִׁית, שָׁם אִישׁ, שְׁנַאֲמַר בּוֹ וַיַּעֲקֹב אִישׁ תָּם, וְזֶה הַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי, שֶׁהָרִי שְׁלֹשָׁה אֲמָנִים הָיוּ עַד כָּאן. הַיּוֹם הָרִאשׁוֹן וְהַיּוֹם הַשֵּׁנִי וְהַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי, כֹּל אֶחָד הוֹצִיא אֶת אֲמָנוֹתוֹ. הַיּוֹם הָרִאשׁוֹן אָמַר לוֹ אוֹתוֹ אֲמוֹן מִפְּלֵא וּמְכֻסָּה, שֶׁהוּא אִי"ן, הַכּוֹלֵל שְׁלֹשׁ סְפִירוֹת, א' פֶּתֶר, י' חֲכָמָה, ו' בִּינָה, וְה' אוֹתִיּוֹת מִנְצַפ"ד מִהֶעוֹלָם הֵבֵא הֵם כְּנֶגֶד ה' הַעֲלִינָה.

אָמַר לְכֹל אֶחָד מִתְּלַת יוֹמֵי דִיפִיק אוֹמְנוּתִיהָ, אָמַר לְיוֹמָא קִדְמָאָה יְהִי אוֹר מִיָּד אֲפִיק אוֹמְנוּתִיהָ וְעָבִיד לִיהָ, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב (שם א ג) וַיְהִי אוֹר, וְהָא אוֹקְמוּהוּ דְלִית הוֹיָה אֶלָּא עַל יְדֵי עֲשִׂיָה, א' מִן אִי"ן דְהוּא פֶּרַח בְּאוֹרֵי אֲפִיק אוֹר, י' אֲפִיק רְקִיעַ, ו' מִן אִין אֲפִיק יְבֻשָׁה, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב (שם) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִקְוּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מְקוֹם אֶחָד וְתִרְאָה הַיְבֻשָׁה, וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִקְוּ הַמַּיִם, הִכָּא כְּמָה פְּקוּדִין, פְּקוּדָא דִיחֻדָּא וּפְקוּדָא דְפְרִיָה וְרִבְיָה, פְּקוּדָא דִיחֻדָּא דְאִיהוּ יִקְוּ הַמַּיִם, מִתְּכַנְשֵׁין יְחֻדָּא דְכֹל סְפִירָא וְסְפִירָא לְאַתֵּר חַד דְאִיהוּ כְּנִישׁוֹ דְכֻלָּא, אֶל מְקוֹם אֶחָד, דְאִיהוּ מְקוּהָ יִשְׂרָאֵל יְהוּ"ה.

אָמַר לְכֹל אֶחָד מִשְׁלֹשֶׁת הַיָּמִים שְׁיוּצִיא אֲמָנוֹתוֹ, אָמַר לַיּוֹם הָרִאשׁוֹן יְהִי אוֹר, מִיָּד הוֹצִיא אֲמָנוֹתוֹ וְעֲשִׂה אוֹתָהּ, זֶהוּ שְׁכָתוּב וַיְהִי אוֹר, וְהָרִי פְּרֻשׁוּהוּ שְׁאִין הוֹיָה אֶלָּא עַל יְדֵי עֲשִׂיָה, א' מִן אִי"ן שֶׁהִיא פֶּרַח בְּאוֹרֵי הוֹצִיא אוֹר, י' הוֹצִיא רְקִיעַ, ו' מִן אִין הוֹצִיא יְבֻשָׁה. זֶהוּ שְׁכָתוּב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִקְוּ הַמַּיִם מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מְקוֹם אֶחָד וְתִרְאָה הַיְבֻשָׁה. וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִקְוּ הַמַּיִם, כָּאן כְּמָה מְצוּוֹת, מְצוּוֹת הַיְחֻד וּמְצוּוֹת פְּרִיָה וְרִבְיָה. מְצוּוֹת הַיְחֻד שֶׁהִיא יִקְוּ הַמַּיִם, מִתְּכַנְסִים הַיְחֻד שֶׁל כֹּל סְפִירָה וְסְפִירָה לְמְקוֹם אֶחָד, שֶׁהִיא הַכְּנֻס שֶׁל הַכֹּל, אֶל מְקוֹם אֶחָד, שֶׁהוּא מְקוּהָ יִשְׂרָאֵל יְהוּ"ה.

דף פב ע"א

יוֹמָא תְּלִיתָאָה שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוּ"ה אֱלֹהֵינוּ יְהוּ"ה אֶחָד (דברים ו ד), וְאִיהוּ יְהוּ"ה מְקוֹם אֲתִקְרִי, וְהָא אוֹקְמוּהָ מְאֲרֵי מִתְּנִיתִין, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲתִקְרִי מְקוֹמוֹ שֶׁל עוֹלָם וְאִין הָעוֹלָם מְקוֹמוֹ, כְּגוֹוֹנָא דָּא י' עֶשֶׂר זְמַנִּין אִיהוּ ק' מִן מְקוֹם, ה"ה חֲמִשׁ זְמַנִּין כֹּל חַד וְחַד סְלָקוּ כ"ה כ"ה, כְּחוּשְׁבֹן אֲתָנוּן דִיחֻדָּא תְּרִין זְמַנִּין דְּמִיחֻדִּין שְׁמַע יִשְׂרָאֵל דְאִינוּן שִׁית תִּיבִין, דְּבַהוֹן כ"ה כ"ה אֲתָנוּן, אִם כֹּן מְאֵי ק', מְאָה בְּרַכָּאן דְּחִיב בְּר נֶשׁ לְבָרְכָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכֹל יוֹמָא, אֲשֶׁתָּאֵר ו', שִׁית זְמַנִּין שִׁית סְלָקִין תְּלַתִּין וְשִׁית,

כחוּשְׁבוֹן גְּדַפְיוֹ דְּשָׂרְפִים דְּאַתְמַר בְּהוֹן (ישעיהו ב) שְׂרָפִים עוֹמְדִים מִמַּעַל לִיּוֹ, וְאַלְיוֹ גְּדַפְיוֹ תַלְגִּין מִן וי דְּאִיהוּ שִׁית תַּיְבִין דִּיחֻודָא, וּבָה סְלָקִין אַרְבְּעִין וּתְרִין אַתְוּון, דְּבַהוֹן אַתְבְּרִיאוּ שְׂמִיָּא וְאַרְעָא, תַּשְׁכַּח (דף פב ע"א) מְקוּיִם דְּסְלִיק יְהוּיָהּ בְּחֻשְׁבְּנָא כְּגוֹנָא דָא, יי ק', הִיָּה כִיָּה כִיָּה, וי לִיּוֹ, סְלִיק כְּלָא קַפִּיּוֹ כְּחוּשְׁבוֹן מְקוּיִם, וּבִיָּה (ישעיה כח ז) פְּקִיּוֹ פְּלִילְיָה, וּבִיָּה קַפִּיּוֹ תְהוּמִי בְּלָבָא דִּימָא.

הַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוּיָהּ אֱלֹהֵינוּ יְהוּיָהּ אֶחָד, וְיְהוּיָהּ הוּא נִקְרָא מְקוּם, וְהָרִי פְּרִשׁוּהָ בְּעַלֵּי הַמְּשָׁנָה, שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נִקְרָא מְקוּמוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְאִין הָעוֹלָם מְקוּמוֹ, כְּמוֹ כֵּן יי עֶשֶׂר פְּעָמִים הוּא קי מִן מְקוּם, הִיָּה חֲמֵשׁ פְּעָמִים, כָּל אֶחָד וְאֶחָד עוֹלָם עֶשְׂרִים וְחֲמֵשׁ עֶשְׂרִים וְחֲמֵשׁ, כְּחֻשְׁבוֹן אוֹתִיּוֹת הַיְחֻוד, שְׁתֵּי הַפְּעָמִים שְׂמִיחָדִים שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, שְׁהֵם שֵׁשׁ תַּבּוֹת, שְׂבָהוֹן עֶשְׂרִים וְחֲמֵשׁ עֶשְׂרִים וְחֲמֵשׁ אוֹתִיּוֹת. אִם כֵּן, מַה זֶה קי? מֵאָה בְּרֻכּוֹת שְׂחִיב אָדָם לְבָרֵךְ אֶת הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּכָל יוֹם, נִשְׁאַר וי, שֵׁשׁ פְּעָמִים שֵׁשׁ עוֹלָם שְׁלֹשִׁים וְשֵׁשׁ, כְּחֻשְׁבוֹן כְּנִפֵּי הַשְּׂרָפִים, שְׂנֶאֱמַר בְּהֵם שְׂרָפִים עוֹמְדִים מִמַּעַל לִיּוֹ, וְהַכְּנִפִּים הִלְלוּ תַלְוִיּוֹת מוֹי, שְׁהוּא שֵׁשׁ הַתַּבּוֹת שֶׁל הַיְחֻוד, וּבּוֹ עוֹלָם אַרְבְּעִים וּשְׁתַּיִם אוֹתִיּוֹת שְׂבָהוֹן נִבְרָאוּ שְׂמִים וְאַרְץ. תַּמְצָא שְׂמִיחָדִים עוֹלָה יְהוּיָהּ בְּחֻשְׁבוֹן כְּמוֹ זֶה: יי ק', הִיָּה כִיָּה כִיָּה, וי לִיּוֹ, עוֹלָה הַכָּל מֵאָה שְׂמוֹנִים וְשֵׁשׁ כְּחֻשְׁבוֹן מְקוּיִם, וּבּוֹ פְּקִיּוֹ פְּלִילְיָה, וּבּוֹ קַפִּיּוֹ תְהוּמוֹת בְּלָב יִם.

בְּהַאי שְׂמָא דְּאִיהוּ יְהוּיָהּ צְרִיךְ לְאַתְכַּנְּשָׂא דְּרַגְיִן דִּיחֻודָא, וּלְאַכְלָלָא בִּיָּה עֶשֶׂר סְפִירוֹן כְּגוֹנָא דָא, יוּיִד הִיָּא וְאִיּוֹ הִיָּא, דְּאִינּוֹן עֶשֶׂר סְפִירוֹת בְּלִימָה, יְהוּיָהּ מְקוּם לְיוּיִד הִיָּא וְאִיּוֹ הִיָּא דְּאִיהוּ סְתִים וְנַעְלָם, וּבְגִין דָּא אַתְקַרִּי עוֹלָם עֲלָם, דְּצְרִיךְ לְאַעְלָמָא לִיָּה מְכוּלֵי עֲלָמָא, דְּאִיהוּ עֲלָם, וּשְׂכִינְתָא נַעְלָמָה, הַדָּא הוּא דְּכַתִּיב (איוב כח כא) וְנַעְלָמָה מַעֲיִנִי כָּל חַי.

בְּשֵׁם הַזֶּה שְׁהוּא יְהוּיָהּ, צְרִיךְ לְכַנְּסָא אֶת דְּרַגּוֹת הַיְחֻוד וּלְהַכְלִיל בּוֹ עֶשֶׂר סְפִירוֹת כְּמוֹ זֶה: יוּיִד הִיָּא וְאִיּוֹ הִיָּא, שְׂהוֹן עֶשֶׂר סְפִירוֹת בְּלִימָה, יְהוּיָהּ מְקוּם לְיוּיִד הִיָּא וְאִיּוֹ הִיָּא, שְׁהוּא סְתוּם וְנַעְלָם, וּמְשׁוּם זֶה נִקְרָא עוֹלָם עֲלָם, צְרִיךְ לְהַעֲלִים אוֹתוֹ מִכָּל הָעוֹלָם, שְׁהוּא עֲלָם, וְהַשְׂכִּינָה נַעְלָמָה, זֶהוּ שְׂכַתּוּב וְנַעְלָמָה מַעֲיִנִי כָּל חַי.

לְאוּ סְפִירָה דְּלִית תַּמָּן יְהוּיָהּ יוּיִד הִיָּא וְאִיּוֹ הִיָּא, וְהַכִּי צְרִיךְ לְאַתְכַּנְּשָׂא כְּלָא בִּיָּה בְּכָל אַתְר, דְּכָל שְׂמָהוֹן אִינּוֹן כְּנוּיִין לִיָּה, וּשְׂכִינְתִּיָּה אִיְהִי יְהוּיָהּ אִיְהִי פְּלִילָא מְאַרְבַּע אַתְוּון, וְלֹא אַתְקַרִּי אִיְהוּ מְקוּם אֶלָּא בָּהּ, מְקוּם אֶחָד וְדָאִי, אִיְהוּ לֹא אַתְקַרִּי אָדָם (נ"א אחד) אֶלָּא בָּהּ, כְּגוֹנָא דְּאָדָם דְּלִתְתָּא

דְּבָרָא בְּדִיוֹקְנִיָּה, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (בראשית ה ב) זְכַר וּנְקֵבָה בְּרָאָם וַיְבָרֵךְ אֹתָם וַיִּקְרָא אֶת שְׁמֵם אָדָם.

אין ספירה שאין שם יהו"ה יו"ד ה"א וא"ו ה"א, וכך צריך לכנס בו הכל בכל מקום, שכל השמות הן פנויים לו, ושכינתו היא יהו"ה, היא כלולה מארבע אותיות, והוא לא נקרא מקום אלא בה, מקום אחד ודאי, הוא לא נקרא אדם (אחד) אלא בה, כמו שהאדם שלמטה שברא בדמותו, שנאמר בו זכר ונקבה בראם ויברך אתם ויקרא את שם אדם.

ועוד כי אחד קראתיו (ישעיה נא ב), כגוונא דעשר ספירות, דאינון א' כתר עלאה, ח' תמננא ספירן מחכמה עד צדיק, ד' מלכותא קדישא, עלה אתמר (דברים יז כ) למען יאריך ימים על ממלכתו, ואם חס ושלום פחית בר נש מעשר ליחדא בה, אסתלק קוצא מן ד' מן אחד ואשתארת יבשה, ורזא דמלה (בראשית א ט) יקווי הפנים מתחת השמים, דאיהי תחת השמים דאיהו קודשא בריך הוא, דאתמר ביה (מלכים א ב לב) ואתה תשמע השמים, דנוקבא איהי תחות בעלה.

ועוד, כי אחד קראתיו, כמו שעשר הספירות, שהן א' כתר עליון, ח' שמונה ספירות מחכמה עד צדיק, ד' המלכות הקדושה, עליה נאמר למען יאריך ימים על ממלכתו, ואם חס ושלום פוחת אדם מעשר ליחד בה, מסתלק הקוץ מן ד' מן אחד ונשארת יבשה, וסוד הדבר - יקווי הפנים מתחת השמים, שהיא תחת השמים, שהוא הקדוש ברוך הוא, שנאמר בו ואתה תשמע השמים, שהנקבה היא תחת בעלה.

והכי כל מאן דפגים אות ברית, בההיא טפה דאיהי יחודא, וזריק לה באתר אחרא, גרים לה למיהוי יבשה מסטריה, דאסתלק נביעו ויחודא מינה, ואשתארת איהי יבשה, ודא גרים חרבן עלמא, ומיד אתמר (ישעיה יט ה) ונהר יחרב ויבש, דאיהו נהר דנפיק מעדן, דאשקי ליה לגן דאיהי אורייתא שבעל פה, דאיהי מתשקיא מאורייתא דבכתב, דכלילא גין סדרים דאורייתא.

וכך כל מי שפוגם את אות הברית, באותה הטפה שהיא היחוד, וזורק אותה במקום אחר, גורם לה להיות יבשה מצדו, שהסתלק המעין והיחוד ממנה, והיא נשארת יבשה, וזה גורם חרבן העולם, ומיד נאמר ונהר יחרב ויבש, שהוא הנהר שיוצא מעדן, שמשקה את הגן,

שְׁהִיא תוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה שְׁנִשְׁקִית מִתּוֹרָה שְׁבַכְתָּב, שְׁכּוֹלֶלֶת חֲמִשִּׁים
וּשְׁלֹשָׁה סְדָרִים שֶׁל הַתּוֹרָה.

תקונא ארבעין ותלת

בְּרֵאשִׁית תַּמְּן אֶתִּיר יְבִישׁ, וְדָא אִיהוּ וְנָהָר יַחְרַב וְיִבֵּשׁ (שם ה), בְּהֵוּא זְמַנָּא
דְּאִיהוּ יְבֵשׁ וְאִיהִי יְבֵשָׁה, צְוֹחִין בְּנִין לְתַתָּא בְּיַחְוּדָא וְאֶמְרִין שְׁמַע יִשְׂרָאֵל,
וְאִין קוֹל וְאִין עוֹנָה, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב (משלי א כח) אִזּוּ יִקְרְאוּנְנִי וְלֹא אֶעֱנֶה.

תקון ארבעים ושלושה, בְּרֵאשִׁית, שְׁם אֶתִּיר יְבִישׁ, וְזֶהוּ נָהָר יַחְרַב
וְיִבֵּשׁ, בְּאוֹתוֹ זְמַן שְׁהוּא יְבֵשׁ וְהִיא יְבֵשָׁה, צְוֹחִים הַבְּנִים לְמַטָּה בְּיַחְוּד
וְאוֹמְרִים שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, וְאִין קוֹל וְאִין עוֹנָה. זֶהוּ שְׁכַתּוּב אִזּוּ יִקְרְאוּנְנִי
וְלֹא אֶעֱנֶה.

וְהִכִּי מָאן דְּגָרִים דְּאֶסְתַּלַּק קַבְּלָה וְחִכְמָתָא מְאוּרֵייתָא דְּבַעַל פֶּה
וּמְאוּרֵייתָא דְּבַכְתָּב, וְגָרִים דְּלֹא יִשְׁתַּדְּלוּן בְּהוֹן, וְאֶמְרִין דְּלֹא אִית אֵית אֶלָּא
פְּשֻׁט בְּאוּרֵייתָא וּבְתַלְמוּדָא, בְּוֹדָאֵי כְּאֵלוּ הוּא יִסְלַק נְבִיעוּ מִהֵוּא נָהָר
וּמִהֵוּא גֵן, וְוִי לִיה טַב לִיה דְּלֹא אֶתְבְּרִי בְּעֵלְמָא וְלֹא יוֹלִיף הֵהִיא אוּרֵייתָא
דְּבַכְתָּב וְאוּרֵייתָא דְּבַעַל פֶּה, דְּאֶתְחַשֵּׁב לִיה כְּאֵלוּ אַחְזִיר עֵלְמָא לְתַהוּ וְבַהוּ,
וְגָרִים עֲנִיּוּתָא בְּעֵלְמָא וְאוּרֵייתָא גְלוּתָא.

וְכַד מִי שְׁגוּרִים שְׁתַּסְתַּלַּק קַבְּלָה וְחִכְמָה מִתּוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה וּמִתּוֹרָה
שְׁבַכְתָּב, וְגוּרִים שְׁלֹא יִשְׁתַּדְּלוּ בְּהוֹן, וְאוֹמְרִים שְׁאִין אֶלָּא פְּשֻׁט בְּתוֹרָה
וּבְתַלְמוּד, בְּוֹדָאֵי כְּאֵלוּ הוּא יִסְלַק אֶת הַמַּעֲיָן מֵאוֹתוֹ נָהָר וּמֵאוֹתוֹ גֵן.
אוֹי לוֹ, טוֹב שְׁלֹא נְבָרָא בְּעוֹלָם וְלֹא יִלְמַד אוֹתָהּ תּוֹרָה שְׁבַכְתָּב וְתוֹרָה
שְׁבַעַל פֶּה, שְׁנַחֲשֵׁב לוֹ כְּאֵלוּ הַחְזִיר הָעוֹלָם לְתַהוּ וְבַהוּ, וְגוּרִים עֲנִי
בְּעוֹלָם וְאוּרֵייתָא גְלוּתָא.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִיִּים תִּדְשָׂא הָאָרֶץ דְּשָׂא וְכוּ' (בראשית א יא), אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אַבָּא וְהָא קָרָא לִיה יִבְשָׁה, מָאן תִּדְשָׂא הָאָרֶץ, אָמַר לִיה בְּרִי הֲכִי אֹלִיף תִּיּוּבְתָא לְכָל בְּנֵי עַלְמָא, דָּאִם בְּר נִשׁ יַחְזוֹר בְּתִיּוּבְתָא, נַחִית לָהּ נְבִיעוּ דְאַסְתִּילַק, וַיִּמָּה דִּהּוּה יִבְשָׁה קָרָא לָהּ אָרֶץ, וְנַהֲר דִּהּוּה חֲרַב וַיִּבְשׁ קָרָא לִיה מְקוּה הַמַּיִם וַיִּמַּיִם, הִדָּא הוּא דְכָתִיב (שם י) וַיִּקְרָא אֱלֹהִיִּים לַיִּבְשָׁה אָרֶץ וּלְמְקוּה הַמַּיִם קָרָא יַמַּיִם, בְּהִהוּא זְמַנָּא דְאַתְקָרִי אָרֶץ מַה כְּתִיב בֵּיה (שם יא) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִיִּים תִּדְשָׂא הָאָרֶץ, לְאַפְקָא זְרַעִין וְאִיבִין דְּאִינוּן נִשְׁמַתִּין (דף פב ע"ב) כָּל חַד לְזַנְיָהוּ, אֵלִין נִשְׁמַתִּין דְּאַתְגְּזָרוּ מְכוּרְסֵי יִקְרִיָּה, וְאֵלִין רִיחִין דְּאַתְגְּזָרוּ מִמְּלָאכִים, וְאֵלִין נִפְשִׁין דְּאַתְגְּזָרוּ מְאוּפְנִים, כָּל חַד אִפִּיק לְזַנְיָהוּ לְכָל חַד כְּדָקָא יָאוּת, עַץ פְּרִי דָא תִּלְמִיד חָכַם, עוֹשֶׂה פְּרִי דָא בֵּת זֹוגִיָּה, לְכָל חַד כְּדָקָא יָאוּת, (כּל חַד אִפִּיק לְזַנְיָהוּ).

וַיֹּאמֶר אֱלֹהִיִּים תִּדְשָׂא הָאָרֶץ דְּשָׂא וְכוּ', אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר : אַבָּא, וְהִרִי קָרָא לוֹ יִבְשָׁה, מַאיפָה תִּדְשָׂא הָאָרֶץ? אָמַר לוֹ : בְּנֵי, כְּדָ לְמִד תִּשׁוּבָה לְכָל בְּנֵי הָעוֹלָם, שְׂאִם אָדָם יַחְזוֹר בְּתִשׁוּבָה, מוֹרִיד לָהּ הַמַּעֲיָן שְׁהִסְתִּילַק, וַיִּמָּה שְׁהִיְתָה יִבְשָׁה קוֹרָא לָהּ אָרֶץ, וְלַנְהָר שְׁהִיָּה חֲרַב וַיִּבְשׁ קָרָא לוֹ מְקוּה הַמַּיִם וַיִּמַּיִם, זֶהוּ שְׁכַתוּב וַיִּקְרָא אֱלֹהִיִּים לַיִּבְשָׁה אָרֶץ וּלְמְקוּה הַמַּיִם קָרָא יַמַּיִם. בְּאוֹתוֹ זְמַן שְׁנִקְרָאת אָרֶץ, מַה כְּתוּב בּוֹ? וַיֹּאמֶר אֱלֹהִיִּים תִּדְשָׂא הָאָרֶץ, לְהוֹצִיא זְרַעִים וּפְרוֹת שְׁהוּן נִשְׁמוֹת, כָּל אַחַד לְמִינָהוּ, אֵלוּ הַנִּשְׁמוֹת שְׁנַגְזָרוּ מִכַּפְסָא כְּבוֹדוֹ, וְאֵלוּ רִיחוֹת שְׁנַגְזָרוּ מִמְּלָאכִים, וְאֵלוּ הַנִּפְשׁוֹת שְׁנַגְזָרוּ מִהַאוּפְנִים, כָּל אַחַד הוֹצִיא לְמִינָהוּ אֶת כָּל אַחַד כְּרָאוּי. עַץ פְּרִי - זֶה תִּלְמִיד חָכַם, עוֹשֶׂה פְּרִי - זֶה בֵּת זֹוגוֹ, לְכָל אַחַד כְּרָאוּי, (כּל אַחַד הוֹצִיא לְמִינָהוּ).

וְעוֹד עַץ פְּרִי דָא עֲמוּדָא דְאַמְצָעִיתָא, עוֹשֶׂה פְּרִי דָא צְדִיק, אֲשֶׁר זְרַעוּ בּוֹ עַל הָאָרֶץ דָּא שְׁכִינְתָא, דְּכָל זְרַעִין אֲתַכְלִילוּן בָּהּ, וְהִכָּא פְּקוּדָא דְפְרִיָּה וְרַבִּיָּה לְמַעַבְד אַבִּין וְזַרְעִין, הִדָּא הוּא דְכָתִיב (ישעיה מה יח) לֹא תִהְיֶה בְּרָאָה לְשִׁבְת יִצְרָה, וּמָאן דְּאַתְבַּטַּל מִפְּרִיָּה וְרַבִּיָּה, כְּאֵלוּ אַחְזוֹר לְהִיָּה אָרֶץ יִבְשָׁה, וּמְנַע בְּרַכָּאן מִינָהּ, כָּל חַד לְפוּם דְּרַגְיָה, מָאן דְּפָגִים לְתַתָּא פָּגִים לְעִילָא, לְאַתְר דְּאַתְגְּזָר נִשְׁמַתִּיה.

וְעוֹד, עַץ פְּרִי - זֶה הָעֲמוּד הָאֲמָצְעִי, עוֹשֶׂה פְּרִי - זֶה צְדִיק, אֲשֶׁר זְרַעוּ בּוֹ עַל הָאָרֶץ - זֶה הַשְּׁכִינָה, שְׁכָל הַזְּרַעִים נִכְלָלִים בָּהּ, וְכָאן הַמְצָנָה שֶׁל פְּרִיָּה וְרַבִּיָּה, לַעֲשׂוֹת פְּרוֹת וְזַרְעִים, זֶהוּ שְׁכַתוּב לֹא תִהְיֶה בְּרָאָה לְשִׁבְת יִצְרָה, וּמִי שְׁמַתְבַּטַּל מִפְּרִיָּה וְרַבִּיָּה, כְּאֵלוּ הַחֲזִיר אֶת אוֹתָהּ אָרֶץ יִבְשָׁה, וּמוֹנַע מִמְּנָה בְּרַכּוֹת, כָּל אַחַד לְפִי דְרַגְתּוֹ, מִי שְׁפוּגִים לְמִטָּה פּוּגִים לְמַעַלָּה אֶת הַמְּקוֹם שְׁנַגְזָרָה נִשְׁמַתּוֹ.

תקונא ארבעין וארבע

בראשית, תמן תר"י תמן אי"ש, ועלייהו אתמר (בראשית א יד) ויאמר
אלהיים יהי מארת ברקיע השמים, מארת כתיב חסר וי דא אורייתא
דבכתב, מאי מארת דא אורייתא דבעל פה, ואף על גב דאוקמוה מארת
חסר דא לילית, שבועין אנפין לאורייתא, ובגין דא מארת בהאי אתר,
ההיא דאתמר בה (משלי ו כג) כי נר מצוה, ותורה אור עמודא דאמצעיתא,
ועלייהו אתמר (בראשית א טז) את המאור הגדול לממשלת היום ואת המאור
הקטן לממשלת הלילה.

תקון ארבעים וארבעה, בראשית, שם תר"י, שם אי"ש, ועליהם נאמר
ויאמר אלהיים יהי מארת ברקיע השמים. מארת כתיב, חסר וי, זו
תורה שבכתב. מה זה מארת? זו תורה שבעל פה, ואף על גב שבארוה
מארת חסר זו לילית, שבועים פנים לתורה, ומשום זה מארת במקום
הזה, אותה שנאמר בה כי נר מצוה, ותורה אור זה העמוד האמצעי,
ועליהם נאמר את המאור הגדול לממשלת היום ואת המאור הקטן
לממשלת הלילה.

הכא פקודא למעבד צדקה, את המאור הגדול רזא דעתירין, ואת המאור
הקטן רזא דמספנין, וכמה דסיהרא לווה מן שמשא, ולא אית לה נהורא
אלא ממה דיהיב לה שמשא, הכי שכינתא אמרת לוו עלי ואני פורע, דהכי
צריך בר נש למהוי מלוה למספנא, וכגוונא דא לווין ככביא ומזלי דא מן
דא, ומלאכיא דא מן דא, ורזא דמלה ומקבלין דין מן דין, הכי לווה
שכינתא דאיהי סיהרא קדישא מקודשא בריך הוא, ומקבלת מיניה,
דאתמר ביה (תהלים פד יב) כי שמש ומגן יהויה אלהיים, והכי הוה מקבל
יהושע מן משה, כמה דאוקמוהו פני משה כפני חמה ופני יהושע כפני
לבנה, והכי הוה כל נביאיא קדם משה כגון סיהרא וככביא קדם שמשא,
דלא אית לון נהורא אלא משמשא.

כאן מצוה לעשות צדקה, את המאור הגדול - סוד העשירים, ואת
המאור הקטן - סוד העניים, וכמו שהלבנה לווה מן השמש ואין לה
אור אלא ממה שהשמש נותנת לה, כך השכינה אומרת לוו עלי ואני
פורע, שפך צריך אדם להיות מלוה לעני, וכמו כן לווים הפוכים
והמזלות זה מזה, והמלאכים זה מזה. וסוד הדבר - ומקבלים זה
מזה, כך לווה השכינה, שהיא הלבנה הקדושה, מן הקדוש ברוך הוא,

וּמְקַבֵּל מִמֶּנּוּ, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ כִּי שָׁמַשׁ וּמִגֵּן יְהוָה אֱלֹהֵיִים, וְכֵן הָיָה
מְקַבֵּל יְהוֹשֻׁעַ מִמֹּשֶׁה, כְּמוֹ שֶׁבִּאֲרוּהוּ פְּנֵי מֹשֶׁה כְּפָנֵי חֲמָה וּפְנֵי יְהוֹשֻׁעַ
כְּפָנֵי לְבָנָה, וְכֵן הָיוּ כָּל הַנְּבִיאִים לְפָנֵי מֹשֶׁה כְּמוֹ הַלְּבָנָה וְהַכּוֹכָבִים
לְפָנֵי הַשֶּׁמֶשׁ, שֶׁאֵין לָהֶם אֹרֶךְ אֶלָּא מִן הַשֶּׁמֶשׁ.

תְּקוּנָא אַרְבַּעִין וַחֲמֵשָׁא

בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהֵיִים, אֵייל הַיָּיִם, יִמָּא דְאֹרִייתָא, וְעֲלִיָּה אֲתַמַּר (בראשית
א כ) וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵיִים יִשְׂרָאֵל הַמַּיִם שָׁרָץ נֶפֶשׁ חַיָּה וְעוֹף יְעוֹפֵף עַל הָאָרֶץ, הֲכֵא
פְּקוּדָא לְמַלְעֵי בְּאֹרִייתָא, דְאֲתַמַּר בָּהּ (ישעיה נה א) הוּא כָּל צִמָּא לְכוּ לְמַיִם,
וְאֵלֶיךָ דְעֶסְקִין בְּאֹרִייתָא יִרְתִּין נֶפֶשׁ חַיָּה מִשְׁכִּינְתָּא, הֲדָא הוּא דְכַתִּיב
יִשְׂרָאֵל הַמַּיִם שָׁרָץ נֶפֶשׁ חַיָּה, וְעוֹף יְעוֹפֵף דָּא רוּחַ דְאֲתַמַּר בֵּיהּ (קהלת י כ) כִּי
עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיד אֶת הַקּוֹל וּבַעַל כְּנָפַיִם יִגִּיד דְבָר, וְהֵאֵי אֵיהוּ יְהוָה
עֲמוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא.

תְּקוּנָא אַרְבַּעִים וַחֲמֵשָׁא, בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהֵיִים, אֵייל הַיָּיִם, הַיָּם שֶׁל
הַתּוֹרָה, וְעֲלִיָּה נֶאֱמַר וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵיִים יִשְׂרָאֵל הַמַּיִם שָׁרָץ נֶפֶשׁ חַיָּה וְעוֹף
יְעוֹפֵף עַל הָאָרֶץ. כָּאֵן מְצֻנָּה לְעֶסֶק בְּתוֹרָה, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ הוּא כָּל צִמָּא
לְכוּ לְמַיִם, וְאֵלֶיךָ שְׁעוֹסְקִים בְּתוֹרָה יוֹרְשִׁים נֶפֶשׁ מִהַשְׁכִּינָה. זֶהוּ שְׁכִינָתוֹ
יִשְׂרָאֵל הַמַּיִם שָׁרָץ נֶפֶשׁ חַיָּה, וְעוֹף יְעוֹפֵף - זֶה רוּחַ, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ כִּי עוֹף
הַשָּׁמַיִם יוֹלִיד אֶת הַקּוֹל וּבַעַל כְּנָפַיִם יִגִּיד דְבָר, וְזֶהוּ יְהוָה, הַעֲמוּד
הָאֲמַצְעִי.

דָּף פַּג עֵיִא

לְקַבְּלִיהּ מִטְטְרוּיִן דְשָׁמַיָּה כְּשֵׁם רַבִּיָּה, יִי רִישָׁא דְעוֹפָא, וְיִי גוּפָא דִילִיָּה,
הִיָּה תְּרִי גְדַפּוּי דְבַהוֹן פֶּרַח לְעִילָא וְנַחֲתִית לְתַתָּא, וְאֵלֶיךָ תְּרִין גְּדַפּוּי אֵינוֹן
תְּרִין הַבְּלִים הִיָּה, דְבַהוֹן אֲתַמַּר (יחזקאל א יד) וְהַחֲתוּת רְצוּא וְשׁוֹב, דְאֵינוֹן
יִי, הַבֵּל סְלִיק בֵּי הַבֵּל נַחֲתִית בּוֹ, כְּהַבֵּל דְנַפִּיק מִפִּימָא דְכַבְּשׁוֹן, וְהַכִּי יִמָּא
סְלִיק וְנַחֲתִית, וְגַלְגְּלוּי רְצִים וְשָׁבִים. (דף פג ע"א) וּבַעֲאֵן לְאַחֲזָרָא עֲלִמָּא לְתַנְהוּ
וְבַהוּ, וּבְזַמְנָא דְמִסְתַּכְּלִין בְּשְׁכִינְתָּא דְאֵיהִי תַחֲוּם יִמָּא חֲזָרִין לְאַתְרֵיהוּ,
תָּא חֲזִי יִי אֵיהִי אֲמִירָה וְדַבּוּר וְקִרְיָאָה, וְיִי קוֹל, הִיָּה הַבֵּל נַחֲתִית בְּדַבּוּר,

הָבֵל סָלִיק בְּקוֹל, קוֹל סָלִיק, דְּבוּר נְחִית, וְכֵד אִיהוּ סָלִיק וְנְחִית מִלְּאָכִי
אלהי"ם סָלִיקוּ וְנְחִיתוּ בֵּיהּ, דְּאִינוּן מִשְׁרִינּוּ וְחִילּוּ דִּילֵיהּ, וְדָא אִיהוּ רְזָא
מִי עָלָה שְׁמַיִם וַיֵּרֵד (משלי ל ד), וְזַפְאָה אִיהוּ מָאן דְּסָלִיק צְלוֹתוּן בֵּיהּ, דְּהָא
צְלוֹתָא אִיהִי סָלִם, דְּבָהּ מִלְּאָכִי אֱלֹהִי"ם סָלִיקוּ וְנְחִיתוּ לָהּ.

כְּגַדּוֹ מִטְרוּיִן שְׁשֵׁמוֹ כְּשֵׁם רַבּוּ, יִי הָרֵאשׁ שֶׁל הָעוֹף, וְיִי הַגּוֹף שֶׁלוֹ, הִ"ה
שְׁנֵי כְנָפָיו, שְׂבָהֶם פּוֹרַח לְמַעְלָה וַיּוֹרֵד לְמַטָּה, וְאֵלוֹ שְׁנֵי הַכְּנָפִים הֵם
שְׁנֵי הַבָּלִים הִ"ה, שְׂבָהֶם נֹאמֵר וְהַחִיּוֹת רְצוּא וְשׁוּב, שְׂהֵם יִ"ו, הָבֵל
עוֹלָה בִּי, הָבֵל יוֹרֵד בּוֹ, כְּהָבֵל שְׁיֹצֵא מִפִּי הַכְּבָשׂוֹן, וְכֵד הֵיטָם עוֹלָה
וַיּוֹרֵד וְגָלְיוֹ רְצִים וְשָׂבִים, וְרוֹצִים לְהַחְזִיר אֶת הָעוֹלָם לְתַהוֹ וּבַהוּ,
וּבְזִמְנוֹ שְׂמִסְתַּפְלִים בְּשִׂכְיָנָה, שְׂהִיא תַּחֲסוּם הֵיטָם, חוֹזְרִים לְמִקּוֹמָם. בָּא
וְרָאָה, יִי הִיא אֲמִירָה וְדְבוּר וְקְרִיאָה, וְיִי קוֹל, הִ"ה הָבֵל שְׁיּוֹרֵד בְּדְבוּר,
הָבֵל עוֹלָה בְּקוֹל, הַקּוֹל עוֹלָה, דְּבוּר יוֹרֵד, וְכִשְׂהוּא עוֹלָה וַיּוֹרֵד, מִלְּאָכִי
אֱלֹהִי"ם עוֹלִים וַיּוֹרְדִים בּוֹ, שְׂהֵם הַמַּחְנוֹת וְהַחִילּוֹת שֶׁלוֹ, וְזֶה סוּד מִי
עָלָה שְׁמַיִם וַיֵּרֵד. אֲשֶׁרִי מִי שְׂמַעְלָה בּוֹ תַּפְלוֹת, שְׂהֶרִי הַתַּפְלָה הִיא סָלִם
שְׂבָהּ מַעְלִים וּמוֹרִידִים אוֹתָהּ מִלְּאָכִי אֱלֹהִי"ם.

אִית לְמָאן דְּסָלִיקוּ לָהּ לְעֵילָא, וְאִית לְמָאן דְּנְחִיתוּ לָהּ לְתַתָּא, כְּדִ סָלִיקוּ
לָהּ לְעֵילָא סָלִיקוּ לָהּ בְּזַכּוֹן, וְכֵד נְחִיתת נְחִיתת בְּזַכּוֹן, הָאִי לְצַדִּיק גְּמוּר
סָלִיקת מְנִיָּה בְּזַכּוֹן וְנְחִיתת בֵּיהּ בְּזַכּוֹן, לְבִינּוּנִי דְּזַכּוֹן דִּילֵיהּ שְׂקִילּוּ
לְחוּבִין, אִיהִי תַלְיָא בְּאִוּרָא, אִם חוּבִין מְתַרְבִּין עַל זַכּוֹן (כחוּט השערה), אִיהִי
סָלִקָא לִיהּ בְּחוּבִין וְנְחִיתָא לִיהּ בְּזַכּוֹן, וְנָטִיל בְּהּ אֲגְרִיָּה בְּהָאִי עָלְמָא,
לְרִשָּׁע גְּמוּר דְּלִית לִיהּ זְכוּ בְּעָלְמָא לָא לְעֵילָא וְלָא לְתַתָּא, סָלִקָא מְנִיָּה
בְּחוּבִין וְנְחִית עָלֵיהּ בְּחוּבִין.

יֵשׁ מִי שְׂמַעְלִים אוֹתָהּ לְמַעְלָה, וְיֵשׁ מִי שְׂמוֹרִידִים אוֹתָהּ לְמַטָּה.
כְּשְׂמַעְלִים אוֹתָהּ לְמַעְלָה, מַעְלִים אוֹתָהּ בְּזַכּוֹת, וְכִשְׂמוֹרִידִים, יוֹרְדִים
בְּזַכּוֹת, זֶה לְצַדִּיק גְּמוּר עוֹלָה מִמְּנוּ בְּזַכּוֹת וַיּוֹרְדִים בּוֹ בְּזַכּוֹת.
לְבִינּוּנִי שְׂזַכּוֹתִיו שְׂקוּלִים לְחוּבוֹתָיו, הִיא תַלְוִיָּה בְּאִוּר, אִם הַחוּבוֹת
רַבִּים עַל הַזַּכּוֹת (כחוּט השערה), הִיא מַעְלָה אוֹתוֹ בְּחוּבוֹת וּמוֹרִידָה אוֹתוֹ
בְּזַכּוֹת, וְנָטִיל בְּהּ שְׂכָרוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה. לְרִשָּׁע גְּמוּר, שְׂאִין לוֹ זְכוּת
בְּעוֹלָם לָא לְמַעְלָה וְלָא לְמַטָּה, עוֹלָה מִמְּנוּ בְּחוּבוֹת וַיּוֹרְדִים עָלָיו
בְּחוּבוֹת.

הָא הִכָּא כִּי עוֹף הַשְּׁמַיִם יוֹלִיךְ אֶת הַקּוֹל (קהלת י ב), דְּאֲתַמַּר בֵּיהּ וְעוֹף יְעוֹפֵף,
כְּגוֹן מוּעָף בִּיעָף (דניאל ט כא), עַל פְּנֵי רְקִיעַ הַשְּׁמַיִם דָּא נְשָׂמָה, דְּאֵלִין דְּזַפְאָן
בְּאוּרִיָּתָא אֲתַמַּר בְּהוֹן יִשְׂרָצוּ הַמַּיִם שְׂרָץ נֶפֶשׁ חַיָּה וְגוֹמֵר, דְּיִרְתִּין נְשָׂמַתִּין
מְאוּרִיָּתָא, לְאַחַרְנִין כָּל חַד לְזִנּוּי כְּפּוּס עוּבְדוּי, הִדָּא הוּא דְּכַתִּיב בְּיוֹמָא

שְׁתִּיתָאָה (בראשית א כד) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ בְּהֶמָּה
וְרֶמֶשׂ וְגוֹמֵר, בְּהֶמָּה אֱלוֹ עֲמֵי הָאָרֶץ דְּעוֹבְדֵהוּן כְּבַעֲרֵן, עֲלִיּהוּ אֶתְמַר
תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ בְּהֶמָּה וְרֶמֶשׂ.

הָרִי כָּאֵן כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיד אֶת הַקּוֹל, שְׁנֵאֲמַר בּוֹ וְעוֹף יְעוֹפֵף, כְּמוֹ
מוֹעֵף בִּיעֵף. עַל פְּנֵי רְקִיעַ הַשָּׁמַיִם, זֶה הַנְּשֻׁמָּה, שְׂאֵלוֹ שְׂזוּכִים בַּתּוֹרָה
נֵאֱמָר בָּהֶם יִשְׁרְצוּ הַמַּיִם שְׂרָץ נֶפֶשׁ חַיָּה וְגוֹמֵר, שְׂיִוְרְשִׁים נְשֻׁמוֹת מִן
הַתּוֹרָה, לְאַחֲרֵים - כֹּל אֶחָד לְמִינּוֹ כְּפִי מַעֲשֵׂיו. זֶהוּ שְׂכֶתוֹב בַּיּוֹם הַשְּׂשִׁי
וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תּוֹצֵא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ בְּהֶמָּה וְרֶמֶשׂ וְגוֹמֵר.
בְּהֶמָּה - אֱלוֹ עֲמֵי הָאָרֶץ שְׂמַעֲשִׂיהֶם כְּבִהְמוֹת, עֲלִיהֶם נֵאֱמָר תּוֹצֵא
הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ בְּהֶמָּה וְרֶמֶשׂ.

תקונא שית וארבעין

בְּרֵאשִׁית בְּרָא שֵׁית, וְאִינוּן שֵׁית גְּדַפִּין דְּחִיָּה, דְּאֶתְמַר בָּהּ (שם כ) וְעוֹף יְעוֹפֵף
עַל הָאָרֶץ עַל פְּנֵי רְקִיעַ הַשָּׁמַיִם, אִינוּן שֵׁית סְפִירָן דְּכֻלִּיל הָאִי עוֹף דְּאִיהוּ
עֲמוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, אִית מָאן דְּיִרִית רוּחָא דְּקוּדְשָׁא בְּאַרְח אֶצִּילוֹת מֵהָאִי
עוֹף, וְאִית מָאן דְּיִרִית רוּחָא מֵהָהוּא עוֹף דְּאִיהוּ נֵעַר, שְׂמִיָּה כְּשֵׁם רַבִּיָּה,
וְאִית מָאן דְּיִרִית רוּחָא מִלְּתַתָּא דְּאַרְעָא, כְּמָה דְּאֶמַר קְהֵלֶת (קהלת ג כא) מִי
יִוֹדַע רוּחַ בְּנֵי הָאָדָם הֶעֱלָה הִיא לְמַעְלָה, וְרוּחַ הַבְּהֶמָּה הִירָדַת הִיא לְמַטָּה
לְאָרֶץ.

תְּקוּן שֵׁשׁ וְאַרְבָּעִים, בְּרֵאשִׁית, בְּרָא שֵׁית, וְהוּן שֵׁשׁ הַכְּנָפִים שֶׁל חַיָּה,
שְׁנֵאֲמַר בָּהּ וְעוֹף יְעוֹפֵף עַל הָאָרֶץ עַל פְּנֵי רְקִיעַ הַשָּׁמַיִם, הוּן שֵׁשׁ סְפִירוֹת
שְׂכּוּלִיל הָעוֹף הַזֶּה, שֶׁהוּא הָעֲמוּד הָאֶמְצָעִי, יֵשׁ מִי שְׂיִוְרֵשׁ רוּחַ הַקֹּדֶשׁ
בְּדָרְךְ אֶצִּילוֹת מִן הָעוֹף הַזֶּה, וְיֵשׁ מִי שְׂיִוְרֵשׁ רוּחַ מְאוֹתוֹ הָעוֹף שֶׁהוּא
נֵעַר, שְׂשֻׁמוֹ כְּשֵׁם רַבּוֹ, וְיֵשׁ מִי שְׂיִוְרֵשׁ רוּחַ מְלֻמְטָה שֶׁל הָאָרֶץ, כְּמוֹ
שְׂאֵמַר קְהֵלֶת מִי יִוֹדַע רוּחַ בְּנֵי הָאָדָם הֶעֱלָה הִיא לְמַעְלָה, וְרוּחַ
הַבְּהֶמָּה הִירָדַת הִיא לְמַטָּה לְאָרֶץ.

דף פג ע"ב

בראשית ברא שית, ודא יומא שתיתא, דאתמר ביה (בראשית א לא) ויהי ערב ויהי בקר יום הששי, הקא תלת אומנין תננינן, אומן חד אפיק נהורין ביומא רביעא, דהוּו תליין ביומא קדמא דאתמר ביה אור, אומנא תננינא אפיק ריחשא ממיא, הדא הוא דכתיב (שם כ) ישרצו המים, ודא הוה תליא ביומא תננינא, דאתמר ביה מים, הדא הוא דכתיב (שם ו) יהי רקיע בתוך המים, הקא מיא והקא מיא, אומנא תליתא (אפיק עשבין וזרעין) לקבל יומא תליתא, דאתמר ביה (שם יא) תדשא הארץ דשא עשב מזרע זרע למינהו, ואתמר ביומא שתיתא (שם כח) פרו ורבו ומלאו את הארץ, מאי ומלאו את הארץ אלא ההיא דהות יבשה ביומא תליתא, אתמר הקא ומלאו את הארץ, הדא הוא דכתיב (ישעיהו ו א) מלא כל הארץ (דף פג ע"ב) כבודו, ודא ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, קדוש קדוש קדוש יהו"ה צבאו"ת (ישעיהו ו א), לקבל יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד (בראשית א ט) ותראה היבשה, לקבל מלא כל הארץ כבודו. ביומא שתיתא אתקנו שית דרגין דכרסיא, וביה אתברי אדם בצלמו, דאיהו מוכן לשבת על הכסא, הדא הוא דכתיב (שם כז) ויברא אלהים את האדם בצלמו, והקא תרין פקודין, חד נעשה אדם בצלמנו כדמותנו (שם כו), ותננינא ויברא אלהים את האדם בצלמו.

תקון שבעה וארבעים, בראשית, ברא שית, וזה היום הששי, שנאמר בו ויהי ערב ויהי בקר יום הששי, כאן שלשה אומנים שניים. אמן אחד הוציא מאורות ביום הרביעי, שהיו תלויים ביום הראשון שנאמר בו אור, האמן השני הוציא את שרץ המים, זהו שכתוב ישרצו המים, וזה היה תלוי ביום השני שנאמר בו מים, זהו שכתוב יהי רקיע בתוך המים. כאן מים וכאן מים. האמן השלישי (הוציא עשבים וזרעים) כנגד היום השלישי, שנאמר בו תדשא הארץ דשא עשב מזרע זרע למינהו, ונאמר ביום הששי פרו ורבו ומלאו את הארץ. מה זה ומלאו את הארץ? אלא אותה שהיתה יבשה ביום השלישי, נאמר כאן ומלאו את הארץ, זהו שכתוב מלא כל הארץ כבודו, וזה ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד. קדוש קדוש קדוש יהו"ה צבאו"ת כנגד יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד ותראה היבשה, כנגד מלא כל הארץ כבודו. ביום הששי התקנו שש הדרגות של הכסא, ובו נברא אדם בצלמו, שהוא מוכן לשבת על הכסא. זהו שכתוב ויברא

אֱלֹהִיִּים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ, וְכָאֵן שְׁתֵּי מְצוּוֹת, אַחַת - נַעֲשֶׂה אָדָם
בְּצַלְמֵנוּ כְּדְמוּתֵנוּ, וְהַשְׁנִיָּה - וַיִּבְרָא אֱלֹהִיִּים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ.

נַעֲשֶׂה אָדָם, דָּא פְּקוּדָא לְמַגְזֵר יֵת גִּיּוֹרָא, לְמַהּוּי בְּצַלְמֵנוּ בְּגִזְרֵי דְעַרְלָה,
כְּדְמוּתֵנוּ בְּפְרִיעָה, וְאִם נָטִיר אוֹת בְּרִית בְּתַרְוִייהוּ אִיהוּ בְּצַלְמֵנוּ כְּדְמוּתֵנוּ
וְאִם לֹאוּ לֹאוּ, וְאִי מְקַיִים זְכוֹר וְשִׁמּוֹר בְּשִׁבְתָּ אִיהוּ בְּצַלְמֵנוּ כְּדְמוּתֵנוּ וְאִם
לֹאוּ לֹאוּ, וְלֹא אֵית לִיה חוּלְקָא בְּזַרְעָא דְיִשְׂרָאֵל, וְאִם מִיַּחַד לְקוּדְשָׁא בְּרִיָּד
הוּא תַרְוִי זְמַנִּין בְּכָל יוֹמָא בְּקַרְיַאת שְׁמַע בִּימְמָא וּבְלִילְיָא אִיהוּ בְּצַלְמֵנוּ
כְּדְמוּתֵנוּ וְאִם לֹאוּ לֹאוּ, וְאִם הוּא מְנַח תַּפְלִין דִּיד וּתַפְלִין דְרִישָׁא בְּכָל יוֹמָא
דְאִינוּן לְקַבֵּל זְכוֹר וְשִׁמּוֹר אִיהוּ בְּצַלְמֵנוּ כְּדְמוּתֵנוּ וְאִם לֹאוּ לֹאוּ, וְאִי אִיהוּ
מְקַיִים יְבוּם וְחֲלִיצָה אִיהוּ בְּצַלְמֵנוּ כְּדְמוּתֵנוּ וְאִי לֹאוּ לֹאוּ, וְכֻלָּא בְּרַחֲמֵינוּ
וּדְחִילוּ דְקוּדְשָׁא בְּרִיָּד הוּא.

נַעֲשֶׂה אָדָם, זֶו מְצוּה לְמוֹל אֶת הַגֵּר, לְהִיּוֹת בְּצַלְמֵנוּ בְּמִילַת הָעַרְלָה,
כְּדְמוּתֵנוּ בְּפְרִיעָה, וְאִם שׁוֹמֵר אוֹת הַבְּרִית בְּשִׁנְיָהֶם, הוּא בְּצַלְמֵנוּ
כְּדְמוּתֵנוּ, וְאִם לֹא - לֹא. וְאִם מְקַיִים זְכוֹר וְשִׁמּוֹר בְּשִׁבְתָּ, הוּא בְּצַלְמֵנוּ
כְּדְמוּתֵנוּ, וְאִם לֹא - לֹא, וְאִין לוֹ חֵלֶק בְּזַרְעֵ יִשְׂרָאֵל, וְאִם מִיַּחַד אֶת
הַקְּדוּשָׁ בְּרִיָּד הוּא פְּעַמִּים בְּכָל יוֹם בְּקַרְיַאת שְׁמַע בִּיּוֹם וּבְלִילָה, הוּא
בְּצַלְמֵנוּ כְּדְמוּתֵנוּ, וְאִם לֹא - לֹא, וְאִם הוּא מְנִיחַ תַּפְלִין שֶׁל יָד וּתַפְלִין
שֶׁל רֹאשׁ בְּכָל יוֹם, שְׁהֵם כְּנֻגַד זְכוֹר וְשִׁמּוֹר, הוּא בְּצַלְמֵנוּ כְּדְמוּתֵנוּ, וְאִם
לֹא - לֹא, וְאִם הוּא מְקַיִים יְבוּם וְחֲלִיצָה הוּא בְּצַלְמֵנוּ כְּדְמוּתֵנוּ, וְאִם
לֹא - לֹא, וְהַכֹּל בְּאַהֲבָה וּיְרֻאָה שֶׁל הַקְּדוּשָׁ בְּרִיָּד הוּא.

וְעוּד נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדְמוּתֵנוּ, לְמַאן אָמַר דָּא (לעילא), לְאִינוּן מְלֶאכְיָא
דְּמְבָרְכִין וּמְקַדְשִׁין לְקוּדְשָׁא בְּרִיָּד הוּא לְעִילָא בְּכָל יוֹמָא בְּבְרוּךְ וְקְדוּשָׁ
קְדוּשָׁ קְדוּשָׁ, הַדָּא הוּא דְכְּתִיב (ישעיהו א) וְקָרָא זֶה אֵל זֶה וְאָמַר קְדוּשָׁ קְדוּשָׁ
קְדוּשָׁ, וּמְנַלֵּן דְּמְבָרְכִין לִיה, אֵלָא כִּד שְׁאַלִין אִיהּ מְקוּם כְּבוֹדוֹ לְהַעֲרִיצוֹ,
אָמַרִין בְּרוּךְ כְּבוֹד יְהוּ"ה מְמַקְוֵמוּ (יחזקאל ג יב), וְאַנְן לְקַבְּלִיהוּן מְקַדְשִׁין לִיה
בְּקְדוּשָׁ קְדוּשָׁ קְדוּשָׁ, וּמְבָרְכִין לִיה בְּרוּךְ כְּבוֹד יְהוּ"ה מְמַקְוֵמוּ.

וְעוּד, נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדְמוּתֵנוּ, לְמִי אָמַר אֶת זֶה (למעלה) ? לְאוֹתָם
הַמְּלֶאכִים שְׁמְבָרְכִים וּמְקַדְשִׁים אֶת הַקְּדוּשָׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַעַלָּה בְּכָל
יוֹם בְּבְרוּךְ וְקְדוּשָׁ קְדוּשָׁ קְדוּשָׁ. זֶהוּ שְׁפָתוֹב וְקָרָא זֶה אֵל זֶה וְאָמַר
קְדוּשָׁ קְדוּשָׁ קְדוּשָׁ. וּמְנַיִן לָנוּ שְׁמְבָרְכִים אוֹתוֹ? אֵלָא כְּשׁוֹאֲלִים אִיהּ
מְקוּם כְּבוֹדוֹ לְהַעֲרִיצוֹ, אוֹמְרִים בְּרוּךְ כְּבוֹד יְהוּ"ה מְמַקְוֵמוּ, וְאַנְנוּ
כְּנֻגַדִים מְקַדְשִׁים אוֹתוֹ בְּקְדוּשָׁ קְדוּשָׁ קְדוּשָׁ, וּמְבָרְכִים אוֹתוֹ בְּרוּךְ כְּבוֹד
יְהוּ"ה מְמַקְוֵמוּ.

וְאִינוּן אֲמָרִין עַל יִשְׂרָאֵל נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדַמוּתֵנוּ (בראשית א כו) בְּצַלְמֵנוּ דְמִקְדָּשֵׁין לְקַבְיָהּ כְּמָה דְאוּקְיַמְנָא, וְקָרָא זֶה אֵל זֶה וְאָמַר קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ, כְּדַמוּתֵנוּ לְעוֹמְתָם מְשַׁבְּחִים וְאוּמָרִים בְּרוּךְ כְּבוֹד יְהוּיָהּ מִמְקוֹמוֹ, וְעוֹד לְעֵילָא נַעֲשֶׂה אָדָם, הֵכָא אֲתַכְּלִילוּ כָּל סְפִירָן, דְאִינוּן יוּ"ד ה"א וְאִיו ה"א דְאִינוּן עֶשֶׂר, וְסַלְקִין לְחוּשְׁבֹן אָדָם, וְאָמְרוּ בְּגִין יִשְׂרָאֵל לְתַתָּא נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדַמוּתֵנוּ, וְיִרְדּוּ בְּדַגְתַּי הַיָּם (שם) אֱלִין תִּלְמִידֵי חֲכָמִים דְּמִתְרַבֵּין בְּיַמָּא דְאוּרִייתָא, דְיִרְתִּין מִתְּמֹן נַפְשׁ חַיָּה, וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם אֱלִין מְאִרֵי דְזַכּוּוֹן, דְּבִזְכוּתֵהוֹן (דזכותהון) פְּרַחִין לְעֵילָא וְיִרְתִּין מִתְּמֹן רוּחָא, דְאִיהוּ עוֹף יְעוֹפֵף בְּגַדְפִין דְּפִקוּדִין דַּעֲשֶׂה, וּבִבְהֵמָה אֱלִין עַמֵי הָאָרֶץ דְאֲתַמַּר בְּהוֹן (במדבר יד ט) אֵל תִּירָאוּ אֶת עַם הָאָרֶץ כִּי לַחֲמֵנוּ הֵם.

וְהֵם אוּמָרִים עַל יִשְׂרָאֵל נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדַמוּתֵנוּ. בְּצַלְמֵנוּ, שְׁמִקְדָּשִׁים אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּמוֹ שְׁבָאֲרֵנוּ, וְקָרָא זֶה אֵל זֶה וְאָמַר קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ, כְּדַמוּתֵנוּ, לְעוֹמְתָם מְשַׁבְּחִים וְאוּמָרִים בְּרוּךְ כְּבוֹד יְהוּיָהּ מִמְקוֹמוֹ, וְעוֹד לְמַעְלָה נַעֲשֶׂה אָדָם, כְּאֵן נִכְלְלוּ כָּל הַסְּפִירוֹת, שְׁהוּן יוּ"ד ה"א וְאִיו ה"א, שְׁהוּן עֶשֶׂר, וְעוֹלוֹת לְחוּשְׁבֹן אָדָם, וְאוּמָרִים בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל לְמַטָּה, נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדַמוּתֵנוּ. וְיִרְדּוּ בְּדַגְתַּי הַיָּם - אֵלוּ תִלְמִידֵי חֲכָמִים שְׁמִתְגַּדְּלִים בְּיָם הַתּוֹרָה, שְׁיִוְרְשִׁים מִשָּׁם נַפְשׁ חַיָּה, וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם - אֵלוּ בְּעֵלֵי הַזְּכוּיֹת שְׁבִזְכוּתָם (שזכותם) פּוֹרְחִים לְמַעְלָה וְיִוְרְשִׁים מִשָּׁם רוּחַ, שְׁהוּא עוֹף יְעוֹפֵף בְּכַנְפָּיִם שֶׁל מְצוּוֹת עֲשֶׂה, וּבִבְהֵמָה - אֵלוּ עַמֵי הָאָרֶץ, שְׁנֶאֱמַר בְּהֵם אֵל תִּירָאוּ אֶת עַם הָאָרֶץ כִּי לַחֲמֵנוּ הֵם.

וְעוֹד נַעֲשֶׂה אָדָם, שְׁכִינְתָא תַתָּא נְטִילַת עֲצָה מְקוּדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְאֲתַמַּר בֵּיהּ (ישעיה מד יג) כְּתַפְּאֲרַת אָדָם לְשִׁבְתַּי בַּיִת, דַּעֲמוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא וְשְׁכִינְתָא עֲלֵיהּ אֲתַמַּר (בראשית ה ב) זָכַר וּנְקִבָה בְּרָאָם, וְאֲתַקְרִיאֵנוּ אָדָם, וּכְגוֹנָא דִילֵיהּ אֲמַר לְתַתָּא בְּאָדָם וְחוּהָ, זָכַר וּנְקִבָה בְּרָאָם וְיִקְרָא אֶת שְׁמֵם אָדָם, וּכְמָה דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשְׁכִינְתֵיהּ אֲתַקְרִי אֶחָד, הֵכִי קָרָא לוֹן אֶחָד לְאָדָם וּלְאֲתַתֵּיהּ, הֵדָא הוּא דְכְתִיב (ישעיה נא ב) כִּי אֶחָד קְרָאתִיו, דְתַפְּאֲרַת אִיהוּ אִי"ח כְּלִיל תִּשְׁעֵי סְפִירָן, מְלָכוֹת ד' עֲשִׁירִית לֵיהּ, כְּלִילָא מְעַשֵּׂר דְאִינוּן יוּ"ד ה"א וְאִיו ה"א, וְאִיהֵי ד' כְּלִילָא מְאַרְבַּע אֲתוּוֹן דְאִינוּן יְהוּיָהּ, קוּצָא דְאֶת ד' מוֹרָה עַל עֶשֶׂר, וְד' עַל אַרְבַּעָה, דְהֵכִי רְשׁוֹת הַיְחִיד רְחִבּוֹ אַרְבַּעָה וּגְבֵהּ עֶשְׂרֵה וְהָא אוּקְמוּהּ.

וְעוֹד נַעֲשֶׂה אָדָם, הַשְּׁכִינָה הַתַּחְתּוֹנָה נוֹטְלַת עֲצָה מִן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׁנֶאֱמַר בּוֹ כְּתַפְּאֲרַת אָדָם לְשִׁבְתַּי בַּיִת, שְׁעַל הָעֲמוּד הָאֲמַצְעִי וְהַשְּׁכִינָה נֶאֱמַר זָכַר וּנְקִבָה בְּרָאָם, וּנְקִרְאוּ אָדָם, וּכְמוֹתוֹ אֲמַר לְמַטָּה בְּאָדָם וְחוּהָ, זָכַר וּנְקִבָה בְּרָאָם וְיִקְרָא אֶת שְׁמֵם אָדָם, וּכְמוֹ שְׁהַקְּדוֹשׁ

ברוך הוא ושכינתו נקרא אחד, כך קרא לאדם ולאשתו אחד. זהו שפתוב כי אחד קראתיו, שתפארת הוא אי"ח כולל תשע ספירות, המלכות ד' עשירית לו, כלולה מעשר שהם יו"ד הי"א וא"ו הי"א, והד' כלולה מארבע אותיות שהן יהו"ה. הקוץ של האות ד' מורה על עשר, וד' על ארבעה, שפך רשות היחיד - רחבו ארבעה וגבהו עשרה, והרי פרשה.

דף פד ע"א

ויברא אלהיים את האדם בצלמו בצלם אלהיים ברא אותו (בראשית ה ב),
הכא פקודא דתפלין, תא חזי כל מאן דאנח תפלין על רישיה ועל דרועיה,
קלא סליק בכל יומא לכל חיוון מרכבות, ואופנים ושרפים ומלאכים
דממנן על צלותיו, הבו יקר לדיוקנא דמלכא דאיהו מאן דאנח תפלין,
דעליה אתמר (שם) ויברא אלהיים את האדם בצלמו בצלם אלהיים ברא
אותו. (דף פד ע"א) בצלמו בתפלין דרישא, כגוונא דתפלין דמארי עלמא,
דאינון שכינתא עלאה תפלין על רישא (דאיהו) דעמודא דאמצעיתא, דאיהי
כללא דתלת ספירן קדמאין, ועמודא דאמצעיתא כליל שית ספירן,
ואימא עלאה תפלין על רישיה, איהו תפלין דאנח קודשא בריך הוא בכל
יומא, בצלם אלהיים תפלין דיד, דא שכינתא תתאה דאיהי קשירא ליה,
ועלה אתמר (בראשית מד ב) ונפשו קשורה בנפשו, תרויהו ביחודא חדא
בקשורא חדא, רצועה פריכה באצבעא שמאלא דא קדושין דילה, דאיהי
טבעת פריכה באצבעא דילה, ובה איהי קשירא עמיה ואיהו עמה, הא
קדושיה.

ויברא אלהיים את האדם בצלמו בצלם אלהיים ברא אותו, כאן
מצות תפלין. בא וראה, כל מי שמניח תפלין על ראשו ועל זרועו, קול
עולה בכל יום לכל החיות, מרכבות, ואופנים ושרפים ומלאכים
שממנים על התפלות: תנו כבוד לדמות המלך, שהוא מי שמניח
תפלין, שעליו נאמר ויברא אלהיים את האדם בצלמו בצלם אלהיים
ברא אותו. בצלמו - בתפלין של ראש, כמו התפלין של רבון העולם,
שהו השכינה העליונה, תפלין על הראש (שהוא) העמוד האמצעי, שהיא
הכלל של שלש הספירות הראשונות, והעמוד האמצעי כולל שש
ספירות, והאם העליונה תפלין על ראשו, הוא התפלין שמניח הקדוש
ברוך הוא בכל יום. בצלם אלהיים - תפלין של יד, זו השכינה
התחתונה, שהיא קשורה לו, ועליה נאמר ונפשו קשורה בנפשו,
שניהם ביחוד אחד, בקשר אחד, הרצועה פריכה באצבע שמאל, זה
הקדושין שלה, שהיא הטבעת פריכה באצבע שלה, ובה היא קשורה
עמו והוא עמה, הרי קדשה.

בְּרַכָּה כָּלְלָא דְשִׁבְע סְפִירוֹן, וְאִינוּן שִׁבְע בְּרַכָּאן דְחֵתָן, דְּאִינוּן ז' יוֹם הַשְּׁבִיעִי צַדִּיק, עָלִיָּה אֲתַמַּר (משלי י ה) וּבְרַכּוֹת לְרֹאשׁ צַדִּיק, דְּיָרִית מֵאִמָּא עֲלָאָה, וְאֵת י' עַל רִישֵׁיהּ אִיהוּ חֲכָמָה י', בְּה אֲתַעְבִּיד ז', שִׁבְע בְּרַכָּאן דְּיָרִית חֵתָן וְכָלָה, וּכְלִילָן בְּצַדִּיק יוֹם הַשְּׁבִיעִי, דְּבִיָּה מְתִיחְדִין חֵתָן וְכָלָה, דְּאִיהוּ יֵאֱהָדוּנָה יי, וְהָא אוּקְמוּהוּ כִּי כָל בְּשָׁמַיִם וּבְאָרְצָא (ד"ה א כט יא) וְתַרְגּוּם דְּאֲחִיד בְּשָׁמַיָא וּבְאָרְעָא, וְאִיהוּ אוֹת בְּרִית, דְּלִית יְחוּדָא לְחֵתָן וְכָלָה בְּרַ מְנִיָּה.

בְּרַכָּה, הַכָּלֵל שֶׁל שִׁבְע סְפִירוֹת, וְהוּן שִׁבְע הַבְּרַכּוֹת שֶׁל חֵתָן, שְׁהוּן ז', יוֹם הַשְּׁבִיעִי צַדִּיק, עָלִיו נֶאֱמַר וּבְרַכּוֹת לְרֹאשׁ צַדִּיק, שְׁיֹרֵשׁ מֵהָאִם הַעֲלִינָה, וְהָאוֹת י' עַל רֹאשׁוֹ הִיא חֲכָמָה י', בְּה נַעֲשֶׂה ז', שִׁבְע בְּרַכּוֹת שְׁיֹרֵשׁ חֵתָן וְכָלָה, וּכְלוּלִים בְּצַדִּיק יוֹם הַשְּׁבִיעִי, שְׁבוּ מְתִיחְדִים חֵתָן וְכָלָה, שְׁהוּא יֵאֱהָדוּנָה יי, וְהָרִי פְּרִשׁוּהוּ כִּי כָל בְּשָׁמַיִם וּבְאָרְצָא, וְתַרְגּוּם - שְׁאֲחִיד בְּשָׁמַיִם וּבְאָרְצָא, וְהוּא אוֹת הַבְּרִית, שְׁאִין יְחוּד לְחֵתָן וְכָלָה חוּץ מִמְּנוֹ.

וַיְכַלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צְבָאָם (בראשית ב א), וַיְכַלּוּ בְּצַדִּיק אֲתַכְלִילָן כָּל אַבְרִין וְכָל סְפִירוֹן, כָּל אַבְרִין דְּאִינוּן פְּקוּדִין דַּעֲשָׂה, דְּבִיָּה אֲשֶׁר קִדְשָׁנוּ בְּמִצּוֹתָיו וְצִוְּנוּ לְמַעֲבַד כָּל פְּקוּדִין, דְּאִיהוּ כִּי"ל כָּלִיל כְּלָא וְאִיהוּ כְּלָא וּמְנִיָּה תְלוּי כְּלָא, עֲמוּדָא דְּאִיהוּ סְבִיל שְׁמַיָא וְאָרְעָא עָלִיָּה, וּבִיָּה אֲתַעְבִּידוּ כָּלֵל וּפְרֵט וְכָלֵל, וּבְגִין דָּא וַיְכַלּוּ כָּלִיל שְׁמַיָא וְאָרְעָא, שְׁמַיִם אֲשׁ וּמִים וְדָא שְׁמַאֲלָא וּיְמִינָא, שְׁמַיִם עֲמוּדָא דְּאֲמַצְעִיתָא כָּלִיל תְּרוּוֹיָהוּ, הָאָרְצָא שְׁכִינְתָא תַּתְּאָה, וְכָל צְבָאָם נִצַּח וְהוּד דְּאִינוּן צְבָא הַשָּׁמַיִם, בְּגִין דְּאִיהוּ כָּלִיל שִׁבְע סְפִירוֹן דְּשִׁבְחָ דְּוָד בְּהוּן לְקוּדְשָׁא בְּרִיָּדָא הוּא הִדָּא הוּא, דְּכַתִּיב (ד"ה א כט יא) לָךְ יְהוּיָהּ הַגְּדוּלָה וְהַגְּבוּרָה וְגוֹמֵר, בְּגִין דָּא אֲתַקְרִי יוֹם הַשְּׁבִיעִי כָּלֵל שִׁבְע, וְסַלְקִין לְשִׁבְעִין דְּחֻשְׁבּוֹן תִּיבּוֹן דְּקָדוּשׁ וַיְכַלּוּ.

וַיְכַלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צְבָאָם. וַיְכַלּוּ, בְּצַדִּיק נְכַלְלִים כָּל הָאִיבְרִים וְכָל הַסְּפִירוֹת, כָּל הָאִיבְרִים שֶׁהֵם מִצּוֹת עֲשָׂה, שְׁבוּ אֲשֶׁר קִדְשָׁנוּ בְּמִצּוֹתָיו וְצִוְּנוּ לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל הַמִּצּוֹת, שְׁכִי"ל כוֹלֵל הַכָּל, וְהוּא הַכָּל, וּמִמְּנוֹ תְלוּי הַכָּל, הַעֲמוּד שְׁנוּשָׂא שְׁמַיִם וְאָרְצָא עָלִיו, וּבוּ נַעֲשׂוּ כָּלֵל וּפְרֵט וְכָלֵל, וּמִשׁוּם זֶה וַיְכַלּוּ, כוֹלֵל שְׁמַיִם וְאָרְצָא, שְׁמַיִם אֲשׁ וּמִים, וְזֶה שְׁמַאֲל וּיְמִין, שְׁמַיִם - הַעֲמוּד הָאֲמַצְעִי, כוֹלֵל אֶת שְׁנֵיהֶם, הָאָרְצָא - הַשְּׁכִינָה הַתַּחְתּוֹנָה, וְכָל צְבָאָם - נִצַּח וְהוּד, שֶׁהֵם צְבָא הַשָּׁמַיִם, מִשׁוּם שְׁהוּא כוֹלֵל שִׁבְע סְפִירוֹת שְׁדוּד שִׁבְחָ בְּהֵם אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. זֶהוּ שְׁפָתוֹב לָךְ יְהוּיָהּ הַגְּדוּלָה וְהַגְּבוּרָה וְגוֹמֵר. בְּגִלְלָא זֶה נִקְרָא יוֹם הַשְּׁבִיעִי כָּלֵל שִׁבְע, וְעוֹלָיִם לְשִׁבְעִים שֶׁל חֻשְׁבוֹן הַתְּבוּת שֶׁל קְדוּשׁ וַיְכַלּוּ.

וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי (בראשית ב ב), דָּא אִימָא עֲלָא דְאִיהִי אֱלֹהִים
בְּתַר דְּכָלִּיל בֵּיה שְׁבַע סְפִירוֹן, אֲתַקְרִיאוּ עַל שְׁמִיה פְּלֵהוּ שְׁבַתוֹת שְׁבַע
שְׁבַתוֹת, לְבַתַּר כְּלִיל בֵּיה תַּלְת סְפִירוֹן עֲלָאִין דְּכָלִּיל בְּאִימָא עֲלָא, וְקָרָא
לוֹן שְׁבִיעִי שְׁבִיעִי עַל שְׁמִיה, הֵדָא הוּא דְכַתִּיב (שם) וַיְכַל אֱלֹהִים
בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי הָא חַד דְּכָלִּיל בֵּיה, וַיִּשְׁבּוֹת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי דָּא תַנְיִנָּא, וַיְבָרַךְ
אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי הָא תַּלְת לְאֲתַכְלָלָא בְּעֶשֶׂר סְפִירוֹן, דְּלִית סְפִירָה
דְּלָא אֲתַכְלִילַת בְּעֶשֶׂר, כָּל חַדָּא בְּמַמְשָׁלָה דִּילָהּ, אֲבָל מְמַשְׁלָה דְּצַדִּיק יוֹם
הַשְּׁבִיעִי בֵּיה אֲתַקְרִיאוּ כָּל סְפִירוֹן שְׁבִיעִיּוֹת, שְׁבַעִין תִּיבִין אִינוּן בְּקַדוּשָׁא
וַיְכַלּוּ, וְזָכוּר וְשָׁמוֹר הָא שְׁבַעִין וַתְּרִין כְּחֻשְׁבּוֹן וַיְכַלּוּ

וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, זֶה הָאִם הָעֲלִיוֹנָה שֶׁהִיא אֱלֹהִים. אַחַר
שְׁכָּלִל בּוֹ שְׁבַע סְפִירוֹת, נִקְרָאוּ עַל שְׁמוֹ כָּל הַשְּׁבַתוֹת שְׁבַע שְׁבַתוֹת, אַחַר
כֵּן כּוֹלֵל בּוֹ שְׁלֹש סְפִירוֹת עֲלִיוֹנוֹת שְׁכּוֹלוֹת בְּאִם הָעֲלִיוֹנָה, וְקוֹרָא
לְהֵם שְׁבִיעִי שְׁבִיעִי עַל שְׁמוֹ. זֶהוּ שְׁכַתוּב וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם
הַשְּׁבִיעִי, הִנֵּה אַחַד שְׁכּוֹל בּוֹ, וַיִּשְׁבּוֹת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי - זֶה הַשְּׁנִי, וַיְבָרַךְ
אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי - הֵרִי שְׁלֹש, לְהַכְלִיל בְּעֶשֶׂר סְפִירוֹת, שְׁאִין
סְפִירָה שְׁלֹא נִכְלַלַת בְּעֶשֶׂר, כָּל אַחַת בְּמַמְשָׁלָתָהּ, אֲבָל מְמַשְׁלַת הַצַּדִּיק
הַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, בּוֹ נִקְרָאוּ כָּל הַסְפִירוֹת הַשְּׁבִיעִיּוֹת, שְׁבַעִים תְּבוֹת הֵן
בְּקַדוּשָׁא וַיְכַלּוּ, וְזָכוּר וְשָׁמוֹר הֵרִי שְׁבַעִים וְשִׁתִּים כְּחֻשְׁבּוֹן וַיְכַלּוּ.

וּשְׁבַת צְרִידָא לְתַקְנָא בֵּיה פְּתוּרָא בְּאַרְבַּע רַגְלִין, כְּגוּוּנָא דְּפְתוּרָא דְּלַעֲלָא
דְּאַתְמַר בֵּיה (יחזקאל מא כב) זֶה הַשְּׁלַחַן אֲשֶׁר לְפָנַי יְהוָה, וְעָלָה אֲתַמַּר (תהלים
כג ה) תַּעֲרוֹךְ לְפָנַי שְׁלַחַן, פְּתוּרָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא דָּא שְׁכִינְתָּא, אִיהִי
מְסֻטְרָא דְּצַפּוֹן דְּאִיהוּ גְבוּרָה, וּבְגִין דָּא תַקִּינוּ מְאִרֵי מַתְנִיתִין שְׁלַחַן בְּצַפּוֹן,
וְנַר דְּלִיק לִימִינָא כְּגוּוּנָא דְּלַעֲלָא, דְּאַתְמַר בֵּיה מְנוּרָה בְּדָרוּם, מְטָה
בְּאַמְצַעִיתָא מְסֻטְרָא דְּעַמּוּדָא דְּאַמְצַעִיתָא.

וּבְשַׁבַּת צְרִידָא לְתַקְנָא שְׁלַחַן עִם אַרְבַּע רַגְלִים, כְּמוֹ הַשְּׁלַחַן שְׁלֻמְעֵלָה,
שְׁנַאמַר בּוֹ זֶה הַשְּׁלַחַן אֲשֶׁר לְפָנַי יְהוָה, וְעָלָה נְאֻמַר תַּעֲרוֹךְ לְפָנַי
שְׁלַחַן, שְׁלַחַנוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא זֶה הַשְּׁכִינָה, הִיא מְצַד הַצַּפּוֹן
שֶׁהִיא גְבוּרָה, וּמְשׁוּם זֶה תַקִּינוּ בְּעַלֵי הַמְּשָׁנָה שְׁלַחַן בְּצַפּוֹן, וְנַר דּוֹלֵק
לְיָמִין כְּמוֹ שְׁלֻמְעֵלָה, שְׁנַאמַר בּוֹ מְנוּרָה בְּדָרוּם, מְטָה בְּאַמְצַעִיתָא
הָעַמּוּד הָאַמְצַעִי.

דף פד ע"ב

תא חזי שכינתא אתקריאת פתורא מסטרא דשמאלא, ומנרתא מסטרא דימינא, ומטה ממוצעת מסטרא דעמודא דאמצעיתא, ובגין דא זיוגא דיליה באמצעיתא בין צפון לדרום, והא אוקמוה רבנן כל הנותן מטתו בין צפון לדרום הויין ליה בנים זכרים וכו', פתורא איהי סמיכא על ארבעה סמכין, דאיהי כגוונא דגופא דסמכין ליה דרועין ושוקין דאינון ארבע, וצריך שית נהמין מהאי סטרא ושית נהמין מהאי סטרא. (דף פד ע"ב)

בא וראה, שכינה נקראת שלחן מצד השמאל, והמנורה מצד הימין, ומטה ממוצעת מצדו של העמוד האמצעי, ומשום זה זווגו באמצע בין צפון לדרום, והרי פרשיה חכמים, כל הנותן מטתו בין צפון לדרום יהיו לו בנים זכרים וכו'. השלחן סמוך על ארבעה עמודים, שהוא כמו שהגוף שתומכים בו הזרועות והשוקים שהם ארבע, וצריך ששה לחמים מצד זה, וששה לחמים מצד זה.

ורזא דמלה זה השלחן אשר לפני יהו"ה (יחזקאל מא כב), ז"ה בחשבון ו' ו', דאינון שית פרקין דתריין דרועין ושית פרקין דתריין שוקין, דהא שכינתא אתעבידת גופא למלכא בכל תקונא דילה, ובאלין תריין עשר פרקין דנוקבא, ותריין עשר פרקין דדכורא, מלאכיא אמרי וקרא זה אל זה ואמר קדוש קדוש קדוש וגומר, ז"ה עם קודשא בריך הוא אה"ד, ז"ה עם שכינתא אה"ד, וכלא יהו"ה אחד, מיחד תרוייהו, ולקבל זה אל זה אמר דוד עשרים וארבע רננות, ואינון לקבל עשרין וארבע ספרי אורייתא.

וסוד הדבר - זה השלחן אשר לפני יהו"ה, ז"ה בחשבון ו' ו', שהם ששה פרקים של שתי הזרועות וששה הפרקים של שתי השוקים, שהרי השכינה נעשית גוף למלך בכל תקונה, ובאלו שנים עשר הפרקים של הנקבה ושנים עשר הפרקים של הזכר, המלאכים אומרים וקרא זה אל זה ואמר קדוש קדוש קדוש וגומר. ז"ה עם הקדוש בריך הוא הוא אה"ד, ז"ה עם השכינה אה"ד, והכל יהו"ה אה"ד, מיחד את שניהם, וכנגד זה אל זה אמר דוד עשרים וארבע רננות, והם כנגד עשרים וארבעה ספרי התורה.

זה איהו לקבל ארבע אנפין לכל חיה לתלת חיוון, זה תננינא לקבל ארבע גדפין לכל חיוא לתלת חיוון, ודא איהו רזא דמלה וארבעה פנים לאחת וארבעה כנפים לאחת להם (יחזקאל א ו), דכלהו פרחין בפתורא קדם יהו"ה בכמה רננות, וצריך לחברא להאי פתורא אורייתא דאיהו קודשא בריך הוא, ובגין דא אוקמוהו מארי מתניתין, שנים שאוכלין על שלחן אחד

וכו', ואם הוא חד אורח וחד בעל הבית, בעל הבית בוצע ואורח מברך, בעל הבית בוצע דא עמודא דאמץעיתא לעילא, ואורח מברך דא צדיק דאתמר ביה (משלי ד יח) וארח צדיקים כאור נגה וגומר, וצדיק איהו בשבת כאורח דאתי ואזיל בכל שבת ושבת.

זה הוא כנגד ארבעה פנים לכל חיה לשלש חיות, זה השני כנגד ארבע פנים לכל חיה לשלש חיות, וזהו סוד הדבר - וארבעה פנים לאחת וארבע פנים לאחת להם, שכלם פורחים בשלחן לפני יהו"ה בכמה רגנות, וצריך לחבר לשלחן הזה תורה, שהיא הקדוש ברוך הוא, ומשום זה פרשוהו בעלי המשנה, שנים שאוכלים על שלחן אחד וכו', ואם הוא אחד אורח ואחד בעל הבית, בעל הבית בוצע ואורח מברך. בעל הבית בוצע זה העמוד האמצעי למעלה, ואורח מברך זה הצדיק, שנאמר בו וארח צדיקים כאור נגה וגומר, והצדיק הוא בשבת כאורח שפא והולך בכל שבת ושבת.

שבת שכינתא, בעל הבית דילה עמודא דאמץעיתא, ואיהו בוצע ופרס פרוסא דנהמא דאיהי טפה, ויהיב לאורח דאיהו צדיק ועני, ואורח מברך לבעל הבית בכל מכל כל דאינון תלת אבהו, בברכו דאתברכו אינון, דברכאן על ידי צדיק נחתין לעמודא דאמץעיתא, הדא הוא דכתוב (משלי י) וברכות לראש צדיק, מאן ראש צדיק דא עמודא דאמץעיתא, תשע ברכאן אינון מעילא לתתא מפתר עד צדיק, ותשע אינון מתתא לעילא מצדיק עד פתר עלאה, וכלהו סלקין ח"י, וכלה כלילא מנייהו.

השבת שכינה, בעל הבית שפלה - העמוד האמצעי, והוא בוצע ופורס פרוסת לחם שהיא טפה, ונותן לאורח שהוא צדיק ועני, ואורח מברך לבעל הבית בכל מכל כל, שהם שלשת האבות, בברכות שהם התברכו, שהברכות על ידי הצדיק יורדות לעמוד האמצעי. זהו שכתוב ובברכות לראש צדיק. מי זה ראש הצדיק? זה העמוד האמצעי. תשע ברכות הן ממעלה למטה, מפתר עד צדיק, ותשע הן ממטה למעלה, מצדיק עד פתר עליון, וכלן עולות לשמונה עשרה, והפלה כלולה מהם.

תפלה למשה תפלה לדוד, בית הכנסת איהו כנוסיא דכלהו ברכאן, תפלה איהי בגין דאיהו סוס לקודשא בריך הוא, ואיהי אתעבידת טפלה לרוכב, הכי אוקמוהו מארי מתניתין אין הרוכב טפל לסוס אלא הסוס טפלה לרוכב, אית טפל בטי ואית תפל בת', כגון היאכל תפל מבלי מלח (איוב ו), והאי תפלה הכי איהי בת'.

תַּפְּלָה לְמִשְׁהָ, תַּפְּלָה לְדָוִד, בֵּית הַכְּנֻסֶת הוּא כְּנוּס שֶׁל כָּל הַבְּרָכוֹת,
הַתַּפְּלָה הִיא מְשׁוּם שֶׁהוּא סוּס לְקָדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְהִיא נַעֲשִׂית טַפְּלָה
לְרוֹכֵב, כִּדְ פְּרָשׁוּהוּ בְּעֵלֵי הַמִּשְׁנָה, אֵין הָרוֹכֵב טַפַּל לְסוּס אֶלָּא הַסּוּס
טַפְּלָה לְרוֹכֵב. יֵשׁ טַפַּל בְּטִי וַיֵּשׁ תַּפַּל בְּתִי, כְּמוֹ הַיֵּאֱכֹל תַּפַּל מִבְּלֵי מֶלֶח?!
וְהַתַּפְּלָה הַזֶּה כִּדְ הִיא בְּתִי.

וְאִיהִי כּוֹס דִּינִן, דְּאִיהוּ זִי"ן חוֹשְׁבֵן סו"ד מִן יְסוּד, וְצָרִיךְ בֵּיהּ עֲשָׂרָה
דְּבָרִים כְּמָה דְּאוּקְמוּהוּ מְאָרִי מִתְּנִיתִין, וְאִינוּן כְּחֻשְׁבֵן י" מִן יְסוּד, וְאִינוּן
עֲטוּר וְעֲטוּף הַדְּחָה וְשִׁטְיָפָה חִי"י וּמְלָא, מְקַבְּלוּ בְּתַרֵּי יְדוּי וְנוֹתְנוּ בְּיַמִּין,
וְיַהִיב עֵינׁוּי בֵּיהּ, וּמְסַלְקוּ מִן הַקְּרַקַּע טַפַּח, וּמְשַׁגְּרִיהּ בְּמִתְּנָה לְאַנְשֵׁי
בֵּיתֶיהּ, עֲטוּר מְסַטְרָא דְעֲטָרָה דְבְרִית מִלְּהָ, עֲטוּף עוֹטָה אֹר כְּשִׁלְמָה
(תהלים קד ב), וְאִם הוּא עָנִי דְלִית בֵּיהּ אֶלָּא רְבִיעִית לֹוג דְּאִיהִי שְׁעוּרָא דְאֵת
ד', אֲתַמַּר (שם קב א) תַּפְּלָה לְעָנִי כִי יַעֲטוּף, הַדְּחָה וְשִׁטְיָפָה, הַדְּחָה מִלְּגָאוּ
וְשִׁטְיָפָה מִלְּבָר, וְרָזָא דְמִלְּהָ וְטַהֲרוּ וְקַדְּשׁוּ (ויקרא טז יט).

וְהִיא כּוֹס שֶׁל יִין, שֶׁהוּא זִי"ן חֻשְׁבֵן סו"ד מִן יְסוּד, וְצָרִיךְ בּוֹ עֲשָׂרָה
דְּבָרִים, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרוּהוּ בְּעֵלֵי הַמִּשְׁנָה, וְהוּן כְּחֻשְׁבֵן י" מִן יְסוּד, וְהִם
עֲטוּר וְעֲטוּף, הַדְּחָה וְשִׁטְיָפָה, חִי"י וּמְלָא, מְקַבְּלוּ בְּשִׁתֵּי יְדוּי וְנוֹתְנוּ
בְּיַמִּין, וְנוֹתְנוּ עֵינׁוּי בּוֹ, וּמְסַלְקוּ מִן הַקְּרַקַּע טַפַּח, וּמְשַׁגְּרוּ בְּמִתְּנָה
לְאַנְשֵׁי בֵּיתוֹ, עֲטוּר מְצַד שֶׁל עֲטָרָה שֶׁל בְּרִית מִלְּהָ, עֲטוּף, עֲטָה אֹר
כְּשִׁלְמָה, וְאִם הוּא עָנִי שְׁאִין לוֹ אֶלָּא רְבִיעִית לֹוג, שֶׁהִיא הַשְּׁעוּרָא שֶׁל
הָאוֹת ד', נְאָמַר תַּפְּלָה לְעָנִי כִי יַעֲטוּף, הַדְּחָה וְשִׁטְיָפָה, הַדְּחָה מִבְּפָנִים
וְשִׁטְיָפָה מִבְּחוּץ, וְסוּד הַדְּבָר - וְטַהֲרוּ וְקַדְּשׁוּ.

דף פה ע"א

קָם סְבָא חֲדָא מִבְּתַר טוּלָא דְרַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאִי, וְאָמַר רַבִּי רַבִּי שְׁפִיר
קְאָמַרְתָּ, אָבֵל הָאִי כּוֹס צָרִיךְ לְסַלְקָא לִיהּ בְּדַרְגוּי, עֲטוּר מְסַטְרָא דְעֲטָרָה
דְּאִיהִי כְּתָר עֲלִיוֹן עַל רִישָׁא דְצַדִּיק, עֲטוּף כְּגוֹן עוֹטָה אֹר כְּשִׁלְמָה, מְאִי
עוֹטָה דָּא י" דְּאֲתַעֲטַף בְּאוּר וְאֲתַעֲבִיד אוּר, וְהִיא דְּאֲתַעֲטַף אִיהוּ חֲכָמָה,
הַדְּחָה וְשִׁטְיָפָה דְּאִיהוּ וְטַהֲרוּ וְקַדְּשׁוּ, טַהֲרָה מְסַטְרָא דְכֻהֲנָא, דְּאֲתַמַּר
בְּכֻהֲנָא טַבֵּל וְעֵלָה אֲתַדְּכִי לְמִיכַל בְּתַרוּמָה, וְקַדְּשׁוּ מְסַטְרָא דְשְׁמָאֶלָּא, הַדָּא
הוּא דְכְּתִיב וְקַדְּשֵׁת אֵת הַלְוִיִּם, חִי"י מְסַטְרָא דְצַדִּיק חִי"י עֲלִמִין כְּלִיל חִי"י
בְּרַכְּאוֹן דְּצִלוֹתָא, וּמְלָא מְסַטְרָא דְעַמּוּדָא דְאַמְצָעִיתָא, וּמְקַבְּלוּ בְּשִׁתֵּי יְדוּי
וְנוֹתְנוּ בְּיַמִּין, דָּא הֵהוּא דְּאֲתַמַּר בֵּיהּ (דברים לג ב) מִימִינוּ אֵשׁ דָּת לְמוֹ, כִּי
יְמִינְךָ פְּשׁוּטָה לְקַבֵּל שְׁבִים, וְאִיהוּ יְמִינְךָ יְהו"ה (דף פה ע"א) נְאָדְרִי בְּפָתַח (שמות

טו ו), תָּרִין יִדִין אֵינוֹן ה'י, חַד שְׁמַאלָא וְחַד יְמִינָא, וּבְגִין דָּא צָרִיךְ
לְאַתְיֵיהָבָא בְּחֻמְשׁ אֲצַבְעָאן, מְשׁוּם כּוּס יְשׁוּעוֹת אֲשָׂא (תהלים קיז ג), וְנוֹתָן
עֵינָיו בּוֹ, עַלֵייהוּ אֲתָמַר (שם קמה טו) עֵינִי כָל אֵלֶיךָ יִשְׁבְּרוּ, וְאֵינוֹן תָּרִי סְמִכִי
קְשׁוּט דְּאֵינוֹן י' י', דְּאֵינוֹן בֵּת עֵינָא יְמִינָא וּבֵת עֵינָא שְׁמַאלָא, וּבִינֵיהוּ וִי
זְעִירָא זְעִיר אֲנָפִין, דְּאֵיהוּ שׁוֹקִיו עֲמוּדֵי שֵׁשׁ (שיר ה טו).

קָם זָקֵן אַחַד מֵאַחַר הַצֵּל שֶׁל רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן יוֹחָאי, וְאָמַר: רַבִּי רַבִּי,
יָפָה אִמְרַתְךָ, אָבֵל אֵת הַכּוּס הַזֶּה צָרִיךְ לְהַעֲלוֹתָהּ בְּדַרְגוֹתֶיךָ, עֶטוּר -
מִצַּד שֶׁל עֶטְרָה, שֶׁהִיא כְּתֹר עֲלִיוֹן עַל רֹאשׁ הַצַּדִּיק, עֶטוּף - כְּמוֹ עֶטְה
אוֹר כְּשֶׁלֶמָה. מַה זֶה עוֹטָה? זֶה י' שֶׁהִתְעַטֵּף בְּאוֹר וְנִעְשָׂה אֹוִיר, וְזֶה
שֶׁהִתְעַטֵּף הוּא חֲכָמָה, הַדְּחָה וְשִׁטְיָפָה, שֶׁהוּא וְטִהְרוּ וְקִדְשׁוּ, טִהְרָה
מִצַּד הַכְּהוֹן, שֶׁנֶּאֱמַר בְּכֹהֵן טָבֵל וְעֵלָה, נִטְהַר לְאֵכֶל בְּתֵרוּמָה, וְקִדְשׁוּ
מִצַּד הַשְּׁמַאל. זֶהוּ שְׁכָתוּב וְקִדְשֵׁת אֵת הַלְוִיִּם, חִיִּי מִצַּד שֶׁל צַדִּיק חִיִּי
הַעוֹלָמִים כּוֹלֵל שְׁמוֹנֶה עֶשְׂרֵה בְּרָכוֹת שֶׁל הַתְּפִלָּה, וּמֵלָא מִצַּד שֶׁל
הַעֲמוּד הָאֲמָצְעִי, וּמְקַבְּלוּ בְּשֵׁתֵי יָדָיו וְנוֹתְנוּ בְיָמִין, זֶהוּ שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ
מִיָּמִינוּ אֵשׁ דָּת לָמוֹ, כִּי יְמִינְךָ פְּשׁוּטָה לְקַבֵּל שְׁבִים, וְהוּא יְמִינְךָ יְהוּיָה
נֶאֱדָרִי בְּכַח, שְׁתֵּי יָדִים הֵן ה'י, אַחַת שְׁמַאל וְאַחַת יָמִין, וּמְשׁוּם כְּךָ
צָרִיךְ לְהַנְתּוֹ בְּחֻמְשׁ אֲצַבְעוֹת, מְשׁוּם כּוּס יְשׁוּעוֹת אֲשָׂא, וְנוֹתָן עֵינָיו בּוֹ,
עַלֵייהֶם נֶאֱמַר עֵינִי כָל אֵלֶיךָ יִשְׁבְּרוּ, וְהֵם שְׁנֵי עֲמוּדֵי אֶמֶת שְׁהֵם י' י',
שְׁהֵם בֵּת עֵין יָמִין וּבֵת עֵין שְׁמַאל, וּבִינֵיהֶם וִי קִטְנָה, זְעִיר אֲנָפִין,
שֶׁהוּא שׁוֹקִיו עֲמוּדֵי שֵׁשׁ.

וּמְסַלְקוּ מִן הַקְּרָקַע טַפַּח מְסַטְרָא דִּי זְעִירָא חֲכָמַת שְׁלָמָה, וּמְשַׁגְרוּ
בְּמִתְנָה לְאַנְשֵׁי בֵיתוֹ דָּא אִימָא עֲלָאָה, דְּאֲתָמַר בָּהּ יְשַׁמַּח מֹשֶׁה בְּמִתְנַת
חֲלָקוֹ, וּבְגִלוּתָא לִית לֵן אֶלָּא אַרְבַּעָה, חִיִּי מִיָּלָא שְׁיִטְיָפָה ה'יִדְחָה,
וְסִימְנִיךָ חֲמֻשָּׁה, וְאֵינוֹן מְסַטְרָא דָּאֵת ה'י דְּאֵיהִי רְבִיעִית לְחֻשְׁבְּנָא, וְאֵיהִי
דְּלִיַּת עֲנִיָּה, בְּגִין דְּאֶסְתַּלַּק מִיָּנָה וִי דְּאֵיהוּ שִׁית דְּרָגִין, הַכּוּס אֵיהוּ בְּרָזָא
דִּיאַהֲדוֹנָה יִי דְּאֵיהוּ כִּיּוּ ה'יִס, כּוּס בְּחֻשְׁבְּנָא אֱלֹהִיִּים.

וּמְסַלְקוּ מִן הַקְּרָקַע טַפַּח מִצַּד שֶׁל י' קִטְנָה חֲכָמַת שְׁלָמָה, וּמְשַׁגְרוּ
בְּמִתְנָה לְאַנְשֵׁי בֵיתוֹ, זֶה הָאֵם הַעֲלִיוֹנָה, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ יְשַׁמַּח מֹשֶׁה
בְּמִתְנַת חֲלָקוֹ, וּבְגִלוּתָא אֵין לָנוּ אֶלָּא אַרְבַּעָה, חִיִּי מִיָּלָא שְׁיִטְיָפָה
ה'יִדְחָה, וְסִימְנִיךָ חֲמֻשָּׁה, וְהוּן מִצַּד שֶׁל הָאוֹת ה'י שֶׁהִיא רְבִיעִית
לְחֻשְׁבוֹן, וְהִיא דְּלִיַּת עֲנִיָּה, מְשׁוּם שֶׁהִסְתַּלַּק מִמֶּנָּה וִי שֶׁהוּא שֵׁשׁ
הַדְּרָגוֹת, הַכּוּס הוּא בְּסוּד שֶׁל יֵאֱהֲדוֹנָה יִי, שֶׁהוּא כִּיּוּ ה'יִס, כּוּס
בְּחֻשְׁבוֹן אֱלֹהִיִּים.

תקונא תמניא וארבעין

בראשית תמן תר"י תמן שב"ת, כגוונא דא ב' ראשי"ת ב'רא שי"ת, ואינון תרי שבתות, עליהו אתמר (שמות לא טו) ושמו ב'ני ישראל את השבת לעשות את השבת וגומר, תרין זמנין אדכיר הכא שבת, לקבל שכינתא עלאה ותתאה, לדרתם מאי לדרתם, אלא זכאה איהו מאן דעביד לון דירה בשבת בתרי בתי לבא, ואתפני מתמן יצר הרע דאיהו חלול שבת, ברית עולם דא צדיק, דשריין תרנייהו עליה, חד לאמלאה ליה וחד לאתמלא מיניה.

תקון שמונה וארבעים, בראשית, שם תר"י, שם שב"ת, כמו כן ב' ראשי"ת בר"א שי"ת, והן שתי שבתות, עליהם נאמר ושמו ב'ני ישראל את השבת לעשות את השבת וגומר. פעמים הזכיר כאן שבת, כנגד השכינה העליונה והתחתונה. לדרתם, מה זה לדרתם? אלא אשרי הוא מי שעושה אותם דירה בשבת בשני בתי הלב, ומפנה משם יצר הרע שהוא חלול שבת. ברית עולם, זה צדיק, ששניהם שורים עליו, אחד למלאת אותו ואחד להתמלא ממנו.

ב'ני ישראל אינון תרין כליין נצח והוד, בנוי ד'ישראל סבא עמודא דאמצעייתא, תלת שביעי שביעי אליו תלת אבהו, ענג שבת ונ"הר יוצא מעד"ן להשקות את הג"ן (בראשית ב' ט), ונהר, אית נהר ואית נהר, אית נהר דאתקרי נהר פלגיו, ואית נהר דאתקרי נחל קדומים, עדן עלאה עליה אתמר (ישעיה טו ג) עין לא ראתה אלהיים זולתך, האי נהר איהו ו', דנפיק מעדן עלאה דאיהו א', ואעבר בין אבא ואימא, ואזיל חמש מאות שנה, ומטי עד צדיק שביעי, ומתמן אשקי לגנתא דאיהי שכינתא תתאה.

ב'ני ישראל הם שתי כליות - נצח והוד, ב'ני ישראל סבא - העמוד האמצעי, שלש שביעי שביעי אלו שלשת האבות, ענג שבת ונ"הר יוצא מעד"ן להשקות את הג"ן. ונהר, יש נהר ויש נהר, יש נהר שנקרא נהר פלגיו, ויש נהר שנקרא נחל קדומים, על העדן העליון נאמר עין לא ראתה אלהיים זולתך, הנהר הזה הוא ו', שיוצא מהעדן העליון שהוא א', ועובר בין האבא והאימא והולך חמש מאות שנה, ומגיע עד צדיק שביעי, ומשם משקה את הגן, שהיא השכינה התחתונה.

זָכָאָה אִיהוּ מָאן דְּנָטִיר דִּירָה לְשַׁבַּת דְּאִיהוּ לְבָא, דְּלֹא אֶתְקָרִיב תַּמּוֹן עֲצִיבוּ
דְּטָחוּל, וְכַעַס דְּמָרָה דְּאִיהוּ נוֹרָא דְּגִיּהֶנְס, דְּעֵלָה אֶתְמַר (שְׁמוֹת לֵה ג) לֹא
תְּבַעְרוּ אֵשׁ בְּכָל מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת, וְהָכִי הוּא וְדָאֵי דְּכָל מָאן דְּכַעֲס
כְּאֵלוּ אוֹקִיד נוֹרָא דְּגִיּהֶנְס, אַרְבָּעִים מְלָאכוֹת חָסֵר חַד אֵינוֹן לְקַבֵּל
אַרְבָּעִים מְלָקִיּוֹת חָסֵר חַד בְּשַׁבַּת, וְאֵינוֹן עֲשָׂרָה דְּלָקָה אָדָם וְעֲשָׂרָה לַחֲוָה
וְעֲשָׂרָה לְנַחֲשׁ וְתַשְׁעָה לְאַרְעָא, וּבְגִין דָּא אָמְרוּ מְאִרֵי מִתְּנִיתִין אֵין לוֹקִין
בְּשַׁבַּת, דְּאֵלִין מְלָאכוֹת אֵינוֹן חֲשִׁיבִין לְיִשְׂרָאֵל לְקַבֵּל מְלָקִיּוֹת.

אֲשָׁרִי הוּא מִי שְׁשׁוּמֵר דִּירָה לְשַׁבַּת, שֶׁהוּא הֵלֵב, שֶׁלֹא מִתְקָרֵב לְשֵׁם
עֲצָב הַטָּחוּל וְכַעַס הַמָּרָה שֶׁהִיא אֵשׁ הַגִּיּהֶנְס, שֶׁעֲלֶיהָ נֶאֱמַר לֹא תְּבַעְרוּ
אֵשׁ בְּכָל מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם בְּיוֹם הַשַּׁבָּת, וְכֵן הוּא וְדָאֵי, שֶׁכָּל מִי שֶׁכּוֹעֵס
כְּאֵלוּ מְדַלִּיק אֵשׁ שֶׁל הַגִּיּהֶנְס. אַרְבָּעִים מְלָאכוֹת חָסֵר אַחַת, הֵן כְּנֻד
אַרְבָּעִים מְלָקִיּוֹת חָסֵר אַחַת בְּשַׁבַּת, וְהֵם עֲשָׂרָה שְׁלָקָה אָדָם, וְעֲשָׂרָה
לַחֲוָה, וְעֲשָׂרָה לְנַחֲשׁ, וְתַשְׁעָה לְאַדְמָה, וְלָכֵן אָמְרוּ בְּעֵלֵי הַמִּשְׁנָה אֵין
לוֹקִין בְּשַׁבַּת, שֶׁאֵלוּ הַמְּלָאכוֹת הֵם נְחֻשְׁבוֹת לְיִשְׂרָאֵל כְּנֻד מְלָקִיּוֹת.

דף פה ע"ב

יְצִיאוֹת הַשַּׁבַּת שְׁתַּיִם. אֵינוֹן עֲקִירָה וְהַנְּחָה, דְּעֵבִיד לוֹן בְּבַת אַחַת, מָאן
דְּאֶעְקֵר חֶפֶץ מֵאַתְרֵיהּ וְאַנַח לִיה לְבַר מֵאַתְרֵיהּ וּמְרֻשׁוֹתֵיהּ, כְּאֵלוּ אֶעְקֵר
אֵילָנָא דְּחַיֵי דְּאִיהוּ אוֹת בְּרִית, וְאַנַח לִיה בְּרֻשׁוֹ נוֹכְרָאָה, מָאן דְּעֵבִיד דָּא
גְּרִים דְּאֶעְקֵר נְשֻׁמְתֵיהּ מְרֻשׁוֹת דִּילָהּ, וְאַנַח לָהּ בְּרֻשׁוֹ אַחְרָא דְּאִיהִי מָרָה
וּטָחוּל, וְדָא גְרַם לְיִשְׂרָאֵל דְּאַתְעֵקְרוּ מֵאַרְעָא דְּיִשְׂרָאֵל, וְאַתְגַּלְיָאוּ בְּאַרְעָא
נוֹכְרָאָה דְּאִיהִי רְשׁוֹת הַרְבִּים, וְהָכִי אִיהוּ מָאן דְּאֶעִיל אוֹת בְּרִית קִדְשׁ
דִּילָהּ בְּרֻשׁוֹ נוֹכְרָאָה, שַׁבְּתֵאֵי אִיהוּ טָחוּל חֲמִי"ה, אֶתְתָּא בִישָׂא מָרָה,
שַׁבְּתֵאֵי עֲלִיהּ אֶתְמַר (בְּרֵאשִׁית לז כד) וְהַבּוֹר רַק אֵין בּוֹ מַיִם, מַיִם אֵין בּוֹ אֲבָל
נְחֻשִׁים וְעֵקְרִים יֵשׁ בּוֹ, וְאִיהוּ רַעַב וְצָמְאוֹן וְקִינָה וְהַסְפֵּד (דף פה ע"ב)
וְחֻשׁוּכָא וְקַבְלָא, וְאִיהִי גְלוּתָא לְיִשְׂרָאֵל. וְצָרִיכִין יִשְׂרָאֵל לְמַעַבְדַּ לָּהּ שְׁנוּי
בְּכֹלָא וְהָא אוֹקְמוּהָ, וְאִיהוּ דְּבוֹר דְּחוּל דְּאִיהוּ אָסוּר בְּשַׁבַּת, וְכֵן לֹא
אֲשַׁכַּחַת אֶתֵר לְשָׂרְיָא תַּמּוֹן, אִיהִי בְּרַחַת, כְּגוֹוְנָא דְּשַׁפְּחָה דְּאַבְרָהָם דְּאֶתְמַר
בָּהּ (בְּרֵאשִׁית טז ח) מִפְּנֵי שָׂרִי גְבַרְתִּי אֲנֹכִי בְּרַחַת.

יְצִיאוֹת הַשַּׁבַּת שְׁתַּיִם, הֵן עֲקִירָה וְהַנְּחָה, שֶׁעוֹשֶׂה אוֹתָם בְּבַת אַחַת. מִי
שֶׁעוֹקֵר חֶפֶץ מִמְּקוֹמוֹ וּמְנִיחַ אוֹתוֹ מִחוּץ לְמְקוֹמוֹ וּמְרֻשׁוֹתוֹ, כְּאֵלוּ עֵקֵר
אֶת עֵץ הַחַיִּים, שֶׁהוּא אוֹת בְּרִית, וְהַנִּיחַ אוֹתוֹ בְּרֻשׁוֹת נְכֻרָיָה, מִי
שֶׁעוֹשֶׂה אֶת זֶה, גּוֹרֵם שֶׁעוֹקֵר נְשֻׁמְתוֹ מְרֻשׁוֹתֶיהּ וּמְנִיחָהּ בְּרֻשׁוֹת אַחְרֵת,
שֶׁהִיא מָרָה וּטָחוּל, וְזֶה גְרַם לְיִשְׂרָאֵל שֶׁנֶּעְקְרוּ מֵאַרְץ יִשְׂרָאֵל וְגָלוּ
לְאַרְץ נְכֻרָיָה, שֶׁהִיא רְשׁוֹת הַרְבִּים, וְכֵן הוּא מִי שֶׁמְכַנֵּס אוֹת בְּרִית

קִדְשׁ שְׁלוֹ לְרִשׁוֹת נִכְרְיָהּ. שְׁבֵת־אִיִּי הוּא טְחוּל חֲמִי"ה, אִשָּׁה רְעָה מְרָה,
עַל שְׁבֵת־אִיִּי נֶאֱמַר וְהַבּוֹר רַק אֵין בּוֹ מַיִם, מַיִם אֵין בּוֹ אֲבָל נְחָשִׁים
וְעַקְרָבִים יֵשׁ בּוֹ, וְהוּא רָעַב וְצָמְאוֹן וְקִינָה וְהִסְפֵּד וְחֲשֻׁכָה וְעַרְפָּל, וְהִיא
גְלוּת לְיִשְׂרָאֵל, וְצָרִיכִים יִשְׂרָאֵל לַעֲשׂוֹת לָהּ שְׁנוּי בְּכָל, וְהָרִי פְּרִשׁוּהָ,
וְהוּא דְבוּר שֶׁל חַל שֶׁהוּא אָסוּר בְּשֵׁבֶת, וְכִשְׂאִינָה מוֹצֵאת מְקוֹם
לְשָׂרוֹת שָׁם, הִיא בּוֹרְחַת, כְּמוֹ הַשְּׁפָחָה שֶׁל אֲבָרְהָם שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ מִפְּנֵי
שָׂרִי

טְחוּל עָלֶיהָ אֶתְמַר (שְׁמוֹת ג' ה) שֶׁל נְעֻלִיךְ מֵעַל רִגְלֶיךָ, נֵעַל מְטוֹנֶנְךָ דְטִפָּה סְרוּחָה,
כִּי הַמְּקוֹם אֲשֶׁר אֶתְהָ עוֹמֵד עָלָיו אֲדַמַּת קִדְשׁ הוּא, דָּא שְׁבֵת, וְעָלֶיהָ אֶמְרַת
שְׁכִינְתָּא פְּשֻׁטִיתִי אֶת כְּתָנְתִּי אֵיכָכָה אֶלְבָּשְׁנָה, רְחֻצְתִּי אֶת רִגְלֵי אֵיכָכָה
אֶטְנַפֵּם (שִׁיר ה' א), וּבְגִין דָּא צָרִיךְ בְּרַ נֵשׁ בְּשֵׁבֶת לְשְׁנוּי בְּלָבוּשֵׁין בְּשָׂרְגָא
בְּמַאֲכָלִין, וְצָרִיךְ לְמַהוּי מוֹסִיף מַחוּל עַל הַקִּדְשׁ, וְכָל הַמוֹסִיף מוֹסִיפִין לִיהָ
נֶפֶשׁ יִתְרָה בְּשֵׁבֶת, וְכָל הַגּוֹרֵעַ גּוֹרְעִין לִיהָ הֵהִיא נֶפֶשׁ יִתְרָה חַס וְשָׁלוֹם.

גְּבֵרְתִי אֲנִכִּי בְּרַחַת. עַל הַטְּחוּל נֶאֱמַר שֶׁל נְעֻלִיךְ מֵעַל רִגְלֶיךָ, נֵעַל מְטוֹנֶנְךָ
שֶׁל טִפָּה סְרוּחָה, כִּי הַמְּקוֹם אֲשֶׁר אֶתְהָ עוֹמֵד עָלָיו אֲדַמַּת קִדְשׁ הוּא,
זֶה שְׁבֵת, וְעָלָיו אֶמְרַת הַשְּׁכִינָה פְּשֻׁטִיתִי אֶת כְּתָנְתִּי אֵיכָכָה אֶלְבָּשְׁנָה,
רְחֻצְתִּי אֶת רִגְלֵי אֵיכָכָה אֶטְנַפֵּם, וּמִשׁוּם זֶה צָרִיךְ אָדָם בְּשֵׁבֶת לְשְׁנוֹת
בְּלָבוּשִׁים, בְּנֵר וּבְמַאֲכָלִים, וְצָרִיךְ לְהִיּוֹת מוֹסִיף מַחוּל עַל הַקִּדְשׁ, וְכָל
הַמוֹסִיף, מוֹסִיפִים לוֹ נֶפֶשׁ יִתְרָה בְּשֵׁבֶת, וְכָל הַגּוֹרֵעַ, גּוֹרְעִים לוֹ אוֹתָהּ
נֶפֶשׁ יִתְרָה חַס וְשָׁלוֹם.

תְּקוּנַת תְּשַׁע וָאַרְבַּעִין

בְּרַאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִיִּים. שְׂאוּ מְרוֹם עֵינֵיכֶם וּרְאוּ מִי בְּרָא אֱלֹהִים (ישעיה מ' לו),
מִי אֱלֹהִים, הוּא אֱלֹהִיִּים, מִי בְּרָא לְאֱלֹהִים, שְׂאוּ מְרוֹם עֵינֵיכֶם דָּא קְרִיאַת
שְׁמִיעַ, רְאִישֵׁי תִיבִין שְׁמַע דְּמִיחֻדִין יִשְׂרָאֵל לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא פְּעַמִּים,
וְתִשְׁכְּחוּ תַמְּוֹן מִיִּי דְאִיהוּ כְּלָלָא דְחַמְשִׁין אֲתָנוּן, וּבְמַאי צָרִיךְ לְיַחֲדָא לִיהָ
בְּשַׁחְרִין, בְּהֵהוּא דְאֶתְמַר בֵּיהּ (חֲבִיקוּס ג' י) רוּם יְדִיהוּ נִשְׂא, דְאִיהוּ מְרוֹם, בְּגִין
דְאִיהוּ מְרוּמִים יִשְׁכּוֹן. וּרְאִיוֹ דְתַמְּוֹן אוּרִי, וְדָא אוּר הַפְּכָבִים, דְבַהוֹן
שְׁכִינְתָּא נֶפֶקַת הֵדָא הוּא דְכְּתִיב (ישעיה מ' כו) הַמוֹצֵיא בְּמִסְפָּר צְבָאָם, וּבְגִין
דָּא קְרִיאַת שְׁמַע בְּלִילִיא, כְּמָה דְאוּקְמוּהָ מְאַרְי מִתְנִיתִין בִּיצִיאַת

הכִּכְבִּים, עֶרֶב וּבֹקֶר צְרִיכִין לִיַּחְדָּא לֵה עִם מְלָכָא, בְּגִין דְּבַעֲרַב הִיא בָּאָה עִמָּיה, וּבִבְקָר הִיא שְׂבָה לְגַבְיָהּ (מֵאִסְתֵּר ב' יד), וְדָא עֶרֶב דִּי צִחֶק וּבֹקֶר דִּיאֲבָרְהֶם, דְּתַמְּוּ בַּעֲלָהּ בִּינְיָיְהוּ יִשְׂרָאֵל.

תִּקְוֹן תִּשְׁעָה וְאַרְבַּעִים, בְּרֵאשִׁית בְּרֵא אֱלֹהִיִּים. שְׂאוּ מְרוֹם עֵינֵיהֶם וְרֵאוּ מִי בְּרֵא אֱלֹהִים, מִי אֱלֹהִים - הוּא אֱלֹהִיִּים, מִי בְּרֵא לְאֱלֹהִים. שְׂאוּ מְרוֹם עֵינֵיכֶם - זֶה קְרִיאַת שְׁמַע, רֵאשִׁי תְבוֹת שְׁמַע שְׁמִינְחָדִים יִשְׂרָאֵל אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא פְּעֻמִּים, וְתַמְצֵאוּ שֵׁם מִי שֶׁהוּא כָּלֵל שֶׁל חֲמֻשִׁים אוֹתִיּוֹת. וּבִמָּה צְרִיךְ לִיַּחְדּוֹ בְּשַׁחֲרִית? בְּאוֹתוֹ שְׁנֵאמַר בּוֹ רוֹם יִדְיָהוּ נִשְׂא, שֶׁהוּא מְרוֹם, מְשׁוּם שֶׁהוּא מְרוֹמִים יִשְׁכֵּן, וְרֵאִיו שְׁשֵׁם אוֹר, וְזֶה אוֹר הַכּוֹכָבִים, שֶׁבָּהֶם הַשְּׂכִינָה יוֹצֵאת. זֶהוּ שְׁכַתוֹב הַמוֹצֵיא בְּמִסְפָּר צְבָאִים, וּמְשׁוּם זֶה קְרִיאַת שְׁמַע בְּלֵילָה, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרוּהוּ בַּעֲלֵי הַמְּשָׁנָה בִּיצִיאַת הַכּוֹכָבִים, עֶרֶב וּבֹקֶר צְרִיכִים לִיַּחְדּוֹ אוֹתָהּ עִם הַמְּלָךְ, מְשׁוּם שֶׁבַּעֲרַב הִיא בָּאָה עִמּוֹ וּבִבְקָר הִיא שְׂבָה אֵלָיו, וְזֶה הָעֶרֶב שֶׁל צִחֶק וּבֹקֶר שֶׁל אֲבָרְהָם, שְׁשֵׁם בַּעֲלָהּ בִּין יִשְׂרָאֵל.

וְעוֹד הַמוֹצֵיא, דָּא הַמוֹצֵיא לְחַם מִן הָאָרֶץ, בְּגִינָה אֲתַמַּר (ישעיה לג טז) לְחַמוּ נִתְּוּ וְכוּ', וְעוֹד הַמוֹצֵיא בְּמִסְפָּר צְבָאִים, אֵלָיו רְמִיחַ תִּיבִין דְּקְרִיאַת שְׁמַע, לְכֻלָּם בְּשֵׁם יִקְרָא, הֵדָּא הוּא דְּכַתִּיב (בראשית ב כ) וַיִּקְרָא הָאָדָם שְׁמוֹת וְגוֹמַר, דָּא הֵהוּא דְּאֲתַמַּר בִּיהּ (ישעיה מד יג) כְּתַפְּאֶרֶת אָדָם לְשַׁבַּת בַּיִת, דְּקָרָא שְׁמֵהּ לְכֻלָּהּ חֵיוֹת הַקּוֹדֶשׁ וּלְכֻלָּהּ שְׂרָפִים וְאוֹפְנִים וְצְבָא דְּלַעֲיָלָא, לְכֻלָּהּ חַד קָרָא לִיהּ בְּשֵׁם יְדִיעַ וּבִדְרָגָא יְדִיעָא, לְאֲשַׁתְּמוּדַע לְכֻלָּהּ חַד מֵאֲתַר דְּאֲתַנְטִיל, כְּגוֹנוּנֵי דְּנַחֲלֵי יַמָּא דְּאֲתַחְזְרוּ לְאֲתַר דְּאֲתַנְטִילוּ בְּשַׁלְיחוֹתָא, הֵדָּא הוּא דְּכַתִּיב (קהלת א ז) כָּל הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל הַיָּם וְגוֹמַר, אֶל מְקוֹם שֶׁהַנְּחָלִים הוֹלְכִים שָׁם הֵם שְׂבִים לְלֶכֶת, מֵאֲתַר דְּאֲזָלוּ תַמְּוּ חוֹזְרִין בְּשַׁלְיחוֹתָא.

וְעוֹד הַמוֹצֵיא, זֶה הַמוֹצֵיא לְחַם מִן הָאָרֶץ, בְּשַׁבִּילָה נֶאמַר לְחַמוּ נִתְּוּ וְכוּ'. וְעוֹד הַמוֹצֵיא בְּמִסְפָּר צְבָאִים, אֵלוּ מֵאֲתַיִם אֲרַבְעִים וּשְׁמוֹנֵה תְבוֹת שֶׁל קְרִיאַת שְׁמַע, לְכֻלָּם בְּשֵׁם יִקְרָא. זֶהוּ שְׁכַתוֹב וַיִּקְרָא הָאָדָם שְׁמוֹת וְגוֹמַר, זֶה אוֹתוֹ שְׁנֵאמַר בּוֹ כְּתַפְּאֶרֶת אָדָם לְשַׁבַּת בַּיִת, שֶׁקָּרָא שְׁמוֹת לְכֻלָּהּ חֵיוֹת הַקְּדוֹשׁ וּלְכֻלָּהּ הַשְּׂרָפִים וְהָאוֹפְנִים וְהַצְּבָא שֶׁלְמַעְלָה, לְכֻלָּהּ אֶחָד קָרָא לוֹ בְּשֵׁם יְדִיעַ וּבִדְרָגָה יְדִיעָה, לְהוֹדִיעַ לְכֻלָּהּ אֶחָד מִמְּקוֹם שְׁנַטְל, כְּמוֹ שֶׁנַּחֲלֵי הַיָּם שְׁחוֹזְרִים לְמְקוֹם שֶׁנַּטְלוּ בְּשַׁלְיחוֹת. זֶהוּ שְׁכַתוֹב כָּל הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל הַיָּם וְגוֹמַר, אֶל מְקוֹם שֶׁהַנְּחָלִים הוֹלְכִים שָׁם הֵם שְׂבִים לְלֶכֶת. מִמְּקוֹם שֶׁהוֹלְכִים, לְשֵׁם חוֹזְרִים בְּשַׁלְיחוֹת.

מְרוֹב אוֹנִים (ישעיה מ כו) דָּא כְּתָר עֲלָא, וְאַמִּיץ כֹּחַ דָּא חֲכָמָה, מֵאִי כֹחַ דִּילִיָּה אִימָא עֲלָא, אִישׁ לֹא נְעֵדָר אִיהוּ כְּלָלָא דְתַלְתָּ סְפִירָן, מֵאִי אִישׁ יְהוּיָה אִישׁ מְלַחְמָה יְהוּיָה שְׁמוֹ (שמות טו א), אִישׁ א' כְּתָר עֲלָא י' חֲכָמָה ש' שְׂרָשָׁא דְאִילָנָא דְאִיְהִי אִימָא עֲלָא תְּשׁוּבָה וְדַאי, וְעוֹד מְרוֹב אוֹנִים דָּא עֲמוּדָא דְאַמְצַעִיתָא, אוֹנִים דִּילִיָּה נְצַח וְהוּד, וְאַמִּיץ כֹּחַ דָּא צְדִיק, אִישׁ לֹא נְעֵדָר יְהוּיָה אִישׁ מְלַחְמָה, וְהָא אֲתַמַּר.

מְרוֹב אוֹנִים - זֶה כְּתָר עֲלִיוֹן, וְאַמִּיץ כֹּחַ - זֶה חֲכָמָה, מֵהוּ כֹּחוֹ? הָאִם הָעֲלִיוֹנָה, אִישׁ לֹא נְעֵדָר - זֶהוּ כְּלָל שֶׁל שְׁלֹשׁ סְפִירוֹת. מֵה זֶה אִישׁ, יְהוּיָה אִישׁ מְלַחְמָה יְהוּיָה שְׁמוֹ? אִישׁ - א' כְּתָר עֲלִיוֹן, י' חֲכָמָה, ש' שְׂרָשׁ הָאִילָן, שְׁהִם הָאִם הָעֲלִיוֹנָה תְּשׁוּבָה וְדַאי. וְעוֹד, מְרוֹב אוֹנִים - זֶה הָעֲמוּדָא הָאַמְצַעִי, הָאוֹנִים שְׁלוֹ נְצַח וְהוּד, וְאַמִּיץ כֹּחַ - זֶה צְדִיק, אִישׁ לֹא נְעֵדָר - יְהוּיָה אִישׁ מְלַחְמָה, וְהָרִי נְתַבְּאָר.

דף פו ע"א

קָם סָבָא בְּתַר טוּלָא דְרַבִּי שְׁמַעוֹן, וְאָמַר רַבִּי רַבִּי, הָאִי קָרָא הֲכִי שְׁמַעְנָא לִיָּה, שְׂאוּ מְרוֹם עֵינֵיכֶם, שְׂאוּ כְּמוֹ שְׂאוּ יְדֵיכֶם קְדָשׁ (תהלים קלד ב), וְדָא קְדָשׁ יִשְׂרָאֵל לִיְהוּיָה רֵאשִׁית (ירמיה ב א), מְרוֹם דִּילִיָּה כְּתָר עֲלָא, מִי אִימָא עֲלָא דְבָרָא עֲלָמָא בְּאֵלָה, מֵאֵן אֵלָה, אֵלָה רֵאשִׁי בֵּית אַבּוּתָם (שמות ו יד), וְאִינוּן תַּלְתָּ אַבְהוֹן, הַמוּצִיא בְּמִסְפָּר צְבָאָם (ישעיה מ כו) אֵלִין צְבָא הַשְּׁמַיִם דְּאִינוּן נְצַח וְהוּד, מֵאִי מִסְפָּר דְּלַהוֹן, אֵלָא מִסְפָּר וְחֲשַׁבּוֹן דְּכָלָא דָּא שְׂכִינְתָא עֲלָא, לְכֻלָּם בְּשֵׁם יְקָרָא (שם) דָּא שְׂכִינְתָא תַּתְּאָה, דְּאֲתַמַּר לְמִשָּׁה בְּגִינָה (שמות לג יז) וְאֲדַעְדָּ (דף פו ע"א) בְּשֵׁם, מְרוֹב אוֹנִים (ישעיה מ כו), הֵהוּא דְּאֲתַמַּר בֵּיהּ (בראשית מח טז) וְיִדְגּוּ לְרוּב בְּקָרְבַּ הָאֲרָץ וְדָא צְדִיק, וְאִיהוּ אֲמִיץ כֹּחַ אִישׁ צְדִיק, כֹּחַ דִּילִיָּה אִיְהִי כֹחַ דְּעוֹבְדָא דְּבְרָאשִׁית, דְּאֲתַמַּר בֵּיהּ (במדבר יד יז) וְעַתָּה יִגְדַּל נָא כֹּחַ אֲדִנִּי, לֹא נְעֵדָר מִשְׂכִּינְתָא לְעֵלַם, וְהָאִי וְהָאִי כְּלָא קְשׁוּט, שְׁבַעִין אֲנַפִּין לְאוּרִיָּתָא.

קָם הִזְקֵן מֵאַחַר צִלוֹ שֶׁל רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְאָמַר: רַבִּי רַבִּי, כִּדְ שְׁמַעְתִּי אֶת הַפְּסוּק הַזֶּה, שְׂאוּ מְרוֹם עֵינֵיכֶם, שְׂאוּ כְּמוֹ שְׂאוּ יְדֵיכֶם קְדָשׁ, וְזֶה קְדָשׁ יִשְׂרָאֵל לִיְהוּיָה רֵאשִׁית, הַמְרוֹם שֶׁל כְּתָר עֲלִיוֹן. מִי - הָאִם הָעֲלִיוֹנָה שְׂבָרָא הָעוֹלָם בְּאֵלָה. מִי הִם אֵלָה? אֵלָה רֵאשִׁי בֵּית אַבּוּתָם, וְהִם שְׁלֹשֶׁת הָאֲבוֹת. הַמוּצִיא בְּמִסְפָּר צְבָאָם, אֵלוּ צְבָא הַשְּׁמַיִם שְׁהִם נְצַח וְהוּד, מֵה מִסְפָּר שְׁלָהֶם? אֵלָא מִסְפָּר וְחֲשַׁבּוֹן שְׁבַכְל, זֶה הַשְּׂכִינָה הָעֲלִיוֹנָה. לְכֻלָּם בְּשֵׁם יְקָרָא, זֶה הַשְּׂכִינָה הַתַּתְּוֹנָה, שְׁנַאֲמַר לְמִשָּׁה בְּשִׁבְלָה וְאֲדַעְדָּ בְּשֵׁם. מְרוֹב אוֹנִים, אוֹתוֹ שְׁנַאֲמַר בּוֹ וְיִדְגּוּ לְרוּב בְּקָרְבַּ הָאֲרָץ, וְזֶה צְדִיק, וְהוּא אֲמִיץ כֹּחַ, אִישׁ צְדִיק, הַכֹּחַ שֶׁלּוֹ הוּא הַכֹּחַ שֶׁל

מעשה בראשית, שנאמר בו ועתה יגדל נא כח אדניי, לא נעדר מהשכינה לעולם, וזה וזה הכל אמת, שבעים פנים לתורה.

אמר ליה סבא סבא, מרוב אונים ואמיץ כח תמן אדם קדמא, תמן אברהם יצחק ויעקב, תמן משה ואהרן, תמן דוד ושלמה, ותרין עשר שבטין, וכל נשמתין דשתין רבוא דישראל, ודכל דרין עלאין ותתאין, דאתמר בהון (דברים כט יד) כי את אשר ישנו פה עמנו עומד היום וגומר, כלהו תמן, איש לא נעדר לא חסר מנייהו חד מחשבנא, כגוונא דצבא השמים.

אמר לו: זקן זקן, מרב אונים ואמיץ כח, שם אדם הראשון, שם אברהם יצחק ויעקב, שם משה ואהרן, שם דוד ושלמה ושנים עשר שבטים, וכל הנשמות של ששים רבוא של ישראל ושל כל הדורות העליונים והתחתונים, שנאמר בהם כי את אשר ישנו פה עמנו עומד היום וגומר, כלם שם, איש לא נעדר, לא חסר מהם אחד מהחשבון, כמו צבא השמים.

ועוד מרוב אונים דא כהנא, דאתמר ביה כהן און, ואמיץ כח דא אלהיים דאיהי אימא עלאה, דאתלבשת בגבורה וברא עלמא במדת הדין, ובגין דא איהו גבור אמיץ כח, איש לא נעדר דא יעקב, דאתמר ביה (בראשית כה כז) ויעקב איש תם, מה דאתמר בתלת אליו, אתמר בתלת עלאין, ואתמר בתלת תתאין, מספר דכלהו שכינתא איהי מספר הימים.

ועוד מרב אונים - זה הכהן, שנאמר בו כהן און, ואמיץ כח - זה אלהיים, שהיא האם העליונה שמתלבשת בגבורה, וברא העולם במדת הדין, ומשום כך הוא גבור אמיץ כח. איש לא נעדר - זה יעקב, שנאמר בו ויעקב איש תם. מה שנאמר בשלש אלה, נאמר בשלש העליונים ונאמר בשלש התחתונים, המספר של כלם, השכינה היא מספר הימים.

בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים, פָּתַח רַבִּי שְׁמֵעוֹן וְאָמַר, שְׂאוּ מְרוֹם עֵינֵיכֶם וּרְאוּ מִי בְּרָא אֱלֹהִים (בראשית כה כז), רָאשֵׁי תִיבִין שְׂאוּ מְרוֹם עֵינֵיכֶם שְׁחֲרִית מִנְּחָה עַרְבִית, תִּלְתַּת צְלוֹתֵינוּ, עֲלֵייהוּ אֲתִמַּר (איוב לג כט) הֵן כָּל אֱלֹהִים יִפְעַל אִיל פְּעַמִּים שְׁלֹשׁ עִם גָּבֵר, בְּגִין דְּאִינוּן מְרַכְבָּה דְתִלְתַּת אֲבָהוֹן, וְעֲלֵייהוּ אֲתִמַּר (בראשית ב ד) אֱלֹהִים תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהַבְרָאָם, אֱלֹהִים פָּסַל אֶת הַרְאִשׁוֹנִים, אֱלֹהִים וְדָאִי פָּסִיל לְקַדְמָאִין דְּאֲמַרוּ (שמות לב ד) אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, דְּאִינוּן תּוֹלְדִין דְתַהוּ, דְּאֲתִרְמִיז בְּרָאשֵׁי תִיבִין תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ תַּהִי, וְאִינוּן חֲמִשׁ מִינֵין דְּאֲתִמַּר בְּהוֹן בְּהִי בְּרָאָם, וְאִינוּן עֲמֻלְקִים גְּבוּרִים נְפִילִים עֲנֻקִים רְפָאִים, וּבְגִין דָּא טְרַחַת הִי בְּגִינֵיהוּ בְּגִין דְּבַהִי בְּרָאָם הִי דְּאֲבַרְהָם, וְעַלֵּה אֲתִמַּר (ישעיה מה יח) לֹא תַהוּ בְּרָאָה לְמִיתַב בְּיַנֵּיהוּ, לְשִׁבְתָּ יִצְרָה לְמַעַבְדָּא יִשׁוּבָא מְנִייהוּ.

תקון חמשים, בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים, פָּתַח רַבִּי שְׁמֵעוֹן וְאָמַר: שְׂאוּ מְרוֹם עֵינֵיכֶם וּרְאוּ מִי בְּרָא אֱלֹהִים, רָאשֵׁי תִבּוֹת שְׂאוּ מְרוֹם עֵינֵיכֶם - שְׁחֲרִית מִנְּחָה עִרְבִית, שְׁלֹשׁ תְּפִלוֹת, עֲלֵיהוֹן נֹאמַר הֵן כָּל אֱלֹהִים יִפְעַל אִיל פְּעַמִּים שְׁלוֹשׁ עִם גָּבֵר, מְשׁוּם שְׁהִים הַמְרַכְבָּה שֶׁל שְׁלֹשֶׁת הָאֲבוֹת, וְעֲלֵיהֶם נֹאמַר אֱלֹהִים תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ בְּהַבְרָאָם, אֱלֹהִים פָּסַל אֶת הַרְאִשׁוֹנִים, אֱלֹהִים וְדָאִי פָּסִיל אֶת הַרְאִשׁוֹנִים שְׁאֲמַרוּ אֱלֹהִים אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, שְׁהִים תּוֹלְדוֹת שֶׁל תַּהוּ, שְׁנִרְמִיז בְּרָאשֵׁי תִבּוֹת תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ תַּהִי, וְהִים חֲמִשָּׁה מִינֵים שְׁנֹאמַר בְּהִים בְּהִי בְּרָאָם, וְהִים עֲמֻלְקִים, גְּבוּרִים, נְפִילִים, עֲנֻקִים, רְפָאִים, וּמְשׁוּם כִּד טְרַחַת הִי בְּשִׁבְלִים, מְשׁוּם שְׁבַהִי בְּרָאָם, הִי שֶׁל אֲבַרְהָם, וְעַלֵּה נֹאמַר לֹא תַהוּ בְּרָאָה, לְשִׁבְתָּ בְּיַנֵּיהֶם, לְשִׁבְתָּ יִצְרָה, לְעֲשׂוֹת מַהִם יִשׁוּבָא.

ובגין האי הִי, אֱלֹהִים דְּאִינוּן תִּלְתַּת אֲבָהוֹן תְּקִינֵנוּ תִלְתַּת צְלוֹתֵינוּ, לְנַחְתָּא בְּהוֹן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְסַלְקָא לְשִׁכְיִנְתָּא בְּהוֹן דְּאִיהִי הִי זְעִירָא, דְּעֲמוּדָא דְּאֲמַצְעִיתָא אִיהוּ גּוּפָא, וְתִרְיִן דְּרוּעִין דִּילֵיהּ יְמִינָא וּשְׂמָאלָא, דְּבַהוֹן אַחִיד בְּהִי, וְעַל גּוּפָא אֲסַתְלַקְתָּ, וּמֵאֵן סַלְיָק לָהּ עַל גּוּפָא מִיֵּי אִימָא עֲלָאָה, מִי בְּרָא אֱלֹהִים, וְכִד סַלְקַת סַלְקִין עֲמָה כָּל צְבָא דְלְעִילָא, הָדָא הוּא דְכְּתִיב (שם מ כו) הַמוֹצִיא בְּמִסְפָּר צְבָאָם, וְכָל יִשְׂרָאֵל דְּאִינוּן שְׁתִּין רְבוּא מְתִיחְסִין בְּצְבָא דְלְעִילָא, לְכֻלָּם בְּשֵׁם יִקְרָא, כְּלָהוּ אֲתִקְרִיאוּ עַל שְׁם צְבָא דְלְעִילָא, אִישׁ לֹא נִעְדָּר מִחוּשְׁבָּנָא.

ומשום ההִי הַזֶּה, אֱלֹהִים, שְׁהִים שְׁלֹשֶׁת אֲבוֹת, תְּקִינֵנוּ שְׁלֹשׁ תְּפִלוֹת, לְהוֹרִיד בְּהִים אֶת הַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא וְלְהַעֲלוֹת בְּהִים אֶת הַשְּׁכִינָה שְׁהִיא הִי קְטִנָּה, שְׁעֲמוּד הָאֲמַצְעִי הוּא הַגּוּף, וּשְׁתֵּי זְרוּעוֹתָיו יְמִין וּשְׂמָאל, שְׁבָהֶם אוּחַז בְּהִי, וְעַל הַגּוּף הִיא עוֹלָה, וּמִי מַעֲלָה אוֹתָהּ עַל הַגּוּף? מִיֵּי, הָאִם הָעֲלִיּוֹנָה, מִי בְּרָא אֱלֹהִים, וּכְשֶׁעוֹלָה, עוֹלִים עֲמָה כָּל הַצְּבָא שְׁלִמְעָלָה. זֶהוּ שְׁפַתּוֹב הַמוֹצִיא בְּמִסְפָּר צְבָאָם, וְכָל יִשְׂרָאֵל, שְׁהִים

שְׁשִׁים רְבּוּא, מְתִיחִסִים בְּצַבָּא שְׁלַמְעֵלָה, לְכֻלָּם בְּשֵׁם יְקָרָא, כְּלָם
נְקָרָאוּ עַל שֵׁם הַצַּבָּא שְׁלַמְעֵלָה, אִישׁ לֹא נֶעְדָר מֵהַחֲשָׁבוֹן.

וּשְׁכִינְתָא בְּגִלוּתָא בְּזִמְנָא דְאִיהוּ מְרַחֲקָא בְּעֵלָה מִינָה, לְזִמְנִין אַתְּפְרַנְסַת
עַל יְדֵי שְׁלִיחַ, לְזִמְנִין עַל יְדֵי אַבְהוֹ, לְזִמְנִין עַל יְדֵי אִימָא, לְזִמְנִין עַל יְדֵי
אַבָּא, לְזִמְנִין עַל יְדֵי בְּנִין, לְזִמְנִין עַל יְדֵי דְצַדִּיק, וְכֻלָּא זְהִיב בְּעֵלָה דְאִיהוּ
ו', אִיהוּ בִּין אַבָּא וְאִימָא בִּין י"ה, וְכַד אִיהוּ בִּין אַבָּא וְאִימָא, נְחִית לָהּ
פְּרַנְסָהָא עַל יְדֵי אַבָּא וְאִימָא, וְכַד נְחִית בִּין תְּרִין דְרוּעִין דְאִית בְּהוֹן שְׁתֵּי
פְּרַקִּין, נְחִית לָהּ פְּרַנְסָה בְּתִרִין דְרוּעִין, וְכַד נְחִית בְּגוּפָא דְאִיהוּ יַעֲקֹב, נְחִית
לָהּ מְזוּנָא עַל יְדֵיהּ, וְכַד נְחִית בְּתִרִין שׁוֹקִין דְאִינוּן (שִׁיר ה' טו) שׁוֹקִין עֲמוּדֵי
שֵׁשׁ דְאִית בְּהוֹן ו' פְּרַקִּין, נְחִית לָהּ מְזוּנָא עַל יְדֵיהּ, וְכַד נְחִית בְּצַדִּיק נְחִית
לָהּ מְזוּנָא עַל יְדֵיהּ, וְכַד נְחִית בְּה' (דף פו ע"ב) דְאִתְחַבֵּר ו' בְּה', לָא צְרִיךְ
לְנַחְתָּא מְזוּנָא לָהּ עַל יְדֵי שְׁלִיחָא בְּעֵלְמָא, אֶלָּא עַל יְדֵיהּ, וְכַד נְפִיק בְּה',
אַסְתַּלַּק עַד אֵין סוּף דְאִיהוּ א', מְזוּנָא דִילָהּ לָאו בְּזְכוּתָא תְּלִיא מְלֵתָא,
וְלֹא בְּחַיִּים דְאִינוּן אַבָּא וְאִימָא, וְלֹא בְּבְנֵי דְאִינוּן נְצַח וְהוּד, אֶלָּא בְּמִזְלָא
תְּלִיא מְלֵתָא, וְכַד נְחִיתת מֵאַתְרָהָא וְנְחִיתת קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְדִינְרָא עֲמָה,
אַתְמַר בֵּיהּ וּבְבִנְהָא אֵין מְזַל לְיִשְׂרָאֵל, אֶלָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רְכִיב עַל
כְּרוּבִיב דְאִיהוּ מִטְטְרוּיִן וְאִיהוּ בְּרוּיִן, וּמֵתְפְּרַנְסַת עַל יְדֵיהּ, דְאִיהוּ עֶבֶד
עוֹלָם עֶבֶד דִּילָהּ, וּבְהֵהוּא זִמְנָא אִיהִי אַתְּפְרַנְסַת עַל יְדֵי שְׁלִיחַ, וְכַל דָּא
כְּפוּם עוּבְדִיהוֹן דְיִשְׂרָאֵל הֲכִי אַתְּפְרַנְסַת.

וְהַשְׁכִּינָה בְּגִלוּת, בְּזִמְנִין שְׁמַרְחֵק בְּעֵלָה מִמֶּנָּה, לְפַעְמִים מֵתְפְּרַנְסַת עַל
יְדֵי שְׁלִיחַ, לְפַעְמִים עַל יְדֵי הָאֲבוֹת, לְפַעְמִים עַל יְדֵי הָאִמָּא, לְפַעְמִים
עַל יְדֵי הָאֲבָא, לְפַעְמִים עַל יְדֵי הַבְּנִים, לְפַעְמִים עַל יְדֵי הַצַּדִּיק, וְהַכֹּל
נוֹתֵן בְּעֵלָה שְׁהוּא ו', הוּא בִּין אַבָּא וְאִמָּא בִּין י"ה, וּכְשֵׁהוּא בִּין הָאֲב
וְהָאִם, הוּא מוֹרִיד לָהּ פְּרַנְסָתָהּ עַל יְדֵי הָאֲב וְהָאִם, וּכְשֵׁיֹרֵד בִּין שְׁתֵּי
הַזְרוּעוֹת שֵׁשׁ בְּהֵם שְׁשֵׁה פְּרַקִּים, מוֹרִיד לָהּ פְּרַנְסָה בְּשְׁתֵּי זְרוּעוֹת,
וּכְשֵׁמוֹרִיד בְּגוּף שְׁהוּא יַעֲקֹב, מוֹרִיד לָהּ מְזוּן עַל יְדוֹ, וּכְשֵׁמוֹרִיד בְּשְׁתֵּי
הַשׁוֹקִים, שְׁהֵם שׁוֹקִין עֲמוּדֵי שֵׁשׁ, שֵׁשׁ בְּהֵם שְׁשֵׁה פְּרַקִּים, מוֹרִיד לָהּ
מְזוּן עַל יְדָם, וּכְשֵׁמוֹרִיד לָהּ בְּצַדִּיק, מוֹרִיד לָהּ מְזוּן עַל יְדוֹ, וּכְשֵׁמוֹרִיד
בְּה', כְּשֵׁמִתְחַבֵּר ו' בְּה', לֹא צְרִיךְ לְהוֹרִיד לָהּ מְזוּן עַל יְדֵי שְׁלִיחַ בְּעוֹלָם
אַלָּא עַל יְדוֹ, וּכְשֵׁיוֹצֵא בְּה', מֵתְעֵלָה עַד אֵין סוּף שְׁהוּא א'. מְזוּנָה לֹא
בְּזְכוּת הַדְּבָר תְּלוּי, וְלֹא בְּחַיִּים שְׁהֵם הָאֲב וְהָאִם, וְלֹא בְּבְנִים, שְׁהֵם
נְצַח וְהוּד, אֶלָּא הַדְּבָר תְּלוּי בְּמִזְל, וּכְשֵׁיֹרֵד מִמְּקוֹמָהּ וְיֹרֵד הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא לְדוֹר עֲמָה, נְאָמַר בְּה' וְעַל בְּנֵיהּ, אֵין מְזַל לְיִשְׂרָאֵל, אֶלָּא
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא רוֹכֵב עַל כְּרוּבִיב, שְׁהוּא מִטְטְרוּיִן, וְהוּא בְּרוּיִן,
וּמֵתְפְּרַנְסַת עַל יְדוֹ, שְׁהוּא עֶבֶד עוֹלָם, עֶבֶד שְׁלָהּ, וּבְאוֹתוֹ זִמְנֵי הִיא
מֵתְפְּרַנְסַת עַל יְדֵי שְׁלִיחַ, וְכַל זֶה כְּפִי מַעֲשֵׂיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל כְּד
מֵתְפְּרַנְסַת.

זָכָאָה אִיהוּ מָאן דְּסָלִיק לָהּ לְאַתְרָהּ, וּלְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַתְרֵיהּ, דְּאַתְמַר בֵּיהּ (ישעיה יט א) (הנה יהו"ה רוכב על עב קל), הִנֵּה יְהוָה יוֹצֵא מִמְּקוֹמוֹ (שם כו כא), אָמַר לִיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר אָבָא, וְכִי יָכוֹל בְּרַ נֶשׁ לְאַחְזָרָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַתְרֵיהּ, אָמַר לִיהּ אִין, כְּמָה דְּאַשְׁכַּחְנָא בְּדוּד דְּאַמַר (תהלים קלב ד) אִם אֲתֵן שָׁנַת לְעֵינַי לְעַפְעַפִּי תִּנּוּמָה עַד אָמְצָא מְקוֹם לִיהוּ"ה כּו', בְּהֵוּא זְמַנָּא דְּבַר נֶשׁ אַחְזָר לִיהּ לְאַתְרֵיהּ, מַה כְּתִיב בֵּיהּ מִמְּקוֹמוֹ יִפֹּן בְּרַחֲמֵי לְעַמּוֹ, וּבִמְאֵי חֲזָרִין לִיהּ לְאַתְרֵיהּ, אֶלָּא בְּשָׁלִימוֹ דְּתַקּוּנָא דְּתַקִּינוּ בְּצִלוֹתָא, וְאוֹכַח דְּבַתֵּר דְּאַמַר מִמְּקוֹמוֹ יִפֹּן בְּרַחֲמֵי לְעַמּוֹ, אָמַר הַמִּיחֲדִים אֶת שְׁמוֹ עָרַב וְבִקֵּר תִּמְיֵד בְּכָל יוֹם אוֹמְרִים פְּעַמִּים, וְאַיְנוּן הִ"ה, דְּצָרִיךְ לְאַחְזָרָא י' לְגַבֵּי ה' דְּאִיהוּ מְקוֹם דְּלַעֲיֵלָא, וּלְאַחְזָרָא ו' לְגַבֵּי ה' דְּאִיהִי מְקוֹם דְּלַתְתָּא, בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אוֹמֵי דְלָא יַחְזִיר לָהּ דְּלַעֲיֵלָא, עַד דְּיַחְזִיר לָהּ דְּלַתְתָּא, וְרָזָא דְּמַלְחָה לֹא אָבָא בְּעִיר וְגוֹמֵר (הושע יא ט) וְהָא אוֹקְמוּהָ.

אֲשֵׁרִי מִי שְׁמַעְלָה אוֹתָהּ לְמְקוּמָהּ וְאֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמְקוּמוֹ, שְׁנַאֲמַר בּוֹ (הנה יהו"ה רכב על עב קל) הִנֵּה יְהוָה יוֹצֵא מִמְּקוֹמוֹ. אָמַר לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר: אָבָא, וְכִי יָכוֹל אָדָם לְהַחְזִיר אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמְקוּמוֹ? אָמַר לוֹ: כֵּן, כְּמוֹ שְׁמַצְאֵנוּ בְּדוּד שְׁאַמַר, אִם אֲתֵן שָׁנַת לְעֵינַי לְעַפְעַפִּי תִּנּוּמָה עַד אָמְצָא מְקוֹם לִיהוּ"ה כּו'. בְּאוֹתוֹ זְמַן שְׁאַדָּם מַחְזִיר אוֹתוֹ לְמְקוּמוֹ, מַה כְּתוּב בּוֹ? מִמְּקוּמוֹ הוּא יִפֹּן בְּרַחֲמֵי לְעַמּוֹ, וּבִמְהַ מַחְזִירִים אוֹתוֹ לְמְקוּמוֹ? אֶלָּא בְּשָׁלְמוֹת הַתְּקוּן שְׁתַּקְּנוּ בְּתַפְלָה, וּמוֹכִיחַ, שְׁאַחַר שְׁאַמַר מִמְּקוּמוֹ יִפֹּן בְּרַחֲמֵי לְעַמּוֹ, אָמַר, הַמִּיחֲדִים אֶת שְׁמוֹ עָרַב וְבִקֵּר תִּמְיֵד בְּכָל יוֹם אוֹמְרִים פְּעַמִּים, וְהֵם הִ"ה, שְׁצָרִיךְ לְהַחְזִיר י' לָהּ, שֶׁהוּא הַמְּקוֹם שְׁלַמְעָלָה, וְלְהַחְזִיר ו' לָהּ, שֶׁהִיא מְקוֹם שְׁלַמְטָה, מְשׁוּם שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא נִשְׁבַּע שֶׁלֹּא יַחְזִיר אֶת ה' שְׁלַמְעָלָה עַד שְׁיַחְזִיר אֶת ה' שְׁלַמְטָה, וְסוּד הַדְּבָר - לֹא אָבָא בְּעִיר וְגוֹמֵר, וְהָרִי פְּרִשׁוּהָ.

תְּקוּנָא חַד וְחַמְשִׁין

בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִיִּים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ, מֵאֵי אֶת, אֶלָּא הַכִּי אוֹקְמוּהָ קְדָמָאִין, כָּל אֲתִין לְרַבּוּיָא, וְדָא אִיִּתְּא אֹרִיִּיתָא כְּלִילָא מֵא' וְעַד ת', דְּבָהּ אֲתַבְּרִיאוּ שְׁמִיָּא וְאַרְעָא, וְעוּד אֶת הַשָּׁמַיִם, שְׁמִים דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הִדָּא הוּא דְּכְתִיב (מלכים א ח) וְאֶתְהָ תִשְׁמַע הַשָּׁמַיִם, וְאֶת בֵּית

זוגיה עמיה, ואת דא צדיק ובת זוגיה, הארץ מאנא דכלהו לאפקא בה זרעין ואבין, ורזא דמלה וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ וגומר (בראשית ב ה).

תקון אחד וחמשים, בראשית ברא אלהיים את השמים ואת הארץ, מה זה את? אלא כד פרשוה הקדמונים, כל האתים הם לרבויה, וא"ת הזו התורה כלולה מאי עד תי, שבה נבראו שמים וארץ. ועוד את השמים, שמים זה הקדוש ברוך הוא, זהו שכתוב ואתה תשמע השמים, ואת בת זוגו עמו, ואת - זה צדיק ובת זוגו, הארץ - הכלי של כלם להוציא בה זרעים ופרות, וסוד הדבר - וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ וגומר.

אמר רבי שמעון ברי, רזא עלאה הקא, אף על גב דכלא אתברי ואתקון בשמא דיהו"ה, דאינון את השמים, ורזא דמלה י"ה בשמים, ו"ה בארץ, הדא הוא דכתיב (תהלים צו יא) ישמחו השמים ויתגל הארץ, עם כל דא דכלא אתקון בדי אתוון, לא נחית נביעו מלעילא על זרעין ואבין דאינון שיח השדה דאיהו צדיק, ועשב השדה דאיהו עמודא דאמצעיתא, ולמה בגין דאדם אין, דאיהו יו"ד הי"א וא"ו הי"א לעבוד את האדמה.

אמר רבי שמעון: בני, סוד עליון יש כאן, אף על גב שהכל נברא ונתקן בשם של יהו"ה, שהם את השמים, וסוד הדבר - י"ה בשמים, ו"ה בארץ. זהו שכתוב ישמחו השמים ויתגל הארץ. עם כל זה שהכל נתקן בארבע אותיות, אין יורדת נביעה מלמעלה על הזרעים והפרות שהם שיח השדה שהוא צדיק, ועשב השדה שהוא העמוד האמצעי, ולמה? משום שאדם אין, שהוא יו"ד הי"א וא"ו הי"א, לעבד את האדמה.

אמר ליה רבי אלעזר אבא, שיח מנא לן דאיהו צדיק, אמר ליה ברי ביה תשפח ח"י שי, איהו כליל תלת עדרי צאן, דאינון שרשא דאילנא, ודא חי עלמין, דאיהו אות בצבא דיליה, צבאו"ת איהו עמהון, כליל תלת דרגין לקבל תלת ענפין דשי.

אמר לו רבי אלעזר: אבא, השית, מנין לנו שהוא צדיק? אמר לו: בני, בו תמצא ח"י שי, הוא כולל שלשה עדרי צאן, שהם שרש האילן, וזה ח"י העולמים, שהוא אות בצבא שלו, צבאו"ת הוא עמהם, כולל שלש דרגות כנגד שלשת הענפים של שי.

דף פז ע"א

וְהָא ש' דְתַלְת אַבְהוֹן אֵינוֹן, אֶלָּא ש' עֲלָא עֲנֵפִי אֵילְנָא, ש' תַּתְּאָה שְׂרָשִׁי אֵילְנָא, וּבְגִין דָּא וְכָל שִׁיחַ דָּא צְדִיק, וְכָל עֵשֶׁב עֵיב ש' דָּא יַעֲקֹב כָּלִיל תַּלְת אַבְהוֹן, דְּאֵינוֹן עֲנֵפִי אֵילְנָא, וְסִלְקִין לְשִׁבְעִין וּתְרִין שְׁמֵהוֹן דְּוִיסַע וּיְבֵא וִיט, דְּבִהֲאֵי שְׁמָא אַתְּבָרִיאָו עֵשֶׁבִין וְאֵילְנִין דְּאֵינוֹן נִשְׁמַתִּין דְּצְדִיקָא, וְהָאֵי עֵשֶׁב עֲלִיהֵ אַתְּמַר (תהלים קד יד) וְעֵשֶׁב לְעִבּוֹדַת הָאָדָם לְהוֹצִיא לְחֵם מִן הָאָרֶץ, לְחֵם אַבִּירִים אֶכֶל אִישׁ (שם עח כו), וְאִיהוּ נְהֵמָא דְּאִוְרֵייתָא. (דף פז ע"א) דְּאַתְּמַר בֵּיהּ (קהלת ט ז) לֵךְ אֲכוֹל בְּשִׂמְחָה לְחֶמֶד, וְאִיהוּ לְעִבּוֹדַת הָאָדָם, ה' דְּאָדָם דְּאַתְּמַר בֵּיהּ הַמוֹצִיא לְחֵם מִן הָאָרֶץ, מֵאֵי לְעִבּוֹדַת הָאָדָם, לִית עִבּוֹדָה הָכָא אֶלָּא צְלוּתָא, דְּאִיהִי פּוֹלְחָנָא דְּשְׁכִינְתָא, עִבּוֹדַת יְהוּ"ה וְדָאֵי, וְעֲלֵה אַתְּמַר (תהלים קד כג) יֵצֵא אָדָם לְפַעֲלוֹ וְלַעֲבֹדְתוֹ עַדִּי עֶרֶב, יֵצֵא אָדָם לְפַעֲלוֹ דָּא צְלוּתָא דְּשַׁחְרִית, וְלַעֲבֹדְתוֹ עַדִּי עֶרֶב דָּא צְלוּתָא דְּמִנְחָה, דְּאַתְּמַר בֵּיהּ (בראשית כד סג) וַיֵּצֵא יִצְחָק לְשׁוּחַ בְּשָׂדֵה לַפְּנוֹת עֶרֶב.

וְהָרִי ש' שֶׁל שְׁלֶשֶׁת הָאָבוֹת הֵם, אֶלָּא ש' הַעֲלִיּוֹנָה - עֲנֵפִי הָאֵילָן, ש' הַתַּחְתּוֹנָה - שְׂרָשֵׁי הָאֵילָן, וּמִשׁוּם זֶה, וְכָל שִׁיחַ - זֶה צְדִיק, וְכָל עֵשֶׁב - עֵיב ש', זֶה יַעֲקֹב הַכּוֹלֵל שְׁלֶשֶׁת הָאָבוֹת, שְׁהֵם עֲנֵפִי הָאֵילָן, וְעוֹלָם לְשִׁבְעִים וּשְׁנַיִם שְׁמוֹת שֶׁל וִיסַע וּיְבֵא וִיט, שְׁבִישׁ הַזֶּה נִבְרָאוּ עֵשֶׁבִים וְאֵילָנוֹת שְׁהֵם נִשְׁמֹת הַצְּדִיקִים, וְהַעֵשֶׁב הַזֶּה נֶאֱמַר עָלָיו וְעֵשֶׁב לְעִבּוֹדַת הָאָדָם לְהוֹצִיא לְחֵם מִן הָאָרֶץ, לְחֵם אַבִּירִים אֶכֶל אִישׁ, וְהוּא לְחֵם הַתּוֹרָה, שְׁנֶאֱמַר בּוֹ לֵךְ אֲכַל בְּשִׂמְחָה לְחֶמֶד, וְהוּא לְעִבּוֹדַת הָאָדָם, ה' שֶׁל אָדָם שְׁנֶאֱמַר בֵּיהּ הַמוֹצִיא לְחֵם מִן הָאָרֶץ. מֵה זֶה לְעִבּוֹדַת הָאָדָם? אֵין עִבּוֹדָה כָּאֵן אֶלָּא תַּפְלָה, שְׁהִיא עִבּוֹדַת הַשְּׁכִינָה, עִבּוֹדַת יְהוּ"ה וְדָאֵי, וְעֲלֵיהֵ נֶאֱמַר יֵצֵא אָדָם לְפַעֲלוֹ וְלַעֲבֹדְתוֹ עַדִּי עֶרֶב. יֵצֵא אָדָם לְפַעֲלוֹ - זֶה תַּפְלַת שַׁחְרִית. וְלַעֲבֹדְתוֹ עַדִּי עֶרֶב - זֶה תַּפְלַת מִנְחָה, שְׁנֶאֱמַר בֵּיהּ וַיֵּצֵא יִצְחָק לְשׁוּחַ בְּשָׂדֵה לַפְּנוֹת עֶרֶב.

תקונא תרין וחמשיין

בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים אֱלֹהִים. חֲמֵשׁ אֲתוֹן כְּחוֹשֶׁבֶן ה', אִיד מִן אֲדַנִּי
הָכִי סֵלִיק לְחַמֵּשׁ, וְרָזָא דְמִלָּה וְאֵד יַעֲלָה מִן הָאֲרֵץ וְהִשְׁקָה אֶת כָּל פְּנֵי
הָאֲדָמָה (בראשית ב ו), תָּא חֲזִי אֲתַעְרוּתָא צְרִיכָא מִתְתָּא לְעִילָא, וּלְבַתֵּר
וְהִשְׁקָה אֶת כָּל פְּנֵי הָאֲדָמָה, וְהִשְׁקָה ו' אִיהוּ שְׁקִינְיָא מְעִילָא לְתַתָּא, דְּאִיהוּ
נַחַל קְדוּמִים דְּאֲתַמְשֵׁד מִן מוֹחָא, וְהָכִי צְרִיךְ לְאֲתַעְרָא אֲתַעְרוּתָא
בְּקִדְמִיתָא מֵאֲתַתָּא, וְרָזָא דְמִלָּה אֲשֶׁה כִּי תַזְרִיעַ (ויקרא יב ב) וּמִיד וְיִלְדָּה
זָכָר, נוֹקְבָא אֲדַנִּי, דְּכָר יְהוּיָהּ, כִּד אֲקֻדְמִית בְּרֵתָא שְׁלִיט דְּכוּרָא וְאֲתַעְבִּיד
יֵאֱהוּדוּנָהּ, וְרָזָא דְמִלָּה יְהוּיָהּ אֲדַנִּי חִילִי (חבוקוק ג ט), וְעַל בְּמוֹתֵי יְדַרְיָכְנִי
(שם) אֲלִין אֲבָהוּ, לְמַנְצַח בְּנִגְיָנוּתֵי (שם) אֲמָה וְתַרְיָן שׁוֹקִין, מְאִי חִילִי תוֹקְפָא
דְּכָלָא מְלַעֲלָא, חִילִי חִיל י' וְדָא אָבָא, תוֹקְפָא דִילִיָּה נְבִיעוּ דְלִית לִיָּה סוּף.

תְּקוּן שְׁנַיִם וְחַמֵּשִׁים, בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים. אֱלֹהִים חֲמֵשׁ אוֹתִיּוֹת
כְּחוֹשֶׁבֶן ה', אִיד מִן אֲדַנִּי כִּד עוֹלָה לְחַמֵּשׁ, וְסוּד הַדְּבָר - וְאֵד יַעֲלָה
מִן הָאֲרֵץ וְהִשְׁקָה אֶת כָּל פְּנֵי הָאֲדָמָה. בָּא וְרָאָה, הַתַּעְרוּרוֹת צְרִיכָה
מִמֶּטָּה לְמַעְלָה, וְאַחַר כֵּן וְהִשְׁקָה אֶת כָּל פְּנֵי הָאֲדָמָה, וְהִשְׁקָה ו' הִיא
הַשְׁקָאָה מִמַּעְלָה לְמַטָּה, שְׁהִיא נַחַל קְדוּמִים שְׁנַמְשֵׁד מִן הַמַּח, וְכִד
צְרִיךְ לְהַעִיר הַתַּעְרוּרוֹת בְּרֵאשׁוֹנָה מֵהָאֲשֶׁה, וְסוּד הַדְּבָר - אֲשֶׁה כִּי
תַזְרִיעַ, וּמִיד וְיִלְדָּה זָכָר. הַנְּקָבָה אֲדַנִּי, הַזָּכָר יְהוּיָהּ, כְּשִׁמְקֻדְמִיתָהּ
הַבַּת, שׁוֹלֵט הַזָּכָר וְנַעֲשֶׂה יֵאֱהוּדוּנָהּ, וְסוּד הַדְּבָר - יְהוּיָהּ אֲדַנִּי חִילִי,
וְעַל בְּמוֹתֵי יְדַרְיָכְנִי - אֲלוּ הָאֲבוֹת, לְמַנְצַח בְּנִגְיָנוּתֵי - הָאֲמָה וְשִׁתֵּי
הַשׁוֹקִים. מַה זֶה חִילִי? הַתְּקָף שֶׁל הַכָּל מְלַמְעָלָה, חִילִי - חִיל י', וְזֶה
הָאָב, תְּקִפוֹ - הַנְּבִיעָה שְׁאִין לָהּ סוּף.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אָבָא וְהָא אֹקְמוּהוּ מְאָרִי מִתְנִיתִין, דְּעַד אַרְבָּעִין יוֹמִין
יְכִיל לְאַחְזָרָא נוֹקְבָא דְּכוּרָא, וְאֲתַהֲפֹד מְדִינָא לְרַחֲמִי, וְאֹקְמוּהוּ בְּגִין דְּעַד
כְּעוּ לִית תְּמִן דִּיּוֹקְנָא, דְּאֲתַמַּר בֵּיהּ (בראשית ב ז) וַיִּצַּר יְהוָה אֱלֹהִים, אִם
כִּן אֲמַאי נְטִיל שְׁעוּרָא בְּמִי, בְּגִין דְּאִיהִי שְׁעוּרָא דְּנִקּוּדָה דְּאִיהִי י' טָפָה,
(שעורא) דְּבָהּ אֲתַעְבִּיד יִים מִי, וְדָאִי נַחַל קְדוּמִים דָּא ו' דְּאֲתַמְשֵׁד מִן י' (ס"א
י), וְהִשְׁקָה אֶת כָּל פְּנֵי הָאֲדָמָה, מְאִי פְּנֵי הָאֲדָמָה, אֲלָא אֲלִין אֲנִפִּין דְּאִינוּן
סוּמְק וְחִוּוֹר וְיָרוּק וְאוּפָס, בְּאֲלִין גְּוֹוִינִין נְהִירָא הִיא מְבוּעָא, דְּגִוּוִין אִינוּן
מֵהָאִי יְבִשָּׁה, נְבִיעוּ נְהוּרָא דִילָּה (ס"א דחילא), דְּהָכִי אִיהוּ נְבִיעוּ לְאַרְעָא
כְּנִשְׁמַתָּא לְגוּפָא, כְּמָה דְּאִילָנָא לָא מְתַרְבִּי אֲלָא בְּמִיָּא, הָכִי יִשְׂרָאֵל דְּאִינוּן
עֲנִפִין דְּאִילָנָא לָא מְתַרְבִּין אֲלָא בְּנְבִיעוּ דְּאוּרִיָּתָא.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: אָבָא, וְהָרִי פְּרִשׁוּהוּ בְּעִלִי הַמְּשֻׁנָה, שְׁעַד אַרְבָּעִים
יָמִים יְכוּלָה לְחַזֵּר הַנְּקָבָה לְזָכָר, וּמִתְהַפֵּד מְדִין לְרַחֲמִים, וּפְרִשׁוּהוּ
מְשׁוּם שְׁעַד כְּעַת אִין שְׁם דְּמוּת, שְׁנַאֲמַר בּוּ וַיִּצַּר יְהוָה אֱלֹהִים, אִם
כִּן, לְמָה נְטִיל שְׁעוּרָא בְּמִי, מְשׁוּם שְׁהִיא שְׁעוּרָא הַנְּקָדָה שְׁהִיא י' טָפָה,
(השעור) שְׁבָה נַעֲשִׂית יִים מִי, וְדָאִי נַחַל קְדוּמִים זֶה ו' שְׁנַמְשֵׁד מִי (י).
וְהִשְׁקָה אֶת כָּל פְּנֵי הָאֲדָמָה, מַה זֶה פְּנֵי הָאֲדָמָה? אֲלָא אֲלוּ הֵם הַפְּנִים,

שֶׁהֵם אָדָם וְלֶבֶן וְיֶרֶק וְשָׁחַר, בְּגִוּוֹנִים הִלְלוּ מֵאִיר אוֹתוֹ הַמַּעֲוֵן,
שֶׁהַגִּוּוֹנִים הֵם מִהַיִּבְשָׁה הַזֶּה, נְבִיעַת הָאוֹרָה שְׁלֶה (שֵׁל כַּחַה), שֶׁכֶּד הַנְּבִיעָה
לְאַרְץ כְּמוֹ הַנְּשֻׁמָּה לְגוּף, כְּמוֹ שֶׁהָאֵילָן לֹא מִתְגַּדֵּל אֶלָּא בְּמִים, כֶּד
יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם עֲנֵפֵי הָאֵילָן לֹא מִתְגַּדְּלִים אֶלָּא בְּנְבִיעַת הַתּוֹרָה.

וְרָזָא דְמַלְהָ מַעֲוֵן גְּנִים בְּאֵר מִים חַיִּים וְנוֹזְלִים מִן לְבָנוֹן (שִׁיר דְ טו), מַעֲוֵן דָּא
חֲכָמָה כְּתָר אִיהוּ אָמוֹן מוֹפְלָא, דְּבַעָא לְנִטְעָא אֵילָנִין בְּגִנְתָּא, אֲסִתְכַּל בְּכָל
גִּנְתָּא וְלֹא אֲשַׁכַּח תַּמָּן מִבּוּעָא דְמֵיָא, מָה עֵבֵד, אָמַר אֲפִיק מַעֲוֵן, וּלְבַתָּר
אֲטַע גּוֹ, וְאֲתַרְבִּי אֵילָנָא, וּבְגִין דָּא מַעֲוֵן גְּנִים, בְּקִדְמִיתָא אֲדַכִּיר מַעֲוֵן
וּלְבַתָּר גְּנִים, וְדָא גִין סְדָרִים דְּאוֹרֵייתָא, וּכְמָה דָּאִית גּוֹ לְתַתָּא הַכִּי אִית
גִין לְעִילָא, וְהָאִי מַעֲוֵן אִיהוּ בְּמוֹחָא, אֵילָנָא גּוֹפָא, עֲנַפִּין דִּילִיה דְּרוּעִין
וְרַגְלִין, וְנוֹזְלִים מִן לְבָנוֹן דָּא לְבָא (מִיָּא לְבַנִּיָּה) דָּאִיהִי דְלִית דְּלָה בְּגִלוֹתָא,
וְעֵלָה אֲתַמַּר (בְּמַדְבַּר כֵּד ז) יִזַּל מִים מִדְּלִין.

וְסוּד הַדְּבָר - מַעֲוֵן גְּנִים בְּאֵר מִים חַיִּים וְנוֹזְלִים מִן לְבָנוֹן. מַעֲוֵן זֶה
חֲכָמָה כְּתָר, הוּא אָמוֹן מְפֹלָא, שֶׁרָצָה לְנִטֵּעַ אֵילָנוֹת בְּגִן, הַסִּתְכַּל בְּכָל
הַגֵּן וְלֹא מָצָא שָׁם מַעֲוֵן מִים, מָה עָשָׂה? אָמַר, אוֹצִיא מַעֲוֵן וְאַחַר כֶּד
אֲטַע גּוֹ וּמִתְגַּדֵּל הָאֵילָן, וּמִשׁוּם כֶּד מַעֲוֵן גְּנִים, בְּרֵאשׁוֹנָה הַזְכִּיר מַעֲוֵן
וְאַחַר כֶּד גְּנִים, וְזֶה חֲמֻשִּׁים וְשִׁלְשָׁה הַסְּדָרִים שֶׁל הַתּוֹרָה, וּכְמוֹ שֶׁיֵּשׁ
גּוֹ לְמִטָּה, כֶּד יֵשׁ גּוֹ לְמַעְלָה, וְהַמַּעֲוֵן הַזֶּה הוּא בְּמִת, הָאֵילָן - הַגּוּף,
עֲנַפִּין - הַזְּרוּעוֹת וְהַרְגְלִים, וְנוֹזְלִים מִן לְבָנוֹן - זֶה הַלֵּב (לְבַנִּיָּה), שֶׁהִיא
דְלִית, דְּלָה בְּגִלוֹת, וְעֵלָה נֶאֱמַר יִזַּל מִים מִדְּלִין.

וַי לֹון לְבַנִּי נִשָּׂא דָּלָא מִשְׁתַּדְּלִין בְּאוֹרֵייתָא, דְּאֲתַקְרִיאוּ עֲצִים יְבֻשִׁים
דְּאִינוּן עֲתִידִין לְאֲתוּקְדָא בְּנוֹרָא דְגִיהֶנֶם, וְלֹאוּ לְמַגְנָא אָמְרוּ מְאִרִי
מִתְנִיתִין דְּאִינוּן עֲמִלִין וְיִרְתִּין גִּיהֶנֶם, וְאַף עַל גַּב דְּמִתְרַבִּי אֵילָנָא דָּאִיהוּ
גּוֹפָא דְּאוֹרֵייתָא, וְלִית לִיה אִיבָא דְּאִינוּן פְּקוּדִין דְּעָשָׂה, מָה כְּתִיב בֵּיה
(דְּבָרִים פ ט) רַק עֵץ אֲשֶׁר תִּדְעַ כִּי לֹא עֵץ מְאָכֵל הוּא אוֹתוֹ תִּשְׁחִית וְכָרְתָּ, וּבְגִין
דָּא אָמְרוּ מְאִרִי מִתְנִיתִין דְּלִית מְדַרְשָׁא עֵקֶר אֶלָּא הַמַּעֲשָׂה אִיהוּ עֵקֶר.

אוֹי לְהֵם לְבַנִּי אָדָם שְׁלֹא מִתְעַסְקִים בְּתוֹרָה, שֶׁנִּקְרְאוּ עֲצִים יְבֻשִׁים,
שֶׁהֵם עֲתִידִים לְהִשָּׁרֵף בְּאֵשׁ הַגִּיהֶנֶם, וְלֹא לְחַנֵּם אָמְרוּ בְּעֵלֵי הַמִּשְׁנָה
שֶׁהֵם עֲמִלִים וְיִוֹרְשִׁים גִּיהֶנֶם, וְאַף עַל גַּב שֶׁמִּתְגַּדֵּל הָאֵילָן, שֶׁהוּא גּוֹף
הַתּוֹרָה, וְאִין לוֹ פְּרִי, שֶׁהֵם מְצוּוֹת עָשָׂה, מָה כְּתוּב בּוֹ? רַק עֵץ אֲשֶׁר
תִּדְעַ כִּי לֹא עֵץ מְאָכֵל הוּא אוֹתוֹ תִּשְׁחִית וְכָרְתָּ, וּמִשׁוּם זֶה אָמְרוּ בְּעֵלֵי
הַמִּשְׁנָה שֶׁלֹּא הַמְדַרְשׁ עֵקֶר, אֶלָּא הַמַּעֲשָׂה הוּא הָעֵקֶר.

דף פז ע"ב

(דף פז ע"ב) בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים תְּמֹן בְּיַת, תְּמֹן אִים דְּהוּא אִים מֵאֱלֹהִים, וְאִינוּן גֹּן עֲלָאָה גֹן תְּתָאָה. פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר (בראשית ב ל), וַיִּטַּע יְהוָה אֱלֹהִים גֹּן בְּעֵדֹן מְקַדָּם וַיִּשֶׂם שֵׁם אֶת הָאָדָם אֲשֶׁר יָצַר, וַיִּטַּע יְהוָה אֱלֹהִים גֹּן דָּא שְׂכִינְתָא, בְּעֵדֹן דָּא אִימָא עֲלָאָה, מְקַדָּם אָבָא עֲלָאָה, וַיִּשֶׂם שֵׁם אֶת הָאָדָם אֲשֶׁר יָצַר דָּא עֲמוּדָא דְאִמְצָעִיתָא, וְעֲלִיָּה אֲתָמַר (שם ב ז) וַיִּצַּר יְהוָה אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם עֶפְרָ מִן הָאָדָמָה וַיִּפַּח בְּאַפּוֹ נְשֵׁמַת חַיִּים וְגוֹמַר, וַיִּצַּר צִיִּיר לִיָּה בְּתַרְיִן עֲלָמִין בְּעֲלָמָא דִּין וּבְעֲלָמָא דְאֲתִי, וַיִּפַּח בְּאַפּוֹ נְשֵׁמַת חַיִּים דָּא נְשֵׁמַת כָּל חַי, וַיְהִי הָאָדָם דָּא רוּחָא דְחַיִּי, לְנַפְשָׁא חַיָּה דָּא שְׂכִינְתָא תְּתָאָה.

תקון חמשים ושלשה, בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים שֵׁם בְּיַת, שֵׁם אִים, שְׁהוּא אִים מֵאֱלֹהִים, וְהִם הֵגֹן הָעֲלִיוֹן וְהֵגֹן הַתְּחִתּוֹן. פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר: וַיִּטַּע יְהוָה אֱלֹהִים גֹּן בְּעֵדֹן מְקַדָּם וַיִּשֶׂם שֵׁם אֶת הָאָדָם אֲשֶׁר יָצַר. וַיִּטַּע יְהוָה אֱלֹהִים גֹּן - זֹה הַשְּׂכִינָה, בְּעֵדֹן - זֹה הָאֵם הָעֲלִיוֹנָה, מְקַדָּם - הָאָב הָעֲלִיוֹן, וַיִּשֶׂם שֵׁם אֶת הָאָדָם אֲשֶׁר יָצַר - זֶה הָעֲמוּד הָאִמְצָעִי, וְעֲלִיוֹ נֶאֱמַר וַיִּצַּר יְהוָה אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם עֶפְרָ מִן הָאָדָמָה וַיִּפַּח בְּאַפּוֹ נְשֵׁמַת חַיִּים וְגוֹמַר. וַיִּצַּר, צִיִּיר אוֹתוֹ בְּשָׁנֵי עוֹלָמוֹת, בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא, וַיִּפַּח בְּאַפּוֹ נְשֵׁמַת חַיִּים - זֹה נְשֵׁמַת כָּל חַי, וַיְהִי הָאָדָם - זֹה רוּחַ הַחַיִּים, לְנַפְשָׁא חַיָּה - זֹה הַשְּׂכִינָה הַתְּחִתּוֹנָה.

וְעוֹד וַיִּטַּע יְהוָה אֱלֹהִים גֹּן דָּא אוֹרֵייתָא דְּבִכְתָּב, עֵדֹן דָּא עֲדוּנָא דְּאוֹרֵייתָא, וְשׁוּי תְּמֹן אֶת הָאָדָם דְּבְרִיאָה, וּמָה כְּתִיב בֵּיה (ישעיה יז יא) בְּיוֹם נִטְעַד תִּשְׁגֶּשְׁגִי. וַיִּצְמַח יְהוָה אֱלֹהִים וְכוּ' (בראשית ב ט), יְהוָה אֱלֹהִים אָבָא וְאִימָא, כָּל עֵץ נִחְמַד לְמִרְאָה (שם) דָּא עֲמוּדָא דְאִמְצָעִיתָא, דְּכָל גְּוֹנוֹן שְׁפִירִין בֵּיה אֲתַחֲזִיין, וּבְגִין דָּא נִחְמַד לְמִרְאָה, תְּפִאָרַת שְׁפִירוֹ דְּכָל גְּוֹנוֹן, וְטוֹב לְמֵאֲכָל דָּא צְדִיק.

ועוד, ויטע יהו"ה אלהיים גן - זו תורה שבכתב, עֵדוֹן - זה עֵדוֹן התורה, ושם שם את האדם של בריאה, ומה כתוב בו? ביום נטעך תשגשגי. ויצמח יהו"ה אלהיים וכו', יהו"ה אלהיים - אב ואם, כל עץ נחמד למראה - זה העמוד האמצעי, שכל הגונים היפים נראים בו, ומשום זה נחמד למראה, תפארת - היפי של כל הגונים, וטוב למאכל - זה צדיק.

אמר ליה רבי יהודה, והא כל עץ פתיב, אי הוה אמר עץ שפיר, אבל כל עץ פתיב, אמר ליה ודאי הכי הוא, דבכל אתר. כ"ל צדיק איהו, אבל פלא חד, כל דא צדיק, עץ דא עמודא דאמצעי, דגוף וברית חשבינן חד, אבל בהאי קרא כל עץ נחמד למראה וטוב למאכל דא צדיק, למראה דא שכונתא דאתמר בה (במדבר יב ו) במראה אליו אתודע, ועץ החיים דא עמודא דאמצעי, דאיהו עץ החיים דלעילא דאתמר בה (קהלת ז יב) החכמה תחיה בעליה.

אמר לו רבי יהודה: והרי כתוב כל עץ, אם היה אומר עץ - יפה, אבל כתוב כל עץ? אמר לו: ודאי כך זה, שבכל מקום, כ"ל הוא צדיק, אבל הכל אחד. כל זה צדיק, עץ זה העמוד האמצעי, שגוף וברית נחשבים לאחד, אבל בכתוב הזה כל עץ נחמד למראה וטוב למאכל - זה צדיק, למראה - זו השכינה, שנאמר בה במראה אליו אתודע, ועץ החיים - זה העמוד האמצעי, שהוא עץ החיים שלמעלה, שנאמר בו החכמה תחיה בעליה.

אמר ליה הא שכונתא תתאה איהי גן, דמתמן עץ החיים נטוע, כמה דאתמר (בראשית ב ט) ועץ החיים בתוך הגן, מאי מן האדמה, אלא דא שכונתא עלאה, דמינה אתנטע כל עץ דאיהו צדיק, כ"ל איהו מסטרא דמ"י, דהכי סליק לחשבון כ"ל מ"י, ובגינה אתמר (איוב לח כט) מבטן מי יצא הקרח וגומר, דאיהו הקרח הנורא.

אמר לו: הרי השכינה התחתונה היא הגן, שמשם עץ החיים נטוע, כמו שנאמר ועץ החיים בתוך הגן. מה זה מן האדמה? אלא זו השכינה העליונה שממנה ננטע כל עץ, שהוא צדיק. כ"ל הוא מצד של מ"י, שפך עולה לחשבון כ"ל מ"י, ובשבילה נאמר מבטן מי יצא הקרח וגומר, שהוא הקרח הנורא.

וְעַץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע אֵיחֻו לְתַתָּא, עַץ הַדַּעַת טוֹב דָּא מַטְטְרוּוִין, וְרַע דָּא סַמְאִיל וּבְגִין דָּא וְעַץ הַדַּעַת וְ אֵתָא לְרַבּוּיָא, דָּאֵיחֻו אֵתִי מְאֵתֵר אֲחֶרָא, עַץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע, וְעוֹד וַיִּצְמַח יְהוּיָה אֱלֹהִיִּים מִן הָאֲדָמָה כָּל עֵץ, דָּא אֵיחֻו צְמַח צְדִיק (יִרְמִיָה כג ה) וּמִתְחַתְּיוּ יִצְמַח (זְכַרְיָה ו יב), תָּא חֲזִי כָּל מָאן דְּנָטִיר בְּרִית, הֵהוּא בַר דִּיִּהִיב לֵיה קוּדְשָׁא בְּרִידָּה הוּא, עָלִיה אֲתֵמַר (בְּרַאשִׁית ב ט) וַיִּצְמַח יְהוּיָה אֱלֹהִיִּים כָּל עֵץ נְחֻמְד לְמַרְאָה בְּרִידָּה דְּאֻרִייתָא, וְטוֹב לְמַאֲכָל בְּפִקּוּדֵין דְּאֻרִייתָא, אֲבָל בְּרָא אֲחֶרָא דְּלֹא אֲתַעְבִּיד בְּדַחִילוּ וְרַחֲמֵי דְּקוּדְשָׁא בְּרִידָּה הוּא, מַה כְּתִיב בֵּיה (שם) וְעַץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע, וְדָא עֲרַבּוּבָיָא דְּטוֹב וְרַע, מְעוּרָב מִמְצָה וּשְׂאֹר.

וְעַץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע, הוּא לְמַטָּה, עַץ הַדַּעַת טוֹב - זֶה מַטְטְרוּוִין, וְרַע - זֶה סַמְאִיל, וּמְשׁוּם זֶה וְעַץ הַדַּעַת, וְ אֵתָא לְרַבּוּת, שְׁהוּא בָּא מִמְקוּם אַחֵר, וְעַץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע. וְעוֹד, וַיִּצְמַח יְהוּיָה אֱלֹהִיִּים מִן הָאֲדָמָה כָּל עֵץ, זֶהוּ צְמַח צְדִיק וּמִתְחַתְּיוּ יִצְמַח. בָּא תְּרָאָה, כָּל מִי שְׁשׁוּמֵר בְּרִית, אוֹתוֹ הֵבֵן שְׁנוֹתָן לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עָלֵינוּ נְאֻמֵר וַיִּצְמַח יְהוּיָה אֱלֹהִיִּים כָּל עֵץ נְחֻמְד לְמַרְאָה - בְּסוּדוֹת הַתּוֹרָה, וְטוֹב לְמַאֲכָל - בְּמַצּוֹת הַתּוֹרָה, אֲבָל בֵּן אַחֵר שְׁלֹא נַעֲשֶׂה בִּירְאָה וְאֵהֲבָה שְׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, מַה כְּתוּב בּוֹ? וְעַץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע, וְזוֹ עֲרַבּוּבָיָה שְׁל טוֹב וְרַע, מְעוּרָב מִמְצָה וּשְׂאֹר.

וּבְגִין דָּא מְנִי קוּדְשָׁא בְּרִידָּה הוּא לְיִשְׂרָאֵל לְנִטְרָא גְרַמִּיָה בְּפִרְיָה וְרַבִּיָה, הָדָא הוּא דְּכְתִיב (שם יז) וּמִעַץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ, טוֹב מְסֻטְרָא דְּדָם טְהוֹר, וְרַע מְסֻטְרָא דְּדָם נְדוּת, דְּהָאֵי בַר גְּרִים אֲבוּדָא דְּתָרִין עֲלָמִין, הָדָא הוּא דְּכְתִיב (שם) כִּי בְּיוֹם אֲכָלְךָ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת, מוֹת בְּעֲלָמָא דִּין, תָּמוּת בְּעֲלָמָא דְּאֵתִי.

וְלָכֵן צְנָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵת יִשְׂרָאֵל לְשֹׁמֵר אֵת עֲצָמוּ בְּפִרְיָה וְרַבִּיָה. זֶהוּ שְׁכָתוּב וּמִעַץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ, טוֹב - מִצַּד שְׁל דָּם טְהוֹר, וְרַע - מִצַּד שְׁל דָּם נְדוּת, שְׁהֵבֵן הִזָּה גוֹרָם אֲבָדוֹן שְׁל שְׁנֵי עוֹלָמוֹת, זֶהוּ שְׁכָתוּב כִּי בְּיוֹם אֲכָלְךָ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת, מוֹת - בְּעוֹלָם הִזָּה, תָּמוּת - בְּעוֹלָם הַבָּא.

תקונא חמשינ וארבע

בראשית ברא אלהיים, את השמים עץ החיים, ואת הארץ כל עץ נחמד למראה, והארץ היתה תהו ובהו דא עץ הדעת טוב ורע, ודא רזא תהו עמק רע, בהו עמק טוב, ודא עץ הדעת טוב ורע, כי שם בלל יהויה שפת כל הארץ (שם יא ט), ומהקא נפק כל ערבוביא דטוב ורע, דאיהו רזא דצדיק ורע לו רשע וטוב לו.

תקון חמשים וארבעה, בראשית ברא אלהיים, את השמים - עץ החיים, ואת הארץ - כל עץ נחמד למראה, והארץ היתה תהו ובהו זה עץ הדעת טוב ורע, וזהו סוד תהו, עמק רע, בהו - עמק טוב, וזה עץ הדעת טוב ורע, כי שם בלל יהויה שפת כל הארץ, ומכאן יצאה כל הערבוביה של טוב ורע, שהוא הסוד של צדיק ורע לו רשע וטוב לו.

תקונא חמשינ וחמש

דף פח ע"א

(דף פח ע"א) בראשית ברא בניית רא"ש, ואינון אבא ואימא, ברא תרגום ברא. איהי עמודא דאמצעייתא, ועליה אתמר (בראשית ב י) ונהר יוצא מעדן, אית עדן ואית עדן, הדא הוא דכתיב (תהלים לו ט) ונחל עדניך תשקם, עדניך ודאי, דא עדן עלאה כתר עלאה, עדן דלתתא דא י, ואית עדן דלתתא ודא אימא עלאה דאיהי ד', איהי עדן לגבי נהר דלתתא מינה, הדא הוא דכתיב ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן.

תקון חמשים וחמשה, בראשית ברא, בניית רא"ש, והם אב ואם. ברא תרגום בן, הוא העמוד האמצעי, ועליו נאמר ונהר יוצא מעדן, יש עדן ויש עדן, זהו שפתוב ונחל עדניך תשקם, עדניך ודאי, זהו עדן עליון, כתר עליון, העדן שלמטה זה י, ויש עדן שלמטה, וזו האם העליונה שהיא ד', היא עדן אל הנהר שלמטה ממנה, זהו שפתוב ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן.

תָּא חֲזִי כַּמָּה נְהָרוֹת אֵינוֹן מְשַׁנְיִין דָּא מִן דָּא, אֵית נְהָר וְאֵית נְהָר, אֵית נְהָר
מִנְהוּרָא דְלַעֲיָלָא דְאֲתַקְרִי נְהָרָא דְמֵיָא דְאוּרֵיָתָא, דְאֲתַמַּר בֵּיהּ (מְשַׁלִּי יג יד)
תּוֹרַת חֲכָם מְקוֹר חַיִּים, וְאֵית נְהָר דְאֲתַקְרִי נְהָר פְּלָגִיו, דְכַמָּה פְּלָגִין
עֲמִיקוֹן תְּלִיין מְנִיָּה, דְאֲתַמַּר בְּהוֹן (שם כ א) פְּלָגִי מֵיִם לְב מְלָךְ וְגוֹמַר, וְאֵית
נְהָר דְאֲתַקְרִי נַחַל קְדוּמִים, דְאֲתַמַּשְׁדָּ מַעְלָאִין, וּמְנִיָּה תְּלִיין שְׂבַעָה נְהָרוֹת,
דְאֲתַמַּר בְּהוֹן (תְּהֵלִים צ ח) נְהָרוֹת יִמְחָאוּ כֶּף יַחַד הָרִים יִרְנְנוּ, וְאֵית נְהָר
דְאֲתַקְרִי נְהָר דֵּינוֹר מְסַטְרָא דְשְׂמַאֲלָא, דְאֲתַמַּר בֵּיהּ (דְנִיָּאֵל ו י) נְהָר דֵּינוֹר
נְגִיד וְנַפִּיק מִן וְגוֹמַר, וְנְהָר בְּכָל אֲתַר אִיהוּ ו', מְסַטְרָא דְאַבָּא וְאִימָא
אֲתַקְרִי נַחַל קְדוּמִים, וּמְסַטְרָא דְעֵדוֹן עֲלָאָה אֲתַמַּר בֵּיהּ (תְּהֵלִים לו ט) וְנַחַל
עֲדִינָךְ תִּשְׁקִים.

בֹּא וּרְאָה כַּמָּה נְהָרוֹת הֵם שְׂמַשְׁנִים זֶה מִזֶּה, יֵשׁ נְהָר וְיֵשׁ נְהָר. יֵשׁ נְהָר
מִהָאוּר שְׂלַמְעֵלָה, שְׂנַקְרָא הַנְּהָר שֶׁל הַמַּיִם שֶׁל הַתּוֹרָה, שְׂנַאֲמַר בֵּיהּ
תּוֹרַת חֲכָם מְקוֹר חַיִּים, וְיֵשׁ נְהָר שְׂנַקְרָא נְהָר פְּלָגִיו, שְׂכַמָּה פְּלָגִים
עֲמִיקִים תְּלוּיִים מִמֶּנּוּ, שְׂנַאֲמַר בְּהֵם פְּלָגִי מֵיִם לְב מְלָךְ וְגוֹמַר, וְיֵשׁ נְהָר
שְׂנַקְרָא נַחַל קְדוּמִים, שְׂנַמַּשְׁדָּ מִהַעֲלִיּוֹנִים, וּמִמֶּנּוּ תְּלוּיִים שְׂבַעָה
נְהָרוֹת, שְׂנַאֲמַר בְּהֵם נְהָרוֹת יִמְחָאוּ כֶּף יַחַד הָרִים יִרְנְנוּ, וְיֵשׁ נְהָר
שְׂנַקְרָא נְהָר דֵּינוֹר מִצַּד הַשְּׂמַאֲלָא, שְׂנַאֲמַר בּוֹ נְהָר דֵּי-נוֹר נְגִיד וְנַפִּיק מִן
וְגוֹמַר, וְנְהָר בְּכָל מְקוֹם הוּא ו'. מִהַצַּד שֶׁל אָב וְאִם נִקְרָא נַחַל קְדוּמִים,
וּמִצַּד שֶׁל הָעֵדוֹן הָעֲלִיּוֹן נֶאֱמַר בּוֹ וְנַחַל עֲדִינָךְ תִּשְׁקִים.

וּמְסַטְרָא דִּימִינָא אֲתַקְרִי נְהָר פְּלָגִיו, וּמְסַטְרָא דְשְׂמַאֲלָא אֲתַקְרִי נְהָר
דֵּינוֹר, וּמְנִיָּה תְּלִיין שְׂתִין עֲנַפִּין דְנוּרָא דְאֲתַקְרִיאוּ שְׂשִׁים גְּבוּרִים, וְאֵינוֹן
שְׂתִין פּוּלְסִין דְנוּרָא דְמַחִיוָה לְמַטְרוּיִן, וּמְסַטְרָא דִּימִינָא וּשְׂמַאֲלָא
אֲתַמַּר בְּכָל נַחְלִין דְתְּלִיין מְנִיָּהוּ, נְהָרִי נַחְלִי דְבִשׁ וְחַמָּאָה, וְנַחַל עֲדִינָךְ דָּא
נְהָר דְנַפִּיק מֵעֵדוֹן, דְאֲתַמַּר בֵּיהּ (בְּרַאשִׁית ב ט) וְנְהָר יוֹצֵא מֵעֵדוֹן, וְהֵאֵי אִיהוּ עֵדוֹן
דְעֵין לֹא רְאֲתָה אֱלֹהִיִּים וְכוּ' (ישעיה סד ג), סְתִים וְגִנְזוּ, דְאִיהוּ כְּתַר עֲלָאָה,
וּמִשָּׁם יִפְרֹד וְהָיָה לְאַרְבַּעָה רְאשִׁים (א דְאִיהוּ ד' אֲתוּן דְשֵׁם בִּן ד'), אֲלִין יְהוּיָהּ
דְאֵינוֹן אָבָא וְאִימָא בְּרָא וּבְרַתָּא. תָּא חֲזִי קְרַקְפְּתָא דָּא אֲלִיף, כְּגוּוֹנָא דָּא
אַרְבַּע סְטֵרִין דִּילִיָּה בְּהוֹן הָנָה יְהוּיָהּ הוּא וּשְׂמִיָּה חַד, (דְּבָרִים ד לָה) אֵין עוֹד
מְלַבְדוּ בְּלֹא פְרוּד וּבְלֹא שְׂתוּף כְּלָל.

וּמִצַּד הַיְמִין נִקְרָא נְהָר פְּלָגִיו, וּמִצַּד הַשְּׂמַאֲלָא נִקְרָא נְהָר דֵּינוֹר, וּמִמֶּנּוּ
תְּלוּיִים שְׂשִׁים עֲנַפִּים שֶׁל אֵשׁ שְׂנַקְרָאוּ שְׂשִׁים גְּבוּרִים, וְהֵם שְׂשִׁים
מִכּוֹת שֶׁל אֵשׁ שֶׁהִכּוּ אֶת מַטְרוּיִן, וּמִצַּד הַיְמִין וְהַשְּׂמַאֲלָא נֶאֱמַר בְּכָל
הַנַּחְלִים שְׂתִלוּיִים מֵהֶם, נְהָרִי נַחְלִי דְבִשׁ וְחַמָּאָה. וְנַחַל עֲדִינָךְ, זֶה
הַנְּהָר שֶׁיוֹצֵא מֵעֵדוֹן, שְׂנַאֲמַר בּוֹ וְנְהָר יוֹצֵא מֵעֵדוֹן, וְזֶהוּ הָעֵדוֹן שֶׁעֵין לֹא
רְאֲתָה אֱלֹהִיִּים וְכוּ', סְתִים וְגִנְזוּ, שֶׁהוּא כְּתַר עֲלִיּוֹן, וּמִשָּׁם יִפְרֹד וְהָיָה

לְאַרְבָּעָה רְאִשִּׁים (א, שהוא ד' אותיות של שם בן ד'), אֱלוֹ יְהוּיָה שֶׁהֵם הָאֵב
וְהָאֵם, הֵבֵן וְהִבֵּת. בֵּא וּרְאָה, הַקְרָקֶפֶת זֹ אֱלֹ"ף כְּמוֹ זֶה : (ציור למעלה),
אַרְבַּעַת הַצְּדָדִים שְׁלוֹ בְּהֵן הָיָה יְהוּיָה הוּא וּשְׁמוֹ אַחַד, אֵין עוֹד מְלַבְּדוּ,
בְּלִי פְרוּד וּבְלִי שְׁתוּף כָּלֵל (ציור למעלה).

וְעוֹד וְנִהָר דָּא ו', יוֹצֵא מַעְדָן דָּא י', וּמִשָּׁם יִפְרֵד וְהָיָה לְאַרְבָּעָה רְאִשִּׁים דָּא
ד', (אלו ארבע אתוון). וְעוֹד וְנִהָר יוֹצֵא מַעְדָן דָּא אִימָא עֲלָאָה דָּאִיהִי א' תְּנַיִנָא,
כְּמָה דְאוּקְמוּהוּ מְאִרִי מִתְנִיתִין מְאִי אֱלֹ"ף אֱלֹ"ף בִּינָה, וְלֵאן אֲתִמְשָׁד
בְּגוּפָא, וּמִשָּׁם יִפְרֵד וְהָיָה לְאַרְבָּעָה רְאִשִּׁים אֱלִין תְּרִין דְרוּעִין וְתִרִין שׁוּקִין,
מֵאן גֵּן דָּאֲתִשְׁקִיָּא מְנִיָּה לְתַתָּא דָּא שְׁכִינְתָא, דְתִרִין גְּנִין אִינוּן חַד לְעִילָא
וְחַד לְתַתָּא, הַדָּא הוּא דְכְתִיב (שיר ח ג) הַיּוֹשֶׁבֶת בְּגַנִּים וְהָא אוּקְמוּהָ.

וְעוֹד, וְנִהָר - זֶה ו', יוֹצֵא מַעְדָן - זֶה י', וּמִשָּׁם יִפְרֵד וְהָיָה לְאַרְבָּעָה
רְאִשִּׁים - זֶה ד', (אלו ארבע האותיות). וְעוֹד, וְנִהָר יוֹצֵא מַעְדָן - זֹ הָאֵם
הַעֲלִיּוֹנָה, שְׁהִיא א' הַשְּׁנִיָּה, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרוּהוּ בְּעִלֵי הַמְשָׁנָה מַה זֶה אֱלֹ"ף?
אֱלֹ"ף בִּינָה, וְלֵאן נִמְשָׁד בְּגוּף? וּמִשָּׁם יִפְרֵד וְהָיָה לְאַרְבָּעָה רְאִשִּׁים, אֱלוֹ
שְׁתֵי זְרוּעוֹת וּשְׁתֵי שׁוּקִים. מִי הֵגֵן שֶׁנִּשְׁקָה מִמֶּנּוּ לְמַטָּה? זֹ הַשְּׁכִינָה,
שְׁשִׁנֵי גְנִים הֵם, אַחַד לְמַעְלָה וְאַחַד לְמַטָּה. זֶהוּ שְׁכַתוּב הַיּוֹשֶׁבֶת בְּגַנִּים,
וְהִרִי פְרִשׁוּהָ.

וְאִית נִהָר לְתַתָּא דָּאִיהוּ מַטְטְרוּ"ן, דְּאֲתַפְרֵשׁ לְאַרְבַּע סְטְרִין דְּאִינוּן
מִיכָא"ל גְּבַרְיָא"ל נוּרְיָא"ל רְפָא"ל, שֶׁם הָאֶחָד פִּישׁוֹן הוּא הַסְּבִב אֶת כָּל
אַרְצָ הַחַוִּילָה אֲשֶׁר שֶׁם הַזֶּהָב (בראשית ב יא), וְזֶהָב אִיהוּ לְצַפּוֹן, הַדָּא הוּא
דְכְתִיב (איוב לו כב) מִצַּפּוֹן זֶהָב יֵאָתֶה, וְרָזָא דְמַלְכָה הוּלְדָּ אֶל צַפּוֹן דָּא
גְּבַרְיָא"ל, וּלְבַתֵּר הוּלְדָּ אֶל דְרוּם (קהלת א ו) וְדָא גִיחוּן דְתַמָּן מִיכָא"ל,
הַפּוּכָא מְלַעֲיָלָא, דְאִמַר קְרָא עֲלִיָּה הוּלְדָּ אֶל דְרוּם בְּקַדְמִיתָא, וּלְבַתֵּר סוּבֵב
אֶל צַפּוֹן, סוּבֵב סוּבֵב לְתַרִין סְטְרִין דְּאִינוּן מְזַרְח וּמַעְרֵב, דְּאִינוּן חֲדָקֵל
וּפְרָת, דְתַמָּן אוּרְיָא"ל רְפָא"ל.

וְיֵשׁ נִהָר לְמַטָּה שְׁהִיא מַטְטְרוּ"ן, שֶׁנִּפְרֵד לְאַרְבָּעָה צְדָדִים, שְׁהֵם
מִיכָא"ל גְּבַרְיָא"ל נוּרְיָא"ל רְפָא"ל, שֶׁם הָאֶחָד פִּישׁוֹן הוּא הַסְּבִב אֶת
כָּל אַרְצָ הַחַוִּילָה אֲשֶׁר שֶׁם הַזֶּהָב, וְהַזֶּהָב הוּא לְצַפּוֹן, זֶהוּ שְׁכַתוּב
מִצַּפּוֹן זֶהָב יֵאָתֶה, וְסוּד הַדְּבָר - הוּלְדָּ אֶל צַפּוֹן, זֶה גְּבַרְיָא"ל, וְאַחַר כֵּן
הוּלְדָּ אֶל דְרוּם, וְזֶה גִיחוּן שְׁשָׁם מִיכָא"ל, הַהִפְּדָּ מְלַמְעֵלָה, שְׁאִמַר עֲלִיו
הַכְּתוּב הוּלְדָּ אֶל דְרוּם בְּרֵאשׁוֹנָה, וְאַחַר כֵּן סוּבֵב אֶל צַפּוֹן, סוּבֵב סוּבֵב
לְשִׁנֵי צְדָדִים שְׁהֵם מְזַרְח וּמַעְרֵב, שְׁהֵם חֲדָקֵל וּפְרָת, שְׁשָׁם אוּרְיָא"ל
רְפָא"ל.

דף פח ע"ב

פישון לקבל אורייתא דבעל פה, ומתמן פישון, פי שונה הלכות, גי' יחו"ן גי' גי'ומל חסד, ותמן חיוון דאתקריאו חיות הקדש מסטרא דאריה מסטרא דימינא, מסטרא דשמאלא נחש, דאתמר ביה (ויקרא יא מב) כל הולך על גחון, לאענשא ביה למאן דאעבר על אורייתא דאתיהיבת מימינא, פישון (דף פח ע"ב) תמן שפיפון, לאענשא למאן דאעבר על אורייתא דבעל פה, חדקל ח"ד ק"ל, דא חריפא בלישניה וחד מסטרא דימינא, ק"ל מסטרא דשמאלא, לאולפא תרוייהו, ח"ד בשנים, וק"ל בשפון, ובגין דא פישון פי שונה הלכות, גיחון גיחון ההוא דאתמר ביה (דברים לד ו) ויקבור אותו בגי, תמן שריא לסטרא דימינא, פרת כליל כלהו, האי פריה ורביה, עליה אתמר (תהלים סח יד) אם תשכבון בין שפתים, אם ודאי למעבד תמן פריה ורביה.

פישון כנגד התורה שבעל פה, ומשם פישון - פי שונה הלכות. גי' יחו"ן - גי' גי'ומל חסד, ושם החיות שנקראו חיות הקדש מהצד של אריה מצד הימין, מצד השמאל נחש, שנאמר בו כל הולך על גחון, להעניש בו את מי שעובר על התורה שנתנה מימין. פישון - שם שפיפון, להעניש את מי שעובר על התורה שבעל פה. חדקל - ח"ד ק"ל, זה חריף בלשונו, ואחד מצד ימין, ק"ל מצד השמאל, ללמד שניהם, ח"ד בשנים וק"ל בשפתים, ומשום זה, פישון - פי שונה הלכות, גיחון - גיחון, אותו שנאמר בו ויקבור אותו בגי, שם שרוי לצד ימין, פרת כולל את כלם, זה פריה ורביה, עליו נאמר אם תשכבון בין שפתים, אם ודאי לעשות שם פריה ורביה.

ובאלין ארבעה עאלו לפרדס אלין ארבעה, אלין דעאלו בקליפין חד הציץ ומת, חד הציץ ונפגע, וחד אשתמד (נ"א נפק לתרבות רעה), רביעאה דעאל במוחא דאגוזא עאל בשלם ונפק בשלם, האי דאתמר ביה הציץ ונפגע, עאל בענג ולא עאל ביה כדקא יאות, אתהפך ליה לנגע, ודא נהר דיוצא מעדן, דאיהו סימן ענייג ע'דן ניהר גין, הכא אסור והתר טומאה וטהרה כשר ופסול.

ובאלה הארבעה נכנסו לפרדס הארבעה הללו. אלו שנכנסו עם קלפות, אחד הציץ ומת, אחד הציץ ונפגע, ואחד יצא לשמד (יצא לתרבות רעה), הרביעי שנכנס למח האגוז, נכנס בשלום ויצא בשלום. זה שנאמר בו הציץ ונפגע, נכנס בענג ולא נכנס בו פראוי, התהפך לו לנגע,

וְזֶה נִהְרָה שְׂיוּצָא מֵעֵדוֹן, שֶׁהוּא סִימָן עֲנִיג, עֵידוֹן נִהְרָה גַּ'וּ, כִּפֹּאן אֶסוּר
וְהִתֵּר, טַמְאָה וְטַהֲרָה, כִּפֶּשֶׁר וּפְסוּל.

ויקח יהו"ה אלהיים את האדם ויניחם בגן עדן לעבדה ולשמרה (בראשית ב טו), תא חזי קודשא בריך הוא אוליף לאדם אורייתא, הדא הוא דכתיב (איוב כח כז) אז ראה ויספרה הכינה וגם חקרה ויאמר לאדם, ודא איהו ויניחם בגן עדן, דא גן דאורייתא, לעבדה בפקודין דאורייתא דעשה דאיהו זכור דכר, ולשמרה בפקודין דלא תעשה דאיהו שמור נוקבא, את האדם דהוה בדיוקנא דאורייתא, דא"ת לרבות אורייתא דאתיהיבת לאדם מא' ועד ת', דאתיהיבת מימינא ומשמאלא, דתמן פקודין דעשה ולא תעשה, פקודין דעשה מימינא לקבל ו"ה זכר"י ודא זכרונות, פקודין דלא תעשה משמאלא לקבל י"ה שמי"י, עמודא דאמצעייתא כליל תרוייהו יהו"ה שמי"ה, ואיהו קול השופר מסטרא דאימא עלאה דאיהי שופר, תקיעה איהי מסטרא דימינא, ושברים מסטרא דשמאלא, שלשלי"ת דאיהי תרועה מסטרא דתרוייהו.

ויקח יהו"ה אלהיים את האדם ויניחם בגן עדן לעבדה ולשמרה. בא וראה, הקדוש ברוך הוא למד את האדם תורה, זהו שכתוב אז ראה ויספרה הכינה וגם חקרה ויאמר לאדם, וזהו ויניחם בגן עדן, זה הגן של התורה, לעבדה - במצוות עשה של התורה, שהוא זכור, הזכר, ולשמרה - במצוות לא תעשה, שהוא שמור, הנקבה. את האדם, שהיה בדיוקן של התורה, שא"ת לרבות התורה שנתנה לאדם מא' עד ת', שנתנה מימין ומשמאל, ששם מצוות עשה ולא תעשה, מצוות של עשה מימין כנגד ו"ה זכר"י, וזה זכרונות, מצוות של לא תעשה משמאל כנגד י"ה שמי"י, העמוד האמצעי כולל שניהם, יהו"ה שמו, והוא קול השופר מצד האם העליונה שהיא שופר. התקיעה היא מצד הימין, ושברים מצד השמאל, השלשלי"ת שהיא תרועה מצד של שניהם.

בראשית (בר"א שי"ת) ברא אלהיים, האי אלהיים איהי אימא עלאה, דרכיבת וסליקת בתרועה (דאיהי ראש השנה הדא הוא דכתיב (תהלים מז ו) עלה אלהיים בתרועה), דאתמר ביה (במדבר כג כא) לא הביט און בניעקב ולא ראה עמל בישראל יהו"ה אלהיו עמו ותרועת מלך בו, הרי לך דתרועה איהי בניעקב, ואתמר ביה עלה אלהיים בתרועה, יהו"ה בקול שופר סליק. תקעו בחדש שופר (תהלים פא ד) דא תקיעה, ודא ירחא דסיהרא אתכסייא, מלכיות מסטרא דמלכות דאיהו זה שמי (שמות ג טו), דתמן קודשא בריך הוא אשתמודע למלך על כל הארץ, ובה איהו המלך הקדוש המלך המשפט מסטרא דשמאלא, מלך על כל הארץ אלהיים, ודא לבא לשמאלא מלכות, זכרונות זכור לזכר ודא מוחא לימינא ותמן זכרונות,

שופרות דא קנה דאיהו שופר, ומתמן נפיק קול השופר דאיהו עמודא דאמצעיתא, ואיהו יהויה, במוחא בלבא בגופא.

בראשית, (בריא שיית), ברא אלהיים. האלהיים הזה היא האם העליונה, שרוכבת ועולה בתרועה [שהיא ראש השנה, זהו שכתוב עלה אלהיים בתרועה], שנאמר בו לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל יהויה אלהיו עמו ותרועת מלך בו, הרי לך שתרועה היא ביעקב, ונאמר בו עלה אלהים בתרועה, יהויה בקול שופר עולה. תקעו בחדש שופר זו תקיעה, וזה החדש שמתפסה הלבנה. המלכיות מצד המלכות, שהוא זה שמי, ששם הקדוש ברוך הוא נודע למלך על כל הארץ, ובה הוא המלך הקדוש, המלך המשפט מצד השמאל, מלך על כל הארץ אלהיים, וזה הלב לשמאל המלכות. זכרונות, זכור לזכר, וזה המלך למין, ושם זכרונות. שופרות זה קנה שהוא שופר, ומשם יוצא קול השופר, שהוא העמוד האמצעי, והוא יהויה, במלך בלב ובגוף.

ואוקמוהו מארי מתניתין, דלית פוחתין ביה מעשרה מלכיות ומעשרה זכרונות ומעשרה שופרות, דא יו"ד ה"א וא"ו ה"א (נייא יו"ד היי וא"ו היי), מלכיות ותמלך אפה הוא יהויה אלהינו, זכרונות אפה זוכר זכרנו לחיים, שופרות תקע בשופר גדול.

ופרשיה בעלי המשנה, שאין פוחתין בו מעשרה מלכיות ומעשרה זכרונות ומעשרה שופרות, זה יו"ד ה"א וא"ו ה"א (יו"ד היי וא"ו היי). מלכיות - ותמלך אפה הוא יהויה אלהינו, זכרונות - אפה זוכר, זכרנו לחיים, שופרות - תקע בשופר גדול.

דף פט ע"א

ועוד תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו, מאי בכסה דא שכינתא תתאה, ובה כתבנו לחיים, דאיהי כתיבה מסטרא דימינא ומסטרא דשמאלא, ובגין דאתאחד ביה אדכיר תרין זמנין כתיבה (נייא דאיהו יד עלאה יד תתאה), (נייא אמא תתאה מסטרא דשמאלא איהי) בכסה ביה הוא דאתמר ביה במכוסה מן אל תחקור, כתבנו לחיים איהו בקרא דא (שמות לב) והלחות מעשה אלהיים המה והמכתב מכתב אלהיים הוא חרות על הלחות (שמות לב טז), מאי חרות דא ה', דאתמר בה (ויקרא כה י) וקראתם דרור בארץ, דרור איהי חרות, ו"הלחות אינון ו"ה ברא וברתא, ואינון מעשה אלהיים דאיהי אימא עלאה, מעשה איהו בתרין ידיו דתמן עשיה, ומכתב אלהיים בתרין ידיו

(דף פט ע"א) דַתְּמֹן כְּתִיבָה, וְאִיהִי חֲרוּת עַל הַלְחָת, יָד כּוֹתֶבֶת וְיָד חוֹתֶמֶת, וְאִיהִי חֵד יָד הַגְּדוּלָה דְאֶתְמַר בָּהּ (שְׁמוֹת יד לא) וַיִּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדוּלָה, וְתִנְיָנָא יָד הַחֲזָקָה הַדָּא הוּא דְכָתִיב (דְּבָרִים ד לז) וַיִּבְדַּד חֲזָקָה וְכוּ', וְרָזָא דְמַלְכָה יְהוּיָה אֱלֹהֵינֵינוּ יְהוּיָה יָד הַגְּדוּלָה. כּוּזִיּוּ בְּמוֹכְסִיּוּ כּוּזִיּוּ יָד הַחֲזָקָה, וְאִינוּן, יָד עֲלָאָה מְסֻטְרָא דִימִנָא, יָד תַּתְּאָה מְסֻטְרָא דְשְׁמָאֲלָא, וְכֹלָא כִּיח פְּרָקִין, דְאֶתְמַר בְּהוּן (בְּמִדְבַר יד יז) וְעַתָּה יִגְדַּל נָא כַח אֲדַנִּי, וְדָא כַח מַעֲשֵׂיו הִגִּיד לְעַמּוֹ (תְּהִלִּים קיא ו), כַח מַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית.

וְעוֹד, תִּקְעוּ בַחֲדָשׁ שׁוֹפָר בְּפֶסַח לְיוֹם חֲגֹנוּ, מַה זֶה בְּפֶסַח? זֶה שְׂכִינָה תַחְתּוֹנָה, וּבָהּ כְּתִבְנוּ לְחַיִּים, שֶׁהִיא כְּתִיבָה מִצַּד הַיְמִין וּמִצַּד הַשְּׂמָאל, וּמְשׁוּם שְׁנֶאֱחָזוּ בּוֹ, הַזְּכִיר פְּעַמִּים כְּתִיבָה (שֶׁהִיא יד עֲלִיוֹנָה יד תַּחְתּוֹנָה) (הָאִם הַתַּחְתּוֹנָה הִיא מִצַּד הַשְּׂמָאל). בְּפֶסַח, בְּאוֹתוֹ שְׁנֶאֱמַר בּוֹ בְּמִכְסָה מִמֶּנּוּ אֵל תַּחְקֹר, כְּתִבְנוּ לְחַיִּים הוּא בְּכָתוּב הַזֶּה, וְהַלּוּחוֹת מַעֲשֵׂה אֱלֹהִיִּים הֵמָּה וְהַמְּכַתֵּב מְכַתֵּב אֱלֹהִיִּים הוּא חֲרוּת עַל הַלְחָת, מַה זֶה חֲרוּת? זֶה ה', שְׁנֶאֱמַר בָּהּ וַיִּקְרָאֲתֶם דְּרוֹר בְּאַרְץ, דְּרוֹר הִיא חֲרוּת, וְ"הַלְחָת" הִס ו"יָהּ, הִבּוּן וְהִבֵּת, וְהִם מַעֲשֵׂה אֱלֹהִיִּים, שֶׁהִיא הָאִם הַעֲלִיוֹנָה, הַמַּעֲשֵׂה הוּא בְּשֵׁתֵי יָדִים שְׁשִׁים עֲשִׂיָה, וּמְכַתֵּב אֱלֹהִיִּים בְּשֵׁתֵי יָדִים שְׁשִׁים כְּתִיבָה, וְהִיא חֲרוּת עַל הַלְחָת, יָד כּוֹתֶבֶת וְיָד חוֹתֶמֶת, וְהִיא יָד הַגְּדוּלָה אַחַת שְׁנֶאֱמַר בָּהּ וַיִּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדוּלָה, וְהַשְּׂנִית יָד הַחֲזָקָה, זֶהוּ שְׂכָתוּב וַיִּבְדַּד חֲזָקָה וְכוּ', וְסוּד הַדְּבָר - יְהוּיָה אֱלֹהֵינוּ, יְהוּיָה יָד הַגְּדוּלָה. כּוּזִיּוּ בְּמוֹכְסִיּוּ כּוּזִיּוּ. יָד הַחֲזָקָה, וְהִם, יָד עֲלִיוֹנָה מִצַּד הַיְמִין, יָד תַּחְתּוֹנָה מִצַּד הַשְּׂמָאל, וְהַכֹּל כִּיח פְּרָקִים, שְׁנֶאֱמַר בָּהֶם וְעַתָּה יִגְדַּל נָא כַח אֲדַנִּי, וְזֶה כַח מַעֲשֵׂיו הִגִּיד לְעַמּוֹ, כַח מַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית.

וְעוֹד אֵית יָד דְאֶתְקָרִי יָד רְמָה, וְדָא יְהוּיָה יוּיָד ה"א וְאִי ה"א, וְאֵית יָד תִּנְיָנָא לְקַבְּלָהּ וְדָא אֱהִיָּה אֱלִיָּף ה"א יוּיָד ה"א, וְדָא כִיח, בְּזִמְנָא דְחָאבוּ יִשְׂרָאֵל אֶסְתַּלַּק הָאִי כַח מְנִיָּהוּ וְאֶתְמַר בְּהוּן (אֵיכָה א ו) וַיִּלְכוּ בְּלֹא כַח לְפָנֵי רוּדִף.

וְעוֹד, יֵשׁ יָד שְׁנֶקְרָאת יָד רְמָה, וְזֶה יְהוּיָה יוּיָד ה"א וְאִי ה"א, וְיֵשׁ יָד שְׁנֵיָה לְקַבְּלָהּ, וְזֶה אֱהִיָּה אֱלִיָּף ה"א יוּיָד ה"א, וְזֶה פִיח. בְּזִמְנָא שְׁחֻטָּאוּ יִשְׂרָאֵל, הִסְתַּלַּק הַכַּח הַזֶּה מֵהֶם, וְנֶאֱמַר בָּהֶם וַיִּלְכוּ בְּלֹא כַח לְפָנֵי רוּדִף.

וּבְמִלְאָכִים כְּתַבִּיָּאל מְמַנָּא עַל הַכְּתִיבָה, חַתְּמִיָּאל עַל הַחֲתִימָה, כְּתַבִּיָּאל כְּתִיב אֱלִיָּי, אֱלִיָּי אִיהוּ אִיִּים בְּחוּשְׁבוֹן, זֶה אֱלִי וְאֲנֹהוּ (שְׁמוֹת טו ב), כְּתִב כ' כְּתִר ת' תוֹרָה ב' בְּרָכָה, וְכֹלָא אִימָא עֲלָאָה, אִיהִי כְּתִר בְּרָאשׁ כָּל צְדִיק, וְאִיהִי תוֹרַת יְהוּיָה תְּמִימָה (תְּהִלִּים יט ח), וְאִיהִי בְּרַכַּת יְהוּיָה הִיא

תַּעֲשִׂיר (משלי י כב), חתמי"אל מִסְטָרָא דְחֻכְמָה, וְתַרְוִייהוּ חַיִּים, חֻכְמָה
דְּכַתִּיב (קהלת ז יב) הַחֻכְמָה תַּחֲיָה בְּעֲלִיָּה, אִימָא עֲלָאָה עַץ חַיִּים הִיא
לְמַחְזִיקִים בָּהּ (משלי ג יח), וְתַרְוִייהוּ לִימִינָא וּשְׂמָאלָא.

וּבְמִלְאָכִים כְּתִיבֵי"ל הַמְּנַה עַל הַכְּתִיבָה, חַתְמֵי"ל עַל הַחֲתִימָה.
כְּתִיבֵי"ל כְּתִיבֵי"ל אֱלֹהִים, אֱלֹהִים הוּא אִיִּים בְּחֻשְׁבוֹן, זֶה אֱלֹהִים וְאֵנוּהוּ, כְּתִב
- כִּי כְּתִיר, תִּי תוֹרָה, בִּי בְּרָכָה, וְהַפֵּל הָאִם הַעֲלִינָה, הִיא כְּתִיר בְּרֵאשׁ
כָּל צְדִיק, וְהִיא תוֹרַת יְהוָה תְּמִימָה, וְהִיא בְּרֵכַת יְהוָה הִיא תַּעֲשִׂיר.
חַתְמֵי"ל מִצַּד הַחֻכְמָה, וּשְׁנֵי הַחַיִּים. חֻכְמָה, שְׁפָתַיב הַחֻכְמָה תַּחֲיָה
בְּעֲלִיָּה, הָאִם הַעֲלִינָה עַץ חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים בָּהּ, וּשְׁנֵי הַחַיִּים לִימִין
וּלְשְׂמָאל.

תֵּלַת אֲצַבְעֵין מְתִיחְדִין בְּקוֹלְמוֹס לְכַתִּיבָה, וְעֲלִיָּהוּ אָמַר בְּן זוּמָא, אֵין בִּין
מִים הַעֲלִינִים לְמִים הַתַּחְתּוֹנִים, אֲלָא כְּשֶׁלֶשׁ אֲצַבְעוֹת, וְתִרִין אֲצַבְעָאן
אֵינוֹן דְּסִמְכִין לוֹן, וְאֵינוֹן כְּתִירִי גְלִימִי דְּסַחֲיִפִי אֶהְדָּדִי, רִזִּי"אל אִיהוּ
אוּרִיָּא"ל, וְעֲלִיָּה אֶתְמַר (שְׁמוֹת ג טו) וְזֶה זְכַרִּי עִם וִי"ה רַמִּי"ת, וְדָא רִזִּי"אל,
שְׁמִי עִם וִי"ה שְׁסִי"ה שׁ מוּעָא"ל מִטְרוּיִן י הוּא"ל רֵאשִׁי תִיבִין שְׁמִי,
חַסְדֵי"ל מִסְטָרָא דְחֻסָּד, גְּבִרֵי"ל מִסְטָרָא דְגְבוּרָה, אוּרִיָּא"ל מִסְטָרָא
דְּעֻמוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא, בְּכָל סְטָרָא אֱלִי אִיהוּ מִסְטָרָא דָאִם, וְאֵינוֹן אֱלֹהִים אִי
כְּתִיר יִ חֻכְמָה הִי אִימָא עֲלָאָה, דְּאִיהִי מְגַדֵּל עוֹז שֵׁם יְהוָה (משלי יח ט).

שְׁלֹשׁ אֲצַבְעוֹת מְתִיחְדוֹת בְּקוֹלְמוֹס לְכַתִּיבָה, וְעֲלִיָּהוּ אָמַר בְּן זוּמָא,
אֵין בִּין מִים הַעֲלִינִים לְמִים הַתַּחְתּוֹנִים אֲלָא כְּשֶׁלֶשׁ אֲצַבְעוֹת, וּשְׁנֵי
אֲצַבְעוֹת הֵם שְׁסוּמְכִים אוֹתָם, וְהֵם כְּשֵׁנִי לְבוּשִׁים שְׁפָרוּסִים זֶה אֲצַל
זֶה, רִזִּי"אל הוּא אוּרִיָּא"ל, וְעֲלִיוֹ נְאָמַר וְזֶה זְכַרִּי, עִם וִי"ה - מְאֵתִים
אֲרַבְעִים וּשְׁמוֹנֶה, וְזֶה רִזִּי"אל, שְׁמִי עִם וִי"ה - שְׁלֹשׁ מְאוֹת שְׁשִׁים
וְחָמֵשׁ. שִׁמּוּעָא"ל מִיטְרוּיִן י הוּא"ל רֵאשִׁי תִבּוֹת שְׁמִי. חַסְדֵי"ל
מִצַּד הַחֻסָּד, גְּבִרֵי"ל מִצַּד הַגְּבוּרָה, אוּרִיָּא"ל מִצַּד הָעֻמוּד הָאֶמְצָעִי,
בְּכָל צַד אֱלִי הוּא מִצַּד הָאִם, וְהֵם אֱלֹהִים, אִי כְּתִיר, יִ חֻכְמָה, הִי הָאִם
הַעֲלִינָה, שְׁהִיא מְגַדֵּל עוֹז שֵׁם יְהוָה.

וְעוֹד אָמַר הוּא סְבָא רַבִּי רַבִּי, וְהַמְּכַתֵּב מְכַתֵּב אֱלֹהִים הוּא (שְׁמוֹת לב טז),
תִּרִין יְדִין כּוֹתְבוֹת מִימִינָא וּמִשְׂמָאלָא, אֲבָל חֲרוֹת עַל הַלּוּחוֹת עֻמוּדָא
דְּאֶמְצָעִיתָא, (נִי"א בן וִי"ה אִיהוּ וְדָאִי), כְּמָה מְלֹאכְיָא סְפָרִיא אִית לְעִילָא דְכַתְּבִין
זְכוּוֹן דִּישְׂרָאֵל, וְכְמָה מְלֹאכְיָא דְחוֹתְמָא דְמִלְכָא בִּידִיהוֹן דְּחַתְּמִין זְכוּוֹן
דִּישְׂרָאֵל, וְכְמָה מְלֹאכְיָא אֵינוֹן שְׁקִלִין קִלִין וְחַמּוּרִין דְּאוּרִיָּיתָא, הַדָּא הוּא
דְּכַתִּיב (ישעיה לג יח) אֵיָה סוֹפֵר אֵיָה שׁוֹקֵל, וְכַד אִיהוּ חַתִּים בְּטַבְעַת הַמְּלִךְ;
דְּאִיהוּ וִי (נִי"א י) אֵין לְהִשִּׁיב, חוֹתֵם אִיהוּ וִי חוֹתֵם אֶמֶת, יְד כּוֹתֵב וְיְד חוֹתֵם

ה' תתאָה פּוֹתֵב ה' עֲלָאָה חוֹתֵם, דְּאִינוּן ה' אָצְבָּעָאן דְּיָד יְמִינָא וְה' אָצְבָּעָאן דְּיָד שְׁמַאלָא, ה' תתאָה פּוֹתֵב בָּאָת ו' דְּאִיְהוּ קוּלְמוּס, קָנָה דְרוּעָא ה' עֲלָאָה חוֹתֵם בָּאָת י' דְּאִיְהוּ כַּף הַיָּד.

וְעוּד אָמַר אוֹתוֹ זָקֵן: רַבִּי רַבִּי, וְהַמְּכַתֵּב מְכַתֵּב אֱלֹהִיִּים הוּא, שְׁתֵּי יָדִים פּוֹתֵבוֹת מִיְמִין וּמִשְׁמַאל, אֲבָל חֲרוֹת עַל הַלְּחוֹת, הַעֲמוּד הָאֲמֻצָּעִי, (בן י"ה הוּא וְדֹא י). כַּמָּה מְלָאָכִים סוֹפְרִים יֵשׁ לְמַעְלָה שְׁכוּתֵבִים אֶת זְכוּיֹת יִשְׂרָאֵל, וְכַמָּה מְלָאָכִים שְׁחוֹתֵם הַמְּלֻךְ בִּיְדֵיהֶם שְׁחוֹתֵמִים אֶת זְכוּיֹת יִשְׂרָאֵל, וְכַמָּה מְלָאָכִים שְׁשׁוּקְלִים קִלּוֹת וְחַמּוּרוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה, זֶהוּ שְׁכַתּוּב אֵינָה סוֹפֵר אֵינָה שׁוֹקֵל, וְכַשֵּׁהוּא חוֹתֵם בְּטַבְעַת הַמְּלֻךְ שֶׁהוּא ו' (י'), אֵין לְהַשִּׁיב. חוֹתֵם הוּא ו', חוֹתֵם אָמַת, יָד פּוֹתֵב וְיָד חוֹתֵם. ה' תַּחְתּוֹנָה פּוֹתֵבֵת, ה' עֲלִיוֹנָה חוֹתֵמֵת, שְׁהֵם ה' אָצְבָּעוֹת שֶׁל יָד יְמִין וְה' אָצְבָּעוֹת שֶׁל יָד שְׁמַאל. ה' תַּחְתּוֹנָה פּוֹתֵבֵת בָּאוֹת ו', שֶׁהוּא קוּלְמוּס, קָנָה שֶׁל זְרוּעַ, ה' הַעֲלִיוֹנָה חוֹתֵמֵת בָּאוֹת י', שֶׁהוּא כַּף הַיָּד.

שְׁיִים הַדּוֹרִישׁ אִיְהוּ צְדִיק, עֲלִיָּה אֲתֵמַר (ישעיה נ ד) יְהוּיָה אֱלֹהִיִּים נָתַן לִי לְשׁוֹן לְמוּדִים, וְדֹא (י) יו"ד זְעִירָא, לְדַעַת לְעוֹת אֶת יַעֲף דְבַר (שם), אִינוּן ה"ה, דְּבַהוּן וְעוֹף יַעוּפֵף עַל הָאָרֶץ (בראשית א כ), וְנִקּוּדָה דְשֵׁם הַכּוֹתֵב, וְהַמְּכַתֵּב מְכַתֵּב אֱלֹהִיִּים הוּא דָא יְהוּהוּ, שְׁיִים הַדּוֹרִישׁ, יְהוּיָה אֱלֹהִיִּים נָתַן לִי לְשׁוֹן לְמוּדִים, לְדַעַת לְעוֹת אֶת יַעֲף דְבַר וְדֹא יְהוּהוּ, יְדִיעַת קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּשִׁכְיִנְתֵּיהוּ, בְּהַאי נִקּוּדָה יְתַהַלֵּל הַמְּתַהַלֵּל הַשְּׁכָל וְיָדוּעַ (ירמיה ט כ), וְדֹא יְהוּהוּ.

שְׁיִים הַדּוֹרִישׁ הוּא צְדִיק, עֲלִיו נֶאֱמַר יְהוּיָה אֱלֹהִיִּים נָתַן לִי לְשׁוֹן לְמוּדִים, וְזֶה (י) יו"ד זְעִירָה, לְדַעַת לְעוֹת אֶת יַעֲף דְבַר, הֵם ה"ה שְׁבָהֶם, וְעוֹף יַעוּפֵף עַל הָאָרֶץ, וְנִקּוּדָה שֶׁל שֵׁם הַכּוֹתֵב, וְהַמְּכַתֵּב מְכַתֵּב אֱלֹהִיִּים הוּא זֶה יְהוּהוּ, שְׁיִים הַדּוֹרִישׁ, יְהוּיָה אֱלֹהִיִּים נָתַן לִי לְשׁוֹן לְמוּדִים לְדַעַת לְעוֹת אֶת יַעֲף דְבַר, וְזֶה יְהוּהוּ, יְדִיעַת הַקְּדוּשָׁא בְּרוּךְ הוּא עִם שְׁכִינְתּוֹ, בְּנִקּוּדָה הַזֹּאת יְתַהַלֵּל הַמְּתַהַלֵּל הַשְּׁכָל וְיָדוּעַ, וְזֶה יְהוּהוּ.

דף פט ע"ב

כָּל אֵלִין נִקּוּדִין צְרִיךְ לְנִקּוּדָא לֹון מְקַרְאִין דְּאוּרִייתָא, כַּמָּה דְּאִינוּן כְּתִיבִין בְּאַרְחַ קְשׁוּט, וְכָל הוֹנִיָּה אִית לָהּ מְשַׁמְשָׂא דְרַכִּיב עֲלֵיהּ, וְאִיְהִי מְרַכְבָּה לֵיהּ, וְהֵיא הוֹנִיָּה אִית לָהּ מְנַהִיגָא דְשְׁלִיט עֲלֵיהּ, כְּגוּן דְּכוּרָא עַל נוּקְבָא, וְלִית רְשׁוֹ לְנוּקְבָא וְלֹא לְשְׁלוּחָא דִּילָהּ לְמַעַבְדַּ מַדְעַם בְּלֹא רְשׁוֹת בַּעֲלָהּ, דְּכָל

מאן דמקבל (דף פט ע"ב) איהי נוקבא, מאתר דאיהו מקבל, ורזא דמלה (קהלת ה' ז) כי גבוה מעל גבוה שומר, וכגוונא דא שליחא לעילא מטטרו"ן, וכמה ממנן דתחות ידיה דאינון שליחן דשכינתא, ושכינתא איהי נוקבא, לית לה רשו לאזלא לשום אתר בלא רשו בעלה, ורזא דמלה ויקחו לי תרומה (שמות כה ב), אם אתון בעיתון דשריא שכנתי ביניכון, ויקחו לי, נסיבו מני רשו בקדמיתא לאתגליא.

כל הנקדות הללו צריד לנקד אותם מפסוקי התורה, כמו שהם כתובים בדרך אמת, וכל הוי"ה יש לה משמש שרוב עליה, והיא המרכבה שלו, ואותה הוי"ה יש לה מנהיג ששולט עליה, כמו זכר על נקבה, ואין רשות לנקבה או לשליחה לעשות דבר בלי רשות בעלה, שכל מי שמקבל, היא הנקבה, מהמקום שהיא מקבלת, וסוד הדבר - כי גבוה מעל גבוה שומר, וכגון זה השליח למעלה מטטרו"ן, וכמה ממנים שפחת ידיו שהם שליחי השכינה, והשכינה, היא נקבה, אין לה רשות ללכת לשום מקום בלי רשות בעלה, וסוד הדבר - ויקחו לי תרומה. אם אתם רוצים שתשרה שכנתי ביניכם - ויקחו לי, קחו ממני רשות בראשונה להתגלות.

תקונא חמשין ושתא

בראשית ברא אלהיים, אלהיים הא אוקמוה תמן דחילו מסטרא דאת ה' (ני"א הי"י), דאיהי לשמאלא, דאף על גב דאת י' איהו רחמי, באתר דשולטא ה' עלה נוקבא אתקריאת, כגוונא דא הי"י, ורזא דא אתגלייא (בי"ה הי"א וא"י הי"א) יו"ד הי"י וא"י הי"י (סי"א ביו"ד הי"א וא"י הי"א) דלית בריה בלא דכר ונוקבא, דתרין שותפין אינון בברא וברתא, אבא ואימא, חד יהיב טפה דכורא וחד נוקבא, וכד שליט דכורא על נוקבא איהו דכר, וכד שליט נוקבא על דכורא איהו נוקבא, והא אוקמוהו ברזא דאשה כי תזריע וילדה זכר (ויקרא יב ב).

תקון חמשים וששה, בראשית ברא אלהיים, אלהיים הרי פרושהו שם יראה, פחד, מצד האות ה' (ה"י), שהיא לשמאל, שאף על גב שהאות י' היא רחמים, במקום ששולטת ה' עליה היא נקראת נקבה, כמו זה הי"י, וסוד זה התגלה (בי"ה הי"א וא"י ה"ה, א) יו"ד הי"י וא"י הי"י (בי"ו, ד ה"ה, א וא"י הי"א), שאין בריה בלי זכר ונקבה, ששני שתפים הם ביו ובבת, האב והאם, אחד נותן טפה זכר ואחד נקבה, וכששולט הזכר

על הנקבה הוא זָכָר, וכְּשֶׁשׁוֹלֵטֵת הַנְּקֵבָה עַל הַזָּכָר הִיא נְקֵבָה, וְהָרִי פֶרְשׁוּהוּ בְּסוּד שֶׁל אִשָּׁה כִּי תִזְרִיעַ וְיִלְדָה זָכָר.

וְרָזָא עֲלָאָה הָכָא, לְזִמְנִין אֲזִדְרִיקוּ תְרִין טַפִּין, לְזִמְנִין תְּלַת, לְזִמְנִין אַרְבַּע, לְזִמְנִין ה', לְזִמְנִין ו', לְזִמְנִין ז', וְדָא רָזָא דְסְלִיקוּ לְמִטָּה תְרִין וְנַחְתוּ שְׁבַעָה, תְרִין טַפִּין אִינוּן לְזִמְנִין צְרִי וְלְזִמְנִין שְׁבַ"א, תְּלַת לְזִמְנִין אִינוּן סְגוּ"ל וְלְזִמְנִין שׁוּרִ"ק, לְזִמְנִין שְׁבַע פְּגוּוֹנָא דָא ז' מִן זָרַע, וְתַלְתַּת טַפִּין צְרִיכִין נְטִירוּ מִן כְּבִ"ד טַחוּ"ל מְרִ"ה, דְּאִתְמַר בְּהוּן (בראשית ב טז) וַיֵּצֵא יְהוָה אֱלֹהִים עַל הָאָדָם, וְאִוְקְמוּהוּ לֵית צוּ אֶלָּא עֲבוּדָה זָרָה, וְדָא כְּבִד, דְּאִתְמַר בְּהָ כָּל הַכּוֹעֵס פְּאֵלוּ עוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה, וּבְגִין דָּא לֹא צְרִיךְ לְאַרְקָא טַפִּין אֶלָּא בְּרַחֲמֵי, וְלֹא בְּכַעַסָּא וּבְקִטְטָה, וְכִד זָרִיק בְּרַ נֶשׂ אֶלֶין תְּלַת טַפִּין בְּרַחֲמֵי אִתְקִרְיָאוּ סְגוּלַתִּיא, וְרָזָא דְמַלְּהָ זָרְקִיא מְקִ"ף שׁוּפְרָ הוּלְדָּ סְגוּלַתִּיא. עַל הָאָדָם דָּא שְׁפִיכוּת דְּמִים, הִדָּא הוּא דְכַתִּיב (שם טו) בְּאָדָם דְּמוּ יִשְׁפָּד, דָּא אִתְעָרוּתָא דְטַפָּה דְנוֹקְבָא דְאִיהִי מְלִיחָה סוּמְקָא, וְאִי אִיהִי סְגוּ"ל נְקוּדָה לְתַתָּא אִיהִי נוֹקְבָא, נְקוּדָה דְלַעִילָא דְכָר, וְכִד זָרִיק לָהּ בְּמְרִ"ה דְאִיהִי גִיהֵנִם קְטִילַת (לה).

וְסוּד עֲלִיוֹן כָּאן, לְפַעְמִים נִזְרְקוּ שְׁתֵּי טַפּוֹת, לְפַעְמִים שְׁלֹשׁ, לְפַעְמִים אַרְבַּע, לְפַעְמִים ה', לְפַעְמִים ו', לְפַעְמִים ז', וְזֶה הַסּוּד שְׁעָלוּ לְמִטָּה שְׁנַיִם וְיָרְדוּ שְׁבַעָה, שְׁתֵּי טַפּוֹת הֵן לְפַעְמִים צְרִי וְלְפַעְמִים שְׁבַ"א, שְׁלֹשׁ לְפַעְמִים הֵן סְגוּ"ל וְלְפַעְמִים שׁוּרִ"ק, לְפַעְמִים שְׁבַע כְּמוֹ זֶה ז' מִן זָרַע, וְשְׁלֹשׁ טַפּוֹת צְרִיכוֹת שְׁמִירָה מִן כְּבִ"ד טַחוּ"ל מְרִ"ה, שְׁנַאֲמַר בְּהֵם וַיֵּצֵא יְהוָה אֱלֹהִים עַל הָאָדָם, וּפֶרְשׁוּהוּ, אֵין צוּ אֶלָּא עֲבוּדָה זָרָה, וְזֶה הַכְּבִד, שְׁנַאֲמַר בּוּ כָּל הַכּוֹעֵס פְּאֵלוּ עוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה, וּמְשׁוּם זֶה לֹא צְרִיךְ לְהָרִיק טַפּוֹת אֶלָּא בְּאַהֲבָה, וְלֹא בְּכַעַס וּבְקִטְטָה, וּכְשֶׁזּוֹרֵק אָדָם שְׁלֹשׁ טַפּוֹת בְּאַהֲבָה, נְקִרְאוּ סְגוּלַתִּיא, וְסוּד הַדְּבָר - זָרְקִיא מְקִ"ף שׁוּפְרָ הוּלְדָּ סְגוּלַתִּיא. עַל הָאָדָם, זֹו שְׁפִיכוּת דְּמִים, זֶהוּ שְׁכַתּוּב בְּאָדָם דְּמוּ יִשְׁפָּד, זֹו הַתְּעוֹרְרוּת שֶׁל הַטַּפָּה שֶׁל הַנְּקֵבָה שֶׁהִיא מְלַחָה אֲדָמָה, וְאִם הִיא סְגוּ"ל, נְקִדָּה לְמִטָּה הִיא נְקֵבָה, נְקִדָּה שְׁלַמְעָלָה הִיא זָכָר, וּכְשֶׁזּוֹרֵק אוֹתָהּ בְּמְרִ"ה, שֶׁהִיא גִיהֵנִם, הוּרְגַת (אותה).

לְאִמֵּר (בראשית ב טז) דָּא גְלוּי עֲרִיוֹת, וְדָא טַחוּ"ל, מָאן דְּזָרִיק טַפָּה בְּאִתְתִּיָּהּ בְּעַצִּיבוּ וּבְקִטְטָה, אִתְגְּלִיַּאת בֵּיהּ עֲרִיִיתָא, וּבְגִין דָּא עֲרוֹת אָבִיךָ וְעֲרוֹת אִמְךָ לֹא תִגְלֶה (ויקרא יח ז), אִיהִי טַחוּל לִילִית, מְרָה אוּכְמָא עֲרוֹה דְכֻלָּא (נ"א דכלה).

לאמר, זה גלוי עריות, וזה טחוו"ל, מי שזרק באשתו בעצב ובקטטה, התגלתה בו ערוה, ולכן ערות אביד וערות אמד לא תגלה. טחול היא לילית, מרה שחרה, ערות הפל (של הכלה).

אמר רבי אלעזר, אבא, שעורא דעריות אינון באתר ידיע או לא, אמר ליה ברי, יהו"ה איהו יי אב ה' אם וי בן ה' בת, ה"ה אינון אשה ובתה פלה וחמותה, כפום ענפין דאילנא הכי אתקריאו, ענפין דאילנא מתפרשין לעילא באילנא, כמה דאוקמוהו ופניהם וכנפיהם פרודות מלמעלה, ועליהן אתמר (דברים כג א) ולא יגלה כנף אביו, ואינון מתיחדין לתתא.

אמר רבי אלעזר: אבא, השעור של עריות הם במקום ידוע או לא? אמר לו: בני, יהו"ה הוא יי אב, ה' אם, וי בן, ה' בת, ה"ה הם אשה ובתה, פלה וחמותה, כפי ענפי האילן כד נקראו. ענפי האילן נפרדים למעלה באילן, כמו שבארוהו ופניהם וכנפיהם פרודות מלמעלה, ועליהם נאמר ולא יגלה כנף אביו, והם מתיחדים למטה.

כגון לולב דאיהו אגודה חדא לתתא בכל אליו מינין דהדס וערבה, דאינון תלת הדסין, ותרין ערבות, ואיהו בפרודא לעילא, דענפין מתפרדין לימינא ושמאלא, ובגין דא נפרצו עליו פסול, נפרדו עליו כשר, והאי פרוץ איהו פרוץ בערוה דאיהו בין ענפא וענפא, ובגין דא אתמר תמן (ויקרא יח ז) לא תקרבו לגלות ערוה, לאו צריך לקרבה אתנון דאינון יהו"ה באתר (דף ז ע"א) דערוה, ורזא דערוה אתרמיז בתרין (בהדס) אתנון ע"ר ו"ה ע"ר ר"ע בעיני יהו"ה (בראשית לח ז), ואלין ענפין (לא) אתפרשו דיהא ערוה בינייהו, לאו איהו אלא בר מאתריה דקודשא בריך הוא דאיהו אדניי, הדא הוא דכתיב (תהלים ה ה) לא יגורף רע, דבספירן ותשפח אב ואם ובו פחדא, בבני"ה ב"ן י"ה, ולית תמן ערוה, ותשפח לון לתתא אח ואחות תרוייהו ביחודא, אח איהו עמודא דאמצעייתא ד' אחות דיליה, ותרוייהו אינון חד בלא פרודא, אף על גב דצדיק איהו יחודא דכלהו.

כמו לולב, שהוא אגודה אחת למטה בכל אלו המינים של הדס וערבה, שהם שלשה הדסים ושתי ערבות, והוא בפרוד למעלה, שהענפים נפרדים לימין ולשמאל, ומשום זה, נפרצו עליו - פסול, נפרדו עליו - כשר, והפרץ הזה הוא פרוץ בערוה בין ענף לענף, ולכן נאמר שם לא תקרבו לגלות ערוה, לא צריך לקרבה את האותיות שהן יהו"ה למקום ערוה, וסוד הערוה נרמז בשתי (עס) אותיות ע"ר ו"ה ע"ר ר"ע בעיני יהו"ה, והענפים הללו (לא) נפרדו שתהיה ערוה ביניהם, אינו אלא חוץ ממקומו של הקדוש ברוך הוא שהוא אדניי. זהו שפתיב לא יגורף רע,

שְׁבִסְפִירוֹת תִּמְצָא אָב וְאָם וּבֵן כְּאֶחָד בְּבִינָה, בְּיַיִן יִיָּהּ, וְאִין שָׁם עֶרְוָה, וְתִמְצָא אוֹתָם לְמִטָּה, אַח וְאָחוֹת שְׁנֵיהֶם בְּיַחְוֹד, הָאֵחַ הוּא הָעֵמוּד הָאֲמֻצָּעִי, ד' - אָחוֹתוֹ, וְשְׁנֵיהֶם הֵם אֶחָד בְּלִי פְרוּד, אָף עַל גַּב שְׂצָדִיק הוּא הַיַּחְוֹד שֶׁל כֻּלָּם.

אֲדַהְכִי הָא אֵלֵיהוּ קָא אֲזַדְמֵן לִיה לְרַבִּי שְׁמַעוֹן, וְאָמַר לִיה רַבִּי רַבִּי, שְׁעוּרָא דְעַרְיִין הִכִּי אִיהוּ וְדָאִי, בְּכָל סְפִירָן לִית יַחְוֹדָא חַד בְּחִבְרַתָּה כְּגוֹוֹנָא דְדַכְר וְנוֹקְבָא אֶלָּא בְּצָדִיק, דְיַחְוֹדָא דְתַרְוֵייהוּ לָאו אִיהוּ בְּכָל אֲבָרִין דְלֵהוֹן אֶלָּא בְּבָרִית מִילָה, בְּשַׁאֲר אֲבָרִין קוֹרְבָא דְאַחְוָה אִית תַּמָּן וְלָאו דְיַחְוֹדָא, וְדָא אִיהוּ רְזָא דְאִילָנָא דְעַנְפּוּי מִתְפָּרְשִׁין לְעִילָא בְּכָל סְטָרָא, וְרְזָא דְמִלָּה וְתִשָּׁב בְּאִיתָן קִשְׁתּוֹ וְיַפּוּזוֹ זְרוּעֵי יָדָיו (בְּרַאשִׁית מֵט כ"ד), אֲבָל לְתַתָּא כְּלָהוּ אֲגוּדָה אַחַת יַחְוֹדָא חַדָּא, וּבְגִין דָּא לְתַתָּא בְּצָדִיק צְרִיךְ לְקַרְבָּא אַתְוּוֹן דִּיהוּיָה עִם שְׁכִינְתָּיה, דְאִיהִי קוֹרְבָא דִּילָה קַרְבָּן לִיהוּיָהּ.

בֵּינְתִים הֵנָּה אֵלֵיהוּ הַזְדְּמֵן לְרַבִּי שְׁמַעוֹן, וְאָמַר לוֹ: רַבִּי רַבִּי, שְׁעוּר הָעַרְיֹת כֵּן הוּא וְדָאִי, בְּכָל הַסְפִירוֹת אִין יַחְוֹד שֶׁל אַחַת עִם חִבְרַתָּה כְּמוֹ שֶׁל זָכָר וְנוֹקְבָה, אֶלָּא רַק בְּצָדִיק, שֶׁהַיַּחְוֹד שֶׁל שְׁנֵיהֶם אִינוּ בְּכָל הָאֲבָרִים שְׁלֵהֶם, אֶלָּא רַק בְּבָרִית מִילָה, בְּשַׁאֲר הָאֲבָרִים קַרְבָּה שֶׁל אַחְוָה יֵשׁ שָׁם וְלֹא שֶׁל יַחְוֹד, וְזֶהוּ סוּד הָאִילָן שֶׁעַנְפּוּי נִפְרָדִים לְמַעְלָה בְּכָל צֶדֶד, וְסוּד הַדְּבָר - וְתִשָּׁב בְּאִיתָן קִשְׁתּוֹ וְיַפּוּזוֹ זְרוּעֵי יָדָיו, אֲבָל לְמִטָּה כֻּלָּם אֲגוּדָה אַחַת, יַחְוֹד אֶחָד, וּמִשּׁוּם זֶה לְמִטָּה בְּצָדִיק צְרִיךְ לְקַרְבָּא אַתְוּוֹת יְהוּיָה עִם שְׁכִינְתּוֹ, שֶׁהִיא קַרְבָּה שְׁלָה קַרְבָּן לִיהוּיָהּ.

וְהִכִּי שְׁכִינְתָּא עֲלָאָה עִם חֲכָמָה צְרִיךְ לְקַרְבָּא לוֹן בְּצָדִיק, וְכָל עַנְפִין תַּמָּן מְתִיחְדִין וּמְתַקְשְׁרִין וּמְשַׁלְבִין, וּמְקַבְּלִין דָּא מִן דָּא, וְכֻלָּא עַל יְדָא דְצָדִיק, וּבְלָא צָדִיק לִית קוֹרְבָא דְיַחְוֹדָא, אֶלָּא אַחְוָה, וּבְגִין דָּא חֲסֵד תַּמָּן אַתְקַרִי ו' אַח וְה' אָחוֹת. מִסְטָרָא דִּימִינָא, וּבְהַאי אַתְר אַתְמַר (וּיְקָרָא כ"ז) וְאִישׁ אֲשֶׁר יִקַּח אֶת אָחוֹתוֹ בֵּת אָבִיו אוֹ בֵּת אִמּוֹ וְגוֹמֵר חֲסֵד הוּא, וְעַם כָּל דָּא דְחֲסֵד הוּא וְנִכְרְתוֹ לְעֵינֵי בְנֵי עַמָּם, מָאן דְמַחְבֵּר אַתְוּוֹן בְּאַתְר דְפְרוּדָא כְּאֵלוֹ אֲפִרִישׁ בֵּינֵיהוּ, וּבְגִין דָּא וְנִכְרְתוֹ מִדָּה לְקַבֵּל מִדָּה.

וְכֵן הַשְׁכִּינָה הָעֲלִיּוֹנָה עִם חֲכָמָה, צְרִיךְ לְקַרְבָּם לְצָדִיק וְכָל הָעַנְפִים שָׁם מְתִיחְדִים וְנִקְשְׁרִים וּמְשַׁלְבִים, וּמְקַבְּלִים זֶה מִזֶּה, וְהַכֹּל עַל יְדֵי הַצָּדִיק, וּבְלִי צָדִיק אִין קַרְבַּת הַיַּחְוֹד אֶלָּא אַחְוָה, וּמִשּׁוּם זֶה חֲסֵד שָׁם נִקְרָא ו' אַח וְה' אָחוֹת, מִצֵּד הַיְמִין, וּבְמִקּוֹם הַזֶּה נֶאֱמַר וְאִישׁ אֲשֶׁר יִקַּח אֶת אָחוֹתוֹ בֵּת אָבִיו אוֹ בֵּת אִמּוֹ וְגוֹמֵר, חֲסֵד הוּא, וְעַם כָּל זֶה שְׁחֲסֵד הוּא, וְנִכְרְתוֹ לְעֵינֵי בְנֵי עַמָּם. מִי שְׁמַחְבֵּר אוֹתִיּוֹת בְּמִקּוֹם שֶׁל פְּרוּד, כְּאֵלוֹ הַפְּרִיד בֵּינֵיהֶן, וּמִשּׁוּם כֵּן וְנִכְרְתוֹ, מִדָּה כְּנֻגַד מִדָּה.

וְהָכִי יִיָּה בַּיּוֹמֵי אֵינוֹן בְּאַחֲוָה, וְלִית יַחֲוּדָא אֶלְא עַל יְדֵי דְצַדִּיק, וּבְגִין דָּא
בְּהַאי אֲתֵר לָא תִקְרְבוּ לְגַלוּת עֵרְוָה (שם יח ט), וְהָכִי בְּשׁוּקָא יְמִינָא וּשְׂמָאלָא
תַּמְּן אֱלֹהִים אַחֲרִים, וְלֹא צְרִיךְ לְקַרְבָּא תַּמְּן אַתְּוּוּ, בְּזִמְנָא דְאֱלֹהִים
אַחֲרִים תַּמְּן דְּאֵינוֹן מְסֻטְרָא דְעִבּוּדָּה זָרָה, וְרָזָא דְמַלְכָּה וַיִּקְרִיבוּ לְפָנֵי
יְהוּיָה אֵשׁ זָרָה (שם יא).

וְכַד יִיָּה בַּיּוֹמֵי הֵם בְּאַחֲוָה, וְאֵין יַחֲוּד אֶלְא עַל יְדֵי צַדִּיק, וּמְשׁוּם זֶה
בְּמִקּוּם הַזֶּה לָא תִקְרְבוּ לְגַלוּת עֵרְוָה, וְכַד בְּשׁוּק יְמִין וּשְׂמָאל שְׁם
אֱלֹהִים אַחֲרִים, וְלֹא צְרִיךְ לְקַרְב שְׁם אוֹתִיוֹת בְּזִמְן שְׂאֵלֵהִים אַחֲרִים
שְׁם, שְׁהֵם מְצַד שֶׁל עִבּוּדָּה זָרָה, וְסוּד הַדְּבָר - וַיִּקְרִיבוּ לְפָנֵי יְהוּיָה אֵשׁ
זָרָה.

וְכָל אֵינוֹן עֵרְוִין אֵינוֹן סְמַא"ל וְנַחֲשׁ, דְתַבְּעִין לְמַעְבַּד דֵּינִין וּמְגַלִּין לוֹן קְדָם
יְהוּיָה, וּבְגִין דָּא אֲתִקְרִיאוּ עֵרְוִיוֹת, וְדָא אִיהוּ רָזָא וְסוּד אַחַר אֵל תְּגַל (משלי
כה ט), דְּדָא גְרִים גְלוּת וְאֲתִגְלִי בֵּין עַמְמֵיָא, מָאן דְּגַלִּי עֵרְוִיתִיה תַּמְּן הָכִי
אִיהוּ אֲתִגְלִי בֵּין עֵרְוִין דְּאֵינוֹן אֱלֹהִים אַחֲרִים, וּמָאן דְּמַכְסִי עַלִּיהוּ הָכִי
אִיהוּ אֲתִכְפְּסִי בֵּינֵיהוּ, וּבְגִין דָּא וְלֹא יִגְלָה כְּנַף אַבִּיו, דָּא שְׂכִינְתָּא דְגַלְתָּ בֵּין
עַמְמֵיָא בְּגִין חוּבָא דָּא, כְּמָה דְאֵת אֲמַר (ישעיה נא) וּבְפִשְׁעֵיכֶם שְׁלַחַה אִמְכֶם.

וְכָל אוֹתֶם הָעֵרְוִיוֹת הֵם סְמַא"ל וְנַחֲשׁ, שְׁתּוּבְעִים לַעֲשׂוֹת דֵּינִים וּמְגַלִּים
אוֹתֶם לְפָנֵי יְהוּיָה, וּמְשׁוּם זֶה נִקְרְאוּ עֵרְוִיוֹת, וְזֶהוּ סוּד, וְסוּד אַחַר אֵל
תְּגַל, שְׂזָה גוֹרֵם גְלוּת וְגוּלָּה בֵּין הָעַמִּים, מִי שְׂמַגְלָה עֵרְוֹתוֹ שְׁם, כְּדָ
הוּא מְתַגְלָה בֵּין הָעֵרְוִיוֹת, שְׁהֵם אֱלֹהִים אַחֲרִים, וּמִי שְׂמַכְסָה עַלִּיהֶם,
כְּדָ הוּא מְתַכְפֶּסֶה בֵּינֵיהֶם, וּמְשׁוּם זֶה וְלֹא יִגְלָה כְּנַף אַבִּיו, זֹו שְׂכִינָה
שְׁגַלְתָּה בֵּין הָעַמִּים בְּגַלְל הַחֲטָא הַזֶּה, כְּמוֹ שְׁנֵאֲמַר וּבְפִשְׁעֵיכֶם שְׁלַחַה
אִמְכֶם.

וְאַרְבַּע זְמַנִּין גַּלְתָּ שְׂכִינְתָּא בְּגְלוּתָא, בְּגִין דְּאֵעִילוּ עֵרְוָה בֵּין אַרְבַּע אַתְּוּוּ,
וְאָף עַל גַּב דְּאֲתַמַּר כָּל אֵלִין עֵרְוִין בְּסַפִּירָן וּבְשִׂמְא דִּיהוּיָה, לָאוּ בְּאַתְרִיה
דְּלַעִילָא, אֶלְא כַּד שְׂכִינְתָּא גַּלְתָּ, כָּל סַפִּירָן נַחְתּוּ עִמָּה, וְלִית פְּרוּדָא בָּהּ וּבֵין
עֶשֶׂר סַפִּירָן, וְכַד נַחְתּוּ אֲתַלְבְּשׁוּ בְּשִׂית יוֹמִין דְּחוּל שִׂית עֲנַפִּין, חֶסֶד בְּיוֹמָא
קְדָמָא, גְבוּרָה בְּיוֹמָא תְּנַיִנָא, עֲמוּדָא דְאִמְצַעִיתָא בְּיוֹמָא תְּלִיתָא, תְּלַת
סַפִּירָן תְּנַיִנִין בְּתַלְת יוֹמִין אַחֲרָנִין, דְּאֵינוֹן רַבִּיעָא חֲמִשָּׁא וּשְׁתִּיתָא.

וְאַרְבַּע פְּעָמִים גָּלְתָה שְׂכִינָה לְגִלוֹת, מְשׁוּם שֶׁהַכְּנִיסוֹ עָרְוָה בֵּין אַרְבַּע
הָאוֹתִיּוֹת, וְאַף עַל גַּב שֶׁנֶּאֱמַר כָּל הָעֲרִיּוֹת הִלְלוּ בְּסִפְרֵיּוֹת וּבִשְׁם שֶׁל
יְהוּ"ה, לֹא בְּמִקוֹמוֹ שֶׁלְמַעַלָּה, אֲלָא כְּשֶׁשְׂכִינָה גָּלְתָה, כָּל הַסִּפְרֵיּוֹת
יָרְדוּ עִמָּה, וְאִין פְּרוּד בָּהּ וּבֵין עֶשֶׂר הַסִּפְרֵיּוֹת, וּכְשֶׁיָּרְדוּ, הִתְלַבְּשׁוּ
בְּשֵׁשֶׁת יָמֵי הַחֹל שֶׁשָּׁה עֲנָפִים, חֶסֶד בְּיוֹם הָרֵאשׁוֹן, גְּבוּרָה בְּיוֹם הַשֵּׁנִי,
הַעֲמוּד הָאֲמֻצָּעִי בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי, שְׁלֹשׁ סִפְרֵיּוֹת שְׁנִיּוֹת בְּשִׁלְשָׁה יָמִים
אַחֲרֵים, שֶׁהֵם רְבִיעֵי חֲמִישֵׁי וְשִׁשִּׁי.

וְעֶשֶׂר אֲמִירֵן דָּא י" אַבָּא, חֲמֵשׁ אֹר דָּא ה' אִימָא, שֵׁשֶׁת זְמַנִּין טוֹב ו' דָּאִית
בְּשֵׁשֶׁת יוֹמֵי דְחוֹל, ה' דְּהַשְּׁשִׁי ה' דִּיהוּ"ה, רֵאשִׁישׁ דְּבְרָא שְׁשִׁית דָּא כְּתָר רִישָׁא
דְּכָל רִישִׁין.

וְעֶשֶׂר אֲמִירֵי זֶה י" הָאֲבָא, חֲמֵשָׁה אֹר זוּ ה' הָאֲמָא, שֵׁשׁ פְּעָמִים טוֹב
ו' שֵׁשֶׁת בְּשֵׁשֶׁת יָמֵי הַחֹל, ה' שֶׁל הַשְּׁשִׁי ה' שֶׁל יְהוּ"ה, רֵאשִׁישׁ שֶׁל
בְּרָאשִׁית זֶה כְּתָר, הָרֵאשׁ לְכָל הָרֵאשִׁים.

דף צ ע"ב

וְאֲמַאי אִית פְּרוּדָא, בְּגִין דְּלִית צְדִיק אוֹת בְּרִית תַּמָּן, וְרָזָא דְמַלְהָ אִין אָדָם
צְדִיק בְּאַרְץ דְּאִיהוּ אוֹת בְּרִית תַּמָּן, וּבְשִׁבְתָּ דְּאִיהוּ יוֹמָא שְׁבִיעָאָה תַּמָּן
קָרִיבוּ וְיַחְוּדָא דְשִׁמְאָ דִּיהוּ"ה וְכָל סִפְרֵין, וּבְגִין דָּא תַלְמִידֵי חֲכָמִים
זְווגִייהוּ מְלִילֵי שַׁבַּת לְלִילֵי שַׁבַּת, הָאִי עֲרִיין אִינוּן וְדָאִי לְתַתָּא, אֲבָל לְעִילָא
(דף צ ע"ב) אֲתַמַּר (תהלים ה ה) לֹא יִגְוֹרֵךְ רָע, וְצְדִיק דְּקָרִיב לְאַתְתִּיחָה בְּיוֹמִין
דְּחוֹלָא, הֵהוּא בְּן דְּעֵבִיד עֲלִיהָ אֲתַמַּר צְדִיק וְרַע לוֹ, דְּגָרִים דְּאַתְעֵבִיד קֹדֶשׁ
חוֹל דְּאִיהוּ יוֹם הַשְּׁבִיעִי, וּבְהֵהוּא זְמַנָּא אִיהוּ רָזָא דְּצְדִיק וְרַע לוֹ רְשָׁע וְטוֹב
לוֹ, אֲבָל לְעִילָא לִית עָרְוָה וְקִצּוֹץ וּפְרוּד וּפְרוּץ, וּבְגִין דָּא לְעִילָא (לית לך לידמה
ליוצרך, דתימא הכי דלעילא) אִית חוֹדָא בְּאָח וְאַחוֹת וּבְבִין וּבַבֵּת בְּאֵם עִם בְּן, אִם
בְּן לִית לָךְ לִידְמָה לְיוֹצְרֵךְ, דְּאַנְתָּ הוּיִת גָּרִים דְּלָא תְהֵא בְּדִיוֹקְנָא דִּילִיהָ
לְעִילָא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ישעיה נט ב) כִּי אִם עֲוֹנוֹתֵיכֶם הִיוּ מִבְּדִילִים בִּינֵיכֶם
לְבִין אֱלֹהֵיכֶם.

וְלָמָּה יֵשׁ פְּרוּד? מְשׁוּם שֶׁאִין צְדִיק, אוֹת הַבְּרִית, שָׁם, וְסוּד הַדְּבָר -
אִין אָדָם צְדִיק בְּאַרְץ, שֶׁהוּא אוֹת הַבְּרִית שָׁם, וּבְשִׁבְתָּ שֶׁהוּא הַיּוֹם
הַשְּׁבִיעִי, שֶׁם קָרִיבָה וְהִיחֹד שֶׁל שָׁם יְהוּ"ה וְכָל הַסִּפְרֵיּוֹת, וּמְשׁוּם כְּדָ
זְווגִים שֶׁל תַּלְמִידֵי חֲכָמִים מְלִילֵי שַׁבַּת לְלִילֵי שַׁבַּת, הָעֲרִיּוֹת הִלְלוּ הֵם
וְדָאִי לְמַטָּה, אֲבָל לְמַעַלָּה נֶאֱמַר לֹא יִגְרָךְ רָע, וְצְדִיק שֶׁקָּרַב לְאַשְׁתּוֹ

בימות החל, אותו הבן שעושה, נאמר עליו צדיק ורע לו, שגורם שנעשה קדש חל, שהוא היום השביעי, ובאותו זמן הוא הסוד של צדיק ורע לו רשע וטוב לו, אבל למעלה אין ערוה וקצוץ ופרוד ופרוץ, ומשום זה למעלה (אין לד לדמה ליוצרד, שתאמר כד, שלמעלה) יש יחוד באח ואחות, ובבן ובבת, באם עם בן. אם כן, אין לך לדמות ליוצרד, שאתה היית גורם שלא תהיה בדמותו למעלה, כמו שנאמר כי אם עונותיכם היו מבדלים בינכם לבין אלהיכם.

ותא חזי בשעתא דבעא קודשא בריד הוא למברי אדם, הכי הוה בעי למעבד ליה כגוונא דדיוקנא דיליה, בלא ערוה ובלא פרוץ ופירוד, כמה דאת אמר (בראשית א כו) נעשה אדם בצלמנו כדמותנו, למהוי כל ספירן כלין ביה, בלא פרוד וקצוץ, ולא תיחדא בן עם בת דאינון אחים, דעלייהו אתמר אחים תאומים, הדא הוא דכתיב (שמות כו כד) ויהיו תאומים מלמטה ויחדיו יהיו תמים על ראשו, באן אתר, אל הטבעת (שם), דא טבעת דאות ברית מילה, דאיהו שיעור לכל עריין לתתא, ושעור דחודא לעילא, ולעילא אתמר ביה (בראשית ג כב) ולקח גם מעץ החיים ואכל וחי לעולם, אבל לתתא אתמר ביה ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו, לא תערב ביחודא טוב עם רע, ואם לאו (שם ב יז) מות תמות, אתמר הכא מות תמות ואתמר בשבת (שמות לא יד) מחלליה מות יומת.

ובא וראה, בשעה שרצה הקדוש ברוך הוא לברא אדם, כך היה רוצה לעשות אותו כמו דמותו, בלי ערוה ובלי פרוץ ופרוד, כמו שנאמר נעשה אדם בצלמנו כדמותנו, שיהיו כל הספירות כלולות בו, בלי פרוד וקצוץ, ולהתיחד בן עם בת שהם אחים, שעליהם נאמר אחים תאומים, זהו שכתוב ויהיו תאומים מלמטה ויחדיו יהיו תמים על ראשו, באיזה מקום? אל הטבעת, זו הטבעת של אות ברית מילה, שהוא שעור לכל העריות למטה, ושעור של היחוד למעלה, ולמעלה נאמר בו ולקח גם מעץ החיים ואכל וחי לעולם, אבל למטה נאמר בו ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו, אל תערב ביחוד טוב עם רע, ואם לא, מות תמות. נאמר כאן מות תמות, ונאמר בשבת מחלליה מות יומת.

ואדם ודאי אתעביד בדיוקנא דלעילא, ועבד תמן פרודא, ואתפריש מתמן, אמר ליה רבי אלעזר אבא איד אתעביד בדיוקנא דלעילא, דהא שמענא כמה דעות תמן, אמר ליה ברי, כד אתעביד. כלהו ספירן אתכלילו בדיוקנא דנשמתיה, ונשמתיה הוה מרכבה לון כגוונא דנשמתיה, דעלה אתמר (בראשית א כו) ויברא אלהים את האדם בצלמו, כגוונא דעשר ספירות בלימה, וכלהו גוונין דנשמתין הוו נהרין בנשמתיה, והוו נהרין על אנפוי, ומניה הוו מזדעזעו עלאין ותתאין, והוו סגדין ליה בגין אליו

נהורין דהוּו נהירין ביה, פגוונא דאדם דלעילא דהוּו סגדין ליה, הכי הוּו סגדין לאדם דלתתא, עד דהוּו אמר איהו בואו נשתחוה ונכרעה נברכה לפני יהו"ה עושנו (תהלים צה ו), ובההוא זמנא הוּו איהו שליט על כל המוני עילא ותתא.

ואדם ודאי נעשה בדמות של מעלה, ועשה שם פרוד ונפרד משם. אמר לו רבי אלעזר: אבא, איך נעשה בדמות של מעלה, שהרי שמענו שם כמה דעות? אמר לו: בני, כשנעשה, כל הספירות נכללו בדמות של נשמתו, ונשמתו הייתה מרפבה להם, כמו שנשמתו, שעליה נאמר ויברא אלהיים את האדם בצלמו, כמו שעשר ספירות בלימה, וכך הגונים של הנשמות היו מאירים בנשמתו והיו מאירים על פניו, וממנו היו מודעזעים עליונים ותחתונים, והיו משתחוים לו בגלל המאורות הללו שהיו מאירים בו. כמו שהאדם שלמעלה שהיו משתחוים לו, כך היו משתחוים לאדם שלמטה, עד שהיא היה אומר בואו נשתחוה ונכרעה נברכה לפני יהו"ה עושנו, ובאותו זמן הוא היה שולט על כל המונים של מעלה ומטה.

גוון אוכס דעינא ושערי אוכמין וכל גוונין אוכמין שפירין, אתייהיבן ביה מסטרא דאימא, חוורו דעינא וחורו דאנפין וחורו דמוחא וחורו דגרמין, אתייהיבת ביה מסטרא דאבא, דהכי אוקמוהו מארי מתניתין, דלובן שבעין ומוחא ועצמות אתייהיבו מאבא, ואוכמו דעינא ושערא אתייהיבו מאימא, וחורו ואוכמו תרנייהו אשתכחו מכתרא עלאה, אוכמו מלבר וחורו מלגו, ועליה איתמר (איוב לז כא) ועתה לא ראו אור בהיר הוא בשחקים, וכתוב אחר אומר (תהלים יח יב) ישות חשך סתרו.

הגון השחר של העין, ושערי שחורות, וכל הגונים שחורים לפים נתנו בו מצד האם. לבן העין ולבן הפנים ולבן המוח ולבן העצמות נתנו בו מצד האב, שהרי פרשוהו בעלי המשנה שהלבן שבעין והמח והעצמות נתנו מהאב, ושחר העין והשער נתנו מהאם, והלבן והשחר, שניהם נמצאו מכתר עליון, השחר מבחוץ והלבן מבפנים, ועליו נאמר ועתה לא ראו אור בהיר הוא בשחקים, וכתוב אחר אומר ישות חשך סתרו.

דף צא ע"א

והא אוקמוהו חבריא, אוכמו נוקבא לחוורו, ואורייתא מתמן איהי חוורו מלגאו אוכמו מלבר, ולעילא אבא ואימא אמרו על עמודא דאמצעיתא

וּשְׁכִינְתִּיהָ נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדַמוֹתֵנוּ (בראשית א כו), עֲמוּדָא דְאִמְצָעִיתָא
בְּחוּרֵי, וּשְׁכִינְתָא בְּאוּכְמוֹ, הִדָּא הוּא דְכָתִיב (שיר א ה) שְׁחוּרָה אֲנִי וְנֹאזָה,
וְתָא חֲזִי אִימָא עֲלָאָה הוּת אוּכְמָא קָדָם הֵהוּא נְהוּרָא דְלָגָאוּ מִינָהּ, אֲבָל
כְּדִ נְחָתָא לְתַתָּא אֲתַחְזִיית גּוֹנְהָא בְּחֻמְשׁ סְפִירָו, דְאִינוּן ה' עֲנַפִּין דְאִילָנָא,
דְרוּעָא יְמִינָא וּשְׂמָאלָא וְגוּף וּתְרִין שׁוֹקִין, צְדִיק נְטִיל כָּל גּוֹנִין, הִדָּא הוּא
דְכָתִיב (בראשית ט טז) וּרְאִיתִיהָ לְזָכוֹר בְּרִית עוֹלָם, וּרְאִיתִיהָ בְּגוֹנִין נְהִירִין,
וְהִכִּי שְׁכִינְתָא תַתָּאָה אֲתַחְזִיית בְּחֻמְשׁ גּוֹנִין מִתַּתָּא לְעִילָא, וְאֵלִין גּוֹנִין
דְשִׁית סְפִירָו, וְעֲלִיִּיהוּ אֲתַמַּר (שמות כה ד) וּתְכַלֵּת וְאַרְגָּמֹן וְתוֹלַעַת שָׁנִי (דף צא
ע"א) וְשֵׁשׁ וְעֵזִים, וְכַמָּה דְאֲתַכְלִילֵן כָּל גּוֹנִין מְעִילָא לְתַתָּא בְּצְדִיק, הִכִּי
אֲתַכְלִילֵן כָּל גּוֹנִין מִתַּתָּא לְעִילָא בְּעֲמוּדָא דְאִמְצָעִיתָא.

וְהָרִי פְרִשׁוּהוּ הַחֲבָרִים, שְׁחֹר נִקְבָה לְלִבּוֹ, וְהַתּוֹרָה מְשֵׁם הִיא לְבָן
מִבְּפָנִים וְשְׁחֹר מִבְּחוּץ, וְלִמְעַלָּה הָאֵב וְהָאֵם אָמְרוּ עַל הָעֲמוּד הָאִמְצָעִי
וּשְׁכִינְתוֹ נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדַמוֹתֵנוּ, הָעֲמוּד הָאִמְצָעִי בְּלִבּוֹ
וְהַשְׁכִּינָה בְּשְׁחֹר, זֶהוּ שְׁכָתוּב שְׁחוּרָה אֲנִי וְנֹאזָה. וּבֵא תְרָאָה, הָאֵם
הָעֲלִיוֹנָה הִיְתָה שְׁחוּרָה לְפָנֵי אוֹתוֹ אוֹר שְׁלֻפְנִים מִמֶּנָּה, אֲבָל כְּשִׁיזְרֹדֶת
לְמִטָּה נִרְאִים גּוֹנֵיהָ בְּחֻמְשׁ סְפִירוֹת, שְׁהִם חֻמְשַׁת עֲנַפֵּי הָאֵילָן, זְרוּעַ
יְמִין וּשְׂמָאל וְהַגּוּף וּשְׁתֵּי שׁוֹקִים, הַצְדִּיק נוֹטֵל כָּל הַגּוֹנִים. זֶהוּ שְׁכָתוּב
וּרְאִיתִיהָ לְזָכוֹר בְּרִית עוֹלָם, וּרְאִיתִיהָ בְּגוֹנִים מְאִירִים, וְכֹךְ הַשְׁכִּינָה
הַתַּחְתּוֹנָה נִרְאִית בְּחֻמְשָׁה גּוֹנִים מִמְּעַלָּה, וְאֵלוּ הַגּוֹנִים שֶׁל שֵׁשׁ
הַסְפִירוֹת, וְעֲלִיֵּיהֶם נֶאֱמַר וּתְכַלֵּת וְאַרְגָּמֹן וְתוֹלַעַת שָׁנִי וְשֵׁשׁ וְעֵזִים,
וְכַמּוֹ שְׁנִכְלָלִים כָּל הַגּוֹנִים מִמְּעַלָּה לְמִטָּה בְּצְדִיק, כֹּךְ נִכְלָלִים כָּל
הַגּוֹנִים מִמְּעַלָּה בְּעֲמוּד הָאִמְצָעִי.

תָּא חֲזִי אַרְבַּע עֲנַפִּין רַבְרַבִּין הוּוּ בְּאִילָנָא, וְאִינוּן הוּוּ תְרִין דְרוּעִין וּתְרִין
שׁוֹקִין, וְכִלְהוּ בְּשַׁעוּרָא דְאֵת וִי עֲלָאָה, וּבְכָל אִמָּה ה' עֲנַפִּין זְעִירִין דְאִינוּן
זָרַת, דְאֲתַמַּר בִּיהָ (ישעיה מ ב) וְשִׁמְיָם בְּזָרַת תִּכְּוֹן, וְאִינוּן שַׁעוּרָא דְה', וְעַל ה'
עֲנַפִּין הַזֶּה י' דְאִיהוּ כַּף הַיָּד, וְדָא אִיבָא דְאִילָנָא, וְכַמָּה שְׁרִטוּטִין מְרַקְמֵן
בְּכַף דְיָד, דְאִינוּן גּוֹנִין שְׁפִירִין דְאִיבָא, דְבַהוּן אֲתַפְתַּחַת שׁוֹשְׁנָה
דְאֲתַעְבִּידַת מִינָהּ אִיבָא, וְאִינוּן כְּפַתּוֹר וְפָרַח, לְשִׁשֶׁת הַקְּנִים הַיּוֹצְאִים מִן
הַמְּנוֹרָה (שמות כה לט), וְאֵלִין תְּלַת גְּרָמִין בְּדְרוּעָא יְמִינָא, וְתַלַּת בְּדְרוּעָא
שְׂמָאלָא, מְנַרְתָּא גּוּפָא דְאִמְצָעִיתָא.

בֵּא וְרָאָה, אַרְבַּעָה עֲנַפִּים גְּדוֹלִים הָיוּ בְּאֵילָן, וְהֵם הָיוּ שְׁתֵּי זְרוּעוֹת
וּשְׁתֵּי שׁוֹקִים, וְכִלְמַם בְּשַׁעוּר שֶׁל הָאוֹת וִי הָעֲלִיוֹנָה, וּבְכָל אִמָּה חֻמְשָׁה
עֲנַפִּים קְטַנִּים שְׁהִם זָרַת, שְׁנַאֲמַר בּוֹ וְשִׁמְיָם בְּזָרַת תִּכְּוֹן, וְהֵם הַשַּׁעוּר
שֶׁל ה', וְעַל ה' עֲנַפִּים הַזֶּה י' שֶׁהוּא כַּף הַיָּד, וְזֶה פְרִי הָאֵילָן, וְכַמָּה
שְׁרִטוּטִים מְרַקְמִים בְּכַף הַיָּד, שְׁהִם הַגּוֹנִים הַיְפִים שֶׁל הַפְּרִי, שְׁבֵהֶם
נִפְתַּחַת הַשׁוֹשְׁנָה, שְׁנַעֲשֶׂה מִמֶּנָּה פְרִי, וְהֵם כְּפַתּוֹר וְפָרַח לְשִׁשֶׁת הַקְּנִים

היצאים מן המנרה, ואלו שלש עצמות בזרוע ימין ושלש בזרוע שמאל. המנורה, הגוף של האמצע.

בְּרִי בְּכָל אֱלֹיִן תִּקְוִינִין בְּרָא לְאָדָם וּבֵת זֹוגִיָּה, (וואס) וְאִיהוּ עֲבַד פְּרוּדָא לְעִילָא בֵּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׂכִינְתָּיָה, דְּגָרִים לְסַלְקָא שְׂכִינְתָּא מְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הִכִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא סָלִיק מִנִּיָּה בֵּת זֹוגִיָּה, וְאַסְתַּלַּק קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִנִּיָּה, דְּבִאֲתֵר דְּלֹא שְׂרִיָּא שְׂכִינְתָּא תַּמּוֹן, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֹא שְׂרִיָּא תַּמּוֹן, וּמִנְלָן דְּאַסְתַּלַּיק בֵּת זֹוגִיָּה מִנִּיָּה, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (בראשית ב יח) וַיֹּאמֶר יְהוָה לֹא טוֹב הָיִיתָ הָאָדָם לְבַדּוֹ, וְדָא גָרִים לְיַעֲקֹב דְּאַתְמַר בֵּיה (שם לב כה) וַיִּוָּתֵר יַעֲקֹב לְבַדּוֹ, וּבְהָהוּא זְמַנָּא נִצַּח לִיה סַמְא"ל, וַיִּגַע בְּכַף יְרִיכּוֹ (שם כו), בְּאֵן אֲתֵר פֶּרַח בְּגִיד הַנְּשֵׂה, דְּפָרַח י' מְגִיד הַנְּשֵׂה דְּאִיהִי י' דְּיַעֲקֹב, וְאַשְׁתָּאֵר אִיהוּ עֲקֹב, דְּאִיהוּ דֵשׁ בְּעֲקֹב, וְדָא רְזָא וַיְדוֹ אוּחְזֵת בְּעֲקֹב עֶשׂוֹ (שם כה כו) (דאיהו דש בעקב בגלותא ובעולא דמלכותא דשבעין אומין דהוא לזנב ולא לראש).

בְּנִי, בְּכָל הַתְּקוּוֹנִים הִלְלוּ בְּרָא אֶת הָאָדָם וּבֵת זֹוגוֹ, (וואס) הוּא עֲשֵׂה פְּרוּד לְמַעְלָה בֵּין הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּשְׂכִינְתּוֹ, שְׁגָרַם לְסַלּוּק הַשְּׂכִינָה מִהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּדָ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְסַלַּק מִמֶּנּוּ בֵּת זֹוגוֹ וּמְסַתַּלַּק הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִמֶּנּוּ, שְׂבַמְקוֹם שְׂאִין שׁוֹרָה שְׂכִינָה, אִין הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שׁוֹרָה שָׁם, וּמִנִּין לָנוּ שְׂהַסְתַּלַּקָה בֵּת זֹוגוֹ מִמֶּנּוּ? כְּמוֹ שְׂנַאֲמַר וַיֹּאמֶר יְהוָה לֹא טוֹב הָיִיתָ הָאָדָם לְבַדּוֹ, וְזֶה גָרַם לְיַעֲקֹב שְׂנַאֲמַר בּוֹ וַיִּוָּתֵר יַעֲקֹב לְבַדּוֹ, וּבְאִוְתוֹ זְמַן נִצַּח אֶת סַמְא"ל, וַיִּגַע בְּכַף יְרִכּוֹ, בְּאִיזָה מְקוֹם פּוֹרַח? בְּגִיד הַנְּשֵׂה, שְׂפָרַחָה י' מְגִיד הַנְּשֵׂה, שְׂהִיא י' שֶׁל יַעֲקֹב, וְהוּא נִשְׁאָר עֲקֹב, שְׂהוּא דֵשׁ בְּעֲקֹב, וְזֶה הַסּוּד שֶׁל וַיְדוֹ אוּחְזֵת בְּעֲקֹב עֶשׂוֹ, (שהוא דש בעקב בגלות ובעל של מלכות שבעים אמות, שהוא לזנב ולא לראש).

כְּמָה דְּגָרִים אָדָם דְּשְׂכִינְתָּא אֲתַפְרָשֵׁת מְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמָה דְּאַתְּ אָמַר (ישעיה נא) וּבְפִשְׁעֵיכֶם שְׁלַחַה אֲמַכֶּם, וְאַשְׁתָּאֵר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יַחֲדָאֵי בְּלֹא מְטְרוֹנִיתָא, הִדָּא הוּא דְּכְתִיב (ישעיה נז א) הַצַּדִּיק אֲבָד, מֵאֵי אֲבָד, אֲבָד לְמְטְרוֹנִיתָא, וּבְגִין דָּא לֹא טוֹב הָיִיתָ אָדָם לְבַדּוֹ (בראשית ב יח) אֲעֲשֵׂה לוֹ עֶזֶר כְּנִגְדּוֹ (שם), דָּא אַחְרָא, דְּלִית אִיהִי בֵּת זֹוגִיָּה, מְסַטְרָא דְּעַץ הַדְּעַת טוֹב וְרַע, בְּאַסּוּר וְהִיתֵר טוֹמְאָה וְטְהָרָה כְּשֵׁר וּפְסוּל דִּם טְהוֹר וְדִם נִדָּה, וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהוּ זְכָה נַעֲשֵׂה לוֹ עֶזֶר, לֹא זְכָה כְּנִגְדּוֹ, דְּאַסְתַּלַּק מִנִּיָּה אֲתַתָּא דְּאִיהִי עַץ הַחַיִּים, דְּאַתְמַר בְּהָ (משלי ג יח) עַץ חַיִּים הִיא לַמַּחְזִיקִים בָּהּ, רְאֵה חַיִּים עִם אִשָּׁה אֲשֶׁר אֶהְבֵּת (קהלת ט ט), דְּעֵלָה אֲתַמַּר (בראשית ג כב) וְלָקַח גַּם מֵעֵץ הַחַיִּים וְאָכַל וַחִי לְעוֹלָם, דְּאִיהוּ הָזֶה חֲרוּת עַל הַלּוּחוֹת, חִירוֹ מִמְּלֹאךְ הַמּוֹת, חִירוֹ מִשְׁעִבּוּד מַלְכֵיאוֹת, חִירוֹ מִכָּל מַרְעִין בִּישׁוּן, מְעִנְיוּתָא וְטַפְשׁוּתָא וְצַעֲרָא וְדוּחְקָא וְכַפְנָא, וְעֵלָה אֲתַמַּר (דברים ח ט) אַרְצָא אֲשֶׁר לֹא בְּמִסְכְּנוֹת תֹּאכַל בְּהָ לַחֵם וְכוּ'.

כְּמוֹ שֶׁגָּרַם אָדָם שֶׁהִשְׁכִּינָה נִפְרָדָה מִן הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וּבִפְשָׁעֵיכֶם שָׁלַח אִמְכֶם, וְנִשְׁאַר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יְחִידֵי בְּלִי הַגְּבִירָה, זֶהוּ שֶׁפְּתוּב הַצְּדִיק אָבֵד, מַה זֶה אָבֵד? אָבֵד לַגְּבִירָה, וּמִשׁוּם זֶה לֹא טוֹב הַיּוֹת הָאָדָם לְבַדּוֹ אֲעֵשֶׂה לוֹ עֵזֶר כְּנֶגְדּוֹ, זֶה אַחֲרַת, שְׂאִינָה בֵּת זוּגוֹ, מִצַּד שֶׁל עֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע, בְּאִסּוּר וְהִתֵּר, טַמְאָה וְטַהֲרָה, כְּשֶׁר וּפְסוּל, דָּם טְהוֹר וְדָם נֹדֵה, וּמִשׁוּם זֶה פְּרִשׁוּהָ, זָכָה - נִעֲשֶׂה לוֹ עֵזֶר, לֹא זָכָה - כְּנֶגְדּוֹ, שֶׁהִסְתַּלְקָה מִמֶּנּוּ אִשָּׁה שֶׁהִיא עֵץ הַחַיִּים, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ עֵץ חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים בָּהּ, רְאֵה חַיִּים עִם אִשָּׁה אֲשֶׁר אֲשֶׁר אֶהְבֶּתְּ, שְׁעָלֶיהָ נֶאֱמַר וְלִקַּח גַּם מֵעֵץ הַחַיִּים וְאָכַל וַחֵי לְעַלְמִם, שֶׁהוּא הָיָה חֲרוּת עַל הַלּוּחוֹת, חֲרוּת מִפְּלֶאֶד הַמּוֹת, חֲרוּת מִשְׁעֶבֶד מַלְכֵיּוֹת, חֲרוּת מִכָּל הַמַּחְלוֹת הָרְעוֹת, מְעַנְיּוֹת וְטַפְשׁוֹת וְצַעַר וְדַחֲק וְרָעֵב, וְעָלֶיהָ נֶאֱמַר, אֲרָץ אֲשֶׁר לֹא בְּמִסְכְּנוֹת תֹּאכַל בָּהּ לֶחֶם וְכוּ'.

אֲסִתְּלַק מִיָּנִיָּה, וְאֲתִיָּהֵב לִי אַחֲרָא מִסְטָרָא דְסִיְהָרָא, דְאֲתָמַר בָּהּ (קִהְלַת ג ב) עַת לְלֶדֶת וְעַת לָמוֹת וְכוּ', דְאִיְהִי פְּלֶגוּ דִילָה חַיִּים עוֹתֵרָא, וּפְלֶגוּ דִילָה מוֹת עֲנִיּוֹתָא, כְּגוֹוְנָא דְלָבָא דְאֲתָמַר בֵּיהּ (שֵׁם י ב) יָב חָכָם לִימִינוֹ וְלָב כְּסִיל לְשִׁמְאָלוֹ, תֵּרִין בְּשׁוֹתְפוֹ, וּבְגִין דָּא אִם זָכָה עֵזֶר בְּמִלּוּיָא דְסִיְהָרָא, וְאִם לֹא זָכָה כְּנֶגְדּוֹ בְּחִסְרוֹנָה דְסִיְהָרָא.

הִסְתַּלְקָה מִמֶּנּוּ, וְנִתְּנָה לוֹ אַחֲרַת מִצַּד הַלְּבָנָה, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ עַת לְלֶדֶת וְעַת לָמוֹת וְכוּ', שְׁחֻצִיָּה חַיִּים וְעֵשֶׂר, וְחֻצִיָּה מוֹת וְעֵנִי, כְּמוֹ שֶׁהֵלֵב שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ יָב חָכָם לִימִינוֹ וְלָב כְּסִיל לְשִׁמְאָלוֹ, שְׁנִים בְּשִׁתְּפוּת, וְלָכֵן אִם זָכָה - עֵזֶר, בְּמִלּוּי הַלְּבָנָה, וְאִם לֹא זָכָה - כְּנֶגְדּוֹ, בְּחִסְרוֹן הַלְּבָנָה.

עֲרִיּוֹת מִסְטָרָא דִיִּיָּה, עִיר יִיָּה תַעוֹר קְשֻׁתָּד (חֲבֻקוֹק ג ט), עֲרִיּוֹת מִסְטָרָא דִוִּיָּה לֹא תִקְרְבוּ לְגַלוֹת עִיר וִיָּה (וִיקְרָא יח ו), וְדָא לִילִיָּית דְאִיְהִי עֲרוֹת אִשָּׁה וּבִתָּה (שֵׁם יז), דְאִינוֹן הִיָּה, עֲרוֹת פְּלֶתָד (שֵׁם טו) דָּא יי זְעִירָא דְאֲדַנִּי, דְאִיְהִי כְּלָה הָאֲמוּרָה בְּשִׁיר הַשִּׁירִים. תָּא חֲזִי שְׁכִינְתָּא תִתְּאָה אֲתִקְרִיאַת בִּתָּה מִסְטָרָא דְאִימָא עֲלָאָה, כְּלָה מִסְטָרָא דְכָּיִל כָּיִל ה', אַחוֹת מִסְטָרָא דְעַמּוּדָא דְאֲמָצִיעִתָּא, שְׂאֵר בְּשָׂרוֹ (שֵׁם ו) מִסְטָרָא דְהָהוּא דְאֲתָמַר בֵּיהּ (בְּרַאשִׁית ג) בְּשִׁגְם הוּא בְּשָׂר, מִסְטָרָא דְדִרְגִיָּה.

הָעֲרִיּוֹת מִצַּד שֶׁל יִיָּה, עִיר יִיָּה תַעוֹר קְשֻׁתָּד, עֲרִיּוֹת מִהַצַּד שֶׁל וִיָּה, לֹא תִקְרְבוּ לְגַלוֹת עִיר וִיָּה, וְזוֹ לִילִיָּית שֶׁהִיא עֲרוֹת אִשָּׁה וּבִתָּה, שֶׁהוּן הִיָּה, עֲרוֹת פְּלֶתָד זוֹ יי קִטְנָה שֶׁל אֲדַנִּי, שֶׁהִיא הַכְּלָה הָאֲמוּרָה בְּשִׁיר הַשִּׁירִים. בֹּא וּרְאֵה, הַשְׁכִּינָה הַתַּחְתּוֹנָה נִקְרָאת בִּתָּה מִהַצַּד שֶׁל הָאִם הָעֲלִיוֹנָה, וְהַכְּלָה מִהַצַּד שֶׁל כָּיִל כָּיִל ה', אַחוֹת מִהַצַּד שֶׁל הָעַמּוּד

הַאֲמָצֵעִי, שְׂאֵר בְּשָׂרוֹ מֵהַצֵּד שֶׁל אוֹתוֹ שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ בְּשֵׁם הוּא בְּשָׂר, מֵצֵד
שֶׁל דְּרָגָתוֹ.

תקונא שבע וחמשין

דף צא ע"ב

(דף צא ע"ב) בְּרֵאשִׁית תְּרֵי שְׁבִי"א, וְאִינוּן תְּרִין נְקוּדִין תְּרֵי יְצִירוֹת, דְּאֲתִמַּר
בְּהוֹן (בראשית ב' יט) וַיִּצְרַךְ יְהוָה אֱלֹהִים מִן הָאֲדָמָה כָּל חַיֵּי הַשָּׂדֶה וְאֵת כָּל
עוֹף הַשָּׁמַיִם, וַיָּבֵא אֶל הָאָדָם לְרֵאוֹת מַה יִּקְרָא לוֹ וְכוּ'. תָּא חֲזִי כַּמָּה
נִשְׁמָתִין וְכַמָּה צִיּוּרִין צִיּוּר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּדִיּוּקְנָא דְמַרְכָּבוֹת דְּלַעֲלֵילָא,
דְּאִינוּן חַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ, דְּיִרְתִּין בְּנֵי נִשְׂאָה נִשְׁמָתִין מְנִייהוּ, וְאִייתִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא לְאָדָם בְּגִלְגוּלָא עַל כְּלָהוּ, לְרֵאוֹת מַה יִּקְרָא לוֹ, וְלֹא אֲשַׁכַּח עֶזְרָא בְּהוֹן,
הָדָא הוּא דְכֶתִיב (שם יח) וְלֹאֲדָם לֹא מֵצָא עֶזְרָא כְּנִגְדּוֹ, וְאִיהוּ קָרָא לוֹן לְכָל
חַד שְׁמָהוֹן כְּפִיּוֹם חֵילָא דְלַעֲלֵילָא, דְּאֲתִמַּר בְּהוֹן (ישעיה מ' כו) הַמוֹצִיא בְּמִסְפָּר
צְבָאָם לְכָלִּים בְּשֵׁם יִקְרָא, לְכָל חַיָּה וּמְלָאָךְ וְאוּפֹן קָרָא לוֹן בְּשֵׁם יְדוּעַ, לְכָל
חַד עַל מִתְכַּנְתּוֹ בְּעִבּוּדָתוֹ וּבְמִשְׁמָרְתּוֹ.

תְּקוּן שְׁבַע וְחֲמִשִּׁים, בְּרֵאשִׁית, תְּרִי שְׁבִי"א, וְהֵם שְׁתֵּי נְקוּדוֹת שְׁתֵּי
יְצִירוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר בְּהוֹן וַיִּצְרַךְ יְהוָה אֱלֹהִים מִן הָאֲדָמָה כָּל חַיֵּי הַשָּׂדֶה
וְאֵת כָּל עוֹף הַשָּׁמַיִם, וַיָּבֵא אֶל הָאָדָם לְרֵאוֹת מַה יִּקְרָא לוֹ וְכוּ'. בָּא
וְרֵאָה כַּמָּה נִשְׁמָתִין וְכַמָּה צִיּוּרִים צִיּוּר הַקֹּדֶשׁ בְּרִיךְ הוּא בְּדָמוֹת
הַמַּרְכָּבוֹת שֶׁל מַעְלָה, שְׁהוֹן חַיּוֹת הַקֹּדֶשׁ, שֶׁבְּנֵי אָדָם יוֹרְשִׁים מֵהֶם
נִשְׁמָתִין, וּמְבִיא הַקֹּדֶשׁ בְּרִיךְ הוּא אֶת הָאָדָם בְּגִלְגוּל עַל כָּלִּים לְרֵאוֹת
מַה יִּקְרָא לוֹ, וְלֹא מֵצָא בְּהֵם עֶזְרָא. זֶהוּ שְׁכִתּוּב וְלֹאֲדָם לֹא מֵצָא עֶזְרָא
כְּנִגְדּוֹ, וְהוּא קָרָא לְהֵם לְכָל אֶחָד שְׁמוֹת כְּפִי הַכַּח שְׁלִמְעָלָה, שֶׁנֶּאֱמַר
בְּהֵם הַמוֹצִיא בְּמִסְפָּר צְבָאָם לְכָלִּים שְׁמוֹת יִקְרָא, לְכָל חַיָּה וּמְלָאָךְ
וְאוּפֹן קָרָא לוֹ בְּשֵׁם יְדוּעַ, לְכָל אֶחָד עַל מִתְכַּנְתּוֹ בְּעִבּוּדָתוֹ וּבְמִשְׁמָרְתּוֹ.

תָּא חֲזִי אָדָם הוּא יְדַע כָּל מְלָאָךְ וְאוּפֹן וְחַיָּה וְשָׂרָף, כָּל חַד דְּהוּא מְמַנָּא עַל
שְׁלִיחוּתֵיהּ, וְהוּא יְדַע כָּל שְׁמָא דְכָל חַד דְּהוּא כְּפִיּוֹם שְׁלִיחוּתֵיהּ, וְהֵכִי הוּא
קָרִי לֵיהּ, דְּהֵכִי אֲשַׁכְחָנָא בְּסִפְרֵי רִזְיָא"ל דְּאֲתִיְהִיב לְאָדָם קְדָמָאָה,

דְּמִטְטוּר״ן קָרָא לִיה קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא שְׁמֵהּ סְגִיָּאִין, לְזַמְנִין אֲתִקְרִי מִיטְטוּר״ר (מִי״מִטוּר) בְּזַמְנָא דְּמִמְנָא עַל מְטָרָא וּלְזַמְנִין אֲתִקְרִי פִתְחוּ״ן סַגְרוּ״ן (אֲטִימוּ״ן) (נִי״א אֲטִמוּ״ן), אֲטִמוּ״ן בְּזַמְנָא דְּאִיהוּ אוּטִם חוּבִין דְּיִשְׂרָאֵל, סַגְרוּ״ן בְּזַמְנָא דְּסַגְר תְּרַעִין דְּצִלוּתָא, פִתְחוּ״ן בְּזַמְנָא דְּפִתַח תְּרַעָא דְּצִלוּתָא, (פִּסְקוּ״ן) (נִי״א פִּסְקוּ״ן) בְּזַמְנָא דְּפּוֹסֶק הֶלְכוֹת דְּמִתְנִיתִין בְּמִתְיָבְתָא תִּתְאַה, וְהִכִּי כָּל שְׁמֵהּ כְּפּוּם שְׁלִיחוּתִיה, וְהִכִּי כָּל מְלָאָךְ אֲשֶׁתֵּנִי שְׁמִיהַ כְּפּוּם שְׁלִיחוּתִיה, הִדָּא הוּא דְּכִתִּיב (שׁוֹפְטִים יג יח) לָמָּה זֶה תִּשְׁאַל לְשָׁמַי וְהוּא פְּלִאי, וְכְּפּוּם נִיסָא דְּעַבְדִּין הִכִּי אִיהוּ שְׁמִיָּהּ.

בֹּא וּרְאֵה, אָדָם הָיָה מְכִיר כָּל מְלָאָךְ וְאוֹפֵן וְחִיָּה וְשָׂרָף, כָּל אֶחָד שֶׁהָיָה מְמַנֶּה עַל שְׁלִיחוּתוֹ, וְהָיָה יוֹדֵעַ כָּל שֵׁם שֶׁל כָּל אֶחָד שֶׁהָיָה כְּפִי שְׁלִיחוּתוֹ, וְכֵן הָיָה קוֹרָא לוֹ, שְׂפָךְ מְצִאֵנוּ בְּסִפְרֵי רִזְיָא״ל שֶׁנֶּתַן לְאָדָם הָרֵאשׁוֹן, שְׁמִטְטוּר״ן קָרָא לוֹ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁמוֹת רַבִּים, לְפַעְעָמִים נִקְרָא מִיטְטוּר״ר (מִי״מִטוּר) בְּזַמְנֵן שְׁמִמְנָה עַל הַמְּטָר, וְלְפַעְעָמִים נִקְרָא פִתְחוּ״ן סַגְרוּ״ן (אֲטִימוּ״ן) (אֲטִמוּ״ן), אֲטִמוּ״ן בְּזַמְנֵן שֶׁהוּא אוּטִם אֶת הַטָּאִי יִשְׂרָאֵל. סַגְרוּ״ן בְּזַמְנֵן שֶׁסוּגְר שְׁעָרֵי הַתְּפִלָּה, פִתְחוּ״ן בְּזַמְנֵן שֶׁפּוֹתַח שְׁעַר הַתְּפִלָּה, (פִּסְקוּ״ן) (פִּסְקוּ״ן) בְּזַמְנֵן שֶׁפּוֹסֶק הֶלְכוֹת שֶׁל הַמְּשֻׁנָּה בִּישִׁיבָה הַתְּחִילָתָא, וְכֵן כָּל הַשְׁמוֹת כְּפִי שְׁלִיחוּתוֹ, וְכֵן כָּל מְלָאָךְ מִשְׁתַּנָּה שְׁמוֹ כְּפִי שְׁלִיחוּתוֹ. זֶהוּ שְׁכִתּוּב לָמָּה זֶה תִּשְׁאַל לְשָׁמַי וְהוּא פְּלִאי, וְכֵן הֵינִס שְׁעוֹשִׂים - כֵּן הַשֵּׁם שֶׁלָּהֶם.

וּלְכָל שְׁלִיחוּתָא וְשְׁלִיחוּתָא דְּלֵהוֹן אֵית רַגְעָא וְשַׁעְתָּא יְדִיעָא, וּמְזַל יְדִיעַ, וְיוֹם יְדִיעַ, וְכֹכַב יְדִיעַ, וְתַמָּן אֲשֶׁתֵּנִי, הַאי מְלָאָךְ אֲתִקְרִי בְּשֵׁשִׁים רַבּוּא שְׁמֵהּ דְּמְלָאָכְיָא, הוּא אֲתִקְרִי חֲסִדְיָא״ל בְּזַמְנָא דְּעַבִּיד חֲסִד עִם עֵלְמָא, גְּבִרְיָא״ל בְּזַמְנָא דְּעַבִּיד גְּבוּרָה בְּעֵלְמָא, סַתּוּרְיָא״ל בְּזַמְנָא דְּסַתִּיר בְּנִי עֵלְמָא בְּגַדְפוּי מְאֵלִין מְלָאָכְיָא חֲפֵלָה, הִדָּא הוּא דְּכִתִּיב (תְּהִלִּים צא ד) וְתַחַת כְּנָפָיו תִּתְחַסֶּה צְנֵה, וְאֲתִקְרִי חֲתַמְיָא״ל בְּזַמְנָא דְּחִתִּים זְכוּוֹן וְחוּבִין עַל בְּנֵי עֵלְמָא, כְּתַבִּיא״ל בְּזַמְנָא דְּכַתַּב חוּבִין וְזְכוּוֹן.

וּלְכָל שְׁלִיחוּת וְשְׁלִיחוּת שְׁלָהֶם יֵשׁ רַגַע וְשַׁעָה יְדוּעָה, וּמְזַל יְדוּעַ וְיוֹם יְדוּעַ וְכֹכַב יְדוּעַ וְשֵׁם מִשְׁתַּנָּה, הַמְּלָאָךְ הַזֶּה נִקְרָא בְּשֵׁשִׁים רַבּוּא שְׁמוֹת שֶׁל מְלָאָכִים, הוּא נִקְרָא חֲסִדְיָא״ל בְּזַמְנֵן שֶׁעוֹשֶׂה חֲסִד עִם הָעוֹלָם, גְּבִרְיָא״ל בְּזַמְנֵן שֶׁעוֹשֶׂה גְּבוּרָה בְּעוֹלָם, סַתּוּרְיָא״ל בְּזַמְנֵן שֶׁמְסַתִּיר אֶת בְּנֵי הָעוֹלָם בְּכַנְפָיו מִמְּלָאָכְיָא חֲפֵלָה הַלְלוּ, זֶהוּ שְׁכִתּוּב וְתַחַת כְּנָפָיו תִּתְחַסֶּה צְנֵה, וְנִקְרָא חֲתַמְיָא״ל בְּזַמְנֵן שְׁחוּתִים זְכוּיֹת וְחוּבוֹת עַל בְּנֵי הָעוֹלָם, כְּתַבִּיא״ל בְּזַמְנֵן שְׁכִתּוּב חוּבוֹת וְזְכוּיֹת.

וְכָל מְלֶאכָא כְּפּוּס שְׁמִיה אֵית לִיה קְרָא בְּאוּרֵייתָא, כְּתַבִּיא"ל עַל שְׁם (שְׁמוֹת
לב טו) וְהַמְּכַתֵּב מְכַתֵּב אֱלֹהִיִּים הוּא וְגוֹמֵר, זְכַרִּיא"ל עַל שְׁם זֹכֵר בְּרִית
אֲבוֹת, וְאֵית לִיה קְרָא זְכַרְנוּ לְחַיִּים, וְאַתְּכַפֵּיא בְּזִכּוֹר, שְׁמַרִּיא"ל בְּשִׁמּוֹר,
חַסְדִּיא"ל בְּחֶסֶד, גְּבַרִּיא"ל בְּגְבוּרָה, צְדַקִּיא"ל בְּצַדִּיק, רְפָא"ל (בְּרַפּוּאָה,
יְתוּא"ל) בְּתַפְאָרְתָּא, מַלְכִּיא"ל בְּמַלְכוּת, לֵית מְלֶאךָ דְלִית לִיה עֶקְרָא וְיִסוּדָא
בְּסַפִּירָן, וְכָל סַפִּירָה אֵית לָהּ שְׁם יְדוּעָה וְהוּזִיָּה יְדוּעָה, וְכָל שְׁמָהּ תַּמָּן אֵית
לוֹן עֶקְרָא וְיִסוּדָא.

וְלְכָל מְלֶאךָ כְּפִי שְׁמוֹ יֵשׁ פְּסוּק בְּתוֹרָה. כְּתַבִּיא"ל עַל שְׁם וְהַמְּכַתֵּב
מְכַתֵּב אֱלֹהִיִּים הוּא וְגוֹמֵר, זְכַרִּיא"ל עַל שְׁם זֹכֵר בְּרִית אֲבוֹת, וְיֵשׁ לוֹ
כְּתוּב זְכַרְנוּ לְחַיִּים, וְנִכְנַע בְּזִכּוֹר, שְׁמַרִּיא"ל בְּשִׁמּוֹר, חַסְדִּיא"ל בְּחֶסֶד,
גְּבַרִּיא"ל בְּגְבוּרָה, צְדַקִּיא"ל בְּצַדִּיק, רְפָא"ל (בְּרַפּוּאָה, יְתוּא"ל) בְּתַפְאָרְתָּא,
מַלְכִּיא"ל בְּמַלְכוּת. אֵין מְלֶאךָ שְׁאֵין לוֹ עֶקֶר וְיִסוּד בְּסַפִּירוֹת, וְלְכָל
סַפִּירָה יֵשׁ שְׁם יְדוּעָה וְהוּזִיָּה יְדוּעָה, וְלְכָל הַשְּׁמוֹת שְׁם יֵשׁ לָהֶם עֶקֶר
וְיִסוּד.

וְהֵאֵי כָּלְלָא נְקוּט בִּידָךְ דְּכָל מְמַן דְּלַעִיל שְׁמָהּ דְּלַהוֹן תַּלְיִין בְּסַפִּירָן
וְשְׁמַתְהוֹן כָּל חַד אֵית לִיה קְרָא עַל שְׁם שְׁמָא דִּילִיה.

וְהַכָּלל הַזֶּה נֶקֶט בִּידָךְ, שְׁכָל הַמְּמַנִּים שְׁלַעִיל, שְׁמוֹתָם תַּלְוִיִּים
בְּסַפִּירוֹת, וְלִשְׁמוֹתֵיהֶם יֵשׁ לְכָל אֶחָד פְּסוּק עַל שְׁמוֹ.

דף צב ע"א

וְכָל מְלֶאכְיָא דְסוּסִיָּהוֹן סוּסִי אֶשָּׂא, וּמְרַכְבוֹתֵיהוֹן אֶשָּׂא וְקִשְׁתוֹתֵיהוֹן אֶשָּׂא
וְרוֹמְחֵיהוֹן אֶשָּׂא, וְכָל מַאֲנֵי קְרָבָא דְלַהוֹן אֶשָּׂא, יִסוּדֵיהוֹן בְּגְבוּרָה, וּמְלֶאכְיָ
חַבְלָה דְאַנּוֹן אֶשָּׂא, יִסוּדָא דְלַהוֹן בְּגִיָּהֲנָם, וְאֵית מְלֶאכְיָא דְאַתְמַר בְּהוֹן
(תְּהֵלִים קד ד) עוֹשֶׂה מְלֶאכְיָו רוחוֹת, יִסוּדָא דְלַהוֹן בְּעַמּוּדָא דְאַמְצְעֵיתָא, וְאֵית
מְלֶאכְיָא דְאַיִנוֹן מְמַיָּא דְרַקִּיעָא, דְאַתְמַר בְּהוֹן (שֵׁם קמח ד) וְהַמִּים אֶשֶׁר מֵעַל
הַשָּׁמַיִם, מְסַטְרָא דִימִינָא, כְּלַהוֹן עֶקְרֵיהוֹן לְעִילָא, וְלִית מְלֶאכְיָא דְלָא
אַשְׁתַּפַּח בֵּיה שְׁם יְהוּ"ה, דְאַשְׁתַּפַּח בְּכָל אֶתֶר, כְּגוֹוֹנָא דְנִשְׁמַתָּא דְאַשְׁתַּפַּחַת
בְּכָל אֶבֶר וְאֶבֶר, וּבִגִּין דָּא אֵית לְבַר נֶשׁ לְאַמְלָכָא יְהוּ"ה בְּכָל סַפִּירָן, וּבְכָל
כְּרִסְיָן, וּבְכָל מְלֶאכְיָן, וּבְכָל אֶבֶר וְאֶבֶר דְבַר נֶשׁ, דְלִית אֶתֶר פְּנוּי מְנִיָּה לָא
בְּעֵלְאֵין וְלָא בְּתַתְּאֵין, יְהוּ"ה לָא אֶתְקַרֵּי בִּיחּוּדָא דְאַרְבַּע אֶתְנוּן אֶלָּא בְּעֵלְת
הַעֲלוֹת דְמִיחַד לוֹן, וּבִגִּין דְאַיְהוּ מִיחַד (דף צב ע"א) אֶרְבַּע אֶתְנוּן, בֵּיה
אֶתְקַרִּיאוּ יְהוּ"ה בִּיחּוּדָא חַדָּא יְהוּ"ה אֶחָד וְשְׁמוֹ אֶחָד, וּבִגִּין דָּא שְׁוִי

אָמוּנָה דִּישְׂרָאֵל בְּאַרְבַּע אֲתוּוֹן אֱלִין, וְכָל שְׂמָהוֹן שׁוּי כְּנוּיִין לְשִׂמָּא דָא, לִית שְׂמָא עַד אֵין סוּף וְעַד אֵין תְּכַלִּית רְבַרְבָּא וְשִׁלְטָנָא מוֹ דָא, לְעִילָא עַד אֵין סוּף, וְלִתְתָא עַד אֵין תְּכַלִּית, וְכָל חֵיילִין וּמִשְׁרַיִין מְנִיָּה דְחִלִּין וּמִזְדַּעְזְעִין.

וְכָל הַמְּלָאכִים שְׁסוּסִיהֶם סוּסֵי אֵשׁ, וּמְרַבּוֹתֵיהֶם אֵשׁ, וְקִשְׁתוֹתֵיהֶם אֵשׁ, וְרַמְחֵיהֶם אֵשׁ, וְכָל כְּלֵי הַקָּרֵב שְׁלָהֶם אֵשׁ - יְסוּדָם בְּגִבּוֹרָה, וּמְלָאכֵי הַחֲבֵלָה שְׁהֶם אֵשׁ - יְסוּדָם בְּגִיּהָנָם, וְיֵשׁ מְלָאכִים שְׁנֶאֱמַר בְּהֶם עוֹשֶׂה מְלָאכֵיו רִחוּת - יְסוּדָם בְּעִמּוּד הָאֲמָצְעִי, וְיֵשׁ מְלָאכִים שְׁהֶם מֵהַמַּיִם שֶׁל הָרְקִיעַ, שְׁנֶאֱמַר בְּהֶם וְהַמַּיִם אֲשֶׁר מֵעַל הַשָּׁמַיִם, מִצַּד הַיָּמִין - כָּלֶם עֶקְרָם לְמַעְלָה, וְאֵין מְלָאָךְ שֶׁלֹּא נִמְצָא בּוֹ שֵׁם יְהוּ"ה, שְׁנִמְצָא בְּכָל מְקוֹם, כְּמוֹ שֶׁהִנְשָׂמָה שְׁנִמְצָאת בְּכָל אֵיבָר וְאֵיבָר, וּמִשׁוּם זֶה יֵשׁ לְאָדָם לְהַמְלִיךְ אֶת יְהוּ"ה בְּכָל הַסְּפִירוֹת וּבְכָל הַכְּסָאוֹת וּבְכָל הַמְּלָאכִים וּבְכָל אֵיבָר וְאֵיבָר שֶׁל הָאָדָם, שְׂאֵין מְקוֹם פְּנוּי מִמֶּנּוּ, לֹא בְּעִלְיוֹנִים וְלֹא בְּתַחְתּוֹנִים, יְהוּ"ה לֹא נִקְרָא בְּיַחְדוֹ שֶׁל אַרְבַּע הָאוֹתִיּוֹת, אֲלָא בְּעֵלְת הָעֲלוֹת שְׁמִינְיָה אוֹתָם, וּמִשׁוּם שֶׁהוּא מְיַחַד אַרְבַּע אוֹתִיּוֹת, נִקְרָאוּ בּוֹ יְהוּ"ה בְּיַחְדוֹ אֶחָד יְהוּ"ה אֶחָד וּשְׁמוֹ אֶחָד, וּמִשׁוּם זֶה שֵׁם אֶת אָמוּנַת יִשְׂרָאֵל בְּאַרְבַּע הָאוֹתִיּוֹת הַלְלוּ, וְאֶת כָּל הַשְּׁמוֹת שֵׁם כְּנוּיִים לְשֵׁם הַזֶּה, אֵין שֵׁם עַד אֵין סוּף וְעַד אֵין תְּכַלִּית גְּדוֹל וְשְׁלִיט מְזֵה, לְמַעְלָה עַד אֵין סוּף, וְלִמְטָה עַד אֵין תְּכַלִּית, כָּל הַחֵילוֹת וְהַמְּחַנּוֹת מִמֶּנּוּ פּוֹחֲדִים וּמִזְדַּעְזְעִים.

תְּקוּנָא תְּמִנָּא וְחִמְשִׁין

בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִי"ם (אִיחִי) אֶת, בֵּת יַחֲדָה אִיחִי בֵּת מְלָךְ פְּנִימָה, (אִיחִי) אֶת אֶמְתָּא דִּילָהּ, וְעֵלָה אֶתְמַר (בְּרֵאשִׁית ב כֹּא) וַיִּפֹּל יְהוּ"ה אֱלֹהִי"ם תְּרַדְמָה עַל הָאָדָם וַיִּישָׁן וְכוּ', מֵאֵי וַיִּסְגּוֹר, פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאֶמַר, וַיִּרְיַחוּ סוּגְרַת וּמְסוּגְרַת (וַיְהוּשֶׁע ו טו), מֵאֵי וַיִּרְיַחוּ, דָּא אִיחִי גֵרַח דְּאִיחִי גוּפָא דִילָהּ, אֶמְתָּא מִבְּרֵתָא דְּמִלְכָא, דְּאִיחִי נְקוּדָה דִילָהּ, סוּגְרַת וּמְסוּגְרַת מְלָגָאוּ, כְּגוֹוֹנָא דָא כ.

תְּקוּנָא שְׁמוּנָה וְחִמְשִׁים, בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִי"ם, (הִיא) אֶת, בֵּת יַחֲדָה הִיא בֵּת מְלָךְ פְּנִימָה, (הִיא) אֶת הָאֶמָּה שְׁלָהּ, וְעֵלָה נֶאֱמַר וַיִּפֹּל יְהוּ"ה אֱלֹהִי"ם תְּרַדְמָה עַל הָאָדָם וַיִּישָׁן וְכוּ', מַה זֶה וַיִּסְגּוֹר? פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאֶמַר: וַיִּרְיַחוּ סוּגְרַת וּמְסוּגְרַת, מַה זֶה וַיִּרְיַחוּ? זֶה הִי גֵרַח שֶׁהוּא הַגּוּף

שְׁלָה, הָאָמָה מִבֵּית הַמֶּלֶךְ, שֶׁהִיא הַנִּקְדָּה שְׁלָה, סִגְרַת וּמִסְגֶּרֶת מִבְּפָנַיִם
כְּמוֹ זֶה: כ.

וּבְגִינָה אֶתְמַר (שְׁמוֹת כה כז) לְעַמַּת הַמִּסְגֶּרֶת תִּהְיֶינָה הַטְּבָעוֹת וְגוֹמֵר, מֵאִי
הַטְּבָעוֹת אֵלַי תֵּרִין אוֹדְנִין דְּלָבָא דְּאִינוּן עֲגוּלִין כְּטְבָעוֹת, וְלָבָא אִיהוּ
לְשִׁמְאָלָא, הָכִי פְתוּרָא צְרִיךְ לְשִׁמְאָלָא, שְׁלַחַן בְּצַפּוֹן, לְבַתַּיִם לְבָדִים (שס),
מֵאִי לְבַתַּיִם אִינוּן תֵּרִי בְּתֵי לָבָא, מֵאִי לְבָדִים אִינוּן תֵּרִין כְּלִיִּין, תֵּרְוִייהוּ
לְבָר, עֲלִייהוּ אֶתְמַר (שס כו כז) וְהִיוּ תוֹאֲמִים מְלֻמְטָה, תֵּרִי כְּנִפִי רִיָּאָה,
וְיַחְדָּיו יִהְיוּ תַמִּים עַל רֵאשׁוֹ, וּבְגִין דְּשְׁמִיעָה תִּלְיָא בְּלָבָא, אוֹקְמוּהוּ מֵאֲרִי
מִתְנִיתִין הֵלֵב שׁוֹמֵעַ.

וּבְשִׁבִילָה נְאָמַר לְעַמַּת הַמִּסְגֶּרֶת תִּהְיֶינָה הַטְּבָעוֹת וְגוֹמֵר, מַה זֶה
הַטְּבָעוֹת? אֵלּוּ שְׁנֵי הָאֲזָנִים שֶׁל הֵלֵב, שֶׁהֵם עֲגָלִים כְּטְבָעוֹת, וְהֵלֵב הוּא
לְשִׁמְאָל, כִּד הַשְׁלַחַן צְרִיךְ לְשִׁמְאָל, שְׁלַחַן בְּצַפּוֹן. לְבַתַּיִם לְבָדִים, מַה
זֶה לְבַתַּיִם? אֵלּוּ שְׁנֵי בְּתֵי הֵלֵב. מַה זֶה לְבָדִים? אֵלּוּ שְׁתֵּי הַכְּלִיִּוֹת,
שְׁנֵיהֶם בְּחוּץ, עֲלִיהֶם נְאָמַר וְהִיוּ תוֹאֲמִים מְלֻמְטָה, שְׁנֵי כְּנִפִי רִיָּאָה,
וְיַחְדָּיו יִהְיוּ תַמִּים עַל רֵאשׁוֹ, וּמִשׁוּם שֶׁשְׁמִיעָה תִּלְוִיָה בְּלֵב, פְּרִשׁוּהָ בְּעֵלֵי
הַמִּשְׁנָה הֵלֵב שׁוֹמֵעַ.

תָּא חֲזִי, אֶתְמַר בְּהַאי צֻלַע (בְּרֵאשִׁית ב כב) וַיִּקַּח, וְלִבְתֵּר וַיִּבֶן יְהוֹיָה אֱלֹהִיִּים
אֶת הַצֻּלַע, מֵאִי וַיִּבֶן, אֶלָּא (מַלְכִים א ח יג) בְּנָה בְּנִיתִי בַּיִת זָבּוּל לָךְ וְגוֹמֵר,
וְהַבַּיִת בְּהַבְּנוֹתוֹ אָבּוֹן שְׁלֵמָה מִסָּע נְבֻנָה, תֵּרִי בְּתֵי לָבָא אִינוּן תֵּרִי בְּנִינִין
דְּהַאי קָרָא, הַדָּא הוּא דְכְּתִיב (שס ו ז) וְהַבַּיִת בְּהַבְּנוֹתוֹ דָּא בַּיִת רֵאשׁוֹן, אָבּוֹן
שְׁלֵמָה מִסָּע נְבֻנָה דָּא בַּיִת שְׁנִי, וְלִקְבֻלִייהוּ אֶמַר בְּנָה בְּנִיתִי תֵּרִין בְּנִינִין, חַד
אֶתְקִרִיאַת בְּנִינָא דְאִימָא עֲלָאָה, וְתִנְיָנָא בְּנִינָא דְאִימָא תַתָּאָה.

בֵּא וְרִיָּאָה, נְאָמַר בְּצֻלַע הַזֶּה וַיִּקַּח, וְאַחַר כֵּן וַיִּבֶן יְהוֹיָה אֱלֹהִיִּים אֶת
הַצֻּלַע. מַה זֶה וַיִּבֶן? אֶלָּא בְּנָה בְּנִיתִי בַּיִת זָבּוּל לָךְ וְגוֹמֵר, וְהַבַּיִת
בְּהַבְּנוֹתוֹ אָבּוֹן שְׁלֵמָה מִסָּע נְבֻנָה. שְׁנֵי בְּתֵי הֵלֵב, הֵם שְׁנֵי בְּנִינִים שֶׁל
הַכְּתוּב הַזֶּה, זֶהוּ שְׁכֵתוּב וְהַבַּיִת בְּהַבְּנוֹתוֹ - זֶה בַּיִת רֵאשׁוֹן, אָבּוֹן שְׁלֵמָה
מִסָּע נְבֻנָה - זֶה בַּיִת שְׁנִי, וְכִנְגָדָם אֶמַר בְּנָה בְּנִיתִי - שְׁנֵי בְּנִינִים, אֶחָד
נִקְרָא הַבְּנִין שֶׁל הָאִם הָעֲלִיוֹנָה, וְהַשְּׁנִי הַבְּנִין שֶׁל הָאִם הַתַּחְתּוֹנָה.

וְעוֹד וַיִּבֶן, לִישָׁנָא וְאַבְנָה גַם אֲנָכִי מִמֶּנָּה (בְּרֵאשִׁית ל ג), בְּנִינָא דִּיבּוּס, וְכִמָּה
דְּהַאי נְקוּדָה אִיהִי סוּגְרַת וּמִסוּגְרַת, הָכִי צְרִיכָה בְּרֵתָא דְאִיהִי בְּתוּלָה,
לְמִיָּהוּי סוּגְרָה וּמִסוּגְרַת בְּבֵית אַבִּיָּה, (שס כד) בְּתוּלָה וְאִישׁ לֹא יִדְעָה (שס כד)

וּתְרַד הָעֵינָה דָּא בֵּת עֵינָא, סוּגְרַת וּמְסוּגְרַת בְּעֵינָא, וּתְלַת גְּוֹוִינִין סַחְרִין
לָהּ, וְעַלֵּייהוּ אֲתַמַּר (אִיּוֹב לֵג כֵּד) הֵן כָּל אֱלֹהִים יִפְעַל אִיִּל פְּעַמִּים שְׁלֹשׁ עִם גְּבַר.
וְכַד נְחִית לֹוֹן מִשָּׁה אֹרִייתָא לְיִשְׂרָאֵל מִינָהּ, אָמַר הֵיוּ נְכוּנִים לְשִׁלְשֵׁת יָמִים
אֵל תִּגְשׁוּ אֵל אֲשֶׁה (שְׁמוֹת יט טו), שְׁלֹשֶׁת יָמִים לְקַבֵּל תְּלַת גְּוֹוִינִין דְּעֵינָא, וְאִיְהִי
טְמִירָא וּסְתִירָא בְּהוֹן, וְאִישׁ לֹא יִדְעָה בְּהוֹן, עַד דְּאֲתַפְשֹׁט מְנִייהוּ.

וְעוֹד וַיְבֹן, לְשׁוֹן וְאֲבָנָה גַם אָנְכִי מִמְּנָה, הַבְּנִין שֶׁל יָבוּם, וְכִמוּ שֶׁהִנְקָדָה
הַזֶּה הִיא סְגוּרָה וּמְסוּגְרַת, כְּדִ צְרִיכָה הַבֵּת, שֶׁהִיא בְּתוּלָה, לְהִיּוֹת
סְגוּרָה וּמְסוּגְרַת בְּבֵית אָבִיהָ, בְּתוּלָה וְאִישׁ לֹא יִדְעָה. וּתְרַד הָעֵינָה, זֶה
בֵּת הָעֵין, סוּגְרַת וּמְסוּגְרַת בְּעֵין, וּשְׁלֹשָׁה גְּוִינִים סוּבְבִים אוֹתָהּ, וְעַלֵּיהֶם
נֶאֱמַר הֵן כָּל אֱלֹהִים יִפְעַל אִיִּל פְּעַמִּים שְׁלוֹשׁ עִם גְּבַר, וְכִשְׁהוֹרִיד לָהֶם
מִשָּׁה תוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל מִמְּנָה, אָמַר, הֵיוּ נְכוּנִים לְשִׁלְשֵׁת יָמִים אֵל תִּגְשׁוּ
אֵל אֲשֶׁה, שְׁלֹשֶׁת יָמִים כְּנֶגֶד שְׁלֹשֶׁת הַגְּוִינִים שֶׁל הָעֵין, וְהִיא טְמִירָה
וְנִסְתָּרָת בְּהֶם, וְאִישׁ לֹא יִדְעָה בְּהֶם, עַד שֶׁהִתְפַּשְׁטָה מֵהֶם.

וּבַהֲהוּא זְמַנָּא דְּאֲתַפְשֹׁט מֵאֲלִין לְבוּשִׁין, אֲתִיחַדַּת עִם בְּעֵלָה בְּקָרוֹב
בְּשָׂרָא, הִדָּא הוּא דְכָתִיב (בְּרַאשִׁית ב כג) עֵצִים מְעַצְמֵי וּבָשָׂר מִבְּשָׂרֵי לְזֹאת
יִקְרָא אֲשֶׁה כִּי מֵאִישׁ לוֹקָחָה זֹאת, עַל כֵּן יַעֲזֹב אִישׁ אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ
וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ וְהֵיוּ לְבָשָׂר אֶחָד, דְּכַד דְּרַכָּא לְאֲתִיחַדָּא דְכַר וְנוֹקְבָא בְּקָרוֹב
בְּשָׂר, וְדָא דְבוֹקָא (נִיִּיא קוֹרְבָא) דִּיחֻדָּא דְלַעֲלִילָא, דְלֹא יְהִי דְבַר חוּצָא, וּבְגִין
דָּא אוֹקְמוּהוּ מֵאֲרִי מִתְנִיתִין, דְּכַד בַּר נֶשׁ מְצַלִּי וּמִיחַד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
בְּשְׁכִינְתִּיהָ דְלֹא יְהִי דְבַר חוּצָא בֵּינוּ לְבֵין הַקִּיר, שְׁכִינְתִּיהָ (קְרוֹקוּרִיה דְקִיר
קִירוֹת הַלֵּב), דְלֹא יַעֲבִיד פְּרוּד וְקָצוּץ בֵּין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתִּיהָ, וְרָזָא
דְמִלְּהָ וַיְהִיו שְׁנֵיהֶם עָרוּמִים הָאָדָם וְאִשְׁתּוֹ (שֵׁם כה), עָרוּמִים בְּקָרוֹב בְּשָׂרָא
בְּלֹא לְבוּשָׁא כְּלָל, וּבַהֲהוּא זְמַנָּא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתִּיהָ כְּחַדָּא בְּלֹא
לְבוּשָׁא כְּלָל, אֲתַמַּר בֵּיהּ (יִשְׁעִיָה ל כ) וְלֹא יִכְנֹף עוֹד מוֹרִיךְ, וְהֵיוּ עֵינֵיהּ רוֹאוֹת
אֶת מוֹרִיךְ.

וּבְאוֹתוֹ זְמַן שֶׁהִתְפַּשְׁטָה מֵהַלְבוּשִׁים הַלְלוּ, מִתְיַחַדַּת עִם בְּעֵלָה בְּקָרוֹב
בְּשָׂר. זֶהוּ שְׁכִינְתוֹב עֵצִים מְעַצְמֵי וּבָשָׂר מִבְּשָׂרֵי לְזֹאת יִקְרָא אֲשֶׁה כִּי
מֵאִישׁ לְקָחָה זֹאת, עַל כֵּן יַעֲזֹב אִישׁ אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ וְדָבַק בְּאִשְׁתּוֹ
וְהֵיוּ לְבָשָׂר אֶחָד. שְׁכַד הַדְּרִיךְ לְהִתְיַחַד זְכָר וּנְקֵבָה, בְּקָרוֹב בְּשָׂר, וְזֶה
הַדְּבוּק (הַקְּרֵבָה) שֶׁל הַיְחֻד שְׁלֵמָעֵלָה, שֶׁלֹּא יְהִי דְבַר חוּצָא, וּמִשּׁוּם זֶה
פְּרִשׁוּהוּ בְּעַלֵּי הַמְּשֻׁנָּה, שְׁכַשְׁאָדָם מִתְפַּלֵּל וּמִיחַד אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
עִם שְׁכִינְתּוֹ שֶׁלֹּא יְהִי דְבַר חוּצָא בֵּינוּ לְבֵין הַקִּיר, שְׁכִינְתּוֹ, (קְרוֹקוּרֵי שֶׁל
הַקִּיר, קִירוֹת הַלֵּב), שֶׁלֹּא יַעֲשֶׂה פְּרוּד וְקָצוּץ בֵּין הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וּשְׁכִינְתּוֹ,
וְסוּד הַדְּבַר - וַיְהִיו שְׁנֵיהֶם עָרוּמִים הָאָדָם וְאִשְׁתּוֹ, עָרוּמִים בְּקָרוֹב בְּשָׂר
בְּלֵי לְבוּשׁ כְּלָל, וּבְאוֹתוֹ הַזְּמַן שֶׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וּשְׁכִינְתּוֹ כְּאֶחָד בְּלֵי
לְבוּשׁ כְּלָל, נֶאֱמַר בּוֹ וְלֹא יִכְנֹף עוֹד מוֹרִיךְ וְהֵיוּ עֵינֵיהּ רוֹאוֹת אֶת מוֹרִיךְ.

דף צב ע"ב

אמר ליה רבי אלעזר, אבא, מאי סיומא דקרא (בראשית ב כה) ולא (דף צב ע"ב) יתבוששו, אמר ליה ברי באתר דאית ערוה אית בשת, ודא איהו ירא בשת, ומאן דלית ליה בשת בודאי לא עמדו רגלי אבהתוי על טורא דסיני, ובשת איהו בתלת גוונין חוור וסומק וירוק באנפין, דאתמר בהון (ישעיה כט כב) לא עתה יבוש יעקב בגוון סומק וירוק, ולא עתה פניו יחורו (שם) בגוון חוור, ואלין תלת גוונין דאית בהון בשת אלין אינון תלת גוונין דתלת קליפין דאגוזא, דאינון עריין דבהון אתלבשת קשת ואתחזייא בהון.

אמר לו רבי אלעזר: אבא, מהו סיום הכתוב ולא יתבוששו? אמר לו: בני, במקום שיש ערוה יש בשת, וזהו ירא בשת, ומי שאין לו בשת, בודאי לא עמדו רגלי אבותיו על הר סיני, והבשת הוא בשלשה גונים, לבן אדם וירק בפנים, שנאמר בהם ולא עתה יבוש יעקב, בגוון אדם וירק, ולא עתה פניו יחורו, בגוון לבן, ושלשת הגונים הללו שיש בהם בשת, אלו הם שלשת הגונים של שלש קלפות האגוז, שהם עריות, שבהם מתלבשת הקשת ונראית בהם.

ובגין דאינון עריות תלת קליפין, אתמר בהון אין דורשין בעריות בשלשה, ואסיר לאסתכלא בהון, ובגין דא אסיר לעמא קדישא לאסתכלא בגוונין דקשת, ודא רזא דערלה דאית לה תלת קליפין, דצריך לאעברא לון מאות ברית קדש, ומיד וראיתיה לזפור ברית עולם (בראשית ט ז), ועל אלין תלת קליפין אתמר (שמות ג ה) של נעליך מעל רגליך, ומיד וראיתיה, ובזמנא דמשה הנה מתלבש בהון, מה כתיב ביה (שם) אל תקרב הלום, מיד דאתפשט מנייהו אתקריב תמן.

ומשום שאותן עריות - שלש קלפות, נאמר בהם אין דורשים בעריות בשלשה, ואסור להסתכל בהן, ומשום זה אסור לעם הקדוש להסתכל בגוני הקשת, וזה סוד הערלה שיש לה שלש קלפות שצריך להעבירם מאות ברית הקדש, ומיד וראיתיה לזכר ברית עולם, ועל שלשת הקלפות הללו נאמר של נעליך מעל רגליך, ומיד וראיתיה, ובזמן שמושה היה מתלבש בהם, מה כתיב בו? אל תקרב הלום, מיד שהתפשט מהם, התקרב לשם.

וְדָא רְזָא דְקַרְבְּנָא, דְהוּה נְחִית אֶשָּׁא לְאֲדֻלְקָא אֵלִין תְּלַת קְלִיפִין, הָדָא הוּא דְכְּתִיב (ויקרא ו ב) זֹאת תֹּוֹרַת הָעוֹלָה הִיא הָעוֹלָה עַל מוֹקְדָה וְגוֹמֵר, הָא תְּלַת גְּוֹנִין דְאֶשָּׁא, דְהוּו נְחִיתִין בְּתַלְת צְלוֹתִין לְאֲדֻלְקָא וּלְאֻקְדָּא אֵלִין קְלִיפִין, וּבַהּ הוּא זְמַנָּא הָוָה קוּדְשָׁא בְּרִידָּה הוּא מִתְקַרֵּב בְּשְׂכִינְתֵיהּ, וְהוּו מִתְקַרְבִין אֲתָנוּן דִּילֵיהּ יי בְּה' וי בְּה', וּבְזְמַנָּא דְהוּו מִתְלַבְּשִין בְּאֵלִין קְלִיפִין, אֲתַמַּר בְּהוּן (שם ינ ו) לֹא תִקְרְבוּ לְגַלוֹת עֲרוֹה, וְלֹא צְרִידָּה לְקַרְבָּא אֲתָנוּן יי בְּה' וי בְּה'.

וְזֵה סוּד הַקְּרָבֹן, שְׁהִיְתָה יוֹרְדַת אֵשׁ לְהַדְלִיק אֶת שְׁלֹשׁ הַקְּלִפּוֹת הַלְלוּ, זֶהוּ שְׁכֵתוֹב זֹאת תֹּוֹרַת הָעוֹלָה הִיא הָעֵלָה עַל מוֹקְדָה וְגוֹמֵר, הָרִי שְׁלֹשָׁה גְּוֹנִים שֶׁל אֵשׁ, שְׁהִיוּ יוֹרְדִים בְּשְׁלֹשׁ תְּפִלוֹת לְהַדְלִיק וְלִשְׂרֹף אֶת הַקְּלִפּוֹת הַלְלוּ, וּבְאוֹתוֹ הַזְּמַן הָיָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְקַרֵּב לְשְׂכִינְתוֹ, וְהָיוּ מִתְקַרְבִים אוֹתֵינוּ יי עִם ה' וי עִם ה', וּבְזְמַן שְׁהִיוּ מִתְלַבְּשִים בְּקְלִפּוֹת הַלְלוּ, נֶאֱמַר בְּהֵם לֹא תִקְרְבוּ לְגַלוֹת עֲרוֹה, וְלֹא צְרִידָּה לְקַרְבָּא אוֹתֵינוּ יי עִם ה', וי עִם ה'.

וּבְגִין דָּא תַקִּינוּ תְּלַת צְלוֹתִין בְּכָל יוֹמָא, לְאַעְבְּרָא תְּלַת קְלִיפִין אֵלִין דְעַרְלָה מְאוֹת בְּרִית דְאִיהִי שְׂכִינְתָא, וּבְדָא שְׂרִיא בְּתַלְת גְּוֹנִין נְהִירִין, דְאִינוּן כְּהֻנִים לוֹיִים וְיִשְׂרָאֵל, דְעַלִייהוּ אֲתַמַּר (שיר ז ב) מַה יָפוּ פְעַמִּיךְ בְּנַעֲלִים בֵּית נְדִיב, וְאִינוּן נְעִילַת חֲגִין וְזְמַנִין וּמוֹעֲדִין, דְעַלִייהוּ אֲתַמַּר (שמות כג יד) שְׁלֹשׁ רְגָלִים תַּחֲג לִי בְשָׁנָה, תְּלַת קְלִיפִין עַלִייהוּ אֲתַמַּר (בראשית ג כא) וַיַּעַשׂ יְהוָה אֱלֹהִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כְּתָנוֹת עוֹר וַיִּלְבַּשֵׁם, בְּקַדְמֵיתָא כְּתָנוֹת אוֹר, וּלְבַתֵּר דְחָאבוּ כְּתָנוֹת עוֹר, מְעוֹר דְאִיהוּ מְשַׁכָּא דְחוּיָא, וְלִשְׂבָעִין שְׁנִין אֲתַפְּשֵׁט הַהוּא (חויא) (נ״א משכא) מְנִיָּה.

וְלָכוּן תַקִּינוּ שְׁלֹשׁ תְּפִלוֹת בְּכָל יוֹם, לְהַעְבִיר אֶת שְׁלֹשׁ הַקְּלִפּוֹת הַלְלוּ שֶׁל עַרְלָה מְאוֹת הַבְּרִית, שְׁהִיא הַשְׂכִינָה, וּבְזֵה שׁוֹרָה בְּשְׁלֹשָׁה גְּוֹנִים מְאִירִים, שְׁהֵם כְּהֻנִים לוֹיִים וְיִשְׂרָאֵל, שְׁעַלִייהֶם נֶאֱמַר מַה יָפוּ פְעַמִּיךְ בְּנַעֲלִים בֵּית נְדִיב, וְהֵם נְעִילַת חֲגִים וְזְמַנִים וּמוֹעֲדִים, שְׁעַלִייהֶם נֶאֱמַר שְׁלֹשׁ רְגָלִים תַּחֲג לִי בְשָׁנָה, שְׁלֹשׁ הַקְּלִפּוֹת, עַלִייהוּ נֶאֱמַר וַיַּעַשׂ יְהוָה אֱלֹהִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כְּתָנוֹת עוֹר וַיִּלְבַּשֵׁם, בְּרֵאשׁוֹנָה כְּתָנוֹת אוֹר, וְאַחַר שְׁחֻטָּאוּ - כְּתָנוֹת עוֹר, מְעוֹר שְׁהוּא עוֹר הַנְּחֹשׁ, וְלִשְׂבָעִים שְׁנִים מִתְפַּשֵׁט אוֹתוֹ (הנחש) (העור) מְמַנּוּ.

דְתַלְת גְּוֹנִין דְלְבוּשִין דְשְׂכִינְתָא אִינוּן תְּלַת וְוִיין דְוִיסַע וַיְבֵא וַיֵּט, בְּזְמַנָּא דְמִתְעַבְּרִין כְּתָנוֹת עוֹר דְחוּיָא, נְהִרִין תְּלַת גְּוֹנִין דְנְהוֹרָא דְשְׂכִינְתָא, וּמִיד וְרֵאִיתִיָּהּ לְזָכוֹר בְּרִית עוֹלָם, וְאִינוּן תְּלַת וְוִיין אִינוּן תְּלַת גְּגִין דְאֵת ב, חַד לְשִׁמְיָא וְחַד לְאַרְעָא וְחַד לְיַמָּא, וּמַהֲאִי ב' תַלְגִין שְׂבָעִין גְּוֹנִין, וְאִינוּן שְׂבָעִין

וּתְרִין, דְּעֲלִייהוּ אֲתִמֵּר (ישעיה יט א) הִנֵּה יְהוּיָה רוֹכֵב עַל עֵב קַל וּבֹא מִצְרַיִם, עַל עֵיב בְּשִׁבְעִין וּתְרִין גְּוֹנִין נְהִירִין, וּמִיד (שם) וְנָעוּ אֱלִילֵי מִצְרַיִם מִפְּנֵיו.

שְׁשֻׁלְשָׁה גְּוֹנִים שֶׁל לְבוּשִׁים שֶׁל הַשְּׂכִינָה הֵם, שְׁלֹשׁ וְיִיִּים שֶׁל וַיִּסַּע וַיָּבֹא וַיֵּט, בְּזִמְנוֹ שֶׁמֵּעַבְרִים כְּתָנוֹת עוֹר הִנְחָשׁ, מְאִירִים שְׁלֹשָׁה גְּוֹנִים שֶׁל אוֹר הַשְּׂכִינָה, וּמִיד וּרְאִיתִיהָ לְזָכַר בְּרִית עוֹלָם, וְאוֹתָם שְׁלֹשׁ וְיִיִּים הֵם שְׁלֹשָׁה גְּוֹת שֶׁל הָאוֹת ב, אֶחָד לְשָׁמַיִם, אֶחָד לְאָרֶץ וְאֶחָד לַיָּם. וַיִּמְהַבּוּ הַזֹּו תְלוּיִים שְׁבַעִים גְּוֹנִים, וְהֵם שְׁבַעִים וּשְׁנַיִם, שְׁעֲלִיהֶם נֶאֱמַר הִנֵּה יְהוּיָה רוֹכֵב עַל עֵב קַל וּבֹא מִצְרַיִם, עַל עֵיב, בְּשִׁבְעִים וּשְׁנַיִם גְּוֹנִים מְאִירִים, וּמִיד וְנָעוּ אֱלִילֵי מִצְרַיִם מִפְּנֵיו.

וְאִינוֹן תִּלְתַּת גְּוֹנִין רְמִיזוֹן בְּה', ה' תִּלְתַּת גְּגִין דִּילָה אִינוֹן לְבוּשֵׁין נְהִירִין דְּבְרִיתָא דְּמִלְכָּא, דְּאִיהִי י' בֵּת עֵין, וְאִיהִי חֲמִשׁ אֶלְפִין שְׁנִין דְּבְרִיתָא עֲלָמָא, וְאִיהִי ה' זְעִירָא דְּאֶבְרָהָם דְּדִרְגִיָּה חֲסִיד, דְּסִלִּיק לְשִׁבְעִין וּתְרִין, ה' י' מִן אֱלֹהִיִּים. הִי מִן יוּיִד הִיא וְאִיו הִיא. (נִיָּא יוּיִד הִיִּי וְאִיו הִיִּי). ה' לְבוּשָׁא דְּכִסִּי עַל י'.

וְאוֹתָם שְׁלֹשָׁה גְּוֹנִים רְמוּזִים בְּה', ה', שְׁלֹשָׁה גְּוֹת שְׁלָה הֵם מְלִבוּשִׁים מְאִירִים שֶׁל בֵּת הַמִּלֶּךְ, שֶׁהִיא י' בֵּת עֵין, וְהִיא חֲמִשָּׁת אֶלְפֵי שְׁנִים שֶׁל בְּרִיתָא הַעוֹלָם, וְהִיא ה' קִטְנָה שֶׁל אֶבְרָהָם שְׁדִרְגָתוֹ חֲסִיד, שְׁעוֹלָה לְשִׁבְעִים וּשְׁתַּיִם, ה' י' מִן אֱלֹהִיִּים, הִי מִן יוּיִד הִיא וְאִיו הִיא. (נִיָּא יוּיִד הִיִּי וְאִיו הִיִּי).

תְּקוּנָא תְּשַׁעָּה וְחִמְשִׁין

בְּרִישִׁית כִּי בָּאֵשׁ יְהוּיָה נִשְׁפָּט (שם כו טז), דְּאִינוֹן כְּתָנוֹת עוֹר דְּצָרִיד בְּהוֹן הַבְּדִלָּה, כִּד אֲמַרִין יִשְׂרָאֵל בּוֹרָא מְאוּרֵי הָאֵשׁ, וְאֲמַרִין הַמְּבַדִּיל בֵּין אוֹר לְחֹשֶׁךְ. (דף צג ע"א). חֲשָׁד אוֹכֵם, כְּתָנוֹת עוֹר דִּילִיָּה אוֹכְמִין, דְּאֲתִמֵּר בְּהוֹן (שִׁיר הַיָּם) שְׁחוֹרוֹת כְּעוֹרֵב, (בְּרִישִׁית ג א) וְהִנְחָשׁ הָיָה עָרוּם מִנִּיָּהוּ, דְּלָכֵל חִיָּה בְּרִיא לְבוּשֵׁין, וְלָכֵל בְּרִיין דְּאֲתִבְרִיאוּ בְּשִׁית יוּמֵי בְּרִישִׁית, וְאֲשִׁתְּאָרוּ גּוֹפִין דְּמִזִּיקִין לְמַעַבְד וְלֹא עֲבִיד לוֹן, בְּגִין דְּהוּהוּ עָרֵב שְׁבַת, וְדָא אִיהוּ (בְּרִישִׁית ב ג) אֲשֶׁר בְּרִיא אֱלֹהִיִּים לַעֲשׂוֹת, וּבְגִין דָּא וְהִנְחָשׁ הָיָה עָרוּם מִכָּל חֵית הַשָּׂדֶה

אֲשֶׁר עָשָׂה יְהוָה אֱלֹהֵיִים (בראשית ג א), דִּלְכָלְהוּ עֶבֶד לְבוֹשִׁין, וְלִיה לָא עֶבֶד,
בְּגִין דְּהוּ מְזִיקוּ דְעֵלְמָא.

תקוּן תְּשַׁעַה וְחַמְשִׁים, בְּרֵאשִׁית, כִּי בָאֵשׁ יְהוָה נִשְׁפָּט, שְׁהִים כְּתָנוֹת
עוֹר שְׁצָרִיךְ בָּהֶם הַבְּדֵלָה, כְּשִׂאוּמְרִים יִשְׂרָאֵל בּוֹרָא מְאוּרֵי הָאֵשׁ,
וְאוּמְרִים הַמְּבַדִּיל בֵּין אֹר לַחֲשָׁךְ. חֲשָׁךְ שְׁחַר, כְּתָנוֹת הָעוֹר שְׁלוֹ
שְׁחוּרִים, שְׁנֵאֲמַר בָּהֶם שְׁחוּרוֹת כְּעוֹרֵב, וְהַנְּחָשׁ הָיָה עֵרֶם מֵהֶם, שְׁלֹכְל
חַיָּה בְּרָא מְלַבּוֹשִׁים וְלֹכְל הַבְּרִיּוֹת שְׁנִבְרָאוּ בְּשִׁשֶׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית,
וְנִשְׂאָרוֹ הַגּוֹפִים שֶׁל הַמְּזִיקִים לְעֵשׂוֹת וְלֹא עָשָׂה אוֹתָם, מְשׁוּם שְׁהָיָה
עָרֵב שֶׁבֶת, וְזֶהוּ אֲשֶׁר בְּרָא אֱלֹהֵיִים לְעֵשׂוֹת, וּמְשׁוּם זֶה וְהַנְּחָשׁ הָיָה
עָרוּם מִכָּל חַיָּת הַשָּׂדֶה אֲשֶׁר עָשָׂה ה' אֱלֹהֵיִים, שְׁלֹכְלֵם עָשָׂה לְבוֹשִׁים,
וְלוֹ לֹא עָשָׂה, מְשׁוּם שְׁהָיוּ הַמְּזִיקִים שֶׁל הָעוֹלָם.

וְאִמָּאֵי לָא עֶבֶד לֹוּן, בְּגִין דְּהוּ לִיה לְמַבְרֵי לְאָדָם עָרֵב שֶׁבֶת, וּבְגִינִיה לָא
בְּרָא לֹוּן, וּבְגִין דָּא עֵאל קְנָאָה בְּלִבִּיה דְּחוּזָא עִם אָדָם, בְּגִין דְּאִשְׁתָּאָר עָרוּם
בְּגִינִיה בְּלֹא לְבוֹשִׁין, וְאִיהוּ גְרִם לְבַתֵּר דְּאִתְּפִשֵׁט אָדָם מְלַבּוֹשׁוֹי, וְנִרִית לֹוּן
נְמֵרוֹד וְעֵשׂוֹ, דְּהוּ עֵשׂוֹ דִּיּוֹקְנִיה דְּחוּזָא, וּבְגִין דָּא וְהַנְּחָשׁ הָיָה עָרוּם, עָרוּם
לְבִישׁ, דְּגָרִם בְּעָרְמָה דִּילִיה נּוֹקְבָא בִּישָׂא סִם הַמּוֹת מִיְתָה לְאָדָם
וְלֹאֲתַתִּיה, וְעָרְמָה דִּילִיה הָיָה דְּפַתִּי לְחוּנָה, בְּגִין דְּדַעְתָּן שֶׁל נְשִׁים קְלָה, וּמָה
אָמַר לָהּ (ס) וַיֹּאמֶר הַנְּחָשׁ אֶל הָאִשָּׁה אַף כִּי אָמַר אֱלֹהֵיִים לֹא תֹאכְלוּ מִכָּל
עֵץ הַגֶּן, וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לָא אָמַר, אֶלָּא מִכָּל עֵץ הַגֶּן אֲכַל תֹּאכְל, דְּאִיהוּ
לָא מְנִי לִיה דְּלֹא לְמִיכָל אֶלָּא מַעַץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע, דְּאִיהוּ עָרְבוּבָא דְּטוֹב
וְרַע, אִילָנָא דְּשִׁקְרָא, חַד בְּלֵב וְחַד בְּפִה, לְבִיה מְלִי שִׁקְרָא, וּפַתִּי בְּפוּמִיה
בְּמַלְיָן דְּקִשׁוּט.

וְלָמָּה לֹא עָשָׂה אוֹתָם? מְשׁוּם שְׁהָיָה לוֹ לְבָרָא אָדָם בְּעָרֵב שֶׁבֶת, וּבְגִלְלוֹ
לָא בְּרָא אוֹתָם, וּמְשׁוּם זֶה נְכֻסָּה קְנָאָה לְלִבּוֹ שֶׁל הַנְּחָשׁ עִם אָדָם,
מְשׁוּם שְׁנִשְׂאָר עֵרֶם בְּגִלְלוֹ לְלֹא מְלַבּוֹשִׁים, וְהוּא גְרִם אַחַר כָּךְ
שְׁהַתְּפִשֵׁט אָדָם מְלַבּוֹשִׁיו, וְנִרְשׁ אוֹתָם נְמֵרוֹד וְעֵשׂוֹ, שְׁעֵשׂוֹ הָיָה דְּמוּת
הַנְּחָשׁ, וּמְשׁוּם זֶה וְהַנְּחָשׁ הָיָה עָרוּם, עָרוּם לְרַע, שְׁגָרִם בְּעָרְמָתוֹ
לְנִקְבָה רַעָה, סִם הַמּוֹת, מִיְתָה לְאָדָם וְלֹאֲשֵׁתוֹ, וְעָרְמָתוֹ הִיְתָה שְׁפַתָּה
אֶת חוּנָה, מְשׁוּם שְׁדַעְתָּן שֶׁל נְשִׁים קְלָה, וּמָה אָמַר לָהּ? וַיֹּאמֶר הַנְּחָשׁ
אֶל הָאִשָּׁה אַף כִּי אָמַר אֱלֹהֵיִים לֹא תֹאכְלוּ מִכָּל עֵץ הַגֶּן, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרִיךְ
הוּא לָא אָמַר, אֶלָּא מִכָּל עֵץ הַגֶּן אֲכַל תֹּאכְל, שְׁהוּא לֹא צוּה אוֹתוֹ שְׁלֹא
לְאֲכַל, אֶלָּא מַעַץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע, שְׁהוּא עָרְבוּבָא שֶׁל טוֹב וְרַע, אִילָן
הַשִּׁקְרָא, אֶחָד בְּפִה וְאֶחָד בְּלֵב, לְבוֹ מְלֵא שִׁקְרָא, וּפַתָּה בְּפִיו בְּדַבְרֵי אֲמָת.

וְחֹזֵא בִישָׂא אַעְבַּר הֶכָּא עַל לֹא תַעֲנֶה בְרַעְדָּא עַד שְׁקָר (שמות כ יג), וְעַל לֹא תִרְצַח, וְעַל לֹא תִנְאַף, וְעַל לֹא תִגְנוֹב, וְלֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם יְהוָה אֱלֹהֵיִךְ לְשׂוֹא, עַל לֹא תַעֲנֶה בְרַעְדָּא דְסִהִיד שְׁקָרָא דְאַמֵּר (אף כי אמר אלהיים לא תאכלו מכל עץ הגן ועל לא תגנוב דגנב דעת חוה כגוונא דא דאמר אף כי אמר אלהיים וגומר) כִּי יוֹדַע אֱלֹהֵיִם כִּי בַיּוֹם אֲכַלְכֶם מִמֶּנּוּ וְנִפְקַחוּ עֵינֵיכֶם וְהִיִּיתֶם פְּאֻלְהֵיִם יוֹדְעֵי טוֹב וְרָע (בראשית ג ה), בְּגִין דְלֹא תִהְיוּן בְּדִיוֹקְנִיהָ, וְעַבְרַת עַל לֹא תִנְאַף, דְהִטִּיל זִוְהֶמָּא בְּחֻוּהָ, וְעַבְרַת עַל לֹא תִרְצַח, דְקִטַּל לְאָדָם וּלְחַוָּה, דְהִכִּי אֶרְחָא דִּיצְרָא בִישָׂא מִפְתֵּי לְבַנֵּי נֶשָׂא, וּלְבַתֵּר סְלִיק וְאַלְשִׁין לִיהָ, וְנִטִּיל רְשׁוֹ וְנַחֲתִית וְנִטִּיל נִשְׁמָה.

וְהִנְחֵשׁ הֶרַע כְּאִן עַבְרַת עַל לֹא תַעֲנֶה בְרַעְדָּא עַד שְׁקָר, וְעַל לֹא תִרְצַח, וְעַל לֹא תִנְאַף, וְעַל לֹא תִגְנוֹב, וְלֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם יְהוָה אֱלֹהֵיִךְ לְשׂוֹא, עַל לֹא תַעֲנֶה בְרַעְדָּא, שְׁהֵעִיד שְׁקָר שְׁאַמֵּר (אף כי אמר אלהיים לא תאכלו מכל עץ הגן, ועל לא תגנב, שגנב דעת חוה, כמו זה שאמר אף כי אמר אלהיים וגומר), כִּי יוֹדַע אֱלֹהֵיִם כִּי בַיּוֹם אֲכַלְכֶם מִמֶּנּוּ וְנִפְקַחוּ עֵינֵיכֶם וְהִיִּיתֶם פְּאֻלְהֵיִם יוֹדְעֵי טוֹב וְרָע, כְּדִי שְׁלֹא תִהְיוּ בְדַמּוּתוֹ, וְעַבְרַת עַל לֹא תִנְאַף שְׁהִטִּיל זִוְהֶמָּא בְּחֻוּהָ, וְעַבְרַת עַל לֹא תִרְצַח שְׁהִרְגַת אֶת אָדָם וְאֶת חַוָּה, שְׁכֶדָּא דְרַכּוּ שְׁלֵי הִיצְרָא הֶרַע - מִפְתֵּה בְנֵי אָדָם, וְאַחַר כֶּדָּא עוֹלָה וּמְלִשִׁין עֲלִיו, וְנִטִּיל רְשׁוֹת וְיִוֹרְד וְנִטִּיל הַנִּשְׁמָה.

תקונא שתין

בְּרֵאשִׁית דָּא בְּרִיִּית, דְאַתְמַר בֵּיה עַץ הַחַיִּים, וְהָא אוֹקְמוּהָ, וּבְהַפּוּכָא תְבִיִּיר, דְגָרַם תְּבִירוֹ לְאָדָם הָרֵאשׁוֹן, וְדָא עַץ הַדַּעַת טוֹב וְרָע, טוֹב אִיהוּ אֵילָנָא, הֵהוּא דְכְתִיב (בראשית ג ו) וַתֵּרָא הָאִשָּׁה כִּי טוֹב הָעֵץ לְמֵאֲכָל וְכִי תֵאָוָה הוּא לְעֵינַיִם, וְאֵיבָא דִילֵיהָ רָע, כְּפּוּם חִיזוּ דִילָהּ הִכִּי הָוָה (נִיִּיא אִיהוּ) אֶתְחַזֵּיא לָהּ מִלְבָּר, כְּגִוּוֹנָא דְפּוּמָא מְלִין שְׁפִירִין מְלָבָר, וְלִבָּא מְלִיִּיא טְנוּפִין מְלָגָאוּ, וְדָא לֹא הוּת יְדַעָא דְסַם הַמּוֹת הָוָה מְלָגָאוּ דְאֵיבָא, הַדָּא הוּא דְכְתִיב וַיִּתְקַח מִיִּפְרִיו וַיִּתְאָכַל, וַתֵּתֶן גַּם לְאִשְׁתָּהּ וְגוֹמֵר (שם), הִרִי אֵיבָא דְאֵילָנָא דְתַמּוֹן מוֹיִת (מְלָגָאוּ גַרַם לָהּ דֹּאכְלָה).

תקון ששים, בְּרֵאשִׁית זוּ בְּרִיִּית, שְׁנַאֲמַר בֵּיה עַץ הַחַיִּים, וְהִרִי פְּרִשׁוּהָ, וּבְהַפּוּךְ תְּבִיִּיר, שְׁגָרַם שְׁבַר לְאָדָם הָרֵאשׁוֹן, וְזֶה עַץ הַדַּעַת טוֹב וְרָע, טוֹב הוּא הָאֵילָן, אוֹתוֹ שְׁכֶתוּב וַתֵּרָא הָאִשָּׁה כִּי טוֹב הָעֵץ לְמֵאֲכָל וְכִי

תאונה הוא לעינינו, ופריז רע, כפי המראה שלה כד היתה (הוא) נראה לה מבחוץ, כמו שבפיה, מלים יפות מבחוץ ולב מלא בטנופים מבפנים, וזו לא היתה יודעת ששם המות היתה בפנים הפרי. זהו שפתוב ותקח מ'פריז ו'תאכל ותתן גם לאישה וגומר, הרי פרי האילן, ששם מ'ות (מבפנים, גרם לה שאכלה).

דף צג ע"ב

ואית קליפין דאיבא דאינון תהו ובהו וחשד ותהום, דקליפין אליו אינון רע, מוחא מלגאו טוב, אילנא דחיי קליפין דיליה שפירין ומוחא דיליה שפיר, ודא איהו עפיייה שפיר ואנביה שגיא (דניאל טו), ואית אילנא דכוליה ביש, מוחא וקליפה כלהו מרינן, ומיין דלהון מרינן, הדא הוא דכתיב (שמות טו כג) ויבאו מרתה ולא יכלו לשותות מים ממרה כי מרים הם וגומר, ויורהו יהו"ה עץ וגומר, וביה וימתקו המים, עץ מתוק דמניה נפקין ענפין ושרשין, דאתמר בהון (תהלים יט יא) ומתוקים מדבש ונפת (דף צג ע"ב) צופים, ובגין דא אית עץ דענפין דיליה מתיקן, ועץ דענפין דיליה מרינן, ואית מיין מתיקן ומיין מרינן, דדא לקבל דא עבד קודשא בריך הוא, ואית דאיהו פלגו דיליה מתיקא ופלגו דיליה מרינא, ודא עץ הדעת טוב ורע, כגוונא דכספא מעורב בעופרת, ואית אילנא דקליפין דיליה בישין מלבר ומוחא מתיקא מלגאו, הכי תשפח בר נש ביש במלי פומוי (ני"א ובפומוי מפיך ביש מלבר) וטב בלביה מלגאו, ואית מפומוי טב ולביה ביש, האי איהו עץ הדעת טוב ורע, הקא מקונו נחש רמאי.

ויש קלפות של הפרי שהן תהו ובהו וחשד ותהום, שהקלפות הללו הן רע, המלח מבפנים טוב, עץ החיים, קלפותיו יפות והמלח שלו יפה, וזהו ענפו נאה ופריז רב, ויש אילן שכלו רע, המלח והקלפה כלם מרים, והמים שלהם מרים, זהו שפתוב ויבאו מרתה ולא יכלו לשותות מים ממרה כי מרים הם וגומר, ויורהו יהו"ה עץ וגומר, ובו וימתקו המים, עץ מתוק שממנו יוצאים ענפים ושרשים, שנאמר בהם ומתוקים מדבש ונפת צופים, ומשום זה יש עץ שענפיו מתוקים ועץ שענפיו מרים, ויש מים מתוקים ומים מרים, שזה לעמת זה עשה הקדוש ברוך הוא, ויש שהוא חציו מתוק וחציו מר, וזה עץ הדעת טוב ורע, כמו שהפסוק המערב בעפרת, ויש עץ שקלפותיו רעים מבחוץ והמלח מתוק מבפנים. כך תמצא אדם רע בדברי פיו (ובפיו מוציארעמבחוץ) וטוב בלבו מבפנים, ויש מפיו טוב ולבו רע, זהו עץ הדעת טוב ורע, כאן מקונו נחש רמאי.

הכי איהו בר נש דתשכח ליה גופיה שפיר, וסימנין דיליה כלהו שפירן, ונשמתייה נפש חייבא מלגאו, ותשכח בר נש גופיה ביש בכל סימנין דיליה, ונשמתייה מלגאו שפירא, דא איהו צדיק ורע לו, אבל מאן דאיהו טב מלבר ורע מלגאו, איהו רשע וטוב לו, בגין דלא יהא ליה חולקא בעלמא דאתי, טוב מלבר ומלגאו צדיק וטוב לו, ביש מלגאו ומלבר רשע ורע לו, והא אוקמוה.

כך הוא אדם שתמצא אותו גופו יפה, וסימניו כלם יפים במדה, ונשמתו נפש רשע מבפנים, ותמצא אדם גופו רע בכל סימניו ונשמתו מבפנים יפה, זהו צדיק ורע לו, אבל מי שהוא טוב מבחוץ ורע מבפנים, הוא רשע וטוב לו, כדי שלא יהיה לו חלק בעולם הבא, טוב מבחוץ ומבפנים - צדיק וטוב לו, רע מבחוץ ומבפנים - רשע ורע לו, והרי פרשוה.

טב מלגאו ולבושא דיליה ביש, דא איהו עני ורוכב על חמור (זכריה ט ט), רע מלגאו ולבושא דיליה שפיר מלבר, על האי אתמר (קהלת י ז) ראיתי עבדים על סוסים, וכלא אשתמודע בעובדוי דבר נש, מאן דאיהו מלגאו, ולא למגנא אוקמו קדמאין לא המדרש הוא העקר אלא המעשה הוא העקר, דשטיין מסתכלין בגופא דאיהו לבושא, הדא הוא דכתיב (איוב י יא) עור ובשר תלבישני, וצדיקיא בעובדין טבין.

טוב מבפנים ולבושו רע, זהו עני ורוכב על חמור, רע מבפנים ולבושו יפה מבחוץ, על זה נאמר ראיתי עבדים על סוסים, והכל נודע במעשי האדם מי שהוא מבחוץ, ולא לחנם בארו הראשונים לא המדרש עקר אלא המעשה הוא העקר, שהשטים מסתכלים בגוף שהוא הלבוש, זהו שכתוב עוד ובשר תלבישני, והצדיקים במעשים טובים.

ועוד (שמות טו כה) ויזרהו יהויה עץ, דא מטה דמשה, דהנה מתהפך ממטה לנחש ומנחש למטה, כגון להט החרב המתהפכת (בראשית ג כד), ודא מטטרוין, דביה הנה משתמש משה רבינו, כגוונא דעמודא דאמצעייתא דהוא משתמש ביה, והנה מנהיג תתאין ביה, אוף הכי משה דהנה כגוונא דיליה, הנה משתמש במטה, ואמאי אתקרי מטטרוין מטה, דלזמנין מטה כלפי זכו לצדיקיא, ולזמנין מטה כלפי חובא לרשיעיא, ובגין דא אתהפך ממטה לנחש לרשיעיא לאלקאה לון ביה, ומנחש למטה לצדיקיא למיהב לון ביה אגרא.

ועוד ויזרהו יהו"ה עץ, זה המטה של משה, שהיה מתהפך ממטה לנחש ומנחש למטה, כמו להט החרב המתהפכת, וזה מטטרו"ן, שבו היה משתמש משה רבנו, כמו שהעמוד האמצעי שהוא משתמש בו והיה מנהיג בו את התחתונים, אף כך משה, שהיה כמוהו, היה משתמש במטה. ולמה נקרא מטטרו"ן מטה? שלפעמים מטה כלפי זכות לצדיקים, ולפעמים מטה חובה לרשעים, ולכן התהפך ממטה לנחש, לרשעים להלקותם בו, ומנחש למטה לצדיקים, לתת להם בו שָׂכָר.

דהכי איהו על האי מלאכא קודשא בריך הוא, כגוונא דנשמתא דרכיב על גופא, וצדיק בהאי אתר אתמר ביה (שמואל ב כג) צדיק מושל יראת אלהיים, בגין דאיהו מהפך דינא לרחמי, ובהאי אתר צריך שנוי מעשה, בגין דיתהפך מדינא לרחמי, ושנוי השם ושנוי מקום, וקודשא בריך הוא דאיהו מלגאו, אתמר ביה (מלאכי ג ו) אני יהו"ה לא שניתי, דאיהו רחום וחנון, לית ביה דינא כלל ולא שנויין.

שפך הוא הקדוש ברוך הוא על המלאך הזה, כמו שהנשמה שרוכבת על הגוף, וצדיק, במקום הזה נאמר בו צדיק מושל יראת אלהיים, משום שהוא מהפך דין לרחמים, ובמקום הזה צריך שנוי מעשה כדי שיתהפך מדין לרחמים, ושנוי השם ושנוי מקום, והקדוש ברוך הוא שהוא מבפנים, נאמר בו אני יהו"ה לא שניתי, שהוא רחום וחנון, אין בו דין כלל ולא שנויים.

וכד בר נש שליט על יצריה, נהפך נחש למטה, ואם יצריה שליט עליה, נהפך ממטה לנחש, ומיד וינס משה מפניו (שמות ד א), מאי וינס, אלא הכא רמיז שנוי מקום, דברח מאתריה ומקמיה, ודא איהו רזא ותפקחנה עיני שניהם (בראשית ג ו), ובמאי אתפקחו, למנדע טוב ורע, דאיהו מטה כליל מתרוייהו, כד אתהפך מנחש למטה אתמר ביה צדיק וטוב לו, וכד אתהפך ממטה לנחש אתמר ביה רשע וטוב לו.

וכשאדם שולט על יצרו, נהפך הנחש למטה, ואם יצרו שולט עליו, נהפך ממטה לנחש, ומיד וינס משה מפניו. מה זה וינס? אלא כאן רימז שנוי מקום, שברח ממקומו ומלפניו, וזהו סוד ותפקחנה עיני שניהם, ובמה נפקחו? לדעת טוב ורע, שהוא המטה הכלול משניהם. כשהתהפך מנחש למטה, נאמר בו צדיק וטוב לו, וכשהתהפך ממטה לנחש, נאמר בו רשע וטוב לו.

דף צד ע"א

בראשית דא מחשבה, אלהיים דא אימא עלאה עובדא, דתרוייהו דחילו ורחימו, את השמים דא קלא, ואת הארץ דא דבורא, ובכלל האבו אדם וחוה, אפרישו בין אבא ואימא דאינון מחשבה ועובדא, ובין קול ודבור דאינון ברא וברתא, ובגין דא וישמעו את קול יהו"ה אלהיים מתהלך בגן לרוח היום (שם), א"ת קו"ל דא (דף צד ע"א) עמודא דאמצעיתא, ושכינתא עמיה, יהו"ה אלהיים אבא ואימא, ואינון ארבע אתון יהו"ה, י' אבא ה' אימא ו' ברא ה' ברתא, דאינון מחשבה ומעשה קלא ודבורא, (ורזא דמלה מחשבה מצטרפא למעשה ודא רזא יו"ד דהיא י' וקלא ודבור דאיהו שמים וארץ וכל צבאם), קול דהוה אזיל בגן דא עמודא דאמצעיתא, שמע קליה דהוה אזיל בגנתא בענפי אילנא, מההוא אילנא דחאב ביה אדם קדמאה, דהוה אמר אילנא לסמא"ל חייבא נחש הקדמוני, רשע אל תגע בי, ובאן אתר הוה אזיל קלא בגנתא דאיהי אדניי דינאי, לסטרא דשמאלא, דאתמר ביה (איוב א ו) ויהי היום ויבאו בני האלהיים להתניב על יהו"ה, ודא איהו לרוח היום, ומה הוה אמרין בני האלהיים, אלא אתו להתניב על מימרא דיהו"ה, דכד אמר קודשא בריך הוא (בראשית א כו) נעשה אדם בצלמנו כדמותנו, אמרו אינון מה אדם ותדעהו (תהלים קמד ג), (סי"א אמרו אינון מה אנוש כי תזכרנו וגומר) (שם ח ה).

תקון אחד וששים, בראשית - זו מחשבה, אלהיים - זו האם העליונה, מעשה, ששניהם יראה ואהבה, את השמים - זה הקול, ואת הארץ - זה הדבור, ובכל חטאו אדם וחוה, הפרידו בין האב והאם, שהו מחשבה ומעשה, ובין הקול והדבור שהם הבן והבת, ומשום זה וישמעו את קול יהו"ה אלהיים מתהלך בגן לרוח היום. א"ת קו"ל - זה העמוד האמצעי והשכינה עמו, יהו"ה אלהיים - האב והאם, והם ארבע אותיות יהו"ה, י' אב, ה' אם, ו' בן, ה' בת, שהם מחשבה ומעשה, קול ודבור, (וסוד הדבר מחשבה מצטרפת למעשה, וזה הסוד של יו"ד, שהיא י', וקול ודבור שהוא שמים וארץ וכל צבאם), הקול שהיה הולך בגן זה העמוד האמצעי, שמע קולו שהיה הולך בגן בענפי העץ, מאותו עץ שחטא בו אדם הראשון, שהיה אומר האילן לסמא"ל הרשע, הנחש הקדמוני:

רָשָׁע, אֵל תִּגַע בִּי. וּבְאֵיזָה מְקוֹם הָיָה הוֹלֵךְ הַקּוֹל? בְּגֹן, שֶׁהוּא אֲדֹנָי
דִּינִי, לְצַד הַשְּׂמֵאל, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּבֹאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים
לְהִתְיַצֵּב עַל יְהוָה, וַזֶּהוּ לְרוּחַ הַיּוֹם, וּמָה הָיוּ אוֹמְרִים בְּנֵי הָאֱלֹהִים?
אֲלֵא בָאוּ לְהִתְיַצֵּב עַל מֵאֲמַר יְהוָה, שֶׁשָּׂאֲמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
נִעְשָׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדַמוֹתֵנוּ, אָמְרוּ הֵם, מָה אָדָם וַתַּדְעָהוּ. (אֲמָרוּ הֵם,
מֵה אֲנוֹשׁ כִּי תִזְכְּרֵנוּ וּגּוֹמֵר).

וְעוֹד וַיִּשְׁמְעוּ אֶת קוֹל יְהוָה אֱלֹהִים, הַהוּא קָלָא הָוָה בְּגִנְתָּא דְאִיהִי
שְׂכִינְתָּא, דְתַמְּן עַץ הַחַיִּים נְטוּעַ, חוּה גְרָמָת דְאֲתַעְקַר אֵילָנָא מְגִנְתָּא, וְאָדָם
גָּרִים בְּמַחְשַׁבְתָּא דִּילִיה דְאֶסְתַּלֵּיק נְבִיעוּ דְאֵילָנָא, דְהוּה נְחִית לְגִנְתָּא,
וְאֶשְׁתַּאֲרַת נִבְשָׁה, יְהוָה דָּא אֵילָנָא, הִי עֲנַפּוּי וְשָׂרְשׁוּי, וְיִ גּוּפָא דְאֵילָנָא,
יִ אֵיבָא דִּילִיה, נְבִיעוּ דִּילִיה, נְקוּדָה דִּילִיה כְּגוּוֹנָא דָּא יְהוָה, דְאִיהוּ אֶחָד
וְשִׁמוּ אֶחָד, וּמְנַלֵּן דְאֲתַקְרִי נְבִיעוּ אֶחָד, כְּמָה דְאֲתַמַּר (בְּרֵאשִׁית א ט) יְקוּוּ
הַמִּים מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מְקוֹם אֶחָד, וַתִּרְאֶה הַיִּבְשָׁה אֲדֹנָי.

וְעוֹד, וַיִּשְׁמְעוּ אֶת קוֹל יְהוָה אֱלֹהִים, אוֹתוֹ הַקּוֹל הָיָה בְּגֹן, שֶׁהִיא
הַשְּׂכִינָה, שֶׁשָּׁם עַץ הַחַיִּים נְטוּעַ, חוּה גְרָמָה שֶׁנֶּעְקַר הָאֵילָן מִן הַגֵּן,
וְאָדָם גָּרִם בְּמַחְשַׁבְתּוֹ שֶׁהִסְתַּלֵּקָה נְבִיעַת הָאֵילָן, שֶׁהִיָּתָה יוֹרְדַת לְגֹן,
וְנִשְׂאָרָה נִבְשָׁה. יְהוָה זֶה הָאֵילָן, הִי עֲנַפּוּי וְשָׂרְשׁוּי, וְיִ גּוּף הָאֵילָן, יִ
פְּרִי, מַעֲיָנוּ, וְהַנְּקֻדָּה שֶׁלּוֹ כְּמוֹ זֶה: יְהוָה, שֶׁהוּא אֶחָד וְשִׁמוּ אֶחָד.
וּמִנֵּן לָנוּ שֶׁנִּקְרָאת הַנְּבִיעָה אֶחָד? כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר יְקוּוּ הַמִּים מִתַּחַת
הַשָּׁמַיִם אֶל מְקוֹם אֶחָד וַתִּרְאֶה הַיִּבְשָׁה, אֲדֹנָי.

וּבְגִין דָּא וַיִּתְחַבֵּא הָאָדָם וְאֶשְׁתּוּ מִפְּנֵי יְהוָה אֱלֹהִים (שם ג ח), וְכִי יָכִיל בַּר
נִשׁ לְאֲתַכְּסֵי מֵיָה, וְהָא כְּתִיב (יִרְמִיָּה כג כד) אִם יִסְתַּר אִישׁ בְּמַסְתָּרִים וְאֵנִי
לֹא אֶרְאֶנּוּ נְאֻם יְהוָה, אֲלֵא כָּסוּ פָנָיו חַרְלָיִם (מִשְׁלֵי כד לא), אֲתַכְּסִיאוּ אֲנַפּוּי
מִבְּשֶׁת, דְאֲתַפְּקִחוּ עֵינֵיהוּ וְחָזוּ מַה דְעַבְדוּ לְעִילָא, דְגָרִימוּ לְאֶעְקָרָא אֵילָנָא
מֵאֲתָרִיה, וּנְבִיעוּ לְסַלְקָא מִתַּמְּן, וְדָא אִיהוּ וַיִּתְחַבֵּא הָאָדָם וּגּוֹמֵר, תַּמְּן
אֲתַכְּסִיאוּ אֲנַפּוּהִי, מִן בְּשֶׁת, דְתַמְּן חָאבוּ, בְּמָה דְהוּה בְּתוּדָא עַץ הַגֵּן, תַּמְּן
אֲתַכְּסִיאוּ אֲנַפּוּהִי, אִית מָאן דְאֶמַר בְּתוּדָא עַץ דָּא צְדִיק, וּבְאֲתַר דָּא וַיִּסְתַּר
מִשָּׁה פָּנָיו (שְׁמוֹת ג ו), דְאֲדַכְּרָ מַה דְאֵירַע לִיה בְּקַדְמִיתָא, אֲדַכְּרִי חוּבִיָּה
וְאֲתַכְּסִי מִבְּשֶׁת, וּבְגִין דָּא זָכָה וַתְּמוּנַת יְהוָה יְבִיט (בְּמִדְבָר יב ה), וְדָא יִ
דְאִיהוּ חֲכָמָה תַּתְּאָה, וְאִיהוּ אֵיבָא דְאֵילָנָא, דְהוּה בְּרִישׁ צְדִיק, וְיִ גּוּפָא
דְבְּרִית, הִי דָּא אֲתַר דְעַרְלָה וּפְרִיעָה, אַרְבַּע אֲתַנּוּן הוּוּ עַל צְדִיק דְאִיהוּ
עַץ פְּרִי, אִיהוּ גָרִים דְאֶסְתַּלְקוּ מֵיָה, וְאֲתַעְקַר אִיהוּ מְגִנְתָּא, הַכִּי אֶעְקַר
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאָדָם מְגוּפִיָּה, וְתַרִיף לִיה מְגִנְתִּיָּה, כְּמָה דְאֲתַ אֶמַר
(בְּרֵאשִׁית ג כד) וַיִּגְרֹשׁ אֶת הָאָדָם.

ומשום זה ויתחבא אדם ואשתו מפני יהויה אלהי'ים. וכי יכול אדם להתכסות ממנו, והרי כתוב אם יסתר איש במסתרים ואני לא אראנו נאם יהויה? אלא כסו פניו חרלים, התכסו פניו מבשת, שנפקחו עיניהם וראו מה שעשו למעלה, שגֵרמו לעקר את האילן ממקומו והמען לסלק משם, וזהו ויתחבא האדם וגומר, שם התכסו פניו מבשת, ששם חטאו, במה שהיה בתוך עץ הגן, שם התכסו פניו מי שאומר, בתוך עץ - זה צדיק, ובמקום זה ויסתר משה פניו, שנזכר מה שארע לו בראשונה, הזכיר חטאו והתכסה מבשת, ומשום זה זכה לותמונת יהויה גביט, וזה יי שהוא החכמה התחתונה, והוא פרי האילן, שהיה בראש צדיק, וי - גוף הברית, הי"ה זה מקום הערלה ופריעה, ארבע אותיות היו על צדיק שהוא עץ פרי, הוא גרם שהסתלקו ממנו, והוא נעקר מן הגן, כך עקר הקדוש ברוך הוא את האדם מגופו וגרשו מגנו, כמו שנאמר ויגרש את האדם.

ותרין

שתין

תקונא

דף צד ע"ב

בראשית תמן ב"ת, תמן א"ש (נ"א תמן אשרי), בההוא זמנא אסתלק קודשא בריך הוא משכינתיה, ואשתארת בת יחידה, הדא הוא דכתיב (איכה א א) איכה ישבה בדד, ורזא דמלה ויקרא יהויה אלהי'ים אל האדם ויאמר לו איפה (בראשית ג ט), איפה כ"ה, אמר ליה, אף על גב דגרמת כולי האי, ועבדת פרודא באתוון דאסתלק יי מן ה' וי מן ה', ואשתארת שכינתא לעילא יחידאה, ושכינתא לתתא יחידאה, בגין דא ויאמר לו איפה, איייה כ"ה, ויאמר את קולך שמעתי בגן, בגין דא ואירא כי עירום אנכי ואחבא, ועוד ואחבא, רזא דמלה, ערום ראה רעה ונסתר (משלי כג ב), מאי סתירה דבר נש, אלא תא חזי בזמנא דאית רשו למחבלא לחבל, (דף צד ע"ב) אתמר ביה (שמות כב ה) כי תצא אש ומצאה קוצים וכו', ובההוא זמנא והיה כצדיק כרשע (בראשית יח כה), ובגין דא אית ליה לבר נש בההוא זמנא לאתטמרא ולאנתפסיא, דלא ישתפח בינייהו, דבההוא זמנא יש נספה בלא משפט, ובגין דא (שם) ואירא כי עירום אנכי ואחבא, ובמאי נסתר בר נש מאלין דיננים וקטרוגין דלא שלטין עליה, בתיובתא, הדא הוא דכתיב (תהלים צא א) יושב בסתר עליון, דא אימא דאיהי סתר, עליון מנה דא חכמה, דלא

אֲשֶׁתְּמוֹדֶע אֶלָּא בְּה', בְּצֵל שְׁדִיִּי יִתְלוֹן (שם) דָּא אִימָא תַתְּאָה, (נִיָּא עֵלָאָה) צֵל
דְּשְׁדִיִּי דְאִיהוּ אוֹת בְּרִית קִדְשׁ, דְּאִתְּמַר בֵּיהּ (שם לט ז) אַךְ בְּצֵלָם יִתְהַלְקִי
אִישׁ, וְדָא שְׁכִינְתָא תַתְּאָה, דְּאִיהִי צֵלְמוֹ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְעֲלִיהִי אִתְּמַר
(בראשית א כז) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצֵלְמוֹ, בְּצֵלְמוֹ מִמֶּשׁ דָּא שְׁכִינְתָא,
צֵלְמוֹ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּמִדָּה דִּילִיהּ בְּשַׁעוֹר דִּילִיהּ דְּלָא אוֹסִיף וְלָא גְרַע,
מֵאִי הָאָדָם דָּא שְׁכִינְתָא, (נִיָּא דָא עֵמוּדָא דָאִמְצַעִיתָא).

תקון ששים ושנים, בראשית, שם ב"ת, שם א"ש (שם אשרי). באותו זמן
הסתלק הקדוש ברוך הוא משכינתו ונשארה בת יחידה, זהו שכתוב
איכה ישבה בדד, וסוד הדבר - ויקרא יהו"ה אלהיים אל האדם
ויאמר לו איכה, איכה כ"ה? אמר לו, אף על גב שגרמת לכל זה ועשית
פרוד באותיות שהסתלק יי מה, וי מה, ונשארה השכינה למעלה
יחידה, והשכינה למטה יחידה, משום כך ויאמר לו איכה, איכה כ"ה,
ויאמר את קולך שמעתי בגן, בגלל זה ואירא כי עירם אנכי ואחבא.
ועוד ואחבא, סוד הדבר - ערום ראה רעה ונסתר, מה הסתירה של
האדם? אלא בא תראה, בזמן שיש רשות למשחית להשחית, נאמר
בו כי תצא אש ומצאה קוצים וכו', ובאותו זמן והיה כצדיק כרשע,
ומשום זה יש לאדם באותו הזמן להסתתר ולהתכסות, שלא ימצא
ביניהם, שבאותו הזמן יש נספה בלא משפט, ומשום זה ואירא כי
עירם אנכי ואחבא, ובמה נסתר אדם מאלו הדינים והקטרוגים שלא
ישלטו עליו? בתשובה. זהו שכתוב ישב בסתר עליון, זו האם שהיא
סתר, עליון ממנה זו חכמה שלא נודעת אלא בה'. בצל שדיי יתלונן,
זו האם התחתונה (העליונה), הצל של שדיי שהוא אות ברית קדש,
שנאמר בו אך בצלם יתהלך איש, וזו השכינה התחתונה, שהיא צלמו
של הקדוש ברוך הוא, ועליה נאמר ויברא אלהיים את האדם בצלמו,
בצלמו ממש, זו שכינה, צלמו של הקדוש ברוך הוא, במדה שלו,
בשעור שלו, שלא הוסיף ולא גרע. מה זה האדם? זו שכינה. (זה העמוד
האמצעי)

אמר רבי אלעזר והא בשכינתא לא כתיב בה בריאה אלא אצילות, ועוד
דהוה ליה למימר ויברא יהו"ה את האדם, מאי אלהיים אלא שכינתא
אתקרי אלהיים, ועל ההיא נשמתא דאתיהיבת בבר נש אתמר ויברא
אלהיים את האדם בצלמו, בדיוקנא דשכינתא, ועל ההיא נשמתא אתמר
אך בצלם יתהלך איש, דהא בזמנא דאסתליק מבר נש נשמתא לא זכיל
לאתנענעא. אמר ליה, בריך ברי לעתיק יומין, וברי כל מאן דפגים האי
דיוקנא, כאלו ממעט את הדמות, ושכינתא לא שריא תמן, ובההוא זמנא
שלטין עליה כל מקטרגין מסטרא דההוא פגימו, ורזא דמלה (דברים לא יז)
על כי אין אלהיים בקרבי מצאוני הרעות האלה, הרעות מצאוני בגין
דאסתלק שכינתא מני דאיהי אלהיי.

אמר רבי אלעזר: והרי בשכינה לא כתוב בה בריאה אלא אצילות, ועוד, שהיה לו לומר ויברא יהו"ה את האדם, מה זה אלהי"ם? אלא שכינה נקראת אלהי"ם, ועל אותה נשמה שנתנה באדם, נאמר ויברא אלהי"ם את האדם בצלמו, בדמות השכינה, ועל אותה נשמה נאמר אך בצלם יתהלך איש, שהרי בזמן שמסתלקת הנשמה מן האדם, אינו יכול להתנענע. אמר לו: ברוך בני לעתיק הימים, ובני, כל מי שפוגם בדמות הזו כאלו ממעט את הדמות, והשכינה לא שורה שם. ובאותו הזמן שולטים עליו כל המקטרגים מהצד של אותו הפגם, וסוד הדבר - על פי אין אלהי"ם בקרבי מצאוני הרעות האלה, הרעות מצאוני משום שהסתלקה השכינה ממני שהיא אלהי"ם.

תקונא שתין ותלת

בראשית ברא אלהי"ם, מאי אלהי"ם מי אלה, ועל האי מי אתמר (בראשית ג יא) מי הגיד לך כי עירום אתה וגומר, אשר צויתיה (שם), ההיא דאתמר בה אשר קדשנו במצותיו, וההיא דאתמר בה (תהלים א א) אשרי האיש אשר לא הלך בעצת רשעים, דהיא רשות הרבים אשת זנונים, מאי רשעים דא סמא"ל ונחש, ההיא דאמר עלה פרעה (שמות ה ב) מי יהו"ה אשר אשמע בקולו, אשר דאתמר ביה (שם ב ב) אשר הוצאתיה מארץ מצרים, מי ודאי, דאיהי תיובתא, אסוותא לכל מרעין ומכתשין, הדא הוא דכתיב (איכה ב ט) מי ירפא לך, ועלה אתמר (ישעיה ו י) ושב ורפא לו, רפאות תהי לשרף (משלי ג ח), זכאה איהו מאן דתב לגבי בעלה דיזה איהו רזא דתיובתא, דיחזיר ויתוב ההוא דרגא דרחיק ליה מאתריה, דיחזיר לה לאתרה ויקרב לה תמן, בההוא זמנא דשכינתא מרחקא מבעלה, אתמר בבר נש (דברים כ ח) והיו חייך תלואים לך מנגד, חייך אתקריאת, הדא הוא דכתיב (בראשית ב ז) ויפח באפיו נשמת חיים, זכאה איהו מאן דקריב לה לגבי בעלה, מאי (נ"א ומיד) קרוב יהו"ה לכל קוראיו וכו' (תהלים קמה יח), דמאן דקרא ליה בשקרא רחוק הוא מניה.

תקון ששים ושלשה, בראשית ברא אלהי"ם, מה זה אלהי"ם? מי אלה, ועל זה מי נאמר, מי הגיד לך כי עירם אתה וגומר, אשר צויתיה. אותה שנאמר בה אשר קדשנו במצותיו, ואותה שנאמר בה אשרי האיש אשר לא הלך בעצת רשעים, שהיא רשות הרבים, אשת זנונים. מה זה רשעים? זה סמא"ל ונחש, אותה שאמר עליה פרעה מי יהו"ה

אֲשֶׁר אֲשַׁמַּע בְּקוּלוֹ, אֲשֶׁר שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, מִי יוֹדַי, שֶׁהִיא תְּשׁוּבָה, הִרְפוּאָה לְכָל הַחֲלָאִים וְהַמְּכּוּת. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב מִי יִרְפָּא לָךְ, וְעֲלֶיךָ נֶאֱמַר וְשָׁב וּרְפָא לוֹ, רְפָאוֹת תְּהִי לְשֶׁרְךָ. אֲשֶׁר הוּא מִי שֶׁשָׁב לְבַעֲלָהּ שָׁלָה, הִיא סוּד הַתְּשׁוּבָה, שְׂיַחְזִיר וְיָשִׁיב אוֹתָהּ דְרָגָה שֶׁהִרְחִיק אוֹתָהּ מִמְּקוֹמָהּ, שְׂיַחְזִיר אוֹתָהּ לְמְקוֹמָהּ וְיִקְרַב אוֹתָהּ לְשֶׁם. בְּאוֹתוֹ זְמַן שֶׁשְׂכִינָה מְרַחֶקֶת מִבְּעֵלָהּ, נֶאֱמַר בְּאֶדָם וְהָיוּ חֲיִידֵי תְּלוּאִים לָךְ מִנְּגֵד, חֲיִידֵי נִקְרָאת, זֶהוּ שֶׁכְּתוּב וַיִּפַּח בְּאַפִּיו נְשִׁמַת חַיִּים, אֲשֶׁר הוּא מִי שֶׁמְקַרֵב אוֹתָהּ לְבַעֲלָהּ. מֵה זֶה (וּמִיד) קָרוֹב יְהוּיָה לְכָל קוֹרְאָיו וְכוּי? שְׁמִי שֶׁקוֹרָא לוֹ בְּשֶׁקֶר, רְחוֹק הוּא מִמֶּנּוּ.

דף צה ע"א

אָמַת א' בְּרִישָׁא דְאַלְפָא בֵּיתָא, מ' בְּאַמְצַעִיתָא, ת' בְּסוֹפִיָה, (נ"א ד' אַתּוּן) עֲשׂוּרָא דִּילִיהּ יו"ד ה"א וּא"ו ה"א אָמַת, דְּאִיהוּ עִישׂוּר דְּאַרְבַּע מֵאָה וְאַרְבַּעִין וְחָד, הָא רָזָא דְחֻמְשָׁא וְאַרְבַּעִין מ"ה, בְּזִמְנָא דְיִשְׂרָאֵל מְשַׁקְרִין בְּתוֹרַת אָמַת, בְּאוּמָא דְשֶׁקֶרָא, אֲתָמַר בֵּיהּ (דְּנִיאל ח יב) וְתִשְׁלַךְ אָמַת אֶרְצָה, מֵאִי אֶרְצָה דָּא שְׂכִינְתָּא, וּבְזִמְנָא דְיִשְׂרָאֵל מְקַיְימִין תּוֹרַת אָמַת בְּאוּמָא דְקִשׁוּט, אֲתָמַר בֵּיהּ (תְּהִלִּים פה יב) אָמַת מֵאֶרֶץ תִּצְמַח, וּבְגִלוּתָא אֲתָמַר (ישעיה נט טו) (דף צה ע"א). וְתִהִי הָאָמַת נְעַדְרַת, וְשֶׁקֶרָא שְׁלֵטָא בְּעֵלְמָא, (ובזמנא דַּאֲתַתְקוֹן אַמַת וְאַסְתַּלַּק לְאַתְרֵיהּ אֲתַמְחִי שֶׁקֶרָא מְעֵלְמָא, הַדָּא הוּא דְכַתִּיב (משלי יב יט) שֶׁפֶת אַמַת תִּכּוֹן לַעַד, כּוֹנֵנַת לֹא כְּתִיב אֵלָא תִכּוֹן לַעַד (אַמַת), וְעַד אֲרַגִּיעָה לְשׁוֹן שֶׁקֶר (שם), מֵאִי אַמַת עֵמוּדָא דְאַמְצַעִיתָא, שְׂכִינְתָּא דִּילִיהּ תּוֹרַת אַמַת, הִיתָה בִּפְיָהּ (מֵלֹאכִי ב ו), וּמֵאֵן שֶׁקֶר דָּא סְמַא"ל, בְּזִמְנָא דְאַמַת שְׁלֵטָא אֲתַעְבֵּר שֶׁקֶרָא מְעֵלְמָא.

אָמַת, א' בְּרִישָׁא הָאֶלְפָא בֵּיתָא, מ' בְּאַמְצַע, ת' בְּסוֹפּוֹ. (ד' אוֹתִיּוֹת) הָעֲשׂוּרָא שְׁלוֹ יו"ד ה"א וּא"ו ה"א אָמַת, שֶׁהוּא עֲשׂוּר שֶׁל אַרְבַּע מֵאוֹת וְאַרְבַּעִים וְאַחַד, הָרִי הַסּוּד שֶׁל חֻמְשָׁה וְאַרְבַּעִים מ"ה. בְּזִמְנָא שֶׁיִּשְׂרָאֵל מְשַׁקְרִים בְּתוֹרַת אָמַת בְּשִׁבּוּעָה שֶׁל שֶׁקֶר, נֶאֱמַר בּוֹ וְתִשְׁלַךְ אָמַת אֶרְצָה. מֵה זֶה אֶרְצָה? זֶה הַשְּׂכִינָה, וּבְזִמְנָא שֶׁיִּשְׂרָאֵל מְקַיְימִים תּוֹרַת אָמַת בְּשִׁבּוּעַת אָמַת, נֶאֱמַר בּוֹ אָמַת מֵאֶרֶץ תִּצְמַח, וּבְגִלוּתָא נֶאֱמַר וְתִהִי הָאָמַת נְעַדְרַת, וְהַשֶּׁקֶר שׁוֹלֵט בְּעוֹלָם, (ובזמן שמתקן האמת ומתעלה למקומו, נמחה השקר מן העולם. זֶהוּ שְׂכִינְתּוֹ שֶׁפֶת אַמַת תִּכּוֹן לַעַד, כּוֹנֵנַת לֹא כְּתוּב, אֵלָא תִכּוֹן לַעַד (אַמַת), וְעַד אֲרַגִּיעָה לְשׁוֹן שֶׁקֶר, מֵה זֶה אַמַת, ' הָעֵמוּד הָאַמְצַעִי, שְׂכִינְתּוֹ תּוֹרַת אַמַת הִיתָה בִּפְיָהּ), וּמִי הַשֶּׁקֶר? זֶה סְמַא"ל, בְּזִמְנָא שֶׁשׁוֹלֵט הָאָמַת, עוֹבֵר הַשֶּׁקֶר מִן הָעוֹלָם.

אָמַת אִיהוּ בְּסוֹף תִּיבִין, וְאִינוּן בְּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת, בְּרָא אֱלֹהִים אֶת, בֵּיהּ בְּרָא עֵלְמָא, וְעֲלִיהּ אֲתַקְרִי וְקַיְימָא כָּל עֵלְמָא, וְכָל מֵאֵן דְּאוּמֵי בְּשֶׁקֶרָא כְּאֵלוֹ וְתִשְׁלַךְ אָמַת אֶרְצָה, וְשֶׁקֶרָא שְׁלֵטָא כְּבִיכּוֹל בְּאַתְרָא (נ"א אַתְרָא מֵאַתְרָא)

דיליה דאיהו ירושלים, ודא גרים דאתחרב ביתא, ואתחזר עלמא לתהו ובהו, דהכי אוקמוהו חרב בית ראשון והארץ היתה תהו, חרב בית שני וחשך על פני תהום, דאמת הוא סביל עלאין ותתאין, ובזמנא דאתעביד שקרא יתהרס הבנין, בההוא זמנא אתמר בשכינתא (עמוס ה ב) נפלה לא תוסיף קום, הדא הוא דכתיב (ישעיה יד יב) איך נפלת משמים הילל בן שחר, נפלה עטרת ראשנו (איכה ה טז), דאינון ה' עלאה ה' תתאה, ו' עמודא דאמצעייתא סביל תרווייהו, יסודא דכלא י', דא ברית, כל מאן דמשקר ועבר ביה, כאלו אעקר פלא ואפיל ליה, והאי י' היא אבן השתייה דמינה הושתת עלמא, ועליה אתמר (תהלים קיח כב) אבן מאסו הבונים וכו', ואיהי יסודא דכלא, ועלה אתבני, ווי ליה למאן דחאב באות שבת ובאות תפלין ובאות יומין טבין ובאות ברית מילה, כאלו אעקר ליה מאתריה, ואהדר עלמא לתהו ובהו.

אמת הוא בסופי התבות של בריא אלהים לעשות, בריא אלהים אית, בו ברא את העולם, ועליו נקרא ועומד כל העולם, וכל מי שנשבע בשקר, כאלו ותשליך אמת ארצה, והשקר שולט כביכול במקום (גרש ממקום) שלו, שהוא ירושלים, וזה גרם שנחרב הבית וחזר העולם לתהו ובהו. שךך פרושהו, חרב בית ראשון - והארץ היתה תהו, חרב בית שני - וחשך על פני תהום, שאמת נושאת עליונים ותחתונים, ובזמן שנעשה שקר יתהרס הבנין. באותו זמן נאמר בשכינה, נפלה לא תוסיף קום, זהו שכתוב איך נפלת משמים הילל בן שחר, נפלה עטרת ראשנו, שהם ה' עליונה וה' תחתונה, ו' העמוד האמצעי נושא את שניהם, היסוד של הכל י', זו הברית, כל מי שמשקר ועובר בה, כאלו עקר הכל והפיל אותו, והי' הזו, היא אבן השתייה שממנה השתת העולם, ועליה נאמר אבן מאסו הבונים וכו', והיא היסוד של הכל, ועליה נבנה. אוי למי שחוטא באות שבת, ובאות תפלין, ובאות ימים טובים, ובאות ברית מילה, כאלו עקר אותו ממקומו והחזיר את העולם לתהו ובהו.

אמר רבי אלעזר אבא והא י' לעילא איהי, אמאי איהי לתתא הקא, אמר ליה ברי, דא רזא עלאה, מארבע אתוון תלגין ארבע שמקו, מן י' יהו"ה, מן ה' הו"ה (נ"א הו"ה), מן ו' והי"ה, מן ה' הוה"י (נ"א והי"ה הוה"י), עלליהו אתמר ודאי וראית את אחורי, (ופני לא יראו) (שמות לג כג), ומסטרך דאחוריים איהי י' לתתא, ומסטרך דפנים לעילא, ודא איהו רזא דאתהפך שמה מדינא לרחמי ומרחמי לדינא, כד אתהפך לדינא איהו הוה"י י' לתתא, דאתמר ביה אבן מאסו הבונים, מאסו יסורין דילה, ואלין דחביבין יסורין אתהפך לון מדינא לרחמי יהו"ה, ובההוא זמנא אבן מאסו וכו', מה דהות י' לתתא אתחזרת לעילא, ומסטרך דוהי"ה איהי י' באמצע, בההוא זמנא אשתטח לגביה, ואמר זכאה חולקי דזכינא להאי, דדא עיקרא ויסודא דכלא.

אמר רבי אלעזר: אבא, וְהָרִי יִּי הִיא לְמַעַלָּה, לָמָּה כָּאֵן הִיא לְמַטָּה?
אמר לו: בְּנִי, זֶה סוּד עֲלִיּוֹן, מֵאַרְבַּע אוֹתִיּוֹת תְּלוּיּוֹת אַרְבַּעַה שְׁמוֹת.
מִן יִי יְהוּיָהּ, מִן הִי הוּיָהּ, וּמִן וִי וְהִיָּהּ, מִן הִי הוּהִיָּי (וְהִיָּהּ הוּהִיָּי),
עֲלִיָּהֶם נֶאֱמַר וְדָאִי וְרָאִיתָ אֶת אַחוּרֵי (וּפְנִילֵאִירָאוּ), וּמִצַּד שֶׁל אַחוּרִים הִי
הִיא לְמַטָּה, וּמִצַּד שֶׁל הַפְּנִים - לְמַעַלָּה, וְזֶהוּ הַסוּד שֶׁמִּתְהַפֵּד הַשֵּׁם
מִדִּין לְרַחֲמִים וּמִרַחֲמִים לְדִין. כְּשֶׁמִּתְהַפֵּד לְדִין, הוּא הוּהִיָּי, יִי לְמַטָּה,
שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ אָבֹן מֵאֲסוֹ הַבּוֹנִים, מֵאֲסוֹ אֶת הַיְסוּרִים שְׁלָהּ, וְאֵלוֹ
שֶׁחֲבִיבִים הַיְסוּרִים, מִתְהַפֵּד לָהֶם מִדִּין לְרַחֲמִים יְהוּיָהּ, וּבְאֹתוֹ זָמֵן
אָבֹן מֵאֲסוֹ וְכוּי, מֵהַ שְׁהִיָּתָה יִי לְמַטָּה, חֲזָרָה לְמַעַלָּה, וּמִהַצַּד שֶׁל
וְהִיָּהּ הִי הִיא בְּאֶמְצַע. בְּאֹתוֹ הַזָּמֵן הַשְׁתַּטַּח אֶצְלוֹ וְאָמַר: אֲשֶׁרִי
חֲלָקִי שְׁזָכִיתִי לָזָה, שְׁזָה עֶקֶר וְיִסוּד הַכֹּל.

תקונא שתין וארבע

בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִיִּים, תִּמְן אִישׁ תִּמְן אִשָּׁה עִם הִי דְאֱלֹהִיִּים, וְעֲלִיָּהוּ
אֲתַמַּר (שִׁיר ב ה) סְמְכוּנֵי בְּאֲשִׁישׁוֹת, בְּאִישׁ וְאִשָּׁה, וּמֵאֵן גְּרִים דָּא, בְּגִין
דְּאֲתַפְּשִׁטוּ מִכְּתָנּוֹת אֹר אָדָם וְחֻנָּה, וּבְגִין דָּא סְמְכוּנֵי בְּאֲשִׁישׁוֹת, בְּכְתָנּוֹת
עוֹר דְּאִינוּן לְקַבֵּל וְעוֹרוֹת אֵילִים מְאָדָּמִים וְכוּי (שְׁמוֹת כה ה).

תְּקוּן שְׁשִׁים וְאַרְבַּעַה, בְּרֵאשִׁית בְּרִיאָה אֱלֹהִיִּים, שֵׁם אִישׁ, שֵׁם אִשָּׁה
עִם הִי שֶׁל אֱלֹהִיִּים, וְעֲלִיָּהֶם נֶאֱמַר סְמְכוּנֵי בְּאֲשִׁישׁוֹת, בְּאִישׁ וְאִשָּׁה,
וּמִי גְרַם אֶת זֶה? מִשׁוּם שֶׁהַתַּפְּשִׁטוּ מִכְּתָנּוֹת אֹר אָדָם וְחֻנָּה, וּמִשׁוּם
זֶה, סְמְכוּנֵי בְּאֲשִׁישׁוֹת - בְּכְתָנּוֹת עוֹר, שֶׁהֵם כְּנָגֵד וְעֹרֹת אֵילִים מְאָדָּמִים
וְכוּי.

וְכִי אָדָם גְּרִים, וְהָא כְּתִיב (בְּרֵאשִׁית ג ב) וַיֹּאמֶר הָאָדָם הָאִשָּׁה אֲשֶׁר נָתַתְּ עִמָּדִי
וְגוֹמַר, וּבְגִין דָּא אֲמַר קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאֲתַתָּא מְהַ עֲבַדְתָּ, כְּמָה דְּאֲתָ
אֲמַר (שֵׁם יג) וַיֹּאמֶר יְהוּיָהּ אֱלֹהִיִּים אֶל הָאִשָּׁה מַה זֹאת עָשִׂיתָ, כָּל חוּבָה
דְּעֲבַדְתָּ לְשְׁכִינְתָּא דְּאִיָּהּ זֹאת עֲבַדְתָּ, וּבְגִין דָּא מַה זֹאת עָשִׂיתָ, דְּאִיָּהּ מַה
שָׁמוּ, מַה זֹאת וְדָאִי, מַה יְהוּיָהּ אֱלֹהִיִּים שׁוֹאֵל מֵעַמְּךָ כִּי אִם לִירְאָה (דְּבָרִים
יב), וְאֵל תִּקְרִי אִם אֶלָּא אִם (הַדָּא הוּא דְּכְתִיב (וַיִּקְרָא יט ג) אִישׁ אִמּוֹ וַאֲבִיו תִּירָאוּ דְּאִיָּהּ

י"ה אבא ואימא עלאה), וְאֵתְּ לָא דְחִילֵת מְאִימָא עֵלְאָה, לְזֵאת עֵבְדַת כָּל דָּא
וְדָאִי, דְאֵתְּמַר בְּהַ (בראשית ט יב) זֵאת אֹת הַבְּרִית.

וְכִי אָדָם גָּרַם? וְהָרִי כְּתוּב וַיֹּאמֶר הָאָדָם הָאִשָּׁה אֲשֶׁר נָתַתְּ עִמָּדִי
וְגוֹמֵר, וּמְשׁוּם זֶה אָמַר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאִשָּׁה מָה עָשִׂית? כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהֵיִים אֶל הָאִשָּׁה מַה זֵאת עָשִׂית? כָּל חֲטָא
שֶׁעָשִׂית לְשִׁכְנָה, שֶׁהִיא זֵאת, עָשִׂית, וּמְשׁוּם זֶה מַה זֵאת עָשִׂית, שֶׁהִיא
מַה שָּׁמוֹ, מַה זֵאת וְדָאִי, מַה יְהוָה אֱלֹהֵיִיךְ שֶׁאֵל מַעֲמָדְךָ כִּי אִם
לְיִרְאָה, וְאֵל תִּקְרִי אִם אֵלָא אִם, (וְהוּ שִׁכְתוּב אִישׁ אִמּוֹ וְאִבּוֹ תִירָאוּ, שֶׁהוּא י"ה,
הַאֲבוּהָאם הַעֲלִינָה), וְאֵת לָא פְחַדְתְּ מִן הָאִם הַעֲלִינָה, לְזֵאת עָשִׂית כָּל זֶה
וְדָאִי, שֶׁנֶּאֱמַר בְּהַ זֵאת אֹת הַבְּרִית.

דף צה ע"ב

דְאָדָם (דף צה ע"ב) וְאֵתְּתִיָּה אֵתְּבְרִיאוּ בְּדִיּוֹקְנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
וְשִׁכְנִיתִיָּה, וּבְגִין דָּא חוּבָא דְאָדָם הָוָה תִּלְיָא בְּעַמּוּדָא דְאִמְצָעִיתָא, וְחוּבָה
דְחִנְהָ בְּשִׁכְנִיתָא, וּבְגִין דָּא מַה זֵאת עָשִׂית, לְזֵאת עָשִׂית וְדָאִי, וְחוּבָא דָּא
גָרַם דְנַחֲתַת שִׁכְנִיתָא בְּגִלוּתָא, דְהוּוּ יִשְׂרָאֵל עֵבְדִין מַעֲשֵׂה אֲבוּתִיָּהֶם, וּבְגִין
דָּא אָמַר (ויקרא כו מד) וְאָף גַּם זֵאת בְּהִיּוֹתֶם בְּאֶרֶץ אֲיִבִיָּהֶם לֹא מְאִסְתִּים
וְלֹא גְעֻלְתִּים וְכוּ', וּבְהַ אָמַר דְּוֹד (תהלים כז ג) אִם תִּחַנֶּה עָלַי מִחַנֶּה לֹא יִירָא
לְבִי וְגוֹמֵר, בְּזֵאת אֲנִי בּוֹטַח וְגוֹמֵר, דָּא אֵתְּמַר בְּמִלְחָמַת גּוֹג וּמְגוּג, וּמֵאֵן
גָרִים לְמַהוּי אִיהוּ נְטִיר בְּהַ, בְּגִין דְעֵלְיָה אֵתְּמַר (שם קלב ד) אִם אֵתְּן שְׁנַת
לְעִינֵי לְעַפְעַפִּי תִנּוּמָה עַד אִמְצָא מְקוּם לִיהוּיָהּ וְגוֹמֵר.

שֶׁאָדָם וְאִשְׁתּוֹ נִבְרְאוּ בְּדִיּוֹקְנֵי שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשִׁכְנִיתּוֹ, וּמְשׁוּם
זֶה חֲטָא הָאָדָם הָיָה תִלּוּי בְּעַמּוּד הָאִמְצָעִי, וְהַחֲטָא שֶׁל חִנְהָ בְּשִׁכְנָה,
וּמְשׁוּם זֶה מַה זֵאת עָשִׂית, לְזֵאת עָשִׂית וְדָאִי, וְהַחֲטָא הַזֶּה גָרַם
שֶׁיִרְדֶּה הַשִּׁכְנָה לְגִלוּת, שֶׁהִיוּ יִשְׂרָאֵל עוֹשִׂים מַעֲשֵׂה אֲבוּתִיָּהֶם, וּמְשׁוּם
זֶה אָמַר וְאָף גַּם זֵאת בְּהִיּוֹתֶם בְּאֶרֶץ אֲיִבִיָּהֶם לֹא מְאִסְתִּים וְלֹא
גְעֻלְתִּים וְכוּ', וּבְהַ אָמַר דְּוֹד אִם תִּחַנֶּה עָלַי מִחַנֶּה לֹא יִירָא לְבִי וְגוֹמֵר,
בְּ"זֵאת" אֲנִי בּוֹטַח וְגוֹמֵר, זֶה נֶאֱמַר בְּמִלְחָמַת גּוֹג וּמְגוּג, וּמִי גָרַם
שֶׁהוּא יְהִיָּה שָׁמוֹר בְּהַ? מְשׁוּם שֶׁעֲלִיו נֶאֱמַר אִם אֵתְּן שְׁנַת לְעִינֵי לְעַפְעַפִּי
תִנּוּמָה עַד אִמְצָא מְקוּם לִיהוּיָהּ וְגוֹמֵר.

וְהֵאֵי אִיְהִי חֲכָמַת שְׁלִמָה, וְעֵלְהָ אֵתְּמַר (קהלת ט טז) וְחֲכָמַת הַמְּסַכֵּן בְּזוּיָהּ,
וְעֵלְהָ אֵתְּמַר (שמואל א ב ל) כִּי מִכְּבָדִי אֶכְבֵּד וּבְזוּי יִקְלוּ, כִּד נְחִית שְׁלִמָה

ממלכותיה הוה חכמה דיליה בזויה בעיני שטיין, וכד אסתלק במלכותיה
אתמר ביה (מלכים א ה ט) ותרב חכמת שלמה, דאתרביאת עד דמטאת להאי
אתר דאתנטילת מתמן, לאתר דחכמה עלאה, דאיהי חכמה ברישא,
ואיהי חכמה בסוף, ואיהי תורה באמצעיתא, בעמודא דאמצעיתא תורת
אמת, לעילא תורת חכם, לתתא חכמת שלמה, ובגין דא מסטרא דשלמה
אתמר וחכמת המסכן בזויה, דנחיתת ביה, וסליקת ביה, כמה דאתמר
ביה ותרב חכמת שלמה מחכמת כל בני קדם. אסל בחיביבא מה כתיב
בהו, (איכה א יד) נתנני יהויה בידי לא אוכל קום, (עמוס ה') נפלה ולא תוסיף
קום (עמוס ה ב), ואף על פי דלית לה רשו למיקם מגרמה, קודשא בריך הוא
יוקים לה, כמה דאת אמר (שם ט יא) ביום ההוא אקים את סכת דוד הנפלת,
ומאן גרים דנחתת לה מאתרה דא נחש, כמה דאת אמר (בראשית ג יד) ויאמר
יהויה אלהיים אל הנחש כי עשית זאת, דאיהי שכנתא, דגרמת
דאשתפחת יבשה ונפלת מאתרה, ארוור אתה מכל הבהמה וגומר (שם),
לייט ליה דלא יהא ליה מלכין ושליטין על מה דסמיך, דאינון רגלוי וידוי
דקציץ לון, כמה דאיהו גרים קצוץ ופרוד לעילא, ובגין דא על גחונך תלך
ועפר תאכל כל ימי חייך (שם), ודא איהו דאמר יצחק לעשו (שם כז לט) משמני
הארץ יהיה מושבך.

וזוהי חכמת שלמה, ועליה נאמר וחכמת המסכן בזויה, ועליה נאמר
כי מכבדי אכבד ובזי יקלו. כשירד שלמה ממלכותו, הייתה חכמתו
בזויה בעיני השוטים, וכשהתעלה במלכותו נאמר בו ותרב חכמת
שלמה, שהתגדלה עד שהגיעה למקום הזה שנטלה משם, למקום
החכמה העליונה, שהיא חכמה בראש, והיא חכמה בסוף, והיא תורה
באמצע, בעמוד האמצעי, תורת אמת, למעלה תורת חכם, למטה
חכמת שלמה, ומשום זה מהצד של שלמה נאמר וחכמת המסכן
בזויה, שירדה בו ועלתה בו, כמו שנאמר בו ותרב חכמת שלמה
מחכמת כל בני קדם. אבל ברשעים מה כתוב בהם? נתנני יהויה בידי
לא אוכל קום, נפלה ולא תוסיף קום, ואף על פי שאין לה רשות לעמוד
מעצמה, הקדוש ברוך הוא יקים אותה, כמו שנאמר ביום ההוא
אקים את סכת דוד הנפלת, ומי גרם שירדה לה ממקומה? זה הנחש,
כמו שנאמר ויאמר יהויה אלהיים אל הנחש כי עשית זאת, שהיא
השכינה, שגרמה שנמצאת יבשה ונפלה ממקומה, ארוור אתה מכל
הבהמה וגומר, קלל אותו שלא יהיה לו מלכים ושליטים על מה
שסומך, שהם רגליו וידיו שקצץ אותם, כמו שהוא גרם קצוץ ופרוד
למעלה, ומשום זה על גחונך תלך ועפר תאכל כל ימי חייך, וזהו שאמר
יצחק לעשו משמני הארץ יהיה מושבך.

עשר לוטיא לייט לחווא, בגין דגרים דאתפרש שכנתא דאיהי עשיראה
מבעלה, ועשר לאדם, ועשר לחנה, ותשעה לארעא, דחבאת לצדיק דאיהו
תשיעאה, כלהו חאבו לעשיראה, וארעא לצדיק, וממאי (נייא ואמאי) חאבת

לצדיק, דהא בעבורך אמר לאדם, ועוד בגין אדם לייט לארעא דאתנטייל מינה, הדא הוא דכתיב (שם ב ז) וייצר יהו"ה אלהיים את האדם עפר מן האדמה, אם כן מה חבאת לצדיק דאיהו תשיעאה.

עשר קלות קלל את הנחש, משום שגרים שגפרדה השכינה שהיא עשירית מבעלה, ועשר לאדם, ועשר לחנה, ותשע לארץ, שחטאה לצדיק שהוא התשיעי. כלם חטאו לעשירית, והארץ לצדיק, וממה (ולמה) חטאה לצדיק? שהרי בעבורך אמר לאדם, ועוד, בגלל האדם קלל את הארץ שנטל ממנה, זהו שכתוב וייצר יהו"ה אלהיים את האדם עפר מן האדמה, אם כן, מה חטאה לצדיק שהוא התשיעי?

אלא בגין דאתמר בה (שם ט) ויצמח יהו"ה אלהיים מן האדמה כל עץ נחמד למראה וטוב למאכל ועץ החיים בתוך הגן ועץ הדעת טוב ורע, והנה ליה רשו לממחא בידא דאדם דלא יכול מאילנא דמותא, ולא מחאת, בגין דא אמר בעבורך. אמר ליה רבי אלעזר, וכי אית דעת בארעא לכולי האי, אמר ליה אין, הדא הוא דכתיב (משלי ג ט) יהו"ה בחכמה יסד ארץ, אמר ליה והא בחכמה עלאה ובארעא דקודשא בריך הוא אתמר האי קרא, אמר ליה ברי דא לקבל דא עבד קודשא בריך הוא, אית חכמה ואית חכמה, אית ארעא ואית ארעא.

אלא משום שנאמר בה ויצמח יהו"ה אלהיים מן האדמה כל עץ נחמד למראה וטוב למאכל ועץ החיים בתוך הגן ועץ הדעת טוב ורע, והיה לו רשות למחות בידי אדם שלא יאכל מעץ המות ולא מחתה, בגלל זה אמר בעבורך. אמר לו רבי אלעזר: וכי יש דעת בארץ לכל זה? אמר לו: כן, זהו שכתוב יהו"ה בחכמה יסד ארץ. אמר לו: והרי בחכמה עליונה ובארץ של הקדוש ברוך הוא נאמר הכתוב הזה. אמר לו: בני, זה כנגד זה עשה הקדוש ברוך הוא, יש חכמה ויש חכמה, יש ארץ ויש ארץ.

דף צו ע"א

אמר ליה אם כן מה חבאת ארעא לצדיק דלקתה תשעה, אמר ליה בגין דעץ הדעת טוב ורע איהו כגוונא דברית, אות ברית מלגאו טוב ערלה רע, דא מלגאו ודא מלבר, ובגין דחובא דעץ הדעת גרים פרודא בין צדיק ושכינתא, בגין דא לקאת ארעא תשעה, ואינון דחאבו בשכינתא דאיהי עשירית לקו עשר עשר. ותא חזי שבעה ארעיו אינון ארץ אדמה ארקא

גיא נְשִׂיָה צִיָּה תִּבֵּל, וְאָדָם חָאב (דף צו ע"א) בְּבַת שִׁבְעָה, וְאֶתְמַר בֵּיהּ (משלי כד טז) כִּי שִׁבְעָה יְפוּל צָדִיק, הִרְהֵר תִּיּוֹבְתָא וְאֶתְמַר בֵּיהּ (שם) וְקָם, וְהָוָה סָלִיק, וְכַד נְחִית תַּמָּן הָוָה עֲבִיד עוֹבְדִין וְתוֹלְדִין בְּכָל אַרְעָא וְאַרְעָא, מְנַהוּן הָוּוּ צְמַחִין וּמְנַהוּן לָא הָוּוּ צְמַחִין, וְאִית תַּמָּן בְּרִיין מְנַהוּן בְּתַרִין רִישֵׁין וְאִית מְנַהוּן בְּתַלְתָּהּ עַד שִׁבְעָה, וְאִית תַּמָּן אֶתְר דְּנַהֲרָא שְׁמַשָּׁא וְסִיְהָרָא וְכַכְבֵּיָא וּמְזָלֵי, וְאִית אֶתְר דְּלִית בֵּיהּ נְהוּרָא כְּלָל אֶלָּא חֲשׂוּכָא וְקַבְלָא.

אמר לו: אם כן, מה חטאה הארץ לצדיק שלקתה תשעה? אמר לו: משום שיעץ הדעת טוב ורע הוא כמו הברית, אות הברית מבפנים טוב, וערלה רע, זה מבפנים וזה מבחוץ, ומשום שהחטא של עץ הדעת גרם פרווד בין הצדיק לשכינה, בגלל זה לקתה הארץ תשעה, ואותם שחטאו בשכינה, שהיא עשירית לקו עשר עשר. ובא וראה, שבע ארצות הן: ארץ, אדמה, ארקא, גיא, נשיה, ציה, תבל, ואדם חטא בבת שבע, ונאמר בו כי שבע יפל צדיק, הרהר תשובה ונאמר בו וקם, והיה עולה, וכשירד לשם היה עושה מעשים ותולדות בכל ארץ וארץ, מהם היו צומחים ומהם לא היו צומחים, ויש שם בריות, מהן בשני ראשים, ויש מהם בשלשה עד שבעה, ויש שם מקום שהשמש מאירה והלבנה והכוכבים והמזלות, ויש מקום שאין בו אור כלל, אלא חשכה וערפל.

הכי אינון אליו דנחתין לשבעה מיני עניותא, אית מנהון דלית לון נהורא כלל, דכל יומיהון אינון בעניותא, ואית מנהון דאית להון נהורא כל יומיהון ואינון בעותרא, ואית מנהון דלזמנין אית לון נהורא ולזמנין חשוכא, אליו אינון דאתיילידו באמצעיתא דסיהרא בינוניים, לזמנין אית לון עותרא וסלקין, ולזמנין עניותא ונחתין, ואית אחרנין דעבדין תולדין ומצליחין, ואית מנהון דלא מצליחין, ואית מנהון דמצליחין (נ"א צמחין) עד פלגו יומיהון ומייתין בקצרות יומין, אליו דאתיילידו במלוייא דסיהרא אינון צמחין וחיין ומשלימין כל יומיהון, ואינון דאתיילידו בחסרונא דסיהרא לא צמחין ומייתין מייד, ואינון דאתיילידו באמצעיתא דסיהרא מתקצרין בפלגות יומיהון.

כך הם אלו שיורדים לשבעה מיני עניות, יש מהם שאין להם אור כלל, שכל ימיהם הם בעניות, ויש מהם שיש להם אור כל ימיהם והם בעשר, ויש מהם שלפעמים יש להם אור ולפעמים חשכה. אלו אותם שנולדו באמצע הלבנה, בינוניים, לפעמים יש להם עשר ועולים, ולפעמים עניות ויורדים, ויש אחרים שעושים תולדות ומצליחים, ויש מהם שלא מצליחים, ויש מהם שמצליחים (צומחים) עד מחצית ימיהם ומתים בקצור ימים. אלו שנולדו במלוי הלבנה, הם צומחים וחיים ומשלימים את כל ימיהם, ואלו שנולדו בחסרון הלבנה לא

צומחים ומתים מיד, ואלו שנולדו באמצע הלילה מתקצרים במחצית ימיהם.

ואית ארעין דאתמר בהון (בראשית לו כד) והבור רק אין בו מים, מים אין בו אבל נחשים ועקרבים אית ביה, אוף הכי אית ברין דאינון עמי הארץ, דבתייהון מליין מלאכי חבלה, דאינון נחשים ועקרבים ונשכין לון בכמה נשוכין דיסורין, דאינון גרמו קדם דייתון לעלמא, (בגין דייתו) בגלגולא באלין גופים ובאלין בתים, וכד נשכין לון אינון נחשים ועקרבים בכמה יסורין אינון צווחין ווי ווי, ואית לון קטטה לכלהו בביתא, וצווחין באלין מארי דגיהנם דנדונין בו, ואית אחרנין דכל יומיהון בחדוה ובשלוה בלא עציבו כלל, מכל מה דאתרבי בשבעה ארעין, ואתדנו בשבעה מדורי גיהנם, ואית בבני נשא כגוונא דא, וחכמי דרזין אלין לון אתמסר למנדע.

ויש ארצות שנאמר בהן והבור רק אין בו מים, מים אין בו אבל נחשים ועקרבים יש בו, אף כד יש בריות שהם עמי הארץ, שפתייהם מלאים מלאכי חבלה, שהם נחשים ועקרבים, ונשכים אותם בכמה נשיכות של יסורים, שהם גרמו לפני שיבאו לעולם, (כדי שיבאו) בגלגול בגופים הללו ובבתים הללו, וכשנושכים אותם הנחשים והעקרבים בכמה יסורים, הם צווחים וי וי, ויש לכלם קטטה בבית, וצווחים עם אלו בעלי הגיהנם שנדונים בו, ויש אחרים שכל ימיהם בחדוה ובשלוה בלי עצב כלל מכל מה שמתגדל בשבע ארצות, ונדונו בשבעה מדורי גיהנם, ויש בבני אדם כמו זה, וחכמי הרזים הללו, להם נמסר לדעת.

תקונא שתין וחמש

בראשית ב'רא אלהים (רישי תיבין וסופי תיבין אי"ב וא"ם תמן דאינון י"ה), תמן אם, ורזא דמלה (שם ג ב) ויקרא האדם שם אשתו חוה כי היא היתה אם כל חי, כגוונא דהיא דאתמר בה (משלי ב ג) כי אם לבינה תקרא, האי אם כל חי לאו איהי כאתתא קדמאה, דאתמר בה (בראשית ג יב) האשה אשר נתת עמדי, דגרמת מיתה לכל עלמא, דהא אם כל חי כתיב בה, דאתמר בה (קהלת ט ט) ראה חיים עם אשה אשר אהבת.

תקוּן שְׁשִׁים וְחֲמִשָּׁה, בְּרֵאשִׁית בְּרִיא אֱלֹהִים (ראשי תבות וסופי תבות א"ב וא"ם שם, שהם י"ה), שֵׁם אֵם, וְסוּד הַדָּבָר - וַיִּקְרָא הָאָדָם שֵׁם אִשְׁתּוֹ חַוָּה כִּי הִיא הִיְתָה אִם כָּל חַי, כְּמוֹ שְׂאוֹתָהּ שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ כִּי אִם לְבִינָה תִקְרָא, הָאִם כָּל חַי הִזּוֹ אֵינָה כְּאִשָּׁה הָרֵאשׁוֹנָה, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ הָאִשָּׁה אֲשֶׁר נָתַתְּ עִמָּדִי, שֶׁגֵּרְמָה מִיְתָה לְכָל הָעוֹלָם, שֶׁהָרִי כְּתוּב בָּהּ אִם כָּל חַי, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ רְאֵה חַיִּים עִם אִשָּׁה אֲשֶׁר אֶהְבֶּת.

אָמַר לִיָּה רַבִּי אֶלְעָזָר, וְכִי תִרְיִן נֶשִׁין הוּוֹ לִיָּה, אָמַר לִיָּה אֵין, חַד יִצָּר הַטּוֹב וְחַד יִצָּר הָרַע, חֲדָא מְסֻטְרָא דְעֵצִים תְּקִיפָא דִינָא קִשְׁיָא, וְחֲדָא מְסֻטְרָא דְבִשְׂרָא, מִתְמָן אֵינוֹן רַכִּיכִי לְבָא, וְאֵינוֹן דְגֵרְמָא אֵינוֹן קִשִּׁי קָדָל, וְעַל אִתְתָּא דְאִתְנָטִילַת מְגֵרְמָא אָמַר בֶּן סִירָא, גֵּרְמָא דְנִפְיִל בְּחוּלְקָד טַב אוֹ בִישׁ גֵּרְרִיָּה, וְעַל אִתְתָּא דְגֵרְמָא אָמַר אָדָם הָאִשָּׁה אֲשֶׁר נָתַתְּ עִמָּדִי, לֹא קָרָא לָהּ אִתְתִּיָּה, כְּגוֹוֹנָא דְחַוָּה דְאִתְמַר בָּהּ וַיִּקְרָא הָאָדָם שֵׁם אִשְׁתּוֹ חַוָּה, דְאִתְרָא שְׂפָחָה הוּוֹ דְמְסֻטְרָא דְעַץ הַדְּעַת טוֹב וְרַע, חֲדָא רַע וְחֲדָא טוֹב, וּמְסֻטְרָא דְעַץ הַחַיִּים תִּרְוִיָּהוּ חַיִּים.

אָמַר לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר: וְכִי שְׁתֵּי נֶשִׁים הָיוּ לוֹ? אָמַר לוֹ: כֵּן, אֶחָד יִצָּר הַטּוֹב וְאֶחָד יִצָּר הָרַע, אֶחָד מִצַּד הָעֵצִים הַקִּשָּׁה, הַדִּין הַקִּשָּׁה, וְאֶחָד מִצַּד הַבִּשְׂרָא, מִשֵּׁם הֵם רַכִּי הַלֵּב, וְאֵלוֹ שְׂמִצַּד הָעֵצִים הֵם קִשִּׁי עֵרְף, וְעַל הָאִשָּׁה שֶׁנִּטְלָה מִהָעֵצִים אָמַר בֶּן סִירָא, עֵצִים שֶׁנִּפְלִ בְּחֻלְקָד, טוֹב אוֹ רַע, גֵּרְרִי אֹתוֹ. וְעַל הָאִשָּׁה שֶׁמִּצַּד הָעֵצִים, אָמַר אָדָם הָאִשָּׁה אֲשֶׁר נָתַתְּ עִמָּדִי. לֹא קָרָא לָהּ אִשְׁתּוֹ, כְּמוֹ שְׂחַוָּה שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ וַיִּקְרָא הָאָדָם שֵׁם אִשְׁתּוֹ חַוָּה, שֶׁהִתְחַרְתְּ הִיְתָה שְׂפָחָה שֶׁמִּצַּד עֵץ הַדְּעַת טוֹב וְרַע, אֶחָד רַע וְאֶחָד טוֹב, וּמִצַּד שֵׁל עֵץ הַחַיִּים שְׁנִיָּהֶם חַיִּים.

דף צו ע"ב

וּבִסְתְּרֵי תוֹרָה חַוָּה חִי וַיְהִי חִי חֲכָמָה כִּיִּחַ מַיָּה, כְּלָלָא דְשָׂמָא קְדִישָׁא, חִי אֵיִהִי כְּגוֹוֹנָא דְאֵימָא עֵלְאָה דְאֵיִהִי תְּמִינָאָה לְעֵשֶׂר סְפִירָן מִתְתָּא לְעִילָא, וְחֲכָמָה בָּהּ אִשְׁתְּמוּדַע, וְעֵלְאָה אִתְמַר (מְשִׁלִּי ג א) עַץ חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים בָּהּ, וּמְסֻטְרָא דִילָהּ וַיִּפַּח בְּאַפִּיו נְשֵׁמַת חַיִּים (בְּרֵאשִׁית ב ז), וְעֵלְאָה אִתְמַר (שם כג) לְזֹאת יִקְרָא אִשָּׁה כִּי מֵאִישׁ לִקְחָהּ זֹאת, וְלֹא אִתְרָא דְאִתְנָטִילַת מְגֵרְמָא, דְגֵרְמִית לִיָּה מִיְתָה, דְהָא שְׂפָחָה גֵּרְמַת וַיִּדְעוּ כִּי עִירְמָם הֵם (שם ג ז), וּבְגִין דָּא (שם כא) וַיַּעַשׂ יְהוָה אֱלֹהִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כְּתָנוֹת עוֹר וַיִּלְבְּשֵׁם. (דף צו ע"ב)

ובְּסִתְרֵי תוֹרָה חֲנוּהוּ חַי וְיִה, חַי חֲכָמָה, כַּיֵּחַ מַיִה, הַכָּלֵל שֶׁל הַשֵּׁם
הַקְּדוֹשׁ, חַי הֵיא כְּמוֹ הָאֵם הָעֲלִיּוֹנָה שֶׁהִיא הַשְּׂמִינִית לְעֶשֶׂר הַסְּפִירוֹת
מִמַּטָּה לְמַעְלָה, וְהַחֲכָמָה נוֹדַעַת בָּהּ, וְעֲלֶיהָ נֶאֱמַר עַץ חַיִּים הִיא
לְמַחְזִיקִים בָּהּ, וּמֵהֵצֵד שָׁלָה וַיִּפַּח בְּאַפּוֹ נְשִׁמַת חַיִּים, וְעֲלֶיהָ נֶאֱמַר
לְזֹאת יִקְרָא אִשָּׁה כִּי מֵאִישׁ לִקְחָה זֹאת, וְלֹא הֶאֱחָרַת שֶׁנִּטְלָה מִן
הָעֵצ, שֶׁגִּרְמָה לוֹ מְוֹת, שֶׁהָרִי הַשֶּׁפְּחָה גִרְמָה, וַיִּדְעוּ כִּי עֵירָמִם הֵם,
וּמִשׁוּם זֶה וַיַּעַשׂ יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כְּתָנוּת עוֹר וַיִּלְבָּשׁוּ.

אָמַר לִיה רַבִּי אֶלְעָזָר אֲמַאי אָמַר, בְּגִינָה כִּי מֵאִישׁ לִקְחָה זֹאת (בראשית ב כג),
כִּי מֵאָדָם הָיָה לִיה לְמִימַר, אֲמַאי מֵאִישׁ, אֶלָּא מֵאִישׁ תַּמּוֹן אִיִּם וְתַמּוֹן יִישׁ,
תַּמּוֹן יִישׁ הֵדָא הוּא דְכְּתִיב (משלי ח כא) לְהִנְחִיל אֶהְבִּי יֵשׁ, תַּמּוֹן אִם כִּי אִם
לְבִינָה תִקְרָא (שם ב ג), וְאִינוֹן אֶבָּא וְאִימָא חֲכָמָה וּבִינָה, דְּמִתַּמּוֹן אֶתְנַטְּלִית,
וּבְגִין דָּא כִּי מֵאִישׁ לִקְחָה זֹאת.

אָמַר לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר: לָמָּה אָמַר בְּשִׁבְלָה כִּי מֵאִישׁ לִקְחָה זֹאת? הֲיָה
לוֹ לֹמַר כִּי מֵאָדָם, לָמָּה מֵאִישׁ? אֶלָּא מֵאִישׁ, שֶׁסְּ אִיִּם וְשֶׁסְּ יִישׁ. שֶׁסְּ
יִישׁ, זֶהוּ שְׁפָתוֹב לְהִנְחִיל אֶהְבִּי יֵשׁ. שֶׁסְּ אִם, כִּי אִם לְבִינָה תִקְרָא, וְהֵם
אֶב וְאִם, חֲכָמָה וּבִינָה, שְׁמִשְׁם נִטְלָה, וּמִשׁוּם זֶה כִּי מֵאִישׁ לִקְחָה זֹאת.

וְאִית לִיה אַחְרָא דְאֶתְקֵרִיאת בֵּת זֹוּגִיָּה, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב (בראשית ה ב) זָכָר
וּנְקֵבָה בְּרָאָם וַיִּבְרְךְ אֹתָם וַיִּקְרָא אֶת שְׁמֵם אָדָם. תָּא חֲזִי אָדָם הָרֵאשׁוֹן
בְּדִיוֹקְנָא דִּיהוּיָה אֶתְבְּרִי, וּבְדִיוֹקְנָא דְעֶשֶׂר סְפִירָאן דְאִינוֹן יוּיִד הִיא וְאִיו
הִיא, מְסֻטְרָא דִּיהוּיָה, מְסֻטְרָא דִּי אֶתְקֵרִי אִישׁ, וּמְסֻטְרָא דְהִי עֲלָאָה
אֶתְתִּיָּה אֶתְקֵרִיאת אִשָּׁה אִם כָּל חַי, וּמְסֻטְרָא דְוִיָּה חֲנוּהוּ אֶתְתִּיָּה, וּמְסֻטְרָא
דְיוּיִד הִיא וְאִיו הִיא חֲנוּהוּ אֶתְקֵרִי אָדָם, וּבְכָל מַה דְהוּוּ בְּדִיוֹקְנִיָּה לְקָה.

וַיֵּשׁ לוֹ אַחְרַת שְׁנִקְרָאת בֵּת זֹוּגוֹ, זֶהוּ שְׁפָתוֹב זָכָר וּנְקֵבָה בְּרָאָם וַיִּבְרְךְ
אֹתָם וַיִּקְרָא אֶת שְׁמֵם אָדָם. בֵּא וּרְאָה, אָדָם הָרֵאשׁוֹן בְּדְמוּתוֹ שֶׁל
יְהוּיָה הוּא נְבָרָא, וּבְדְמוּת שֶׁל עֶשֶׂר סְפִירוֹת שֶׁהֵן יוּיִד הִיא וְאִיו הִיא
מֵהֵצֵד שֶׁל יְהוּיָה, מֵצֵד שֶׁל יִי נְקֵרָא אִישׁ, וּמֵצֵד שֶׁל הִי הָעֲלִיּוֹנָה אִשְׁתּוֹ
נְקֵרָאת אִשָּׁה, אִם כָּל חַי, וּמֵהֵצֵד שֶׁל וִיָּה חֲנוּהוּ אִשְׁתּוֹ, וּמֵהֵצֵד שֶׁל יוּיִד
הִיא וְאִיו הִיא חֲנוּהוּ נְקֵרָאת אָדָם, וּבְכָל מַה שֶׁהִיָּה בְּדְמוּתוֹ - לְקָה.

תקונא שתין ושתא

בְּרֵאשִׁית בְּרָא שָׁמַיִם, דָּא אָדָם דְּכָלִּיל שֵׁיטָא, וְאִינוּן תְּרִין שְׁפָחוֹת מְסֻטְרָא דְאִילְנָא דְטוֹב וְרַע עֵצִים וּבִשָּׁר, אִישׁ וְאִשָּׁה דְאִתְמַר בָּהּ (בראשית ב כג) כִּי מֵאִישׁ לָקַחָהּ זֵאת, הָא אַרְבַּע, אָדָם זָכָר וּנְקֵבָה, הָדָא הוּא דְכְתִיב זָכָר וּנְקֵבָה בְּרָאם וְגוֹמֵר, הָא שֵׁיטָא, וּבְגִין דָּא (שם ג כב) וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהִים הֵן הָאָדָם הָיָה כְּאֶחָד מִמֶּנּוּ לְדַעַת טוֹב וְרַע וְגוֹמֵר, וְאִוְקְמוּהוּ קְדָמָאין כְּאֶחָד מִמְּלָאכֵי הַשָּׁמַיִם.

תקון ששים וששה, בְּרֵאשִׁית, בְּרָא שֵׁיטָא, זֶה אָדָם שְׁכֹלִיל שֵׁשׁ, וְהֵם שְׁתֵּי שְׁפָחוֹת מְהַצֵּד שֶׁל הָעֵץ שֶׁל טוֹב וְרַע, עֵצִים וּבִשָּׁר, אִישׁ וְאִשָּׁה, שְׁנַאמֵר בָּהּ כִּי מֵאִישׁ לָקַחָהּ זֵאת, הָרִי אַרְבַּע, אָדָם זָכָר וּנְקֵבָה, זֶהוּ שְׁכָתוּב זָכָר וּנְקֵבָה בְּרָאם וְגוֹמֵר, הָרִי שֵׁשׁ, וּמְשׁוּם זֶה וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהִים הֵן הָאָדָם הָיָה כְּאֶחָד מִמֶּנּוּ לְדַעַת טוֹב וְרַע וְגוֹמֵר, וּפְרָשׁוּהוּ הָרֵאשׁוֹנִים, כְּאֶחָד מִמְּלָאכֵי הַשָּׁמַיִם.

אִתְדַּהֲבֵי הָא אֱלֹהִים אֲזִדְמֵן לְגַבִּיָּה וְאָמַר רַבִּי כְּאֶחָד מֵהֶם הָוָה לִיה לְמִימֵר אִם עַל מְלָאכֵי הַשָּׁמַיִם הָוָה אָמַר, מֵאִי כְּאֶחָד מִמֶּנּוּ, וְעוֹד הֵן אָדָם הָוָה לִיה לְמִימֵר, מֵאִי הָאָדָם בְּתוֹסְפֵת ה', אֱלֹא ה' דְּהָאָדָם הָיָה כְּאֶחָד מִמֶּנּוּ, יְהֵא (נ"א הוּא) לָא כְּתִיב אֱלֹא הָיָה, חַד מֵאַרְבַּע אֲתוּוֹן דְאִינוּן יְהוָה כְּחַד מִן אַרְבַּע אֲתוּוֹן דְאִיהוּ ו'.

בֵּין כֶּד בָּא אֱלֹהִים וְהִזְדַּמֵּן אֱלִיו, וְאָמַר: רַבִּי, כְּאֶחָד מֵהֶם הָיָה לוֹ לֹמֵר, אִם עַל מְלָאכֵי הַשָּׁמַיִם הָיָה אוֹמֵר, מַה זֶה כְּאֶחָד מִמֶּנּוּ? וְעוֹד, הָיָה לוֹ לֹמֵר הֵן אָדָם, מַה זֶה הָאָדָם בְּתוֹסְפֵת ה'? אֱלֹא ה' שֶׁל הָאָדָם הָיָה כְּאֶחָד מִמֶּנּוּ, לָא כְּתוּב יְהֵא (הוּא), אֱלֹא הָיָה, אַחַת מֵאַרְבַּע אוֹתִיּוֹת שֶׁהֵן יְהוָה, כְּאַחַת מֵאַרְבַּע אוֹתִיּוֹת שֶׁהִיא ו'.

וְעַתָּה פֻּן יִשְׁלַח יְדוֹ (שם) דָּא י', אִם זָכָה וְלָקַח גַּם מֵעֵץ הַחַיִּים (שם) דָּא ו' (נ"א ה'), וְאֶכְל וְחִי לְעוֹלָם (שם) דָּא ו', חִי וְדָאִי, כִּד ה' הוֹת יְחִידָא מְנִיָּה עֲאֻלַּת בֵּין טוֹב לְרַע, הָדָא הוּא דְכְתִיב (שם ב ז) וַיִּצְרַח יְהוָה אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם תְּרִין יְצִירוֹת טוֹב וְרַע, לְמַנְדַּע (ואתמר בהון (שם) ויפח באפיו נשמת חיים ודא ה' לדעת טוב ורע למנדע) מַה דְּהוּוּ גְרַמִּין לְמַעְבַּד, וּבְגִין דָּא עֲאֻלַּת בֵּינֵיהוּ.

ועתה פן ישלח ידו, זו יי, אם זכה ולקח גם מעץ החיים, זו ו' (ה), ואכל וחי לעלם זה ו', חי ודאי, כשהי' היתה יחידה ממנו, נכנסה בין טוב לרע, זהו שכתוב וייצר יהויה אלהיים את האדם, שתי יצירות, טוב ורע, לדעת (ונאמר בהם ויפח באפיו נשמת חיים, וזו הי' לדעת טוב ורע, לדעת) מה שהיו גורמים לעשות, ומשום זה נכנסה ביניהם.

בתר דחאב אדם דיצירה, אתפרשת הי' עלאה ואסתלקת מניה, ובגין דלא אתחזרת לגביה, אמר אם זכה ולקח גם מעץ החיים ואכל וחי לעולם, והאי עץ החיים הוה נטוע בעץ הגן, ובגין דלא זכה למיכל מניה, מה כתיב ביה וישלחהו יהויה אלהיים מגן עדן (שם ג כג) לעבוד את האדמה אשר לקח משם, ההוא דאתמר ביה (שם ב ד) וייצר יהויה אלהיים את האדם עפר מן האדמה דלא הוה כדאי למהוי בגנתא דאורייתא, כיון דלא נטיר בה עץ הדעת טוב ורע באסור והתר, ועבר על מימרא דמאריה, דאם הוה נטיר דלא עבר על מימרא דמאריה, ולקח גם מעץ החיים דאתמר בה (משלי יג יד) תורת חכם מקור חיים לסור ממוקשי מות, עץ חיים היא למחזיקים בה (שם ג יח), ודא איהו ולקח גם מעץ החיים ואכל וחי לעולם, גם לרבות נוקבא, איבא דאילנא פרי צדיק.

אחר שחטא האדם של היצירה, נפרדה הי' העליונה והסתלקה ממנו, ומשום שלא חזרה אליו אמר, אם זכה ולקח גם מעץ החיים, ואכל וחי לעלם, ועץ החיים הזה היה נטוע בעץ הגן, ומשום שלא זכה לאכל ממנו, מה כתוב בו? וישלחהו יהויה אלהיים מגן עדן לעבד את האדמה אשר לקח משם, אותו שנאמר בו וייצר יהויה אלהיים את האדם עפר מן האדמה, שלא היה כדאי להיות בגן התורה, כיון שלא שמר בה את עץ הדעת טוב ורע באסור והתר, ועבר על מאמר רבונו, שאם היה שומר שלא יעבר על מאמר רבונו, ולקח גם מעץ החיים, שנאמר בו תורת חכם מקור חיים לסור ממוקשי מות, עץ חיים היא למחזיקים בה, וזהו ולקח גם מעץ החיים ואכל וחי לעולם, גם - לרבות הנקבה, פרי האילן, פרי צדיק.

ועוד הו האדם היה כאחד ממנו, אמרו מלאכין קדישין בגין למהוי איהו כאחד מיננא כמא דאמר חווא (בראשית ג ה) והייתם כאלהיים יודעי טוב ורע, ודא איהו לדעת טוב ורע, דא גרים ליה מותא, דאם זכה למיכל מאילנא דחיי דאיהו עץ חיים היא למחזיקים בה, מה כתיב בה ולקח גם מעץ החיים וגומר.

ועוד, הן האדם היה כאחד ממנו, אמרו המלאכים הקדושים, כדי שיהיה הוא כאחד ממנו, כמו שאמר הנחש והייתם כאלהיים ידעי טוב ורע, וזהו לדעת טוב ורע, זה גרם לו את המות, שאם זכה לאכל מעץ החיים, שהוא עץ חיים היא למחזיקים בה, מה כתוב בו? ולקח גם מעץ החיים וגומר.

דף צז ע"א

אמר רבי שמעון ווי לון לאינון דמניחין לאשתדלא באורייתא דאתמר בה ולקח גם מעץ החיים, ובפקודין דילה דאינון איבא דאילנא דאתמר ביה ואכל וחי לעולם, ואזלון בתר אלון דמפתי לון מסטרא דנחש הקדמוני, דאמרי לון השתדלון במלאכיא דממנו על ככביא ושמשא וסיהרא, ועל אלון דממנו על רוחין ושידן, למהוי כאלהיים יודעי טוב ורע, ועלייהו (דף צז ע"א) אתמר, (עי, מ"ב כג, וירמיה מד), כה אמר יהו"ה למזבחים ולמקטרים לככבים ולמזלות ולשמש ולירח ולכל צבא השמים אשר לא צויתי, ודא איהו דמני קודשא בריך הוא לאדם ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו וגומר, ובלעם חייבא בהאי הנה משתדל, ודור אנוש ודור המבול ודור הפלגה, וקודשא בריך הוא אעקר לון מעלמא דין ומעלמא דאתי, ודא איהו (בראשית ב יז) כי ביום אכלך ממנו מות תמות, מות בעלמא דין ותמות בעלמא דאתי, וחובא דא גרים חרבן בי מקדשא וגלות ישראל בין אומין דעלמא ואתקטילו מנייהו.

אמר רבי שמעון: אוי להם לאותם שמניחים מלעסק בתורה, שנאמר בה ולקח גם מעץ החיים, ובמצוותיה שהן פרי האילן, שנאמר בו ואכל וחי לעולם, והולכים אחר אלו שמפתיים אותם מצד הנחש הקדמוני, שאומרים להם, השתדלו במלאכים שממנים על הכוכבים והשמש והלבנה, ועל אלו שממנים על רוחות ושידים, להיות כאלהיים ידעי טוב ורע, ועליהם נאמר כה אמר יהו"ה למזבחים ולמקטרים לככבים ולמזלות ולשמש ולירח ולכל צבא השמים אשר לא צויתי, וזהו שצנה הקדוש ברוך הוא את האדם, ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו וגומר, ובלעם הרשע היה מתעסק עם זה, ודור אנוש ודור המבול ודור הפלגה, והקדוש ברוך הוא עקר אותם מהעולם הזה ומהעולם הבא, וזהו כי ביום אכלך ממנו מות תמות, מות - בעולם הזה, ותמות - בעולם הבא, והחטא הזה גרם את חרבן בית המקדש וגלות ישראל בין אמות העולם ונהרגו מהם.

דָּכַל חַד הָהוּה מְזַבַּח וּמְקַטֵּר, וְהוּו נְחֻתִין חֲיִילִין דְּלַעִילָא, וְכַד הָהוּה נְבִיא מְיִסֵּר לוֹן, מַה כְּתִיב בְּהוֹן (עי, ירמיה מד ה) וְלֹא שָׁמְעוּ לְקוֹל נְבִיא וְחוֹזָה, וּבְמַה הָהוּה מְיִסֵּר לוֹן נְבִיא, הָהוּה אוֹמֵר לְהוֹן דִּיהוֹן חֲזָרִין בְּתִיבְתָא, וְאִי לֹאוּ וְעֶצֶר אֶת הַשָּׁמַיִם וְלֹא יִהְיֶה מָטָר וְהֶאֱדָמָה לֹא תִתֵּן אֶת יְבוּלָהּ (דברים יא יז), וְאִינוֹן הוּו מְזַלְזָלִין בֵּיה, וְהוּו אֶמְרִין אֲנִי אוֹמֵינְן לְאַלִין דְּמִמֶּנּוּ עַל מְטָרָא, וְכַפִּינוּ לְהוֹן לְנַחְתָא מְטָרָא, וְקוּדְשָא בְרִיךְ הוּא אַחֲלִיף לְהוֹן לְמִמֶּנּוּ בְּשְׁלִיחוּתֵיהוּ בְּגִינֵיהוּ, וְקָטִיל לוֹן וְחָרִיב בֵּי מְקַדְשָא בְּגִינֵיהוּ, וְגָלוּ יִשְׂרָאֵל בֵּין אוֹמִין דְּעֵלְמָא, וְדָא אִיהוּ חוּבָא דְאָדָם דְגָרַם לִיה חוּבָא מִיתָה לִיה וּלְאַתְתֵיה, דְּפִתִי לוֹן בְּהוּוּא אִילְנָא, הֵדָא הוּא דְכְתִיב (בראשית ג ה) כִּי יוֹדַע אֱלֹהִים וְכוּ', וּבְגִין דָּא מְנִי קוּדְשָא בְרִיךְ הוּא לְבַר נֶשׁ בְּמַה שְׁהוֹרְשֵת הַתְּבוּנָן אִין לְךָ עֵסֶק בְּנִסְתָרוֹת.

שְׁכַל אַחַד הָהוּה מְזַבַּח וּמְקַטֵּר, וְהִיוּ יוֹרְדִים הַחֲיִלוֹת שְׁלַמְעֵלָה, וְכַשְׁהִיָּה הַנְּבִיא מְיִסֵּר אוֹתָם, מַה כְּתוּב בְּהֵם? וְלֹא שָׁמְעוּ לְקוֹל נְבִיא וְחוֹזָה, וּבְמַה הָיָה מְיִסֵּר אוֹתָם הַנְּבִיא? הָיָה אוֹמֵר לָהֶם שְׁיַחְזְרוּ בְּתִשׁוּבָה, וְאִם לֹא - וְעֶצֶר אֶת הַשָּׁמַיִם וְלֹא יִהְיֶה מָטָר וְהֶאֱדָמָה לֹא תִתֵּן אֶת יְבוּלָהּ, וְהֵם הָיוּ מְזַלְזָלִים בּוֹ, וְהִיוּ אוֹמְרִים, אֲנִי הִשְׁבַּעְנוּ אֶת אֱלוֹ שְׁמַמְנִים עַל הַמָּטָר וְכַפִּינוּ אוֹתָם לְהוֹרִיד מָטָר, וְהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הַחֲלִיף לָהֶם אֶת הַמְּמַנִּים בְּשְׁלִיחוּתָם בְּשִׁבְלֵם, וְהָרַג אוֹתָם, וְהַחְרִיב אֶת בֵּית הַמְּקַדָּשׁ בְּשִׁבְלֵם, וְגָלוּ יִשְׂרָאֵל לְבֵין אַמּוֹת הָעוֹלָם, וְזֶהוּ הַחֲטָא שֶׁל אָדָם שֶׁגָרַם לוֹ הַנְּחָשׁ מִיתָה לוֹ וּלְאַשְׁתּוֹ, שֶׁפָּתָה אוֹתָם בְּאוֹתוֹ הָעֵץ. זֶהוּ שְׁפָתוֹב כִּי יוֹדַע אֱלֹהִים וְכוּ', וּמִשׁוּם זֶה צָוָה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאָדָם. בְּמַה שְׁהָרְשִׁית הַתְּבוּנָן, אִין לְךָ עֵסֶק בְּנִסְתָרוֹת.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בְּמַה הוּו נְחֻתִין אֵלִין חֲיִילִין, אָמַר לִיה בְּרִי מַה אֶתְּ חָשִׁיב דְּהוּו נְחֻתִין, וְדָאִי הָא רְזָא דְאִילְנָא דְעֵץ הַדְּעַת טוֹב וְרַע, דְּלֹא עֲתִיד קוּדְשָא בְרִיךְ הוּא לְגַלְיָא לִיה מְפּוֹרְסָם לְעֵלְמָא אֶלָּא בִּינֵי חֲבָרְיָא, עַד דִּיִּיתִי דְרָא דְמִלְכָא מְשִׁיחָא, אָמַר לִיה כִּיֹּן דְאִיהוּ אֲתַגְלִיא בִּינֵי חֲבָרְיָא מֵאִי נִיהוּ, אָמַר לִיה בְּנִי, מְפּוֹרְאָה מְתַנְּיוּ וּלְמַעְלָה הָהוּה טוֹב, מְפּוֹרְאָה מְתַנְּנוּ וּלְמַטָּה הָהוּה רַע, נְבוּכַדְנֶצַּר הָהוּה יָדַע בֵּיה, וְהָכִי עָבִיד צַלְמָא דִּילִיה, וּבִיָּה אֲשַׁתְּמוּדַע אִילְנָא דְטוֹב וְרַע, הֵדָא הוּא דְכְתִיב (דניאל ב לב) רִישִׁיָּה דִי דְהַב טָב, חֲדוּהִי וּדְרַעוּהִי דִי כְסָף, עַד הָכָא הָהוּה מְסַטְרָא דְטוֹב, וּבְגִין דָּא אָמַר דִּי דְהַב טָב, מְפּוֹרְאָה מְתַנְּנוּ וּלְמַטָּה רַע, הֵדָא הוּא דְכְתִיב (שם) מְעוּהִי וְיִרְכַתִּיה דִּי נַחֲשׁ מְסַטְרָא דְנַחֲשׁ הַקְּדָמוּנִי.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: בְּמַה הָיוּ יוֹרְדִים הַחֲיִלוֹת הַלְלוּ? אָמַר לוֹ: בְּנִי, מַה אֶתָּה חוֹשֵׁב, שְׁהִיוּ יוֹרְדִים? וְדָאִי זֶהוּ סוּד הָעֵץ שֶׁל עֵץ הַדְּעַת טוֹב וְרַע, שֶׁלֹּא עֲתִיד הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְגַלּוֹתוֹ מְפּוֹרְסָם לְעוֹלָם, אֶלָּא בֵּין הַחֲבָרִים, עַד שֶׁיָּבֵא הַדּוֹר שֶׁל מְלָךְ הַמְּשִׁיחַ. אָמַר לוֹ: כִּיֹּן שֶׁהוּא הַתְּגַלָּה בֵּין הַחֲבָרִים מַה הוּא? אָמַר לוֹ: בְּנִי, מְפּוֹרְאָה מְתַנְּנוּ וּלְמַעְלָה

הָיָה טוֹב, מִמַּרְאֵה מִתְנַיִו וּלְמִטָּה הָיָה רַע, נְבוֹכַדְנֶצַּר הָיָה מְכִיר בּוֹ, וְכִדָּ
עָשָׂה אֶת הַצֶּלֶם שְׁלוֹ, וּבּוֹ נֹדַע הָעֶץ שֶׁל טוֹב וְרַע, זֶהוּ שְׁפָתוֹב רֵאשֵׁה
רֵאשׁוֹ שֶׁל זָהָב טוֹב, חֲזָהוּ וּזְרוּעוֹתָיו שֶׁל כְּסָף. עַד כָּאן מֵצַד הַטוֹב,
וּמִשׁוּם זֶה אָמַר שֶׁל זָהָב טוֹב, מִמַּרְאֵה מִתְנַיִו וּלְמִטָּה רַע, זֶהוּ שְׁפָתוֹב
מַעֲיו וַיִּרְכּוֹתָיו שֶׁל נַחֲשֶׁת, מֵצַד שֶׁל הַנְּחֹשֶׁת הַקְּדָמוֹנִי.

וּמֵהָאֵי אֵילָנָא נְחֹתִין נִשְׁמַתִּין דְּעַרְב רַב דְּאִינוּן דְּעַרְבוּבָיָא דְטוֹב וְרַע, וְכִמָּה
נִימִין תְּלִיִין מֵהָאֵי אֵילָנָא דְאִינוּן צָבָא הַשְּׂמִים, דִּי מִמְּנָן עַל כְּכַבְיָא וּמְזִלִי,
וְכִלְהוּ מְעוּרְבִין טוֹב וְרַע, וְהוּוּ עֲנַפִּין תְּלִיִין מֵהָאֵי סְטָרָא וּמֵהָאֵי סְטָרָא,
אֵלִין מִמִּיתִין וְאֵלִין מְחִיִין, אֵלִין שְׂדִים מִסְטָרָא דְשְׂמָאֲלָא, וְאֵלִין מְלֶאכִים
מִסְטָרָא דִימִינָא, וְהוּוּ יְדַעִין כָּל גְּוֹנִין דְּעֲנַפִּין דְּאֵילָנָא דְאִינוּן מְזִלוֹת
וְכִכְבִּים, וְהוּוּ לְקִטִין עֲשָׂבִין כְּגוֹנָא דְאֵלִין גְּוֹנִין, וְהוּוּ עֲבָדִין דִּיֻּקְנִין כְּפּוּם
הֵהוּא מְזִל דְּהוּוּ בְּעָאן לְנַחְתָּא לִיָּה, כְּגוֹן טְלָה אוֹ שׁוֹר אוֹ בְּתוּלָה אוֹ
תְּאוּמִים דְּאֵיהוּ צוּרְת אָדָם דּוּ פְרָצוּפִין, דְּאֵיָּהִי דִיֻּקְנָא דְנוֹקְבָא, אוֹ סְרָטֹן
אוֹ אַרְיָה אוֹ מַאֲזִנִים אוֹ עֶקְרָב אוֹ קֶשֶׁת אוֹ גְּדִי אוֹ דְלִי אוֹ דָּגִים, וְהוּוּ
מְקִטְרִין לוֹן בְּאֵלִין עֲשָׂבִין בְּכָל גְּוֹן, לְכָל חַד כְּפּוּם גְּוֹן דִּילִיָּה לְעִילָא, וְהִכִּי
הוּוּ עֲבָדִין דִּיֻּקְנִין דְּצוּרְת חֲמָה וּלְבָנָה וְשִׁבְעָה כְּכַבִּי לְכַת, וְהוּוּ מְקִטְרִין לְכָל
צוּרָה דְּהוּוּ בְּעָאן לְנַחְתָּא לְעֵלְמָא, וּבְגִין דָּא אֲתִמַּר עֲלֵיָּהוּ כִּה אָמַר יְהוּ"ה
לְמְקִטְרִים וְלְמַזְבְּחִים לְכִכְבִּים וְלְמַזְלוֹת וְלְשִׁמְשׁ אוֹ לִירַח אוֹ לְכָל צָבָא
הַשְּׂמִים אֲשֶׁר לֹא צוּיָתִי.

וּמֵהָאֵילָן הִזָּה יוֹרְדוֹת נִשְׁמוֹת הָעַרְב רַב, שְׁהִם עַרְבוּבָיָה שֶׁל טוֹב וְרַע,
וְכִמָּה נִימִים תְּלוּיֹת מִהָעֶץ הִזָּה, שְׁהִם צָבָא הַשְּׂמִים, שְׂמִמִּים עַל
הַכּוֹכָבִים וְהַמְּזִלוֹת, וְכִלְם מְעַרְבִים טוֹב וְרַע, וְהִיוּ הָעֲנַפִּים תְּלוּיִים
מֵהַצַּד הִזָּה וּמֵהַצַּד הַזֶּה, אֵלוּ מִמִּיתִים וְאֵלוּ מְחִיִים, אֵלוּ שְׂדִים מֵצַד
הַשְּׂמָאֲל, וְאֵלוּ מְלֶאכִים מֵצַד הַיְמִין, וְהִיוּ יוֹדְעִים כָּל הַגְּוֹנִים שֶׁל עֲנַפִּי
הָאֵילָן שְׁהִם מְזִלוֹת וְכּוֹכָבִים, וְהִיוּ לוֹקְטִים עֲשָׂבִים כְּמוֹ שֶׁל הַגְּוֹנִים
הַלְלוּ, וְהִיוּ עוֹשִׂים דְּמִיּוֹת כְּפִי אוֹתוֹ הַמְּזִל שְׁהִיוּ רוֹצִים לְהוֹרִיד אוֹתוֹ,
כְּמוֹ טְלָה אוֹ שׁוֹר אוֹ בְּתוּלָה אוֹ תְּאוּמִים, שְׁהוּא צוּרְת אָדָם דּוּ
פְרָצוּפִים, שְׁהִיא דְמוּת שֶׁל נְקֵבָה, אוֹ סְרָטֹן אוֹ אַרְיָה אוֹ מַאֲזִנִים אוֹ
עֶקְרָב אוֹ קֶשֶׁת אוֹ גְּדִי אוֹ דְלִי אוֹ דָּגִים, וְהִיוּ מְקִטְרִים לְהֵם בְּעֲשָׂבִים
הַלְלוּ בְּכָל צוּרָה, לְכָל אֶחָד כְּפִי הַצוּרָה שְׁלוֹ לְמַעְלָה, וְכִדָּ הִיוּ דְמִיּוֹת
שֶׁל צוּרְת חֲמָה וּלְבָנָה וְשִׁבְעָה כּוֹכָבִי לְכַת, וְהִיוּ מְקִטְרִים לְכָל צוּרָה
שְׁהִיוּ רוֹצִים לְהוֹרִיד לְעוֹלָם, וּמִשׁוּם זֶה נֶאֱמַר עֲלֵיהֶם כִּה אָמַר יְהוּ"ה
לְמְקִטְרִים וְלְמַזְבְּחִים לְכִכְבִּים וְלְמַזְלוֹת וְלְשִׁמְשׁ אוֹ לִירַח אוֹ לְכָל צָבָא
הַשְּׂמִים אֲשֶׁר לֹא צוּיָתִי.

דף צז ע"ב

אמר ליה מאי למזבחים, אמר ליה לך דיוקנא הוּו עבדין, דנטלין בעירן או עופין כפוסם ההוא מזל, והוּו דבחינ עליהו, ודא איהו למזבחים, והוּו נחתי לון וממללין עמהון והוּו עבדי רעותהון, והוּו סגדין לון והמנין בהון, אמר ליה במאי הוּו נחתי לון, אמר ליה ברי הוּו ידעין כל שמחו דשמא מפרש, והוּו משביעין לון, ולבתר עאלין שמא מפרש (דף צז ע"ב) בפומיהון דאלין דיוקנין והוּו ממללן, ודא איהו רזא דקרא (ירמיה נא מד) והוצאתי את בלעז מפיו, נפל שמא מפרש ומיד נפלת צלמא על אנפוהי, אמר ליה רבי אלעזר וכי איך הוה שמא דקודשא בריך הוא מליל בהון, אמר ליה ברי על האי אתמר (שמות כ ז) לא תשא את שם יהו"ה אלהיך לשוא כי לא ינקה וכו', אמר ליה וכי יכיל בר נש לאולף שמא דקודשא בריך הוא למגנא, אמר ליה אין.

אמר לו: מה זה למזבחים? אמר לו: לכל דמות היו עושים, שנוטלים בהמות או עופות כפי אותו המזל והיו זובחים עליהם, וזהו למזבחים, והיו מורידים אותם ומדברים עמהם, והיו עושים רצונם, והיו משתחוים להם ומאמינים בהם. אמר לו: במה היו מורידים אותם? אמר לו: בני, היו יודעים את כל השמות של השם המפרש והיו משביעים אותם, ואחר כך מכניסים את השם המפרש בפיהם של הדמיות הללו והיו מדברים, וזהו סוד הכתוב והוצאתי את בלעז מפיו. נפל השם המפרש, ומיד נפל הצלם על פניו. אמר לו רבי אלעזר: וכי איך היתה שם הקדוש ברוך הוא מדבר בהם? אמר לו: בני, על זה נאמר לא תשא את שם יהו"ה אלהיך לשוא כי לא ינקה וכו'. אמר לו: וכי יכול אדם ללמד את שם הקדוש ברוך הוא לחנם? אמר לו כן.

וכגוונא דא מאן דנפיק מרשות היחיד ואעיל ברשות הרבים, או דאפיק זרע מניה מאות ברית קדש ואעיל ברשות נוכרה, כאלו האי נטע אילנא דטוב ורע, ובגין האי בר דנטע בזונה או שפחה או גויה או נדה, אתמר (שם ד) לא תעשה לך פסל, ועל בריתא דאתעבידת בגוונא דא אתקריאת מסכה, ועליהו אתמר (דברים כז טו) ארור האיש אשר יעשה פסל ומסכה וגומר, ושם בסתר, מאי בסתר בסתרו דעלמא, ובגין דא אמר קודשא בריך הוא (שמות כ כג) לא תעשון (אתי) אלהי כסף ואלהי זהב, והכי אוקמוהו חבריאי לא תעשון אתי כדמות שמשו שמשמשין אותי (נ"א לפני) במרום, לציירא בסתר דילי שום ציור או דמיון, דכל מאן דצייר לעיל לקודשא בריך הוא, בסתר (דאיהי שכינתיה, כלילא מעשר ספיראן), שום ציור וצלם ודמות פגוונא דמציירין בשמשין דיליה, נשמתייה אתלבשת בההוא צלמא, כד נפקת מהאי עלמא, קלא נפקת לגבה לצלמא תוקדון בנורא, ובגין דא אמר קודשא בריך הוא (ישעיה מ כה) ואל מי תדמיוני ואשוה אמר קדוש, ואל מי תדמיון אייל ומה דמות תערכו לו (שם יח).

וכגון זה מי שמוציא מרשות היחיד ומכניס ברשות הרבים, או שמוציא זרע ממנו מאות ברית קדש ומכניס לרשות נכריה, כאלו זה נטע האילן של טוב ורע, ומשום זה בן שנטע בזונה או שפחה או גויה או נדה, נאמר לא תעשה לך פסל, ועל בת שנעשתה בגון זה נקראת מסכה, ועליהם נאמר ארור האיש אשר יעשה פסל ומסכה וגומר, ושם בסתר. מה זה בסתר? בסתרו של עולם, ומשום זה אמר הקדוש ברוך הוא לא תעשון אתי אלהי כסף ואלהי זהב, וכך פרשוהו החברים, לא תעשון אתי כדמות שמשמיים אותי (לפני) במרום לציר בסתר שלי שום ציור או דמיון, שכל מי שציר למעלה את הקדוש ברוך הוא בסתר (שהיא שכינתו הכלולה מעשר ספירות) שום ציור וצלם ודמות כמו שמצירים בשמיים שלו, נשמתו מתלבשת באותו צלם כשיוצאת מן העולם הזה, וקול יוצא אליה: את הצלם הזה תשרפו באש, ומשום זה אמר הקדוש ברוך הוא, ואל מי תדמיוני ואשוה לאמר קדוש, ואל מי תדמיון אי"ל ומה דמות תערכו לו.

וברי ודאי כל מאן דנפיק מרשות הרבים ואעיל ברשות היחיד או מרשות היחיד ואעיל ברשות הרבים, כאלו ערב שמא דקודשא בריך הוא בעבודה זרה, ועביד אילנא דטוב ורע, ודא הוא רזא דהנה נפיק בלעז מפיו, דביה הוה אמר צלמא דנבוכדנצר אנכי יהויה אלהיך, ובגין דא לא תשא את שם יהויה אלהיך לשוא, ועתיד הקדוש ברוך הוא לאעקרא האי אילנא מעלמא ולאוקדא ליה בגיהנם, הדא הוא דכתיב (שם א לא) והיה החסן לנערת וגומר.

ובני, ודאי כל מי שמוציא מרשות הרבים ומכניס לרשות היחיד או מרשות היחיד ומכניס לרשות הרבים, כאלו ערב את שם הקדוש ברוך הוא בעבודה זרה ועשה עץ של טוב ורע, וזהו הסוד של הנה מוציא בלעז מפיו, שבו הנה אומר צלמו של נבוכדנצר אנכי יהויה אלהיך, ובשביל זה לא תשא את שם יהויה אלהיך לשוא, ועתיד הקדוש ברוך הוא לעקר את העץ הזה מן העולם ולשרף אותו בגיהנם. זהו שפתוב והיה החסן לנערת וגומר.

אמר ליה רבי אלעזר, אם כן אסיר לעמא לאשתמשא בשום מלאך ולא בשמא בעלמא בטר דאית ערבוביא, אמר ליה ברי לאו הכי, דהא אמר קודשא בריך הוא לאדם (בראשית ב טז) מכל עץ הגן אכול תאכל, מעץ הדעת טוב ורע לא תאכל, אמר רבי אלעזר האי הנה קדם דחאב, בטר דחב ונחית מאתריה ואתערב באילנא דטוב ורע, אמר ליה ודאי הכי הוא, ובזמנא דישראל אינון בגלותא, כאלו הוו מעורבין באילנא דטוב ורע, ובגין דא אוקמוהו קדמאין, ישראל בגלותא עובדין עבודה זרה בטרהרה הם.

אמר לו רבי אלעזר: אם כן, אסור לעם להשתמש בשום מלאך ולא בשם בעולם אחר שיש ערבוביה. אמר לו: בני, לא כך, שהרי אמר הקדוש ברוך הוא לאדם, מכל עץ הגן אכול תאכל, מעץ הדעת טוב ורע לא תאכל. אמר רבי אלעזר: זה היה קדם שחטא, אחר שחטא וירד ממקומו והתערב בעץ של טוב ורע. אמר לו: ודאי כך הוא, ובזמן שישאל הם בגלות, כאלו הם מערבים באילן של טוב ורע, ומשום זה פשוהו הקדמונים, ישראל בגלות עובדים עבודה זרה, בטרהרה הם.

אבל אליו דינעין אילנא דקודשא בריהו הוא דאיהו עץ החיים, נטוע בגן דיליה דאיהי שכינתא דיליה, דאתמר בה (תהלים ה ה) לא יגורף רע, יכלין לנחתא חילא מתמן לגבי שכינתיה בלא ערבוביא כלל, בכל פקודא ופקודא, איהו עץ פרי עושה פרי למינו (בראשית יא א), נטוע בגן בלא ערבוביא כלל, ובגין דא אמר למינו, אבל עץ הדעת טוב ורע לא אתמר ביה למינו, אבל מעורב מין דלא במיניה, ובגיניה אתמר (ויקרא יט יט) שדך לא תזרע כלאים וכו', שעטנו לא יעלה עליך.

אבל אלו שיודעים את האילן של הקדוש ברוך הוא. שהוא עץ החיים הנטוע בגן שלו שהיא שכינתו, שנאמר בה לא יגורף רע, יכולים להוריד כח משם לשכינתו בלי ערבוביה כלל בכל מצוה ומצוה, הוא עץ פרי עשה פרי למינו, נטוע בגן בלי ערבוביה כלל, ומשום זה אמר למינו, אבל עץ הדעת טוב ורע לא נאמר בו למינו, אבל מערב מין בשאינו מינו, ובשבילו נאמר שדך לא תזרע כלאים וכו', שעטנו לא יעלה עליך.

זכאה איהו מאן דסליק אמונה דקודשא בריהו הוא דאיהי שכינתיה כלילא מעשר אמירו, במחשבתא חדא ברעיותא חדא בלא ערבוביא כלל, דכל ספירה וספירה נטועה ביה, ואיהי גן דכלהו ספירו בה אינון חד, וכל חד עביד בה פרי למינו, איהי מין דכל חד וחד לא נפיק מניה זרעין לבר, הכי צריך בר נש דלא אפיק זרעא לבר מבת זוגיה, דאיהי מין דיליה יחודא דיליה, ובההוא זמנא דצריך בר נש ליחדא לקודשא בריהו הוא בשכינתיה, צריך להפשיט מניה כל מחשבין דאינון קליפין, דאתמר בהון (משלי יט כא) רבות מחשבות בלב איש, ולסלקא שכינתיה לגביה במחשבתא חדא, החדא הוא דכתיב (סו) ועצת יהויה היא תקום, כגוונא דבר נש דמתיחד בבת זוגיה, ואתפשט מלבשו למהוי עמה חד, החדא הוא דכתיב (בראשית ב כא) והיו לבשר אחד, הכי צריך לאפשטא מניה כל מחשבין אחרנין, בזמנא דמיחד לקודשא בריהו הוא בכל יומא תרין זמנין, שמע ישראל יהויה אלהינו יהויה אחד.

אשרי הוא שמעלה את האמונה של הקדוש ברוך הוא, שהיא שכנתו הכלולה מעשר אמירות, במחשבה אחת, ברצון אחד בלי ערבוביה כלל, שכל ספירה וספירה נטועה בו, והיא הגן שכל הספירות בה, הן אחד, וכל אחד עושה בה פרי למינו, היא מין שכל אחד ואחד לא מוציא ממנה זרעים החוצה, כך צריך אדם שלא יוציא זרע מחוץ לבת זוגו, שהיא המין שלו והיחוד שלו, ובאותו זמן שצריך אדם ליחד את הקדוש ברוך הוא עם שכנתו, צריך להפשיט ממנו כל המחשבות שהן קלפות, שנאמר בהן רבות מחשבות בלב איש, ולהעלות את השכינה במחשבה אחת. זהו שכתוב ועצת יהויה היא תקום, כמו שאדם שמתיחד עם בת זוגו ומתפשט מלבושיו להיות עמה אחד, זהו שכתוב והיו לבשר אחד, כך צריך להפשיט ממנו כל המחשבות האחרות בזמן שמיחד את הקדוש ברוך הוא בכל יום פעמים שמע ישראל יהויה אלהינו יהויה אחד.

ושבע

שתין

תקונא

דף צח ע"א

(דף צח ע"א) בראשית ברא אלהיים דא מטטרוין, דברא ליה קודשא בריך הוא קדמון וראשית לכל צבא השמים דלתתא, ודא איהו אדם הקטן, דקודשא בריך הוא עבד ליה בדיוקנא וציורא דלעילא בלא ערבוביא, ועליה אתמר (בראשית א כד) תוצא הארץ נפש חיה למינה, ואיהו עץ פרי עושה פרי למינו (שם יא ז), כגוונא דלעילא וי מאן דעביד ערבוביא לעילא ולתתא, דהאי אילנא דערבוביא, ערבוביא מאילנא דמותא, בגין דא אתקרי מטא, דאתהפך לנחש לאלקאה ביה לחיביא, ומאן איהו דאפיך ליה קודשא בריך הוא דשליט עליה והא אוקמוה.

תקון ששים ושבעה, בראשית ברא אלהיים, זה מטטרוין, שברא אותו הקדוש ברוך הוא קדמון וראשית לכל צבא השמים שלמטה, וזהו אדם הקטן, שהקדוש ברוך הוא עשה אותו בדמות וציור של מעלה בלי ערבוביה, ועליו נאמר תוצא הארץ נפש חיה למינה, והוא עץ פרי עשה פרי למינו, כמו שלמעלה. אוי למי שעושה ערבוביה

לְמַעַל וּלְמַטָּה, שָׁזָהוּ אֵילָן שֶׁל עֲרֻבֵיָהּ, עֲרֻבֵיָהּ מֵעַץ הַמּוֹת, בְּגִלְלָה
זֶה נִקְרָא מָטָה, שְׁמֵתֵהֶפֶד לְנַחֵשׁ לְהַלְקוֹת בּוֹ אֶת הַרְשָׁעִים, וּמִיָּהוּ
שֶׁהוֹפֵד אוֹתוֹ? הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁשׁוּלֵט עָלָיו, וְהָרִי פְּרָשׁוּהָ.

אָמַר לִיה רַבִּי אֶלְעָזָר אָבָא, כִּיּוֹן דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הָוָה יַדַּע דְּאֵילָנָא דָּא
הָוָה עֲתִיד לְגַרְמָא מִיְתָה לְאָדָם (ולכל בריין דעתידין למהוי אבתריה) אָמַאי בְּרָא
לִיה לְאָדָם דְּעֲתִיד לְמַחְטֵי קַמִּיה, אָמַר לִיה בְּרִי דִּיּוֹקְנָא דְלַעִילָא לֹא הָוָה
שְׁלִים עַד דְּבָרָא לְאָדָם, דְּהָכִי הָוָה אָדָם דְלַעִילָא (כִּיּוֹן לַגְבִּי אָדָם דַּלְתָתָא), כְּגוֹוֹנָא
דְּנִשְׁמָתָא לְגַבִּי גּוּפָא, וּכְמָה דְלָא אִית עוּבָדָא לְנִשְׁמָתָא בְּלֹא גּוּפָא, הָכִי הָוָה
צְרִיךְ לְמַעַבְד דִּיּוֹקְנָא לְתַתָּא לְאַפְקָא בֵּיה עוּבָדָא, וְכֹלָא כְּגוֹוֹנָא (כַּעֲבֻדָּא)
דְלַעִילָא, אָדָם אִיהוּ לְחֻשְׁבֹן זְעִיר דְחַנוּ"ף תַּשְׁע נְקוּדִין, פְּעוּלָה דִּילִיה
שְׂכִינְתָא כְּלִילָא בְּכָל (מכּל) אֲתוּוֹן דְּאוּרִיָּתָא, וְכֹלָא כְּגוֹוֹנָא דְלַעִילָא.

אָמַר לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר : אָבָא, כִּיּוֹן שֶׁהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הִיָּה יוֹדֵעַ שֶׁהָאֵילָן
הִיָּה עֲתִיד לְגַרֵם מִיְתָה לְאָדָם (ולכל הבריות שעתידות להיות אחריו), לְמָה
בְּרָא אֶת הָאָדָם שֶׁעֲתִיד לְחַטֹּא לְפָנָיו? אָמַר לוֹ : בְּנִי, הַדְּמוּת שֶׁלְמַעַלָּה
לֹא הִיָּתָה שְׁלֵמָה עַד שֶׁבָרָא אֶת הָאָדָם, שֶׁכָּךְ הִיָּה הָאָדָם שֶׁלְמַעַלָּה (כַּלְפִּי
הָאָדָם שֶׁלְמַטָּה), כְּמוֹ שֶׁהִנְשָׂמָה כְּלָפִי הַגּוֹף. וְכִּמוֹ שֶׁאֵין מַעֲשֵׂה לְנִשְׁמָה לְלֹא
הַגּוֹף, כִּדְ הִיָּה צְרִיךְ לַעֲשׂוֹת דְמוּת לְמָטָה לְהוֹצִיא בּוֹ מַעֲשֵׂה, וְהַכֵּל כְּמוֹ
(כַּמַּעֲשֵׂה) שֶׁלְמַעַלָּה, אָדָם הוּא לְחֻשְׁבֹן קָטָן שֶׁל חַנוּ"ף תַּשְׁע נְקוּדוֹת,
הַפְּעֵלָה שְׁלוֹ, הַשְׂכִּינָה כְּלוּלָה בְּכָל (מכּל) אוֹתוֹת הַתּוֹרָה, וְהַכֵּל כְּמוֹ
שֶׁלְמַעַלָּה.

אָדָם דְלַעִילָא לֹא הָוָה שְׁלִים בְּלֹא נוֹקְבָא, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב (שֵׁם ה' ב') זָכָר
וַיִּנְקְבָהּ בְּרָאם וַיִּקְרָא אֶת שְׁמָם אָדָם, אָדָם דְכָר, וְאָדָם נוֹקְבָא, וְכִד אֲתַבְרִי
אָדָם דַּלְתָתָא דְאִיהוּ נוֹקְבָא, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב (שֵׁם א' כו') וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת
הָאָדָם בְּצַלְמוֹ, אֲשֶׁתֵּלִים דִּיּוֹקְנָא דְלַעִילָא, וְדָא אִיהוּ רְזָא כִּי לֹא הַמְטִיר
יְהוּ"ה אֱלֹהִים וְכוּ' (שֵׁם ב' ה'), וְאָמַאי בְּגִין דְּאָדָם אֵין, וּבְגִין דָּא מוֹכְרַח הָוָה
אָדָם לְמַבְרִי לִיה, לְאֲשֶׁתֵּלִים בֵּיה דִּיּוֹקְנָא דְלַעִילָא, וְנוֹקְבָא בְּהַאי אָדָם בְּהַ
הָוָה חַד, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב (ישעיה נ"א ב') כִּי אָחַד קָרָאתִיו וְגוֹמֵר, וְדָא רְזָא
דְנִשְׁמָתָא.

הָאָדָם שֶׁלְמַעַלָּה לֹא הִיָּה שְׁלֵם בְּלִי נְקֵבָה, זֶהוּ שֶׁכְּתוּב זָכָר וַיִּנְקְבָהּ
בְּרָאם וַיִּקְרָא אֶת שְׁמָם אָדָם, אָדָם זָכָר וְאָדָם נְקֵבָה, וְכִשְׁנִבְרָא הָאָדָם
שֶׁלְמַטָּה שֶׁהוּא נְקֵבָה, זֶהוּ שֶׁכְּתוּב וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ,
הַשְּׁתֵּלִים הַדְּמוּת שֶׁלְמַעַלָּה, וְזֶהוּ סוּד כִּי לֹא הַמְטִיר יְהוּ"ה אֱלֹהִים
וְכוּ', וְלָמָּה? מְשׁוּם שֶׁאָדָם אֵין, וּמְשׁוּם זֶה מְכָרַח הִיָּה אָדָם לְבָרָא

אותו, להשלים בו את הדמויות שלמעלה, והנקבה באדם הזה היתה אחת. זהו שפתוב פי אחד קראתיו וגומר, וזה סוד הנשמה.

לבתר אמר (בראשית ב יח) לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו, דא גופא דאיהו עבד שפחה כליל מטוב ורע, בגין למיהוי ליה אגרא ועונשא, ובגינה אמר (דברים לו ו) ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב ואת המוות ואת הרע, ואמר ליה ובחרת בחיים, דאם לא יתבה בידיה, לא הוה ליה אגרא ועונשא, והוה כבעירא, ועם כל דא אחזי קודשא בריך הוא ליה, כל מה דאירע ליה, אם הוה מטא כלפי חסד דהוה כלפי זכו, או אם הוה מטא בה כלפי חובה, דאי קודשא בריך הוא בעא במיתתיה לא הוה אחזי ליה תרין אורחין דיליה, דאינון מות וחיים ביד לשון.

אחר כך אמר לא טוב היות האדם לבדו אעשה לו עזר כנגדו, זה הגוף, שהוא עבד שפחה כלול מטוב ורע, כדי שיהיה לו שכר וענש, ובשבילו אמר ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב ואת המוות ואת הרע, ואמר לו ובחרת בחיים, שאם לא נתנה בידו, לא היה לו שכר וענש והיה כבהמה, ועם כל זה הראה לו הקדוש ברוך הוא כל מה שארע לו, אם היה מטא כלפי חסד, שהוא כלפי זכות, או אם היה מטא בה כלפי חובה, שאם הקדוש ברוך הוא רצה במיתתו, לא היה מראה לו שני הדרכים שלו, שהם מות וחיים ביד לשון.

ואחזי ליה דלא הוה מערב טוב ברע, דאפריש לון קודשא בריך הוא, כמה דאת אמר (בראשית א ד) ויבדל אלהיים בין האור ובין החושך, ורזא דמלה והבדילה הפרכת לכם (שמות כו לג), והכי עבד קודשא בריך הוא בגופא דבר נש טרפשא, דאפריש בין דרגין דאילנא דטוב, ובין דרגין דאילנא דרע, ומני לון דלא לערבא טוב עם רע, כמה דאת אמר (בראשית ב יז) ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו, קודשא בריך הוא מני ליה לאסתמרא מניה, ולבתר אמר איהו (שם ג יב) האשה אשר נתת עמדי וגומר.

והראה לו שלא היה מערב טוב ברע, שהפרידם הקדוש ברוך הוא, כמו שנאמר ויבדל אלהיים בין האור ובין החושך, וסוד הדבר - והבדילה הפרכת לכם, וכך עשה הקדוש ברוך הוא בגוף האדם שרעפת, שהפריד בין הדרגות של העץ הטוב ובין הדרגות של העץ הרע, וצוה אותו שלא לערב טוב עם רע, כמו שנאמר ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו. הקדוש ברוך הוא צוה אותו להשמר ממנו, ואחר כך אמר האשה אשר נתת עמדי וגומר.

דף צח ע"ב

אֲדַהְכִי הָא סָבָא חַד אֲזַדְמֹן לִיה, וְאָמַר רַבִּי רַבִּי, הָא חֲזִינָא קָרָא דְאָמַר
בְּאוּרִייתָא (במדבר יט יד) אָדָם כִּי יָמוּת בְּאֶהֱל, וְהָא אוּרִייתָא קָדָם דְּאֲתַבְרִי
עֲלָמָא הוּת, וְחֲזִינָא דְעֲלָמָא אֶקְדִּים לְאָדָם, דְּכָל עֲלָמָא וְצָרְכוּי אֲתַבְרִיאוּ
קָדָם דְּאֲתַבְרִי אָדָם, אִי הָכִי מְאִי תַקְנִיתָא אִית הָכָא, אָמַר לִיה סָבָא וְהָא
כְּתִיב דְּנִשְׁמַתִּין דְּצַדִּיקִינָא אֲתַבְרִיאוּ קָדָם דְּאֲתַבְרִי עֲלָמָא, כְּמָה דְאֵת אָמַר
(בראשית א א) בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִיִּים וְלִית רֵאשִׁית אֶלָּא נִשְׁמָה, דְּאֲתַמַּר בֵּיה
(משלי כ כז) גֵּר יְהוּיָה נִשְׁמַת אָדָם, אִיהִי נִשְׁמַתָּא דְאָדָם דְּלַעֲלֵלָא, אֶלָּא אִית
אָדָם וְאִית אָדָם, אִית אָדָם דְּאִיהוּ אָדָם דְּנִשְׁמַתָּא, וְאִית אָדָם דְּגוּפָא,
דְּאֲתַמַּר בֵּיה (תהלים קמד ד) אָדָם לְהַבֵּל דְמָה, וְעֲלִיה אֲתַמַּר (במדבר יט יד) אָדָם
כִּי יָמוּת בְּאֶהֱל, וְעֲלִיה אֲתַמַּר (ירמיה יז ה) אָרוּר הַגִּבֹּר אֲשֶׁר יִבְטַח (דף צח ע"ב)
בְּאָדָם וְשֵׁם בְּשֶׁר זָרוּעוּ, וְדָא סַמְאִיל אָדָם בְּלִיעֵל אִישׁ אָוֹן, וְאִית לִיה תַרְוִין
נוֹקְבִין בִּישׁוּן, וְעֲלִייהוּ אֲתַמַּר (ויקרא כא יא) עַל כָּל נַפְשׁוֹת מֵת לֹא יָבֵא, לְאָבִיו
וּלְאִמּוֹ לֹא יִטְמָא, וְלִית אָבִיו אֶלָּא קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, וְלִית אִמּוֹ אֶלָּא
שְׁכִינְתָּא, וְכִי לֹא אֲתַמַּר בְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא וּבְשְׁכִינְתָּיה (ירמיה כג כט) הֲלֹא
כֹה דִבַּרְתָּ כְּאִשׁ נָאִם יְהוּיָה, מָה אִשׁ אֵינוֹ מְקַבֵּל טְמֵאָה הָכִי אִיהוּ לֹא מְקַבֵּל
טְמֵאָה, אָמַר לִיה וְהָא כְּתִיב (במדבר יט כ) אֵת מְקַדְּשׁ יְהוּיָה טְמָא וְדָא
שְׁכִינְתָּיה, אָמַר לִיה וְדָאִי דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתָּיה לֹא מְקַבֵּל
טוּמְאָה, אֲבָל כָּל מָאן דְּסָאִיב אֲתַר דְּאִיהִי שְׁרִיָא בֵּיה, אֲתַחֲשִׁיב לִיה כְּאֵלוּ
עֲבִיד לִיה, וּבְגִין דָּא לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ לֹא יִטְמָא, וְלִית אָבִיו אֶלָּא קוּדְשָׁא בְרִיךְ
הוּא, וְלִית אִמּוֹ אֶלָּא שְׁכִינְתָּא, וְדָא אִיהוּ רְזָא מָאן דְּאֵעִיל מְרֻשׁוֹת הָרַבִּים
לְרֻשׁוֹת הַיְחִיד, וּבְגִין דָּא אָמַר (ויקרא כב לב) וְלֹא תַחֲלָלוּ אֵת שֵׁם קֹדֶשִׁי, וְדָא
אֲדַנְיִי, דְּאִיהוּ רֻשׁוֹת הַיְחִיד דְּאִיהוּ יְהוּיָה יְחִידוֹ דְעֲלָמָא, וְדָא אִיהוּ אָדָם.
(ובגין דא לאביו ולאמו לא יטמא, ודא איהו רזא מאן דאעיל מרשות הרבים לרשות היחיד, ובגין דא
אמר) (במדבר יט יד) אָדָם כִּי יָמוּת בְּאֶהֱל, דָּא אָדָם בְּלִיעֵל, וּמְסֻטְרָא דָּא בֵּר נִשׁ
רְשָׁע קְרוּי מֵת מְעִיקְרָא מְקַמֵּי דְאֲתַבְרִי עֲלָמָא, אֲבָל לֹא אֲתַמַּר עַל אָדָם
דְּאִיהוּ מְסֻטְרָא דְקוּדְשָׁא, וְכְמָה טַפְשִׁין אֵינוֹן בְּעֲלָמָא דְאֲמַרִּין הָא קוּדְשָׁא
בְרִיךְ הוּא גְזַר עַל בֵּר נִשׁ דְּיָמוּת, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב אָדָם כִּי יָמוּת, וְאִיךְ
אֲמַרִּין דְּלֹא יְהָא מִיתָה מִינִיה, וְי לֹון דְטַב לֹון דְלֹא אֲתַבְרִיאוּ בְעֲלָמָא,
דְּאֵלִין אֵינוֹן דְשׁוֹנִין לֹון, שׁוֹנִין לְאָדָם דְּאֲתַקְרִי יִשְׂרָאֵל וּלְאָדָם בְּלִיעֵל,
וְאֲמַרִּין כְּאָדָם טוֹב כְּחוּטָא כּוּלְהוֹן שׁוֹוִין, יְהִיו כְּמוֹץ לְפָנֵי רוּחַ אֵלִין חֲיִיבִיא
דְאֲמַרִּי הָכִי, וּמְלֵאךְ יְהוּיָה דוֹחָה מִנִּיְהוּ.

בִּינְתִים הִנֵּה זָקֵן אֶחָד הַזְדְּמֹן לוֹ, וְאָמַר: רַבִּי רַבִּי, הֲרִי רְאִיתִי פְּסוּק
שְׂאוּמֵר בְּתוֹרַה אָדָם כִּי יָמוּת בְּאֶהֱל, וְהֲרִי הִתּוֹרָה הִיְתָה קָדָם שְׁנַבְרָא
הָעוֹלָם, וְרִאִיתִי שְׁהָעוֹלָם קָדָם לְאָדָם, שְׁכָל הָעוֹלָם וְצָרְכוּי נְבָרָאוּ קָדָם
שְׁנַבְרָא אָדָם, אִם כֵּן, מָה הִתְקַנָּה שֵׁישׁ כָּאֵן? אָמַר לוֹ: זָקֵן, וְהֲרִי כְּתוּב
שְׁנִשְׁמוֹת הַצְּדִיקִים נְקָרָאוּ קָדָם שְׁנַבְרָא הָעוֹלָם, כְּמוֹ שְׁנַבְרָא בְּרֵאשִׁית

בָּרָא אֱלֹהִיִּים, וְאִין רְאשִׁית אֵלָא נִשְׁמָה, שְׁנַאֲמַר בְּהִנְרֵיהּ יְהוּיָה נִשְׁמַת
 אָדָם, הִיא הַנִּשְׁמָה שֶׁל הָאָדָם שְׁלֹמֶעֱלָה. אֵלָא יֵשׁ אָדָם וְיֵשׁ אָדָם, יֵשׁ
 אָדָם שֶׁהוּא אָדָם שֶׁל הַנִּשְׁמָה, וְיֵשׁ אָדָם שֶׁל הַגּוּף, שְׁנַאֲמַר בּוֹ אָדָם
 לְהַבֵּל דְּמָה, וְעֲלִיו נַאֲמַר אָדָם כִּי יָמוּת בְּאֵהֶל, וְעֲלִיו נַאֲמַר אַרְוּר הַגָּבֵר
 אֲשֶׁר יִבְטַח בְּאָדָם וְשֵׁם בְּשֶׁר זְרוּעוֹ, וְזֶה סַמָּאִיל, אָדָם בְּלִיעַל אִישׁ אָוֹן,
 וְיֵשׁ לוֹ שְׁתֵּי נִקְבוֹת רְעוּת, וְעֲלִיהוֹן נַאֲמַר וְעַל כָּל נַפְשוֹת מֵת לֹא יָבֵא
 לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ לֹא יִטְמָא, וְאִין אָבִיו אֵלָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְאִין אִמּוֹ
 אֵלָא הַשְׁכִּינָה, וְכִי לֹא נַאֲמַר בְּקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּשְׁכִינָתוֹ הֲלֵא כֹה דְבָרֵי
 כְּאֵשׁ נֶאֱמַר יְהוּיָה, מָה אֵשׁ אֵינּוּ מְקַבֵּל טְמָאָה, כִּדָּהּ הוּא לֹא מְקַבֵּל
 טְמָאָה. אָמַר לוֹ: וְהֵרִי כְּתוּב אֵת מְקַדֵּשׁ יְהוּיָה טְמָא, וְזוֹ שְׁכִינָתוֹ?
 אָמַר לוֹ: וְדַאי שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּשְׁכִינָתוֹ לֹא מְקַבְּלִים טְמָאָה, אֲבָל
 כָּל מָה שְׁמַטְמָא אֵת הַמְּקוֹם שֶׁהִיא שׁוֹרָה בּוֹ, נַחֲשֵׁב לוֹ כְּאֵלוֹ עֲשֵׂה
 אוֹתוֹ, וּמִשּׁוּם זֶה לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ לֹא יִטְמָא, וְאִין אָבִיו אֵלָא הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא וְאִין אִמּוֹ אֵלָא שְׁכִינָה, וְזֶה סוּד מִי שְׁמַכְנִיס מִרְשׁוֹת הָרַבִּים
 לְרְשׁוֹת הַיְחִיד, וּמִשּׁוּם זֶה אָמַר וְלֹא תַחֲלָלוּ אֵת שֵׁם קְדוֹשִׁי, וְזֶה אֲדַנִּי,
 שֶׁהוּא רְשׁוֹת הַיְחִיד, שֶׁהוּא יְהוּיָה יְחִידוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְזֶהוּ אָדָם. (וּמִשּׁוּם
 זֶה לְאָבִיו וּלְאִמּוֹ לֹא יִטְמָא, וְזֶהוּ סוּד מִי שְׁמַכְנִיס מִרְשׁוֹת הָרַבִּים לְרְשׁוֹת הַיְחִיד, וּמִשּׁוּם זֶה אָמַר)
 אָדָם כִּי יָמוּת בְּאֵהֶל, זֶה אָדָם בְּלִיעַל, וּמִצַּד זֶה אָדָם רְשָׁע קְרוּי מֵת
 מַעֲקָרוֹ, לְפָנֵי שְׁנִבְרָא הָעוֹלָם, אֲבָל לֹא נַאֲמַר עַל אָדָם שֶׁהוּא מִצַּד
 הַקְּדוֹשָׁה, וְכַמָּה טַפְשִׁים הֵם בְּעוֹלָם שְׁאוּמְרִים, הֵרִי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 גָּזַר עַל אָדָם שְׁיָמוּת, זֶהוּ שְׁכִינָתוֹ אָדָם כִּי יָמוּת, וְאִיךָ אוּמְרִים שֶׁלֹּא
 תִּהְיֶה מִיתָה מִמֶּנּוּ? אוּי לְהֵם, טוֹב שֶׁלֹּא נִבְרָאוּ בְּעוֹלָם, שְׁאֵלוּ הֵם
 שְׁמִשּׁוּיִם אוֹתָם, מִשּׁוּיִם אֵת הָאָדָם שֶׁנִּקְרָא יִשְׂרָאֵל וְאֵת הָאָדָם בְּלִיעַל,
 וְאוּמְרִים כְּאָדָם טוֹב כַּחוּטָא, כְּלָם שְׁוִים, יִהְיוּ כְּמוֹץ לְפָנֵי רוּחַ אֱלוֹ
 הַרְשָׁעִים שְׁאוּמְרִים כִּדָּהּ, וּמִלְאָדָּהּ יְהוּיָה דוֹחָה מֵהֵם.

דְּאִית אָדָם דְּאִיהוּ יִשְׂרָאֵל, וְאִית אָדָם דְּאִיהוּ מְלָאָדָּהּ וְדָא מַטְטְרוּיִן, וְאִית
 אָדָם בְּדִיוֹקְנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְאִיהוּ אֲצִילוּתִיהּ, וְדָא יוּיִד הִיא וְאִיו
 הִיא, וְלִית לִיהּ בְּרִיאָה וְיִצִּירָה וְעֲשִׂיָה אֵלָא אֲצִילוּתָא, וּבִבְאֲתַר דָּא לִית
 חֻטָּא וְלֹא מוּת, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב (תְּהִלִּים ה ה) לֹא יִגוּרְךָ רָע, וְעַל הַאי אָדָם
 בְּלִיעַל מְנִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְלֹא לְמִיכַל מְנִיָּה, וְדְלֹא לְעַרְבָא לִיהּ עִם טוֹב,
 דְּהַאי אִיהוּ כְּמָאן דְּעָרִיב כְּסָפָא עִם עוֹפְרָת, וְדָא גְרִים בְּלָבוּלָא בְּפַמְלִיא
 דְלַעִילָא, וְעָרַב חֲשׂוּכָא בְּנִהוּרָא מֵה דְאִפְרִישׁ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמָה דְאִתְּ
 אָמַר (בְּרַאשִׁית א ד) וַיִּבְדֵּל אֱלֹהִיִּים בֵּין הָאֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ.

שְׁיֵשׁ אָדָם שֶׁהוּא יִשְׂרָאֵל, וְיֵשׁ אָדָם שֶׁהוּא מְלָאָדָּהּ, וְזֶה מַטְטְרוּיִן, וְיֵשׁ
 אָדָם בְּדָמוֹת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁהוּא אֲצִילוּתוֹ, וְזֶה יוּיִד הִיא וְאִיו
 הִיא, וְאִין לוֹ בְּרִיאָה וְיִצִּירָה וְעֲשִׂיָה, אֵלָא אֲצִילוּת, וּבְמִקוֹם הַזֶּה אִין
 חֻטָּא וְלֹא מוּת. זֶהוּ שְׁכִינָתוֹ לֹא יִגְרַךְ רָע, וְעַל הָאָדָם הַבְּלִיעַל הַזֶּה צִנְה
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁלֹּא לְאָכַל מִמֶּנּוּ וְשֶׁלֹּא לְעָרַב אוֹתוֹ עִם טוֹב, שְׁזֵהוּ
 כְּמִי שְׁמַעְרַב כְּסָף עִם עֹפְרָת, וְזֶה גוֹרֵם בְּלָבוּל בְּפַמְלִיא שֶׁל מַעֲלָה,

וּמְעַרְב חֲשֵׁכָה עִם אֹר, מֵה שֶׁהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הַפְּרִיד, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
וַיַּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ.

וְלֹא עוֹד אֶלָּא מֵאֵן דְּאֵעִיל זְרַעִיה בְּנֵדָה אוֹ שְׁפָחָה אוֹ גוּיָה אוֹ זוֹנָה, כְּאֵלוֹ
מְעַרְב מֵה דְּאֶפְרִישׁ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּכַתִּיב (שם ו) וַיְהִי מִבְּדִיל בֵּין מִים
לְמִים, דְּאִינוּן מִי נֵדָה לְמִי דְכָנָא, דְּדָא אָסוּר וְדָא מוּתָר, וְדָא כְּשֵׁר וְדָא
פְּסוּל, דָּא טוּמְאָה וְדָא טְהָרָה, אֵלִין אִינוּן שִׁית סְדָרִין דְּאֶתְיָהִיבַת (בְּהוּן מִשְׁנָה)
(ס"א לְמִשְׁנָה), לְאֶפְרִישָׁא בֵּין טוֹב לְרַע, דְּעַרְב לֹון אָדָם וְדָרִין דְּאֶתּוֹ אַבְתָּרִיה.

וְלֹא עוֹד, אֶלָּא מִי שֶׁמְכַנֵּס אֶת זְרַעוֹ בְּנֵדָה אוֹ שְׁפָחָה אוֹ גוּיָה אוֹ זוֹנָה,
כְּאֵלוֹ מְעַרְב מֵה שֶׁהַפְּרִיד הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁכְּתוּב וַיְהִי מִבְּדִיל בֵּין
מִים לְמִים, שֶׁהֵם מִי נֵדָה לְמִי טְהָרָה, שֶׁזֶה אָסוּר וְזֶה מוּתָר, וְזֶה כְּשֵׁר
וְזֶה פְּסוּל, זֶה טְמֵאָה וְזֶה טְהָרָה, אֵלוֹ הֵם שֶׁשֶׁת הַסְּדָרִים שֶׁנִּתְּנָה (בְּהֵם
מִשְׁנָה) (לְמִשְׁנָה) לְהַפְּרִיד בֵּין טוֹב לְרַע, שֶׁעַרְב אוֹתָם אָדָם וְהַדּוֹרוֹת שֶׁבָּאוּ
אַחֲרָיו.

תְּקוּנָא תְּמִינָא וְשִׁתִּין

בְּרֵאשִׁית בְּרָא אֱלֹהִים, מֵאֵי אֱלֹהִים, לְהַט הַחֲרָב הַמִּתְהַפֶּכֶת לְשִׁמּוֹר אֶת
דְּרָךְ עַץ הַחַיִּים (בְּרֵאשִׁית ג כד), מִטָּה הָאֱלֹהִים וְדָאִי, וְדָא מִטְטְרוּ"ן, וְהָא
אוּקְיָמָנָא לִיָּה דְּאֶתְהַפֵּךְ מְדִינָא לְרַחֲמִי, וּבִיָּה אֲשִׁתְּנִין (נ"א אֲשִׁתְּכַחוּ) כָּל
דְּיוֹקְנִין דְּלָא דְמוֹ דָּא לְדָא, כִּד אֶתְהַפֵּךְ מִימִינָא לְשִׁמְאֵלָא אַחְזִי פְּרָצוּפָא
דְשׁוֹר, וְכִד אֶתְהַפֵּךְ מִשְׁמְאֵלָא לִימִינָא אַחְזִי פְּרָצוּפָא דְאַרְיָה, וְכִד אֶתְהַפֵּךְ
מִתְרוּיָהוּ לְמְעַרְב אַחְזִיר אַנְפוּי וְאֶתְהַפֵּךְ לְנֶשֶׁר (נ"א לֵאד ; ס), וְכִד אֶתְהַפֵּךְ
מִתְרוּיָהוּ לְמִזְרַח דְּאִיהוּ בְּאֻמְצָעִיתָא אֶתְהַפֵּךְ לְאָדָם (נ"א לְנֶשֶׁר), מְלִמְטָה
לְנֶשֶׁר, לִית דְּיוֹקְנָא בְּעֵלְמָא דְּלָא אֲשִׁתְּמוּדַע בֵּיָּה.

תְּקוּן שְׁמוּנָה וְשִׁשִּׁים, בְּרֵאשִׁית בְּרֵא אֱלֹהִים, מֵה זֶה אֱלֹהִים? לְהַט
הַחֲרָב הַמִּתְהַפֶּכֶת לְשִׁמּוֹר אֶת דְּרָךְ הַחַיִּים, מִטָּה הָאֱלֹהִים וְדָאִי, וְזֶה
מִטְטְרוּ"ן, וְהָרִי בְּאַרְנוֹ שֶׁמִּתְהַפֵּךְ מִדִּין לְרַחֲמִים, וּבֹו הִשְׁתַּנּוּ (נִמְצָאוּ) כָּל
הַדְּמִיּוֹת שֶׁלֹּא דְמוּ זֹו לְזֹו. כְּשֶׁמִּתְהַפֵּךְ מִימִין לְשִׁמְאֵל, הוּא מְרָאָה
פְּרָצוּף שֶׁל שׁוֹר. וְכֶשֶׁמִּתְהַפֵּךְ מִשְׁמְאֵל לְיָמִין, מְרָאָה פְּרָצוּף שֶׁל אַרְיָה.
וְכֶשֶׁמִּתְהַפֵּךְ מִשְׁנִיָּהֶם לְמְעַרְב, מְחִזִּיר פְּנִיו וּמִתְהַפֵּךְ לְנֶשֶׁר (לֵאדָם).

וּכְשֶׁמִתְהַפֵּד מִשְׁנִיָּהֶם לְמִזְרַח, שֶׁהוּא בְּאִמְצַע, מִתְהַפֵּד לְאַדָּם (לְנֹשֶׁר),
מִלְמַטָּה לְנֹשֶׁר, אֵין דְּמוּת בְּעוֹלָם שְׁלֵא נֹדַעַת בּוֹ.

תָּרִין עֶשֶׂר מְזֻלוֹת אֶתְחַזְּיִן בֵּיהּ, וְכָל דְּיוֹקְנֵין דְּמִלְאָכְיָא וְדְיוֹקְנֵין דְּנִשְׁמָתֵין
וְדְיוֹקְנֵין דְּכָל מַה דְּאֶתְבְּרִי בְּשָׁמַיָא וּבְאַרְעָא, (לֹא אִיהוּ דְּיוֹקְנָא דְּאָדָם שְׁלִים בְּכָל
תְּקוּנֵין, אִלָּא אִם הוּא) (נִי"א כִּלָּא הוּא) כְּלִיל בְּשָׁמַיָא וְאַרְעָא וְשָׁמַשׁ וְסִיְהָרָא וְכִכְבֵּיָא
וּמְזֻלָּא וְכָרְסֵיָא וּמִלְאָכְיָא וְגַן עֵדֶן וְגִיְהֵנָם, מִסְטָרָא דְּתַרְוֵיהוּ אֶתְיָהִיב יִצְרָ
הַטוֹב וְיִצְרַר הָרַע, גֵּן עֵדֶן מְצָא אִשָּׁה מְצָא טוֹב (מִשְׁלִי יח כב), גִּיְהֵנָם וּמוֹצָא אֲנִי
מִרְמָאוֹת אֶת הָאִשָּׁה (קַהֲלַת ז כו), וְתַרְוֵיהוּ בְּלִבָּא, יָב חָכָם לִימֵינוּ, וְלִבְ כָּסִיל
לְשִׁמְאֵלוֹ (שִׁם י ב).

שְׁנַיִם עֶשֶׂר מְזֻלוֹת נִרְאִים בּוֹ, וְכָל הַדְּמִיוֹת שֶׁל הַמְּלָאכִים, וְהַדְּמִיוֹת
שֶׁל הַנְּשָׁמוֹת, וְהַדְּמִיוֹת שֶׁל כָּל מַה שֶׁנִּבְרָא בְּשָׁמַיִם וּבְאַרְצָא, (אִינוּ דְּמוּת שֶׁל
אָדָם שְׁלֵם בְּכָל הַתְּקוּנִים, אִלָּא אִם הוּא) (כִּלָּא הִיָּה) כְּלִיל בְּשָׁמַיִם וּבְאַרְצָא וְשָׁמַשׁ וְיָרֵחַ
וְכִכְבֵּים וּמְזֻלוֹת וְהַכְּסָא וְהַמְּלָאכִים וְגַן עֵדֶן וְגִיְהֵנָם, מִהַצַּד שֶׁל
שְׁנֵיהֶם נִתֵּן הַיִּצְרַר הַטוֹב וְהַיִּצְרַר הָרַע. גֵּן עֵדֶן - מְצָא אִשָּׁה מְצָא טוֹב,
גִּיְהֵנָם - וּמוֹצָא אֲנִי מִרְמָאוֹת אֶת הָאִשָּׁה, וְשְׁנֵיהֶם בְּלִב, יָב חָכָם
לִימֵינוּ וְלִבְ כָּסִיל לְשִׁמְאֵלוֹ.

ותשעה

שתין

תקונא

דף צט ע"א

(דף צט ע"א) בְּרֵאשִׁית ב' תָּרִין חֲכָמָה וְתַבּוּנָה (וּבִינָה), תְּלִיתָאָה יִרְאֵת יְהוּ"ה
רֵאשִׁית דְּעַת (מִשְׁלִי א ז). וּבְהַאי דְּעַת אֶתְמַר (בְּרֵאשִׁית ד א) וְהָאָדָם יָדַע אֶת חֲנֹה
אִשְׁתּוֹ, דְּלִית זְווג אֶלָּא בְּדַעַת דְּאִיהוּ עֲמוּדָא דְּאִמְצָעִיתָא. יְחֻדָּא דְּאָבָא
וְאִימָא. הָכִי אִיהוּ לְתַתָּא צְדִיק יְחֻדָּא דְּעֲמוּדָא דְּאִמְצָעִיתָא וְשְׁכִינְתָּא
דְּלַתָּא, וְגוּף וּבְרִית עֲלִיָּהוּ אֶתְמַר (שְׁמוּאֵל א ב ג) כִּי אֵי"ל דְּעוֹת יְהוּ"ה וְגוּמְרָ,
וְתַרְוֵיהוּ עֲדוּת, דְּלִית עֲדוּת פְּחוּת מִתָּרִין.

תקון ששים ותשעה, בראשית, ב' שנים, חכמה ותבונה (ובינה), השלישית, יראת יהוה ראשית דעת, ובדעת הזו נאמר והאדם ידע את חנה אשתו, שאין זוג אלא בדעת, שהוא העמוד האמצעי, היחוד של האב והאם, כך הוא למטה הצדיק היחוד של העמוד האמצעי עם השכינה שלמטה, ועל הגוף והברית נאמר כי א"ל דעות יהוה וגומר, ושניהם עדות, שאין עדות פחות משנים.

והאי בן איהו יחוד דאבא ואימא, איהו עמוד סביל כללא, כגוונא דשמיא וארעא דאתמר בהון דעלמא על חד סמכא קיימא, כמה דאת אמר (משלי כה) וצדיק יסוד עולם, הכי אבא ואימא סמכין על עמודא דאמצעיתא, ואיהו יחוד בין אם ובת כגוונא דא הויה, וביה אתעבידו ה"ה אחד אחד י"ג הקא וי"ג הקא, ואיהו ו' יחוד דתרי אחיות, כגוונא דא וייצר יהוה, דא רזא דא' י' לעילא י' לתתא ו' באמצעיתא.

והבן הזה הוא היחוד של האב והאם, הוא העמוד האמצעי שנושא הכל, כמו ששמים וארץ נאמר בהם שהעולם עומד על עמוד אחד, כמו שנאמר וצדיק יסוד עולם, כך האב והאם סמוכים על העמוד האמצעי, והוא היחוד בין אם ובת כמו זה: הויה ובו נעשו ה"ה אחד אחד, שלש עשרה כאן ושלש עשרה כאן, והויה הוא יחוד של שתי אחיות, כמו זה: וייצר יהוה, זה הסוד של א' - י' למעלה, י' למטה, ו' באמצע.

יחודא דתרוייהו כלה וחמותה, (ה' מן אלהיים ו') (נ"א ה"י מן אלהיים ו' מלא), כללא דתרוייהו ה"ה אמא וברתא, ו' בין תרוייהו, לעילא לית ערוה, ובאתר דא אמר לא תדמה ליוצריה, לתתא בר מאתריה אמר (ויקרא יח ו) לא תקרבו לגלות, והא אוקימנא לעיל. ועוד אשכחנא רזא עלאה, ערוה עיר ו"ה, כד ו' בין ער דאיהו רע אתעביד עור, הדא הוא דכתיב (בראשית ג כא) ויעש יהוה אלהיים לאדם ולאשתו פתנות עור וילבישם, ועלייהו אתמר (ויקרא יט יד) ולפני עור לא תתן מכשול, דהא רע מן עור, איהו ערוה דאפריש בין ו"ה דאינון אח ואחות, כד אתלבש אילנא דחיי באילנא דטוב ורע, הדא הוא דכתיב (בראשית ב ט) ועץ החיים בתוך הגן, ועץ הדעת טוב ורע, בזמנא דאיהו (ס"א דהאי) ער בין ברא וברתא לא תקרבו לגלות ערוה, לא תקרבו ו' לה' דלא אתגלגלא רע בינייהו דאיהו אחר, דעליה אתמר (משלי כה ט) וסוד אחר אל תגל, ערוה תעור קשתך (חבקוק ג ט), ער יה, רע בזמנא דאיהו בין ו"ה, ההוא רע לא תקרב י' בה'.

היחוד של שניהם כלה וחמותה, (ה' מן אלהיים ו') (ה' מן אלהיים ו' מלא), הכפל של שניהם ה"ה, אם ובת, ו' בין שתיהן, למעלה אין ערוה, ובמקום הזה אמר לא תדמה ליוצרך, למטה חוץ למקומו אמר לא תקרבו לגלות, והרי בארנו לעיל. ועוד מצאנו סוד עליון, ערו"ה ע"ר ו"ה, כשו' בין ער, שהוא רע, נעשה עור, זהו שכתוב ויעש יהו"ה אלהיים לאדם ולאשתו פתנות עור וילבשם, ועליהם נאמר ולפני עור לא תתן מכשול, שהרי רע מן עור, הוא ערוה שמפרידה בין ו"ה שהם אח ואחות, כשמתלבש עץ החיים בעץ של טוב ורע, זהו שכתוב ועץ החיים בתוך הגן ועץ הדעת טוב ורע, בזמן שהיא (שזה) ער, בין הגן והבת לא תקרבו לגלות ערוה, לא תקרבו ו' לה', שלא יתגלה רע ביניהם, שהוא אחר, שעליו נאמר וסוד אחר אל תגל, ערו"ה תעור קשתך, ער יח, רע בזמן שהוא בין י"ה, אותו הרע לא תקרב י' עם ה'.

והאי איהו קליפה דערלה, ע"ר מן ערלה ר"ע, אדם בהאי חאב, כמה דאוקמוה מארי מתניתין אדם הראשון מושך בערלתו הוה, ודא גרים ערין בעלמא, ובגין דא עריה תעור קשתך, תעור איהו ערות בהפוך אתוון, באן אתר קשתך דאיהו קשת הברית, דעליה אתמר (בראשית לה טז) ותלד רחל ותקש בלדתה, תק"ש איהו קש"ת, (ורזא דמלה בעצב תלדי בנים), (שם ג טז) ומתמן אמרה חנה (שמואל א א טו) אשה קש"ת רוח אנכי.

וזוהי קלפה של ערלה, ע"ר מן ערלה ר"ע, אדם חטא בזה, כמו שבארוה בעלי המשנה, אדם הראשון מושך בערלתו הוה, וזה גרם עריות בעולם, ומשום זה עריה תעור קשתך, תעור הוא ערות בהפוך אותיות, באיזה מקום? קשתך, שהוא קשת הברית, שעליה נאמר ותלד רחל ותקש בלדתה, תק"ש הוא קש"ת, (וסוד הדבר בעצב תלדי בנים), ומשם אמרה חנה אשה קש"ת רוח אנכי.

ודא רזא את קשתי נתתי בענין, ואוקמוהו חב"א מלה דאקיש לי, מוקש כתיב ביה, דביה הוה מוקש לאדם קדמאה, כמה דאוקמוהו אדם הראשון מושך בערלתו הוה, ומה דנטיר ליה איהו בהקש בשותפו עמי, בדיוקנא דילי, עלה אתמר (שם א כז) ויברא אלהיים את האדם בצלמו, בגין דמאן דנטיר ברית זכה למלכות, הרי איהו בהקש לי בשותפו עמי, ואם לא נטיר ליה אתחזר ק"ש, קשה ליה קשה לאת ה', ועל האי קש אתמר (עובדיה א יח) ובית עשו לקש, ואיהו לק"ש בהפוך אתוון שק"ל, ואיהו שקל לצדיקים דנטרין ברית שקל הקדש, ווי למאן דלא נטיר ליה, וזכאה איהו מאן דנטיר ליה, ומאן דנטיר ברית האי איהו עד עליה ע' מן שמע ד' מן אהד, ואי לא נטיר ברית פרח מניה קוצא מן ד' מן אהד, ואשתאר אחר (עד ער). (כאן חסר)

וְזֶה סוּד אֶת קִשְׁתִּי נִתְּתִי בְּעֵנֶן, וּפְרָשׁוּהוּ הַחֲבֵרִים, דְּבַר שְׁמַקִּישׁ לִי
פְּתוּב בּוּ מוֹקֵשׁ, שְׁבוּ הֲיָה מוֹקֵשׁ לְאָדָם הָרֹאשׁוֹן, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרְוֵהוּ אָדָם
הָרֹאשׁוֹן הֲיָה מוֹשֵׁךְ בְּעַרְלָתוֹ, וּמָה שֶׁשָּׁמַר אוֹתוֹ הוּא בְּהִקְשׁ בְּשִׁתְּפוּת
עִמִּי, בְּדִיּוּקוֹן שְׁלִי, עָלֶיהָ נֶאֱמַר וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ,
מִשׁוֹם שְׁמִי שְׁשׁוּמֵר אֶת הַבְּרִית זֹכֶה לְמַלְכוּת, הָרִי הוּא בְּהִקְשׁ לִי
בְּשִׁתְּפוּת עִמִּי, וְאִם לֹא שָׁמַר אוֹתוֹ, חוֹזֵר קִישׁ, קִשָּׁה לוֹ, קִשָּׁה לְאוֹת
ה', וְעַל הַקֵּשׁ הַזֶּה נֶאֱמַר וּבֵית עֵשׂוֹ לְקֵשׁ, וְהוּא לְקִישׁ בְּהַפּוֹךְ אוֹתִיּוֹת
שְׁקִי"ל, וְהוּא שְׁקַל לְצַדִּיקִים שְׁשׁוּמְרִים בְּרִית שְׁקַל הַקֹּדֶשׁ. אוֹי לוֹ לְמִי
שֶׁלֹּא שׁוּמֵר אוֹתוֹ, וְאֶשְׁרִי מִי שֶׁשׁוּמֵר אוֹתוֹ. וּמִי שֶׁשׁוּמֵר אֶת הַבְּרִית
הַזֹּה, הֵיא עַד עָלָיו - עִי מִן שְׁמַע, ד' מִן אֶחָד. וְאִם לֹא שׁוּמֵר אֶת הַבְּרִית,
פּוֹרֵחַ מִמֶּנּוּ הַקּוֹץ שֶׁל ד' מִן אֶחָד וּנְשָׂאֵר אַחֵר, (ע"ד ע"ר).

דף צט ע"ב

וְהָאָדָם יָדַע וְכוּ' (בראשית ד ד), קָם סָבָא פְּתַח וְאָמַר רַבִּי רַבִּי וְעַד הֲכָא לֹא
הָוָה יָדַע אָדָם לְאַנְתְּתִיָּה, אֶלָּא בְּזַמְנָא דְחָאב אֶסְתַּלַּק שְׁכִינְתָּא מֵאַתְרֵיהָ,
וְהָכִי אוֹקְמוּהוּ מֵאַרְי מִתְּנִיתִין, דְּבְזַמְנָא דְלִית שְׁכִינְתָּא בְּאַתְרָהּ אֶסוּר
בְּתַשְׁמִישׁ הַמְּטָה, בְּגִין דְּעֵלָה אֶתְמַר (שם מו לא) וַיִּשְׁתַּחֲוּ יִשְׂרָאֵל עַל (דף צט ע"ב)
רֹאשׁ הַמְּטָה, וּמֵאֵן אֶתְר אֶסְתַּלַּקַּת מִימִינָא וּמִשְׁמַאלָא דְתַמָּן הָוָה, וְדָא
הוּא רְזָא דְעֵיבוּר (ס"א ויעבו"ר) ע"ב רי"ו, חֲסֵד וּגְבוּרָה, וְלֹא לְמַגְנָא אוֹקְמוּהוּ
מֵאַרְי מִתְּנִיתִין, הַנּוֹתָן מִטָּתוֹ בֵּין צַפּוֹן לְדָרוֹם הוֹיִין לִיה בְּנִים זְכָרִים,
וְאִיהוּ גְרָם דְּאֶסְתַּלַּק הֵהִיא מְטָה מִתַּמָּן, הָכִי אֶסְתַּלַּק אִיהוּ מִתַּשְׁמִישׁ
הַמְּטָה, וּבְתַר דְּקַבִּיל עוֹנְשִׁיָּה אֶתְחַזֵּר מְטָה לְאַתְרָהּ, בְּהֵוָה זְמַנָּא וְהָאָדָם
יָדַע אֶת חוּהָ אֶשְׁתּוּ.

וְהָאָדָם יָדַע וְכוּ', קָם זְקוֹן פְּתַח וְאָמַר : רַבִּי רַבִּי, וְעַד כָּאן לֹא הֲיָה אָדָם
יּוֹדֵעַ אֶת אֶשְׁתּוֹ? אֶלָּא בְּזַמְנָן שְׁחֲטָא הַסְתַּלַּקָּה הַשְׁכִּינָה מִמְּקוֹמוֹ, וְכַד
פְּרָשׁוּהוּ בְּעַלִּי הַמְּשֻׁנָּה, שְׁבְזַמְנָן שְׁאִין שְׁכִינָה בְּמִקּוּמָהּ, אֶסוּר בְּתַשְׁמִישׁ
הַמְּטָה, מִשׁוֹם שֶׁעָלֶיהָ נֶאֱמַר וַיִּשְׁתַּחֲוּ יִשְׂרָאֵל עַל רֹאשׁ הַמְּטָה, וּמֵאִיזָה
מְקוֹם הַסְתַּלַּקָּה? מִימִין וּשְׁמַאל שְׁשָׁם הִיָּתָה, וְזֶהוּ סוּד הָעֵבוּר (ס"א
ויעבו"ר) ע"ב רי"ו, חֲסֵד וּגְבוּרָה, וְלֹא לְחִנְסָא פְּרָשׁוּהוּ בְּעַלִּי הַמְּשֻׁנָּה הַנּוֹתָן
מִטָּתוֹ בֵּין צַפּוֹן לְדָרוֹם יְהִיו לוֹ בְּנִים זְכָרִים, וְהוּא גְרָם שְׁתַּסְתַּלַּק
אוֹתָהּ מְטָה מִשָּׁם, כַּד הוּא מִסְתַּלַּק מִתַּשְׁמִישׁ הַמְּטָה, וְאַחַר שְׁקַבִּיל
עֲנָשׁוֹ, חוֹזֵר הַמְּטָה לְמִקּוּמָהּ. בְּאוֹתוֹ זְמַן, וְהָאָדָם יָדַע אֶת חוּהָ
אֶשְׁתּוּ.

ועוד והאדם ידע את חוה אשתו, אית ידיעה לטוב ואית ידיעה לביש, כגון (שם ג ז) ויידעו כי ערומים הם, וכגון ואת ערום ועריה (יחזקאל טו ז), ערום מאורייתא דבכתב, ועריה מאורייתא דבעל פה.

ועוד והאדם ידע את חוה אשתו, יש ידיעה לטוב ויש ידיעה לרע, כמו ויידעו כי עירמם הם, וכמו ואת ערום ועריה, ערום מתורה שבכתב, ועריה מתורה שבעל פה.

ועוד והאדם ידע, כגון (אסתר ד א) ומרדכי ידע את כל אשר נעשה, הכי אדם ידע דגרים אפרשותא בין קודשא בריהו הוא ובין שכינתיה, דאדם חאב במחשבה, וחוה חאבת במעשה, בההוא אתר דאתמר ביה ישראל עלה במחשבה, בההוא אתר דאתנטל נשמתיה בארח אצילות תמן חאב, וחוה במעשה דיליה, דאיהי כח דיליה כ"ח אתון דמעשה בראשית, וכלא חכמ"ה כ"ח מ"ה.

ועוד והאדם ידע, כמו ומרדכי ידע את כל אשר נעשה, כך אדם ידע שגרים הפרדה בין הקדוש ברוך הוא ושכינתו, שאדם חטא במחשבה, וחוה חטאה במעשה, באותו מקום שנאמר בו ישראל עלה במחשבה, באותו מקום שנטלה נשמתו בדרך אצילות שם חטא, וחוה במעשה שלו, שהיא הכח שלו, כ"ח האותיות של מעשה בראשית, והכל חכמ"ה, כ"ח מ"ה.

ועוד והאדם ידע, ידע חובא דיליה במאי בקין, כמה דאת אמר (בראשית ד א) ותהר ותלד את קין, בגין דעליה אתמר (ישעיה יד כט) כי משרש נחש יצא צפע, דאיהו זיהמא דאטיל נחש בחוה, והוה ידע זיהמא דיליה דאתפשט עד קני חותן משה, וכד חמא גלגולא ותיובתא דיליה תמן, אמר (בראשית ד א) קניתי איש את יהו"ה, כען ידענא ליה דקניתי ליה בקני חותן משה, ורוחנא ליה תמן, ובגין דא אתמר קניתי איש את יהו"ה, ודא איהו רזא (קהלת ח ז) ובכן ראיתי רשעים קבורים ובאו וכו'.

ועוד והאדם ידע, ידע חטאו במה? בקין, כמו שנאמר ותהר ותלד את קין, משום שעליה נאמר כי משרש נחש יצא צפע, וזו הזיהמה שהטיל הנחש בחוה, והיה יודע זהמתו שהתפשטה עד קני חותן משה, וכשראה את הגלגול והתשובה שלו שם, אמר קניתי איש את יהו"ה, אז ידעתי אותו שקניתי אותו בקני חותן משה, והרוחתי אותו שם, ומשום זה נאמר קניתי איש את יהו"ה, וזהו סוד של ובכן ראיתי רשעים קבורים ובאו וכו'.

אמר ליה רבי שמעון, סבא סבא, ואמאי טרח קודשא בריך הוא בהון, לאייתא לון בגלגולא, אמר ליה בגין יקרא דצדיקיא לאעברא חובא מבנייהו, דעד דקין תב בתיבתא פגימו דאדם לא אשתלים, ובגין דא ליקרא דיליה טרח קודשא בריך הוא בקיו, והכי בכל רשיעיא דאינון בני צדיקיא.

אמר לו רבי שמעון: זקן זקן, ולמה טרח הקדוש ברוך הוא בהם להביא אותם בגלגול? אמר לו: בשביל כבוד הצדיקים, שיעבר החטא מבניהם, שעד שקין שב בתיבתא, הפגם של אדם לא השתלם, ולכן לכבודו טרח הקדוש ברוך הוא בקיו, וכן בכל הרשעים שהם בני צדיקים.

אמר ליה מאי איהו זיהמא דאטיל נחש בתנה, אמר ליה דא ליליית טפה סרוחה איהו זיהמא, ואיהי שאור שבעיסה דאתמר עלה מי מעבב שאור שבעיסה, ואיהו איבא דסמא"ל, דאתמר ביה (בראשית ג ו) ותקח מפריו ותאכל, דא מו"ת דאתמר עלה (משלי ה ה) רגליה יורדות מות, ואיהי טפה בישא זיהמא דאל אחר, סם מות זיהמא וערלה דאילנא דמותא, ובגינה אוקמוה מארי מתניתין אדם מושך בערלתו הנה.

אמר לו: מה הזמה שהטיל נחש בתנה? אמר לו: זו ליליית טפה סרוחה, היא הזמה, והיא שאור שבעסה, שעליו נאמר מי מעבב? שאור שבעסה, והוא הפרי של סמא"ל, שנאמר בו ותקח מפריו ותאכל, זה מו"ת, שנאמר עליה רגליה יורדות מות, והיא טפה רעה, זמה של אל אחר, סם המות זמה וערלה של עץ המות, ובגללה פרשה בעלי המשנה אדם היה מושך בערלתו.

ותוסף ללדת את אחיו את הבל, פתח ואמר (תהלים קד כט) תוסף רוחם יגעון ואל עפרם ישובון, הכא רמיז גלגולא דצדיקיא, ואחזי ליה קודשא בריך הוא גלגולא דיליה בכל דרא ודרא, איך הוה אזיל מצדיק לצדיק, עד שתין רבוא, עד דמטי ליהוה דאתמר ביה (בראשית ו ג) בשגם הוא בשר, בשגם זה הבל, ואוקמוה קדמאי בשגם דא משה, ומיד דחמא דעתידה אורייתא לאתייבא על ידיה, אוסיפת בגיניה כמה קרבניו לקודשא בריך הוא, וכמה צלותין ובעותין, ודא איהו ותוסף ללדת.

ותוסף ללדת את אחיו את הבל. פתח ואמר: תסף רוחם יגועו ואל עפרם ישובו. כן רמוז הגלגול של הצדיקים, והראה לו הקדוש ברוך הוא את הגלגול שלו בכל דור ודור, איך היה הולך מצדיק לצדיק, עד ששים רבוא, עד שהגיע לאותו שנאמר בו בשגם הוא בשר, בשגם זה הבל, ופרשוה הראשונים בשגם זה משה, ומיד שראה שעתידה תורה להנתן על ידו, הוסיפה בגללו כמה קרבנות לקדוש ברוך הוא וכמה תפלות ובקשות, וזהו ותוסף ללדת.

ובגין דא אתמר ביה (קהלת א ד) דור הולך ודור בא, ולית דור פחות מששים רבוא, ולעילא דור הולך דא וי, דסליק לשתין רבוא בשית ספירן. (סו) והארץ לעולם עומדת דא שכנתא, דאיהי עומדת ליה, ואיהי שעתיא דקיימא ליה, ובגינה אתמר לית מזל יומא גרים אלא מזל שעתיא גרים, ולית לכל בר נש קיימא שעתיא, דהא אית בר נש צדיק דלא קיימא ליה שעתיא, דלא קיימא שעתיא אלא לבעלה, והאי שעתיא מינה בני חיי ומזוני לבר נש, ובגין דא אוקמוה מארי מתניתין בני חיי ומזוני לאו בזכותא תליא מלתא אלא במזלא תליא מלתא, מאי מזלא דילה בעלה, ולבעלה לית מזל, כמה דאוקימנא אין מזל לישראל, ואף על גב דכלא תליא במזלא אפילו ספר תורה שבהיכל, היכל שכנתא תתאה, ספר תורה צדיק.

ומשום זה נאמר בו דור הולך ודור בא, ואין דור פחות מששים רבוא, ולמעלה דור הולך זה וי, שעולה לששים רבוא בשש ספירות, והארץ לעולם עומדת, זו שכנה, שהיא עומדת לו, והיא השעה שעומדת לו, ובשבילה נאמר אין מזל היום גורם, אלא מזל השעה גורם, ולא לכל אדם עומדת השעה, שהרי יש אדם צדיק שאין השעה עומדת לו, שלא עומדת השעה אלא לבעלה, ומהשעה היו בני חיים ומזונות לאדם, ומשום זה פרשוה בעלי המשנה, בני חיים ומזונות לא בזכות הם תלויים, אלא במזל תלוי הדבר. מה המזל שלה? בעלה, ולבעלה אין מזל, כמו שבארנו אין מזל לישראל, ואף על גב שהכל תלוי במזל, אפלו ספר תורה שבהיכל, היכל - שכנה התחתונה, ספר תורה - צדיק.

דף ק ע"א

ותריסר מזלות אינון ואינון ו'ו' (דאשתכח ו') (נייל דאשתכחו מאת א' ודא רזא דוא"ו, וא' תמן וי' עלאה דאיהו מזלא עלאה דסליק במחשבה) (דף ק ע"א) דאיהו א תפון, וי'

דְּאִמְצַעִיתָא דָּאֵת א, אִיהוּ מְזַלָּא דְכֻלָּא, דְּסָלִיק בְּאֵת יי עֲלָאָה דְּאִיהִי בְּרִישָׁא דָּאֵת א, וְכֹד סָלִיק בְּמַחְשְׁבָה אֲתִמֵּר יִשְׂרָאֵל עָלָה בְּמַחְשְׁבָה, דְּאִיהִי יי דְּעַל רִישָׁא דָּא, וּבְגִין דָּא לִית מְזַל לְיִשְׂרָאֵל (זֵהא בְּמַחְשְׁבָה סָלִיק, וְכֹל מְזַלָּא אִיהוּ מִמְנָא עַל שְׁעֵתָא מִתְרִין עֶשֶׂר מְזֻלוֹת), דְּאִיהוּ מְזַלָּא דְכֻלָּא, וְכֹל מְזֻלוֹת מְנִיה תְּלִין דְּאִינוּן וי' וי, דִּי מְמַנְן עַל תְּרִיסַר שְׁעֵתֵי, דְּאִינוּן הִיא הִיא, זְכָאָה אִיהוּ מָאן דְּקִימָא לִיה שְׁעֵתָא.

וּשְׁגִים עֶשֶׂר מְזֻלוֹת הֵם, וְהֵם וי'ו, (שְׁנַמְצָא וי) (שְׁנַמְצָאוּ מֵהָאוֹת א, וְזֵה הַסּוּד שֶׁל וַאֲיו, וַאֲיו שֶׁם וי' עֲלִיוֹנָה שֶׁהוּא הַמְזַל הַעֲלִיּוֹן שְׁעוֹלָה בְּמַחְשְׁבָה), שְׁהוּא א שָׁם, וי' שֶׁל הָאֲמֻצָּע שֶׁל אוֹת א הוּא הַמְזַל שֶׁל הַכֹּל, שְׁעוֹלָה בְּאוֹת יי הַעֲלִיוֹנָה, שְׁהִיא בְּרִישָׁא הָאוֹת א, וְכִשְׁעוֹלָה בְּמַחְשְׁבָה, נֶאֱמַר יִשְׂרָאֵל עָלָה בְּמַחְשְׁבָה, שְׁהִיא יי שְׁעַל רִישָׁא הָא, וּמְשׁוּם זֵה אֵין מְזַל לְיִשְׂרָאֵל, (שְׁהִי בְּמַחְשְׁבָה עוֹלָה, וְכֹל מְזַל הוּא מִמְנָה עַל שְׁעָה מְשֻׁנִים עֶשֶׂר מְזֻלוֹת), שְׁהוּא הַמְזַל שֶׁל הַכֹּל, וְכֹל הַמְזֻלוֹת תְּלוּיִים מְמַנּוּ שְׁהֵם וי' וי, שְׁמְמַנִים עַל שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שְׁעוֹת, שְׁהֵם הִיא הִיא. אֲשַׁרִי הוּא מִי שְׁעוֹמְדָת לוֹ הַשְּׁעָה.

דְּאִיהוּ גִלְגוּל דְּכֻלָּהוּ דָּא יי דְּאִיהוּ גִלְגַל, וְעַם וי' אֲתַעְבִּיד גִלְגוּל, דְּאִיהוּ בְּרָזָא דְּסִי' מִן יִסוּד. דְּאֲתִמֵּר בִּיה (בְּרִישִׁית מו כו) כָּל הַנֶּפֶשׁ הַבָּאָה לְיַעֲקֹב מְצַרִימָה שְׁשִׁים וְשֵׁשׁ, לְאֲתַעְרוּתָא דְּעַמּוּדָא דְּאֲמֻצַּעִיתָא שְׁשִׁים, לְאֲתַעְרוּתָא דְּצַדִּיק וְשֵׁשׁ, וְכֻלָּא אֲתַרְמִיז בְּצַדִּיק דְּבִיה גִלְגוּל, וְעוּד יִסוּד תְּמִן יו"ד, דְּאֲתַגְלַגַל בִּיה וְנַח בִּיה מְכַל גִלְגוּלִין דְּאֲתַגְלַגַל, וּבְגִין דָּא (שֵׁם ב ב) וַיִּכַל אֱלֹהִים בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה, וְאוֹת וי' דְּגִלְגוּל בִּיה סָלִיק צַדִּיק לְשִׁתִּין רְבוּא, בְּצַדִּיק אִינוּן שִׁית, וּבְעַמּוּדָא דְּאֲמֻצַּעִיתָא סָלִיק לְשִׁתִּין, וּבְכַתְרָא עֲלָאָה דְּאִיהוּ א סָלִיק לְשִׁתִּין רְבוּא, וְדָא אִיהוּ דוֹר הוֹלֵךְ וְדוֹר בָּא.

שְׁהוּא גִלְגוּל שֶׁל כָּלָם, זֵה יי שְׁהוּא גִלְגַל, וְעַם וי' נַעֲשֶׂה גִלְגוּל, שְׁהוּא בְּסוּד שֶׁל סִי' מִן יִסוּד, שְׁנַאֲמַר בּו כָּל הַנֶּפֶשׁ הַבָּאָה לְיַעֲקֹב מְצַרִימָה שְׁשִׁים וְשֵׁשׁ, לְהַתְּעוֹרְרוֹת הָעַמּוּד הָאֲמֻצַּעִי שְׁשִׁים, לְהַתְּעוֹרְרוֹת שֶׁל הַצַּדִּיק וְשֵׁשׁ, וְהַכֹּל נֶרְמַז בְּצַדִּיק שְׁבּו גִלְגוּל. וְעוּד יִסוּד, שֵׁם יו"ד, שְׁמַתְגְלַגַל בּו וְנַח בּו מְכַל הַגִּלְגוּלִים שְׁהַתְגְלַגַל, וּמְשׁוּם זֵה וַיִּכַל אֱלֹהִים בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה, וְאוֹת וי' שֶׁל גִלְגוּל בּו עוֹלָה הַצַּדִּיק לְשִׁים רְבוּא, בְּצַדִּיק הֵם שֵׁשׁ, וּבְעַמּוּד הָאֲמֻצַּעִי עוֹלָה לְשִׁים, וּבְכַתְרָא עֲלִיוֹן שְׁהוּא א עוֹלָה לְשִׁים רְבוּא, וְזֵהוּ דוֹר הוֹלֵךְ וְדוֹר בָּא.

אֲמַר לִיה רַבִּי שְׁמַעוֹן וְהָא סָבָא אָמַר דְּאִיהוּ גִלְגוּל בְּיִסוּד אִיהוּ, וְתְמִן יי דְּמַתְגְלַגַל בִּיה וְשַׁרְיָא עֲלִיה וְנַח בִּיה מֵהָהוּא טְרַחָא דְּגִלְגוּלָא דְּטַרַח בְּשִׁית יוֹמִי, דְּסָלְקִין לְשִׁית בְּאֵת וי', וְלְשִׁתִּין בִּי שִׁית זְמַנִּין עֶשֶׂר, וְלְשִׁית אֲלָפִין

בְּאֶלֶף, וּלְשֵׁתִין רְבּוּא בְּכֶתֶר עֲלָאָה, וְדָא אִיהוּ דוֹר הוֹלֵךְ וְדוֹר בָּא וְהָאֶרֶץ
לְעוֹלָם עוֹמֶדֶת.

אָמַר לוֹ רַבִּי שְׁמַעוֹן: וְהָרִי הַזֶּה אָמַר שֶׁהַגְּלוּל הוּא בִּיסוּד, וְשֵׁם י'
שְׁמִתְגַּלְגַּל בּוֹ וְשׁוֹרָה עָלָיו וְנַח בּוֹ מֵאוֹתָהּ טְרַחַת הַגְּלוּל שְׁטָרַח בְּשֵׁשׁ
יָמִים, שְׁעוֹלִים לִשְׁשׁ בָּאוֹת ו', וּלְשָׁשִׁים בִּי שֵׁשׁ פְּעָמִים עֶשֶׂר, וּלְשֵׁשׁ
אֲלָפִים בְּאֶלֶף, וּלְשָׁשִׁים רְבּוּא בְּכֶתֶר עֲלִיוֹן, וְזֶהוּ דוֹר הוֹלֵךְ וְדוֹר בָּא
וְהָאֶרֶץ לְעוֹלָם עוֹמֶדֶת.

וּבְכָל זְמַנָּא דְאֵתִי וְאֵזִיל שְׁעֵתָא קַיִימָא לִיהּ, הֵדָא הוּא דְכֶתִיב וְהָאֶרֶץ
לְעוֹלָם עוֹמֶדֶת, דְלֵהֲאִי בֵּת זוּגִיָּה קַיִימָא לִיהּ בְּכָל אֲתֵר וּבְכָל גְּלוּלָא וּבְכָל
שְׁעֵתָא, אָף עַל גַּב דְאֵזִיל וְאֵתִי בְּכַמָּה גְּלוּלִין, הֲאִי אִיהוּ צְדִיק וְטוֹב לוֹ,
וּלְמָאן דְשְׁעֵתָא דִּלְיָהּ לָא קַיִימָא לִיהּ אֶלָּא שְׁעֵתָא אַחֲרָא דְלָאוּ בֵּת זוּגִיָּה
קַיִימָא לִיהּ, וְהֲאִי אִיהוּ צְדִיק וְרַע לוֹ, כְּמָה דְאוּקְמוּהָ מְאָרִי מִתְנִיתִין כָּל
מִי שְׁדוּחַק אֶת הַשְּׁעָה הַשְּׁעָה דוּחַקְתּוּ.

וּבְכָל זְמַן שְׁבָא וְהוֹלֵךְ, הַשְּׁעָה עוֹמֶדֶת לוֹ, זֶהוּ שְׁכָתוּב וְהָאֶרֶץ לְעוֹלָם
עוֹמֶדֶת, שְׁלֵזָה בֵּת זוּגִיָּה בֵּת זוּגִיָּה לּוֹ בְּכָל מְקוֹם וּבְכָל גְּלוּל וּבְכָל שְׁעָה, אָף
עַל גַּב שְׁהוֹלֵךְ וּבָא בְּכַמָּה גְּלוּלִים, זֶהוּ צְדִיק וְטוֹב לוֹ, וּלְמִי שְׁשְׁעֵתוֹ
לָא עוֹמֶדֶת לוֹ, אֶלָּא שְׁעָה אַחֲרַת שְׁאִינָה בֵּת זוּגִיָּה עוֹמֶדֶת לוֹ, וְזֶהוּ צְדִיק
וְרַע לוֹ, כְּמוֹ שְׁבְּאָרוּהָ בְּעֲלֵי הַמְּשָׁנָה, כָּל מִי שְׁדוּחַק אֶת הַשְּׁעָה, הַשְּׁעָה
דוּחַקְתּוּ.

אָמַר לִיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר, וְהֲאִי ר' פְּדַת צְדִיק גְּמוּר הָוָה, וְאֵמַאי לָא נִפְל בְּשְׁעֵתָא
דִּלְיָהּ דְאִיהִי בֵּת זוּגִיָּה בְּן גִּילוֹ, אָמַר לִיהּ בְּרִי אִית גְּלוּלָא דְמַחֲיִיב לִיהּ
דְנִפִּיל בְּמַזְלִיָּה דְאִיהוּ בְּן גִּילוֹ, דְאֵתְמַר בֵּיהּ (דְּבָרִים ח ט) אֶרֶץ אֲשֶׁר לָא
בְּמַסְכְּנוֹת תֹּאכַל בָּהּ לֶחֶם, דְאִיהִי שְׁעֵתָא דְמְזוּנִי וְשְׁעֵתָא דְחֵי וּבְנִי, וְאִית
גְּלוּלָא דְמַחֲיִיב לִיהּ דְלָא נִפִּיל בְּשְׁעֵתָא דְמְזוּנִי דְאִיהִי בֵּת גִּילוֹ, אָף עַל גַּב
דְּעֵבִיד כְּמָה זְכוּוֹן בְּעֲלָמָא, וּבְגִין דָּא אוּקְמוּהָ מְאָרִי מִתְנִיתִין בְּנֵי חֵי וּמְזוּנִי
לָאוּ בְּזְכוּתָא תְּלִיא מְלֵתָא אֶלָּא בְּמַזְלָא תְּלִיא מְלֵתָא, דְגְּלוּלָא גְּרִים לִיהּ
כְּאֵלוּ בְּמַזְלָא תְּלִיא מְלֵתָא.

אָמַר לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר: וְהָרִי רַבִּי פְּדַת צְדִיק גְּמוּר הָיָה, וְלָמָּה לָא נִפְל
בְּשְׁעָה שְׁלוֹ שְׁהִיא בֵּת זוּגִיָּה בְּן גִּילוֹ? אָמַר לוֹ: בְּנִי, יֵשׁ גְּלוּל שְׁמַחֲיִיב
אוֹתוֹ שְׁנוּפֵל בְּמַזְלוֹ שְׁהוּא בְּן גִּילוֹ, שְׁנֵאמַר בּוֹ אֶרֶץ אֲשֶׁר לָא בְּמַסְכְּנַת
תֹּאכַל בָּהּ לֶחֶם, שְׁהִיא שְׁעַת הַמְּזוּן, שְׁעַת הַחֵיִים וְהַבְּנִים, וְיֵשׁ גְּלוּל
שְׁמַחֲיִיב אוֹתוֹ שְׁלָא נוֹפֵל בְּשְׁעָה שְׁלַ הַמְּזוּנוֹת שְׁהִיא בֵּת גִּילוֹ, אָף עַל גַּב

שְׁעֵשֶׂה כַּמָּה זְכוֹת בְּעוֹלָם, וּמְשׁוּם זֶה פְּרִשׁוּהָ בְּעָלִי הַמְּשָׁנָה, בְּנִים חַיִּים וּמְזוֹנוֹת, הַדְּבָר לֹא תִלְוִי בְּזָכוֹת, אֶלָּא הַדְּבָר תִּלְוִי בְּמַזָּל, שֶׁהַגְּלוּל גּוֹרֵם לוֹ כְּאֵלוֹ שֶׁהַדְּבָר תִּלְוִי בְּמַזָּל.

וּמָה דְאָמַר אִי בְּעִית דְאֶחָרִיב לְעֵלְמָא וְהִדְר אַבְרִיָּה וְאֶפְשָׁר דְנִפְלֵת בְּשַׁעְתָּא דְמְזוֹנִי, הִכִּי שְׂמַעְנָא בּוֹדְאִי דְכָל צְדִיק וְצְדִיק יֵשׁ לוֹ עוֹלָם בְּפָנֵי עֲצָמוֹ, דָּא גּוֹפָא דְבַר נֶשׁ דְאֶתְקַרֵי עוֹלָם קֶטָן, וּבְגִין כִּד אֶתְמַר אִי בְּעִית דְאֶחָרִיב לְעֵלְמָא, וְאִיתִי לִיהָ בְּגִלְגוּלָא אַחְרָא, וְאוּלִי דְנִפְלֵת בְּשַׁעְתָּא דְמְזוֹנִי.

וּמָה שְׂאָמַר, אִם רְצִיתָ שְׂאֶחָרִיב אֶת הָעוֹלָם אַחֲזוֹר וְאֶבְרָא אוֹתוֹ וְאֶפְשָׁר שְׂנַפְלֵת בְּשַׁעְתָּא הַמְזוֹנוֹת, כִּד שְׂמַעְתִּי, בּוֹדְאִי שְׂכָל צְדִיק וְצְדִיק יֵשׁ לוֹ עוֹלָם בְּפָנֵי עֲצָמוֹ, זֶה גּוֹף הָאָדָם שֶׁנִּקְרָא עוֹלָם קֶטָן, וּמְשׁוּם כִּד נְאָמַר, אִם רְצִיתָ שְׂאֶחָרִיב אֶת הָעוֹלָם, וְאֶבְיָא אוֹתוֹ בְּגִלְגוּל אַחֵר, וְאוּלִי שְׂנַפְלֵת בְּשַׁעְתָּא הַמְזוֹנוֹת.

אֲדַהֲכִי הָא סְבָא דְסַבִּין עֵתִיקָא דְעֵתִיקִין קָא נְחִית לְגַבִּיָּה, וְאָמַר עוֹלָם דְכָל צְדִיק דָּא שְׂכִינְתָּא, כִּד אֶסְתַּלַּק מִינָה עֲמוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא וְאֶשְׁתַּאֲרַת חֲרִיבָה, וּבְגִינָה אֶתְמַר תִּבְעִי דְאֶחָרִיב עֵלְמָא, דְכָל סְפִירָה וְסְפִירָה אֶתְקַרִיאַת גְּלַגַּל, וְעַם וִי אִיהוּ גְלְגוּל, וְשִׁית סְפִירוֹן בְּאֶתְנוּן סְלָקִין לְשִׁתִּין רַבּוּא, וְדָא אִיהוּ דוֹר הוֹלְדֵי וְדוֹר בָּא, וְלִית דוֹר פְּחוּת מִשִּׁתִּין רַבּוּא, וְהָאֲרָץ לְעוֹלָם עוֹמֶדֶת דָּא שְׂכִינְתָּא.

בֵּינְתִּים הָרִי זְקוֹן הַזְּקֵנִים, עֵתִיק הַעֵתִיקִים, יוֹרֵד אֵלָיו וְאוֹמַר, הָעוֹלָם שְׂלְכָל צְדִיק זֶה הַשְּׂכִינָה, כְּשֶׁהִסְתַּלַּק מִמֶּנָּה הָעֲמוּד הָאֶמְצָעִי וְנִשְׁאָרַת חֲרִיבָה, וּבְשִׁבִילָה נְאָמַר תִּרְצֶה שְׂאֶחָרִיב אֶת הָעוֹלָם? שְׂכָל סְפִירָה וְסְפִירָה נִקְרָאֵת גְּלַגַּל, וְעַם וִי הוּא גְלְגוּל, וְשֵׁשׁ סְפִירוֹת בְּאוֹתִיוֹת עוֹלָם לְשִׁשִּׁים רַבּוּא, וְזֶהוּ דוֹר הוֹלְדֵי וְדוֹר בָּא, וְאִין דוֹר פְּחוּת מִשִּׁשִּׁים רַבּוּא, וְהָאֲרָץ לְעוֹלָם עוֹמֶדֶת, זֶה הַשְּׂכִינָה.

דף ק ע"ב

דְאִיהִי אֶתְקַרִיאַת אוּלִי, וְעֵלְהָ אֶתְמַר פּוּלִי הָאִי וְאוּלִי דְזָכִי לְשַׁעְתָּא דְמְזוֹנִי, וְעֵלְהָ אֶתְמַר (דְנִיאל ח ב) עַל אוּבֵל אוּלִי, דְכָבַר אֶתְחִיִּיב קָדָם דְיִיתִי לְעֵלְמָא דְאִיהִי שְׂכִינְתָּא תִתְאַה, וְהָא אֶתְחִיִּיב בְּסְפִירָה דְאִיהִי לְעֵילָא מְנִיָּה, עַד דְאֶתְתַּקּוֹן לְהָהִיא אֶתְר דְאֶתְנַטִּיל בְּרִנֵּשׁ נִשְׁמַתִּיָּה, לִית לִיהָ תִקְנָה בְּשְׂכִינְתָּא

תַּתְּאָה, דְּאִיְהִי שְׁעֵתָא דְכֻלְהוּ, וּבִגְוִין דָּא שְׁעֵתָא לֹא קִיַּיְמָא לִיהּ, וְאִם תִּלְיָא בְּמִזְלָא עֲלָאָה אֲפִילוּ דִּיעֵבִיד כַּמָּה זְכוּוֹן לֹאוּ בְּזִכּוּתָא תִּלְיָא מְלֵתָא, דְּהָא מְחוּיִיב אִיהוּ מְלַעִילָא, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן מִהֲכָא מִשְׁמַע גְּלִגּוּלָא דְתִלְיָא (דף ק ע"ב) בְּשִׁכְיִנְתָּא דְאִיהוּ בְּמִינִיָּה, אָבֵל אִם אַחֲרֵת יִקַּח לוֹ (שְׁמוֹת כ"א ו'), אִם הָהוּא רוּחָא יִיְתִי בְּגוּפָא אַחֲרָא, דְּהָא לֹאוּ אִיהוּ מִינִיָּה, מַה כְּתִיב בֵּיהּ קִיַּיְמָא לִיהּ שְׁעֵתָא תַּמָּן וְאִיְהִי בֵּת זִוְגִיָּה, אָמַר, וְנִדְאִי קִיַּיְמָא לִיהּ שְׁעֵתָא דְאִיְהִי בֵּת זִוְגִיָּה דְאִתְגַּלְגַּל עֲמִיָּה, אִם לֹא קִיַּיְמָא בֵּיהּ שְׁאֲרָה כְּסוּתָהּ וְעוֹנָתָה לֹא יִגְרַע, שְׁאֲרָה דָּא גְּלִגּוּלָא קְדָמָאָה, שְׁאֲרַב בְּשָׂרוֹ, כְּסוּתָהּ כִּי הִיא כְּסוּתָהּ לְבִדָּה הִיא שְׁמֵלְתוֹ לְעוּרוֹ (ש"ס כ"ב כ"ו) דָּא גְּלִגּוּלָא תִּנְיִינָא, וְעוֹנָתָה אָדָם יַחּוּדָא דִּילִיָּה דְאִיְהוּ גְּלִגּוּלָא תִּלְיָתָאָה.

שְׁהִיא נִקְרָאת אוּלִי, וְעֲלִיָּה נֶאֱמַר כָּל זֶה וְאוּלִי שְׁזוּכָה לְשַׁעָה שֶׁל הַמְּזוֹנוֹת, וְעֲלִיָּה נֶאֱמַר עַל אוּבֵל אוּלִי, שְׁכָבֵר הַתְּחִיב קֶדֶם שְׁיָבֵא לְעוֹלָם, שְׁהִיא הַשְּׁכִינָה הַתְּחִתוֹנָה, וְזֶה הַתְּחִיב בְּסִפְיָהּ שְׁהִיא לְמַעַלָּה מִמֶּנָּה. עַד שֶׁהַתְּתִקֵּן לְאוֹתוֹ מְקוֹם שְׁנִטְלָה נִשְׁמַת הָאָדָם, אִין לוֹ תִּקְנָה בְּשִׁכְיָנָה הַתְּחִתוֹנָה, שְׁהִיא הַשְּׁעָה שֶׁל כָּלָם, וּמִשׁוּם זֶה הַשְּׁעָה לֹא עוֹמְדַת לוֹ, וְאִם תִּלּוּי בְּמִזְלָה הֶעֱלִיּוֹן, אֲפִילוּ שְׁיַעֲשֶׂה כַּמָּה זְכוּיֹת, לֹא בְּזִכּוּת הַדְּבָר תִּלּוּי, שְׁהָרִי הוּא מְחִיב מְלַמְעֵלָה. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן: מִכָּאֵן מִשְׁמַע הַגְּלִגּוּל תִּלּוּי בְּשִׁכְיָנָה, שְׁהִיא בְּמִינוֹ, אָבֵל אִם אַחֲרֵת יִקַּח לוֹ, אִם אוֹתָהּ רוּחַ תִּבְּא בְּגוּף אַחֵר, שְׁהָרִי אִינוּ מִמֶּנּוּ, מַה כְּתוּב בּוֹ? עוֹמְדַת לוֹ שֶׁם הַשְּׁעָה, וְהִיא בֵּת זִוְגוֹ. אָמַר: וְנִדְאִי שְׁהַשְּׁעָה עוֹמְדַת לוֹ, שְׁהִיא בֵּת זִוְגוֹ שֶׁהַתְּגַלְגְּלָה עִמּוֹ, אִם לֹא עוֹמְדָה בּוֹ, שְׁאֲרָה כְּסוּתָהּ וְעוֹנָתָה לֹא יִגְרַע. שְׁאֲרָה - זֶה הַגְּלִגּוּל הָרֵאשׁוֹן, שְׁאֲרַב בְּשָׂרוֹ, כְּסוּתָהּ - כִּי הִיא כְּסוּתָהּ לְבִדָּה הִיא שְׁמֵלְתוֹ לְעוּרוֹ, זֶה הַגְּלִגּוּל הַשֵּׁנִי, וְעוֹנָתָה - הָאָדָם הַיַּחּוּד שֶׁלּוֹ, שְׁהוּא הַגְּלִגּוּל הַשְּׁלִישִׁי.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן סָבָא סָבָא פִּתַח מְלִין יִתִּיר דְּהָא סְתִימִין מְלִין דִּילָךְ, אָמַר לִיָּה הָהוּא סָבָא, שְׁאֲרָה דָּא מְזוֹנָא מְסִטְרָא דִּימִינָא דְּמַתְמָן כָּל מְזוֹנָא קָא אֲתִיָּא, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב (תְּהִלִּים קמ"ח טו) פּוֹתַח אֶת יְדֵיךָ וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל חַי רְצוֹן.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן: זְקוֹן זְקוֹן, פִּתַח בְּדַבְרִים יוֹתֵר, שְׁהָרִי דְּבִרְיָךְ סְתוּמִים. אָמַר לוֹ אוֹתוֹ זְקוֹן: שְׁאֲרָה זֶה הַמְּזוֹן מִצַּד הַיְמִין, שְׁמִשְׁם כָּל הַמְּזוֹן בָּא, זֶהוּ שְׁכֵתוֹב פּוֹתַח אֶת יְדֵיךָ וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל חַי רְצוֹן.

כְּסוּתָהּ מְסִטְרָא דְשְׁמַאלָא דְאִיְהוּ כְּסוּת עֵינִים, דְּמַתְמָן עֲרִיין לְשְׁמַאלָא, בְּגִין דְּסִטְרָא שְׁמַאלָא תַּמָּן פְּגִימוֹ, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב (ירמיה א' יד) מִצְּפוֹן תִּפְתַּח הָרְעָה, וּבְגִין דָּא אֲתִמַּר בְּיַצְחָק (בראשית כ"א א) וַיְהִי כִּי זָקוּן יִצְחָק וַתִּכְהֶינּוּ עֵינָיו מִרְאוֹת, וַתַּמָּן צְרִיךְ כְּסוּיָא, וּמִשָּׁה בְּהָהוּא אֲתִמַּר בֵּיהּ (שְׁמוֹת ג' ו') וַיִּסְתַּר

מִשֶׁה פָּנִיו כִּי יֵרָא מִהַבֵּיט אֶל הָאֱלֹהִיִּים, וּבִגְיִן דָּא צִיצִית דְּתַפְלִין אֵינוֹן
כְּסוּיָא דִּילָהּ, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב כִּי הִיא כְּסוּתָהּ לְבַדָּה הִיא שְׂמֹלְתוֹ לְעוֹרוֹ,
(וּבְעוֹר דְּתַפְלִין, כְּסוּתָהּ לְבַדָּה הִיא שְׂמֹלְתוֹ לְעוֹרוֹ), בְּעוֹר דְּתַפְלִין, כְּסוּתָהּ עַל אַרְבַּע
כְּנֻפּוֹת כְּסוּתָדָּא אֲשֶׁר תִּכְסֶּה בָּהּ (דְּבָרִים כ"ב).

כְּסוּתָהּ מִצַּד הַשְּׂמָאל, שְׁהִיא כְּסוּת עֵינַיִם, שְׂמֵשׁ הָעֲרִיּוֹת לְשְׂמָאל,
מִשּׁוּם שְׂצַד הַשְּׂמָאל שֶׁם הַפָּגֶם, זֶהוּ שְׂכָתוּב מִצַּפּוֹן תִּפְתַּח הָרָעָה,
וּמִשּׁוּם זֶה נֶאֱמַר בְּיִצְחָק וַיְהִי כִּי זָקֵן יִצְחָק וַתִּכְהֶיֶן עֵינָיו מֵרְאוֹת, וְשֶׁם
צָרִיף כְּסוּי, וּמִשֶׁה בְּאוֹתוֹ שְׂנֵאָמַר בּוֹ וַיִּסְתַּר מִשֶׁה פָּנָיו כִּי יֵרָא מִהַבֵּיט
אֶל הָאֱלֹהִיִּים, וּמִשּׁוּם זֶה צִיצִית וַתִּפְלִין הֵם הַכְּסוּי שְׂלָהּ. זֶהוּ שְׂכָתוּב
כִּי הִיא כְּסוּתָהּ לְבַדָּה הִיא שְׂמֹלְתוֹ לְעוֹרוֹ, (וּבְעוֹר שֶׁל תַּפְלִין כְּסוּתָהּ לְבַדָּה הִיא
שְׂמֹלְתוֹ לְעוֹרוֹ), בְּעוֹר שֶׁל תַּפְלִין כְּסוּתָהּ עַל אַרְבַּע כְּנֻפּוֹת כְּסוּתָדָּא אֲשֶׁר תִּכְסֶּה
בָּהּ.

וְעוֹנָתָהּ מִסְטָרָא דְּעֵמוּדָא דְּאִמְצָעִיתָא דְּאִיהוּ יִשְׂרָאֵל שְׂמַע יִשְׂרָאֵל, לְתַמְּן
יְחוּדָא דִּילָהּ, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב (שְׂמוֹת כ"א י"א) וְאִם שְׁלֹשׁ אֱלֹהִים לֹא יַעֲשֶׂה לָּהּ
וַיִּצְאָה חֲנָם אֵין כְּסָף, דְּהוּן כָּל אֱלֹהִים יַפְעַל אִיל פְּעַמִּים שְׁלֹשׁ עִם גְּבַר (אִיּוֹב ל"ג
ט).

וְעוֹנָתָהּ מִצַּדוֹ שֶׁל הָעֵמוּד הָאִמְצָעִי, שְׁהוּא יִשְׂרָאֵל שְׂמַע יִשְׂרָאֵל, לְשֶׁם
הַיְחוּד שְׂלָהּ. זֶהוּ שְׂכָתוּב וְאִם שְׁלֹשׁ אֱלֹהִים לֹא יַעֲשֶׂה לָּהּ וַיִּצְאָה חֲנָם אֵין
כְּסָף, שְׁהוּן כָּל אֱלֹהִים יַפְעַל אִיל פְּעַמִּים שְׁלוֹשׁ עִם גְּבַר.

אֲבָא דְּאִיהוּ חֲכָמָה בְּאֵלִין תְּלַת נְחִית בְּגִלְגוּל, וְהָא כְּתִיב בְּאֲדָם וְחוּהָ
דְּסִלְקִין בְּמִטָּה שְׁנַיִם וַיִּרְדּוּ שְׁבַע, אָמַר, וַדַּאי הֲכִי אִיהוּ דְּאִינוֹן אֲדָם וְחוּהָ,
קִין וְתַאוּמָתוֹ, הֶבֶל וְתַרְיִן תַּאוּמוֹתָיו, וְקִין בְּגִין דְּהוּוּ לְהֶבֶל תַּרְיִן תַּאוּמוֹת
וְלִיהָ לֹא הוּוּ אֶלָּא חַד, קִנִּי לְהֶבֶל, וְדָא גְרִים לִיהָ כִּי שְׁבַע יְפוּל צְדִיק וְקָם
(מִשְׁלִי כ"ד ט), דְּחָב בְּשְׂכִינְתָּא דְּאִיהוּ בֵּת שְׁבַע, וּבִגְיִן דָּא נִפְל בְּשְׁבַע, דְּאִתְתָּא
גְרִים לָהּ מִיְתָהּ, וְדָא יְרִידָה דִּילִיהָ דְּנְחִיתָת שְׂכִינְתָּא תַּתְתָּא מֵאִתְרָהּ.

הָאֵב, שְׁהוּא חֲכָמָה, בְּשִׁלְשֵׁת אֱלֹהִים יוֹרֵד בְּגִלְגוּל, וְהָרִי כְּתוּב בְּאֲדָם
וְחוּהָ שְׂעֵלוֹ לְמִטָּה שְׁנַיִם וַיִּרְדּוּ שְׁבַע. אָמַר, וַדַּאי כֶּף הוּא, שְׁהֵם אֲדָם
וְחוּהָ, קִין וְתַאוּמָתוֹ, הֶבֶל וְשִׁתֵּי תַּאוּמוֹתָיו. וְקִין, מִשּׁוּם שְׂלֶהֶבֶל הָיוּ
שְׁתֵּי תַּאוּמוֹת וְלוֹ לֹא הִיְתָה אֶלָּא אַחַת, קִנִּי לְהֶבֶל, וְזֶה גְרִם לוֹ, כִּי
שְׁבַע יְפוּל צְדִיק וְקָם, שְׁחָטָא בְּשְׂכִינָה שְׁהִיא בֵּת שְׁבַע, וּמִשּׁוּם זֶה נִפְל
בְּשְׁבַע, שְׁהֵאֲשָׁה גְרָמָה לוֹ מִיְתָהּ, וְזוֹ הִירִידָה שְׂלוֹ שְׂיִרְדָּה הַשְּׂכִינָה
הַתְּחִתוֹנָה מִמְּקוֹמָהּ.

וּלְבַתֵּר דְאִשְׁתְּרֵשׁ בְּהָ (נ״א דאשתמש בהאי) אֵילָנָא, וְנַחֲתִית תַּמָּן נְבִיעוּ לְמַעְבַּד
אֵיבָא דְאִיהוּ פְרִיָה וְרִבְיָה, דָּא גְרִים אָדָם דְאִתְפְּרִי בְדִיּוֹקְנִיָה, דְאִסְתַּלְק
נְבִיעוּ מִשְׁכִּינְתָּא תַתְּאָה וּמִשְׁבַּע דְרַגְיִן דִּילָהּ, לְבַתֵּר דְנַחֲתִיתוּ תַמָּן, כְּלָא סְלִיק
לְאַתְרֵיהּ, וְרָזָא אִיהוּ וְקָם.

וְאַחַר שְׁנִשְׁרֵשׁ בְּהָ (שהשתמש בזה) הָאֵילָן, וַיֵּרְדָה לְשֵׁם הַנְּבִיעָה לַעֲשׂוֹת פְּרִי,
שֶׁהוּא פְרִיָה וְרִבְיָה, זֶה גְרַם אָדָם שֶׁנִּבְרָא בְדַמּוּתוֹ, שֶׁהִסְתַּלְקָה הַנְּבִיעָה
מִן הַשְּׁכִינָה הַתַּתְּחוּנָה וּמִשְׁבַּע הַדְּרָגוֹת שָׁלָה. לְאַחַר שֶׁיָּרְדוּ לְשֵׁם, הִכָּל
עָלָה לְמִקוּמוֹ, וְזֶהוּ סוּד וְקָם.

דף קא ע״א

וּמַאי הָוָה נְבִיעוּ דְאִסְתַּלְק מִנִּיָה, וְיִ דְאִסְתַּלְק עַד אֵין סוּף דְאִיהוּ מְזַלָּא
עֲלָאָה, דְנַחֲתִית לִיהּ וְיִ דְאִיהוּ אֵבָא לְאַתְרֵיהּ, וּלְבַתֵּר סְלִיק אֵבָא כָּל פְּרִיָה
לְאַתְרֵיהּ. (נ״א דנחית לון דאיהו אבא לבריה, ולבתר סליק אבא מבריה לאתריה) (כל זה מיותר)
(דאיהו שעתא דקיימא ליה זכאה איהו מאן דקיימא ליה ולא דחיקא ליה שעתא כמה דאוקמוה כל
הדוחק את השעה שעה דוחקתו והא רבי פדת דדחיקא ליה שעתא אמר ליה קודשא בריך הוא אי
בעית דאחריב עלמא ואפשר דנפלת בשעתא דמזוני אמר ליה בוצינא קדישא כולי האי אמאי אמר
ליה דא רזא רברבא שמענא דבר נש דאתי בגלגולא ואתחייב למאריה קדם דייתי לעלמא אף על גב
דיעביד כמה זכוון לאו בזכותיה תליא מלתא דהא מזליה גרים ליה ומה דאמר אי בעית דאחריב
לעלמא ואפשר דנפלת בשעתא דמזוני בודאי הכי שמענא דכל צדיקא וצדיקא אית ליה עולם בפני
עצמו ודא גופא דבר נש דאתקרי עולם קטן ובגין דא אמר אי בעית דאחריב ליה לעלמא ואייתי ליה
בגופא אחרא ואפשר דנפלת בשעתא דמזוני אמר ליה והא כתיב (שמות כא ז) אם אחרת יקח לו
שארה כסותה ועונתה לא יגרע והן כל אלה יפעל א״ל וכו׳ ואם שלש אלה לא יעשה לה ויצאה חנם
אין כסף (שם). אמר ליה ודאי אתגלי הכא רזא עלאה כמה דאוקמוהו מארי מתניתין אשתו כגופו
דמיא ואשתכח דאיהי חיים דיליה הדא הוא דכתיב (קהלת ט ט) ראה חיים עם אשה אשר אהבת עץ
חיים היא למחזיקים בה (משלי ג יח), (דף קא ע״א) ואיהי פרנסה דיליה הדא הוא דכתיב (דברים ח
ט) ארץ אשר לא במסכנות תאכל בה לחם וכו׳ ומינה בני חיי ומזוני ע״כ).

וּמַאי הָיְתָה הַנְּבִיעָה שֶׁהִסְתַּלְקָה מִמֶּנּוּ? הוּי שֶׁהִסְתַּלְקָה עַד אֵין סוּף,
שֶׁהוּא הַמְזַל הָעֲלִיּוֹן, שֶׁיָּרְדָה לוֹ וְיִ שֶׁהוּא הָאֵבָא לְמִקוּמוֹ, וּלְאַחַר כֵּן
הָעֲלָה הָאֵבָא כָּל בְּנֵי לְמִקוּמוֹ. (שהורידם שהוא האב לבנו, ואחר כך עלה האב מבנו

למקומו). (כל זה מיותר) (שהיא השעה שעומדת לו, אשרי מי שעומדת לו ולא דחוקה לו השעה,
כמו שבארוה, כל הדוחק את השעה, השעה דוחקתו. והרי רבי פדת שדחקה לו השעה, אמר לו
הקדוש ברוך הוא: האם תרצה שאחריב את העולם, ואפשר שתפל בשעה של מזונות? אמר לו
המנורה הקדושה: למה כל זה? אמר לו: זה סוד גדול שמעתי, שאדם שבא בגלגול והתחייב לרבנו
לפני שיבא לעולם, אף על גב שיעשה כמה זכיות, לא בזכותו הדבר תלוי, שהרי מזלו גרם לו, ומה
שאמר האם תרצה שאחריב את העולם ואפשר שתפל בשעה של מזונות - בודאי כך שמעתי, שלכל
צדיק וצדיק יש עולם בפני עצמו, וזה גוף האדם שנקרא עולם קטן, ומשום זה אמר, האם תרצה
שאחריב את העולם ואביא אותו בגוף אחר, ואפשר שתפל בשעה של מזונות? אמר לו: והרי כתוב,
אם אחרת יקח לו שארה כסותה ועונתה לא יגרע והן כל אלה יפעל א״ל וכו׳ ואם שלש אלה לא
יעשה לה ויצאה חנם אין כסף. אמר לו: ודאי התגלה כאן סוד עליון, כמו שבארוהו בעלי המשנה

אשתו דומה לגופו, ונמצא שהיא החיים שלו. זהו שכתוב ראה חיים עם אשה אשר אהבת, עץ חיים היא למחזיקים בה, והיא פרנסתו, זהו שכתוב ארץ אשר לא במסכנות תאכל בה לחם וכו', וממנה בני חיים ומזונות. ע"כ).

וְלִקְבֹּל אֱלֵין גְּלִגּוּלִין שְׁנוּי מְקוֹם וְשְׁנוּי הַשֵּׁם וְשְׁנוּי מַעֲשֵׂה, שְׁנוּי מְקוֹם כְּגוֹנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִתְמַר בֵּיהּ (ישעיה כו כא) הִנֵּה יְהוּ"ה יוֹצֵא מִמְּקוֹמוֹ, וְכַד נִפִּיק אֲשֶׁתַּנִּי מְדִינָא לְרַחְמֵי וּמְרַחְמֵי לְדִינָא, כְּמָה דְאִוְקְמוּהוּ מְאֲרֵי מִתְנִיתִין לֹא כְּשֶׁאֲנִי נִכְתָּב אֲנִי נִקְרָא, בְּעוֹלָם הֲבֵא דְאִיהוּ אֲתֵרִיהּ נִכְתָּב בִּיהוּ"ה וְנִקְרָא בִּיהוּ"ה, בְּעוֹלָם הַזֶּה נִכְתָּב בִּיהוּ"ה וְנִקְרָא בְּאֲדַנִּי, דָּא שְׁנוּי מְקוֹם לְבָר מְאֲתֵרִיהּ, דְּאִיהוּ עֲלָמָא דְאִתִּי, עֲלָמָא דְאִתִּי לִית בֵּיהּ שְׁנוּיָא, הִדָּא הוּא דְכִתִּיב (מלאכי ג ו) אֲנִי יְהוּ"ה לֹא שְׁנִיתִי, נִכְתָּב בְּשֵׁם יְהוּ"ה וְנִקְרָא בְּשֵׁם יְהוּ"ה, אֲתֵקְרִי יְהוּ"ה רַחְמֵי, לְבָר מְאֲתֵרִיהּ אֲשֶׁתַּנִּי וְאֲתֵקְרִי אֲדַנִּי וְאֲתֵקְרִי דִין, וְדָא רְזָא עוֹמֵד מִכְּפָא רַחְמֵי וְיוֹשֵׁב עַל כְּפָא דִין.

וְכַנְגַד הַגְּלִגּוּלִים הָאֵלוּ, שְׁנוּי מְקוֹם וְשְׁנוּי הַשֵּׁם וְשְׁנוּי מַעֲשֵׂה, שְׁנוּי כְּמוֹ שֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, שָׁבוּ נֶאֱמַר הִנֵּה יְהוּ"ה יוֹצֵא מִמְּקוֹמוֹ, וְכִשְׁיוּצָא, מִשְׁתַּנֵּה מִדִּין לְרַחְמֵי וּמְרַחְמֵי לְדִין, כְּמוֹ שֶׁבְּאֵרוּהוּ בְּעֲלֵי הַמְּשֻׁנָּה, לֹא כְּשֶׁאֲנִי נִכְתָּב אֲנִי נִקְרָא. בְּעוֹלָם הֲבֵא, שֶׁהוּא מְקוֹמוֹ, נִכְתָּב בִּיהוּ"ה וְנִקְרָא בִּיהוּ"ה. בְּעוֹלָם הַזֶּה נִכְתָּב בִּיהוּ"ה וְנִקְרָא בְּאֲדַנִּי. זֶה שְׁנוּי מְקוֹם מְחוּץ לְמְקוֹמוֹ, שֶׁהוּא הָעוֹלָם הֲבֵא. בְּעוֹלָם הֲבֵא אֵין שְׁנוּי, זֶהוּ שְׁפִתּוֹב אֲנִי יְהוּ"ה לֹא שְׁנִיתִי, נִכְתָּב בְּשֵׁם יְהוּ"ה וְנִקְרָא בְּשֵׁם יְהוּ"ה, יְהוּ"ה נִקְרָא רַחְמֵי, מְחוּץ לְמְקוֹמוֹ מִשְׁתַּנֵּה וְנִקְרָא אֲדַנִּי וְנִקְרָא דִין, וְזֶה סוּד עוֹמֵד מִכְּפָא רַחְמֵי וְיוֹשֵׁב עַל כְּפָא דִין.

שְׁנוּי הַשֵּׁם דָּא מִצַּפִּיץ, דְּאִיהוּ בְּאִיתַּת בִּישׁ יְהוּ"ה, שְׁנוּי מַעֲשֵׂה דָא שְׁבֵת, דְּצָרִיךְ כָּל כְּלָאֲחַר זָד, כָּל דְּאִיהוּ צְדִיק, אַחַר זָד דְּאִיהוּ שְׂכִינְתָּא, דָּא שְׁנוּי מַעֲשֵׂה, וּבְזַמְנָא דְּאִיהוּ כְּלָאֲחַר זָד לִית תַּמָּן סְגִידוֹ, דְּאִתְמַר בֵּיהּ כָּל הַכּוֹרֵעַ כּוֹרֵעַ בְּבִרוּךְ, תַּעֲלָא בְּעִידְנִיהּ סְגִיד לִיהּ, דְּבְזַמְנָא דְּאִיהוּ כְּלָאֲחַר זָד אֲתַעֲבִיד זָנְבֵי, וְעַם כָּל דָּא דְּאִתְמַר תַּעֲלָא בְּעִידְנִיהּ סְגִיד לִיהּ בְּאֲתֵרִיהּ, אֲבָל חוּץ מִאֲתֵרִיהּ הוּי זָנְבֵי לְאֲרִיּוֹת וְאֵל תְּהִי רֹאשׁ לְשׁוּעָלִים

שְׁנוּי הַשֵּׁם זֶה מִצַּפִּיץ, שֶׁהוּא בְּאִיתַּת בִּישׁ - יְהוּ"ה. שְׁנוּי מַעֲשֵׂה זֶה שְׁבֵת, שְׁצָרִיךְ כָּל כְּלָאֲחַר זָד, כָּל שֶׁהוּא צְדִיק, אַחַר זָד שֶׁהוּא הַשְּׂכִינָה, זֶה שְׁנוּי מַעֲשֵׂה, וּבְזַמָּן שֶׁהוּא כְּלָאֲחַר זָד אֵין שָׁם הַשְּׁתַחֲוּיָה, שְׁנֶאֱמַר בּוֹ כָּל הַכּוֹרֵעַ כּוֹרֵעַ בְּבִרוּךְ. הַשׁוּעֵל בְּזַמְנוֹ, הַשְּׁתַחֲוּה לּוֹ, שְׁבְזַמָּן שֶׁהוּא כְּלָאֲחַר זָד, נַעֲשֵׂה זָנְבֵי, וְעַם כָּל זֶה שֶׁאִתְמַר כְּשֶׁהַשׁוּעֵל בְּזַמְנוֹ, הַשְּׁתַחֲוּה לּוֹ בְּמְקוֹמוֹ, אֲבָל מְחוּץ לְמְקוֹמוֹ הוּי זָנְבֵי לְאֲרִיּוֹת וְאֵל תְּהִי רֹאשׁ לְשׁוּעָלִים.

דָּהָא צְדִיק גָּמור אָף עַל גַּב דְּנַחֲתֵי מִדְרָגָה וְאִתְעַבֵּיד זָנַב לְאֲרִיזוֹת, עָלִיהּ אֲתָמַר (תהלים לו כה) לֹא רָאִיתִי צְדִיק נֶעְזֵב, מֵאִי זָנַב דִּילִיהּ הָהִיא קוּצָא דְאָת ד' מִן אַחִיד, שְׁהִיא י' זְעִירָא שְׂכִינְתָא תַתְּאָה, עָלִיהּ אֲתָמַר (משלי כד טז) כִּי שְׁבַע יְפוֹל צְדִיק וְקָם.

שְׁהִי צְדִיק גָּמור, אָף עַל גַּב שְׂיִוֵּרְד מִדְרָגָתוֹ וְנַעֲשֶׂה זָנַב לְאֲרִיזוֹת, עָלִיו נֶאֱמַר לֹא רָאִיתִי צְדִיק נֶעְזֵב, מַה זֶה הַזָּנַב שְׁלוֹ? הַקוּץ הַהוּא שֶׁל הָאוֹת ד' מִן אַחִיד, שְׁהִיא י' קִטְנָה, הַשְׂכִּינָה הַתַּחְתּוֹנָה, עָלִיו נֶאֱמַר כִּי שְׁבַע יְפוֹל צְדִיק וְקָם.

תָּא חֲזִי גִלְגוּל דְאָת ו' אִיהוּ דְנַפְיָק בְּשַׁעֲתִיהּ, דְעָלִיהּ אֲתָמַר מְזַל שְׁעָה גוֹרִם, כְּמָה דְאוּקְמוּהּ אִין מְזַל יוֹם גוֹרִם אֶלָּא מְזַל שְׁעָה גוֹרִם, בְּאַבְרָהָם מַה כְּתִיב בֵּיהּ כַּד אֲתִיָּא בְּגִלְגוּלָא, (בראשית יט כז) וַיִּשְׁכֶּם אַבְרָהָם בְּבִקְרָא אֶל הַמָּקוֹם, וּבְגִין לְאֶקְדָּמָא לֵהּ יִצְחָק מַה כְּתִיב בֵּיהּ בְּגִלְגוּלָא, (שם כד סג) וַיֵּצֵא יִצְחָק לְשׁוּחַ בְּשָׂדֵה לְפָנֹת עָרַב, נָפֵק לְגַבְהָ לְחַקְלָא, בְּגִין דְאֲתָמַר בֵּיהּ (ירמיה ט ט) מִי יִתְנַנֵּי בַמִּדְבָר מְלוֹן אוֹרְחִים, חַד אֶקְדִּים לְפִשְׁפִּשָׂא בְּהַ בְּצַפְרָא, וְתִנְיָנָא לְפִשְׁפִּשָׂא בְּהַ בְּרַמְשָׂא, יַעֲקֹב מַה כְּתִיב בֵּיהּ (בראשית כה יא) וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם, פָּגַע בְּהַ, זָכָא אִיהוּ מָאן דְפָגַע כְּגוֹן יַעֲקֹב, דְעָלִיהּ אֲתָמַר (שם) וַיֵּלֶן שָׁם, וְהָהוּא לִינָה הוּא לְוַיָּה, מִיַּד דְאֶעְרַע בְּהַ (שם לב ב) וַיִּפְגְּעוּ בּוֹ מַלְאָכֵי אֱלֹהִיִּים, וְעַם כָּל דָּא דְפָגַע בְּהַ הָוָה נָטִיר לֵהּ, וְלֹא אֲתֵאחַד עִמָּה עַד דְאֲתֵא בְעֵלְהּ, וְדָא אִיהוּ (שם כח יא) וַיֵּלֶן שָׁם כִּי בָא הַשָּׁמֶשׁ, דְבִגְיִינָה (שם לב לב) וַיִּזְרַח לוֹ הַשָּׁמֶשׁ, דְאִיהוּ מִשָּׁה דְאֲתֵא בֵּיהּ בְּגִלְגוּלָא רוּחִיהּ דְמִשָּׁה, וּבְגִין דָּא יַעֲקֹב וּמִשָּׁה הוּוּ קַיִימִי בְּדִרְגָא חַדָּא בְעַמּוּדָא דְאֶמְצַעִיתָא, אַבְל דָּא בְּגוּפָא וְדָא בְנִשְׁמָתָא, וּבְגִין דָּא לִית שַׁעֲתָא קַיִימָא לְכָל בַּר נִשׁ דְאִיהִי שְׂכִינְתָא בְלָא בְעֵלְהּ

בֹּא וּרְאָה, גִלְגוּל הָאוֹת ו' הוּא שְׂיִוֵּצָא בְשַׁעֲתוֹ, שְׁעָלִיו נֶאֱמַר מְזַל שְׁעָה גוֹרִם, כְּמוֹ שְׂבִאֲרוּהּ אִין מְזַל יוֹם גוֹרִם אֶלָּא מְזַל שְׁעָה גוֹרִם. מַה כְּתִיב בְּאַבְרָהָם כְּשֶׁבֵּא בְּגִלְגוּל? וַיִּשְׁכֶּם אַבְרָהָם בְּבִקְרָא אֶל הַמָּקוֹם. וּבְשִׁבִיל לְהַקְדִּים אֶת יִצְחָק, מַה כְּתִיב בְּגִלְגוּל? וַיֵּצֵא יִצְחָק לְשׁוּחַ בְּשָׂדֵה לְפָנֹת עָרַב, יֵצֵא אֶל הַשָּׂדֵה, מִשׁוּם שְׂנֵאָמַר בּוֹ מִי יִתְנַנֵּי בַמִּדְבָר מְלוֹן אוֹרְחִים. הָאֶחָד הַקְדִּים לְחַפֵּשׁ בְּהַ בְּבִקְרָא, וְהַשְׁנִי הַקְדִּים לְחַפֵּשׁ בְּהַ בְּעָרַב. מַה כְּתִיב בְּיַעֲקֹב? וַיִּפְגַּע בַּמָּקוֹם, פָּגַע בְּהַ. אֲשֶׁרִי מִי שְׂפוּגַע כְּמוֹ יַעֲקֹב, שְׁעָלִיו נֶאֱמַר וַיֵּלֶן שָׁם, וְאוֹתָהּ לִינָה הִיא לְוַיָּה, מִיַּד שְׂפָגַשׁ בְּהַ, וַיִּפְגְּעוּ בּוֹ מַלְאָכֵי אֱלֹהִיִּים, וְעַם כָּל זֶה שְׂפָגַע בְּהַ, הָיָה שׁוֹמֵר אוֹתָהּ, וְלֹא הִתְאַחַד עִמָּה עַד שְׂבִא בְעֵלְהּ, וְזֶהוּ וַיֵּלֶן שָׁם כִּי בָא הַשָּׁמֶשׁ, שְׂבִשְׂבִילוֹ וַיִּזְרַח לוֹ הַשָּׁמֶשׁ, שְׁהוּא מִשָּׁה שְׂבִא בּוֹ בְּגִלְגוּל רוּחוֹ שֶׁל מִשָּׁה, וּמִשׁוּם זֶה יַעֲקֹב וּמִשָּׁה הִיוּ עוֹמְדִים בְּדִרְגָה אַחַת בְּעַמּוּד הָאֶמְצַעִי, אַבְל זֶה

בגוף וזה בנשמה, ומשום זה אין השעה עומדת לכל אדם, שהיא שכינה בלי בעלה.

ובגין דא פד דחיקת ליה שעתא לרבי פדת, ואמר אי בעית דאחרביה לעלמא ואפשר דנפלת בשעתא דמזוני, ואולי דנפלת מאי ואולי, אלא ואולי אי בעי קודשא בריך הוא דנפלת בשעתא דמזוני, דהא אתתיה עביד, ואולי אי בעי בעלה דהוי קיימא מה דאיהי עבידת בלא רשותא דבעלה.

ומשום זה פשדחקה השעה לרבי פדת, ואמר אם תרצה שאחריב את העולם, ואפשר שתפל בשעה של מזונות, ואולי שתפל, מה זה ואולי? אלא ואולי אם רוצה הקדוש ברוך הוא שתפל בשעה של מזונות, שהרי אשתו עשתה, ואולי אם רוצה בעלה שהיה עומד מה שהיא עושה בלי רשות של בעלה.

וכגוונא דא לית שעתיא קיימא דאיהי שכינתא לההוא בר נש, אלא אם ייתי בגלגולא בההוא בר נש דההיא שעתיא, ורזא דמלה (ויקרא טז ג) בזאת יבא אהרן אל הקדש, ובלא בעלה אתמר (שם ב) ואל יבא בכל עת אל הקדש (במדבר א נא), והזר הקרב יומת, ולית מיתה אלא עניותא, והאי זר לאו בזר אחרא דמוס זר, אלא זר מבעלה.

וכגון זה אין השעה עומדת, שהיא השכינה, לאותו אדם, אלא אם יבא בגלגול באותו האיש של אותה שעה, וסוד הדבר - בזאת יבא אהרן אל הקדש, ובלי בעלה נאמר ואל יבא בכל עת אל הקדש, והזר הקרב יומת, ואין מיתה אלא עניות, והזר הזה אינו בזר אחר של מוס זר, אלא זר מבעלה.

דף קא ע"ב

זכאה מאן דאייערע בשעתא דאתברי משית ימי בראשית, דכל נשמתא אית לה עת וזמן בגלגולא, כמה דאמר קהלת (קהלת ג א) לכל זמן ועת לכל חפץ תחת השמים, ודא שכינתא תתאה דאיהי זמן ועדן לכל ספירה וספירה, ולכל גלגולא וגלגולא, ואיהי עדן ועדנין ופלג עדן, עידן דכל עדנין שפיר, מאי ופלג עדן, אלא כגון פלג המנחה, בשמאלא אתפלגת לדניא, ובימינא לרחמי, בעמודא דאמצעיתא אשתלימת, וכד אתפליגת

בְּיָמֵינוּ וְשָׂמָלָא אֶתְמַר בְּהַ לְאַסְתֵּר (אסתר ה ג) מַה בְּקִשְׁתָּךְ עַד חֲצֵי הַמְּלָכוֹת וְתַעֲשֶׂה, וְאִיהוּ כִּי"ח יְהוּ"ה, פְּלִגְוֵי דִילָהּ יַד יָמִין, וּפְלִגְוֵי דִילָהּ יַד שְׂמָאל, וְלִקְבֵּל תְּרוּוֹיְיָהּ אֲדַבֵּר קִהְלֵת בְּהַ כִּי"ח זְמַנִּין עֵת. (דף קא ע"ב) הִדָּא הוּא דְכָתִיב (קהלת ג ב) עֵת לְלָדֵת וְעֵת לָמוֹת עֵת לְטַעַת וְכוּ', וְאִינוּן י"ד י"ד, יַד יָמֵינוּ רַחֲמֵי, לְלָדֵת לְטַעַת לְרַפּוּא לְבָנוֹת לְשַׁחוּק לְרִקּוּד כְּנוֹס אַבְנֵים לְחַבּוּק לְבִקְשׁ לְשִׁמּוֹר לְתַפּוּר לְדַבֵּר לְאַהוּב שְׁלוֹם. יַד שְׂמָאלָא דִינָא לְמַדּוֹן, לָמוֹת לְעִקּוֹר לְהַרוּג לְפָרוֹץ לְבָכוֹת סְפוּד לְהַשְׁלִיךְ אַבְנֵים לְרַחוּק לְאַבְד לְהַשְׁלִיךְ לְקָרוֹעַ לְחַשׁוֹת לְשִׁנּוּא מְלַחְמָה, יַד יָמֵינוּ אִיהִי פְּשׁוּטָה לְקַבֵּל שְׁבִים, דְכָתִיב (שמות יד ח) וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יוֹצְאִים בְּיַד רָמָה, (שם טו ו) יְמִינְךָ יְהוּ"ה נֹאדְרֵי בְּכַח, יַד יָמֵינוּ רַחֲמֵי. יַד שְׂמָאלָא דִינָא, דְכָתִיב (שם ט ג) הִנֵּה יַד יְהוּ"ה הוֹיָה, (דברים ב טו) יַד יְהוּ"ה הִיִּתָה בָּם לְהַמָּם.

אֲשֶׁרֵי מִי שְׁפּוֹגֵשׁ בְּשַׁעַה שְׁנַבְרָאָה מִשְׁשֵׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית, שְׁלֹכֵל נְשָׂמָה יֵשׁ עֵת וְזָמַן בְּגִלְגּוּל, כְּמוֹ שְׂאֲמַר קִהְלֵת לְכָל זְמַן וְעֵת לְכָל חִפְץ תַּחַת הַשָּׁמַיִם, וְזוֹ שְׂכִינָה תַּחַתוֹנָה שְׁהִיא זְמַן וְעֵת לְכָל סְפִירָה וְסְפִירָה וְלְכָל גְּלִגּוּל וְגִלְגּוּל, וְהִיא עֵדוֹן וְעֵדָנִים וְחֲצֵי עֵדוֹן, עֵדוֹן שֶׁל כָּל הָעֵדָנִים? יָפָה, אָבֵל מַה זֶה וְחֲצֵי עֵדוֹן? אֵלָא כְּמוֹ פְּלַג הַמְּנַחָה, בְּשָׂמָאל נַחְלֵקֵת לְדִין וּבְיָמִין לְרַחֲמֵים, וְנִשְׁלַמַת בְּעַמּוּד הָאֲמֻצְעֵי, וְכִשְׁנַחְלֵקֵת לְיָמִין וְלְשָׂמָאל נֹאמַר בְּהַ לְאַסְתֵּר מַה בְּקִשְׁתָּךְ עַד חֲצֵי הַמְּלָכוֹת וְתַעֲשֶׂה, וְהוּא כִּי"ח יְהוּ"ה, חֲצֵי שְׁלָהּ יַד יָמִין, וְחֲצֵי שְׁלָהּ יַד שְׂמָאל, וְכַנְגַד שְׁנִיָּהֶם הַזְּכִיר בְּהַ קִהְלֵת עֲשָׂרִים וְשִׁמּוֹנָה פְּעָמִים עֵת. זֶהוּ שְׁכַתּוּב עֵת לְלָדֵת וְעֵת לָמוֹת עֵת לְטַעַת וְכוּ', וְהוּ אַרְבַּע עֲשָׂרָה אַרְבַּע עֲשָׂרָה, יַד יָמִין רַחֲמִים: לְלָדֵת, לְטַעַת, לְרַפּוּא, לְבָנוֹת, לְשַׁחוּק, לְרִקּוּד, כְּנוֹס אַבְנֵים, לְחַבּוּק, לְבִקְשׁ, לְשִׁמּוֹר, לְתַפּוּר, לְדַבֵּר, לְאַהוּב שְׁלוֹם. יַד שְׂמָאל לְדוֹן דִּין: לָמוֹת, לְעִקּוֹר, לְהַרוּג, לְפָרוֹץ, לְבָכוֹת, סְפוּד, לְהַשְׁלִיךְ אַבְנֵים, לְרַחוּק, לְאַבְד, לְהַשְׁלִיךְ, לְקָרוֹעַ, לְחַשׁוֹת, לְשִׁנּוּא, מְלַחְמָה. יַד יָמִין הִיא פְּשׁוּטָה לְקַבֵּל שְׁבִים, שְׁכַתּוּב וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל יוֹצְאִים בְּיַד רָמָה, יְמִינְךָ יְהוּ"ה נֹאדְרֵי בְּכַח, יַד יָמִין - רַחֲמִים, יַד שְׂמָאל - דִּין, שְׁכַתּוּב הִנֵּה יַד יְהוּ"ה הוֹיָה, יַד יְהוּ"ה הִיִּתָה בָּם לְהַמָּם.

וּבְגִין דָּא אִית עֵת רְצוֹן וְאֶתְמַר בְּהַ (ויקרא טו ג) בְּזֹאת יָבֵא אֶהְרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ, וְאִית עֵת דְּדִינָא דְאֶתְמַר בְּהַ (שם ב) וְאֵל יָבֵא בְּכָל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ, וּבְגִין דָּא אִינוּן כִּי"ח יוֹמֵי דְסִיְהָרָא, י"ד יוֹמִין אִיהִי שְׁלִימָתָא, וְי"ד חֲסָרָה, וּמֵאן דְּאֶתְיִילִיד בְּיוֹמֵי שְׁלִימוּתָא אִיהוּ שְׁלִים בְּבִנְיָן בְּחַיֵּי וּבְעוֹתָרָא בְּמַזוּנֵי בְּחֻדְוָה בְּשִׁלּוּהַ בְּבִנְיָנָא, בְּכָל י"ד עֵתוֹת טָב. וּמֵאן דְּאֶתְיִילִיד בְּזַמְנָא דְאִיהִי חֲסָרָה, בְּכָל י"ד יוֹמִין אֵלִין אִיהוּ חֲסַר בְּכִלְהוּ, אִיהוּ עֲנִיא מְסַפְנָא בְּלֹא מַזוּנֵי וּבְלֹא חַיֵּי. וּמֵאן דְּאֶתְיִילִיד בְּאֲמֻצְעֵיתָא יְהֵא בִּינוּנֵי.

וּמִשּׁוּם זֶה יֵשׁ עֵת רְצוֹן, וְנֹאמַר בְּהַ בְּזֹאת יָבֵא אֶהְרֹן אֶל הַקֹּדֶשׁ, וְיֵשׁ עֵת שֶׁל דִּין שְׁנֹאמַר בְּהַ וְאֵל יָבֵא בְּכָל עֵת אֶל הַקֹּדֶשׁ, וּמִשּׁוּם זֶה הֵם

עֲשָׂרִים וּשְׁמוֹנֶה יָמִים שֶׁל הַלְּבָנָה, אַרְבַּעַת עָשָׂר יָמִים הִיא שְׁלֹמֶה, וְאַרְבַּעַת עָשָׂר חֲסָרָה, וְיָמֵי שְׁנוֹלָד בְּיָמֵי הַשְּׁלֵמוֹת הוּא שְׁלֹם בְּבָנִים בְּחַיִּים וּבְעֵשֶׂר, בְּמִזְוֹנוֹת בְּשִׂמְחָה בְּשִׁלוֹהַּ בְּבָנָיו, בְּכָל אַרְבַּע עָשָׂר עֲתוֹת - טוֹב, וְיָמֵי שְׁנוֹלָד בְּזִמְנָן שֶׁהִיא חֲסָרָה בְּכָל אַרְבַּעַת עָשָׂר יָמִים אֱלוֹ, הוּא חֲסָר בְּכֻלָּם, הוּא עָנִי מִסֶּכֶן, בְּלֵי מִזְוֹנוֹת וּבְלֵי חַיִּים, וְיָמֵי שְׁנוֹלָד בְּאִמְצָע, יִהְיֶה בִּינוֹנִי.

וְכָל דָּא מָאן גָּרִים דְּאִתְיִילִיד בְּרִישָׁא אוּ בְּסוֹפָא אוּ בְּאִמְצָעִיתָא, דָּא גְּלָגוּל דִּילֵיהּ דְּמַחֲיִב לֵיהּ, (ומאן גרם דא דאִתְיִילִיד תמן בגין דמזוליה גרים דאתחייב מלעילא) קָדָם דְּאִתְיִיא לְעֵלְמָא, וּבְגִין דָּא אָמַר לְרַבֵּי פְּדָת דְּאִי בְּעֵי דְאַחְרִיב לְעֵלְמָא וְכוּ', (ומאן דאִתְיִילִיד בחסרונא דסיהרא בכל י"ד יומין איהו חסר דמזוליה גרים ולהאי בר נש קשין לו מזונותיו כקריעת ים סוף), (נ"א אפשר דנפלת בשעתא דמזונא, דלהאי בר נש דאִתְיִילִיד ב"י ד שמאלא קשין מזונותיו כקריעת ים סוף, דמזונא דנשמתא אורייתא, מזונא דגופא נהמא, בין בהאי ובין בהאי קשין מזונותיו), בְּגִין דְּאִינוּן מְסֻטְרָא דְּדִינָא דְּאִתְבְּרִי בְּדִינָא דְּאִיהוּ אֲדַנִּי, וּמָאן דְּאִתְבְּרִי בְּרַחֲמֵי דְּאִיהוּ יְהוּ"ה, לָאוּ אִינוּן קָשִׁין מִזְוֹנוֹתָיו, וּמִזְוֹנָא דְּנִשְׁמָתָא אֲוִרִיתָא, מִזְוֹנָא דְּגוּפָא נְהָמָא מַחֲמִשְׁתַּת הַמִּינִין.

וְכָל זֶה מִי גוֹרֵם שְׁנוֹלָד בְּרִישָׁא אוּ בְּסוֹף אוּ בְּאִמְצָע? זֶה גְּלָגוּלוֹ שְׁמַחֲיִב אוֹתוֹ, (ומי גורם זה שנולד שם, 'משום שמזלו גרם שהתחייב מלמעלה) לְפָנֵי שְׂבָא לְעוֹלָם, וּמְשׁוּם זֶה אָמַר לְרַבֵּי פְּדָת, שְׂאֵם תִּרְצָה שְׂאַחְרִיב אֶת הָעוֹלָם? (ומי שנולד בחסרון הלבנה בכל ארבעה עשר הימים, הוא חסר, שמזלו גורם, ולאדם הזה קשים לו מזונותיו כקריעת ים סוף) (אפשר שתפל בשעת מזונות, שלאדם הזה שנולד ב"י ד שמאל, קשים מזונותיו כקריעת ים סוף, שמזון הנשמה תורה, מזון הגוף לחם. בין בזה ובין בזה קשין מזונותיו), מְשׁוּם שְׂהֵם מִצַּד הַדִּין שְׁנִבְרָא בְּדִין שְׂהוּא אֲדַנִּי, וְיָמֵי שְׁנִבְרָא בְּרַחֲמֵים שְׂהוּא יְהוּ"ה, אִין מִזְוֹנוֹתָיו קָשִׁים, וּמִזְוֹן הַנְּשָׁמָה - תוֹרָה, מִזְוֹן הַגּוּף - לָחֶם מַחֲמִשְׁתַּת הַמִּינִים.

וּמָאן דְּאִיהוּ מְסֻטְרָא דְּאָדָם דְּאִיהוּ יוּ"ד ה"א וּא"ו ה"א, אֶתְמַר בֵּיהּ (בראשית א כו) וַיִּרְדּוּ בְּדָגַת הַיָּם וְכוּ', בְּכֻלָּא שְׁלִיט כְּמָה דְּאִתְבְּרִי בְּשִׂמְיָא וּבְאַרְעָא וּבְגִימָא, וְעֵלְיָהּ אֶתְמַר (קהלת ג טו) מַה שְׁהִיָּה כְּבָר הוּא, מַה שְׁהִיָּה קָדָם דְּיִיִּתִי לְהַאי עֵלְמָא, כְּמָה דְּאִתְ אָמַר (שם א ט) אִין כָּל חֲדָשׁ תַּחַת הַשָּׁמַשׁ, כְּבָר הוּא מְחוּיִיב לְמַהוּי בְּהַאי עֵלְמָא, כְּמָה דְּאִתְ אָמַר (ירמיה א ה) בְּטָרָם אֶצְרָד בְּבִטּוֹן יְדַעְתִּיד, וְאַשֶׁר לְהִיּוֹת כְּבָר הִיָּה (קהלת ג טו), וְאַשֶׁר אִיהוּ לְמִיָּהוּי בְּהַאי עֵלְמָא, כְּבָר הוּא מְחוּיִיב לְמִיָּהוּי קָדָם דְּיִיִּתִי לְעֵלְמָא הַכָּא בְּגְּלָגוּלָא.

וְיָמֵי שְׂהוּא מִצַּד שֶׁל אָדָם שְׂהוּא יוּ"ד ה"א וּא"ו ה"א, נְאָמַר בּוּ וַיִּרְדּוּ בְּדָגַת הַיָּם וְכוּ', שׁוֹלֵט בְּכָל כְּמוֹ שְׂנִבְרָא בְּשִׂמְיָם וּבְאַרְצָא וּבְגִימָא, וְעֵלְיוֹ נְאָמַר מַה שְׁהִיָּה כְּבָר הוּא, מַה שְׁהִיָּה קָדָם שְׂבָא לְעוֹלָם הַזֶּה, כְּמוֹ שְׂנִבְרָא אִין כָּל חֲדָשׁ תַּחַת הַשָּׁמַשׁ, כְּבָר הוּא מְחוּיִב לְהִיּוֹת בְּעוֹלָם הַזֶּה,

כְּמוֹ שֶׁנֶאֱמַר בְּטָרִם אֶצְרֶךָ בְּבֶטֶן יִדְעֶתִיךָ. וְאֲשֶׁר לִהְיוֹת כְּבָר הִיָּה, וְאֲשֶׁר
הוּא לִהְיוֹת בְּעוֹלָם הַזֶּה כְּבָר הוּא מְחַיֵּב לִהְיוֹת קִדְּם שְׂיָבֵא לְעוֹלָם
לְכָאן בְּגִלְגוּל.

וְהֵאלֹהִיִּים יִבְקֹשׂ אֶת נִרְדָּף (שם), זֶה הֵבֵל דְּאִיהוּ נִרְדָּף מִקִּין, וְקָם קִין וְקָטַל
לִיָּה, הִדָּא הוּא דְכָתִיב (בראשית ח טו) וַיִּקָּם קִין אֶל הֵבֵל אָחִיו וַיַּהַרְגֵהוּ, וַיִּקָּם
וַדָּאִי, דְּהוּא הֵבֵל עָלֵיהּ, וְקָם קִין וַיַּהַרְגֵהוּ, קִין אֶתְקָרִי עַל שֵׁם דְּקִנִּי עַל
אָחוּהָ, בְּגִין דְּחָזָא יְקָרִיָּה וְתוֹקֶפִיָּה לְעִילָא, דְּקָרְבָּנִיהָ אֶסְתַּלַּק לְאַתֵּר
דְּעֶתִיק יוֹמִין, דְּאֶתְמַר בֵּיהּ (דניאל ז ט) וְעֶתִיק יוֹמִין יִתִּיב וְכוּ', וְקָרְבָּנִיהָ הָוָה
מִבְּכוֹרוֹת צִאֲנוּ, וְאֶתְקַבַּל לִיָּה בְּרַעְוָא.

וְהֵאלֹהִיִּים יִבְקֹשׂ אֶת נִרְדָּף, זֶה הֵבֵל שֶׁהוּא נִרְדָּף מִקִּין, וְקָם קִין וְהָרַג
אוֹתוֹ, זֶהוּ שְׂפָתוֹב וַיִּקָּם קִין אֶל הֵבֵל אָחִיו וַיַּהַרְגֵהוּ, וַיִּקָּם וַדָּאִי, שְׁהִיָּה
הֵבֵל עָלָיו, וְקָם קִין וַיַּהַרְגֵהוּ. קִין נִקְרָא עַל שֵׁם שְׂקִנָּא לְאָחוּי, מְשׁוּם
שְׂרָאָה כְּבוֹדוֹ וְכַחוֹ לְמַעְלָה, שְׂקָרְבָּנוֹ הִתְעַלָּה לְמָקוֹם שֶׁל עֶתִיק הַיָּמִים,
שֶׁנֶאֱמַר בּוֹ וְעֶתִיק הַיָּמִים יוֹשֵׁב וְכוּ', וְקָרְבָּנוֹ הִיָּה מִבְּכוֹרוֹת צִאֲנוּ
וְהִתְקַבַּל לוֹ בְּרַצוֹן.

דף קב ע"א

אָמַר לִיָּה, אִם כֹּן דְּקָרְבָּנָא דִּילִיָּה אֶתְקַבַּל, אֲמַאי אֶתְיִיְהִיב חִילָא לְקִין
לְמִקְטָלִיָּה, (בגין דא יש הבל אשר נעשה על הארץ וגומר (קהלת ח יד) אמאי), אָמַר לִיָּה הִכָּא
וַדָּאִי רָזָא עֲלָאָה, דְּאִיהוּ הָוָה דְּרָגָא דְּעַץ הַדְּעֵת טוֹב וְרַע דְּחָאֵב בֵּיהּ, וּבְמָה
דְּחָאֵב בֵּיהּ קָבִיל עֲנֻשִׁיָּה בְּהַאי עֲלָמָא, וּבְהַהוּא קָרְבָּנָא דְּאֶתְקַבַּל מִנִּיהּ
אֲשֶׁתְּזִיב מְעַנְשָׂא דְּהַהוּא עֲלָמָא, דְּתַרִּי עֲנֻשִׁי הָוָה מְחַוִּיב חַד לְעִילָא וְחַד
לְתַתָּא, הִדָּא הוּא דְכָתִיב (בראשית ב יז) כִּי בְּיוֹם אֲכָלְךָ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת. (דף
קב ע"א) אָמַר לִיָּה, וְהָא אָדָם הָוָה דְּחָאֵב בְּהַאי אֵילָנָא, אָמַר לִיָּה עוֹבְדָא
דְּאָבוּהָ הָוָה לִיָּה וּמַת, אָמַר לִיָּה כִּי בְּיוֹם אֲכָלְךָ מִמֶּנּוּ כָּתִיב, אָמַר לִיָּה
בְּהַהוּא יוֹם הַצִּיץ וּמַת.

אָמַר לוֹ, אִם כֹּן שְׂקָרְבָּנוֹ הִתְקַבַּל, לְמָה נִתְּן כַּח לְקִין לְהָרְגוֹ? (בגלל זה יש
הבל אשר נעשה על הארץ וגומר, למה, י) אָמַר לוֹ, כָּאֵן וַדָּאִי יֵשׁ סוּד עָלְיוֹן, שֶׁהוּא
הִיָּה בְּדִרְגָּה שֶׁל עַץ הַדְּעֵת טוֹב וְרַע שְׂחָטָא בּוֹ, וּבְמָה שְׂחָטָא בּוֹ קָבַל
עֲנֻשׁוֹ בְּעוֹלָם הַזֶּה, וּבְאוֹתוֹ קָרְבָּן שֶׁהִתְקַבַּל מִמֶּנּוּ, נִצַּל מְעַנְשׁ שֶׁל אוֹתוֹ
הָעוֹלָם, שְׂשֻׁנֵי עֲנֻשִׁים הִיָּה מְחַיֵּב, אֶחָד לְמַעְלָה וְאֶחָד לְמַטָּה, זֶהוּ
שְׂפָתוֹב כִּי בְּיוֹם אֲכָלְךָ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת. אָמַר לוֹ, וְהִרִי אָדָם הִיָּה

שְׁחָטָא בְּעַץ הַזֶּה? אָמַר לוֹ, מַעֲשֵׂה אָבִיו הִיָּה לוֹ וּמַת. אָמַר לוֹ, כִּי בָּיוֹם
אֶכְלָד מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת כְּתוּב. אָמַר לוֹ, בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם הַצֵּיץ וּמַת.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּגִין דָּא כְּתִיב (קהלת ח יד) יֵשׁ הֶבֶל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה עַל הָאָרֶץ
אֲשֶׁר יֵשׁ צַדִּיקִים שְׁמַגִּיעַ אֲלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה הַרְשָׁעִים וְגוֹמֵר, וְהָכָא אֲתֵרְמִיז
צַדִּיק וְרַע לוֹ רָשָׁע וְטוֹב לוֹ, צַדִּיק וְרַע לוֹ הָכָא אֲתֵרְמִיז, יֵשׁ צַדִּיקִים שְׁמַגִּיעַ
אֲלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה הַרְשָׁעִים, וְדָא רָזָא דְצַדִּיק דְאֶעְרַע לִיה כְּמַעֲשֵׂה הַרְשָׁעִים,
לֹא דְאִיהוּ רָשָׁע וְלֹא בֶן רָשָׁע אֶלָּא כְּמַעֲשֵׂה הַרְשָׁעִים דְחָב בְּעוֹבְדָא
דְחַיִּיבָא, דְאִינוּן סַמְא"ל וְנַחֲשׁ, אִירַע לִיה עוֹבְדָא דְלְהוֹן, וְהָאִי אִיהוּ רָזָא
פּוֹקֵד עוֹן אָבוֹת עַל בְּנִים (שְׁמוֹת כ ה), בְּגִין דְמַעֲשֵׂה אָבוֹתֵיהֶם בִּידֵיהֶם, דָּא
גְרִים לְהֶבֶל מִיתָה, וּמַת בְּלֹא בֶן, וּבְגִין דָּא אָזִיל בְּגִלְגוּלָא, שְׁיִין דְמַשָּׂה אִיהוּ
שְׁיִת מְתַמֵּן רוּחַ שְׁיִין (ס"א ש"ת), הִדָּא הוּא דְכְתִיב (בְּרַאשִׁית ד כה) כִּי שָׁת לִי
אֱלֹהִים זָרַע אַחֵר תַּחַת הֶבֶל כִּי הִרְגוּ קִין, תַּחַת הֶבֶל וְדָאִי, דְהֶבֶל רָכִיב
עָלֶיהָ, וְאֲתַעְבִּיד שֵׁת הַרְכָּבָה לִיה, וְאִיהִי סִיּוּמָא דְאַלְפָּא בֵּיתָא, וּבְגִין דָּא
תַּחַת הֶבֶל.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן: בְּשִׁבִיל זֶה כְּתוּב יֵשׁ הֶבֶל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה עַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר
יֵשׁ צַדִּיקִים שְׁמַגִּיעַ אֲלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה הַרְשָׁעִים וְגוֹמֵר, וְכָאן נִרְמִז צַדִּיק
וְרַע לוֹ רָשָׁע וְטוֹב לוֹ. צַדִּיק וְרַע לוֹ כָּאן נִרְמִז, יֵשׁ צַדִּיקִים שְׁמַגִּיעַ
אֲלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה הַרְשָׁעִים, וְזֶה הַסּוּד שֶׁל צַדִּיק שְׁקוֹרָה לוֹ כְּמַעֲשֵׂה
הַרְשָׁעִים, לֹא שֶׁהוּא רָשָׁע וְלֹא בֶן רָשָׁע, אֶלָּא כְּמַעֲשֵׂה הַרְשָׁעִים, שְׁחָטָא
בְּמַעֲשֵׂה הַרְשָׁעִים, שֶׁהֵם סַמְא"ל וְנַחֲשׁ, קָרָה לוֹ מַעֲשֵׂה שְׁלָהֶם, וְזֶהוּ
הַסּוּד שֶׁל פֶּקֶד עוֹן אָבוֹת עַל בְּנִים, מְשׁוּם שְׁמַעֲשֵׂה אָבוֹתֵיהֶם בִּידֵיהֶם,
זֶה גֵרַם לְהֶבֶל מִיתָה, וּמַת בְּלִי בֶן, וּמְשׁוּם זֶה הִלָּד בְּגִלְגוּל. שְׁיִין שֶׁל
מֹשֶׁה הוּא שְׁיִת, מְשֶׁם הַרוּחַ שְׁיִין (ש"ת), זֶהוּ שְׁכַתוּב כִּי שָׁת לִי
אֱלֹהִים זָרַע אַחֵר תַּחַת הֶבֶל כִּי הִרְגוּ קִין, תַּחַת הֶבֶל וְדָאִי, שְׁהֶבֶל רָכִב
עָלָיו, וְנַעֲשָׂה שֵׁת הַרְכָּבָה לוֹ, וְהִיא הַסִּיּוּם שֶׁל אֶלְפָּא בֵּיתָא, וּמְשׁוּם זֶה
תַּחַת הֶבֶל.

הֶבֶל הִלֵּב, וְעָלִיהָ אֲתַמַּר הִלֵּב רוּאָה, וְאִיהוּ ה' מִמֹּשֶׁה, וְהִלֵּב אִיהוּ לְשִׁמְאֵלָא
דְאִיהוּ אֱלֹהִים, הִלֵּב מְבִין, וְאִיהוּ סְתִיר בְּנִינָא וְנִפְלַת בְּגִינִיהָ, וּבְגִין דָּא
וַיִּסְתֵּר מֹשֶׁה פָּנָיו כִּי יָרָא מִהַבִּיט אֶל הָאֱלֹהִים (שְׁמוֹת ג ו), בְּגִין דְתַמֵּן הָהָא
דְחָב בְּאֱלֹהִים, דְאִיהוּ אֱלֹהִים דְעוֹבְדָא דְבְרָאשִׁית, וְדָא אִיהוּ דְחָב
בְּמַעֲשֵׂה, לַבַּת אֵשׁ בְּרַתָּא דְמַלְכָּא דְחָב בֵּיהָ, וְאֲתַבְיִישׁ כְּפִי לִיה בְּדִילִיהָ (ס"א
בְּחִילִיהָ) בְּשֵׁת, וּמַה דְהָהָא שֵׁת אֲתַחְבֵּר עִמָּיה ב' וְאֲתַעְבִּיד בְּשֵׁת, וְדָא אִיהוּ
יָרִיא בְּשֵׁת, וְעוֹד שֵׁת בְּאִיתָּ בִּישׁ אִינוּן אָב, שְׁיִת לְבַתֵּר דְזָכָה בְּאֵת יו"ד,
בְּרָא שֵׁת, וְאִיהִי יו"ד דְאֲתַמַּר בֵּיהָ (מְשֻׁלֵּי ח כה) יְהוּ"ה קִנְנִי רֵאשִׁית דְרַכּוּ,
דְאִיהִי עֲשָׂרָה דוֹרוֹת, וְתַב לָהּ לְאַתְרָהּ, אֲתַקְרִי בְרָאשִׁית, וּמְתַמֵּן זָכָה
לְאוּרִייתָא דְאֲתִייהִבַת עַל יָדֶיהָ.

הַבֶּל הַלֵּב, וְעָלְיוֹ נֶאֱמַר הַלֵּב רוּאָה, וְהוּא ה' מִמְּשָׁה, וְהַלֵּב הוּא לְשִׁמְאֵל, שֶׁהוּא אֱלֹהִיִּים, הַלֵּב מִבֵּין, וְהוּא סֹתֵר הַבְּנִין וְנִפְלָה בְּגִלְלוֹ, וּמִשׁוּם זֶה וַיִּסְתֵּר מִשָּׁה פְּנֵיו כִּי יָרָא מֵהַבֵּיט אֶל הָאֱלֹהִיִּים, מִשׁוּם שֶׁשָּׁם הָיָה שְׁחָטָא בְּאֱלֹהִיִּים, שֶׁהוּא אֱלֹהִיִּים שֶׁל מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, וְזֶהוּ שְׁחָטָא בְּמַעֲשֵׂה. לְבַת אֵשׁ, בַּת הַמֶּלֶךְ שְׁחָטָא בָּהּ, וְהִתְבַּיֵּשׁ, כִּסָּה אוֹתוֹ בְּשָׂלוֹ (בכחו) בְּשֵׁת, וּמָה שֶׁהָיָה שֵׁת, הִתְחַבֵּר עִמּוֹ ב' וְנִעְשָׂה בְּשֵׁת, וְזֶהוּ יִרְ"א בְּשֵׁת. וְעוֹד שֵׁת בְּאִיִּת בִּישׁ הֵם אָב, שֵׁיִת לְאַחַר שְׁזָכָה בְּאוֹת יוֹ"ד, בְּרֵא שֵׁיִת, וְהִיא יוֹ"ד שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ יְהוּ"ה קִנְיֵי רֵאשִׁית דְּרָכּוֹ, שֶׁהִיא עֲשָׂרָה דוֹרוֹת, וְהַשֵּׁיב אוֹתָהּ לְמִקּוּמָהּ, נִקְרָאת בְּרֵאשִׁית, וּמִשָּׁם זָכָה לְתוֹרָה שְׁנִתְּנָה עַל יְדוֹ.

וְהֵאֵי י' אִיְהִי מִיַּעֲקֹב וַי' מִיִּשְׂרָאֵל, י' מֵאֲדָנָי י' מִיְהוּ"ה, שֵׁי"ן מִמְּשָׁה אִיְהִי מִשֵּׁת תַּמָּן רְוּחַ לָהּ, וְכֵד אֲזַל לְשֵׁם רְוּחַ תַּמָּן תַּרְיֵן אֲתָנוּן שֵׁ"ם, וְכֵד אֲזַל עֲשָׂרָה דוֹרוֹת עַד אֲבָרְהָם תַּמָּן רְוּחַ ה' דִּילֵיהּ, וְאֲתַקְרִי מִשָּׁ"ה, וְרָזָא דְמַלְכָּה מוֹלִיךְ לִימִין מִשָּׁה זְרוּעַ תַּפְאֲרָתוֹ בּוֹקֵעַ מִים מִפְּנִיָּהּם לַעֲשׂוֹת לוֹ שֵׁם עוֹלָם (ישעיה סג יב), וּבָהּ אֲפִיק לְבָנוֹי מְגֻלוּתָא, וּבָהּ מַחָא לְמַצְרָאֵי, הִדָּא הוּא דְכַתִּיב (שמות טו ג) הִנֵּה יָד יְהוּ"ה הוֹיָה, ה' חֲמֵשׁ אֲצַבְעֵיו, וּבָהּ בְּקַע יַמָּא, וְדָא אִיְהוּ בּוֹקֵעַ מִים מִפְּנִיָּהּם, וּבָהּ עֲתִיד לְמַהוּי בּוֹקֵעַ יַמָּא דְאוּרִיִּיתָא מִימִינָא, הַהוּא זְמַנָּא מַה דְהוּוּ לְשִׁמְאֵלָא בְּלִבָּא הוּוּ הַבֶּל דְאִיְהוּ הַלֵּב, הַבֶּל אֲסַתְלַק לִימִינָא, וּמִתַּמָּן סָלִיק לְמוֹחָא דְאִיְהוּ חֲכָמָה, דְהָא לְבָא אִיְהוּ אִימָא עֲלָאָה, עָלָה אֲתַמַּר הַלֵּב מִבֵּין, וּלְבַתֵּר נְחִית עַל אֲרַעָא לְנַחְתָּא אוּרִיִּיתָא עַל אֲרַעָא.

וְהֵי הַזֶּה הִיא מִיַּעֲקֹב וַי' מִיִּשְׂרָאֵל, י' מֵאֲדָנָי י' מִיְהוּ"ה, שֵׁי"ן מִמְּשָׁה הִיא מִשֵּׁת, שֵׁם הַרְוִיחַ אוֹתָהּ, וּכְשֶׁהֲלַךְ לְשֵׁם הַרְוִיחַ שֵׁם שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת שֵׁ"ם, וּכְשֶׁהֲלַךְ עֲשָׂרָה דוֹרוֹת עַד אֲבָרְהָם, הַרְוִיחַ שֵׁם ה' שְׂלוֹ, וְנִקְרָא מִשָּׁ"ה, וְסוֹד הַדְּבָר - מוֹלִיךְ לִימִין מִשָּׁה זְרוּעַ תַּפְאֲרָתוֹ בּוֹקֵעַ מִים מִפְּנִיָּהּם לַעֲשׂוֹת לוֹ שֵׁם עוֹלָם, וּבָהּ הוֹצִיא אֶת בְּנָיו מִן הַגְּלוּת, וּבָהּ הִפָּה אֶת הַמַּצְרִים. זֶהוּ שְׁכַתּוּב הִנֵּה יָד יְהוּ"ה הוֹיָה, ה' חֲמֵשׁ אֲצַבְעוֹת, וּבָהּ בְּקַע אֶת הַיָּם, וְזֶהוּ בּוֹקֵעַ מִים מִפְּנִיָּהּם, וּבָהּ עֲתִיד לְהִיּוֹת בּוֹקֵעַ אֶת יָם הַתּוֹרָה מִימִין. אוֹתוֹ הַזְּמַן, מַה שֶׁהָיָה לְשִׁמְאֵל בְּלִבָּא הָיָה הַבֶּל, שֶׁהוּא הַלֵּב, הַבֶּל הִתְעַלָּה לִימִין, וּמִשָּׁם עָלָה לְמַחַ שֶׁהוּא חֲכָמָה, שֶׁהָרִי הַלֵּב הוּא הָאֵם הָעֲלִיוֹנָה, שֶׁעָלְיָהּ נֶאֱמַר הַלֵּב מִבֵּין, וּלְאַחַר כֵּן יָרַד עַל הָאָרֶץ לְהוֹרִיד תּוֹרָה עַל הָאָרֶץ.

וּבְגִין דָּא יֵשׁ הֵבֶל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה עַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר יֵשׁ צְדִיקִים אֲשֶׁר מְגִיעַ אֵלֵיהֶם
 כְּמַעֲשֵׂה הַרְשָׁעִים, דָּא אָדָם וְהֵבֶל, דְּדָא חָב בְּמַחְשְׁבָה וּבַעֲוֹבְדָא, וְדָא חָאב
 בְּמַחְשְׁבָה וּבַעֲוֹבְדָא, בְּמַחְשְׁבָה אִיהִי י', עֲלִיה אֲתִמֵּר (במדבר יד כב) וַיִּנְסוּ אוֹתֵי
 זֶה עֶשֶׂר פְּעָמִים, וּבְגִין דָּא פִּד אֲתָא אָדָם בְּגִלְגוּל בְּאַבְרָהָם, אֲתִנְסִי בֵיה
 בְּעֶשֶׂר נְסִיוֹנִין, וּבְגִין דְּחָאב בְּמַעֲשָׂה פִד אֲתַגְלַגֵּל בִּיצְחָק נִתְנַסָּה בְּמַעֲשָׂה,
 בְּאַבְרָהָם נִתְנַסָּה בְּמַחְשְׁבָה, וּבִיצְחָק בְּמַעֲשָׂה, יַעֲקֹב כְּלִיל תְּרוּוּיָהוּ,
 מְסֻטְרָא דִּיצְחָק קָרָא לִיה יַעֲקֹב, מְסֻטְרָא דְאַבְרָהָם דְתַמְן מַחְשְׁבָה קָרָא
 לִיה יִשְׂרָאֵל, דְאַבָּא אֲתַגְלַגֵּל בְּאַבְרָהָם דְאִיהוּ לִימִינָא, וְאַמָּא בִיצְחָק דְאִיהוּ
 לְשִׁמְאָלָא, יַעֲקֹב בְּגִין דְאִיהוּ כְלִיל תְּרוּוּיָהוּ אַבָּא וְאַמָּא, אֲתִמֵּר בֵּיה יִשְׂרָאֵל
 עָלָה בְּמַחְשְׁבָה בְּכֶתֶר עֲלִיוֹן דְאִיהוּ מַחְשְׁבָה סְתִימָא, וְכֵד אֲתָא אָדָם
 אֲצִטְרֵף בְּאַבְרָהָם, וְאַתְפְּשְׁטוּ שְׂרָשׁוּי בְּאַרְעָא, וְרָזָא דְמַלְכָה (משלי יז) מְצָרָף
 לְכֶסֶף וְכוּר לְזָהָב (משלי יז ג), מְצָרָף לְכֶסֶף דָּא אַבְרָהָם, וְכוּר לְזָהָב (דף קב ע"ב)
 דָּא יַצְחָק, וּבוּחוֹן לְבוֹת יְהוּ"ה (שם) דָּא יַעֲקֹב, לִית סְפִירָה דְלֹא אֲתַגְלַגֵּל אָדָם
 עֲלָאָה, דְאִיהוּ יוּ"ד ה"א וְאִיוּ ה"א, כ"ח מ"ה חֲכָמָה וְדָאִי, בְּגִין לְצָרְפָא
 וּלְלַבְנָא לְאָדָם דְבָרָא בְּדִיוֹקְנִיה לְתַתָּא, וְאַצִּיל בֵּיה אֲצִילוּתִיה, וְכָל טְרַחָא
 דְלַעֲיָלָא לֹא הוּהוּ בְּאָדָם אֲלָא בְּגִין אֲצִילוּת דְאָדָם דְלַעֲיָלָא, דְדָא בְּדָא תְלִינָא.

ומשום זה יש הֵבֶל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה עַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר יֵשׁ צְדִיקִים אֲשֶׁר מְגִיעַ
 אֵלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה הַרְשָׁעִים, זֶה אָדָם וְהֵבֶל, שְׁזָה חָטָא בְּמַחְשְׁבָה
 וּבְמַעֲשָׂה, וְזֶה חָטָא בְּמַחְשְׁבָה וּבְמַעֲשָׂה, בְּמַחְשְׁבָה הִיא י', עֲלִיה נֶאמֵר
 וַיִּנְסוּ אוֹתֵי זֶה עֶשֶׂר פְּעָמִים, וּמְשׁוּם זֶה, כְּשֶׁבָא אָדָם בְּגִלְגוּל בְּאַבְרָהָם,
 הִתְנַסָּה בּוּ בְּעֶשֶׂר נְסִיוֹנוֹת, וּמְשׁוּם שְׁחָטָא בְּמַעֲשָׂה כְּשֶׁהִתְגַּלְגַּל
 בִּיצְחָק, נִתְנַסָּה בְּמַעֲשָׂה. בְּאַבְרָהָם נִתְנַסָּה בְּמַחְשְׁבָה, וּבִיצְחָק בְּמַעֲשָׂה,
 יַעֲקֹב כּוֹלֵל אֶת שְׁנֵיהֶם. מֵהַצַּד שֶׁל יַצְחָק קָרָא לוֹ יַעֲקֹב, וּמֵהַצַּד שֶׁל
 אַבְרָהָם, שֶׁשֵּׁם הַמַּחְשְׁבָה, קָרָא לוֹ יִשְׂרָאֵל, שְׁהָאב הִתְגַּלְגַּל בְּאַבְרָהָם
 שֶׁהוּא לִימִין, וְהָאִם בִּיצְחָק שֶׁהוּא לְשִׁמְאָל, וַיַּעֲקֹב מְשׁוּם שֶׁהוּא כּוֹלֵל
 אֶת שְׁנֵיהֶם, אֶת הָאָב וְאֶת הָאִם, נֶאמֵר בּוּ יִשְׂרָאֵל עָלָה בְּמַחְשְׁבָה בְּכֶתֶר
 עֲלִיוֹן, שֶׁהוּא הַמַּחְשְׁבָה הַסְּתוּמָה, וּכְשֶׁבָא אָדָם, הֲצִטְרֵף בְּאַבְרָהָם,
 וְהִתְפְּשְׁטוּ שְׂרָשׁוּי בְּאַרְץ, וְסוּד הַדְּבָר - מְצָרָף לְכֶסֶף וְכוּר לְזָהָב. מְצָרָף
 לְכֶסֶף - זֶה אַבְרָהָם, וְכוּר לְזָהָב - זֶה יַצְחָק, וּבוּחוֹן לְבוֹת יְהוּ"ה - זֶה
 יַעֲקֹב, אֵין סְפִירָה שְׁלֹא הִתְגַּלְגַּל אָדָם עֲלִיוֹן, שֶׁהוּא יוּ"ד ה"א וְאִיוּ
 ה"א, כ"ח מ"ה חֲכָמָה וְדָאִי, כְּדִי לְצָרְף וּלְלַבֵּן אֶת הָאָדָם שְׁבָרָא
 בְּדַמּוּתוֹ לְמִטָּה וְהָאֲצִיל בּוּ אֶת אֲצִילוּתוֹ, וְכָל הַטְּרַחָה שְׁלַמְעָלָה לֹא
 הִיְתָה בְּאָדָם אֲלָא בְּגִלְגַל הָאֲצִילוּת שְׁלַמְעָלָה, שְׁזָה תְלִי בְּזָה.

אַמֵּר רַבִּי אֶלְעָזָר אִם כֹּן מֵאִי וַיִּשׁוּב לִימֵי עֲלוּמִיּוֹ (איוב לג כה) (ובגין דא ישראל עלה
 במחשבה, אמר ליה מנלן דאברהם תמן במחשבה, אמר ליה לאו למגנא תקינו מארי מתניתין הרוצה
 להחכים ידרים דאיהי חכמה ואיהי מחשבה, באברהם אתלבן אדם, וביצחק אצטריף, ורזא דמלח
 מצרף לכסף וכוור לזהב, מצרף לכסף דא אברהם, וכוור לזהב דא יצחק, ובווחן לבות יהו"ה דא יעקב,
 והן כל אלה יפעל אייל פעמים שלש עם גבר (שם כט), אמר ליה אם כן מאי וישוב לימי עלומיו).

אָמַר רַבִּי אֱלֶעָזֶר : אִם כֵּן, מָה זֶה וַיָּשׁוּב לַיָּמִי עֲלוּמִי, (ומשום זה ישראל עלה במחשבה, ' אמר לו, ' מנין לנו שאברהם שם במחשבה, ' אמר לו, ' לא לחנם תקנו בעלי המשנה הרוצה להחכים ידרים, שהיא חכמה והיא מחשבה, באברהם התלבן אדם, וביצחק הצטרף, וסוד הדבר מצרף לכסף וכור לזהב. מצרף לכסף זה אברהם, וכור לזהב זה יצחק, ובוחר לבות יהו"ה זה יעקב, והן כל אלה יפעל א"ל פעמים שלוש עם גבר. אמר לו, ' אם כן, מה זה וישוב לימי עלומי, ').

אָמַר לִיה לְאֵילָנָא דְהוּה קְשִׁישׁ יוֹמִין וְאֲתֵיבְשׁוּ עֲנָפִין דִּילִיה, קְצִיצוּ לִיה וְאַצְמַח בְּשָׂרְשׁוּי, דְקָמוּ מִנִּיה עֲנָפִין חֲדָתִין פְּקֻדְמִיתָא, פְּגוּוֹנָא דְהוּה בְּעוֹלָמוּי, וְדָא אִיהוּ וַיָּשׁוּב לַיָּמִי עֲלוּמִי, וְדָא הוּה חֲלָמָא דְחָזָא נְבוּכַדְנֶצַּר בְּחֲלָמִיה, אֵילָנָא רַבָּא וְתַקִּיף (דניאל ד ט), וּבִסוּף חֲלָמִיה הוּה אָמַר (שם יא) גְּדוּ אֵילָנָא וְקְצִיצוּ עֲנָפוֹהִי, וּלְבַתֵּר אָמַר (שם יב) בְּרַם עֲקַר שָׂרְשׁוּהִי בְּאַרְעָא שְׂבוּקוּ, וְלִית אֵילָן הָכָא אֱלָא אָדָם עֲלָאָה, דְאַתְמַר בֵּיה (דברים כ"ט) כִּי הָאָדָם עֵץ הַשָּׂדֶה, וְהָאִי אֵילָנָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲנִטֵּע לִיה בְּכַמָּה דְרִין וְלֹא אֲצֻלַּח. עַד דְנָטַע לִיה בְּאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל, וְאַרְכִּיב לִיה בְּתַלְתָּא אַבְהוֹן וְאַצְלַח תַּמּוֹן, וּבְגִין דָּא הוּן כָּל אֵלֹהִי יִפְעַל אִי"ל פְּעַמִּים שְׁלֹשׁ עִם גְּבַר, מִיַּד דְאַצְלַח תַּמּוֹן וְאַחִיד תַּמּוֹן, אֲתַפְּשִׁטוּ שָׂרְשׁוּי עַל אַרְעָא דְאִיהִי שְׂכִינְתָּא, וְאַסְתַּלְקוּ עֲנָפוּי בְּכָל רְקִיעִין, וּבְכָל מַרְכָּבִין דְנִשְׁמַתִּין וּמְלֹאכֵיָא וְחִינוּן וּשְׂרָפִים וְאוּפְנִים, עַד דְאַתְחַזֵּר פְּקֻדְמִיתָא (ס"א עד אין סוף), וְהָא אוּקְמוּהֵ עֵץ הַחַיִּים מִהֶלֶךְ תִּי"ק שְׁנָה, (דניאל ד ט) רַבָּא אֵילָנָא וְתַקִּיף וְרוּמִיה יִמְטִי לְשִׁמְיָא, וְחִזוּתִיה לְסוּף כָּל אַרְעָא, תַּחֲתוֹתֵיה תַּטְלַל כָּל חֵיות בְּרָא, וּבְעֲנָפוּי יְדוּרוֹן צְפָרֵי שְׂמִיָּא, דְאִינוּן נִשְׁמַתִּין קַדִּישִׁין, וּמִנִּיה יִתְזוּן כָּל בְּשָׂרָא.

אָמַר לוֹ: לְאֵילָן שְׁהִיָּה קְשִׁישׁ יָמִים וְהִתְנַבְּשׁוּ עֲנָפִיו, קְצִיצוּ אוֹתוֹ וְהַצְמִיחַ בְּשָׂרְשׁוּי, שְׂקָמוּ מִמֶּנּוּ עֲנָפִים חֲדָשִׁים כְּבְרָאשׁוּנָה, כְּמוֹ שְׁהִיָּה בְּעוֹלָמוּי, וְזֶהוּ וַיָּשׁוּב לַיָּמִי עֲלוּמִי, וְזֶה הָיָה הַחֲלוּם שְׂרָאָה נְבוּכַדְנֶצַּר בְּחֲלוּמוֹ, עֵץ גְּדוֹל וְתַקִּיף, וּבִסוּף חֲלוּמוֹ הָיָה אוֹמֵר גְּדוּ הָאֵילָן וְקְצִיצוּ אֶת עֲנָפָיו, וְאַחַר אָמַר, בְּרַם עֲקַר שָׂרְשׁוּי בְּאַרְצֵי הַשָּׂאִירוּ, וְאִין אֵילָן כָּאן אֱלָא אָדָם עֲלִיוֹן, שְׂנַאָמַר בּוֹ כִּי הָאָדָם עֵץ הַשָּׂדֶה, וְאֶת הָעֵץ הָיָה נָטַע הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּכַמָּה דוֹרוֹת וְלֹא הֶצְלִיחַ. (עד שנטע אותו בארץ ישראל, והרכיב אותו בשלשת האבות והצליח שם, ומשום זה הן כל אלה יפעל א"ל פעמים שלוש עם גבר. מיד שהצליח שם ואחז שם, התפשטו שרשיו על הארץ, שהיא השכינה, והתעלו ענפיהם בכל הרקיעים ובכל המרכבות של הנשמות והמלאכים וחיות ושרפים ואופנים, עד שחזר כבראשונה (עד אין סוף), והרי פרשה שעץ החיים מהלך ת"ק שנה, גדול האילן ותקיף ורומו מגיע לשמים, וחזותו לסוף כל הארץ, תחתיו תצלל כל חית הבר, ובענפיו ידורו צפרי השמים, שהם נשמות קדושות, וממנו יזון כל בשר.)

וְאַרְכִּיב לִיה עַד אֶלְף דוֹר, פְּגוּוֹנָא דְשְׂכִינְתָּא דְאִיהִי סְלִיקַת לְאֶלְף דוֹר בְּעֶשֶׂר סְפִירוֹן, דְבַהוֹן סְלִיקָא עֶשֶׂר זְמַנִּין מְאָה, עַד דְסְלִיקַת בְּהוֹן לְאֶלְף דוֹר, וּמִיַּד דְאַצְלַח אֵילָנָא בְּאַרְעָא נְחִית אֵילָנָא מְלַעֲיָלָא, שָׂרְשׁוּי בְּאַרְעָא דְאִיהִי שְׂכִינְתָּא, וְאַתְרַבִּיאוּ תַּמּוֹן עֲנָפוּי עַד אֵין סוּף, וְאַתְפְּשִׁטוּ בְּהָ שָׂרְשׁוּי עַד אֵין תַּכְלִית, בְּהֵהוּא זְמַנָּא אֲתַרְבִּי אֵילָנָא פְּמִלְקְדָמִין, הָדָא הוּא דְכַתִּיב רַבָּא

אֵילָנָא וְתַקִּיף וְרוּמִיָּה מְטִי לְשִׁמְיָא, וְחִזּוּתִיָּה לְסוּף כָּל אֲרַעָא, וּמִנִּיָּה יִתְזֹן
כָּל בְּשָׂרָא, כָּל בְּנֵי אָדָם דְּלִתְתָּא, בְּהֵוּא זְמַנָּא אֲתֵרְבִּי אֵילָנָא כְּמַלְקָדְמִין,
הָדָא הוּא דְכִתִּיב רַבָּא אֵילָנָא וְתַקִּיף וְכוּ', חִיּוֹת בְּרָא אֵלִין חִיּוֹת הַקֶּדֶשׁ,
צַפְרֵי שְׁמִיָּא אֵלִין נִשְׁמַתִּין, וּמִנִּיָּה יִתְזֹן כָּל בְּשָׂרָא לְתֵתָא. דְּבִזְמַנָּא דְחָב
אָדָם וְהוּא מְקַצֵּץ בְּנִטְיַעוֹת, כְּבִיכּוֹל כְּאֵלוּ אַעְקָר חִיּוֹן וּמְלֶאכִים וּשְׂרָפִים
וְאוּפְנִים מְאֲתֵרִיהוּן, וְלֹא הָוּה מָאן דְּמְקַבֵּל צְלוּתִין, דְּאֲתֵמַר בְּהוּן (קַהֲלַת י כ)
כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיד אֶת הַקּוֹל, וּבַעַל הַכְּנָפִים יִגִּיד דְּבַר, מֵאֵי יִגִּיד דְּבַר,
בְּצְלוּתִין וְזַכּוּן דִּישְׂרָאֵל.

וְהַרְפִּיב אוֹתוֹ עַד אֶלְף דוֹר, כְּמוֹ שֶׁהִשְׁכִּינָה שְׁהִיא עוֹלָה לְאֶלְף דוֹר
בְּעֶשֶׂר סְפִירוֹת, שֶׁבָּהֶם עוֹלָה עֶשֶׂר פְּעָמִים מֵאָה, עַד שֶׁעוֹלָה בָּהֶם לְאֶלְף
דוֹר, וּמִיָּד שֶׁהִצְלִיחַ הָאֵילָן בְּאֶרֶץ, יָרַד הָאֵילָן מִלְּמַעְלָה, שֶׁרָשִׁיו בְּאֶרֶץ
שֶׁהִיא הִשְׁכִּינָה, וְהִתְגַּדְּלוּ שָׁם עַנְפָּיו עַד אֵין סוּף, וְהִתְפָּשְׁטוּ בָּהּ שֶׁרָשִׁיו
עַד אֵין תְּכֵלִית. בְּאוֹתוֹ זְמַן הִתְגַּדְּלָה הָאֵילָן כְּמוֹ מְקָדָם, זֶהוּ שֶׁכְּתוּב גְּדוֹל
הָאֵילָן וְתַקִּיף, וְרוּמוֹ מְגִיעַ לְשָׁמַיִם, וְחִזּוּתוֹ לְסוּף כָּל הָאֶרֶץ, וּמִמֶּנּוּ יִזּוֹן
כָּל בְּשָׂרָא. כָּל בְּנֵי הָאָדָם שְׁלֵמְטָה. בְּאוֹתוֹ זְמַן הִתְגַּדְּלָה הָאֵילָן כְּמוֹ מְקָדָם,
זֶהוּ שֶׁכְּתוּב גְּדוֹל הָאֵילָן וְתַקִּיף וְכוּ'. חִיּוֹת הִבְרָא אֵלוּ חִיּוֹת הַקֶּדֶשׁ, צַפְרֵי
הַשָּׁמַיִם אֵלוּ הַנְּשָׁמוֹת, וּמִמֶּנּוּ יִזּוֹן כָּל בְּשָׂרָא לְמַטָּה, שֶׁבְּזְמַן שֶׁחֲטָא אָדָם
וְהָיָה מְקַצֵּץ בְּנִטְיַעוֹת, כְּבִיכּוֹל כְּאֵלוּ עֶקֶר חִיּוֹת וּמְלֶאכִים וּשְׂרָפִים
וְאוּפְנִים מְמַקּוּמָם, וְלֹא הָיָה מִי שֶׁמְקַבֵּל תְּפִלוֹת, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם כִּי עוֹף
הַשָּׁמַיִם יוֹלִיד אֶת הַקּוֹל וּבַעַל הַכְּנָפִים יִגִּיד דְּבַר. מֵה זֶה יִגִּיד דְּבַר?
בְּתַפְלוֹת וְהִזְכִּיּוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל.

דף קג ע"א

אָמַר לִיָּה רַבִּי אֶלְעָזָר, בּוֹדָאֵי עֲלָאִין וְתִתְּאִין הוּוּ תַלְיִין בְּאָדָם קְדָמָאָה,
וְלֹא לְמַגְנָא אוּקְמוּהָ מְאָרִי מִתְּנִיתִין, לְעוֹלָם יִרְאָה הָאָדָם עַל עֲצָמוֹ כְּאֵלוּ
כָּל הָעוֹלָם תְּלוּי עָלָיו, אֲבָל בַּר נִשְׁ דְּטָרַח עֲלֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִלְגּוּלָא
וְלֹא אֲצִלַח בְּאֲתֵרִיָּה, אַעְקָר לִיָּה מְאֲתֵרִיָּה וְשׁוּי לִיָּה בְּאֲתֵר אַחְרָא, וְשִׁנִּי לִיָּה
אֲתֵר, וְרָזָא דְמַלְכָּה (דף קג ע"א) וְעַפְרָא אַחַר יְקַח וְטַח אֶת הַבַּיִת (ויקרא יד מה), וְדָא
שְׁנוּי מְקוּם, (כַּאֲן חֲסַר וְהוּא בְּתִיקוּנֵי ז"ח) אִם אֲצִלַח מוּטָב, וְאִם לֹא אֲצִלַח אַעְקָר
לִיָּה מִתְּמֹן וְאֲרַכִּיב לִיָּה בְּאֲתֵר אַחְרָא, וְשִׁנִּי שְׁמִיָּה וְדָא שְׁנוּי הַשֵּׁם, אִם
אֲצִלַח מוּטָב וְאִי לֹא אֲצִלַח אַעְקָר לִיָּה מִתְּמֹן, וְדָא וְנִתַּץ אֶת הַבַּיִת אֶת
אֲבָנָיו וְאֶת עֲצָיו (שם מח ז), וְנִטַע לִיָּה בְּאֲתֵר אַחְרָא, וְשִׁנִּי עוֹבְדוּי מְכַל מַה
דְּהוּהָ בְּקְדָמִיתָא, וּמְכַל צִיּוּרִין דִּילֵיהּ, מְשַׁנָּה פְּנֵיו וְתִשְׁלַחְהוּ (איוב יד כ).

אָמַר לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר: בּוֹדָאֵי שְׁעָלְיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים הֵיוּ תְלוּיִים בְּאָדָם
הָרֵאשׁוֹן, וְלֹא לַחֲנָם פְּרִשׁוּהָ בְּעָלֵי הַמְּשֻׁנָּה לְעוֹלָם יִרְאָה הָאָדָם עַל

עצמו כאלו כל העולם תלוי עליו, אבל אדם שטרח עליו הקדוש ברוך הוא בגלגול ולא הצליח במקומו, עוקר אותו ממקומו ושם אותו במקום אחר ומשנה לו מקום, וסוד הדבר - ועפר אחר יקח וטח את הבית, וזה שנוי מקום (כאן חסר). אם הצליח, מוטב, ואם לא הצליח, עוקר אותו משם ומרכיב אותו במקום אחר ומשנה את שמו, וזה שנוי השם. אם הצליח, מוטב, ואם לא הצליח, עוקר אותו משם, וזהו ונתץ את הבית את אבניו ואת עציו, ונוטע אותו במקום אחר, ומשנה מעשיו מכל מה שהיה בראשונה, ומכל הציונים שלו משנה פניו ותשלחהו.

הן כל אלה יפעל אייל פעמים שלש עם גבר (שם לג כט), קרקע דנטע ליה תמן ואצלח ומתפשט ענפוי ושרשוי עד אלף דור דא שכונתא, ודא שנוי מעשה, ועד כמה זמניו עד אלף, כמה דאת אמר (תהלים קה ח) דבר צנה לאלף דור, ועליה אתמר (שיר ח יב) האלף לך שלמה, ואינון אלף עלמין, דנטע ליה עד דאצלח וארכיב ליה תמן, ורזא דמלה ועשה חסד לאלפים (שמות כו), למאן לאהבו, ולשמרי מצותיו לאלף דור (דברים ו ט).

הן כל אלה יפעל אייל פעמים שלוש עם גבר, הקרקע שנטע אותו שם והצליח, ומתפשט ענפוי ושרשוי עד אלף דור, זו השכינה, וזה שנוי מעשה, ועד כמה פעמים? עד אלף, כמו שנאמר דבר צנה לאלף דור, ועליו נאמר האלף לך שלמה, והם אלף עולמות, שנטע אותו עד שמצליח ומרכיב אותו שם, וסוד הדבר - ועשה חסד לאלפים, למי? לאהבו, ולשמרי מצותיו לאלף דור.

אמר ליה, ולרשיעיא מאי, דהא כתיב (קהלת א י) ובכו ראיתי רשעים קבורים ובאו וכו', מה תימא בהון, אמר ליה שמענא בהון רזא יפול מצדך אלף וגומר (תהלים צא ז), הכי אמרו לי ברמיזא, אמר ליה אי הכי מאי אשר קומטו בלא עת וגומר (איוב כב טז), אמר ליה אלן תשע מאה ושבעים וארבעה דרין דאתקמטו ואסתלקו קדם זמנייהו, ודא איהו אשר קומטו בלא עת, דאסתלקו קדם זמנייהו, וזריק לון קודשא בריך הוא על כל דרא ודרא, דא איהו נהר יוצק יסודם (שם), ודא הוא רזא, דאין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות שבגוף, וכדין חדתין עתידין למיתתי, אדהכי אסתלק סבא, אמר רבי שמעון לחבריא, חבריא, ודאי האי סבא דסבין אדם עלאה, זכאה דרא דהאי רזא אתגלליא ביה.

אמר לו: ומה לרשעים? שהרי כתיב ובכו ראיתי רשעים קבורים ובאו וכו', מה תאמר בהם? אמר לו: שמעתי בהם סוד, יפול מצדך אלף וגומר, כך אמרו לי ברמיזא. אמר לו: אם כך, מה זה אשר קמטו ולא

עת וגומר? אָמַר לוֹ: אֱלוֹ תִשַׁע מֵאוֹת וְשִׁבְעִים וְאַרְבָּעָה דוֹרוֹת
שֶׁהִתְקַמְטוּ וְהִסְתַּלְקוּ קִדְּם זְמַנְם, וְזֶהוּ אֲשֶׁר קִמְטוּ וְלֹא עֵת,
שֶׁהִסְתַּלְקוּ קִדְּם זְמַנְם וְזָרַק אוֹתָם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל כָּל דּוֹר וְדוֹר,
זֶהוּ נָהָר יוֹצֵק יִסּוּדָם, וְזֶהוּ הַסּוּד שֶׁאֵין בּוֹ דּוֹד בָּא עַד שֶׁיִּכְלוּ כָּל
הַנְּשָׁמוֹת שֶׁבְּגוֹף, וְאִז עֲתִידִים חֲדָשִׁים לָבֹא. בִּינְתִים הִסְתַּלַּק הַזְּקֵן,
וְאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן לַחֲבָרִים: חֲבָרִים, וְדַאי זֶהוּ זְקֵן הַזְּקֵנִים, הַאֲדָם
הַעֲלִיוֹן. אֲשֶׁרִי הַדּוֹר שֶׁהַסּוּד הִזָּה הִתְגַּלָּה בּוֹ. (נוסח אחר וזה לשונו והוא מכתב
(ד)

(נוסח אחר וזה לשונו והוא מכתב יד)

עוֹבְדָא הוּהוּ, דְחַד בַּר נִשׁ חֲגַר בְּלֹא רַגְלִין, אֲשַׁפַּח לְתַרְיִן חֲפִימִין דְּלֹא הוּי
בְּכָל דְּרָא חֲפִימִין בְּנוֹתֵיהוּ, אֲעֲרַע בְּהוּ הֵהוּא חֲגַר, אָמַר לוֹן שְׁלָמָא עֲלֵיכּוֹ
רַבְּנָן, (שמענא עלייכו דאתון חכימי דרא), אָנָּה אֲתוֹן אֲזֻלִין, אָמְרוּ לִיה לְדוּדָא פִּלָּן,
וְעָרַב שַׁבַּת הוּהוּ, אָמַר לוֹן אָף עַל גַּב דְּאֲתוֹן רְכִיבִין בְּבַעֲרִין דְּרַהֲטִי סְגִי
וְאָנָּה חֲגַר בְּלֹא רַגְלִין, אִי אֲתוֹן בְּעִיתוֹ אָנָּה אֲקַדְּם לָכוֹ לְתַקְנָא לָכוֹ שַׁבְּתָא,
תְּנוּהוּ אָמְרוּ לִיה וְהֵלֵא אֶתְ חֲגַר וְאִידָא אֶתְ יָכִיל לְאֲקַדְּמָא לְבַעֲרִין דְּרַהֲטִי
טוֹבָא, אָמַר לוֹן שְׁמָא דְּמִיב אֲתוֹן וְדִלִּיג לוֹן תִּיק פְּרִסִי בְּרַגְעָא חֲדָא.

מַעֲשָׂה הָיָה, שֶׁאָדָם אֶחָד חֲגַר בְּלִי רַגְלִים מִצָּא שְׁנֵי חֲכָמִים שֶׁלֹּא הָיוּ
בְּכָל הַדּוֹר חֲכָמִים כְּמוֹתֶם. פָּגַשׁ בָּהֶם אוֹתוֹ חֲגַר, אָמַר לָהֶם: שְׁלוֹם
עֲלֵיכֶם חֲכָמִים, (שמעתי עליכם שאתם חכמי הדור), לָאֵן אַתֶּם הוֹלְכִים? אָמְרוּ
לוֹ: לְמָקוֹם פְּלוּנִי. וְעָרַב שַׁבַּת הָיָה. אָמַר לָהֶם: אָף עַל גַּב שֶׁאַתֶּם
רוֹכְבִים עַל בְּהֵמוֹת שְׂרָצוֹת הַרְבֵּה, וְאֲנִי חֲגַר בְּלִי רַגְלִים, אִם אַתֶּם
רוֹצִים, אָנִי אֲקַדְּם לְתַקּוֹן לָכֶם אֶת הַשַּׁבַּת. תְּמָהוּ. אָמְרוּ לוֹ: וְהֵלֵא
אֶתְ חֲגַר, וְאִידָא אֶתְהָ יָכוֹל לְהַשִּׁיג אֶת הַבְּהֵמוֹת שְׂרָצוֹת הַרְבֵּה? אָמַר
לָהֶם הַשֵּׁם שֶׁל מִיב אוֹתִיוֹת וְדִלְג לָהֶם תִּיק פְּרִסָּה בְּרַגְעָא אֶחָד.

אֲשַׁפְּחוּ גְרַמֵּייהוּ לְפוּם מְעַרְתָּא חֲדָא, וּפְתוּרָא לְשִׁמְאֵלָא, בְּכָל מַעֲדָנִי עֲלָמָא
עֲלָהָא, וּמְנַרְתָּא לְדָרוּם בְּשַׁבְּעָה גֵרִין עֲלָהָא, וּמְטָה דְּכִסְפָּא וְדַהֲבָא וְאֲבָנִין
יִקִּירִין לְמַעַרְבֵי בֵין צְפוֹן לְדָרוּם, וְכַרְסֵיָא לְמַזְרַח, וְתַלְתַּת מְאָה תַלְמִידִין עַל
הֵהוּא פְתוּרָא, בְּתַר דְּאָכְלוּ כֻלְהוּ וְאִינוּן חֲפִימִי עִמְהוֹן, קָם הֵהוּא חֲגַר
וּפִשְׁט גְרַמֵּיהּ מֵהֵהוּא גּוּפָא בְּלֹא רַגְלִין, וְאֲתַלְבֵּשׁ בְּגוּפָא דְאֲנַפּוּי זְהִירִין
כְּזוּהֲרָא דְאֲתַמַּר בֵּיהּ (דְּנִיָּאֵל יב ג) וְהַמְשַׁפִּילִים יִזְהִירוּ וְכוּ', וְאֲנַפִּי תַלְמִידוּי
נְהִירִין כְּכַכְבִּים לְעוֹלָם וָעֶד, וְהוּוּ פְתַחֲיִן סַפְרָא דְקַהֲלַת, וְקִרְיִין בֵּיהּ (קַהֲלַת
א ב) הֵבֵל הַבָּלִים אָמַר קַהֲלַת כּוּ', וְהוּוּ חֲזַרִין כְּפֵה זְמַנִּין, אָמְרוּ לִיה אִינוּן
חֲפִימִי דְרָא וְכִי שְׁלָמָה לָא עֲבַד קִרָּא אַחֲרָא בְּקַהֲלַת, עַל לָהוּ הֵהוּא דְאֲתַחֲזִי
חֲגַר בְּאַרְחָא, לְשַׁבְּעָה הִיכְלִין מִכְּסָפָא וְדַהֲבָא וְאֲבָנִין יִקִּירִין, וּבְהִיכְלָא
שַׁבְּעָה פְרִסֵּין דְאַרְבַּע חִיוּוֹן, וְיוֹנָה תַמּוֹן דְּכִסְפָּא וְעֲטָרָה דְדַהֲבָא עַל רִישָׁהּ,

וְכַתּוּב בְּהַ כֹּל מֵאֵן דְּלֹא יָדַע בְּאַלְיִן הַבְּלִים עֲלֵיהֶּ כְּתִיב (במדבר א נא) וְהִזְרֵה
הַקָּרֵב יוֹמֵת, אֵינּוֹן חֲכִימֵי דְרָא מִיָּד דְּחִזּוּ הֵכִי דְהוּהֵ כְּתִיב בְּהֵהִיא עֶטְרָה
חִזְרוּ לְאַחוּרָא. אָמַר לוֹן הֵהוּא דְאַתְחִזִּי עֲלֵייהוּ פְּחִגְרָה, וְכִי עֲלֵיכּוּ אֲתִמַּר
דְּאַתּוֹן חֲכִימֵי דְרָא, לִית אֲתוֹן אֶלֶא טַפְּשֵׁי דְרָא, וְלֹא חִזִּיתוֹן בְּכֹל לְמוֹדֵיכּוּ
כִּי בִי חֲשֵׁק (תהלים צא יד) עַד אֲוֹרְךָ יָמִים אֲשַׁבְּיעֵהוּ לְעֶלְמָא דְכֹלֵא אָרִיךְ, אֶלְיִן
הַבְּלִים דְּקִהְלֵת אֵינּוֹן בְּרָזָא דְשִׁבַּע שְׁמֵהוּ, דְּבָהוּ מִיִּב אֲתוֹן, לְקַבֵּל שְׁבַעָה
יוֹמֵי בְּרֵאשִׁית דְּאִית בְּהוּ עֶשֶׂר אֲמִירוֹן וְלִיִּב אֱלֹהֵיִם וְאֵינּוֹן מִיִּב, וְעֲלֵייהוּ
לֵב דְּאַתְמַר בְּהוּ אֱלֹהֵיִם הָאֱלֹהֵיִם, וְהֵינּוּ (קהלת ה ז) וּגְבוּהִים עֲלֵיהֶם, אֶלְיִן
שְׁבַע תִּיבִין אֲבָגִיתִי, עֲלֵייהוּ אֲתִמַּר (ישעיהו ב) שְׂרָפִים וְגוֹמֵר. וְהֵאִי שְׁמָא
אִיהוּ סְגוּלְתָא דִּילִיהֵ לְכִסְאָה דְנִשְׁמַתָּא פִּד סְלִיקַת לְעֵילָא בְּכֹל לִילָא,
לְאַסְהָדָא עַל עוֹבְדִין טְבִין דְּבַר נֶשׁ, מִמְּלֶאכִי חַבְלָה וּמְכַל מְזִיקִין וְרוֹחִין
וְלִילִין וְשִׁדִּין, וּבְהוֹן פְּרַחַת לְעֵילָא, בְּתַרְיִן אֲתוֹן מְכַל שֵׁם תְּכִסָּה אֲנַפְהָא
מְנַהוֹן, וּבְתַרְיִן אֲתוֹן תְּכִסָּה רְגֻלָהּ, וּבְתַרְיִן אֲתוֹן פְּרַחַת לְעֵילָא, וְאוּף
הֵכִי לְרוּחָא, וְאוּף הֵכִי לְנַפְשָׁא, וְאִית שֵׁם בֶּן מִיִּב בְּצוּרַת חוּתְמָא דְשַׁעוּה
נְכַתֵּב, וְאִית שֵׁם מִיִּב בְּצִיּוֹר דִּיוֹקְנָא דְמִלְכָּא, חֲקִיק עַל חוּתְמָא, וְאִית שֵׁם
מִיִּב דְּאִיהוּ דִּיוֹקְנִיה מְמֶשׁ, שֵׁם מִיִּב דְּאִיהוּ דִּיוֹקְנִיה אִיהוּ יְהוּיָה, יוּיִד
הִיא וְאִיִּי הִיא, יוּיִד וְאִיִּי דְלִית, הִיא אֱלִיִּי, וְאִיִּי אֱלִיִּי, וְאִיִּי הִיא
אֱלִיִּי, שֵׁם מִיִּב דְּאִיהוּ חוּתְמָא, אִיהוּ אֱהִיָּה אֲשֶׁר אֱהִיָּה, צִיּוֹר מִיִּב
בְּשַׁעוּה דָּא אֲבָגִיתִי.

מִצְאוּ אֶת עֲצָמִים עַל פִּי מַעְרָה אַחַת, וְשִׁלְחוּ לְשִׂמְאֵל עִם כָּל מַעֲדָנֵי
הָעוֹלָם עֲלָיו, וּמְנוּרָה בְּדָרוֹם עִם שְׁבַעָה נִירוֹת עֲלֵיהֶּ, וּמִטַּת כְּסָף וְזָהָב
וְאַבְנֵים יְקָרוֹת בְּמַעְרָב בֵּין צָפוֹן לְדָרוֹם, וְכִסָּא בְּמִזְרָח, וְשִׁלֵּשׁ מְאוֹת
תַּלְמִידִים עַל אוֹתוֹ הַשְּׁלָחוּ. אַחַר שְׁכַלְסוּ אֲכָלוּ, וְאוֹתָם הַחֲכָמִים עִמָּם,
קָם אוֹתוֹ חֶבֶר וּפְשִׁט אֶת עֲצָמוֹ מְאוֹתוֹ הַגּוֹף בְּלִי הַרְגָלִים, וְהִתְלַבֵּשׁ
בְּגוֹף שְׁפָנִיו זוֹהָרִים כְּזֹהָר שְׁנֵאמַר בּוֹ וְהַמְשַׁכְּלִים יִזְהָרוּ וְכוּ', וּפְנִי
תַּלְמִידֵי מְאִירִים כְּכּוֹכְבִים לְעוֹלָם וְעַד, וְהִיוּ פוֹתְחִים סֵפֶר קִהְלֵת,
וְקוֹרְאִים בּוֹ הַבֵּל הַבְּלִים אָמַר קִהְלֵת כּוּ', וְהִיוּ חוֹזְרִים כְּמָה פְּעָמִים.
אָמְרוּ לוֹ אוֹתָם חֲכָמֵי הַדּוֹר: וְכִי שְׁלַמְה לֹא עָשָׂה פְּסוּק אַחַר בְּקִהְלֵת?
הַכְּנִיס אוֹתָם אוֹתוֹ שְׁנַרְאָה חִגְר בְּדָרְךָ, לְשַׁבַּעָה הִיכְלוֹת מְכֻסָּף וְזָהָב
וְאַבְנֵים יְקָרוֹת, וּבִהִיכַל שְׁבַעָה כְּסָאוֹת שֶׁל אַרְבַּע חִיּוֹת, וְשֵׁם יוֹנָה שֶׁל
כְּסָף וְעֶטְרַת זָהָב עַל רֵאשָׁה, וְכַתּוּב בְּהַ כֹּל מִי שֶׁלֹּא מְכִיר אֶת הַהַבְּלִים
הַלְלוּ, עֲלָיו כְּתוּב וְהִזְרֵה הַקָּרֵב יוֹמֵת. מִיָּד שְׂרָאוּ כֶּךָ אוֹתָם חֲכָמֵי הַדּוֹר
אֶת שְׁכַתּוּב בְּאוֹתָהּ הָעֶטְרָה, חִזְרוּ לְאַחוּר. אָמַר לָהֶם אוֹתוֹ שְׁנַרְאָה
עֲלֵיהֶם כְּחִגְר: וְכִי עֲלִיכֶם נֵאמַר שְׁאַתֶּם חֲכָמֵי הַדּוֹר? אֵינְכֶם אֶלֶא
טַפְּשֵׁי הַדּוֹר, וְלֹא רְאִיתֶם בְּכֹל לְמוֹדֵיכֶם כִּי בִי חֲשֵׁק וְאַפְלִטָהוּ, עַד אֲרֻךְ
יָמִים אֲשַׁבְּיעֵהוּ, לְעוֹלָם שְׁכָלוּ אֲרֻךְ, אֵלּוּ הַהַבְּלִים שֶׁל קִהְלֵת הֵם בְּסוּד
שֶׁל שְׁבַעָה שְׁמוֹת, שְׁבָהֶם אַרְבָּעִים וּשְׁתַּיִם אוֹתִיּוֹת, כְּנֶגֶד שְׁבַעָה יָמֵי
בְּרֵאשִׁית שְׁיֵשׁ בָּהֶם עֶשֶׂר אֲמִירוֹת וּשְׁלֹשִׁים וּשְׁנַיִם אֱלֹהֵיִם, וְהֵם
אַרְבָּעִים וּשְׁתַּיִם, וְעֲלֵיהֶם לֵב, שְׁנֵאמַר בָּהֶם אֱלֹהֵיִם הָאֱלֹהֵיִם, וְהֵינּוּ
וּגְבוּהִים עֲלֵיהֶם, אֵלּוּ שְׁבַע תְּבוֹת אֲבָגִיתִי, עֲלֵיהֶם נֵאמַר שְׂרָפִים
וְגוֹמֵר. וְהֵשֵׁם הַזֶּה הוּא סְגֻלְתּוֹ לְכִסּוֹת אֶת הַנְּשָׁמָה, כְּשֶׁעוֹלָה לְמַעְלָה

בְּכֹל לַיְלָה לְהַעֲיִד עַל הַמַּעֲשִׂים הַטּוֹבִים שֶׁל אָדָם, מִמְּלֶאכֵי חֲבֻלָה וּמְכַל הַמַּזְיָקִים וְהַרוּחוֹת וְלִילִין וְשֻׁדִּין, וּבָהֶם פּוֹרַחַת לְמַעַלָּה, בְּשִׁתֵּי אוֹתִיּוֹת מִכָּל שֵׁם תִּכְסֶּה פְּנֵיהֶם מֵהֶם, וּבְשִׁתֵּי אוֹתִיּוֹת תִּכְסֶּה רַגְלֵיהֶם, וּבְשִׁתֵּי אוֹתִיּוֹת פּוֹרַחַת לְמַעַלָּה, וְאָף כָּךְ לְרוּחַ, וְאָף כָּךְ לְנַפֶּשׁ, וַיֵּשׁ שֵׁם בֶּן מִיָּב בְּצוּרַת חוֹתֶם שְׁעוֹנָה נִכְתָּב, וַיֵּשׁ שֵׁם מִיָּב בְּצִיּוֹר שֶׁל דְמוֹת הַמֶּלֶךְ חֲקוּק עַל הַחוֹתֶם, וַיֵּשׁ שֵׁם מִיָּב שֶׁהוּא דְמוֹתוֹ מִמֶּשׁ, שֵׁם מִיָּב שֶׁהוּא דְמוֹתוֹ, הוּא יְהוּיָהּ, יוּיֵד הִיא וְאִיוּ הִיא, יוּיֵד וְאִיוּ דְלִית, הִיא אֲלִיף, וְאִיוּ אֲלִיף וְאִיוּ, הִיא אֲלִיף, שֵׁם מִיָּב שֶׁהוּא הַחוֹתֶם הוּא אֲהִיָּה אֲשֶׁר אֲהִיָּה, צִיּוֹר מִיָּב בְּשְׁעוֹנָה זֶה אֲבִיָּתִיָּץ.

וְרִשְׁיַעֲיָא נִשְׁמַתְהוֹן דְשֻׁדִּין וּמַמְזִיקִין וְלֹא פוֹעֲלִין בְּהוֹן אֶלָּא כִּישׁוּף וְעוֹבְדֵי שֻׁדִּין כְּנִתְיָהוּ, בְּגִין דְרִשְׁיַעֲיָא כָּל שְׁמָהוֹן וְכָל הַוִּיָּיִן דְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא וְכָל מְלֶאכִים שְׁנֵאִין לוֹן, וּבְגִין כָּךְ לֹא מוֹעִיל לֹא קָמִיעַ וְלֹא שְׁמָהוֹן קְדִישִׁין וְלֹא מְלֶאכִיא, דְלֹא תְפִיס אֶלָּא מִין בְּמִינוֹ, וּבְגִין דָּא (דְּבָרִים כ"ב ט) לֹא תִזְרַע כְּרִמָּךְ כְּלֵאִים, דְאֶתְמַר בְּהוֹן (ישעיה ה ז) כִּי כָרַם יְהוּיָה צְבָאוּיָת וְגוֹמֵר, צְבָאוּיָת נִקוּדָה דִּילֵיהּ יְהוּיָה, עֲלִיהּ אֶתְמַר (דְּבָרִים י טו) רַק בְּאַבּוֹתֶיךָ חֲשִׁיק, חוֹלִיִּים שְׁבִיָּא קִמְיָץ, וְאִינוֹן זָרַע אֲבָרְהָם יִצְחָק וַיַּעֲקֹב, דְרִגָּא דְלֵהוֹן חֲסֵד כְּהֵנָּא רַבָּא, גְבוּרָה לְוִי, יִשְׂרָאֵל עֲמוּדָא דְאַמְצַעִיתָא, בְּגִין דְחוֹלִיִּים כְּתָר עַל תַּפְאָרְתָּ, קִמְץ חֲכָמָה עַל חֲסֵד, וַיְבִיָּה הַרוּצָה לְהַחֲכִים יְדָרִים, וּבְחֲכָמָה אֲשֶׁרִי הַמְּחַכָּה לְתַחֲנִית הַמְּתִים, חֲכָמָה מְחַכְיָה קָמוּ כְּלֵהוּ וְאַשְׁתַּטְחוּ קָמִיהּ וְכוּ'.

וְהַרְשָׁעִים נִשְׁמַתְתֶּם שֶׁל הַשֻּׁדִּים וּמַמְזִיקִים, וְלֹא פוֹעֲלִים בָּהֶם אֶלָּא כִּישׁוּף וְעוֹבְדֵי שֻׁדִּים כְּמוֹתֶם, מְשׁוּם שֶׁהַרְשָׁעִים כָּל הַשְּׁמוֹת וְכָל הַהוֹיּוּיָת שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְכָל הַמְּלֶאכִים שׁוֹנְאִים אוֹתֶם, וּמְשׁוּם כָּךְ לֹא מוֹעִיל לֹא קָמִיעַ וְלֹא שְׁמוֹת קְדוֹשִׁים וְלֹא מְלֶאכִים, שְׁלֹא תוֹפֵס אֶלָּא מִין בְּמִינוֹ, וּמְשׁוּם זֶה לֹא תִזְרַע כְּרִמָּךְ כְּלֵאִים, שְׁנֵאֶמַר בָּהֶם כִּי כָרַם יְהוּיָה צְבָאוּיָת וְגוֹמֵר, צְבָאוּיָת הַנִּקְדָּה שְׁלוֹ יְהוּיָה, עֲלִיוּ נֶאֱמַר רַק בְּאַבּוֹתֶיךָ חֲשִׁיק, חֲלִיִּים שְׁבִיָּא קִמְיָץ, וְהֵם זָרַע אֲבָרְהָם יִצְחָק וַיַּעֲקֹב, דְרִגְתֶּם חֲסֵד, הַפְּהוֹן הַגְּדוֹל, גְבוּרָה - לְוִי, יִשְׂרָאֵל - הַעֲמוּד הַאֲמַצְעִי, מְשׁוּם שְׁחֲלִיִּים כְּתָר עַל תַּפְאָרְתָּ, קִמְיָץ חֲכָמָה עַל חֲסֵד, וּבוֹ הַרוּצָה לְהַחֲכִים יְדָרִים, וּבְחֲכָמָה אֲשֶׁרִי הַמְּחַכָּה לְתַחֲנִית הַמְּתִים, חֲכָמָה מְחַכְיָה. קָמוּ כְּלֵם וְהַשְׁתַּטְחוּ לְפָנָיו וְכוּ'.

פֶּתַח כְּמִלְקָדְמִין וְאָמַר, (קהלת ח יד) יֵשׁ הֶבֶל אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה עַל הָאָרֶץ וְכוּ', תָּא
חֲזִי שְׁמַעְנָא דְעוּבְדָא הָוּה בְּחַד בַּר נֶשׁ מְאִינוּן בְּעַלֵי קַבִּין, דְהָוָה אֲזִיל
בְּאַרְחָא, אַעְרַע בְּתַרְיִן חֲפִימִין מְאִרֵי דְדָרָא מְאִרֵי דְחֲכַמְתָּא דְאֹרִייתָא,
אָמַר לֹון שְׁלָמָא עֲלֵיכֹו רַבָּן, שְׁמַעְנָא עֲלֵיכֹו דְאַתּוֹן חֲפִימֵי דְרָא, לָאֵן אַתְר
אֲזִילְתּוֹן, אָמְרוּ לִיה לְדוּדָּ פֶלֶן וְעַרְב שֶׁבֶת הָוּה, אָמַר לֹון אָנָּא אֲזִילְנָא תַמָּן
(אייזיל) וְאַתְקִין לְכוּ אַתְר בֵּי מוֹתְבִיכֹו, אִי אַתּוֹן בְּעִיתוֹן, אָמְרוּ לִיה וְהָא אָנָּן
בְּסוּסוֹן וְאַנְתָּ בְּלָא רְגֵלִין, אִידָּ יִתְכֹן לְמַהוּי הָאִי, אָמַר לֹון אָף עַל גַּב דְאַתּוֹן
רְכִיבִין בְּבַעֲרֵי דְרְהִיטֵי סָגִי, וְאַנָּא חֲגַר בְּלָא רְגֵלִין, אִי אַתּוֹן בְּעִיתוֹן אָנָּא
אֲקַדָּם לְתַקְנָא לְכוּ שְׁבַתָּא, תְּנוּהוּ, אַדְהֲכִי אַחְזִירוּ רִישְׁיֵיהוּ לְגַבְיָהּ וְחֲמוּ לִיה
(דף קג ע"ב) דְהָוָה רְהִיט כְּשֶׁרְבִיטָא דְכַכְבָּא, עַבְד לֹון קְפִיצָה וְאַשְׁפַּחוּ גְרַמְיֵיהוּ
לְפִיּוֹם מְעַרְתָּא כְּהַרְף עֵין (ס"א, אָמַר לֹון שְׁמָא דְמִי"ב אַתּוֹן, דְלִיג לֹון חֲמֵשׁ מֵאָה פְרַסִי בְרַגְעָא
חַדָּא, אֲשַׁכְחוּ כו').

פֶּתַח כְּמִקְדָּם וְאָמַר, יֵשׁ הֶבֶל אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה עַל הָאָרֶץ וְכוּ'. בָּא וּרְאֵה,
שְׁמַעְתִּי שְׁהִיָּה מַעֲשֶׂה בְּאִישׁ אֶחָד מֵאוֹתָם בְּעַלֵי קַבִּים שְׁהִיָּה הוֹלֵךְ
בְּדָרְךָ, פָּגַשׁ בְּשָׁנֵי חֲכָמִים בְּעַלֵי הַדּוֹר, בְּעַלֵי חֲכָמַת הַתּוֹרָה. אָמַר לָהֶם:
שְׁלוֹם עֲלֵיכֶם חֲכָמִים, שְׁמַעְתִּי עֲלֵיכֶם שְׁאַתֶּם חֲכָמֵי הַדּוֹר, לָאֵן אַתֶּם
הוֹלְכִים? אָמְרוּ לוֹ: לְמָקוֹם פְּלוּנִי. וְעַרְב שֶׁבֶת הִיָּה. אָמַר לָהֶם: אֲנִי
הוֹלֵךְ לְשֵׁם, (אלד) וְאַסְדָּר לְכֶם מְקוֹם בֵּית מוֹשְׁבְכֶם, אִם אַתֶּם רוֹצִים.
אָמְרוּ לוֹ: וְהָרִי אָנּוּ עִם סוּסִים וְאַתָּה בְּלֵי רְגֵלִים, וְאִידָּ יִתְכֹן שְׁיֵהִיָּה
זֶה? אָמַר לָהֶם: אָף עַל גַּב שְׁאַתֶּם רוֹכְבִים עַל בְּהֵמוֹת שְׁרָצוֹת הָרְבָּה,
וְאַנִי חֲגַר בְּלֵי רְגֵלִים, אִם תִּרְצוּ, אֲנִי אֲקַדָּם לְסְדָּר לְכֶם אֶת הַשֶּׁבֶת.
תְּמַהוּ. בֵּינַתִּים הֲחִזִּירוּ רְאִשְׁיָהֶם אֵלָיו וְרָאוּ אוֹתוֹ שְׁהִיָּה רַץ כְּמוֹ כּוֹכַב
שְׁבִיט. עֲשֶׂה לָהֶם קְפִיצָה, וּמְצָאוּ אֶת עֲצָמָם עַל פִּי מְעַרָּה כְּהַרְף עֵין.
[אָמַר לָהֶם הַשֵּׁם שֶׁל מִי"ב אוֹתִיּוֹת, דְלִג לָהֶם חֲמֵשׁ מֵאוֹת פְרַסוֹת בְרַגַע אֶחָד, מְצָאוּ כו']

אָמַר לֹון רַבָּן עוּלוּ, עָאלוּ אַבְתְּרִיָּה מְעַרְתָּא גוּ מְעַרְתָּא, עַד דְעָאלוּ לְחַד
פְּרִדְסָא וְהָוָה תַמָּן הָהוּא בְּעַל קַבִּין מְתַפְּשֵׁט מֵהָהוּא גּוּפָא, וְהָוָה מְתַלְבֵּשׁ
בְּגוּפָא אַחְרָא דְאַנְפוּי הוּוּ נְהָרִין כְּשֶׁמְשָׂא, וְהָוָה יִתִּיב עַל כְּרִסְיָא
דְמַלְכוּתָא, וְתַלַּת מְאָה תַלְמִידוּי תַחֲוֹת כְּרִסְיָא לְרְגֵלוּי, וְהוּוּ קָרָאֵן (קהלת א
ב) הֶבֶל הַבְּלִים אָמַר קְהֵלֶת, וְהוּוּ קָרָאֵן הָאִי קָרָא זְמַנִּין בְּלָא חוּשְׁבָּנָא,
אָמְרוּ לֹון אֵינוֹן חֲפִימִין מְאִרֵי דְדָרָא, מֵאִי הָאִי, וְכִי לִית קָרָא אַחְרָא בְּסַפְּר
קְהֵלֶת, מִיָּד קָם הָהוּא מְאִרֵי קַבִּין דְהָוָה יִתִּיב עַל כְּרִסְיָא, וְאַחִיד בִּידִיהוֹן,
וְאַעִיל לֹון לְשַׁבְּעָה הִיכְלִין, וּבְכָל הִיכְלָא וְהִיכְלָא הָוּה כְּתִיב הֶבֶל הַבְּלִים,
וּבְהִיכְלָא שְׁבִיעָאָה הָוּה נְשָׂרָא וְעַטְרָה בְּפוּמָהָא, וּדְמוּת יוֹנָה בְּהֵהִיא עַטְרָה,
וְהָוּה כְּתִיב בְּעַטְרָה כָּל מָאֵן דְלָא יָדַע בְּאַלִּין הַבְּלִים וּבְרָזָא דְלָהוֹן, עֲלִיה
אֲתַמַּר (במדבר א נא) וְהִזְרֵה קֶרֶב יוֹמָת, מִיָּד אַתְחַזְרוּ אֵינוֹן לְאַחוּרָא, אָמַר לֹון
הָהוּא בְּעַל קַבִּין אַתּוֹן חֲפִימִין מְאִרֵי דְדָרָא, דְאַזְלִית אַבְתְּרִיכֹו עַד כְּעוֹן
לְמַנְדַּע יֵת חֲכַמְתֵּיכֹו, וּבּוֹדָאֵי לָאוּ אַתּוֹן חֲפִימִין, דּוּדָאֵי בְּהָאִי קָרָא עֲבִידְנָא
כָּל בְּנִינָא דָא, וּבִיָּה הוּינָא טַס עֲלָמָא בְּטִיסָה חַדָּא, וּבּוֹזְמָנָא בְּתַרְיִן, וּבּוֹזְמָנָא
בְּתַלַּת, וּבּוֹזְמָנָא בְּאַרְבַּע, וּבּוֹזְמָנָא בְּחַמְשָׁא, וּבּוֹזְמָנָא בְּשִׁית, וּבּוֹזְמָנָא בְּשַׁבַּע,

וְאֵנוּ בְּהַאי אֲרַעָא כְּלָהּוּ אֲזֵלִינָן בְּעֵלֵי קַבִּין, וְהַאי קָרָא יְרִיתְנָא מֵאַבָּא,
וְאַבָּא מֵאַבּוּי, עַד דְּרָא כְּלָהּוּ, יֵהֵב לֹון מְמוֹנָא סְגִיָא וְשׁוּי לֹון בְּאַתְרֵיהּוּ
כְּהָרָף עֵין.

אמר להם: חכמים, הכנסו. נכנסו אחריו למערה בתוך מערה, עד
שנכנסו לפרדס אחד, והיה שם אותו בעל קבין מתפשט מאותו הגוף,
והיה מתלבש בגוף אחר שפניו היו מאירים כשמש, והיה יושב על
פסא של מלכות, ושלוש מאות תלמידיו תחת הפסא לרגליו, והיו
קוראים הבל הבלים אמר קהלת, והיו קוראים פסוק זה פעמים בלי
חשבון. אמרו להם אותם חכמים בעלי הדור: מה זה, וכי אין פסוק
אחר בספר קהלת? מייד קם אותו בעל הקבין שהיה יושב על פסא,
ואחז בידיהם, והכניס אותם לשבעה היכלות, ובכל היכל והיכל היה
כתוב הבל הבלים, ובהיכל השביעי היה נשר ועטרה בפיו, ודמות יונה
באותה עטרה, והיה כתוב בעטרה: כל מי שלא מכיר את ההבלים
הללו ובסוד שלהם, עליו נאמר והזר הקרב יומת. מייד הם חזרו
לאחור. אמר להם אותו בעל הקבין: אתם חכמים בעלי הדור?
שהלכתי אחריכם עד פעת לדעת את חכמתכם, ובודאי שאינכם
חכמים, שודאי שבפסוק הזה עשיתי כל הבגון הזה, ובו הייתי טס
את העולם בטיסה אחת, ופעם אחת בשתים, ופעם בשלש, ופעם
בארבע, ופעם בחמש, ופעם בשש, ופעם בשבע, ואנו בארץ הזו כלנו
הולכים על קבין, והפסוק הזה ירשתי מאבא, ואבי מאביו, עד כל
הדורות. נתן להם ממון רב ושם אותם במקומם כהרף עין.

דף קד ע"א

ובגין דא יש הבל אשר נעשה על הארץ, אמרו ליה חבריאי רבי אימא לון
שום רמיזא בהאי קרא, דלא אתפסיא חכמתא דא מן חבריאי, אמר לון
רבנן בודאי רזא עלאה אית תמן, אבל אימא לכו ברמיזא, שבע הבלים
אינון, וזכאה מאן דלא נטיל לאגרייהו בהאי עלמא, ואינון דכלילן בבת
שבע, ואינון בהאי קרא, הבל (דף קד ע"א) חד, הבלים תרין הא תלת, הבל
הבלים תלת הרי שית, הכל הבל הא שבע, ולקבלייהו שבע שמהן אבגית"ץ
וכו', אלו שבע הבלים אינון כפולים, לקבל שבע שרגין דמנרתא, כפולים,
דאתמר בהון (זכריה ד ב) שבעה ושבעה מוצקות, (ואינון) שבע הויות, דאתמר
בהון באמירה יהי אור, והוי מייד, ולבושין דאינון שבע הויות אינון שבע
שמהן אבגית"ץ וחברוי, הבל איהו להב, הבלים להבים, ועלייהו אתמר
(תהלים כט ז) קול יהו"ה חוצב להבות אש, ומאן דיידע באלין הבלים, פד
אפיק לון מפומוי ומלביה ידע לכוונא בשכינתא עלאה, דכל הבלים מינה
תליין, ומתלבשן בשכינתא תתאה, דכליל שבע שמהן אבגית"ץ וחברוי,
דאינון אתוון דבהון אתבריואו שמיא וארעא, דאלין תליין באמירה ואלין

בַּעֲשִׂיָּהּ, בְּרָזָא דְאוּמֵר וְעוֹשָׂה מִיָּד, וְאַלְיֵן שְׁבַע הַבְּלִים אֵינּוֹן כְּפוּלִים, לְקַבֵּל שְׁבַע שְׁרָגִין דְּמִנְרֵתָא, כְּפוּלִים, דְּאַתְמַר בְּהוּ (זכריה ד ב) שְׁבַעַה וְשְׁבַעַה מוּצְקוֹת לְנֵרוֹת וְגוֹ', (אלין באמירה ואלין בעשיה, ואיננון י"ה יו"ד ה"א, ו"ה וא"ו ה"א אלן אינון שבעה ושבעה מוצקות).

וּמְשׁוּם זֶה יֵשׁ הַבֵּל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה עַל הָאָרֶץ. אָמְרוּ לוֹ הַחֲבֵרִים : רַבִּי, אָמַר לָנוּ שׁוּם רָמָז בְּפִסּוּק הַזֶּה, שֶׁלֹּא הִתְכַּסְּתָּה הַחֲכֵמָה הַזֹּאת מִן הַחֲכָמִים. אָמַר לָהֶם : חֲכָמִים, בְּוֹדָאֵי שְׁסוּד עֲלִיוֹן יֵשׁ שָׁם, אֲבָל אָמַר לָכֶם בְּרָמָז. שְׁבַעַה הַבְּלִים הֵם, וְאֲשֶׁרֵי מִי שֶׁלֹּא נוֹטֵל אֶת שְׁכָרָם בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְהֵם שְׁכָלוּלִים בְּבֵת שְׁבַע, וְהֵם בְּפִסּוּק הַזֶּה, הַבֵּל אֶחָד, הַבְּלִים שְׁנַיִם, הַבֵּל הַבְּלִים שְׁלֹשָׁה, הָרִי שְׁשָׁה, הַכֹּל הַבֵּל - הָרִי שְׁבַעַה, וּכְנָגְדָם שְׁבַעַה שְׁמוֹת אַבְגִּית"ץ, אֵלּוּ שְׁבַעַת הַהַבְּלִים הֵם כְּפוּלִים, כְּנָגְדַת שְׁבַעַת הַנֵּרוֹת שֶׁל הַמְּנוּרָה, כְּפוּלִים, שְׁנֵאמַר בְּהֵם שְׁבַעַה שְׁבַעַה מוּצְקוֹת, (והם) שְׁבַע הַיּוֹיֹת שְׁנֵאמַר בְּהוּ בְּאַמִּירָה יְהִי אֹר, וְהָיָה מִיָּד, וְהִלְבוּשִׁים שֶׁל אוֹתָם שְׁבַע הַיּוֹיֹת הֵם שְׁבַעַה שְׁמוֹת אַבְגִּית"ץ וְחֲבֵרֵיו, הַבֵּל הוּא לְהַב, הַבְּלִים לְהַבִּים, וְעֲלֵיהֶם נֵאמַר קוֹל יְהוָה חוֹצֵב לְהַבּוֹת אֵשׁ, וּמִי שְׁמַפִּיר אֶת הַהַבְּלִים הַלְלוּ, כְּשִׁמוּצִיא אוֹתָם מִפִּיו וּמִלְבוּ, יוֹדַע לְכוּן בְּשִׁכְיָה הַעֲלִינָה, שְׁכָל הַהַבְּלִים יוֹצֵאִים מִמֶּנָּה וּמִתְלַבְּשִׁים בְּשִׁכְיָה הַתְּחַתּוֹנָה, שְׁכוּלְלַת שְׁבַעַה שְׁמוֹת אַבְגִּית"ץ וְחֲבֵרֵיו, שֶׁהֵם הָאוֹתִיּוֹת שְׁבָהוֹן נִבְרָאוּ שָׁמַיִם וָאָרֶץ, שְׁאֵלוּ תְלוּיִים בְּאַמִּירָה וְאֵלוּ בַּעֲשִׂיָּה, בְּסוּד שֶׁל אוּמֵר וְעוֹשָׂה מִיָּד, וְשְׁבַעַת הַהַבְּלִים הַלְלוּ הֵם כְּפוּלִים, כְּנָגְדַת שְׁבַעַה נֵרוֹת הַמְּנוּרָה, כְּפוּלִים, שְׁנֵאמַר בְּהֵם שְׁבַעַה וְשְׁבַעַה מוּצְקוֹת לְנֵרוֹת וְגוֹמֵר, (אלו באמירה ואלו בעשיה, והם י"ה יו"ד ה"א, ו"ה וא"ו ה"א, אלו הם שבעה ושבעה מוצקות).

זָכָאָה עֲמָא דִּנְדַעִין לְסַלְקָא צְלוֹתֵינוּ בְּאַמִּירָה וְעוּבְדָא, וְעֲלִיָּה אֲתַמַּר (ישעיה נא טו) וְאֲשִׁים דְּבָרֵי בְּפִיךָ וְכוּ', וְהָא אוֹקְמוּהָ אֶל תְּקֵרֵי עַמִּי, אֲלֵא עַמִּי בְּשׁוֹתְפוּ, כְּמָה דְּאַתְמַר בֵּיהּ (תהלים לג ו) בְּדַבַּר יְהוָה שְׁמַיִם נַעֲשׂוּ כוּ', הַכִּי אֲנִתְּ בְּשׁוֹתְפוּ עַמִּי, דְּבְמַלּוּלְךָ אֲתַעֲבִידוּ שְׁמַיָּא וָאָרְעָא.

אשרי העם שיודעים להעלות תפלות באמירה ובמעשה, ועליו נאמר ואשים דברי בפיך וכו', והרי פרשוה אל תקרי עמי אלא עמי בשתפות, כמו שנאמר בו בדבר יהו"ה שמים נעשו כו', כך אתה בשתפות עמי, שבדבוריך נעשו שמים וארץ.

וְעוֹד הַבֵּל ה' לֵב, ה' אֲתַפְּלֵג לְדִיּוּ פְרָצוּפִין, דִּיּוּ, ד' אַרְבַּע רַגְלִין דְּכְרִסְיָא, ו', (מלכים א י ט) שֶׁשׁ מַעְלוֹת לְכַסָּא, זָכָאָה אֵיהוּ מָאן דִּנְרִית נְשִׁמְתָא, מְכְרִסְיָא יִקְרָא, כְּלִילָא מַעֲשֵׁר תְּקוּנֵין אֵלִין, וְעַבִּיד לָהּ כְּרִסְיָא לִיהוּ"ה,

דְּשָׁמָא דִּיהוּיָה דְּאִיהוּ בְּאֶרְחָא אֲצִילוּת, לְתַקְנָא לִיהּ כּוּרְסִיָּא בְּרַ נֶשׁ
לְנִשְׁמָתִיהּ, דְּהִכִּי אִוְקְמוּהוּ קְדָמָאִין, כָּל הַנְּשָׁמוֹת גְּזוּרוֹת מִכְּפָסָא הַכְּבוֹד,
וְתַמְּן שְׂרָיָא שְׂכִינְתָּא עֲלָאָה, וְלִית הִ' בְּלֵא י', וּבג"ד (שְׁמוֹת יז טו) כִּי יָד עַל פֶּס
י"ה.

וְעוֹד, הֵבֵל הִ' לֵב, הִ' מִתְחַלֵּק לְדִיּוּ פְּרָצוּפִים, דִּיּוּ, דִּי אַרְבַּעַת רַגְלֵי
הַכְּפָסָא, וְיִ שֵׁשׁ מַעְלוֹת לְכְּפָסָא. אֲשֶׁרִי הוּא מִי שְׂיֹרֶשׁ נִשְׁמָה מִכְּפָסָא
הַכְּבוֹד הַכְּלוּל מֵעֲשָׂרָה הַתְּקוּנִים הַלְלוּ, וְעוֹשָׂה אוֹתָהּ כְּפָסָא לִיהוּיָה,
שְׁהִים שֶׁל יְהוּיָה שֶׁהוּא בְּדֶרֶךְ אֲצִילוּת, לְתַקְּן לוֹ הָאָדָם כְּפָסָא
לְנִשְׁמָתוֹ, שְׂפָדָּ פְּרִשׁוּהוּ הַקְּדָמוֹנִים, כָּל הַנְּשָׁמוֹת גְּזוּרוֹת מִכְּפָסָא הַכְּבוֹד,
וְשִׁם שׁוֹרָה הַשְּׂכִינָה הַעֲלִיּוֹנָה, וְאִין הִ' בְּלֵי י', וּמִשׁוּם כְּדָּ כִּי יָד עַל פֶּס
י"ה.

וְיִ שְׂרָיָא בְּמִטְטְרוּיָן, וְדָא אִיהוּ רוּחַ הַשְּׂכִלִי דְּאִיהוּ אֲצִילוּת, הִ' שְׂרָיָא
בְּאוּפֹן, וְדָא נֶפֶשׁ הַשְּׂכִלִית בְּאֶרְחָא אֲצִילוּתָא, דְּאִית נִשְׁמָה וְרוּחַ וְנֶפֶשׁ שְׂכִלִית
וְלֵא בְּאֶרְחָא אֲצִילוּת, אֶלָּא אֲתַמַּר בְּהוּן גְּזוּרוֹת, וְאִינוּן כְּפָסָא וּמְלֵאָדָּ וְאוּפֹן,
זְכָאִין אִינוּן יִשְׂרָאֵל דְּסִלְקִין הַבְּלִים דְּצִלוּתִין בְּהוּן, לְגַבֵּי אֲתוּוּן דְּקוּדְשָׁא
בְּרִידָּ הוּא וְשְׂכִינְתָּא עֲלָאָה וְתַתָּאָה, וּבג"ד (קַהֲלַת הַיָּד) יֵשׁ הֵבֵל אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה
עַל הָאָרֶץ, וְיֵשׁ הֵבֵל דְּרִשְׁיַעֲיָא, דְּאִינוּן הַבְּלִים דְּשִׁקְרָא, וְנִטְלִין לוּן מִלְּאֲכִי
חַבְלָה, וְנִטְעִין בְּהוּן רְקִיעִין וְאָרְעִין דְּשִׁקְרָא, וְעֲלִיָּהוּ אֲתַמַּר (יִרְמִיָּה י טו) הֵבֵל
הַמָּה מַעֲשֶׂה תַעֲתוּעִים, (כֹּאן חֲסֵר), קָמוּ כְּלָהוּ וְאֲשַׁתְּטַחוּ קַמִּיהּ, וְאָמְרוּ אֵלוּ
לֵא אֲתִינָא לְעֲלָמָא, אֶלָּא לְמִשְׁמַע דָּא דִּי.

וְיִ שׁוֹרָה בְּמִטְטְרוּיָן, וְזֶהוּ רוּחַ הַשְּׂכִלִי שֶׁהוּא אֲצִילוּת, הִ' שׁוֹרָה בְּאוּפֹן,
וְזוֹ נֶפֶשׁ הַשְּׂכִלִית בְּדֶרֶךְ אֲצִילוּת, שְׂיֵשׁ נִשְׁמָה וְרוּחַ וְנֶפֶשׁ שְׂכִלִית וְלֵא
בְּדֶרֶךְ אֲצִילוּת, אֶלָּא נֶאֱמַר בְּהוּן גְּזוּרוֹת, וְהִם כְּפָסָא וּמְלֵאָדָּ וְאוּפֹן,
אֲשֶׁרִיהֶם יִשְׂרָאֵל שְׂמַעֲלִים הַהַבְּלִים שֶׁל הַתְּפִלוֹת בְּהִם אֵל הָאוֹתִיּוֹת
שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְהַשְּׂכִינָה הַעֲלִיּוֹנָה וְהַתְּחִתּוֹנָה, וּמִשׁוּם זֶה יֵשׁ
הֵבֵל אֲשֶׁר נַעֲשֶׂה עַל הָאָרֶץ, וְיֵשׁ הֵבֵל שֶׁל רִשְׁעִים, שֶׁהִם הַבְּלִים שֶׁל
שִׁקְרָא, וְנִטְלִים אוֹתָם מִלְּאֲכִי חַבְלָה, וְנִטְעִים בְּהִם רְקִיעִים וְאָרְצוֹת
שֶׁל שִׁקְרָא, וְעֲלִיָּהֶם נֶאֱמַר הֵבֵל הַמָּה מַעֲשֶׂה תַעֲתוּעִים. קָמוּ כְּלָם
וְהִשְׁתְּטַחוּ לְפָנָיו, וְאָמְרוּ, אֵלוּ לֵא בְּאֵנוּ לְעוֹלָם אֶלָּא לְשִׁמְעָא אֲתָּ זֶה - דִּי.

(זכריה ד) לַנְרוֹת אֲשֶׁר עַל רֹאשָׁהּ, וְאֵינּוֹן יִיָּהּ יוֹיֵד הִיא, וְיִיָּהּ וְאִיוּ הִיא, וְאֵינּוֹן שֶׁבַע כְּפוּלוֹת בְּגִיד כְּפָרִיִּית (דף קד ע"ב) לְבוּשֵׁין לוֹן, וְכִלְהוּ סִלְקִין מְלֻבָּא לְפוּמָא, שֶׁבַע הַבְּלִים סִלְקִין, שֶׁבַע נַחְתִּין לְאַשְׁקָאָה לוֹן, וּבְגִין דָּא (זכריה ד) שֶׁבַע וְשֶׁבַע מוּצָקוֹת, תְּלַת אֵינּוֹן גְּנִיזִין לְעִילָא, דְּלְבוּשֵׁין דְּלַהוֹן אֶמְיִשׁ, דְּאֵינּוֹן אֵשׁ מִיַּם רוּחַ, הָא אֵינּוֹן עֶשֶׂר דְּסִלְקִין מְלֻבָּא נְתִיבוֹת, וְאֵינּוֹן לְקַבְּלֵיהוּ עֶשֶׂר אֶמְיִרָן, וְלִיב אֱלֹהִיִּים דְּבְרָאשִׁית, הָא מִיב, מְלֻבָּא נְפִיק אֲשָׁא, מְכַנְפֵי רִיָּאָה רוּחָא, מְמוּחָא מִיָּא, וְרוּחָא אֶחִיד בְּמִיָּא וְאֲשָׁא וְאֲתַעְבִּיד קוּל, כְּד אֶחִיד בְּמִיָּא אֲתַמַּר בֵּיהּ (תהלים כט א) קוּל יְהוּיָה עַל הַמַּיִם, כְּד אֶחִיד בְּאֲשָׁא אֲתַמַּר בֵּיהּ (שם) קוּל יְהוּיָה חֲצַב לְהַבּוֹת אֵשׁ, כְּד אֶחִיד בְּרוּחָא אִיהוּ (מִיָּא יט יא) רוּחַ חֲזַק מְפָרַק הָרִים וּמְשַׁבֵּר סִלְעִים, וְעַלִּיהּ אֲתַמַּר קוּל יְהוּיָה שׁוֹבֵר אֶרְזִים.

לַנְרוֹת אֲשֶׁר עַל רֹאשָׁהּ, וְהוּן יִיָּהּ יוֹיֵד הִיא, וְיִיָּהּ וְאִיוּ הִיא, וְהַשֶּׁבַע כְּפוּלוֹת בְּגִיד כְּפָרִיִּית הֵם לְבוּשֵׁים לָהֶם, וְכֻלָּם עוֹלִים מֵהַלֵּב לָפָה, שֶׁבַע הַבְּלִים עוֹלִים, שֶׁבַע יוֹרְדִים לְהַשְׁקוֹת אוֹתָם, וּמְשׁוּם זֶה שֶׁבַע וְשֶׁבַע מוּצָקוֹת, שְׁלֹשָׁה הֵם גְּנוּזִים לְמַעְלָה, שְׁהַלְבוּשִׁים שְׁלָהֶם אֶמְיִשׁ, שֶׁהֵם אֵשׁ מִיַּם רוּחַ, הָרִי הֵם עֶשֶׂר שְׁעוֹלִים מְשַׁלְשִׁים וּשְׁתַּיִם נְתִיבוֹת, וּכְנֻגָדָם הֵם עֶשֶׂר אֶמְיִרוֹת, וּשְׁלֹשִׁים וּשְׁנַיִם אֱלֹהִים שֶׁל בְּרָאשִׁית - הָרִי אֶרְבָּעִים וּשְׁתַּיִם. מֵהַלֵּב יוֹצֵאת אֵשׁ, מְכַנְפֵי הָרָאָה - רוּחַ, מִן הַמַּחַ - מִיַּם, וְהָרוּחַ אֶחֻזָּה בְּמִיַּם וְאֵשׁ וְנַעֲשֶׂה קוּל. כְּשֶׁאוּחַז בְּמִיַּם נֶאֱמַר בּוֹ קוּל יְהוּיָה עַל הַמַּיִם, כְּשֶׁאוּחַז בְּאֵשׁ נֶאֱמַר בּוֹ קוּל יְהוּיָה חֲצַב לְהַבּוֹת אֵשׁ, כְּשֶׁאוּחַז בְּרוּחַ הוּא רוּחַ חֲזַק מְפָרַק הָרִים וּמְשַׁבֵּר סִלְעִים, וְעַלִּיו נֶאֱמַר קוּל יְהוּיָה שׁוֹבֵר אֶרְזִים.

וּתְלַת נְקוּדֵין אֵינּוֹן לְקַבְּלֵי אֶמְיִשׁ, וְאֵינּוֹן חֲשִׁיק, הִדָּא הוּא דְכַתְיִב (דברים י טו) רַק בְּאַבְתָּיִךְ חֲשַׁק יְהוּיָה, וְאֵינּוֹן חֲלִיִּים שְׁבִיָּא קְמִיָּץ, קְמִיָּץ לִימִינָא קוּל יְהוּיָה עַל הַמַּיִם, וְכַד רוּחָא אֶחִיד בֵּיהּ דְּאִיהוּ חֲלִיִּים, אֲתַמַּר בֵּיהּ (בראשית א ב) וְרוּחַ אֱלֹהִיִּים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם, שְׁבִיָּא אִיהוּ בְּאֵשׁ, וְכַד אֶחִיד בֵּיהּ רוּחַ, אִיהוּ רוּחַ חֲזַק מְפָרַק הָרִים וּמְשַׁבֵּר סִלְעִים, מְסַטְרָא דְּגְבוּרָה דְּאִיהוּ תַקִּיף, כְּד אֶחִיד בֵּיהּ רוּחָא דְּאִיהוּ חֲלִיִּים בֵּין קְמִיָּץ שְׁבִיָּא דְּאֵינּוֹן מִיָּא וְאֲשָׁא, דְּאֵינּוֹן תַּרְוַן דְּרוּעִין, דְּאִית בְּהוֹן יָד יָמִין יָד שְׁמָאל דְּאֵינּוֹן כִּיח פְּרָקִין, אֲתַמַּר בְּהוֹן קוּל יְהוּיָה בְּכַח, כְּד הָאִי רוּחָא אֶחִיד בְּעַמוּדָא דְּאֶמְצַעִיתָא, אֲתַמַּר בֵּיהּ קוּל יְהוּיָה בְּהֶדֶר, כְּד אֶחִיד בְּתַרְוַן שׁוֹקִין דְּאֵינּוֹן צְרִי, אֲתַמַּר בְּהוֹן קוּל יְהוּיָה יְחוּלָל אֵילוֹת, דְּאֵינּוֹן תַּרְוַן עוֹזְלֵי דְּאֵיִלְתָּא, תַּרְוַן אַחִים אִישׁ בְּאַחִיהוּ יְדוּבְקוּ.

וְשֹׁלֵשׁ נְקוּדוֹת הֵן כְּנֻגָד אֶמְיִשׁ, וְהֵם חֲשִׁיק, זֶהוּ שְׁכַתוּב רַק בְּאַבְתָּיִךְ חֲשַׁק יְהוּיָה, וְהוּא חֲלִיִּים שְׁבִיָּא קְמִיָּץ, קְמִיָּץ לִימִין, קוּל יְהוּיָה עַל הַמַּיִם, וּכְשֶׁרוּחַ אוּחַז בּוֹ, שֶׁהוּא חֲלִיִּים, נֶאֱמַר בּוֹ וְרוּחַ אֱלֹהִיִּים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם. הַשְּׁבִיָּא הוּא בְּאֵשׁ, וּכְשֶׁאוּחַז בּוֹ הָרוּחַ, הוּא

רוח חֲזַק מִפָּרֶק הָרִים וּמִשֶּׁבֶר סָלְעִים. מִצַּד הַגְּבוּרָה שֶׁהוּא קָשָׁה, כְּשֶׁאוֹחֲזֵת בּוֹ הָרוּחַ, שֶׁהוּא חַלְיִים בֵּין קַמִּיץ שְׁבִי"א, שֶׁהֵם מִים וְאֵשׁ, שֶׁהֵם שְׁתֵּי זְרוּעוֹת שַׁיֵּשׁ בָּהֶם יָד יָמִין יָד שְׂמָאל, שֶׁהֵם עֶשְׂרִים וּשְׁמוֹנֶה פָּרָקִים, נֶאֱמָר בָּהֶם קוֹל יְהוֹי"ה בִּפְתָח. כְּשֶׁהָרוּחַ הַזֶּה אוֹחֲזֵת בְּעַמּוּד שֶׁל הָאֲמָצַע, נֶאֱמָר בּוֹ קוֹל יְהוֹי"ה בְּהֶדֶר. כְּשֶׁאוֹחֲזֵת בְּשְׁתֵּי שׁוֹקִים שֶׁהֵם צַרְיִי, נֶאֱמָר בָּהֶם קוֹל יְהוֹי"ה יַחֲלִל אֵילוֹת, שֶׁהֵם שְׁנֵי עַפְרֵי הָאֵלֵה, שְׁנַיִם אַחִים, אִישׁ בְּאַחִיהוּ יִדְבְּקוּ.

וְהָכָא רָזָא דִּיבּוּס, דָּאִם יִפּוֹל אַחִיו הָא תְּנַיִנָא דִּיּוֹקִים לִיה, וְרָזָא דְמַלְכָה (איכה א יג) נְתַנְנִי שׁוּמְמָה כָּל הַיּוֹם דְּנ״ה, וְדָא הוֹי"ד, דְּאֶתְמַר בֵּיה (בראשית לב ג) כִּי נָגַע בְּכַף יָרֵךְ יַעֲקֹב, בְּכַף דִּילִיה, שְׁכִינְתָא דְּוָה אִיהִי בְּגִלוּתָא, בְּגִין דְּפָרַח מְנִיה יָרֵךְ דְּאִיהוּ ו' מִן ה', וְאֶשְׁתַּאֲרַת אִיהִי ד' דִּילָה (דלח), קוֹל יְהוֹי"ה יַחֲלִל מִדְּבַר דָּא חִיר"ק וְדָא צְדִיק, כִּד רוּחַ אַחִיד בֵּיה אִיהוּ יַחֲלִל מִדְּבַר, שְׁבַע קַלְיוֹ לְקַבֵּל שְׁבַע שְׁמָהוֹן אַבְגִּית"ץ כּו'.

וְכָאן סוּד הַיְבוּס, שְׁאִם יִפּוֹל אַחִיו, הָרִי הַשְּׁנֵי שְׁיָקִים אוֹתוֹ, וְסוּד הַדְּבַר - נְתַנְנִי שׁוּמְמָה כָּל הַיּוֹם דְּנ״ה, וְזָה הוֹי"ד, שְׁנֶאֱמָר בּוֹ כִּי נָגַע בְּכַף יָרֵךְ יַעֲקֹב, בְּכַף שְׁלוֹ, הַשְּׁכִינָה הִיא דְּוָה בְּגִלוּת, מְשׁוּם שֶׁפָּרַח מִמֶּנָּה הַיָּרֵךְ שֶׁהוּא ו' מִן ה', וְהִיא נִשְׁאַרְהָ ד' שְׁלָה (דלח). קוֹל יְהוֹי"ה יַחֲלִל מִדְּבַר, זָה חִיר"ק וְזָה צְדִיק, כְּשֶׁהָרוּחַ אוֹחֲזֵת בּוֹ, הוּא יַחֲלִל מִדְּבַר, שְׁבַע קוֹלוֹת כְּנֶגֶד שְׁבַע שְׁמוֹת אַבְגִּית"ץ וְכו'.

רוּחַ סָלִיק בְּאֹוִיר דְּאִיהוּ כְּתָר עֲלָאָה אֹוִיר קְדָמוֹן, אֵשׁ סָלִיק לְגַבֵּי ה' דְּאִיהוּ אִימָא וְאֶתְעֵבִיד אֲשָׁה, מִיָּם סָלִיק לְגַבֵּי י' וְאֶתְעֵבִיד יָמִים, וְדָא חֲכָמָה, וְהָכִי נְחַתִּין לְגַבֵּי נֶצַח וְהוּד יִסוּד, מְלָכוּת מְאָנָא דְּכֻלְהוּ, וְאִיהִי עֶפֶר כְּלִילָא מְכֻלְהוּ, וְאִיהִי כְּלָלָא דְּכָל אֲתוּוֹן דְּאִינוּן מְאָנָא לְנִקּוּדִין, וְעַל אֲלִין שְׁבַע קַלְיוֹן אֶתְמַר (שמות כ יח) וְכָל הָעָם רֹאִים אֶת הַקּוֹלוֹת, וְעַל תְּלַת גְּנִיזִין אֶמַר (דברים ד יב) קוֹל דְּבָרִים אֲתֶם שׁוּמְעִים, בֵּת קוֹל דְּכֻלְהוּ שְׁכִינְתָא תִּתְּאָה.

הָרוּחַ עוֹלָה בְּאֹוִיר שֶׁהוּא כְּתָר עֲלִיוֹן, אֹוִיר קְדָמוֹן, הָאֵשׁ עוֹלָה אֶל הָה' שֶׁהוּא הָאֵם, וְנַעֲשִׂית אֲשָׁה, הַיָּמִים עוֹלָה אֶל הַי' וְנַעֲשֶׂה יָמִים, וְזוֹ חֲכָמָה, וְכֵן יוֹרְדִים אֶל הַנֶּצַח וְהוּד יִסוּד, הַמְּלָכוּת הִיא הַכְּלִי שֶׁל כְּלָם, וְהִיא עֶפֶר הַכְּלוּלָה מְכֻלָם, וְהִיא הַכְּלָל שֶׁל כָּל הָאוֹתִיוֹת שֶׁהֵם כְּלִי לְנִקְדוּת, וְעַל שְׁבַע הַקּוֹלוֹת הִלְלוּ נֶאֱמָר וְכָל הָעָם רֹאִים אֶת הַקּוֹלוֹת, וְעַל שְׁלֹשָׁה גְּנִיזִים אֶמַר קוֹל דְּבָרִים אֲתֶם שׁוּמְעִים, בֵּת קוֹל שְׁכֻלָם שְׁכִינָה תִּחְתּוֹנָה.

תא חזי תלת נקודין אינון, חירק חלם שרק, חלם, קוצא דיי לעילא איהו חלם, קוצא דאת יי לתתא איהי חירק, גו אמצעיתא איהו שורק, כד אינון תלת כחדא, אינון סגולתא ואינון שלשלת ואינון שריק ואינון סגו"ל,

בא וראה, שלש נקודות הן, חיר"ק חל"ם שור"ק, חלם, קוצו של יי למעלה הוא חלם, הקוץ של האות יי למטה הוא חיר"ק, בתוך האמצע הוא שור"ק, כשהם שלש כאחד, הן סגולתא, והם שלשלת, והם שור"ק והם סגו"ל.

דף קה ע"א

כתר על חכמה ובינה איהו סגולת"א חל"ם על צר"י, סגו"ל איהו נקודה תחות צר"י, חסד גבורה, תפארת לתתא, נצח הוד, יסוד באמצעיתא איהו שרק, והכי כד תפארת באמצעיתא איהו שלשלת, שב"א איהו תרין נקודין, כד אתגבר מ"א על אשא או אשא על מ"א, או כד אינון יסוד על מלכות, כל ספירה דא על גבי דא בכל אתר איהו שב"א, ורזא דמלה, את המאור הגדול ואת המאור הקטן, כד אינון שוין הווי צר"י, את שני המאורות הגדולים, וכל נקודין אינון דבור ואתוון הבל הבלים, דתליין מן ה"ה, ואינון אתוון רברבו, ואתוון זעירן, (נקודין מ"י בת קול ודאי, קלין אינון מן ו, ואינון אתוון ונקודין), וטעמי כלין בהו, (נ"א נקודין מתלבשין במ"א בימינא, דאתמר הרוצה להחכים ידרים), אתוון מן ה' ה', נקודין מן י', טעמי מן ו', נקודין (דף קה ע"א) מתלבשין במ"א בימינא, דאתמר ביה הרוצה להחכים ידרים, אתוון מתלבשין באשא בשמאלא, ועלייהו אתמר קול יהו"ה חצב להבות אש דאינון הבלים, טעמי מתלבשין באוירא באמצעיתא, וטעמי אינון מסטרא דקתר, ונקודין מסטרא דחכמה, ואתוון מסטרא דבינה, (דבגינה) ומתלבשין במ"א אשא ורוחא, דאינון חסד גבורה תפארת, והכי מתלבשין בנצח הוד יסוד, מלכות מאנא דכלהו, כלילא מפלהו.

כתר על חכמה ובינה הוא סגולת"א, חל"ם על צר"י, סגו"ל הוא נקודה תחת צר"י, חסד גבורה, תפארת למטה, נצח הוד, היסוד באמצע הוא שור"ק, וכך כשתפארת באמצע, הוא שלשלת. השב"א הוא שתי נקודות, כשמתגברים מים על אש או אש על מים, או כשהם יסוד על מלכות, כל ספירה זו על גבי זו בכל מקום הוא שב"א, וסוד הדבר - את המאור הגדל ואת המאור הקטן, כשהם שוים הם היו צר"י, את שני המאורות הגדלים, וכל הנקודות הן דבור, והאותיות הבל הבלים, שתלויים מה"ה, והן אותיות גדולות ואותיות קטנות, (הנקודות מ"י בת קול ודאי, הקולות הם מן ו, והם אותיות ונקודות), והטעמים כלולים בהן, (הנקודות מתלבשות במים בימין, שנאמר הרוצה להחכים ידרים), האותיות מן ה' ה', הנקודות

מִן י', הַטְעָמִים מִן ו', הַנְקָדוֹת מִתְלַבְּשׁוֹת בְּמִים בְּיָמִין, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ הַרוּחָה לְהַחֲפִים יְדָרִים, הָאוֹתִיּוֹת מִתְלַבְּשׁוֹת בְּאֵשׁ מִשְׁמָאל, וְעֲלִיהֶם נֶאֱמַר קוֹל יְהוִיָּה חֹצֵב לְהַבּוֹת אֵשׁ, שֶׁהֵם הַבָּלִים, הַטְעָמִים מִתְלַבְּשִׁים בְּאוֹיֵר בְּאֲמָצֵעַ, וְהַטְעָמִים הֵם מֵצַד הַכְּתָר, וְהַנְקָדוֹת מֵצַד הַחֲכָמָה, וְהָאוֹתִיּוֹת מֵצַד הַבִּינָה, (שְׁבַשְׁבִּילָה) וּמִתְלַבְּשִׁים בְּמִים אֵשׁ וְרוּחַ, שֶׁהֵם חֹסֵד גְּבוּרָה תְּפָאֶרֶת, וְכֵן מִתְלַבְּשִׁים בְּנִצְחַת הוֹד יְסוּד, הַמְלָכוֹת הַכְּלִי שֶׁל כָּלֶם, כְּלוּלָה מִכָּלֶם.

אִיהִי פֶה דְמִינָה הַבָּלִים נִפְקִין וְקָלִין וְדְבוּרִין, כִּלְהוֹ אֶתְכַלִּילֶן בְּהַ, וְאִיהִי לֵב דְכִלְהוֹ בְּהַ אֶתְכַלִּילֶן, וּמִינָה נִפְקִין דְּפִיקוּ דְרוּחָא לְכָל עֲרֻקִין דְּדְרוּעָא, כִּד רוּחָא דְפִיק בְּמִיָּא דְאִיהוּ לִימִינָא, אֶתְמַר בִּיהַ (שִׁיר הַב) קוֹל דְּוִדִי דוֹפֵק פְּתַחִי לִי אַחוּתִי, לְהַהִיא דְאֶתְמַר בְּהַ (מִשְׁלִי זֶד) אֶמּוֹר לְחַכְמָה אַחוּתִי אֶתְ, וְכֵן דְּפִיק לְשִׁמְאֵלָא דְאִיהִי אֲשָׁא, אֶתְמַר בְּהַ רַעֲיָתִי, דְּבִיהַ אֶתְוֹקֵד בְּכַמָּה רְשָׁפִיִּים דְּאִינוּן שְׂרָפִיִּים, דְּאֶתְמַר בְּהוֹן (שִׁיר חֹו) רְשָׁפִיהַ רְשָׁפִי אֵשׁ שְׁלַהֲבַת יִיָּה.

הִיא הַפֶּה שֶׁמִּמֶּנּוּ יוֹצְאִים הַהַבָּלִים וְהַקּוֹלוֹת וְהַדְּבוּרִים, וְכָלֶם נִכְלָלִים בְּהַ, וְהִיא הַלֵּב שֶׁכָּלֶם בּוֹ נִכְלָלִים, וּמִמֶּנָּה יוֹצְאִים הַדְּפִיק שֶׁל הַרוּחַ לְכָל הַעוֹרְקִים שֶׁל הַזְּרוּעַ. כְּשֶׁהַרוּחַ דוֹפֵק בְּמִים שֶׁהוּא לִימִין, נֶאֱמַר בּוֹ קוֹל דְּוִדִי דוֹפֵק פְּתַחִי לִי אַחוּתִי, לְאוֹתָהּ שֶׁנֶּאֱמַר בְּהַ אֶמּוֹר לְחַכְמָה אַחוּתִי אֶתְ, וְכֵן דוֹפֵק לְשִׁמְאֵל שֶׁהִיא אֵשׁ, נֶאֱמַר בְּהַ רַעֲיָתִי, שֶׁבוֹ נִשְׂרָף בְּכַמָּה רְשָׁפִיִּים שֶׁהֵם שְׂרָפִיִּים, שֶׁנֶּאֱמַר בְּהֶם רְשָׁפִיהַ רְשָׁפִי אֵשׁ שְׁלַהֲבַת יִיָּה.

מִסְטָרָא דְעַמּוּדָא דְאֲמָצְעִיתָא יוֹנְתִי תַמְתִּי, בְּגִין דְּאִיהִי דְרָגָא דְיַעֲקֹב דְּאֶתְמַר בִּיהַ (בְּרַאשִׁית כַּה כו) וְיַעֲקֹב אִישׁ תָּם, וְדְפִיקוּ דִילִיָּה תַמָּן בְּמִשְׁקָל, לֹא סָלִיק וְלֹא נַחִית, דִּי בְּמִיָּא נַחִית לְגַבִּי צְדִיק נִבְיָעוּ לְגַבִּיהַ בְּאַרְיִכוֹ, וְסָלִיק בִּיהַ בְּאַרְיִכוֹ דְתַקִּיעָה, בְּאֲשָׁא אִיהוּ דְפִיקוּ בְּשִׁבְרִים בְּתַבִּירוֹ, וּבְעַמּוּדָא דְאֲמָצְעִיתָא נַחִית (נִיָּא אַחִיד) בְּתַרְוִיָּהוּ שְׁלִשְׁלִיִּית, בִּינּוּנִי וְדֹא תְרוּעָה, קוֹל דְּמָמָה דְקָה לְגַבִּי שְׁכִינְתָא תַתְּאָה, תַמְתִּי, תָם הַהוּא דְפִיקוּ בְּגִין דְּהַבִּיאוּ לָהּ בְּחִשָׁאִי.

מֵצַד הָעַמּוּד הָאֲמָצְעִי יוֹנְתִי תַמְתִּי, מִשּׁוּם שֶׁהִיא הַדְּרָגָה שֶׁל יַעֲקֹב, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ וְיַעֲקֹב אִישׁ תָּם, וְהַדְּפִיק שְׁלָה שָׁם בְּמִשְׁקָל, לֹא עוֹלָה וְלֹא יוֹרֵד, שֶׁבְּמִים יוֹרֵד אֶל הַצְּדִיק הַמַּעֲיָן אֵלָיו בְּאַרְיִכוֹת, וְעוֹלָה בּוֹ בְּאַרְיִכוֹת שֶׁל תְּקִיעָה. בְּאֵשׁ הוּא הַדְּפִיק בְּשִׁבְרִים בְּשִׁבְרִי, וּבְעַמּוּד הָאֲמָצְעִי יוֹרֵד (אוּחַו) בְּשִׁנְיָהֶם שְׁלִשְׁלִיִּית, בִּינּוּנִי, וְזוֹ תְרוּעָה, קוֹל דְּמָמָה דְקָה אֶל הַשְּׁכִינָה הַתַּחְתּוֹנָה. תַמְתִּי, תָם אוֹתוֹ הַדְּפִיק, מִשּׁוּם שֶׁהַבִּיאוּ לָהּ בְּחִשָׁאִי.

וְכַד שְׁכִינְתָּא אִיהִי בְּגִלוּתָא אֲתִמַּר בְּהָ (שיר ה' ב) אֲנִי יִשְׁנָה וְלִבִּי עַר, כַּד אִיהִי יִשְׁנָה לִית בְּהָ דְפִיקוּ, בְּגִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְאִיהוּ קוּל דְּפִיקוּ דִילָהּ אֲתִרְחַק מִינָהּ, הִדָּא הוּא דְכָתִיב (תהלים לט ג) נֶאֱלַמְתִּי דוּמְיָהּ הַחֲשֵׁתִי מְטוֹב, לָמָּה נֶאֱלַמְתִּי, מִיִּיָּה דְאִיהוּ דוּמְיָהּ דְאֲתִרְמִיז בְּאֱלֹהִיִּים, דְאִיהוּ לִיב אֱלֹהִיִּים דְמַעֲשֶׂה בְּרֵאשִׁית, דְּדְפִיק רִוְחָא דְקוּדְשָׁא דְאֲתִמַּר בֵּיהּ (בראשית א ב) וְרוּחַ אֱלֹהִיִּים, בְּגִין דְּהַחֲשֵׁתִי מְטוֹב דְאִיהוּ קוּל, בְּהוּא זְמַנָּא אֲשֶׁתְּאַרְתַּ בֵּת יַחֲידָה בְּלֹא קוּל, וּבְגִין דָּא לִית בֵּת קוּל בְּגִלוּתָא, וּבְגִין דְלִית בֵּת קוּל בְּגִלוּתָא הִבִּיאוּ לָהּ בְּחֲשָׁאִי, וּבְגִין דָּא צְלוּתָא אִיהִי בְּחֲשָׁאִי, אֲף עַל גַּב דְרִזִּין סְגִיאוּן אִית הֲכָא, שְׂבַעִין אֲנָפִין אִית לְאוּרִיָּתָא.

וְכַשְׁהַשְׁכִּינָה בְּגִלוּת, נֶאֱמַר בְּהָ אֲנִי יִשְׁנָה וְלִבִּי עַר, כְּשֶׁהִיא יִשְׁנָה אִין בְּהָ דְפִק, מְשׁוּם שְׁהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁהוּא הַקוּל, הַדְּפִק שְׁלָהּ, הַתְּרַחַק מִמֶּנָּה. זְהוּ שְׂכַתוּב נֶאֱלַמְתִּי דוּמְיָהּ הַחֲשֵׁתִי מְטוֹב, לָמָּה נֶאֱלַמְתִּי? מִיִּיָּה, שְׁהִיא דוּמְיָהּ שְׁנַרְמִז בְּאֱלֹהִיִּים, שְׁהוּא שְׁלֵשִׁים וּשְׁנַיִם אֱלֹהִים שְׁל מַעֲשֶׂה בְּרֵאשִׁית, שְׁרוּחַ הַקְדָּשׁ דוּפִק, שְׁנֶאֱמַר בּוּ וְרוּחַ אֱלֹהִיִּים, מְשׁוּם שְׁהַחֲשֵׁתִי מְטוֹב, שְׁהוּא קוּל. בְּאוּתוּ הַזְּמַן נִשְׁאַרְתַּ בֵּת יַחֲידָה בְּלִי קוּל, וּמְשׁוּם זֶה אִין בֵּת קוּל בְּגִלוּת, וּמְשׁוּם שְׁאִין בֵּת קוּל בְּגִלוּת, הִבִּיאוּ לָהּ בְּחֲשָׁאִי, וּמְשׁוּם זֶה הַתְּפִלָּה הִיא בְּחֲשָׁאִי. אֲף עַל גַּב שְׁסוּדוֹת גְּדוּלִים יֵשׁ כְּאֵן, שְׂבַעִים פְּנִים יֵשׁ לְתוֹרָה. וּבְאוּתוּ זְמַן אִין לָהּ דְפִק, שְׁהוּא כְּמוֹ שְׁהַנְקָדוֹת שְׁמַנְקָדִים בְּדְפִק הָאֲצַבְעוֹת שְׁהוּ עֶשֶׂר, שְׂבַעִים

וּבְהוּא זְמַנָּא לִית לָהּ דְפִיקוּ דְאִיהוּ כְּגוּוּנָא דְנְקוּדֵי דְמַנְקָדִין בְּדְפִיקוּ דְאֲצַבְעָאן דְאִינוּן עֶשֶׂר, דְּבְהוּן מְנַקְדִין בְּדְפִיקוּ דְרוּחָא, וְאִינוּן מְנַקְדִין בְּנִימִין דְכְּנוֹר דְדוּד, דְפִיקוּ אִיהוּ כְּגוּוּנָא דְקֵלָא דְסִלִּיק בְּנְגוּוּנָא, לְקַבֵּל עֶשְׂרָה דְפִיקוּ דְאֲסַתְּכַל אֲסִיָּא בְּדְפִיקוּ, עַבְד דְדוּד עֶשְׂרָה מִינֵי נְגוּוּנִים בְּתַלְמִים, אֲרַבְעָה אִינוּן (שיר ה' ב) אֲחוּתִי רַעֲיָתִי יוֹנְתִי תַמְתִּי לְקַבֵּל יְהוּיָהּ, עֶשְׂרָה דְפִיקוּ לְקַבֵּל יוּד הָא וְאוּ הָא, דְפִיקוּ נְפִיק מֵאֲדָנָא שְׁמַאֲלָא דְלִבָּא, וְדָא הוּא רִוּחַ צְפוּנֵי דְהוּא מְנֻשֵׁב בְּכְנוֹר דְדוּד דְהוּא מְנַגּוּ מֵאֲלִיו, וְכַל עֲרַקִין וּוּרִידֵי גוּפָא דְאִינוּן דְפִקוּן, מְלַבָּא אִינוּן (נ"א הוּא) דְפִקוּן, וְרִזָּא דְמַלְהָ (יחזקאל א יב) אֶל אֲשֶׁר יְהִיָּה שְׁמָה הַרוּחַ לְלַכְתַּ יִּלְכוּ.

מְנַקְדִים בְּדְפִק הַרוּחַ, וְהֵם מְנַקְדִים בְּנִימִים שְׁל כְּנוֹר דְדוּד, הַדְּפִק הוּא כְּמוֹ הַקוּל שְׁעוּלָה בְּנְגוּוּן, כְּנֶגֶד עֶשְׂרָה דְפִקִים שְׁמַסְתְּכַל הַרוּפָא בְּדְפִק, עֶשְׂרָה דְדוּד עֶשְׂרָה מִינֵי נְגוּוּנִים בְּתַלְמִים. אֲרַבְעָה הֵם, אֲחוּתִי רַעֲיָתִי יוֹנְתִי תַמְתִּי, כְּנֶגֶד יְהוּיָהּ, וְעֶשְׂרָה דְפִקִים כְּנֶגֶד יו"ד ה"א וְאִיו ה"א, הַדְּפִק יוֹצֵא מֵאֲזוֹן שְׁמַאֲלָ שְׁל הַלֵּב, וְזוּהִי רִוּחַ צְפוּנִית שְׁהִיָּתָה מְנֻשֵׁבַת בְּכְנוֹר דְדוּד שְׁהִיָּה מְנַגּוּ מֵאֲלִיו, וְכַל הַעוֹרְקִים וְהוּרִידִים שְׁל הַגּוּף שְׁהֵם

דְּפָקִים, הֵם (הִיוּ) דּוֹפְקִים מִן הַלֵּב, וְסוּד הַדָּבָר - אֶל אֲשֶׁר יְהִי שְׁמָה
הַרוּחַ לְלֶכֶת יִלְכוּ.

דף קה ע"ב

כִּבְד הוּא סמא"ל הוּא עֲשׂו, דְלִית בֵּיה רוּחָא דְקוּדְשָׁא, לָא דְפָקִין עֲרָקִין
דִּילֵיה, וּבְגִין דָּא לָא שְׂרִיא שְׂכִינְתָּא בְּאוּמִין דְּעֵלְמָא, וּבְגִלוּתָא דְאַסְתִּילְק
רוּחַ דְקוּדְשָׁא, דְאַתְמַר בֵּיה (ישעיה יא ב) וְנָחָה עָלֵינוּ רוּחַ יְהוּ"ה וְגו', לִית דְּפִיקוּ
בְּלָפָא דְאִיהִי שְׂכִינְתָּא, וּבְגִין דָּא אֲתַמַּר בָּהּ (שיר ה ב) אֲנִי יִשְׁנָה וְלִבִּי עֵר, וְלִית
בֵּת קוּל בְּפוּמָא (דהוה סלקא), (נ"א דבה סליק) קָלָא בְּרוּחָא בְּתַקִּיעָה בְּאַרְיִכוּ,
וּבְשִׁבְרִים בְּתַבִּירוּ, וּבְתַרוּעָה שְׁלִשְׁלִית קָלָא בִּינוּנִית לָא בְּאַרְיִכוּ וְלָא
בְּקִצְירוּ, בֵּת קוּל אִיהִי קוּל דְמָמָה דְקָה זְעִירָא, קָלָא נְמוּכָה בְּחֻשָׁאי, דְהָא
קוּל בְּאַשָׁה עֲרוּה. וְכַד יִיתִי מְשִׁיחָא נְחִית רוּחָא דְקוּדְשָׁא עָלֵיה, וּמִנְד אִיהִי
אַמְרַת קוּל דְדוּדֵי דּוֹפֵק, דְּפִיקוּ סְלִיק וְנְחִית, סְלִיק ה' עֲלָאָה (דף קה ע"ב) לְגַבֵּי
י', וְנְחִית ה' תַּתְּאָה לְגַבֵּי ו', דְּאִיהוּ קָרְבָּן לִיהוּ"ה, קָרְבָּן עוֹלָה וְיִוֵּרֵד.

הַכִּבְד הוּא סמא"ל, הוּא עֲשׂו, שְׂאִין בּוּ רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, הַעוֹרְקִים שְׁלוּ לָא
דּוֹפְקִים, וּמְשׁוּם זֶה אֵין שְׂכִינָה שׁוֹרָה בְּאַמּוֹת הָעוֹלָם, וּבְגִלוּת
שְׁהַסְתִּילְקָה רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, שְׂנֵאָמַר בּוּ וְנָחָה עָלֵינוּ רוּחַ יְהוּ"ה וְגוּמַר, אֵין
דְּפִק בְּלָב שְׁהִיא הַשְׂכִּינָה, וּמְשׁוּם זֶה נֵאָמַר בָּהּ אֲנִי יִשְׁנָה וְלִבִּי עֵר, וְאֵין
בֵּת קוּל בְּפָה (שהיה עולה), (שבה עולה) הַקוּל בְּרוּחַ בְּתַקִּיעָה בְּאַרְדָּ, וּבְשִׁבְרִים
בְּשִׁבְרָ, וּבְתַרוּעָה שְׁלִשְׁלִית, קוּל בִּינוּנִית, לָא בְּאַרְיִכוּת וְלָא בְּקִצְרָה,
בֵּת קוּל הִיא קוּל דְמָמָה דְקָה קְטַנָּה, קוּל נְמוּדָ בְּחֻשָׁאי, שְׁהִרִי קוּל
בְּאַשָׁה עֲרוּה, וּכְשֵׁיבָא הַמְּשִׁיחַ, יוֹרְדַת עָלֵינוּ רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, וּמִנְד הִיא
אוּמְרַת קוּל דְדוּדֵי דּוֹפֵק, הַדְּפִק עוֹלָה וְיִוֵּרֵד, עוֹלָה ה' הַעֲלִינָה אֶל הִי,
וְיִוֵּרְדַת ה' הַתַּחְתּוֹנָה אֶל ו', שְׁהוּא קָרְבָּן לִיהוּ"ה, קָרְבָּן עוֹלָה וְיִוֵּרֵד.

וְרָזָא דְמַלְהָ (משלי ג יט) יְהוּ"ה בְּחֻכְמָה יִסַּד אֶרֶץ כּוֹנֵן שְׁמַיִם בְּתַבּוּנָה, בְּאַבְּא
דְּאִיהוּ י' יִסַּד בְּרִתָּא דְאִיהִי ה' זְעִירָא, דְּעֵלְהָ אֲתַמַּר (בראשית לו יא) וְאַבּוּ
שְׁמַר אֶת הַדָּבָר, בְּאִיפְמָא דְאִיהִי ה' עֲלָאָה כּוֹנֵן שְׁמַיִם דְּאִיהוּ ו', וְאִיהוּ בֶן
י"ה, וְכַד יְהוֹן מִתְקַרְבִּין אֲתַנּוּן אָב עִם אִם בֶּן עִם בֵּת כָּל חַד בְּבֵת זּוּגִיָה, ה'
עֲלָאָה (סליק) לְגַבֵּי י', ה' (תתאה) נְחִית לְגַבֵּי ו', הִיא אִיהוּ קָרְבָּן עוֹלָה וְיִוֵּרֵד,
בְּהִהוּא זְמַנָּא (יחזקאל לו ז) וְתַקְרְבוּ עֲצָמוֹת עֲצָם אֶל עֲצָמוֹ, וְרָזָא דְמַלְהָ
(בראשית ב כג) עֲצָם מִעֲצָמֵי וּבִשָּׂר מִבִּשְׂרֵי, עֲצָם מִעֲצָמֵי דָא י' עִם ה', וּבִשָּׂר
מִבִּשְׂרֵי דָא ו' עִם ה', (שם כד) וְעַל כֵּן יַעֲזֹב אִישׁ אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ וְיִוֵּרֵד.

וְסוּד הַדָּבָר - יְהוּיָה בְּחֻמָּה יִסַּד אֶרֶץ כּוֹנֵן שָׁמַיִם בְּתַבּוּנָה, בְּאַבְא
שֶׁהוּא יי יִסַּד הַבַּת, שֶׁהִיא ה' קִטְנָה, שֶׁעָלֶיהָ נֶאֱמַר וְאָבִיו שֶׁמֶר אֶת
הַדָּבָר, בְּאֵם שֶׁהִיא ה' הַעֲלִיּוֹנָה כּוֹנֵן שָׁמַיִם, שֶׁהוּא ו', וְהוּא בֶן ייָה,
וּכְשִׁיִּהְיוּ מִתְקַרְבִּים הָאוֹתִיּוֹת אָב עִם אָם, בֶּן עִם בַּת, כָּל אֶחָד עִם בַּת
זוּגוּ, ה' הַעֲלִיּוֹנָה (עוֹלָה) לִי, ה' (הַתַּחַתּוֹנָה) יוֹרֶדֶת לוֹ. זֶהוּ קִרְבָּן עוֹלָה
וְיוֹרֵד. בְּאוֹתוֹ הַזְּמַן וַתִּקְרְבוּ עֲצָמוֹת עֲצָם אֶל עֲצָמוֹ, וְסוּד הַדָּבָר - עֲצָם
מִעֲצָמֵי וּבִשָּׁר מִבִּשְׂרֵי, עֲצָם מִעֲצָמֵי זוּ יי עִם ה', וּבִשָּׁר מִבִּשְׂרֵי זוּ ו' עִם
ה', וְעַל כֵּן יַעֲזֹב אִישׁ אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ וְגוֹמֵר.

וּבְגִין דָּא פִּד סְלִיק ה' לְגַבֵּי יי אֶתְמַר בָּהּ (וויקרא ו ב) זֹאת תּוֹרַת הָעוֹלָה הִיא
הָעוֹלָה, דְּהִיא (דְּהוּה) סְלִיקַת לְגַבֵּי אַבְא, וְכַד נְחִיתַת לְגַבֵּי בְּרָא אֶתְמַר בָּהּ
(שם ה) וְאִשׁ הַמְזַבַּח תּוֹקֵד בּוֹ, אֶתְוֹקֵד בֵּיהּ בְּשִׁלְהוּבִין דְּרַחֲמֵי, וְהָכִי כַד נְחִית
ו' לְגַבֵּי ה' דִּילֵיהּ, וְי' סְלִיק לְגַבֵּי ה' דִּילֵיהּ, בְּהִוּא זְמַנָּא (בְּרֵאשִׁית כח יב) וְהִנֵּה
מְלַאֲכֵי אֱלֹהִים עוֹלִים וְיוֹרְדִים בּוֹ, כָּל אֱלִין דְּפִיקוּן דְּשָׂאָר עֲרֻקִין, וְהָכִי
אוּקְמוּהוּ סְלֻקִין תְּרִין וְנַחְתִּין תְּרִין, סְלֻקִין תְּרִין ייָה דָּא לְגַבֵּי דָּא, וְנַחְתִּין
תְּרִין ויָה דָּא לְגַבֵּי דָּא.

וּמְשׁוּם זֶה כְּשֶׁעוֹלָה ה' אֶל יי, נֶאֱמַר בָּהּ זֹאת תּוֹרַת הָעֹלָה הִיא הָעֹלָה,
שֶׁהִיא (שְׁהִיתָה) עוֹלָה אֶל הָאָב, וּכְשִׁיּוֹרֶדֶת לְבֹן, נֶאֱמַר בָּהּ וְאִשׁ הַמְזַבַּח
תּוֹקֵד בּוֹ, נְשַׂרְפֶּת בּוֹ בְּשִׁלְהַבּוֹת שֶׁל אֶהְבָּה, וְכַד כְּשִׁיּוֹרֶדֶת ו' אֶל ה' ה'
שֶׁלָּהּ, וְי' עוֹלָה אֶל ה' שֶׁלָּהּ, בְּאוֹתוֹ הַזְּמַן וְהִנֵּה מְלַאֲכֵי אֱלֹהִים עוֹלִים
וְיוֹרְדִים בּוֹ. כָּל הַדְּפָקִים הִלְלוּ שֶׁל שָׂאָר הָעוֹרְקִים, וְכַד פְּרִשׁוּהוּ, עוֹלִים
שְׂנִים וְיוֹרְדִים שְׂנִים, עוֹלִים שְׂנִים ייָה זֶה לְזוֹ, וְיוֹרְדִים שְׂנִים ויָה זֶה
לְזוֹ.

וְעוֹד סְלֻקִין תְּרִין רוּחָא וְאַשָּׁא, דְּאִינוּן קִלִּין וְסְלֻקִין בְּדְפִיקוּן, וְנַחְתִּין תְּרִין
מִיָּא וְעַפְרָא, דְּאִינוּן כְּבִדִּין בְּדְפִיקוּן, וְאִינוּן מִיכָאִ"ל גְּבַרְיָאִ"ל נוּרְיָאִ"ל
רְפָאִ"ל, מִיכָאִ"ל מִיָּא, גְּבַרְיָאִ"ל אַשָּׁא, נוּרְיָאִ"ל רוּחָא, רְפָאִ"ל עַפְרָא, יי
בְּרִישָׁא, ה"ה בִּידִין, ו' בְּגוּפָא, ה"ה הֵבֶל סְלִיק הֵבֶל נְחִית, הֵבֶל סְלִיק דָּא
ה' עֲלָא דְסְלִיק לְגַבֵּי יי דְּאִיהוּ עֶשֶׂר אֲמִירוֹן, וּבְמֵאֵי סְלִיק בְּקֻלָּא דְּאִיהוּ ו',

וְעוֹד עוֹלִים שְׂנִים - רוּחַ וְאַש, שְׁהִם קוֹלוֹת, וְעוֹלִים בְּדְפִיק, וְיוֹרְדִים
שְׂנִים - מִים וְעַפְר, שְׁהִם כְּבִדִּים בְּדְפִיק, וְהִם מִיכָאִ"ל גְּבַרְיָאִ"ל
נוּרְיָאִ"ל רְפָאִ"ל. מִיכָאִ"ל מִים, גְּבַרְיָאִ"ל אַש, נוּרְיָאִ"ל רוּח, רְפָאִ"ל
עַפְר, יי בְּרֵאשׁ, ה"ה בִּידִים, ו' בְּגוּפ, ה"ה הֵבֶל עוֹלָה וְהֵבֶל יוֹרֵד,
הֵבֶל עוֹלָה זוּ ה' עֲלִיּוֹנָה שֶׁעוֹלָה לִי, שֶׁהוּא עֶשֶׂר אֲמִירוֹת, וּבְמָה עוֹלָה?
בְּקוֹל שֶׁהוּא ו'.

והבל נחית דא ה' תתאך דנחית לגביה ואתעבידת דבור, קריבו דכל
הבלים וקלא ודבורא איהו פ"ה, דאיהו בחושבן מיל"ה, כליל כלא, איהו
קריבו דאדנ"י בעמודא דאמצעייתא קרבן ליהו"ה, ודא שכינתא תתאך,
ואיהי (ואיהו) יחודא דאתון יהו"ה בצדיק, דאיהו אות ברית, וזכאה איהו
מאן דקריב אתון אליו בצלותיו, דאיהי קרבנא דקודשא בריך הוא
שכינתא דיליה בפיו, זכאה איהו מאן דמיחד לון בקריאת שמע
ובצלותיה, דקריבו דלהון ודאי בעמודא דאמצעייתא, יחודא דלהון
בצדיק, ומאן איהו דמיחד כלא ומקרב כלא עלת העלות.

והבל יורד זו ה' התחתונה שיורדת אליו ונעשית דבור, הקרבה של
כל ההבלים וקול ודבור הוא פ"ה, שהוא בחשבון מיל"ה, כולל הכל,
הוא קרבה של אדנ"י בעמוד האמצעי קרבן ליהו"ה, וזו השכינה
התחתונה, והיא (והוא) היחוד של האותיות יהו"ה עם צדיק, שהוא
אות הברית, ואשרי הוא מי שמקריב את האותיות הללו בתפלות,
שהוא הקרבן של הקדוש ברוך הוא, שכינתו, בפיו, אשרי הוא מי
שמיחד אותם בקריאת שמע ובתפלתו, שהקרבה שלהם ודאי בעמוד
האמצעי, היחוד שלהם בצדיק, ומי הוא שמיחד הכל ומקרב הכל?
עלת העלות.

אדהכי הא סבא קא אזדמן ליה דהוה נהיר עלמין רבי פנחס בן יאיר
שמייה, ואמר רבי רבי, ודאי קריבו דארבע אתון ויחודא דלהון בעמודא
דאמצעייתא, וקריבו ויחודא דלהון הכי הוא בצדיק, ובתרין דרגין מיחדין
לון ישראל, בקריאת שמע דערבית ושחרית, ומקרבין לון בצלותא
דשחרית וערבית, ודא קרבן עולה ויורד, ה' עולה בעמודא דאמצעייתא, ו'
יורד בצדיק, אף על גב דכלא קשוט, עולה ויורד ה' באת י', ה' באת ו',
מיד דאמר מליו אליו פרח.

בינתים הנה זקן מזדמן לו שהיה מאיר העולמות, רבי פנחס בן יאיר
שמו, ואמר: רבי רבי, ודאי שקרבת ארבעת האותיות ויחודם בעמוד
האמצעי, והקרבה והיחוד שלהם, כך הוא בצדיק, ובשתי דרגות
מיחדים אותם ישראל, בקריאת שמע של ערבית ושחרית, ומקרבם
אותם בתפלת שחרית וערבית, וזה קרבן עולה ויורד, ה' עולה בעמוד
האמצעי, ו' יורד בצדיק, אף על גב שהכל אמת, עולה ויורד ה' עם
אות י', ה' עם אות ו'. מיד שאמר הדברים הללו, פרח.

דף קו ע"א

אמר רבי שמעון לחבריא, זכאה חולקנא דעלאין ותתאין אינון באסכמותא לסייע לן, האי איהו דאוקמוהו מארי מתניתין דבר נש דאשתדל בפולחנא דמאריה דכל ברין דעלמא אינון בסיעתא דיליה, כמה דאוקמוהו כל העולם פלו לא נברא אלא לצוות לזה, ואפילו שרפים וחיות ואופנים לא אתבריאו אלא לסייעתיה, וכד בר נש אפיק הבלים ודבורים בצלותיה, כמה עופין פתחין גדפייהו ופימייהו לקבלא לון, הדא הוא דכתיב (קהלת י) כי עוף השמים יוליך את הקול ובעל כנפים יגיד דבר, ונטיל קודשא בריך הוא אליו מליו ובני בהון עלמין, דאתמר בהון (ישעיה סו כב) כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עשה, ורזא דמלה (שם נא טו) ואשים דברי בפיך ובצל ידי כסיתך, לנטע שמים וליסד ארץ ולאמר לציון עמי אתה. (דף קו ע"א) אל תקרי עמי אלא עמי בשותפו.

אמר רבי שמעון לחברים: אשרי חלקנו שעליונים ותחתונים הם בהסכמה לסייע לנו. זהו שבארוהו בעלי המשנה, שאדם שמשתדל בעבודת רבונו, שכל הבריות של העולם הם בסיועו, כמו שבארוהו כל העולם פלו לא נברא אלא לצוות לזה, ואפילו שרפים וחיות ואופנים לא נבראו אלא לסייעו, וכשאדם מוציא הבלים ודבורים בתפלתו, כמה עופות פותחים כנפיהם ופייהם לקבל אותם, זהו שכתוב כי עוף השמים יוליך את הקול ובעל כנפים יגיד דבר, ונטיל הקדוש ברוך הוא הדברים הללו ובונה מהם עולמות, שנאמר בהם כי כאשר השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עשה, וסוד הדבר - ואשים דברי בפיך ובצל ידי כסיתך לנטע שמים וליסד ארץ ולאמר לציון עמי אתה, אל תקרי עמי אלא עמי, בשתפות.

אדהכי הא סבא קא נחית פתח ואמר (שיר ה ב) אני ישנה ולבי ער, אני ישנה מרחימאי דאתרחק מני, ולבי ער כד אתיא לגבי, לכלה דהות נשואה לחתו, ואתרחק מינה, נפלת בבי מרעא, ואתכנשו כל אסיין לגבה, ולא הוו יכלין למנדע מרעא דילה, אסיא קרטנא הנה תמן דהנה אשתמודע בדפיקו, בעשרה מיני דפיקין דבעי לאסתפקלא בהון אסיא, לקבל עשר אצבעאן, ולא הוו אשתמודעאן במרעא דילה אלא הוא, דכמה משקין וריחין טבין מתפוחין, דאתמר בהון (שם ז ט) וריח אפך כתפוחים, וכמה משקין מעסיס רמונים הוו משקין לה אסיין אחרנין, ולא הוו מהניין לה, עד דאתא (דהא) אסיא קרטנא אסתפל בדפיקו דילה, ואיהי אשתמודעא באסיא, ואמרת (שם ה ב) קול דודי דופק, ואיהו אמר פתחי לי, פתחי לאת יי דאיהי עשרה מיני דפיקו, קול דודי דופק דא וי דפיק לתרעא, בשית (דפיקו) פרקין דדרועין, ורזא דמלה (שם יד) ידיו גלילי זהב ממוקאים בתרשיש, בתרשיי שיש, בתרין דרועין שית פרקין, וכלהו רמיזין במלת בראשית דאיהו בריא שיית.

בִּינְתִים הָרִי הַזָּקֵן יוֹרֵד, פָּתַח וְאָמַר: אֲנִי יִשְׁנָה וְלִבִּי עֵר, אֲנִי יִשְׁנָה
מֵאַהוּבֵי שְׁהִתְרַחַק מִמֶּנִּי, וְלִבִּי עֵר כְּשֶׁבָא אֵלַי. לְכֻלָּה שְׁהִיְתָה נְשׂוּאָה
לְחַתָּן וְהִתְרַחַק מִמֶּנָּה, נִפְלָה בְּבֵית חֲלִיָּה, וְהִתְקַבְּצוּ אֵלֶיהָ כָּל
הָרוֹפְאִים, וְלֹא הָיוּ יְכוּלִים לְדַעַת אֶת הַמַּחְלָה שָׁלָה. רוֹפֵא הַקְּרִטְנִי
הָיָה שָׁם שֶׁהָיָה מִכִּיר בְּדַפֵּק, בְּעִשְׂרָה מֵינֵי דְפָקִים שֶׁצָּרִיךְ לְהִתְבּוֹנֵן
בָּהֶם רוֹפֵא, כְּנִגְדַּ עֶשֶׂר אֲצַבְעוֹת, וְלֹא הָיוּ מִכִּירִים בְּחֲלִיָּה אֲלֵא הוּא,
שֶׁכֶּמָּה מִשְׁקִים וְרִיחוֹת טוֹבִים מִתְּפוּחִים, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם וְרִיחַ אֶפְדָּ
כְּתוּפּוּחִים, וְכֶמָּה מִשְׁקִים מֵעֶסֶס רְמוֹנִים הָיוּ מִשְׁקִים אוֹתָהּ רוֹפְאִים
אַחֲרָיִם, וְלֹא הָיוּ מוֹעִילִים לָהּ, עַד שֶׁבָא (שׁוֹה) הָרוֹפֵא הַקְּרִטְנִי וְהִסְתַּכַּל
בְּדַפֵּק שָׁלָה, וְהִיא נִפְרָה לְרוֹפֵא, וְאָמְרָה קוֹל דּוּדֵי דוֹפֵק, וְהוּא אָמַר
פְּתַחֵי לִי, פְּתַחֵי אֶת הָאוֹת י', שֶׁהִיא עִשְׂרָה מֵינֵי דַפֵּק, קוֹל דּוּדֵי דוֹפֵק
זֶה ו', דוֹפֵק בְּשַׁעַר, בְּשִׁשֶּׁת (הַדַּפֵּקִים) הַפְּרָקִים שֶׁל הַזְּרוּעוֹת, וְסוּד הַדְּבַר
- יָדָיו גְּלִילֵי זָהָב מִמְּלֵאִים בְּתַרְשִׁישׁ, בְּתַרְשִׁישׁ שִׁישׁ, בְּשִׁשֶּׁת זְרוּעוֹת שֶׁשָּׁה
פְּרָקִים, וְכֻלָּם רְמוּזִים בְּמַלְת בְּרֵאשִׁית, שֶׁהוּא בְּרִיא שִׁי'ת.

וְעֲלִיָּהּ אֶתְמַר פְּתַחֵי לִי בָּאֵת ב', (תַּהֲלִים קִיח יט) פְּתַחוּ לִי שַׁעֲרֵי צְדָק, (שם כד ז)
שָׂאוּ שַׁעֲרֵיכֶם רֵאשִׁיכֶם וְהִנְשְׂאוּ פְּתַחֵי עוֹלָם וַיָּבֵא מֶלֶךְ הַכְּבוֹד, וּבְגִין דָּא
פְּתַחֵי לִי בָּאֵת ב', (שם קיח כ) זֶה הַשַּׁעַר לַיהוָה, וְדָא אֵת ב' מִן בְּרֵאשִׁית,
אַחוּתֵי בָּאֵת א' מִן בְּרֵאשִׁית, רַעֲיָתֵי בָּאֵת ר' מִן בְּרֵאשִׁית, יוֹנְתֵי בָּאֵת י'
מִבְּרֵאשִׁית, תַּמְתֵי בָּאֵת ת' מִן בְּרֵאשִׁית, שְׂרָאשֵׁי בָּאֵת ש' מִן בְּרֵאשִׁית, (נמלא
טל, רזא דמלה יהו"ה אח"ד דסליק לחשבון ט"ל), דְּבַר אַחַר נִמְלָא ט"ל בְּאַלְהֵי'ים, וּבִיָּה
אִיְהִי מְלֵא'יָהּ, בָּאֵן אֶתְר בְּיוֹמָא שְׁבִיעָא דְאִיְהוּ שְׁתִּיתָא, וְעַל רִישִׁיהּ י'
עֲטָרָה כְּלִילָא מְעִשְׂרָה, י' אִיְהִי טָפָה דְאַתְמַשְׁכַּת מִן מוּחָא לְגַבֵּי ה' אֶפִּיקֵי
מִים, ו' רוּחָא דְנִפִּיק מֵאֲזֵן שְׁמַאלָא, רוּחַ צְפוֹנִית דְהוּה נִפִּיק מֵאֲזֵן שְׁמַאלָא
דְלִבָּא, וְהוּה מְנַשֵּׁב בְּכִנּוּר דְדוּד וְהוּה מְנַגֵּן מֵאֲלִיו, וְעֲלִיָּה אֶתְמַר קוֹל דּוּדֵי
דוֹפֵק, דְבִקְדָמִיתָא אֶמְרַת ה' זְעִירָא אֲנִי יִשְׁנָה מִן י"ה, עַד דְאַתְעַר ו' לְגַבֵּי
דְאִיְהוּ רוּחַ, וּמִיָּד קוֹל דּוּדֵי דוֹפֵק בְּשִׁית אֶתְנוּן מִן בְּרֵאשִׁית, דְאִינוּן לְקַבֵּל
שִׁית תִּיבִין דִּיחוּדָא, וְאִינוּן לְקַבֵּל שִׁית יוֹמֵי בְּרֵאשִׁית.

וְעֲלִיָּהֶם נֶאֱמַר פְּתַחֵי לִי בָּאוֹת ב', פְּתַחוּ לִי שַׁעֲרֵי צְדָק, שָׂאוּ שַׁעֲרֵי
רֵאשִׁיכֶם וְהִנְשְׂאוּ פְּתַחֵי עוֹלָם וַיָּבֵא מֶלֶךְ הַכְּבוֹד, וּמְשׁוּם זֶה פְּתַחֵי לִי
בָּאוֹת ב', זֶה הַשַּׁעַר לַיהוָה, וְזוֹ הָאוֹת ב' מִן בְּרֵאשִׁית. אַחוּתֵי - בָּאוֹת
א' מִן בְּרֵאשִׁית. רַעֲיָתֵי - בָּאוֹת ר' מִן בְּרֵאשִׁית. יוֹנְתֵי - בָּאוֹת י'
מִבְּרֵאשִׁית. תַּמְתֵי - בָּאוֹת ת' מִן בְּרֵאשִׁית. שְׂרָאשֵׁי - בָּאוֹת ש' מִן
בְּרֵאשִׁית. (נמלא טל, סוד הדבר יהו"ה אח"ד, שעולה לחשבון ט"ל). דְּבַר אַחַר נִמְלָא
ט"ל, בְּאַלְהֵי'ים, וּבוֹ הִיא מְלֵא'יָהּ, בְּאִיָּה מְקוּם? בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי שֶׁהוּא
הַשְּׁשִׁי, וְעַל רֵאשׁוֹ י', הָעֲטָרָה הַכְּלוּלָה מְעִשְׂרָה, י' הִיא טָפָה שְׁנַמְשְׁכַת
מִן הַמַּח אֶל ה' אֶפִּיקֵי מִים, ו' הָרוּחַ שִׁיּוּצָאֵת מֵאֲזֵן שְׁמַאל, רוּחַ צְפוֹנִית
שֶׁהִיְתָה יוּצָאֵת מֵאֲזֵן שְׁמַאל שֶׁל הַלֵּב, וְהִיְתָה מְנַשֵּׁבֶת בְּכִנּוּר דּוּד, וְהָיָה

מִנְגּוֹן מֵאֵלָיו, וְעָלְיוֹ נֶאֱמַר קוֹל דְּוֹדֵי דוֹפֵק, שֶׁבְּרֵאשׁוֹנָה אֶמְרָה ה' קִטְנָה
אֲנִי יִשְׁנָה מִן י"ה, עַד שֶׁהִתְעוֹרַר ו' אֵלַי שֶׁהוּא רוּחַ, וּמִיָּד קוֹל דְּוֹדֵי
דוֹפֵק בְּשֵׁשׁ אוֹתִיּוֹת מִבְּרֵאשִׁית, שֶׁהֵם כְּנֶגֶד שֵׁשׁ הַתְּבוּת שֶׁל הַיְחוד, וְהוּ
כְּנֶגֶד שֵׁשֶׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית.

וְעוֹד פִּתְחֵי לִי בְיוֹמָא קִדְמָא דְאִיהִי יְמִינָא, דְעֲלִיָּה אֶתְמַר (שם קמה טו) פּוֹתַח
אֶת יְדִידָךְ וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל חַי רְצוֹן, יְדִידָךְ יוֹדִידָךְ, דָּא י' דְאִיהוּ לִימִינָא, אַחוֹתֵי
בְיוֹמָא תְנַיִינָא דְתַמּוֹן ה', יוֹנְתֵי בְיוֹמָא תְלִיתָא דְתַמּוֹן ו', שְׂרָאשִׁי נְמֵלָא טַל
בְיוֹמָא רְבִיעָא (נ"א תליתא), דְאִיהוּ כְּלָלָא דְיוֹדֵד ה"א וּא"ו דְאִיהוּ חוּשְׁבֹן
ט"ל, וְדָא אִיהוּ גוּפָא וּבְרִית דְחֻשְׁבִּינָן חַד בְּחֻשְׁבֹן, דְאִיהוּ וּא"ו דְסֵלִיק
אַחֲרֵי, ו' עֲלָא עֲמוּדָא דְאֶמְצַעִיתָא, ו' תְּתָא צְדִיקָא, א' אַחֲזִי עַל תְּרוּיָהוּ
דְאִינוּן חַד.

וְעוֹד, פִּתְחֵי לִי בְיוֹם הָרֵאשׁוֹן, שֶׁהוּא יָמִין, שֶׁעָלְיוֹ נֶאֱמַר פּוֹתַח אֶת יְדִידָךְ
וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל חַי רְצוֹן, יְדִידָךְ יוֹדִידָךְ, זו י' שֶׁהִיא לִימִין, אַחוֹתֵי בְיוֹם
הַשְּׁנִי, שֶׁשֶּׁם ה' יוֹנְתֵי בְיוֹם הַשְּׁלִישִׁי, שֶׁשֶּׁם ו' שְׂרָאשִׁי נְמֵלָא טַל בְיוֹם
הָרְבִיעִי (השלישי), שֶׁהוּא הַכְּלָל שֶׁל יוֹדֵד ה"א וּא"ו, שֶׁהוּא חֻשְׁבֹן ט"ל,
וְזֶהוּ גוּף וּבְרִית שְׁנַחֲשָׁבִים אַחַד בְּחֻשְׁבֹן, שֶׁהוּא וּא"ו שְׁעוֹלָה אַחֲרֵי, ו'
הַעֲלִינָה - הַעֲמוּד הָאֶמְצַעִי, ו' הַתְּחִתוֹנָה - צְדִיקָא, א' מְרָאָה עַל שְׁנֵיהֶם
שֶׁהֵם אַחַד.

דף קו ע"ב

קְוֻצוֹתֵינוּ אֵלֵינוּ שִׁית קְצוֹת דְאִינוּן ה"א, שִׁית פְּרָקִין דְכְּלִילָן בְּתַרִין שׁוֹקִין,
דְאִינוּן יוֹם חֲמִישִׁי וְיוֹם שְׁשִׁי, דְעֲלִיָּהוּ אֶתְמַר (שיר ח טו) שׁוֹקִין עֲמוּדֵי שֵׁשׁ,
רְסִיסֵי לִילָה דָא שְׁכִינְתָא תְּתָא כְּלִילָא מְיוֹדֵד ה"א וּא"ו ה"א, וְאֶמְאִי
אֶתְקַרִיאת לִילָה, דְאִיהִי לִיל שַׁבַּת לִיל שְׁמוֹרִים, דְאִיהִי וְדָאִי לִיהוּיָהּ,
בְּהוֹצִיאֻ אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. וְעוֹד אֲנִי יִשְׁנָה בְּמִשְׁנָה, וְלִבִּי עַר בְּאוֹרֵייתָא,
דְאֶתְמַר בָּהּ (שם ב יג) הַתְּאֲנָה חֲנֻטָה פְּגִיָּה, דְאִינוּן תְּלַמִּידֵי חֲכָמִים בְּלִיב
נְתִיבוֹת פְּלִיאֹת חֲכָמָה, בְּלִיב אֱלֹהִיִּים דְעוֹבְדָא (דף קו ע"ב) דְבְּרֵאשִׁית, בְּלִיב
דְאִיהוּ ב' מִן בְּרֵאשִׁית ל' מִן לְעִינֵי כָּל יִשְׂרָאֵל, (שיר ב יג) וְהַגְּפָנִים סְמֶדֶר נִתְנוּ
רִיחַ אֵלֵינוּ בְּעֲלֵי מִצּוֹת, קוּמִי לָךְ רַעֲיָתִי יְפִתִי וְלִכִּי לָךְ קוּמִי לָךְ בְּאוֹרֵייתָא
דְבִכְתָּב, יְפִתִי וְלִכִּי לָךְ בְּהִלְכָה אוֹרֵייתָא דְבַעַל פָּה, וְעוֹד אֲנִי יִשְׁנָה בְּתַלְת
מָאָה וְשִׁתִּין וְחֲמִשׁ פְּקוּדִין דְלָא תַעֲשֶׂה, כְּחוּשְׁבֹן אֶתְוֹן יִשְׁנָה, וְלִבִּי עַר
בְּרַמִּיחַ פְּקוּדִין דְעֵשָׂה כְּחוּשְׁבֹן וְלִבִּי וְר' מְעַר, רְמֹז דְאֶתְיָהִיבוּ מִימִינָא
וּמִשְׁמָאלָא, מֵאֵי ע' מִן עַר דְאִיהוּ בְּתוֹסְפַת, דָּא עֲמוּדָא דְאֶמְצַעִיתָא,

דְּאִתְמַר בֵּיה (דברים לג כח) עֵין יַעֲקֹב, דְּאִיהוּ עֲמוּדָא דְּאִמְצָעִיתָא דְּכָלִּיל פְּקוּדִין דְּעֵשָׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה. דְּאִתְיַהֲבּוּ מִיִּמְנָא וּמִשְׂמַאלָא בֵּיה כְּלִילָן.

קוֹצוּתִיו, אֵלוּ שֵׁשׁ קְצוּוֹת שֶׁהֵן הִיא, שֵׁשׁ פְּרָקִים שְׁכָלוּלִים בְּשִׁתֵּי שׁוֹקִים, שֶׁהֵם יוֹם חֲמִישִׁי וְיוֹם שְׁשִׁי, שְׁעָלֵיהֶם נֶאֱמַר שׁוֹקִיו עֲמוּדֵי שֵׁשׁ, רְסִיסֵי לֵילָה - זֶה הַשְּׂכִינָה הַתַּחְתּוֹנָה הַכְּלוּלָה מִיּוֹד הִיא וְאִיוּ הִיא, וְלָמָּה נִקְרָאת לֵילָה? שֶׁהִיא לֵיל שַׁבָּת לֵיל שְׁמוֹרִים, שֶׁהִיא וְדָאֵי לִיהוּיָהּ, בְּהוֹצִיאָו אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. וְעוֹד, אֲנִי יִשְׁנָה - בְּמִשְׁנָה, וְלִבִּי עָר - בְּתוֹרָה, שְׁנֶאֱמַר בָּהּ הַתַּחְתּוֹנָה חֲנֻטָּה פְּגִיָּה, שֶׁהֵם תַּלְמִידֵי חֲכָמִים בְּשִׁלְשִׁים וּשְׁתַּיִם נְתִיבוֹת פְּלִאוֹת חֲכָמָה, בְּשִׁלְשִׁים וּשְׁנַיִם אֱלֹהִיִּים שֶׁל מַעֲשֵׂה בְּרָאשִׁית, בְּלִיב שֶׁהוּא בִּי מִן בְּרָאשִׁית וְלִי מִלְעֵינִי כָּל יִשְׂרָאֵל. וְהַגְּפָנִים סִמְדָר נִתְּנוּ רִיחַ - אֵלוּ בְּעָלֵי מְצוּוֹת. קוּמִי לְךָ רַעֲיָתִי יָפְתִי וְלִכִּי לְךָ - בְּתוֹרָה שְׁבַכְתָּב, יָפְתִי וְלִכִּי לְךָ - בְּהִלְכָה בְּתוֹרָה שְׁבַעֲלָ פָּה. וְעוֹד, אֲנִי יִשְׁנָה - בְּשִׁלְשׁ מֵאוֹת וּשְׁשִׁים וְחֲמִשׁ מְצוּוֹת שֶׁל לֹא תַעֲשֶׂה כַּחֲשָׁבוֹן אוֹתִיוֹת יִשְׁנִיָּה, וְלִבִּי עָר - בְּמֵאוֹתֵים אַרְבַּעִים וּשְׁמוֹנָה מְצוּוֹת עֲשֵׂה כַּחֲשָׁבוֹן וְלִבִּי עָר, רָמַז שֶׁנִּתְּנוּ מִיִּמִּין וּמִשְׂמַאל. מַה זֶה עֵי מִן עָר שֶׁהוּא בְּתוֹסַפֶּת? זֶה הָעֲמוּד הָאִמְצָעִי שְׁנֶאֱמַר בּוֹ עֵין יַעֲקֹב, שֶׁהוּא הָעֲמוּד הָאִמְצָעִי שְׁכוּלָל מְצוּוֹת עֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה, שֶׁנִּתְּנוּ מִיִּמִּין וּמִשְׂמַאל בּוֹ הֵם כְּלוּלִים.

וְעוֹד קוֹל דְּוֹדֵי דוֹפֵק דָּא עֲמוּדָא דְּאִמְצָעִיתָא, דְּאִיהוּ תוֹרָה כְּלִיל תְּרִיִּיא, דְּאִתְיַהֲבּוּ מִתְּרִין דְּרוּעִין דְּתַמָּן אֲבָא וְאִימָא דְּאִינוּן יִיָּה, וּבְהוּן אֲשִׁתַּלְּמִים תוֹרָה דְּאִיהוּ וִי כְּלִיל תְּרִיִּיג, הִי תַתְּאָה אוֹרִיָּיתָא דְּבַעֲלָ פָּה כְּלִילָא מְכַלְהוּ אֲתוּוּן, וּבָהּ אֲשִׁתַּלְּמִים יְהוּיָהּ.

וְעוֹד, קוֹל דְּוֹדֵי דוֹפֵק, זֶה הָעֲמוּד הָאִמְצָעִי שֶׁהוּא תוֹרָה כוֹלָל תְּרִיִּיא, שְׁנַתָּן מִשְׁתֵּי זְרוּעוֹת, שְׁשִׁים הָאֵב וְהָאֵם שֶׁהֵם יִיָּה, וּבְהֵם הַשְּׁתַלְּמִים תוֹרָה שֶׁהוּא וִי כוֹלָל תְּרִיִּיג, הִי תַחְתּוֹנָה, תוֹרָה שְׁבַעֲלָ פָּה כְּלוּלָה מְכַלְהוּ הַאוֹתִיוֹת, וּבָהּ הַשְּׁתַלְּמִים יְהוּיָהּ.

וְעוֹד אֲנִי יִשְׁנָה, שְׁנִיָּה וְדָאֵי לְחֲכָמָה דְּאִיהִי יִי, כַּד אֲתַרְחַק מִיִּנִי רְחִימָאֵי דְּאִיהוּ וִי, וְרָזָא דְּמָלְא (משלי ג יט) יְהוּיָהּ בְּחֲכָמָה יָסַד אֶרֶץ כּוֹנֵן שְׁמִים בְּתַבּוּנָה, בְּחֲכָמָה דְּאִיהוּ אֲבָא יִי, יָסַד בְּרִתָּא דְּאִיהִי אֶרֶץ, הִי זְעִירָא הָאֶרֶץ וְדָאֵי, כּוֹנֵן שְׁמִים דָּא וִי, בְּתַבּוּנָה דָּא אִימָא עֲלָאָה, דְּבִינָה אֲתַקְרִיאַת לְעִילָא כַּד אִיהִי עִם בְּעֲלָהּ, תַּבּוּנָה אֲתַקְרִיאַת לְתַתָּא כַּד אִיהִי עִם וִי, דְּאִיהוּ בְּוִי, וִי, וְתִי דְּאִיהוּ תַּפְאָרַת, אֲשִׁתְּאָרַת אִיהִי הִי עֲמִיָּה, וּבְהֵהוּא זְמָנָא דָּאֵת יִי אִיהוּ עִם אִימָא, וְאִיהוּ מְרַחַק מִינָהּ, אֲתַמַּר בָּהּ אֲנִי יִשְׁנָה (ואִיהִי שְׁנִיָּה לָהּ).

ועוד, אָנִי יִשְׁנָה, שְׁנִיָּה וְדָאֵי לַחֲכָמָה שְׁהִיא יי, כְּשֶׁהִתְרַחַק מִמֶּנִּי אֶהוּבִי שְׁהוּא וי, וְסוּד הַדְּבָר - יְהוּיָה בְּחֻכְמָה יֶסֶד אֶרֶץ פּוֹנֵן שְׁמַיִם בְּתַבּוּנָה. בְּחֻכְמָה, שְׁהוּא אָב יי, יֶסֶד הַבַּת שְׁהִיא אֶרֶץ, ה' קִטְנָה - הָאֶרֶץ וְדָאֵי, כּוֹנֵן שְׁמַיִם זֶה וי, בְּתַבּוּנָה - זֶה הָאֵם הַעֲלִיוֹנָה, שְׁבִינָה נִקְרָאת לְמַעַלָּה כְּשֶׁהִיא עִם בַּעֲלָהּ, וְתַבּוּנָה נִקְרָאת לְמַטָּה כְּשֶׁהִיא עִם וי שְׁהוּא בּוֹ, וי, וְתִי שְׁהוּא תַפְאֲרָת, נִשְׁאָרָת הִיא ה' עֵמוֹ, וּבְאוֹתוֹ זְמַן שְׁהָאוֹת יי הִיא עִם הָאֵם וְהִיא מְרַחֶקֶת מִמֶּנָּה, נֹאמֵר בָּהּ אָנִי יִשְׁנָה (וְהִיא שְׁנִיָּה לַה).

ועוד יִשְׁנָה בְּגִלוּתָא, דְּלֹא דְפִיק בָּהּ, וּבַהֲהוּא זְמַנָּא דִּיִּיתִי בַּעֲלָהּ, קוּל דְּוֹדִי דוֹפֵק דְּאִיהוּ וי רְחִימוּ דִּילָהּ, רוּחַ צְפוֹנִית נְפִיק לְגַבָּהּ דְּנִשְׁיב בְּכִנּוּר דְּוֹד, רוּחַ דְּרוּמִית מְסֻטְרָא דִּימִינָא, וְרוּחַ אֱלֹהִיִּים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם, דְּאִינוּן מַיִם מְסֻטְרָא דְּחֻסָּד דְּתַמּוֹן חֲכָמָה.

ועוד יִשְׁנָה, בְּגִלוּת, שְׁלֹא דוֹפֵק בָּהּ, וּבְאוֹתוֹ זְמַן שְׁיָבֵא בַּעֲלָהּ, קוּל דְּוֹדִי דוֹפֵק, שְׁהוּא וי, הָאֶהוּב שְׁלָהּ, רוּחַ צְפוֹנִית יוֹצֵאת אֵלֶיהָ שְׁנוֹשְׁבַת בְּכִנּוּר דְּוֹד, וְרוּחַ דְּרוּמִית מִצַּד הַיְמִינִי, וְרוּחַ אֱלֹהִיִּים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם, שְׁהֵם מַיִם מִצַּד הַחֻסָּד שְׁשֵׁם חֲכָמָה.

דף קז ע"א

ובזְמַנָּא דִּיִּיתִי פּוֹרְקָנָא, דְּפִיקוּ סְלִיק וְנַחִית כְּגוֹוֹנָא דְּקָרְבָּן עוֹלָה וְיֹוֹרֵד, סְלִיק ה' עֲלָאָה לְגַבִּי יי, וְנַחִית ה' תַּתְּאָה לְגַבִּי וי, וּמַה דְּהוּהּ יְהֵהוּי, אֶתְחַזֵּר יְהוּיָה, אָבֵא עִם אִימָא, בְּרָא עִם בְּרֵתָא, וּבְגִין דָּא אָמַר נְבִיאָה (יֵרְמִיָּה ט כב) כֹּה אָמַר יְהוּיָה אֵל יִתְהַלֵּל חֻכְם בְּחֻכְמָתוֹ, דְּאִיהוּ לִימִינָא בְּזְמַנָּא דְּקוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא מְרַחֶקָא מִשְׁכִּינְתֵיהָ, וְאֵל יִתְהַלֵּל הַגְּבוּר בְּגְבוּרָתוֹ, דְּתַמּוֹן גְּבוּרָה בְּצַפּוֹן וְתַמּוֹן עוֹתֵרָא, הֵדָא הוּא דְּכַתִּיב (אִיּוֹב לו כב) מִצַּפּוֹן זָהָב יֵאָתֶה, וּבְגִין דָּא וְאֵל יִתְהַלֵּל עֲשִׂיר בַּעֲשָׂרוֹ, (תַּמּוֹן לַצַּפּוֹן שְׁנֵאמַר מִצַּפּוֹן זָהָב יֵאָתֶה), בְּזְמַנָּא דָּאֵת וי מְרַחֶקָא מֵה' דִּילֵיהּ, כִּי אִם בְּזֹאת יִתְהַלֵּל הַמִּתְהַלֵּל הַשְּׁכָל וְיִדוּעַ אוֹתִי כִּי אָנִי יְהוּיָה וְגוֹמֵר, כִּד יְהֵא יְהוּיָה כְּדָקָא נְאוֹת כָּל אוֹת בְּחֻבְרָתָהּ, הֵדָא הוּא דְּכַתִּיב (בְּרֵאשִׁית ב כג) עֵצִים מְעַצְמֵי וּבִשָּׁר מִבִּשְׂרֵי לְזֹאת יִקְרָא אִשָּׁה כִּי מְאִישׁ לִקְחָהּ זֹאת. עַל כֵּן יַעֲזֹב אִישׁ אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ, דָּא חֲכָמָה אָבִיו, וּבִינָה אִמָּא, הֵדָא הוּא דְּכַתִּיב (מִשְׁלֵי ב ג) כִּי אִם לְבִינָה תִקְרָא, וְדַבַּק בְּאִשְׁתּוֹ דָּא וי בּוֹ, וּלְבַתֵּר דָּאֶתְדַבַּק בְּאִתְתֵיהָ דְּאִיהוּ ה' וְהִיוּ לְבִשָּׁר אֶחָד, וְדָא אִיהוּ קָרְבָּן עוֹלָה וְיֹוֹרֵד, קָרְבָּן קוֹרִיבוּ דְּאֶתְוּוֹן דְּמִתְקָרְבִין יי עִם ה' וי עִם ה', וּבְגִין דָּא קָרְבָּן לִיהוּיָה, דְּאֶתְקָרִיבַת אֶתְתָּא לְבַעֲלָהּ, הֵדָא הוּא דְּכַתִּיב (וִיקְרָא א ב) אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם קָרְבָּן לִיהוּיָה, מְאִי אָדָם דָּא יוּיִד הִיא וְאִיוּ הִיא, דְּאִיהוּ

קריבו דַּאֲתוֹוּ, וּמֵאן קָרִיב (דף קז ע"א) לְגַבֵּי אֲתוֹוּ, דַּא עֲלַת עַל כָּל הָעֲלוֹת.
בְּהוּא זְמַנָּא דְּפִיקוּ נְחִית וְסָלִיק מֵאַרְבַּע דְּפִיקוּ לְעֶשֶׂר, דְּפִיקוּ בְּאַרְבַּע
אֲתוֹוּ, סָלִיק בְּאַשָּׁא וְרוּחָא, וְנְחִית בְּמֵיא וְעֶפְרָא, וְרָזָא דְּמַלְחָה (בראשית כח יב)
וְהִנֵּה מְלֹאכֵי אֱלֹהִיִּים עוֹלִים וְיֹרְדִים בּוֹ, עוֹלִים תְּרִי וְיֹרְדִים תְּרִי, וְאִינוּן
מִים קַמִּיָּץ, שְׁבִי"א אֵשׁ, חֲלִי"ם רוּחַ, שׁוּרִ"ק עֶפֶר מֵאֲנָא דְּכֻלְהוּ, בְּגִין דְּקַמִּיָּץ
דְּאִיהוּ מִים י', בִּיה סָלִיק ה' דְּאִיהוּ לְשִׁמְאֵלָא דְּאִיהוּ שְׁבִי"א אֵשׁ, וְאֲמַאי
סָלִיק ה' בְּקַמִּץ, בְּגִין דְּתַמֵּן י' דְּאִיהוּ חֲכָמָה, כְּמָה דְּאוּקְמוּהוּ הַרוּצָה
לְהַחֲפִים יְדָרִים, וְיִהוּן י"ה בְּיַמִּינָא, ה' אִיהוּ עִם אֲבָא, וְאִיהוּ אֲרָץ, נְחִית
לְשִׁמְאֵלָא דְּתַמֵּן רוּחָא דְּאִיהוּ חֲלִי"ם, דְּאִיהוּ רוּחַ דְּנִשְׁבִּב בְּאֲזֵן שְׁמַאלָא
דְּלֵבָא, וְיִהוּן ו"ה בְּשִׁמְאֵלָא לְקַבֵּל לֵבָא, בְּהוּא זְמַנָּא (יחזקאל א כ) אֶל אֲשֶׁר
יְהִיהָ שְׁמָה הַרוּחַ לְלַכֵּת יִלְכוּ.

וּבְזִמְן שְׁתַּבֵּא הַגְּאֵלָה, הַדְּפִק עוֹלָה וְיֹרְדַּ כְּמוֹ שְׁהַקְרָבֵן עוֹלָה וְיֹרְדַּ,
עוֹלָה ה' הַעֲלִינָה לִי, וְיֹרְדַת ה' תַּחֲתוֹנָה לִי, וּמָה שְׁהִיָּה יִהְיִי חוּזָר
לְהִיּוֹת יִהוּיָהּ, הָאֵב עִם הָאֵם, הַבֵּן עִם הַבֵּת, וּמִשׁוּם זֶה אָמַר הַנְּבִיא
כֹּה אָמַר יְהוָה אֵל יִתְהַלֵּל חֲכָם בְּחֲכָמָתוֹ, שְׁהוּא לִימִין בְּזִמְן שְׁהַקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא מְרַחֵק מִשְׁכִּינְתוֹ, וְאֵל יִתְהַלֵּל הַגְּבוּר בְּגְבוּרָתוֹ, שְׁשֵׁם גְּבוּרָה
בְּצַפּוֹן וְשֵׁם הָעֶשֶׂר, זֶהוּ שְׁפָתוֹב מְצַפּוֹן זֶהב יֵאָתֶה, וּבְשִׁבִיל זֶה אֵל
יִתְהַלֵּל עֶשֶׂר בְּעֶשְׂרוֹ, (שם לצפון, שנאמר מצפון זהב יאתה), בְּזִמְן שְׁהָאוֹת ו'
מְרַחֵקת מֵה' שְׁלָה, כִּי אִם בְּזֵאת יִתְהַלֵּל הַמִּתְהַלֵּל הַשֶּׁכֶל וְיִדוּעַ אוֹתִי
כִּי אֲנִי יְהוָה וְגוֹמֵר, כְּשִׁיְהִיָּה יְהוּיָהּ כְּרֵאֻי, כָּל אוֹת עִם חֲבֵרְתָהּ, זֶהוּ
שְׁפָתוֹב עֶצֶם מְעַצְמִי וּבְשֶׁר מְבִשְׂרִי לְזֵאת יִקְרָא אֵשֶׁה כִּי מֵאִישׁ לְקַחָה
זֵאת. עַל כֵּן יַעֲזֹב אִישׁ אֶת אָבִיו וְאֶת אִמּוֹ, זֹ חֲכָמָה, אָבִיו, וּבִינָה -
הָאֵם, זֶהוּ שְׁפָתוֹב כִּי אִם לְבִינָה תִקְרָא, וְדָבַק בְּאֲשֶׁתוֹ זֶה ו' הַבֵּן, וְאַחַר
שְׁנִדְבַק בְּאֲשֶׁתוֹ שְׁהִיא ה', וְהִיו לְבֶשֶׂר אֶחָד, וְזֶהוּ קְרָבֵן עוֹלָה וְיֹרְדַּ,
קְרָבֵן - קְרִבַת הָאוֹתִיּוֹת שְׁמִתְקָרְבוֹת י' עִם ה', ו' עִם ה', וּמִשׁוּם זֶה
קְרָבֵן לִיהוּיָהּ, שְׁמִתְקָרְבַת אֵשֶׁה לְבַעֲלָהּ. זֶהוּ שְׁפָתוֹב אָדָם כִּי יִקְרִיב
מִכֶּם קְרָבֵן לִיהוּיָהּ, מָה זֶה אָדָם? זֶה יוּיִד ה"א וְאִיו ה"א, שְׁהוּא
הַתְּקָרְבוֹת הָאוֹתִיּוֹת, וּמִי קָרִב לְאוֹתִיּוֹת? זֶה עֲלַת עַל כָּל הָעֲלוֹת.
בְּאוֹתוֹ זִמְן הַדְּפִק עוֹלָה וְיֹרְדַּ מֵאַרְבַּעַה דְּפִקִּים לְעֶשְׂרָה, הַדְּפִק שֶׁל
אַרְבַּע אוֹתִיּוֹת עוֹלָה בְּאֵשׁ וְרוּחַ וְיֹרְדַּ בְּמִים וְעֶפֶר, וְסוּד הַדְּבָר - וְהִנֵּה
מְלֹאכֵי אֱלֹהִיִּים עוֹלִים וְיֹרְדִים בּוֹ, עוֹלִים שְׁנַיִם וְיֹרְדִים שְׁנַיִם, וְהִם
מִים קַמִּיָּץ, שְׁבִי"א אֵשׁ, חֲלִי"ם רוּחַ, שׁוּרִ"ק עֶפֶר, הַכְּלִי שֶׁל כָּלִם, מִשׁוּם
שְׁקַמִּיָּץ שְׁהוּא מִים י', בּו עוֹלָה ה' שְׁהִיא לְשִׁמְאֵל, שְׁהִיא שְׁבִי"א אֵשׁ,
וְלָמָּה עוֹלָה ה' בְּקַמִּיָּץ? מִשׁוּם שְׁשֵׁם י' שְׁהִיא חֲכָמָה, כְּמוֹ שְׁבִאָרוֹהוּ
הַרוּצָה לְהַחֲפִים יְדָרִים, וְיִהְיוּ י"ה בְּיַמִּין. ה' הִיא עִם הָאֵב, וְהִיא אֲרָץ,
יֹרְדַת לְשִׁמְאֵל שְׁשֵׁם הַרוּחַ שְׁהוּא חֲלִי"ם, שְׁהוּא רוּחַ שְׁנוֹשֵׁב בְּאֲזֵן
שְׁמַאל שֶׁל הַלֵּב, וְיִהְיוּ ו"ה בְּשִׁמְאֵל כְּנֶגֶד הַלֵּב. בְּאוֹתוֹ זִמְן, אֶל אֲשֶׁר
יְהִיהָ שְׁמָה הַרוּחַ לְלַכֵּת יִלְכוּ.

כָּל נְבִיאִיא מִתְנַהֲגִין אֲבִתְרִיה, כְּעֶרְקִין דְּלָבָא דְּמִתְנַהֲגִין כְּלָהוּ בְּתַר רוּחָא
דְּלָבָא, וּמַאי נִיהוּ שְׁמִיָּה דָּא מְשִׁיָּה, דְּאִתְמַר בֵּיה (קְהֵלֶת א ו) הוּלְדָּא אֶל דְּרוּם
וְסוּבָב אֶל צְפוֹן וְגוּמַר, וּלְבַתְרָא דְּסִלְקִין תְּרִין וְנַחְתִּין תְּרִין, סִלְקִין (אֲרַבַּע)
דְּפִיקִין לְעֶשְׂרָה, כְּגוּוֹנָא דָּא יוֹד הָא וְאִו הָא, בָּאֵת יִי סִלִּיק ה', וּבָאֵת וִי ה'
תְּנַיִנָא, בְּאִי סִלִּיק יִי, דְּאִיהוּ בְּעֶשֶׂר אֲצַבְעָאן דִּידִין וּבְעֶשֶׂר אֲצַבְעָאן דְּרַגְלִין,
כָּל אֲתוּוֹן סִלְקִין בְּנֹאִיו דְּאִיהוּ אַחֲרִיד, כְּחֶשְׁבֹן אַרְיָץ, דְּאִיהוּ שְׁכִינְתָא,
סִלִּיקַת לְנִקּוּדֵי לְחוּשְׁבֹן זְעִיר דְּחֲנוּדָא, קִמְצָא יִיד, פִּתְחָא כִי, צְרִי יִיב, שְׁבָא וִי,
סְגוּל חִיִּי, חֲלָם טִיו, חֲרַק יִיא, חִירַק בְּיִי יִיב, שְׂרַק וִי, שׁוּרַק עִם וִי יִיב,
(נִיָּא מַאי נִיהוּ שׁוּרַק אִיהוּ אַרְיָץ), לְחֶשְׁבֹן זְעִיר דְּחֲנוּדָא, וְהֵאִי אִיהוּ חֶשְׁבֹן לְכָל נְקוּדִין
לְחֶשְׁבֹן זְעִיר.

כָּל הַנְּבִיאִים מִתְנַהֲגִים אַחֲרָיו, כְּעוֹרְקֵי הַלֵּב שֶׁכֵּלֵם מִתְנַהֲגִים אַחֵר רוּחַ
הַלֵּב, וּמַה הוּא שְׁמִיָּה? זֶה מְשִׁיָּה, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ הוּלְדָּא אֶל דְּרוּם וְסוּבָב
אֶל צְפוֹן וְגוּמַר. וְאַחֵר שְׁעוּלִים שְׁנִים וְיוֹרְדִים שְׁנִים, עוּלִים (אֲרַבַּע)
דְּפִיקִים לְעֶשְׂרָה, כְּמוֹ זֶה: יוֹיִד הִיא וְאִיו הִיא. בָּאוֹת יִי עוּלָה ה',
וּבָאוֹת וִי, ה' הַשְּׁנִיָּה בְּאִי עוּלָה יִי, שֶׁהוּא בְּעֶשֶׂר אֲצַבְעוֹת הַיָּדִים וּבְעֶשֶׂר
אֲצַבְעוֹת הַרְגְלִים, כָּל הָאוֹתִיּוֹת עוּלוֹת בְּנֹאִיו שֶׁהוּא אַחֲרִיד, כְּחֶשְׁבֹן
אַרְיָץ, שֶׁהִיא שְׁכִינָה, עוּלָה לְנִקּוּדוֹת לְחֶשְׁבֹן קֶטָן שֶׁל חֲנוּדָא, קִמְצָא יִיד,
פִּתְחָא כִי, צְרִי יִיב, שְׁבָא וִי, סְגוּל חִיִּי, חֲלָם טִיו, חֲרַק יִיא, חִירַק בְּיִי
יִיב, שְׂרַק וִי, שׁוּרַק עִם וִי יִיב, (מֵהוּ שׁוּרַק, י הוּא אַרְיָץ) לְחֶשְׁבֹן קֶטָן שֶׁל חֲנוּדָא,
וְזֶהוּ הַחֶשְׁבֹן לְכָל הַנְּקוּדוֹת לְחֶשְׁבֹן קֶטָן.

אָמַר לִיה וְהָא אֲתוּוֹן דִּיהוּיָה דְּאִינוּן קַרְבָּן עוּלָה וְיוֹרְד, מֵאֵן סִלִּיק
בְּקַדְמִיתָא וּמֵאֵן נַחִית, וְנַחִית בְּקַדְמִיתָא לְגַבֵּי ה', וּלְבַתְרָא סִלִּיק יִי לְגַבֵּי ה'
עֲלָאָה, דְּהָכִי אוּקְמוּהָ מֵאֲרִי מִתְנַיִתִין, לֹא אָבֵא בִירוּשָׁלַיִם שֶׁל מַעְלָה וְכוּ',
לֹא יִיעוּל יִי בְּה' עֲלָאָה דְּאִיהוּ יְרוּשָׁלַם דְּלַעֲיָלָא, עַד דִּיעוּל וִי בְּה' דְּאִיהוּ
יְרוּשָׁלַם דְּלַתְתָא

אָמַר לוֹ: וְהָרִי הָאוֹתִיּוֹת שֶׁל יְהוּיָה, שֶׁהוּן קַרְבָּן עוּלָה וְיוֹרְד, מִי עוּלָה
בְּרֵאשׁוֹנָה וּמִי יוֹרְד? וְיוֹרְדֵת בְּרֵאשׁוֹנָה אֶל ה', וְאַחֵר כְּדָא עוּלָה יִי אֶל
ה' הַעֲלִיּוֹנָה, שֶׁכְּדָא פְּרִשׁוּהָ בְּעֲלֵי הַמְשָׁנָה, לֹא אָבֵא בִירוּשָׁלַיִם שֶׁל מַעְלָה
וְכוּ', לֹא יִכְנֶס יִי בְּה' הַעֲלִיּוֹנָה, שֶׁהִיא יְרוּשָׁלַיִם שֶׁל מַעְלָה, עַד שֶׁתִּכְנֶס
וִי בְּה', שֶׁהִיא יְרוּשָׁלַיִם שֶׁל מַטָּה.

אֲדַהְכִי הָא סְבֵא דְּסַבִּין קָא נַחִית, וְאָמַר רַבִּי רַבִּי, הָא כְּלָה אִיהוּ בְּבִי מְרַעָא
מִרְחִימָהָ, צְרִיךְ לְאַתְעָרָא בְּדְפִיקוּ דִּילָה יַתִּיר, דְּהָא קוּל דוּדִי דוּפֶק, קוּל
רְחִימָהָ, דְּפִיק לְגַבָּה בְּתַקִּיפּוּ סָגִי לְאַרְבַּע סְטָרִין, הִדָּא הוּא דְּכַתִּיב כֹּה
(יַחזְקֵאל לו ט) אָמַר יְהוּיָה מֵאַרְבַּע רוּחוֹת בְּאִי הָרוּחַ, מִסְטָרָא דְּאִוִיר קְדַמָּאָה

דאיהו קדמון על פלא, דפיקו דרוחא איהו לח, מסטרך דחכמה איהו קר, מסטרך דאימא איהו בחמימו סגי, בגין דאזיר קדמא נטיל בעמודא דאמצעייתא ונטיל בצדיק, וחכמה דאיהו קר נטיל בחסד ונצח, ואימא דאיהו חמימא נטילת בגבורה ויהוד, ומסטרך דשכינתא תתאה איהו יבש, דאיהו ארץ, דאתמר בה (בראשית א ט) ויקרא אלהיים ליבשה ארץ, והא אינון ארבע וסלקין לעשר, כגוונא דארבע אתוון דאינון יהויה, דסלקין לעשר יוד הא ואו הא.

בינתים הנה זקן הזקנים יורד, ואמר: רבי רבי, הרי הפלה היא בבית חליה מאהובה, צריך להעיר בדפק שלה יותר, שהרי קול דודי דופק, קול אהובה דופק אליה בחזק רב לארבעה צדדים, זהו שפתוב פה אמר יהויה מארבע רוחות באי הרוח. מצד האזיר הראשון שהוא קדמון על הכל, דפק הרוח הוא לח, מצד החכמה הוא קר, מצד האם הוא בחם רב, משום שהאזיר הראשון נוסע בעמוד האמצעי ונוסע בצדיק, וחכמה, שהוא קר, נוסע בחסד ונצח, והאם, שהיא חמה, נוסעת בגבורה ויהוד, ומצד השכינה התחתונה היא יבש, שהיא ארץ, שנאמר בה ויקרא אלהיים ליבשה ארץ, והרי הם ארבע ועולים לעשר, כמו ארבע האותיות שהן יהויה שעולות לעשר יו"ד ה"א וא"ו ה"א.

ולתתא מיכאל גבריאל נוריא"ל רפא"ל, אינון לבושין לארבע רוחין, דאתמר בהו (ישעיה יא ב) רוח יהויה, רוח חכמה ובינה, רוח עצה וגבורה, רוח דעת ויראת יהויה, רוח יהויה דא אזיר קדמא, רוח חכמה ובינה תרין ספירן אבתריה, רוח עצה וגבורה ימינא ושמאלא, רוח דעת ויראת יהויה דא עמודא דאמצעייתא ומלכות.

ולמטה מיכאל גבריאל נוריא"ל רפא"ל, הם לבושים לארבע הרוחות, שנאמר בהם רוח יהויה, רוח חכמה ובינה, רוח עצה וגבורה, רוח דעת ויראת יהויה. רוח יהויה - זה האזיר הראשון, רוח חכמה ובינה - שתי ספירות אחריו, רוח עצה וגבורה - ימין ושמאל, רוח דעת ויראת יהויה - זה העמוד האמצעי ומלכות.

דף קז ע"ב

והריחו ביראת יהויה דא ריח נוח, ומאי ניהו ריח נוח דא צדיק דביה נייחא, דנח איש צדיק, אשה ליהנה דא נצח ויהוד, עליהו אתמר (במדבר כח

ב) את קרבני לחמי לאשי, אשי יהויה אתקריאו, עליהו אתמר (שיר ב ה) סמכוני באששות, (ישעיה כד טו) על כן באורים כבדו יהויה, (שיר ז ט) וריח אפד כתפוחים, (משלי כה יא) תפוחי זהב במשפיות כסף, ואינון תרי אופני המרפה, דתלת דרגין אינון, שרפים וחיות ואופני קדש, שרפים תרין דרועין ימינא ושמאלא, חיות גופא וברית, אופנים תרין (דף קז ע"ב) שוקין, מרפה דכלהו שכנה, בגין דאינון שית תיקונון מסטר א דאת ו, דאיהו רוחא קדישא (נ"א דקודשא ברוך הוא). דדפיק ומנשיב בכלהו.

והריחו ביראת יהויה, זה ריח הניחח, ומהו ריח ניחח? זה צדיק שבו מנוחה, שנח איש צדיק. אשה ליהויה, זה נצח והוד, עליהם נאמר את קרבני לחמי לאשי, אשי יהויה נקראו, עליהם נאמר סמכוני באששות, על כן באורים כבדו יהויה, וריח אפד כתפוחים, תפוחי זהב במשפיות כסף, והם שני אופני המרפה, ששלש דרגות הן: שרפים וחיות ואופני הקדש. השרפים - שתי זרועות ימין ושמאל, החיות - הגוף וברית, האופנים שתי שוקים, המרפה של כלם, שכנה, משום שהם שש תקונון מצד האות ו, שהוא רוח קדשה (של הקדוש ברוך הוא), שדופקת ומנשבת בכלם.

מלכות מרפה דילה כלילא מארבע רוחין, ודא איהו רזא דו פרצופין, דאינון עשרה דפיקין, דאינון ה' דנפיק מלפא, דאיהו הבל ה' ל"ב, ד' ארבע מחנות, ד' חיות לכסא, ו' שית דרגין, דאינון שש מעלות לכסא, דמתמן כל נשמתין בארע אצילות, ולא איהו האי כרסיא בארע בריאה, אלא בארע אצילות, דשכינתא עלאה איהי כסא כבוד מרום מראשון (ירמיה יז יב) דאיהו מלכות

המלכות, המרפה שלה כלולה מארבע רוחות, וזהו סוד דו פרצופים, שהם עשר דפיקות, שהם ה' שיוצאת מהלב, שהוא הבל ה' ל"ב, ד' ארבע מחנות, ד' חיות לכסא, ו' שש דרגות, שהם שש מעלות לכסא, שמשם כל הנשמות בדרך אצילות, ואין הכסא הזה בדרך בריאה, אלא בדרך אצילות, שהשכינה העליונה היא כסא כבוד מרום מראשון, שהוא מלכות.

ובהוון יהה"ו ההי"ו (ס"א ההי"ו) אתלבש בשית ספירן, דאינון שש מעלות לכסא, י' אתלבש בחכמה וסליק לעשרה, דאינון עשר גלגלים דכרסיא, א לעילא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה, ודא אויר קדמון, ה' זעירא איהי לימינא, וחכמה לימינא נטיר לה, ובהאי אתר יהויה בחכמה יסד ארץ, (משלי ג יט) ה' לשמאלא אש על לפא, ו' רוחא דנשיב לגפה, ובעי רחמי

מינה דלא אוקידת עלמא, בגין דגרמי לה דאתרחקא מבעלה, ומאריד
רוגזהא.

ובהם יהה"ו ההי"ו (ההו, י) מתלבש בשש ספירות, שהן שש מעלות
לפסא, יי התלבש בחכמה ועולה לעשרה, שהם עשרה גלגלים של
הפסא, א למעלה דמות כמראה אדם עליו מלמעלה, וזה אור קדמון,
הי קטנה היא לימין, וחכמה לימין שומר אותה, ובמקום הזה יהו"ה
בחכמה יסד ארץ, הי לשמאל אש על הלב, וי הרוח שנושבת אליה,
ומבקש רחמים ממנו שלא תשרף העולם, משום שגורמים לה
שהתרחקה מבעלה ומאריד רגזה.

ולזמנין דייתי פורקנא, אתמר לגבי וי דאיהו דרגא דמשה, מוליך לימין
משה (ישעיה סג יב), לסמך הי דיליה בימינא, ודא איהו חי יהו"ה שכבי עד
הבקר, בקר דאברהם, יי אזיל לשמאל וזקיף לה דיליה, ודא איהו קרבן
עולה ויורד, ורזא דמלה, יעקב בהאי אתר שכל את ידיו, ולחכימא
ברמיזא.

ובזמן שתבא הגאלה, נאמר אל הוי שהיא דרגת משה, מוליך לימין
משה, לסמך הי שלו בימין, וזהו חי יהו"ה שכבי עד הבקר, הבקר של
אברהם, יי הולך לשמאל וזוקף את הי שלו, וזהו קרבן עולה ויורד,
וסוד הדבר - יעקב במקום הזה שכל את ידיו, ולחכם ברמיזא.

אתחזר י"ה לשמאלא, דאינון שמור, ו"ה לימינא דאינון זכור, ודא איהו
זה שמי וזה זכרי (שמות ג טו) י"ה עם שמיי שס"ה לשמאלא, ו"ה עם זכריי
רמ"ח לימינא, בפסח יהון ו"ה לימינא, בראש השנה י"ה לשמאלא,
שבועות אחיד בתרוייהו ודא עמודא דאמצעייתא, הדא הוא דכתיב (בראשית
כט כז) מלא שבוע זאת ונתנה לך גם את זאת, ביה אשתלים יהו"ה, ועם כל
דא לא יהא שלם אלא בבת זוגיה דאיהי אדניי, ובאן אתר בסופה, דאיהו
כ"ו הי"ס דאיהי יאהדונה"י, ורזא דמלה ויבא יעקב שלם (שם לג יח) ביהו"ה,
מיד ויבן לו בית דא סופה, כמה דאת אמר (שם יז) ויעקב נסע סכתה ויבן
לו בית.

חוזר י"ה לשמאל, שהם שמור, ו"ה לימין שהם זכור, וזהו זה שמי
וזה זכרי, י"ה עם שמיי - שלש מאות ששים וחמשה לשמאל, ו"ה עם
זכריי - מאתים ארבעים ושמונה לימין. בפסח יהיו ו"ה לימין, בראש
השנה י"ה לשמאל, שבועות אוחז בשניהם, וזה העמוד האמצעי. זהו
שכתוב מלא שבוע זאת ונתנה לך גם את זאת, בו השתלים יהו"ה, ועם

כָּל זֶה לֹא יִהְיֶה שְׁלֵם אֲלָא עִם בֵּית זִוְגוֹ, שֶׁהִיא אֲדֻנִּי, וּבְאִיזָה מְקוֹם?
בְּסוּפָה, שֶׁהוּא כִּי"ו ה"ס, שֶׁהִיא יֵאֱהוּדוֹנָה"י, וְסוּד הַדְּבָר - וַיָּבֹא יַעֲקֹב
שְׁלֵם בֵּיהו"ה, מִיָּד וַיָּבֶן לוֹ בַּיִת, זֹו סָפָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וַיַּעֲקֹב נָסַע סִכְתָּה
וַיָּבֶן לוֹ בַּיִת.

בְּהֵוָה זְמַנָּא, מַה דְּהוּוּ אֲנִי יְשַׁנָּה בְּגִלוּתָא, דְּאַסְתִּילַק דְּפִיקוּ דִּילָהּ שְׁלִימוֹ
דִּילָהּ, בְּהֵוָה זְמַנָּא אֲתָמַר בְּשִׁכְיִנְתָּא וְלִבֵּי עָר, לְאַתְעֲרוּתָא דְּפוּרְקָנָא,
וּבְהֵוָה זְמַנָּא נְשִׁיב רוּחָא דְּקוּדְשָׁא בְּהָ, דְּבְזְמַנָּא דְּרוּחָא דְּקוּדְשָׁא לֹא נְשִׁיב
רוּחַ סְעָרָה נְשִׁיב, בְּאוּדְנָא שְׁמַאלָא דְּלִבָּא, וַיִּכִּיל לְמַטְעֵי עֲלָמָא

בְּאוֹתוֹ זְמַן, מַה שֶׁהָיָה אֲנִי יְשַׁנָּה בְּגִלוּת, שֶׁהִתְעַלָּה הַדְּפֶק שְׁלָה,
הַשְּׁלֵמוֹת שְׁלָה, בְּאוֹתוֹ זְמַן נֶאֱמַר עַל הַשְּׁכִינָה וְלִבֵּי עָר, לְהַתְעוֹרְרוֹת
הַגָּאָלָה, וּבְאוֹתוֹ זְמַן נוֹשְׁבֵת בְּהָ רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, שֶׁבְזְמַן שְׁאִין נוֹשְׁבֵת רוּחַ
הַקֹּדֶשׁ, נוֹשְׁבֵת רוּחַ סְעָרָה בְּאֶזְן שְׁמַאל שֶׁל הַלֵּב, וַיִּכּוֹל לְהַטְעוֹת אֶת
הָעוֹלָם.

וְהָיִ אִיהוּ דְּאַתְמַר בֵּיהּ (יחזקאל א ד) וְהִנֵּה רוּחַ סְעָרָה בָּאָה מִן הַצָּפוֹן, דְּסַעִיר
גּוֹפִיָּה דְּבַר נֶשׁ, דְּאַתְמַר בֵּיהּ (ירמיה א יד) מִצָּפוֹן תִּפְתַּח הָרָעָה, וּבְהֵוָה זְמַנָּא
שְׁלִטִין בְּעֲלָמָא כָּל רוּחִין וְשִׁדִּין וּמַזִּיקִין בִּישִׁין דְּמַחְבְּלִין עֲלָמָא דְּאִינוּן
מְלָאכֵי חֲבָלָה, וְדָא דְּפִיקוּ דְּמַרְעָא דְּסַלִּיק בְּאַשָּׁא דְּגִיְהֵנְס דְּאִיהִי מָרָה,
וּמַחְמָם לְגוֹפִיָּה דְּבַר נֶשׁ, וּבִיָּה וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם, (שמות א יד) דְּאַבְרָיִן דְּאִינוּן
יִשְׂרָאֵל, בְּעִבּוּדָה קְשָׁה דָּא כְּבִד, דְּאִיהוּ כְּבִד עַל עֲרָקִין (דמרה) דְּדָמָא, בְּחֹמֶר
וּבְלִבְנִים דָּא לִיחָא חוּוּרָא, דְּאִיהִי כְּבִדָה עַל בֵּר נֶשׁ, וּמִיָּנָה יִתּוֹן לִיָּה כְּמָה
מַרְעִין בִּישִׁין, דְּאִינוּן מִים הַזְּדוּנִים דְּמַתְגַּבְּרִין עַל אַבְרָיִן דִּילִיָּה.

וְזִהוּ שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ וְהִנֵּה רוּחַ סְעָרָה בָּאָה מִן הַצָּפוֹן, שֶׁמְסַעֲרָה אֶת גּוֹפּוֹ
שֶׁל הָאָדָם, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ מִצָּפוֹן תִּפְתַּח הָרָעָה, וּבְאוֹתוֹ זְמַן שׁוֹלְטִים
בְּעוֹלָם כָּל הָרוּחוֹת וְהַשְּׂדִים וְהַמַּזִּיקִים הָרָעִים שֶׁמְשַׁחֲתִים אֶת
הָעוֹלָם, שֶׁהֵם מְלָאכֵי חֲבָלָה, וְזֶה הַדְּפֶק שֶׁל הַמַּחְלָה שֶׁעוֹלָה בְּאֵשׁ
הַגִּיְהֵנְס שֶׁהִיא מָרָה, וּמַחְמָם אֶת גּוֹף הָאָדָם, וּבּוֹ וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם,
שֶׁהֵם יִשְׂרָאֵל, בְּעִבּוּדָה קְשָׁה, זֶה הַכְּבִד, שֶׁהוּא כְּבִד עַל
הָעוֹרְקִים (של מרה) שֶׁל הָדָם, בְּחֹמֶר וּבְלִבְנִים, זֹו לַחָה לְבָנָה, שֶׁהִיא כְּבִדָה
עַל הָאָדָם, וּמִמֶּנָּה יָבֹאוּ לוֹ כְּמָה חֲלָאִים רָעִים, שֶׁהֵם מִים הַזְּדוּנִים
שֶׁמַתְגַּבְּרִים עַל הָאִיבְרִים שְׁלוֹ.

וּבְכָל עֲבוֹדָה בַּשָּׂדֶה דָּא דְפִיקוּ דְדָמָא, דְאַתְמַר בֵּיהּ (בראשית כה כז) אִישׁ יוֹדֵעַ צִיד אִישׁ שָׂדֶה, וּמֵאִי נִיהוּ דְפִיקוּ דְדָמָא רוּחַ סְעָרָה, דְאַתְגַּבַּר בֵּיהּ דְמָא דְעָרְקִין דְכַבֵּד, דְאַיְהוּ עֵשׂוּ הוּא אָדוּם (שם לו א), דְעָרְקִין דִּילֵיהּ כִּי רַגְלֵיהֶם לָרַע יְרוּצוּ וַיִּמְהָרוּ לְשֹׁפוֹד דָּם (משלי א טז), אֲשֶׁר עֲבָדוּ בָהֶם בְּפָרָד (שמות א יד), דְפִיקוּ בְמָרָה אוּכְמָא, דְאַיְהוּ יָבֵשׁ בְּרִיקְנוּתָא, וּבְגִין דָּא אַתְמַר בֵּיהּ בְּפָרָד.

וּבְכָל עֲבוֹדָה בַּשָּׂדֶה, זֶה הַדְּפִק שֶׁל הַדָּם, שְׁנֵאמַר בּוּ אִישׁ יוֹדֵעַ צִיד אִישׁ שָׂדֶה, וּמֵאִי הוּא הַדְּפִק שֶׁל הַדָּם? רוּחַ סְעָרָה, שְׁמַתְגַּבַּר בּוּ דָם עוֹרְקֵי הַכַּבֵּד, שֶׁהוּא עֵשׂוּ הוּא אָדוּם, שְׁעוֹרְקִיו - כִּי רַגְלֵיהֶם לָרַע יְרוּצוּ וַיִּמְהָרוּ לְשֹׁפוֹד דָּם. אֲשֶׁר עֲבָדוּ בָהֶם בְּפָרָד, דּוֹפֵק בְּמָרָה הַשְּׁחוּרָה, שֶׁהוּא יָבֵשׁ בְּרִיקְנוּת, וּמִשּׁוּם זֶה נֵאמַר בּוּ בְּפָרָד.

דף קח ע"א

וְכַד אַתְעֵבַר רוּחַ סְעָרָה, כְּמָה דְאַתְ אָמַר (זכריה יג ב) וְאַת רוּחַ הַטּוֹמְאָה אֲעֵבִיר מִן הָאָרֶץ, אַתְעַר דְפִיקוּ בְהַהוּא רוּחָא, עֲלֵיהּ אַתְמַר (תהלים לג ו) בְּדַבַּר יְהוָה שָׁמַיִם נִעֲשׂוּ וּבְרוּחַ פִּי כָל צְבָאָם, בְּהַהוּא זְמַנָּא הַבְּלִים דְצִלוּתִין סִלְקִין בֵּיהּ בְּרוּחָא דְקוּדְשָׁא לְגַבֵּי עֵילָא, וַיִּתְעַרוּ לְגַבֵּייהוּ הַבְּלִים עֲלֵאִין, דְאַתְמַר בְּהוּ (דף קח ע"א) (דברים ח ג) כִּי לֹא עַל הַלְחָם לִבְדוֹ יַחֲיֶה הָאָדָם כּוֹ, דְאַיְהוּ הֵבֶל דְלֵבָא דְשְׂכִינְתָא קְדִישָׁא, לְהַב הַמְזֻבָּח, וּמִיָּד דְסִלִּיקַת בְּהַבְלִים דְפּוּמֵייהוּ דְיִשְׂרָאֵל בְּצִלוּתִין, קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא שְׂאִיל בְּגִינָה מִי זֹאת עוֹלָה מִן הַמִּדְבָּר (שיר ג ו) מִי בְזֹאת עוֹלָה וְדָאִי

וּכְשֶׁעוֹבְרַת רוּחַ הַסְעָרָה, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר וְאַת רוּחַ הַטּוֹמְאָה אֲעֵבִיר מִן הָאָרֶץ, מִתְעוֹרֵר הַדְּפִק בְּאוֹתוֹ הַרוּחַ, עֲלִיו נֵאמַר בְּדַבַּר יְהוָה שָׁמַיִם נִעֲשׂוּ וּבְרוּחַ פִּי כָל צְבָאָם. בְּאוֹתוֹ זְמַן הַהַבְּלִים שֶׁל הַתְּפִלוֹת עוֹלִים בּוּ בְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ לְמַעְלָה, וַיִּתְעוֹרְרוּ אֲלֵיהֶם הַבְּלִים עֲלִיוֹנִים, שְׁנֵאמַר בָּהֶם כִּי לֹא עַל הַלְחָם לִבְדוֹ יַחֲיֶה הָאָדָם וְכוּ, שֶׁהוּא הֵבֶל הַלֵּב שֶׁל הַשְּׂכִינָה הַקְּדוּשָׁה, לְהַב הַמְזֻבָּח, וּמִיָּד שְׁעוֹלָה בְּהַבְּלִים שֶׁל פִּיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל בְּתִפְלוֹת, הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שׂוֹאֵל בְּשִׁבְלָה, מִי זֹאת עוֹלָה מִן הַמִּדְבָּר? מִי בְזֹאת עוֹלָה וְדָאִי.

וּבְגִין דָּא אֵית הֵבֶל וְאֵית הֵבֶל, אֵית הֵבֶל דְאַתְמַר בֵּיהּ (בראשית ד ב) וַתּוֹסֶף לְלֶדֶת אֶת אַחִיו אֶת הֵבֶל, וְאֵית הֵבֶל דְצִלוּתִין וּפּוּלְחָנִין טָבִין, וְאֵית הֵבֶל דְמַלְיָן בְּטַלְיָן מַלְיָן רִיקְנִין, דְאַתְמַר בְּהוּן (ירמיה י טו) הֵבֶל הֵמָּה מַעֲשֵׂה תַעֲתוּעִים בְּעַת פְּקוּדֹתֵם יֹאבְדוּ, מֵאִי בְעַת פְּקוּדֹתֵם, אֲלֵא בְזִמְנָא דְאַתִּי

פּוֹרְקָנָא וּפְקוּדָה לְיִשְׂרָאֵל, יֹאבְדוּ מְעַלְמָא, הָבֵל תַּעֲתוּעִים דְּתוּעִים לְבָנֵי
נֶשָׂא, וְרוּחָא דְקוּדְשָׁא שְׁלִיט בְּעַלְמָא, דְּאִיהוּ דְּפִיקוּ דְּאִתְמַר בֵּיהּ (שִׁיר הַבַּיִת
קוֹל דְּדוּדֵי דּוּפֵק, דְּפִיקוּ דְּסַלִּיק בְּגַלְגְּלֵי יַמָּא, דְּסַפִּינָה דְּאִיהִי לְבָא, וְכָל גְּלִיִּיא
עֲלִיהוּ אִתְמַר, (יחזקאל א ב) אֶל אֲשֶׁר יִהְיֶה שָׁמָּה הַרוּחַ לָלֶכֶת יִלְכוּ, וּבְהוֹן
הַחַיּוֹת רְצוּא וְשׁוּב, רְצוּא תִרְיִן וְשׁוּב תִרְיִן, וְאִינוּן יְהוּ"ה, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (שם
לז ט) כֹּה אָמַר יְהוּ"ה מְאַרְבַּע רוּחוֹת בְּאֵי הַרוּחַ.

וּמְשׁוּם זֶה יֵשׁ הָבֵל וְיֵשׁ הָבֵל, יֵשׁ הָבֵל שְׁנַאֲמַר בּוּ וְתוֹסֵף לְלֶדֶת אֶת אַחִיו
אֶת הָבֵל, וְיֵשׁ הָבֵל שֶׁל תְּפִלוֹת וְעִבּוּדוֹת טוֹבוֹת, וְיֵשׁ הָבֵל שֶׁל דְּבָרִים
בְּטָלִים, דְּבָרִים רִיקָנִים, שְׁנַמַּר בְּהֵם הָבֵל הֵמָּה מַעֲשֵׂה תַעֲתוּעִים בַּעַת
פְּקֻדָתָם יֹאבְדוּ. מַה זֶה בַּעַת פְּקֻדָתָם? אֵלֶּא בְּזִמְן שְׁבָאָה גְּאֵלָה וּפְקֻדָה
לְיִשְׂרָאֵל, יֹאבְדוּ מִן הָעוֹלָם. הָבֵל תַּעֲתוּעִים, שְׁמַתְעִים אֶת בְּנֵי הָאָדָם,
וְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ שׁוֹלֵטת בְּעוֹלָם שְׁהוּא הַדְּפֵק, שְׁנַאֲמַר בְּהּ קוֹל דְּדוּדֵי דּוּפֵק,
הַדְּפֵק שְׁעוּלָה בְּגַלֵּי הַיָּם, שְׁהַסְפִּינָה שְׁהִיא הַלֵּב, וְעַל כֹּל הַגְּלִים נֹאמַר
אֶל אֲשֶׁר יִהְיֶה שָׁמָּה הַרוּחַ לָלֶכֶת יִלְכוּ, וּבְהֵם הַחַיּוֹת רְצוּא וְשׁוּב, רְצוּא
שְׁנִים, וְשׁוּב שְׁנִים, וְהֵם יְהוּ"ה, שְׁנַאֲמַר בְּהֵם כֹּה אָמַר יְהוּ"ה מְאַרְבַּע
רוּחוֹת בְּאֵי הַרוּחַ.

שְׁכִינְתָא עֲלָה אִתְמַר (ירמיה ה כב) אֲשֶׁר שְׁמַתִּי חוֹל גְּבוּל לַיָּם, וְאִיהוּ תְּחוּמָא
דְּכֻלְהוּ, כְּגוֹנָא דְּתְחוּם שְׁבַת, וְכַד רְצִין גְּלִין בְּאַרְבַּע רוּחוֹן, מִיָּד דְּחֻזְיִין
שְׁכִינְתָא דְּאִיהוּ חוֹל לֵב (נִי"א לים), דְּאִיהִי חוֹל דְּאַסְחַר לִימָא, אִתְמַר בְּהוֹן
וְשׁוּב, חֻזְרָאן לְאַתְרֵיהוּ, וְאַלִּין אַרְבַּע רוּחוֹן כַּד נְפִיקוּ מִן לְבָא, תְּנוּעָה דְּלְהוֹן
אִיהוּ לְאַרְבַּע סְטְרִין דְּסַפִּינָה, תִּרְיִן בְּתִרְיִן כְּנִפֵּי רִיָּאָה, וְתִרְיִן בְּתִרְיִן בְּתִי
לְבָא, וְתְנוּעָה דְּדְפִיקוּ דְּרוּחָא עֲבִיד תְּנוּעָתִיהּ, וְדְפִיק בְּנְקוּדָה אַחַת אוּ תִרְיִן
אוּ תֵלֶת, וְאַתְחִזֵּר לְאַתְרֵיהּ, וּבְנְקוּדֵין דְּדְפִיק אֲשֶׁתְּמוּדַע דְּפִיקוּ, לְזִמְנִין
דְּפִיק זְמַנָּא חֲדָא וְאַתְחִזֵּר לְאַתְרֵיהּ, וְדְפִיקוּ דָּא אֲשֶׁתְּמוּדַע בְּנְקוּדֵין
דְּאוּרִיִּיתָא, בְּהֵוּא זְמַנָּא דְּדְפִיק בְּנְקוּדָה חֲדָא לְתַתָּא אִיהִי חִיר"ק, וְאִם
הִיא לְעִילָא אִיהִי חִל"ם, כַּד אִיהִי בְּאַמְצַעִיתָא אִיהוּ שׁוּר"ק, אִם הִיא
לְעִילָא אַחְזִי דְּאַתְגַּבֵּר אֲשָׁא דְּאִיהוּ חֵם וְיִבֵּשׁ וְאִיהוּ קַל, דְּעֲלִיהּ אִתְמַר (ויקרא
ו ב) זֹאת תּוֹרַת הָעוֹלָה, וְאִם הוּא דְּפִיק נְקוּדָה לְתַתָּא אִיהוּ חִר"ק, וְנַחֲתִית
בְּמִיָּא דְּאִיהוּ קַר וְלַח וְאִיהוּ כְּבֵד, וְאִי דְּפִיק נְקוּדָה בְּאַמְצַעִיתָא שׁוּר"ק
דְּנִשְׁיב (נִי"א דנחית) בְּרוּחָא עַל מִיָּא, וְאַחִיד בְּתִרְוִיִּיהוּ וְאִיהוּ חֵם וְלַח.

עַל הַשְּׁכִינָה נֹאמַר, אֲשֶׁר שְׁמַתִּי חוֹל גְּבוּל לַיָּם, וְהוּא הַתְּחוּם שֶׁל כָּלָם,
כְּמוֹ שְׁתְּחוּם שְׁבַת, וּכְשֶׁרְצִים הַגְּלִים בְּאַרְבַּע רוּחוֹת, מִיָּד שְׁרוּאִים
שְׁכִינָה שְׁהוּא חוֹל לֵב (לים), שְׁהִיא הַחוֹל שְׁמַקִּיף אֶת הַיָּם, נֹאמַר בְּהֵם
וְשׁוּב, חוֹזְרִים לְמְקוּמָם, וְאַרְבַּע הַרוּחוֹת הַלְלוּ, כְּשִׁיּוּצָאוֹת מִן הַלֵּב,
הַתְּנוּעָה שְׁלֶחֶן הִיא לְאַרְבַּעַת צְדָדֵי הַסְפִּינָה, שְׁתִּים בְּשִׁתֵּי כְּנִפֵּי רִיָּאָה,
וּשְׁתִּים בְּשִׁנֵּי בְּתִי הַלֵּב, וְהַתְּנוּעָה שֶׁל הַדְּפֵק שֶׁל הַרוּחַ עוֹשֶׂה תְּנוּעָתוֹ,
וְדוּפֵק בְּנְקוּדָה אַחַת אוּ שְׁתִּים אוּ שְׁלֹשׁ, וְחוֹזֵר לְמְקוּמוֹ, וּבְנְקוּדוֹת

שְׁדוּפֵק נוֹדַע הַדְּפֵק, לְפַעְמִים דּוּפֵק פְּעַם אַחַת וְחוֹזֵר לְמִקְוֹמוֹ, וְהַדְּפֵק הַזֶּה נוֹדַע בְּנִקְדוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה. בְּאוֹתוֹ זְמַן שְׁדוּפֵק בְּנִקְדָּה אַחַת לְמִטָּה, הִיא חִיר"ק, וְאִם הִיא לְמַעְלָה הִיא חֲלִ"ם, כִּשְׁהִיא בְּאֲמֻצָּע הוּא שוּר"ק. אִם הִיא לְמַעְלָה, מֵרָאה שְׁמִתְגַּבֶּרֶת הָאֵשׁ שֶׁהוּא חֵם וְיָבֵשׁ

וְהֵאֵי אִיהוּ דְנִקִּיד זְמַנָּא חֲדָא לְעֵילָא וְאַסְתַּלַּק דְּפִיקוּ, אוּ דְפִיק זְמַנָּא חֲדָא לְתַתָּא וְאַסְתַּלַּק דְּפִיקוּ, אוּ דְפִיק זְמַנָּא חֲדָא בְּאֲמֻצְעֵיתָא וְאַסְתַּלַּק דְּפִיקוּ, וְאִם דְּפִיק תְּרִי זְמַנֵּי דָא בְּתַר דָּא וְאַסְתַּלַּק דְּפִיקוּ, הָא אֵינוֹן צִרְיִי דְדְּפִיקוּ דְלֵהוֹן שְׁוִין, אֲבָל דְּפִיק נִקְוֵדָה חֲדָא לְעֵילָא וְנִקְוֵדָה חֲדָא לְתַתָּא דָּא בְּתַר דָּא אֵינוֹן שְׁבִ"א, וְתַרְיִן נִקְוֵדִין, אֵינוֹן אֵשׁ וּמִים, לְזְמַנִּין דָּא סְלִיק וְדָא נְחִית, כְּגוֹן אֶת הַמָּאוֹר הַגָּדוֹל (לממשלת היום) וְאֶת הַמָּאוֹר הַקָּטָן (לממשלת הלילה), (בראשית א טז) וְלְזְמַנִּין אֵינוֹן שְׁוִין וְאֵינוֹן שְׁמִים אֵשׁ וּמִים, וְלְזְמַנִּין דְּפִיק תְּלַת דְּפִיקוּן חֵד לְעֵילָא וּבְתַרְיָה תְּנַיִנָּא בְּאֲמֻצְעֵיתָא וּבְתַרְיָה תְּלִיתָא לְתַתָּא, הָא תְּלַת יְסוּדִין יִתְעַרוּן בֵּיהּ דְּאֵינוֹן אֵשׁ וּמִים וְרוּחַ בְּאֲמֻצְעֵיתָא וְדָא שִׁר"ק, וְאִם דְּפִיק תְּרִין דְּפִיקוּן שְׁוִין דָּא בְּתַר דָּא וְנִקְוֵדָה בְּתַר תְּרִין לְתַתָּא הָא אֵינוֹן סְגוּ"ל, דְּאֵינוֹן מִים וְאֵשׁ רוּחַ לְתַתָּא, וְלְזְמַנִּין דְּפִיקוּ בְּפוֹתָא בְּאַרְיִכוּ דָּא פְתִ"ח, וְלְזְמַנִּין דְּפִיק בְּאַרְיִכוּ וְנִקִּיד נִקְוֵדָה אֲבְתַרְיָה דָּא קַמִּ"ץ, בְּאַרְיִכוּ אַחְזִי רַחֲמֵי.

וְהוּא קַל, שְׁעָלִיו נֶאֱמַר זֹאת תּוֹרַת הַעֲלָה, וְאִם הוּא דּוּפֵק נִקְדָּה לְמִטָּה, הוּא חִר"ק, וְיִוֹרֵד בְּמִים שֶׁהוּא קָר וְלַח וְהוּא כְּבֵד, וְאִם דּוּפֵק הַנִּקְדָּה בְּאֲמֻצָּע שִׁר"ק, שְׁנוֹשֵׁב (שִׁיּוּרֵד) בְּרוּחַ עַל הַמִּים וְאוּחוּז בְּשִׁנְיָהֶם, וְהוּא חֵם וְלַח. וְזֶהוּ שְׁנִקְוֵד פְּעַם אַחַת לְמַעְלָה וּמִתְעַלָּה הַדְּפֵק, אוּ דּוּפֵק פְּעַם אַחַת לְמִטָּה וּמִתְעַלָּה הַדְּפֵק, אוּ דּוּפֵק פְּעַם אַחַת בְּאֲמֻצָּע וּמִתְעַלָּה הַדְּפֵק, וְאִם דּוּפֵק פְּעַמִּים זֶה אַחַר זֶה וּמִתְעַלָּה הַדְּפֵק, הֲרִי הֵם צִרְיִי שֶׁהַדְּפֵק שְׁלֵהֶם שְׁוִים, אֲבָל דּוּפֵק נִקְדָּה אַחַת לְמַעְלָה וְנִקְדָּה אַחַת לְמִטָּה זֶה אַחַר זֶה, הֵם שְׁבִ"א, וְשְׁתֵּי נִקְדוֹת הֵן אֵשׁ וּמִים, לְפַעְמִים זֶה עוֹלָה וְזֶה יוֹרֵד, כְּגוֹן אֶת הַמָּאוֹר הַגָּדוֹל (לממשלתהיום) וְאֶת הַמָּאוֹר הַקָּטָן (לממשלת הלילה), וְלְפַעְמִים הֵם שְׁוִים, וְהֵם שְׁמִים, אֵשׁ וּמִים, וְלְפַעְמִים דּוּפֵק שְׁלֵשָׁה דְּפִיקִים, אֶחָד לְמַעְלָה, וְאַחֲרָיו שְׁנֵי בְּאֲמֻצָּע, וְאַחֲרָיו שְׁלִישֵׁי לְמִטָּה, הֲרִי שְׁלֵשָׁה יְסוּדוֹת יִתְעוֹרְרוּ בּוֹ, שֶׁהֵם אֵשׁ וּמִים וְרוּחַ בְּאֲמֻצָּע, וְזֶה שִׁר"ק, וְאִם דּוּפֵק שְׁתֵּי דְּפִיקוֹת שְׁוֹת זֶה אַחַר זֶה וְנִקְדָּה אַחַר שְׁתֵּים לְמִטָּה, הֲרִי הֵם סְגוּ"ל, שֶׁהֵם מִים וְאֵשׁ רוּחַ לְמִטָּה, וְלְפַעְמִים דּוּפֵק בְּרַחֲב, בְּאַרְיִכוֹת, זֶה פְתִ"ח, וְלְפַעְמִים דּוּפֵק בְּאַרְיִכוֹת וְנִקִּיד נִקְדָּה אַחֲרָיו, זֶה קַמִּ"ץ, בְּאַרְיִכוֹת מֵרָאה רַחֲמֵים.

אם זכו דפיקו דפיק באלין נקודין תשע, שכינתא מאנא לכלהו עשירית לון, בגין דבה פלילן כל אתון, ואתון אינון לגבי נקודין פגופא לגבי רוחא, ובין כל דפיקו ודפיקו (י' שעוריה דאיהו שעור קומה), ו' שעוריה דאיהו שיעור קומה. (דף קח ע"ב) וכד נקודין דפקין ביה, אינון דפקין פלהו דפיקין בניחא ברחמי, וכד לית תמן ו' דפקין במהירו, ואינון דינן דפיקין דדוחקא בטר דוחקא, ואנון (ירמיה ל ז) עת צרה היא ליגעב וממנה יושע.

אם זכו, הדפק דופק בתשע הנקדות הללו, השכינה כלי לכלם, עשירית להם, משום שבה פלולות כל האותיות, והאותיות הן לנקדות פגופא אל הרוח, ובין כל דפק ודפק (י' שעורו, שהוא שעור קומה), ו' שעורו, שהוא שעור קומה. וכשנקדות דופקות בו, הם כלם דופקים דפיקות בנחת ברחמים, וכשאין שם ו', דופקים במהירות, ואותם דינן דפיקות של דחק אחר דחק, והם עת צרה היא ליגעב וממנה יושע.

ומאנא דנקודין איהו נפש, נשמתא איהי כתר על פלהו, ומינה כתרין, דאינון טעמי התנועה דנקודין ואתון, ואיהי תליא במחשבתא, ונקודין תליין באמירה, אתון בעשייה, ודא איהו אומר ועושה, מסטרא דימינא אמירה, מסטרא דשמאלא עשייה, עמודא דאמצעיתא כליל תרוייהו אומר ועושה, ובמאי אומר ועושה, בהויה, דאתמר בה (בראשית א ג) יהי אור ויהי אור, יהי אור יהי יי באור ואתעביד אור דאחיד בתרוייהו בעמודא דאמצעיתא.

והכלי של הנקדות הוא הנפש, הנשמה היא כתר על כלם, וממנה הכתרים, שהם טעמי התנועה של הנקדות והאותיות, והיא תלויה במחשבה, והנקדות תלויות באמירה, האותיות בעשייה, וזהו אומר ועושה, מצד הימין אמירה, ומצד השמאל עשייה, העמוד האמצעי כולל את שניהם, אומר ועושה, ובמה אומר ועושה? בהויה, שנאמר בה יהי אור, ויהי אור. יהי אור, יהי יי באור, ונעשה אור, שאוחז בשניהם בעמוד האמצעי.

ואית דפיקו דעץ הדעת טוב ורע, דמהאי אתר יצר טוב ויצר רע, ואיהו רזא דלהט החרב המתהפכת (שם ג כד), דאתהפך ממטה לנחש ומנחש למטה, דפיקו דיצר הטוב אחזי בריאותא ואסוותא דכל אברין, ודפיקו דיצר הרע אחזי מרעא דכל אברין דגופא, וכל מאן דאלים גבר, אי מתגברין זכון אתהפך מנחש למטה, ומיד מטה כלפי חסד וכל גופא אתסי, ואם מתגברין חובין אתהפך ממטה לנחש ונשיך כל אברין בכמה נשיכין דכאיבין ומרעין, בההוא זמנא אתמר בדפיקו, אין קול ענות גבורה

וְאִין קוֹל עֲנוֹת חֲלוּשָׁה קוֹל עֲנוֹת אֲנָכִי שְׁמַעַ (שמות לב יח), קוֹל דְּעֲנוּיָא קוֹל
דְּדַפִּיקוּ דְּבֵי מַרְעָא דְּגְלוּתָא אֲנָכִי שְׁמַעַ.

וְיֵשׁ דְּפִק שֶׁל עֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע, שְׁמַהֲמָקוּס הַזֶּה יֵצֵר טוֹב וְיֵצֵר רַע,
וְהוּא הַסוּד שֶׁל לְהַט הַחֲרָב הַמִּתְהַפֶּכֶת, שְׁמַתְהַפֶּכֶת מִמַּטָּה לְנַחֵשׁ
וּמִנַּחֵשׁ לְמַטָּה, הַדְּפִק שֶׁל יֵצֵר הַטוֹב מֵרְאָה בְּרִיאוֹת וּרְפוּאָה שֶׁל כָּל
הָאֵיבָרִים, וְהַדְּפִק שֶׁל יֵצֵר הָרַע מֵרְאָה מַחֲלָה שֶׁל כָּל אֵיבָרֵי הַגּוּף, וְכָל
מִי שְׁאֵלִים - גּוֹבֵר. אִם מִתְגַּבְּרוֹת הַזִּכְרִיּוֹת, מִתְהַפֵּד מִנַּחֵשׁ לְמַטָּה, וּמִיָּד
מִטָּה כְּלַפֵּי חֶסֶד וְכָל הַגּוּף נִרְפָּא, וְאִם מִתְגַּבְּרִים הַחֲטָאִים, מִתְהַפֵּד
מִמַּטָּה לְנַחֵשׁ, וְנוֹשֵׁד אֶת כָּל הָאֵיבָרִים בְּכַמָּה נְשִׁיכוֹת שֶׁל כְּאָבִים
וּמַחֲלוֹת. בְּאוֹתוֹ זְמַן נֶאֱמַר עַל הַדְּפִק, אִין קוֹל עֲנוֹת גְּבוּרָה וְאִין קוֹל
עֲנוֹת חֲלוּשָׁה קוֹל עֲנוֹת אֲנָכִי שְׁמַעַ, הַקוֹל שֶׁל הָעֲנוּי, הַקוֹל שֶׁל הַדְּפִק
בְּבֵית הַחֲלִי שֶׁל הַגְּלוּת אֲנָכִי שְׁמַעַ.

וְאִית דְּפִיקוּ מֵאֵילָנָא דְּאִיהוּ בֵּישׁ, לִית בֵּיה טַב כְּלָל, דְּמַנְיָה נְפִיק רוּחַ
סְעָרָה, דְּאֶסְעִיר בֵּיה גּוּפִיה דְּבֵר נֵשׁ, וְאֶתְמַר בֵּיה (מלכים א יט יא) רוּחַ חֲזָק
מִפָּרֶק הָרִים, דְּאִינוּן גְּרַמִּין דְּגּוּפָא, וּמִשְׁבַּר סְלַעִים, דְּאִינוּן צְלַעוֹת דְּגּוּפָא
דְּאִינוּן כְּגוֹוֹנָא דְּסְלַעִים, וְהֵאֵי אִיהוּ נְפִיק בְּזָדוֹן וְלִית לִיה מִשְׁקַל וְשַׁעוֹר,
וְבִיה (יונה א ד) וְהֵאֲנִיָּה דְּאִיהוּ גּוּפָא חֲשֻׁבָה לְהַשְׁבַּר, וְהֵאֵי דְּפִיקוּ סְלִיק וְנַחֲת
בְּגַלֵּי יַמָּא, דְּאִינוּן עֶשֶׂר כְּתָרִין תְּתָאִין, כְּגוֹוֹנָא דְּאִיהִי מַלְכוּת קַדִּישָׁא הַכִּי
אִיהוּ מַלְכוּת חֲזִיבָא, כְּגוֹוֹנָא דְּמִילָה הַכִּי אִיהִי עַרְלָה, דְּתַמָּן סַמְאִיל עַרְל,
וּבַת זּוּגִיָּה עַרְלָה, נַחֵשׁ וְאַשְׁת זְנוּנִים.

וְיֵשׁ דְּפִק מִן הָאֵילָן שֶׁהוּא רַע, וְאִין בּו טוֹב כְּלָל, שְׁמַמְנוּ יוֹצֵאת רוּחַ
סְעָרָה שְׁמַסְעִיָּרָה בּו אֶת גּוּף הָאָדָם, וְנֶאֱמַר בּו רוּחַ חֲזָק מִפָּרֶק הָרִים,
שֶׁהֵם עֲצָמוֹת הַגּוּף, וּמִשְׁבַּר סְלַעִים, שֶׁהֵם צְלַעוֹת הַגּוּף, שֶׁהֵם כְּמוֹ
הַסְּלַעִים, וְזֶהוּ שְׁיֹוצֵא בְּזָדוֹן וְאִין לוֹ מִשְׁקַל וְשַׁעוֹר, וּבוּ וְהֵאֲנִיָּה, שֶׁהִיא
הַגּוּף, חֲשֻׁבָה לְהַשְׁבַּר, וְזֶה הַדְּפִק שְׁעוּלָה וְיֹוֹרֵד בְּגַלֵּי הַיָּם, שֶׁהֵם עֲשָׂרָה
כְּתָרִים תְּחַתּוֹנִים. כְּמוֹ שֶׁהַמַּלְכוּת הַקְּדוּשָׁה - כֶּדָּהּ הִיא מַלְכוּת הַרְשָׁעָה,
כְּמוֹ שֶׁהַמִּילָה - כֶּדָּהּ הָעַרְלָה, שְׁשָׁם סַמְאִיל עַרְל, וּבַת זּוּגוּ עַרְלָה, נַחֵשׁ
וְאַשְׁת זְנוּנִים.

לְקַבֵּל תְּרֵי יָרְכִי קֶשׁוּט מִסְטָרָא דְּמִסְאָבוּ תַּאוּמִיאִיל תּוּמִיאִיל, וְלְקַבֵּלִיָּהוּ
אֶתְמַר (שמות טו ה) תְּהוֹמוֹת יְכַסִּימוּ יָרְדוּ בְּמַצּוֹלוֹת כְּמוֹ אָבוֹן, לְקַבֵּל עַמּוּדָא
דְּאֶמְצַעִיתָא אִיהוּ עוּגִיאִיל דְּמַתְמָן עוּג מְלָדָה הַבְּשׁוֹן, מִסְטָרָא דְּתָרִין דְּרוּעִין
אִינוּן (אֲגַנִּיאִיל) עוּזִיאִל, אֲגַנִּיאִל מַתְמָן אֲגַג, וְבִיה כִּי גָאָה גָאָה סוּס וְרַכְבוּ
רְמָה בַּיָּם (שם א), עוּזִיאִיל, מַתְמָן עֲזָאִזֵּל, וּמַתְמָן עוּזִיאִל וְעוּזִיאִיל, וְאִיהוּ
חֲזִרִיאִיל, יְכַרְסֵּמְנָה חֲזִיר מִיעַר (תהלים פ יד), וְעֲלִיָּה אֶתְמַר (בראשית כז מ) וְעַל

חֲרַבְדָּ תַחֲיָה, וְאִיהוּ שַׁעְרֵי־אֵל, דְּמִתְמָן רוּחַ סַעְרָה, וְאִיהוּ עֲשׂוֹ אִישׁ שְׁעִיר, וּמִתְמָן שְׁעַר בְּאִשָּׁה עֲרוּהָ, וְעֲלִיָּה אֶתְקַף הָהוּא דְאַתְמַר בֵּיהּ (שְׁמוֹת טו ב) עֲזִי וְזַמְרַת יִיָּה וְיָהִי לִי לִישׁוּעָה, יְהוּיָה אִישׁ מְלַחְמָה יְהוּיָה שְׁמוֹ וְגוֹמֵר.

כְּנֻגְדָּ שְׁנֵי יָרְכִי הָאֵמֶת מִצַּד הַטְּמָאָה תֵּאוּמִיָּאֵל תּוּמִיָּאֵל, וְכְנֻגְדָּם נֶאֱמַר תְּהִמֵּת יְכַסִּימוּ יָרְדוּ בְּמִצּוֹלֹת כְּמוֹ אָבוֹן, כְּנֻגְדָּ הַעֲמוּד הָאֵמֶצְעִי הוּא עוּגִיָּאֵל, שְׁמִשָּׁם עוֹג מְלֻךְ הַבָּשׂוֹן, מִצַּד שְׁתֵּי הַזְּרוּעוֹת הֵם (אֲגִיָּאֵל) עוּזִיָּאֵל, אֲגִיָּאֵל מִשָּׁם אֲגָג, וְבוֹ כִּי גָאָה גָאָה סוּס וְרָכְבוּ רָמָה בֵּיָם. עוּזִיָּאֵל מִשָּׁם עֲזָאֲזֵל, וּמִשָּׁם עוּזִיָּאֵל וְעוּזִיָּאֵל, וְהוּא חוּזְרִיָּאֵל, יְכַרְסִּמְנָה חֲזִיר מִיַּעַר, וְעֲלִיוֹ נֶאֱמַר וְעַל חֲרַבְדָּ תַחֲיָה, וְהוּא שַׁעְרֵי־אֵל, שְׁמִשָּׁם רוּחַ סַעְרָה, וְהוּא עֲשׂוֹ אִישׁ שְׁעִיר, וּמִשָּׁם שְׁעַר בְּאִשָּׁה עֲרוּהָ, וְעֲלִיוֹ הַתְּגַבֵּר אוֹתוֹ שְׁנֶאֱמַר בּוֹ עֲזִי וְזַמְרַת יִיָּה וְיָהִי לִי לִישׁוּעָה, יְהוּיָה אִישׁ מְלַחְמָה יְהוּיָה שְׁמוֹ וְגוֹמֵר.

דף קט ע"א

לְקַבֵּל בֵּינָה דְאַתְמַר בֵּיהּ אֶלְף בֵּינָה, אֶלְיוֹ אֶלּוּפִי עֲשׂוֹ, לְקַבֵּל חֲכָמָה אָדָם בְּלִיעַל אִישׁ אָוֹן, לְעִילָא כְתוּרִיָּאֵל (נִיָּא כְתוּרִיָּאֵל) לְקַבֵּל כְּתָר עֲלִיוֹן, וּמִתְמָן כְּתָר לְכָל אֶלְיוֹ דְעֵבְרִין עַל אוּרִיָּתָא, וְאִינוּן כְּתָרִין תַּתְּאִין אִינוּן קְלִיפִין לְעֵשֶׁר סְפִירָן, וְעֵשֶׁר סְפִירָן מוּחָא בְּגוּיָּהוּ, וְאֶלְיוֹ קְלִיפִין אִינוּן מְחִיצָה בֵּין יִשְׂרָאֵל לְאַבִּיהֶם שְׁבַשְׁמִים, בְּאֶלְיוֹ קְלִיפִין מִתְלַבֵּשׁ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵּיהּ, לְקַיְימָא בְּשְׁכִינְתֵּיהּ (תְּהִלִּים קג ט) וּמְלָכוּתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה, וְלְקַיְימָא בֵּיהּ (שֵׁם מז ח) כִּי מְלֻךְ עַל כָּל הָאָרֶץ אֱלֹהִים, אָבֵל לְעִילָא בְּאַתְרֵיהּ אֶתְמַר (שֵׁם נח ה) לֹא יְגוּרְדָּ רָע, אֶלָּא קְלִיפִין דִּילִיָּה לְעִילָא אִינוּן לְבוּשִׁין מִכְּמָה גְּוִוְנִין שְׁפִירִין דְנִהוּרָא, דְמִנְהוֹן אֶתְפִּשֵׁט קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגֻלוּתָא, וְאַתְלַבֵּשׁ בְּאֶלְיוֹ אֶחָרְנִין, בְּגִין לְנִטְרָא לְיִשְׂרָאֵל, דְאִינוּן מִתְלַבֵּשִׁין בְּאֶלְיוֹ קְלִיפִין, וְדָא אִיהוּ (ישעיה סג ט) בְּכָל צָרְתָם לוֹ צָר (דף קט ע"א) וְכוּ', בְּקִדְמִיתָא יְהִיב לֹון בִּידָא דְשְׁלִיחַ דְאִיהוּ גְבַרִיָּאֵל, וְלֹא הָוָה מְזוּנָא לְסַמָּאל וּלְמִשְׁרַיִין דִּילִיָּה אֶלָּא עַל יְדֵי שְׁלִיחָא, בְּגִין חוּבִין דְיִשְׂרָאֵל אֶתְלַבֵּשׁ הוּא בְּהוֹן, וְכַבְּיָכוֹל אֶתִּי לִיָּה עַל יְדֵי דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְהֵאֵי אִם יִשְׂרָאֵל אֶזְלִין בְּאַרְחַ מִיַּשֵּׁר וּמְקַיְימִין אוּרִיָּתָא וּפְקוּדֵין דִּילִיָּה, וְאִם חֵס וְשְׁלוֹם לֹא מְקַיְימִין אוּרִיָּתָא וּפְקוּדֵין דִּילִיָּה, יְהִיב עֲשֶׂר כְּתָרִין בִּידוּי דְסַמָּאֵל, וְלֹא צְרִיךְ מְזוּנָא לֹא מִידָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כָּל שְׁכֹן מְשֻׁלְּחָא דִּילִיָּה, וְדָא לְפָרְעָה דְאַמַר (יחזקאל כט ג) לִי יְאוּרִי וְאַנִּי עֲשִׂיתֵנִי, בְּגִין דְחֲזָא כְּתָרִין נוֹכְרָאִין בִּידָא דְסַמָּאֵל, דְבִקְדְמִיתָא כִּד הוּוּ כְּתָרִין תַּתְּאִין בִּידָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, מַה כְּתִיב בְּיִשְׂרָאֵל (דְּבָרִים כח י) וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שָׁם יְהוּיָה נִקְרָא עֲלֵיךְ, וּבְזַמְנָא דְאִינוּן כְּתָרִין נוֹכְרָאִין בִּידָא דְסַמָּאֵל, לֹא דְחָלִין אוּמִין דְעֲלֵמָא מִיִּשְׂרָאֵל, וְעַבְדֵּין בְּהוּ כְּרַעוּתֵיָּהוּ, עַד שְׁעֵתָא דְפּוּרְקָנָא דִּיתְקַיְיִם בְּהוּ (זְכַרְיָה יג ב) וְאַתְּ רוּחַ הַטּוּמָאָה אֶעֱבִיר וְכוּ', דְאֶלְיוֹ קְלִיפִין גְּרַמִּין אֶפְרָשׁוּתָא בֵּין קוּדְשָׁא

בְּרִיךְ הוּא וּבֵין יִשְׂרָאֵל, וְדָא אִיהוּ רְזָא כִּי אִם עֲוֹנוֹתֵיכֶם הָיוּ מִבְּדִילִים
בֵּינֵיכֶם לְבֵין אֱלֹהֵיכֶם (ישעיה נט ב), וְעַתִּיד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַעְבְּרָא אֶלְיִן
קְלִיפִין, וְלֹא תִחַזַּק לְיִשְׂרָאֵל בְּמוֹחָא מְלָגָאוּ, הַדָּא הוּא דְכַתִּיב (שם ל ט) וְלֹא
יִכַנְּפוּ עוֹד מוֹרִיךְ וְהָיוּ עֵינֵיךְ רוֹאוֹת אֶת מוֹרִיךְ, וְלֹא יִהְיֶה מְחִיצָה בֵּין קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא וּשְׂכִינְתֵיהּ וּבֵין יִשְׂרָאֵל.

כְּנֻגְדָא בִּינָה שְׁנַאמַר בְּהַ אֶלְפִי בִּינָה - אֶלְהָ אֱלוֹפִי עֵשׂוּ, כְּנֻגְדָא חֲכָמָה - אָדָם
בְּלִיעַל אִישׁ אֶנּוּן, לְמַעְלָה כְּתַרִיא"ל (כְּתַרִיא"ל) כְּנֻגְדָא כְּתַר עֲלִיוֹן, וּמִשָּׁם
כְּרַת לְכָל אֱלוֹ שְׁעוּבָרִים עַל הַתּוֹרָה, וְאוֹתָם כְּתַרִים הַתְּחַתּוֹנִים הֵם
קְלָפוֹת לְעֵשֶׂר הַסְּפִירוֹת, וְעֵשֶׂר סְפִירוֹת בְּתוֹכָן הַמֶּלֶךְ, וְאֵלוֹ הַקְּלָפוֹת הֵן
מְחַצָּה בֵּין יִשְׂרָאֵל לְאַבְיָהֶם שְׁבַשְׁמִים. בְּקְלָפוֹת הַלְלוּ מִתְּלַבֵּשׁ הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא וּשְׂכִינְתוֹ, לְקַיִם בְּשְׂכִינְתוֹ וּמְלָכוּתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה, וְלְקַיִם בּוֹ
כִּי מְלַךְ עַל כָּל הָאָרֶץ אֱלֹהֵי"ם, אֲבָל לְמַעְלָה בְּמִקְוָמוֹ נֶאֱמַר לֹא יִגְרָךְ
רַע, אֶלָּא הַקְּלָפוֹת שְׁלוֹ לְמַעְלָה הֵן לְבוֹשִׁים מִכַּמָּה גֻּוֹנִים יָפִים שֶׁל אֹר, וְ
שְׂמָהֶם הַתְּפִשֵׁט הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּגָלוֹת, וְהַתְּלַבֵּשׁ בְּאַחֲרֵים הַלְלוּ כְּדִי
לְשָׁמַר אֶת יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם מִתְּלַבְּשִׁים בְּקְלָפוֹת הַלְלוּ, וְזֶהוּ בְּכָל צָרְתֶם
לוֹ צָר וְכוּ'. בְּהַתְּחַלָּה נִתֵּן אוֹתָם בְּיַדֵי הַשְּׁלִיחַ שֶׁהוּא גְּבֻרִיאֵל, וְלֹא הָיָה
מְזוֹן לְסַמְא"ל וְלְמַחְנוֹת שְׁלוֹ אֶלָּא עַל יַדֵי שְׁלִיחַ, בְּגִלְלַת הַחֲטָאִים שֶׁל
יִשְׂרָאֵל הוּא הַתְּלַבֵּשׁ בָּהֶם, וְכַבִּיכּוֹל בָּא לוֹ עַל יַדֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
וְזֶה אִם יִשְׂרָאֵל הוֹלְכִים בְּדַרְךְ הַיְשָׁרָה וּמְקַיְמִים אֶת הַתּוֹרָה וְאֶת
מִצְוֹתָיו, וְאִם חָס וְשָׁלוֹם לֹא מְקַיְמִים אֶת הַתּוֹרָה וְאֶת מִצְוֹתָיו, נוֹתֵן
עֲשָׂרָה כְּתַרִים בְּיַדֵי סַמְא"ל, וְלֹא צָרִיךְ מְזוֹן לֹא מִיַּד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא, כָּל שֶׁכֵּן מְשֻׁלּוּחוֹ, וְזֶה לְפָרְעָה שֶׁאֶמַר לִי יְאוּרִי וְאֲנִי עֲשִׂיתָנִי,
מִשׁוּם שֶׁרָאָה כְּתַרִים נְכָרִים בְּיַד סַמְא"ל, שֶׁבַתְּחַלָּה, כִּשְׁהָיוּ הַכְּתַרִים
הַתְּחַתּוֹנִים בְּיַדֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, מַה כְּתוּב בְּיִשְׂרָאֵל? וְרָאוּ כָּל עַמֵּי
הָאָרֶץ כִּי שֵׁם יְהוָה נִקְרָא עֲלֵיךְ, וּבְזָמַן שֶׁאוֹתָם כְּתַרִים נְכָרִים בְּיַד
סַמְא"ל, לֹא פוֹחֲדִים אֲמוֹת הָעוֹלָם מִיִּשְׂרָאֵל וְעוֹשִׂים בָּהֶם כְּרָצוֹנָם, עַד
שְׁעַת הַגְּלוּת שְׂיִתְקִים בָּהֶם וְאֶת רוּחַ הַטְּמָאָה אֶעֱבִיר וְכוּ', שֶׁאֵלוֹ
הַקְּלָפוֹת גּוֹרְמוֹת לְהַפְרָדָה בֵּין הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּבֵין יִשְׂרָאֵל, וְזֶהוּ
הַסּוּד שֶׁל כִּי אִם עֲוֹנוֹתֵיכֶם הָיוּ מִבְּדִילִים בֵּינֵיכֶם וּבֵין אֱלֹהֵיכֶם, וְעַתִּיד
הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַעֲבִיר אֶת הַקְּלָפוֹת הַלְלוּ וּלְהַרְאוֹת לְיִשְׂרָאֵל בְּמַחַ
שְׂמִינִים, זֶהוּ שְׂכַתּוֹב וְלֹא יִכַנְּפוּ עוֹד מוֹרִיךְ וְהָיוּ עֵינֵיךְ רוֹאוֹת אֶת
מוֹרִיךְ, וְלֹא תִהְיֶה מְחַצָּה בֵּין הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וּשְׂכִינְתוֹ וּבֵין יִשְׂרָאֵל.

וּבְזָמַנָא דְעֵשֶׂר סְפִירוֹת מִתְּלַבְּשָׁן בְּאֶלְיִן קְלִיפִין, אֶלְיִן דִּידְעִין בְּקְלִיפִין עֲבָדִין
אוֹמְאָה בְּשִׁמְהוֹן וּבְהוֹיוֹת דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאֶלְיִן קְלִיפִין וּבְטָלִין גְּזָרָה,
וְעַל אֶלְיִן קְלִיפִין אֶמְרוּ דְּצָרִיךְ תְּבַדְּלָה, דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶתְלַבֵּשׁ בְּהוֹן
בְּיוֹמִין דְּחוֹל, וּבְשַׁבַּת אֶתְפִּשֵׁט מִנְהוֹן וְאֶתְלַבֵּשׁ בְּלְבוּשֵׁין דְּקֻדְשׁ, וְעֲשָׂרָה
לְבוּשֵׁין אֵינּוּן דְּקֻדְשׁ, דְּאֶתְמַר בְּהוֹן (דְּבָרִים לֵב יב) יְהוָה בְּדָד יִנְחֵנוּ וְאֵין עִמּוֹ
אֵל נְכָר, בְּדָד עֵשֶׂר, כְּחוּשְׁבוֹ עֵשֶׂר קְלִיפוֹת דְּחוֹל, כִּד אֶתְלַבֵּשׁ בְּהוֹן אֶתְמַר

(ויקרא יג מו) בַּדָּד יֵשֵׁב מִחוּץ לְמַחֲנֵה מוֹשְׁבוֹ, בְּהֵימָן קָלִיפָה דְגָרִים בַּר נֶשׁ
לְאַתְלַבְּשָׂא שֵׁם ה' בֵּיה נְטִיל נֹקְמָא, וּבְגִין דָּא לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם יְהוָה
אֱלֹהֵיִךְ לְשׂוֹא (שמות כ ז), וּבְגִין דָּא תִקְיִנוּ בְּהַבְדֵּלָה הַמְבַדֵּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחֹל
וּבֵין אֹר לְחֻשְׁדָּא, דְּלֹא יַחְבֵּר קָלִיפִין דְּחֹל לְקָלִיפִין דְּקֹדֶשׁ, וְלֹא יַעֲבִיד לֹון
תַּעְרֹובַת.

וּבְזִמְן שְׁעָשֵׂר הַסְפִירוֹת מִתְלַבְּשׁוֹת בְּקַלְפוֹת הַלְלוּ, אֱלוּ שְׁמִפְרִים אֶת
הַקַּלְפוֹת עוֹשִׂים שְׁבוּעָה בְּשִׁמּוֹת וּבְהַוְיֹוֹת שֶׁל הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְקַלְפוֹת הַלְלוּ וּמְבַטְלִים אֶת הַגְזָרָה, וְעַל הַקַּלְפוֹת הַלְלוּ אֲמָרוּ שְׁצָרִיךְ
הַבְדֵּלָה, שֶׁהַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא הַתְלַבֵּשׁ בָּהֶם בִּימֹות הַחֹל, וּבְשִׁבְתָּ
מִתְפַּשֵּׁט מֵהֶם וּמִתְלַבֵּשׁ בְּלְבוּשֵׁי הַקֹּדֶשׁ, וְעֲשֶׂרָה לְבוּשִׁים הֵם שֶׁל קֹדֶשׁ,
שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם יְהוָה בַּדָּד יִנְחֲנוּ וְאִין עֲמוּ אֶל נֶכֶר. בַּדָּד עֲשֶׂר, כְּחֻשְׁבוֹן
עֲשֶׂר קַלְפוֹת הַחֹל, כְּשֶׁמִּתְלַבֵּשׁ בָּהֶם, נֶאֱמַר בַּדָּד יֵשֵׁב מִחוּץ לְמַחֲנֵה
מוֹשְׁבוֹ, בְּאוֹתָהּ קַלְפָּה שְׁגוֹרָם אֲדָם לְהַתְלַבֵּשׁ בָּהּ שֵׁם ה', בּוֹ נוֹטֵל
נְקָמָה, וּבְשִׁבִיל זֶה לֹא תִשָּׂא אֶת שֵׁם יְהוָה אֱלֹהֵיִךְ לְשׂוֹא, וּבְשִׁבִיל זֶה
תִּקְיִנוּ בְּהַבְדֵּלָה הַמְבַדֵּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחֹל וּבֵין אֹר לְחֻשְׁדָּא, שֶׁלֹא יַחְבֵּר
קַלְפוֹת הַחֹל אֶל קַלְפוֹת הַקֹּדֶשׁ, וְלֹא יַעֲשֶׂה לָהֶם תַּעְרֹובַת.

וְדָא אִיהוּ (ויקרא יט יט) שְׂדֵדָּה לֹא תִזְרַע כְּלָאִים וּבְגָד כְּלָאִים שְׁעֻטָנָה, וְכָל מָאן
דְּעָרַב לֹון אֲתַמַּר בֵּיה (במדבר יט כ) אֶת מְקֹדֶשׁ יְהוָה טָמֵא וְגוֹמַר, דְּבִשְׁבַת
דְּאַתְפַּשֵּׁט קוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא מְאַלִּין לְבוּשִׁין וְאַתְלַבֵּשׁ בְּלְבוּשִׁין דְּקוֹדֶשׁא,
לֹא צָרִיךְ לְקַרְבָּא קְדָמוּהִי (נ"א קדמיהו) לְבוּשִׁין דְּחֹל, דְּמוֹחָא לֹא מְקַבֵּל
טוֹמְאָה, הַדָּא הוּא דְכֻתִּיב (ירמיה כג כט) הֲלֹא כֹה דְבָרִי כָּאֵשׁ נֶאֱמַר יְהוָה,
דְּבִיה לֹא יְכִיל לְאַתְעָרְבָא שׁוּם עִירוֹב, אֶלָּא בְּלְבוּשִׁין דְּאַתְלַבֵּשׁ בְּשִׁבְתָּ וְיֹום
טוֹב יְכִיל לְאַתְעָרְבָא, וּבְגִינֵיהוּ מְנִי לְמַעֲבַד הַבְדֵּלָה, דְּלִתְתָּא אִית אִילְנָא
מְעוֹרָב טוֹב וְרַע כְּלָאִים, וְעַלִּיה אֲתַמַּר (בראשית ב יז) וּמַעַץ הַדְּעַת טוֹב וְרַע לֹא
תֹאכַל מִמֶּנּוּ, בְּגִין דְּהָהוּא מוֹחָא דִּילִיה בְּבְרִיאָה, יְכִיל לְאַתְעָרְבָא עֲמִיה
קָלִיפָה, אֲבָל מוֹחָא דְאִיהוּ נְהוֹרָא בְּאַרְח אֲצִילוֹת לֹא יְכִיל לְאַתְעָרְבָא עֲמִיה
(נ"א ביה) שׁוּם תַּעְרֹובַת.

וְזִהוּ שְׂדֵדָּה לֹא תִזְרַע כְּלָאִים, וּבְגָד כְּלָאִים שְׁעֻטָנָה, וְכָל מִי שְׁמַעְרַב
אוֹתָם, נֶאֱמַר בּוֹ אֶת מְקֹדֶשׁ יְהוָה טָמֵא וְגוֹמַר, שְׁבִשְׁבַת שְׁמִתְפַּשֵּׁט
הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא מְאַלִּין הַלְבוּשִׁים וּמִתְלַבֵּשׁ בְּלְבוּשֵׁי קֹדֶשׁ, לֹא צָרִיךְ
לְקַרְבָּא לְפָנָיו (לפניהם) לְבוּשֵׁי חֹל, שֶׁהַמַּח לֹא מְקַבֵּל טָמְאָה. זֶהוּ שְׁכַתוֹב
הֲלֹא כֹה דְבָרִי כָּאֵשׁ נֶאֱמַר יְהוָה, שְׁבוּ לֹא יְכוּל לְהַתְעָרַב שׁוּם עִירוֹב,
אֶלָּא בְּלְבוּשִׁים שְׁמִתְלַבֵּשׁ בְּשִׁבְתָּ וְיֹום טוֹב יְכוּל לְהַתְעָרַב, וּבְשִׁבִילָם
צְוָה לַעֲשׂוֹת הַבְדֵּלָה, שְׁלִמְטָה יֵשׁ עַץ מְעָרַב טוֹב וְרַע כְּלָאִים, וְעַלִּיו
נֶאֱמַר וּמַעַץ הַדְּעַת טוֹב וְרַע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ, מְשׁוּם שְׁאוֹתוֹ הַמַּח שְׁלוֹ
בְּבְרִיאָה יְכוּלָה לְהַתְעָרַב עֲמוּ קַלְפָּה, אֲבָל הַמַּח שְׁהוּא אֹר בְּדָרְךְ
אֲצִילוֹת, לֹא יְכוּלָה לְהַתְעָרַב עֲמוּ (בו) שׁוּם תַּעְרֹובַת.

וְאִית אֵילָנָא דְטוֹב וְרַע דְקָלִיפִין, דְאֵינוּן גְרַעִינִין אֵינוּן מְלָגָאוּ רַע, וּמוֹחָא דְקִיק מְלָבֵר טוֹב, וְאִית דְמוֹחָא דְקִיקָא מְלָבֵר טוֹב וּמוֹחָא סְגִי בִיש מְלָגָאוּ, כְּגוֹן דְהָבָא וְכֶסֶף זְעִיר מְצוּפָה מְלָבֵר, וְעוֹפְרַת סִיגִים מְלָגָאוּ, דָּא מוֹנִיטָא דְשְקָרָא, פּוֹמִיָה טוֹב וְלִבְיָה בִיש, וְאִית דְאִיהוּ קָלִיפָה מְלָבֵר וּמוֹחָא מְלָגָאוּ, וְעֲלִיָהוּ אֲתָמֵר גּוֹלֵל אֹר מִפְנֵי חֲשָד וְחֲשָד מִפְנֵי אֹר.

דף קט ע"ב

וְאִית אֵילָנָא לְתַתָּא דְעִבּוּדָה זָרָה, דְלִית לִיה מוֹחָא אֶלָּא קָלִיפָה מְלָגָאוּ וּמְלָבֵר, וְעֲלִיָה אֲתָמֵר (תהלים א ד) לֹא כֵן הִרְשָׁעִים כִּי אִם כְּמוֹץ אֲשֶׁר תִּדְפְּנוּ רוּחַ, וְאִיהִי אֲשֶׁרָה דְנִטְעִין אוּמִין דְעֲלָמָא קָדָם עִבּוּדָה זָרָה, דְאִיבָא דִלִיָה מוֹץ אֲשֶׁר תִּדְפְּנוּ רוּחַ, בְּזִמְנָא דִיִּתִּי מְלָכָא מְשִׁיחָא (דף קט ע"ב) עֲתִיד קוּדְשָׁא בְרוּךְ הוּא לְאַעְבְּרָא כָּל אֱלִין קָלִיפִין לְעִילָא וְאַמְצָעִיתָא וְתַתָּא, וְלֹא יְהִי עֲרִבּוּבָיָא בְּפַמְלִיָּא דְלְעִילָא, בְּהֵהוּא זְמַנָּא (דברים לב יב) יְהוֹיָה בְּדָד יִנְחֲנוּ לְיִשְׂרָאֵל וְאִין עֲמוּ אֵל נְכַר, בְּהֵהוּא זְמַנָּא (בראשית ד ב) וַתּוֹסֵף לְלֶדֶת, אִיתּוֹסֵף רוּחָא דְקוּדְשָׁא עַל יִשְׂרָאֵל, הֵדָּא הוּא דְכְתִיב (יחזקאל לו כו) וְנָתַתִּי לָכֶם לֵב חֲדָשׁ וְרוּחַ חֲדָשׁ אֶתְּנוּ בְּקִרְבְּכֶם,

וְיִשׁ אֵילָן שֶׁל טוֹב וְרַע שֶׁל הַקְּלִפּוֹת, שְׂאוֹתֶם גְרַעִינִים הֵם מִבְּפְנֵים רַע, וְהַמַּח דֵּק מִבְּחוּץ טוֹב, וְיִשׁ שְׂמַח דֵּק מִבְּחוּץ טוֹב, וּמַח גְּדוֹל רַע מִבְּפְנֵים, כְּמוֹ זֶהב וְכֶסֶף מְעֻט מְצֻפָּה מִבְּחוּץ וְעוֹפְרַת סִיגִים מִבְּפְנֵים, זֶה מוֹנִיטִין שֶׁל שְׁקֵר, פִּיּו טוֹב וְלִבּוֹ רַע, וְיִשׁ שֶׁהוּא קָלִפָּה מִבְּחוּץ וּמַח מִבְּפְנֵים, וְעֲלִיָּהֶם נֶאֱמַר גּוֹלֵל אֹר מִפְנֵי חֲשָד וְחֲשָד מִפְנֵי אֹר. וְיִשׁ עֵץ לְמַטָּה שֶׁל עִבּוּדָה זָרָה שְׂאִין לוֹ מַח, אֶלָּא קָלִפָּה מִבְּפְנֵים וּמִבְּחוּץ, וְעֲלִיו נֶאֱמַר לֹא כֵן הִרְשָׁעִים כִּי אִם כְּמוֹץ אֲשֶׁר תִּדְפְּנוּ רוּחַ, וְהִיא הָאֲשֶׁרָה שְׁנוֹטְעִים אֲמוֹת הָעוֹלָם לְפָנֵי עִבּוּדָה זָרָה, שְׁפָרְיָה מוֹץ אֲשֶׁר תִּדְפְּנוּ רוּחַ. בְּזִמְן שְׂיָבֵא מְלָךְ הַמְּשִׁיחַ, עֲתִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַעֲבִיר אֶת כָּל הַקְּלִפּוֹת הַלְלוּ לְמַעַלָּה וּבְאַמְצָע וּלְמַטָּה, וְלֹא תִהְיֶה עֲרִבּוּבָיָה בְּפַמְלִיָּה שֶׁל מַעַלָּה, בְּאוֹתוֹ זְמַן יְהוֹיָה בְּדָד יִנְחֲנוּ, לְיִשְׂרָאֵל, וְאִין עֲמוּ אֵל נְכַר, בְּאוֹתוֹ זְמַן וַתּוֹסֵף לְלֶדֶת, נוֹסֶפֶת רוּחַ שֶׁל קְדֻשָׁה עַל יִשְׂרָאֵל. זֶהוּ שְׂפַתְנוּב וְנָתַתִּי לָכֶם לֵב חֲדָשׁ וְרוּחַ חֲדָשׁ אֶתְּנוּ בְּקִרְבְּכֶם. (אמר המגיה זה הלשון מצאתי בס"א)

(אמר המגיה זה הלשון מצאתי בס"א)

רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי יוֹסִי הוּוּ אֶזְלִי בְּאַרְחָא, אֶזְדַּמְן רַבִּי אֶלְעָאי עֲמָהוּן, אָמַר רַבִּי יוֹסִי לְרַבִּי אֶלְעָזָר שְׂמַעְתָּ בְּהַאי קָרָא אֲמַאי אֲתָמֵר בִּיה אֶת אֶת תְּרִי זְמַנִּי, בְּתַר דְאָמַר וַתּוֹסֵף לְלֶדֶת אֶת אַחִיו, מַאי אֶת הַבֵּל, וְהִיא תֵּלַת רַבּוּיִן

הָכָא, תְּרִין אַתִּין רַבּוּיִן, וְתוֹסֵף לְלֶדֶת רַבּוּיָא, הָא תְּלַת רַבּוּיִין, אָמַר לִיה שְׁמַעְנָא דְתְּלַת רַבּוּיִין אֵלִין אִינוּן תְּלַת טַפִּין דְּאַזְדְּרִיקוּ מֵאַדָּם קְדָמָא (נ"א קדמאה דאתמר בהון אלה), אָמַר לִיה וְהָא אָנָּא שְׁמַעְנָא (בראשית ב ד) אֵלֶּה ת וּלְדוֹת הַ שָׁמַיִם וְ הָאָרֶץ תִּמְּוֹן תְּהִי, אָמַר לִיה וְדַאי הָכִי הוּא, דְּמִתְּמֹן הָוָה קִין יְסוּדִיה וְעַקְרִיה קָדָם דְּאַתָּא לְעֵלְמָא, אָמַר וְדַאי רָזָא עֲלָאָה אֲתַגְלִיָּא דְלָא שְׁמַעְנָא עַד הַשְּׁתָּא.

רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי יוֹסִי הָיוּ הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ, הִזְדַּמְּוּ רַבִּי אֶלְעָאִי עִמָּהֶם. אָמַר רַבִּי יוֹסִי לְרַבִּי אֶלְעָזָר, שְׁמַעְתָּ בְּפִסּוּק הַזֶּה לָמָּה נֶאֱמַר בּוֹ אֵת אֵת פְּעַמִּים, אַחֵר שֶׁאָמַר וְתוֹסֵף לְלֶדֶת אֵת אַחִיו, מָה זֶה אֵת הַבֵּל? וְהָרִי שְׁלֹשָׁה רַבּוּיִים יֵשׁ כָּאן: שְׁנֵי אֲתִים - רַבּוּיִים, וְתוֹסֵף לְלֶדֶת - רַבּוּי, הָרִי שְׁלֹשָׁה רַבּוּיִים? אָמַר לוֹ, שְׁמַעְתִּי שֶׁשְׁלֹשָׁה רַבּוּיִים אֵלוֹ הֵם שְׁלֹשׁ טַפּוֹת שֶׁנֶּזְרְקוּ מֵאַדָּם הָרִאשׁוֹן (הִרְאשׁוֹן שֶׁנֶּאֱמַר בְּהוֹן אֱלֹהִים). אָמַר לוֹ, וְהָרִי אֲנִי שְׁמַעְתִּי, אֵלֶּה תּוֹלְדוֹת הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ - שֶׁם תְּהִי. אָמַר לוֹ, וְדַאי כִּדְ הוּא, שְׁמַשֵּׁם הָיָה קִין יְסוּדוֹ וְעַקְרוֹ לִפְנֵי שֶׁבָּא לְעוֹלָם. אָמַר, וְדַאי סוּד עֲלִיוֹן הַתְּגֵלָה שֶׁלֹּא שְׁמַעְנוּ עַד עַתָּה.

אָמַר לִיה אִם כֵּן אֵלִין טַפִּין דְּאַתוֹסְפוּ הָכָא מֵאִי נִינְהוּ, אָמַר וְדַאי עַל אֵלִין תְּלַת טַפִּין שְׁרִיין תְּלַת חֲכָמוֹת, חַד אִיהוּ חֲכָמַת הַמְּחַשְׁבָּה, וְתַנְיָנָא חֲכָמַת הַדְּבֹר, וְתַלְיָתָא חֲכָמַת הַמַּעֲשָׂה, וְאִינוּן תְּלַת עֲלָמִין סְתִימִין, תְּלַת טַפִּין דְּתַלְיִין מִן מוֹחָא עֲלָאָה סְגוּיָל קָרִינֵן לִיה, וְאִית תְּלַת עֲלָמִין עֲלִיָּהוּ דְּתַלְיִין מִמוֹחָא סְתִימָא דְּעַתִּיקָא דְּעַתִּיקִין, וְאִינוּן סְגוּלָתָא, תְּלַת עֲלָמִין אֲתַרְמִיזוּ בֵּי עֲלָאָה דְּאִית לָהּ קוֹצָא לְעֵילָא וְקוֹצָא לְתַתָּא וְגוּ בְּאַמְצַעִיתָא, וְתַלַּת טַפִּין תַּנְיָנִין דְּאִינוּן סְגוּיָל מִן יְיָ תַּתָּאָה, וְרָזָא דְּמַלְּכָה בְּרִאשִׁית, תְּלַת מֵאַדָּם קְדָמָאָה, וְתַלַּת מֵאַדָּם תַּתָּאָה, וּבְאֵלִין תְּלַת נְקוּדִין אֲתַמַּר (יִשְׁעִיָּה מִד ו) אֲנִי רִאשׁוֹן וְאֲנִי אַחֲרוֹן וּמִבְּלַעֲדִי אֵין אֱלֹהִיִּים, וְאֵלִין אִינוּן תְּלַת גְּלִגּוּלִין דְּאַדָּם קְדָמָאָה, דְּתַלַּת טַפִּין דְּאַזְדְּרִיקוּ בְּתַלַּת אַבְהוֹן, דְּבַהוֹן.

אָמַר לוֹ, אִם כֵּן, הַטַּפּוֹת הַלְלוּ שְׁנוֹסְפוּ כָּאן מָה הֵן? אָמַר, וְדַאי עַל שְׁלֹשׁ הַטַּפּוֹת הַלְלוּ שׁוֹרוֹת שְׁלֹשׁ חֲכָמוֹת, אַחַת הִיא חֲכָמַת הַמְּחַשְׁבָּה, וְהַשְּׁנֵיָה חֲכָמַת הַדְּבֹר, וְהַשְּׁלִישִׁית חֲכָמַת הַמַּעֲשָׂה, וְהֵן שְׁלֹשָׁה עוֹלָמוֹת נְסֻתָּרִים, שְׁלֹשׁ טַפּוֹת שְׁתַּלּוּיּוֹת מִן הַמַּחַ הַעֲלִיוֹן שֶׁקוֹרְאִים לוֹ סְגוּיָל. וַיֵּשׁ שְׁלֹשׁ עֲלִיוֹנוֹת מְעֵלִיָּהֶם שְׁתַּלּוּיּוֹת מִהַמַּחַ הַסְּתוּם שֶׁל עַתִּיק הַעַתִּיקִים, וְהֵן סְגוּלָתָא, שְׁלֹשׁ הַעֲלִיוֹנוֹת נְרַמְזוּ בֵּי הַעֲלִיוֹנָה שֶׁיֵּשׁ לָהּ קוֹץ לְמַעַלָּה וְקוֹץ לְמַטָּה וְגוּף בְּאַמְצַע, וְשְׁלֹשׁ טַפּוֹת שְׁנִיּוֹת שֶׁהֵן סְגוּיָל מִי הַתְּחִתּוֹנָה, וְסוּד הַדְּבָר בְּרִאשִׁית, שְׁלֹשׁ מֵאַדָּם הָרִאשׁוֹן, וְשְׁלֹשׁ מֵאַדָּם הַתְּחִתּוֹן, וּבְשְׁלֹשׁ הַנְּקוּדוֹת הַלְלוּ נֶאֱמַר אֲנִי רִאשׁוֹן וְאֲנִי אַחֲרוֹן וּמִבְּלַעֲדִי אֵין אֱלֹהִיִּים, וְאֵלוֹ הֵם שְׁלֹשׁ הַגְּלִגּוּלִים שֶׁל אָדָם הָרִאשׁוֹן, שְׁשֹׁלֹשׁ טַפּוֹת שֶׁנֶּזְרְקוּ בְּשְׁלֹשׁ הָאֲבוֹת, שְׁבָהֶם.

יְבָרְכֶךָ יְהוֹיָה יָאֵר יְהוֹיָה יִשָּׂא יְהוֹיָה, וּתְלַת תְּנַיִינִין בְּבְרִית וּתְרֵי סְמִכֵי קְשׁוּט, דְּנַח שֵׁם וְיִפְתַּת מִתְמָן הוּו, דְּאַתְמַר בֵּיה נַח אִישׁ צְדִיק מְסֻטְרָא דְצְדִיק חֵי עֲלָמִין, שֵׁם וְיִפְתַּת, מְסֻטְרָא דְתְרִין סְמִכֵי קְשׁוּט, וְרָזָא דְמֶלֶה הָכָא, (מְשַׁלִּי לֵד) מַה שְּׁמוֹ וּמַה שֵׁם בְּנוֹ כִּי תִדְעַ, מַה שְּׁמוֹ בְּאִימָא עֲלָאָה דְתִמָּן חֲכָמָה, וּמַה שֵׁם בְּנוֹ בְּאִימָא תִתְתָּאָה אֲשֶׁתְּמוּדְעָא, אֲבָל תְּלַת גְּלָגוּלִין בְּתִלְתַּת אָבָהוּ, וּתְלַת בְּתִלְתַּת סְמִכִין דְלִתְתָּא, וְאַלִין שִׁית הוּו עֲתִידִין לְמַהוּי תְּלַת בְּשֵׁת וּתְלַת בְּהַבֵּל, אֲלָא דְפָרַח יִי מִשֵּׁת דְאִיהִי נְקֻדָּה כּוּי. (ע״כ מִס״א).

יְבָרְכֶךָ יְהוֹיָה, יָאֵר יְהוֹיָה, יִשָּׂא יְהוֹיָה, וּשְׁלֶשָׁה שְׁנַיִים בְּבְרִית וּשְׁנֵי עֲמוּדֵי הָאֲמֵת, שְׁנַח שֵׁם וְיִפְתַּת הֵיוּ מְשֵׁם, שְׁנַאֲמַר בּוֹ נַח אִישׁ צְדִיק, מִצְד שֶׁל צְדִיק חֵי הָעוֹלָמִים, שֵׁם וְיִפְתַּת מִהֲצַד שֶׁל שְׁנֵי עֲמוּדֵי הָאֲמֵת, וְסוּד הַדְּבָר כָּאֵן - מַה שְּׁמוֹ וּמַה שֵׁם בְּנוֹ כִּי תִדְעַ. מַה שְּׁמוֹ, בְּאִם הָעֲלִיּוֹנָה שְׁשֵׁם חֲכָמָה, וּמַה שֵׁם בְּנוֹ, בְּאִם הַתְּחַתּוֹנָה, הוּא נוֹדְעַ, אֲבָל שְׁלֶשָׁה גְּלָגוּלִים בְּשְׁלֶשָׁה אָבוֹת, וּשְׁלֶשָׁה בְּשְׁלֶשֶׁת הָעֲמוּדִים שְׁלֶמְטָה, וְאַלוּ הַשְּׁשָׁה הֵיוּ עֲתִידִים לְהִיּוֹת שְׁלֶשָׁה בְּשֵׁת וּשְׁלֶשָׁה בְּהַבֵּל, אֲלָא שְׁפָרְחָה מְשֵׁם יִי מִשֵּׁת שְׁהִיא נְקֻדָּה כּוּי.

וְעוּד וּתּוֹסֵף לְלֻדַּת אֶת אָחִיו אֶת הַבֵּל, רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי אֶלְעָאי הוּו אֲזִלִי בְּאַרְחָא, אֲזִדְמֹן רַבִּי אֶלְעָזָר עֲמַהוּן, אֲמַרוּ וְדַאי עֲלֵךְ אֲתִמַּר (בְּרַאשִׁית כַּח יֵא) וְיִפְגַּע בְּמִקּוֹם דְּאֶעְרַעְנָא בְּשַׁכְּינְתָּא, אֲמַר לוֹן עֲלִיכּוֹ אֲתִמַּר (שֵׁם לֵב ב) וְיִפְגַּעוּ בּוֹ מְלָאֲכֵי אֱלֹהִיִּים, מַאי מְלָאֲכֵי אֱלֹהִיִּים, אֲלִין דְּאַתְמַר בְּהוֹן (תְּהֵלִים קִד ד) עוֹשָׂה מְלָאֲכֵי רּוּחוֹת, דְּרוּחִין דִּילְכוֹן מְרוּחָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, (נ״א דְקוּדְשָׁא) חָדוּ כְּלָהוּ בְּאַרְחָא. אֲמַר רַבִּי יוֹסִי לְרַבִּי אֶלְעָזָר מַאי וּתּוֹסֵף לְלֻדַּת אֶת אָחִיו אֶת הַבֵּל, וְעוּד מַאי אֲתָא לְרַבּוֹת וּתּוֹסֵף, וּתְרִין אֲתִין אֶת אָחִיו אֶת הַבֵּל.

תְּקוּן שְׁשִׁים וְתִשְׁעָה, וְעוּד וּתּוֹסֵף לְלֻדַּת אֶת אָחִיו אֶת הַבֵּל, רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי אֶלְעָאי הֵיוּ הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ. הֲזִדְמֹן רַבִּי אֶלְעָזָר עֲמַהֶם. אֲמַרוּ: וְדַאי עֲלִיךְ נְאֻמַּר וְיִפְגַּע בְּמִקּוֹם, שְׁפַגְשְׁנוּ בְּשַׁכְּינְתָּא. אֲמַר לְהֶם: עֲלִיכּוֹם נְאֻמַּר וְיִפְגַּעוּ בּוֹ מְלָאֲכֵי אֱלֹהִיִּים. מַה זֶה מְלָאֲכֵי אֱלֹהִיִּים? אֵלוּ שְׁנַאֲמַר בְּהֶם עוֹשָׂה מְלָאֲכֵי רּוּחוֹת, שְׁרוּחוֹתֵיכּוֹם מְרוּחוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא (שֶׁל הַקְּדוֹשׁ). שְׁמַחוּ כֻלָּם בְּדֶרֶךְ. אֲמַר רַבִּי יוֹסִי לְרַבִּי אֶלְעָזָר: מַה זֶה וּתּוֹסֵף לְלֻדַּת אֶת אָחִיו אֶת הַבֵּל? וְעוּד, מַה בָּא לְרַבּוֹת וּתּוֹסֵף, וּשְׁתֵּי אֲתִים - אֶת אָחִיו אֶת הַבֵּל?

אמר ליה ונדאי ותוסף דא תוספת רוחא דקודשא דאיהו עמודא דאמץעינא, מתמן אתוסף ליה רוחא דקודשא, תרין אתין לרבות ביה נשמתא ונפשא משכינתא עלאה ותתאה, ומאי הוה תוספת על רוחא דא חכמה מאדם עלאה.

אמר לו: ונדאי ותוסף זו תוספת של רוח הקדש, שהוא העמוד האמץעי, משם נוספה לו רוח הקדש, שני אתים לרבות בו נשמה ונפש מצד של השכינה העליונה והתחתונה, ומה היתה תוספת על הרוח? זו החכמה מאדם הראשון.

אמר רבי יוסי שמענא דתלת רבויין אליו, אינון תלת טפין דאזדריקו ממוחא סתימא דכל סתימין, ואליו אינון תלת גלגולין, ואליו תלת טפין, שמענא דאינון לקבל תלת נשים, דאתמר בהון (משלי יד א) חכמות נשים בנתה ביתה, דחד אופה וחד עורכת וחד מקטפת, לההיא דאתמר בה (במדבר טו כ) ראשית עריסתיכם חלה, ודא חלה דפסח דאיהי סגולת"א, איהי טפה קדמאה ומינה אזדריקו תלת טפין, ואינון תלת יודין יי יי יי דאינון סגולת"א ונדאי, ואינון יי יברכך יי יאר יי ישא, ובאן אתר אזדריקו בתלת אבהו, דתמן נחית אדם בתלת גלגולין, ומאן אתר אזדריקו מההוא דנחית בהון (דא יה"ו) מסטרא דחכמה עלאה.

אמר רבי יוסי: שמעתי ששלשת הרבויים הללו הם שלש הטפות שנזרקו מהמח הנסתר של כל הנסתרים, ואלו הם שלשה גלגולים, ואלו שלש הטפות, שמעתי שהן כנגד שלש נשים שנאמר בהן חכמות נשים בנתה ביתה, שאחת אופה, ואחת עורכת, ואחת מקטפת, אל אותה שנאמר בה ראשית עריסתיכם חלה, וזו חלה של פסח שהיא סגולת"א, היא טפה ראשונה, וממנה נזרקו שלש טפות, והם שלשה יודין יי יי שהם סגולת"א ונדאי, והם יי יברכך, יי יאר, יי ישא, ובאיזה מקום נזרקו? בשלשת האבות, שלשם ירד אדם בשלשה גלגולים, ומאיזה מקום נזרקו? מאותו שירד בהם (זה יה"ו) מצד החכמה העליונה.

דף קי ע"א

ולקבל תלת טפין אליו תקינו תלת מצות בפסח, חד (דף קי ע"א) מצה דלעילא לברכא בה המוציא, תניינא לחם משנה, תליתאה לחם עוני בלא מלחא, דהא אתמר (ויקרא ב יג) על כל קרבנד תקריב מלח, בגין דאיהי מצה פרוסה,

כְּגוֹנוֹנָא (דניאל ה כח) דְּפָרִיס פְּרִיסַת מְלָכוּתְךָ, עַד דְּתֵהָא שְׁלִימָה לָא צָרִיךְ
לְקָרְבָא עֲלֵהּ מְלַח, דְּאִיהוּ חֲלִי"ם, וּמֵאִי נִיהוּ חֲלִים אֲמַצְעִי (דכלהו תלת), תְּלַת
טַפִּין עֲלָאִין אִינוּן סְגוּלְתִּיא, דְּתַלְיִין מְמוּחָא סְתִימָא עֲתִיקָא דְעֲתִיקוּן.

וּכְנַגְד שְׁלֹשׁ הַטְּפוֹת הִלְלוּ תִקְנוּ שְׁלֹשׁ מִצוֹת בְּפִסְחָא, אַחַת הַמְּצָה
שְׁלִמְעָלָה לְבָרְךָ בְּהַ מוֹצֵיא, הַשְּׁנִיָּה לְחֵם מְשֻׁנָּה, הַשְּׁלִישִׁית לְחֵם עֲנִי
בְּלֵי מְלַח, שְׁהָרִי נְאֻמְרַעַל קְרַבְנָךְ תִּקְרִיב מְלַח, מְשׁוּם שְׁהִיא מְצָה
פְּרוּסָה, כְּמוֹ שְׁפּוֹרְס פְּרִיסַת מְלָכוּתְךָ, עַד שְׁתֵּהִיָּה שְׁלִמָה לָא צָרִיךְ
לְהִקְרִיב עֲלֵיהּ מְלַח, שְׁהוּא חֲלִי"ם, וּמָה הוּא חֲלִי"ם? שְׁהוּא אֲמַצְעִי (של
כל השלש). שְׁלֹשׁ הַטְּפוֹת הָעֲלִיוֹנוֹת הֵן סְגוּלְתִּיא, שְׁתַּלּוּיּוֹת מֵהַמַּח
הַנְּסֻתָר הָעֲתִיק שֶׁל הָעֲתִיקִים.

תְּלַת טַפִּין אֲזֻדְרִיקוּ בְּגוּלְגֻלְתָּא מְמוּחָא תְּנַיִנָא וְאִינוּן סְגוּ"ל, בְּאֵן
אֲזֻדְרִיקוּ, בְּתַרִי סְמְכִי קְשׁוּט וּבְרִית, דְּאִינוּן לְקַבְלִיָּהוּ נַח שֵׁם וְיִפְת, נַח
אֲזֻדְרִיק בְּצַדִּיק, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב (בראשית ו ט) נַח אִישׁ צַדִּיק, שֵׁם וְיִפְת בְּתַרִי
סְמְכִי קְשׁוּט, וְעֲלִיָּהוּ אֲתִמְרַבְּרָא שִׁית, תְּלַת טַפִּין עֲלָאִין דְּאִינוּן סְגוּלְתִּיא,
דְּאֲזֻדְרִיקוּ מְמוּחָא סְתִימָא, אִינוּן קוּצָא דְאֵת יי לְעִילָא וְקוּצָא דִילָהּ
לְתַתָּא, וְגוּ בְּאֲמַצְעִיתָא דִילָהּ, מוּחָא דְאֲזֻדְרִיקוּ תְּלַת טַפִּין אֵלִין מִיָּנָה,
אִיהִי יי, וְדָא יי דְּאִיהִי לְעִילָא מְאֵת א, יי לְתַתָּא מוּ א מוּחָא תְּנַיִנָא, וְתַלַּת
טַפִּין דְּאֲזֻדְרִיקוּ מִיָּנָה אִינוּן סְגוּ"ל, תְּלַת טַפִּין דְּאֲדָם קְדַמְאָה דְּאִינוּן תְּלַת
גְּלוּלִים, וְתַלַּת דְּאֲדָם תְּנַיִנָא תְּלַת גְּלוּלִין.

שְׁלֹשׁ טְפוֹת נְזָרְקוּ בְּגֻלְגֻלַת מִן הַמַּח הַשְּׁנִי, וְהוּן סְגוּ"ל, אִיפֵה נְזָרְקוּ?
בְּשְׁנֵי עֲמוּדֵי אֶמֶת וּבְרִית, שְׁהֵם כְּנַגְד נַח שֵׁם וְיִפְת. נַח נְזָרְק בְּצַדִּיק,
זֶהוּ שְׁכַתּוּב נַח אִישׁ צַדִּיק, שֵׁם וְיִפְת בְּשְׁנֵי עֲמוּדֵי אֶמֶת, וְעֲלִיָּהֶם נְאֻמְרַ
בְּרָא שִׁית. שְׁלֹשׁ טְפוֹת עֲלִיוֹנוֹת שְׁהוּן סְגוּלְתִּיא, שְׁנְזָרְקוּ מֵהַמַּח הַנְּסֻתָר,
הוּן הַקּוּץ שֶׁל הָאוֹת יי לְמַעְלָה, וְהַקּוּץ שֶׁלָּהּ לְמַטָּה, וְהִגּוּ בְּאֲמַצְעִיתָהּ,
הַמַּח שְׁנְזָרְקוּ שְׁלֹשׁ הַטְּפוֹת הִלְלוּ מִמְּנוּ, הוּא יי, וְזוּ יי שְׁהִיא מַעַל לְאוֹת
א, יי לְמַטָּה מוּ א - הַמַּח הַשְּׁנִי, וְשְׁלֹשׁ הַטְּפוֹת שְׁנְזָרְקוּ מִמְּנָה הוּן סְגוּ"ל,
שְׁלֹשׁ הַטְּפוֹת שֶׁל אֲדָם הָרֵאשׁוֹן שְׁהֵם שְׁלֹשָׁה גְּלוּלִים, וְשְׁלֹשׁ שֶׁל הָאֲדָם
הַשְּׁנִי שְׁלֹשָׁה גְּלוּלִים.

מֵאֵן אֲדָם עֲלָאָה וְאֲדָם תְּנַיִנָא, אֶלָּא (משלי ל ד) מָה שְׁמוּ וּמָה שֵׁם בְּנוּ, מָה
שְׁמוּ אֲדָם עֲלָאָה, מָה שֵׁם בְּנוּ אֲדָם תְּתַאָּה, וְתַרְוִיָּהוּ אֲתַרְמִיזוּ בְּהוּא
קָרָא דְאֻמְרַ מְשָׁה, (שמות ג יג) וְאֻמְרוּ לִי מָה שְׁמוּ מָה אֻמְרַ, תְּלַת טַפִּין חַד
אוּפָה בְּמוּחָא דְאִיהוּ לְקַבֵּל יְמִינָא, דְּאִיהוּ אוּפָה דְאִיהוּ שַׁר הָאוּפִים, וְחַד
עוּרְכַת דָּא מוּחָא דְאִיהוּ מְסַטְרָא דְשְׁמַאלָא, דְאֲתִמְרַ בְּהַ (משלי ט ב) אַף עַרְכָּה
שְׁלַחְנָהּ, וְהֵא אוּקְמוּהוּ שְׁלַחוּן בְּצַפּוֹן לְקַבֵּל לְבָא, וְחַד מְקַטְפַת לְקַבֵּל מוּחָא

דַּאִיהוּ לְאַחוּרָא כְּלַפֵּי כְּתָף, וְלִקְבֵּל אֵילָיִן תְּלַת תְּלַת יוּדִין
דַּאִינוּן בְּיוּ"ד ה"י וְאוּ ה"י, דְּמַעֲיָדִין עַל עֵלְת כָּל הָעֵלּוֹת, דְּעֵלִיָּה אֲתַמַּר
(ישעיה מד ו) אֲנִי רֵאשׁוֹן וְאֲנִי אַחֲרוֹן וּמִבְּלַעְדֵי אֵין אֱלֹהִי"ם, דַּאִיהוּ רֵאשׁוֹן
וְאַחֲרוֹן וּמִבְּלַעְדֵי אֵין אֱלֹהִי"ם.

מִי הָאָדָם הָעֵלְיוֹן וְהָאָדָם הַשְּׁנַיִ? אֵלָא מַה שְּׁמוּ וּמַה שְּׁם בְּנוּ. מַה שְּׁמוּ?
אָדָם עֵלְיוֹן, מַה שְּׁם בְּנוּ? אָדָם תַּחְתּוֹן, וְשְׁנֵיהֶם נִרְמְזוּ בְּאוֹתוֹ פְּסוּק
שְׁאָמַר מֹשֶׁה, וְאָמְרוּ לִי מַה שְּׁמוּ מַה אָמַר? שְׁלֹשׁ טְפוֹת, אַחַת אוֹפָה
בְּמַח שְׁהוּא כְּנַגַּד יָמִין, שְׁהוּא הָאוֹפָה, שְׁהוּא שַׁר הָאוֹפִים, וְאַחַת
עוֹרְכַת זֶה הַמַּח, שְׁהוּא מְצַד הַשְּׂמָאל, שְׁנַמַּר בָּהּ אָף עֵרְכָה שְׁלַחְנָה,
וְהָרִי פְּרֻשִׁיהוּ שְׁלַחַן בְּצַפּוֹן כְּנַגַּד הַלֵּב, וְאַחַת מִקְטַפַּת כְּנַגַּד הַמַּח, שְׁהוּא
לְאַחוּר כְּלַפֵּי הַכְּתָף, וְכַנְגַּד שְׁלֹשׁ הַטְּפוֹת הַלְלוּ הֵם שְׁלֹשׁ יוּדִים, שְׁהֵם
בְּיוּ"ד ה"י וְאוּ ה"י, שְׁמַעֲיָדִין עַל עֵלְת כָּל הָעֵלּוֹת, שְׁעֵלְיוֹ נֶאֱמַר אֲנִי
רֵאשׁוֹן וְאֲנִי אַחֲרוֹן וּמִבְּלַעְדֵי אֵין אֱלֹהִי"ם, שְׁהוּא רֵאשׁוֹן וְאַחֲרוֹן
וּמִבְּלַעְדֵי אֵין אֱלֹהִי"ם.

וּמִשִּׁית תַּקּוּנֵין אֵלִין בְּעָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמַבְרִי לְשַׁת, לְמַהוּי שְׁמִיָּה
שִׁית, לְמַהוּי בֵּיה תְּלַת גְּלִגּוּלִין דְּאָדָם וְתְּלַת דְּהַבֵּל, אֵלָא דְּפָרַח יִ מִשִּׁת
דַּאִיהִי נְקוּדָה אָבוּ שְׁתִּיָּה דְּמַתְּמָן הוּשְׁתַּת עֲלָמָא.

וּמִשְׁשֵׁת הַתְּקוּנִים הַלְלוּ רְצָה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְבְרָא אֶת שֵׁת, שְׁיִהִיָּה
שְׁמוּ שִׁית, שְׁיִהִיוּ בּו שְׁלֹשָׁה גְּלִגּוּלִים שֶׁל אָדָם וְשְׁלֹשָׁה שֶׁל הַבֵּל, אֵלָא
שְׁפָרַחָה יִ מִשִּׁת, שְׁהִיא נְקוּדָה, אָבוּ שְׁתִּיָּה, שְׁמִשְׁם הַשְּׁתַּת הָעוֹלָם.

וּבְהָאֵי יִ חַב יוּסָף, הִדָּא הוּא דְּכְתִיב (בראשית מט כד) וַתֵּשֶׁב בְּאֵיתָן קִשְׁתּוֹ וַיִּפְּזוּ
זְרוּעֵי יָדָיו, מֵאֵי וַיִּפְּזוּ, דְּאִזְדְּרִיקַת טִיפָּה דַּאִיהִי יִ בֵּין עֵשָׂר אֲצַבְעָאן,
וְאַתְּפְּלִיגַת לְעֵשָׂר נִיצוּצִין דְּאִזְדְּרִיקוּ מִקְשֵׁת דַּאִיהוּ בְּרִית, וּבְאֵן אַתְר
אִזְדְּרִיקוּ בְּעֵשָׂרָה הַרוּגֵי מְלָכוֹת, אָמַר לִיָּה, וְהָא שְׁמַעְנָא דְּעֵשָׂרָה הַרוּגֵי
מְלָכוֹת בְּנֵי יַעֲקֹב הוּוּ, אָמַר לִיָּה חַס וְשְׁלוֹם, אֵלָא בְּדִיוֹקְנֵיהוּ הוּוּ.

וּבִי הַזֹּ חָטָא יוּסָף, זֶהוּ שְׁכַתּוּב וַתֵּשֶׁב בְּאֵיתָן קִשְׁתּוֹ וַיִּפְּזוּ זְרוּעֵי יָדָיו.
מַה זֶה וַיִּפְּזוּ? שְׁנִזְרְקָה הַטְּפָה שְׁהִיא יִ בֵּין עֵשָׂר אֲצַבְעוֹת וְנִחְלָקָה
לְעֵשָׂרָה נִיצוּצוֹת שְׁנִזְרְקוּ מִהַקְשֵׁת, שְׁהִיא הַבְּרִית, וּבְאִיזָה מְקוּם
נִזְרְקוּ? בְּעֵשָׂרָה הַרוּגֵי מְלָכוֹת. אָמַר לוּ, וְהָרִי שְׁמַעְתִּי שְׁעֵשָׂרָה הַרוּגֵי
מְלָכוֹת הָיוּ בְּנֵי יַעֲקֹב? אָמַר לוּ: חַס וְשְׁלוֹם, אֵלָא בְּדַמּוּתָם הָיוּ.

דף קי ע"ב

אמר ליה ומאן גרים דאזדריקו תפון, אמר ליה דיוקנא דאבוה דאזדמן לגביה, דהנה דיוקנא דאדם קדמאה, דא גרים דאזדריקו לון, ונעץ צפרניו בקרקע וברח גרמיה, ולא אזדריקו (בההיא זונה, דאי לאו דאתחזיאת ליה דיוקנא דאבוה לא הוה אזדריקו הכי, ודיוקנא דאבוה גרם דההיא טפה וינס ויצא החוצה, ולא בעבירה, ובשכר וינס), (ני"א בהאי זונה, דאי הוה זריק לון בהאי זונה, הוה ישראל טבעין בימא, ולא למגנא אוקמוה קדמאין, בשכר וינס). (דף קי ע"ב) הים ראה וינס (תהלים קיד ג), ואי לא, לא הוה נפקין ישראל מן ימא, ואיהו קביל עונשיה באלין עשרה הרוגי מלכות, דהוה עתידין למיפק מיניה עשרה שבטין, ובגין דא הוה עשרה הרוגי מלכות כגוונא דעשרה שבטין דהוה עתידין למיפק מיניה, והוה חשבין חבריא דעשרה בני יעקב הוה.

אמר לו, ומי גרם שנזרקו לשם? אמר לו, דמות אביו שהזדמנה אליו, שהיתה בדמותו של אדם הראשון, זה גרם שנזרקו להו, ונעץ צפרניו בקרקע והברית את עצמו, ולא נזרקו (באותה הזונה, שאם לא שנראתה לו דמות אביו, לא היו נזרקות כד, ודמות אביו גרמה שאותה הטפה וינס ויצא החוצה, ולא בעברה, ובשכר וינס) (בזונה הזו. שאם היה זורק אותן בזונה הזו, היו ישראל טובעים בים. ולא לחנם בארוה הקדמונים, בשכר וינס) - הים ראה וינס, ואם לא, לא היו יוצאים ישראל מן הים, והוא קבל ענשו באלו עשרה הרוגי המלכות, שהיו עתידים לצאת ממנו עשרה שבטים, ומשום זה היו עשרה הרוגי מלכות כמו שעשרת השבטים שהיו עתידים לצאת ממנו, והיו חושבים החברים שעשרה בני יעקב היו.

אמר ליה אם פון מאן יהיב רזא דא בשת, (אמר ליה נשמתהון דצדיקיא אתבריאו קדם דאתברי עלמא כמה דאוקמוה קדמאין), (ני"א כמ"ש בראשית, אין ראשית אלא נשמה, וכו' ע"י לקמן קיב ע"א), אמר ליה בגין דא אמר קרא (ישעיה מו י) מגיד מראשית אחרית, ובגין דא שת איהו סיומא דאתון, ומינייהו אשתמודעאן רישא דאתון דאיהו א"ב בא"ת ב"ש, ועוד שת, ש' דיליה אינון תלת ענפי אילנא לעילא, ואיהו שרש לתתא, ואחזי בהון תלת גלגולין לעילא, ותלת לתתא.

אמר לו, אם פון, מי נתן סוד זה בשת? (אמר לו, נשמות הצדיקים נבראו קדם שנברא העולם, כמו שבארוה הראשונים) (כמ"ש בראשית, אין ראשית אלא נשמה, וכו' ע"י לקמן קיב ע"א). אמר לו, בגלל זה אמר הכתוב מגיד מראשית אחרית, ומשום זה ש"ת הוא סיום האותיות, ומקם נודעים ראש האותיות שהוא א"ב בא"ת ב"ש, ועוד שת, הש' שלו הם שלשת ענפי האילן למעלה,

וְהָיָא הַשָּׁרֵשׁ לְמֹטָה, וְהָרָאָה בָּהֶם שְׁלֹשָׁה גִלְגּוּלִים לְמַעַלָּה וּשְׁלֹשָׁה לְמַטָּה.

ת' תפארת גש' [שלוש, כליל שית סטרין, ודא דרגא דמשה, כליל תלת אבהו ותלת דרגין תחותיהו, ואינון גלגולא דאדם, שת אנוש הבל, נח שם יפת, ומשת ואנוש אתיחסו כל דרין, הדא הוא דכתיב (בראשית ד כו) אז הוחל לקרא בשם יהו"ה, אז ההוא דאתמר ביה (שמות ב י) (כי מן המים משיתהו), אז הוחל למיתי בגלגולא, ההוא דאתמר ביה (שם טו א) אז ישיר משה.

ת' תפארת (ש) שלום, כולל ששה צדדים, וזו דרגת משה, כולל שלשה אבות, ושלש דרגות תחתיהו, והם הגלגול של אדם, שת אנוש הבל נח שם יפת, ומשת ואנוש אתיחסו כל הדורות, זהו שכתוב אז הוחל לקרא בשם יהו"ה, אז, אותו שנאמר בו (כי מן המים משיתהו), אז הוחל לבא בגלגול אותו שנאמר בו אז ישיר משה.

ובגין דא שת מתמן הושתת עלמא, ובגין דא כי שת לי אלהיים זרע אחר תחת הבל, (בראשית ד כה) דאתמר ביה בשגם זה הבל, ואיוב עליה אמר (איוב לח לו) מי שת בטוחות חכמה, חכמה מי"ם עליונים, מתמן אתמשד, ובגין דא כי מן המים משיתהו, ש תלת אבהו, ודא מ"ש מן משה, ה' שכינתא תתאה, הבל ה' ל"ב.

ומשום זה שת, משם השתת העולם, ומשום זה כי שת לי אלהיים זרע אחר תחת הבל, שנאמר בו בשגם זה הבל, ואיוב אמר עליו מי שת בטוחות חכמה. חכמה - מי"ם עליונים, משם נמשד, ומשום זה כי מן המים משיתהו, ש שלשת האבות, וזה מ"ש מן משה, ה' שכינתא התחתונה, הבל ה' ל"ב.

וכפל שמייה תרין זמנין משה משה (שמות ג ד), לאחדא בתרין ההיין ה' עלאה ה' תתאה, ולאחדא בתלת ענפין ובתלת שרשין דאינון שית, תרי זמנין מ"ה ממשה איהו אחזי רזא (משלי ל ד) מה שמו ומה שם בנו, דבתלת אבהו אתלבש מ"ה דלעילא, ובתלת דרגין דלתתא מ"ה דלתתא, ומשה כליל תריןיהו, איהו מרכבתא שלימתא עלאה ותתאה, כגוונא דא ש מן משה תלת אבהו, דאתמר בה (יחזקאל א י) ופני אריה אל הימין ופני שור ופני נשר כו', מ"ה דמשה ודמות פניהם פני אד"ם, ובגין דאיהו מרכבה לעילא ותתא, אמר (שמות ג יג) ואמרו לי מה שמו מה אמר אליהם, אדהכי הא רבי צחק ורבי יודאי ורבי יהודה ושאר חבריאי קאתו, אמר להו רבי שמעון

בְּמַאי עֲסָקִיתוּ, אָמְרוּ לִיה שְׁמַעְנָא בְּדָ וְאַתִּינָא לְגַבְדָּ, דְּשְׂאִילָנָא עֲלֵדָ לְכָל חֲבָרְיָא וְלֹא אֲשַׁפְחָנָא מָאן דְּאֹדַע לֹן מִינְדָ, עַד דְּאֶרְעֵנָא בְּרַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי אֶלְעָאי וְרַבִּי אֶלְעָזָר דְּהוּוּ מִתְעַסְקִין בְּרִזָּא דְּהָבֵל בְּכָל גְּלוּלִין דִּילִיה.

וְכָפַל שְׁמוּ פְעָמִים מִשֶּׁה מִשֶּׁה, לְאַחֵז בְּשֵׁנֵי הַהִי"ן, הַה' הָעֲלִינָה וְהַה' הַתַּחְתּוֹנָה, וְלְאַחֵז בְּשִׁלְשָׁה עֲנָפִים וּבְשִׁלְשָׁה שְׂרָשִׁים שֶׁהֵם שֵׁשׁ, פְּעָמִים מִ"ה מִמִּשֶּׁה, הוּא מְרָאָה הַסּוּד מֵה שְׁמוּ מֵה שֶׁסּ בְּנוּ, שֶׁבְּשִׁלְשֵׁת הָאָבוֹת הַתְּלַבֵּשׁ מִ"ה שְׁלֹמֶעֱלָה, וּמִשְׁלֵשׁ הַדְּרָגוֹת שְׁלֹמֶטָה מִ"ה שְׁלֹמֶטָה, וּמִשֶּׁה כּוֹלֵל אֶת שְׁנֵיהֶם, הוּא מְרַכְּבָה שְׁלֵמָה עֲלִינָה וְתַחְתּוֹנָה, כְּמוֹ זֶה שֶׁ מִן מִשֶּׁה, שְׁלֹשֶׁת הָאָבוֹת, שְׁנַאֲמַר בָּהּ וּפְנֵי אַרְיָה אֶל הַיָּמִין וּפְנֵי שׁוֹר וּפְנֵי נֶשֶׁר כּוֹי, מִ"ה שֶׁל מִשֶּׁה וּדְמוּת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אֲדָ"ם, וּמִשׁוּם שֶׁהוּא מְרַכְּבָה לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה, אָמַר וְאָמְרוּ לִי מֵה שְׁמוּ מֵה אָמַר אֵלֵיהֶם. בֵּינֵיתִים הָרִי רַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי יוֹדָאי וְרַבִּי יְהוּדָה וּשְׂאָר הַחֲבָרִים בָּאוּ. אָמַר לָהֶם רַבִּי שְׁמַעוֹן: בְּמָה עֲסָקְתֶם? אָמְרוּ לוֹ: שְׁמַעְנוּ עֲלֵיךְ וּבְאֵנוּ אֵלֶיךָ, שְׂשֵׂאֲלָנוּ עֲלֵיךְ אֶת כָּל הַחֲבָרִים וְלֹא מְצָאנוּ מִי שְׁמוּדִיעַ לָנוּ עֲלֵיךְ, עַד שֶׁפָּגַשְׁנוּ אֶת רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי אֶלְעָאי וְרַבִּי אֶלְעָזָר שֶׁהִיוּ מִתְעַסְקִים בְּסוּד שֶׁל הָבֵל בְּכָל גְּלוּלִיו.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן וְדָאי עוֹבְדָא דְּצַדִּיקָא לְעִילָא תַלְיָא, וְתַמָּן אֲשַׁתְּמוּדַע כְּלָא, וְאַתְעָרוּתָא דְּלַתְתָּא גְרִים אַתְעָרוּתָא דְּלַעִילָא, בּוּדָאי רִזָּא דְּגִלְגוּלָא בְּאַתֵּר חַד אִיהוּ, וְכָל גְּלוּלִים אֵינּוּן כְּגוּוּנָא דְּגִלְגָלִים דְּסַלְקִין וְנַחְתִּין, וְגִלְגַל חַד אִיהוּ קְבוּעַ בְּאִמְצָעֵיתָא בֵּינֵיהוּ, וְאִיהוּ לֹא מִתְנַעֲנַע הֵכָא וְהֵכָא.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן: וְדָאי שְׁמַעְשָׁה הַצַּדִּיקִים תְּלוּי לְמַעַלָּה, וְשֵׁם הַכֹּל נוֹדַע, וְהַתְעוּרָרוּת שְׁלֹמֶטָה גוֹרְמַת לְהַתְעוּרָרוּת שְׁלֹמֶעֱלָה, בּוּדָאי שְׁסוּד הַגְּלוּל הוּא בְּמָקוֹם אֶחָד, וְכָל הַגְּלוּלִים הֵם כְּמוֹ הַגְּלוּלִים שְׁעוּלִים וְיוֹרְדִים, וְגִלְגַל אֶחָד הוּא קְבוּעַ בְּאִמְצָע בֵּינֵיהֶם, וְהוּא לֹא מִתְנַעֲנַע לְכָאן וּלְכָאן.

וְרִזָּא דְּמַלְהָ הָא אוֹקְמוּהָ, (קַהֲלַת א ד) דוֹר הַלֵּךְ וְדוֹר בָּא וְהָאֲרַץ לְעוֹלָם עוֹמְדַת, דְּאִיהִי קְבִיעָא בֵּינֵיהוּ (כְּגוּוּנָא דָא, נֶפֶשׁ אִיהוּ בְּקִבְעוּ דְּגוּפָא, וְרוּחָא סַלְקָא וְנַחְתָּא בְּגוּפָא וּמִתְפַּשְׁטָא בְּכָל וְרִידֵי דְּלַבָּא דְּמִתְנַעֲנַעִין, הַדָּא הוּא דְּכַתִּיב (יחזקאל א כ) אֶל אֲשֶׁר יִהְיֶה שָׁמָּה הַרוּחַ לְלַכֵּת יִלְכוּ, אֲבָל נֶפֶשׂא קְבִיעָא בְּלַבָּא, כְּאַתְתָּא דְּאִיהִי קְבִיעָא בְּבֵיתָא, הַדָּא הוּא דְּכַתִּיב (תהלים קיג ט) מוֹשִׁיבֵי עֶקְרַת הַבַּיִת, וּבַעֲלָה (בראשית ח ז) וַיֵּצֵא יְצוּא וְשׁוֹב, הֵכִי דוֹר הוֹלֵךְ וְדוֹר בָּא, דָּא עֲמוּדָא דְּאִמְצָעֵיתָא, אִיהוּ אֲזִיל וְאַתִּי בְּגִלְגוּלָא, אֲבָל שְׁכִינְתָּא לְעוֹלָם עוֹמְדַת, אִיהִי

לא אֶזְלָא בְּגִלְגוּלָא, וְלֹא אֶתְרַכִּיבַת בְּאַתְרַּא אַחְרָא, וּבְגִין (דף קיא ע"א) דָּא אֶתְמַר בֵּהּ, (תהלים קכח ג) אֶשְׁתַּדְּ כְּגֹפֶן פְּרִיָּה, מַה גִּפְּו לֹא קִבִּילַת הֶרְכָּבָה מִמִּין אַחְרָא מְכַל אֵילָנָא דְעֵלְמָא, הֵכִי שְׂכִינְתָא לֹא קִבִּילַת עֲלֵיהּ הֶרְכָּבָה אַחְרָא בְּעֵלְמָא אֶלָּא מִבְּעֵלְהָ

וְסוּד הַדְּבַר הָרִי פְּרִשׁוּהָ, דוֹר הֵלֶךְ וְדוֹר בָּא וְהֶאֱרַץ לְעוֹלָם עֲמֻדַת, שְׁהִיא קְבוּעָה בִּינֵיהֶם (כמו זה, הנפש היא בקביעות של הגוף, והרוח עולה ויורדת בגוף ומתפשטת בכל ורידי הלב, כבר אמרנו שהגלגולים הם כמו הגלים שעולים ויורדים בגלגול אחד), כְּמוֹ זֶה הַנֶּפֶשׁ הִיא בְּקִבְיֵעוֹת בְּגוּף, וְהַרוּחַ יוֹרְדַת וְעוֹלָה בְּגוּף, וּמִתְפַּשֵּׁטת בְּכָל וְרִידי הַלֵּב שְׂמִתְנַעֲנְעִים, זֶהוּ שְׂכִתוּב אֶל אֲשֶׁר יִהְיֶה שְׁמָה הַרוּחַ לְלַכְתָּ יִלְכוּ, אֲבָל הַנֶּפֶשׁ קְבוּעָה בְּלֵב כְּאִשָּׁה שְׁהִיא קְבוּעָה בְּבֵיתָ, זֶהוּ שְׂכִתוּב מוֹשִׁיבֵי עֵקֶרֶת הַבַּיִת, וּבְעֵלְהָ וַיֵּצֵא יְצוּא וְשׁוּב, כִּדְ דוֹר הֵלֶךְ וְדוֹר בָּא, זֶה הָעֲמוּד הָאֲמָצְעִי, הוּא הוֹלֵךְ וּבָא בְּגִלְגוּל, אֲבָל הַשְּׂכִינָה לְעוֹלָם עֲמֻדַת, הִיא לֹא הוֹלֵכַת בְּגִלְגוּל וְלֹא מְרַכֶּבֶת בְּמָקוֹם אַחַר, וּמִשׁוּם זֶה נֶאֱמַר בֵּהּ אֶשְׁתַּדְּ כְּגֹפֶן פְּרִיָּה, מַה גִּפְּו לֹא מְקַבֶּלַת עֲלֵיהּ הֶרְכָּבָה מִמִּין אַחַר מְכַל עֵץ שְׂבַעוֹלָם, כִּדְ הַשְּׂכִינָה לֹא מְקַבֶּלַת עֲלֵיהּ הֶרְכָּבָה אַחֲרֵת בְּעוֹלָם אֶלָּא מִבְּעֵלְהָ.

קְמוּ בְּלֵהוּ חֲבַרְיָא וְאֶשְׁתַּטְּחוּ קַמֵּיהּ, וְאֶמְרוּ אֱלוּ לֹא אֶתִּינָא לְעֵלְמָא אֶלָּא לְמִשְׁמַע דָּא דִּי, פִּתַח וְאֶמַר וְזָרַח הַשְּׁמֶשׁ וּבָא הַשְּׁמֶשׁ (קהלת א ה), וְזָרַח הַשְּׁמֶשׁ דָּא עֲמוּדָא דְאֲמָצְעִיתָא, דְּאִיהוּ מִשָּׁה בְּדִיּוֹקְנִיָּה, וְזָרַח הַדָּא הוּא דְכְּתִיב (דברים לג ב) יְהוֹ"ה מְסִינִי בָּא וְזָרַח מִשְׁעִיר לָמוֹ, וּבָא הַשְּׁמֶשׁ כִּדְ אֶתְכַנִּישׁ מִשָּׁה, וְעַם כָּל דָּא דְאֶתְכַנִּישׁ אֶל מְקוֹמוֹ שׁוֹאֵף זֹרַח הוּא שָׁם, וְדָא יְהוֹשִׁעַ דְּהוּהוּ כְּגוֹנָא דְּסִיְהָרָא דְּאִיהִי שְׂכִינְתָא.

קְמוּ כָּל הַחֲבַרְיִים וְהֶשְׁתַּטְּחוּ לְפָנָיו וְאֶמְרוּ: אֱלוּ לֹא בָּאנוּ לְעוֹלָם אֶלָּא לְשִׁמְעָא דֵּי - דִּי. פִּתַח וְאֶמַר: וְזָרַח הַשְּׁמֶשׁ וּבָא הַשְּׁמֶשׁ, וְזָרַח הַשְּׁמֶשׁ זֶה הָעֲמוּד הָאֲמָצְעִי, שְׁהוּא מִשָּׁה בְּדִמּוּתוֹ. וְזָרַח, זֶהוּ שְׂכִתוּב יְהוֹ"ה מְסִינִי בָּא וְזָרַח מִשְׁעִיר לָמוֹ. וּבָא הַשְּׁמֶשׁ, כְּשֶׁהִתְכַּנֵּס מִשָּׁה, וְעַם כָּל זֶה, שְׁהִתְכַּנֵּס אֶל מְקוֹמוֹ, שׁוֹאֵף זֹרַח הוּא שָׁם, וְזֶה יְהוֹשִׁעַ שְׁהִיָּה כְּמוֹ הַלְּבָנָה, שְׁהִיא הַשְּׂכִינָה.

וְעוֹד וְזָרַח הַשְּׁמֶשׁ דָּא מִשָּׁה, כִּדְ יִיתִי בְּגִלְגוּלָא בְּצַדִּיק גְּמוּר, וְכִדְ לֹא אִיהוּ בְּצַדִּיק גְּמוּר וּבָא הַשְּׁמֶשׁ, אֶתְכַנִּישׁ מִנִּיהּ, וְאֶזְלַת וְאֶתִּי בְּגִלְגוּלָא עַד דְּאֶשְׁכַּח אֶתְרִיָּה, וּבְגִין דָּא אֶל מְקוֹמוֹ שׁוֹאֵף זֹרַח הוּא שָׁם.

ועוד, וזרח השמש זה משה, כשיבא בגלגול בצדיק גמור, וכשהוא לא בצדיק גמור - ובא השמש, מתפנס ממנו והולך ובא בגלגול, עד שמוצא את מקומו, ומשום זה אל מקומו שואף זורח הוא שם.

ועוד וזרח השמש דא קודשא בריך הוא, באן אתר, בבר נש דשכינתא עמיה, כמה דאת אמר (שמות כא) בכל המקום אשר אזכיר את שמי וגומר, ותרגם אנקלוס באתר דתשרי שכינתיה תמן, ואי לית שכינתא תמן ובא השמש, אתפנס מניה קודשא בריך הוא, ואשתאר בחשוכא ושלטין עליה כמה מחבלין וכמה יסורין בישין, דלאו אינון יסורין של אהבה, הדא הוא דכתיב (דברים לא יז) על כי אין אלהי בקרבי מצאוני הרעות האלה, דאלין רעות ממנו על כל עתין ורגעין, דעלייהו אתמר (איוב ז יח) ותפקדנו לבקרים לרגעים תבחננו, וזהו שאמר דוד (תהלים לא טז) בידך עתותי וגומר, ומאן גרים דלא שריא שכינתא עליה, ולא נהיר שמשא עליה, בגין הבל דשקרא ומליו דשקרא דנפקין מפומוי, ובגין דא (קהלת ח יד) יש הבל אשר נעשה על הארץ, אית הבל ואית הבל, אית הבל ממארי דשקרא דאתמר בהון (ירמיה י טו) הבל המה מעשה תעותועים, דאינון תועים בעובדא דשקרא.

ועוד, וזרח השמש זה הקדוש ברוך הוא, באיזה מקום? באדם שהשכינה עמו, כמו שנאמר בכל מקום אשר אזכיר את שמי וגומר, ותרגם אונקלוס, במקום שתשרה שכינתו שם, ואם אין שם שכינה - ובא השמש, מתפנס ממנו הקדוש ברוך הוא ונשאר בחשכה, ושלטין עליו כמה מחבלים וכמה יסורים רעים שאינם יסורים של אהבה. זהו שכתוב על כי אין אלהי בקרבי מצאוני הרעות האלה, שהרעות הללו ממנות על כל העתים והרגעים, שעליהם נאמר ותפקדנו לבקרים לרגעים תבחננו, וזהו שאמר דוד בידך עתותי וגומר, ומי גורם שלא שורה עליו שכינה ולא מאיר עליו השמש? בגלל ההבל של שקר ודברי שקר שיוצאים מפיו, ומשום זה - יש הבל אשר נעשה על הארץ. יש הבל ויש הבל. יש הבל מבעלי השקר שנאמר בהם הבל המה מעשה תעותועים, שהם תועים במעשה של שקר.

ויש הבל דאתמר ביה, (דברים ח ג) כי על כל מוצא פי יהויה יחיה האדם, ודא הבל דאורייתא, דאיהו חמשה חומשי תורה, מן בי דבראשית עד לי לעיני כל ישראל, ודא הוא הב"ל, והא שית אינון עם זה ספר, אלא דא וי דאיהו קול דסליק בהבל דאיהו ה', זכאה איהו מאן דמחבר לון כחדא, ואפיק לון מפומוי ברחימו ודחילו די"ה, ובגין דא (קהלת ח יד) יש הבל וכו', אשר יש צדיקים שפגיע עליהם כמעשה הרשעים.

וַיֵּשׁ הַבַּל שְׁנֵאמַר בּוּ כִּי עַל כָּל מוֹצֵא כִּי יְהוּיָהּ יַחֲיֶה הָאָדָם, וְזֶה הַהֶבֶל
שֶׁל הַתּוֹרָה, שֶׁהוּא חֲמִשָּׁה חֲמִשֵּׁי תוֹרָה, מִן בִּי שֶׁל בְּרֵאשִׁית עַד לִי שֶׁל
לְעִינֵי כָּל יִשְׂרָאֵל, וְזֶהוּ הַבַּ"ל, וְהָרִי שֶׁשׁ הֵם עִם זֶה סֵפֶר? אֲלֵא זֶה וִי
שֶׁהוּא הַקּוֹל, שֶׁעוֹלָה בְּהֶבֶל שֶׁהוּא הִי. אֲשֶׁרִי הוּא מִי שֶׁמַּחְבֵּר אוֹתָם
כְּאֶחָד וּמוֹצֵא אוֹתָם מִפִּי בְּאַהֲבָה וַיִּרְאֶה שֶׁל יִיָּהּ, וּמִשׁוּם זֶה יֵשׁ הַבַּל
וְכוּי, אֲשֶׁר יֵשׁ צְדִיקִים שֶׁמְּגִיעַ אֲלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה הַרְשָׁעִים.

אָמְרוּ לִיָּה חֲבָרְיָא רַבִּי רַבִּי אִי הָכִי דְאִינוּן צְדִיקָיָא אַמַּאי מְגִיעַ אֲלֵיהֶם
כְּמַעֲשֵׂה הַרְשָׁעִים, אָמַר לֹון גְּלֹגוּלָא גְרִים לֹון דִּיִּיתִי לֹון כְּעוֹבְדָא דְרְשִׁיעֵיָא,
כְּאֵלוּ הוּוּ רְשִׁיעֵיָא הָכִי יִיתִי לֹון יְסוּרִין וְדַחְקִין, וְהֵאִי אִינוּן דְנִשְׁמַתִּין
דְּלֵהוּן מִסְטָרָא דְאָדָם וְהַבַּל, דְּדָא חָאב בְּמַחְשְׁבָה וְעוֹבְדָא, וּבְגִין דָּא אָמַר
עַלִּיָּהוּ קָרָא (קַהֲלַת א טו) בְּשִׁגְם זֶה הַבַּל, גַּם לְרַבּוֹת אָדָם.

אָמְרוּ לוֹ הַחֲבָרִים: רַבִּי רַבִּי אִם כֶּדָּ שְׁהֵם צְדִיקִים, לָמָּה מְגִיעַ אֲלֵיהֶם
כְּמַעֲשֵׂה הַרְשָׁעִים? אָמַר לָהֶם: הַגְּלֹגוּל גְרַם לָהֶם שְׁיַבָּא לָהֶם כְּמַעֲשֵׂה
הַרְשָׁעִים, כְּאֵלוּ הָיוּ רְשָׁעִים, כֶּדָּ יָבֵאוּ לָהֶם יְסוּרִים וְדַחֲקִין, וְאֵלוּ הֵם
שֶׁנִּשְׁמַתִּיהֶם מֵהַצַּד שֶׁל אָדָם וְהַבַּל, שֶׁזֶּה חֲטָא בְּמַחְשְׁבָה וּמַעֲשֵׂה,
וּמִשׁוּם זֶה אָמַר עַלִּיהֶם הַכְּתוּב בְּשִׁגְם, זֶה הַבַּל, גַּם - לְרַבּוֹת אָדָם.

אָמְרוּ לִיָּה יִדְעֵנָא דְמַחְשְׁבָה אִיהִי אָדָם קְדָמָּה, מִיָּה דְלְעִילָא, מִיָּה שְׁמוֹ,
עוֹבְדָא כִּיִּח דִּילִיָּה, כִּיִּח אֲתוּוֹן דְעוֹבְדָא דְבְרֵאשִׁית בְּרָא וְכוּי, וְכֵלָא חֲכָמָה
כַּח מָה, אִם כֵּן בְּמַאי הוּוּ יְכֻלִי לְמַחְטִי הָכָא, אָמַר לֹון בְּוֹדָאִי כָּל מָאן דְחָב
בְּגוֹפִיָּה דְתַמָּן עוֹבְדָא, וּבְנִשְׁמַתִּיָּה דְתַמָּן מַחְשְׁבָה, כְּאֵלוּ חָאב בְּהֵהוּא
דְאֲתַבְרִי אִיהוּ בְּדִיוֹקְנִיָּה, הָדָא הוּא דְכְתִיב (בְּרֵאשִׁית א כו) וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת
הָאָדָם בְּצַלְמוֹ כוּי.

אָמְרוּ לוֹ: יִדְעֵנוּ שֶׁמַּחְשְׁבָה הִיא אָדָם קְדָמוֹן, מִיָּה שְׁלִמְעָלָה, מִיָּה
שְׁמוֹ, מַעֲשֵׂה כִיִּח שְׁלוֹ, עֲשָׂרִים וּשְׁמוֹנֶה אוֹתִיּוֹת שֶׁל מַעֲשֵׂה שֶׁל
בְּרֵאשִׁית בְּרָא וְכוּי, וְהַכֵּל חֲכָמָה, כַּח מָה, אִם כֵּן בְּמָה הָיוּ יְכוּלִים
לְחַטָּא כְּאֵן? אָמַר לָהֶם: בְּוֹדָאִי כָּל מִי שֶׁחֲטָא בְּגוֹפּוֹ שֶׁשֶׁם הַמַּעֲשֵׂה,
וּבְנִשְׁמַתּוֹ שֶׁשֶׁם הַמַּחְשְׁבָה, כְּאֵלוּ חֲטָא בְּאוֹתוֹ שֶׁהוּא נִבְרָא בְּדְמוּתוֹ.
זֶהוּ שְׁכַתּוּב וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ וְכוּי.

וַיֵּשׁ רָשָׁעִים שְׂמֹגִיעַ אֲלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה הַצְּדִיקִים, דָּאִית לֹון עוֹתָרָא וְשָׁלַם וְאָרִיכוּ דְיוֹמִין בְּהַאי עֲלָמָא, אָמְרוּ לִיה בְּתַר דְּאִינוּן רָשָׁעִים אֲמַאי אִית לֹון כָּל הַאי יָקָר, אָמַר לֹון הַאי טוֹבָה דְּלֵהוּן אִיהוּ הֶבֶל וְרַעוּת רוּחַ, דְּגִלְגּוּלָא דְּלֵהוּן גְּרִים לֹון דְּהוּוּ רָשָׁעִים גְּמוּרִים, וְעַבְדוּ (זכוון כמה מנייהו, ואתקצרו בקצרות שניו ולא אשתלים לון), כְּמָה מִינֵי טְבִין, אִיִּיתִי לֵהוּן קוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא בְּגִלְגּוּלָא לְאֲשַׁלְמָא לֹון אֲגְרִייהוּ בְּהַאי עֲלָמָא, הֵדָא הוּא דְּכִתִּיב (דברים ז י) וּמִשְׁלַם לְשִׁנְאִיו אֶל פְּנֵיו כּוֹ, וְעַלִּייהוּ אֲתָמַר (קהלת ח י) וּבִכֹּן רָאִיתִי רָשָׁעִים קְבוּרִים וּבָאוּ כּוֹ. (דף קיא ע"ב) אֲדַהֲכִי הָא רַבִּי פְּנַחֶס קָא נַחִית מִמִּתִּיבְתָא עֲלָאָה, וְאֲתַחֲזִי תַחּוֹת טוֹלָא דְּרַבִּי שְׂמַעוֹן, וְאָמַר לִיה מַאי הֶבֶל אֲשֶׁר נַעֲשֵׂה עַל הָאָרֶץ, וְכִי עַל הָאָרֶץ אֲתַעְבִּיד הֶבֶל, אֶלָּא כְּמָה דָּאֲתָא אָמַר (בראשית ב ו) וְאֵד יַעֲלֶה מִן הָאָרֶץ, דָּאִית הֶבֶל אֲשֶׁר נַעֲשֵׂה עַל הָאָרֶץ, הֶבֶל דְּצִלוֹתִין וְהֶבֶל דְּאוּרִיתָא אֲתַעְבִּיד עַל אֲרַעָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִידָא הוּא דָּאִיהִי שְׂכִינְתָּיה, דָּאֲתָמַר בְּהַ (ישעיה סו א) וְהָאָרֶץ הִדָּם רִגְלִי, וּמַאי נִיהוּ הֶבֶל דָּאֲתַעְבִּיד עֲלֵיהִי, אֶלָּא הַפּוֹדָא הֶבֶל וְתַשְׁכַּחִיהַ הֵלֶב, וּמַנִּיָּה נַפִּיק הֶבֶל וְדָא נַפְשָׁא וּבִיָּה סְלִיק דְּבוּר, רוּחָא נַפִּיק מֵאוּדָנָא שְׂמַאלָא דְּלֵבָא, וּמַנִּיָּה נַפִּיק קְלָא, וְקָלָא אִיהוּ אִילְנָא, דָּאֲתַפְּלַג לְכַמָּה קְלִין דְּאִינוּן עַנְפִין דְּאִילְנָא, וְאִיבָא דִּילִיה דְּבוּר, וְתַרוּיְהוּ עַץ פְּרִי, וְאִינוּן גּוּף וּבְרִית, דָּא עַץ וִי, וְדָא פְּרִי יִי אֹת הַבְּרִית.

וַיֵּשׁ רָשָׁעִים שְׂמֹגִיעַ אֲלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה הַצְּדִיקִים, שְׂיֵשׁ לָהֶם עֲשֶׂר וְשָׁלוּם וְאָרִיכוּת יָמִים בְּעוֹלָם הַזֶּה. אָמְרוּ לוֹ: מֵאַחַר שֶׁהֵם רָשָׁעִים, לָמָּה יֵשׁ לָהֶם אֶת כָּל הַכְּבוֹד הַזֶּה? אָמַר לָהֶם: הַטּוֹבָה הַזֹּאת שֶׁלָּהֶם הִיא הֶבֶל וְרַעוּת רוּחַ, שֶׁהִגְלִיגוּל שֶׁלָּהֶם גָּרַם לָהֶם שִׁיחִיו רָשָׁעִים גְּמוּרִים, וְעָשׂוּ (זכויות כמה מהם, והתקצרו בקצר שנים ולא השתלם להם) כְּמָה מִינֵי טוֹבוֹת, הִבִּיא אוֹתָם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּגִלְגּוּל לְהַשְׁלִים לָהֶם שְׂכָרָם בְּעוֹלָם הַזֶּה, זֶהוּ שְׂכָתוֹב וּמִשְׁלַם לְשִׁנְאִיו אֶל פְּנֵיו כּוֹ, וְעַלִּיהֶם נֶאֱמַר וּבִכֹּן רָאִיתִי רָשָׁעִים קְבוּרִים וּבָאוּ כּוֹ. בִּינְתִים הִנֵּה רַבִּי פְּנַחֶס שְׂיורֵד מֵהִישִׁיבָה הַעֲלִיזוֹנָה, וְנִרְאָה תַחַת צֵלוֹ שֶׁל רַבִּי שְׂמַעוֹן, וְאָמַר לוֹ: מַה זֶה הֶבֶל אֲשֶׁר נַעֲשֵׂה עַל הָאָרֶץ, וְכִי עַל הָאָרֶץ נַעֲשֵׂה הֶבֶל? אֶלָּא כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר וְאֵד יַעֲלֶה מִן הָאָרֶץ, שְׂיֵשׁ הֶבֶל אֲשֶׁר נַעֲשֵׂה עַל הָאָרֶץ, הֵהֶבֶל שֶׁל תַּפְלוֹת וְהֵהֶבֶל שֶׁל הַתּוֹרָה נַעֲשֵׂה עַל הָאָרֶץ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁהִיא שְׂכִינְתּוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר בְּהַ וְהָאָרֶץ הִדָּם רִגְלִי, וּמַהוּ הֵהֶבֶל שֶׁנַּעֲשֵׂה עֲלֵיהִי? אֶלָּא הַפּוֹדָא הֶבֶל וְתַמְצָא הֵלֶב, וּמִמָּנוּ יוֹצֵא הֶבֶל, וְזוֹ הַנַּפֶּשׁ, וּבִיה עוֹלָה הַדְּבוּר, הַרוּחַ יוֹצֵאת מֵאֶזֶן שְׂמַאל שֶׁל הֵלֶב, וּמִמָּנוּ יוֹצֵא הַקּוֹל, וְהַקּוֹל הוּא הָאֵילָן, שֶׁנַּחֲלַק לְכַמָּה קוֹלוֹת שֶׁהֵם עַנְפֵי הָאֵילָן, וְהַפְּרִי שֶׁלוֹ הוּא הַדְּבוּר, וְשִׁנְיָהֶם עַץ פְּרִי, וְהֵם גּוּף וּבְרִית, הָעֵץ זֶה וִי, וְהַפְּרִי זֶה יִי, אֹת הַבְּרִית.

ה' תתאה שרשא דאילנא, דאית ביה תלת וויין לקבל תלת ענפין דש, ה עלאה תלת ענפין, ואינון תלת וויין מן ויסע ויבא ויט, האי איהו עץ החיים דאעקר ענפוי דקצץ בנטיעות ואסתלק איבא, ואתמר באילנא (דניאל ד יא) גדו אילנא וקצצו ענפוהי כו, ברם עקר שרשוהי בארעא שבקו, דאיהו

ה' תתא, אסתלק הויי ואשתאר ה', ובגין דא שלש משמרות הויי הלילה, ובכל משמר ומשמר יושב הקדוש ברוך הוא ושואג פארי כו', ה' דהלילה עלה קודשא בריך הוא שואג בשלש משמרות דתמן הויי, תמן הויי איהו ודאי.

ה' התחוננה שרש האילן, שיש בו שלשה וויים כנגד שלשה הענפים של ש, ה' העליונה שלשה ענפים, והם שלשת הוויים מן ויסע ויבא ויט, זהו עץ החיים שעקר ענפיו, שקצץ בנטיעות והסתלק הפרי, ונאמר באילן גדו האילן וקצצו ענפיו וכו'. ברם, עקר שרשיו בארץ השאירו, שהיא ה' התחוננה, הסתלק הויי ונשארה ה', ומשום זה שלש משמרות הויי הלילה, ובכל משמר ומשמר יושב הקדוש ברוך הוא ושואג פארי וכו', ה' של הלילה עליה שואג הקדוש ברוך הוא בשלש משמרות ששם הויי, שם הויי הוא ודאי.

ומנא לו דאעקר אדם אילנא ואיבא וענפין דיליה, ולא אשתאר תמן אלא שרשא דאיהי ה' תתא, הדא הוא דכתיב (בראשית ג ט) ויאמר לו איכה, כגוונא דאיכה דאתמר ביה (איכה א א) איכה ישבה בדד, איך ה' ישבה בדד, בגין דא אתגלגל אדם בתלת אבהו, דאינון ענפין דאילנא וגופא ואיבא דאילנא, ואתתקון מה דאעקר, נחית באברם ונטע ביה ה' דאיהי ענפין דאילנא, נחית ביצחק ועביד איבא דאיהו י' מן יצחק, נחית ביצחק ונטע ביה ו' דאיהו אילנא, דאתמר ביה ואלהי יעקב.

ומנין לנו שעקר אדם את האילן והפרי והענפים שלו, ולא נשאר שם אלא השרש שהיא ה' התחוננה? זהו שכתוב ויאמר לו איכה, כמו שאיכה שנאמר בה איכה ישבה בדד, איך ה' ישבה בדד? בגלל זה התגלגל אדם בשלשת האבות, שהם ענפי האילן והגוף והפרי של האילן, והתתקון מה שעקר, ירד באברם ונטע בו ה', שהיא ענפי האילן, ירד ביצחק ועשה פרי שהוא י' מן יצחק, ירד ביצחק ונטע בו ו' שהוא האילן, שנאמר בו ואלהי יעקב.

לבתר אתא משה דאתמר ביה (בראשית ו א) בשגם הוא בשר, שגם זה הבל, ונחית חמשה חומשי תורה, דאיהי שרשא דאילנא, ואשלים אילנא בשמא דיהויה, ובגין דא אשתלים ביה שם יהויה, כמה דאת אמר (שמות ג יג) ואמרו לי מה שמו מה אמר אליהם, (שם ד א) כי יאמרו לא נראה אליך יהויה, דלא אבהו לא אתגלי לון, בגין דלא הוה שלים שמא באבהו, לא אתגליא לון, הדא הוא דכתיב (שם ו א) ושמי יהויה לא נודעתי להם, במה דחב אדם אתתקון, ובמה דחב הבל אתתקון, ואתחזר פלא בתקוניה בענפוי בשרשוי בגופיה באיביה, וכלא אשתלים בביר דאיהו משה, ביר מן

בְּרֵאשִׁית, מֵה דְהוּהָ שֶׁת נְחִית תַּמָּן יי וְאֶתְעַבֵּיד שִׁי״ת, וּמִתְחִיל בְּבִי דְאִיהִי
בְּרָכָה לְאַפְקָא אֲרַעָא מְלוּוֹטִיא, דְּאֶתְמַר בָּהּ (בראשית ג יז) אַרוּרָה הָאֲדָמָה
בְּעִבּוּרָךְ, וּלְבַתֵּר נְחִית רִי עָלֶיהָ דְאִיהִי רֵאשִׁית חֲכָמָה, וְכַד קָרִיב לְטוּרָא
דְּסִינֵי נְחִית אִי מִן בְּרֵאשִׁית דְּאִיהִי אֲנָכִי, וְנְחִית עָלֶיהָ כְּתֵר, דְּאִינוּן אֲתוּוֹן
דְּעֶשֶׂר אַמִּירוֹ, וְאַשְׁתַּלִּים אֵילְנָא בְּכָל תַּקּוּנֵי דִילִיָּה.

אַחַר כֵּן בָּא מֹשֶׁה שְׁנֵאמַר בּוּ בְשִׁגְם הוּא בְּשׂוֹר, שִׁגְם זֶה הֶבֶל, וְהוֹרִיד
חֲמֹשֶׁה חֲמֵשִׁי תוֹרָה, שֶׁהִיא שְׂרֵשׁ הָאֵילָן, וְהַשְּׁלִים אֶת הָאֵילָן בְּשֵׁם שֶׁל
יְהוֹ״ה, וּמִשּׁוֹם זֶה הַשְּׁתַלֵּם בּוּ שֵׁם יְהוֹ״ה, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר וְאָמְרוּ לִי מֵה
שְׁמוֹ מֵה אִמַר אֵלֵיהֶם, כִּי יֹאמְרוּ לֹא נִרְאָה אֵלֶיךָ יְהוֹ״ה, שְׁלֵאבוֹת לֹא
הִתְגַּלָּה לָהֶם, מִשּׁוֹם שֶׁהַשֵּׁם לֹא הָיָה שְׁלָם, בְּאֲבוֹת לֹא הִתְגַּלָּה לָהֶם,
זֶהוּ שְׁכַתּוֹב וּשְׁמִי יְהוֹ״ה לֹא נִוְדַעְתִּי לָהֶם, בְּמֵה שְׁחֻטָּא אָדָם הִתְתַּקֵּן,
וּבְמֵה שְׁחֻטָּא הֶבֶל הִתְתַּקֵּן, וְחִזֵּר הַכֹּל בְּתַקּוּנֵי בְּעִנְפֵי, בְּשִׂרְשׁוֹ, בְּגוֹפּוֹ,
בְּפִרְיוֹ, וְהַכֹּל הַשְּׁתַלֵּם בְּבִיר שֶׁהוּא מֹשֶׁה, בִּיר מִן בְּרֵאשִׁית, מֵה שֶׁהָיָה
שֶׁת יִרְדָּה לְשֵׁם יי וְנַעֲשֶׂה שִׁי״ת, וּמִתְחִיל בְּבִי שֶׁהִיא בְּרָכָה לְהוֹצִיא אֶת
הָאֲרֶץ מִקְלָתָהּ, שְׁנֵאמַר בָּהּ אַרוּרָה הָאֲדָמָה בְּעִבּוּרָךְ, וְאַחַר יִרְדָּה רִי
עָלֶיהָ, שֶׁהִיא רֵאשִׁית חֲכָמָה, וְכַשְׁקָרֵב לְהַר סִינַי, יִרְדָּה אִי מִן בְּרֵאשִׁית,
שֶׁהִיא אֲנָכִי, וְיִרְדַּע עָלֶיהָ הַכְּתֵר, שֶׁהוּן הָאוֹתִיּוֹת שֶׁל עֶשֶׂר אַמִּירוֹת,
וְהַשְּׁתַלֵּם הָאֵילָן בְּכָל הַתַּקּוּנִים שָׁלוּ.

אָמְרוּ לִיָּה רַבִּי רַבִּי, הָא אֵילְנָא שְׁלִים בִּיהוֹ״ה, אַמַּאי נְחִית אִי מִן בְּרֵאשִׁית,
אֵלָא בְּגִין דְּאִיהוּ נְבִיעוּ לְאַשְׁקָאָה אֵילְנָא, דְּמִתַּמָּן אֱלֹהִיִּים מְלִיאָ״ה מְכַל
תַּשַּׁע סְפִירָאן, דְּאִינוּן בְּבְרֵאשִׁית, שִׁית אִינוּן שִׁית סְפִירָאן, בְּרֵא תִלַּת
סְפִירָאן עֲלָאִין, אֱלֹהִיִּים אִיהוּ עֲשִׂירָאָה מְלִיאָה מְכַלְהוּ תַשַּׁע, שְׁלִימוּ
דְּכַלְהוּ, וּבְגִין דָּא בְּרֵאשִׁית בְּרֵא אֱלֹהִיִּים, בְּרֵאשִׁית בְּרֵא עִם אֱלֹהִיִּים, אִת
הַשְּׁמִים וְאִת הָאֲרֶץ, אֲתוּ לְנִשְׁקָא לִיָּה פֶּרַח לְעִילָא.

אָמְרוּ לוֹ: רַבִּי רַבִּי, הָרִי הָאֵילָן שְׁלָם בִּיהוֹ״ה, לְמֵה יִרְדָּה אִי מִן
בְּרֵאשִׁית? אֵלָא מִשּׁוֹם שֶׁהוּא מַעֲנֵן לְהַשְׁקוֹת אֶת הָאֵילָן, שְׁמִשְׁם
אֱלֹהִיִּים מְלִיאָ״ה מְכַל תַּשַּׁע הַסְּפִירוֹת, שֶׁהֵם בְּבְרֵאשִׁית, שֶׁשׁ הֵן שֶׁשׁ
הַסְּפִירוֹת, בְּרֵא, שְׁלֵשׁ סְפִירוֹת הַעֲלִיוֹנוֹת, אֱלֹהִיִּים הִיא הַעֲשִׂירִית
מְלִיאָה מְכַל תַּשַּׁע, הַשְּׁלֵמוֹת שֶׁל כָּלֵם, וּמִשּׁוֹם זֶה בְּרֵאשִׁית בְּרֵא
אֱלֹהִיִּים, בְּרֵאשִׁית בְּרֵא עִם אֱלֹהִיִּים, אִת הַשְּׁמִים וְאִת הָאֲרֶץ. בָּאוּ
לְנִשְׁקָא אוֹתוֹ וּפֶרַח לְמַעְלָה.

אמר רבי שמעון חבריא בודאי קודשא בריך הוא אסתפס עמנא, עלאין ותתאין למהוי בהאי חבורא, זכאה דרא דהאי אתגליא ביה, דעתיד כולי האי לאתחדשא על ידא דמשה בסוף יומיא בדרא בתראה, לקיימא קרא (קהלת א ט) מ"ה ש"היה ה"וא ש"היה, וביה (דף קיב ע"א) (תהלים לג יד) מ מכון ש בתו ה שגית, (שם קמד טו) אשרי העם שפכ"ה לו בגימטריא מש"ה, אשרי העם שיהו"ה אלהיו, דעליה אתמר (קהלת א ד) דור הולך ודור בא, ולית דור פחות מששים רבוא, ועליה אתמר (תהלים קה ה) דבר צנה לאלף דור, ואתפשטותיה הוא בכל דרא ודרא, בכל צדיק וחכם דמתעסק באורייתא, עד שתין רבוא, לאשלמא לכלהו מפגימו דלהון, ורזא דמלה (ישעיה נג ה) והוא מחולל מפשענו, דאיהו שקיל לכלהו, כמה דאוקמוה מארי מתניתין אשה אחת ילדה ששים רבוא, ומנו משה דשקיל כששים רבוא, ובגין דא אתמר עליה דור הולך (ודור בא) לכהוא עלמא, ודור בא איהו ייתי כמלקדמין.

אמר רבי שמעון: חברים, בודאי שהקדוש ברוך הוא הסכים עמנו, שעליונים ותחתונים להיות עמנו בחבור הזה, אשרי הדור שזה התגלה בו, שעתיד כל זה להתחדש על ידי משה בסוף הימים בדור האחרון, לקיים את הכתוב מ"ה ש"היה ה"וא ש"היה, ובו מימכון שבתו הישגית, אשרי העם שפכ"ה לו בגימטריא מש"ה, אשרי העם שיהו"ה אלהיו, שעליו נאמר דור הלך ודור בא, ואין דור פחות מששים רבוא, ועליו נאמר דבר צנה לאלף דור, והתפשטותו היא בכל דור ודור ובכל צדיק וחכם שמתעסק בתורה, עד ששים רבוא, להשלים את כלם מהפגם שלהם, וסוד הדבר - והוא מחולל מפשענו, שהוא שקול לכלם, כמו שבארוהו בעלי המשנה, אשה אחת ילדה ששים רבוא, ומיהו? משה שקול כששים רבוא, ומשום זה נאמר עליו דור הלך (ודור בא), לאותו העולם, ודור בא הוא יבא כמו מקדם.

ועוד (בראשית ד כה) כי שתי לי אלהיים זרע אחר, שתי אתפשטותיה הנה עד יעקב, דפרח ביה יי מן שית ונשאר שית, ונשאר יעקב עקב, דינעקב דיוקניה דאדם קדמאה הנה, כמה דאוקמוה שופריה דינעקב כעין שופריה דאדם הראשון, ובגין האי יי אתמר (תהלים קיח כא) אבן מאסו הבונים, דאינון אברהם ויצחק, דאתמר בה לגבי אדם (בראשית ג טו) הוא ישופד ראש ואתה תשופנו עקב, דהו ידעין דהנה עתידה לאלקאה מחווא, ובגין דא אתמר בה אבן מאסו הבונים.

ועוד, כי שתי לי אלהיים זרע אחר, התפשטותו של שתי היתה עד יעקב, שפרח בו יי מן שית ונשאר שית, ונשאר יעקב עקב, שיעקב היה דיוקנו של אדם הראשון, כמו שבארוה, יפיו של יעקב כעין יפיו של אדם הראשון, ובשביל היי הזו נאמר אבן מאסו הבונים, שהם אברהם ויצחק, שנאמר בה לאדם, הוא ישופד ראש ואתה תשופנו

עֵקֶב, שֶׁהָיוּ יוֹדְעִים שֶׁהָיָה עֲתִיד לִלְקוֹת מִהֲנַחֵשׁ, וּמִשׁוּם זֶה נֶאֱמַר בָּהּ
אָבוֹן מֵאִסּוֹ הַבּוֹנִים.

אָמְרוּ לִיָּה חֲבָרִיא, וְהָא אָמַר רַבִּי פִּנְחָס דָּאֵת יִי אִיְהִי בִּיזְחָק, אָמַר וְדַאי יִי
עֲלָאָה אִיְהִי מִן חֲכָמָה, וְהָאִי אִיְהִי יִי זְעִירָא, וּבְגִין דָּא אֲתַמַּר בָּהּ עֵקֶב, הָדָא
הוּא דְכָתִיב וְאֲתָה תִּשׁוּפְנוּ עֵקֶב, וְדָא כֶּף יִרְדָּ יֵעֲקֹב, דְּאֲתַמַּר בָּהּ (בְּרַאשִׁית לֵב
כ) וַיִּגַע בְּכֶף יִרְכוּ, וְאֲתַמַּר בֵּיהּ וְהוּא צִלַּע עַל יִרְכוּ, וְדָא יִי מִן אֲדַנִּיִּי, וְאִיְהוּ
יִי מִן הוּהִי, דְּבָהּ (שְׁמוֹת ג ו) וַיִּסְתַּר מִשָּׁה פָּנָיו כִּי יֵרָא מִהַבֵּיט לְאַתֵּר דְּחָב
בְּדַקְדָּמִיתָא, קָדָם דִּיִּיתִי בְּגִלְגוּלָא, כִּיּוֹן דְּאֲתָא יֵעֲקֹב תַּמָּן, מִיָּד (בְּרַאשִׁית ל ג יז)
וַיֵּעֲקֹב נָסַע סִכְתָּהּ וַיִּבֶן לֹו בֵּית, בֵּית יִי, מִיָּד אֲשֶׁתֵּלִים יִי בְּעֵקֶב וְאֲתַעֲבִיד
יֵעֲקֹב, וְדָא אִיְהוּ דְּאָמַר קָרָא (שֵׁם טו ו) וַיִּבֶא יֵעֲקֹב שְׁלָם, וּלְבַתֵּר אֲתָא מִשָּׁה
וְהַפָּךְ הוּהִי מְדִינָא לְרַחֲמֵי וְאֲתַחֲזַר יְהוּיָהּ, וְדָא אִיְהוּ רָזָא אָבוֹן מֵאִסּוֹ
הַבּוֹנִים, בְּהָהוּא זְמַנָּא אָמְרוּ פְּלָהוּ מֵאֵת יְהוּיָהּ הִיָּתָה זֵאת כּוּי,

אָמְרוּ לֹו הַחֲבָרִים : וְהָרִי אָמַר רַבִּי פִּנְחָס שְׁאוֹת יִי הִיא בִּיזְחָק? אָמַר :
וְדַאי יִי עֲלִיוֹנָה הִיא מִן חֲכָמָה, וְזוֹ הִיא יִי קִטְנָה, וּמִשׁוּם זֶה נֶאֱמַר בָּהּ
עֵקֶב, זֶהוּ שְׁכָתוֹב וְאֲתָה תִּשׁוּפְנוּ עֵקֶב, וְזוֹ כֶּף יִרְדָּ יֵעֲקֹב שְׁנֶאֱמַר בָּהּ
וַיִּגַע בְּכֶף יִרְכוּ, וְנֶאֱמַר בּוֹ וַיִּגַע בְּכֶף יִרְכוּ, וְנֶאֱמַר בּוֹ וְהוּא צִלַּע עַל יִרְכוּ,
וְזֶה יִי מִן אֲדַנִּיִּי, וְהוּא יִי מִן הוּהִיִּי, שְׁבָהּ וַיִּסְתַּר מִשָּׁה פָּנָיו כִּי יֵרָא
מִהַבֵּיט לְמַקּוֹם שְׁחָטָא בְּרַאשׁוֹנָה, לְפָנֵי שְׁיַבָּא בְּגִלְגוּל. כִּיּוֹן שְׁבָא יֵעֲקֹב
לְשָׁם, מִיָּד - וַיֵּעֲקֹב נָסַע סִכְתָּהּ וַיִּבֶן לֹו בֵּית, בֵּית יִי, מִיָּד הֲשִׁתְּלָמָה יִי
עִם עֵקֶב וְנַעֲשֶׂה יֵעֲקֹב, וְזֶהוּ שְׁאָמַר הַכְּתוּב וַיִּבֶא יֵעֲקֹב שְׁלָם, וְאַחַר כֵּן
בָּא מִשָּׁה וְהַפָּךְ הוּהִי מְדִין לְרַחֲמִים, וְחֲזַר יְהוּיָהּ, וְזֶהוּ הַסּוּד שֶׁל אָבוֹן
מֵאִסּוֹ הַבּוֹנִים. בְּאוֹתוֹ זְמַן כָּלָם אָמְרוּ מֵאֵת יְהוּיָהּ הִיָּתָה זֵאת כּוּי.

(אמר המגיה זה הלשון מצאתי בספר אחר)

בְּרַאשִׁית לִית רַאשִׁית אֶלָּא נְשָׁמָה, אָמַר לִיָּה מִהֲכָא אֲשֶׁתְּמוּדַע דְּבָהֲאִי אוֹת
דְּבָרִית מִיָּלָה חָאב אָדָם וְכָל דְּרִין דָּאֵתוּ אֲבַתְרִיָּה וְדָא אִיְהוּ דְּאָמַר קָרָא
פְּקֻד עוֹן אָבוֹת עַל בְּנִים בְּגִין דְּמַעֲשֶׂה אָבוֹתֵיהֶם בִּיְדֵיהֶם, אָמַר לִיָּה אֲשֶׁתְּכַח
דְּשֵׁת אִיְהוּ גִלְגוּלָא דְּאָדָם וְהָבֵל דְּאֲתַמַּר בֵּיהּ בְּשִׁגְם הוּא בְּשָׂר בְּשִׁגְם זֶה
הָבֵל וְרָזָא דְּמִלָּה אַזְ הוּחַל לְקָרוֹא בְּשֵׁם יְהוּיָהּ, וְאֲדַעֲדָ בְּשֵׁם, אַזְ, הַהוּא
דְּאֲתַמַּר בֵּיהּ אַזְ יִשִּׁיר מִשָּׁה, בְּשֵׁם יְהוּיָהּ וְאֲדַעֲדָ בְּשֵׁם, בְּתַרְוִין שְׁמָהּן מַה
שְׁמוֹ וּמַה שְׁם בְּנוֹ וְאֲתַמַּר בֵּיהּ הוּחַל דְּמַתְּמָן הוּשִׁתַּת עֲלֵמָא.

בְּרַאשִׁית, אִין רַאשִׁית אֶלָּא נְשָׁמָה. אָמַר לֹו, מִכָּאן נוֹדַע שְׁבָאוֹת בְּרִית
הַמִּלָּה הַזֹּאת חָטָא אָדָם וְכָל הַדּוֹרוֹת שְׁבָאוֹ אַחֲרָיו, וְזֶהוּ שְׁאָמַר הַכְּתוּב
פְּקֻד עוֹן אָבוֹת עַל בְּנִים, מִשׁוּם שְׁמַעֲשֶׂה אָבוֹתֵיהֶם בִּיְדֵיהֶם. אָמַר לֹו,

נמצא ששת גלגול של אדם והבל, שנאמר בו בשגם הוא בשר, בשגם זה הבל, וסוד הדבר - אז הוחל לקרא בשם יהו"ה, ואדעך בשם, אז, אותו שנאמר בו אז ישיר משה, בשם יהו"ה ואדעך בשם, בשני שמות, מה שמו ומה שם בנו, ונאמר בו הוחל, שמשם השתת העולם.

אדהכי הא רבי שמעון ורבי יצחק ורבי יודאי ורבי יהודה ושאר חבריא, פגעו ברבי אלעזר וחברוי דהו עמיה, אמר לון במאי עסקיתו אמרו ליה ברזא דגלגולא דאדם והבל, אמר ודאי ברזא עלאה דהוינא משתדלון, היתון אתון משתדלון.

בינתים הנה רבי שמעון ורבי יצחק ורבי יודאי ורבי יהודה ושאר החברים פגשו את רבי אלעזר וחבריו שהיו עמו. אמר להם, במה עסקתם? אמרו לו, בסוד הגלגול של אדם והבל. אמר, ודאי בסוד העליון שהיינו מתעסקים אתם הייתם מתעסקים.

פתח כמלקדמיו ואמר יש הבל אשר נעשה על הארץ וכו', דא אדם והבל, במחשבה ובמעשה חאבו, כמה דאוקימנא לעילא, ומאי ניהו מחשבה ומעשה, אבא ואימא חכמה ובינה עליהו אתמר כלם בחכמה עשית הרי עשיה בגין דתמן פח מה, דא חכמה דאתפלג לתרין סטרין, מ"ה איהו אדם מחשבה חשב מ"ה, מ"ה אדם, תשכח דאיהו אדם מחשבה, בינה, תמן י"ה אבא ואמא ובו בגוייהו עמוד דסמיד לון, ההוא דאתמר ביה בשגם הוא בשר, בשגם זה הבל, דאיהו משה, מתמן הוה, והכי אוקמוהו קדמאין בשגם זה משה, הבל אתקרי על שם ב' מן בראשית, ל' לעיני כל ישראל, ה' חמשה חומשי תורה דעתיד לאתניהבא על ידיה, ודא איהו הבל, דאתמר ביה כי על כל מוצא פי יהו"ה יחיה האדם.

פתח כמו מקדם ואמר, יש הבל אשר נעשה על הארץ וכו', זה אדם והבל, במחשבה ובמעשה חטאו, כמו שבארנו למעלה, ומהם מחשבה ומעשה? האב והאם, חכמה ובינה, שעליהם נאמר כלם בחכמה עשית, הרי עשיה, משום ששם פח מה, זו החכמה שהתחלקה לשני צדדים, מ"ה הוא אדם, מחשבה - חשב מ"ה, מ"ה - אדם, תמצא שאדם הוא מחשבה, בינה שם י"ה, האב והאם, והבן בתוכם העמוד שסומך אותם, אותו שנאמר בו בשגם הוא בשר, בשגם זה הבל, שהוא משה, משם היה, וכך פרשוהו הראשונים בשגם זה משה, הבל נקרא על שם ב' מן בראשית, ל' לעיני כל ישראל, ה' חמשה חומשי תורה שעתידה להנתן על ידו, וזהו הבל, שנאמר בו כי על כל מוצא פי יהו"ה יחיה האדם.

וְאִית הָבֵל דְּסִטְרָא אַחְרָא דְאַתְמַר בֵּיה הָבֵל הֵמָּה מַעֲשֵׂה תַעֲתוּעִים וְדָא
הוּא הָבֵל דְּנִבְלוּת הִפָּה וּפְתַגְמִין בְּטִלִין דְּלִית בְּהוּ תוּעֵלְת כָּלְל, וּבְגִין דָּא יֵשׁ
הָבֵל כּוֹי שְׁמַגִּיעַ אֲלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה הָרְשָׁעִים וְיֵשׁ הָבֵל אֲשֶׁר מַגִּיעַ אֲלֵיהֶם
כְּמַעֲשֵׂה הַצְּדִיקִים, מֵאֵי הָרְשָׁעִים דָּא סַמְאִיל וְנַחֲשׁ שׁ דְּמַשָּׂה אִיהִי תִלְת
עֲנַפִּין דְּשָׂרְשָׂא דְאֵילָנָא וְדָא שׁ מִן שֵׁת, מִיָּה מִן מַשָּׂה דָּא אָדָם, דְּאִיהוּ
בְּדִיוֹקְנָא דְאָדָם דְּלַעִילָא, וְדָא אִיהוּ מַה שְׁמוּ וּמַה שְּׁם בְּנוּ וְהֵאֵי מִיָּה, (ה)
תּוֹרַת יְהוּיָה תְּמִימָה, ה' חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תּוֹרָה דְאַתִּייהִבוּ לִיה בְּאַרְבַּעִין
יוֹמִין וְאַרְבַּעִין לִילוּן דְלַחֲס לֹא אָכַל וּמִים לֹא שָׁתָה.

וְיֵשׁ הָבֵל שֶׁל הַצַּד הָאֲחֵר שְׁנֶאֱמַר בּוּ הָבֵל הֵמָּה מַעֲשֵׂה תַעֲתוּעִים, וְזֶהוּ
הָבֵל שֶׁל נְבִלוּת הִפָּה וּדְבָרִים בְּטִלִים, שְׂאִין בְּהֶם תּוּעֵלְת כָּלְל, וּמִשׁוּם
זֶה יֵשׁ הָבֵל כּוֹי שְׁמַגִּיעַ אֲלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה הָרְשָׁעִים וְיֵשׁ הָבֵל אֲשֶׁר מַגִּיעַ
אֲלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה הַצְּדִיקִים. מִי זֶה הָרְשָׁעִים? זֶה סַמְאִיל וְנַחֲשׁ, שׁ שֶׁל
מַשָּׂה הִיא שְׁלֹשָׁה עֲנַפִּים שֶׁל שָׂרֵשׁ הָאֵילָן, וְזוּ שׁ מִן שֵׁת, מִיָּה מִן מַשָּׂה
זֶה אָדָם, שֶׁהוּא בְּדַמּוּת הָאָדָם שְׁלַמְעֵלָה, וְזֶהוּ מַה שְׁמוּ וּמַה שְּׁם בְּנוּ,
וְזֶה הַמִּיָּה, (ה) תּוֹרַת יְהוּיָה תְּמִימָה, ה' חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תּוֹרָה, שְׁנַתְּנוּ לוֹ
בְּאַרְבַּעִים יָמִים וְאַרְבַּעִים לַיְלוֹת שְׁלַחֲס לֹא אָכַל וּמִים לֹא שָׁתָה.

וּבְגִין דְּעֵקַר שׁ דְּאִיהִי שְׂרָשָׂא דְאֵילָנָא מֵאַתְרָה וְאַתְעֵבִידַת תִּלְת עֲנַפִּין
דְּאִינוּן תִּלְת זַיִינִין כְּגוּוֹנָא דָּא שׁ, דְּזָרַע דְּאִיהוּ יוֹרָה כְּחַץ, אַתְעֵבִיד ז', דְּתִלְת
טַפִּין אַתְפִּשְׁטוּ וְאַתְעֵבִידוּ שְׂרַבִּיטוּן, וּבְגִין דְּאַעֲקַר לוֹן מֵאַתְרֵיהוּ וּמַה
דְּהוּהוּ שְׂרָשָׂא חֲדָא עֲקָרָא חֲדָא, אַתְפִּלְגוּ לְתִלְת, הֲכִי אִיהוּ אִזְדְּרִיק בְּתִלְת
גְּלְגוּלִין, חֲד בְּנַח, וְתֵרִין בְּשֵׁם וְיִפַּת, וּבְגִין דְּכַד אֶתָּא נַח לֹא בְּעָא רַחֲמֵי עַל
אֵילִין גּוּבְרִין דְּטוּפְנָא אַתְבִּיִישׁ לְבִתֵּר וְאָמַר וְאִם אֵין מְחַנִּי נָא מִסְפָּרָד אֲשֶׁר
כְּתַבְתָּ, וְשֵׁם לֹא לְמַגְנָא הִוָּה קִבְעַ מְדַרְשׁוֹת, וְיִפַּת אֶתְמַר בֵּיה יִפַּת אֱלֹהִיִּים
לְיִפַּת וְיִשְׁכּוֹן בְּאַהֲלֵי שֵׁם, בְּאֵלִין תִּלְת הִוָּה בְּעֵי לְאַשְׁתְּרֵשׂא בְּשָׂרְשׁוּי חֲמָא
דְּלֹא אֲצֻלַח, אֲעֵקַר לִיה מִתַּמָּן וְנִטַע לִיה לְבִתֵּר יַחֲדָא.

וּמִשׁוּם שְׁעֵקַר שׁ, שֶׁהִיא שְׂרָשׁ הָאֵילָן, מִמְּקוֹמָהּ, וְנַעֲשֵׂתָה שְׁלֹשָׁה עֲנַפִּים
שֶׁהֵם שְׁלֹשָׁה זַיִינִים כְּמוֹ זֶה: שׁ, שֶׁל זָרַע שֶׁהוּא יוֹרָה כְּחַץ, נַעֲשֵׂה ז',
שְׁשֻׁלֵשׁ טַפּוֹת הַתְּפִשְׁטוּ וְנַעֲשׂוּ שְׂרַבִּיטִים, וּמִשׁוּם שְׁעֵקַר אוֹתָם
מִמְּקוֹמָם, וּמַה שֶׁהִיָּה שְׂרָשׁ אַחַד, עֵקַר אַחַד, הַתְּחַלְקוּ לְשְׁלֹשָׁה, כְּדִ
הוּא נִזְרַק בְּשְׁלֹשָׁה גְּלְגוּלִים, אַחַד בְּנַח, וּשְׁנַיִם בְּשֵׁם וְיִפַּת, וּמִשׁוּם
שְׁשֻׁבָא נַח, לֹא בִקֵּשׁ רַחֲמִים עַל אֲנָשֵׁי הַמַּבּוּל, הַתְּבַיֵּשׁ אַחַר כֵּד וְאָמַר,
וְאִם אֵין מְחַנִּי נָא מִסְפָּרָד אֲשֶׁר כְּתַבְתָּ, וְשֵׁם, לֹא לְחַנֵּם הִיָּה קוֹבַע
מְדַרְשׁוֹת, וּבִיפַת נֶאֱמַר יִפַּת אֱלֹהִיִּים לְיִפַּת וְיִשְׁכּוֹן בְּאַהֲלֵי שֵׁם, בְּשְׁלֹשֶׁת
אַלֶּה הִיָּה צְרִיף לְהַשְׁתְּרֵשׁ בְּשָׂרְשׁוּי. רָאָה שְׁלֹא הִצְלִיחַ, עֵקַר אוֹתוֹ מִשֵּׁם
וְנִטַע אוֹתוֹ אַחַר כֵּד יַחֲדֵי.

אבל אדם אתנטע בתלת אבהו ואצטרף ואתלבן בהון ואשתרש בשרשוי ואצלח, מיד אתא משה דאיהו בריה דאדם ויהיב קודשא בריך הוא אורייתא על ידוי לאשקאה אילנא לאתגדלא בשרשוי וענפוי בההוא זמנא אתתקון אילנא דעקר, חובא דחאב באילנא הכא תקין כלא, לבתר דאתפניש משה מעלמא אתמר ביה וזרח השמש ובא השמש ואתמר ביה הולך אל דרום וסובב אל צפון סובב סובב הולך הרוח תלת זמנין סובב לקבל תלת גלגולין דרוחיה אסחיר תמן, מיד דאשכח תמן לשריא, מה כתיב ועל סביבותיו שב הרוח.

אבל אדם ננטע בשלשת האבות, והצטרף והתלבן בהם והשתרש בשרשוי והצליח, מיד בא משה שהוא בנו של אדם, ונתן הקדוש ברוך הוא תורה על ידו להשקות את האילן להתגדל בשרשוי וענפוי. באותו זמן התתקון האילן שעקר, החטא שחטא בעץ כאן תקן הכל, אחר שהתפניש משה מן העולם נאמר בו וזרח השמש ובא השמש, ונאמר בו הולך אל דרום וסובב אל צפון סובב סובב הולך הרוח, שלש פעמים סובב כנגד שלשה גלגולים שרוחו סובבה שם. מיד כשמצא שם לשרות, מה כתוב? ועל סביבותיו שב הרוח.

אמר ליה רבי אלעזר אשתמודע הכא רזא עלאה, מרוחא דקודשא דלעילא דאיהו בן י"ה, דאסחר לימינא ושמאלא ועמודא דאמצעייתא ולבתר לתלת תתאין דאינון צדיק ותרי סמכי קשוט, והכי אדם עלאה אוף הכי בשית סטריו, ודא רזא דבראשית, ברא שית לעילא, ברא שית לתתא, יי דפרח.

אמר לו רבי אלעזר: כאן נודע סוד עליון מרוח הקדוש שלמעלה, שהוא בן י"ה, שסובב לימין ושמאל והעמוד האמצעי, ואחר כך לשלשת התחתונים, שהם צדיק ושני עמודי האמות, וכך אדם העליון אף כך בששה צדדים, וזה הסוד של בראשית ברא שית למעלה, ברא שית למטה, יי שפרחה.

מן שת איהו יי דיעקב, דפרח יי מיניה ואשתאר עקב, ודא איהו רזא דהוא ישופד ראש ואתה תשופנו עקב, ובגין דא כד פרח יי מן שת מה כתיב ביה כי שת לי אלהיים זרע אחר, אחר גרים דאתאבד יי דאיהו זרע מן שת, ורזא דשת כל שתה תחת רגליו, כל ודאי דאיהו זרע אות ברית קדש, בההוא זמנא אתא משה בתרין לוחין דאינון ב' מן בראשית וכסי על שת ואתעביד בשת, ובאן אתר פסי ב' על שת בזמנא דאמר ויסתר משה פניו

וְאֵת יי אֵיהִי תְמוּנַת יְהוּיָהּ, בְּשֹׁכֵר וַיִּסְתַּר מִשֶּׁה פָּנָיו כִּי יֵרָא מִהַבַּיִט,
וּתְמוּנַת יְהוּיָהּ יִבִּיט, וְאֲשֵׁתֵלִים שֵׁת.

מִן שֵׁת הוּא יי שֶׁל יַעֲקֹב, שֶׁפָּרְחָה יי מִמֶּנּוּ וְנִשְׁאַר עֲקֹב, וְזֶהוּ הַסּוּד שֶׁל
הוּא יִשׁוּפֵד רֹאשׁ וְאֵתָה תִּשׁוּפְנוּ עֲקֹב, וּמִשׁוּם זֶה כְּשֶׁפָּרְחָה יי מִן שֵׁת,
מָה כְּתוּב בּוֹ? כִּי שֵׁיִת לִי אֱלֹהִיִּים זָרַע אַחַר, אַחַר גָּרַם שֶׁנֶּאֱבְדָה יי,
שֶׁהִיא זָרַע מִן שֵׁת, וְהַסּוּד שֶׁל שֵׁת - כָּל שֵׁתָה תַּחַת רִגְלָיו, כָּל וְדָאִי,
שֶׁהוּא זָרַע אוֹת בְּרִית קֹדֶשׁ. בְּאוֹתוֹ זָמַן בָּא מִשֶּׁה עִם שְׁנֵי לוּחוֹת שֶׁהוּן
ב' מִבְּרָאשִׁית, וְכִסָּה עַל שֵׁת וְנִעֲשָׂה בְּשֵׁת, וּבְאִיזָה מְקוֹם כִּסָּה ב' עַל
שֵׁת? בְּזָמַן שֶׁאָמַר וַיִּסְתַּר מִשֶּׁה פָּנָיו, וְאוֹת יי הִיא תְמוּנַת יְהוּיָהּ, בְּשֹׁכֵר
וַיִּסְתַּר מִשֶּׁה פָּנָיו כִּי יֵרָא מִהַבַּיִט - וּתְמוּנַת יְהוּיָהּ יִבִּיט, וְהַשְּׁתֵלִים שֵׁת.

וְהִינּוּ בְּרָאשִׁית בְּרָא אֲשֵׁתֵלִים בְּשֵׁיִת, שֵׁת סִיוֵמָא דְאַלְפָא בֵּיתָא, אֵב רִישָׁא
דְאַלְפָא בֵּיתָא, וְדָא הוּא רְזָא דְאִיִּת בִּישׁ, הֵכָא אֲתִתְקֹן אֵב עִם בּוֹ תִירוּיָהוּ
דָא עַל גַּב דָא, בְּכָל אֲתֵר דְאַזְלוּ לָא אֲתִתְפְּרְשוּ דָא מִן דָא, בְּרָאשִׁית תַּמָּן אִיִּת
בִּישׁ, אִיִּב שֵׁיִת, אֲשֵׁתָא ר' יי מִן בְּרָאשִׁית, עֲלִיהָ אֲתִמַּר וַיֵּרָא רֹאשִׁית לוֹ,
דָאִיהוּ רֹאשִׁית חֲכָמָה יֵרָאת יְהוּיָהּ, כְּגוֹוֹנָא דָא בּוֹ בְּגוֹ אֲבָא, וַיֵּרָא רֹאשִׁית
לוֹ, מִתַּמָּן יֵרִית לוֹ נִשְׁמַתָּא וְאֲתִקְרִי רֹאשִׁית לוֹ כְּשִׁמְיָהּ, וְאֲתִקְרִי אָדָם
כְּשִׁמְיָהּ בְּתֵלַת אֲבָהוֹן דְאִינוּן ש, אֲתָא אָדָם בְּמִשָּׁה, וּבְמִשָּׁה כְּלִיל כְּלָא, וּבְגִין
דָא ש מִן מִשָּׁה שְׁקִיל שִׁי לְתֵלַת אֲבָהוֹן, מִיָּה דִילִיהָ כְּגוֹוֹנָא דְאָדָם קְדַמָּא,
מִרְכַּבְתָּא שְׁלִימָתָא הֵוֹת בְּמִשָּׁה בְּלַחוּדוּי, כְּמָה דְהוּהוּ בְּתֵלַת אֲבָהוֹן, וְאָדָם
עֲלָאָה הֵוֹה בְּמִשָּׁה, תֵּלַת עֲנַפִּין דֵּשׁ אֲרִיהָ שׁוֹר נֶשֶׁר, מִיָּה וּדְמוּת פְּנִיָהּם פְּנֵי
אָדָם, וְאֲתִמַּר בֵּיהּ מִשָּׁה מִשָּׁה תִרְיוֹן זְמַנִּין לְקִיָּמָא בֵּיהּ מָה שֶׁהִיָּה הוּא
שִׁיָּהּ וְאֲשֵׁר לְהִיֹּת כְּבָר הִיָּה דָא אָדָם הִרְאִישׁוֹן, אֲשֵׁתִיחוּ כְּלָהוּ קִמְיָה
וְאָמְרוּ זְכָאָה חוּלְקָנָא דְאַעֲרַעֲנָא בְּדָ לְמַנְדַּע רְזִין עֲלָאִין טְמִירִין דְעֵתִיק
יוֹמִין. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אֲשֵׁתִמוּדַע מִהֵכָא דְמִשָּׁה מֵאֲתוּוֹי מִשְׁמַע דְאִיהוּ
הֶבֶל וְאִיהוּ שֵׁת וְאִיהוּ מִשָּׁה, וְאֲתִפְּשׁוּטוּתִיהָ דְמִשָּׁה בְּכָל דְרָא וְדָרָא וּבְכָל
צְדִיק וְצְדִיק, וְאִיהוּ אָזִיל בְּתֵלַת תֵּלַת, וּבְכָל תֵּלַת דְאִיהוּ רְכִיב אֲתִמַּר בְּהוֹן
לָא יְמוּשׁוּ מִפִּיד וּמִפִּי זְרַע וּמִפִּי זְרַע, מִהֵכָא אֲשֵׁתִמוּדַע דְאִיהוּ לָא
אֲשֵׁתִפַּח אֶלְא בְּאֲתֵר דְאִית בֵּיהּ אוּרִיָּתָא, וּבְגִין דָא זְכָרוּ תוֹרַת מִשָּׁה עֲבָדִי.

וְהִינּוּ בְּרָאשִׁית בְּרָא, הַשְּׁתֵלִים בְּשֵׁיִת, שֵׁת הוּא סִיוֵם שֶׁל אֶלְפָא בֵּיתָא,
אֵב הָרֹאשׁ שֶׁל אֶלְפָא בֵּיתָא, וְזֶהוּ הַסּוּד שֶׁל אִיִּת בִּישׁ, כָּאֵן הִתְתְּקֹן
הָאֵב עִם הַבּוֹן, שְׁנִיָּהּם זֶה עַל גַּב זֶה, בְּכָל מְקוֹם שֶׁהֲלָכוּ לָא נִפְרְדּוּ זֶה
מִזֶּה. בְּרָאשִׁית, שֵׁם אִיִּת בִּישׁ, אִיִּב שֵׁיִת, נִשְׁאַרוּ ר' יי מִן בְּרָאשִׁית,
עֲלָיו נֶאֱמַר וַיֵּרָא רֹאשִׁית לוֹ, שֶׁהוּא רֹאשִׁית חֲכָמָה יֵרָאת יְהוּיָהּ, כְּמוֹ
זֶה בּוֹ בְּתוֹדָה הָאֵב, וַיֵּרָא רֹאשִׁית לוֹ, מִשָּׁם הוֹרִישׁ לוֹ נִשְׁמָה וְנִקְרָא
רֹאשִׁית לוֹ כְּשִׁמוֹ, וְנִקְרָא אָדָם כְּשִׁמוֹ בְּשִׁלְשֵׁת הָאֲבוֹת שֶׁהֵם ש, בָּא
אָדָם בְּמִשָּׁה, וּבְמִשָּׁה כּוֹלֵל הַכֹּל, וּמִשׁוּם זֶה ש מִן מִשָּׁה שְׁקוּל ש
לְשִׁלְשֵׁת הָאֲבוֹת, מִיָּה שְׁלוֹ כְּמוֹ שֶׁל אָדָם הִרְאִישׁוֹן, מִרְכַּבָּה שְׁלֵמָה

הִיְתָה בְּמִשָּׁה לְבַדּוֹ, כְּמוֹ שֶׁהִיְתָה בְּשִׁלְשֵׁת הָאָבוֹת, וְאָדָם הֶעֱלִיִן הָיָה בְּמִשָּׁה. שְׁלֹשֶׁת הָעֲנָפִים שֶׁל ש - אֲרִיָּה שׁוֹר נֶשֶׁר, מִיָּה וּדְמוּת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם, וְנֶאֱמַר בּוֹ מִשָּׁה מִשָּׁה פְּעַמִּים, לְקַיֵּם בּוֹ מִה שֶׁהָיָה הוּא שִׁיְהִיָּה וְאֲשֶׁר לְהִיּוֹת כְּבָר הָיָה, זֶה אָדָם הָרֵאשׁוֹן. הַשְּׁתַּטְחוּ כֻלָּם לְפָנָיו וְאָמְרוּ: אֲשֶׁרִי חִלְקֵנוּ שִׁפְגְּשָׁנוּ בְּךָ לְדַעַת סוּדוֹת עֲלִיוֹנִים טְמִירִים שֶׁל עֲתִיק הַיָּמִים. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: נוֹדַע מִכָּאן, שֶׁמִּשָּׁה מְאוֹתִיּוֹתֵינוּ מִשְׁמַע שֶׁהוּא הֶבֶל וְהוּא שֵׁת וְהוּא מִשָּׁה, וְהַתַּפְּשׁוּטוֹתוֹ שֶׁל מִשָּׁה בְּכָל דּוֹר וְדוֹר וּבְכָל צְדִיק וְצְדִיק, וְהוּא הוֹלֵךְ בְּשִׁלְשׁ שְׁלֹשׁ, וּבְכָל שְׁלֹשׁ שֶׁהוּא רוֹכֵב וְנֶאֱמַר בָּהֶם לֹא יִמוּשׁוּ מִפִּיד וּמִפִּי זֶרַע וְזֶרַע. מִכָּאן נוֹדַע שֶׁהוּא לֹא נִמְצָא אֶלָּא בְּמָקוֹם שִׁישׁ בּוֹ תוֹרָה, וּמִשׁוּם זֶה זָכְרוּ תוֹרַת מִשָּׁה עַבְדִּי.

אָמַר לִיָּה רַבִּי יְהוּדָה אֶתְפַּשְׁטוֹתָא דִּילִיָּה בְּבִנֵי נֶשָׂא אֵית לִיָּה שְׁעוּרָא, אָמַר לִיָּה אֵין, עַד שֶׁתִּין רַבּוּא, וְרָזָא דְמַלְהָ דוֹר הוֹלֵךְ וְדוֹר בָּא, וְאוֹקְמוּהָ קַדְמָאִין דְלִית דוֹר פְּחוֹת מִשְׁשִׁים רַבּוּא, וּבְגִין דָּא אֶתְמַר בֵּיה אִשָּׁה אַחַת יִלְדָּה בְּמִצְרַיִם שְׁשִׁים רַבּוּא בְּכָרִס אַחַד, וּמִנּוּ דָּא מִשָּׁה דְאִיהוּ שְׁקוּל כְּשְׁשִׁים רַבּוּא מִיִּשְׂרָאֵל, אָמַר לִיָּה רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּרִיד בְּרִי לְעֲתִיק יוֹמִין:

אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוּדָה: הַתַּפְּשׁוּטוֹתוֹ בְּבִנֵי אָדָם יֵשׁ לָהּ שְׁעוּרָא? אָמַר לוֹ: כֵּן, עַד שְׁשִׁים רַבּוּא, וְסוּד הַדְּבָר - דוֹר הוֹלֵךְ וְדוֹר בָּא, וּפְרָשׁוּהָ הַקַּדְמוֹנִים, אֵין דוֹר פְּחוֹת מִשְׁשִׁים רַבּוּא, וּמִשׁוּם זֶה נֶאֱמַר בּוֹ אִשָּׁה אַחַת יִלְדָּה בְּמִצְרַיִם שְׁשִׁים רַבּוּא בְּכָרִס אַחַד, וּמִיָּהוּ? זֶה מִשָּׁה שֶׁהוּא שְׁקוּל כְּשְׁשִׁים רַבּוּא מִיִּשְׂרָאֵל. אָמַר לוֹ רַבִּי שְׁמַעוֹן: בְּרוּךְ בְּנֵי לְעֲתִיק הַיָּמִים.

וַיְהִי מִקֶּץ יָמִים וַיָּבֵא קִין מִפְּרִי הָאֲדָמָה מִנְחָה לַיהוָה (בראשית ד ג), מֵאֵן אֶתְר אֵייתִי לִיָּה, מִקֶּץ יָמִים, מִשְׁיֹרִין דִּילִיָּה, כְּגוֹן בַּר נֶשׁ דְאִיהוּ בְּסוּף יוֹמוֹי חֲזַר בְּתִיבְתָא, כִּד לָא אֵית לִיָּה חִילָא לְמַעְבַּד טַב וּבִישׁ, וּבְעוֹלָמוֹי בְּתוֹקְפִיָּה לָא תַב, כְּמָה דְאוֹקְמוּהוּ (ויקרא יט לב) מִפְּנֵי שִׁיבָה תְּקוּם, וּבְגִין דָּא וְאֵל קִין וְאֵל מִנְחָתוֹ לֹא שְׁעָה, אֲבָל הֶבֶל מִבְּכוֹרוֹת צֶאֱנוּ אֵייתִי לִיָּה קֶרְבְּנָא מִשְׁפִּירוֹ דִּילִיָּה, וּבְגִין דָּא וַיִּשַׁע יְהוָה אֶל הֶבֶל. וְעוֹד אֵל קִין וְאֵל מִנְחָתוֹ לֹא שְׁעָה, בְּגִין דְקֶרְבְּנָא דִּילִיָּה הָוָה מִהוּא אֶתְר דְאֶקְרִי עֶרְוָה. וּמֵאֵי הָוָה פְּשִׁתִּים, דְאֶתְמַר בֵּיה (שמות כח מב) וַעֲשֵׂה לָהֶם מְכַנְסֵי בַד לְכִסּוֹת בִּשְׂר עֶרְוָה.

וַיְהִי מִקֶּץ יָמִים וַיָּבֵא קִין מִפְּרִי הָאֲדָמָה מִנְחָה לַיהוָה, מִיָּזָה מְקוֹם הַבֵּיא אוֹתָהּ? מִקֶּץ יָמִים, מִהַשִּׁירִים שְׁלוֹ, כְּמוֹ אָדָם שֶׁבְּסוּף יָמָיו חוֹזֵר בְּתִשׁוּבָה כְּשֶׁאֵין לוֹ כֹּחַ לַעֲשׂוֹת טוֹב וְרַע, וּבְעֵלוֹמָיו, כְּשֶׁהוּא בְּכַחוֹ, לֹא שָׁב, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרוּהוּ מִפְּנֵי שִׁיבָה תְּקוּם, וּמִשׁוּם זֶה וְאֵל קִין וְאֵל מִנְחָתוֹ לֹא שְׁעָה, אֲבָל הֶבֶל מִבְּכוֹרוֹת צֶאֱנוּ הַבֵּיא לוֹ קֶרְבָּן, מִהִיפָּה שְׁלוֹ,

ומשום זה וישע יהויה אל הבל. ועוד, אל קין ואל מנחתו לא שעה, משום שקרבנו היה מאותו מקום שנקרא ערוה, ומה היה? פשתים, שנאמר בו ועשה להם מכנסי בד לכסות בשר ערוה.

דף קיב ע"ב

אמר ליה רבי אלעזר, דאתפסי ביה בשר ערוה טב איהו, אמר ליה ברי לאו כל (דף קיב ע"ב) עריות שוין, האי לא קריב קרבנא דא אלא לקרבא ערוה דיליה לה, דאתמר ביה (ויקרא יח ו) איש איש אל כל שאר בשרו לא תקרבו לגלות ערוה אני יהויה, ומאי ערוה דיליה זוהמא בישא ערלה, נוקבא דערלה, ההיא דאתמר בה אדם הראשון מושד בערלתו הנה, ומאי ניהי אימא דערבוביא בישא, איבא דאלנא דטוב ורע, דאתמר בה (בראשית ג ו) ותקח מפריו ותתן גם לאישה עמה, ומאי ניהי לילית, מתמן קא אתיין ערב רב דאנון מעורבין בישראל, דאתמר בהון (ישעיה א ד) הוי גוי חוטא, דאינון זרע מרעים בנים משחיתים וכו', ואמרו אלה אלהיך ישראל לעגלא, ובגין דא (בראשית ד ה) ואל קין ואל מנחתו לא שעה.

אמר לו רבי אלעזר: שהתפסה בו בשר ערוה - טוב הוא. אמר לו: בני, לא כל העריות שוים, זה לא הקריב קרבן זה אלא לקרב את ערוותו לה, שנאמר בו איש איש אל כל שאר בשרו לא תקרבו לגלות ערוה אני יהויה, ומה ערוותו? הזהמה, הערלה הרעה, הנקבה של ערלה, אותה שנאמר בה אדם הראשון היה מושד בערלתו, ומה היא האם של הערבוביה הרעה? הפרי של העץ של טוב ורע, שנאמר בה ותקח מפריו ותתן גם לאישה עמה, ומי היא? לילית, שממש באים ערב רב שהם מערבים עם ישראל, שנאמר בהם הוי גוי חוטא, שהם זרע מרעים בנים משחיתים וכו', ואמרו אלה אלהיך ישראל לעגלא, ומשום זה ואל קין ואל מנחתו לא שעה.

והא קודשא בריך הוא אתמר ביה (תהלים קמה ט) ורחמיו על כל מעשיו, ואתמר ביה (יחזקאל יח לב) כי לא אחפוץ במות המת, וקביל לון, כל שכן לקרבנא דקין, אלא דהנה רעותיה לביש כמה דאתמר, אבל הבל הנה רעותיה בקרבנא דיליה, לקרבא שכינתא לה הוא דאתמר ביה (דניאל ז ט) ועתיק יומין יתיב לבושיה כתלג חנור ושער רישיה כעמר נקי, במאי בה הוא דקריב מבכורות צאנו ומחלבהו, ובגין דא וישע יהויה אל הבל והא אתמר.

והרי נתבאר בהקדוש ברוך הוא עליהם ורחמיו על כל מעשיו, ונאמר בו כי לא אחפץ במות המת, וקבל אותם, כל שכן את קרבן קינו? אלא שהיה רצונו לרע כמו שנאמר, אבל הבל היה רצונו בקרבנו לקרב השכינה, לאותו שנאמר בו ועתיק הימים יושב לבושו כשילג לבו ושער ראשו כצמר נקי. במה? באותו שהקריב מבכרות צאנו ומחלבהו, ומשום זה וישע יהו"ה אל הבל, והרי נתבאר.

דף קיג ע"א

ומיד דלא אתקבל קרבנא דקינו, ויחר לקינו מאד, ויאמר יהו"ה לקינו למה חרה לך דלא מתקבל קרבנדך, אם תטיב עובדך בגלגולא, שאת לך בעלמא, ותתקבל בתיובתא, ואם לאו לפתח חטאת רובך, אמר רבי אלעזר הכא לא צריך לאתפסיא רזא, מאי שא"ת, ולא אתינא לדרשא בהאי קרא, אלא דהא שאת משא איהו ובהפוד אתוון, שא"ת איהו אש"ת, הכא רמיז דעבר על (ויקרא יח ט) ואל אשת עמיתך לא תתן שכבתך כו', דאתא על תאומתו של הבל, ודא איהו (בראשית ד ח) ויקם קין אל הבל, קם על תאומתו, ולבתר קטיל לבעלה, כגוונא דמצרי, ורזא דמלה (שמות ב יב) ויפן כה וכה, ואמרו קדמאין מאי ויפן כה וכה, אלא ראה מה עשה בבית (דף קיג ע"א) ומה עשה בשדה, ולית שדה אלא אשה, כמה דאת אמר (דברים כב כז) כי בשדה מצאה, הדא הוא דכתיב (בראשית ד ח) ויהי בהיותם בשדה, ויפן כה וכה, אסתפל אם הוה ביה מסטרא דטוב, דלזמנין אתפרש טוב מן רע ומתמן אינון גרים, ובגין דא אסתפל מפל סטרא עד שתין רבוא, ולא חזא תמן גיורא דנפיק מניה, ויך את המצרי.

ומיד שלא התקבל קרבנו של קין, ויחר לקינו מאד, ויאמר יהו"ה לקינו למה חרה לך שלא מתקבל קרבנדך? אם תיטיב מעשיך בגלגול - שאת לך בעולם ותתקבל בתשובה, ואם לא - לפתח חטאת רבך. אמר רבי אלעזר: כן לא צריך לכסות את הסוד מה זה שא"ת, ולא באנו לדרש בפסוק הזה, אלא ששאת זה הוא משא, ובהפוד אותיות שא"ת הוא אש"ת. כן רמיז שעבר על ואל אשת עמיתך לא תתן שכבתך כו', שבא על תאומתו של הבל, וזהו ויקם קין אל הבל, קם על תאומתו, ואחר כך הרג את בעלה, כמו המצרי, וסוד הדבר - ויפן כה וכה, ואמרו הראשונים מה זה ויפן כה וכה? אלא ראה מה עשה בבית ומה עשה בשדה, ואין שדה אלא אשה, כמו שנאמר כי בשדה מצאה, זהו שכתוב ויהי בהיותם בשדה. ויפן כה וכה, הסתפל אם היה בו מצד הטוב, שלפעמים נפרד טוב מרע, ומשם הם הגרים, ומשום זה הסתפל מפל צד עד ששים רבוא ולא ראה שם גר שיוצא ממנו, ויך את המצרי.

ולבֹּתֵר מֵה כְּתִיב וְאִם לֹא תִיטִיב, אֶל תִּקְרִי וְאִם אֶלֶּא וְאִם, דְּאִיְהוּ (שם מט
ג) יִתֵּר שְׂאֵת וְיִתֵּר עֵז, לִפְתַּח חֲטָאת רִבֵּץ, מֵאֵי רוֹבֵץ, אֶלֶּא (שמות כג ה) כִּי
תִרְאֶה חֲמֹר שֶׁנֶּאֱדָר רִבֵּץ כּוֹי, דְּאִיְהוּ לֹא יָכִיל לְמַסְבֵּל עַל כְּתֻפֵי חֲמֹרָא
דְּאוּרִייתָא, לֹא יָכִיל לְמַסְבֵּל עֲלֵיהּ עוֹל מַלְכוּת בְּגָלוּתָא, וְחֻדְלַת מְעֻזָּב לוֹ,
הָכֵא אַחֲזִי לְקִינָא דְעֵתִידִין לְמַהוּי יִשְׂרָאֵל בְּדוּחְקָא בְּגָלוּתָא, עֲנִי וְרוֹכֵב עַל
חֲמֹר, דִּיהוֹן כְּחֲמֹר מִשְׂאוֹי עַל כְּתֻפֵי, מְעוֹל הַמַּס בְּגָלוּתָא וּמְכַוֵּד
הַמְּלָאכָה, וְדָא אִיְהוּ רוֹבֵץ תַּחַת מִשְׂאוֹי בְּגָלוּתָא, וּבְנֵי דְקִינָא דִּיהוּ עֵתִירִין
וְתִקְיִפִין כְּמַלְכִים בְּתוֹקְפָא סְגִיָא, וּבְגִין דָּא אָמַר הֲלֵא אִם תִּיטִיב שְׂאֵת,
הֲלֵא אִם תִּיטִיב לְמַהוּי שְׂאֵת לְעֲנִי יִשְׂרָאֵל דְּאִינוּן כְּבָדִים בְּמִשְׂאָ כְּבָד (יכבדו
ממני), אֲנָא אֶסְבִּיל לְבָרִיךְ בְּעֵלְמָא, וּמֵאֲרִיךְ עֲלֵייהוּ, וְאִם לֹא, לִפְתַּח חֲטָאת
רִבֵּץ, לְתַרְעָא דְגִיְהִנְס אֶתְפַּתְחַת, לְנִטְלָא נִוְקָמָא מִנָּךְ וּמִבְרַךְךָ.

אחר כך מה כתוב? ואם לא תיטיב, אל תקרי ואם אלא ואם, שהוא
יתר שאַת ויתר עז. לפתח חטאת רבץ, מה זה רבץ? אלא כי תראה
חמור שנאָדָר רבץ וכו', שהוא לא יכול לשאת על כתפו חמרת התורה,
לא יכול לשאת על המלכות בגלות, וחדלת מעוזב לו, כאן הראה לקין
שעתידים ישֶׁרָאֵל להיות בדחוק בגלות, עני ורכב על חמור, שיהיו
כחמור, שמשאו על כתפו מעל המס בגלות ומכבד המלאכה, וזהו רבץ
תחת משאו - בגלות, ובני קין שהיו עשירים וחזקים כמלכים בחזק
רב, ומשום זה אמר אם תיטיב שאת, הלא אם תיטיב להיות שאת
לעניי ישראל, שהם כבדים במשא כבד (יכבדו ממני), אני אסבל את בניך
בעולם ומאריך עליהם, ואם לא - לפתח חטאת רבץ, לשער הגיהנם
נפתחה, לטל נקמה ממך ומבניך.

אמר רבי שמעון, בריך ברי לעתיק יומין, דהא רוח קדשא אתער לגבך,
לגלאה הכא חדושים דלא אשתמודעו עד השתא, אמר ונדאי דא איהו
(בראשית ד ט) קול דמי אחיך צועקים אלי, אינון דמים דישראל, דעתידין
למגזל לון בנוי דקין ערב רב רשיעייא חייביא בגלותא, ודא איהו (שם ו ג)
כי מלאה הארץ חמס מפניהם, ודא הוא קטולא דקין להבל דעני חשוב
כמת.

אמר רבי שמעון: ברוך בני לעתיק הימים, שהרי רוח הקדש
התעוררה אליך לגלות כאן חדושים שלא נודעו עד עתה. אמר: ונדאי
זהו קול דמי אחיך צועקים אלי, אותם דמים של ישראל, שעתידים
לגזל אותם בני קין, ערב רב, החיבים הרשעים בגלות, וזהו כי מלאה
הארץ חמס מפניהם, וזהו ההרג של קין אל הבל, שעני חשוב כמת.

דף קיג ע"ב

ויהי (דף קיג ע"ב) מקץ ימים וגומר, פתח רבי שמעון ואמר מאי מקץ ימים, אלא מההוא אתר דעתיד למימר ביה (שם ו' ג) קץ כל בשר בא לפני, (איוב כח א) קץ שם לחשד, ותרגם יונתו בן עזיאל קץ כל בשר, חבילו דכל בשרא, מלאכי חבלה, חמא דעתידין למיפק מניה מחבלים כרמים, דאינון ישראל דאתמר בהון (ישעיה ה ז) כי כרם יהו"ה צבאו"ת בית ישראל, בגין כד ואל קין ואל מנחתו לא שעה, וחמא דעתידין למיפק מהבל כמה צדיקיא, בגין דא וישע יהו"ה אל הבל ואל מנחתו.

ויהי מקץ ימים וגו', פתח רבי שמעון ואמר: מה זה מקץ ימים? אלא מאותו מקום שעתידי לומר בו קץ כל בשר בא לפני, קץ שם לחשד, ותרגם יונתו בן עזיאל, קץ כל בשר - המחבל של כל בשר, מלאכי חבלה. ראה שעתידיים לצאת ממנו מחבלים כרמים, שהם ישראל, שנאמר בהם כי כרם יהו"ה צבאו"ת בית ישראל, בגלל כד ואל קין ואל מנחתו לא שעה, וראה שעתידיים לצאת מהבל כמה צדיקים, בגלל זה וישע יהו"ה אל הבל ואל מנחתו.

והא בשעתא דאתיליד קין אתמר ביה קניתי איש את יהו"ה, ולא הוה חכי, משום דלא אתבסמת, וחויא תקיפא אטיל בה זוהמא דדינא קשיא, ובגין דא לא הוה אתבסמת, וכד קין מסטרא דנוקבא נפק תקיפא קשיא בדינוי, כיון דנפק דא אתחלשת איהי ואתבסמת, בטר דא ואפיקת אחרא בסימא יתיר, וסליק קדמא דהוה תקיף קשיא על אחרא, דהא כל דינון אתערו עמיה.

והרי בשעה שנולד קין, נאמר בו קניתי איש את יהו"ה, ולא היה כד, משום שלא התבשמה, והנחש הקשה הטיל בה זוממה של הדין הקשה, ומשום זה לא התבשמה, וכשקין מצד הנקבה יצא תקיף קשה בדינו, כיון שזה יצא, היא נחלשה ונתבשמה אחר זה, והוציאה אחר יותר מבשם, ועלה הראשון שהיה תקיף קשה על האחר, שהרי כל הדינים התעוררו עמו.

תא חזי, מה כתיב (בראשית ד ח) ויהי בהיותם בשדה, בשדה דאשתמודע לעילא, בשדה דאקרי שדה של תפוחים, ונצח האי דינא לאחוי משום דהוה קשיא מניה, ואכפיה ואטמריה תחותוי, עד דאתער בהאי קודשא

בְּרִידָה הוּא, וְאֶעֱבְרֶיהָ מִקְמִיָּה וְשִׁקְעִיהָ בְּנוֹקְבָא דְתַהוּמָא רַבָּא, וְכִלְיִל לְאַחוּי
בְּשִׁקְוֵעָא דִּימָא רַבָּא דְמַבְסָס דְמַעִין עֲלָאִין.

בֹּא וּרְאֵה מַה כְּתוּב? וַיְהִי בְּהִיּוֹתֶם בְּשֻׁדָּה, בְּשֻׁדָּה שְׁנוּדָע לְמַעְלָה,
שְׁנִקְרָא שְׁדָה שֶׁל תְּפוּחִים, וְנִצַּח הַדִּין הַזֶּה אֶת אַחִיו, מִשּׁוּם שֶׁהָיָה
קָשָׁה מִמֶּנּוּ, וְהִכְנִיעַ אוֹתוֹ וְהִטְמִין אוֹתוֹ תַּחְתָּיו, עַד שֶׁהִתְעוֹרַר הַקְּדוֹשׁ
בְּרִידָה הוּא וְהֶעֱבִירוּ מִלְּפָנָיו, וְשִׁקַּע אוֹתוֹ בְּנוֹקְבַת תַּהוּם רַבָּה, וְכִלְיִל אֶת
אַחִיו בְּשִׁקְוֵעַ שֶׁל הַיָּם הַגָּדוֹל שֶׁמַּבְשֵׁם אֶת הַדְּמָעוֹת הָעֲלִיוֹנוֹת.

דף קיד ע"א

וּמְנַהוֹן נְחִתִּין נִשְׁמָתִין לְעֵלְמָא, אֵינִשׁ כְּפוּם אֲרַחֲיָה, וְאַף עַל גַּב דְּטַמְיָרִין
אֵינּוּן, מִתְּפַשְׁטוֹן דָּא בְּדָא וְאֶעֱבְדוּ חַד גּוּפָא, וּמַהֲאִי גּוּפָא נְחִתִּין נִשְׁמָתִין
דְּרִשְׁיַעֲנָא תְּקִיפֵי רוּחָא, מִתְּרוּיָהוֹן סְלִקָא דְעֵתָךְ כְּחָדָא, לֹא אֶלָּא חַד
לְסִטְרוּי וְחַד לְסִטְרוּי, זְכָאִין אֵינּוּן צְדִיקָא, דְּמִשְׁלָפִי נִשְׁמָתִין מִהֲאִי גּוּפָא
קְדִישָׁא דְאַקְרִי אָדָם דְּכִלְיִל כְּלָא, אֲתֵר דְּכִתְרִין וְעֵטְרִין קְדִישִׁין (דף קיד ע"א)
מִתְּחַבְּרִין תַּמּוֹן בְּצִרְוּרָא דְאַתְכְּלָא.

וּמַהֲם יוֹרְדוֹת הַנְּשָׁמוֹת לְעוֹלָם, אִישׁ כְּפִי דְרַכּוֹ, וְאַף עַל גַּב שְׁהֵם
טַמְיָרִים, מִתְּפַשְׁטִים זֶה עִם זֶה וְנִעְשִׂים גּוּף אֶחָד, וּמַהֲגוּף הַזֶּה יוֹרְדוֹת
נְשָׁמוֹת שֶׁל הַרְשָׁעִים עֲזִי הָרוּחַ, הָאֵם עוֹלָה בְּדַעְתָּךְ מִשְׁנִיָּהֶם יַחַד? לֹא,
אֶלָּא אֶחָד לְצַדוֹ וְאֶחָד לְצַדוֹ. אֲשֶׁרִי הֵם הַצְּדִיקִים שְׁשׁוֹלְפִים
נְשָׁמוֹתֵיהֶם מִהֲגוּף הַקְּדוֹשׁ הַזֶּה שְׁנִקְרָא אָדָם, שְׁכּוֹלֵל הַכֹּל, הַמְּקוּם
שֶׁהַכְּתָרִים וְהָעֵטְרוֹת הַקְּדוֹשׁוֹת מִתְּחַבְּרִים שָׁם בְּצִרְוֹר הָאֲשָׁפוֹל.

(נ"א) וַיְהִי מִקֶּץ יָמִים וַיָּבֵא קִין מֵאִי מִקֶּץ יָמִים אֶלָּא מִהֲהוּא דְעֵתִיד לְאַתְמַר בֵּיהּ קֶץ כָּל
בְּשָׂרָא בְּאֵל לְפָנָי, וּבִגְוִין דָּא וְאֵל קִין וְאֵל מִנְחָתוֹ לֹא שְׁעָה, וְעוֹד מִקֶּץ יָמִים וְלֹא אָמַר מִרְאֵשׁ
יָמִים, אֶלָּא מִשִּׁיּוּרִין דִּילִיָּה וְלֹא מִשְׁפִּירוֹ, כְּבָר נִשׁ דְּאַתִּי מִסְכְּנָא לְתַרְעִיָּה וּבְזַמְנָא דְאַיְהוּ
תְּאַיִב לְמִיכַל, בְּגִין דְּלֹא לְמִיָּהֵב לִיָּה מִשְׁפִּירוֹ דְּמִאֲכַל, לֹא בְּעִי לְמִיָּהֵב לִיָּה מְדִי בְּתֵר דְּאַכִּיל
שְׁפִירוֹ דְּכִלָּא, כְּנִיף הֲהוּא דְאַיְהוּ בְּסוּפָא וְהִיב לְמִסְכְּנָא דָּא דְאַתְנָאשׁ מְנִיָּה, אָמַר לִיָּה
קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא לְכִלְבָּא תְּרַמוֹן לִיָּה, וּבִגְוִין דָּא וְאֵל קִין וְאֵל מִנְחָתוֹ לֹא שְׁעָה, אֲבָל הַבֵּל
לֹא אֲקָרִיב אֶלָּא מִשְׁפִּירוֹ דְּכִלָּא הֲדָא הוּא דְכְּתִיב וְהַבֵּל הִבִּיא גַם הוּא

(נ"א) וַיְהִי מִקֶּץ יָמִים וַיָּבֵא קִין, מַה זֶה מִקֶּץ יָמִים? אֶלָּא מֵאוֹתוֹ שְׁעֵתִיד לְהֵאמֵר בּוֹ
קֶץ כָּל בְּשָׂרָא בְּאֵל לְפָנָי, וּמִשּׁוּם זֶה וְאֵל קִין וְאֵל מִנְחָתוֹ לֹא שְׁעָה. וְעוֹד מִקֶּץ יָמִים, וְלֹא
אָמַר מִרְאֵשׁ יָמִים, אֶלָּא מִהֲשִׁירִים שְׁלוֹ וְלֹא מִן הִיפָּה, כְּאָדָם שְׁבָא עֲנִי לְשַׁעַר שְׁלוֹ
וּבְזַמְנָן שְׁהוּא תָּאֵב לְאַכֵּל, כְּדִי שְׁלֹא לְתַת לוֹ מִהִיפָּה שְׁבַמְאֲכָלִים, לֹא רוּצָה לְתַת לוֹ
דְּבַר אַחַר שְׁאַכֵּל אֶת הִיפָּה מִהַכֵּל, כְּנִס אֶת אוֹתוֹ שְׁהוּא בְּסוּף וְנָתַן לְעִנִי הַזֶּה שְׁהִתְנַאֵשׁ

ממנו. אמר לו הקדוש ברוך הוא, ללבל תזרקו אותו, ומשום זה ואל קין ואל מנחתו לא שעה, אבל הבל לא הקריב אלא מהיפה של הכל, זהו שפתוב והבל הביא גם הוא מבכרות צאנו.

ו, וישע יהויה אל הבל ואל מנחתו ואל קין ואל מנחתו לא שעה, ויאמר יהויה לקין למה חרה לך ולמה נפלו פניך, הלא אם תטיב שאת, אמר ליה אם אנת תטיב עובדך, שאת יסתלק קרבנך, ואם לא תטיב עובדך לפתח חטאת רבך דיתפרע מינך, אתמר הכא רובץ ובאתר אחרא כתיב כי תראה חמור שנאך רובץ תחת משאו כו' לא תראה את חמור אחיך דא קין דאיהו רביץ מכובד עונוי, ואי לא בעי לאהדרא בתיובתא, וחדלת מעזוב לו דלא עביד עובדוי דאחוד, ואי הדר בתיובתא עזוב תעזוב עמו, מה עבד הבל, קם עליה ואפליה לארעא ולבתר קם קין וקטליה דכו כתיב ויקם קין אל הבל אחיו ויהרגהו, ובגין דא אמר בן סירא טב לביש לא תעביד ובישא לא מטי לך.

ומחלבהו, לא הקריב אלא שירים, ומשום זה וישע יהויה אל הבל ואל מנחתו ואל קין ואל מנחתו לא שעה, ויאמר יהויה לקין למה חרה לך ולמה נפלו פניך, הלא אם תטיב שאת. אמר לו, אם אתה תטיב מעשיך - שאת, יתעלה קרבנך, ואם לא תטיב מעשיך - לפתח חטאת רבך, שיפרע ממך. נאמר כאן רבך, ובמקום אחר פתוב כי תראה חמור שנאך רבך תחת משאו כו' לא תראה את חמור אחיך, זה קין שהוא רובץ מכובד עונוי, ואם לא רוצה לחזר בתשובה, וחדלת מעזוב לו, שלא עושה מעשה אחיך, ואם חוזר בתשובה, עזב תעזוב עמו. מה עשה הבל? קם עליו והפילו לארץ, ואחר כך קם קין והרגו, שכן כתוב ויקם קין אל הבל אחיו ויהרגהו, ומשום זה אמר בן סירא, טוב לרע אל תעשה, ולא יגיע אליך רע.

ויאמר יהויה לקין אי הבל אחיך כו' (בראשית ד ט), אמר רבי שמעון וכי לא הוה ידע קודשא בריך הוא אן הוה הבל דשאל ליה, והא לא אתפסי מניה מלה, כמה דאת אמר (ירמיה כג כד) אם יסתר איש במסתרים כו', אלא ווי לון לבני נשא טפשיא אטימין לבא סתימי עינא, דעליהו אתמר (תהלים קטו ה) עינים להם ולא יראו בנהורא דאורייתא, אליו אינון בעירו דלא מסתכלין ולא ידעין אלא בתבנא דאורייתא, דאיהי קליפה מלבר ומוץ דילה, דאתמר בהון מוץ ותבן פטורין מן המעשר, דחכימין דאורייתא מארי דרזין זרקין תבנא ומוץ דלבר, ואכלין חטה דאורייתא דאיהי מלגאו, כ"ב אתנון דאורייתא דסלקין לחושבן חטייה.

ויאמר יהויה לקין אי הבל אחיך כו', אמר רבי שמעון: וכי לא הוה יודע הקדוש ברוך הוא איפה היה הבל ששואל אותו, והרי אין מכסה ממנו דבר, כמו שנאמר אם יסתר איש במסתרים כו'? אלא אוי לבני אדם הטפשים, אטומי הלב, סתומי העינים, שעליהם נאמר עינים להם ולא יראו, באור של התורה, אלו אותם בהמות שלא מסתכלים

ולא יודעים אלא בתבן של התורה, שהיא קלפה מבחוץ והמוץ שלה, שנאמר בהם מוץ ותבן פטורין מן המעשר, שהחכמים של התורה, בעלי הסודות, זורקים התבן והמוץ החיצונים, ואוכלים את החטה של התורה שהיא מבפנים, עשרים ושתים האותיות של התורה שעולות לחשבון חט"ה.

תא חזי אליו בעירן חשבין דשאיל ליה קודשא בריך הוא איי הבל אחיד כמאן דלא ידע אן הוא, אלא איי איהו דאסתלק מן אדניי, דאיהו אי אהייה אימא עלאה אנכי, יי יהויה דסליק עמה למדן לקין, בגין דא פד אסתלק איי מן אדניי אשתאר דין, ובגין דא איי הבל אחיד, (בראשית ד ט) ויאמר לא ידעתי השומר אחי אנכי, לא ידענא דשכינתא דאיהי אנכי, עמיה תמן, איי דאסתלק אימא וברא לגבי חכמה למיטל נוקמא מיניה, ואמאי לגבי חכמה, בגין דאיהו אדם עלאה דאתברי אדם תתאה בדיוקניה.

בא וראה, אלו הבהמות חושבים ששאל אותו הקדוש ברוך הוא איי הבל אחיד, כמי שלא ידע איפה הוא, אלא איי, הוא שהסתלק מן אדניי, שהוא אי אהייה האם העליונה אנכי, יי יהויה שעולה עמה לדון את קין. בגלל זה פשהסתלקה איי מן אדניי, נשאר דין, בגלל זה איי הבל אחיד, ויאמר לא ידעתי השומר אחי אנכי! לא ידעתי ששכינה, שהיא אנכי, עמו שם, איי שהתעלה האם והבן אל החכמה לטל ממנו נקמה, ולמה אל החכמה? משום שהאדם העליון הוא שנברא אדם תחתון בדמותו.

דף קיד ע"ב

ויאמר קול דמי אחיד צועקים אלי, מאי דמי, דם מבעי ליה, אלא מאי דמי דין כחשבון דמי, ונדא איהו (שם טו יד) דן אנכי ואחרי כן יצאו ברכוש גדול. ועוד מאי קול דמי, קול דם מבעי ליה, אלא תרגם אנקלוס, קל זרעין דעתידין למיפק מן אחוד, אינון שתין רבוא דעתידין למיפק מהבל, בההוא דאתמר ביה בשגם זה הבל, בלהו צווחין מן ארעא, הכא רמיז ענוי הדין ועוות (דף קיד ע"ב) הדין וחמס ושוד ושבר דעתידין בנוי דקין למעבד לבנוי דקודשא בריך הוא, ונדא איהו קול דמי אחיד, אחיד אתקרי מסטרא דאנון דאתמר בהון (שמות לב כז) הרגו איש את אחיו.

ויאמר קול דמי אחיד צעקים אלי, מה זה דמי? דם היה צריך להיות!
אלא מה זה דמי? דין כחשבון דמי, וזהו דן אנכי ואחרי כן יצאו
ברכש גדול. ועוד, מה זה קול דמי? קול דם היה צריך להיות! אלא
תרגם אונקלוס, קול זרעיותיו שעתידים לצאת מאחיד, אותם ששים
רבוא שעתידים לצאת מהבל, באותו שנאמר בו בשגם זה הבל, כלם
צועקים מן האדמה. כאן רמז ענוי הדין ועוונת הדין וחמס ושוד ושבר
שעתידים בני קין לעשות בבני הקדוש ברוך הוא, וזהו קול דמי אחיד,
אחיד נקרא מצד אותם שנאמר בהם הרגו איש את אחיו.

(נ"א) ויאמר יהו"ה אל קין אי הבל אחיד, אמר רבי שמעון וכי לא הוה ידע קודשא בריך
הוא אי הבל דהוה שאיל אי הבל אחיד, וכי איהו לא הוה ידע דקודשא בריך הוא לית
מלה דיתפסי מניה אפילו מחשבה דלבא כל שפן מלה דעלמא, דאמר לא ידעתי השומר
אחי אנכי, אלא ווי לון לטפשי אטימין דלבא ועייניו לון ולא מסתכלין אלא בתבו למיכל
מניה כבעירו, דחכימין דינעין בחטה דאורייתא דאיהי שגים ועשרים אתון כחשבון
חט"ה, אליו זרקין תבנא מדאורייתא ואכלין חטה דאורייתא מלגו, תו אחזי לכוון רזין
טמירין בהאי קרא בזמנא דקטל קין להבל, סליק א"י מן אדניי ואשתאר דין, אי איהו
אנכי אימא עלאה, יי יהוה דיודין אבא, דסליקו למתבע דינא על בנייהו דאיהו הבל ובגין
דא אמר קודשא בריך הוא אי הבל אחיד.

(נ"א) ויאמר יהו"ה אל קין אי הבל אחיד, אמר רבי שמעון, וכי לא היה יודע הקדוש
ברוך הוא איפה הבל שהיה שואל איה הבל אחיד? וכי הוא לא היה יודע שהקדוש
ברוך הוא אין דבר מכסה ממנו, אפלו מחשבת הלב, כל שפן דבר של העולם, שאמר
לא ידעתי השמר אחי אנכי? אלא, אזי לטפשים אטומי הלב, ועינים להם ולא
מסתכלים אלא בתבו לאכל ממנו כבהמות, שחכמים שמכירים בחטה של התורה,
שהיא עשרים ושתיים אותיות כחשבון חט"ה, אלו זורקים התבו מן התורה,
ואוכלים את החטה של התורה מבפנים. עוד אראה לכם סודות טמירים בפסוק זה,
בזמן שהרג קין את הבל, עלה א"י מן אדניי ונשא דין, אי הוא אנכי, האם העליונה,
יי יהו"ה של יודיין אבא, שעלו לתבע דין על בנם שהוא הבל, ומשום זה אמר הקדוש
ברוך הוא אי הבל אחיד.

בההוא זמנא אמר איהו לא ידעתי השומר אחי אנכי, חמא קודשא בריך הוא דלא אדכיר
יי, אלא אי דאיהו אנכי, אמר ליה קול דמי אחיד צעקים אלי, דם אחיד מבעי ליה, מאי
דמי, אלא דא דם יי, ועוד דמי איהו דין כחשבון דאשתאר מן אדניי, וכלא קשוט, דתלת
שמהו כלילן בההוא שמה, אבא ואימא וברתא, דאנון יהו"ה אהייה אדניי, בגין דהבל
הוה דיוקנא דאדם דלעילא דאיהו עמודא דאמצעייתא ואיהו קול דאתמר ביה קול דמי
אחיד, ואית רזא אחרא, קול דמי, קול דם מבעי ליה, אלא תרגם אונקלוס קל דם זרעין
דעתידין למיפק מן אחיד, ואנון שתין רבוא.

באותו הזמן הוא אמר לא ידעתי השמר אחי אנכי. ראה הקדוש ברוך הוא שלא
הזכיר יי, אלא אי שהוא אנכי, אמר לו קול דמי אחיד צעקים אלי, דם אחיד היה
צריך להיות, מה זה דמי? אלא זה דם יי. ועוד דמי הוא דין כחשבון שנשא מן
אדניי, והכל אמת, ששלשה שמות כלולים באותו שם, האב האם והבת, שהם יהו"ה
אהייה אדניי, משום שהבל היה דמות של אדם שלמעלה שהוא העמוד האמצעי,

והוא הקול שנגמר בו קול דמי אחיד. ויש סוד אחר, קול דמי? קול דם היה צריך להיות, אלא תרגם אינקלוס, קול דם זרעיות שעתידים לצאת מאחיד, והם ששים רבוא.

בהוא זמנא דחמא דחובא דא באתר עלאה הוה תלמי, הרחר בתיובתא ואמר גדול עוני מנשוא, הו גרשת אותי היום מעל פני האדמה ומפניך אסתר והייתי נע ונד בארץ כו', הכא אתרמיז גלגולא דרשיעא דאתמר בהון ובכו ראיתי רשעים קבורים ונבאו כו', ודא איהו הו גרשת אותי היום דא גלגולא קדמאה, והייתי נע דא גלגולא תנינא, ונד דא גלגולא תליתאה, דא איהו רזא על שלשה פשעי ישראל, אם תב בתיובתא בתלת גלגולין שפיר, ואם לא, כתיב ביה ועל ארבעה לא אשיבנו, לא אהדר ליה בגופא אחרא, אלא יד ליד לא ינקה רע והכי אזיל נע ונד עד שתין רבוא, ולכל חד כפום חיליה, דההוא דקטיל הכי נטיל קודשא בריך הוא נוקמא מניה. עייכ בספר אחר (בדף מ"א ת"ח תרין אתוון עד ותהלתי לפסילים שייך כאו).

באותו זמן שראה שהחטא הזה היה תלוי במקום עליון, הרחר בתשובה, ואמר גדול עוני מנשוא, הו גרשת אתי היום מעל פני האדמה ומפניך אסתר והייתי נע ונד בארץ וכו'. כאן נרמז גלגול הרשעים שנגמר בהם ובכו ראיתי רשעים קבורים ונבאו וכו'. וזהו הו גרשת אתי היום - זה גלגול ראשון, והייתי נע - זה גלגול שני, ונד - זה גלגול שלישי, וזהו סוד על שלשה פשעי ישראל, אם שב בתשובה בשלשה גלגולים - יפה, ואם לא - כתוב בו ועל ארבעה לא אשיבנו, לא מחזיר אותו בגוף אחר, אלא יד ליד לא ינקה רע, וכך הולך נע ונד עד ששים רבוא, ולכל אחד כפי כחו, של אותו שהורג כף, הקדוש ברוך הוא נוטל ממנו נקמה. (עייכ בספר אחר).

אמר רבי אלעזר אם כן אשתמודע דכל עאקו דא יהא בגלותא בתראה, אמאי אתמר (בראשית ד ב) קניתי איש את יהו"ה, אי תימא בגין קני דנפיק מניה זרעא מעלא, בתר דיתפניש איהו יתערוו בני דקין לחרבא עלמא, ומנייהו קול דמי אחיד צועקים, הךא הוא דכתיב (תהלים יג ו) משוד עניים מאנקת אביונים כו'.

אמר רבי אלעזר: אם כן, כשנודע שכל הצרות הללו יהיו בגלות האחרונה, למה נאמר קניתי איש את יהו"ה? אם תאמר בשביל קיני שיצא ממנו זרע מעלה, אחר שהוא יתפנס, יתעוררו בני קין להחריב את העולם, ומהם קול דמי אחיד צועקים, זהו שכתוב משוד עניים מאנקת אביונים כו'.

אמר ליה רבי שמעון, ברי, קין מסטרא דאילנא דטוב ורע הוה, ואתפשטותא דטוב הוה בגלגולא עד קני חותן משה, מתמן ואילך

אתפֿשטותא דרע, ובגין דאחזי ליה קודשא בריהּ הוא מה דעתידין למעבד
 בנוי לישראל בכל דרא ודרא, דכלא אחזי ליה, אמר גדול עוני מנשוא,
 ומנא לו דאחזי ליה גלגולא דיליה בכל דרא ודרא, הדא הוא דכתיב
 (בראשית ד יד) הן גרשת אותי היום מעל פני האדמה ומפניך אסתר והייתי
 נע ונד בארץ, נע ונד ודאי, הכא רמיז גלגולא דיליה ובנוי, הדא הוא דכתיב
 (קהלת ח י) ובכן ראיתי רשעים קבורים ובאו, והא אוקימנא לון (דברים ז י)
 ומשלים לשנאיו וכו', הן גרשת אותי דא גלגולא קדמאה, היום כההוא
 דאתמר ביה (תהלים צה ז) היום אם בקולו תשמעו, והייתי נע ונד תרין
 גלגולין אחרנין, אסתר הכא רמיז (דברים לב כ) ויאמר אסתירה פני מהם
 כו', (איוב לג כט) והן כל אלה יפעל אייל פעמים שלש עם גבר, ועליהו אתמר
 (עמוס ב ו) על שלשה פשעי ישראל, ועל ארבעה לא אשיבנו, דלא אהדר לון
 בגופא רביעאה, ולא בפוקנא רביעאה, אלא אתמר בישראל (דברים לב יב)
 יהויה בך ונחננו ואין עמו אל נכר, בגין דא אוקמוה מארי מתניתין אין
 מקבלים גרים לימות המשיח.

אמר לו רבי שמעון: בני, קין היה מצד העץ של טוב ורע, והתפֿשטות
 הטוב היתה בגלגול עד קיני חותן משה, משם ואילך התפֿשטות הרע,
 ומשום שהראה לו הקדוש ברוך הוא מה שעתידים לעשות בניו
 לישראל בכל דור ודור, שהכל הוא הראה לו, הוא אמר גדול עוני
 מנשוא, ומנין לנו שהראה לו את גלגולו בכל דור ודור? זהו שכתוב הן
 גרשת אותי היום מעל פני האדמה ומפניך אסתר והייתי נע ונד בארץ,
 נע ונד ודאי, כאן רמיז את גלגולו ושל בניו. זהו שכתוב ובכן ראיתי
 רשעים קבורים ובאו, והרי בארנו אותם ומשלים לשנאיו וכו'. הן
 גרשתי אותי - זה גלגול ראשון, היום - כמו אותו שנאמר בו היום אם
 בקלו תשמעו, והייתי נע ונד - שני גלגולים אחרים, אסתר - כאן רמיז
 ויאמר אסתירה פני מהם כו', והן כל אלה יפעל אייל פעמים שלוש
 עם גבר, ועליהם נאמר על שלשה פשעי ישראל, ועל ארבעה לא
 אשיבנו, שלא מחזיר אותם לגוף רביעי ולא בגאולה רביעית, אלא
 נאמר בישראל יהויה בך ונחננו ואין עמו אל נכר, בגלל זה פרושה
 בעלי המשנה אין מקבלים גרים לימות המשיח.

דף קטו ע"א

ועוד (דף קטו ע"א) אי הבל אחיד, תא חזי תרין אתוון אליו שמענא דלא אתר
 עלאה הוּו סלקין, איי, אי אמון מופלא ומכוסה, יי מחשבה, דבהאי אתר
 חאבו אדם והבל, ואתמר דאינון אי כתר עליון, יי מחשבה, לעילא לעילא
 אסתלק האי חובה, אמר ליה רבי אלעזר, אבא, והא כמה מחשבות אינון,
 שכונתא אתקרי מחשבה, ואיהי יי מן אדניי, וחכמה מחשבה, וכתר
 דאיהי אי מן אדניי מחשבה, וכמה מחשבין אינון דא לעילא מן דא, ודא

על גב דא, הָדָא הוּא דְכָתִיב (קהלת ה ז) כִּי גִבָּה מְעַל גִּבָּה שְׁמֵר וּגְבָהִים עֲלֵיהֶם, וְלַעֲלֵא מִכְּלָהוּ מִחֻשְׁבָּה סְתִימָא דְכָל סְתִימִין, עֲלָאָה עַל כָּל עֲלָאִין, דְּלִית מִחֻשְׁבָּה אַחְרָא לְעֵילָא מְנִיָּה, וְכַמְּה מִחֻשְׁבִּין אֵינּוּן לְבוּשִׁין דָּא לְדָא, וְאִיהוּ אֲשֶׁתְּמוּדָע דְּלֹא חָאב אָלָא בְּמִחֻשְׁבָּה דְּאִיהִי לְבוּשָׂא, הָדָא הוּא דְכָתִיב (בראשית ג י) וְאִירָא כִּי עִירוֹם אָנֹכִי וְאַחְבָּא, אֲתִמַּר בְּאָדָם וְאַחְבָּא וְאֲתִמַּר בְּמֹשֶׁה (שמות ג ו) וַיִּסְתֵּר מֹשֶׁה פָּנָיו.

ועוד אי הָבֵל אַחִיד, בַּא וְרָאָה, שְׁתֵּי הָאוֹתִיּוֹת הִלְלוּ שְׁמַעְתִּי שְׁלִמְקוּם עֲלִיוֹן הָיוּ עוֹלוֹת, אִיִּי אִי אָמוֹן מִפְּלָא וּמְכֻסָּה, יִי מִחֻשְׁבָּה, שְׁבַמְקוּם הִזָּה חֻטְאוֹ אָדָם וְהָבֵל, וְנֶאֱמַר שְׁהִים אִי כְּתֵר עֲלִיוֹן, יִי מִחֻשְׁבָּה, לְמַעְלָה לְמַעְלָה הִתְעַלָּה הַחֻטָּא הִזָּה. אָמַר לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר: אָבָא, וְהִרִי כַּמְּה מִחֻשְׁבוֹת הֵן, הַשְּׂכִינָה נִקְרָאת מִחֻשְׁבָּה, וְהִיא יִי מִן אַדְנִיִּי וְחֻכְמָה מִחֻשְׁבָּה, וְכֶתֶר שְׁהִיא אִי מִן אַדְנִיִּי מִחֻשְׁבָּה, וְכַמְּה מִחֻשְׁבוֹת הֵן זֹו לְמַעְלָה מִזֹּו וְזֹו עַל גַּב זֹו, זֶהוּ שְׁכַתּוּב כִּי גִבָּה מְעַל גִּבָּה שְׁמֵר וּגְבָהִים עֲלֵיהֶם, וְלְמַעְלָה מִכְּלָן הַמִּחֻשְׁבָּה הַנְּסֻתְרָת שֶׁל כָּל הַנְּסֻתְרִים, עֲלִיוֹנָה עַל כָּל הָעֲלִיוֹנִים, שְׁאִין מִחֻשְׁבָּה אַחְרָת לְמַעְלָה מִמֶּנָּה, וְכַמְּה מִחֻשְׁבוֹת הֵן לְבוּשִׁים זֹו לְזֹו, וְהוּא נוֹדָע שֶׁלֹּא חֻטָּא אָלָא בְּמִחֻשְׁבָּה שְׁהִיא לְבוּשׁ, זֶהוּ שְׁכַתּוּב וְאִירָא כִּי עִירוֹם אָנֹכִי וְאַחְבָּא. נֶאֱמַר בְּאָדָם וְאַחְבָּא, וְנֶאֱמַר בְּמֹשֶׁה וַיִּסְתֵּר מֹשֶׁה פָּנָיו.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּרִי, בְּוֹדָאֵי בְּכֻלָּא חָאב אָדָם, בְּמִחֻשְׁבָּה דְּאִיהִי לְבוּשָׂא, וּבְמִחֻשְׁבָּה דְּאִיהִי מְלָגָאוּ, וּבְגִין דָּא אָמַר לְמֹשֶׁה בְּזַמְנָא דְּאָמַר (שמות לג יח) הֲרָאִנִּי נָא אֶת כְּבֻדְךָ, אָמַר, כִּי לֹא יִרְאֵנִי הָאָדָם וְחִי, דְּאִם זָכָה שְׁיִרְאֵנִי, וְחִי לְעוֹלָם, וּבְגִין דָּא אָמַר לִיהָ לֹא (שמות לג כ) תּוֹכַל לִרְאוֹת אֶת פָּנָי, וְלֹא אֵינּוּן פָּנִים הַכָּא אָלָא פָּנִים דְּלֹא נִרְאִין, בְּאַתֵּר דְּאֲשֶׁתְּמוּדָע עֲלַת הָעֵלוֹת, וּבְאַתֵּר דְּאֲתַגְלִיָּא, וְחוּבָא דְּאָדָם גְּרִים דְּלֹא יָכִיל מֹשֶׁה לְאַסְתִּפְכָּלָא בֵּיהּ, כָּל שְׁכּוֹן אַחְרָא, דְּעֵלַת הָעֵלוֹת אֲסִתְּלַק מִמִּחֻשְׁבָּה דְּחָאב בְּהָ אָדָם, וּבְגִין דָּא עֵין לֹא תִשׁוּרְהוּ, וּמִחֻשְׁבָּה לֹא תִכִּילְהוּ, לֹא יָכִיל לְאַשְׁגָּא לִיהָ, דְּאִיהוּ חֵי הַחַיִּים, וּבְאַתֵּר דְּאִיהוּ שְׁרִיָּא לִית מִיתָה תִּפּוּן, וּמִחֻשְׁבָּה דְּאֲסִתְּלַק מְנִיָּה, בְּוֹדָאֵי אִיהוּ חֻכְמָה לְבוּשָׂא לְחֻכְמָה סְתִימָאָה, בְּוֹדָאֵי בְּהָ חָאב אָדָם, וּבְגִין דָּא אֲתִמַּר בֵּיהּ (בראשית ג י) וְאִירָא כִּי עִירוֹם אָנֹכִי וְאַחְבָּא.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן: בְּנִי, בְּוֹדָאֵי בְּכֻלָּא חֻטָּא אָדָם, בְּמִחֻשְׁבָּה שְׁהִיא לְבוּשׁ, וּבְמִחֻשְׁבָּה שְׁהִיא מְבַפְּנִים, וּמִשׁוּם זֶה אָמַר לְמֹשֶׁה בְּזַמְּן שְׁאָמַר הֲרָאִנִּי נָא אֶת כְּבֻדְךָ, אָמַר, כִּי לֹא יִרְאֵנִי הָאָדָם וְחִי, שְׁאִם זָכָה שְׁיִרְאֵנִי, וְחִי לְעוֹלָם, וּמִשׁוּם זֶה אָמַר לוֹ לֹא תּוֹכַל לִרְאוֹת אֶת פָּנָי, וְאֵינִם הַפָּנִים כָּאן, אָלָא הַפָּנִים שְׁלֹא נִרְאִים, בְּמַקּוּם שְׁנוּדָע עֲלַת הָעֵלוֹת וּבְמַקּוּם שְׁהִתְגַּלָּה, וְחֻטְאוֹ שֶׁל אָדָם גְּרַם שֶׁלֹּא יָכִיל מֹשֶׁה לְהִסְתַּפְּל בּוֹ, כָּל שְׁכּוֹן אַחֵר, שְׁעֵלַת הָעֵלוֹת הִסְתַּלַּק מִמִּחֻשְׁבָּה שְׁחֻטָּא בְּהָ אָדָם, וּמִשׁוּם זֶה עֵין לֹא תִשׁוּרְהוּ, וּמִחֻשְׁבָּה לֹא תִכִּילְהוּ, וְלֹא יָכֻלָּה לְהַשִּׁיג אוֹתוֹ, שְׁהוּא

חי החיים, ובמקום שהוא שורה אין שם מיתה, והמחשבה שהסתלק ממנה בודאי היא חכמה. הלבוש לחכמה הסתומה, בודאי בה חטא אדם, ומשום זה נאמר בו כי עירום אנכי ואחבא.

דף קטו ע"ב

אמר רבי אלעזר, והא מהכא משמע דלא חאב במחשבה עלאה אלא בההיא דאיהי לבושא מינה, ואשתאר איהו (דף קטו ע"ב) בההיא דאיהי מלגאו, במוחא בלא קרקפתא, ובגין דא ואירא, דאזדעזע מההיא דלגו מן מחשבה סתימא דאיהו עלת העלות, אמר ליה רבי שמעון, ברי, במחשבה דאיהו מוחא אוף הכי חב דזרעא מתמן נפיק, דאיהו נביעו דאילנא דחיי דאיהו אור קדמון ואור צח ואור מצוחצח, תלת טפין דאתרמיזו ביי עלאה, קוצא דלעילא וקוצא דלתתא וגיו באמצעיתא, וערב תמן חשד דאפסיק בין עלת העלות למוחא סתימא, ובגין דא (שמות לג כ) כי לא יראני האדם וחי עד דההוא חשד אתעבר מתמן, ודא איהו רזא (ישעיה נט כ) כי אם עונותיכם היו מבדילים ביניכם ובין אלהיכם, ובגין ההוא חשד, לית מחשבה זכילא לאשגא תמן, כל שפן עין, עד דאתעבר מתמן ההוא חשד, וכגוונא דיליה לתתא אית עננא חשוכא דאתמר בה (איכה ג מד) סכתה בענן לך כו'.

אמר רבי אלעזר: והרי מכאן משמע שלא חטא במחשבה העליונה, אלא באותה שהיא לבוש ממנה, והוא נשאר באותה שהיא מבפנים במח בלי קרקפת, ומשום זה ואירא, שהזדעזע מאותה שלפנים מהמחשבה הסתומה שהיא עלת העלות. אמר לו רבי שמעון: בני, במחשבה שהיא המח אף כד חטא, שזרע יצא משם, שהוא המעין של עץ החיים, שהוא אור קדמון ואור צח ואור מצחצח, שלש טפות שנתמזו ביי העליונה, הקוץ שלמעלה והקוץ שלמטה, ועצם הי באמצע, וערב שם חשד שהפסיק בין עלת העלות למח הנסתר, ומשום זה כי לא יראני האדם וחי, עד שאותו החשד יעבר משם, וזהו הסוד כי אם עונותיכם היו מבדילים ביניכם ובין אלהיכם, ומשום אותו חשד, אין המחשבה יכולה להשיג שם, כל שפן העין, עד שעובר משם אותו החשד, וכמותו למטה יש ענן חשכה, שנאמר בה סכתה בענן לך כו'.

אזדעזע רבי אלעזר וכלהו חבריא ואזדעזעו סבין מארי דמתיבתא, אמר רבי אלעזר עד כען לא ידענא דחובא דאדם הכי הנה עלאה, דמטא לאתר עלאה דכל עלאיו, אמר, אבא, הב לי רשו למשאל אף על גב דלא אתייהיב

רְשׁוֹ לְכָל בַּר נֶשׁ לְמִשְׁאֵל כָּל שְׂכָן לְמִנְדַּע, אָמַר לִיה אֵימָא בְּרִי דְהָא רַעְוָא
אֲשֵׁתְפַח וּרְשׁוּתָא אֲתִיְהִיב לְגַלְאָה כָּל מַה דִּיכִילְנָא לְמִנְדַּע, אָמַר לִיה,
אָבָא, אֲשֵׁתְמוּדַע בְּגִין הֵהוּא חֲשֵׁד דְאַפְסִיק בֵּין עֵלְת הַעֲלוֹת לְמַחְשְׁבָה
סְתִימָא, דְעֵלְת עַל כָּל הַעֲלוֹת לֹא אֲשֵׁתְתַף בְּשׁוּם מַחְשְׁבָה סְתִימָא כָּל שְׂכָן
גְלִיָא, וְלֹא בְשׁוּם אֹר גְּנִיז וְטָמִיר וְקַדְמוֹן וְצַח וּמְצוּחָצַח, אָמַר וְדַאי הֲכִי
הוּא דָאִם אֲלִין נְהוּרִין וּמַחְשְׁבִין הוּוּ מְנִיָה לֹא הוּוּ יָכִיל חֲשֵׁד לְאַפְרָשָׂא,
אָבָל עֵלְת עַל כָּל הַעֲלוֹת אִיהוּ עַל כָּל נְהוּרִין גְּנִיזִין וְסְתִימִין כְּנִשְׁמַתָּא
בְּגוּפָא, וְאוּר קַדְמוֹן אָף עַל גַּב דְאִיהוּ סְתִים וְגְנִיז וְאִיהוּ קַדְמוֹן לְכָל סְפִירוֹן
וְלְכָל אֲתוּוֹן וּנְקוּדֵי וְטַעְמֵי, הֲכִי אִיהוּ לְגַבֵּי עֵלְת עַל כָּל הַעֲלוֹת, כְּגוּפָא לְגַבֵּי
נִשְׁמַתָּא, דְבַעֲלַת הַעֲלוֹת לִית בֵּיה גְּווֹן וְלֹא צוּרָה וְלֹא דִיוֹקְנָא וְלֹא שׁוּתְפּוֹ,
וּבְאַתֵּר דְעִין לֹא שְׁלִיט מָאן יָכִיל לְמַעְבַּד דְמִיוֹן.

הַזְדַּעְזַע רַבֵּי אֶלְעָזָר וְכָל הַחֲבָרִים, וְהַזְדַּעְזְעוּ הַזְקֵנִים בְּעַלֵּי הַיְשִׁיבָה.
אָמַר רַבֵּי אֶלְעָזָר: עַד עַכְשָׁיו לֹא יָדַעְתִּי שְׁחָטְאוּ שֶׁל אָדָם כִּד הָיָה עָלָיו,
שֶׁהִגִּיעַ לְמָקוֹם הָעָלְיוֹן שֶׁל כָּל הָעֲלִיּוֹנִים. אָמַר: אָבָא, תָּן לִי רְשׁוּת
לְשֶׂאל אָף עַל גַּב שְׂלֵא נִתְּנָה רְשׁוּת לְכָל אָדָם לְשֶׂאל, כָּל שְׂכָן לְדַעַת.
אָמַר לוֹ: אָמַר בְּנִי, שְׁהֲרִי רְצוֹן נִמְצָא, וְהָרְשׁוּת נִתְּנָה לְגַלוֹת כָּל מַה
שְׁיִכְלְנוּ לְדַעַת. אָמַר לוֹ: אָבָא, נוֹדַע בְּשֶׁבִיל אוֹתוֹ הַחֲשֵׁד שֶׁהִפְסִיק בֵּין
עֵלְת הַעֲלוֹת לְבֵין הַמַּחְשְׁבָה הַנְּסֻתָּרָת, שֶׁעֵלְת עַל כָּל הַעֲלוֹת לֹא הִשְׁתַּתְּף
בְּשׁוּם מַחְשְׁבָה נְסֻתָּרָת, כָּל שְׂכָן גְלוּיָה, וְלֹא בְשׁוּם אֹר גְּנִיז וְטָמִיר
וְקַדְמוֹן וְצַח וּמְצוּחָצַח. אָמַר: וְדַאי כִּד הוּא, שְׂאָם הָאוּרוֹת הִלְלוּ
וְהַמַּחְשְׁבוֹת הָיוּ מְמַנּוּ, לֹא הָיָה יָכוֹל הַחֲשֵׁד לְהַפְרֹד, אָבָל עֵלְת עַל כָּל
הַעֲלוֹת הוּא עַל כָּל הָאוּרוֹת הַגְּנוּזִים וְהַנְּסֻתָּרִים כְּנִשְׁמָה בְּגוּף, וְהָאוּר
הַקַּדְמוֹן, אָף עַל גַּב שֶׁהוּא נְסֻתָּר וְגְנִיז וְהוּא קַדְמוֹן לְכָל הַסְפִירוֹת וְלְכָל
הָאוֹתִיּוֹת וְהַנְּקֻדּוֹת וְהַטַּעְמִים, כִּד הוּא לְגַבֵּי עֵלְת עַל כָּל הַעֲלוֹת כְּמוֹ
גוּף לְנִשְׁמָה, שֶׁבַעֲלַת הַעֲלוֹת אֵין בּוֹ גְּווֹן וְלֹא צוּרָה וְלֹא דְמוּת וְלֹא
שְׁתַּפּוּת, וּבְמָקוֹם שֶׁהָעִין לֹא שׁוּלְטָת, מִי יָכוֹל לַעֲשׂוֹת דְמִיוֹן?

בְּתַר דְהֲרַהֵר תְּשׁוּבָה אָדָם לְתַתָּא, הֲדַרָא לְבוּשָׂא לְגַבֵּי מוּחָא דְאִיהוּ אָבָא
קַרְקַפְתָּא דְתַפְלִי, וְאֲתַחְבַּר מוּחָא דְאִיהִי חֲכָמָה בְּאֵימָא, מִיָּד (בְּרַאשִׁית ג כֵּא)
וַיַּעַשׂ יְהוָה אֱלֹהִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כְּתָנוֹת עוֹר וַיְלַבִּישֵׁם, וְאֵינּוֹן תַּפְלִין
דְאֵינּוֹן מַעוֹר, בְּהֵהוּא זְמַנָּא קָמַת תְּשׁוּבָה דְאִיהִי אֵימָא קַרְקַפְתָּא דְתַפְלִי
עִם אָדָם לְאִגְנָא עָלִיה וּלְכַסְיָא עָלִיה דְהוּוּ עָרוֹם, כְּגוּוֹנָא דְאִיהוּ פְסִי עַל
מוּחָא עֲלָאָה, וּבְרִי, כָּל מָאן דְאַנַּח תַּפְלִין כְּאֵלוֹ פְסִי עַל מוּחָא עֲלָאָה, וּבְגִין
דָא שְׂכִינְתָּא עֲלָאָה לֹא זָזָה מְנִיָה, וְרָזָא דְמַלְאָה (תַּהֲלִים קל ז) אִם עֲוֹנוֹת תַּשְׁמַר
יִיָּה אֲדַנִּי מִי יַעֲמוּד, מִי יַעֲמוּד וְדַאי דְאִיהִי אֵימָא עֲלָאָה תְּשׁוּבָה הָא
קָמַת בְּאָדָם עֲלָאָה, וּשְׂכִינְתָּא דְאִיהִי תַפְלָה שֶׁל יָד בְּאָדָם תַּתָּא, שְׂכִינְתָּא
עֲלָאָה נְחַתַּת עִם אָדָם, וּשְׂכִינְתָּא תַתָּא עִם הַבֵּל, וְעִם כָּל (דֵא) מְאִרֵי דִדְכִיו
דְקָא אֲתִיָּין מְנִיָּיהוּ, וּבְגִין דָא (רוֹת א יט) וְתַלְכְּנָה שְׁתִּיָּהוּן.

אחר שְהִרְהַר תְּשׁוּבָה אָדָם לְמַטָּה, חֲזַר הִלְבוּשׁ לַמֶּת, שֶׁהוּא הָאֵב, הַקְּרָקֶפֶת שֶׁל הַתְּפִלִּין, וְהַתְּחַבֵּר הַמֶּת, שֶׁהוּא הַחֲכָמָה, בָּאֵם, מִיָּד וַיַּעַשׂ יְהוּיָה אֱלֹהִיִּים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כְּתָנוּת עוֹר וַיִּלְבָּשׁם, וְהֵם הַתְּפִלִּין שֶׁהֵם מַעוֹר. בְּאוֹתוֹ זְמַן עָמְדָה תְּשׁוּבָה, שֶׁהִיא הָאֵם, קְרָקֶפֶת הַתְּפִלִּין, עִם אָדָם לְהִגֵּן וּלְכַסּוֹת עָלָיו, שֶׁהִיא עָרֶם, כְּמוֹ שֶׁהוּא כֶּסֶה עַל הַמֶּת הָעֲלִיוֹן. וּבְנִי, כָּל מִי שֶׁמְנִיחַ תְּפִלִּין כְּאֵלוֹ כֶּסֶה עַל הַמֶּת הָעֲלִיוֹן, וּמְשׁוּם זֶה הַשְּׂכִינָה הָעֲלִיוֹנָה לֹא זָזָה מִמֶּנּוּ, וְסוּד הַדְּבָר - אִם עוֹנוֹת תִּשְׁמַר יֵה אֲדַנִּי מִי יַעֲמֵד, מִי יַעֲמֵד וְדַאי, שֶׁהִיא הָאֵם הָעֲלִיוֹנָה, הַתְּשׁוּבָה, הַרִי עָמְדָה עִם הָאָדָם הָעֲלִיוֹן, וְהַשְּׂכִינָה שֶׁהִיא תְּפִלָּה שֶׁל יָד עִם הָאָדָם הַתְּחַתּוֹן, הַשְּׂכִינָה הָעֲלִיוֹנָה יֵרְדָה עִם אָדָם, וְהַשְּׂכִינָה הַתְּחַתּוֹנָה עִם הַבֵּל, וְעַם כָּל (וְהֵ) בְּעַלֵי הַטְּהָרָה שֶׁבָּאִים מֵהֶם, וּמְשׁוּם זֶה וַתִּלְכְּנָה שְׁתִּיחֶן.

דף קטז ע"א

מִיָּד דְחָאבוּ יִשְׂרָאֵל בְּעוֹבְדָא דְעַגְלָא מַה כְּתִיב (ישעיה ג ב) וּבִפְשָׁעֵיכֶם שִׁלְחָה אֲמַכֶּם דְּאַתְמַר בֵּה (משלי ב ג) כִּי אִם לְבִינָה תִקְרָא, אֲשֶׁתִּלְחַת (נ"א ואסתלקת) מְנִיִּיהוּ וְתָרַם מַעַל הָאֶרֶץ, דְּלֹא נְחַתַת עֲלֵיִיהוּ אֶלָּא (דף קטז ע"א) בְּשִׁבְתוֹת וַיִּמִּין טְבִין, וְאַשְׁתְּאַרְת שְׂכִינְתָא תַתְּאָה יַחֲדָאָה לְתַתָּא, וְשְׂכִינְתָא עֲלָאָה יַחֲדָאָה לְעִילָא, וְהֵא אֲוִקְמוּהָ אִיכָה יִשְׁבָּה בְּדָד, דְּבִקְדָמִיתָא לֹא הוֹת שְׂכִינְתָא עֲלָאָה זָזָה מְנִיִּיהוּ כְּגוֹוְנָא דְשְׂכִינְתָא תַתְּאָה, זְכָאִין אִינוֹן מְאַרִי דְתִיּוּבְתָא דְנַחְתִּי לָה עֲלֵיִיהוּ בְּכָל יוֹמָא וְשַׁעְתָּא וְרַגְעָא וְלֹא זָזַת מְנִיִּיהוּ בְּכָל אַתְר, דְּעֲלֵיִיהוּ אַתְמַר (שם ו כב) בְּהַתְּהַלְכָךְ תַּנְּחָה אוֹתָךְ כּוֹי וְלֹא אִית לָה עֲלֵיִיהוּ יוֹמָא יְדִיעַ כְּגוֹוְנָא דְאַחְרָנִין דְּלֹא נְחַתַת עֲלֵיִיהוּ אֶלָּא בְּשִׁבְתוֹת וַיּוֹמִין טְבִין, אַבְל מְאַרִי תִיּוּבְתָא לֹא זָזַת מְנִיִּיהוּ לְעַלְמ.

מִיָּד שְׁחָטָאוּ יִשְׂרָאֵל בְּחָטָא הָעַגְלָה מַה כְּתוּב? וּבִפְשָׁעֵיכֶם שִׁלְחָה אֲמַכֶּם, שְׁנֵאמַר בֵּה כִּי אִם לְבִינָה תִקְרָא, הַשְּׁתִּלְחָה (והסתלקה) מֵהֶם, וְתָרַם מַעַל הָאֶרֶץ, שֶׁלֹּא יוֹרְדַת עֲלֵיהֶם אֶלָּא בְּשִׁבְתוֹת וַיִּמִּים טוֹבִים, וְנִשְׁאַרְת הַשְּׂכִינָה הַתְּחַתּוֹנָה יַחֲדָה לְמַטָּה, וְהַשְּׂכִינָה הָעֲלִיוֹנָה יַחֲדָה לְמַעְלָה, וְהִרִי פְרָשׁוּהָ אִיכָה יִשְׁבָּה בְּדָד, שֶׁבְּהַתְּחַלָּה לֹא הִיְתָה הַשְּׂכִינָה הָעֲלִיוֹנָה זָזָה מֵהֶם, כְּמוֹ שֶׁהַשְּׂכִינָה הַתְּחַתּוֹנָה. אֲשָׁרִי הֵם בְּעַלֵי הַתְּשׁוּבָה שְׁמוֹרִידִים אוֹתָהּ עֲלֵיהֶם בְּכָל יוֹם וְשַׁעָה וְרַגְעָה, וְלֹא זָזָה מֵהֶם בְּכָל מְקוֹם, שֶׁעֲלֵיהֶם נֵאמַר בְּהַתְּהַלְכָךְ תַּנְּחָה אוֹתָךְ כּוֹי, וְאִין לָה עֲלֵיהֶם יוֹם יְדוּעַ כְּמוֹ שְׁאַחֲרִים, שֶׁלֹּא יוֹרְדַת עֲלֵיהֶם אֶלָּא בְּשִׁבְתוֹת וַיִּמִּים טוֹבִים, אַבְל בְּעַלֵי תְשׁוּבָה לֹא זָזָה מֵהֶם לְעוֹלָם.

ובגין דא ברי, איי הבל אחיד, אי זכלינן למימר אי יי מן אהייה אימא עלאה, ואשתארו ה' ה', ואתמר עליהו ותלכנה שתיהו, הכא חאב הבל אדם, חב בייו מן יהויה ואסתלק ייו ואתעביד וי יי, אמר רבי אלעזר והא יי וי, אינון, יי לעילא וי לתתא, מאי וי יי, אמר ברי הכי איהו ודאי, דחובה דא איהו לעילא באת א דאסתלקת במחשבה דאיהי יי עלאה דתמן עלת העלות, ואשתאר וי יי כגוונא דא א, ועל יי עלאה אתמר (תהלים צא יד) כי ידע שמי, שם יי, יקראני ואענהו, זכאה איהו מאן דנחית ליה במחשבתיה לאתריה, דהאי מחשבה עלה אתמר (ויקרא ז לה) זאת התורה לעולה למנחה ולחטאת ולאשם ולמלואים ולזבח השלמים.

ומשום זה, בני, איי הבל אחיד, אם זכלנו לומר אי יי מן אהייה האם העליונה, ונשארו ה' ה', ונאמר עליהו ותלכנה שתיהו, כאן חטא הבל, אדם חטא בייו מן יהויה והסתלק ייו ונעשה וי יי. אמר רבי אלעזר: והרי יי וי הם יי למעלה וי למטה, מה זה וי יי? אמר: בני, כך זה ודאי, שחטא הזה הוא למעלה באות א שהתעלטה במחשבה, שהיא יי העליונה, ששם עלת העלות, ונשארה וי יי כמו זה, א, ועל הי העליונה נאמר כי ידע שמי, שם יי, יקראני ואענהו. אשרי הוא מי שמוריד אותו במחשבתו למקומו, שעל המחשבה הזו נאמר זאת התורה לעלה למנחה ולחטאת ולאשם ולמלואים ולזבח השלמים.

ואמאי אתמר באת יי כי ידע שמי, אלא, כמה דלית באת יי שותפו דאת אחרא, הכי לית ביה שותפו דאיהו אחד ואין שני לו, אחד בלא חשבון, הוא ברא פלא ולית בורא עליה, וכי אית דזכיל למברי אפילו יתוש זעיר אלא הוא, אלא, מיס אית לון חילא למברי אילנין ועשבין, ואינון אתבריאו, אבל בורא עלמין ברא ולית עליה מאן דברא ליה ולחכימא ברמיזא דבאתר דא לית לגלאה יתיר.

ולמה נאמר באות יי כי ידע שמי? אלא, כמו שאין באות יי שתפות של אות אחרת, כך אין בו שתפות, שהוא אחד ואין שני לו, אחד בלי חשבון, הוא ברא את הכל ואין בורא עליו, וכי יש מי שיכול לברא אפילו יתוש קטן, אלא הוא? אלא למים יש כח לברא אילנות ועשבים, והם נבראו, אבל בורא העולמים ברא, ואין עליו מי שברא אותו ודי לחכם ברמז, שבמקום הזה אין לגלות יותר.

אמר רבי אלעזר מהכא משמע דאית בורא בשותפו דאתוון, כגון ב' מן בראשית דאיהי אימא, ר' מן ראשית דאיהי חכמה, וי מן בורא דאיהו עמודא דאמצעיתא, אי מן בראשית דאיהו כתר, שיית, שית ספירן, הא

כִּלְהוּ עֵשֶׂר, אִם חֶסֶר חַד לֹא אֲשַׁתְּלִים בְּרִיאָה, אֲבָל עֵלֶת עַל כָּל הָעֲלוֹת אִיהוּ
בְּרָא כֹלָא בְּלֹא שׁוּתְפּוּ כֻּלָּל.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר : מִכָּאן מִשְׁמַע שְׁיֵשׁ בּוֹרָא בְּשִׁתְּפוּת שֶׁל הָאוֹתִיּוֹת, כְּמוֹ
בִּי מִן בְּרִיאֵת, שֶׁהִיא הָאֵם, ר' מִן רֵאשִׁית שֶׁהִיא חֲכָמָה, וְיִ מִן בּוֹרָא
שֶׁהוּא הָעֲמוּד הָאֲמֻצְעִי, אִי מִן בְּרִיאֵת שֶׁהוּא כֶּתֶר, שְׁיִיִת, שֵׁשׁ
סְפִירוֹת, הָרִי כֻּלָּן עֵשֶׂר, אִם אֶחָד חֶסֶר לֹא הִשְׁתַּלְמָה הַבְּרִיאָה, אֲבָל
עֵלֶת עַל כָּל הָעֲלוֹת הוּא בְּרָא הַכֹּל, בְּלִי שִׁתְּפוּת כֻּלָּל.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר וְכִי הָא שְׁמַעְנָא, דְּבַעֲשֵׁר סְפִירָן לֹא אֲתִמַּר תְּמֹן אֶלָּא
אֲצִילוֹת וְלֹא בְּרִיאָה, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן וּמֵאן אָמַר דְּאִית בְּהוֹן בְּרִיאָה אֶלָּא
כִּלְהוּ עֵשֶׂר בְּשׁוּתְפּוּ דָא עִם דָּא עֵבְדִין בְּרִיאָה בְּעֻלְמָא, וְאַנָּא אִימָא דָּאִם
הָוָה חֶסֶר חַד מִן מְנִינָא לֹא אֲשַׁתְּלִים הִיא בְּרִיאָה, אֲבָל עֵלֶת עַל כָּל הָעֲלוֹת
אִיהוּ בּוֹרָא בְּלֹא שׁוּתְפּוּ אֲחֵרָא דְּאִיהוּ חַד בְּלֹא שׁוּתְפָא כֻּלָּל לֹא לְעִילָא וְלֹא
לְתַתָּא וְלֹא בְּאֲמֻצְעִיתָא וְלֹא מִכָּל סְטֵרָא כֻּלָּל, אָמַר וְדֹאִי כְּעֹן אֲתַגְלִיא מַה
דְּלֹא אֲתַמְסֵר לְגַלְגָּא אֲפִילוּ מְלַבָּא לְפּוּמָא, וְרִזָּא דָּא צְרִיךְ לְאֲתַכְסִּיא מִכָּל
בַּר נֶשׁ, דְּלֹאוּ כָּל מוּחָא יָכִיל לְמַסְבֵּל הָאִי, אֶלָּא אֵלִין דִּידְעִין בְּרִזִּין, אֵלִין
דְּחֲכַמְתָּא דְּלֵהוֹן סְלִיק עַל כָּל נְבִיאִיא וְחֲכִימִיא.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר : וְכִמוֹ זֶה שְׁמַעְנוּ שְׁבַעֲשֵׁר סְפִירוֹת לֹא נֶאֱמַר שֵׁם אֶלָּא
אֲצִילוֹת וְלֹא בְּרִיאָה. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן : וּמִי אָמַר שְׁיֵשׁ בְּהֵם בְּרִיאָה?
אֶלָּא כָּל הָעֵשֶׂר בְּשִׁתְּפוּת זוֹ עִם זוֹ עוֹשׂוֹת בְּרִיאָה בְּעוֹלָם, וְאַנִּי אוֹמֵר,
שֶׁאִם הָיָה חֶסֶר אֶחָד מִן הַמְּנִינִין, לֹא הִשְׁתַּלְמָה אוֹתָהּ בְּרִיאָה, אֲבָל עֵלֶת
עַל כָּל הָעֲלוֹת הוּא בּוֹרָא בְּלִי שִׁתְּפוּת אֲחֵרָת, שֶׁהוּא אֶחָד בְּלִי שִׁתְּפָא
כֻּלָּל, לֹא לְמַעְלָה וְלֹא לְמַטָּה וְלֹא בְּאֲמֻצְעִי וְלֹא מִכָּל צֶד כֻּלָּל. אָמַר, וְדֹאִי
כְּעֵת הַתְּגִלָּה מַה שֶּׁלֹּא נִמְסַר לְגַלוּת אֲפִילוּ מְהֵלֵב לְפָה, וְסוּד זֶה צְרִיךְ
לְכַסּוֹת מִכָּל אָדָם, שְׂאִין כָּל מַח יָכוֹל לְסַבֵּל אֶת זֶה, אֶלָּא אֵלוּ שְׁיֹדְעִים
בְּסוּדוֹת אֵלוּ שְׁחֲכַמְתֶּם עוֹלָה עַל כָּל הַנְּבִיאִים וְהַחֲכָמִים.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר אָבָא, הָא אֲתַגְלִיא אִי בְּרִזָּא עֲלָאָה כַּד אֲסַתְּלַק עֵלֶת
הָעֲלוֹת בְּאֵת יי וְאֲשַׁתְּאָר וִי אֶלָּא מֵאִי אוֹי, אָמַר לִיָּה (אִי עֲלָאָה) (נִיִּיא אִית אִי)
לְעִילָא מִן אִי, דְּאִית אִי מֵאֲתַוּוֹן רַבְרַבּוֹ, וְאִית אִי מֵאֲתַוּוֹן זוּטְרוֹן, וְאִית אִי
מֵאֲתַוּוֹן בִּינוּנִיִּים, (נִיִּיא זֶה שֵׁינֵךְ לַדָּף פִּיג עִיִּיא וְעוּד נַעֲשֵׂה אָדָם) אִינּוֹן אָדָם דְּבְרִיאָה
אָדָם דִּיצִירָה אָדָם דְּעֵשִׂיָּה, וְעֲלִיָּהוּ אֲתִמַּר (קַהֲלַת הַזֵּ) כִּי גְבוּהָ מַעַל גְּבוּהָ
שׁוּמַר, וְאִית תְּלַת עֲלָאִין עֲלִיָּהוּ בְּאַרְח אֲצִילוֹת, וְעֲלִיָּהֶם אֲתִמַּר וְגִבְהִים
עֲלִיָּהֶם.

אמר רבי אלעזר: אבא, הרי התגלגלה אי בסוד עליון כשהסתלק עלת העלות באות יי ונשאר וי, אלא מה זה אוי? אמר לו: (אי העליונה) (ישאי) למעלה מן אי, שיש אי מהאותיות הגדולות, ויש אי מן האותיות הקטנות, ויש אי מן האותיות הבינוניות, הם אדם של בריאה, אדם של יצירה, אדם של עשייה, ועליהם נאמר כי גבה מעל גבה שמר, ויש שלשה עליונים עליהם בדרך אצילות, ועליהם נאמר וגבהים עליהם.

דף קטז ע"ב

ואינו דבריאה אינו לבושין לאינו דאצילות, והאי איהו אור לבוש עליון, ואינו עשר מתלבשין בעשר, ואלין דאצילות אמרו לאינו דבריאה דמתלבשין בהון, (בראשית א כו) נעשה אדם בצלמנו כדמותינו, כל ספירה יהיב ביה חולקיה מלגאו ומלבר, ואם חסר חד מעשר ספירן דלא הוה יהיב ביה חולקיה לא הוה אשתלים בניינא דאדם, ובזמנא דחב אדם כל ספירה וספירה נטיל חולקיה מניה ואשתאר אין, ורזא דמלה (קהלת ג יט) ומותר האדם מן הבהמה אין, ובגין דא אמרו מארי מתניתין (תהלים מט יג) ואדם ביקר בל יליו נמשל כבהמות נדמו, אדם דהוה לן ביקר דלעילא ולא נטיר ליה, נמשל כבהמות דמות דיליה, דאינו חיות הקדש, אבל עלת העלות כד ברא ליה כמה דאת אמר (נייא הדא הוא דכתיב) (בראשית א כז) ויברא אלהיים את האדם בצלמו, איהו נטיל כלא מיניה, ויהיב ביה בלא שותפו דאחרא, דאבא ואימא עבדו ליה בציורייהו (דף קטז ע"ב) בתרין ציורין, הדא הוא דכתיב (בראשית ב ד) וייצר יהו"ה אלהיים וייצר בתרין ציורין, ציורא דאבא דאיהו יהו"ה, וציורא דאלהיים דאיהי אימא, ודא איהו וייצר יהו"ה אלהיים, ולבתר עבד ליה מאנא הדא הוא דכתיב (שם) עפר מן האדמה, מן האדמה לא כתיב, אלא עפר מן האדמה, ודא שכנתא תתאה דאתמר בה (איוב לד טו) ואדם על עפר ישוב דאיהי גלגולא דיליה.

ואותם של בריאה הם לבושים לאותם של אצילות, וזהו אור לבוש עליון, ואותם עשרה מתלבשים בעשר, ואלו של אצילות אמרו לאותם של בריאה שמתלבשים בהם, נעשה אדם בצלמנו כדמותנו, כל ספירה נתנה בו חלקו מבפנים ומבחוץ, ואם חסרה אחת מעשר ספירות שלא הייתה נותנת בו חלקה, לא היה משתלם בנינו של אדם, ובזמן שחטא אדם, כל ספירה וספירה נטלה חלקה ממנו, ונשאר אין, וסוד הדבר - ומותר האדם מן הבהמה אין, ומשום זה אמרו בעלי המשנה, ואדם ביקר בל יליו נמשל כבהמות נדמו. אדם שהיה לן בכבוד שלמעלה ולא שמר אותו, נמשל כבהמות הדמות שלו, שהן חיות הקדש, אבל עלת העלות כשברא אותו, כמו שנאמר (והו שכתוב) ויברא אלהיים את האדם בצלמו, הוא נטל ממנו הכל, ונתן בו בלי

שִׁתְפוּת שֶׁל אַחַר, שֶׁהָאֵב וְהָאֵם עָשׂוּ אוֹתוֹ בְּצִיּוּרֵיהֶם בְּשָׁנֵי צִיּוּרִים.
זֶהוּ שִׁכְתוּב וַיִּצָר יְהוָה אֱלֹהֵי־יִשְׂרָאֵל, וַיִּצָר בְּשָׁנֵי צִיּוּרִים, הַצִּיּוּר שֶׁל הָאֵב
שֶׁהוּא יְהוָה, וְהַצִּיּוּר שֶׁל אֱלֹהֵי־יִשְׂרָאֵל, וְזֶהוּ וַיִּצָר יְהוָה אֱלֹהֵי־יִשְׂרָאֵל,
וְאַחַר כֵּן עָשָׂה אוֹתוֹ כְּלִי, זֶהוּ שִׁכְתוּב עֶפְרָן מִן הָאֲדָמָה, לֹא
כְּתוּב מִן הָאֲדָמָה, אֲלָא עֶפְרָן מִן הָאֲדָמָה, וְזוֹ הַשְּׂכִינָה הַתְּחִתוֹנָה,
שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ וְאָדָם עַל עֶפְרָן יָשׁוּב, שֶׁהִיא הַגְּלִגּוּל שֶׁלּוֹ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אָבָא, בְּתַר דְרַעְוָא אֲשִׁתְּכַח צָרִיךְ לְמַפְתַּח מְלִין בְּאַתְגְּלִיא,
מֵאִי אָדָם דְּבָרָא עֲלֵת הַעֲלוֹת בְּדִיוֹקְנִיָּה, דְּהָא כְּתִיב דְלִית בֵּיה דְמוּת, אָמַר
לֵיה, בְּרִי, הֲכָא לָא אָמַר בְּצַלְמֵנוּ, דְּאִית בֵּיה דִּיוֹקְנָא, אֲלָא בְּצַלְמוֹ רוּצָה
לוֹמַר כְּגוֹוְנָא דְאִיהוּ רוּצָה וְאִינוּ נְרָאָה, דִּיהָא אִיהוּ הָכִי, וְכְגוֹוְנָא דְלִית בֵּיה
דִּיוֹקְנָא, דִּיהָא אִיהוּ הָכִי, וְכְגוֹוְנָא דְלִית קְדָמוֹן עֲלֵיהּ דִּיהָא אִיהוּ הָכִי,
וְכְגוֹוְנָא דְאִיהוּ עֲלֵת הַעֲלוֹת חַד בְּלָא שׁוּתְפּוֹ וּבְלָא חֲשָׁבּוֹן, דִּיהָא אִיהוּ הָכִי,
כְּלָא כְּגוֹוְנָא דִּילֵיהּ.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: אָבָא, אַחַר שֶׁנִּמְצָא רְצוֹן, צָרִיךְ לִפְתַּח בְּדַבְרִים
בְּגִלּוּי, מַה הָאָדָם שֶׁבָרָא עֲלֵת הַעֲלוֹת בְּדְמוּתוֹ, שֶׁהָרִי כְּתוּב שְׂאִין בּוֹ
דְמוּת? אָמַר לוֹ: בְּנִי, כָּאֵן לֹא אָמַר בְּצַלְמֵנוּ, שְׂיֵשׁ בּוֹ דְמוּת, אֲלָא
בְּצַלְמוֹ, רוּצָה לוֹמַר, כְּמוֹ שֶׁהוּא רוּצָה וְאִינוּ נְרָאָה, שֶׁהוּא יְהִיָּה כְּדָ,
וְכְמוֹ שְׂאִין בּוֹ דְמוּת, שֶׁהוּא יְהִיָּה כְּדָ, וְכְמוֹ שְׂאִין קְדָמוֹן עֲלֵיו, שֶׁהוּא
יְהִיָּה כְּדָ, וְכְמוֹ שֶׁהוּא עֲלֵת הַעֲלוֹת אַחַד בְּלִי שִׁתְפוּת וּבְלִי חֲשָׁבּוֹן, שֶׁהוּא
יְהִיָּה כְּדָ, הַכֹּל כְּמוֹתוֹ.

וְאִית אָדָם דְּבְרִיאָה וַיִּצִּירָה וַעֲשִׂיהָ בְּגוֹוְנָא אַחְרָא בְּלְבוּשִׁין וְגוּפָא (דלבר) (נ"א
בלבד), דְּבְרִיאָתוֹת הָא אַתְמַר דְלִית בֵּיה בְרִיאָה וַיִּצִּירָה וַעֲשִׂיהָ כְּלָל, אִית
בְרִיאָה דְבָרָא הוּא לְתַתָּא בְּדִיוֹקְנִיָּה, אֲבָל לֹא דְאַתְבְּרִי אִיהוּ.

וַיֵּשׁ אָדָם שֶׁל בְרִיאָה וַיִּצִּירָה וַעֲשִׂיהָ בְּגוֹוְנָא אַחַר בְּלְבוּשׁ וְגוּף (של בחוץ)
(בלבד), שֶׁבְרִיאָתוֹת הָרִי נֶאֱמַר שְׂאִין בּוֹ בְרִיאָה וַיִּצִּירָה וַעֲשִׂיהָ כְּלָל. יֵשׁ
בְרִיאָה שֶׁהוּא בְרָא לְמַטָּה בְּדְמוּתוֹ, אֲבָל לֹא שֶׁהוּא נְבָרָא.

וְתָא חֲזִי אָף עַל גַּב דְאַתְמַר בְּסַפִּירָן בְרִיאָה, בְּלְבוּשָׁא מְלָבַר אִיהוּ, וְלֹא
אִיהוּ מְלָגָאוּ, וּבְגִין דָּא כְּתִיב (בראשית א כז) וַיִּבְרָא אֱלֹהֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת הָאָדָם בְּצַלְמוֹ
הֲכָא רָזָא אַחְרָא בְּגוּפָא, אִית סַפִּירָן דְבְרִיאָה וְאִית סַפִּירָן דְאַצִּילוֹת, וּבְגִין
דָּא וַיִּבְרָא אֱלֹהֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת הָאָדָם, דָּא עֲמוּדָא דְאַמְצַעִיתָא דְאַתְמַר בֵּיה (ישעיה
מד יג) כְּתַפְאָרַת אָדָם לְשֶׁבֶת בֵּית, בְּצַלְמוֹ שְׂכִינְתָא תְתָאָה, בְּצַלְמֵ אֱלֹהֵי־יִשְׂרָאֵל

שְׂכִינְתָא עֲלָאָה, וַיִּיצֶר יְהוּיָה אֱלֹהִיִּים אֶת הָאָדָם דָּא צְדִיק חַי עַלְמִין, יִצְרוּ
בִיצִירָה עֲלָאָה וּבִיצִירָה תַתְּאָה, דְּאִינוּן יִי יִי מִן א, וִי מִן וַיִּיצֶר אִיהוּ וִי
דְּאִמְצָעִיתָא, דְּאִיהוּ בְּתָרִין יוּדִין בְּאֵת א, וְתָרִין יוּדִיִין עֲלִיָּהוּ אֲתָמֵר (משלי
יד א) חֲכָמוֹת נָשִׁים בְּנִתָּה בֵּיתָה וְאִינוּן חֲכָמָה קְדוּמָה וְחֲכָמָה תַתְּאָה.

ובא וראיה, אף על גב שְׂנַאָמֵר בְּסִפִּירוֹת בְּרִיאָה, הוּא בְּלָבוֹשׁ מִבְּחוּץ,
וְלֹא מִבְּפָנִים, וּמִשּׁוּם זֶה כְּתוּב וַיִּבְרָא אֱלֹהִיִּים אֶת הָאָדָם בְּצִלְמוֹ, כְּאִן
סוּד אַחַר בְּגוּף, יֵשׁ סִפִּירוֹת שֶׁל בְּרִיאָה, וְיֵשׁ סִפִּירוֹת שֶׁל אֲצִילוֹת,
וּמִשּׁוּם זֶה וַיִּבְרָא אֱלֹהִיִּים אֶת הָאָדָם, זֶה הָעֲמוּד הָאֲמֻצָּעִי, שְׂנַאָמֵר
בּוּ כְּתַפְּאֶרֶת אָדָם לְשֶׁבֶת בֵּית. בְּצִלְמוֹ - שְׂכִינָה תַחְתּוֹנָה, בְּצִלְמוֹ
אֱלֹהִיִּים - שְׂכִינָה עֲלִיוֹנָה, וַיִּיצֶר יְהוּיָה אֱלֹהִיִּים אֶת הָאָדָם - זֶה צְדִיק
חַי הָעוֹלָמִים, יִצְרוּ בִיצִירָה עֲלִיוֹנָה וּבִיצִירָה תַחְתּוֹנָה שְׁהִם יִי מִן א,
וִי מִן וַיִּיצֶר הוּא הוּי שְׂבָאֲמֻצָּע, שְׁהוּא בְּשָׁנֵי יוּדִיִין בְּאוֹת א, וְעַל שְׁנֵי
יוּדִיִים נֶאֱמַר חֲכָמוֹת נָשִׁים בְּנִתָּה בֵּיתָה, וְהִם חֲכָמָה קְדוּמָה וְחֲכָמָה
תַחְתּוֹנָה.

וְאָדָם מְסֻטְרָא דְאוֹת בְּרִית יִי אֲתִילִיד מְהוּל, הָדָא הוּא דְכְּתִיב (שמות ב ב)
וַתֵּרָא אוֹתוֹ כִּי טוֹב הוּא, (ישעיה ג י) אֲמָרוּ צְדִיק כִּי טוֹב, דְּתַמְן לָאו קְלִיפָה
דְּעַרְלָה כְּלָל, וְהָא דְאֲתָמֵר אָדָם הָרֵאשׁוֹן מוֹשֵׁד בְּעַרְלָתוֹ הָנֹה, דָּא אָדָם
דְּעַשְׂיָה, וּמֵאִי נִיהוּ דָּא קְלִיפָה דְאֲתַלְבְּשָׂא בֵּיה (נִיֵּא דְאֲתַלְבֶּשֶׁת בַּה) לְשֶׁלְטָאָה עַל
כְּלָא, הָדָא הוּא דְכְּתִיב (תהלים קג יט) וּמְלָכוֹתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה, וּבְגִין דָּא אֲתָמֵר
בְּה (בראשית א כו) נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצִלְמוֹנוּ כְּדְמוּתֵנוּ לְאֲתַלְבְּשָׂא בְּכָל דִּיוֹקְנֵינוּ
וּקְלִיפֵינוּ.

וְאָדָם מְצַד שֶׁל אוֹת הַבְּרִית יִי נוֹלַד מְהוּל, זֶהוּ שְׂכִינְתוֹ וַתֵּרָא אוֹתוֹ כִּי
טוֹב הוּא, אֲמָרוּ צְדִיק כִּי טוֹב, שְׁשָׁם אִין קְלִפָּה שֶׁל עַרְלָה כְּלָל, וְזֶה
שְׂנַאָמֵר אָדָם הָרֵאשׁוֹן מוֹשֵׁד בְּעַרְלָתוֹ הָנֹה, זֶה אָדָם שֶׁל עַשְׂיָה, וּמֵאִי
הוּא? זֶה הַקְּלִפָּה שֶׁהַתְּלַבְּשָׂה בּוּ (בַּה) לְשֶׁלְטָאָה עַל הַכָּל, זֶה שְׂכִינְתוֹ וּמְלָכוֹתוֹ
בְּכָל מְשָׁלָה, וּמִשּׁוּם זֶה נֶאֱמַר בְּה נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצִלְמוֹנוּ כְּדְמוּתֵנוּ,
לְהַתְּלַבֵּשׁ בְּכָל הַדִּיוֹקְנָאוֹת וְהַקְּלִפּוֹת.

וְעוּד אֲתָמֵר בְּה בְּשְׂכִינְתָא תַתְּאָה, נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצִלְמוֹנוּ כְּדְמוּתֵנוּ, דְּתַהֵא
כְּלִילָא מְכַל סְפִירוֹן, דְּכָל עֶשֶׂר סְפִירוֹן יְהִיבוּ בְּה כָּל חַד חוּלְקִיָּה, וּמֵאִי
חוּלְקִיָּה, אֶלָּא כָּל סְפִירָה יְהִיב בְּה עֶשֶׂר דִּילִיָּה, דְּכָל סְפִירָה סְלִיק לְעֶשְׂרָה,
וַיְהִיבוּ לִיָּה כָּל חַד וְחַד עֶשֶׂר דִּילִיָּה אֲשֶׁתְּאָרוּ אִינוּן תִּשְׁעָה תִּשְׁעָה, וְכָל חַד וְחַד
אֲשֶׁתְּלִים בְּה לְעֶשְׂרָה, וּבְגִין דָּא מְעֶשְׂרִין חַד מְעֶשְׂרָה, וּבְגִין דְּאִיהִי כְּלִילָא
מְכַלְהוּ אֲתָמֵר בְּה (ירמיה ב ב) אֲהַבְתְּ כְּלוּלוֹתֶיךָ, כְּלִילָא מְכַלְהוּ, וּלְבַתֵּר
דְּאֲתַכְּלִילַת מְעַלְאִין אֲתָמֵר בְּה (בראשית א כו) וַרְדּוּ בְּדָגַת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם

ובבהמה ובכל הארץ, אתכלילת בתתאיו, ואפילו בכל קליפיו דסטרן
אחרן אתלבשת, לקיימא בה ומלכותו בכל משלה, ובכל מה דאתלבשת
אתכלילת (נ"א אתקריאת) בשמיה, הא הכא אדם דעשיה ויצירה.

ועוד נאמר בשכינה התחתונה נעשה אדם בצלמנו כדמותנו, שתהיה
כלולה מכל הספירות, שכל עשר הספירות כל אחת נתנה בו חלקה,
ומה חלקה? אלא כל ספירה נתנה בו עשור שלה, שכל ספירה עולה
לעשרה, ונתנו לו כל אחת ואחת העשור שלה, נשארו הן תשע תשע,
וכל אחת ואחת השתלים בה לעשרה, ומשום כך מעשרים אחד
מעשרה, ומשום שהיא כלולה מכלם, נאמר בה אהבת כללותיך,
כלולה מן הכל, ואחר שנכללה מן העליונים נאמר בה ורדו בדגת הים
ובעוף השמים ובהמה ובכל הארץ, נכללה בתחתונים, ואפלו בכל
הקלפות של הצד האחר התלבשה, לקיים בה ומלכותו בכל משלה,
ובכל מה שהתלבשה נכללה (נקראה) בשמו, הרי כאן אדם של עשיה
ויצירה.

אדם דבריאה אוקמוהו על תפארת, מאי בצלמו, בצלם, תרין דיוקנין
דיליה לעילא, אלא (ס"א אליו) אינון וא"ו תרין ווי"ו, אינון תרין דיוקנין דא
דאיהו אדם דאמצעיתא, דשכינתא עלאה איהי דמות אדם עלאה דאיהו
חכמה עלאה, ושכינתא תתאה דמות אדם דאיהו עמודא דאמצעיתא.

האדם של בריאה פרשוהו על תפארת. מה זה בצלמו? בצלם, שתי
דמיות שלו למעלה, אלא (אלו) הן וא"ו, שתי ווי"ו, הם שתי דמיות של
א שהוא אדם של האמצע, ששכינה העליונה היא דמות אדם עליון,
שהוא חכמה עליונה, ושכינה התחתונה - דמות אדם, שהוא העמוד
האמצעי.

דף קיז ע"א

ועוד, עמודא דאמצעיתא בדיוקנא דכתר ודא אדם דבריאה, ואדם
דיצירה צדיק בדיוקנא דחכמה, ובגין דא (מלכים א ה כו) ויהוה נתן חכמה
לשלמה דאיהו צדיק ברית שלום שלם ה', ושכינתא תתאה אדם דעשיה
דמות דשכינתא עלאה וכלא קשוט, (ושכינתא ודאי אתכלילת בכלא), ובגין דא
זמנין אתקריאת נשר, זמנין חיה. (דף קיז ע"א) זמנין יונה, זמנין צפור, בכל
מה דשליטא אתקריאת בשמיה, ובעשבין אתקריאת שושנה, עץ פרי
עושה פרי, וכד שלטא על ארעא אתקריאת ארץ, וכד שלטא על ימא

אֶתְקַרְיָאת יָם עַל שְׁמִיָּה, וְכֹד שְׁלֵטָא עַל טוּרִין אֶתְקַרְיָאת סַלַע, לִית בְּרִיָּה
בְּעֵלְמָא דְשֵׁלְטָא עֲלֵיהּ דְּלֹא אֶתְקַרְיָאת בְּשְׁמִיָּה, אֲבָל עִם כָּל דָּא דְשֵׁלְטָא עַל
כְּלָא, עֲבִידַת אֶפְרָשׁוּתָא בֵּין דְּרִגִּין דְּאִינוּן מוּחָא וְאִיבָא, לְקַלִּיפִין דְּסִטְרָא
אֶחְרָא דְּאִינוּן כְּקַלִּיפִין דְּאִינוּן דְּמַכְסִּין עַל מוּחָא, וְרָזָא דְּמַלְחָה (בְּרֵאשִׁית א'
ד) וַיִּבְדֵּל אֱלֹהִיִּים בֵּין הָאֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ, וַיְהִי לָמָּאן דְּמַעְרַב קַלִּיפִין
דְּסִטְרָא אֶחְרָא עִם דְּרִגִּין דְּסִטְרָא דְּדַכְיֹו.

וְעוֹד, הָעֲמוּד הָאֲמֻצְעִי בְּדַמּוּת הַכֶּתֶר, וְזֶה אָדָם שֶׁל בְּרִיאָה, וְאָדָם שֶׁל
יְצִירָה - צְדִיק בְּדַמּוּת שֶׁל חֲכָמָה, וּמְשׁוּם זֶה וַיְהוּיָה נִתּוֹן חֲכָמָה
לְשִׁלְמָה, שֶׁהוּא צְדִיק בְּרִית שְׁלוֹם שְׁלֵם ה', וְשִׁכְיָנָה תַּחְתּוֹנָה - אָדָם
שֶׁל עֲשִׂיָּה, הַדַּמּוּת שֶׁל הַשְׁכִּינָה הָעֲלִיוֹנָה, וְהַכֵּל אֲמִת, (וְהַשְׁכִּינָה וְדַאי נִכְלַלַת
בְּכָל), וּמְשׁוּם זֶה לְפַעְמִים נִקְרָאת נֶשֶׁךְ לְפַעְמִים חַיָּה. לְפַעְמִים יוֹנָה,
לְפַעְמִים צְפוֹר, בְּכָל מָה שֶׁשׁוֹלֶטֶת נִקְרָאת בְּשִׁמָּה, וּבְעֵשְׂבִים נִקְרָאת
שׁוֹשְׁנָה, עֵץ פְּרִי עֲשֵׂה פְּרִי, וְכִשְׁשׁוֹלֶטֶת עַל הָאָרֶץ נִקְרָאת אָרֶץ,
וְכִשְׁשׁוֹלֶטֶת עַל הַיָּם נִקְרָאת יָם עַל שְׁמוֹ, וְכִשְׁשׁוֹלֶטֶת עַל הַהָרִים
נִקְרָאת סַלַע, אִין בְּרִיָּה בְּעוֹלָם שֶׁשׁוֹלֶטֶת עֲלֵיהּ שְׁלֹא נִקְרָאת בְּשִׁמָּה,
אֲבָל עִם כָּל זֶה שֶׁשׁוֹלֶטֶת עַל הַכֵּל, עוֹשֶׂה הַפְּרָדָה בֵּין הַדְּרָגוֹת שֶׁהֵן מַח
וּפְרִי, לְבֵין הַקְּלִפּוֹת שֶׁל הַצַּד הָאֶחָד שֶׁהֵן כְּקַלְפּוֹת הָאִינוּן שְׁמַכְסוֹת עַל
הַמַּח, וְסוּד הַדְּבָר - וַיִּבְדֵּל אֱלֹהִיִּים בֵּין הָאֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ. אוֹי לְמִי
שֶׁמַּעְרַב אֶת קַלְפּוֹת הַצַּד הָאֶחָד עִם הַדְּרָגוֹת שֶׁל צַד הַסְּהָרָה.

(כאן חסר) (אמר המגיה עוד מצאתי בס"א זה הלשון)

וְהָאָדָם יָדַע אֶת חֲנוּה אֲשֶׁתּוֹ וְכוּ' (שם ד א), וְכִי לֹא אֲשֶׁתְּמוּדַע בָּהּ עַד הֵהִיא
זְמַנָּא, אֲלֹא מִיּוֹמָא דְּאֶתְחַרַּב בֵּי מַקְדָּשָׁא קוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא לֹא אֶתְיַחַד
בְּשִׁכְיָנְתִּיהָ בְּיוֹמִין דְּחוֹל, וְלֹא הוּוּ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁתְּמוּדַעַן תּוֹקֶפִיָּה בְּיוֹמִין
דְּחוֹל, בְּגִין דְּמַמְשְׁלָה דְּעֵבֶד וְשִׁפְחָה בְּהוּן, בְּתַר דִּיתְעַבְרוּן מֵעֵלְמָא מִיַּד וַיָּדַע
אָדָם עוֹד אֶת אֲשֶׁתּוֹ וּבִהָהִיא זְמַנָּא (ישעיה יא ט) כִּי מְלָאָה הָאָרֶץ דְּעָה אֶת
יְהוּיָה, וּבִהָהִיא זְמַנָּא אֶתְקִיַּים קְרָא (ירמיה לא לג) כִּי כָּלִם יָדְעוּ אוֹתִי
לְמַקְטָנִם וְעַד גְּדוּלָּם, (זכריה יד ט) וּבִיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְהוּיָה אֶחָד וְשְׁמוֹ אֶחָד.

וְהָאָדָם יָדַע אֶת חֲנוּה אֲשֶׁתּוֹ וְכוּ', וְכִי לֹא יָדַע אוֹתָהּ עַד אוֹתוֹ הַזְּמַן?
אֲלֹא מִיּוֹם שֶׁנִּחְרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא הִתְיַחַד עִם
שְׁכִינְתּוֹ בִּימּוֹת הַחֵל, וְלֹא הָיוּ יִשְׂרָאֵל מְפִירִים אֶת כְּחוֹ בִּימּוֹת הַחֵל,
מְשׁוּם שֶׁמַּמְשְׁלֵת הָעֵבֶד וְהַשְׁפָּחָה בְּהֵם, אַחַר שֶׁיַּעֲבְרוּ מִן הָעוֹלָם, מִיַּד
וַיָּדַע אָדָם עוֹד אֶת אֲשֶׁתּוֹ, וּבְאוֹתוֹ הַזְּמַן, כִּי מְלָאָה הָאָרֶץ דְּעָה אֶת
יְהוּיָה, וּבְאוֹתוֹ זְמַן יִתְקִיַּים הַכְּתוּב כִּי כָּלִם יָדְעוּ אוֹתִי לְמַקְטָנִם וְעַד
גְּדוּלָּם, וּבִיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה יְהוּיָה אֶחָד וְשְׁמוֹ אֶחָד.

דָּבַר אַחַר וְהֶאֱדָם יָדַע אֶת חֲנוּהוּ אֲשֶׁתוֹ וַתַּהַר וַתֵּלֶד אֶת קֵין, יָדַע וַדַּאי כְּגוֹן (אסתר ד א) וּמֶרְדֵּכִי יָדַע, אֵיךְ יָדִיעָה לְטוֹב וְאֵיךְ יָדִיעָה לְבִישׁ, בְּזִמְנָא דְאֻלִּידַת לְקֵין יָדַע אֶת כָּל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה הֵהוּא זִוְהֶמָּא, וְעַד הֵהוּא אֲתֵר דְּמִטִּי וְאֲתַפְּשֵׁט הֵהוּא זִוְהֶמָּא בְּכָל דְרִין, וַתֵּלֶת גְּלִגּוּלִי, עַלִּיּהוּ אֲתֵמֵר (איוב לג כט) הֵן כָּל אֵלֹה יִפְעַל אִי"ל פְּעַמִּים שְׁלֹשׁ עִם גָּבַר, בְּתֵר דִּיִּתְגַּבֵּר בִּיִּצְרִיָּה דְלֹא עֵבִיד חֲטָאָה, וְהֵאֵי יָדִיעָה דְקֵין אִיהוּ דְאֲתַגְלִי לִיהַ עַד הֵהוּא אֲתֵר דְאֲתַפְּשֵׁט, דְעַלִּיָּה אֲתֵמֵר (ישעיה יד כט) כִּי מִשְׁרֵשׁ נָחַשׁ יֵצֵא צַפַּע, בְּגִין דְאִיהוּ מִשְׁרֵשׁ נָחַשׁ דְאֲטִיל זִוְהֶמָּא בְּחֲנוּהוּ, מְלֵאָדְ הַמּוֹת דְגָרִים מִיְתָה לְאָדָם וּלְכָל דְרִין דִּילִיָּה, הַכִּי, הֵאֵי דְרַכִּיָּה לְקַטְלָא, וּבְגִין דָּא קַטִּיל לְהַבֵּל.

דָּבַר אַחַר, וְהֶאֱדָם יָדַע אֶת חֲנוּהוּ אֲשֶׁתוֹ וַתַּהַר וַתֵּלֶד אֶת קֵין, יָדַע וַדַּאי, כְּמוֹ וּמֶרְדֵּכִי יָדַע. יֵשׁ יָדִיעָה לְטוֹב וְיֵשׁ יָדִיעָה לְרָע. בְּזִמְנֵן שְׁהוּלִידָה אֶת קֵין, יָדַע אֶת כָּל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה, אוֹתָהּ זְהֶמָּה, וְעַד אוֹתוֹ מְקוֹם שְׁמַגִּיעָה וּמִתַּפְּשֵׁט אוֹתָהּ זְהֶמָּה בְּכָל הַדּוֹרוֹת. וְשִׁלְשָׁה גְלִגּוּלִים, עַלִּיהֶם נֶאֱמַר הֵן כָּל אֵלֹה יִפְעַל אִי"ל פְּעַמִּים שְׁלוֹשׁ עִם גָּבַר, אַחַר שְׁיִתְגַּבֵּר בִּיִּצְרוֹ, שְׁלֹא עוֹשֶׂה חֲטָא, וְהִידִיעָה הַזֶּה שֶׁל קֵין הִיא שְׁהִתְגַּלְתָּה לוֹ עַד אוֹתוֹ מְקוֹם שְׁהִתַּפְּשֵׁטָה, שְׁעָלִיו נֶאֱמַר כִּי מִשְׁרֵשׁ נָחַשׁ יֵצֵא צַפַּע, מִשּׁוּם שֶׁהוּא מִשְׁרֵשׁ נָחַשׁ שֶׁהִטִּיל זְהֶמָּה בְּחֲנוּהוּ, מְלֵאָדְ הַמּוֹת שְׁגָרַם מִיְתָה לְאָדָם וּלְכָל הַדּוֹרוֹת שְׁלוֹ, כְּדֵּן זֶה דְרַכּוֹ לְהַרְגַּ, וּמִשּׁוּם זֶה הָרַג אֶת הַבֵּל.

וְהֵאֵי זִוְהֶמָּא דְאֲתַנְטִיל מְנִיָּה אִיהִי לִילִיָּית אִימָא דְעָרַב רַב, עָלֶה אֲתֵמֵר (משלי ה ה) רְגִלֶּיהָ יוֹרְדוֹת מְוֹת וְכוּ', דְאִיהִי סַם מְוֹת דְאֵל אַחַר דְאִיהוּ סַמָּאִ"ל, וְאִיהִי אִיבָא דִילִיָּה, גַּם לְרַבּוֹת אֵל אַחַר, נָחַשׁ בְּגִינָה אֲתֵמֵר (בראשית ג ו) וַתִּקַּח מִפְּרִיו וַתֹּאכַל, הֵכָא רְזָא דְחֲנוּהוּ וַתֵּתֵן גַּם לְאִישָׁה עִמָּה וַיֹּאכַל גַּם לְרַבּוֹת, וּלְבַתֵּר חֲזָא לִיָּה דְאֲתַחַרְט כְּמָה דְאֵת אֲמֵר (שם ד יג) גְּדוֹל עֹנִי מִנְשׂוּא, וּבְגִין דָּא (שם ב) קִנִּיתִי אִישׁ אֶת יְהוִיָּה, הֵכָא רְמִיז קִנִּי חוֹתֵן מְשָׂה, דְעַתִּיד לְאַחַדְרָא בְּתַשׁוּבָה וּלְקַבְּלָא אֶת בְּרִית, הֵדָּא הוּא דְכַתִּיב (שם טו) וַיִּשֶׂם יְהוִיָּה לְקֵין אוֹת, אוֹת בְּרִית מִלָּה לְאַגְנָא עַלִּיָּה.

וְהַזְהֶמָּה הַזֶּה שְׁנִטְלָה מִמְּנוֹ הִיא לִילִיָּית, אִמָּם שֶׁל הָעָרַב רַב, עָלֶיָּה נֶאֱמַר רְגִלֶּיהָ יוֹרְדוֹת מְוֹת וְכוּ', שֶׁהִיא סַם הַמּוֹת שֶׁל אֵל אַחַר שֶׁהוּא סַמָּאִ"ל, וְהִיא הַפְּרִי שְׁלוֹ, גַּם - לְרַבּוֹת אֵל אַחַר, הַנְּחַשׁ, בְּגִלְלָה נֶאֱמַר וַתִּקַּח מִפְּרִיו וַתֹּאכַל. כְּאֵן הַסּוּד שֶׁל חֲנוּהוּ, וַתֵּתֵן גַּם לְאִישָׁה עִמָּה וַיֹּאכַל, גַּם - לְרַבּוֹת, וְאַחַר כְּדֵּן רָאָה אוֹתוֹ שֶׁהִתְחַרְט, כְּמוֹ שְׁנֶאֱמַר גְּדוֹל עֹנִי מִנְשׂוּא, וּבְשִׁבִיל זֶה קִנִּיתִי אִישׁ אֶת יְהוִיָּה. כְּאֵן רְמִיז קִנִּי חוֹתֵן מְשָׂה שְׁעַתִּיד לְחַזֵּר בְּתַשׁוּבָה וּלְקַבְּלָא אוֹת הַבְּרִית. זֶהוּ שְׁכַתּוּב וַיִּשֶׂם יְהוִיָּה לְקֵין אוֹת, אוֹת בְּרִית מִלָּה לְהַגֵּן עָלָיו.

וּבְגִין דָּא וַתּוֹסֵף לְלָדֶת אֶת אָחִיו אֶת הֶבֶל, מֵאֵי וַתּוֹסֵף אֶלָּא רָזָא דְמַלְחָה וְלֹא יִסֵּף עוֹד לְדַעְתָּהּ (שם לח כו), בְּגִין הָהוּא זִוְהֶמָּא דְנִפְיֵק מִנִּיהּ, וְחֶמָּא אַתְּפִשְׁטוּתִיהּ בְּכָל דְרָא, כִּיּוֹן דְחֶמָּא לְהֶבֶל דְאַתְּפִשְׁטוּתִיהּ בְּכָל דְרָא לְטָב, אָמַר וַתּוֹסֵף לְלָדֶת, אוֹסִיפֵת אִיהִי כְּמָה קֶרְבָּנִין וְכְמָה תַּחֲנוּנִין וְכְמָה בְּכִיּוֹן בְּגִינִיהּ, כִּיּוֹן דְאִיהוּ הָוָה עֲתִיד לְדַכָּאָה זִוְהֶמָּא דִּילִיהּ מַעְלָמָא, וְהָא קַהֲלַת אָמַר (קהלת ח יד) יֵשׁ הֶבֶל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה עַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר יֵשׁ צְדִיקִים אֲשֶׁר מִגִּיעַ אֲלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה הָרָשָׁעִים, הֵכָא אַתְּגַלִּי צְדִיק וְרַע לֹו רָשָׁע וְטוֹב לֹו, אִית הֶבֶל, וְאִית הֶבֶל וְעַלִּיּוּהוּ אַתְּמַר (שם יב) לֵב חֲכָם לִימִינוּ וְלֵב כְּסִיל לְשִׁמְאֵלוּ, בְּשִׁגְם זֶה הֶבֶל, וְהָא אוֹקְמוּהוּ בְּשִׁגְם זֶה מִשָּׂה, מִשָּׂה זֶה שֵׁת, וְאִיהוּ שָׁם, וְאִיהוּ הֶבֶל, וְהוּן כָּל אֵלֶּה יַפְעֵל אִיִּל פְּעַמִּים שְׁלֹשׁ עִם גְּבַר.

וּמִשּׁוּם זֶה וַתּוֹסֵף לְלָדֶת אֶת אָחִיו אֶת הֶבֶל, מַה זֶה וַתּוֹסֵף? אֶלָּא סוּד הַדְּבָר - וְלֹא יִסֵּף עוֹד לְדַעְתָּהּ, בְּגַלְל אוֹתָהּ זִהֶמָּה שְׂיִצְאָה מִמֶּנּוּ, וְרָאָה הַתְּפִשְׁטוּתוֹ בְּכָל דּוֹר. כִּיּוֹן שְׂרָאָה אֶת הֶבֶל, שְׁהַתְּפִשְׁטוּתוֹ בְּכָל דּוֹר לְטוֹב, אָמַר וַתּוֹסֵף לְלָדֶת, הִיא הוֹסִיפָה כְּמָה קֶרְבָּנוֹת וְכְמָה תַּחֲנוּנִים וְכְמָה בְּכִיּוֹת בְּשִׁבְלֹו, כִּיּוֹן שְׁהוּא הִיָּה עֲתִיד לְטַהֵר אֶת הַזִּהֶמָּה שְׁלֹו מִן הָעוֹלָם, וְהָרִי קַהֲלַת אָמַר יֵשׁ הֶבֶל אֲשֶׁר נַעֲשָׂה עַל הָאָרֶץ אֲשֶׁר יֵשׁ צְדִיקִים אֲשֶׁר מִגִּיעַ אֲלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה הָרָשָׁעִים. כְּאִן הַתְּגַלָּה צְדִיק וְרַע לֹו רָשָׁע וְטוֹב לֹו, יֵשׁ הֶבֶל וְיֵשׁ הֶבֶל, וְעַלִּיהֶם נֶאֱמַר לֵב חֲכָם לִימִינוּ וְלֵב כְּסִיל לְשִׁמְאֵלוּ, בְּשִׁגְם זֶה הֶבֶל, וְהָרִי פְּרִשׁוּהוּ בְּשִׁגְם זֶה מִשָּׂה, מִשָּׂה זֶה שֵׁת, וְהוּא שָׁם, וְהוּא הֶבֶל, וְהוּן כָּל אֵלֶּה יַפְעֵל אִיִּל פְּעַמִּים שְׁלוֹשׁ עִם גְּבַר.

דף קיז ע"ב

וְרָזָא דְמַלְחָה (ישעיה סג יא) אִיָּה הַשָּׁם בְּקֶרְבּוֹ, דְאִיהוּ (שמות ג יג) מַה שְּׁמוֹ, וְדָא אָדָם דְאִיהוּ רְבִיעָאָה, וּבְגִינִיהּ אַתְּמַר (עמוס ב ו) וְעַל אֲרַבְעָה לֹא אֲשִׁיבְנוּ, לֹא אֲשִׁיבְנוּ בְּגַלְגוּלָא יְתִיר, כִּיּוֹן דְנַח בֵּיה אָבוּי דְאִיהוּ אָדָם, בְּהָהוּא זְמַנָּא אֲשִׁתְּמוּדַע (משלי לד) מַה שְּׁמוֹ וּמַה שָּׁם בְּנוּ כִּי תַדְע, וְדָא אִיהוּ רָזָא מַה שְּׁמוֹ מַה אוֹמַר אֲלֵיהֶם, וְדָא אִיהוּ מְרַכְבְּתָא שְׁלִימָא, שׁ תְּלַת חִיּוּן, דְרַכִּיב עַלִּיּוּהוּ מִיָּה, וְעַלִּיּוּהוּ אַתְּמַר הוּן כָּל אֵלֶּה יַפְעֵל אִיִּל (דף קיז ע"ב) פְּעַמִּים שְׁלֹשׁ עִם גְּבַר.

וְסוּד הַדְּבָר - אִיָּה הַשָּׁם בְּקֶרְבּוֹ, שְׁהוּא מַה שְּׁמוֹ, וְזֶה הָאָדָם שְׁהוּא רְבִיעִי, וּבְשִׁבְלֹו נֶאֱמַר וְעַל אֲרַבְעָה לֹא אֲשִׁיבְנוּ, לֹא אֲשִׁיבְנוּ יוֹתֵר בְּגַלְגוּל. כִּיּוֹן שְׁנַח בּוּ אָבוּי שְׁהוּא אָדָם, בְּאוֹתוֹ זְמַן נוֹדַע מַה שְּׁמוֹ וּמַה שָּׁם בְּנוּ כִּי תַדְע, וְזֶהוּ הַסוּד שֶׁל מַה שְּׁמוֹ מַה אָמַר אֲלֵיהֶם, וְזִוְהִי

מְרַכְבֵּה שְׁלֵמָה, שׁ שְׁלֵשׁ חֵיוֹת שְׂרוּכָב עֲלֵיהֶם מִיָּה, וְעֲלֵיהֶם נֹאמֵר הוּא
כֹּל אֵלֶּה יִפְעַל אִיל פְּעָמִים שְׁלוֹשׁ עִם גְּבֵר.

קָם רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (בראשית ד ב) וַתּוֹסֶף לָלֶדֶת אֶת אָחִיו אֶת הֶבֶל, וְוַי
לְעֵלְמָא דְאִית לֹון עֵינֵינוּ וְלֹא חֲזָאן, אֹודְנִין וְלֹא שְׁמַעִין בְּרִזִּין דְאֹורֵייתָא,
וְאֶזְלוּן בְּתֵר בְּצַעֲוִין דְהָאִי עֵלְמָא, תָּא חֲזִי קִין אִיהוּ יֶצֶר הָרַע, הֶבֶל יֶצֶר
הַטּוֹב, הֶבֶל אִיהוּ הַלֵּב, וְאִינוּן תְּרִי בְּתֵי הַלֵּב, הִדָּא הוּא דְכָתִיב (קהלת יב) לֵב
חָכָם לִימִינוּ וְלֵב כְּסִיל לְשִׁמְאֵלוּ, לֵב חָכָם לִימִינוּ דָּא הֶבֶל, דְאֶתְמַר בֵּיה
וַתּוֹסֶף לָלֶדֶת אֶת אָחִיו אֶת הֶבֶל, אִיהוּ תּוֹסֶפֶת רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, קִין אִיהוּ רוּחַ
הַטּוֹמָאָה דְאִיהוּ גְרַע וְלֹא אוֹסִיף, קִין גּוֹפָא, קוּ לְתַרְוֵייהוּ, וּבְגִינָה אֶתְמַר
אַל תִּסְתַּכֵּל בְּקִנְקוֹן אֶלָּא בְּמָה דְאִית בֵּיה, וְדָאִי קִין אִיהוּ לְבָא, דְאִיהוּ
קְלִיפָה דְאֶגּוּזָא, לֹאוּ הֵהוּא דְלַעֲיֵלָא דְאִיהוּ אִיבָא דְאִילָנָא דְחַיִּי, וּבְגִין
דְהָאִי קִין אִית בֵּיה טַב וּבֵישׁ, אֶתְמַר בֵּיה (בראשית ב יז) וַיִּמְעַץ הַדְּעַת טוֹב וְרַע
לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ, עַד דְאֶתְעַבֵּר הֵהִיא קְלִיפָה מִנִּיהּ דְאֶגּוּזָא, אִיבָא אֶתְקַרִי
מִיְתָהּ וְחַיִּי אֹור וְחֶשֶׁד, הֶבֶל טַב וְהֶבֶל בֵּישׁ, הֶבֶל דְאֹורֵייתָא דְאִיהוּ לְהַב,
עָלָה אֶתְמַר (תהלים כט ז) קוֹל יְהוָה חָצַב לְהַבּוֹת אֵשׁ, וְדָא הִי דְמֹשֶׁה, מִי
מֹשֶׁה, שִׁי שֵׁת, דְאֶתְמַר בֵּיה (שמות ב י) כִּי מִן הַמַּיִם מְשִׁיתִיהוּ, שִׁי שֵׁם, וְלֹאוּ
לְמַגְנָא הָוָה שֵׁם קוֹבַעַ מְדַרְשׁוֹת בְּאֹורֵייתָא, וְהָוָה שֵׁת סִיוְמָא דְאֶלְפָא בֵּיתָא,
שֵׁת בְּגִין (תהלים ח ז) כֹּל שֵׁתָה תַחַת רַגְלֵיוּ.

קָם רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר: וַתּוֹסֶף לָלֶדֶת אֶת אָחִיו אֶת הֶבֶל, אוֹי לְעוֹלָם
שְׁיֵשׁ לָהֶם עֵינַיִם וְלֹא רוּאִים, אֶזְנַיִם וְלֹא שׁוֹמְעִים אֶת סוּדוֹת הַתּוֹרָה,
וְהוֹלְכִים אַחַר הַבְּצַע שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה. בֹּא וּרְאֵה, קִין הוּא יֶצֶר הָרַע,
הֶבֶל יֶצֶר הַטּוֹב, הֶבֶל הוּא הַלֵּב, וְהֵם שְׁנֵי בְּתֵי הַלֵּב, זֶהוּ שְׁכָתוּב לֵב
חָכָם לִימִינוּ וְלֵב כְּסִיל לְשִׁמְאֵלוּ, לֵב חָכָם לִימִינוּ זֶה הֶבֶל, שְׁנֹאמֵר בּוּ
וַתּוֹסֶף לָלֶדֶת אֶת אָחִיו אֶת הֶבֶל, הוּא תּוֹסֶפֶת רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, קִין הוּא
רוּחַ הַטּוֹמָאָה, שְׁהוּא גּוֹרַע וְלֹא מוֹסִיף, קִין הַגּוֹף, קוּ לְשִׁנְיָהֶם,
וּבְשִׁבִילָהּ נֹאמֵר אַל תִּסְתַּכֵּן בְּקִנְקוֹן אֶלָּא בְּמָה שְׁיֵשׁ בּוּ. וְדָאִי קִין הוּא
הַלֵּב, שְׁהוּא קְלִפַּת הָאֶגּוּז, לֹא אוֹתוּ שְׁלַמְעֵלָה שְׁהוּא פְּרִי עֵץ הַחַיִּים,
וּמְשׁוּם שְׁהַקִּין הַזֶּה יֵשׁ בּוּ טוֹב וְרַע, נֹאמֵר בּוּ וַיִּמְעַץ הַדְּעַת טוֹב וְרַע לֹא
תֹאכַל מִמֶּנּוּ, עַד שְׁעוֹבְרַת אוֹתָהּ הַקְּלִפָּה מִהָאֶגּוּז, הַפְּרִי שְׁנִקְרָא מִיְתָהּ
וְחַיִּים, אֹור וְחֶשֶׁד, הֶבֶל טוֹב וְהֶבֶל רַע, הֶהֱבֵל שֶׁל הַתּוֹרָה שְׁהוּא לְהַב,
עָלִיו נֹאמֵר קוֹל יְהוָה חָצַב לְהַבּוֹת אֵשׁ, וְזוּ הִי שֶׁל מֹשֶׁה, מִי מֹשֶׁה, שִׁי
שֵׁת, שְׁנֹאמֵר בּוּ כִּי מִן הַמַּיִם מְשִׁיתִיהוּ, שִׁי שֵׁם, וְלֹא לְחַנֵּם הַזֶּה שֵׁם
קוֹבַעַ מְדַרְשׁוֹת בַּתּוֹרָה, וְהַזֶּה שֵׁת, הַסִּיוֹם שֶׁל אֶלְפָא בֵּיתָא, שֵׁת בְּגִלְל
כֹּל שֵׁתָה תַחַת רַגְלֵיוּ.

וְהֶבֶל מְסַטְרָא דִּימִינָא אִיהוּ כְּלִיל זֵי הַבְּלִים, וְאִינוּן אַבְגִּיתִיץ וְכוּ', שֵׁת
סְלָקִיו, דְאִינוּן לְהַבִּים בְּשֵׁת עֲזָקָא דְקִנְהָ, וְהֶבֶל דְפָה שְׁבִיעָאָה, וְלִקְבֻלְיִיהוּ

אָמַר דָּוִד שֶׁבַע קָלִין דִּהְבּוּ לַיהוּיָה בְּנֵי אֱלִים, (תהלים כט) וְעַל אֱלִין שֶׁבַע אֶתְמַר (דברים ח א) כִּי לֹא עַל הַלֶּחֶם לִבְדּוֹ יַחֲיֶה הָאָדָם כִּי עַל כָּל מוֹצֵא פִי יְהוּיָה יַחֲיֶה הָאָדָם, וְאֱלִין ז' קָלִין סִלְקִין בְּז' רְקִיעִין, וְאִית ז' דְּשִׁמְאֵלָא דְנַחְתִּין בְּשִׁבְעָה אֲרָעִין, וְעַלִּיָּהּ אָמַר קִהְלַת (קהלת ג כז) (כז) מִי יוֹדַע רוּחַ בְּנֵי הָאָדָם הָעוֹלָה הִיא לְמַעְלָה וְכוּ'.

וְהֵבֵל מִצַּד הַיָּמִין הוּא כּוֹלֵל שִׁבְעָה הֶבְלִים, וְהֵם אַבְגִּית"ץ וְכוּ', שֶׁשׁ עוֹלִים, שֶׁהֵם לְהִבִּים בְּשִׁשֶׁת טַבְעוֹת הַקְּנָה, וְהֵבֵל שֶׁל הַפָּה שְׁבִיעִי, וְכַנְגָדָם אָמַר דָּוִד שִׁבְעָה קוֹלוֹת שֶׁל הֵבּוּ לַיהוּיָה בְּנֵי אֱלִים, וְעַל שֶׁבַע הִלְלוּ נְאֻמָּר כִּי לֹא עַל הַלֶּחֶם לִבְדּוֹ יַחֲיֶה הָאָדָם כִּי עַל כָּל מוֹצֵא פִי יְהוּיָה יַחֲיֶה הָאָדָם, וְשִׁבְעָה הַקּוֹלוֹת הִלְלוּ עוֹלִים בְּשִׁבְעָה רְקִיעִים, וְיֵשׁ שֶׁבַע שֶׁל הַשְּׁמַאֵל שְׁיִוְרָדִים בְּשִׁבְעַת אֲרָצוֹת, וְעַלִּיהֶם אָמַר קִהְלַת כִּי מִי יוֹדַע רוּחַ בְּנֵי הָאָדָם הָעוֹלָה הִיא לְמַעְלָה וְכוּ'.

שִׁבְעָה הֶבְלִים טַבִּין אֱלִין אֵינוֹן שֶׁבַע שְׁנֵי הַשְּׁבַע, וְלִקְבִלִיָּהּ אֶחָרִינִין לְקַבֵּל שֶׁבַע שְׁנֵי הַרְעֵב, אֱלִין הֶבְלִים דְחִיִּי, וְאֱלִין הֶבְלִים דְמִיתָה, וּבְגִין דָּא יֵשׁ הֵבֵל וְיֵשׁ הֶבְלִים, ה' יֵב, ד' אַרְבַּע חִינוּן דְכַרְסִיָּא, ו' שִׁית דְרָגִין דְכַרְסִיָּא, וְעַלִּיָּהּ שְׁרִיָּין עֶשֶׂר אֶמִירָן דְאֵינוֹן י', ו' דְנַפְיָק מִהֶבֵל אִיהוּ קוֹל דְאִיהוּ פּוֹרַח בְּאֹיִר, דְאִיהוּ אֹר חֲמֵשׁ אֹר וְדֵאִי אֵינוֹן ה' עֲלָאָה, י' דְבוּר וְאֶמִירָה, וְאֵינוֹן הֶבְלִים הֵבֵל סְלִיק בְּה' עֲלָאָה, וְהֵבֵל נְחִית בְּה' תַתְּאָה, נְחִית דְבוּר, וּבְאֱלִין הֶבְלִים סְלִיק בְּחַד קָלָא סְלִיק, וּבְדָא נְחִית, בְּה' תַתְּאָה סְלִיק קָלָא דְאִיהוּ ו', בְּה' עֲלָאָה נְחִית דְבוּר דְאִיהוּ י'.

שִׁבְעָה הֶבְלִים טוֹבִים אֱלוּ, הֵם שֶׁבַע שְׁנוֹת הַשְּׁבַע, וְכַנְגָדָם אֶחָרִים כְּנָגֵד שֶׁבַע שְׁנֵי הַרְעֵב, אֱלוּ הֶבְלִים שֶׁל חַיִּים, וְאֱלוּ הֶבְלִים שֶׁל מִיתָה, וּמְשׁוּם זֶה יֵשׁ הֵבֵל וְיֵשׁ הֶבְלִים, ה' יֵב, ד' אַרְבַּע חִיות הַכְּפֵסָא, ו' שֶׁשׁ הַמְדַרְגּוֹת שֶׁל הַכְּפֵסָא, וְעַלִּיהֶם שׁוֹרִים עֶשֶׂר אֶמִירוֹת שְׁהוּן י', ו' שְׁיוּצָא מִהֶבֵל הוּא קוֹל שֶׁהוּא פּוֹרַח בְּאֹיִר, שֶׁהוּא אֹר, חֲמֵשָׁה אֹר וְדֵאִי הֵם ה' הַעֲלִיוֹנָה, י' דְבוּר וְאֶמִירָה, וְאוֹתָם הֶבְלִים, הֵבֵל עוֹלָה בְּה' הַעֲלִיוֹנָה, וְהֵבֵל יוֹרֵד בְּה' תַתְּחוֹנָה, הַדְּבוּר יוֹרֵד, וּבְהֶבְלִים הִלְלוּ עוֹלָה בְּאֶחָד, הַקּוֹל עוֹלָה, וּבְזֶה יוֹרֵד, בְּה' תַתְּחוֹנָה עוֹלָה הַקּוֹל שֶׁהוּא ו', בְּה' הַעֲלִיוֹנָה יוֹרֵד הַדְּבוּר שֶׁהוּא י'.

וְהֶבְלִים סִלְקִין וְנַחְתִּין בְּלָבָא, וְהֵנָּה מְלֶאכִי אֱלֵהִיִּים סִלְקִין וְנַחְתִּין תַּמָּן וְאֵינוֹן יִי, ה' תַתְּאָה מוֹצֵב אֲרָצָה, וְרֵאשׁוּ מְגִיעַ הַשְּׁמִימָה דָּא ה' עֲלָאָה דְאֶתְקַרִי הַשְּׁמִימָה, וְאִם לֹא סִלְקִין בְּמַחְשְׁבָה דְאִיהִי יוֹיֵד הִיא וְאִי הִיא, לֹא מְסַתְּפִלִין בְּצִלוֹתֵין, אֱלִין הֶבְלִים דְלֹא אֵינוֹן מְסַטְרָא דִיחֻדָּא, וְהֶבְלִים אֶחָרִין אֵינוֹן בְּפִירוּדָא, וְסִלְקִין בְּמַחְשְׁבָה בִישָׂא, וּבְגִין דָּאִית תַּמָּן פִּירוּדָא

אֶתְמַר בְּמַחְשְׁבָה דְלֵהוֹן מַחְשְׁבָה בִישָׂא מְצִטְרָפָא לְמַעֲשָׂה, (והבלים דלית בהון פרודא מחשבה דלהון מצטרפא למעשה).

וְהַהֲבֵלִים עוֹלִים וְיִוְרְדִים בְּלֵב, וְהִנֵּה מְלֹאכֵי אֱלֹהִים עֲלִים וְיִוְרְדִים שֵׁם וְהֵם יִיו, ה' תַּחְתּוֹנָה מְצַב אֲרָצָה, וְרֵאשׁוּ מְגִיעַ הַשְּׂמִימָה - זֹה ה' עֲלִיוֹנָה שְׁנִקְרָאת הַשְּׂמִימָה, וְאִם לֹא עוֹלִים בְּמַחְשְׁבָה שְׁהִיא יוֹ"ד הִיא וְאִיו הִיא, לֹא מְסַתְּפָלִים בְּתַפְלוֹת, אֱלוּ הַהֲבֵלִים שְׂאִינִם מְצַד שֶׁל הַיְחוּד, וְהַבְּלִים הָאֲחֵרִים הֵם בְּפְרוּד, וְעוֹלִים בְּמַחְשְׁבָה רְעָה, וּמְשׁוּם שֵׁשׁ שֵׁם פְּרוּד, נֶאֱמַר בְּמַחְשְׁבָה שְׁלֵהֶם מַחְשְׁבָה רְעָה מְצִטְרָפָת לְמַעֲשָׂה, (וההבלים שאין בהם פרוד, המחשבה שלהם מצטרפת למעשה).

וְעֵקֶר דְּאַרְבַּע אֲתִנּוּן וְעֵשֶׂר אֲתִנּוּן אִיהִי מְלֻכּוּתָא, דְּאִיהִי כְּלִילָא מְכַל עֵשֶׂר סְפִירָן, וּבִיהִי צְרִיךְ כְּלֵא לְאֲכַלְלָא, דְּכָל מָאן דְּנָטִיל מְלֻכּוּת בְּלֵא תִשַׁע סְפִירָן אִיהוּ מְקַצֵּץ בְּנִטְיָעוֹן, וְכָל מָאן דְּנָטִיל תִּשַׁע סְפִירָן בְּלֵא מְלֻכּוּת אִיהוּ כּוֹפֵר בְּעֵיקֶר.

וְהָעֵקֶר שֶׁל אַרְבַּע אוֹתִיּוֹת וְעֵשֶׂר הָאוֹתִיּוֹת הִיא הַמְּלֻכּוּת, שְׁהִיא כְּלוּלָה מְכַל עֵשֶׂר הַסְּפִירוֹת, וּבִיהִי צְרִיךְ הַכֹּל לְהַכְּלִיל, שֶׁכֹּל מִי שֶׁנּוֹטֵל מְלֻכּוּת בְּלֵי תִשַׁע סְפִירוֹת, הוּא מְקַצֵּץ בְּנִטְיָעוֹת, וְכָל מִי שֶׁנּוֹטֵל תִּשַׁע סְפִירוֹת בְּלֵי מְלֻכּוּת, הוּא כּוֹפֵר בְּעֵיקֶר.

הַבְּלִים דְּסִטְרָא אַחְרָא עֲלִייהוּ אֶתְמַר (ירמיה י טו) הֶבֶל הַמָּה מַעֲשָׂה תַעֲתוּעִים, דְּאִינוּן הַבְּלִים סְלֻקִין בְּנִבְלוֹת הַפָּה וּבְשִׁקְרוּת, וְכִלְהוּ סְלֻקִין לְגַבֵּי מוֹחָא אִית חֲמָה וּלְבָנָה וְכֻכְבָּיָא וּמְזֻלָּא בְּרִקִיעִין דְּאִינוּן קְלִיפִין, דְּעֲלִייהוּ אֶתְמַר (ישעיה ה יח) הוּי מוֹשְׁכֵי הָעוֹן בְּחַבְלֵי הַשּׂוּא, וְעֲלִייהוּ אֶתְמַר (שם נא ו) כִּי שְׂמִים כָּעֵשׂוֹן נִמְלְחוּ, וְחִפְרָה הִלְבְּנָה וּבּוֹשָׁה הַחֲמָה וְכוּ' (שם כד כג), וְכִמָּה הַבְּלִים אִית לּוֹן דְּכִלְהוּ מְלִינִין שְׁקֵר וְשׂוּא, וְכָל מָאן דְּאֶפִיק מְלִין דְּשִׁקְרָא כְּמָה מְלֹאכֵי חַבְלָה פְּתַחִין גְּדַפְיִיהוּ לְקַבְּלוֹן, הִדָּא הוּא דְּכַתִּיב (קהלת י ב) כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיד אֶת הַקּוֹל וְכוּ', וְאֵלִין מְלוּלִין אִינוּן בְּגִין כְּמָה בְּנִינִין.

הַהֲבֵלִים שֶׁל הַצַּד הָאֲחֵר, עֲלִיהֶם נֶאֱמַר הֶבֶל הַמָּה מַעֲשָׂה תַעֲתוּעִים, שְׂאוֹתֶם הַבְּלִים עוֹלִים בְּנִבְלוֹת הַפָּה וּבְשִׁקְרוּת, וְכֻלָּם עוֹלִים לְמַח, יֵשׁ חֲמָה וּלְבָנָה וְכֻכְבָּיָם וּמְזֻלוֹת בְּרִקִיעִים שְׁהֵם קְלָפוֹת, שְׁעֲלִיהֶם נֶאֱמַר הוּי מוֹשְׁכֵי הָעוֹן בְּחַבְלֵי הַשּׂוּא, וְעֲלִיהֶם נֶאֱמַר כִּי שְׂמִים כָּעֵשׂוֹן נִמְלְחוּ, וְחִפְרָה הִלְבְּנָה וּבּוֹשָׁה הַחֲמָה וְכוּ', וְכִמָּה הַבְּלִים יֵשׁ לָהֶם שְׁכָלָם מְלֵאִים שְׁקֵר וְשׂוּא, וְכָל מִי שֶׁמוֹצִיא דְּבָרֵי שְׁקֵר, כְּמָה מְלֹאכֵי חַבְלָה

פִּוֹתְחִים כְּנִפְיָהֶם כְּנִגְדָּם. זֶהוּ שְׁכָתוּב כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךְ אֶת הַקּוֹל
וְכוֹי, וְהַדְּבוּרִים הִלְלוּ הֵם בּוֹנִים כְּמָה בְּנִינִים.

דף קיח ע"א

(דף קיח ע"א) אמר המגיה, הנמשך אחר זה כבר נדפס בדף ק"ד ע"א, אמנם אחר כך מצאתי זאת הנסחא מדוייקת יותר מהאחרת, וכדי שלא לכפול הדברים ארמוז לך החלוף שיש ביניהם בלבד, בזאת הנסחא לא מצאתי או אשא על מיא בשורה ל', ובשורה ל"ד נקודין מן יי טעמים מן ו' איהי בת קול, ובדף ק"ה ע"א שורה ז' צ"ל ואיהי לב דכלהו בה אתכלילן ומינה נפיק דפיקו, ובשורה ט' וכד דפיק, ובשורה י' צ"ל רשפים ובשורה י"ב נחית צ"ל אחיד, דף ק"ד ע"ב בשורה י"ו דא צ"ל דמלה, בשורה י"ח ד' דילה צ"ל ד' דלה, שורה ד' אויר קדמון צ"ל אוירא קדמאה.

וּתּוֹסֵף לְלֶדֶת אֶת אָחִיו אֶת הֶבֶל. בֹּא וּרְאֵה, הֶבֶל הוּא הַלֵּב, וַיֵּשׁ שְׁנֵי
בְּתָיִם בְּלֵב, לֵב חָכָם לַיְמִינוֹ הֶבֶל, לֵב כְּסִיל לְשִׁמְאֵלוֹ זֶה הֶבֶל, קִין הוּא
יוֹנֵק מִשְׁנֵיהֶם, וְהוּא עֵץ טוֹב וְרַע, וְקִין הוּא הַזְּהֵמָה שֶׁהִנְחֵשׁ הִטִּיל
בְּחֹנָה, וְעָלְיוֹ נֶאֱמַר כִּי מִשְׁרֵשׁ נָחַשׁ יֵצֵא צָפַע. מֶה דְרָכּוֹ שֶׁל הַנְּחֹשׁ לְהַרְגֵּ,
כִּד זֶה הַרְגֵּ וְאַחַר כֵּן הִתְחַרֵּט, וּמִשּׁוֹם זֶה וַיִּשָּׂם יְהוָה לְקִין אוֹת, אוֹת
בְּרִית מִלָּה, וּמִשּׁוֹם זֶה אָמַר קְנִיתִי אִישׁ אֶת יְהוָה, וְאַף עַל פִּי שֶׁקִּיין
הוּא זְהֵמָה, יְכוֹל לַעֲשׂוֹת נְקִי"י, כְּמוֹ יִתְרוֹ שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ וּבְנֵי קִינִי חֲתָן
מִשָּׁה.

אמר המגיה זה התקון מצאתיהו מפוזר ומפורד ומוטעה, והרבה עמלתי וטרחתי להגיהו ולסדר הדברים על אופניהם, ובמקומות ממנו כתבתי הדברים פעמים מפני חלוף הנסחאות.

עוד ראה זה מצאתי.

וּתּוֹסֵף לְלֶדֶת אֶת אָחִיו אֶת הֶבֶל (בראשית ד ב), תָּא חֲזִי הֶבֶל אִיהוּ הַלֵּב, וְאִית
ב' בְּתָיִם בְּלֵבָא, (קהלת י ג) לֵב חָכָם לַיְמִינוֹ הֶבֶל, לֵב כְּסִיל לְשִׁמְאֵלוֹ דָּא הֶבֶל,
קִין אִיהוּ יִנִּיק מִתְרוֹיְיָהוּ, וְאִיהוּ עֵץ טוֹב וְרַע, וְקִין אִיהוּ זוֹהֵמָה דְנָחֵשׁ
דְאֵטִיל בְּחֹנָה, וְעָלְיָהּ אֶתְמַר (ישעיה יד כט) כִּי מִשְׁרֵשׁ נָחֵשׁ יֵצֵא צָפַע, מֶה
אֶרְחִיָּה דְחֹנָה לְמַקְטֵל, כִּד דָּא קֵטֵל, וּלְבַתֵּר אֶתְחַרֵּט, וּבְגִין דָּא (בראשית ד
טו) וַיִּשָּׂם יְהוָה לְקִין אוֹת, אוֹת בְּרִית מִלָּה, וּבְגִין דָּא אָמַר (שם) קְנִיתִי אִישׁ
אֶת יְהוָה, וְאַף עַל גַּב דְּקִיין אִיהוּ זוֹהֵמָה, יְכִיל לְמַעַבְדַּ נְקִי"י, כְּגוֹן יִתְרוֹ
דְאֶתְמַר בֵּיהּ (שופטים א טו) וּבְנֵי קִינִי חֲתָן מִשָּׁה.

וְרָזָא דְמִלָּה הֶבֶל הַבְּלִים אָמַר קְהֵלֵת, וְאָמְרוּ קְדָמָאִין אִית הֶבֶל וְאִית הֶבֶל,
יֵשׁ צְדִיקִים שְׂמִינֵי אֵלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה הַרְשָׁעִים וְכוּ', (קהלת ח יד) אֶמְרֵתִי שְׂגָם

זֶה הַבֵּל, הַבֵּל דִּימִינָא ה' פְּרִסְיָא, וי' שֵׁשׁ מַעְלוֹת לַכֶּסֶא, ד' אַרְבַּע חִיּוֹן, אֵלִין הַבְּלִים אֵינּוֹן לְבוּשָׁא לְתַפְאֶרֶת וּמַלְכוּת דְּאֵינּוֹן וי"ה, יי"ה כְּלִילֹן, יי' בְּאִוִּיר, ה' תַּתְּאָה דְּבוּר דְּסִלִּיק בְּהַבֵּל, וְכֹלָא אֲתַפְּלִיל בְּשֵׁמָא דְּבַר נֶשׁ דְּצִלִּי צְלוּתָא אוּ דְעָסִיק בְּאִוִּרֵייתָא, אָבֵל הַבְּלִים אַחֲרָנִין דְּאֲתַעְבִּידוּן בְּאַרְעָא, סִלְקִין בְּאִוִּיר דְּהָאֵי עֲלָמָא בְּקוּל וְדְבוּר דְּחוּל, וְיִשְׂרָאֵל מְצִלִין בְּהוֹן הַמְּבַדִּיל בֵּין קִדְשׁ לְחוּל, וְאִית אַחֲרָנִין דְּאֲתַמַּר בְּהוֹן (ירמיה י טו) הַבֵּל הֵמָּה מַעֲשֵׂה תַעֲתוּעִים, וְאֵינּוֹן הַבְּלִים וְקוּל וְדְבוּר דְּנִבְלוּת הִפָּה, אֵינּוֹן מְסֻטְרָא דְּאֵלֵהִים אַחֲרִים מִמֶּנּוּן דְּשָׂאָר עֲמִין דְּאֵינּוֹן סַמְא"ל וְנַחֲשׁ, עֲלִייהוּ אֲתַמַּר בְּהַבְּדִלָּה וּבֵין יִשְׂרָאֵל לְגוּיִם, כָּל חַד כְּפּוּס עוּבְדוּי כְּדָ בְּנֵי בְּנִינָא, (קהלת ז יד) דְּזֵה לְעַמַּת זֵה עֲשֵׂה הָאֵלֵהִיִּים.

וְסוּד הַדְּבָר - הַבֵּל הַבְּלִים אָמַר קַהֲלַת, וְאָמְרוּ הָרַאשׁוּנִים, יֵשׁ הַבֵּל וְיֵשׁ הַבֵּל, יֵשׁ צְדִיקִים שְׂמִינֵעַ אֵלֵיהֶם כְּמַעֲשֵׂה הַרְשָׁעִים וְכוּ', אָמַרְתִּי שְׂגָם זֵה הַבֵּל, הַבֵּל שֶׁל הַיָּמִין, ה' הַכֶּסֶא, וי' שֵׁשׁ מַעְלוֹת לַכֶּסֶא, ד' אַרְבַּע חִיּוֹת, אֵלוּ הַהַבְּלִים הֵם לְבוּשׁ לְתַפְאֶרֶת וּמַלְכוּת שְׁהוֹן וי"ה, יי"ה כְּלוּלִים, יי' בְּאִוִּיר, ה' תַּחְתּוֹנָה דְּבוּר שְׁעוּלָה בְּהַבֵּל, וְהַכֵּל נִכְלָל בְּשֵׁם שֶׁל הָאָדָם שְׂמִתְפַּלֵּל תַּפְּלָה אוּ שְׁעוּסָק בְּתוֹרָה, אָבֵל הַבְּלִים אַחֲרִים שְׂנַעֲשִׂים בְּאַרְץ, עוֹלִים בְּאִוִּיר שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה בְּקוּל וְדְבוּר שֶׁל חַל, וְיִשְׂרָאֵל מִתְפַּלֵּלִים בָּהֶם הַמְּבַדִּיל בֵּין קִדְשׁ לְחוּל, וְיֵשׁ אַחֲרִים שְׂנַאָמַר בָּהֶם הַבֵּל הֵמָּה מַעֲשֵׂה תַעֲתוּעִים, וְאוֹתָם הַבְּלִים וְקוּל וְדְבוּר שֶׁל נִבְלוּת הִפָּה, הֵם מְצַד שֶׁל אֵלֵהִים אַחֲרִים, הַמְּמַנִּים שֶׁל שָׂאָר הָעַמִּים שֶׁהֵם סַמְא"ל וְנַחֲשׁ, עֲלִייהֶם נֶאֱמַר בְּהַבְּדִלָּה וּבֵין יִשְׂרָאֵל לְגוּיִם, כָּל אַחַד כְּפִי מַעֲשִׂיו כְּדָ בּוֹנָה בְּנָן, שְׂזֵה לְעַמַּת זֵה עֲשֵׂה הָאֵלֵהִיִּים.

וְתָא חֲזִי מָאן דְּבְנִינָא דִּילִיהּ לְעִילָא בְּסֻטְרָא דְּדַכְּיוּ, בְּכָל אֵלִין הַבְּלִים דְּאִוִּרֵייתָא וְצְלוּתָא, עֲלִיהּ אָמַר קָרָא (ישעיה לו טו) וְאֲשִׁים דְּבְרִי בְּפִיךָ וְכוּ' וְלֹאמַר לְצִיּוֹן עַמִּי אֲתָה, וְהָא אִוְקְמוּהוּ אֵל תַּקְרִי עַמִּי, אֵלָא עַמִּי, מָה אָנָּא בְּמַלוּלָא דִּילִי עֲבַדִּית שְׂמִיָּא וְאַרְעָא כְּמָה דְּאֲתָ אָמַר (תהלים לג ו) בְּדְבַר יְהוָה שְׂמִים נַעֲשׂוּ, כְּדָ אָנְתָּ בְּשׁוֹתְפּוֹ עַמִּי תַעֲבִיד בְּמַלוּלָא, אָבֵל אַחֲרָנִין דְּמַפְקִין מִפּוּמִייהוּ הַבְּלִים דְּשְׁבוּעָה, עֲלִייהוּ אֲתַמַּר (משלי ז כז) כִּי רַבִּים חֲלָלִים הִפִּילָה, וְאֵלִין אֲתַקְרִיאוּ חֲלָלִים, דְּמַחֲלָלִין שֵׁם יְהוָה, וְנִפְקִין הַבְּלִים מִפּוּמִייהוּ וְקָלָא וְדְבוּרָא לְשַׁקְרָא וְאוּמָאָה לְשַׁקְרָא, וְדַכְרִין שְׂמִיָּה לְמַגְנָא וְלְשַׁקְרָא, בְּהֵהוּא שְׂמָא דְּנִפְקִין לְבִטְלָא וְלְשַׁקְרָא בְּנִין לוֹן בְּנִינִין דְּבִטְלִין לוֹן מַעֲלָמָא, הַדָּא הוּא דְּכַתִּיב (ירמיה ב ו) לְשׂוֹא הִכְתִּי אֶת בְּנֵיכֶם, וְוִי לוֹן לְבְנֵי נֶשֶׂא דְּנִפְקִין מִפּוּמִייהוּ מְלוּלִין וְאוּמָאִין דְּשַׁקְרָא, טב לוֹן דְּלֹא יִתּוּן לְעַלְמָא, קִמּוּ חֲבַרְיָא כְּלָהוּ וְאָמְרוּ רַחֲמָנָא לְשַׁזְבוּן רַחֲמָנָא לְשַׁזְבוּן.

וּבֵא וּרְאָה, מִי שְׂבִינְנוּ לְמַעְלָה בְּצַד הַטְּהָרָה, עִם כָּל הַהַבְּלִים הַלְלוּ שֶׁל תוֹרָה וְתַפְּלָה, עֲלִיו אָמַר הַכְּתוּב וְאֲשִׁים דְּבְרִי בְּפִיךָ וְכוּ', וְלֹאמַר לְצִיּוֹן עַמִּי אֲתָה, וְהָרִי פְּרִשׁוּהוּ אֵל תַּקְרִי עַמִּי אֵלָא עַמִּי, מָה אָנִי בְּדְבוּר שְׂלִי

עשיתי שמים וארץ, כמו שנאמר בדבר יהויה שמים נעשו, כך אתה בשתפות עמי תעשה בדבור, אבל אחרים שמוציאים מפיהם הבלים של שבועה, עליהם נאמר כי רבים חללים הפילה, ואלה נקראו חללים, שמחללים שם יהויה ומוציאים הבלים מפיהם, וקול ודבור לשקר ושבועה לשקר, ומזכירים שמו לחנם ולשקר. באותו שם שמוציאים לבטלה ולשקר, בונים להם בנינים שמבטלים אותם מן העולם, זהו שפתוב לשוא הפיתי את בניכם. אוי להם לבני אדם שמוציאים מפיהם דבורים ושבועות שקר, טוב להם שלא יבאו לעולם. כמו כל החברים ואמרו, הרחמן יצילנו, הרחמן יצילנו.

דף קיח ע"ב

אמר רבי שמעון, רבנו, כל אליו בנינו תליין במחשבה, כמה דאשכחנא בקין והבל, קין היה עובד אדמה ומייתי בקרבנא פשתים, מההוא סטרא דערנה, הנה מחשבה לקרבא קמי קודשא בריה הוא ערנה, ומנין דפשתים איהו מסטרא דערנה שנאמר (שמות כח מב) ועשה להם מכנסים בד לכסות בשר ערנה, הבל הנה רועה צאן, קריב קרבנא מבכורות צאנו, הדא הוא דכתיב (בראשית ד ד) והבל הביא גם הוא מבכורות צאנו, (דף קיח ע"ב) מחשבתיה הנה בההוא אתר דאתמר ביה, (דניאל ז ט) ועתיק יומין יתיב לבושה כתלג חנור ושער ראשה כעמר נקא, וקודשא בריה הוא מחשבתיה טבא צרפה למעשה, ובגין דא קביל ליה, ומחשבה רעה לא מצרפה למעשה, ודא הוא קרבנא דקין, ובגין דא חרה לו, מיד ויאמר יהויה לקין למה חרה לך וכו', הלא אם תטיב שאת (בראשית ד ו), אם תטיב עובדך שאת, אנא מאריך לך ואטול מטולך עלי, ומנלן דשאת מטולא דחובין הוא, דכתיב (ישעיה א יד) נלאתי נשוא, ואם לא תטיב עובדך לפתח חטאת רובך, ודא פתח דגיהנם, דתמן חובין דילך שלטין עלך, ואם תטיב עובדך אתה תמשול בו.

אמר רבי שמעון: חכמים, כל הבנינים הללו תלויים במחשבה, כמו שמצאנו בקין והבל, קין היה עובד אדמה והביא קרבן פשתים, מאותו הצד של ערנה, היתה מחשבה להקריב לפני הקדוש ברוך הוא ערנה, ומנין שפשתים הוא מצד הערנה? שנאמר ועשה להם מכנסים בד לכסות בשר ערנה, הבל היה רועה צאן, הקריב קרבן מבכורות צאנו, זהו שפתוב והבל הביא גם הוא מבכורות צאנו, מחשבתו היתה באותו מקום שנאמר בו ועתיק הימים יושב, לבושו כשלג לבן, ושער ראשו כעמר נקי, והקדוש ברוך הוא מצרף מחשבה טובה למעשה, ומשום זה קבל אותו, ומחשבה רעה אינו מצרפה למעשה, וזהו קרבנו של קין, ומשום זה חרה לו. מיד ויאמר יהויה לקין למה חרה לך וכו', הלא אם תטיב שאת, אם תטיב מעשיך - שאת, אני מחכה לך

וְאֵטֵל מִשְׁאָדָּךְ עָלַי, וּמִנִּי לָנוּ שְׂשֹׂאת הוּא מִשָּׂא הָעוֹנוֹת? שְׂכַתוֹב נִלְאֵתִי
נִשּׂוּא, וְאִם לֹא תִיטִיב מִעֲשִׂיךְ - לִפְתַּח חֲטָאת רִבְּצָ, וְזֶה פְּתַח הַגִּיהֶנֶם,
שְׂשֵׁם הַחֲטָאִים שְׂלְךָ שׁוֹלְטִים עָלֶיךָ, וְאִם תִּיטִיב מִעֲשִׂיךָ, אֲתָה תִמְשַׁל
בּוּ.

רְשִׁיעִיָּא לֹא שְׁלִיט בְּהוֹן מוּסָר אֶלָּא נְטָרִין דְּבָבוּ, כְּגוֹנָא דְעָשׂוּ וַיִּשְׁטֹם עָשׂוּ
אֶת יַעֲקֹב (בראשית כו מא), יַעֲקֹב כְּגוֹנָא דְהָבֵל וְעָשׂוּ כְּגוֹנָא דְקִין, וַיֹּאמֶר מָה
עָשִׂיתָ וְכוּ' (שם ד ט) חוּבָא דָּא דְקִטְלַת לְאַחוּךְ לֹא עֲבַדְתָּ לִּיהּ אֶלָּא לְשִׂמְא
דְּאַתְקָרִי מִיָּה, מִיָּה אֶעֱיִדְךָ וְאַסְהִיד עָלֶיךָ, וְאִיהִי תִבְעָה לְךָ, וְלֹא עוֹד אֶלָּא
מִיָּה דְאִיהוּ אָדָם דְּעֵבִיד לְךָ, גְּרַם דָּא דְאַפִּיק מִלְּאָדָּה הַמּוֹת בְּךָ לְעֵלְמָא, וְדָא
אִיהוּ פּוֹקֵד עוֹן אֲבוֹת עַל בְּנִים (שמות כ ה), וְהָא אֲתַמַּר אִם אוֹחְזִין מִעֲשֵׂה
אֲבוֹתֵיהֶם בְּיַדְהֶם, אֶלָּא כְּדָּהּ הוּא עוֹבְדֵי אֲבוּהַ הוּא בִּידֵיהּ, עַל סָבָה דְאַשָּׁה
הוּא, כְּמָה דְאַתְמַר וַיְהִי בְּהִיּוֹתֶם בְּשָׂדֵה, וְאִין שְׂדָה אֶלָּא אֲתַתָּא, אֲתַתָּא
גְּרַמַת מִיַּתָּה לְאָדָם, וְגְרַמַת מִיַּתָּה לְהָבֵל, כְּמָה דְאַתְמַר בְּיַעֲקֹב עִם מִמְנָא
דְעָשׂוּ וַיֹּאבֵק אִישׁ עִמּוֹ (בראשית לב כה), כְּגוֹנָא דָּא הוּא קִין וְהָבֵל, וְנִצַּח הָבֵל
לְקִין, וְאִיהוּ מִסְטָרָא דְרַחֲמֵי דְחֵיִיס עֲלוּי וְלֹא בְעָא לְמִקְטִלִּיהּ, וְקַם הוּא
וְקִטְלִיהּ, וְאַתְתָּא גְרַמָּא דָּא, עֲלֵה אֲתַמַּר (משלי ה ה) רְגִלֶּיהָ יוֹרְדוֹת מְוֹת,
וּבִקְנָאָה דִילִיָּה קִטְל לִיָּה.

הַרְשָׁעִים לֹא שׁוֹלֵט בְּהֶם מוּסָר אֶלָּא שׁוֹמְרִים שְׁנָאָה, כְּמוֹ שְׂעָשׂוּ -
וַיִּשְׁטֹם עָשׂוּ אֶת יַעֲקֹב, יַעֲקֹב כְּמוֹ שְׂהָבֵל, וְעָשׂוּ כְּמוֹ שְׂקִין. וַיֹּאמֶר מָה
עָשִׂיתָ וְכוּ', הַחֲטָא הַזֶּה שְׂהַרְגִתָּ אֶת אַחִיךָ לֹא עָשִׂיתָ אוֹתוֹ אֶלָּא לְשֵׁם
שְׂנֵקְרָא מִיָּה, מִיָּה אֶעֱיִדְךָ וְאַעֲיִד עָלֶיךָ, וְהִיא תוֹבַעַת אוֹתְךָ, וְלֹא עוֹד,
אֶלָּא מִיָּה שְׂהוּא אָדָם שְׂעָשָׂה אוֹתְךָ, גְּרַם אֶת זֶה שְׂמִלְּאָדָּה הַמּוֹת הוֹצִיא
אוֹתְךָ לְעוֹלָם, וְזֶהוּ פּוֹקֵד עוֹן אֲבוֹת עַל בְּנִים, וְהִרִי נִתְבָּאָר אִם אוֹחְזִים
מִעֲשֵׂה אֲבוֹתֵיהֶם בְּיַדְהֶם, אֶלָּא כְּדָּהּ הִיָּה, מִעֲשִׂי אֲבִיו הִיָּה בִּידוֹ, וְעַל
סָבָה שְׂל אִשָּׁה זֶה הִיָּה, כְּמוֹ שְׂנָאָמַר וַיְהִי בְּהִיּוֹתֶם בְּשָׂדֵה, וְאִין שְׂדָה
אֶלָּא אִשָּׁה, הָאִשָּׁה גְרַמָּה מִיַּתָּה לְאָדָם וְגְרַמָּה מִיַּתָּה לְהָבֵל, כְּמוֹ
שְׂנָאָמַר בְּיַעֲקֹב עִם הַמִּמְנָה שְׂל עָשׂוּ וַיֹּאבֵק אִישׁ עִמּוֹ, כְּמוֹ זֶה הִיָּה קִין
וְהָבֵל, וְנִצַּח הָבֵל אֶת קִין, וְהוּא מִצַּד הַרַחֲמִים, שְׂחַס עֲלוּי וְלֹא רַצָּה
לְהַרְגוֹ, וְקַם הוּא וְהַרְגוֹ, וְהָאִשָּׁה גְרַמָּה אֶת זֶה, עֲלֵיהּ נֹאמַר רְגִלֶּיהָ
יֹרְדוֹת מְוֹת, וּבִקְנָאָתוֹ הַרְג אוֹתוֹ.

וַיֹּאמֶר קוֹל דְּמִי אַחִיךָ צוֹעֲקִים אֵלַי מִן הָאֲדָמָה (בראשית ד ט), אֲנִתָּה הוּא בְרִיָּה
דְּחוּנָא דְגְרַם מִיַּתָּה לְאָדָם, דְּאַתְמַר בִּיָּה (שם ג יד) אַרְוֹר אֲתָה מְכַל תְּבַהֲמָה,
כְּדָּהּ אִית לְךָ לִירְתָא מְנִיָּה, דְּעוֹבְדָא דִילִיָּה בִּידְךָ, בְּגִין דָּא אַרְוֹר אֲתָה מִן
הָאֲדָמָה אֲשֶׁר פְּצַתָּה אֶת פִּיָּה, דָּא הוּא אַרְעָא דְלֵיִיט לָהּ קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא
תִּשְׁע לְנוֹטִין, לֵיִיט לְקִין חַד לְאַשְׁלָמָא לְעֲשָׂרָה, וּבְגִין דָּא אָמַר (שם יא) אַרְוֹר

אתה מן האדמה וכו', כי תעבוד את האדמה וכו' דתהא תשש חילהא לגבד, ולא יפקון מינד מלכין ושלטיין.

ויאמר קול דמי אחיד צעקים אלי מן האדמה, אתה הוא בנו של הנחש שגרם מיתה לאדם, שנאמר בו ארור אתה מכל הבהמה, כד יש לך לירש ממנו, שמעשהו בידך, בגלל זה ארור אתה מן האדמה אשר פצתה את פיה, זו היתה הארץ שקלל אותה הקדוש ברוך הוא ותשע קללות, וקלל את קין אחת להשלים לעשרה, ומשום זה אמר ארור אתה מן האדמה וכו', כי תעבד את האדמה וכו', שפחה יהיה תשוש אליך, ולא יצאו ממך מלכים ושלטים.

נע ונד תהיה בארץ, דאנא אמרית לאדם וירדו בדגת הים ובעוף השמים ובבהמה (שם א כו), דאנון בני נשא דתליין במזלות, דדמיין לחיוון ובעירן ועופות, בלהו אזלו לגבד לקטלא לך, ואנת תזיל נע ונד מקדמאי, נייע ונ"ד עוין ד"ן, ועוד נע ונד בגין דאנת עוין דנד"ה, ובנדה אתעבידת דאיהי זוהמא דהטיל נחש לחנה, בגין דא נע ונד תהיה, ועוד נע בגין דאנת מסטרא דסמא"ל, נד בגין דאנת מסטרא דנחש, נע בעלמא דין, נד בעלמא דאתי, דאינון שכינתא עלאה ושכינתא תתאה, דנטלין תרווייהו נוקמא מינד.

נע ונד תהיה בארץ, שאני אמרתי לאדם וירדו בדגת הים ובעוף השמים ובבהמה, שהם בני אדם שתלויים במזלות, שדומים לחיות ובהמות ועופות, כלם הולכים אליך להרג אותך, ואתה תלך נע ונד מהראשונים, נייע ונ"ד עוין ד"ן. ועוד נע ונד, משום שאתה עוין של נד"ה, ובנדה נעשית, שהיא הזמה שהטיל הנחש בחנה, בגלל זה נע ונד תהיה. ועוד נע, משום שאתה מהצד של סמא"ל, נד משום שאתה מצד הנחש, נע בעולם הזה, נד בעולם הבא, שהם שכינה עליונה ושכינה תחתונה, שיקחו שתיהן ממך נקמות.

ובגין דא כד שמע דבאתר עלאה דא הנה תליא הבל, מיד ויאמר קין אל יהו"ה גדול עוני מנשוא (בראשית ד יג), הקא תב בתיובתא ואתחרט, בגין דא וישם יהו"ה לקין אות (שם טו), הקא רמז אות ברית מילה דקביל יתרו, דאתמר ביה (שופטים א טו) ובני קני חותן משה שנפרד מקין, (צ"ל שם ד יא) וחבר הקני נפרד מקין, וביתרו אתתקן קין מחוביה, ועוד בההוא זמנא קביל ליה, בגין דאחזי ליה בנוי דקני חותן משה דהוו עתידין למהוי בלשפת הגזית, אמר וכי לחיבא קביל קודשא בריך הוא בתשובה, על אחת כמה וכמה לצדיקיא, מיד ויצא קין מלפני יהו"ה (בראשית ד טו), בהאי נפק מן דינא, וקביל עליה כל מה דאתגזר ביה, דכתוב וישב בארץ נוד, מה דאמר ליה

נד, שוי עליה וי ואתעביד נוד, ודא איהו דאתמר ביה וישם יהויה לקין
אות לבלתי הכות אותו, דאם הוה נד אתמר ביה (שם) והיה כל מוצאי
יהרגני, ובגין דתב בתיובתא וקביל עליה אות ברית, שוי עליה אות וי
לשזבא ליה, ולא עוד אלא דשוי ליה קדמת עדו, דבגיניה זכה לגן עדו.

ומשום זה, כששמע שבמקום העליון הזה היה תלוי הבל, מיד ויאמר
קין אל יהויה גדול עוני מנשוא, כאן שב בתשובה והתחרט, בגלל זה
וישם יהויה לקין אות, כאן רמוז אות ברית מילה שקבל יתרו, שנאמר
בו ובני קיני חתן משה, שנפרד מקין, (וחבר הקיני נפרד מקין), וביתרו
התתקו קין מחטאו, ועוד באותו זמן קבל אותו, משום שהראה לו
בני קיני חתן משה שהיו עתידים להיות בלשפת הגזית, אמר, וכי
את הרשעים קבל הקדוש ברוך הוא בתשובה, על אחת כמה וכמה
את הצדיקים, מיד ויצא קין מלפני יהויה, בזה יצא מן הדין וקבל
עליו כל מה שנגזר בו, שכתוב וישב בארץ נוד. מה שאמר לו נד, שם
עליו וי ונעשה נוד, וזהו שנאמר בו וישם יהויה לקין אות לבלתי הכות
אותו, שאם היה נד, נאמר בו והיה כל מוצאי יהרגני, ומשום ששב
בתשובה וקבל עליו אות ברית, שם עליו האות וי להצילו, ולא עוד,
אלא ששם אותו קדמת עדו, שבגללו זכה לגן עדו.

דף קיט ע"א

וידע (דף קיט ע"א) קין את אשתו ותהר ותלד את חנוך (בראשית ד יז), כל אליו
תולדיו מנעין ליה לאתרעא בהון, ואינון חנוך ועירד ומחויאל ומתושאל ולמד,
ולמד, ולמד נטיל תרי נשין עדה וצלה, עדה חנוך לטב, חנוך לנער על פי
דרכו, צלה חנוכא דביש, ודא מלאך המות דמחנך לבר נש בחנוכין בישין,
עירד לבתר אעיל רעה בבר נש באברין דיליה, ולבתר דאפיל לבר נש
בחובין, אלשין עליה ואחזי לא"ל כל מה דעביד, ודא איהו מחויאל מחוי
א"ל, ולבתר נחית ותשש חיליה וקטיל ליה, ודא איהו מתושאל דתמן
מות שאל, ואין מות אלא עניות, ולבתר אמליך עליה ודא איהו למד
אתהפך עליה למד, ותרין נשין דיליה חד עדה דמעיד על חובוי דבר נש,
ותנינא צלה דאזיל עליה כצל, כמה דאת אמר (איוב ח ט) כי צל ימינו עלי
ארץ, וכתוב (תהלים קמד ד) ימיו כצל עובר.

וידע קין את אשתו ותהר ותלד את חנוך. כל אלו התולדות מונעים
אותו להתרצות בהם, והם חנוך ועירד ומחויאל ומתושאל ולמד,
ולמד נטל שתי נשים, עדה וצלה, עדה - חנוך לטוב, חנוך לנער על פי
דרכו, צלה - חנוך של רע, וזה מלאך המות שמחנך את האדם
בחנוכים רעים, עירד לאחר מכן הכניס רעה באדם באבריו, ואחר

שִׁמְפִיל אֶת הָאָדָם לַחֲטָאִים, מְלַשִּׁין עָלָיו וּמְרָאָה לְאִ"ל כֹּל מַה שְּׁעָשָׂה, וְזֶהוּ מְחוּיָאֵל - מְרָאָה אִ"ל, וְאַחַר כֵּן יוֹרֵד וּמְתִישׁ כְּחוֹ וְהוֹרֵג אוֹתוֹ, וְזֶהוּ מְתוּשָׁאֵל, שְׁשָׁם מוֹת שָׂאֵל, וְאִין מוֹת אֶלָּא עֲנִיּוֹת, וְאַחַר מוֹלְדֵי עָלָיו, וְזֶהוּ לְמַד, שְׁמִתְהַפֵּד עָלָיו לְמַלְדֵי, וּשְׁתֵי נְשׁוֹתָיו, אַחַת עָדָה, שְׁמַעִיד עַל חֲטָאֵי הָאָדָם, וְהַשְׁנִיָּה צְלָה, שְׁהוֹלֵד עָלָיו כְּצֵל, כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר כִּי צֵל יִמִּינוּ עָלֵי אֶרֶץ, וְכָתוּב יָמֵינוּ כְּצֵל עוֹבֵר.

וּתְלֵד עָדָה אֶת יָבֵל (בראשית ד טו), בְּתַר דְּקִטִּיל לִיה בְּעֲנִיּוֹתָא, וְשְׁלֵטִין עָלֶיהָ עָדָה וְצֵלָה, יָבֵל, כְּגוֹוְנָא דְשְׁמִיָּא וְאַרְעָא דְאַתְמַר בְּהוֹן (ישעיה נא ו) כִּי שְׁמִים כְּעָשׂוֹן נִמְלָחוּ וְהָאֶרֶץ כְּבִגְד תִּבְלָה, וְיָבֵל אִיהוּ אָבִי יוֹשֵׁב אֶהֱל וּמִקְנָה, דְּכִנִּישׁ מְמוֹנָא, וּלְבַתֵּר אֶתְמַר בֵּיה (משלי יא ד) לֹא יוֹעִיל הוֹן, וְהָא אֶתְמַר דְּשְׁלִיט עָלֶיהָ עֲנִיּוֹתָא דְאִיהוּ מוֹת, וְלִית עֲנִיּוֹתָא קַמִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּעֲנִיּוֹתָא דְאוֹרִייתָא, וְלִית מוֹת כְּאִינוֹן דְּעֵבְרִין עַל פְּתַגְמֵי אוֹרִייתָא דְאַתְקִרִיאוּ מֵתִים, וּבְגִין דָּא אָמַר קִרָא (יחזקאל יא לב) שׁוּבוּ וְחִיו, וְאַחֵי יָבֵל הִיָּה אָבִי כֹל תּוֹפֵשׁ כְּנוֹר וְעֵגֵב, הַמְנַגְנִין בְּכֹל מִינֵי נְגוּנִין, וְיַבֵּר נֶשׁ דְּחָדִי בְּהוּ וְאַשְׁתַּדֵּל בְּהַבְלֵי עֲלֵמָא, עָלֶיהָ אָמַר קִהֲלַת (קהלת יא ט) שְׁמַח בְּחוֹר בִּילְדוּתָךְ וְכוּ', וּלְבַתֵּר מַה אָמַר לִיה (שם) וְדַע כִּי עַל כָּל אֵלָה יְבִיאָךְ הָאֱלֹהִים בְּמִשְׁפָּט, דְּעֲלִיָּהוּ אָמְרוּ מְאִרֵי מִתְנִיתִין, זְמַרָא בְּבִיתָא חֲרַבָא בְּבִיתָא, אֶלָּא וּשְׁמַחְתֵּם לְפָנֵי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם (ויקרא כג מ), כְּגוֹוְנָא (דוד) דְאַתְמַר (ביה) (מלכים ב ג טו) וְהִיָּה כְּנַגֵּן הַמְנַגֵּן וְתִהִי עָלָיו יַד יְהוָה.

וּתְלֵד עָדָה אֶת יָבֵל, אַחַר שְׁהוֹרֵג אוֹתוֹ בְּעֲנִיּוֹת וְשׁוֹלְטִים עָלָיו עָדָה וְצֵלָה, יָבֵל, כְּמוֹ שְׁמִים וְאַרְץ שְׁנַאֲמַר בְּהֵם כִּי שְׁמִים כְּעָשׂוֹן נִמְלָחוּ וְהָאֶרֶץ כְּבִגְד תִּבְלָה, וְיָבֵל הוּא אָבִי יֹשֵׁב אֶהֱל וּמִקְנָה, שְׁכַנְס מְמוֹן, וְאַחַר כֵּן נֶאֱמַר בּוֹ לֹא יוֹעִיל הוֹן, וְהִרִי נִתְבָּאָר שְׁשׁוֹלְטַת עָלָיו עֲנִיּוֹת שְׁהוּא מוֹת, וְאִין עֲנִיּוֹת לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּעֲנִיּוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה, וְאִין מוֹת כְּמוֹ אוֹתָם שְׁעוֹבְרִים עַל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה, שְׁנִקְרְאוּ מֵתִים, וּמְשׁוּם זֶה אָמַר הַכְּתוּב שׁוּבוּ וְחִיו, וְאַחֵי יָבֵל הִיָּה אָבִי כֹל תּוֹפֵשׁ כְּנוֹר וְעֵגֵב, שְׁמִנְגְנִים בּוֹ בְּכֹל מִינֵי נְגוּנִים, וְהָאָדָם שְׁשְׁמַח בְּהֵם וּמִתְעַסֵּק בְּהַבְלֵי הָעוֹלָם, עָלָיו אָמַר קִהֲלַת שְׁמַח בְּחוֹר בִּילְדוּתָךְ וְכוּ', וְאַחַר כֵּן מַה אוֹמַר לוֹ? וְדַע כִּי עַל כָּל אֵלָה יְבִיאָךְ הָאֱלֹהִים בְּמִשְׁפָּט, שְׁעֲלִיָּהֶם אָמְרוּ בְּעֲלֵי הַמְּשָׁנָה, זְמַר בְּבִית - חֲרַב בְּבִית, אֶלָּא וּשְׁמַחְתֵּם לְפָנֵי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם, כְּמוֹ (שוד) שְׁנַאֲמַר (בו) וְהִיָּה כְּנַגֵּן הַמְנַגֵּן וְתִהִי עָלָיו יַד יְהוָה.

וְצֵלָה גַם הִיא יִלְדָה אֶת תּוֹבֵל קִין, לוֹטֵשׁ כֹּל חֲרֵשׁ נַחֲשֵׁת וּבְרָזֵל (בראשית ד כב), דָּא יֵצֵר הָרַע, דְאַתְמַר בֵּיה אִם יֵצֵרְךָ מִתְגַּבֵּר עֲלֵךְ מִשְׁכְּהוּ לְבֵית הַמְּדַרְשׁ וְכוּ', וְאַחוֹת תּוֹבֵל קִין נְעַמְיָה דָּא אִימָן שֶׁל שְׂדִים, וְלְמַד בְּשַׁעֲתָא דְשְׁלִיט עַל בַּר נֶשׁ וְאִיהִי בֵיה תְּקִיף כְּאַבְנָא וְכַפְרָזְלָא, וְלֹא עָסִיק בְּאוֹרִייתָא, שְׁלִיט

עליה וקטיל ליה, ועביד ביה פצע וחבורה, כמה דאת אמר (שם כג) כי איש הרגתי לפצעי וילד לחבורתי, בההוא זמנא עתיד לנטלא קודשא בריך הוא נוקמא מתרוייהו, הדא הוא דכתיב (שם) כי שבעתים יוקם קין ולמד שבעים ושבעה, הדא הוא דכתיב (ישעיה כה ח) בלע המות לנצח.

וצלה גם היא ילדה את תובל קין לטש כל חרש נחשת וברזל, זה יצר הרע, שנאמר בו אם יצרך מתגבר עליך משכהו לבית המדרש וכו'. ואחות תובל קין נעמה, זו אם השדים, ולמד, בשעה ששולט על האדם ומחזיק בו כאבן וכברזל ולא עוסק בתורה, שולט עליו והורג אותו, ועושה בו פצע וחבורה, כמו שנאמר כי איש הרגתי לפצעי וילד לחברתי. באותו זמן עתיד לטל הקדוש ברוך הוא משניהם נקמה, זהו שכתוב כי שבעתים יוקם קין ולמד שבעים ושבעה, זהו שכתוב בלע המות לנצח.

דף קיט ע"ב

וידע אדם עוד את אשתו ותלד בן ותקרא את שמו ש"ת, סיומא דאלפא ביתא, ועליה אמר איוב (איוב לח לו) מי שת בטוחות חכמה, מאי חכמה דא דחסר מניה י', דבה הנה שית, דאיהו ברא שית, ואיהו ראשית, והנה אתמר ביה (ישעיה מו י) מגיד מראשית אחרית, הנה משמש שת באתר דהבל, ובגין דחסר מניה י' אתקרי אחר, בגין דכד חב אדם פרח מניה י', ועבד שת בלא י' דאיהי חכמה, ובגין דא שירותא הנה מן ח', דאינון ח' יומין דברית מילה, כמה דאת אמר (בראשית ד כו) אז הוחל לקרא בשם יהו"ה, ומתמן עברו ברית מילה, ואעברו מניה ערלה ופריעה למעלה בדי ולא בחי, דשירותא דחי איהי בינה, למנצח על השמינית (תהלים יב א), ועלה אתמר אז הוחל, ועוד אז הוחל לישנא דצלותא, כמה דאת אמר (ישעיה נח ט) אז תקרא ויהו"ה יענה, דא הוא נטורא טבא, דאף על גב דהבל קטיל ליה קין, דמניה הנה נפיק מאן דנוקים ליה, הדא הוא דכתיב (שמות טו א) אז ישיר משה, רועה נוקים לרועה, ולבתר אז אהפוד אל עמים שפה ברוחה לקרא כלם בשם יהו"ה (צפניה ג ט), אבל פד עמלק דאינון (דף קיט ע"ב) בכורי מצרים ערב רב מעורבין בישראל, עליהו אתמר (דברים כה יט) תמחה את זכר עמלק, דלא אשתאר מנהון שריד, דאלין אינון ערבוביא מכל אומין ואפילו מקין, ומיד דיתמחון מעלמא אז הוחל לקרא בשם יהו"ה (בראשית ד כו).

וידע אדם עוד את אשתו ותלד בן ותקרא את שמו ש"ת, הסיום של אלפא ביתא, ועליו אמר איוב מי שת בטוחות חכמה, מה החכמה? זו שחסר ממנה י', שבה היה שית, שהוא ברא שית והוא ראשית, והיה נאמר בו מגיד מראשית אחרית, היה משמש שת במקום הבל, ומשום

שְׁחָסַר מִמֶּנּוּ י' נִקְרָא אַחַר, מִשּׁוּם שֶׁכָּאֲשֶׁר חָטָא אָדָם פָּרְחָה מִמֶּנּוּ י',
וְעָשָׂה אֶת שֵׁת בְּלִי י', שֶׁהִיא חֲכָמָה, וּמִשּׁוּם זֶה הִרְאִישִׁית הִיָּתָה מִן ח',
שֶׁהִם שְׂמוֹנֵה יָמִים שֶׁל בְּרִית מִיֵּלָה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר אַז הוּחַל לְקָרָא בְּשֵׁם
יְהוֹ"ה, וּמִשָּׁם עָבְרוּ בְּרִית מִיֵּלָה, וְהִעֲבִירוּ מִמֶּנּוּ עָרְלָה וּפְרִיעָה לְמַעַלָּה
בְּד' וְלֹא בַח', שֶׁהִרְאִישִׁית שֶׁל ח' הִיא בִינָה, לְמַנְצַח עַל הַשְּׂמִינִית, וְעַלֶּיהָ
נֶאֱמַר אַז הוּחַל. וְעוֹד, אַז הוּחַל לְשׁוֹן תְּפִלָּה, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר אַז תִּקְרָא
וְיִהוֹ"ה יַעֲנֶה, זֹהוּ שְׂמִירָה טוֹבָה, שְׂאָף עַל גֵּב שֶׁהֵבֵל הִרְגוּ קִין, שֶׁמִּמֶּנּוּ
הָיָה יוֹצֵא מִי שִׁינְקוּם בְּשִׁבְלֹו, זֶהוּ שְׂפָתַיב אַז יִשִּׁיר מִשָּׁה, רוּעָה יִנְקוּם
לְרוּעָה, וְאַחַר כֵּן אַז אֶהְפֹּךְ אֶל עַמִּים שְׂפָה בְרוּרָה לְקָרָא כָּלֶם בְּשֵׁם
יְהוֹ"ה, אָבֵל כְּשֶׁעֲמַלְק, שֶׁהִם בְּכוֹרֵי מִצְרַיִם, עָרַב רַב הַמְעַרְבִים עִם
יִשְׂרָאֵל, עַלֶּיהֶם נֶאֱמַר תִּמְחָה אֶת זְכָר עֲמַלְק, שֶׁלֹּא יִשְׂאָר מֵהֶם שְׂרִיד,
שְׂאֵלוֹ הֵם עַרְבוּבֵיהָ מִכָּל הָאֲמוֹת וְאֶפְלוֹ מִקִּין, וּמִיָּד כְּשִׁימְחוּ מִן
הָעוֹלָם, אַז הוּחַל לְקָרָא בְּשֵׁם ה'.

תקונא שבעין

בְּרִאשִׁית בְּרָא שֵׁת, וְדָא מִטְטְרוּ"ן, אוֹת בְּצָבָא דִּילֵיהָ, וּבְגִינֵיהָ אֶתְמַר (שם
טו) וַיִּשֶׂם יְהוֹ"ה לְקִין אוֹת לְאֲגָנָא עֲלֵיהָ, וַיְמַח דְּהוּהָ אֲזִיל נַע וְנָד בְּגִלְגּוּלָא,
אֶתְעֵבִיד נוֹד, מִיָּד וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ נוֹד קְדָמַת עֵדוֹן, וְדָא אוֹת דְּבְרִית מִיֵּלָה
דְּקִינֵיהָ עֲלֵיהָ בְּאֶחָיו בְּגִין דְּנוֹלַד מְהוּל, וּבְאֵן אֶתְר זְכִי לֵיהָ, בְּקִינֵי, בְּגִין
דְּחָזַר תַּמּוֹן בְּתִיבְתָא, וְנִפְקוּ בְּנוֹי מִינֵיהָ דְּעָאלוּ לְגוֹן עֵדוֹן, וּבְגִין דָּא וַיֵּשֶׁב
בְּאֶרֶץ נוֹד קְדָמַת עֵדוֹן.

תְּקוּן שְׁבַעִים בְּרִאשִׁית, בְּרָא שֵׁת, וְזֶה מִטְטְרוּ"ן, אוֹת בְּצָבָא שְׂלוֹ,
וּבְשִׁבְלֹו נֶאֱמַר וַיִּשֶׂם יְהוֹ"ה לְקִין אוֹת, לְהִגֵּן עֲלֵיו, וַיְמַח שֶׁהִיָּה הוּלְדָן נַע
וְנָד בְּגִלְגּוּל, נַעֲשָׂה נוֹד, מִיָּד וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ נוֹד קְדָמַת עֵדוֹן, וְזֶה אוֹת בְּרִית
מִיֵּלָה שֶׁקִּנָּא עֲלֵיו בְּאֶחָיו מִשּׁוּם שֶׁנוֹלַד מְהוּל, וּבְאִיָּה מְקוּם זְכָה לוֹ?
בְּקִינֵי, מִשּׁוּם שֶׁחָזַר שָׁם בְּתִשׁוּבָה, וַיִּצְאוּ מִמֶּנּוּ בְּנוֹי שֶׁנִּכְנְסוּ לְגוֹן עֵדוֹן,
וּמִשּׁוּם זֶה וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ נוֹד קְדָמַת עֵדוֹן.

לְבַתֵּר עֵבִיד תּוֹלְדִין מִסְטְרָא דְרַע, וְאֶתְפִּשְׁטוּ בְּגִלְגּוּלִין בְּעֵלְמָא, וְעַלֶּיְהוּ
אֶתְמַר (שם יז) וַיִּדַע קִין אֶת אֲשֵׁתוֹ וַתַּהַר וַתֵּלֶד אֶת חֲנוּךְ, חֲנוּךְ מִסְטְרָא דְקִין,
וְדָא יֶצֶר הָרַע חֲנוּכָא לְבִישׁ, וְאִית חֲנוּךְ מִסְטְרָא דְאֲנוּשׁ, דְּאִיהוּ יֶצֶר הַטוֹב

חֲנוּכָא לְטַב, וְאַתְמַר בֵּיה (שם ה כה) וַיִּתְהַלֵּךְ חֲנוּךְ אֶת הָאֱלֹהִיִּים וַאֲיַנְנוּ כִּי לָקַח אוֹתוֹ אֱלֹהִיִּים, וְדָא חֲנוּךְ דְּאַתְהַפֵּךְ בְּשָׂרִיה לְלַפִּיד אֵשׁ.

אַחַר כֵּן עָשָׂה תּוֹלְדוֹת מִצַּד הָרַע, וְהִתְפַּשְׁטוּ בְּגִלְגּוּלִים בְּעוֹלָם, וְעָלִיהֶם נֶאֱמַר וַיֵּדַע קִין אֶת אִשְׁתּוֹ וַתְּהַר וַתֵּלֵד אֶת חֲנוּךְ, חֲנוּךְ מִצַּד קִין, וְזֶה יֶצֶר הָרַע, הַחֲנוּךְ לְרַע, וַיֵּשׂ חֲנוּךְ מִצַּד שֵׁל אָנוּשׁ, שֶׁהוּא יֶצֶר הַטּוֹב, הַחֲנוּךְ לְטוֹב, וְנֶאֱמַר בּוֹ וַיִּתְהַלֵּךְ חֲנוּךְ אֶת הָאֱלֹהִיִּים וַאֲיַנְנוּ כִּי לָקַח אוֹתוֹ אֱלֹהִיִּים, וְזֶה חֲנוּךְ שֶׁהִתְהַפֵּךְ בְּשָׂרוֹ לְלַפִּיד אֵשׁ.

וַתֵּלֶתָא אֵינוֹן אָדָם שֵׁת אָנוּשׁ, אָנוּשׁ דְּמִתְמָן אֲתִיחְסוּ כָּל דְּרִין, הִדָּא הוּא דְכָתִיב (שם ד כו) אִזְ הוֹחֵל לְקָרֹא בְּשֵׁם יְהוָה, מִתְמָן נִתְפַּשְׁטוּ כָּל גִּלְגּוּלִין דְּצַדִּיקָיָא, חֲנוּךְ דְּנִפְק מֵאָנוּשׁ אִיהוּ מִטְטְרוּיִן דְּנִהְפֵךְ בְּשָׂרוֹ לְלַפִּיד אֵשׁ, וְאִיהוּ נוֹרִיאִ"ל, וְעַל תְּרוּיָהּ אֲתִמַּר (יחזקאל א יד) וְהַחִיּוֹת רָצוּא וְשׁוֹב, רָצוּא דָּא נוֹרִיאִ"ל, וְשׁוֹב דָּא מִטְטְרוּיִן, הֵכִי סְלָקִין בְּחוּשְׁבוֹן, כְּמַרְאִ"ה הַבְּזָק, אֲלֵא אִיהוּ כְּמַרְאֵה הַקְּשֵׁת אֲשֶׁר יִהְיֶה בְּעֵנָן (שם כח), דְּאַתְמַר בֵּיה (בראשית ט ד) וְהָיָה בְּעֵנָי עָנָן עַל הָאָרֶץ וְנִרְאָתָה הַקְּשֵׁת בְּעֵנָן, וּבְגִינָה אֲתִמַּר (שם טו) וְלֹא יִהְיֶה מִבּוּל לְשַׁחַת כָּל בְּשָׂר, בְּגִין דְּאַתְהַפֵּךְ בְּשָׂרוֹ לְלַפִּיד אֵשׁ, וְכָל מְלָאכִין דְּמִמְנָן עַל נִשְׁמַתִּין דְּגִלְגּוּלִין מִתְמָן הוּוּ.

וְשִׁלְשָׁה הֵם, אָדָם שֵׁת אָנוּשׁ, אָנוּשׁ, שְׁמֵשׁ הַתִּיחְסוּ כָּל הַדּוֹרוֹת, זֶהוּ שְׁכֵתוֹב אִזְ הוֹחֵל לְקָרֹא בְּשֵׁם יְהוָה, מִשֵּׁם הַתְּפַשְׁטוּ כָּל גִּלְגּוּלִי הַצַּדִּיקִים. חֲנוּךְ שֶׁיֵּצֵא מֵאָנוּשׁ הוּא מִטְטְרוּיִן שֶׁנִּהְפֵךְ בְּשָׂרוֹ לְלַפִּיד אֵשׁ, וְהוּא נוֹרִיאִ"ל, וְעַל שְׁנֵיהֶם נֶאֱמַר וְהַחִיּוֹת רָצוּא וְשׁוֹב, רָצוּא זֶה נוֹרִיאִ"ל, וְשׁוֹב זֶה מִטְטְרוּיִן, כֵּן עוֹלִים בְּחֻשְׁבוֹן כְּמַרְאִ"ה הַבְּזָק, אֲלֵא הוּא כְּמַרְאֵה הַקְּשֵׁת אֲשֶׁר יִהְיֶה בְּעֵנָן, שְׁנֶאֱמַר בּוֹ וְהָיָה בְּעֵנָי עָנָן עַל הָאָרֶץ וְנִרְאָתָה הַקְּשֵׁת בְּעֵנָן, וּבְשִׁבְלוֹ נֶאֱמַר וְלֹא יִהְיֶה מִבּוּל לְשַׁחַת כָּל בְּשָׂר, מִשּׁוֹם שֶׁהִתְהַפֵּךְ בְּשָׂרוֹ לְלַפִּיד אֵשׁ, וְכָל הַמְּלָאכִים הַמִּמְנִים עַל נִשְׁמוֹת הַגִּלְגּוּלִים, מִשֵּׁם הִיוּ.

וְעוֹד כְּמַרְאֵה הַקְּשֵׁת, עָלִיהּ אֲתִמַּר לְמִשָּׁה (שמות כה מ) וַרְאֵה וְעֲשֵׂה בְּתַבְנִיתָם אֲשֶׁר אֲתָה מְרֹאֶה בְּהָר, כְּמַרְאֵה אֲשֶׁר הִרְאָה יְהוָה אֶת מִשָּׁה כִּן עָשָׂה אֶת הַמְּנוֹרָה (במדבר ח ד), וְדָא מִטְטְרוּיִן, מִי דִּילִיהּ מְנוֹרָה, נוֹרִיאִ"ל נוֹיִר דִּילִיהּ, וְהוּא ט"ט, וְהִיוּ לְטִטְפוּיִת בֵּין עֵינַיָד, וְכָל אֲתִפְשֵׁט מֵאָנוּשׁ, וּבְגִין דָּא אִזְ הוֹחֵל לְקָרֹא בְּשֵׁם יְהוָה.

וְעוֹד כְּמַרְאֵה הַקְּשֵׁת, עָלִיו נֶאֱמַר לְמִשָּׁה וַרְאֵה וְעֲשֵׂה בְּתַבְנִיתָם אֲשֶׁר אֲתָה מְרֹאֶה בְּהָר, כְּמַרְאֵה אֲשֶׁר הִרְאָה יְהוָה אֶת מִשָּׁה כִּן עָשָׂה אֶת

המנורה, וזה מטטרו"ן, מי מנורה שלו, נוריא"ל הנו"ר שלו, והוא ט"ט, והיו לטטפ"ת בין עיניך, והכל התפשט מאנוש, ומשום זה אז הוחל לקרא בשם יהו"ה.

בראשית ברא שית, ואינון שית היכלן, אימא עלאה שביעאה, ובאלין שית וידע אדם עוד את אשתו ותלד בן ותקרא את שמו שית וכו' (בראשית ד כה), שית סיומא דאתון, תחת הבל, הדא הוא דכתיב (תהלים ח ז) כל שפתה תחת רגליו, אסתלק יי מן שית ונחיתת ביה ה' מן הבל ואתעביד שפתה, כל שפתה תחת רגליו.

בראשית, ברא שית, והם ששה היכלות, האם העליונה השביעית, ובאלו הששה וידע אדם עוד את אשתו ותלד בן ותקרא את שמו שית וכו', שית סיום האותיות, תחת הבל, זהו שפתוב כל שפתה תחת רגליו. הסתלקה יי מן שית וירדה בו ה' מן הבל, ונעשה שפתה, כל שפתה תחת רגליו.

ועוד שית על שם (שמות ב ו) כי מן המים משיתהו, ועוד שית עליה אמר איוב (איוב לח לו) מי שית בטוחות חכמה, ודא יי דבה הנה שית, או מי נתן לשכוי בינה (שם) דא ה' מן הבל, ושית איהו גלגולא קדמא דהבל, לההוא דאתמר ביה בשגם זה הבל, בשגם זה משה, והא אוקימנא ההוא דאתמר ביה (שמות טו א) אז ישיר משה, ובגין דא אז הוחל לקרא בשם יהו"ה (בראשית ד כו), הוחל תמן התחלה דגלגולא קדמא.

ועוד שית, על שם כי מן המים משיתהו, ועוד שית, עליו אמר איוב מי שית בטוחות חכמה, וזו יי שבה היה שית, או מי נתן לשכוי בינה, זו ה' מן הבל, ושית הוא הגלגול הראשון של הבל, לאותו שנאמר בו בשגם זה הבל, בשגם זה משה, והרי בארנו אותו שנאמר בו אז ישיר משה, ומשום זה אז הוחל לקרא בשם יהו"ה. הוחל, שם ההתחלה של הגלגול הראשון.

דף קכ ע"א

ואתפשטותא דאת יי לעילא משת (נ"א משית), אתפשטת עד ספירה שתייתה דרגיה דייעקב, ודא אבן השתייה דמתמן הושתת עלמא, דאתמר בה (שם מט כד) משם רועה אבן ישראל, ואבתריה אז, ודא משה דמדכרין

ליה בְּתֵר יַעֲקֹב, וּבְגִין דָּא אַז הוּחַל לְקִרְוֹא בְּשֵׁם יְהוּיָהּ, מִתַּמָּן וְאֵילֶךְ אַז תִּקְרָא וַיהוּיָהּ יַעֲנֶה (ישעיה נה ט), וּבְגִין דָּא שְׁתָּהּ, בְּתֵר שֵׁת ה', וְאֵינוֹן יִיָּהּ, יי מִן שֵׁת ה' מִן הֶבֶל, וְאֵינוֹן אֲבָא וְאֵימָא, שֵׁת וי בְּרָא בְּאִמְצָעִיתָא, וּתְלַתָּא אַתְּוֹן אַתְּכִלְלוּ בְּיַעֲקֹב, כַּד אֲתָא מֹשֶׁה בְּתֵר יַעֲקֹב אֲשֶׁתַּלִּים בֵּיהּ ה' בְּתֵרָאָה, וְשָׂרְיָא (דף קכ ע"א) עָלֶיהּ יְהוּיָהּ, וְאֲשֶׁתַּלִּים בֵּיהּ יְהוּיָהּ, וּבְגִין דָּא וְשָׂמִי יְהוּיָהּ לֹא נִוְדַעְתִּי לְהֵם (שמות ו ג), אֲבָל לְמֹשֶׁה וְאָמְרוּ לִיִּי מִיָּה שְׂמִיִּי מִיָּה אֹמֵר אֲלֵיהֶם (שם ג ג), בְּגִין דָּאֲשֶׁתַּלִּים יְהוּיָהּ בְּמֹשֶׁה, אָמַר אַז הוּחַל לְקִרְוֹא בְּשֵׁם יְהוּיָהּ, דְּבִקְדָּמִיתָא וְשָׂמִי יְהוּיָהּ לֹא נִוְדַעְתִּי לְהֵם, וּבְתֵר דָּאֲשֶׁתַּלִּים בְּמֹשֶׁה יְהוּיָהּ שָׂרְיָא עָלֶיהּ יוּיָד הִיא וְאִיִּי הִיא, וְאֲתִקְרִי מִיָּה, בְּהוּא זְמַנָּא מַה דָּאֲסִתְּלַק בְּקִדְּמִיתָא אַחֲדֵר לִיהּ לְאַתְרֵיהּ, וְאַתְתַּקֵּן כְּלָא.

וְהַתְּפַשְׁטוּתָהּ שֶׁל הָאוֹת יי לְמַעַלָּה מִשֵּׁת (משיית), הַתְּפַשְׁטָה עַד הַסְּפִירָה הַשְּׂשִׁית, דְּרָגְתוֹ שֶׁל יַעֲקֹב, וְזוֹ אָבִן הַשְּׂתִיָּה שְׂמִשְׁם הַשְּׂתִת הָעוֹלָם, שְׂנַאֲמַר בֵּהּ מִשְׁם רַעָה אָבִן יִשְׂרָאֵל, וְאַחֲרָיו אַז, וְזֶהוּ מֹשֶׁה שְׂמִזְכִּירִים אַחֲרֵי יַעֲקֹב, וּמִשׁוּם זֶה הוּחַל לְקִרְוֹא בְּשֵׁם יְהוּיָהּ. מִשְׁם וְאֵילֶךְ, אַז תִּקְרָא וַיהוּיָהּ יַעֲנֶה, וּמִשׁוּם זֶה שְׁתָּהּ, אַחֲרֵי שֵׁת ה', וְהֵם יִיָּהּ, יי מִן שֵׁת ה' מִן הֶבֶל, וְהֵם אֲב וְאֵם, שֵׁת וי הֵבֶן בְּאִמְצָע, וְשִׁלְשׁ אוֹתִיּוֹת נִכְלְלוּ בְּיַעֲקֹב. כְּשֶׁבָּא מֹשֶׁה אַחֲרֵי יַעֲקֹב, הַשְּׂתִלְמָה בּוֹ ה' אַחֲרוּנָה וְשׁוֹרָה עָלָיו יְהוּיָהּ, וְנִשְׁתַּלֵּם בּוֹ יְהוּיָהּ, וּמִשׁוּם זֶה וְשָׂמִי יְהוּיָהּ לֹא נִוְדַעְתִּי לְהֵם, אֲבָל לְמֹשֶׁה וְאָמְרוּ לִיִּי מִיָּה שְׂמִיִּי מִיָּה אֹמֵר אֲלֵיהֶם, מִשׁוּם שְׁהַשְּׂתַלֵּם יְהוּיָהּ בְּמֹשֶׁה, אָמַר אַז הוּחַל לְקִרְוֹא בְּשֵׁם יְהוּיָהּ, שְׂבִרְאִשׁוּנָה, וְשָׂמִי יְהוּיָהּ לֹא נִוְדַעְתִּי לְהֵם, וְאַחֲרֵי שְׁהַשְּׂתַלֵּם בְּמֹשֶׁה יְהוּיָהּ, שָׂרָה עָלָיו יוּיָד הִיא וְאִיִּי הִיא וְנִקְרָא מִיָּה. בְּאוֹתוֹ זְמַן, מַה שְׁהַסְּתַלַּק בְּרִאשׁוּנָה הִחֲזִירוּ לְמִקְוֹמוֹ, וְהִכַּל הַתְּתַקֵּן.

וְלֹא עוֹד אֵלָּא תִּרְיִן זְמַנִּין אַתְּמַר בְּהַאי קִרְוֹא מַה, הַדָּא הוּא דְכִתִּיב וְאָמְרוּ לִי מַה שְּׂמוֹ מַה אֹמֵר אֲלֵיהֶם, דְּכִלְאֵ חֲזֵר לְאַתְרֵיהּ, מַה דְּלַעֲיָלָא מַה דְּלַתְתָּא, דְּאֵינוֹן מַה שְּׂמוֹ וּמַה שְּׁם בְּנוֹ (משלי ל ד), וְחֲזֵר כְּלָא עַל תִּקְוִיָּה, וְעַל תְּעִלּוֹת נְחִית עַל כְּלָא, בְּהוּא זְמַנָּא דְּהֲדַר אֲמוּנָה (ס"א ממונה) לְאַתְרֵיהּ, אָמַר מֹשֶׁה (דברים ו ז) שְׂמַע יִשְׂרָאֵל יְהוּיָהּ אֱלֹהֵינוּ יְהוּיָהּ אֶחָד, דְּהַא כְּלָא בְּיַחְוּדָא חֲדָא לִית תַּמָּן קִצּוּץ וּפְרוּד, וְאִי חָאב אֲבוּי וְאֵנָּא וְעַבִּידְנָא הַפְּרָשָׁה הָא קְבִילְנָא עוֹנֶשָׁא, וְחֲזֵרְנָא כְּלָא לְאַתְרֵיהּ בְּיַחְוּדָא שְׁלִים בְּלָא קִצּוּץ וּפְרוּד.

וְלֹא עוֹד, אֵלָּא פְּעַמִּים נְאָמַר בְּפְסוּק הַזֶּה מַה, זֶהוּ שְׂפָתוֹב וְאָמְרוּ לִי מַה שְּׂמוֹ מַה אֹמֵר אֲלֵיהֶם, שְׂהַכַּל חֲזֵר לְמִקְוֹמוֹ, מַה שְּׂלְמַעְלָה וּמַה שְּׂלְמַטָּה, שְׂהֵם מַה שְּׂמוֹ וּמַה שְּׁם בְּנוֹ, וְחֲזֵר הַכַּל עַל תִּקְוִיָּה, וְעַל תְּעִלּוֹת יָרַד עַל הַכַּל. בְּאוֹתוֹ זְמַן שְׂחֲזָרָה אֲמוּנָה (ממונה) לְמִקְוֹמָהּ, אָמַר מֹשֶׁה שְׂמַע יִשְׂרָאֵל יְהוּיָהּ אֱלֹהֵינוּ יְהוּיָהּ אֶחָד, שְׂהַרִי הַכַּל בְּיַחְוּד

אָחַד, אִין שָׁם קצוץ וּפְרוּד, וְאִם חָטָא אָביו וְאִנִּי וְעָשִׂיתִי הַפְּרָדָה, הָרִי
קִבְלָתִי עֲנֵשׁ, וְהַחֲזַרְתִּי הַכֹּל לְמִקוּמוֹ בְּיַחַד שְׁלָם בְּלִי קצוץ וּפְרוּד.

וְעוֹד בְּרֵאשִׁית בְּרֵא אֱלֹהִיִּים, בְּרֵא שִׁית, שִׁית הִיכְלִין, אִימָא עֲלָא הִיכְלָא
שְׂבִיעָא, תָּא חֲזִי שְׂבַע הִיכְלִין אִינוּן דְּבִנְיָנָא דְלֵהוּן בְּשַׁבַּע שְׂמֵהּ אֲבַגִּיתָּ
וְכוּ'.

וְעוֹד בְּרֵאשִׁית בְּרֵא אֱלֹהִיִּים, בְּרֵא שִׁית, שְׂשָׁה הִיכְלוֹת, הָאִם הָעֲלִיוֹנָה
הִיכְלָא הַשְּׂבִיעִי. בָּא וּרְאָה, שְׂבַעָה הִיכְלוֹת הִם שְׂבִנְיָנִים בְּשַׁבַּעָה שְׂמוֹת
אֲבַגִּיתָּ וְכוּ'.

הִיכְלָא קִדְמָא מְרַקְמָא בְּכָל מָה דְאִית בְּיוֹמָא קִדְמָא דְבְּרֵאשִׁית, אִי מִן
אֲבַגִּיתָּ אִיהוּ כְּתָר אָמוֹן מוּפְלָא וּמְכוּסָה, אֶת בִּי אִיהוּ שְׁנֵי אֲלָפִים (י"ס)
דְּהוּ אֲוֵרִיתָא טְמִירָא בְּחִיקוֹ, שְׁעִשׂוּעִים יוֹם יוֹם, גִּי גוּמְלָת וּמְגִדְלָת,
וְאִיהִי אִימָא עֲלָא גוּמְלָת חֶסֶד עִם סְפִירָה רְבִיעָא דְאִיהִי ד', ית"ץ י'
חֲכָמָה, ת' תַּפְּאָרֶת, צ' צְדִיק, וּמָאן אִיהוּ חֲכָמָה י' הָכָא, דָּא חֲכָמַת שְׁלֵמָה.

הִיכְלָא הָרֵאשׁוֹן מְרַקְמָא בְּכָל מָה שְׁיֵשׁ בְּיוֹם הָרֵאשׁוֹן שֶׁל בְּרֵאשִׁית, אִי
מִן אֲבַגִּיתָּ הוּא כְּתָר אָמוֹן מְפֻלָּא וּמְכֻסָּה, הָאוֹת בִּי הִיא שְׁנֵי אֲלָפִים
(י"ס) שְׁהִיתָה תוֹרָה טְמוּנָה בְּחִיקוֹ, שְׁעִשׂוּעִים יוֹם יוֹם, גִּי גוּמְלָת
וּמְגִדְלָת, וְהִיא הָאִם הָעֲלִיוֹנָה, גוּמְלָת חֶסֶד עִם הַסְּפִירָה הַרְבִּיעִית
שְׁהִיא ד', ית"ץ י' חֲכָמָה, ה' תַּפְּאָרֶת, צ' צְדִיק, וּמִי הוּא חֲכָמָה י' כָּאן?
זו חֲכָמַת שְׁלֵמָה.

אִי אָמוֹן מוּפְלָא, רְקִים וְצִייר צִיורָא בְּהִיכְלָא דְאָדָם קִדְמָא דְכָל קְדוּמִים,
דְאִית אָדָם וְאִית אָדָם, אִית אָדָם דְלִית סְפִירָה דְלָא אֲתַקְרִיאֵת אָדָם, אָבֵל
אָדָם קִדְמָא עֲלָא דְכֻלְהוּ, כְּתָר עֲלִיוֹן, סְתִים וְטְמִיר, סְתִים דְכָל סְתִימִין,
עֲלֵת הָעֲלוֹת, קִדְמוֹן לְכָל קְדוּמִים, בְּגִין הָאִי אָדָם קִדְמוֹן אֲתַמַּר בְּעֲלֵת
הָעֲלוֹת, וְאִיהִי אֲצֵלוֹ אָמוֹן, וְלֵהוּא קִדְמוֹן אָמַר (בְּרֵאשִׁית א כו) נַעֲשֶׂה אָדָם
בְּצַלְמֵנוּ כְּדְמוּתֵנוּ, אֲנֵת יְהִיב כָּל צִיורֵינוּ וְכָל דִּיּוּקֵינוּ וְכָל תַּקּוּנֵינוּ סְתִימִין,
וְכָל אֲבָרֵינוּ דְכָל מִינֵינוּ, וְאֲנֵת (נִי"א וְאֵנָה) יְהִיב חִילָא בִּיה דְאֲשַׁתְמוּדְעָנָא
(דִּישְׁתְמוּדֵעַ) בִּיה, דָּאִם לָא יְהִיב לִיה שְׁכָל הָא לָא יכִיל לְמַנְדַּע אָמוֹנָה דִּילִי,
וּבְדָא יְהִי שְׁלִיט עַל כָּל חִילֵי שְׂמִיָּא וְאַרְעָא וְיִמָּא, הָדָא הוּא דְכְּתִיב (שם)
וַיִּרְדּוּ בְדַגַּת הַיָּם וּגוּמַר.

א' אָמוֹן מִפְּלֵא, רָקִים וְצִיר צִיּוֹר בְּהִיכֵל שֶׁל אָדָם הָרֵאשׁוֹן שֶׁל כָּל הַקְּדוּמִים, שְׁיֵשׁ אָדָם וַיֵּשׁ אָדָם, יֵשׁ אָדָם שְׁאִין סְפִירָה שְׁלֵא נִקְרָאת אָדָם, אָבֵל אָדָם הָרֵאשׁוֹן, הָעֲלִיּוֹן שֶׁל כָּל־סָלֵם, כְּתָר עֲלִיּוֹן, סְתוּם וְגִנוּז, נִסְתָּר כָּל הַנְּסֻתָּרִים, עֲלֵת הָעֲלוֹת, קְדָמוֹן לְכָל קְדוּמִים, בְּשִׁבִיל הָאָדָם הַקְּדָמוֹן הַזֶּה נֶאֱמָר בְּעֵלֵת הָעֲלוֹת וְאֵהִיָּה אֶצְלוֹ אָמוֹן, וְלֵאמֹר קְדָמוֹן אָמַר נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצִלְמֵנוּ כְּדַמוֹתֵנוּ, אֵתְהָ נִתְּתָ אֵת כָּל הַצִּיּוּרִים וְכָל הַדְּמִיּוֹת וְכָל הַתְּקוּנִים הַנְּסֻתָּרִים וְכָל אֵיבָרֵי כָּל הַמִּינִים, וְאֵתְהָ (וְאֵנִי) נִתְּתָ בּוֹ כַּח שְׁיִדְעֵנוּ (שִׁידֵעַ) בּוֹ, שְׁאֵם לֹא נוֹתֵן לוֹ שְׁכָל, הָרִי אֵינּוּ יָכוֹל לְדַעַת אֵת אָמוֹנְתִי, וּבְזֶה יֵהִיָּה שׁוֹלֵט עַל כָּל צְבֵא הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְהַיָּם, זֶהוּ שְׁכָתוּב וַיִּרְדּוּ בְּדַגַּת הַיָּם וְגוֹמֵר.

וּמֵאֵי נִיהוּ הָאֵי אָדָם דְּאָמַר עָלֶיהָ נַעֲשֶׂה אָדָם, דָּא חֲכָמָה עֲלָאָה דְאֵיהִי בְּדִיוֹקְנָא דְכְּתָר, וְעוּד נַעֲשֶׂה אָדָם דָּא עֲמוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא, בְּצִלְמֵנוּ דָּא חֲכָמָה, כְּדַמוֹתֵנוּ דָּא אֵימָא עֲלָאָה, דְּכָמָה דְאֵיהוּ אָדָם דְּבְרִיאָה אָדָם דִּיצִירָה אָדָם דַּעֲשִׂיָּה, בְּדִיוֹקְנָא דְכְּתָר עֲלִיּוֹן חֲכָמָה וּבִינָה, הַכִּי אֵיהוּ בְּדִיוֹקְנָא דַּעֲמוּדָא דְאֶמְצָעִיתָא וְצַדִּיק וְשְׁכִינְתָא תַּתְּאָה, דְּבִסְפִירָן כְּלָא אֵיהוּ אֶצִּילוֹת.

וּמָה הוּא הָאָדָם הַזֶּה שְׁאָמַר עָלָיו נַעֲשֶׂה אָדָם? זֶה חֲכָמָה הָעֲלִיּוֹנָה שֶׁהִיא בְּדַמוֹת הַכְּתָר. וְעוּד נַעֲשֶׂה אָדָם - זֶה הָעֲמוּד הָאֶמְצָעִי, בְּצִלְמֵנוּ - זֶה חֲכָמָה, כְּדַמוֹתֵנוּ - זֶה הָאֵם הָעֲלִיּוֹנָה, שְׁכָמוּ שְׁאָדָם שֶׁל בְּרִיאָה, אָדָם שֶׁל יִצִּירָה, אָדָם שֶׁל עֲשִׂיָּה, בְּדַמוֹת שֶׁל כְּתָר עֲלִיּוֹן חֲכָמָה וּבִינָה, כִּי הוּא בְּדַמוֹת הָעֲמוּד הָאֶמְצָעִי וְצַדִּיק וְשְׁכִינָה תַּתְּוֹנָה, שְׁבִסְפִירוֹת הַכָּל הוּא אֶצִּילוֹת.

וְעוּד נַעֲשֶׂה אָדָם, עֲלֵת הָעֲלוֹת לְמֵאֵן אָמַר הָאֵי, אֶלָּא עֲלֵת הָעֲלוֹת אָמַר לְיוּ"ד הִיא וְאִיוּ הִיא דְאֵיהוּ לְגוּ מַעֲשֵׂר סְפִירָן, וּמֵאֵי נִיהוּ עֲשֵׂר סְפִירָן אֲלִיף הִיא יוּ"ד הִיא, וְהָהוּא דְאָמַר נַעֲשֶׂה אָדָם אֵיהוּ יוּ"ד הִיא וְאִיוּ הִיא, אָנִי רֵאשׁוֹן וְאָנִי אַחֲרוֹן וּמִבְּלַעֲדֵי אֵין אֱלֹהִים (ישעיה מד ו), תְּלַת יוּדִין מְעִידִין עָלֶיהָ דְלֵית לְעִילָא מְנִיָּה וְלֵית לְתַתָּא מְנִיָּה וְלֵאֵוּ בְּאֶמְצָעִיתָא, לֵית אֵלוֹהַּ בְּכָל צַד בְּרַ מְיֻנְיָה, בְּהָאֵי שְׁמָא אֲשֶׁתְּמוּדַע הוּא בְּלֵא חוּשְׁבָן.

וְעוּד נַעֲשֶׂה אָדָם, לְמֵי אָמַר אֵת זֶה עֲלֵת הָעֲלוֹת? אֶלָּא עֲלֵת הָעֲלוֹת אָמַר לְיוּ"ד הִיא וְאִיוּ הִיא שֶׁהוּא לְפָנִים מַעֲשֵׂר הַסְּפִירוֹת, וּמָה הוּא עֲשֵׂר הַסְּפִירוֹת? אֲלִיף הִיא יוּ"ד הִיא, וְאוֹתוֹ שְׁאָמַר נַעֲשֶׂה אָדָם הוּא יוּ"ד הִיא וְאִיוּ הִיא, אָנִי רֵאשׁוֹן וְאָנִי אַחֲרוֹן וּמִבְּלַעֲדֵי אֵין אֱלֹהִים. שְׁלֵשׁ

יודיים מעידות עליו שאין למעלה ממנו ואין למטה ממנו ואין באמצע. אין אלוה בכל צד פרט לו, בשם הזה הוא נודע בלי חשבון.

דף קכ ע"ב

וציורא דהאי היכל, אינון עשר ספירן דמתלבשון בעשרה דברים דאתבריאון ביומא קדמאה, ואינון שמים וארץ, אור וחשך, תהו ובהו, רוח ומים, מדת יום ומדת לילה, שמים אית לעילא מן שמים דאיהו שמי השמים העליונים, ואית אור לעילא לעילא דאתקרי אור הגנוז לצדיקייא לעלמא דאתי, דעינא לא שליט עליה, ואית חשך סתים דאתמר ביה (תהלים יח יב) ישות חשך סתרו, ואית תהו ובהו לעילא, דאתמר בהון (ישעיה לד יא) קו תהו ואבני בהו. (דף קכ ע"ב) ואית רוחא דקודשא, דאתמר ביה רוחו הקדוש המרחפת על אנפי מיא דאורייתא, מדת יום ומדת לילה, מדת יום שכינתא עלאה, מאי יום עמודא דאמצעיתא, דמניה יומין ארוכין, הדא הוא דכתיב (משלי ג ב) ארץ ימים בימינה, הדא הוא דכתיב (תהלים מב ט) יומם יצוה יהו"ה חסדו, יומין זעירין מסטרא דזעיר אנפין צדיק, מדת לילה אימא תתאה, עד הכא א' מן אב"ג.

וציור ההיכל הזה הן עשר ספירות שמתלבשות בעשרה דברים שנבראו ביום הראשון, והם שמים וארץ, אור וחשך, תהו ובהו, רוח ומים, מדת יום ומדת לילה. שמים יש למעלה משמים, שהוא שמי השמים העליונים, ויש אור למעלה למעלה שנקרא אור הגנוז לצדיקים לעולם הבא, שעין לא שולטת עליו, ויש חשך נסתר שנאמר בו ישות חשך סתרו, ויש תהו ובהו למעלה, שנאמר בהם קו תהו ואבני בהו. ויש רוח הקדוש שנאמר בה רוחו הקדוש המרחפת על פני מי התורה, מדת יום ומדת לילה, מדת יום - השכינה העליונה, מה זה יום? העמוד האמצעי שממנו ימים ארכים, זהו שפתוב ארץ ימים בימינה, זהו שפתוב יומם יצוה יהו"ה חסדו, ימים קטנים מצד של זעיר אנפין צדיק, מדת לילה - האם התחתונה. עד כאן א' מן אב"ג.

מאי ב' (בינה), בה אשתמודעין דו פרצופין דאדם עלאה, ג' תלת דיוקנין, כגוונא דאדם דבריא ואלה דיצירה ואלה דעשיה, ג' אית לה רישא וגופא וזנבא, רישא דא י', גופא פרצופא, קוצא דלתתא זנב, ובגין דא אמרו מארי מתניתין, אדם הראשון עשה לו פרצוף ולבסוף זנב, זנב עליה אתמר (בראשית כא ח) ויגדל הילד ויגמל, עד דיתעביד פרצוף.

מה זה ב' (בינה) ? בה נודעים דו הפרצופים של האדם העליון, גי שלש דמיות, כמו שאדם של בריאה ואדם של יצירה ואדם של עשיה, גי יש לה ראש וגוף וזנב, הראש זה י', הגוף הפרצוף, הקוץ שלמטה זנב, ומשום זה אמרו בעלי המשנה, אדם הראשון עשה לו פרצוף ולבסוף זנב. על הזנב נאמר ויגדל היגדל ויגמל, עד שיעשה פרצוף.

ועוד אבגית"ץ, א' איהי מורה על א"ל מסתתר מעיני כל חי ונעלם מכל היצורים כלם, אדירירוי"ן עליה אתמר קומה אדיר ירון, ואית ממנא תחות ידיה דאתקרי אדייר אדירים, ותחות ממשלתיה אתנייה, ואיהו נפיק מהאי פסוק (במדבר כד כא) איתני"ן מושבד ושים בסלע קני"ד, תמן איתני"ן ואיהו תנני"א, ק' קנד, קנה חכמה קנה בינה (משלי ד ה), יהו"ה קנני ראשית דרכו (שם ח כב) לעילא מפלא, קדם מפעליו מאז, מעולם נסכתי מראש מקדמי ארץ (שם), מאי מראש, אלא הכי אמרת אורייתא דאיהי ראשית, אגא אקדימת למהוי רישא לעלם.

ועוד אבגית"ץ, א' מורה על א"ל מסתתר מעיני כל חי ונעלם מכל היצורים כלם, על אדירירוי"ן נאמר קומה אדיר ירון, ויש ממנה תחת דו שנקרא אדייר אדירים, ותחת ממשלתו אתנייה, והוא יוצא מהפסוק הזה, איתני"ן מושבד ושים בסלע קני"ד, שם איתני"ן והוא תנני"א. ק' קנד, קנה חכמה קנה בינה, יהו"ה קנני ראשית דרכו למעלה מהכל, קדם מפעליו מאז, מעולם נסכתי מראש מקדמי ארץ. מה זה מראש? אלא כך אמרה תורה שהיא ראשית, אני הקדמתי להיות ראש לעולם.

ב' ביהרירוי"ן (נייא ביהדירוי"ן) כי בגי"ה יהו"ה צור עולמים (ישעיה כו ד), ואיהו ב' ברוך, וסימן ברוי"ד ראשי אתנון, ר' ראש, ו' ומקור, ד' כל, ב' ברכות, דא הוא ראש ומקור לכל הברכות, ובגין דא ב' איהי חכמה, ומורה על הכתר דאיהו רישא ומבועא דכל ברכאן, ובגין דא ב' תרין לחשבנא.

ב' ביהרירוי"ן (ביהדירוי"ן), כי בגי"ה יהו"ה צור עולמים, והוא ב' ברוך, וסימן ברוי"ד ראשי אותיות - ר' ראש, ו' ומקור, ד' כל, ב' ברכות, שזהו ראש ומקור לכל הברכות, ומשום זה ב' היא חכמה, ומורה על הכתר שהוא ראש ומעין לכל הברכות, ומשום זה ב' שנים לחשבון.

ג' גיהדירו"ן, וְאִיהוּ תְּלִיתָא, וְדָא שְׂכִינְתָא סְפִירָה תְּלִיתָא, (ובגין דא ב' איהי חכמה, ומורה על הכתר דאיהו רישא דמבועא דכל ברכא), וְעֵלָה אֶתְמַר (ישעיה מ ד) כָּל גֵּיא יִנְשָׂא, וְאִיהוּ גִמְטְרִיאוֹת פְּרַפְרָאוֹת לַחֲכָמָה.

ג' גיהדירו"ן, וְהוּא שְׁלִישִׁי, וְזוֹ הַשְּׂכִינָה הַסְּפִירָה הַשְּׁלִישִׁית, (ומשום זה ב' היא חכמה, ומורה על הכתר שהוא ראש של מעין כל הברכות), וְעֵלָה נֶאֱמַר כָּל גֵּיא יִנְשָׂא, וְהוּא גִמְטְרִיאוֹת פְּרַפְרָאוֹת לַחֲכָמָה.

וְעוֹד בְּרוּךְ ב' אַחְזֵי תְּרִין, שְׂכִינְתָא עֲלָא וְתַתָּא, ר' ראשית חכמה, ו' אַחְזֵי שֵׁית סְפִירָו, ד' אַחְזֵי עַל כְּתָר עֲלָא, וְדָא אִיהוּ רְזָא כָּל הַפּוֹרְעַ כּוֹרַע בְּבְרוּךְ מְעִילָא לְתַתָּא, לְמַכְרַע בֵּיהַ לְהוּא (למנדע ביה בההוא) דְּכָל מְבוּעִין וּמְקוֹרִין דְּבִרְכָאן בִּידֵיהַ, דְּאִיהוּ עֲלֵת הַעֲלוֹת, וְכָל הַזּוֹקֵף זּוֹקֵף בְּשֵׁם, צְרִיךְ לְזַקֵּף לֵיהַ בְּיוֹד ה"א וּא"ו ה"א דְּאִיהוּ מְלַגְאוּ דְּעֶשֶׂר סְפִירָו, דְּאִיהוּ עֲלָא וְזַקִּיף עַל כְּלָא, וְלִית אֱלוֹהִי לְעִיל מְנִיָּה, וּבְגִין דָּא ב' אַחְזֵי עַל הַכְּרִיעָה, דְּכָל הַפּוֹרְעַ כּוֹרַע בְּבְרוּךְ, דְּאֶתְמַר בֵּיהַ (בראשית יד כ) וּבְרוּךְ אֱי"ל עֲלִיוֹן, ג' אַחְזֵי עַל הַזְּקִיפָה דְּאִיהוּ גָאָה גָאָה עַל כְּלָא, וְלִית מָאן דְּיִתְגָּאָה עֲלֵיהַ, וּבְמֵאִי אֶתְגָּאָה עַל כְּלָא, בְּאֵת י' מִן אַבְגִּית"ץ, וְדָא יַגְבִּי"ה, וְעוֹד אֲשַׁכְּחָנָא בְּגוֹנוֹנָא אַחְרָא יַגְבִּהִי"ה (נ"א יַגְבִּהִי"ה), וְאֶתְוֹן דִּילֵיהַ גְּבִי הָיָה (נ"א גְּבוּה הִיָּה), עֲלָא דְּכָל עֲלָאִי.

וְעוֹד, בְּרוּךְ ב' מְרָאָה שְׁנַיִם, שְׂכִינָה עֲלִיוֹנָה וְתַתְּוֹנָה, ר' ראשית חכמה, ו' מְרָאָה שֵׁשׁ סְפִירוֹת, ד' מְרָאָה עַל כְּתָר עֲלִיוֹן, וְזֶהוּ סוּד כָּל הַפּוֹרְעַ כּוֹרַע בְּבְרוּךְ מְמַעְלָה לְמַטָּה, לְכַרַע בּוֹ לְאוֹתוֹ (לדעת בו באותו) שְׁכָל הַמְעַיְנוֹת וְהַמְקוֹרוֹת שֶׁל הַבְּרָכוֹת בִּידוֹ, שֶׁהוּא עֲלֵת הַעֲלוֹת, וְכָל הַזּוֹקֵף זּוֹקֵף בְּשֵׁם, צְרִיךְ לְזַקֵּף אוֹתוֹ בְּיוֹד ה"א וּא"ו ה"א שֶׁהוּא מְבַפְּנִים שֶׁל עֶשֶׂר הַסְּפִירוֹת, שֶׁהוּא עֲלִיוֹן וְזַקִּיף עַל הַכָּל וְאִין אֱלוֹהִי לְמַעְלָה מִמֶּנּוּ, וּמִשּׁוֹם זֶה ב' מְרָאָה עַל הַכְּרִיעָה, שְׁכָל הַפּוֹרְעַ כּוֹרַע בְּבְרוּךְ, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ וּבְרוּךְ אֱי"ל עֲלִיוֹן. ג' מְרָאָה עַל הַזְּקִיפָה, שֶׁהוּא גָאָה גָאָה עַל הַכָּל, וְאִין מִי שֶׁיִּתְגָּאָה עֲלָיו, וּבְמָה הוּא מִתְגָּאָה עַל הַכָּל? בְּאוֹת י' מִן אַבְגִּית"ץ, וְזֶה יַגְבִּי"ה. וְעוֹד מְצָאנוּ בְּגוֹן אַחַר יַגְבִּהִי"ה (יַגְבִּהִי"ה), וְאוֹתֵינוּ גְּבִי הָיָה (גְּבוּה הִיָּה), עֲלִיוֹן שֶׁל כָּל הַעֲלִיוֹנִים.

ת' תלמי"ה, ת' תל שְׁהַכָּל פּוֹנִים בּוֹ, דְּתַמָּן אִיהוּ הַהוּא דְּכָל עֵינִין וּמְחַשְׁבֵּתִין סְלָקִין לְגְּבִיָּה, בְּגִין דָּא ת' תוֹרָה קְדוּמָה דְּכָל קְדוּמִין, תוֹרַת חֲכָם מְקוֹר חַיִּים (משלי יג יד), תוֹרַת יְהוּ"ה תְּמִימָה (תהלים יט ח), וְעוֹד תְּלַמִּי"ה, תְּלַמִּיָּה רְוָה נַחַת גְּדוּדֵיהַ וְגוּמֵר (שם סה יא), בְּהַאי שְׁמָא אֶתְעַבִּיד יִמָּא תְּלַמִּים תְּלַמִּים, וְעוֹד תְּלַמִּיָּה דָּא אוֹרִיָּתָא, דְּתַלְגִּין מִינָה כְּפָה תְּלִי תַלְגִין דְּהַלְכוֹת פְּסוּקוֹת דְּלִית לוֹן חוּשְׁבָּן.

ת' תלמי"ה, ת' תל שֶהַכֵּל פּוֹנִים בּוֹ, שֶשֶׁם הוּא אוֹתוֹ שֶכֵּל הָעֵינַיִם וְהַמְחַשְׁבוֹת עוֹלָיִם אֵלָיו, בְּגִלְלָה זֶה ת' תוֹרָה קְדוּמָה שֶל כָּל הַקְּדוּמִים, תוֹרַת חֶכֶם מְקוֹר חַיִּים, תוֹרַת יְהוּ"ה תְּמִימָה. וְעוֹד תְּלַמִּי"ה, תְּלַמִּיָּה רַגְלָה נַחַת גְּדוּדִיהָ וְגוֹמֵר, בְּשֵׁם הַזֶּה נַעֲשֶׂה הַיָּם תְּלָמִים תְּלָמִים. וְעוֹד תְּלַמִּיָּה, זֶה הַתוֹרָה, שֶתְּלוּיִים מִמֶּנָּה כְּמָה תְּלִי תְּלִים שֶל הַלְכוֹת פְּסוּקוֹת שֶאִין לָהֶן חֲשָׁבוֹן.

דף קכא ע"א

צ' (צתני"ה) צתני"ה דא צדיק, עמוד סביל כלא, וביה אשתמודע מאן דאיהו לעילא מפלא, בגין דצדיק איהו כליל כל ספירן, וביה מתנחדין בלהו, ואתעבידו אגודה אחת, איהו לולב אגד דכלהו ספירן, ואת צ' ביה מצויירין כל ציורין דהיכלין דסחרין לגנתא דעדן דלעילא, בכמה ציורין דכל עובדא דבראשית, דירתין לון צדיקיא וביה (דף קכא ע"א) נקודין כל נקודין דאורייתא, דאינון נקודין בהיכלא דאיהי שכינתא תתאה, ונהרין בלהו על ציורין, כאבני מרגלאן דנהרין על רישא דכתרא, וכגוונא דככביא נהרין ברקיעא, ובגין דכל נקודין דככביא ביה, איתמר (בראשית א יז) ויתן אתם אלהיים ברקיע השמים להאיר על הארץ, דא שכינתא תתאה (ס"א) דא נשמתהו דצדיקיא דמשתדלין באורייתא להוציא לאור כל תעלומה, הדא הוא דכתיב (דניאל יב ג) והמשכילים יזהירו כזהר הרקיע וגומר).

צ' צתני"ה זה צדיק, העמוד שנושא הכל, ובו נודע מי שהוא למעלה מן הכל, משום שצדיק כולל את כל הספירות, ובו מתנחדים כלם ונעשים אגודה אחת, הוא הלולב שאגד את כל הספירות, ובאות צ' מצירים כל הציורים של ההיכלות שמקיפים את גן העדן שלמעלה, בכמה ציורים של כל מעשה בראשית שיורשים אותם הצדיקים, ובו נקודים כל הנקודים של התורה, שהם נקודים בהיכל שהוא השכינה התחתונה, וכלם מאירים על הציורים כמו אבני מרגליות שמאירים על ראש הכתר, וכמו שהכוכבים שמאירים ברקיע, ומשום שכל הנקודים של הכוכבים בו, נאמר ויתן אתם אלהיים ברקיע השמים להאיר על הארץ, זו השכינה התחתונה. (זה נשמות הצדיקים שעוסקים בתורה להוציא לאור כל תעלומה. זהו שכתוב והמשכילים יזהירו כזהר הרקיע וגומר).

היכלא תננינא, מרקמא מכמה ציורין גלידין במיא, אבנין מרגלן בלהו מליין מיא, ואינון אבני שיש טהור, דהיכלא תננינא בגויה, מנייהו איהו בנוי, בשמא דא קרי"ע שט"ן, ואיהו רקיע קרע, דביה קרע נמא, ואפריש מתמן השטן דאיהו מיין מסאבין, ובגין דא יהי רקיע בתוך הפנים, ויהי

מבדיל בין מים למים (בראשית א ו), דא הוא שְׁמָא דְעֶקֶר שְׁטוֹן מִן יִמָּא
דְּאוּרִיִּיתָא, וְאַפְרִישׁ לִיהּ מִתַּמָּן, בְּגִין דְּאִיהוּ עֶקֶר הָאֲמוּנָה דְּיִשְׂרָאֵל עֲלָאָה
דְּכָל עֲלָאִין, (ס"א מצאתי, סמוך דישראל וביומא תנינא לית תמן טוב בגין דביה אתברי גיהנם,
כאן חסר).

ההיכל השני מרקם מִכְּמָה צִיּוּרִים קפואים בְּמִים, אֲבַנֵי הַמְּרַגְלִיּוֹת
כְּלָם מִלְּאִים מִים, וְהִם אֲבַנֵי שֵׁישׁ טָהוֹר, שֶׁהַהֵיכָל הַשְּׁנִי בְּתוֹכוֹ, הוּא
בְּנוֹי מֵהֶם, בְּשֵׁם הַזֶּה: קַרְיַע שְׁטוֹן, וְהוּא רְקִיעַ קָרַע, שֶׁבּוֹ קָרַע אֶת
הַיָּם, וְהַפְרִיד מִשָּׁם אֶת הַשְּׁטוֹן, שֶׁהוּא מִים טְמֵאִים, וּמִשּׁוּם זֶה יְהִי
רְקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם וְיִהְיֶה מְבַדֵּיל בֵּין מַיִם לַמַּיִם, זֶהוּ הַיָּם שֶׁעֶקֶר הַשְּׁטוֹן
מִים הַתּוֹרָה, וְהַפְרִידוּ מִשָּׁם, מִשּׁוּם שֶׁהוּא עֶקֶר הָאֲמוּנָה שֶׁל יִשְׂרָאֵל
הַעֲלִיּוֹנָה שֶׁל כָּל הָעֲלִיּוֹנִים. (סמוך של ישראל, וביום השני אין שם טוב, משום שבו נברא
גיהנם).

זֶה סֵפֶר תּוֹלְדוֹת אָדָם (שם ה א), פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, סְלִיקָנָא יַדִּין לְמָאן
דְּבָרָא עֲלֵמָא, דִּיגְלִי לֹן רְזִין עֲלָאִין סְתִימִין גְּנִיזִין טְמִירִין, לְמִימַר קַמֵּי
שְׂכִינְתָא, וְשִׁתִּין רַבּוּא דְחִיילִין דִּילִיהּ דְּמִלְּאָכִין קְדִישִׁין דְּלַעֲיִלָא, וְשִׁתִּין
רַבּוּא דְּמִלְּאָכִין קְדִישִׁין דְּלַתְתָּא דְּלֹא אִיעוּל בְּכִסּוּפָא קְדָמָךְ.

פְּתַח וְאָמַר, זֶה סֵפֶר תּוֹלְדוֹת אָדָם, זֶה וְדַאי כְּלִיל תַּרְוִין עֶשֶׂר מְזֻלוֹת דְּאָדָם
דְּלַעֲיִלָא, דְּאֲתַמַּר עֲלֵיהּ (תהלים קכב ד) שְׁבֹטֵי יִיָּהּ עֲדוֹת לְיִשְׂרָאֵל, זֶה וְדַאי
אֵינּוּן אַרְבַּע אַנְפִּין דְּאַרְיָה, אַרְבַּע אַנְפִּין דְּשׁוֹר, אַרְבַּע אַנְפִּין דְּנֶשֶׁר, דְּבַהוֹן
אֲשֶׁתְּמוּדְעִין פְּרַצוּפִין דְּבַנֵּי נֶשֶׁא, וְכִלְהוּ אַנְפִּין אֵינּוּן רְשִׁימִין בְּאַרְבַּע אַתְּוּן
דְּאֵינּוּן יְהוּיָהּ, מֵאֵי אָדָם יוּ"ד ה"א וּא"ו ה"א, וְעֲלִיהּ אֲתַמַּר (ישעיה מד ג)
כְּתִפְאֶרֶת אָדָם לְשֶׁבֶת בֵּית, מָאן בֵּית דִּילִיהּ, דְּאֵ שְׂכִינְתָא דְּאֲתַקְרִיאַת
דְּמוֹת אָדָם, דְּכָל דְּמִיּוֹנִין וּפְרַצוּפִין דְּבַנֵּי נֶשֶׁא בְּהַ אֲשֶׁתְּמוּדְעוּ, וְכָל צִיּוּרִין
דְּעֲלָאִין וְתַתְּאִין, וּבְגִינָה אֲתַמַּר (הושע יב יא) וּבִיד הַנְּבִיאִים אֲדָמָה.

דף קכא ע"ב

(אמר המגיה, אתה בן אדם שתכנס בעיון זה, להזהירך באתי שתעמד על רגליך על במותי האמונה האמתית,
ותקעת יתד במקום נאמן, פן יפתוך רעיונים זדונים, ויעלו דברים על לבבך, ומלין לצד עלאה תמלל, בראותך בתיקון זה
שידובר בו משערא ומצחא ואודנין ואנפין ושאר אברים גשמיים, השמר אל תפן אל און ליחס ולתאר לעלאה על כל
עלאין סתימין שמץ דבר מזה אפילו בהרהור, כי לעלת העלות לית מחשבה תפיסא ביה כלל, לית ביה לא
דיוקן ולא דמיון ולא צורה ולא אברים גשמיים ולית ליה שם ידע, אבל הוא ממלא כל שמהן, והוא שלימו דכלהו, ראה
גם ראה מה שכתב התנא האלקי רבי שמעון בן יוחאי, כשרצה לגלות סתרי התורה באדרא, פתח ואמר ארור האיש אשר
יעשה פסל ומסכה (דברים כז טו), וזה להסיר מלב כל המעיינים כל דבר עתק, פן ח"ו יכשלו ונפלו, ועברו ממשכיות לבב,
ימיקו וידברו ברע, מאחר שהיה רוצה לדבר מראש ועין ואזן ושאר אברים גשמיים, היה ירא שמא יטעו ליחס ולתאר
לבורא יתברך גוף ותמונה, ומשה אמר כי לא ראיתם כל תמונה (דברים ד טו), וישעיה אמר (ישעיה מ יח) ואל מי תדמיון
א"ל ומה דמות תערכו לו, ואל מי תדמיוני ואשוה יאמר קדוש (שם כה), ודומיהם, שכלם יעידון יגידון שאין דמיון בינו
יתברך ובינינו מצד (דף קכא ע"ב) העצם והתבנית, אלא שהאברים שבנו הם עשויים כסימנים לדברים עליונים סתומים
וחתומים שאין כח השכלי שבאדם יכול להשיגם, ואין שיח ואין שיעג לו להבינם, וקצר מצע דעתו לרדת לעמקם, ואיני
רשאי להכניס ראשי בין ההרים הרמים הלא הם בעלי הקבלה אשר העמיקו הרחיבו דבריהם על הדרוש הזה, רק מעי
רתחו ולא דמו, מיראתי פן עובדי פשתים שריקות וארנים חורי קורי עכביש יארגו, בדעות כוזבות יאריכו למעניתם, לך
נא ראה מה שכתב על זה ר' יוסף בן גיקיטייליא בהקדמת שערי אורה, ובמה שכתב בעל החנוך בהקדמתו לפירוש התורה,

והאלקי ר' מנחם מריקנאטי ז"ל בפרשת ויחי בפסוק בן פורת יוסף, ובמה שכתב ר' יהודה חייט בפירוש מערכת האלקות (ד, לד), וזה לשונו, סוף דבר כל מקום שתראה שידברו בענין הספירות, דברים שאין ראוי לאמרם בבורא יתברך, כגון שעור וקומה והדומים להם, הכל נאמר על הספירות, וכשתראה שידברו על דרך שבח והודאה הכל נאמר על הבורא שבתוכו, וכן בחוצה להן, כי אין דבר שיגבילהו, ועל כן אין לומר בבורא יתברך לא ימין ולא שמאל ולא פנים ואחור ומעלה ומטה כו' עיין שם. עוד כתב (בדף לה ע"ב) כי אף על פי ששעור הקומה מהפרסאות הוא במדות ולא בבורא, אפילו הכי אין לחשוב חלילה שהפרסאות הללו הם שעור כמותי, אלא הם מלשון (דניאל ה כח) פרס פריסת מלכותך, וכל הפרסאות הללו שבשעור קומה הם אותיות, שכל אחת נקראת פרסה, על כי נחתכו מהעיסה, כאבנים הנחתכים מההר, ואמר שרבויה הפרסאות שהזכיר בכאן, רומז לניצוצות המתפוצצות מהכאת הפטיש בקורנס, והם השמות הנעשים מחבור האותיות והצורפים הנעשים מהאלפא ביתות דספר יצירה, שעמהם נבראו הדברים וכו', ואם תדקדק היטב בדברי רבי שמעון בענין זה, תשכיל ותדע כי דברי רבי יהודה חייט ז"ל ואשר במסתלו ילכון, הם נכוחים למבין וישרים למוצאי דעת, ולא יעבטון ארחותיהם.)

פְּתַח וְאָמַר, וְאֵתָה תַּחֲזֶה מִכָּל הָעַם אֲנָשֵׁי חֵיל יִרְאִי אֱלֹהִים אֲנָשֵׁי אֲמַת שְׁנָאִי בְּצַע (שמות י"א כ"א), אֲנָשֵׁי חֵיל מִסְטָרָא דְחֶסֶד דְּתַמְּן י', וּבְגִינְיָה אֲתַמְּר הַרוֹצֶה לְהַחֲפִים יְדָרִים, יִרְאִי אֱלֹהִים מִסְטָרָא דְגְבוּרָה דְתַמְּן ה', וּבִה אֲתַמְּר הַרוֹצֶה לְהַעֲשִׁיר יִצְפִּין, אֲנָשֵׁי אֲמַת מִסְטָרָא דְעַמּוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא דְתַמְּן ו' וְתַמְּן אֲמַת, שׁוֹנְאִי בְּצַע מִסְטָרָא דְמַלְכוּת דְתַמְּן ה', הָא הֲכָא אַרְבַּע תְּקוּנִין דְאִינוּן פְּרָצוּפִין דְבְּגִי נְשָׂא, אֵלִין אִינוּן מְרָאָה (ס"א מראיין).

וְאִית אַרְבַּע דְּמַתְּלַבְּשִׁין בְּהוֹן דְאִינוּן דְמִיוֹן וְאִינוּן אֲדַנִּי, וְעַלִּיָּהוּ אֲתַמְּר (ס"ב) וְשִׁמְתָּ עֲלֵיהֶם שְׂרֵי אֲלָפִים מִסְטָרָא דָא, שְׂרֵי מְאוֹת מִסְטָרָא דָאֵת ד', דְאִיהוּ אַרְבַּע מְאוֹת דְאֲשִׁתְּעִבִידוּ יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם בְּגִין דְבִה חָאבוּ, הָא דְאֲתַמְּר בִּיה (בראשית כ"ג טו) אַרְבַּע מְאוֹת שְׁקָל כֶּסֶף, וְשְׂרֵי חֲמִשִּׁים מִסְטָרָא דָאֵת נ', וְשְׂרֵי עֶשְׂרוֹת מִסְטָרָא דָאֵת י'.

דף קכב ע"א

אֲשִׁתְּאָרוּ עֶשֶׂר תְּקוּנִין, עַלִּיָּהוּ אֲתַמְּר וְאֵתָה תַּחֲזֶה מִכָּל הָעַם, בְּשַׁעְרָא בְּגוּוֹנִין דִּילִיָּה בְּאֲרִיכוּ דִּילִיָּה בְּקַמִּיטוּ דִּילִיָּה, בְּמִצְחָא בְּקַמִּיטוּ דְמִצְחָא בְּאֲרִיכוּ דְמִצְחָא בְּפוּתְיָא דְמִצְחָא בְּשִׁרְטוּיטוּן דְמִצְחָא, בְּאוּדְנִין (בס"א באודנִין שַׁעְרָא דְנַחִית עַלִּיָּהוּ או תַּחֲוֹתִיָּהוּ), בְּאֵלִין אֲדָרִין דְאוּדְנִין בְּשַׁעְרָא דְתַחֲוֹת אוּדְנִין, בְּאֲנָפִין בְּדִיוֹקְנִין דְאֲנָפִין בְּפְרָצוּפָא דְאֲנָפִין, בְּעֵינִין בְּגוּוֹנִין דְעֵינִין בְּקִרְיָצִין דְעַל עֵינִין, בְּחוּטְמָא בְּאֲרִיכוּ דִּילָה בְּפוּתְיָא דִּילָה בְּקַמִּיטוּ דִּילָה, בְּפִימָא בְּפִתִּיחוּ דִּילָה בְּזַעִירוּ דִּילָה, בְּצוּאָר בְּאֲרִיכוּ דִּילָה (דף קכב ע"א) בְּקַמִּיטוּ דִּילָה, בִּידִין בְּשִׁרְטוּיטוּן דִּידִין בְּפִתִּיחוּ דִּלְהוֹן בְּסִתִּימוּ דִּלְהוֹן, בְּגוּפָא בְּקוּמָה דִּילָה בְּאֲרִיכוּ דִּילָה בְּקַמִּיטוּ דִּילָה.

בְּשַׁעְרָא בְּגוּוֹנִין דְשַׁעְרָא, שַׁעְרָא חוּוֹרָא אִיהוּ מְאֵלִין אֲנָשֵׁי חֵיל, דְאֲתַמְּר בִּיה (דניאל ז ט) וְעַתִּיק יוֹמִין יְתִיב לְבוּשִׁיָּה פְתִלְג חִוּוֹר וְשַׁעֲרָא רְאִשָּׁה פְעַמְר נְקָא, שַׁעְרָא סוּמְקָא מְאֵלִין דְאֲתַקְרִיאוּ יִרְאִי אֱלֹהִים, שַׁעְרָא יְרוּקָא מְאֵלִין דְאֲתַקְרִיאוּ אֲנָשֵׁי אֲמַת, וְאִינוּן מִסְטָרָא דִיעֶקֶב דְאֲתַמְּר בִּיה (מיכה ז כ) תַּתְּן אֲמַת לִיעֶקֶב, וְתַלַּת גּוּוֹנִין, עַלִּיָּהוּ אֲתַמְּר תַּתְּן אֲמַת לִיעֶקֶב חֶסֶד לְאַבְרָהָם, תַּלִּיתָא פְחַד יִצְחָק, גּוּוֹן אוּכְמָא מִסְטָרָא דְהָהוּא דְאֲתַמְּר בִּיה (שיר א ה) שְׁחוּרָה אֲנִי וְנְאוּהָ, מִסְטָרָא דְאֵלִין דְאֲתַקְרִיאוּ שׁוֹנְאִי בְּצַע, וְאִיהִי שַׁעְרָא דִּילָה אוּכְמָא, וְאִיהִי שַׁעְרָא דְאֲתוּוֹן דְאוּרִיתָא, כָּל נִימָא וְנִימָא דִּילָה,

דַּאֲתַמֵּר עֲלֵייהוּ (שם ה יא) קְוֹצוֹתֵינוּ תִּלְתְּלִים שְׁחוּרוֹת כְּעוֹרֵב, וְכֹל נִימָא אֵית לֵיהּ מִבוּעָא דְאִיהִי י', וְנִימָא שְׁעוּרָא דְאֵת ו'.

שְׁעָרָא קְמִיטָא בְּרִזָּא דְהִי זְעִירָא דְנִטְלַת מֵאֵת י', שְׁעָרָא אֲרִיכָא מִסְטָרָא דְהִי עֲלָאָה דְנִטְלָא מֵאֵת ו', עֵשֶׂר תְּקוּנִין אֲלִין, כָּל תְּקוּנָא וְתְקוּנָא אֵית לֵיהּ (נ"א ביה) אֲרַבְעֵ שְׁעוּרִין דְסֻלְקִין לְעֵשֶׂר, כְּגוּוֹנָא דְרְשׁוֹת הִיחִיד דְרַחֲבֻ אֲרַבְעָה וְגַבְהוּ עֵשֶׂרָה, אֲרַבְעָה יְהוּיָה עֵשֶׂרָה יו"ד ה"א וְאִיו ה"א, לֵית נִימָא דְשְׁעָרָא דְלָא אַחְזִי עֲלָמָא עֲלָאָה סְתִימָא, דְעֲלֵייהוּ אֲתַמֵּר (שם ו ח) וְעֲלָמוֹת אֵין מִסְפֵּר, כָּל אֲלִין עֲלָמִין תִּלְיִין מִכְתָּרָא דְרִישָׁא, כְּגוּוֹנָא דְאַבְנִין וּמְרַגְלוֹן דְנַהֲרִין בְּכַתְרָא דְסִפְרָ תוֹרָה אוּ בְעֵטְרָה דְמִלְכָּא, וְהִכִּי אֵינוֹן נַהֲרִין כְּכַבְבִּיא בְּרַקִּיעָא וּבִיהַ קְבוּעִין.

וְהִכִּי תִלְיִין צְבָא הַשְּׁמַיִם מִימִינָא וּמִשְׁמַלְאָ דְקוּדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא, כְּגוּוֹנָא דְשְׁעָרָא דְתִלְיִין מַעַל אוּדְנִין מִימִינָא וּמִשְׁמַלְאָ, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב (מלכים א כב יט) וְכֹל צְבָא הַשְּׁמַיִם עוֹמְדִים עָלָיו מִימִינוֹ וּמִשְׁמָאלוֹ, וּבְגִין דָּא צְרִידָּהּ לְבַעֲרָא שְׁעָרָא מַעַל (ס"א מגו) אוּדְנִין, דְלָא יְהוֹן סְתִימִין תְּרַעִין דְשְׁמִיעָה דְצִלוֹתָא, דְבַהוֹן שְׁמַע צִלוֹתֵין הֵהוּא דְאֲתַמֵּר בֵּיהּ (תהלים סה ג) שׁוֹמֵעַ תִּפְלֶה עֲדִידָּהּ כָּל בְּשׂרָ יְבָאוּ.

דְאַרְבַּע תְּקוּנִין אֵינוֹן, רְאִיָּה שְׁמִיעָה רִיחָא דְבוּר, רְאִיָּה אִיהִי לְמַזְרַח (נ"א לדרום), וְעֲלִיָּה אֲתַמֵּר (שמות יח כא) וְאַתָּה תַּחֲזֶה מִכָּל הָעָם אֲנֹשֵׁי חֵיל, וְכַמְּהָ נְטוּרֵי תְרַעִין תִּמְוֹן דְאַתְקָרִיאוּ עֵינֵי יְהוּיָה, וְעֲלֵייהוּ אֲתַמֵּר (דניאל ט יח) פִּקְח עֵינֵידָּהּ וּרְאָה שׁוֹמְמִתִּינוּ, שְׁמִיעָה יְרֵאֵי אֱלֹהִיִּים, וְעֲלִיָּה אֲתַמֵּר (שם) הִטָּה יְהוּיָה אֲזִנָּדָּהּ וּשְׁמַע, וְתִמְוֹן דְחִילוֹ וּפְחַד יִצְחָק, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב (חבקוק ג ב) יְהוּיָה שְׁמַעֲתִי שְׁמַעֲדָּהּ יְרֵאֲתִי, וּמָאן דִּי מִשְׁתַּמַּע תִּמְוֹן קְלִיָּה בֵּין בְּאוּרִיָּתָא בֵּין בְּצִלוֹתָא בֵּין בְּצַעֲקָה בְּלָא דְחִילוֹ, מִיָּד (במדבר יא א) וַיִּשְׁמַע יְהוּיָה וַיִּחַר אָפוֹ וַתִּבְעַר בָּם אֵשׁ יְהוּיָה, וְכַמְּהָ נְטוּרֵי תְרַעִין תִּמְוֹן דְאַתְקָרִיאוּ אֲזִנֵּי יְהוּיָה.

רִיחָא תִמְוֹן אֲנֹשֵׁי אָמַת, וְתִמְוֹן סֻלְקִין כָּל רִיחִין וּקְטוּרִין וְעֵשֶׂנִין דְקָרְבָּנִין, וְצִלוֹתֵין דְאַתְחַשִּׁיבוּ כְּקָרְבָּנִין, וְאִם לָא סֻלְקִין לֹון בְּרִנְשׁ בְּדְחִילוֹ וּרְחִימוֹ, מַה כְּתִיב בֵּיהּ (דברים כט יט) כִּי אֲזִי יַעֲשֶׂן אֶף יְהוּיָה וְקִנְאָתוֹ בְּאִישׁ הַהוּא, דְבוּר לְקַבֵּל שׁוֹנְאֵי בְּצַע, תִּמְוֹן סֻלְקִין קְלִין וּדְבוּרִין דְאוּרִיָּתָא וְצִלוֹתָא, אֲלִין דְאֲתַמֵּר עֲלֵייהוּ (קהלת י כ) כִּי עוֹף הַשְּׁמַיִם יוֹלִידָּהּ אֶת הַקּוֹל וּבַעַל כְּנָפַיִם יִגִּיד דְבָר, לָא אֵית תְּקוּנָא מֵאֲלִין, אֲרַבְעֵ דְלִית תִּמְוֹן יְהוּיָה, וְאִיהוּ י אֲסִתְפַּל, ה וּשְׁמַע, ו וּמְרִיחַ, ה וּמְמַלְל, בְּאֲלִין אֲרַבְעֵ תְקוּנִין.

דף קכב ע"ב

אַרְיָה דָּא רְאִיָּה, וְאַתַּמֵּר בֵּיהּ (יחזקאל א ט) וּפְנֵי אַרְיָה אֵל הִימִין לְאַרְבַּעַתֶּם, בְּכָל אֲתַר אֲרַבְעַתֶּם דָּא יְהוּיָה, אֲרַבְעֵ אֲתוֹנוֹן דִּילִיָּה דְשְׁלִטִין עַל כָּלָא, וְהַפּוֹדָּהּ אַרְיָה וְתִשְׁכַּח לֵיהּ רְאִיָּה, וְאִיהוּ לִימִינָא דְחֻסְדָּהּ, דְאִיהוּ יוֹמָא קְדָמָאָה,

דְּתַמּוֹן אִי' (נִיִּיא י') אֹר, רְאוּבוֹן דְּאִיהוּ לִימִינָא עַל שְׁמִיָּה אֲתִקְרִי אֹר בּוֹ, שְׁמִיעָה לְשִׁמְאֵלָא, וְעֲלִיָּה אֲתִמַּר (שס) וּפְנֵי שׁוֹר מִהַשְּׁמַאל, נְשָׁר רִיחָא בְּאֲמַצְעִיתָא, עֲלִיָּה אֲתִמַּר (משלי ל ד) מִי אָסַף רוּחַ בְּחַפְזִי, דְּאִינוּן תְּרִין נוֹקְבִין דְּחוּטְמָא, פִּימָא דְבוּרָא, דָּא אָדָם כָּלִיל אַרְבַּע אֲתוּוֹן וְכָלִיל עֶשֶׂר אֲתוּוֹן, וְדָא שְׁכִינְתָּא, בְּאֵלִין (דף קכב ע"ב) אַרְבַּע תְּקוּנִין אָמַר לְמִשָּׁה וְאֵתָּה תַחֲזֶה מִכָּל הָעָם וְגוֹמַר וְצָרִיד לְאַחֲזָרָא עֲלֵיָּהוּ.

וְאֵתָּה תַחֲזֶה בְּשַׁעְרָא, עֲלִיָּה אֲתִמַּר (שיר ה יא) רֵאשׁוּ כְּתָם פּוֹ דָּא כְּתַר עֲלָאָה, וּמְלָגָאוּ מוּחָא, דְּמִנְיָה נְפָקִין מְבוּעִין לְכָל סְטְרָא, לְאַשְׁקָאָה לְכָל נִימָא וְנִימָא דְאִיהִי עֲלִמָּא סְתִימָאָה, וְכָל מְבוּעָא אֲתַעְבִּיד נִיצוּץ, וְכָל נִימָא אֲתַעְבִּיד שְׂרַבִּיט, מוּחָא סְתִימָא אֲתִקְרִי אִין סוּף, דְּאֲתַפְלַג לְתַלְתַּל מוּחִין דְּאִינוּן י' י' י', דְּאֲתַרְמִיזוּ בְּהַאי שְׁמָא (יו"ד ה"א וא"ו ה"א נ"א יו"ד ה"י וא"ו ה"י). (קס סבא דסבין עתיקא דעתיקין, ואמר בוצינא קדישא, ודאי שמא דאתרמיזו תלת יודיין דא) יו"ד ה"י וא"ו ה"י וְדָא אִיהוּ מְלָגָאוּ, אָבַל שְׁמָא דְאִיהוּ יו"ד ה"א וא"ו ה"א, אִיהוּ כָּלִיל תַּלְתַּל אֲלָפִין א' א' א', אִינוּן תַּלְתַּל אֲוִירִין, דְּמִתְלַבְּשִׁין בְּהוּן תַּלְתַּל מוּחִין י' י' י', שְׁמָא חַד אִיהוּ גוּפָא, וְשְׁמָא תְּנַנְנָא מוּחָא, דָּא מְלָגָאוּ, וְדָא מְלַבֵּר.

תַּלְתַּל וְוִי"ן אִית בְּהַאי שְׁמָא, דְּאִינוּן שְׂרַבִּיטִין, שַׁעַר אֲתִקְרִי עַל שֵׁם שַׁעוֹר קוּמְתִיָּה דְּקוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא, וְכָל נִימָא וְנִימָא אֲתִקְרִי נְשִׁמְתָּא, וְאִית נִימִין דְּאֲתִקְרִיאוּ מְלָאכִין, וְכָל נִיצוּץ אֲתִקְרִי אוּפּוֹן וְאֲתִקְרִי גִלְגֵּל, וְאִית מְנִיָּיָהוּ דְּאִינוּן נִימִין מְאֶשָׁא חוּוּרָא כְּלָהוּ רַחֲמִי, וְאִית מְנִיָּיָהוּ דְּאִינוּן נִימִין מְאֶשָׁא יְרוּקָא, וְאִית נִימִין כְּלָהוּ מְאֶשָׁא אוּכְמָא, אֵלִין אֲתִקְרִיאוּ שַׁעַר דְּקוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא.

כָּל נִיצוּץ שַׁעוֹר מְהַלְדָּ דִּילִיָּה עֶשֶׂר אֲלָפִין, וְכָל נִימָא אִיהִי שַׁעוּרָא דְּאֲצַבְעָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא, וְכָל אֲצַבְעָא אִיהוּ פְּרָסָה זְעִירָא, וְכָל פְּרָסָה אִית בָּהּ תַּלְתַּל מִיל, לְקַבֵּל תַּלְתַּל פְּרָקִין דְּאֲצַבְעָא, וְכָל מִיל אִיהוּ עֶשְׂרֵת אֲלָפִים, אָבַל מִיל דְּפְרָסָה עֲלָאָה אִיהוּ עֶשְׂרֵת אֲלָפִים רְבוּא, וְהַכִּי דְרוּעָא תַּשְׁכַּח בָּהּ תַּלְתַּל פְּרָקִין, וְכָל פְּרָק אִיהוּ י', וְכָל אֲמָה אִיהוּ ו', אָבַל אֲצַבְעָא וְאֲמָה דָּא שַׁעוּרִיָּה זְעִיר מְסֻטְרָא דְּזְעִיר אֲנָפִין, וְדָא שַׁעוּרִיָּה רַב מְסֻטְרָא דְּאֲרִידָה אֲנָפִין.

וּבְכָל אֲבַר וְאֲבַר אִיהוּ יְהוּ"ה, וְאִיהוּ שַׁעוּרָא דְּכָל אֲבַר וְאֲבַר, בְּגִבְהָא בְּאֲרָכָא עֵילָא וְתַתָּא, וְלְאַרְבַּע סְטְרִין, וְאִיהוּ בֵּין כָּל אֲבַר וְאֲבַר, לִית אֲתַר פְּנוּי מְנִיָּה, כְּנִשְׁמַתָּא דְּאֲשַׁתְּכַחַת בְּכָל אֲבַר וְאֲבַר דְּגוּפָא, וְאִית אֲבַר עֲלָאָה דְּאֲתִקְרִי יְהוּ"ה עַל שְׁמִיָּה, דְּשַׁלְטְנוּתִיָּה בְּאֲתַר יְדִיעָא, הָדָא הוּא דְּכַתִּיב (זכריה יד ט) וְהָיָה יְהוּ"ה לְמִלְדָּה עַל כָּל הָאָרֶץ.

וְאִית תְּרִין אֲבַרִין עֲלָאִין מְנִיָּה, דְּאֲתִקְרִיאוּ יְהוּ"ה אֱלֹהִי"ם דְּשַׁלְטְנוּתִיָּהוּן בְּשְׁמִיָּא וּבְאֲרָעָא, הָדָא הוּא דְּכַתִּיב (דברים ד לה) כִּי יְהוּ"ה הוּא הָאֱלֹהִי"ם בְּשְׁמִים מְמַעַל וְעַל הָאָרֶץ מִתַּחַת אִין עוֹד, וְאִית אֲבַר דְּאֲתִקְרִי אֱלֹהִי"ם, וְשַׁלְטְנוּתִיָּה בְּכָל אֲרָעָא, הָדָא הוּא דְּכַתִּיב (תהלים מ"ו) מְלֹךְ כָּל הָאָרֶץ אֱלֹהִי"ם, וְאִית אַחְרָא דְּשַׁלְטְנוּתִיָּה אִיהוּ בְּתִרִין אֲבַרִין בְּמוּחָא וּבְלָבָא,

וְעָלִיָּה אֶתְמַר (דברים ד') כִּי יְהוָה הוּא הָאֱלֹהִים אֵין עוֹד מִלְבָּדוֹ, וְאִף עַל גַּב דְּהָאֵי קָרָא עַל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֶתְמַר דְּאֵין עוֹד מִלְבָּדוֹ, עִם כָּל דָּא הָכָא רָזָא דְדִּיּוֹקְנָא עֲלָאָה דִּילִיָּה, לְאַחְזָאָה בְּכָל אֲבָר וְאֲבָר דְּגוּפִיָּה שׁוֹלְטָנוּתִיָּה, לְאַשְׁתְּמוּדְעָא לְבַר נֶשׁ אִיךְ אֶתְנַהֵיג עֲלֵמָא, וְיִנְדַע לְמִקְרֵי לִיָּה בְּכָל אֲבָר כְּדָקָא יָאוּת לִיָּה, וְאִיךְ אֶשְׁתַּנֵּי שְׁמִיָּה לְפִיָּה הָהוּא אֲבָר.

דף קכג ע"א

וְאִית אֲבָר דְּאֶתְקָרִי בֵּיהּ יְהוָה רַחֲמֵי, וְאִית אֲבָר דְּאֶתְקָרִי בֵּיהּ אֱלֹהִים, וְאִית אֲבָר דְּאֶתְקָרִי בֵּיהּ אֱהִיָּה, וְאִית אֲבָר דְּאֶתְקָרִי בֵּיהּ צְבֹאוֹת, וְאִית אֲבָר דְּאֶתְקָרִי בֵּיהּ אִיִּל, וְאִית אֲבָר דְּאֶתְקָרִי בֵּיהּ שְׁדִיָּי, וְאִית אֲבָר דְּאֶתְקָרִי בֵּיהּ אֲדַנִּי, יְהוָה מְמַנָּא עַל קְלָא, הָדָא הוּא דְכֶתִיב (תהלים כט ד) קוֹל יְהוָה בַּפֶּחַ, אֱהִיָּה עַל הַוְּזָה וְהַבֶּל דְּלִבָּא, הַהוּא דְרָכִיב עַל קְלָא דִּיהוָה אִיהוּ עֵלְת עַל כָּל הָעֲלוֹת, סְתִים וְטָמִיר וְלֹא אֶתְגַּלֵּיָּא, וְאִיהוּ רָכִיב וְשְׁלִיט עַל כָּלָא, אֱהִיָּה אַחְזִי עַל עֵלְת הָעֲלוֹת דְּאִיהוּ הִיָּה (דף קכג ע"א) הִיָּה וְיִהִיָּה, וְאִיהוּ הַבֶּל דְּסִלִּיק עַד אֵין סוּף, וְבִיָּה רָכִיב עֵלְת עַל כָּל הָעֲלוֹת. אִיִּל אַחְזִי עַל אֱלֹהִים דְּעֵלְת עַל כָּל הָעֲלוֹת, וְעָלִיָּה אָמַר אִיּוֹב (אִיּוֹב ה ח) אֲנִי אֲדַרְוֶשׁ אֵל אִיִּל, אֵל אֱלֹהִים הָאֱלֹהִים, וְכַד רָכִיב עַל אִיִּל אֶשְׁתְּמוּדְעִין לִיָּה כָּל אֱלֹהִים, וּמִזְדַּעְזְעִין מְנִיָּה, וְכָל מְלָאכְיָא דְּאֶתְקָרִיָּאוּ בְּהָאֵי אִיִּל כְּגוֹן מִיכָאֵל גְּבַרְיָאֵל, כְּלָהוּ מִזְדַּעְזְעִין מֵהָאֵי אִיִּל דְּאִיהוּ אֱלֹהִים הָאֱלֹהִים, וּמָאן דְּקָרָא לוֹן בֵּיהּ, מִיָּד עוֹנִין לִיָּה בְּכָל שְׁעֵתָא, וְהָכִי כָּל מְלָאכְיָא דְּאֶתְקָרִיָּאוּ קִלִּין בְּשִׁמָּא דִּיהוָה, כָּל מָאן דְּקָרָא לוֹן בֵּיהוָה בְּעֵלְת עַל כָּל הָעֲלוֹת מִיָּד עוֹנִין לִיָּה בְּקִלִּיָּה, דְּעֵלְת עַל כָּל הָעֲלוֹת אִיהוּ חַד בְּכָל שְׁמָהּ וְלֹא אֶשְׁתַּנֵּי בְּכָלָהוּ, דְּשְׁנוּיִין בְּשְׁמָהּ אֵינוּן וְלֹא בֵּיהּ, דְּאִיהוּ בְּכָלָהוּ כְּנֶשְׁמָתָא בְּכָל אֲבָר וְאֲבָר, אִית אֲבָר דְּשָׁמַע בֵּיהּ כְּגוֹן אוּדְנִין, וְאִית אֲבָר דְּמִסְתַּכְּל מְנִיָּה (נִיָּא בִּיה) עַל עֲלֵמָא, וְאִית אֲבָר דְּאַרְח בֵּיהּ כָּל רִיחִין וּבוֹסָמִין דְּצִלוֹתִין, וְרִיחִין טְבִין דְּהַבְּלִים דְּנַפְקִין מְאוּרִיָּתָא מְפוּמָּא דְּבַנֵּי נֶשָׂא, וְדָא רִיחָא דְּחוּטְמָא, וְאִית אֲבָר דְּמִלִּיל בֵּיהּ, וּבְאֵלִין אֲבָרִין אִית שְׁנוּיָא, אֲבָל בֵּיהּ לִית שְׁנוּיָא, וְאִית אֲבָר דְּמִמְנָא עַל דְּבוּרָא וְדָא אֲדַנִּי, וְאֲבָר דְּמִמְנָא עַל מַחְשְׁבָה, וְאֲבָרִין אֵלִין כְּלָהוּ בְּסַפִּירָן.

רִישָׁא כְּתָר עֲלִיוֹן, מוֹחָא חֲכָמָה, בֵּינָה לְבָא וּבָה לֵב מְבִין, תְּרִין דְּרוּעִין חֲסָד גְּבוּרָה, גּוּפָא עֲמוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא, תְּרִין שׁוֹקִין נְצַח וְהוֹד, יְסוּד אָמָה, שְׁכִינְתָּא אוֹת דִּילִיָּה. כְּתָר אֶתְקָרִי אִיִּל עֲלִיוֹן, קוֹנֵה הַכֹּל, (חֲכָמָה וּבִינָה) אֱלֹהִיָּנוּ בֵּינָה, וְאֱלֹהִיָּי אֲבוּתֵינוּ חֲכָמָה, וְאִיהוּ אֱלֹהִיָּי אֲבָרְהָם אֱלֹהִיָּי יֶצְחָק וְאֱלֹהִיָּי יַעֲקֹב, הָאִיִּל הַגְּדוֹל מְסֻטְרָא דְּגְדוּלָה, וְהַגְּבוּר מְסֻטְרָא דְּגְבוּרָה, וְהַנּוֹרָא מְסֻטְרָא דְּעֲמוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא.

אֲדַהְכִי הָא אֵלִיָּהוּ קָא נְחִית, וְאָמַר רַבִּי בּוּצִינָא קְדִישָׁא, שְׁמַעְנָא לְעִילָא תְּקוּנָא דִּילָךְ בְּשְׁמָהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבְצִלוֹתָא דִּילִיָּה, חֲזוֹר בְּךָ, דְּאֶת צְרִיךְ לְתַקְנָא שְׁמָהּ דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּדָקָא יָאוּת, דְּהָא כְּלָהוּ אֲזֵלִין

בְּתֵלֶת תֵּלֶת, מִסְטָרָא דְרַחֲמֵי אֲתַקְרִיאוּ יְהוּיָהּ יְהוּיָהּ יְהוּיָהּ תֵּלֶת אֲבָהוֹן, וְאִינוּן אֵשׁ דְּלָא אִיהוּ שׁוֹרְף, וְאֲתַקְרִיאוּ בְּתֵלֶת שְׁמָהוֹן אַהֲיָהּ אַהֲיָהּ אַהֲיָהּ, וְהָאִי אִיהוּ אֵשׁ דְּאִיהוּ שׁוֹרְף וְלֹא אֲכִיל, וְאִית שְׁמָהוֹן דְּאֲתַקְרִיאוּ אַדְנִי אַדְנִי אַדְנִי, וְדָא אֵשׁ דְּאִיהוּ שׁוֹרְף וְאֲכִיל וְשָׂצִי כְּלָא, הַדָּא הוּא דְכְּתִיב (ויקרא ט כד) וְתֹאכַל עַל הַמִּזְבֵּחַ אֶת הָעוֹלָה וְאֶת הַחֲלָבִים.

אִי אִיהוּ כְּתָר עַל כְּלָהוּ שְׁמָהוֹן, וְאִיהוּ אֲתַקְרִי אִיל, אַהֲיָהּ, אַדְנִי, אַלְהִיִּים, אַלְהִיִּי, אֶלּוּיָהּ, אַלְהִינִי אִיָּהּ, אוּיָהּ, (ורזא דמלה אִיל אַלְהִיִּים יְהוּיָהּ דבר ויקרא ארץ) (תהלים נ א). יִי בֵּיה אֲתַקְרִי יִיָּהּ, יְהוּיָהּ, יְהוּיָהּ, יְהוּיָהּ, יְהוּיָהּ, כְּלָהוּ שְׁמָהוֹן דְּפִתְחִין בְּהוּיָהּ בִּי, עֶקְרָא דְלָהוֹן בְּחֻכְמָהּ, וְכְלָהוּ שְׁמָהוֹן דְּפִתְחִין בְּאִי, עֶקְרָא דְלָהוֹן אִימָא עֶלְאָהּ, וְכֻמָּה דְעֻמּוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא אִיהוּ כְּלִיל מִימִינָא וּמִשְׁמָאֲלָא, הַכִּי כְּתָר עֶלְאָהּ כְּלִיל תֵּרִין שְׁמָהוֹן אֶלּוּן דְּאֲבָא וְאִימָא, וְאִיהוּ כְּתָר עַל רִישֵׁיהוּ, וְאֲשִׁכְחָא תְּקוּנָא כְּגוּוּנָא דָא, אַהֲיָהּ כְּתָר עֶלְאָהּ, יְהוּיָהּ עֻמּוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא, אַדְנִי שְׁכִינְתָא תִּתְאַהּ.

וּמִסְטָרָא דְכְּתָר אֲתַקְרִיאוּ תֵּלֶת סְפִירָן אַהֲיָהּ אֲשֶׁר אַהֲיָהּ, חֶסֶד אִיל, גְּבוּרָה אַלְהִיִּים, עֻמּוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא יְהוּיָהּ, וְרִזָּא דְמִלְחָה אִיל אַלְהִיִּים יְהוּיָהּ דְבַר וְיִקְרָא אֶרֶץ, נֶצַח וְהוּד צְבָאוֹת, צְדִיק שְׁדִי, מְלָכוֹת אַדְנִי.

דף קכג ע"ב

וּבְצִלוֹתָא בְּרוּךְ אַתָּה יְהוּיָהּ, כָּל הַכּוֹרֵעַ כּוֹרֵעַ בְּבְרוּךְ, וְדָא צְדִיק חֵי עֶלְמִין, וְעֵלְיָה אַתְמַר (מכילים א ב מה) וְהַמְלִיךְ שְׁלֹמֹה בְּרוּךְ, אַתָּה אַתָּה ה' זְעִירָא, בְּה צְרִיךְ לְנַחְתָּא בְּרַכָּא, וְכָל הַזּוֹקֵף זּוֹקֵף בְּשֵׁם דָּא יְהוּיָהּ עֻמּוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא, אַלְהִינִי אִימָא עֶלְאָהּ, וְאֲלֵהִי אֲבוּתִינוּ אֲבָא, הָאִיל הַגְּדוֹל חֶסֶד, הַגְּבוּר גְּבוּרָה, וְהַנּוֹרָא עֻמּוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא, דְּבֵיה אֲתַכְּלִיל מִתְאַהּ לְעֵילָא וּמִעֵילָא לְתַתָּא, כָּל סְפִירָן בְּעֻמּוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא, וּבְגִין (דף קכג ע"ב) דָּא צְרִיךְ לְאֲכַלְלָא בֵּיה תִּתְאַהּ בְּהַכְרַעָה, וּלְבַתֵּר עֶלְאִין בְּזִקִּיפָה. אִיל עֵלְיוֹן, גּוּמַל חֶסֶדִים טוֹבִים קוּנָה הַכֵּל, וְזוֹכֵר חֶסֶדִי אֲבוּת, דָּא כְּתָר עֵלְיוֹן עַל כְּלָהוּ, וּמְבִיא גּוּאֵל לְבְנֵי בְנֵיהֶם דְּאֲבָהוֹן, אֶלּוּן נֶצַח וְהוּד, לְמַעַן שְׁמוּ בְּאֲהָבָה דָּא שְׁכִינְתָא תִּתְאַהּ, וְעֻמּוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא אִיהוּ כְּלִיל תֵּלֶת בְּרַכָּא קְדָמָאִין, דְּאִינוּן אֲבָהוֹן וּגְבוּרוֹת וּקְדוּשַׁת הַשֵּׁם, וְאִיהוּ כְּלִיל תֵּלֶת בְּתֵרָאִין בְּעֻבּוּדָהּ, וְאִיהוּ כְּלִיל אֲמַצְעִיּוֹת, לְקִימָא בֵּיה אֲנִי רֵאשׁוֹן וְאֲנִי אַחֲרוֹן וּמִבְּלַעְדֵי אִין אַלְהִיִּים (ישעיה מד ו), זְכָאָה אִיהוּ מָאן דִּידַע לְצִלְאָה לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכָל תְּקוּנִין דִּילֵיהּ כְּדָקָא יְאוּת, וּלְמִשְׁאֵל מִנִּיהּ בְּכָל דְּרָגָא וְדְרָגָא כְּדָקָא יְאוּת.

חֲפִימִין כְּלָהוּ אִינוּן רְשִׁימִין דִּיוֹקְנֵיהוֹן בְּחֻכְמָהּ, וּנְבוּנִין רְשִׁימִין דִּיוֹקְנֵיהוֹן בְּבִינָהּ, וּמְאָרִי גְּמִילוֹת חֶסֶדִים דִּיוֹקְנֵיהוֹן רְשִׁימִין בְּחֶסֶד, וּגְבָרִין בְּיִצְרֵיהוֹן כְּלָהוּ רְשִׁימִין בְּגְבוּרָה, וּמְאָרִי תוֹרָה כְּלָהוּ רְשִׁימִין דִּיוֹקְנֵיהוֹן בְּעֻמּוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא, וּנְבִיאִים כְּלָהוּ רְשִׁימִין דִּיוֹקְנֵיהוֹן בְּנֶצַח וְהוּד דְּאִינוּן תְּרִי סְמִי קְשׁוּט, וְצְדִיקִים גְּטָרִי בְּרִית כְּלָהוּ רְשִׁימִין דִּיוֹקְנֵיהוֹן בְּצְדִיק, וּמְאָרִי

מלכותא פלהו רשימין במלכות, ומארי יחודא פלהו רשימין בכתר עלאה דאיהו מחשבה, דתמן צריך לסלקא יחודא במחשבה סתימא, ובכלהו תקונין אליו צריך לשבחא לעלת על כל העלות, דאיהו מלגאו כנשממתא בגופא, ובגין דבני נשא רשימין באליו דיוקניו, אמר למשה ואתה תחזה וגומר.

ואתה תחזה בשערא, אי אריך, או קמוט, או עגול, שערא שעיע אריך, ארחא מתפלג ביה לכמה אורחין, עלה אתמר (ישעיה מג טז) הנותן בים דרד, וארחין אחרנין דמתפרשין מינה, אינון נתיבין, הדא הוא דכתיב (שם) ובמים עזים נתיבה, תלתין ותרין שבילין מתפרשין מהאי ארחא.

אדהכי הא אליהו אתי לגביה, ואמר ליה, והא דיוקנין אליו צריך לתקנא לון באתר דלהון, אמר רבי שמעון בנדאי, אף על גב דבעלמא דפירודא, דיוקנין אית סגינאין דאכחשין עובדא דבראשית, דלאו אינון אורח מישור, ואינון חשוכין, מגו חשוכא אשתמודע נהורא, דיוקנין דגנתא דאנהרן בציורא דעובדא דבראשית, מרקמי בכמה גוונין נהירין, ואינון פלהו בקו ובמדה, ואלין דעלמא דפירודא אינון פקליפין דאגוזא לגבייהו, דאינון מוחא מלגאו, ועם כל דא מגו חשוכא אשתמודע נהורא, ומגו אליו קליפין דאינון דיוקנין חשוכין, אשתמודען ציורין דגנתא דעדן דלתתא, דאינון דיוקנא דמאני משפנא, אמר נדאי הכי הוא.

פתח ואמר, שערא שעיע אריך איהו רחמי מסטרא דאריך אנפין, דאיהו א, תרין אנפין דיליה ו' ו', פגוונא דא ואו א בינייהו, ואיהו סבא דסבין עתיק דעתיקין, ואיהו (ס"א ואתקרי) ארך אפים. שערא קמיטא ולא שעיע אלא קמיט וחריש (נ"א וחריש) איהו דינא, דא רחמי ודא דינא, דא אריך אנפין מסטרא דו', ודא זעיר אנפין מסטרא דו', שערא לא קמיט ולא אריך איהו בינוני.

ואיהו שערא דאריך אנפין פגוונא דתקיעה, וקמיט וחריש (נ"א ואריד) פגוונא דשברים ו' ו' ו', לא אריך ולא קמיט איהו פגוונא דתרועה, שלשלות דתרוייהו, שערא בעגולא כליל כלא, ואיהו כמין כיפה דרקיעא דאסחר כלא.

פגוונא דא יהו"ה דא מלכותא קדישא, אנשי חיל שערא שעיע אריך, יראי אלהיים שערא חריש (נ"א אריד) וקמיט, אנשי אמת שערא לא אריך ולא קמיט, שלשלת דכלהו, שונאי בצע שערא בעגולא.

דף קכד ע"א

דוד שבעה מיני דהבא הוה בשערוי, זָהב יִרְקָרְק, זָהב אוֹפֹז, זָהב אוֹפִיר, זָהב פְּרוֹיִם, זָהב סָגוּר, זָהב תְּרִישִׁישׁ, זָהב כְּלִיל כָּל גּוּוֹנִים, ואיהו (דף קכד ע"א) זָהב שְׂבָא, והאי איהו זָהב מְזוּקָק שְׂבַעֲתִים, והכי אינון שבעה מיני

חֲוֹרוֹ, וְשִׁבַע מֵיַי סוּמְקוֹ, כָּל סִפְיָרוֹ אֶתְקָרִיאוּ שְׁבִיעֵיזוֹת מְסֻטְרָא דְצַדִּיק, עֲמוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא אִיהוּ כְּלִיל כָּל גְּוֹנִין, שְׁעָרָא חֲוָרָא אִיהוּ מְסֻטְרָא דִּימִינָא, סוּמְקָא מְסֻטְרָא דְשְׂמָאלָא, יְרוּקָא מְסֻטְרָא דְעֲמוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא, וְכִלְהוּ שְׁבַעָה שְׁבַעָה, שְׁעָרָא אוּכְמָא מְסֻטְרָא דְשְׂכִינְתָא, דְאֶתְמַר בָּהּ (שִׁיר א ה) שְׁחוּרָה אֲנִי וְנֶאֱוָה, גְּוֹן יְחִידָה (נִיֵּא יְחִידָתִי) דְלֹא תִפְסִיס בָּהּ גְּוֹן כָּלִל, מְלַגְאוּ דִילָהּ גְּוֹן חֲוֹר, וְרָזָא דְמַלְהָ יֵשֶׁת חֲשֵׁךְ סִתְרוֹ (תְּהֵלִים יח יב).

שְׁעָרָא סוּמְקָא צְרִיךְ לְבַעֲרָא לִיהּ מְכַל וְכֹל, בְּגִין דְאִיהוּ בֵּי דִינָא, וְלוֹיִים בְּגִין דְהוּוּ מְסֻטְרָא דְדִינָא, אֶתְמַר בְּהוֹן (בְּמִדְבַר ח ז) וְהֶעֱבִירוּ תַעַר עַל כָּל בְּשָׂרָם, וְאֶתְתָּא בְּגִין דְאִיהוּ מְסֻטְרָא דְשְׂמָאלָא, לָא צְרִיךְ לְאֶתְגַּלְיָא בָּהּ שְׁעָרָא, דְלֹא יִשְׁתַּמוּדְעִין בָּהּ מְאָרִי דְדִינָא, וְשְׁעָרִין אֶתְרַנִּין דְבַר נֶשׁ צְרִיךְ לְבַעֲרָא לִיהּ תַּחוּת אוּדְנִין, בְּגִין דְלֹא יִתְקַרְיָבוּ בֵּיהּ מְאָרִי דְדִינִין לְגַבֵּי תַרְעִין דְשְׂמַעִין בְּהוֹן צְלוּתִין, (סִיֵּא וְשַׁעֲרָא דְאִיהוּ תַּחוּת אוּדְנִין צְרִיךְ לְבַעֲרָא, דְאֶתְקָרִי מְאָרִי דְדִינָא לְגַבִּיכוֹ) שְׁעָרָא שְׁעִיעַ עָלֶיהָ אֶתְמַר (בְּמִדְבַר ו ה) גִּדְל פְּרַע שְׁעַר רֹאשׁוֹ, וְצְרִיךְ לְגִדְלָא לִיהּ, דְלֹא צְרִיךְ לְאֶכְחָשָׁא סְדוּרָא דְעוּבָדָא דְבְּרָאשִׁית, אֲבָל שְׁעָרָא דְעֲמוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא צְרִיךְ דְלֹא יְהֵא לָא אֶרִיךְ וְלֹא קָצֵר, וְוִי לִיהּ לְמָאן דְשְׁנֵי בֵּיהּ סְדָרִי בְּרָאשִׁית.

שְׁעָרָא אוּכְמָא, וְעֵינִין אוּכְמִין, וְאֲנָפוּי אוּכְמִין, וְגוֹפִיָּה אוּכְמָא, אִם הוּא זְכָאָה אִיהוּ מְסֻטְרָא דְשְׂכִינְתָא, דְאֶתְמַר בָּהּ שְׁחוּרָה אֲנִי וְנֶאֱוָה, דְכָל גְּוֹנִין דְסֻטְרָא דְדְכִיּוֹ הֲכִי אֵינּוּן כְּגוּוֹנָא דָא, וְאִם הוּא חֲיִיבָא הוּא מְסֻטְרָא דְשְׂבַתָּאֵי, פְּתִיָא אוּכְמָא, מְצַד נּוּקְבָא דְקְלִיפָה, דְתַמָּן כָּל קְסָמִין דְעוּרְבִין אוּכְמִין וְעוֹפִין אוּכְמִין מְסֻטְרָא דְמְסָאָבוּ, דְאִית עָלֶיהּ כְּמָה מְמַנָּן דְאֶתְקָרִיאוּ לִילוּת, דְעָלֶיהּ אֶמַר דְוֹד (תְּהֵלִים טו ו) אֶף לִילוּת יִסְרוּנִי כְּלִיוְתִי, מִפְּחַד בְּלִילוּת (שִׁיר ג ח).

וְכִלְהוּ נְחַתִּין תַּחוּת גְּדַפּוּי דְעוּרְבִין, וְאֶחְזִי לוֹן בְּתַנּוּעָה דְלְהוֹן כְּמָה דִינִין דְנְחַתִּין עַל עֲלָמָא, וְאִית אֶתְרַנִּין דְמְמַנָּן עַל קְלִין דְלְהוֹן, וְצוּוּחִין קְלָא בְּתַר קְלָא כְּלְהוּ בְּשַׁבְּרִים, לְאֶחְזָאָה תְּבִירוֹ עַל בְּנֵי נְשָׂא, וְלְזַמְנִין צוּוּחִין בְּתַלַּת סִימְנִין דְאֵינּוּן קַרִיִק, דְאִיהוּ תְּקִיעָה תְּרוּעָה תְּקִיעָה, לְאֶחְזָאָה דִינָא רְפִיָא בְּרִישָׁא וּבְסִיפָא, וּבְאֲמַצְעִיתָא תְּבִירָא סְגִי, בְּתַרוּעָה דְחֻקָא בְּתַר דְחֻקָא בְּמַהִירוֹ, וְרָזָא דְמַלְהָ וּבְחֻדְרֵי מְשַׁכְּבָד אֵל תְּקַלְלַ עֲשִׂיר, כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךְ אֶת הַקּוֹל (קְהֵלֶת י ב), נְחַשׁ רְכִיב עַל קְלָא דְעוּרְבָא אֵל אַחַר, בְּתַר זוּגִיָּה קֶסֶס סֶס הַמּוֹת, דְבָהּ אֲשַׁתְּלִים סַמְאִיל אֵל אַחַר.

רְכִיבַת אִיהוּ עַל תַּנּוּעִין דְגוּפָא דְעוּרְבִין, וְאִיהוּ תַּנּוּעָה דְכְּלְהוּ, דְנְפַקַת לְאֶסְטָאָה לְבְנֵי נְשָׂא בְּפִרְשֵׁת אוּרְחִין, תַּנּוּעָה דִילָהּ בְּרִישָׁא דְעוּרְבָא, וּבְזַנְבָא וּבְגוּפָא וּבְגְדָפִין דְעוּרְבָא, נְחַשׁ שְׂרָיָא בְּקָרִיָּאָה וְאֶמִירָה וְקְלָא וְדְבוּר דְעוּרְבָא, וּבְאֶלִין תַּנּוּעִין שְׂרָיִין כָּל הוֹלֵךְ עַל גַּחוּן וְכָל הוֹלֵךְ עַל אַרְבַּע מְסֻטְרָא דְמְסָאָבוּ.

וּמִנָּא יִדְעִין כּוּלֵי הַאִי, בְּגִין דְסַמְאִיל וְנְחַשׁ מְמַנָּן עַל חוּבִין דְבְנֵי נְשָׂא, דְאֶתְדַנּוּ מְסֻטְרָא דְשְׂמָאלָא דְאִיהוּ גְבוּרָה, וְכַד בְּרַ נֶשׁ עֶבֶיד חוּבִין, כְּפּוּם

ההוא בר נש הכי סליק חוביה לאתר דאתגזר נשמתיה, ולא זז מתמן
ההוא חובא עד דאתפרע מההוא בר נש, ואם בר נש איהו נשמתיה באר
אצילות, אם חאב, חוביה מטי עד ספירן, ועונשא איהו סגי כפום דרגיה.

דף קכד ע"ב

אמר רבי אלעזר אבא וכי חובא איהו בבר נש דתליא נשמתיה מההוא
אתר, וכי אית ליה חובין, והא כתיב (משלי יב כא) לא יאנה לצדיק כל און,
אמר ליה אין, הךא הוא דכתיב (ישעיה נט ב) כי אם עוונותיכם היו מבדילים
ביניכם לבין אלהיכם, מאי מבדילים, אלא דסליק ההיא נשמתא
דאצילותא מניה ואתפרש מניה. (דף קכד ע"ב) ורזא דמלה, ויאמר אלהי
יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד ותראה היבשה וגומר (בראשית א
, אסתלק נשמתיה מניה ואשתאר גופא יבשא, מאן גופא הכא, דא
נשמתא דכרסיא יקרא (נייא דקבי"ה יהו"ה) דאשתארת יבשה, בגין דאסתלקת
מניה נשמתא בארץ אצילות, דהאי נשמתא איהי גופא לנשמתא עלאה,
ואי בעי דתחזור לגבי ההוא נשמתא, לית לה רשו לאחזרא לגביה, עד
דההוא חובא אתעברת מניה, ורזא דמלה שובו אלי ואשובה אליכם (מלאכי
ג ז).

אמר ליה רבי אלעזר לרבי שמעון אבוי, אבא אלין תנוועין דעורבא מאי
לאשתמודע בהו בר נש בגין דיחזור בתיובתא, אמר ליה ברי ודאי אסיר
לאסתכלא בהון לעמא קדישא, הךא הוא דכתיב (במדבר כג כג) כי לא נחש
ביעקב ולא קסם בישראל, אבל אם יזדמן לבר נש לפום שעתא וידע בהון,
יסתכל בהון בגין דיחזור מחובוי בתיובתא, והאי לבר נש דכל (נייא דלא)
עובדוי כיעקב וכישראל, דבר נש דיעביד עבדי דיעקב דאתמר ביה (בראשית
כה כג) ויעקב איש תם, מה כתיב ביה (ירמיה י טז) לא כאלה חלק יעקב.

דמסטררא דיעקב וישראל בעא בלעם חייבא לאסתכלא בנחשוי ובקסמוי,
ולא אשפח אתר לאעלא לגביה, ובגין דא אמר כי לא נחש ביעקב ולא
קסם בישראל. אמר ליה רבי אלעזר, והא בלבן כתיב (בראשית ל כז) נחשתי
ויברכני יהו"ה בגלגלך, אם פן אמאי אערב ביה, אמר ברי הכא רזא עלאה,
דלזמנין שושנה אשתפחת בין קוצים, והכא רזא דגלגולא, אמר ליה
ידענא, ועם כל דא ברי, אף על גב דאתמר כי לא נחש ביעקב ולא קסם
בישראל, בר נש צריך למנדע כלא ואפילו חרשין, כמה דאוקמוהו מארי
מתניתין, לא תלמד לעשות (דברים יח ט), אבל אתה למד להבין ולהורות.

ובגין דא תנוועין דעורבא, אית תנועה דסליק ברבייע, ואחזי דחובא דיליה
תליא לעילא בעלמא דאתי, ואית תנועה דנחית לה בתבייר בשברים,
ואחזי דחובא דיליה נחית לתתא בעלמא דין, למהוי ליה תבירו בגיניה,
וכל אליו סימנין איהי אחזי בארחה, כגוונא דעמלק דאמר בגיניה (שם כה

יח) אֲשֶׁר קָרָד בְּדָרְדָּד, דְּסִטְרִין אַחֲרָנִיו אֵינּוּן כְּלִסְטִים דְּנַפְקִין בְּאַרְחִין, וּבְגִין דָּא עוֹרְבִין חִילָא דְלֵהוּן בְּאוֹרְחִין.

וְאֵינּוּן דְּמִזְלֵהוּן תְּלִיא בְּשַׁבְּתִי, אֵינּוּן עֲצִיבִין, וְאֵינּוּן דּוֹחֲקִין רְגְלֵי שְׂכִינְתָא בְּגִלוּתָא, דְּבִזְמַנָּא דְּאֵלִין אֲתַפְּשׁוּ בְּעֵלְמָא, אֲתַמְר בְּרְגְלֵי שְׂכִינְתָא וַיֵּאֲסוּף רְגְלֵיו אֶל הַמָּטָה (בראשית מט לג), אֲתַכְנִישׁת לְגַבֵּי זְרַעִיה דִּיעֲקֹב מָטָה שְׁלָמָה, וּבְגִין דָּא וַיִּשְׁכּוּן יִשְׂרָאֵל בְּטַח בְּדָד עֵין יַעֲקֹב (דברים לג כח), דְּלֵא זֵזַת שְׂכִינְתָא מִינֵיהּ בְּגִלוּתָא, בְּגִין דְּלִית בְּהוּ פְסוּלָא, וְשַׁבְּתִי אֵית לִיה תְּרִין בְּתִין, חַד שְׁפַל רֵאשׁ, וְתַנְיִנָא בֵּית הַסֵּהר, דְּאֲסִירֵי מְלָכָא אֲסִירִין תַּמָּן בְּגִלוּתָא, וְאֵינּוּן דְּחֻקִין שְׂכִינְתָא וַיִּשְׂרָאֵל (נ"א שעתא לישראל) בְּגִלוּתָא, וּבְשַׁפַּל רֵאשׁ יִשְׂרָאֵל אֵינּוּן שְׁפַלִּין לְתַתָּא, וּמַהֲאֵי כְּכָבֵא יִתִּי כַּפְנָא וְעֵינֵיהּ לְיִשְׂרָאֵל, וּמֵאֵן דְּבַעֵי לְאַסְתַּמְרָא מִנֵּיהּ, צְרִיךְ לְשַׁנוּיֵי שְׁמִיה וּלְשַׁנוּיֵי אֲתַרִּיה וּלְשַׁנוּיֵי עוֹבְדוּי, וְדָא אֵיהּ שְׁנוּי מְקוּם שְׁנוּי הַשֵּׁם וְשַׁנוּי מַעֲשֵׂה, וְהָא אִוְקְמוּהוּ הוּן כֹּל אֵלֵה יַפְעֵל אִיל פְּעַמִּים שְׁלֵשׁ עִם גְּבַר (איוב לג כט).

דף קכה ע"א

שַׁעְרָא חוּרָא וְעֵינֵי חוּרִין וְאַנְפוּי חוּרִין וְגוּפָא חוּרָא, אֵי אֵית בֵּיה עוֹבְדִין טְבִין דָּא אֵיהּ מְסֻטְרָא דִּימִנָא, מְסֻטְרָא דְרַחֲמֵיהּ דְּאֵיהּ אֶהְבַּת עוֹלָם אֶהְבַּתִּידְ עַל כֵּן מְשַׁכְּתִידְ חֶסֶד (ירמיה לא ב). שַׁעְרָא חוּרָא וְעֵינֵי חוּרִין וְאַנְפוּי חוּרִין וְגוּפָא חוּרָא, דְּלִית בֵּיה גְּמִילוּת חֶסְדִּים בְּרַחֲמֵיהּ דְּאֶהְבַּה, הָאֵי הוּא רַמְאֵי מְסֻטְרָא דְלָבָן הָאֲרַמִּי, אֲסֻתְמַר מִנֵּיהּ, בְּהֶרַת לְבָנָה הִיא, וְלִילִי'ת הִיא בְּהֶרַת לְבָנָה אוֹכְמָא סוּמְקָא יְרוּקָא, הָדָא הוּא דְכְּתִיב (ויקרא יג ד) וְאִם בְּהֶרַת לְבָנָה הִיא בְּעוֹר בְּשׂוֹר וְעִמּוֹק אֵין מְרָאֵהוּ מִן הָעוֹר, בְּהֶרַת שְׁחוּרָה וְשַׁפְּלָה אֵינְנָה מִן הָעוֹר וְהִיא כְּהָה, תְּרִין (דף קכה ע"א) גְּוֹנִין תַּנְיִנִין אֵינּוּן יְרוּקִין אוֹ אֲדַמְדָּם, כְּלָהוּ מִתְהַפְּכִין עֵינֵי בְּכַעֲסָא לְחוּוֹרוֹ וְאוֹכְמוֹ וְסוּמְקוֹ וְיְרוּקָא, וְכֹל דָּא בְּמֵאֵי אֲשַׁתְּמוּדְע, דְּלִית בְּרֵשׁ דְּלֵא אֲתַכְּלִילִין בֵּיה אֵלִין אַרְבַּע גְּוֹנִין, אֶלָּא הֵהוּא גְּוֹן דְּשַׁלִּיט עַל כְּלָהוּ אַחֲרָנִין, בֵּיה אֲתַקְרִי, וּבֵיה אֲשַׁתְּמוּדְע לְאֲתַקְרִי חוּרָא אוֹ אוֹכְם אוֹ סוּמְקָא אוֹ יְרוּקָא, וְאֵלִין אַרְבַּע גְּוֹנִין בִּישִׁין אֵינּוּן אַרְבַּע קְלִיפִין דְּאַגוּזָא, תְּהוּ וְבֵהוּ וְחֻשְׁדִּין וְתֵהוּם, וְאֵלִין אֵינּוּן (דברים ח טו) נְחֹשׁ שְׂרָף וְעֻקְרָב וְצִמְאוֹן, נְחֹשׁ גְּוֹן חוּרָא בְּהֶרַת לְבָנָה, שְׂרָף וְעֻקְרָב, אֲדַמְדָּם שְׂרָף, אוֹ יְרוּקִין עֻקְרָב, וְצִמְאוֹן שְׁחוּרָה, אֵלִין אֵינּוּן אַרְבַּע גְּוֹנִין דְּאֲשָׁא דְגִיְהֵנָם.

וְאֲתַתָּא בִישָׂא מִתַּמָּן קָא אֲתִיא, עֲלָה אֲתַמְר (ויקרא יד מה) וְנַתַּץ אֶת הַבַּיִת אֶת אֲבָנָיו וְאֶת עֲצָיו בְּעֵינֵיהּ, דְּלֵא אֲשַׁתְּאֲרָ בְּבֵיתָא, וּבְגִין דָּא חֲכָמוֹת נְשִׁים בְּנִתָּה בֵּיתָה, וְאִוְלַת בְּיָדֶיהָ תְּהַרְסֵנוּ (משלי יד א), אֵלִין אֵינּוּן אַרְבַּע גְּוֹנִין דְּאֲשָׁא דְגִיְהֵנָם, דְּמִסְתַּלְקִי בְּעֵינֵיהּ בְּאֲנָפִין בְּשַׁעְרָא, וּמֵאֵן אֲתַר מְסֻתְלָקִי, מְמַרָה אוֹכְמָא דְטַחוּל, וּמְמַרָה סוּמְקָא דְכְּבֵד, וּמְמַרָה יְרוּקָא דְמַרְה, וּמְמַרָה חוּרָא דְרִיאָה, אֵלִין אֵינּוּן אַרְבַּע גְּוֹנִין חֲשׂוּכִין דְּמִלְאָכֵי חַבְלָה,

וְכִלְהוּ כְּלִילָן בְּלִילִי'ת סַם הַמּוֹת, מֵאֲדִי'ים אִיהוּ בְּמֶרְה אֲדוּמָה לְמִשְׁפָּד דְּמָא, וְאִיהוּ מִפֶּת חֶרֶב וְהָרֵג וְאֲבָדוֹן.

וְהָכִי שְׂכִינְתָא אֲשֶׁתְּמוֹדְעַת בְּאַרְבַּע גְּוֹנִין שְׁפִירִין נְהִירִין, גְּוֹן חֲנוּר מִסְטָרָא דְחֶסֶד, סוּמְק מִסְטָרָא דְגְבוּרָה, יְרוּק מִסְטָרָא דְעִמּוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא, אוּכְס מִסְטָרָא דְאִימָא עֲלָאָה, דְאֲתַמַּר בְּהָ (מִשְׁלִי א ח) שְׁמַע בְּנִי מוֹסֵר אָבִיךָ וְאֵל תִּטּוֹשׁ תּוֹרַת אֲמִיךָ, וְאֲתַמַּר בְּהָ (שִׁיר א ח) שְׁחוּרָה אֲנִי וְנֶאֱוָה, אִימָא תִּתְתַּאָּה נְטִילַת גְּוֹן מֵאִימָא עֲלָאָה, שׁוּקָא יְמִינָא נְטִיל גְּוֹן מְדְרוּעָא יְמִינָא, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב (תְּהִלִּים טו יא) נְעִימוֹת בִּימִינְךָ נֹצַח, שׁוּקָא שְׁמַאלָא נְטִיל גְּוֹן מְדְרוּעָא שְׁמַאלָא, אוֹת בְּרִית נְטִיל גְּוֹן מְגוּפָא, עִמּוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא נְטִיל חֲכָמָה, אָדָם דְרָכִיב עַל כְּלָא, עֲלָה אֲתַמַּר (קִהְלַת ח א) חֲכָמַת אָדָם תְּאִיר פְּנֵיו, וְעֲלִיָּה אֲתַמַּר (תְּהִלִּים קד כד) יְהוֹיָה כָּלָם בְּחֲכָמָה עֲשִׂיתָ, כְּתָר עֲלָאָה אִיהוּ סְתִים לָא אֲשֶׁתְּמוֹדְעָ בֵּיה גְּוֹן כְּלָל לְעִילָא, וּבְעִמּוּדָא דְאֲמַצְעִיתָא אַחְזִי כָּל גְּוֹנִין.

הָא הָכָא רְזָא דְשַׁעְרָא, דְבֵיה אֲשֶׁתְּמוֹדְעָאן אַנְשֵׁי חִיל בְּגִוּוֹן חֲנוּר, יִרְאִי אֱלֹהִי'ים בְּגִוּוֹן סוּמְק, אַנְשֵׁי אָמַת בְּגִוּוֹן יְרוּק, שׁוּנְאִי בְּצַע בְּגִוּוֹן אוּכְס, אַרְבַּע אֲתוּוֹן מִתְּלַבְּשִׁין בְּאַרְבַּע גְּוֹנִין אֱלִין, י' בְּגִוּוֹן חֲנוּר, ה' בְּגִוּוֹן סוּמְק, ו' בְּגִוּוֹן יְרוּק, ה' בְּגִוּוֹן אוּכְס, הָאִי שְׁמָא אִיהוּ דְרָקִים גְּוֹנִין בְּכָל אֲתַר, וְאִיהוּ דְצִייר שְׁרֵטוּטִין בְּמַצְחָא, כְּגוּוֹנָא דָא יְהוֹיָה, וְאִינוּן אַרְבַּע רְשִׁימִין דְשְׁרֵטוּטִין, דְאִינוּן עֵמֶק רוּם וְעֵמֶק תַּחַת וְעֵמֶק מְזָרַח וְעֵמֶק מְעָרֵב, שְׁרֵטוּטִין זְעִירִין דְקָרִיצִין דְעִינָא מִסְטָרָא דְאֵת י', שְׁרֵטוּטִין בְּאוּרְכָא בְּפוּתִיָּא בְּגִבְהָא מִסְטָרָא דְתַלַּת אֲתוּוֹן דְאִינוּן הוֹיָה, כְּלָהוֹן אֲשֶׁתְּמוֹדְעִין בְּשַׁעוֹר קוּמָה דְבַר נֶשׁ, בְּאוּרְכָא מִסְטָרָא דְאֲרִיךְ קוּמָה, דְאִינוּן אַנְשֵׁי חִיל, בְּפוּתִיָּא קָצֵר קוּמָה וּרְחָבָא דְקוּמָה, וְאִינוּן יִרְאִי אֱלֹהִי'ים, בְּגִבְהָא גְבָה קוּמָה וְאִינוּן אַנְשֵׁי אָמַת, זְעִירִין בְּעִגּוּלָא שׁוּנְאִי בְּצַע מִסְטָרָא דְאֵת י', וְדוּד מִסְטָרָא דְאֵת י' אֲתַמַּר בֵּיה (שְׁמוּאֵל א יז יד) וְדוּד הוּא הַקֶּטָן, וְאֱלִין אִינוּן שׁוּנְאִי בְּצַע, שְׁרֵטוּטִין אֱלִין בְּאַרְח מִישַׁר, כְּשְׁרֵטוּטִין דְגִט פְּטוּרִין דְצָרִיךְ שְׁרֵטוּטִי, אוּ אֱלִין דְמַחְיִיבָא אוּרִייתָא, וְעַל אֱלִין שְׁרֵטוּטִין אֲתַמַּר (תְּהִלִּים כה ט) כָּל אֲרָחוֹת יְהוֹיָה חֶסֶד וְאָמַת לְנֹצְרֵי בְרִיתוֹ וְעִדוּתוֹ.

דף קכה ע"ב

שְׁרֵטוּטִין בְּאַרְיִכוֹ מִסְטָרָא דְרַבִּי'עַ כְּגוּוֹנָא דְתַקִּיעָה, וְאֱלִין אִינוּן אַרְיִכִין דְקוּמָה מִסְטָרָא דִימִינָא, אַרְיִכִין בְּקָלָא בְּצִלוֹתֵין בְּאוּרִייתָא, אַרְיִכִין בְּרוּגְזָא, אַרְיִכִין בְּשַׁעְרָא בְּעִינֵין בְּאַנְפִין בְּחוּטְמָא בְּשַׁפּוּן בְּדִיקָנָא בְּגוּפָא בְּדְרוּעִין בְּרַגְלִין בְּאַצְבָּעוֹן (דף קכה ע"ב) רְשִׁימוֹ דְלָהוֹן חֲנוּר, וְוִי לֹון לְאֱלִין דְמַכְחִישִׁין דִּיּוֹקְנִיהוֹן לְעִילָא, כְּאֵלוֹ מַכְחִישִׁין סְדְרֵי בְרָאשִׁית, וְכֵאלוֹ מְמַעֲטִין אֵת הַדְּמוּת, דְאִיהוּ שִׁיעוֹר קוּמָה דְלְעִילָא, דְאֱלִין דְשְׁרֵטוּטִיהוֹן אַרְיִכִין, וְקוּמָה דְלָהוֹן וְאַבְרִים דְלָהוֹן, צְרִיכִין לְמַהוּי מְאִרֵי דְחֶסֶד, אַרְיִכִין דְרוּגְזָא, מְאִרֵי דְרַחֲמִימוֹ, הֵהוּא דְאֲתַמַּר בֵּיה (ישעיה מא ח) זָרַע אֲבָרְהָם אוֹהֲבֵי.

שְׂרֵטוּטִין בְּרַחֲבָא, כְּגוּוֹנָא דְשִׁבְרִים, תְּנוּעָה דְלֵהוּן תְּבִי"ר, וְאִינוּן רַחֲבִים וּקְצָרִים דְקוּמָה, וְאִנְפִין רַחֲבִין וּקְצָרִין, וְעֵינױ רַחֲבִים, וְחוּטְמוֹי רַחֲבִים, וְשִׁפּוּן רַחֲבִים, אֵלִין אִינוּן יִרְאִי אֱלֹהִי"ם, מְאִרִי דִירְאָה מְסִטְרָא דִינְצַחֲקָא, וְוִי לְמָאן דְאֲכַחִישׁ קוּמְתִיהָ בְעוּבְדִין בִּישׁוּן, דִּירִית נְשִׁמְתָא בִישׂא דְרַכִּיב עַל דִּיוֹקְנִיהָ, דְאֲכַחִישׁ פְּמִלְיָא לְעִילָא. שְׂרֵטוּטִין גְּבוּהִין, וְאִנְפִין גְּבוּהִין, וְעֵינױ גְּבוּהִין, וְחוּטְמָא וְשִׁפּוּן גְּבוּהִין, וְגוּפָא גְבוּהָ, אֵלִין אִינוּן מְאִרִי דְקִשׁוּט זָרַע אֱמֶת, מֵהֵוּא דְאֲתַמְר בֵּיה (מִיכָה ז כ) תַּתְּנוּ אֱמֶת לְיַעֲקֹב.

וְאֵלִין אִינוּן אֲדנִי"י, א' אֲרִיךְ אִנְפִין וְעִלִּיהָ שְׂרִיָא י', ד' רַחֲבָא דְאִנְפִין וְעִלִּיהָ שְׂרִיָא ה', נ' גוּבָה דְאִנְפִין וְעִלִּיהָ שְׂרִיָא ו', י' רַחֲבָא דְאִנְפִין וְעִלִּיהָ שְׂרִיָא ה', שְׂרֵטוּטִין זְעִירִין מְסִטְרָא דְתְרוּעָה בְעֵגוּלָא בְדִיוֹקְנָא דְאֵת י', שׁוּנְאִי בְצַע, מְסִטְרָא דְדוּד דְאֲתַמְר בֵּיה (שְׁמוּאֵל א יז יד) וְדוּד הוּא הַקֶּטָן, וְאִינוּן עֵינִין זְעִירִין שְׁפִירִין בְעֵגוּלָא, אִנְפִין זְעִירִין בְעֵגוּלָא שְׁפִירִין, חוּטְמָא זְעִירָא פִימָא זְעִירָא גוּפָא דִילִיהָ זְעִירָא, שְׁפִיר בְּכֻלָּא, וְעִלִּיהָ שְׂרִיָא ה'.

שְׂרֵטוּטִין גְּבוּהִין מְסִטְרָא דְתְרוּעָה, שְׁלִשְׁלָא"ה דְתַקִּיעָה וּשְׁבָרִים, דָּא סְלִיק קָלָא בְתְרוּעָה, וְדָא תְבַר לָהּ בְשִׁבְרִים, וְדָא בִינוּנִי בְקִלִּיהָ, שְׁלִשְׁלָא דְתַקִּיעָה וּשְׁבָרִים, לָא אֲרִיךְ וְלָא קְצָר, מָאן דְאִיהוּ בְדִיוֹקְנָא דְאֵת יו"ד אִיהוּ קוּל דְמָמָה דְקָה, וְדָא מְדָה לְכָל אַבְרִין דְאִנְפִין לְעִילָא, מִתַּתָּא לְעִילָא, אִיהִי מְדָה לְכָל סְפִירָה וְסְפִירָה מְעַשֵׂר סְפִירָאן, וּבָה סְלִיקַת כָּל סְפִירָה לְעִשְׂרֵת אֲלָפִים רְבִי רַבְבוֹת, ו' שְׁעוּרִיהָ בְּכָל סְפִירָה וְסְפִירָה שְׁשֵׁת אֲלָפִים רְבִי רַבְבוֹת, ה' ה' אִינוּן מֵהֵלֶךְ בְּכָל סְפִירָה וְסְפִירָה ה' אֲלָפִים רְבִי רַבְבוֹת, מְעִילָא לְתַתָּא, וּמִתַּתָּא לְעִילָא.

שְׂרֵטוּטִין עֲקִימִין דְלָאוּ אִינוּן רְשִׁימִין בְּאַרְח מִישֵׁר, אִנוּן רְשִׁימִין דְנַחֲשׁ עֲקֻלְתוֹן, דְשְׂרֵטוּטִין כְּשִׁלְשֻׁלָא כְּגוּוֹנָא דָּא (אִינוּן מֵהֵלֶךְ דְנוּנִין דִּימָא), (נִי"א מֵהֵלֶךְ דְלֵהוּן כְּנוּנִין בִּימָא), דְאִינוּן כְּגוּוֹנָא דְתַלְמִידי חֲכָמִים דְמִתְרַבִּין בְּיָמָא, וְאִינוּן רְזָא דְתְרוּעָה, [צִיּוֹר] וְשִׁלְשֻׁלָת וְהִכִּי מֵהֵלֶךְ דְנוּנִיָא כְּגוּוֹנָא דְתְרוּעָה, וְאִינוּן דְרַגְיָא לְתַתָּא, שְׁלִשְׁלָת לְעִילָא, כְּגוּוֹנָא דְקְדוּשָׁה הִכִּי אִינוּן רְשִׁימִין מְסִטְרָא דְמְסֻבּוֹ, דְהִכִּי אוּקְמוּהָ מְאִרִי מִתְנִיתִין (קֵהֶלֶת ז יד) זָה לְעַמֶּת זָה עֲשֵׂה הָאֱלֹהִי"ם.

שְׂרֵטוּטִין אִינוּן כְּגוּוֹנָא דְלוּבָב, דְאֲתַמְר בֵּיה נִפְרָצוּ עֲלֵיו פְּסוּל, הִכִּי שְׂרֵטוּטִין דְאִית בְּהוּ פְרִידוּ וּפְרִיצוּ, דָּא אַחְזִי בְגִלְגוּלָא דִילִיהָ קָדָם דְאֲתַתָּא לְעִלְמָא, דְהוּהּ מְקַצֵּץ בְּנִטְיַעוֹת וְעֵבִיד פְּרוּדָא בְּאִילָנָא דְחִי"י, בְּאַתְר דְאֲתַגְזֵרַת נְשִׁמְתִיהָ, וּבְמָאִי אֲשַׁתְּמוּדְע, אֵלָא שְׂרֵטוּטִין דְאִינוּן אֲרִיכִין כְּגוּוֹנָא דָּא [צִיּוֹר] (נִי"א [צִיּוֹר]) לִית בְּהוּ פְּסִק שְׁלִמִין אִינוּן, הָאִי בַר נֶשׁ לָא אֲכַחִישׁ דִּיוֹקְנִיהָ, וְלָא עֵבִד פְּרוּדָא בְּאִילָנָא דְחִי"י.

וְאִם אֵת בְּהוּ פֶסֶק כְּגוֹנָא דָּא (נ"א) הָאֵי בַר נֶשׁ אַכְחִישׁ דִּיּוֹקְנִיָּה, וְעַבְד פְּגָם וּמוּס, וּבְהֵהוּא פְּגָם שְׂרָיָא מוּס, כְּפוּס מוּס דְּסִיְהָרָא, פְּרִיץ אִיהוּ, מִצַּח אֲשֶׁה זֹנָה (ירמיה ג ג), שְׂרָיָא בִּיה פְּרִיצוּ בְּמִצְחוּ, מֵהֵהוּא אַתְר אִיהוּ פְּגִים, וְצָרִיךְ לְכַסְּאָה מִצְחוּ דְלָא יִתְגַּלִּי עַרְיָתִיהָ לְמֵאֲרִי דְדִינָא, וְאִם חֲזַר בְּתִיּוּבְתָא, יְהֵא פְּגִימוּ דִּילֵיהָ נְחִית לְתַתָּא, לְקַבֵּל בְּהָ עֲנִשָּׂא, וְאִם לֹאוּ אִיהוּ חוּזַר בְּתִיּוּבְתָא, מְסַתְּלֶקֶת לְעֵילָא לְתַבְעָא לִיה דִּינָא בְּעֵלְמָא דְאַתִּי, בְּהֵהוּא אַתְר דְּפְגִים, עֲלִיהָ אַתְמַר (שמות כא טו) מַעַם מְזַבְּחֵי תִקְחֶנּוּ לְמוֹת, וְלֹא לְמַגְנָא אֲמַרוּ קְדָמָאִין, בְּמַקּוּם שְׂאֲמָרוּ לְהֲאָרִיךְ אִינוּ רִשָּׁאי לְקַצֵּר, לְקַצֵּר אִינוּ רִשָּׁאי לְהֲאָרִיךְ, דְלָא יִכְחִישׁ דִּיּוֹקְנִיָּה וְיַעֲבִיד (דף קכו ע"א) פְּרִיצוּ בְּדִיּוֹקְנָא דְלְעֵילָא.

בְּאוּרִייתָא דְלְעֵילָא מָאן דְּרָשִׁים וְצִיִּיר אֲלִין שְׂרַטוּטִין, אִיהוּ אֲמוֹן מוּפְלָא וּמְכוּסָה, מָאן דְּאֶסְתַּכַּל בְּשַׁפּוּלֵי מִשְׁכַּנָּא, אֲשֶׁתְּמוּדָע בְּאֲלִין רְשִׁימִין וְצִיּוּרִין, דְּאַתְמַר בְּהוּן (תהלים קלט טו) רְקַמְתִּי בְּתַחְתִּיּוֹת אֶרֶץ, צִיּוּרָא דְאַרְבַּע שְׂרַטוּטִין אֲלִין, אִינוּן אַרְיָה שׁוּר נֶשֶׁר אָדָם, בְּכַלְהוּ אַרְבַּע רְשִׁימִין, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב (יחזקאל א י) וּפְנֵי אַרְיָה אֶל הֵימִין לְאַרְבַּעַתָּם, וְדָא מִיכָא"ל שֶׁר הַחֲסֵד לִימִינָא, וּפְנֵי שׁוּר מֵהַשְּׂמָאל לְאַרְבַּעַתָּן, דָּא גְבַרִיא"ל שֶׁר הַגְּבוּרָה, וּפְנֵי נֶשֶׁר לְאַרְבַּעַתָּן דָּא נוּרִיא"ל (נ"א אוריא"ל) שֶׁר שְׁלוֹם עֲמוּדָא דְאַמְצָעִיתָא, וְדַמוֹת פְּגִיָּהֶם פְּנֵי אָדָם, רְפָא"ל שֶׁר שְׂכִינְתָא, דְתַמּוֹן פְּאָר, דְּאַתְמַר בְּהָ (יחזקאל כד יז) פְּאָרֶךְ חֲבוּשׁ עֲלֶיךָ.

מָאן דְלָא אַתְחַזְיִין שְׂרַטוּטִין בִּיהָ, לִית לִיה דִּיּוֹקְנָא כָּלֵל לְעֵילָא, זְכוּתִיהָ נְחִית לְתַתָּא, עֲלִיהָ אַתְמַר (תהלים סט כט) יִמְחוּ מִסֵּפֶר חַיִּים, אֶלָּא אִם תָּב בְּתִיּוּבְתָא, דְדָא אֲשֶׁתְּפַח דְלִית לִיה בְּמָה דִּיִּיתִי בְּגִלְגוּלָא, מָאן דְּשְׂרַטוּטִין דִּילֵיהָ רְכִיבִין כְּגוֹנָא דָּא [צִיּוּר] (נ"א [צִיּוּר]) דָּא אַחְזִי דְקָא אַתְיָא בְּגִלְגוּלָא חֲדָא, וְאִם תִּרְיִן שְׂרַטוּטִין מוּרְכָבִין כְּגוֹנָא דָּא [צִיּוּר] (נ"א [צִיּוּר]), אַחְזִי תִרְיִן גְּלִגּוּלִין, וְאִם תִּלַּת שְׂרַטוּטִין בְּמִצְחִיהָ מוּרְכָבִין, הָא אֲשֶׁלִּים (איוב לג כט) הֵן כָּל אֵלֶּה יִפְעַל אִ"ל פְּעַמִּים שְׁלֹשׁ עִם גְּבַר, וְאִם לִית לִיה שְׂרַטוּטִין בְּמִצְחִיהָ, וְאִת שְׂרַטוּטִין עַל קְרִיצִין דְּעֵינִין, דָּא אַחְזִי עַל אַרְבַּעָה לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ (עמוס ב א).

שְׂרַטוּטִין אִינוּן בְּאַתְנוּן דְּאִינוּן יְהוּ"ה, צִיּוּרִין בְּנִקּוּדִין דְּאִינוּן יו"ד ה"י וְאִיו ה"י, וְצִיּוּרִין אִינוּן בְּעֵינִין בְּאוּדְנִין בְּאַנְפִּין בְּנוֹקְבִין דְּחוּטְמָא בְּפוּמָא, קַמִּיץ שְׂרַטוּט וְצִיּוּר, שְׂרַטוּט לְעֵילָא וּנְקוּדָה לְתַתָּא, דָּא אַחְזִי עַל גְּלִגּוּלָא קְדָמָה, דְקָא נְחִית לְתַתָּא.

נִיצוּץ אִיהוּ חִתָּה תַּחֲוֹת רְקִיעַ, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב (יחזקאל א כב) וְדַמוֹת עַל רִאשֵׁי חֲתָיָה רְקִיעַ, רְקִיעַ וְדָאֵי עַל רִישָׁא דְחִתָּה, אִיהוּ קַמִּיץ, נִיצוּץ חִתָּה, רְקִיעַ לְעֵילָא מִינָה, נִיצוּץ אִיהוּ י" סְלִיק בְּאֵת ו' דְּאִיהוּ רְקִיעַ, שִׁית זְמַנִּין עֶשֶׂר וְאַתְעֲבִידַת ס, וּבְהָ (תהלים קמה יד) סוּמְדִי יְהוּ"ה לְכָל הַנוֹפְלִים, וְחִתָּה אִיהוּ סְמֵד (נ"א אִיהוּ י' סְמוּד) לְרְקִיעַ.

רְקִיעַ עִם נִיצוֹץ אִיהוּ גִלְגוּל, רְקִיעַ בְּלֹא נִיצוֹץ אִיהוּ גִלְגַל, כְּמָה דְאוּקְמוּהוּ גִלְגַל הוּא שְׁחוּזָר בְּעוֹלָם, דְאַחְזִיר לְעֵלְמָא, וְדָא פִתְחָ, וְלֹא אִית לִיה הִרְכָּבָה בְּגִלְגוּל, דְלִית לִיה חִיָּה דְרָכִיב עָלָה, וְדָא שְׂרָבִיט הַפְּכָב, דְאַתְמַר בֵּיה (במדבר כד יז) דְרַךְ פְּכָב מִיַּעֲקֹב, דְרַךְ בֵּין שְׁתֵּי חַיּוֹת דְאַיִנוּן צַרִּי, וְאַתְעֵבִיד וַיִּצָּר, וּבְהוּן קָא אַתְיָא בְתַרִּין גִלְגוּלִין, וְדָא אָדָם דִּיצִירָה, דְקַמִּיץ אִיהוּ אָדָם דְבְרִיאָה, וְכַד אַתָּא בְתַלְת גִלְגוּלִין דְאַיִנוּן סְגוּלָא, אַתְעֵבִיד שְׁלֶשְׁלִית מְשׁוּלָשׁ בְּהוּן, וְדָא אָדָם דְעֵשְׂיָה.

וְהָכִי אִיהוּ שְׂרָבִיט דְכָכָב, כַּד אִיהוּ עוֹבֵר בֵּין שְׁתֵּי אוּפְנִיָס דְאַיִנוּן שְׁבִי"א, אַתְעֵבִיד שׁוּרִ"ק, דְרַגְ"א, וְאַיִנוּן שְׁלֶשְׁלִית לְעֵילָא, בְּסְגוּלָתִי"א, בְּסְגוּלָתִי"א, דְרַגְ"א לְתַתָּא בְשׁוּרִ"ק, שְׁבִי"א צַרִּי, חַלִּים כַּד אֶסְתְּלִיק בְּצַרִּי אַתְעֵבִיד סְגוּלָתִי"א, חַרִּ"ק דְנַחְתָּא בְצַרִּי אַתְעֵבִיד סְגוּלָא, וְכַד עָאל בְּשְׁבִי"א אַתְעֵבִיד שְׂרִ"ק, וְכָלָא נְקֻדָּה חַדָּא, חַלִּים אִיהוּ לְעֵילָא בְּסְגוּלָתִי"א, חַרִּ"ק אִיהוּ לְתַתָּא בְּסְגוּלָא, שׁוּרִק אִיהוּ בְּאַמְצַעִיתָא כְּגוֹנָא דָא ו, הוּן כָּל אֵלָה יַפְעַל אִיל פְּעַמִּים שְׁלֶשׁ עִם גְּבַר (אִיּוֹב לֵב כט).

אַחְזִי גִלְגוּלָא קְדַמָּה יְהוּ"ה, אַחְזִי גִלְגוּלָא תְנַיְנָא יְהוּ"ה (נִי"א וַיִּהּ וַיִּהּ וַיִּהּ), אַחְזִי גִלְגוּלָא תְלִיתָא יו הו וו הו, (נִי"א אַתְגְּלִיא וַאֲחִזִי גִלְגוּלָא קְדַמָּה יְהוּ"ה גִלְגוּלָא תְנַיְנָא תַלְת י" י" י), הִרְכָּבָה דְכָלְהוּ תְלַת אַדְנִי, וְרָזָא דָא י" י" י, חַלִּים חַרִּ"ק שׁוּרִ"ק, תְלַת יוּדִי"ן, אָמוּן מוּפְלָא אָמוּן נְסִתָּר אָמוּן מְכוּסָה, דְאַתְרַמִּזוּ בְּהָאֵי שְׂמָא יו"ד ה"י וַאֲיוּ ה"י, אָמוּן מוּפְלָא דְאַשְׁתְּמוּדַע בְּכָלְהוּ, חַד שְׂרִיא בְּנַפְשׁ הַזְּכָרוֹן, וְתְנַיְנָא בְּנַפְשׁ הַמְּחֻשְׁבָּה, וְתְלִיתָא בְּנַפְשׁ הַמְּצוּיִיר, דְאַיִנוּן תְלַת מוּחִין י" י" י, רִיְהֻטָא (דף קכו ע"ב) דְסַחִיר לוֹן כְּגוֹנָא דָא אִיהִי קְרַקְפָּתָא דְתַפְלִין, שְׂרַטוּטִין כְּגוֹנָא דָא יְהוּ"ה, יְהוּ"ה בְּהוּן מְלַךְ הָא הָכָא שְׂרַטוּטִין דְמַצְחָא. עֵינִין, בְּהוּן וְאַתָּה תַחֲזֶה מְכַל הַעֵם, אַנְשֵׁי חֵיל בְּגוֹוֹן חוֹר יְרָאֵי אֱלֹהִים בְּגוֹוֹן סוּמְק, אַנְשֵׁי אָמַת בְּגוֹוֹן יְרוּק, שׁוֹנְאֵי בְצַע בְּבַת עֵין דְאַיְהִי אוּכְמָא, וְדָא רָזָא דְשַׁבַּת, שׁ תְלַת עֲנַפֵּי תְלַת גְּוֹנִין דְעֵינָא, בִּית דְשַׁבַּת דָא בַת עֵין, וְעֵלְיָהוּ אַתְמַר (שְׁמוֹת לֹא טו) וְשָׁמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת וְגוֹמַר, וְהָא אוּקְמוּהוּ דְאַיִנוּן תְרִין שַׁבְּתוֹת, אִימָא עֵלְמָה בְתַלְת דְרַגִין, וְאַימָא תְתָאָה בְתַלְת דְרַגִין, עֲמוּדָא דְאַמְצַעִיתָא כְּלִיל שִׁית סְטְרִין דְאַיִנוּן שִׁית דְרַגִין, עֵינִין דְמַסְתַּפְלִין בְּאַרְח מִיִּשְׂרָאֵל בְּחוּרוֹ, אֵלִין אִינּוּן עֵינִין דְרַחִימוֹ, וּבְהוּן שְׁכִינְתָא אִיהִי יָפָה כְּלָבְנָה דְלִית בָּהּ פְּגִימוֹ, דְאַתְמַר בָּהּ (שִׁיר אֶטו) הִנֵּךְ יָפָה רַעֲיָתִי הִנֵּךְ יָפָה עֵינֵיךְ יוֹנִים.

וְאִית עֵינִין דְהָהוּא חוּזָא אִיהוּ כְרוּךְ בְּהוּן, נַחֲשׁ הַקְדָּמוֹנִי, וְלֹא מַסְתַּפְלִין בְּאַרְח מִיִּשְׂרָאֵל, בְּכָל מָה דְאַסְתַּפְּל אַתְלֻטָא. עֵינָא אִיהוּ כְּגִלְגַל, גְּוֹוֹן חוֹר כְּגוֹוֹנָא דִימָא דְאַסְחָר כָּל עֵלְמָא, וְתְנַיְנָא כְּגוֹוֹנָא דְאַרְעָא, תְלִיתָא כְּגוֹוֹנָא דְאַרְעָא דִישְׂרָאֵל, נְקוּדָה זְעִירָא דְבַת עֵין אִיהִי כְּגוֹוֹנָא דְצִיוֹן, דְאַיְהִי נְקוּדָה דְעֵלְמָא דְמַתְמֹן הוֹשְׁתַת עֵלְמָא.

וְאִית בַּר נֶשׁ דְגְּוֹוֹן דִּילִיה תְכַלַּת דְאַיְהוּ דוּמָה לְרַקִיעַ, כְּמָה דְאוּקְמוּהּ מְאַרִי מְתַנִּיתִין תְכַלַּת דוּמָה לָיִם, וְיָם דוּמָה לְרַקִיעַ, וְרַקִיעַ דוּמָה לְפִסָּא הַכְּבוֹד. וְתַלְת גְּוֹוִין אִינּוּן בְּעֵינָא חוֹר אוּכְס תְכַלַּת, לְקַבֵּל אֵשׁ דְלֹא אִיהוּ שׁוּרִף,

וְאֵשׁ דְּאִיְהוּ שׁוֹרֵף וְלֹא אָכִיל, תְּלִיתָא דְּאִיְהוּ תְּכַלֵּת לְקַבֵּל אֵשׁ דְּאִיְהוּ שׁוֹרֵף וְאָכִיל, רְבִיעָא לְבַת אֵשׁ וְדָא שְׂכִינְתָא בַת עֵין, וְעֵלָה אֲתָמַר (שמות ג ב) וַיֵּרָא מִלְאָךְ יְהוּיָה אֵלָיו בְּלִבַּת אֵשׁ מִתּוֹךְ הַסֵּנֶה דָּא בַת עֵין, וַיֵּרָא וְהִנֵּה הַסֵּנֶה בּוֹעֵר בָּאֵשׁ דָּא גְּוֹן דְּעַל בַּת עֵין דְּאִיְהוּ גְּוֹן תְּנַיִנָא, וְהַסֵּנֶה אֵינְנוּ אֲכַל גְּוֹן תְּלִיתָא, וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶסְרָה נָא וְאֶרְאֶה וְגוֹמֵר (שם א) גְּוֹן חֲנוּר דְּשָׂרְגָא עֲלָא, וּבַתְלַת גְּוֹנֵין אֵלֵין אֲתֶאֱחָדַת (נ"א אתחברת) בַּת עֵין דְּאִיְהוּ שְׂכִינְתָא,

וּבְהוּן סְלֵקָא בְּתַלְתָּ צְלוּתֵין קְדָם יְהוּיָה, הֵדָּא הוּא דְּכְתִיב (ויקרא ו ב) זֹאת תּוֹרַת הָעוֹלָה וְגוֹמֵר, זֹאת תּוֹרַת דָּא בַת עֵין שְׂכִינְתָא דְּסְלֵקָא בְּתַלְתָּ אַבְהוּן דְּתַקִּינוּ תְּלַת צְלוּתֵין, וּבְגִין דָּא זֹאת תּוֹרַת הָעוֹלָה וְגוֹמֵר, זֹאת תּוֹרַת הָעוֹלָה בִּימִינָא דְּאִיְהוּ אֵשׁ דְּלֹא שׁוֹרֵף, דְּתַמּוּ חֲכָמָה דְּאִיְהוּ מְבוּעָא דְּמִיָּא, דְּאֲתָמַר בֵּיהּ הַרוּצָה לְהַחֲפִים יְדָרִים, דְּתַשֵּׁשׁ חִילָא דְּאֲשָׂא, דְּאִיְהוּ גְּוֹן חֲנוּר דְּשָׂרְגָא דְּלֹא יְהֵא שׁוֹרֵף, וּנְקוּדָה דִּילָהּ קַמִּיָּא, דְּאֲתָמַר בֵּיהּ וְקַמֵּץ הִכְהוּן (ויקרא ה יב), וְכִהְנָא אִיְהוּ לִימִינָא, קַמִּיָּא נְקוּדָה דְּאֵת י' מְסֻטָּרָא דִּימִינָא לֹא אֲתַחֲיִיב נְקוּדָה אַחְרָא.

הִיא הָעוֹלָה גְּוֹן תְּנַיִנָא דְּאֲתֶאֱחִיד בְּצְלוּתָא דְּמִנְחָה, בֵּיהּ סְלֵקָא בְּרֵתָא לְגַבֵּי שְׂמֵאלָא דְּתַמּוּן ה' עֲלָא, וּבֵיהּ הַרוּצָה לְהַעֲשִׁיר לְצַפִּין, וּבְגִין דְּאֲתֶתָא מִתַּמּוּן, אֲמַרוּ מֵאֲרִי מִתְנַיִתֵין אֻקִּירוּ נְשִׁיכּוּ כִי הִיכִי דְּתַתְּעִתְרוּן, בְּגִין דְּמִצְפּוֹן אֵינּוּן, (איוב לו כב) וּמִצְפּוֹן זָהָב יֵאָתֶה, וּנְקוּדָה דְּאִיְהוּ מְחִיבָא לְאֵת ה' מְסֻטָּרָא דְּשְׂמֵאלָא שְׂבִי"א, וְעֵלִיָּה אֲתָמַר (ישעיה סו טו) כִּי בְּאִ"שׁ יְהוּיָה נִשְׁפָּט, עַל מוֹקְדָה עַל הַמִּזְבֵּחַ כָּל הַלְּיָלָה עַד הַבֶּקֶר (ויקרא ו ב) דָּא גְּוֹן תְּכַלֵּת, דְּאִיְהוּ אַחִיד בְּצְלוּתָא דְּעַרְבִית, וּבֵיהּ סְלֵקָא שְׂכִינְתָא לְגַבֵּי עֲמוּדָא דְּאֲמַצְעִיתָא, וְצְלוּתָא דְּעַרְבִית לְקַבֵּל אֲמוּרֵין וּפְדָרֵין דְּמִתְאַכְלִין כָּל הַלְּיָלָה, וּבְגִין דָּא תְּכַלֵּת דּוּמָה לְרַקִּיעַ, דְּאֲתָמַר (בראשית א ו) יְהִי רַקִּיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם, דְּאֲפָרִישׁ מַחְלוּקַת בֵּין יְמִינָא וּשְׂמֵאלָא, וּנְקוּדָה דְּרַקִּיעַ חַלִּים, וּמֵאן רַקִּיעַ דָּא ו' דְּאִיְהוּ כְּגוּוֹנָא דָּא [צִיּוֹר] רַקִּיעַ, וְהֵוּא נִיצוּץ חַלִּים עֲלֵיהּ, וְהֵאִי נְקוּדָה אִיְהוּ מְחִיבַת לְאֵת ו', וְרָזָא דְּנְקוּדָה יְהוּהּ, וְרָזָא דְּמַלְאָה רַק בְּאַבוּתֵיךְ חֲשִׁיק יְהוּיָה, (דברים י טו) כִּי בִי חֲשִׁיק וְאֶפְלָטְהוּ (תהלים צד יד), כִּי בִי בִי רָזָא דְּשְׂמֵא דְּאַרְבָּעֵין וּתְרִין, כִּי בִי יְרַבּוּ יְמֵיךְ וְגוֹמֵר (משלי ט יא).

דף קכז ע"א

וְאִית מָאן דְּאִיְהוּ מְפָרֵשׁ אֵלֵין (דף קכז ע"א) תְּלַת גְּוֹנֵין בְּרַקִּיעָא, דְּאֵינּוּן חֲנוּר וְאוּכַם וְתַכְלֵת, חַד חֲנוּר לְעִילָא מִן שְׂרָגָא, וְחַד תְּכַלֵּת לְתַתָּא, אוּכַם בְּאֲמַצְעִיתָא אֲפָרִישׁ בְּתַרְוַיְהוּ, וְלֹא אֲשֶׁתְּמוּדְעוּ בְּקְדָרוּתָא דִּילֵיהּ, וְרָזָא דָּא מֵאֲרִי מִתְנַיִתֵין אוּקְמוּהוּ כְּגוּוֹנָא דָּא, מֵאִימְתֵי קוּרִין אֵת שְׁמַע בְּשַׁחְרִית, כְּדִי שְׁיַפִּיר בֵּין תְּכַלֵּת לְלָבֹן, מִיַּד דְּאֲתַעֲבַר קְדָרוּתָא דְּשְׂמֵיָא, דְּאֲתָמַר בֵּיהּ (ישעיה נ א) אֲלַבִּישׁ שְׂמִים קְדָרוּת, מִיַּד נְהִיר שְׂמֵיָא וְאֲשֶׁתְּמוּדְעוּ אִיְהוּ בֵּין תְּכַלֵּת לְלָבֹן, וְאֲשֶׁתְּמוּדְעוּ הֵכָא תְּכַלֵּת מְסֻטָּרָא דְּשְׂמֵאלָא, לְבֹן מְסֻטָּרָא

דִּימִינָא, עֲמוּדָא דְאִמְצָעִיתָא אַחִיד בְּתַרְוֵיהוּ, וּבִיהַ קוֹרִין קָרִיאַת שְׁמַע
בְּשַׁחְרִית, דְּאִיהִי שְׁכִינְתָא בַּת עֵין.

וְהָכִי קָרִיאַת שְׁמַע דְּעַרְבִית צְרִיכִין לְיַחְדָּא לָהּ בְּעֲמוּדָא דְאִמְצָעִיתָא, כְּמָה
דְּתַקִּינוּ מְאִרִי מִתְנִיתִין, לְקִרּוֹת קָרִיאַת שְׁמַע בְּכַבְבִּים דְּאִינוּן בִּינוּנִים
(כְּנוּיִים), דְּהָכִי אִוּקְמוּהוּ, לֹא מִן הַכַּבְבִּים הַנִּרְאִים בְּיוֹם, וְלֹא מִן הַכַּבְבִּים
הַנִּרְאִים בְּלֵילָהּ, אֶלָּא מִן הַבִּינוּנִים, דְּאִינוּן מְסֻטְרָא דְעֲמוּדָא דְאִמְצָעִיתָא,
הָא הָכָא תְּלַת גְּוֹנִין בְּשַׁרְגָּא, שְׁכִינְתָא נֵר דְּאִתְאַחַדַּת בְּהוּן, (מְשַׁלִּי ו' כג) כִּי נֵר
מְצוּהָ וְתוֹרָה אֹר, אֹר דָּא אִוּרִייתָא דְּבַכְתָּב, דְּאִיהִי נְשֻׁמַּת אָדָם, דְּנִהִירַת
עַל נֵר, עַל תַּרְוֵיהוּ אִתְמַר, (בְּרַאשִׁית א טז) אֶת הַמָּאוֹר הַגָּדוֹל לְמַמְשַׁלַּת הַיּוֹם,
וְאֶת הַמָּאוֹר הַקָּטָן לְמַמְשַׁלַּת הַלַּיְלָה.

גְּוֹן חֲנוּר בִּיהַ אִ"ל מְלֻךְ יוֹשֵׁב עַל כְּסֵא רַחֲמִים וּמִתְנַהֵג בְּחִסְדוֹת, גְּוֹן
תְּכַלַּת כְּרִסְיָא דְדִין, דְּאִינוּן אִימָא עֲלָאָה אִימָא תַּתְאָה, אַהִי"ה אַדְנִי"י, מְלֻךְ
דְּאַחִיד בְּתַרְוֵיהוּ יְהוּ"ה יְהוּ"ה, עֲלִיהַ אִתְמַר (מְשַׁלִּי ל ד) מַה שְׁמוֹ וּמַה שְׁם
בְּנוֹ כִּי תִדַּע, וְאִינוּן חֲכָמָה וְעֲמוּדָא דְאִמְצָעִיתָא, מְסֻטְרָא דְדִין אִמְר קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא אֲנִי אֶמִית (דְּבָרִים לֵב לט), וּמְסֻטְרָא דְכְרִסְיָא דְרַחֲמִי אִמְר קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא וְאַחִיהַ, וּבְגִין דָּא תַּלְמִידֵי חֲכָמִים כַּד הוּוּ מְסַתְּכְלִין בְּגְוֹן תְּכַלַּת
דְּעִינָא הוּוּ מְעַנִּישִׁין בִּיהַ, כְּמָה דְּאִוּקְמוּהוּ מְאִרִי מִתְנִיתִין, בְּכָל מְקוּם
שְׁנַתְנוּ חֲכָמִים עֵינֵיהֶם אִו מִיתָה אִו עוֹנִי.

דְּבְּגוֹן חֲנוּר מִתְלַבֵּשׁ אִ"ל מִן מִיכָא"ל שֶׁר הַחֶסֶד, וְתַחֲוִיתִיהַ נְחֹשׁ, וּפּוֹרֶץ
גְּדֵר יִשְׁכְּנוּ נְחֹשׁ, בְּגְוֹן סוּמְק אִתְלַבֵּשׁ גְּבִרְיָא"ל שֶׁר הַגְּבוּרָה, וְתַחֲוִיתִיהַ שְׁרָף,
בְּגְוֹן יְרוּק אִתְלַבֵּשׁ אִוּרִיָא"ל נֹרִיָא"ל שֶׁר שְׁלוֹם, וְתַחֲוִיתִיהַ עֶקְרָב, בְּגְוֹן
אוּכֶם אִתְלַבֵּשׁ רְפָא"ל שֶׁר דְּשְׁכִינְתָא, וְתַחֲוִיתִיהַ צְמָאוֹן.

וּבְכָל אֶתֶר דְּהוּוּ מְסַתְּכְלִין בְּגְוֹן חֲנוּר הוּוּ מְחִי, וּבְזִמְנָא דְאַסְתַּלַּק יְהוּ"ה
מִכְרִסְיָא דְדִין וּמִכְרִסְיָא דְרַחֲמִי, לִית תַּמָּן עוֹנֵשָׁא וְלֹא אַגְרָא, וּבְגִין דְּיְהוּ"ה
אַסְתַּלַּק בְּמִזְלָא קִדִּישָׁא עֲלָאָה דְאִיהוּ כְּתֵר עֲלָאָה, בְּהַהוּא זִמְנָא בְּנִי חִי
וּמְזוּנִי לֹאוּ בְּזְכוּתָא תְּלִיא מְלֵתָא, אֶלָּא בְּמִזְלָא תְּלִיא מְלֵתָא, וּבְהַהוּא
זִמְנָא הַכֵּל תְּלוּי בְּמִזְלָא וְאַפִּילוּ סִפְר תוֹרָה בְּהִיכָל, מַה דְּהוּוּ קְרוּב יְהוּ"ה
לְכָל קוֹרְאִיו, בְּהַהוּא זִמְנָא אִתְמַר בִּיהַ (קַהֲלַת ז כד) רְחוּק מַה שְׁהִיָּה, וְעַמְק
עַמְק מִי יִמְצְאוּ, לִית מְאֵן דְּאַשִּׁיג לִיהַ אֶלָּא בְּחֲכָמָה וּבְבִינָה, וּבְגִין דָּא כַּד
אַסְתַּלַּק לְהַהוּא אֶתֶר לֹא מְשִׁיגִין לִיהַ בְּכָל סְפִירָן, אֶלָּא בְּחֲכָמָה וּבְבִינָה,
דְּאִינוּן י"ם י' חֲכָמָה מ' בִּינָה, וּבְגִין דָּא רְחוּק מַה שְׁהִיָּה, וְעַמְק עַמְק מִי
יִמְצְאוּ, וְרָזָא דְמַלְאָה (מַלְכִים א ה כט) קְרוּבִים אֶל יְהוּ"ה אֱלֹהֵינוּ.

וְכַד אִסְתַּכַּל דּוּד בְּרוּחָא דְקוּדְשָׁא, וְחִזָּא דְאַסְתַּלַּק לְאַיִן בְּגְלוּתָא בְּתַרְאָה,
אִמְר עֲלִייהוּ (תַּהֲלִים קכד א) אֲשָׁא עֵינֵי אֶל הַהָרִים מֵאֵין יְבֵא עֲזָרִי, אִי"ן א'
כְּתֵר עֲלָאָה י' חֲכָמָה ו' בִּינָה, חִזָּא דְלֹא הוּוּ מְשִׁיגִין לִיהַ, אֶלָּא בְּתַלַּת צְלוּתִין
דְּתַקִּינוּ אַבְהוֹן, דְּאִתְקִרְאוּ הָרִי יְהוּ"ה, אִמְר עֲלִייהוּ אֲשָׁא עֵינֵי אֶל הַהָרִים
מֵאֵין יְבֵא עֲזָרִי, עֲזָרִי מַעַם יְהוּ"ה, דָּא מְלֻךְ יוֹשֵׁב עַל כְּסֵא רַחֲמִים, וְכִסָּא
דִּין אִסְתַּלַּק מִתַּמָּן, וְדָא יְהוּ"ה דְאִיהוּ מְלָגָאוּ דְכָל סְפִירָה וְסְפִירָה, עֲלִיהַ

אֶתְמַר (ד"ה א כט) לָךְ יְהוּיִה הַגְּדוּלָה וְהַגְּבוּרָה וְגוֹמֵר, בְּעֶשֶׂר סְפִירוֹן שֶׁבַח לִיָּה
דָּוִד, בְּגִין דְּאִיהוּ לְגוֹ מַכְלָהוּ, וְאִיהוּ מְלַבֵּר דְּכָל סְפִירָה וְסְפִירָה, וְאִיהוּ בִּין
כָּל סְפִירָה וְסְפִירָה, לֹא אֲשַׁתְּנִי בְּכָל אֶתְרִי.

דף קכז ע"ב

אִית עֵינִין מְכַמָּה גְּוֹנִין, כְּגוֹן אֲרַגְמִין רַגְמִין, ר' רַפְאֵ"ל, ג' גְּבַרְיָא"ל, מ' מִיכָאֵ"ל, ו' נוֹרְיָא"ל, וְרָזָא דְמַלְאָה מְרַכְבּוֹ אֲרַגְמִין (שיר ה ו), א' אֹר דְנְהִיר
בְּאֵלִין אֲרַבַּע גְּוֹנִין, א' אֹרְפְנִיא"ל וְאִיהוּ (דף קכז ע"ב) מַטְטְרוּן, אֹר
פְּנִיא"ל, וּבְגִין דָּא אֶתְקַרֵי שֶׁר הַפְּנִים, וְאִיהוּ רִזְיָא"ל וְאִיהוּ אֹרְיָא"ל, דְּהַכִּי
סְלִיק לְחַשְׁבֹן רִזְיָא"ל, וְאִיהוּ סְלִיק לְחַשְׁבֹן רַמִּיחַ פְּקוּדִין דְּאֹרְיָא"ל,
כְּחַשְׁבֹן אֲבָרָה"ם, וְדָא מְלַאֲדַּח הַחֲסָד, דְּמַתְּמָן, אֹרְיָא"ל אֶתְיָהִיבַת, הַדָּא
הוּא דְכְּתִיב (דברים לג ב) מִימֵינוּ אֵשׁ דַּת לָמוֹ, וְאִיהוּ מְמוּנָה עַל רִזִּי אֹרְיָא"ל,
וְהוּא גְּלִי עֲמִיקְתָּא וּמְסַתְרָתָא, יַדַּע מָה בְּחַשׁוּכָא, בְּגִין דְּחַשְׁדָּא אִיהוּ לְבוּשָׁא
דְּאֹר, וּבִיָּה אֵלִיִּי דְּאֶתְמַר בֵּיה (שמות טו ב) זֶה אֵלִיִּי וְאֲנֹהוּ, אֹר הוּא רִזִּי,
וְכָל מָאן דִּי יַדַּע בְּהוּ עֲלִיָּה אֶתְמַר (דניאל ד ו) וְכָל רִזִּי לֹא אָנִיס לָךְ, וְאִיהוּ נְהִיר
בְּגוֹן חוּר דְּעִינָא, וְאִיהוּ נוֹרְיָא"ל נוֹר דְּלִיק מְסַטְרָא דְשִׁמְאָלָא, דְּתַמְּן רִיזִי
גְּבוּרָה, וּמַתְּמָן פְּקוּדִין דְּלֹא תַעֲשֶׂה, כְּרַסְיָא דְרַחֲמֵי לִימִינָא כְּרַסְיָא דְּדִינָא
לְשִׁמְאָלָא, עַמּוּדָא דְּאֶמְצָעִיתָא כְּלִיל תְּרוּוִיָּהוּ וּבִיָּה יְהוּיִה, דְּכַפַּל שְׁמִיָּה
תְּרִין זְמָנִין יְהוּיִה יְהוּיִה, וּמַשָּׁה דְּאֶתְאַחִיד בֵּיה כַּפַּל שְׁמִיָּה מַשָּׁה מַשָּׁה,
וּבְגִין דָּא וְאֶדְעָד בְּ שִׁ"ם (שמות לג יז) בְּתַרְוִין שְׁמָהוּן.

עֵינִין מְרַקְמֵן נְקִידִין בְּנְקוּדִין חוּרִין, כְּגוֹן נְקוּדִין דְּעַל לוֹי"א, אֶסְתְּמַר
מְנִיָּה רַמְאֵי אִיהוּ, וּמְאֵי דְּאִיהוּ בְּנְקוּדִין סוּמְקִין אוֹשִׁיד דְּמָא אִיהוּ,
בְּנְקוּדִין יְרוּקִין כְּעֶסֶן אִיהוּ מְסַטְרָא דְמַרְהָ, בְּנְקוּדִין אוּכְמִין גְּזֹלֵן אִיהוּ גְּנָב,
כָּל בִּישׁוּן דְּעַלְמָא אִית בֵּיה, עֵינִין עֲמִיקִין אִית בְּהוּן עוּמְק טוֹב וְעוּמְק רַע,
הַאי לֹא יַדַּע בְּרַ נֶשׁ לְבִיָּה, לְבִיָּה עֲמוּק עֲמוּק מִי יִמְצְאָנוּ, אִם הוּא עוּמְק
טוֹב לֹא יִכִּיל בְּרַ נֶשׁ לְמַנְדַּע חֲכָמְתִּיָּה, וְאִם הוּא עִם הָאֲרָץ כְּמָה עֲמוּקִין
מְחַשְׁבְּתִין דִּילִיָּה בִּישׁוּן, הַאי אִיהוּ קְבֵר פְּתוּחַ, הַדָּא הוּא דְכְּתִיב (תהלים ה ט)
קְבֵר פְּתוּחַ גְּרוֹנִם וְכוּ', לְשׁוֹנִם עֲמַל וְאֹוֹן, אֶסְתְּמַר מְעִינָא דָּא, בְּכָל מָה
דְּאֶסְתְּכַל אֶתְלַטְטָא, אִיהוּ מְסַתְּכַל לְתַתָּא לְמַחְשָׁב כָּל מְחַשְׁבִין בִּישׁוּן, לִית
סוּפָא לְרַשִׁיעוּתִיָּה.

עֵינִין גְּבַהֲנִין בְּהַפּוּכָא, עֲלִיָּהוּ אֶתְמַר (יחזקאל א יח) וְגִבִּיהוּן וְגִבָּה לָהֶם וְיִרְאָה
לָהֶם, וְגִבּוֹתָם מְלֵאוֹת עֵינִים וְגוֹמֵר, כְּמָה דְּעֵינִין עֲמִיקִין אִינוּן דִּינָא
וּמוֹתָא, הַכִּי עֵינִין גְּבַהֲנִין אִינוּן חֲזִי וְרַחֲמֵי, וְאִית עֵינִין גְּבַהֲנִין מְסַטְרָא
דְּהוּא דְּאֶתְמַר בֵּיה (שמות טו א) כִּי גָאָה גָאָה, סוּס וְרַכְבּוֹ רָמָה בַּיָּם, וְאִית
מְנַהוּן דְּאֶתְחַזִּין גְּבִיָּה (נ"א דאִיחֻזִּין עַל גְּבִי) רִוְחָא, וְאֶתְחַרְנִין דְּאֶתְקַרִּיאוּ גְּאוּנִים
בְּאֹרְיָא"ל, וְכַלְהוּ אִית לוֹן עֶקְרָא לְעִילָא, וּבְגִין דָּא וְגִבִּיהוּן וְגִבָּה לָהֶם
וְיִרְאָה לָהֶם, מְסַטְרָא דְּהוּא דְּאֶתְמַר בֵּיה (קהלת ה ז) כִּי גִבָּה מַעַל גִּבָּה שְׁמַר,
וְדָא מְרַכְבָּה לְעִילָא מוֹ מְרַכְבָּה, וְגִבָּהִים עֲלִיָּהֶם, הַדָּא הוּא דְכְּתִיב (ישעיה כב

א) מִשָּׂא גֵיַא חֲזִיּוֹן מַה לָּדָּ אֵיפֶה כִּי עֲלִית כֶּלֶד לַגְּגוֹת, וְאֵלִין אֵינּוֹן דְּרַכְבִּין
עַל מְרַבּוֹת.

דף קכח ע"א

וְעוֹד וְגַבִּיהוֹן אֵלִין אֵינּוֹן אוֹפְנִים, דְּאֵינּוֹן כְּגוֹוְנָא דְאַתְוּוֹן, וְגַבִּיהוֹן לְהֶם אֵלִין
אֵינּוֹן שְׂרָפִים דְּאֵינּוֹן לְקַבֵּל טַעְמֵי דְלַעִילָא, כְּתָרִין עַל אַתְוּוֹן, וְגַבּוֹתֶם
מְלֵאוֹת עֵינִים אֵלִין נְקוּדִין, דְּאַתְוּוֹן מְלֵאוֹת עֵינִים מְנַיְהוּ, כְּמַה דְאַתְ אָמַר
(זכריה ד י) עֵינֵי יְהוּ"ה הֵמָּה מְשׁוֹטְטִים בְּכָל הָאָרֶץ, מֵאֵי לְאַרְבַּעַתֶּם, אֵלִין
תְּלַת חִינוּן, אֵינּוֹן דְאַתְקִרִיאוּ בְשִׁמָּא דִּיהוּ"ה, תְּלַת זְמַנִּין כְּגוֹוְנָא דָּא יְהוּ"ה
יְהוּ"ה יְהוּ"ה, אֵלִין אֵינּוֹן אַרְבַּע אַנְפִּין לְכָל סֵטֶר לְכָל חִיָּה, וְגַבּוֹתֶם מְלֵאוֹת
עֵינִים כְּגוֹוְנָא דָּא [צִיּוֹר] הָא הֵכָא שְׁבַעִים וּתְרִין עֵינִין דְּאֵינּוֹן לְקַבֵּל שְׁבַעִים
סְנֵהֲדָרִין, וּמִשָּׂה וְאַהֲרוֹן עַל גְּבִיָּהוֹן, אֵלִין אֵינּוֹן וְגַבִּיהוֹן וְגַבִּיהוֹן לְהֶם. (דף קכח
ע"א) כְּגוֹוְנָא דָּא [צִיּוֹר] הָא הֵכָא חֲמִשׁ וְאַרְבַּעִין עֵינִין כְּחִשְׁבֹן אָדָם וְאֵינּוֹן
יְהוּ"ו הוּ"י וְהוּ"י. וְעוֹד וְגַבִּיהוֹן דָּא שְׁכִינְתָּא דְאֵיָּהִי עַל גְּבִי חִינוּן וּמִשְׁרָרִין
כְּלָהוּ, הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב (תהלים קג יט) וּמְלָכוֹתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה, וְגַבִּיהוֹן לְהֶם דָּא
עֲמוּדָא דְאַמְצַעִיתָא, דְשְׁכִינְתָּא אֵיָּהִי עַל גְּבִי אוֹפְנִים, וְעֲמוּדָא דְאַמְצַעִיתָא
דְאֵיָּהִי כְּלִיל שִׁית סְפִירָן עַל גְּבִי חִינוּן, דְאֵיָּהִי כְּלִיל לוֹן מִטְטֵרוּ"ן, וְדָּא אֵיָּהִי
כִּי גַבִּיהוֹן מְעַל גַּבִּיהוֹן שְׁמֵר וְגַבּוֹהִים עֲלֵיהֶם (קהלת ה ז), אֵלִין אֵינּוֹן אַבָּא וְאֵימָא,
כְּתָרָא עַל רֵאשֵׁהוֹן, דְּאֵינּוֹן עַל גְּבִי שְׂרָפִים דְתַלְיִין מְכַרְסִיא.

וְעוֹד וְגַבִּיהוֹן דָּא אֵימָא עֲלָאָה, דְאֵיָּהִי עַל גְּבִי סְפִירָן דְאֵינּוֹן תְּחוּתָהּ, דְמִיָּנָה
כָּל אַתְוּוֹן, וְגַבִּיהוֹן לְהֶם דָּא חֲכָמָה, דְמִתְמָן נְקוּדִין, וְיִרְאָה לְהֶם דָּא כְּתָרָא
דְתַמָּן טַעְמֵי, וְגַבּוֹתֶם מְלֵאוֹת עֵינִים, אֵינּוֹן אִוֹר צַח אִוֹר מְצוּחָצַח אִוֹר
קְדָמוֹן, וְכַמָּה נְהוּרִין דְתַלְיִין מְנַיְהוּ דְנְהָרִין מְלָגָאוּ, כְּנִשְׁמַתָּא בְּגוֹפָא.

וְעוֹד וְגַבִּיהוֹן אֵלִין אֵינּוֹן שְׁבַעִה גְלָדִי עֵינָא, דְאֵינּוֹן דָּא עַל גַּב דָּא כְּגַלְדֵי
בְּצָלִים, וְגַבִּיהוֹן לְהֶם דָּא עֵינָא דְאֵיָּהִי כְּלִיל כָּל גְּוֹוִנִין, וְגַבּוֹתֶם מְלֵאוֹת עֵינִים
אֵלִין כְּנִפֵי עֵינָא וְעַפְעַפֵי וְכְרוּבֵי עֵינָא, דְאַרְבַּע גְּוֹוִנִין אֵיָּהִי לְקַבֵּל אַרְבַּע
אַנְפִּין דְכָל חִיָּה, וּתְרִין כְּנִפֵי עֵינָא דְאֵינּוֹן עַפְעַפִּים, וּתְרֵי כְרוּבֵי עֵינָא, אֵינּוֹן
לְקַבֵּל אַרְבַּע גְּדָפִין דְכָל חִיָּה, וּבְאֵלִין אַרְבַּע גְּוֹוִנִין דְעֵינָא נְהָרִין אַרְבַּע אַתְוּוֹן
יְהוּ"ה, וּבְאַרְבַּע כְּנִפֵי עֵינָא נְהִיר אַדְנִי"י, דָּא אֵיָּהִי כִּי גַבִּיהוֹן מְעַל גַּבִּיהוֹן שְׁמֵר,
וְגַבּוֹהִים עֲלֵיהֶם (שם) אֵלִין אֵינּוֹן יְהוּ"ה אֵהִי"ה אַבָּא וְאֵימָא.

וְעוֹד עֵינִין גְּבוּהִין מְסֻטְרָא דִימֵינָא, וְעֵינִין עֲמִיקִין מְסֻטְרָא דְשְׁמָא לָא, דָּא
עָנוּ וְדָא בִיּוּשׁוֹן, מְסֻטְרָא אַחְרָא דָּא גִס רוּחַ וְדָא עֵז פְּנִים, כְּרוּבֵי עֵינָא
וְעַפְעַפֵי עֵינָא עֲלִיָּהוּ אַתְמֵר (שמות כה כ) וְהָיוּ הַכְּרוּבִים פּוֹרְשֵׁי כְנָפִים לְמַעְלָה,
סוּכְכִים בְּכְנִפֵיהֶם עַל הַכַּפְרֹת, דָּא כְּפּוֹרְתָא דְעֵינָא, תְּלַת גְּוֹוִנִין דְעֵינָא אֵינּוֹן
אֵהִי"ה יְהוּ"ה אַדְנִי"י, כָּלֵל וּפְרָט וְכָלֵל, וְאֵינּוֹן יְחוּדָא בְּרַכָּה קְדוּשָׁה, וְסִימָן
? עֲנָנוּ בַּ יּוֹם קַ רֵאנוּ (תהלים כ י), דְהֵכִי סְלִיק חֲשְׁבֹן תְּלַת שְׁמָהוֹן אֵלִין כְּחוּשְׁבֹן

יב"ק, אהי"ה פתך עלאה, יהו"ה עמוּדא דאמְצעיִתא, אדניי שְכינְתא
תתאָה, אדניי כָּלל (נייא יהו"ה), אהי"ה פֶּרַט, יהו"ה (נייא אדניי) וכָּלל.

ועוד עינא פְּגוּנא דגופא, תְּרין פְּרוּבין דיליה פְּגוּנא דתְּרין שוֹקין, תְּרין
עִפְעִי עינא לְקַבֵּל תְּרין דְּרוּעִין, אֵלִין מְסַפְכִין וְאֵלִין פְּרָחִין, וְאֵית פְּרוּבֵי
עינא רְבֵרְבִין וְעינא זְעִירָא וְאֵית פְּרוּבֵי עינא זְעִירִין וְעינא רְבֵרְבָא, בְּגִין דָּא
אָמַר לְאַהֲרֹן וּלְבִשׁ הַכֹּהֵן מִדּוּ בַד (ויקרא ו), וְאוּקְמוּהוּ מְאַרֵי מִתְנַיִתִין, מְאֵי
מִדּוּ כְּמִדְתּוֹ, הֵכִי צְרִיכִין לְבוּשֵׁי עינא דְּאֵינוּן פְּרוּבֵי עינא, דְּאֵינוּן דּוּ
פְּרָצוּפִין כְּתַנּוֹת עוֹר, דִּיהוּן כְּמִדְה דְּעינא.

וּבְגִין דָּא (דברים כה יג) לֹא יִהְיֶה לָּךְ בְּבֵיתְךָ אָבֹן וְאָבֹן אֵיפָה וְאֵיפָה גְדוֹלָה
וּקְטַנָּה, דְּגוֹדֵל אִיהוּ מִדְּה לְעֵינִין לְחוּטְמָא לְשִׁפּוּן לְאוּדְנִין לְפוּמָא, הֵאֵי
אִיהוּ מִדְּה דְכֻלָּא, וּבְגִין דָּא אָמַר קָרָא (שמות כו ב) מִדְּה אַחַת לְכָל הִירְיעוֹת,
וְעַל כִּנְפֵי עינא אֲתַמֵּר (תהלים קד ד) עוֹשֶׂה מְלֶאכֶיו רוחות מְשֻׁרְתֵי אֵשׁ לוֹהֵט,
אֵלִין אֵינוּן גְּוֹיֵי עינא, וְלְקַבֵּל תְּרִין כְּנָפֵי עינא אֵינוּן תְּרִין שִׁפּוּן דְּפִתְחִין
וְסִגְרִין, וְלְקַבְּלֵיהוּ תְּרִין כְּנָפֵי רִיָּאָה, וְעינא לְקַבֵּל לְבָא דְּאִיהוּ אֵשׁ לוֹהֵט,
וּבְכִנְפֵי רִיָּאָה רוחא דְּנָשִׁיב בְּהוּן, עֲלֵייהוּ אֲתַמֵּר עוֹשֶׂה מְלֶאכֶיו רוחות.

דף קכח ע"ב

וְכָל אָבֵר וְאָבֵר בְּרָא לִיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּמִדְּה בְּמִשְׁקַל, וְאִם תִּשְׁכַּח
עֵינִין חַד זְעִיר וְחַד רְבֵרְבָא, לֹאוּ אִיהוּ דָּא בְּמִשְׁקַל וּבְמִדְּה, שְׁקֵרָן אִיהוּ,
אֲסַתְּמַר מִינֵיהּ, אוּ אִם עֵינִין רְבֵרְבִין וּפוּמָא זְעִירָא, וְחוּטְמָא אָרִיכָא
וְאֲנָפִין זְעִירִין, (נייא עקימין) דְּלֹא אֲזֵלִין כְּלַהוּן בְּמִדְּה, עֵינִין וְחוּטְמָא וְאֲנָפִין
וּפוּמָא, עוֹלָן אִיהוּ דָּא, וּבְגִין דָּא לֹא תַעֲשׂוּ עוֹל בְּמִשְׁפָּט בְּמִדְּה וְגוֹמַר (ויקרא
יט לה), בְּמִדְּה דָּא מִדְּה דְּשִׁיעוֹר קוּמָה. (דף קכח ע"ב) דְּכָל מָאן דְּלֹא אִיהוּ בְּעַל
מִדּוֹת, אֲכַחִישׁ שְׁעוֹר קוּמָה דְּלַעֲלֵא, וְלֹא אֲתַנְטִיל מִתַּמּוֹן, דְּעֵשֶׂר סְפִירָן
דְּלַעֲלֵא כְּלַהוּ אֲזֵלִין בְּמִדְּה מְסֻטְרָא דָּאֵת יי, וּבְמִשְׁקַל מְסֻטְרָא דָּאֵת וי, תְּרֵי
מֵאֲזֵנֵי הַשָּׁקֶל אֵינוּן ה' ה', מִדְּה אַחַת.

דף קכח ע"ב

תָּא חֲזִי יי אִיהוּ רִישָׁא, וְאִיהוּ מִדְּה דְּעֵינִין דְּאוּדְנִין דְּאֲנָפִין דְּתְּרִין נוֹקְבִין
דְּחוּטְמָא, מִדְּה דְּפוּמָא, שְׁקַל הַקֶּדֶשׁ דָּא וי, שְׁקַל דְּגוּפָא, כְּנָפֵי הַשָּׁקֶל ה'י
אֲצַבְעוֹן דִּימִנָא וְה'י דְּשִׁמְלָא, וּבְגִין דְּשִׁמְלָא דִּיהוּ"ה אִיהוּ מִדְּה וְשְׁעוֹר
וּמִשְׁקַל, אָמַר קָרָא (ויקרא יט לה) לֹא תַעֲשׂוּ עוֹל בְּמִשְׁפָּט בְּמִדְּה בְּמִשְׁקַל
וּבְמִשׁוֹרָה, וּכְגוּוּנָא דָּא לֹא יִהְיֶה לָּךְ בְּכִיסָךְ אָבֹן וְאָבֹן גְּדוֹלָה וּקְטַנָּה (דברים
כה יג), מְאֵי כִּיס הַכָּא דָּא פּוּמָא. (דף קכח ע"ב)

אֲדַהְכִי הָא סָבָא עֲלָאָה אֲזַדְמֵן לְגַבְיָהּ, וְאָמַר וְהָא אִם עֵינֵינוּן שְׁקִילִין הָא
אִינוּן בְּמִדָּה, אֲבָל אִם אִינוּן עֵינֵינוּן רַבְרָבוּ וְשִׁפּוּוּן זְעִירִין לָא אֲכַחִישׁ מִדָּה,
אֲלָא אִם עֵינֵינוּן דָּא רַב וְדָא קָצָר, דָּא עָב וְדָא פְחוּשׁ, אוּ אֲנָפִין דָּא אָרִיז
וְדָא קָצָר, דָּא עָב וְדָא פְחוּשׁ, אֲלָא בְּתַר דְּזִיווּגִין שְׁקִילִין כָּל חַד לְמִינֵיהּ,
וְדָאִי לָא אֲכַחִישׁ עוּבָדָא דְּבְרָאשִׁית.

ב' בְּתוֹסַפֶּת, תְּרִין כִּיסוֹת פִּימָא וְלָבָא, דְּהִכִי אִוְקְמוּהוּ מְאִרִי מִתְנִיתִין
עֲלֵיהוּ, מִי שְׁאִין תּוֹכוֹ כְּבִירוֹ אֶל יְכַנֵּס לְבֵית הַמְּדַרְשׁ, דְּוְדָאִי אִיהוּ מְאִילְנָא
דְּטוֹב וְרַע, דְּאִיהוּ יִימָא חַד בְּלָב וְחַד בְּפָה, מָאן דְּאִיהוּ מְאִילְנָא דְּחֵי אִיהוּ
תּוֹכוֹ כְּבִירוֹ, פִּימָא וְלָבָא שְׁוִים, וְעֲלֵיהוּ אֲתַמַּר (בְּרָאשִׁית ג כב) וְלָקַח גַּם מֵעַץ
הַחַיִּים וְאָכַל וְחִי לְעוֹלָם, אֲבָל אַחְרָא דְּאִין תּוֹכוֹ כְּבִירוֹ דְּלָאוּ פִּימִיָּה וְלָבִיָּהּ
שְׁוִין, עֲלִיָּה אֲתַמַּר (שֵׁם ב יז) וּמֵעַץ הַדְּעַת טוֹב וְרַע לָא תֹאכֵל מִמֶּנּוּ, דְּוְדָאִי דָּא
אִיהוּ עֲרַבּוּבָא בִישָׂא, דְּמִשְׁקֵר מוֹנִיטָא דְּמִלְכָּא, דְּמַעְרַב כְּסָפָא בְּעוֹפְרָת.
וְדָא הֵוָה חֲטָא דְּחִנָּה דְּהִטִּיל בָּהּ נְחֹשׁ זִוְהֶמָא, דְּאִיהוּ עוֹפְרָת דְּאֲתַעְרַב
בְּטַפָּה (נִי"א בְּכַסְפָּא) חֲוֹרָא כְּסָפָא מְזוּקָק, וְלָא אֲתַדְכִּי זִוְהֶמָא מְנִיָּה עַד דְּאֲתָא
אֲבָרְהָם וְעָאֵל בְּנוֹרָא וְאֲתַלְבֵּן כְּסָפָא, וְנָפִיק עוֹפְרָת לְבָר דְּאִיהוּ יִשְׁמַעְאֵל,
וְאֲתַמַּר בְּאֲדָם מוֹשֶׁד בְּעַרְלָתוֹ הֵוָה, אֲתַעְרַב עֲרַבּוּבָא בְּדַהֲבָא, אֲצִטְרִיף
בִּיְצָחֵק, וְאֲפִיק זִוְהֶמָא לְבָר וְדָא עֲשׂוֹ, בִּיְעַקֵּב נַח וְאֲשִׁתְּרֵשׁ וְאֲפִיק תּוֹלְדִין,
וְאֲתַרְבִּי עַץ הַחַיִּים בְּעַנְפוּי וְשִׁרְשׁוּי.

עֵינֵינוּן בְּעַגּוּלָא מְסֻטְרָא דְּאֵת י', בְּאַרְיִכוֹ מְסֻטְרָא דְּאֵת ו', כְּנָפֵי עֵינָא אִינוּן
ה"ה, בְּאַרְבַּע אֲתוּוֹן אֵלִין אִיהוּ עֵינָא בְּמִדָּה בְּמִשְׁקַל וּבְמִשׁוּרָה, וְהִכִי כָּל
אֲבָר וְאֲבָר בִּיָּה תִשְׁכַּח יְהוּ"ה, דְּאֲזִיל בְּמִדָּה וּבְמִשְׁקַל, וְאִיהוּ בְּמִדָּה
וּבְמִשְׁקַל דְּדַבּוּרָא, קָלָא אִיהוּ שְׁקַל, מִדָּה דְּבוּר, כְּנָפֵי תַקְלָא תְרִין הַבְּלִין
דְּאִינוּן אֲמִירָה וְקִרְיָאָה.

גְּוֹוִנִין דְּעֵינָא, חֲוֹר לְבַנְיָה סוּמְק מְאֲדִי"ם, יְרוּק חַמְיָה, אוּכְס שְׁבַתָּא י"י,
תְּכַלֵּת צְדִיק, וְאִינוּן כְּגוּוֹנָא דְּחֶסֶד גְּבוּרָה תְּפַאֲרַת יְסוּד וּמְלָכוּת, תְּרִי
כְּרוּבֵי עֵינָא נְצַח וְהוּד לְקַבְלֵיהוּ נְגִי"ה כְּכ"ב, כְּגוּוֹנָא דְּסֻטְרָא דְּדַכִּיו, הִכִי
אִינוּן מְסֻטְרָא אַחְרָא.

שְׁבַעַה כְּכָבִי לְכַת אִינוּן שְׁבַע כְּפוֹלוֹת ב ג ד כ פ ר ת כְּגוּוֹנָא דָּא ב ב ג ג ד ד כ
כ פ פ ר ה ת ת, דִּינָא רְפִיָּא וְדִינָא קְשִׁיָּא, וּבְהוּן וְהַחִיּוֹת רְצוּא וְשׁוּב (יחזקאל
א יד), רְצוּא בְּדַגְיָשׁ וְשׁוּב בְּרַפְיָה, וְאִינוּן דִּינָא וְרַחֲמֵי, וְהִכִי אִינוּן מְסֻטְרָא
אַחְרָא שְׁבַע כְּפוֹלוֹת, לְקַבְלֵיהוּ שְׁבַע רְקִיעֵין שְׁבַע אֲרַעִין, וְאִינוּן שְׁבַעַה
וְשְׁבַעַה מוֹצְקוֹת (זכריה ד ב), וְהִכִי אִינוּן שְׁבַע תְּרַעִין דְּגִיָּהֲנָם וְשְׁבַע הִיכְלִין,
מְלִיִין נְחֹשִׁים וְעַקְרָבִים וְחִשׁוּכָא, דְּמִתְמָן הֵוָה מִתְנַבָּא בְּלַעַם חִיָּבָא,
וְעֲלֵיהוּ אֲתַמַּר (ישעיה נא ו) כִּי שְׁמַיִם כְּעֵשׂוֹן נִמְלָחוּ וְהָאֲרָץ כְּפֶגֶד תִּבְלָה,
וְכַכְבִּיָּא דְּלַהוֹן עֲלֵיהוּ אֲתַמַּר (שֵׁם לד ד) וְנִמְקוּ כָּל צְבָא הַשְּׁמַיִם (תהלים קב כז),
הֵמָּה יֹאבְדוּ וְאֲתַה תַּעֲמוּד, וּבְאַבוּדָא דְּלַהוֹן (שֵׁם צו יד) ? שְׁמַחוּ הַ שְּׁמַיִם וְ
תְּגַל הַ אֲרָץ דְּאֲתַבְרִיאוּ בְּשִׂמְא דִּיהוּ"ה.

דף קכט ע"א

אנפין אינון בארבע גוונין, אית בר נש (דף קכט ע"א) דאנפוי חוורין מסטרא דאנשי חיל, ואית בר נש דאנפוי סומקא מסטרא דיראי אלהיים, ואית בר נש דאנפוי ירוקין מסטרא דאנשי אמת, ואית בר נש דאנפוי אוכמין מסטרא דשונאי בצע, לקבלייהו ארבע אחרנין מסטרא דמסאבו כלהו חשוכין, אנפין מסטרא דימינא בישא עופרת, דמתרבין מליחה חוורא, אינון עבים וגסים, ועינוי גסים ועבים, וגופיה עב וגס, מסטרא דימינא מוחא, חוורא ככספא, זרע אברהם אוהבי (ישעיה מא ה), ומאן דאיהו אנפוי וגופיה וכל אברין דיליה גסין ועבים, איהו עצל כבד חשוף, ומסטרא דהאי ליתה אתמר באברהם (בראשית טו יב) ותדמה נפלה על אברם, והנה אימה חשכה גדולה נפלת עליו, והאי ליתה איהי זוהמא דהטיל נחש בחוה, ומסטרא דיליה תכבד העבדה (שמות ה ט), ומסטרא דהאל משה מקצר רוח ומעבדה קשה (שמות ה ט), ומסטרא דהאי ויכבד לב פרעה (שם ט ז) ועבדיו, ואיהי כובד המס וכובד המלאכה.

אנפין ירוקין, אינון מסטרא דמרה, ירוקין חשוכין, והאי בר נש איהי קל, בהפוכא דליחה דאיהי כבדה, האי קל והאי כבד, האי פתי לביש והאי פקחא לביש, האי מזקין במהירו ואקדים בסיבו, והאי קשיש בסיבו, ואיהו מאוחר בסיבו, האי אתעבד פתי למפתי בני נשא ברמאות, בגין דאיהו מסטרא דנחש הקדמוני דמפתי לבני נשא, אסתמר מניה, והאי ירוקא פקיחא לביש, האי כל מה דאית בלביה שפיד לבר, והאי גניז לון לגאו, האי כל עובדוי בעפוכא, ודא כל עובדוי במהירו, ואיהו יבש גופא ואנפין וכל אברין דיליה, בהפוכא דאחרא, בגין דגיהנס דאיהי מרה ירוקא אוקיד ביה דאיהי פעס, פעסן איהו ודאי, דאוקיד ביה נורא לפום שעתא ומיד שכיח, הכי כל עובדוי בעי למעבד במהירו, ואחרא דאיהו כבד בנחת, דא בהפוכא דדא, דא נחש ודא שרף, דא מנא ודא אשא, מנא דמי טופנא דחביל כל בשרא, האי אחרא מניה גפרית ואש.

אנפין סומקין מסטרא אחרא, האי אתחזי בינוני לא גס ולא יבש, האי אתאדם מסטרא דמאדים, אושיד דמא איהו, אסתמר מניה, ותרוין אינון בהפוכא סומק ואופס, דא בינוני במתקלא, ודא בהפוכא מסטרא אחרא, דא שמחן ודא עצוב, שמחן מסטרא דדס, שחוק הכסיל, ודא עצוב מסטרא דמרה אוכמא, דא גזיל ושפיד דמא, ואיהו וותרן, ודא פניש קובץ על יד.

מסטרא דדכיו בהפוכא, אנשי חיל אנפין חוורין מסטרא דמוחא, יראי אלהיים מסטרא דלבא, אנשי אמת מסטרא דפימא, שונאי בצע מסטרא דגופא, והא אוקמוה אנשי חיל יראי אלהיים אנשי אמת שונאי בצע מסטרא דאדניי, שעור ומדה דלהון יהויה מלגאו ומלבר, יי אתלבש באנשי חיל ודא מוחא דתמן חכמה, ה' ביראי אלהיים דאיהו לבא, ותמן דחילו ורחימו דאינון ייה בימינא ובשמאלא, ואינון נסתרות במוחא ובלבא, וי אתלבש בפימא מסטרא דאלין דאינון אנשי אמת, ה' אתלבש

בגופא מסטרא דאלין שונאי בצע, ואינון תורה ומצוה, ועליהו אתמר זה נגלות.

דף קכט ע"ב

אנפין עגולין מסטרא דנקודי, דאינון קמ"ץ פת"ח צר"י סגו"ל שב"א חל"ם חר"ק שר"ק שור"ק, מלכות עגולא דכלהו. תא חזי, תשע זמנין יהו"ה, בכל ספירה וספירה נקודה דיליה, ואיהו יהו"ה במלכות בלא נקודה, ואלין אינון נקודין דמחייבין כל ספירה וספירה, תשע נקודין אינון חד יהו"ה בקמ"ץ, תננינא יהו"ה בפתח, תליתאה יהו"ה בציר"י, רביעאה יהו"ה בסגו"ל חמשאה יהו"ה בשב"א, (דף קכט ע"ב) שתיתאה יהו"ה בחל"ם, שביעאה יהו"ה בחיר"ק, תמינאה יהו"ה בשלש נקודות, תשיעאה יהו"ה בשור"ק, מלכות יהו"ה כלילא מפלהו. קמ"ץ אתקרי בנקודה דא מסטרא דקתר עלאה דאיהו סתים פקמ"ץ, דאיהו סתים במחשבה, דלא ידע בר נש מה דאית בגויה, ומאן דאיהו לגו סתים במחשבה, עלת העלות קרינן ליה.

ואתקרי פת"ח פנקודה דא מסטרא דחכמה, דבה אתפתח ואתגליא מחשבה סתימא, כגוונא דא לעילא פדיוקנא דא, לתתא פדיוקנא דא ותרין נקודין אתגליאו באימא, בכתרא עלאה סתימין אינון, ואתעבידו צרי יהוה, עליהו אתמר (בראשית ב ז) ויצר יהו"ה, כי בגי"ה יהו"ה צור עולמים (ישעיה כו ד), צייר תרין עלמין עלמא דין ועלמא דאתי.

סגו"ל דא חסד, ביה שכינתא איהו סגולת"א לעילא, סגו"ל לתתא, סגולתא ורחימא מסטרא דימינא, שב"א כגוונא דא מסטרא דשמאלא, כי בא"ש יהו"ה נשפט (שם סו טז), ותפול שבה ותקחם (איוב א טו), שבה עמדי (בראשית כט יט) דאיהי שכינתא דאתקרי שב"א מסטרא דשמאלא. ואתקרי חל"ם כגוונא דא מסטרא דעמודא דאמצעיתא, משם רועה אבן ישראל (שם מט כד), אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה (תהלים קיח כב), כל מרגליתא יקירא איהי בחל"ם, הדא הוא דכתיב (שמות כח יט) לשם שבו ואחלמה, וביה ונחלמה חלום (בראשית מא מא).

חר"ק אתקרי מסטרא דשוקא ימינא כגוונא דא ביה חקירה, החקר אלו"ה תמצא (איוב יא ז), ואיהו קרח הנורא, קרח מההוא נורא (יחזקאל א כב) דאיהו עמודא דאמצעיתא. שר"ק הוד אתקרי, כגוונא דא יהוה, מתפן אתקריאת שכינתא שר"ק, קשר המרכבה, ואיהו הוד דמשה, ביה אשתלימו חמשה בריחים לקרשי צלע המשכן השנית (שמות כו כז), כחושבן ה' דיליה, אשתאר ויד דו פרצופין, עליה אתמר (שם טז) עשר אמות ארד הקרש, קרש, קשר.

שורק יוהוהוהו, דא צדיק, דאיהו קושר המרכבה, דאיהי שכינתא עם קודשא בריד הוא, הדא הוא דכתיב (ד"ה א כט יא) כי כל בשמים ובארץ, ודא

דַּמְתֵּרְגָּמִינוּ דְאַחִיד בְּשִׁמְיָא וּבְאַרְעָא, וְעֲלִיָּה אֲתִמֵּר (ירמיה ב כא) וְאַנְכִי
נְטַעֲתִיד שׁוֹרֵק כְּלָה זֶרַע אֲמַת, זֶרַע אֲמַת הוּא וְדָאִי, דְּאֲתִמֵּר בֵּיה (מיכה ז כ)
תִּתֵּן אֲמַת לְעֵקֶב, אִיהוּ זֶרַע, וּשְׂכִינְתָּא עֶזְרָא, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב (בראשית ב יח)
אֲעֵשֶׂה לוֹ עֶזְרָא כְּנֶגְדּוֹ, כָּל אֱלִין נְקוּדִין אֲתַחֲיִיבוּ בְּשִׁמְיָא (נ״א אֲתַחֲיִיב שְׁמָא)
קְדִישָׁא מְסֻטְרָא דְתַשַּׁע סְפִירָן, וּמְלָכוּת כְּלִילָא דְכְּלָהוּ, אֲהַבַּת כְּלוּלַתְיָד
(ירמיה ב ב), הָא הִכָּא אֲנַפִּין עֲגוּלִין דְלַעֲיִלָּא, נְקִידִין בְּנְקוּדִין.

וְאִית אֲנַפִּי רַבְרָבִי, וְאַנְפִי זוּטְרִי, אֲנַפִּין דְרַחֲמִי, וְאַנְפִּין דְזַעַם, דְבַהוֹן וְאַ״ל
זוּעַם בְּכָל יוֹם (תהלים ז יב), וּבְגִין דָּא אֲמַר לְמִשְׁהָ הַמִּתֵּן לִי עַד שְׁיַעֲבְרוּ פְּנִים
שֶׁל זַעַם, וּמִיָּד וַיַּעֲבֹר יְהוּ״ה עַל פְּנֵיו וַיִּקְרָא, יְהוּ״ה יְהוּ״ה אֵ״ל רַחוּם וְחַנוּן
(שמות לד ו), דְּאִינוּן בְּרָזָא דְאֵת וְאַ״ו, תְּלַת עֶשֶׂר מְכִילֵן, אִי דְבְּאַמְצַעִיתָא
דְּנָא״ו אַרְבֵּי אַפִּים מְאִי אַפִּים דִּילִיָּה וְ״ו, דְבַהוֹן מְאַרְיָד אֲנַפִּין עַל חֲיִיבָא,
וּמְרַחַם עַל עֲלָמָא, וְעֲלִיָּהוּ אֲתִמֵּר (במדבר ו כה) יָאֵר יְהוּ״ה פְּנֵיו אֱלִיָּד וַיַּחֲנֹךְ,
יִשָּׂא יְהוּ״ה פְּנֵיו אֱלִיָּד, הִי הִי אִינוּן גְּוֹנִין דְּאֲנַפִּין חָנוּר וְסוּמְקָא, וְחוּטְמָא
אִיהוּ אַרְיָד אֲנַפִּין, יוּ״ד פִּימָא כְּלָלָא דְתִלַּת דְרָגִין, יִי חוּט בְּעֲגוּלָא, וְ״ו לְשׁוֹן,
דִּי כְּלָלָא דְאַרְבַּע תַּקּוּנִין שְׁפִוּן וְשִׁינִים וְחָדָּ וְגֵרוּן.

דף קל ע״א

תָּא חֲזִי אֲתִמֵּר בְּאָדָם (איוב יד כ) מְשֻׁנָּה פְּנֵיו וְתַשְׁלַחְהוּ, וּמֵאֵן גְּרִים לִיה שְׁנוּיָא
דְּאֲנַפִּין, לְשֻׁנָּאָה לִיה דְלָא יִשְׁתַּמּוּדְעוּן בֵּיה מְאַרִי דְדִינָא, הָאִי אִיהוּ שְׁנוּי
מְקוּם שְׁנוּי הַשֵּׁם שְׁנוּי מְעֵשָׂה. וְעוּד נְקוּדִין אִינוּן סְגוּלִין נְהָרִין (נ״א בַּהֲדִין)
נְקוּדָה דְאֲוִרִיתָא, וְאִינוּן נְעַנְוֵעִין דְאֲתָוּוּן, לְקַבֵּל פְּרָקִין וְעֶרְקִין, דְּאִינוּן
נְעַנְוֵעִין דְאַבְרִין דְגוּפָא. וְאֲתַקְרִיאוּ בְּאֱלִין שְׁמָהּ, ק״דוּמִיָּאֵל (נ״א ק״דוּמִיָּאֵל)
(ס״י קמואל) מ״לכִיָּאֵל צ״וּרִיָּאֵל הָא קִמְצָא בְּאַתּוּזִי, פ״דָּאֵל ת״וּמִיָּאֵל
ח״סדִיָּאֵל הָא פְּתַח, צ״וּרִיָּאֵל ר״זִיָּאֵל י״וּפִיָּאֵל הָא צְרִי, ס״מִטוּרִיָּה (דף קל
ע״א) ג״זִרִיָּאֵל (נ״א ג״בִּרִיָּאֵל) ו״עֲנָאֵל ל״מוּאֵל הָא סְגוּל, ש״מִעִיָּאֵל ב״רִכִּיָּאֵל
א״הִנִּיָּאֵל הָא שְׁבָא, ח״נִּיָּאֵל ל״הִרִיָּאֵל (נ״א ל״הִדִּיָּאֵל) מ״חִנִּיָּאֵל הָא חֲלָם,
ח״זִקִיָּאֵל ר״הִטִּיָּאֵל ק״רִשִׁיָּאֵל (נ״א ק״דוּשִׁיָּאֵל) הָא חֲרַק, ש״מוּעָאֵל ר״עִמִּיָּאֵל
ק״נִיָּאֵל הָא שְׂרַק, ש״מִשִּׁיָּאֵל ר״פִּאֵל ק״דִשִׁיָּאֵל הָא שְׂרַק, הָא תְּמִנְיָא
וְעֶשְׂרִין שְׁמָהּ, דְאֲתִמֵּר בְּהוֹן (תהלים קיא ו) כֹּחַ מְעֵשִׂיו הִגִּיד לְעַמּוֹ, זְכָאִין
אֲנַפִּין דְנְהָרִין בְּהוֹן אֱלִין שְׁמָהּ, וְאִינוּן לְקַבֵּל י״ד פְּרָקִין דְיִד יְמִיָּא וְלְקַבֵּל
י״ד פְּרָקִין דְיִד שְׁמָאֵלָא, יְהוּ״ה אֱלֹהֵינוּ יְהוּ״ה, כּוּז״וּ בְּמוֹכְס״וּ כּוּז״וּ,
עֲלִיָּהוּ אֲתִמֵּר (שמות כ ג) לֹא יְהִיָּה לָךְ אֱלֹהִים אֲחֵרִים עַל פְּנֵי, וְאַם לֹאֵו
עֲלִיָּהוּ אֲתִמֵּר (משלי יא כא) יָד לִיד לֹא יִנְקָה רַע.

חוּטְמָא אַרְיָכָא, דָּא הוּא בַר נֶשׁ דְאִית בֵּיה רַחֲמִי, חוּטְמָא קְמִיטָא מְאַרִי
דְרוּגְזָא אִיהוּ, חוּטְמָא עֲקִימָא מְסֻטְרָא דְחוּיָא אִיהוּ בְּכָל אַבְר דְחַב בַּר נֶשׁ
הָהוּא חוּיָא אִיהוּ כְרִיכָא תַפְּוֹן וְעֲקִים לִיה, בִּין בְּאִוּדְנִין בִּין בְּעֵינִין בִּין
בְּחוּטְמָא בִּין בְּפִימָא, וְעֲלִיָּה אֲתִמֵּר (קהלת א טו) מְעוֹת לֹא יוּכַל לְתַקּוּן וְגוּמְר,
וְכָל כְּאֲבִין דְבִנֵּי נֶשׂא דְאִינוּן תַּקִּיפִין, דְאֲתִמֵּר בְּהוֹן (דברים כח ט) וְחֲלָים רַעִים

וְנִאֲמָנִים, הוּא דְנִשְׁיָד לֹן הוּא חוּיָא בְכֻמָּה נְשִׁיכִין בְּהוּא אַבְר דְחָב, עַד דְאַתְפָּרַע מִהוּא חוּבָא, וּבְגִינְיָה אֲתִמַּר אֲפִילוּ נְחֹשׁ כְּרוּדָּה עַל עֵקְבוּ לֹא יִפְסִיק, לֹא יִפְסִיק בְּיַחְוּדָא בְּצִלּוֹתֶיהָ, וְהָא כְּתִיב בְּכָל פְּקוּדֵין (וּיִקְרָא יִחָה) וְחֵי בְּהֶם, וְלֹא שְׂמִיּוֹת בְּהֶם, אֲמַר לָהֶם בְּגִין דָּא אֲמָרוּ אַבְל עֵקֶרְב פּוֹסֵק בְּגִין דְקֻטִּיל. תָּא חֲזִי בְּחוּטְמָא אֵית תְּרִין נוֹקְבִין, מִחַד נְפִיק רוּחָא, וּמִחַד נְפִיק תְּנַנָּא, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב (דְּבָרִים כֹּט יט) כִּי אֲזָ יַעֲשֶׂן אֶף יְהוּיָה וְקִנְאָתוֹ בְּאִישׁ הוּא, בְּרוּחָא קָרִיר אֲמַר (שְׁמוֹת טו ח) וּבְרוּחַ אֲפִיָּד נְעַרְמוּ מִים, בְּתַנְנָא דְסָלִיק כְּעֵשֶׂן אֲמַר (שֵׁם) נִשְׁפָּת בְּרוּחָדָּה כְּסָמוּ יָם.

אוּדְנִין אֵית בְּהוּן אֲדָרִין וְאַכְסְדָרִין, וְעַלְיָהוּ אֲמַר דְּוֹד שִׁיר לְמַעְלוֹת, דְּאִינוּן כִּי גְבוּהָ מַעַל גְּבוּהָ שְׁמַר, וּגְבוּהִים עֲלֵיהֶם (קֹהֶלֶת ה ז), אִי אִינוּן אֲטִימִין אוּדְנִין לְתַתָּא, הִכִּי אִינוּן אֲטִימִין תְּרַעִין דְּשְׁמִיעָה לְעִילָא לְגַבְיָהוּ, וְאִינוּן תְּרַעִין דְּאַתְמַר בְּהוּן (תְּהִלִּים סה ג) שׁוֹמְעֵ תִפְלָה, שְׁמַע יִשְׂרָאֵל (דְּבָרִים ו ד), מִתְּמֹן צְרִידָּה לְכוּנָא בְּשְׁמִיעָה. אֲמַר לִיה רַבִּי אֶלְעָזָר, אַבָּא, וְהָא שְׁמִיעָה בְּאֵן אֲתַר תִּלְיָא לְעִילָא.

אֲמַר לִיה בְּרִי רְאִיָּה הוּא כְּסָא לְמַזְרַח, דְּמִתְּמֹן נְהוּרָא נְפִיק לְעוֹלָם, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ מְאָרִי מִתְּנִיתִין, מְזַרְח מְשֵׁם הָאוּר יוֹצֵא לְעוֹלָם, יְהוּדָה אִיהוּ לְמַזְרַח, וְאַתְמַר בֵּיה (בְּרֵאשִׁית מֹט ט) גּוֹר אֲרִיָּה יְהוּדָה. מַעְרָב דָּא פִּימָא דְתִמְּוֹן עָרוּב דְכֻלָּא, וְתִמְּוֹן מִתְּעַרְבִין כָּל חֲיִילִין וְכָל דְרָגִין, וּמִחְנֵה אֲפָרִים לְמַעְרָב, וּמִטָּה לְמַעְרָב בֵּין צְפוֹן לְדָרוֹם. שְׁמִיעָה לְקַבֵּל שְׁלַחוּ בְּצַפוֹן, וְתִמְּוֹן דְחִילוּ, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב (חִבְקוּק ג ב) יְהוּיָה שְׁמַעֲתִי שְׁמַעְדָּה יִרְאֲתִי, וּמִחְנֵה דָן לְצַפוֹן, וְאִזְוֹן דְּמוֹת אֶלְיָוִי, דְּאַתְמַר בֵּיה אֶלְף בֵּינָה, דְּאִיָּהִי נְמִי עוֹז לְצַפוֹן. רִיחָא לְדָרוֹם, רִיחַ נִיחַח לִיהוּיָה (וּיִקְרָא א ט), וְאֵית לְחוּטְמָא תְּרִין נוֹקְבִין, כְּלִילֹן מְדִינָא וְרַחֲמִי, וְאִינוּן י' י', חוּטְמָא ו' בְּאַמְצָעִיתָא, תְּרִין צְנוּרוֹת אִינוּן דִּילִיָּה, וְאַתְמַר לְגַבִּי מִחְנֵה רְאוּבֵן לְדָרוֹם רְאוּבֵן, תְּרִין נוֹקְבִין דְּחוּטְמָא אִינוּן לְקַבֵּל לָאָה וְרַחֵל, חוּטְמָא בְּאַרְחַ מִישׁוֹר בְּיַנְיָהוּ דָּא יַעֲקֹב.

דף קל ע"ב

אֲמַר לִיה רַבִּי אֶלְעָזָר, אַבָּא, מְנָא לָדָּה דְּאִימָא (נִי"א דְּבִינָה) אִיָּהִי לְצַפוֹן, וּבָה תִלְיָא שְׁמִיעָה, אֲמַר לִיה בְּרִי חֲמֹשִׁין תְּרַעִין אֲנוּן דְּבִינָה, וּבָה מְיִיחְדִּין כִּיָּה כִיָּה אֲתָוּן תְּרִין זְמַנִּין בְּכָל יוֹמָא, וְיִשְׂרָאֵל אִיהוּ בֶן יִיָּה, בֵּינָה וְדָאִי כְּלָלָא דְתִלְתִּת אֲתָוּן אַבָּא וְאִימָא וּבְרָא, וּבְגִין דָּא שְׁמִיעָה בָּה תִלְיָא, לִית תְּקוּנָא מְאִלִּין אֲרַבַּע אֲתָוּן דְּלָא אֲתִכְלִילֹן בָּה עֶשֶׂר סְפִירָו, דְּאִינוּן יו"ד ה"א וּא"ו ה"א, וְאַרְבַּע אֲתָוּן דְּאִינוּן יְהוּיָה אִיהוּ לָא אֲשִׁתְּנִי בְּכָל אֲתַר, אִיהוּ שְׁמַע דְּשְׁמָאֵלָא (דף קל ע"ב) לְיִשְׂרָאֵל, וְאַסְתַּכֵּל בְּיַמִּינָא עֲלֵיהוּ, וּבְדָרוֹם אִיהוּ מְרַחֵף עֲלֵיהוּ, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב (בְּרֵאשִׁית א ב) וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם, וּבְמַעְרָב אִיהוּ מְמַלֵּל עִמָּהוּן, שְׁנוּיִין אִינוּן בְּמַאֲנֵי דְּגוּפָא, אַבְל בֵּיה לִית שְׁנוּיָא כְּלָל, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב (מְלָאכִי ג ו) אֲנִי יְהוּיָה לֹא שְׁנִיתִי.

וּבְכֹל אֲבָר וְאֲבָר (דאיהו נרא דכל פקודא) בְּעֵי בַר נֶשׁ לְאִמְלָכָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, וּלְתַקְנָא לִיה אֲתֵר דְּכִיָּא וְנִקְיָא לְשָׂרְיָא לִיה תַּמּוֹן, וּבְגִין דָּא צְרִיךְ בַּר
נֶשׁ לְבַעְרָא מְנִיָּה מִכָּל אֲבָר וְאֲבָר, כָּל מַחְשְׁבִין וְכָל הִרְהוּרִין בִּישׁוּן דְּטַנוּפִין
דְּאִינוּן קְלִיפִין, וְצְרִיךְ לְאִוְקָדָא לֹון בְּכָל פְּקוּדִין כְּשֵׁרִין, דְּשָׂרְיִין עַל כָּל אֲבָר
וְאֲבָר דְּאִינוּן נְרוֹת, דְּכָל פְּקוּדָא נֵר אֲתַקְרִיאַת, הֵדָּא הוּא דְּכַתִּיב (משלי ו כג)
כִּי נֵר מְצֹנָה, נֵר יְהוּיָה נִשְׁמַת אָדָם (שם כ כז), וּבִה צְרִיךְ לְמַהוּי (שם) חוּפֵשׁ כָּל
חֲדָרֵי בֵּטוֹן, וּלְבַעְרָא מְנִיָּיהוּ שְׂאוּר וְחֻמְץ מוּץ וְתַבּוֹ, שְׂאוּר וְחֻמְץ מִן הָעֵסָה
(נ"א הטפה), מוּץ וְתַבּוֹן מִן הַחֲטָה, לְשָׂרְיָא תַּמּוֹן י"ה, י' בְּעֵסָה דְּאִיהִי טְפָה, ה'
בְּחֲטָה, דְּאִיהִי לְבַעְרָא חֲט מוֹ ה' דְּאִשְׁתַּאֲרַת סִלְת נִקְיָה.

דְּכָל פְּקוּדָא דְּשָׂרְיָא עַל כָּל אֲבָר וְאֲבָר אֵית לָהּ שֵׁם יְדִיעַ, וְכָל חֲיִילִין
וּמְשָׂרְיִין דְּמִלְאָכִין דְּתַלְיִין מְנִיָּה, כְּלֵהוּ אֲתַפְנִשׁוּ לְהֵהוּא אֲבָר, וְנִטְרִין לִיה
מִכָּל מְרַעִין בִּישׁוּן, וּמֵאֵן דְּחֲלִיף לֹון אוֹ קְרָא לֹון בְּאֲבָר דְּלֵאוּ דְּלֵהוּן, וְלֵאוּ
אִינוּן מִמֶּנּוּן עֲלֵיָּהוּ, אִיהוּ אֲכַחִישׁ סְדוּרָא דְּעוּבָדָא דְּבְרָאשִׁית, וְלֵאוּ
מִתְכַּנְשִׁין לְגַבִּיָּה, לְמִלְכָּא דְּשׁוּי מִמֶּנּוּן עַל מְלֻכוּתִיהָ, וּפְלִיג לֹון עַל כָּל אֲתֵר
וְאֲתֵר, וְאֵמֵר לֹון אֲנִתְ תֵּהֵא מִמֶּנָּא עַל אֲתֵר כְּדָּ וְכָדָּ, וְאֲנִתְ כְּדָּ וְכָדָּ, וּלְכָל חַד
שׁוּי לִיה בְּאֲתֵר יְדִיעַ, וּבְמַלְכָּה יְדִיעַ, לִית לִיה חֲלוּף בְּאֲתֵר אַחֲרָא.

אֲבָל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְּשִׁלְטָנוּתִיהָ בְּכָל אֲתֵר כְּנִשְׁמַתָּא דְּשִׁלְטָנוּתִיהָ עַל כָּל
אֲבָר וְאֲבָר, מְלֵא כָּל הָאֲרֵץ כְּבוֹדוֹ, בְּכָל אֲתֵר דְּקָרִי לִיה בַּר נֶשׁ עֲנִי לִיה, אֶלְפָּא
אִם הֵהוּא אֲתֵר דְּהֵהוּא אֲבָר אִיהוּ פְּגוּם בְּחוּבָה דְּעַבִּיד בַּר נֶשׁ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא לֹא שְׂרִיָּא בְּהֵהוּא אֲבָר, דְּעֵלִיָּה אֲתַמֵּר (ויקרא כא יח) כָּל אֲשֶׁר בּוֹ מוּם לֹא
יִקְרָב.

וְאֲבָרִין דְּבַר נֶשׁ כְּלֵהוּ אִינוּן מְסוּדְרִין עַל סְדְרֵי בְּרָאשִׁית, וּבְגִין דָּא אֲתַקְרִי
בַּר נֶשׁ עוֹלָם קָטוֹן, וּמֵאֵן דְּאִמְלִיךְ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל כָּל אֲבָר וְאֲבָר,
כְּאֵלוּ אִמְלִיךְ לִיה עַל כָּל עֲלָמָא, וְאִגְרָא דְּבַר נֶשׁ דְּאִמְלִיךְ לִיה עַל כָּל אֲבָר
וְאֲבָר לֹא אֲתִיָּהִיב רְשׁוֹ לְגַלְאָה, דְּאֵלִין אִינוּן טַעֲמֵי מְצוֹת דְּלֵא אֲתִיָּהִיבוּ
לְגַלְאָה, בְּגִין דְּלֵא יְהֵא בַּר נֶשׁ עוּבֵד לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַל מְנַת לְקַבֵּל פְּרִס,
אֲבָל בְּרִי מְלִין אֵלִין דְּלֵא צְרִיכִין לְאֲתַגְלָא, יְהוֹן טְמִירִין בְּלַבְדָּ, עֲלֵיָּהוּ
אֲתַמֵּר (ישעיה כג יח) לְאֶכּוֹל לְשִׁבְעָה וּלְמַכְסָה עֲתִיקָ, מְלִין עֲתִיקִין דְּלֵא
אֲתַמְסְרוּ לְגַלְאָה יְהוֹן טְמִירִין בְּלַבְדָּ.

תָּא חֲזִי כְּדָּ בַּר נֶשׁ מִתְעַטֵּף בְּעֵטוּפָא דְּמְצוֹנָה, וּמְנַח תַּפְלִין, וְקָרִי לִיה
בְּקָרִיאַת שְׁמַע, הָא תַּקִּין לִיה פְּרִסְיָא בְּעֵטוּפָא דְּמְצוֹנָה, וְהָא אוּקְמוּהוּ
וְהוּכּוֹן בְּחֶסֶד כְּסָא (שם טז ה), וּבְתַפְלִין אִיהוּ מְעֵטֵר לִיה, הֵדָּא הוּא דְּכַתִּיב
(יחזקאל כד יז) פְּאֲרִיךְ חֲבוּשׁ עֲלִיךְ, וְקָרָא לִיה בְּקָרָא לְשָׂרְיָא עַל פְּרִסְיָא דְּתַקִּין
לִיה שְׁמַע יִשְׂרָאֵל, הִכִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְתַקֵּן לִיה בְּהֵהוּא עֲלָמָא פְּרִסְיָא
וְעֵטְרָה, וּכְמָה דְּאִיהוּ נְחִית לִיה תַּמּוֹן, וּיְקוּם פְּרִסְיָא בְּגִינִיָּה, וְאִמְלִיךְ לִיה
עַל כָּל מְלָאָכִין (נ"א חִיילִין) וּמְשָׂרְיִין דְּתַמּוֹן, הֵדָּא הוּא דְּכַתִּיב (בראשית א כו)
וַיְרֵדוּ בְּדִגְתַּת הַיָּם וּבְעוּף הַשָּׁמַיִם וְגוֹמֵר, וְרָזָא דְּמַלְכָּה (שמואל א ב ז) כִּי מְכַבְּדִי
אֲכַבֵּד וּבוֹזִי יִקְלוּ.

וּכְמָה דְנַחֲתָהּ (ס"א דמגנין) לִיָּה בְּכַמָּה נְגוּנִין דְשִׁירוֹת תּוֹשְׁבָחוֹת וְהוֹדָאוֹת, הַכִּי כַד סָלִיק לְעֵילָא כְּלָהוּ חִינוּן דְמַרְכָּבוֹת, וּמִשְׁרַיָּין דְמַלְאָכִין קַדִּישִׁין, דְחִיּוֹת וְאוֹפְנִים וְשִׁרְפִים, פְּתַחֲנִין לִיָּה (נ"א פרישן) גְּדַפְיָהּ בְּחֻדוֹא בְּנִגּוּנָא לְקַבְּלָא לִיָּה, הָא הָכָא אֲגָרָא דְצְלוֹתָא וְתַקּוּנִין דִּילָהּ דְאִיהִי פְּקוּדָא חֻדָּא.

דף קלא ע"א

פְּקוּדָא דְבְרִית מִילָהּ, בְּגִזְרֵיהּ דְעַרְלָה וּפְרִיעָה, כְּמָה דְאִיהוּ אֲעֵבֵר מֵהָהוּא אֲבָר כָּל אֱלִין קְלִיפִין דְאֵלֵהִים אַחֲרִים, וְתַקִּין בֵּיהּ אֶתְר לְשִׁרְיָא בֵּיהּ שְׂכִינְתָא תַּמּוֹן, דְאִיהוּ אוֹת בְּרִית מִילָהּ, הַכִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כַּד נִשְׁמַתִּיהּ (דף קלא ע"א) סָלִיקַת לְעֵילָא, הֵדָּא הוּא דְכַתִּיב (דברים ל"ב) מִי יֵעָלֶה לְנוֹה שְׁמַיָּמָה, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲעֵבֵר מִנִּיהּ כָּל מַלְאָכִי חַבְלָה וּמִקְטָרְגִין דְלָא יִקְרְבוּ לְגַבִּיהּ בְּגִין דְשִׁמְאָ דִּיהוּ"ה שְׁרִיָּא עֲלֵיהּ דְתִשְׁכַּח לִיָּה בְּאֱלִין תִּיבִין מִי יַעֲלֶה לְנוֹה שְׁמַיָּמָה, רָאשֵׁי תִיבוֹת מִיָּלִ"ה, וְסוֹפֵי תִיבוֹת יְהוּ"ה, בְּשִׁמְיָה סָלִיק לְעֵילָא נִשְׁמַתִּיהּ, וּבִהָהוּא זְמַנָּא יִתְקַיֵּים בֵּיהּ (שם כ"ח ז) וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם יְהוּ"ה נִקְרָא עֲלֵיךְ וְיִרְאוּ מִמֶּךָ, וּכְמָה דְאִיהוּ מְקַבֵּל עֲלֵיהּ כָּל פְּקוּדֵין דְעֵשָׂה, בְּדַחֲלוֹ וּרְחִימוֹ, הַכִּי אֲמַלִּיכִין לִיָּה לְעֵילָא חֲיִילִין וּמִשְׁרַיָּין, עַל אֱלִין עֲלָמִין דְתַקִּין לִיָּה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְעֵילָא, וּמְקַבְּלִין לִיָּה עֲלֵיהּוֹן בְּדַחֲלוֹ וּרְחִימוֹ דְמֵאֲרִיהוֹן.

וּבְזְמַנָּא דְבַר נֶשׁ אֲשֶׁתִּדֵּל בְּאוּרִיָּתָא דְאִיהוּ אֹר, וּבְמַצְנָה דְאִיהוּ נֹר, כְּאֵלוּ נְהִיר עֲמוּדָא דְעֵנְנָא בִּימָמָא קֶדֶם יְהוּ"ה, וְעֲמוּדָא דְאֲשֶׁתָּא בְּלֵילֵיָא, הַכִּי כְּגוּוּנָא דָּא כַּד אָזִיל לְהָהוּא עֲלָמָא, מֵה כְּתִיב בֵּיהּ (שמות י"ג כ"א) וַיְהוּ"ה הוֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם בְּעַמּוּד עָנָן לְנַחֲוֹתָם הַדָּרָךְ, וְלַיְלָה בְּעַמּוּד אֵשׁ לְהָאִיר לָהֶם, לְמָאן לְנִשְׁמָה וְרוּחָא וּנְפִשָׁא דִּילֵיהּ, דְאִינוּן לְקַבֵּל כְּהוּן לְוִי וְיִשְׂרָאֵל, וְכֵלָּא בְּזָכוּ דְאוּרִיָּתָא דְאִיהִי אֹר וְנֹר.

וְכָל מָאן דְנָטִיר שְׁבַת וְאוֹקִיר לִיָּה וּמַעֲנַג לִיָּה בְּגִין יְקָרָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הַכִּי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהִיב לִיָּה אֶתְר לְעֵילָא בְּנִיחָא דְלָא טָרַח בֵּיהּ, וְנַח תַּמּוֹן מְכַל טָרַחָא דְהָאִי עֲלָמָא דְטָרַח בְּכַמָּה גְּלוּלִין וְעוּבָדִין, בְּרִי תָּא חֲזִי, כָּל פְּקוּדֵין אֱלִין תַּלְיִין בְּדִיוֹקְנָא דְמַלְכָּא, וְאִית פְּקוּדֵין דְאִינוּן עַל מְנַת לְקַבֵּל פְּרָס, וְתַלְיִין מְדִיוֹקְנָא דְהָהוּא נַעַר דְלַעֲלָא, וְצָרִיךְ לְפָרְשָׁא כָּל פְּקוּדֵין דְאִינוּן בְּדִיוֹקְנָא דְמַלְכָּא.

אִית (אלין) דְתַלְיִין מְרִישָׁא, וְאִית (ואלין) דְתַלְיִין בְּעֵינִין, וְכַמָּה מַלְאָכִין וּמִשְׁרַיָּין עֲלָאִין דְאִינוּן עֵינֵי יְהוּ"ה מְמַנּוּ עֲלֵיהּוֹן, וְאִית פְּקוּדֵין דְתַלְיִין מִן אוּדְנִין, וְכַמָּה מַלְאָכִין דְאֶתְקָרִיאוּ אֲזַנֵּי יְהוּ"ה מְמַנּוּ עֲלֵיהּוֹן, וְאִית פְּקוּדֵין דְתַלְיִין מְאֲנָפִין, וְכַמָּה מַלְאָכִין דְאֶתְקָרִיאוּ פְּנֵי יְהוּ"ה מְמַנּוּ עֲלֵיהּוֹן, דְאֶתְמַר בְּהוֹן (יחזקאל א' ו) וְאַרְבַּעַה פְּנִים לְאַחַד, וְאִית פְּקוּדֵין דְתַלְיִין מְחוּטָמָא, וְכַמָּה מַלְאָכִין דְאֶתְמַר בְּהוֹן (תהלים קד ד) עוֹשֶׂה מַלְאָכִיו רוּחוֹת מְמַנּוּ עֲלֵיהּוֹן, וְאִית פְּקוּדֵין דְתַלְיִין מְפִימָא, וְכַמָּה מַלְאָכִים דְמְמַנּוּ עַל קַלְיִין

דאורייתא ועל דבוריו, דאתמר בהון (קהלת י כ) כי עוף השמים יוליד את הקול ובעל כנפים יגיד דבר, ואית פקודין דתלגין מידוי דמלפא, וכמה מלאכין ממנו עליהו דאתקריאו ידון, הךא הוא דכתיב (יחזקאל א ח) וידי אדם מתחת כנפיהם, ואית פקודין דתלגין מגופא כענבין דאתפלא.

אמר ליה רבי אלעזר, אבא, והא לעילא הא אוקמוה דלית גוף ולית גויה, אמר ליה ברי, לעלמא דאתי אתמר דאיהי אימא עלאה, אבל לתתא אית גופא בעלמא דין דאיהי שכינתא תתאה, וגופא איהי אורייתא, דמינה תלגין כל פקודין, ואית פקודין דתלגין מאות ברית, וכמה מלאכין ממנו עליהו דאתקריאו מארי דאותות, דאתמר בהון (בראשית א יד) והיו לאותות, ועליהו אתמר למשה (שמות ג יב) וזה קד האות, והאי איהו אות דכל צבא השמים ממנו עליה, ואית פקודין דתלגין ברגליו, וכמה מלאכין ממנו עליהו, דאתמר בהון (יחזקאל א יד) והחיות רצוא ושוב, ואתמר בהון (שם ז) ורגליהם רגל ישרה, והכי תלגין פלהו מגופא, בשערא דתלגא מרישא, וכל נימא ונימא אחזי דאיהו מלאך דתלגא מרישא.

וכל מאן דפשע בפקודא, כאלו פשע בדיוקנא דמלפא, זכאה נשמתא דאיהי בדיוקנא דמאריה, דמקיים פקודין אליו, דמינה תלגין כל מלאכין אליו דאתקריאו עיני יהויה אַזְנֵי יהויה, וכל תקונין וחיילין ומשרגין דגופא דלעילא, וכד סלקת נשמתא כל אליו חיילין סלקין עמה, וכד נחתא כל אליו חיילין נחתין עמה, איהי סלם, והנה מלאכי אלהיים (בראשית כח יב) סלקין ונחתין בה, בה ממש, וכד סלקא, קלא נחית ברומי רקיעין לכל חיילין ומשרגין, הבו יקרא לדיוקנא דמלפא.

דף קלא ע"ב

מצוה (דף קלא ע"ב) דכל פקודא, ביה שרגא יהויה, הוא אשתפח בכל אבר ואבר, הוא אשתפח בארבע גוונין דשערא ובארבע גוונין דעינא, ובארבע אדרין דאודנא, ובארבע גוונין דאנפין, ובקלא ובדבורא ובקריאה ואמירה, (ובעשיה דידין) ובכל אבר ואבר דגופא איהו יהויה, ממנא על כל מצוה ומצוה, דביה מצוה בא"ת ב"ש, מ"צ י"ה, פ"ץ ו"ה, הא מצוה יהויה, מצפץ, יהויה בא"ת ב"ש מצפ"ץ. וברי, כל אברין אתקריאו כנויין לשמא דיהויה, וכל מלאכין דתלגין מההוא אבר פלהו סלקין ונחתין בשליחותיה, וכל מאן דקרא למלאכין ולכנויין ולא בההוא אבר דממנא עליה, לית סליק פעולה בידי.

רישא איהו כנוייה דשם אהייה, וכל מלאכין, וממנו דהויות, מהכא תלגין, וביה שאליו מלאכין איה מקום כבודו להעריצו, אייה רשים באהייה, ותמן הייה דסליק בחושבון כו דאיהו כתר, איהו רשים בא"ב ג"ד הי"ו ז"ח ט"י, (אהייה) אל"ף הי"א יו"ד הי"א איהו רזא דעשר אתון מעילא לתתא, האי איהו כתר בריש פלהו שמהו, ולעילא מניה יו"ד הי"י

וּאִיוּ (נִיֵּא וִיֵּי) הִיֵּי, אֲלֵיִף דְלִית נוּיִן יוּיִד, לְעֵילָא מְנִיה יוּיִד הִיֵּא וּאִיוּ הִיֵּא, וְכִלְהוּ סְלָקִין לְאַרְבַּעִין וַתְּרִין אַתְּוּוּ, וְאַלִין אִינוּן אַתְּוּוּן דְאַתְּבְּרִיאוּ בְּהוּן שְׁמִיָּא עֲלָאִין, וְאַרְצוֹת הַחַיִּים, דְאַלִין אַתְּקִרִיאוּ שְׁמֵי הַשְּׁמַיִם, וּמֵאן דְבָרָא בְּהוּן כִּלְא, אוּמְנָא דְכִלְא, עֲלֵת הַעֲלוֹת מִתְעַלָּה עַל כִּלְא, הוּא בְּרִיךְ לְכִלְא, וְלְעֵילָא מִכָּל בְּרַכָּאן, הֵדָא הוּא דְכַתִּיב (נחמיה ט ה) וּמְרוֹמָם עַל כָּל בְּרַכָּה וַתְּהַלָּה, וְלֹא צְרִיךְ אִיהוּ בְּרַכָּאן מְאַחְרָא, דְלִית עֲלֵיהָ מָאן דְאַשְׁפַּע לֵיהָ.

בְּרִי אֵית פְּקוּדִין דְתַלְיִין בְּרַגְלִין, דְאַתְּמַר בְּהוּן (יחזקאל א ז) וְרַגְלֵיהֶם רַגְלֵי יִשְׂרָאֵל, (שם יז) עַל אַרְבַּעַת רַבְעֵיהֶם, בְּלִכְתָּם יֵלְכוּ, דָּא אַדְנִי, דְעֲלִיהָ אַתְּמַר (תהלים פה יד) צֶדֶק לִפְנֵינוּ יְהִלֵּךְ וְיִשֵּׁם לְדָרְךְ פְּעַמָּיו, וְאִינוּן מְאֵת אַדְנִים לְמֵאֵת הַכֶּפֶר, דְנִחַתִּין לְמֵאָה בְּרַכָּאן, וְדָא ק' מִן צֶדֶקָה דְאִיהִי צְלוּתָא, צ' תַּשְׁעִים אַמְנִים, ד' אַרְבַּע קְדוּשׁוֹת, ק' מְאָה בְּרַכּוֹת, ה' חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה, וְהֵאֵי צֶדֶקָה אִיהִי אִימָא עֲלָאָה, צֶדֶק אִימָא תַתְּאָה, דְאַתְּמַר בְּהָ (שם) צֶדֶק לִפְנֵינוּ יְהִלֵּךְ, (ישעיה מא ב) צֶדֶק יִקְרָאֵהוּ לְרַגְלוֹ, דָּא דִּינָא וְדָא רַחֲמֵי, צֶדֶק אִימָא תַתְּאָה, צֶדֶקָה אִימָא עֲלָאָה.

כָּל פְּקוּדִין דְהִלִּיכָה תַלְיִין בְּרַגְלִין, כְּגוֹן הִלִּיכָה לְבֵי כְּנִישְׁתָּא, הִלִּיכָה לְבְרִית מִיָּלָה, הִלִּיכָה לְמֵת מְצוּהָ, אוּ לְכָל הִלִּיכָה דְמְצוּהָ, וְהֵאֵי פְקוּדָא דְבְרִית מִיָּלָה תַלְיָא בְּצַדִּיק, וְצֶדֶקָה בִּידִין מִן נִתּוּן תַתּוּן, כָּל פְּקוּדִין אִינוּן מְשׁוּלְבִין אִלִין עִם אִלִין הֵדָא הוּא דְכַתִּיב (שמות כו יז) מְשׁוּלְבוֹת וְכוּ', וְכֵן תַּפְלִין תַלְיִין בְּרִישָׁא וּבִידָא שְׁמֵאָלָא, צִיצִית עַל כֶּתֶף, מְצוּת לְלִמּוּד וּלְלִמּוּד בְּפוּמָא, וְכֵן צְלוּתִין תַלְיִין בְּפוּמָא, וְהֵכִי מְצוּת שׁוֹפָר בְּרוּחָא דְנִשְׁיב בֵּיהָ בְּפוּמָא, וְהֵהוּא רוּחָא אַתְּעֵבִיד קְלָא, וְכֵן קְרַבְנִין דְאִינוּן רִיחַ נִיחַח לִיהוּיָהּ תַלְיִין בְּחוּטְמָא, וְאַעִי בּוּסְמִין דְאַבְדִּלְתָּא, וְכָל דִּינִין תַלְיִין בְּדְבוּרָא, וְכֵן בְּעֵינִין, כְּמָה דְאוּקְמוּהוּ מְאַרִי מִתְנִיתִין אִין לְדִיִין אֶלָּא מַה שְׁעֵינִין רוּאוֹת.

דף קלב ע"א

וְאֵית פְּקוּדִין דְתַלְיִין בְּשְׁמִיעָה כְּגוֹן קְרִיאַת שְׁמַע, אוּ פְקוּדִין אַחְרָנִין, דְאַתְּמַר בְּהוּן אִם הַשְּׁמִיעַ לְאַזְנוֹ יֵצֵא, וְדָא תְקִיעַת שׁוֹפָר, סוּף סוּף בְּאַלִין אַבְרִין תַלְיִין כָּל פְּקוּדִין, אֶלָּא פְקוּדָא דִירָאָה וְאַהֲבָה אֵלוּ תַלְיִין בְּמוּחָא וְלְבָא, וְכָל פְּקוּדִין דְעֵשְׂיָה כְּגוֹן סוּפָה וְלוּלָב תַלְיִין בִּידִין, וּבְאַלִין תַקוּנִין (ס"א פקודין) צְרִיךְ בְּרַשׁ לְאַשְׁתְּמוּדְעָא כָּל מְלָאָכְיָא דְאַתְּקִרִיאוּ עֵינֵי יְהוּיָהּ אַזְנֵי יְהוּיָהּ, וְאִינוּן דְאַתְּמַר בְּהוּן (תהלים קד ז) עוֹשֶׂה מְלָאָכְיוֹ רוּחוֹת (משרתיו אש לוהט), דְתַלְיִין בְּחוּטְמָא, וּמְלָאָכְיוֹ דְאַתְּמַר בְּהוּן (קהלת י כ) כִּי עוֹף הַשְּׁמַיִם יוֹלִיךְ אֶת הַקּוֹל דְתַלְיִין בְּקִלְא, וּבְעַל כְּנַפְיָם יִגִּיד דְבַר (שם) דְתַלְיִין בְּדְבוּרָא, וּמְלָאָכְיָא דְתַלְיִין בְּעֵשְׂיָה, כְּגוֹן וִיּוֹדֵי אֲדָם (יחזקאל א ד), וּמְלָאָכְיוֹ דְאַתְּקִרִיאוּ אוֹתוֹת, דְתַלְיִין בְּצַדִּיק (דף קלב ע"א) דְאַתְּמַר בְּהוּן (ירמיה יב) וּמֵאוֹתוֹת הַשְּׁמַיִם אֵל תַּחֲתוֹ, וּמְלָאָכְיוֹ דְתַלְיִין בְּרַגְלִין, דְאַתְּמַר בְּהוּן (יחזקאל א יד) וְהַחִיּוֹת רְצוּא וְשׁוֹב, וְנַעֲנוּעָא דְכִלְהוּ יְהוּיָהּ, וְצְרִיךְ לְמַנְדַּע נְקוּדָה דִילֵיהָ, בְּכָל אַבְרָא וְאַבְרָא נְקוּדָה דְאַתְּחִיב לְמְלָאָכְא דְאִיהוּ (אור) מִים, וְלְמְלָאָכְא דְאִיהוּ אֵשׁ,

וּלְמַלְאָכָא דְאִיהוּ רוּחַ, דְּכָל נְקוּדֵין אֵינוּן אֶשָׁא וְרוּחָא וּמִיָּא, מְלָכוּת עֶפְרָא
מֵאַנָּא דְכֻלְהוּ עֲלָיִן דְתַלְיִין מִסְפִּירָן, וְלִתְתָּא הָכִי אֵית מְלָאכִין דְתַלְיִין
מִכְּסָא וּמְלָאָךְ וְאוּפּוֹן, דְמִתְמָן נְשָׁמָה וְרוּחָא וְנִפְשָׁא, גּוּפָא מֵאַנָּא דְכֻלְהוּ,
מִיכְאֵ"ל אִיהוּ מִיָּא, וְאִיהוּ מְמוּנָה עַל יָמָא, וּבְגִין דָּא פִּד אַעְבַּר מִשָּׂה
לְיִשְׂרָאֵל בְּיָמָא, בֵּיה שִׁבַּח לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב (שְׁמוֹת טו י"א)
מִ י כְּ מוֹד בָּא לִים יְהוִיָּה, גְּבֻרִיא"ל מְמוּנָה עַל אֶשָׁא, אוּרִיא"ל עַל רוּחָא,
רְפֵא"ל עַל עֶפְרָא, מֵאַלְיִן תַּלְיִין כְּמָה רַבִּי רַבּוּן דְמְלָאכְיָא דְתַלְיִין מְנַיְיָהוּ.

בְּרִי, אַגְרָא דְאַלְיִן פְּקוּדֵין דְתַלְיִין בְּאַלְיִן אִבְרִים, הוּא דְמָאן דְמִיַּחַד
לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּשִׁכְנִיתִיה בְּהַאי עֲלָמָא, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְזוּוּג לִיה
בְּבֵת זוּגִיָּה לְהַהוּא עֲלָמָא, וּמָאן דְקָרִיב לִיה לְשִׁכְנִיתִיה קָרְבָּנָא, קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא מְקָרֵב לִיה בְּבֵת זוּגִיָּה, וּמָאן דְעֵבִיד לִיה בִּי מְקוּדְשָׁא, הִדָּא הוּא
דְכְּתִיב (שִׁם כ"ח ח) וְעָשׂוּ לִי מְקוּדֵשׁ, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֵבִיד לִיה בְּהַהוּא עֲלָמָא
בֵּית לְדִיִּירָא (לִיָּה) תְּמָן דְאִיהוּ קֻדְשׁ קֻדְשִׁין, וּמָאן דְעֵבִיד לִיה סִפְּהָ, קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא מְסַפֵּךְ עֲלֵיה בְּהַהוּא עֲלָמָא, וְאַגִּין עֲלֵיה מְכָל מְלָאכִי חַבְלָה פִּד
נְפִיק מֵהַאי עֲלָמָא וְאַזִּיל לְהַהוּא עֲלָמָא.

וְכָל מָאן דְמְבַרֵךְ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּמְקוּדֵשׁ לִיה בְּצִלוֹתִיה בְּהַאי עֲלָמָא,
קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְבַרֵךְ לִיה בְּהַהוּא עֲלָמָא, וּמְקוּדֵשׁ לִיה, וְלִית קְדוּשָׁה
פְּחוּת מְעַשְׂרָה, אוּף הָכִי עֵבִיד לִיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲשֶׂרָה חוּפּוֹת בְּגוּן עֲדוּן,
דְקְדוּשִׁין דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עִם שִׁכְנִיתִיה, אֵינוּן קְדוּשׁ קְדוּשׁ קְדוּשׁ, וְשִׁבַּע
בְּרַכָּאן דִּילִיָּה אֵינוּן בְּקִרְיָאֵת שְׁמַע, בְּשַׁחַר שְׁתַּיִם לְפָנֶיהָ וְאַחַת לְאַחֲרֶיהָ,
וּבְעֵרֵב שְׁתַּיִם לְפָנֶיהָ וְשְׁתַּיִם לְאַחֲרֶיהָ, הָא שְׁבַע, וְיַחְוּד דִּילִיָּה שְׁמַע יִשְׂרָאֵל,
וְהָכִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מְבַרֵךְ לִיה וְלְכֻלָּה דִּילִיָּה, וּמְקוּדֵשׁ לִיה עִמָּה
בְּקְדוּשָׁה, וּמִיַּיַּחַד תְּרוּיְיָהוּ, וְכֻלָּא מְדָה כְּנַגְד מְדָה.

סוּף סוּף בְּכָל מָה דְאַשְׁתַּדַּל בְּר נֶשׁ בְּפְקוּדוּי דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּגִינִיָּה
וּבְגִין שִׁכְנִיתִיה, הָכִי אֶשְׁתַּדַּל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִין בְּר נֶשׁ וּבֵת זוּגִיָּה
בְּהַהוּא עֲלָמָא, זְכָאָה חוּלְקִיָּה מָאן דִּישְׁתַּדַּל לְמַעְבַּד רְעוּתִיָּה, דְלִית פּוּמָא
יְכִיל לְמִימַר אַגְרָא דִּילִיָּה בְּהַהוּא עֲלָמָא דְאִיהִי לְדָרִי דְרִין, בְּר נֶשׁ עֵבִיד
לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא רְעוּתִיָּה דְאִיהוּ לְפָנִים שְׁעֵתָא בְּהַאי עֲלָמָא, וּבְנִי לִיה
בְּנִינָא בֵּיה, קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּנִי לִיה לְבַר נֶשׁ בְּעֲלָמָא דִּילִיָּה בְּנִינָא לְדָרִי
דְרִין, זְכָאָה מָאן דְשָׂרְיָא לִיה בְּכָל אַבְר וְאַבְר דִּילִיָּה לְמַעְבַּד לִיה אַתְר
לְשָׂרְיָא תְּמָן, וְלֵאמֹלְכָא לִיה בְּכָל אַבְר וְאַבְר, דְלָא יְהֵא בֵּיה אַבְר פְּנוּי מְנִיָּה,
דְאִם חֶסֶר אַבְר חַד דְלָא שָׂרְיָא עֲלֵיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּגִין הַהוּא אַבְר
אַתְחַזֵּר לְעֲלָמָא בְּגִלְגוּלָא, עַד דְאַשְׁתַּלִּים בְּאַבְרִין דִּילִיָּה, לְמַהוּי כְּלָהוּ
שְׁלָמִין בְּדִיוֹקְנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְאִם חֶסֶר חַד לָאו אִיהוּ בְּצִלְמוֹ
דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

פּוּמָא עֲקִימָא לָא שָׂרְיָא בֵּיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְאִיהוּ מוּם, כָּל שְׁכּוֹן אִם
דְבוּרָא דִּילִיָּה עֲקִים, עֲלִיָּה אַתְמַר (קַהֲלַת א טו) מְעֵנַת לָא יוּכַל לְתַקּוֹן, פִּימָא
וְלָבָא אֵינוּן לְקַבֵּל אוּרִיָּיתָא דְבְּכַתְב וְאוּרִיָּיתָא דְבַעַל פְּהָ, קָלָא וְדְבוּר דְנְפִיק
מִתְרוּיְיָהוּ אִיהוּ וִיָּה, צְרִיךְ לְאַפְקָא לִיה בְּדַחִילוֹ וּרְחִימוֹ דִּיָּיָה, וְאִם לָאו,

דף קלב ע"ב

שְׁפוּן אַרְיָא מְסֻטְרָא דְאַנְשֵׁי חֵיל, רְחִבִּין מְסֻטְרָא דְיָרְאֵי אֱלֹהִיִּים, שְׁפוּן
 בִּינוּנִיִּים מְסֻטְרָא דְאַנְשֵׁי אַמֶּת, זְעִירָן בְּעִגּוּלָא מְסֻטְרָא דְשׁוֹנְאֵי בְּצַע, כְּמָה
 קָלִין וְדַבּוּרִין נְפִיקִין מְפִימָא מִיַּד דְנִפְקִין מְפּוּמּוּי כְּמָה מְלֶאכִים דְאַתְקִרְאוּ
 עוֹפִין נְטִלִין מְלוּלִין דְפִימָא. חֲמֵשׁ תַּקּוּנִין אֵינּוּן בְּפִימָא, דְאַתְמַר בְּסִפְר
 יְצִירָה, אַחַהֲיַע בּוּמִיָּף גִיכִיִּיק דְטַלְנִית זְסֻרִיָּץ, וְגַהוּן (דְבָרִים כו ז) אֲבָנִים
 (דף קלב ע"ב) שְׁלֵמוֹת תְּבִנָּה לְקוּדְשָׁא בְּרִיָּךְ הוּא בְּכֻמָּה צְלוּתִין וּפּוֹלְחָנִין,
 וְעַלְיָהּ אָמַר יַעֲקֹב וַיִּשְׁכֹּב בְּמִקּוֹם הַהוּא (בְּרֵאשִׁית כח יא), וַיִּשְׁכַּב וַיִּישׁ כִּיֵּב
 אֲתוּנוּן בְּמִקּוֹם הַהוּא, יִישׁ (מְשַׁלֵּי ח כא) לְהִנְחִיל אוֹהֲבֵי יֵשׁ, כִּיֵּב בְּדָּבָר יְבָרָךְ
 יִשְׂרָאֵל (בְּרֵאשִׁית מח כ), בְּדָבָר בְּטָחוּ אֲבוֹתֵינוּ (תְּהִלִּים כב ה), כִּי בְּדָבָר אַרְוִץ גְּדוּד (שִׁם יח
 ט), וּבְדָבָר יְהוּיָה (דְבָרִים ז ו), אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לָהֶם בְּדָבָר (שְׁמוֹת לב יג), נְגִילָה
 וְנִשְׁמָחָה בְּדָבָר (שִׁיר א ד), בְּהוֹן בְּרוּךְ כִּי בּוֹד יְהוּיָה מִמְקוֹמוֹ (יחזקאל ג יב).

דִּיקְנָא, בְּסִפְרָא בְּן סִיָּרָא, קָלִיל דְקוֹן קוֹרְטָמֹן, עַב דְקוֹן אִיהוּ בְּרַבּוּיָא דְלִיחָא
 בְּלַחוּתָא דִּילִיָּה, וּבְגִין דָּא אִיהוּ פְתִיָּא שְׁטִיָּא, (אִמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן) מָאן דְלִית לִיה
 דִּיקְנָא בְּאַנְפּוּי וּבְפִימּוּי אֶלָּא זְעִיר, הוּא פְקֻחָא (פְקִיעָא), דְמָרָה יְרוּקָא אִיהוּ
 אֲתַגְבַּרְת עֲלִיָּה, וְלִית בֵּיה לַחוּתָא כָּלֵל, דִּיקְנָא בִּינוּנִית דָּא אִיהוּ אִישׁ תַּם,
 דְעַתִּיָּה שְׁלִים, מָאן דְלִית לִיה דִּיקְנָא בְּאַנְפּוּי כָּלֵל, מְרָה קָרִירָא וַיִּבְשָׁתָא
 אֲתַגְבַּרְת עָלוּי, לִית בֵּיה לַחוּת וְחֲמִימוֹת כָּלֵל, מְאַרִי דְעַצִּיבוּ אִיהוּ, עוֹבְדוּי
 כְּאַתְתָּא.

תָּא חֲזִי אִית בְּנֵי נְשָׂא דְמִמְלָלָן בְּנַעֲנוּעָא דְעֵינִין, וְאַחֲרָנִין בְּנַעֲנוּעָא דְיָדִין,
 וְאַחֲרָנִין בְּנַעֲנוּעָא דְרִישָׁא, וְאַחֲרָנִין בְּנַעֲנוּעָא דְגּוּפָא, וְאַחֲרָנִין בְּנַעֲנוּעָא
 דְרַגְלִין, דָּא אִיהוּ דְבָכָל אֲתַר דְנִשְׁמַתִּיה בֵּיה, תַּמּוֹן עֶבֶד נַעֲנוּעָא יִתִּיר
 בְּהוּא אֲתַר.

אָמַר לִיה רַבִּי אֶלְעָזָר, אַבָּא, וְכִי נִשְׁמַתָּא לָא אִיהוּ בְּאַתַר יְדִיעָא בְּלָבָא,
 וְאַתְפִּשְׁטוּתָהּ בְּכָל אַבְרִין דְלָבָא, אָמַר לִיה בְּרִי, וְהָא כְתִיב בְּהָ (רוֹת ג ז) וַתִּגַּל
 מְרַגְלוֹתֶיהָ וַתִּשְׁכַּב, כְּפּוּם עוֹבְדוּי דְבַר נֶשׁ הָכִי נִפִּיק לָהּ מְאַתְרָהּ, וְנַחֲתִית לָהּ
 לְבַר מְאַתְרָהּ, כְּגוּוֹנָא דְשְׁכִינְתָּא דְאַתְמַר בְּהָ (ישעיה נא) וּבְפִשְׁעֵיכֶם שְׁלַחָה
 אִמְכֶם, וַתִּיּוֹבְתָא שְׁלִימְתָא, מָאן דְאַתִּיב לָהּ לְאַתְרָהּ דְהוֹת בְּקֻדְמִיתָא,
 דְבִזְמַנָּא דְנִשְׁמַתָּא אִיהוּ בְּלָבָא אֲתַקְרִיאַת מְטְרוֹנִיתָא, כִּד נִפְקַת מְלָבָא לָא
 אֲתַקְרִיאַת מְטְרוֹנִיתָא, כְּפּוּם חוּבוּי דְבַר נֶשׁ הָכִי נַחֲתִית לָהּ מְדַרְגָּא לְדַרְגָּא
 וּמְאַבְרָ לְאַבְרָ, עַד דְנַחֲתִית לָהּ לְרַגְלוּי, וְכְפּוּם זְכוּוֹן דִּילִיָּה הָכִי סְלִיקַת, עַד
 דְסְלִיקַת לְאַתְרָהּ, וּבְגִין דָּא בְּכָל אֲתַר דְנַחֲתַת, תַּמּוֹן עֶבֶדַת תַּנּוּעָה יִתְרָה
 בְּהוּא אַבְרָ יִתִּיר מְאַחֲרָנִין.

שְׂרַטוּטִין דִּידִין אֲשַׁכְחָנָא דְאַיְנוּן כְּעִנְפִין דְאַיְלָנָא, מְנַהוּן אַרְיָא, מְנַהוּן
 קְצָרִין, מְנַהוּן מְשַׁלְבּוּ, מְנַהוּן בְּעִגּוּלָא זְעִירִין.

אשכחנא ברזא דמתניתא, דטורין רמאין עמיקין, גו סוספיתא, קונטרסא, קטרא דקטורין, תמן הנה חד אוכמא בלא רגליו, מפכפך הפוכין, גוף טרין, כד הנה יתיב אזיל, כד הנה אזיל יתיב, כד הנה אזיל מהפך טורין, כד הנה יתיב מעקר טורין, מאן דאערע ביה טרין ליה וקטיל ליה, ולא אהני, זכאה איהו מאן דאסתמר מניה.

כל דיוקניו דבני עלמא ביה רשימין, כל ציורין ביה מצויירין, כל גונוני ביה מרקמו, דסטורין אחרניו כמה ענפין תליין מניה, דשרביטין דנורא מלהטא דזריק, כמה גלגליו סחרין ליה, כלהו מליין עייניו דגומרין דנורא מלהטין, מנהון מזדעזעאו חזילין ומשרין, לית בהון רחמנותא כלל, זכאה איהו מאן דאסתמר מניה.

דף קלג ע"א

ביה רשומין דיוקניו דחיוון בישין, דאינון מזל אריה, מזל שור מועד, מזל נשר, מזל אדם, כל נוני ימא מסאבין ביה מצויירין, ועופין וחיוון דסטרא דמסאבו ביה רשימין ומצויירין, דכלהו מועדין לקלקל, כמה שרביטין ונצוצין אזדריקו מניה על בני נשא, ואינון נשמתין דחייבין, דקא מרפיבין על בני נשא, מנהון דכורין מנהון נוקבין, לזמניו מרפיבין נוקבין על דכורין, לזמניו דכורין על נוקבין, כד אזדריקו לא אזדריקו לאתר ידיעא, אלא כל חד באתר דלא (דף קלג ע"א) מיניה. ווי לון לאינון טיפין, דאינון נצוצין ושרביטין אערעו בינייהו, אליון שטיין דלא מסתמרין גרמייהו בזווגא דלהון, מרפיבין לון בהון, ואתעביד אילנא דעץ הדעת טוב ורע.

נוקבא אית ליה דאתקריאת להט החרב המתהפכת, דכל גלגולין דנשמתין ביה מתהפכין, לזמניו מטה לנחש, לזמניו נחש למטה, והכי מתהפכא דכורא לנוקבא, נוקבא לדכורא, ואליון דהפכין לשלחנם גרמין הפוכין אליו. הפכפך דכלהו להט החרב המתהפכת מרע לטוב ומטב לביש, והכא רזא דצדיק ורע לו רשע וטוב לו, ודא איהו גולל אור מפני חשך וחשך מפני אור, מאן דאלים גבר, כד אלים נוקבא על דכורא בגלגולא דיליה לית ליה דיקנא, עקר הוא, עובדוי כבעירא, תועבה איהו.

והכי אינון מתהפכין דרגין מדינא לרחמי ומרחמי לדינא, כגוונא דסטרא דדכיו הכי מתהפכין מסטרא דמסאבו, אם אלים גבר, והוא יהיה פרא אדם ידו בכל (בראשית טז יב), ואם אלימא נוקבא יד כל בו, אית שלטנותא לביש ואית שלטנותא לטב, אית שלטנותא דשליט (סליק) דא על דא, ואית שלטנותא דניאופין, כד שליט זונה עליה, כלהו בעירן אתנין עליה, כמה דאשכחנא בנבוכדנאצר, דאתמר ביה (דניאל ד כב) ומבני אינשא טריד ועשבא כתורין ליה יטעמון עד דשבעה עדניו יחלפון עלוהי, דאינון שבעה ככבי דיליה, יתחלפון עלוהי מדכורין לנוקבין, ובגין דא כד גלגולא

דְּנוּקְבָא קָא רְכִיבַת עֲלֵיהּ, עוֹבְדוּי אִיהוּ כְּאַתְתָּא, כַּד מְלִיל מְלִיל בְּפִתְיחוּ
דִּידִין, וְקָלִיָּה וְדַבּוּרִיָּה וְכָל עוֹבְדוּי כְּאַתְתָּא, תוּעֵבָה אִיהוּ, וּבְגִין דָּא מְבָרְכִין
יִשְׂרָאֵל עִמָּא קְדִישָׁא, בְּרוּךְ אַתָּה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ מְלִךְ הָעוֹלָם שְׁלֵא עֲשֵׂנִי
אִשָּׁה.

אָמַר לִיה רַבִּי אֶלְעָזָר, אָבָא, שְׁמַעְנָא דְאִית נַפְשָׁא דְמַרְכִּיבִין לָהּ בְּכַלְבָּא,
וּבְגִין דָּא אָמַר דָּוִד (תהלים כב כא) הַצִּילָה מִחֶרֶב נַפְשִׁי מִיַּד כָּלָב יַחֲדָתִי, מֵאִי
יַחֲדָתִי דָּא נִשְׁמַתָּא, וְכִי נִשְׁמַתָּא אַתְרֵיכִיבַת בְּכַלָּב, אָמַר לִיה בְּרִי אֵין,
בְּהֵוָה עָרַל נַחֲשׁ הַקְדָּמוֹנִי דְפִתִּי לַחֲוָה וּלְבָנֵי נֶשָׂא, דָּא אִיהוּ כָּלָב, וְדָא יֵצֵר
הָרַע דְאַתָּא בְּהֵוָה עִלְמָא מוֹרְכָב עֲלֵיהּ לְקַבְּלָא עוֹנֵשִׂיָּה.

וְאִית נִשְׁמַתִּין אַחֲרָנִין דְקָא אַתְּנִין בְּגִלְגוּלָא בְּכַמָּה חִיּוֹן, דְאַתְקִרִיאוּ מְזֵל
אַרְיָה, מְזֵל שׁוֹר, מְזֵל נֶשֶׁר, מְזֵל בְּתוּלָה, מְזֵל עֶקְרָב, מְזֵל טְלָה, מְזֵל מַאֲדִים,
מְזֵל נַחֲשׁ, מְזֵל דְגִים, כְּמָה דְאַשְׁפַּחְנָא בְּתָרִין עֶשֶׂר שְׁבֻטִין דְאַתְמַתִּילוּ
לְחִיּוֹן, דָּא לְאַרְיָה גוֹר אַרְיָה יְהוּדָה (בראשית מט ט), יוֹסֵף בְּכוֹר שׁוֹרוֹ, יִשְׁשַׁכָּר
חֲמוֹר גָּרָם, יְהִי דוֹן נַחֲשׁ עָלֵי דְרָךְ, בְּנִימִין זָאב יִטְרָף, וּבְרִי כָּל דָּא רָזָא
דְגִלְגוּלָא דִּיֵּצֵר הָרַע, אִית לְמָאן דְאִיהוּ דְמִנָּא לְאַרְיָה, וְאִית לְמָאן דְאִיהוּ
דְמִנָּא לְחוּיָא, וְאִית לְמָאן דְאִיהוּ דְמִנָּא כְּחֲמוֹר, לְכָל בְּרִיּוֹן אֲשַׁתְּנִי כְּפּוּם
עוֹבְדֵיהוֹן, וּכְפּוּם שְׁעֵתָא דְאַתְעֲבִידוּ בָּהּ.

וְעַם כָּל דָּא זְכָאָה נִשְׁמַתָּא דְשְׁלִיט עֲלֵיהּ וְרָכִיב עֲלֵיהּ, כְּבַר נֶשׁ דְרָכִיב עַל
סוּסִיָּא אוּ עַל חֲמֵרִיָּה, וְוִי לִיה לְמָאן דְחוּיָא שְׁלִיט עֲלֵיהּ, הַאי אַתְקִרִי רִשְׁע
גְּמוֹר, וּמָאן דְאִיהוּ שְׁלִיט עֲלֵיהּ אִיהוּ אַתְקִרִי צְדִיק גְּמוֹר, וְעֲלֵיהּ אַתְמַר
(ישעיה מג ד) וְאַתָּן אָדָם תַּחֲתָדְד, אָדָם בְּלִיעַל אִישׁ אָוֹן, וְלֹאֲמִים תַּחַת נַפְשָׁד
(שם), דְכַד בַּר נֶשׁ אִיהוּ שְׁלִיט עַל יֵצֵרִיָּה, הַכִּי אִיהוּ שְׁלִיט עַל כָּל שְׁנְאוֹי, וְאָם
יֵצֵרִיָּה שְׁלִיט עֲלֵיהּ שְׁנְאוֹי שְׁלִטִין עֲלֵיהּ.

דף קלג ע"ב

וּבְרִי אֲשַׁפַּחְנָא בְּמַתְנִיתִין, בְּרָזָא דְשֶׁרְטוּטִין וְצִיּוּרִין וְגוֹוֹנִין, בְּסַתְרָא דְרָזִין
טְמִירָא דְטְמִירִין, דְאָדָם דְבְרִיָּאָה דְאִיהוּ קְדָמוֹן לְכָל קְדוּמִים רְכִיב
בְּאַרְיָה, סְטָא לִימִינָא, וְעֵבִיד שֶׁרְטוּטִין, דְאִינוֹן אוּרְחִין וּשְׁבִילִין דִּינְמָא
דְאוּרִיָּתָא, דְעֲלִיָּהוּ אַתְמַר (שם מג טז) הַנּוֹתֵן בַּיָּם דְרָךְ וּבַיָּם עֵזָה נְתִיבָה,
אָדָם דִּיֵּצֵרִיָּה רְכִיב בְּשׁוֹר וְסְטָא לְשִׁמְאַלָּא, וְנָטִיל אִשָּׁא בְּפִימִיָּה (דף קלג ע"ב)
וְצִיֵּר צִיּוּרִין, אָדָם דְעֵשִׂיָּה רְכִיב בְּנֶשֶׁר וְנָטִיל רוּחָא בְּפּוּמוֹי וְסְטָא לְמִזְרַח
בְּאַנְפוֹי, וְעֵבִיד גְּוֹנִין בְּעֵינֵין בְּאַנְפוֹי. אָמַר לִיה מָאן אָדָם דְבְרִיָּאָה וִיֵּצֵרִיָּה
וְעֵשִׂיָּה הַכָּא, אָמַר לִיה בְּרִי הַאי אִיהוּ דְאַתְמַר בֵּיהּ וְאָדָם אֵין, וּמּוֹתֵר
הָאָדָם מִן הַבְּהֵמָה אֵין (קהלת ג ט), וְאִיהוּ אָדָם דְבְרִיָּאָה, דְבְּהַאי בְּרָא עֲלֵת
הָעֲלוֹת כָּל בְּרִיּוֹן, אָדָם דִּיֵּצֵרִיָּה חֲכָמָה, עֲלֵיהּ אַתְמַר (איוב כח כ) וְהַחֲכָמָה
מֵאֵין תִּמְצָא, דְאִיהוּ י' מֵאֵין, דְבִיָּה צִיֵּר כָּל צִיּוּרִין דְעֲלָמָא, בֵּיהּ צִיֵּר עֵינֵין
וְחוּטְמָא נוֹקְבִין דְחוּטְמָא נוֹקְבִין דְאוּדְנִין וּפִימָא, כָּל נְקוּדִין וְצִיּוּרִין דְאִינוֹן

עֲזָקָא לָאֵת י', וְאִיהִי בְהוֹן כְּאֲבָנָא בְרִישׁ עֲזָקָא, אָדָם דְּעֵשְׂיָה דָא וְי' מֵאִין, בִּינָה, אִיהִי אִם כָּל חֵי, מַעֲשֵׂה בְרָאשִׁית, בְּה אֲתַעְבִּידוּ כָּל עוֹבְדֵין דְּעוֹבְדָא דְּבְרָאשִׁית, וְגוֹנִין.

אַרְיָה דְּבִיה עֲבִיד שְׂרֻטוּטִין, דָּא חֲסֵד יְמִינָא, שׁוֹר דְּבִיה צִייר צִיורִין, דָּא גְבוּרָה, נְשֵׁר בְּאֲמֻצְעִיתָא, דְּבָה אֲשֶׁתְּמוּדְעוּ כָּל גְּוֹנִין, וְדָא תַּפְאָרְת, שְׁפִירוּ דְּכָל, דְּכָל גְּוֹנִין נְהָרִין בִּיה, וְנֶצַח הוּד יְסוּד אִינוּן לְקַבֵּל תְּלַת אַבְהוּ.

כָּל שְׂרֻטוּטִין וְצִיורִין וְעוֹבְדֵין, אִינוּן אֲתַחְזִין בְּשִׁכְיִנְתָּא תַּתְּאָה, דְּאִיהִי דְּמוּת אָדָם, וְעֵלָה אֲתַמַּר (הוֹשֵׁעַ יב יא) וּבִינְד הַנְּבִיאִים אֲדַמָּה, כְּלָא אֲתַחְזִי בְּה לְתַתְּאָה, וְלִית בַּר נֶשׁ יְכִיל לְמַנְדַּע וְלֹאֲסַתְּפִלָּא בְּשְׂרֻטוּטִין וְצִיורִין וְגוֹנִין דְּלַעֲיִלָּא אֶלָּא בְּה, וּבְגִינָה אֲתַמַּר (שְׁמוֹת ל ג כג) וְרִאִיתָ אֶת אַחוּרִי, אֶבֶל לַעֲיִלָּא מִינָה וּפְנִי לֹא יֵרָאוּ (שֵׁם), דְּלִית בְּרִיָּה דְּיְכִילָא לֹאֲסַתְּפִלָּא תַּמּוֹן, בְּתַקִּיפּוּ דְּצַחְצוּחִים, וְנַהוּרָא דְּגוֹנִין, דְּעֵלְיִיהוּ אֲתַמַּר (שֵׁם כ) כִּי לֹא יֵרָאֵי הָאָדָם וְחֵי, וְכִי בְּאֲנָפוּי דְּמִשָּׁה לֹא הוּוּ יְכִלִין לֹאֲסַתְּפִלָּא, כָּל שְׁכּוֹן בְּעַמּוּדָא דְּאֲמֻצְעִיתָא, דְּאִיהוּ כְּלִיל כָּל שְׂרֻטוּטִין וְצִיורִין וְגוֹנִין, וּבִיה נְהָרִין כְּלָהוּ, וְאִיהוּ כְּלִיל בְּכָלָהוּ (כָּלֵל דְּכָלָהוּ).

וּבְגִין דָּא אֲתַקְרִי ש, כְּלִיל תְּלַת עַנְפִין דְּאִינוּן תְּלַת אַבְהוּ, וְדָא אִיהוּ רְזָא וְשִׁכְבְּתִי עִם אֲבוֹתִי (בְּרָאשִׁית מו ז), וּבְגִין דָּא מְלָכוֹת אִיהִי בֵּית יַחֲיִידָה, שְׁבִי'ת, דְּבָה אֲתַגְלִין כָּל גְּוֹנִין וְשְׂרֻטוּטִין וְצִיורִין לְבַנֵי נֶשָׂא, וּבְה יְכִלִין לְמַנְדַּע כָּל מַה דְּלַעֲיִלָּא, וְלֹא בְּאֲתַר אַחְרָא, דְּאִיהִי כְּגוֹנוֹנָא דְּאֲסַפְקִלְרִיָּאָה, דְּאֲשֶׁתְּמוּדְעוּ בְּה פְּרָצוּפִין דְּאֲנָפוּין. שְׂרֻטוּטִין דִּידִין אִינוּן אֵילָנָא דְּחַיִי, כִּד אִינוּן פְּתִיחוֹן לְמַעְבַּד טִיבוּ, כְּשׁוֹשְׁנָה דְּאִיהִי פְּתִיחָא לְקַבְלָא, וְלֹאֲרַקָא רִיחָא טְבָא.

וְאִית עוֹבְדֵין טְבִין דְּאִינוּן אֵיבָא לֹאֵילָנָא, כְּגוֹן צְדָקָה, וְכַמָּה פְּקוּדֵין דְּתַלְגִין בִּידִין לְמַעְבַּד בְּהוֹן טִיבוּ, יְדִין דְּלֹא אֲתַחְזִין בְּהוֹן שְׂרֻטוּטִין, לֹאוּ אִיהוּ דִּיוֹקָנָא מֵאֵילָנָא דְּחַיִי, וְאִית שְׂרֻטוּטִין בְּאֲרַח מִישֵׁר מְסַטְרָא דִּיצְרָא טְבָא, וְאַחְרָנִין מְסַטְרָא דִּיצְרָא בִישָׂא, דְּאֵלִין פְּתִיחוֹן לְטִיבוּ, וְאֵלִין פְּתִיחוֹן לְבִישׁ, וְאִית דְּמוּרְכָבִין אֵלִין בְּאֵלִין, אֵילָנָא דְּטוֹב עִם רַע, וְרַע עִם טוֹב, אֵלִין אִינוּן דִּידִיהוֹן זְמַנִין עֲבָדִין טַב וְזְמַנִין עֲבָדִין בִּישׁ, יְדִין דְּעֲבָדִין טִיבוּ כָּל יוֹמוּי, אֵלִין אִינוּן מֵאֵילָנָא דְּחַיִי, וְאֵלִין דְּעֲבָדִין טוֹב וְרַע, אֵלִין אִינוּן מֵאֵילָנָא דְּטוֹב וְרַע, וִידִין דְּכָל יוֹמוּי עֲבָדִין בְּהוֹן עוֹבְדִין בִּישׁוּן, דָּא אִיהוּ מֵאֵילָנָא דְּאֲתַמַּר בִּיה (יִשְׁעִיָּה ה ב) וַיִּקּוּ לַעֲשׂוֹת עֲנָבִים וַיַּעַשׂ בָּאוֹשִׁים, וְאִית אֵילָנָא דְּלֹא עֲבִיד פִּירִין, וְאִיהוּ עֶקֶר, אֵלִין אִינוּן דְּלִית בְּהוֹן עוֹבְדִין טְבִין, וּבְגִין דָּא אֲמָרוּ מֵאֲרִי מִתְנִיתִין לֹא הַמְדָרְשׁ עֶקֶר אֶלָּא הַמַּעֲשָׂה הוּא הַעֶקֶר, וּבְגִין דָּא עֶקֶרָא דְּשְׂרֻטוּטִין וְצִיורִין וְגוֹנִין אִיהוּ עוֹבְדָא.

דף קלד ע"א

בַּת עֵין אִיהִי אֲסַפְקִלְרִיָּאָה, אַף עַל גַּב דְּאִיהִי אוּכְמָא, בְּה אֲתַחְזִין כָּל פְּרָצוּפִין וְגוֹנִין דְּאֲנָפוּי דְּבַר נֶשׁ, כִּד סְתִים בַּר נֶשׁ עֵינָא אִיהוּ מַחְשְׁבָה

סְתִימָא, א קמ״ץ איהו, קמ״ץ סתים, עינא איהו יי בעגולא דיליה, וי באורכא דיליה, כד אתפתח אתפתח בהי תתאה, כד נהיר נהיר בהי עלאה, בההוא זמנא דאתפתח בהי עלאה אתמר (דף קלד ע״א) בעינא (יחזקאל א א) נפתחו השמים ואראה מראות אלהיים, דאינון חמש אור דעובדא דבראשית, דכלילן בהי עלאה, חמש אור דנהרין בחמש גוונין, שבתא״י פתיא אוכמא, כל גוונין אתחשכאן ביה, איהו גוון גחון דחונא, דאתמר ביה (בראשית ג יד) על גחונך תלך ועפר תאכל כל ימי חיך, עפר איהו קר ויבש, הכי טחול קר ויבש, ובגין דא ועפר תאכל כל ימי חיך.

תא חזי לאו למגנא אמרו קדמאין, אין הרוכב טפלה לסוס אלא הסוס טפלה לרוכב, דסוס איהו נוקבא, לרוכב דאיהו אדם, אם זכה אתמר ביה (שם ב יח) אעשה לו עזר, ואם לאו פנגדו יצר הרע, עליה אתמר (קהלת ז כו) ומוצא אני מר ממות את האשה, ודא טחול שבתא״י, עזר דא שכנתא, עלה אתמר (משלי יח כב) מצא אשה מצא טוב ויפק רצון מיהו״ה, ובגין דא הו אמרי מארי מתניתין, מצא או מוצא.

לזמנין תשכח סוסיא דאתגאה ואפיל לרוכבו תחותיה, דא אתתא בישא, לזמנין תשכח אדם רכיב על סוסיא, לזמנין איש, לזמנין עבד, כגוונא דא תשכח לזמנין דאית גוף דאיהו סוס שפיר בכל תקונוי, ועביד עובדין בישין, בגין דאית ליה ההוא נפש דרכיב עליה, דאיהו אדם רע עבד או ממזר, ובגין דא אוקמוהו מארי מתניתין, לא המדרש עקר אלא המעשה הוא העקר, ולזמנין תשכח סוסיא בישא דאיהו גופא, דאית ליה דיוקנא בישא, ומאן דרכיב עליה איהו טב, וסטי ליה למעבד עובדין טבין, ודא איהו מטה כלפי חסד, ומאן דאית ליה דיוקנא שפירא ועובדין טבין, דא צדיק וטוב לו.

והכי איהו מאן דאיהו צדיק ובת זוגיה צדקת, מאן דאיהו דיוקניה בישא ואיהו שפיר בעובדוי, דא צדיק ורע לו, והכי איהו מאן דאיהו צדיק ובת זוגיה בישא, ומאן דאיהו דיוקנא בישא ועובדוי בישין, דא איהו רשע ורע לו, והכי איהו מאן דאיהו רע ואתתיה רעה, הכא אשתמודעין תלת גלגולין, רשע וטוב לו מאן דעובדוי בישין ודיוקניה שפירא, ואתתיה צדקת שפירתא בעובדהא.

דגלגולא גרים דא למהוי בר נש צדיק וטוב לו, צדיק ורע לו רשע וטוב לו רשע ורע לו, דגופא בישא ואתתא בישא לצדיק איהו עונשא דיליה, דגלגולא מחייב ליה, אמר רבי אלעזר, אבא, אם כן מאי תקנתיה למאן דאיהו צדיק ואית ליה אתתא בישא, אמר ליה ברי, יעביד ליה שנוי מקום ושנוי השם ושנוי מעשה, ואי לא אתתקנת יתרוך לה מניה בגט ויתסי, ואתנטע באתר אחרא (איוב לג כט), והו כל אלה יפעל אייל פעמים שלש עם גבר, עד הכא בשרטוטין דידין.

בקומה בצנאר, פתח רבי שמעון ואמר, אליהו אליהו, הא שכנתא הכא, וכלהו תברייא עמה נטרין לך הכא, טול רשו מקודשא בריך הוא לנחתא

הָכָא לִיקְרָא דְמִלְכָּא קְדִישָׁא, אֲנִתּוּ וְכָל מְאָרֵי מְתִיבְתָּאן דְלַעֲלִילָא וְתַתָּא
עֲמֵד, לְתַקְנָא שְׁעוֹר קוּמָה דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא כְּדָקָא יֵאוּת לִיה, אֲדַהְכִי הָא
אֲלִיָּהוּ קָא נַחַת וְכָל מְאָרֵי מְתִיבְתָּאן דְלַעֲלִילָא וְתַתָּא עֲמִיָּה, וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ
הוּא עַל פְּלָחוּ.

דף קלד ע"ב

פְּתַח אֲלִיָּהוּ וְאָמַר, רַבּוֹן עֲלֵמָּא יְהֵא רַעְוָא דִּילְךָ דְאֵימָא מְלִין בְּאַרְח מִישׁוֹר
כְּדָקָא יֵאוּת, כְּלָהוּ בְּמִדָּה בְּמִשְׁקָל בְּשְׁעוֹר קוּמָה דְשְׂכִינְתָּךְ. פְּתַח וְאָמַר, (שיר
ז ח) זֹאת קוּמְתָךְ דְּמִתָּה לְתַמָּר וְשְׂדִיךְ לְאַשְׁכְּלוֹת, מֵאֵי לְתַמָּר, אֶלָּא לְהֵהוּא
דְאַתְמָר בֵּיה (תהלים צב יד) צְדִיק כְּתַמָּר יִפְרֹחַ, כִּפְתַּת תַּמָּרִים, קוּמְתָךְ וְדֵאֵי
דְמֵיָא לְלוּלָב דְלִית בֵּיה קְצוּץ וּפְרוּד, וְלֵאוּ לְמִגְנָא אוּקְמוּהוּ מְאָרֵי מְתִנִּיתִין
נְפָרְצוּ עֲלִיו פְּסוּל, לוּלָב אִיהוּ דוּמָה לְשִׁדְרָה דְגוּפָא, דְאִיהוּ ו', קוּמָה דְכָלָא,
וְאִיהוּ שִׁית בְּחוּשְׁבֹן, וְחִמְשׁ עֲנַפִּין מְתַפְּשִׁטִין מִנִּיה, וְאִיהוּ גוּפָא (דף קלד ע"ב)
דְאִילָנָא בְּאַמְצְעִיתָא, וְחִמְשׁ עֲנַפִּין אֵינּוּן תַּרְיִן מֵהֵאֵי סְטָרָא, וְתַלְתַּת מֵהֵאֵי
סְטָרָא, וְעֲלִיָּהוּ אֲתַמָּר (ויקרא כג מ) וְעֲנַף עֵץ עֲבוֹת וְעַרְבֵי נַחַל, עֲנַף לְשִׁמְאָלָא,
עֲבוֹת לִימִינָא, עֵץ בְּאַמְצְעִיתָא, עַרְבֵי נַחַל תַּרְיִן, עֲבוֹת תַּלְתַּת, וְכָלָהוּ חִמְשׁ,
וְאֵינּוּן לְקַבֵּל תַּרְיִן שׁוּקִין וּבְרִית, וְתַרְיִן דְרוּעִין, אֲתַרוּג לֵב בְּאַמְצְעִיתָא,
עֲקָרָא דְאִילָנָא וְעֲנַפּוּי, וְאִיהוּ אֵיבָא דְאִילָנָא, וּבִיה אִיהוּ עֵץ פְּרִי עוֹשֶׂה פְּרִי
לְמִינוּ.

צוּרָא עַל כְּלָהוּ אֵימָא עֲלָאָה, מוּחָא אַבָּא, וּבִיה נְבִיעוּ דְאִילָנָא, דְמְקוּרָא
דִּילִיה אֲתַקְרִי אֵין סוּף, עֲלִין דְאִילָנָא אֵינּוּן קוּוּצוּתִין, עֲלִיָּהוּ אֲתַמָּר (שיר ז
ו) רֵאשִׁיךְ עֲלִיךָ כְּפַרְמֶל, כְּלָהוּ יְרוּקִין, דְהִכִּי צְרִיכָא שְׁעָרָא דְאַתְתָּא דְאִיהִי
בְרַתָּא דְמִלְכָּא לְמַהוּי יְרוּק כְּשִׁבְעָה מִינֵי דְהַבָּא, וְאַתְרוּג אִיהִי יְרוּקָא,
וְאַסְתֵּר מִתַּמָּן הוּת יְרַקְרוּקָת.

שְׁעוּרָא דְרַצוּעִין דְתַפְּלִין אֵינּוּן עַד לְבָא, וְהִכִּי שְׁעָרוּ לֹון מְאָרֵי מְתִנִּיתִין,
וְהִכִּי שְׁעוּרָא דְשְׁעָרָא דְבְרַתָּא דְמִלְכָּא עַד לְבָא, וְכָל עֲנַפָּא וְעֲנַפָּא דְאִילָנָא
דִּילָהּ, דְאֵינּוּן קִנֵּי מְנוּרָה, כְּלָהוּ צְרִיכִין בְּמִדָּה וּבְמִשְׁקָל וּבְמִדָּה חֲדָא, דְלָא
יְהֵא דְרוּעָא חֲדָא אַרְיֵךְ מִחְבְּרִיה, וְלָא שׁוּקָא חֲדָא אַרְיֵךְ מִחְבְּרִיה, אֶלָּא
כְּלָהוּ בְּמִדָּה בְּמִשְׁקָל דָּא בְּדָא, וְהִכִּי עֵינִין דִּילִיה שְׁקִילִין דָּא לְדָא, וְהִכִּי
אוּדְנִין, וְהִכִּי נוּקְבָא דְחוּטְמָא דִּילָהּ, וְהִכִּי אֲנַפִּין דִּילָהּ, וְהִכִּי שְׁפֹון דִּילָהּ,
דְלָא יְהֵא חֲדָא אַרְיֵךְ וְחֲדָא קְצִיר, אֶלָּא כְּלָהוּ בְּשִׁקוּלָא חֲדָא.

מְבוּעָא דְמֵיָא הִכִּי צְרִיךְ לְאַשְׁקָאָה וּלְדַכְּאָה לְכָל גוּפָא, וְכָלָא אֲצִטְרִיךְ
בְּמִדָּה וּבְמִשְׁקָל כְּמְבוּעָא דְמֵיָא, וְלְכָל אַבְרָ וְאַבְרָ דְאִיהוּ עֲנַפָּא דְאִילָנָא,
בְּמִדָּה וּבְמִשְׁקָל, וְסִימְנָא (ישעיה מ מ) מִי מִדְּד בְּשַׁעְלוּ מִים, וְשָׁמִים בְּזָרְתַּת תִּכּוֹן
(איוב כח כה), וּמִים תִּכּוֹן בְּמִדָּה, מִי וְדֵאֵי, מִדָּה דְנְבִיעוּ כְּגוּוּנָא דָּא ס, מִם
בְּרִיבוּעָא, נְקוּדָה בְּעִגּוּלָא, (מרובעת) בְּרִבוּעָא.

וְרָזָא דְמִקְוָה אַרְבַּעִים סָאָה כְּגוֹנוּנָא דָא תִּשַׁע נְקוּדִין לְכָל סֵטֶר, וּבִנְקוּדָה דְמִלְגָאוּ בַּהּ אֲשַׁתְּלִימוּ לְעֶשֶׂר כָּל תִּשְׁעָה, עַד דְּאֲתַעְבִּידוּ אַרְבַּעִין, וְאֵלִין אֵינּוּן אַרְבַּעִים סָאָה, וְאֵינּוּן ס' עֲלָאָה, מ' תַּתְּאָה, דָּא בְּרַבּוּעָא וְדָא בְּעִגּוּלָא, י' נְבִיעוּ דְתַרְוֵיהוּ, וְרָזָא דָּא מִים חִיִּים.

וְאִית עֲנַפִּין עֲלָאִין, וְעֲנַפִּין בֵּינוּנִיִּים, וְעֲנַפִּין תַּתְּאִין, וְכִלְהוּ בַּמְדָּה בַּמְשָׁקֶל, עֲלָאִין בַּמְשָׁקֶל דָּא בְּדָא, בֵּינוּנִיִּים בַּמְשָׁקֶל דָּא בְּדָא, תַּתְּאִין בַּמְשָׁקֶל דָּא בְּדָא, עֲלָאִין אֵינּוּן אַבְהוֹן, בֵּינוּנִיִּים מִמֶּנּוּ, וְתַתְּאִין שְׁלִיחוֹן דְּלַהוֹן, וְכִלְהוּ אִית לֹוּן שְׁמֵהוּ יְדִיעָאוּ, לְאֲשַׁתְּמוּדְעָאוּ שְׁלִיחָאוּ וְרֵאשִׁין וּמִמֶּנּוּ דְתַחוּתֵיהוּ, וְכָל חַד אִית לֵיה נְקוּדָה, וּבִיה אֲשַׁתְּמוּדְעָא כָּל עֲנַפָּא וְעֲנַפָּא דָּאִיהוּ אֶבֶר דְּגוּפָא.

רֵאשִׁין יְהוּיָה מְלָךְ יְהוּיָה מְלָךְ יְהוּיָה יְמִלְךְ, נְקוּדָה דְּלַהוֹן יְהוּה מְלָךְ יְהוּה מְלָךְ יְהוּה יְמִלְךְ, וְהָכִי אֵינּוּן לְתַתְּאָה בְּתַרִּין שׁוּקִין וְאֶמְהָ, וּבְגִין דָּא כָּפֶל לֹוּן תַּרִּין זְמַנִּין יְהוּיָה מְלָךְ יְהוּיָה מְלָךְ יְהוּיָה יְמִלְךְ, לְעוֹלָם וְעַד שְׁכִינְתָּא, וּנְקוּדָה דִּלְהָה יְהוּיָה, וְדָא רָזָא (תַּהֲלִים צֹא יֵא) כִּיִּי בִיִּי חֲשִׁיק וְאֶפְלֹטָהוּ, דְּרֵאשִׁין רֵאשִׁין (תִּיבִין) דְּאֵינּוּן כְּתַר עֲלָאָה חֲכָמָה בִּינָה, (זְכִרְיָה יֵד ט) וְהָיָה יְהוּיָה לְמִלְךְ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יְהוּיָה אֶחָד וְשְׁמוֹ אֶחָד, וְהָיָה יְהוּיָה אֶבֶר וְאֶמְהָ, יְהָיָה יְהוּיָה אֶחָד וְשְׁמוֹ אֶחָד כְּתַר עֲלָאָה.

דף קלה ע"א

יְדִין אֵינּוּן מִשְׁמֵשִׁין דְּגוּפָא, רְגִלִין שְׁלִיחוֹן דְּגוּפָא, וְעֲלִיָּהוּ אֲתַמֵּר (תַּהֲלִים קד) עוֹשָׂה מְלַאכְיוֹ רִחוּת, מְשַׁרְתֵּיו אֵשׁ לוֹהֵט, וּמִשְׁמֵשִׁין דְּגוּפָא תַּרִּין דְּרוּעִין, אֵינּוּן עִיב עֲנַפִּין דְּוִיסַע וְיַבָּא וַיֵּט, אֵלִין אֵינּוּן עֲנַפִּין דְּאִילָנָא, שְׁרָשָׁא דְּאִילָנָא אֵינּוּן שְׁלִיחוֹן, וְאֵינּוּן שְׁבַעִין וְתַרִּין עִיב עֲלָאִין לְקַבֵּל שְׁבַעִין וְתַרִּין תִּיבִין, דְּאֵינּוּן מוֹן וְהָיָה (דף קלה ע"א) אִם שָׁמַע עַד וְשָׁמַתָּם, וְשְׁבַעִים וְתַרִּין אֶחָרְנִין אֵינּוּן דְּפָרְשַׁת צִיצִית, רִישָׁא דְּאִילָנָא, מִשְׁמֵשִׁין דִּילִיָּה דְּאֵינּוּן שׁוֹפְטִים וְשׁוֹטְרִים, אֵינּוּן מִיב תִּיבִין מוֹן וְאֶהֱבַת עַד וְהָיָה, גוּפָא (נ"א נופא) דְּאִילָנָא מִמֶּנּוּ וְשְׁלִיחָאוּ דִּילִיָּה, חֲמֵשִׁין תִּיבִין דְּאֵינּוּן מוֹן וְשָׁמַתָּם אֶת עַד וַיֹּאמֶר.

שְׁבַעִה שְׁמֵהוּ דְּרִישָׁא דְּסֻלְקִין לְמִיב, אֵינּוּן אֲבַגְיָתָא וְכוּ', רְקִיעָא קְדָמָאָה אֲבַגִּיתִי, וּנְקוּדָה דִּילִיָּה יְהוּה, דְּנַפְקִין מֵאֵלִין רֵאשִׁין תִּיבִין בְּרֵאשִׁית בְּרֵא אֱלֹהִיִּים אֶת, וְאִית תַּמּוֹן תַּמְנִיָּא מְבוּעִין, דְּנַפְקִין מְצַנּוֹרָא חַדָּא, דָּאִיהוּ רְקִיעָא, וְאֵינּוּן תַּמְנִיָּא נְצוּצִין, וְרְקִיעָא תַּנְיִנָּא קָרַע שֶׁטוּן, וּנְקוּדָה דְּלַהוֹן וַיֹּאמֶר אֱלֹהִיִּים יְהִי רְקִיעָא וְדָא יְהוּיָה, תַּלִּיתָאָה נְגַדִּיכֵשׁ נְקוּדָה דִּילִיָּה וַיֹּאמֶר אֱלֹהִיִּים יְקוּוּ הַמַּיִם, וְדָא יְהוּיָה, רְבִיעָאָה בְּט"ךְ צַתִּיג, נְקוּדָה דִּילִיָּה וַיֹּאמֶר אֱלֹהִיִּים יְהִי מְאֹרֶת, וְדָא יְהוּיָה, חֲמִשָּׁאָה חֲקִיב טַנִּיעָא, וּנְקוּדָה דִּילִיָּה וַיֹּאמֶר אֱלֹהִיִּים יִשְׂרָצוּ הַמַּיִם, וְדָא יְהוּיָה, שְׁתִּיתָאָה נְגַל פִּזְק, נְקוּדָה דִּילִיָּה וַיֹּאמֶר אֱלֹהִיִּים תּוֹצֵא הָאָרֶץ, וְדָא נְקוּדָה יְהוּה, שְׁקִי' צִי'ת, דָּא נְקוּדָה שְׁבִיעָאָה כָּלִיל בְּיוֹמָא שְׁתִּיתָאָה, וַיֹּאמֶר אֱלֹהִיִּים הִנֵּה נִתְּתִי, וְדָא יְהוּיָה.

תא חזי אית שמהו דאורייתא דנפקין מרישי תיבין דכל פסוקא ופסוקא דאורייתא, ואית שמהו דנפקין מסוף תיבין, ואית דנפקין מאמצעיתא, ורזא דמלה (נייא דכלא) (ישעיה מד ו) אגני ראשון ואגני אחרון ומבלעדי אין אלהיים, ואית שמהו דנפקין מתרין אתוון כל חד וחד, ואית מתלת תלת, ואית מארבע, ואית מחמש, עד עשרה, אינון מעשר ספיראן תלגין, מתרין עשר אינון תלגין מפתר עלאה, כגון יואאחצ"צבירון, בהאי שמא תמן אח, תמן ציץ, תמן אביר, תמן זרון, דא שמא דתלגיא מפתרא עלאה, כל שמא דאיהו מתרין עשר אתוון, איהו ברזא דאל"ף, דאיהו פל"א, ועליה אתמר (תהלים קלט יד) אודף על פי נוראות נפלאתי נפלאים מעשיך, ותרין עשר שמהו אנון אחצצביההירו"ן, (ס"א יואחצצבירו"ן), (ס"א אהצצביההירו"ן), (נייא אהה נצב הירו"ן), כל חד מתרין עשר אתוון, ואינון ממנן על תרין עשר צנורין, דנפקין ממקור עלאה דלית ליה סוף, ואינון מסטרא דאריזא אנפין דאיהו וא"ו, ואינון ה"א ה"א, יו"ד איהו כ' פתר ברישא דא' (נייא דא) דאיהו ארזא אפ"ס, דאיהו וא"ו, א' איהו אורייתא, דאיהו אתייהבת בתרין לוחין דאינון ו' ו', ואית פתרא דזעיר אנפין דאתמר ביה (איוב לו ב) פתר לי זעיר ואחוז, וכמה פתרין אינון, פתר תורה וכתר פהונה וכתר מלכות.

מאי אית בין פתר לעטרת, אלא כתר איהו מסטרא דא', דאיהו בדיוקנא דאת יו"ד, דסליק כ', ודא א' מן אהי"ה, דאיהו פתר דאריזא אנפין, א' מן אדנ"י פתר דזעיר אנפין, י' מן יהו"ה איהו עטרה על ספר תורה דאיהו ו', ואית י' לתתא ואיהו י' מן אדנ"י, דאיהו עטרה ברישא דכל צדיק, לית ספירה דלא אית לה עטרה על רישא וכתר, ועטרה דאיהו י' איהו עטרה דברית מילה, דסליק למאה, עשר זמנין עשר מאה, ואיהו על כל פקודא ופקודא, וכמה עלות אינון על עלות דסלקין על כל ברקאן ופקודין.

דף קלה ע"ב

וכל ספירו סלקין כל חד וחד למאה באת י', ובאת א' סלקין לעשרת אלפים, ואית לעילא מנייהו ההוא דאתקרי עלת על כל העלות, דסליק על כל עלאין, ולית מאן דסליק עליה, וכמה אתוון אית באורייתא מעוטרים ומכותרים, ומאלין עלאין נחתין ברקאן ומבועין לכל ספירה וספירה (דף קלה ע"ב) דאינון י"א, על כל ספירה וספירה, ואינון י"א מן (דברים ו ד) ? הנה א להינו ? הנה א חד, בא' אתקרי א"ל עליון, בי יהו"ה, וכן בא' אתקרי אלהינו אהי"ה אלהיים אדנ"י והא אוקמוה. ועוד פתר עלאה אף על גב דאיהו אור קדמון אור צח ואור מצוחצח, איהו אוכס קדם עלת העלות, וכל חיילין דתלגין מניה אתמר בהון (שיר ה יא) קווצותיו תלתלים שחורות כעורב, לית נהורא קיימא קמי נהוריה, דכלהו נהורין אתחשכאן קמיה.

תא חזי כמה עלות סתימין, דאינון מתלבשין ואינון מורכבין בספירו, וספירו מרכבה לגבייהו, דאינון טמירין ממחשבות בני אדם, ועלייהו

אֶתְמַר (קהלת ח ח) כִּי גִבָּה מֵעַל גִּבָּה שְׁמַר וּגְבֵהִים עֲלֵיהֶם, נְהוּרִין מְצוּחָצְחִין אֵלָיון עַל אֵלָיון, וְאֵלָיון דְּמִקְבָּלִין אֵינוֹן פְּחִשׁוּכִין מֵאַחֲרָנִין דְּעֲלִיָּהוּ דְּמִקְבָּלִין מְנַיָּהוּ, וְעֵלְתָּ עַל כָּל הָעֵלּוֹת, לִית נְהוּרָא קַיִמָּא קַמִּיהָ, כָּל נְהוּרִין מְצוּחָצְחִין מִתְחַשְׁבָּן קַמִּיהָ.

וְכָל נְהוּרִין דְּאֵינוֹן לְעֵילָא מְנַהוּרִין אֵינוֹן פְּתָרִין עַל רִישֵׁיָּהוּ, וְרָזָא דְּמִלָּה אֵלִיָּהּ הִיא יוּדִי הִיא, דָּא רָזָא דְּעֵשְׂרָה פְּתָרִין דְּאֵינוֹן מוּרְכָבִין עַל עֵשְׂרָא סְפִירוֹן, וְדָא אִיהוּ כִּי גִבָּה מֵעַל גִּבָּה שְׁמַר, וּגְבֵהִים עֲלֵיהֶם יוּדִי הִיא וְאִיוּ הִיא, יוּדִי הִיא וְאִיוּ הִיא, אֵלָיון עַל אֵלָיון, עֵשְׂרָא נְהוּרִין בְּעֵשְׂרָא, הָדָא הוּא דְּכְתִיב (במדבר ז') עֵשְׂרָה עֵשְׂרָה הִפֹּף בְּשֶׁקֶל הַקֹּדֶשׁ, לְעֵילָא עַל כָּלָהוּ עֵלְתָּ הָעֵלּוֹת דְּרָכִיב עַל כָּלָא וְשִׁלִּיט עַל כָּלָא, וְכָלָהוּ שְׁמָהוּ אֵינוֹן מְרַכְבָּה דִּילֵיהָ, וְלִית דְּרָכִיב עֲלֵיהָ, דְּלִית לְעֵילָא מְנַיָּה, וּבְגִין דָּא אֶתְקַרֵּי עֵלְתָּ עַל כָּל עֵלָיון.

וְשְׁמָהוּ אֵלָיון אֵינוֹן צְנוּרִין, וְשְׁמָהוּ דְּעֲלִיָּהוּ מְבוּעִין דְּנַחְתִּין לְצְנוּרִין, וְכָל צְנוּרִין אֵינוֹן פְּאַבְרִין דְּשַׁעוּר קוּמָה, דְּאֶזְלִין בְּשַׁעוּר וּבִמְדָה וּבִתְקֵלָא, הָדָא הוּא דְּכְתִיב (איוב כח כה) וּמִים תִּכְּוֹן בְּמִדָּה, וְהָא אִוְקָמוּהָ כָּל חַד אִיהוּ מְקַבֵּל כְּפִי שַׁעוּרִיהָ, וְכְפִי מִדָּה דִּילֵיהָ, וְאִית נְבִיעוּ לְעֵילָא דְּלִית לֵיהָ מִדָּה וְשַׁעוּר וּמְשַׁקֵּל, וְהָא אִוְקָמוּהָ, (ויקרא יט לה) לֹא תַעֲשׂוּ עוֹל בְּמִשְׁפָּט בְּמִדָּה בְּמִשְׁקָל וּבְמִשׁוּרָה, בְּמִדָּה בְּחִמּוּשׁ תִּקְוִינִין דְּהִי עֲלָאָה, בְּמִשְׁקָל דָּא ו', בְּמִשׁוּרָה דָּא ה', מְשַׁפֵּט דְּכָלָא דָּא י', הָדָא הוּא דְּכְתִיב (ישעיה ה טז) וַיִּגְבְּה יְהוָה צְבָאוֹת בְּמִשְׁפָּט, דְּאִיהוּ גִבָּה מֵעַל גִּבָּה שְׁמַר.

חִמּוּשׁ זְמַנִּין פְּגוּוֹנָא דָּא אֶאֱאָאָ וְסִימְנָד (שמות כח יח) פְּתוּחִי חוּתָם. אָמַר לֵיהָ רַבִּי אֶלְעָזָר, וְהָא הָכָא שׁוּרִיָּק בְּנִקּוּדָה חֲדָא בְּפִתּוּחִי חוּתָם, וְהָכָא בְּתֵלַת נְקוּדִין בְּאַתְרֵיהָ, אָמַר לֵיהָ, בְּאַתְרָא דְּאִית ו' אִיהוּ שׁוּרִיָּק בְּנִקּוּדָה חֲדָא, בְּאַתְרָא דְּלִית ו' אִיהוּ שׁוּרִיָּק בְּתֵלַת נְקוּדִין בְּאַתְרֵיהָ, עֲלָאָה וְאַמְצַעִיתָא וְתִתְאַה.

חִמּוּשׁ נְקוּדִין אֵינוֹן אֵלֵהִיָּם, פְּגוּוֹנָא דָּא אֶאֱאָאָ, תְּמַנְיָא נְצוּצִין אֵינוֹן תְּמַנְיָא יוּדִיָּין דְּסִלְקִין תְּמַנִּין, רְקִיעַ דְּאִיהוּ דִּיוֹקְנָא דּוּ' דְּאִיהוּ רְמִיזָא בְּקַמִּיָּץ, הָא פִּי'וּ כְּחִשְׁבֹן אֵלֵהִיָּם, וְאֵלָיון נְקוּדִין עֲלִיָּהוּ אֶתְמַר פְּתוּחִי חוּתָם, פְּתוּחִי דְּאִימָא עֲלָאָה, דְּאִיהִי חוּתָם, כְּלָהוֹן פְּתוּחִין בְּהָ וְכָלָהוּ מְצוּיָרִין בְּהָ וּמִתְגַּלְפָּאן בְּהָ, וְאִיהִי חוּתָם דְּכָלָהוּ, תַּשַּׁע נְקוּדִין אֵינוֹן גְּלִיפִין בְּהָ, תְּמַנְיָא נִיצוּצוֹת וְרְקִיעַ, וְאִיהוּ עֲשִׁירִית לוֹן, תַּשַּׁע נְקוּדִין עַד צְדִיק, וְאִיהִי חוּתָם דְּכָלָהוֹן, כְּמָה דְּאֶתְ אָמַר וְצִאָצְאִיו חֲתָם בְּאוֹת בְּרִית קֹדֶשׁ, וְהִנֵּי אֵינוֹן תַּשַּׁע מִתְתָּא לְעֵילָא, וְאִימָא עֲלָאָה חוּתָם דְּכָלָהוּ, כְּתָר עַל כָּלָהוּ, וְבָה נְהָרִין כְּמִרְגְּלָאן דְּנְהָרִין בְּכִתְרָא.

וּמִסְטָרָא דְּאֵלָיון נְקוּדִין אֶתְקַרִּיאת שְׁכִינְתָּא שִׁיחָה דְּכָלָא, שִׁיחָה דְּמִלְאָכִי הַשְּׂרֵת, שִׁיחַת דְּקָלִים, שִׁיחַת הַרוּחוֹת, שִׁיחַת עוֹפִין, שִׁיחַת כָּל בְּרִיין דְּעֲלָמָא, אֵלֵהִיָּם בְּלֹא נְקוּדִין אֶתְקַרִּי אֵלִם, וְדָא רָזָא דְּמִלָּה (שם ד יא) אוּ מִי יְשׁוּם אֵלִם, אוּ מִי מִי וְדָאִי, אִימָא עֲלָאָה, מֵאן שׁוּי אֵלִם לְאִימָא עֲלָאָה,

דף קלו ע"א

דבר (דף קלו ע"א) אחר זה ספר תולדות אדם, זה ספר, דהא כמה ספרין אינון, ספרא דרב המנונא סבא, ספרא דחנוך, ספרא דרבי פרוספדאי, תא חזי, יומא חד אערענא באתר דרבי פרוספדאי, אגא וחבריאי, ותקינת לן אמיה דרבי פרוספדאי מנרתא בשבעה בוצינין, ואפקת ספרא דרבי פרוספדאי, כי הו קראו בספרא דא הכי הו נחתין חילא דמלאכיא לסחרא לון, כבני נשא דמתקבצין לחופה במזמוטי חתן וכלה, וקודשא בריך הוא הנה נחית בכל משריין דיליה, למשמע מלין מההוא ספרא, ואבוי דרבי פרוספדאי הנה נחית ליה קודשא בריך הוא עמיה, למשמע מלין דבריה רבי פרוספדאי, וליליא דא ליל דשבועות הנה, והכי הנה חדי קודשא בריך הוא באלין מלין כיומא דאתייהבת אורייתא בטורא דסיני.

ליליא דא אודמו לן למהוי אושפיזין בבית אמיה דרבי פרוספדאי, ותקינת לן פתורא ומנרתא, והנה רבי פרוספדאי אתכניש לההוא עלמא, אמרת אמיה רבנן, והא לא הויתון שריין לפתורא דא בלא אורייתא, מאי אשתני זמנא דא משאר זמנין, אמנא לחבריא נפתח במילי דאורייתא, דלא ייתי תקלה להאי עניא על דנא, דאם ידעת דברה איהו מת, ייתי תקלה על ידנא ותמות קדם זמנה, אפתח באורייתא.

דף קלו ע"ב

פתח ואמר, בראשית ברא אלהיים דא נשמתא, כד נפיק ממעי אמיה אתמר בה (בראשית א ב) והארץ היתה תהו ובהו וחשך על פני תהום, דנפיק עינוי סתימין, אפתח עינוי מיד (שם ג) ויאמר אלהיים יהי אור ויהי אור, בטר דאתכניש מהאי עלמא נשמתיה, מה פתיב ביה (שם א ט) ויאמר אלהיים יקוו המים מתחת השמים אל מקום אחד ותראה היבשה, כיון דאסתלקת נשמתא מניה גופא אשתארת (דף קלו ע"ב) יבשה, אמרת לון, רבנן, מלין אליו לאו אינון אלא מההוא עלמא, אזלת לההוא שרגא דהנה לה סימנא ביה, דכד רבי פרוספדאי הנה חי הנה שרגא מתנענעא ונהרא בכמה נהורין מרקמן, חזתה לנהורא דאתחשכת, מיד אמרת, רבנן רבנן, אבדה קא אתאבדת לי, ואגא בעינא למיזל לפשפשא בגינה, אמרו ודאי הא אשתמודעאת לה, אזלו לארחייהו, ואיהי נפקת לפרשת אורחין, ואשפחת יונה נוקבא, אמרת לה יונה יונה אנת דהות שליחא מהימנא למארך, הדא הוא דכתיב (שם ח) וישלח את היונה מאתו, ואתמר בך (שם יא) ותשב אליו היונה לעת ערב, תבת ליה בשליחותה, באומאה עלך בההיא יונה קדישא, דתיזיל בשליחות דילי, ותדע אי ברי חי או מת, מיד לעידן רמשא חזרה בשליחותה, דהכי חזרת לנח לעת ערב, הדא הוא

דְּכַתִּיב וּתְבֵא אֵלָיו הַיּוֹנָה לְעֵת עָרֵב, וְהוֹת מְמַרְטֵת גְּדַפְהָא, וְחִפְרַת כּוּכָא, מִיַּד יְהִיב קָלָא וְאִתְפְּנֵשֶׁת לְהֵהוּא עֲלָמָא.

לְבַתֵּר דְּהוּוּ אֲזֵלִין בְּאַרְחָא רַבִּי שְׁמַעוֹן וְחִבְרוּי, שְׁאִילוּ לִיה, אֲמַאי כִּד נִפְיִק יְנוּקָא מִמְעֵי אֲמִיָּה אִיהוּ עֵינּוּי סְתִימִין, אָמַר לוֹן וְדַאי דָּא אִיהוּ רְזָא (שם כז א) וְתַכְהֵן עֵינּוּי מְרָאוֹת, בְּאֵלִין מְרָאוֹת דְּאִחְזִיאוּ לִיה בְּמַעֵי אֲמִיָּה כְּמָה נְהוּרִין, כְּמָה דְחֻמָּא יְחֻזְקָאֵל בְּמַרְכָּבָה, לְכָל יְנוּקָא אִחְזִיִּין לִיה כְּפּוּם דְּרַגְיָה, אִחְזִיִּין לִיה מְאַתֵּר דְּאִיהוּ נְשֻׁמְתִיָּה, דְּאִי יִשְׁתַּדַּל בְּאוּרִיָּתָא וּבְפִקּוּדִין, דִּינְהִיר הֵהוּא אֲתֵר דְּאִתְנַטִּילַת נְשֻׁמְתִיָּה, בְּכְמָה נְשֻׁמְתִיִּין.

דף קלז ע"א

וְאִיִּךְ נְחַתִּין בְּגִינִיָּה כְּמָה מְרַכְבּוֹת, וְאוּלְפִין לִיה כָּל אוּרִיָּתָא, וְאִי אִשְׁתַּדַּל בְּה אֲדַכִּיר לִיה כָּל מָה דְּהוּוּ אוּלְפִין לִיה בְּמַעֵי אֲמִיָּה, לְבַתֵּר אִחְזִיִּין לִיה גִּינְהִים, דְּאִם עֵבֵר עַל פִּקּוּדֵי אוּרִיָּתָא מָהוּ עוֹנֵשָׂא דִילִיָּה, כְּמָה דְּאִחְזִיאוּ לִיה אֲגֵרִיָּה, לְבַתֵּר דְּנִפְיִק מִמְעֵי אֲמִיָּה סְתִים (דף קלז ע"א) עֵינּוּי מְכָל אִינוֹן נְהוּרִין, כְּמָה דְּאִתְמַר וְתַכְהֵן עֵינּוּי מְרָאוֹת, וְאֵלִין תְּהִיִּי וְבִהִיִּי, הִדָּא הוּא דְּכַתִּיב וְהָאֵרֶץ הִיְתָה תְּהוּ וְבִהוּ וְחֻשָׁךְ וְכוּ', וְהִכִּי אִיהוּ מָאן דְּלָא אִשְׁתַּדַּל בְּאוּרִיָּתָא, עֵינּוּי סְתִים מְעַלְמָא דְּאִתִּי, בְּתֵר דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוּרִיָּתָא, מִיַּד וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אוֹר וַיְהִי אוֹר, דִּנְהִרִין לִיה בְּנְהוּרָא דְּהֵהוּא עֲלָמָא, מִיַּד דְּאִזִּיל לְהֵהוּא עֲלָמָא, מִיַּד יִקּוּוּ הַמִּים מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם אֶל מְקוֹם אֶחָד, אִתְפְּנֵשֶׁת נְשֻׁמְתָא לְאַתֵּר חַד, הִדָּא הוּא דְּכַתִּיב (קהלת יב ז) וְהָרוּחַ תָּשׁוּב אֶל הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נִתְּנָה, וְגוֹפָא אִשְׁתַּאֵר יְבֻשָׁה, הִדָּא הוּא דְּכַתִּיב וְתִרְאֶה הַיְבֻשָׁה, לְבַתֵּר דְּאִתְפְּנֵשֶׁת נְשֻׁמְתִיָּה, קוּדְשָׁא בְּרִיִּךְ הוּא יִימָא לְשְׁכִינְתָא, תּוֹצֵא הָאֵרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְמִינָהּ, מָאן חַיָּה אֵלִין חִיּוֹת הַקֹּדֶשׁ, וְנְהִרִין לִיה, דְּנְחַתִּין לִיה לְקַבְּלָא לִיה, הִדָּא הוּא דְּכַתִּיב (תהלים צא יב) עַל כְּפִים יִשְׁאוּנְךָ וְכוּ'.

וְעוֹד תּוֹצֵא הָאֵרֶץ נֶפֶשׁ חַיָּה לְקַבְּלָא לִיה, לְמִינָהּ דָּא בֵּת זוּגִיָּה דְּאִתְיִיְהִיבַת לִיה בְּהֵהוּא עֲלָמָא, בְּהֵמָה וְרִמָּשׁ וְחִיתוֹ אֲרֵץ לְמִינָהּ, כְּמָה חִיִּילִין וּמִשְׁרִיִּין לִיקְרִיָּה, וּלְבַתֵּר אִפִּיק לִיה אִילְנִין וְעֵשְׂבִין בְּגוֹנְתָא דְּעֵדוֹן, הִדָּא הוּא דְּכַתִּיב וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תִּדְשָׂא הָאֵרֶץ וְכוּ', כָּל מָה דְּאִתְבְּרִי בְּשִׁית יְמֵי בְּרָאשִׁית כְּלָהוּ מְזוּמָן לִיה בְּהֵהוּא עֲלָמָא, בְּגוֹן עֵדוֹן עֲלָאָה וְתַתְּאָה.

דף קלז ע"ב

דְּבַר אַחַר זֶה סִפְר תּוֹלְדוֹת אָדָם, דָּא סִפְרָא דְּחִנּוּךְ נְעַר, דְּעֲלִיָּה אִתְמַר (בראשית ה כב) וַיִּתְהַלֵּךְ חִנּוּךְ אֶת הָאֱלֹהִים וַאֲיָנָנוּ כִּי לָקַח אוֹתוֹ אֱלֹהִים, וְאֲמַאי קֵאֲרִי לִיה תּוֹלְדוֹת אָדָם, אֶלְפָא הֶכָא רְזָא דְּגִלְגּוּלָא, תּוֹלְדוֹת אָדָם אִתְקֵרִי, דְּמִנִּיָּה נִפְק, וְאִיהוּ הָוָה תּוֹלְדָה דִילִיָּה, וְאֲמַאי אִתְקֵרִי נְעַר, אֶלְפָא

הָכָא רָזָא (איוב לג כה) יָשׁוּב לִימִי עֲלוּמִיּוֹ, כְּמָה דְהוּהּ בְּקַדְמִיתָא לְעִילָא, וּלְבַתֵּר נַחִית בְּהֵהוּא דְאִתְּמַר בֵּיהּ (בראשית לו ב) וְהוּא נַעַר אֶת בְּנֵי בְלָחָה וְאֶת בְּנֵי זִלְפָּה נְשֵׁי אָבִיו, וַיָּבֵא יוֹסֵף אֶת דְּבַתְּסָרְעָה, מֵאִי דְבַתְּסָרְעָה רָעָה אֶלְא דְהוּוּ מְגֻזָּעָא (דף קלו ע"ב) דְאֵלִין דְאִמְרוּ (תהלים ח ה) מָה אָנוּשׁ כִּי תִזְכְּרֵנוּ וַיְבֹן אָדָם כִּי תִפְקֹדְנוּ וַתַּחֲסֹרְהוּ מַעַט מֵאֱלֹהִיִּים, דִּיִּהְבַת לִיהּ כָּל גְּזֵי שְׂמִיָּא, וְכָל מִפְתָּחוֹ דִּילִיהּ בִּידִיהּ, וְאַשְׁלֹטִיהּ בְּכָל דִּילִיהּ, כְּגֹוְנָא דְמַלְכָּא דְאִמְר לְיוֹסֵף (בראשית מא מ) רַק הַכֶּסֶף אֶגְדֵּל מִמֶּךָ.

אָמַר לִיהּ וְהָא עַזִּיא וְעִזִּיא לְהוּוּ אֵלִין, אָמַר לִיהּ וְהָא אַחְרָנִין הוּוּ מִתְכַּנְּשִׁין עֲמִיהּ, אָמַר לִיהּ רַבִּי אֶלְעָזָר וְהָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עַד דְאִתְיַעַץ בְּחַיִּילִין דִּילִיהּ לֹא הָוּה עֲבִיד לְאָדָם, דְאִמְר נַעֲשֶׂה אָדָם, אָמַר לִיהּ לְאֻלְפָּא דִרְךָ אֶרְץ לְבְנֵי נְשָׂא, דְנָטִיל רַבְרָבָא עֲצָה מְדַזְעִיר מִנִּיהּ, וְלֹא עוּד אֶלְא רָזָא אַחְרָא אִית הָכָא, לְמַלְכָּא דְהוּוּ לִיהּ שְׁלִיחָא מְהִימְנָא, וְהוּוּ בְעֵי לְמִיָּהֵב לִיהּ אֲגָרִיהּ, אָמַר לְחַיִּילוֹי אֲנָא בְעֵינָא לְשִׁלְטָאָה הָאִי שְׁלִיחָא דִילִי עֲלִיכּוֹ, בְּגִין דְהוּוּ מְהִימְנָא, אִי אִית מָאן דִּינְדַע בֵּיהּ מְלָה אַחְרָא יִימָא, בְּזִמְנָא דְלֹא אֲשַׁפַּח מְקַטְרָגָא עֲלִיהּ, אָמַר נַעֲשֶׂה אָדָם.

וְתוּ נַעֲשֶׂה אָדָם, בְּעֵינָא אָדָם דִּינְעֲבִיד פְּקוּדֵי אוּרִייתָא, וַיִּשְׁתַּדֵּל בְּאוּרִייתָא, לְעַבְדָּהּ וּלְשִׁמְרָהּ, וַיְהִי לִיהּ אֲגָרָא טָבָא, וְשׁוּלְטָנוּ עֲלִיכּוֹ, וְדָא אִיהוּ (ישעיה ס כא) יִצְרָר מִטְעֵי מַעֲשֶׂה יְדֵי לְהַתְּפָאֵר, דְהָא מְלַאכִי עֲלָאִי אֶף עַל גַּב דְאִינוּן גְּבוּרֵי כַח עוֹשֵׂי דְבָרוֹ, לֹא עֲבָדִי גְבוּרָה בְּפוּלְחָנָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְאִינוּן פְּלַחִין בְּהַכְרַחַת, וְלִית לוֹן עֲרוּבָא דְבִשְׂרָא וַיִּצְרָא בִישָׂא, וּבְגִין דָּא נַעֲשֶׂה אָדָם, וַיִּשְׁלוּט בְּכוֹ, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב (בראשית א כו) וַיְרַדְוּ בְּדַגַּת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּגּוֹמֵר.

וְתוּ נַעֲשֶׂה אָדָם אֲנָא יְהִיב בֵּיהּ נִשְׁמָתָא, דְכְּתִיב בְּצַלְמִינוּ, וְכְתִיב (תהלים לט ז) אֵדָךְ בְּצַלְמִי יִתְהַלֵּךְ אִישׁ, וְאִתּוֹן יְהִיב בֵּיהּ רוּחָא וְנִפְשָׂא, וְאַרְעָא אֲרַבַּע יְסוּדֵין, וַיִּדְמָה לְכָלְא עֲלָאִין וְתַתְּאִין, וַיְמַה דְרַעֲינָא דְלַהוּי שְׁלִיט וּמְמַנָּא עֲלִיכּוֹ, אֲצַדִּיקוּ דִינָא דִילִי, וַיְהִי בְרַעוּ דְלָכוֹן, דְאֲנָא אֲשָׁרִי שְׂמִי עֲלִיהּ, וְחוּתְמָא דִילִי בִידִיהּ, דְאִיהוּ חוּתְסָא הַבְּרִית, מְלַאכִיָּא דְסִטְרָא יְמִינָא בְּרָכוּ לִיהּ, וְאִמְרוּ נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב (שם קג ב) בְּרָכוּ יְהוָה מְלַאכִיָּו גְּבַרֵי כַח עֹשֵׂי דְבָרוֹ לְשִׁמְעַע בְּקוֹל דְבָרוֹ, וְדָא מִטְטְרוּיִן, לְקַבְּלִיהּ יוֹסֵף לְתַתָּא, וְהוּוּ אַחְרָנִין דְהוּוּ שְׁנֵאִין לִיהּ וְאִמְרוּ (שם ח ה) מָה אָנוּשׁ כִּי תִזְכְּרֵנוּ, וּבְגִין דָּא וַיָּבֵא יוֹסֵף אֶת דְּבַתְּסָרְעָה, וַיִּשְׁנָאוּ אֹתוֹ וְלֹא יָכְלוּ דְבָרוֹ לְשָׁלוֹם, וְלֹא דְאִינוּן אֵלִין עַזִּיא וְעִזִּיא לְ, אֶלְא אִינוּן אַחְרָנִין דְאִתְכַּנְּשׁוּ (ס"א דאִתְכַּלְלוּ) עִמְהוֹן.

דְּבַר אַחַר זֶה סִפְר תּוֹלְדוֹת אָדָם, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, זֶה סִפְר דָּא צַדִּיק חַי עֲלָמִין, דְאִיהוּ אֲפִיק תּוֹלְדֵין, זֶה סִפְר וְדָאִי וְלֹא אַחְרָא, וְאִינוּן תּוֹלְדוֹת אָדָם, הֵהוּא דְאִתְּמַר בֵּיהּ (ישעיה מד א) כְּתַפְּאֶרֶת אָדָם לְשִׁבְתָּ בֵּית, מָאן בֵּית דִּילִיהּ, דָּא שְׁכִינְתָּא, וְרַעֲיָא מְהִימְנָא אֲנַתְּ הוּא כְּדִיוֹקְנִיָּה, וְלָךְ חִילָא לְאִסְתַּכְּלָא בְּדִיוֹקְנֵין דְבְּנֵי נְשָׂא, בְּצִיּוּרֵין דְהֵהוּא דְאִתְּמַר בֵּיהּ (בראשית ה א) בְּדַמוֹת אֱלֹהִיִּים בָּרָא אוֹתוֹ, דְכָל צִיּוּרֵין דְבְּנֵי נְשָׂא אִינוּן רְשִׁימִין בְּכַרְסֵיאָא,

ובגין דכל פרסיא ומרפבתא דאנת זקיקא, אנת אית לך חילא לאסתכלא,
בגין כד ואתה תחזה מפל העם וגומר

דבר אחר, זה ספר תולדת אדם, אמר רבי שמעון: זה ספר - צדיק חי
העולמים שהוא מוציא תולדות, זה ספר נדאי, ולא אחר, והם תולדות
אדם, אותו שנאמר בו כתפארת אדם לשבת בית. מי הבית שלו? זו
השכינה, ורועה הנאמן אתה הוא כדמותו, ולך כח להסתכל בדיוקני
בני אדם, בציונים של אותו שנאמר בו בדמות אלהים ברא אותו,
שכל הציונים של בני אדם רשומים בפסא, ומשום שכל פסא ומרפכה
שאתה זקוק, אתה יש לך כח להסתכל, בגלל כד ואתה תחזה מפל
העם וגומר.

(אמר המגיה זה מצאתי בסי' טוב לשומו כאן) דבר אחר (בראשית ה א) זה ספר תולדות אדם וכו', זה
תרי עשר אנפין, דאתמר בהון (יחזקאל א י) ופני אריה אל הימין לארבעתם, ופני שור וגומר,
ופני נשר וגומר, ביום ברא אלהים אדם חיה רביעאה, וצריך לאסתכלא בהון, באנפין
בארבע גוונין דנהרין בהון ארבע חיות, דאתמר בהון (דברים ה ד) פנים בפנים דבר יהויה
עמכם, ובמשה נאמר (שמות לג יא) ודבר יהויה אל משה פנים אל פנים, בתר דאהדרו
לאחורא, קודשא בריך הוא הדר לון אחרוי, ודא איהו (שם כג) וראית את אחרי ופני לא
יראו, ואלין אינון פנים דנראין ופנים דאינון נראין. אנפין חוורין בענה, אינון אנשי חיל,
אנפין סומקין בבשת, דאית לון כסופא מן שמיא, אינון יראי אלהים, אנפין ירוקין
באורייתא, אינון אנשי אמת, אנפין אוכמין במצונה, דאיהי תפלה דיד, ותפלין במשכא
אוכמא, אינון שניאי בצע, אבל אנפין בלא ענה ובלא בשת ובלא תורה ומצונה, אינון תהו
ובהו וחשד ורוח, דאתמר בהון (בראשית א ב) והארץ היתה תהו ובהו וכו', דאינון אחזרין
עלמא לתהו ובהו, אנשי חיל מזרעא דאברהם, דביה שכינתא תתאה, יראי אלהים
מזרעא דיצחק, דביה שכינתא עלאה, דהיא אוצרא לחכמה, אנשי אמת מזרעא דיעקב
דאתמר ביה (מלכים א כ) תתן אמת ליעקב, וביה ו' דאיהו תפארת, שניאי בצע מסטרא דדוד
דאיהו רגלא רביעאה וביה י', דאתמר ביה בגינה (שמואל א יז יד) ודוד הוא הקטן, האי איהו
שמא ההו"י, ובגוונא אחרא אתפריש לזמנין הוה"י, שכינתא עלאה ותתאה, עמודא
דאמצעיתא בינייהו, ובגוונא אחרא יהויה מסטרא (דמשה) דמטטרו"ן, גוונין מתהפכין
לשית סרי בשכינתא כד איהי צריכא לתתאין, ודא איהו דאמרו מארי מתניתין, דבר נש
דצריך לבריות אנפוי משתנין פרום, דאתהפד לכמה גוונים, ואית הפוכא דגוונים לטב
דנהרין בנהורא, ואינון מרקמן מכמה גוונין, וכל האי בגופא, כגוונא (דגינתא) דעדן דאתברי
בשמא דיהויה. כל גוונין וציורין דאלין גופין, ואינון כגוונא דנובלת אורה דלעילא גלגל
חמה, ועלייהו אתמר פני משה כפני חמה ופני הושע כפני לבנה, וכד דיוקנא אית ליה
ארבע גוונין, דאית גוונא חוורא סומקא ירוקא אוכמא, נימין אינון ככביא ומלאכביא
וממנו דתליין מאנפין כחושבו נימין, וכלהו משמשי לאנפין. פומא (במדבר יב יח) פה אל פה
אדבר בו ומראה ולא בחידות, פה איהו ברזא דכרובים, דאתמר בהון (שמות כה כ) והיו
הכרובים פרשי כנפים למעלה, אלין שפון כד אתפתחו אתפתחו באדני"י (יהויה), כמה דאת
אמר (תהלים נא יז) אדני"י שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך. ואמרו מארי מתניתין, כל הפורע
כורע בברוד, וכל הזקף זוקף בשם יהויה, כד איהו כורע כרובים סוככים בכנפיהם, ודא
איהו סכוף דסופה, דאיהו כ"ו הי"ס, וסימנא יהויה אדני"י, פרשי כנפים למעלה איהו
רמ"ח, כל הזקף זוקף בשם, בתרין שמקו דאינון אהייה יהויה, וסימנא י"א י"א, (דברים
ו ד) יהויה אלהינו יהויה אחד, חכמה ובינה עליהו אתמר והיו הכרובים פרשי כנפים
למעלה, יהויה אחד עליהו אתמר סוככים בכנפיהם על הכפרת ואינון ו"ה. דבר אחר והיו
הכרובים, אינון צורת אדם, דאיהו יו"ד הי"א וא"ו הי"א, פורשי כנפים למעלה י"ה, סוככים
בכנפיהם ו"ה, דאינון ארבע גופין, ועלייהו אתמר (שמות יט ד) ואשא אתכם על כנפי נשרים,
וכרובים תרי שפון, על נס היו עומדים, דא לישנא, וישמע את הקול, קלא דנפיק מגרון,

וַיְדַבֵּר אֵלָיו דְּבוּר דְּפוּמָא, וְקָלָא וְדְבוּר תַּפְאֶרֶת וּמַלְכוּת, וְעֶשֶׂר אַמּוֹת אַרְבַּע הַקָּרֶשׁ, וְעַלִּיהָ אֲתַמֵּר (מלאכי ב' ו') תּוֹרַת אֲמֻת הַיְתֵה בְּפִיהוּ, דָּא פּוּמָא הִיכְל, וְעַלִּיהָ אֲתַמֵּר אֲדַנְיִי שְׁפִתֵי תַּפְתַּח. מְלַגְאוּ מִנְיָה קִדְשׁ הַקְּדוּשִׁים וְדָא לְבָא, כְּרוּבִים כְּנָפֵי רִיָּאָה, עֲלִיָּהוּ אֲתַמֵּר וְהִיוּ הַכְּרָבִים פְּרָשֵׁי כְּנָפִים לְמַעְלָה סַכְכִים בְּכַנְפֵיהֶם עַל הַכַּפְרֶת, דָּא כַּפְרֶת הַלֵּב, דְּתַמְן (משלי כ טו) גַּר יְהוּיָה נְשָׁמַת אֲדָם, וּפְנִיָּהֶם אִישׁ אֶל אַחִיו תִּרְיִן כְּלִינִי. בְּלִבָּא דְאִיהוּ קִדְשׁ הַקְּדוּשִׁים אִיתַּת תְּרִי בְּתִי, בְּחַד סַם חֵיִים, וּבְחַד סַם מוֹת דְאִיהִי אֵשׁ, כְּהֵנָּא רַבָּא דְעָאֵל לְקִדְשׁ הַקְּדוּשִׁים, אִם זָכָה סַם חֵיִים הָוֵה נְפָקָא מִתַּמְן וּנְהִירָא בְּאַנְפוּי, וְקָלָא וְדְבוּר הָוֵה נְפִיק מִתַּמְן מִקּוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵיהָ, וְאִם לֹא זָכָה סַם מוֹת הָוֵה נְפִיק מִסְטָרָא דְשְׁמָאֵלָא, וְהָוֵה קִטִּיל לֵיהָ, וּמֵאִי נִיהוּ כְּהֵנָּא בְּגוּפָא, אֶלָּא נְשָׁמָה וְרוּחַ וּנְפֶשׁ, אֵינּוּן לְקַבֵּל כְּהֵנִים לוּיִים וְיִשְׂרָאֵלִים, תְּלַת צְלוֹתֵין לְקַבֵּל תְּלַת קְרַבְנִין, וְאֵינּוּן מְאַכְלִין דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּשְׁכִינְתֵיהָ. אִם הָוֵה עָאֵל בְּשְׁכִינְתָּא דְאִיהִי סַם חֵיִים, סַם חֵיִים הָוֵה נְפִיק לְקִדְמוּתֵיהָ, וְאִם לֹא הוּא סַם הַמּוֹת לְקַבְלֵיהָ, דְאִיהִי מְרָה אוּכְמָא, וּמִינָהּ זְמוּת בְּרַשׁ בְּעֵנִיּוֹת, וְאִיהִי לְסְטָרָא שְׁמָאֵלָא דְלִבָּא, וְדָא טְחוּל. בְּנִי אַהֲרֹן רוּחַ וּנְפֶשׁ, דְאַהֲרֹן אִיהוּ נְשָׁמָה, תִּרְיִן בְּנוֹי נְצַח וְהוּד, אִם יַעֲלוּן קְרַבְנָא כְּדָקָא יְאוּת, הוּא סַם חֵיִים, וְאִי לֹא הוּא סַם מוֹת, דְאִיהִי מְרָה, אֵשׁ זָרָה אוּקִיד לוֹ, דְכַתִּיב (ויקרא י' א') וַיִּקְרִיבוּ לִפְנֵי יְהוָה אֵשׁ זָרָה וְגוֹמֵר, וַתֵּצֵא אֵשׁ וְגוֹמֵר, אֵינּוּן סְלִיקוּ לָהּ מֵאַתְרָהָא, וְעָאֵלוּ לָהּ קִמֵי מְלָכָא לְלִבָּא, וְלֹא הָוֵה לָהּ רְשׁוּ לְמִיעָאֵל לְתַמְן, בְּהָ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נְטִיל דִּינָא בְּהוּן. שְׁפוּוֹן עַקִּימִין, לִית רְשׁוּ לְכַהֲנָא לְקַרְבָּא בְּהוּן קְרַבְנָא, דְעָאֵל קָדָם יְהוּיָה, דְעֲלִיָּהוּ אֲתַמֵּר (קהלת א טו) מַעֲנֵת לֹא יוּכַל לְתַקּוֹן וְכוּ', וְכֹן עֵינִינִי עַקִּימִין פְּטוּרִין מִן הַרְאִיָּה, דְנַחֲשׁ עַקְלָתוֹן תַּמְן, דְאִיהוּ נְטִיל נְהוּרִיָּהוּ, וּפִימָא אֲטִימָא אֲתַקְרִי טוּמְטוּס, וְאַנְדְרוּגִינוּס אִיהוּ דִּיוֹקְנָא דְזָכָר וּנְקֵבָה, כְּגוֹוֹנָא דָּא אִיהוּ בְּרַשׁ נֶשׁ דְּקִלְיָה וְדְבוּרִיָּה כְּנוּקְבָא, וּמֵאִן דְאִיהוּ חֲצִי עֶבֶד וְחֲצִי בֶן חוּרִין, חֲצִי עֶבֶד דְיִצְרָר הָרַע, וְחֲצִי בֶן חוּרִין דְיִצְרָר הַטוֹב, כָּל אֵלִין פְּטוּרִין מִן הַרְאִיָּה, בְּזַמְנָא דְנַפְקִין מִן גּוּפָא, נְפֶשׁא דְאִיהִי כְּגוֹוֹנָא דָּא, לִית לָהּ רְשׁוּ לְאַסְתַּכְלָא וּלְאַתְחַזֵּיָּא בְּשְׁכִינְתָּא, קְדָמָהּא בְּשַׁעַת פְּטִירְתָּהּ מִן גּוּפָא. פִּימָא דְאֲטִימָא בְּדְבוּר, אֶבְן דְאִיהוּ יִצְרָר הָרַע שְׁלִיט עֲלָהּ, וְאַתְקְרִי טוּמְטוּס, בְּגִין דָּא פְּטוּר מִן הַרְאִיָּה, דְנִשְׁמַתָּא וְרוּחָא וּנְפֶשׁא בְּגִין דָּא יִיתוּן בְּגִלְגוּלָא, עַד דְאַתְחַזֵּרן שְׁלַמִין לְאַתְרֵיהוּ כְּמָה דְאַתְרֵיהוּ, כְּמָה דְאַתְרֵיהוּ אֶמֶר (קהלת יב ז') וְהָרוּחַ תֵּשׁוּב אֶל הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נִתְּנָה, וּמִינָהּ אוּלִיפְנָא קַל וְחוּמֵר בְּאַחְרָנִין דְאֵינּוּן נְשָׁמַתָּא וּנְפֶשׁא, וְלֹא עוּד אֶלָּא דְקָרָא אֲסַהִיד עֲלִיָּהוּ (איוב לג כט) הוּן כָּל אֵלָהּ יַפְעַל אִיִּל פְּעַמִּים שְׁלֹשׁ עִם גְּבַר. וּמֵאִן דְיִיתִי בְּגִלְגוּלָא זְמַנָּא קְדָמָהּא אִם יִיתִי חַוּוֹר, אֲתַקְרִים בֵּיהּ קָרָא (שעיה א יח) אִם יְהִי חֲטָאִיכֶם כְּשָׁנִים כְּשֶׁלֶג לִבְנֵינוּ, וּבְמָה יִתְיַדַע בְּרַשׁ דְאִיהוּ בְּגִלְגוּלָא קְדָמָהּא, אִם הוּא קְלִיָּה (דף קלח ע"א) כְּשֶׁבְרִים אוּ כְּתִרוּעָה, וְגוּפִיָּה וְאַנְפוּי חַוּוֹרִין, אִם הוּא קְלִיָּה כְּשֶׁבְרִים אִיהוּ מְזַמְנָא קְדָמָהּא, וְאִם קְלִיָּה כְּתִרוּעָה אִיהוּ מְזַמְנָא תַּנְנָא, וְאִם גּוּפִיָּה יְרוּקָא וְאַנְפוּי יְרוּקִין וְקְלִיָּה תַקִּיעָה אִיהוּ מְזַמְנָא תְּלִיתָאָה, וְאִם הִדֵּר לְגוּוּנִיָּה, קְלִיָּה כְּתִקִיעָה וְגוּפִיָּה חַוּוֹר וְאַנְפוּי חַוּוֹרִין, דָּא אִיהוּ כְּגוּוּנִיָּה קְדָמָהּא, כְּמוֹ דְאוּקְמוּהוּ בִּינִין דְהַחֲמִיץ דְחַזֵּר לְגוּוּנִיָּה קְדָמָהּא, כְּגוֹוֹנָא דָּא בְּהַפּוּכָא לְטֹב, וְכֹן אֲנְפוּי סוּמְקִין וְקְלִיָּה כְּשֶׁבְרִים, וְאַנְפוּי יְרוּקִין וְקְלִיָּה תְּרוּעָה, הוּא אֲתַתַּקּוּ. וְעוּד אֲשַׁכְחָנָא, בְּרַשׁ דְכָל צִיּוּרִין דִּילִיָּה בְּאַרְחַ מִישָׁר, שְׁקִילִין בְּתַקְלָא, וְלְזַמְנִין שְׁפוּוֹן אֵינּוּן עֵבִים, וְנַפְקִין מִתַּקּוּנָא דְצִיּוּרִין וְדִיוֹקְנִין אַחְרָנִין, אוּ אֵינּוּן אַרוּכִין אוּ אֵינּוּן קְצָרִים, תָּא חֲזִי וְאַתְהָ תַּחֲזֵה מְכַל הָעַם, הַכָּא אוּקִימָנָא לְמַנְדַע תַּקּוּנִין אֵלִין, אֲנָשֵׁי חִלַּל עֵינִינִי, יְרָאִי אֱלֹהִים אוּדְנִין, הַדָּא הוּא דְכַתִּיב (חבקוק ג') יְהוָה שְׁמַעְתִּי שְׁמַעְדָּ גְרָאֲתִי, אֲנָשֵׁי אֲמַת חוּטְמָא, שׁוֹנְאֵי בְּצַע פּוּמָא, אִם חוּטְמָא לֹא אִיהוּ בְּשׁוּהָ עִם תַּקּוּנִין אַחְרָנִין, דְעֵינִינִי אַרְיִכּוּ, וְאַנְפוּי אַרְיִכּוּ, וְאוּדְנִין אַרְיִכּוּ, וּפּוּמָא אַרְיִכָּא, וְחוּטְמָא עֵבֶה, תַּמְן אֲתַגְלִיא גְלּוּלָא דְנַפְשָׁא, וְאִם עֵינִינִי לֹא בְּשׁוּהָ מְאַחְרָנִין, תַּמְן אֲתַגְלִיא גְלּוּלָא דְנַפְשָׁא, וְאִם אוּדְנִין לֹא בְּשׁוּהָ, תַּמְן אֲתַגְלִיא גְלּוּלָא דְרוּחָא, פּוּמָא בְּגִין דְאִיהִי כְּלָלָא דְכָלָא, אִם לֹא אִיהִי בְּשׁוּהָ, הוּא אֲתַמֵּר בֵּיהּ (שמות כ ה) פִּקֹּד עוֹן אֲבוֹת עַל בְּנֵים עַל שְׁלֹשִׁים וְעַל רַבְעִים, וְאִם עַל אַרְבַּע גְּלּוּלִין לֹא אֲתַתַּקְנַת, אֲתַמֵּר בְּהֵהִיא שְׁעִתָּא (עמוס ב א) וְעַל אַרְבַּעָה לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ. וְכָל נְשָׁמַתִּין דְאַתְרֵיהוּ תְּלַת זְמַנִין וְלֹא מִתַּתַּקְנִין, אֲתַקְרִיאוּ פּוּשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל עֲרַב רַב, אֶבֶל צְדִיקָא דְבָכָל זְמַנָּא דְיִיתוּן מִתַּתַּקְנִין, יִיתוּן עַד אַרְבַּעָה, אֶפִּילוּ עַד שְׁתֵּין דוֹר, וְדָא אִיהוּ (קהלת א ד') דוֹר הוֹלֵךְ וְדוֹר בָּא, וְדָא נְשָׁמַתָּא דְאִיהִי מִשָּׁה רַבִּינוּ, כְּלִילָא מִשְׁתֵּין רַבּוּא, וּשְׁכִינְתָּא עֲלָהּ דְאִיהִי נְשָׁמַת חֵיִים כַּד שְׁרָא בְּמִשָּׁה, אֲתַחֲשַׁב לֵיהָ כְּאִלוּ אֲתָא בְּשְׁתֵּין רַבּוּא, וּבְגִינִיָּה אֲתַמֵּר אֲשֶׁה אַחַת יְלֵדָה שְׁשִׁים רַבּוּא בְּכָרְס אַחַד. וְאֵינּוּן מְרַעִין דְבִגְנֵי נְשָׁא, דְאַתְמֵר בְּהוּן (דברים כח ט) וְחֲלִים רָעִים, (משלי ג ח) רַפְאוּת תְּהִי לְשֶׁרֶךְ, כַּד אֵינּוּן בְּרִישָׁא דְצְדִיקָא, אֶבֶל כַּד אֵינּוּן בְּרִישָׁא דְרְשִׁיעִיא, כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אֲמַרַת לְגַבְיָהוּ (שיר א ו) אֵל תִּרְאוּנִי שְׁאֲנִי שְׁחַרְחַרְתָּ, דְאַלִין שְׁרִיין לוֹן לְפַתְחָהּ לְבִגְנֵי נְשָׁא, כְּמָה דְהוּוּ מִפְּתִי לְיִשְׂרָאֵל

בְּעֵגְלָא בְּשִׁית שְׁעֵתִין, הָדָא הוּא דְכְּתִיב (שמות לב א) וַיֵּרָא הָעַם כִּי בָשַׁשׁ מִשָּׂה, הָא אוֹקְמוּהָ בְּשִׁית שְׁעֵתִין עֲבָדוּ יַת עֵגְלָא, בֵּין שֵׁשׁ לְשִׁבְעָ, אֶפְרִישׁוּ בֵּין עֲמוּדָא דְאִמְצָעִיתָא לְשִׁבְעָ, דְגוּפָא וְשִׁכִּינְתָא, וּבְגִין דָּא מְנִי קוּדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא לְאֶפְרָשָׁא לֹוּן מְשִׁבְעָ, הָדָא הוּא דְכְּתִיב (שם יב טו) אַךְ בְּיוֹם הָרֵאשׁוֹן, אַךְ חֶלֶק בֵּין שִׁית לְשִׁבְעָ, בְּגִין דָּא אֶמְרָה כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל (שיר א) שֶׁשְׁזִפְתַּנִּי הַשֶּׁמֶשׁ, שֶׁשׁ זִפְתַּנִּי הַשֶּׁמֶשׁ, דְּאֶסְתַּלַּק מִנִּי וַיֵּדְאִי הוּא הַשֶּׁמֶשׁ, דְּנָהִיר בְּשִׁית תִּיבִין דְּאִינֹון (דברים וד) שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד, וְהָא אֶתְמַר.

עד) כאן ההג"ה מספרים (אחרים).

דף קלח ע"ב

וַיְחִי אָדָם שְׁלֹשִׁים וּמֵאָת שָׁנָה וַיֹּולֵד בְּדַמּוּתוֹ כְּצִלְמוֹ וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ שֵׁת (בראשית ה ג), ש תַּלְת חִינוּן דְּמֶרְכַּבְתָּא, ת אִיהִי (משלי כ כח) גַּר יְהוּ"ה נִשְׁמַת אָדָם, דְּאֶתְמַר בָּהּ (יחזקאל א י) וּדְמּוּת פְּנִיָהּם פְּנִי אָדָם, וְדָא אִיהוּ וַיֹּולֵד בְּדַמּוּתוֹ כְּצִלְמוֹ. וַיְהִיו כָּל יְמֵי אָדָם אֲשֶׁר חֵי תִשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיְמּוּת, מֵאִי וַיְמּוּת, אֶלָּא כָּל יוֹמִין דְּהָהּ חֵי הָהּ תִשַׁע מֵאוֹת וַתִּלְתִּין שְׁנִין, וּשְׂאָר שְׁנִין בְּתוֹסַפְתָּ הָהּ מֵיַת. וְשִׁבְעִין דְּחֶסְרוֹ מֵאֶלְפֵי, יְהֵב לְדוּד מְשֻׁנּוּי, בְּגִין דְּהָהּ עֲתִיד לְאֲשַׁלְמָא לֹון בֵּיהּ, וְהָכָא רָזָא דְפּוֹרְקָנָא.

וַיְחִי אָדָם שְׁלֹשִׁים וּמֵאָת שָׁנָה וַיֹּולֵד בְּדַמּוּתוֹ כְּצִלְמוֹ וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ שֵׁת, ש שְׁלֹש חִיּוֹת שֶׁל הַמֶּרְכָּבָה, ת הוּא גַּר יְהוּ"ה נִשְׁמַת אָדָם, שְׁנֵאמַר בָּהּ וּדְמּוּת פְּנִיָהּם פְּנִי אָדָם, וְזֶהוּ וַיֹּולֵד בְּדַמּוּתוֹ כְּצִלְמוֹ. וַיְהִיו כָּל יְמֵי אָדָם אֲשֶׁר חֵי תִשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה וּשְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיְמּוּת, מֵאִי וַיְמּוּת? אֶלָּא כָּל הַיָּמִים שֶׁהָיָה חֵי הָיָה תִשַׁע מֵאוֹת וּשְׁלֹשִׁים שָׁנִים, וּשְׂאָר הַשָּׁנִים בְּתוֹסַפְתָּ הָיָה מֵיַת, וְהַשְּׁבַעִים שֶׁחֶסְרוֹ מֵאֶלְפֵי, נִתֵּן לְדוּד מְשֻׁנּוּתִיו, מִשּׁוּם שֶׁהָיָה עֲתִיד לְהִשָּׁלֵם אוֹתָם בּוֹ, וְכָאן סוּד הַגְּאֻלָּה.

עֲשָׂר דְרִין הוּוּ מֵאָדָם וְעַד נַח, (בראשית ה כח) וַיְחִי לְמֹדָּ שְׁתַּיִם וּשְׁמֹנִים שָׁנָה וּמֵאָת שָׁנָה וַיֹּולֵד בּוֹ וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ נֹחַ, לֵאמֹר זֶה יִנְחַמְנוּ מִמַּעֲשֵׂינוּ וּמִעֲצָבוֹן יְדִינוּ, וְאִמְאִי, דְּבִקְדָמִיתָא הוּוּ טְרַחֲוִין בְּגִלְגוּלִין, עַד דְּאֶתָא נַח דְּאִיהוּ שֶׁבַת, וּבֵיהּ נַחוּ כְּלָהוּ, וּבֵיהּ אֶתְיִישְׁבוּ, וְאֶפִּיק לֹון לְעֵלָם.

עֲשָׂרָה דוֹרוֹת הָיוּ מֵאָדָם וְעַד נַח, וַיְחִי לְמֹדָּ שְׁתַּיִם וּשְׁמֹנִים שָׁנָה וּמֵאָת שָׁנָה וַיֹּולֵד בּוֹ וַיִּקְרָא אֶת שְׁמוֹ נֹחַ לֵאמֹר זֶה יִנְחַמְנוּ מִמַּעֲשֵׂינוּ וּמִמַּעֲצָבוֹן יְדִינוּ, וְלָמָּה? שְׁבִהתְחֵלָה הָיוּ טוֹרְחִים בְּגִלְגוּלִים, עַד שֶׁבָּא נַח, שֶׁהוּא שֶׁבַת, וּבּוֹ נַחוּ כְּלָם, וּבּוֹ הִתְיִישְׁבוּ וְהוֹצִיא אוֹתָם לְעוֹלָם.

אמר רבי אלעזר אמאי הוּו קדמאין חיינ יומין סגיאין, כגון אדם דאתמר ביה ויחי אדם תשע מאות שנה ושלושים שנה, ונח תשע מאות וחמשים שנה, וכן פלהו דרין עד נח הוּו חיינ שנין סגיאין, ומאברהם (נ"א ומנח) ואילך הוּו מתמעטין בשנין, אמר ליה ברי, רבוי שנין ואריכו דיומין אינון מאריך אנפין, ומעוטא דיומין ושנין מזעיר אנפין, ובגין דא באברהם אתמר אלה תולדות השמים והארץ בהבראם בה' זעירא.

אמר רבי אלעזר: למה היו הראשונים חיים ימים רבים כמו אדם, שנאמר בו ויחי אדם תשע מאות שנה ושלושים שנה, ונח תשע מאות וחמשים שנה, וכן כל הדורות עד נח היו חיים שנים רבות, ומאברהם (ומנח) ואילך היו מתמעטים בשנים? אמר לו: בגי, רבוי שנים ואריך ימים הם מאריך אנפין, ומעוט של ימים ושנים מזעיר אנפין, ומשום זה נאמר באברהם אלה תולדות השמים והארץ בהבראם בה' זעירא. ברוך יהו"ה לעולם אמן ואמן.

דף קלט ע"א

ברוך יהו"ה לעולם אמן ואמן. (דף קלט ע"א).

אמר המגיה אלו התקונים מצאתי בספר אחר כתובים מאחד ועשרים תקונים ולהלאה, ולמען לא ימצא זה החבור נעדר מאלו המרגליות יקרות וטובות, גמתי אומר לשים בעט ברזל ועופרת את שרשרות העבותות על המשבצות, ומצא מין את מינו. (ונעור).

= תקונא תניינא

(זהו תקון כ"ב וכ"ג)

בראשית ברא אלהיים, בראשית ברא תי"ש, דא אילו דיצחק. בראשית תמן אי"ש לעולה דיצחק, ורזא דמלה (ועל אלן תלת גלגולין אתמר (שיר ז ב) מה יפו פעמיד בנעלים בת נדיב, (רות ד ד) וזאת לפנים דא אימא עלאה עלמא דאתי, ד"א לגביה צריך חליצה, והדא הוא דכתיב (שמות ג ה) של נעליך וגומר, ואם לאו לית לון רשו לרווחא רמתאה (נ"א לרווחא דמיתא) לסלקא עלמא דאתי, ובגין דאיהי יום הכפורים אסיר בנעילת הסנדל), (בראשית כב ז) הנה האש והעצים ואיה השעה לעלה, נפק קלא ואמר משית יומי בראשית אתברי לעקדה דיצחק.

תקוֹן שְׁנֵי זָהוּ תִקוֹן כִּיב וְכִיג בְּרֵאשִׁית בְּרֵא אֱלֹהִיִּים, בְּרֵאשִׁית בְּרֵא
תִיִּישׁ, זֶה אֵילוֹ שֶׁל יִצְחָק. בְּרֵאשִׁית שֶׁם אִישׁ לְעוֹלָה שֶׁל יִצְחָק, וְסוּד
הַדָּבָר - (ועל אלו שלשת הגלגולים נאמר מה יפו פעמיד בנעלים בת נדיב, וזאת לפניו זו האם
העליונה, העולם הבא. דבר אחר, אצלו צריך חליצה, וזהו שכתוב של נעליך וגומר, ואם לא, אין לו
רשות להרויח השלכה (לרוח המת) לעלות לעולם הבא, ומשום שהיא יום הכפורים, אסור בנעילת
הסנדל) הִנֵּה הָאִשׁ וְהַעֲצִים וְאִיָּה הַשָּׂה לְעֹלָה. יִצְאָ קוֹל וְאָמַר, מִשְׁשֵׁת
יְמֵי בְּרֵאשִׁית נִבְרָא לְעֻקְדַת יִצְחָק.

בְּגִין דְּלֹא אֵית קָרְבָּן דְּבִטִיל מוֹתְנָא פְּעֻקְדָּה דִּיצְחָק, דְּאִתְמַר בֵּיה (שם)
וַיַּעֲקֹד אֶת יִצְחָק בְּנוֹ, אֶתְקַשְׁר מֵדַת הַדִּין (מלאך המות) וְאִתְעַקֵּד לְעֵילָא, וְלֹא
הָוָה לֵיה רְשׁוֹ לְקָרְבָּא לְבֵי דִינָא רַבְרָבָא דְּאִיהוּ גְבוּרָה, לְתַבְעָא דִינָא,
וְעֻקְדָּה דְּנָא מוֹעִילָה לְגִלּוּתָא, דְּהָוָה עֲתִיד לְאִתְקַטְלָא מְשִׁיחַ בְּן יוֹסֵף, וְקָלָא
נְפִיק מֵהָוָה זְמַנָּא (שם) אֶל תַּעֲשׂ לֹו מְאוּמָה (שם יב), בְּגִין דְּאִתְגַּבְּרוּ רַחֲמֵי
עַל דִּינָא, וְרָזָא דְּמַלְכָּה (תהלים צח א) הוֹשִׁיעָה לֹו יְמִינוֹ, וְלִבְתַּר זְרוּעַ קַדְשׁוֹ,
דְּגַבְר יְמִינָא עַל שְׁמַאלָא.

מְשׁוּם שְׁאִין קָרְבָּן שְׁמַבְטִיל מַגְפָּה פְּעֻקְדַת יִצְחָק, שְׁנֵאָמַר בּוֹ וַיַּעֲקֹד אֶת
יִצְחָק בְּנוֹ, נִקְשְׁרָה מֵדַת הַדִּין (מלאך המות) וְנִעְקֵד לְמַעְלָה, וְלֹא הָיָה לוֹ
רְשׁוּת לְקָרְבַּ לְבֵית דִּין הַגָּדוֹל, שֶׁהוּא גְבוּרָה, לְתַבְעַ דִּין, וְהַעֲקֵדָה שֶׁל
פֶּאן מוֹעִילָה לְגִלּוּת, שֶׁהָיָה עֲתִיד לְהַהֲרֹג מְשִׁיחַ בְּן יוֹסֵף, וְקוֹל יִצְאָ
מֵאוֹתוֹ זְמַן אֶל תַּעֲשׂ לֹו מְאוּמָה, מְשׁוּם שֶׁהִתְגַּבְּרוּ רַחֲמֵים עַל דִּין, וְסוּד
הַדָּבָר - הוֹשִׁיעָה לֹו יְמִינוֹ, וְאַחַר כֵּן זְרוּעַ קַדְשׁוֹ, שְׁגַבְרָה הִימִין עַל
הַשְּׂמָאל.

פַּד אִתְגַּבְּר טַפָּה דְּדְכוּרָא עַל טַפָּה דְּנוֹקְבָא אִיהוּ בְּן, רַחֲמֵי אִיהוּ וְדָאִי, אֲבָל
פַּד אִתְגַּבְּר טַפָּה דְּנוֹקְבָא עַל דְּכוּרָא, בַּת אִיהִי וְדִינָא אִיהִי, וְרָזָא דְּמַלְכָּה
דְּכוּרָא שְׁלִיט עַל נוֹקְבָא גָרִים דְּשְׁלִיט יְמִינָא עַל שְׁמַאלָא, וַיִּפְקוּן יִשְׂרָאֵל
בְּרַחֲמֵי וְלֹא בְּדִינָא, וְדָא אִיהוּ (תהלים קיז ב) כִּי גְבַר עָלִינוּ חֲסָדוֹ, וְרָזָא דְּמַלְכָּה
(ישעיה סו ז) בְּטָרָם יָבֵא חֲבַל לָהּ וְהַמְלִיטָה זְכָר.

כְּשִׁמְתְּגַבְּרַת הַטַּפָּה שֶׁל הַזְּכָר עַל הַטַּפָּה שֶׁל הַנְּקֵבָה, הוּא בְּן, הוּא וְדָאִי
רַחֲמֵים, אֲבָל כְּשִׁמְתְּגַבְּרַת טַפָּה הַנְּקֵבָה עַל הַזְּכָר, הִיא בַת וְהִיא דִּין,
וְסוּד הַדָּבָר - זְכָר שְׁשׁוּלֵט עַל נְקֵבָה גּוֹרָם שְׁשׁוּלֵט הִימִין עַל הַשְּׂמָאל,
וַיִּצְאוּ יִשְׂרָאֵל בְּרַחֲמֵים וְלֹא בְּדִין, וְזָהוּ כִּי גְבַר עָלִינוּ חֲסָדוֹ, וְסוּד הַדָּבָר
- בְּטָרָם יָבֵא חֲבַל לָהּ וְהַמְלִיטָה זְכָר.

וּבְשֵׁמָּה דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, יְהוּ"ה רַחֲמֵי, אַדְנֵי דִינָא, כַּד שְׁלִיט יְהוּ"ה
עַל אַדְנֵי יֵאֵהֲדוּנְהוּ"י רַחֲמֵי אִיהוּ, וְכַד שְׁלִיט אַדְנֵי עַל יְהוּ"ה אִידֵהֲנוּי"ה
דִּינָא אִיהוּ, וְרָזָא דְמַלְכָּה (שם מ) אַדְנֵי אֱלֹהִים בְּחֻזְק יבֵּא, בְּתַקִּיפּוּ דִּינָא,
וּבְדָא עֲקֻדָּה דִּי צְחָק דְאַתְעַקֵּד קִמֵּי אַבּוּי, וּמְסַר גְּרַמְיָה לְמִיתָה בְּגִין דִּישְׁזִיב
מְשִׁיחַ וְיִשְׂרָאֵל דְלֹא יָמוּתוּן, וְלֹא עוּד אֶלָּא דְאַפִּילוּ אִי יִשְׂרָאֵל לְהוּי עֲבָרִין
בְּגִלוּתָא, עַל שְׁפִיכוּת דְּמִים וְגִלּוּי עֲרִיּוֹת וְעִבּוּדָּה זָרָה, זְכוּת אַבְהוֹן יְגוּ
עֲלִיהוֹן מְשַׁרְפָּה הֶרֶג וְחֻנְק, בְּגִין דְאַבְרָהָם נִתְנַסָּה בְּנוּרָא, וְיִצְחָק בְּסַכִּינָא,
וְיַעֲקֹב בְּגִלוּתָא, זְכוּת אַבְהוֹן יְהֵא מְגִין עֲלִיהוֹן.

וּבְשֵׁם שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, יְהוּ"ה רַחֲמֵי, אַדְנֵי דִין, וְכַשְׁשׁוּלֵט
יְהוּ"ה עַל אַדְנֵי יֵאֵהֲדוּנְהוּ"י, הוּא רַחֲמֵי, וְכַשְׁשׁוּלֵט אַדְנֵי עַל יְהוּ"ה
אִידֵהֲנוּי"ה, הוּא דִין, וְסוּד הַדְּבָר - אַדְנֵי אֱלֹהִים בְּחֻזְק יבֵּא, בְּתַקִּיפּוּ
הַדִּין, וּבְזָה עֲקֻדָּת יִצְחָק שְׁנַעֲקֵד לְפָנֵי אַבּוּי וּמְסַר עֲצָמוֹ לְמִיתָה כְּדֵי
שְׁיַנְצֵל מְשִׁיחַ וְיִשְׂרָאֵל שְׁלֹא יָמוּתוּ, וְלֹא עוּד, אֶלָּא שְׁאַפִּילוּ אִם יִשְׂרָאֵל
יְהִי עוֹבְרִים בְּגִלוּת עַל שְׁפִיכוּת דְּמִים וְגִלּוּי עֲרִיּוֹת וְעִבּוּדָּה זָרָה, זְכוּת
אַבוֹת תְּגוּן עֲלֵיהֶם מְשַׁרְפָּה הֶרֶג וְחֻנְק, מְשׁוּם שְׁאַבְרָהָם נִתְנַסָּה בְּאֵשׁ
וְיִצְחָק בְּסַכִּין וְיַעֲקֹב בְּגִלוּת, זְכוּת אַבוֹת תְּהִיָּה מְגִנָּה עֲלֵיהֶם.

וְעוּד נְסִיוְנָא דְתַלְתָּת אַבְהוֹן מְעִידִין, דְלֹא עֲבַר אָדָם דְאִיהוּ יִשְׂרָאֵל עַל תַּלְתָּת
פְּקוּדֵינָא אֵלִין, דְּמִנֵּי לוֹן (לֵיה) קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב (בְּרַאשִׁית ב'
טז) וַיֵּצֵא יְהוּ"ה אֱלֹהִים עַל הָאָדָם, וַיֵּצֵא דָא עִבּוּדָּה זָרָה, לֵאמֹר דָּא גִלּוּי
עֲרִיּוֹת, עַל הָאָדָם דָּא שְׁפִיכוּת דְּמִים, דְּנִשְׁמַתָּא דְאָדָם עֲאֵלֵת בְּגִלְגוּלָא
דְאַבְרָהָם, וְאִם אִיהוּ עֲבַד עִבּוּדָּה זָרָה, כַּד עֲאֵל בְּנוּרָא הָוָה אֲתוּקֵד, הֵדָּא
הוּא דְכְּתִיב (דְּבָרִים ז' כה) פְּסִילֵי אֱלֹהִים תִּשְׂרַפוּן בְּאֵשׁ.

וְעוּד, הַנְּסִיוֹן שֶׁל שְׁלֹשֶׁת הָאַבוֹת מְעִידִים, שְׁלֹא עֲבַר אָדָם שֶׁהוּא
יִשְׂרָאֵל עַל שְׁלֹשֶׁת הַמְּצוּוֹת הַלְלוּ שְׁצוּהָ אוֹתָם (אוֹתוֹ) הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא,
זֶהוּ שְׁפִתּוֹב וַיֵּצֵא יְהוּ"ה אֱלֹהִים עַל הָאָדָם, וַיֵּצֵא - זֶה עִבּוּדָּה זָרָה,
לֵאמֹר - זֶה גִלּוּי עֲרִיּוֹת, עַל הָאָדָם - זֶה שְׁפִיכוּת דְּמִים, שְׁנִשְׁמַתּוֹ שֶׁל
הָאָדָם נִכְנָסָה בְּגִלְגוּל שֶׁל אַבְרָהָם, וְאִם הוּא עֲבַד עִבּוּדָּה זָרָה, כְּשֶׁנִּכְנָס
לְאֵשׁ הָיָה נִשְׂרָף, זֶהוּ שְׁפִתּוֹב פְּסִילֵי אֱלֹהִים תִּשְׂרַפוּן בְּאֵשׁ.

דף קלט ע"ב

דָּאשׁ אִית לֵיה תַלְתָּת גְּוֹנִין, חָוֹר וְיָרוּק וְאוּכַם, וּרְבִיעָא תַכְלֵת, וְאִינוּן
דְּבִקִין בְּגַחְלַת דְאִיהוּ סוּמְקָא הָא חֲמֻשָּׁה, כְּחֻשְׁבָּן ה' (חמש) דְאִיהִי אָמוּנָה

דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דְאִיהוּ ו', דְּאֶתְלַבֵּשׁ בְּחַמְשׁ גְּוֹנוֹן וְנִהִיר בְּהוֹן, וּבִיּה סְלָקִין גְּוֹנוֹן דְּאִינוּן כְּלִילָן בְּה, וְהִיא סְלִיקַת בְּהוֹן לְגַבִּי ו', הִדָּא הוּא דְכְתִיב (ויקרא ו ב) הִיא הָעוֹלָה, וְכַד סְלָקִין תְּרִין דְּאִינוּן ו' ה' בְּקַרְבְּנָא, נְחִתִין תְּרִין מְלַעֲיָלָא דְאִינוּן י"ה, (דף קלט ע"ב) וּמִתְקַרְבִין אֲתוּוֹן וּמִתְיַחֲדִין וּמִתְקַשְׁרִין דָּא בְּדָא, וְדָא אִיהוּ רְזָא דְקַרְבְּנָא.

שְׁלֹאשׁ יֵשׁ שְׁלֹשָׁה גְּוֹנִים, לְבָן יֶרֶק וְשָׁחַר, וְהַרְבִּיעֵי תְכֵלֶת, וְהֵם דְּבָקִים בְּגַחְלַת שְׁהִיא אֲדָמָה, הָרִי חֲמֹשָׁה, כְּחֻשְׁבוֹן ה' (חמש), שְׁהִיא אָמוּנַת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁהוּא ו', שְׁהִתְלַבֵּשׁ בְּחֲמֹשָׁה גְּוֹנִים וּמְאִיר בְּהֵם, וּבוֹ עוֹלִים הַגְּוֹנִים שְׁהֵם כְּלוּלִים בְּה, וְהִיא עוֹלָה בְּהֵם לו'. זְהוּ שְׁכֵתוּב הִיא הָעֹלָה, וּכְשֶׁעוֹלִים שְׁנַיִם שְׁהֵם ו' ה' בְּקַרְבָּן, יוֹרְדִים שְׁנַיִם מְלַמְעֵלָה שְׁהֵם י"ה, וּמִתְקַרְבּוֹת הָאוֹתִיּוֹת וּמִתְיַחֲדוֹת וּנְקֻשְׁרוֹת זֹו עִם זֹו, וְזְהוּ סוּד הַקְּרָבָן.

וְרְזָא דְמַלְכָּה (בראשית כח יב) וְהִנֵּה מְלַאכֵי אֱלֹהִיִּים עֹלִים וְיֹרְדִים בּוֹ, סְלָקִין תְּרִין בְּאֶשָׁא, וְנְחִתִין תְּרִין. וְאֶשְׁתַּזַּב אַבְרָהָם בְּשֵׁמָא דִּיהוּ"ה, דְּאָף עַל גַּב דְּאִית אַרְבַּע מְלַאכֵים דְּאִינוּן מִמֶּנּוּ דְשֵׁמָא קְדִישָׁא, לָא בְּעֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לֹאֶשְׁתַּדְלָא בְּאַבְרָהָם לְשִׁזְבָּא לִיה אֶלָּא אִיהוּ מִמֶּשׁ, בְּגִין דְּקִנֵּי עַל שְׁמִיה, וּבִיּה אֶתְלַבֵּן אָדָם הָרִאשׁוֹן דְּאִיהוּ יִשְׂרָאֵל, דְּלָא עֵבֵר עַל וַיְצוּ דְאִיהוּ עֲבוּדָה זָרָה, לְבַתֵּר אֶתְלַבֵּשׁ בִּיצְחָק וְאַצְטְרִיף וְאָמַר (בראשית כב יב) אֵל תַּעֲשׂ לּוֹ מְאוּמָה, דְּהִהוּא דְאַצְטְרִיף בִּיה לָא עֵבֵד מְדַעַם, דְּלָא עֵבֵר עַל שְׁפִיכוֹת דְּמִים, וְכֹן יַעֲקֹב אֶתְגַּלְגַּל בִּיה, כַּד נְחִת לְגְלוּתָא דְּמִצְרַיִם (דחוצה לארץ) דְּדַחֲחִיל דְּלָא הָוָה סְלִיק, בְּהִהוּא זְמַנָּא אָמַר לִיה קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא (שם מו ג) אֵל תִּירָא מִרְדָּה מְצַרִּימָה וְגוֹמֵר, אָנְכִי אֲרַד עִמָּךְ מְצַרִּימָה וְאָנְכִי אֶעֱלֶךְ גַּם עִלָּה.

וְסוּד הַדְּבָר - וְהִנֵּה מְלַאכֵי אֱלֹהִים עֹלִים וְיֹרְדִים בּוֹ, עוֹלִים שְׁנַיִם בְּאֶשׁ, וְיֹרְדִים שְׁנַיִם, וְנִצַּל אַבְרָהָם בְּשֵׁם שֶׁל יְהוּ"ה, שְׁאָף עַל גַּב שְׁיֵשׁ אַרְבַּעָה מְלַאכֵים שְׁהֵם הַמְּמַנִּים שֶׁל הַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ, לָא רוּצָה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַתְעַסֵּק בְּאַבְרָהָם לְהַצִּילוֹ אֶלָּא הוּא מִמֶּשׁ, מְשׁוּם שְׁקִנָּא עַל שְׁמוֹ, וּבוֹ הִתְלַבֵּן אָדָם הָרִאשׁוֹן שְׁהוּא יִשְׂרָאֵל, שְׁלָא עֵבֵר עַל וַיְצוּ, שְׁהוּא עֲבוּדָה זָרָה, אַחַר כֵּן הִתְלַבֵּשׁ בִּיצְחָק וְנִצְרָף וְאָמַר אֵל תַּעֲשׂ לּוֹ מְאוּמָה, שְׁאוֹתוֹ שְׁנִצְרָף בּוֹ לָא עָשָׂה דְּבָר, שְׁלָא עֵבֵר עַל שְׁפִיכוֹת דְּמִים, וְכֹן יַעֲקֹב הִתְגַּלְגַּל בּוֹ כְּשִׁירַד לְגְלוּת מְצַרַיִם (של חוץ לארץ), שְׁפַחַד שְׁלָא הָיָה עוֹלָה. בְּאוֹתוֹ זְמַן אָמַר לּוֹ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵל תִּירָא מִרְדָּה מְצַרִּימָה וְגוֹמֵר, אָנְכִי אֲרַד עִמָּךְ מְצַרִּימָה וְאָנְכִי אֶעֱלֶךְ גַּם עִלָּה.

= תקונא תליתאה

(זהו תקון כ"ד)

בראשית תמן אר"י דקרנא, דהנה נחית בקרנא בדיוקנא דארי אכיל קרבנין, ודא איהו קדמאה לחיוון דהו אכלי קרבנין. אמר ליה רבי אלעזר ואמאי הו נחתי חיוון למיכל קרבנין, אמר ליה ברי ארבע חיוון אינון בכרסא, אריה שור נשר אדם, ובגופא דבר נש ארבע יסודי, דממנו עליהו ארבע חיוון, דנפש כליא בהון, ובגין דא פרנסה דנפשא מאלין ארבע, כד חאב בר נש בארבע יסודי דיליה כאלו חאב בנפשא, הדא הוא דכתיב (במדבר ו יא) מאשר חטא על הנפש, ובההוא זמנא אתפרש מיא מאשא ורוחא מעפרא.

תקון שלישי - בראשית שם אר"י של הקרבן, שהיה יורד על הקרבן בדמות ארי אוכל הקרבנות, וזהו ראשון לחיות שהיו אוכלים קרבנות. אמר לו רבי אלעזר: ולמה היו יורדות חיות לאכל קרבנות? אמר לו: בני, ארבע חיות הן בכפא, אריה שור נשר אדם, ובגוף האדם ארבעה יסודות שממנים עליהם ארבע חיות, שהנפש כלולה בהם, ומשום זה פרנסת הנפש מארבעה הללו. כשחטא אדם בארבעה היסודות שלו, כאלו חטא בנפש, זהו שכתוב מאשר חטא על הנפש, ובאותו זמן נפרדו מים מאש ורוח מעפר.

דמעפרא נפקין זרעין דאינון פרנסה דאדם, וממיא חיוון דאינון פרנסה דארי, ומאשא בעירין דאינון פרנסה דשור, ומרוחא עופין דאינון פרנסה דנשר, וכד חב בהון אתפרשן יסודין ואית בהון מחלוקת דאיהו פרודא, וסליק שם יהו"ה מניה, ועאל יצר הרע דאיהו סמא"ל שטן, דיהו"ה לא שריא בפרודא, ורזא דמלה (הושע יב) חלק לבס עתה יאשמו, ובגין דא צריד קרבנא מאלין מינין דחב בהון, לקרבא בהון, אינון ארבע יסודין דאית בהון פרודא, ובההוא זמנא דמתקרבין יסודין דא לגבי דא, מיד נחית קודשא בריד הוא עליהו וברח שטן, ואי לא ברח הא אשא דקרנא אוקיד ליה, הדא הוא דכתיב (ויקרא ו ה) והאש על המזבח תוקד בו.

שמעפר יוצאים זרעים, שהם פרנסה של אדם, ומהמים החיות, שהן פרנסה של ארי, ומאש בהמות, שהם פרנסה של שור, ומהרוח עופות, שהם פרנסה של נשר, וכשחטא בהם, נפרדו היסודות, ויש בהם מחלקת שהיא פרוד, ועולה שם יהו"ה מהם, ונכנס יצר הרע שהוא

סמא"ל שָׁטוֹן, שְׂיִהוּיָהּ לֹא שׁוֹרָה בְּפִרוּד, וְסוּד הַדָּבָר - חֶלֶק לְבָס עֲתָה
יֵאָשְׁמוּ, וּמִשׁוֹם זֶה צָרִיךְ קָרְבָן מִהַמִּינִים הַלְלוּ שְׁחָטָא בְּהֵם לְקָרֵב
בְּהֵם, אוֹתָם אֲרַבְעָה יְסוּדוֹת שֵׁישׁ בְּהֵם פְּרוּד, וּבְאוֹתוֹ זְמַן שְׁמֵתִקְרָבִים
הַיְסוּדוֹת זֶה לָזֶה, מִיָּד יוֹרֵד הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עֲלֵיהֶם וּבוֹרַח הַשָּׁטוֹן,
וְאִם לֹא בּוֹרַח, הֲרֵי אֵשׁ הַקָּרְבָן שׁוֹרֶפֶת אוֹתוֹ. זֶהוּ שְׁכַתוֹב וְהָאֵשׁ עַל
הַמִּזְבֵּחַ תוֹקֵד בּוֹ.

וְרָזָא דְקָרְבָנִין (איוב יא) עוֹר וּבָשָׂר תִּלְבַּיְשָׁנִי וּבַעֲצָמוֹת וְגִידִים תִּסּוֹכְכֵנִי, עוֹר
אִיהוּ לְבוֹשָׂא דְאָדָם, הַדָּא הוּא דְכַתִּיב (בראשית ג כא) וַיַּעַשׂ יְהוָה אֱלֹהִים
לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ כְּתָנוֹת עוֹר וַיִּלְבַּשֵׁם, אִם זָכָה כְּתָנוֹת אוֹר מְרַקְמָן מִפְּקוּדֵין
דְּעֵשָׂה, דְּאִגְרָא דְלֵהוֹן לְעֵלְמָא דְאִתִּי דְאִיהוּ אוֹר הַגְּנוּז לְצַדִּיקָא, וְאִם לֹא
זָכָה מְשַׁכָּא דְחוּיָא דְכָלִיל אֲרַבַּע יְסוּדֵין, דְּתַמָּן רְשִׁימִין פְּקוּדֵין דְלֹא תַעֲשֶׂה
דְּעֵבֵר בַּר נֶשׁ עֲלֵיהוּ, וּבְגִין דָּא אוֹקְמוּהוּ מְאִרֵי מִתְנִיתִין עוֹנוֹתֵינוּ שֶׁל אָדָם
חֲקוּקִים לוֹ עַל עֲצָמוֹתָיו, וּקְרִיבוּ דְמִשְׁכָּא דְאָדָם פְּקוּדֵין דְּעֵשָׂה, דְּאִינוּן
קְרִיבוּ דְאִתּוּן דְּשִׁמְא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

וְסוּד הַקָּרְבָנוֹת, עוֹד וּבָשָׂר תִּלְבַּיְשָׁנִי וּבַעֲצָמוֹת וְגִידִים תִּסּוֹכְכֵנִי. הָעוֹר
הוּא לְבוֹשׁ הָאָדָם, זֶהוּ שְׁכַתוֹב וַיַּעַשׂ יְהוָה אֱלֹהִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ
כְּתָנוֹת עוֹר וַיִּלְבַּשֵׁם, אִם זָכָה - כְּתָנוֹת אוֹר מְרַקְמִים מִמְצוֹת עֵשָׂה,
שְׁשֻׁכְרָם לְעוֹלָם הַבָּא, שֶׁהוּא הָאוֹר הַגְּנוּז לְצַדִּיקִים, וְאִם לֹא זָכָה - עוֹר
הַנְּחָשׁ שְׁכוֹלֵל אֲרַבְעָה יְסוּדוֹת, שֶׁשֵּׁם רְשׁוּמוֹת מְצוֹת לֹא תַעֲשֶׂה שְׁאָדָם
עֵבֵר עֲלֵיהוֹן, וּמִשׁוֹם זֶה בְּאֵרוּ בְּעֵלֵי הַמִּשְׁנָה, עוֹנוֹתֵינוּ שֶׁל אָדָם חֲקוּקִים
לוֹ עַל עֲצָמוֹתָיו, וְקְרוֹב הָעוֹר שֶׁל הָאָדָם מְצוֹת עֵשָׂה, שֶׁהֵם קְרוֹב שֶׁל
אוֹתִיּוֹת שְׁמוֹ שֶׁל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא.

דף קמ ע"א

וְעֲלִיָּהוּ אִתְמַר (ויקרא א ב) אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּסֶם קָרְבָן, מִכֶּסֶם וְדָאִי, לְאִפְקָא
מִשְׁכָּא דְחוּיָא דְבִיָּה מְרַקְמִין פְּקוּדֵין דְלֹא תַעֲשֶׂה, וְאָדָם דְּעֵבֵר עֲלֵיהוּ אִתְמַר
בִּיָּה (תהלים קמד ד) אָדָם לִהְבֵּל דְמָה יָמִיו כְּצֶל עוֹבֵר, (במדבר יט יד) אָדָם כִּי יָמוּת
בְּאֵהָל, כִּי יָמוּת וְדָאִי, וְדָא אִיהוּ קְרִיבוּ דְקָרְבָנָא דְעָשׂוּ יֶצֶר הָרַע, דְּאִתְמַר
בִּיָּה (בראשית כז לא) יָקָם אָבִי וַיֹּאכַל מִצִּיד בְּנוֹ. בְּשָׂר אִיהוּ שְׁבָר מִן שְׁבָרִים,
וְאִיהוּ סוּמְקָא, מְסֻטְרָא דְחִיָּה דְאִיהוּ שׁוֹר, בְּשָׂר חֵי בְּשָׂר טְהוֹר, וְאִתִּי (דף קמ
ע"א) אֲחִרָא דְבְּשָׂר בְּשָׂדָה טְרִיפָה דְשָׂרְיָא בִּיָּה רוּחַ הַטּוֹמְאָה, מְלֵאךְ הַמּוֹת
דְּרָכִיב עַל קְרָנוֹי שׁוֹר מוּעַד בְּשָׂר טְמֵא.

מתיחדין נחית עליהו רוחא קדישא, גרמין נחית עליהו מיין דדכיו, דא איהו רזא דקרפנין. חדא רבי אלעזר וחדו חבריא ואמרו אילו לא אתינא להאי עלמא אלא למשמע דא די.

העור הוא דמות אדם מלכות, כל הדיוקנאות נראים בו, והיא כלולה מבשר וגידים ועצמות, והיא תמונת כל, והיא ברכה וקדשה ויחוד, כהנים ולוים וישראלים, שהם קשורים בשלשת האבות, שנאמר בהם האבות הן הן המרובה. בפשר כשמתקדש, יורד עליו דם טהור, וכשהגידים מתיחדים, יורדת עליהם רוח קדשה, על העצמות יורדים מי טהרה, זהו סוד הקרפנות. שמח רבי אלעזר, ושמוחו החברים ואמרו: אלו לא באנו לעולם הזה אלא לשמע את זה - די.

אמר רבי שמעון ברי, ועוד ברזא דקרפנין, לבא איהו מזבח דביה דם דקרפנין, ועל דא אתמר (שמות כ כד) וזבחת עליו, אם זכו אריה הוה נחית למיכל קרבנא, ואי לא כלבא נחית, ובאן אתר בכבד, דתמן מרה גיהנם, דאיהי עלוקה דאית לה תרי בנות הב, כמה דאת אמר (משלי ל טו) לעלוקה וכו', וכלבא בהון צווח הב, ומרה איהי גיהנם, חרבא דמלאך המות דאית לה תרי פיות כגוונא דגיהנם, דאתמר בה (שם) לעלוקה שתי בנות הב, כגוונא דא אתמר בחרבא (שם ה ד) ואחריתה מרה כלענה חדה כחרב פיות.

אמר רבי שמעון: בני, ועוד בסוד הקרפנות, הלב הוא מזבח שבו דם הקרפנות, ועל זה נאמר וזבחת עליו, אם זכו - האריה היה יורד לאכל את הקרבן, ואם לא - יורד כלב, ובאיזה מקום? בכבד, ששם מרה גיהנם, שהיא עלוקה שיש לה שתי בנות הב, כמו שנאמר לעלוקה וכו', והכלב צווח בהם הב הב, והמרה היא גיהנם, חרבו של מלאך המות שיש לה שתי פיות, כמו שהגיהנם שנאמר בה לעלוקה שתי בנות הב הב, כמו זה נאמר בחרב ואחריתה מרה כלענה חדה כחרב פיות.

וכבד איהו סמא"ל, מרה סם מות דיליה, כד שלטא מרה על ערקין דילה ומתגברא בחובין, אתמר בפרקין דכבד ומרה, (שמות טו כג) ויבאו מרתה ולא יכלו לשתות מים ממרה כי מרים הם, בההוא זמנא אינון ערקין דלבא בדוחקא ומתטמרין בלבא, כגוונא דנח ואתתיה ובנוי וחינון ובעירין ועופין דמתטמרין בתיבה, ולבא איהו בדוחקא בהון, דאם מרה מטא ללבא מיד מות בר נש, ומרה לא מתגברא על ישראל דאינון לבא אלא בחובין, אי חזרין בתיובתא דאיהי נשמת חיים שכינתא עלאה, הא

אסוּוּתָא תְּהֵא לְלַבָּא וְלַעֲרָקִין דִּילָהּ, וְאַתְמַר בְּהוּן (ס) וַיִּמְתְּקוּ הַמַּיִם,
וְאַתְסִין עֲרָקִין (גופא) וְאַבְרִים דִּילָהּ.

וְכַבֵּד הוּא סמא"ל, הַמְרָה סס הַמּוֹת שְׁלוֹ. כְּשִׁשׁוּלְטַת הַמְרָה עַל
הַעוֹרְקִים שְׁלָה וּמִתְגַּבְּרַת בְּחֻטָּאִים, נֶאֱמַר בְּפָרְקִים שֶׁל הַכָּבֵד וְהַמְרָה,
וַיִּבְאוּ מֵרְתָהּ וְלֹא יָכְלוּ לְשַׁתּוֹת מִיַּם מְמָרָה כִּי מָרִים הֵם. בְּאוֹתוֹ זְמַן
אוֹתָם עוֹרְקֵי הַלֵּב הֵם בְּדַחֵק וְנִטְמָנִים בְּלֵב, כְּמוֹ שֶׁנֶּחַ וְאַשְׁתּוֹ וּבְנִיּוֹ
וְהַחִיּוֹת וְהַבְּהֵמוֹת וְהַעוֹפּוֹת שֶׁנִּטְמָנוּ בַּתְּבָה, וְהַלֵּב הוּא דְחוּק בְּהֵם,
שָׂאֵם הַמְרָה מְגִיעָה לְלֵב, מִיַּד יָמוֹת הָאָדָם, וּמְרָה לֹא מִתְגַּבְּרַת עַל
יִשְׂרָאֵל, שֶׁהֵם הַלֵּב, אֶלָּא בְּחֻטָּאִים. אִם חוֹזְרִים בַּתְּשׁוּבָה, שְׁהִיא
נִשְׁמַת חַיִּים, הַשְּׂכִינָה הַעֲלִיּוֹנָה, הָרִי רְפוּאָה תְּהִיָּה לְלֵב וְלַעוֹרְקִים שְׁלוֹ,
וְנֶאֱמַר בְּהֵם וַיִּמְתְּקוּ הַמַּיִם, וְנִרְפְּאִים הַעוֹרְקִים, (הגוף) וְהַאִיבְרִים שְׁלוֹ.

טְחוּל דָּא לִילִיית אִימָא דְעָרְב רַב, שְׁחוּק הַכָּסִיל, מָאן כָּסִיל דָּא אֵל אַחַר
סמא"ל, וְעָרְב רַב אִינוּן בְּנְהָא, דְּאִינוּן מְעוֹרְבִין בְּיִשְׂרָאֵל רְשָׁעִים גְּמוּרִים,
וְעַלִּיָּהּ אִתְמַר אִם רְאִיתָ רְשָׁע שֶׁהִשְׁעָה מְשַׁחֶקֶת לוֹ אֵל תִּתְגַּרְהּ בּוֹ, עַלִּיָּהּ
אִתְמַר (חֲבִקוּק א יג) לָמָּה תִּבְיֵט בּוֹגְדִים תִּחְרִישׁ בְּבַלְע רְשָׁע צְדִיק מִמֶּנּוּ, רְשָׁע
דָּא כָּסִיל, עָרְב רַב בְּגִלוּתָא אִינוּן רְשָׁע, בְּבַלְע צְדִיק מִמֶּנּוּ, דָּא יִשְׂרָאֵל, וּמָאן
גְּרִים דְּבַלְע לֹון, בְּגִין דְּלֹאוּ אִינוּן צְדִיקִים גְּמוּרִים, כְּמָה דְּאִתְמַר צְדִיק
מִמֶּנּוּ בּוֹלַע אֶבֶל צְדִיק גְּמוּר אִינוּ בּוֹלַע.

טְחוּל זוֹ לִילִיית, הָאִמָּא שֶׁל הָעָרְב רַב, שְׁחוּק הַכָּסִיל, מִי זֶה כָּסִיל? זֶה
אֵל אַחַר סמא"ל, וְעָרְב רַב הֵם בְּנִיָּה, שֶׁהֵם מְעָרְבִים עִם יִשְׂרָאֵל,
רְשָׁעִים גְּמוּרִים, וְעַלִּיהֶם נֶאֱמַר אִם רְאִיתָ רְשָׁע שֶׁהִשְׁעָה מְשַׁחֶקֶת לוֹ,
אֵל תִּתְגַּרְהּ בּוֹ, עַלִּיהֶם נֶאֱמַר לָמָּה תִּבְיֵט בּוֹגְדִים תִּחְרִישׁ בְּבַלְע רְשָׁע
צְדִיק מִמֶּנּוּ. רְשָׁע זֶה הַכָּסִיל, עָרְב רַב בְּגִלוּת הֵם רְשָׁע, בְּבַלְע צְדִיק
מִמֶּנּוּ זֶה יִשְׂרָאֵל, וּמִי גוֹרֵם שְׁבוּלַע אוֹתָם? מִשּׁוּם שְׂאִינָם צְדִיקִים
גְּמוּרִים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר צְדִיק מִמֶּנּוּ בּוֹלַע, אֶבֶל צְדִיק גְּמוּר אִינוּ בּוֹלַע.

דף קמ ע"ב

וטְחוּל אִיהוּ לִילִיית, (משלי ג לג) מְאֲרַת ה' בְּבֵית רְשָׁע, וְאִיהִי אִסְכְּרָה לְרַבֵּי
דְּאִינוּן חִיבִיָּא, חִיבֵית בְּהוּן בְּעוֹתְרָא בְּהֵאִי עֲלֵמָא, (דף קמ ע"ב) וּלְבַתֵּר
קְטִילַת בְּהוּן, וְאַמְאִי אִתְקִרִיאוּ רַבֵּי, בְּגִין דְּלִית בְּהוּן דְּעַת לְאַשְׁתְּזָבָא
מִינָהּ, אֶבֶל יָב מִבִּין אִשְׁתְּזָב מִינָהּ, דְּתַמּוֹן צְדִיק, וְרָזָא דְּמַלְהָ (קהלת ז כו) טוֹב
לִפְנֵי הָאֱלֹהִיִּים יִמְלֵט מִמְּנָה, וְחוּטָא יִלְכָּד בְּהּ.

וטחול הוא ליליית, מארת הי בבית רשע, והיא אסכרה לתינוקות
שהם רשעים, צוחקת בהם בעשר בעולם הזה, ואחר כך הורגת
אותם, ולמה נקראו תינוקות? משום שאין בהם דעת להנצל ממנה,
אבל לב מבין נצול ממנה, ששם צדיק, וסוד הדבר - טוב לפני
האלהים ימלט ממנה, וחוטא ילכד בה.

כליות אינון יועצות אם זכו עאל בהון נבואה דאיהי (משלי כ כז) גר יהויה
נשמת אדם, ואתעבידו נביאים, ואינון יועצים לטב, ואית בהון עצה
ותושיה.

הכליות הן יועצות, אם זכו - נכנסת בהם נבואה, שהיא גר יהויה
נשמת אדם, ונעשים נביאים, והם יועצים לטוב, ויש בהם עצה
ותושיה.

כנפי ריאה, אם זכו שריא בהון רוח קודשא, ואתמר בהון (ישעיה יא ב) ונחה
עליו רוח יהויה רוח חכמה ובינה רוח עצה וגבורה רוח דעת ויראת יהויה,
ועליהו אתמר (שמות כה כ) והיו הכרבים פורשי כנפים, הכרובים כגון צורת
אדם, פורשי כנפים לקבל תלת חיוון דפרשין גדפין לקבליה דאדם, ואינון
שית גדפין, תרין לכל חיה, מסטרא דשכינתא גדפין דחיוון מרובעים, שית
גדפין לקבל שש מעלות לכסא, ארבע גדפין לקבל פרסיא מרובע, פרשי
כנפים למעלה סככים בכנפיהם על הכפרת, דא כפרת דלבא קדש קדשין,
ודא לבא.

כנפי הראה, אם זכו - שורה בהם רוח הקדש, ונאמר בהם ונחה עליו
רוח יהויה, רוח חכמה ובינה, רוח עצה וגבורה, רוח דעת ויראת
יהויה, ועליהם נאמר והיו הכרבים פרשי כנפים. הכרובים כמו צורת
אדם, פורשי כנפים כנגד שלש החיות שפורשות כנפים כנגד האדם,
והם שש כנפים, שתים לכל חיה. מצד של השכינה כנפי החיות
מרבעות, שש כנפים כנגד שש מעלות לכסא, ארבע כנפים כנגד כסא
מרבע, פרשי כנפים למעלה סככים בכנפיהם על הכפרת, זו כפרת
הלב, קדש הקדשים, וזה הלב.

נפש רוח נשמה, כהן לוי וישראל, כהן איהו נשמה, אם זכה גר יהויה גר
הנה נהיר ביה מלבא פשמש זורחת, ורוחא דקודשא הנה נפיק מבין גדפוי
דכרובין דאינון כנפי ריאה, והנה ממליל עמיה, ואם לאו נורא, ודא נפש

הוּה דְלִיק, וְנִפְיָק אֶשָּׁא מְלַבָּא וְאוֹקִיד לִיה. קַרְקַבְנָא וְקִיבָה פַּד נְאִים
אֶתְקַרֵי קִיבָה יֶשׁוּן.

נִפְשׁ רוּחַ נְשָׁמָה, פְּהוּן לְוִי וְיִשְׂרָאֵל. הִפְהוּן הוּא הַנְּשָׁמָה, אִם זָכָה - נֵר
יְהוּיָהּ, נֵר הָיָה מְאִיר בּוּ מֵהֵלֵב כְּשֶׁמֶשׁ זֹרַחַת, וְרוּחַ הַקֹּדֶשׁ הִיָּתְה
יּוֹצֵאת מִבֵּין כְּנֹפֵי הַכְּרוּבִים שְׁהוּן כְּנֹפֵי רֵאָה, וְהִיָּתְה מִדְּבַרְת עֵמוּ, וְאִם
לֹא - אֵשׁ, וְזוּ הַנְּפֹשׁ, הִיָּתְה דּוֹלְקֵת, וְיּוֹצֵאת אֵשׁ מֵהֵלֵב וְשׁוֹרְפֵת אוֹתוֹ.
הַקְּרַבְבוּ וְהַקְּבָה, פֶּאֶשֶׁר יֶשׁוּן נִקְרָא קִבָּה יֶשׁוּן.

וְאִית שִׁינָה לְטַב וְאִית שִׁינָה לְבִישׁ, לְטַב כְּגוֹן חֲלוּם דְאִיְהִי סְלָם (נִי"א כְּגוֹן
חֲלוּם) דְחִזָּא יַעֲקֹב, וְבִיָּה דְבִיק קִנָּה, וְשִׁית עֲזֻקִין דְקִנָּה אִיְהוּ שִׁית דְרַגִּין
דְנִבּוּאָה, וְסִלְקִין לְשִׁתִּין נְשָׁמִי, דְהוּה נְאִים בְּהוּן דְדוּד, דְהִכִּי אוּקְמוּהּ, דְדוּד
הוּה מִתְנַמְנֵם כְּסוּס, וְסוּס לֹא נְאִים אֶלָּא שִׁתִּין נְשָׁמִי, וְאִית שִׁינָה לְבִישׁ
חֲלָמָא בִישָׂא, דְאֶתְמַר בִּיָּה לְגַבֵּי אֲבָרְהָם, (בְּרֵאשִׁית טו יב) וְתִרְדָּמָה נִפְלָה עַל
אֲבָרָם, וְהִנֵּה אִימָה חֲשֵׁכָה גְדֻלָּה נִפְלֵת עָלָיו, וְהָא אוּקְמוּהּ בְּאַרְבַּע גְּלִיּוֹת,
וּבְגִין דְחֲלוּם יִיְתִי בְתֵרִין דְרַגִּין, אוּקְמוּהוּ קְדָמָאִין, כְּמָה דְאִי אֶפְשֵׁר לְבָר
בְּלֹא תִבּוּן כְּדֵי אִי אֶפְשֵׁר לְחֲלָמָא בְּלֹא דְבָרִים בְּטִלִּים, בְּגִין דְיִיְתִי חֲלָמָא כְּאִן
עַל יְדֵי מְלֻאָדָּה, כְּאִן עַל יְדֵי שְׂד, בְּגִין דְחֲלָמָא אִיְהוּ מְסֻטְרָא דְאִלְנָא דְטוֹב
וְרַע, אֲבָל מְסֻטְרָא דְאִלְנָא דְחִיִּי לֹא אֶתְיָא (עַלִּיה אֵלָּא דְקִיבָה) אֶלָּא עַל יְדֵי
קִיבָה דְקוֹדֶשׁא בְּרִיָּדָה הוּא דְאִיְהִי שְׂכִינְתָּא דִילִיָּהּ, וְלִית תְּמָן קִיבָה רַע
דְאִיְהוּ שְׂד.

וְיִשׁ שִׁנָּה לְטוֹב וְיִשׁ שִׁנָּה לְרַע. לְטוֹב, כְּמוֹ חֲלוּם שְׁהוּא הַסְּלָם (כְּמוֹ חֲלוּם)
שְׂרָאָה יַעֲקֹב, וּבּוּ דְבוּק קִנָּה, וְיִשׁ טְבֵעוֹת הַקִּנָּה הֵם שֵׁשׁ דְרַגּוֹת
הַנְּבּוּאָה, וְעוֹלִים לְשָׁשִׁים נְשִׁימוֹת שְׁהִיָּה יֶשׁוּן בְּהֵם דְדוּד, שְׂפָדָּה פְּרִשׁוּהָ,
דְדוּד הָיָה מִתְנַמְנֵם כְּסוּס, וְסוּס לֹא יֶשׁוּן אֶלָּא שָׁשִׁים נְשִׁימוֹת, וְיִשׁ שִׁנָּה
לְרַע, חֲלוּם רַע, שְׂנַאֲמַר בּוּ אֶצֶל אֲבָרְהָם, וְתִרְדָּמָה נִפְלָה עַל אֲבָרָם
וְהִנֵּה אִימָה חֲשֵׁכָה גְדֻלָּה נִפְלֵת עָלָיו, וְהָרִי פְּרִשׁוּהָ בְּאַרְבַּע גְּלִיּוֹת,
וּמְשׁוּם שְׁחֲלוּם יִבֵּא בְשִׁתֵּי דְרַגּוֹת, פְּרִשׁוּהָ הַקְּדָמוֹנִים, כְּמוֹ שְׂאִי אֶפְשֵׁר
לְבָר בְּלֹא תִבּוּן, כְּדֵי אִי אֶפְשֵׁר לְחֲלוּם בְּלִי דְבָרִים בְּטִלִּים, כְּדֵי שְׂיָבֵא
הַחֲלוּם כְּאִן עַל יְדֵי מְלֻאָדָּה, כְּאִן עַל יְדֵי שְׂד, מְשׁוּם שְׁהַחֲלוּם הוּא מְצַד
שֶׁל הָעֵץ שֶׁל טוֹב וְרַע, אֲבָל מְצַד שֶׁל עֵץ הַחַיִּים לֹא בָּא (עַלִּיו אֵלָּא שֶׁל קִבָּה)
אֶלָּא עַל יְדֵי קִבָּה שֶׁל הַקְּדוּשָׁה בְּרִיָּדָה הוּא שְׂהִיא שְׂכִינְתּוֹ, וְאִין שְׂם קִבָּה
רַע, שְׁהוּא שְׂד.

קַרְקַבְבוּ טוּחוּן, אִי בֵר נֵשׁ זְכָאָה אִיְהוּ טוּחוּנְת מִן לְצַדִּיקִים, דְאִיְנוּן אֲבָרִים
קְדִישִׁין בְּפִקּוּדִין דְעֵשָׂה, וְאִי לֹא אֲזֻלִין בְּפִקּוּדִין טְבִין, מִתְפָּרְנְסִין בְּלָחֵם
הַקְּלוּקֵל מְזוּנָא קְלָא בְּקִלוּן. וּוְשֵׁט (בְּמִדְבַר יא ח) שְׂטוּן הָעֵם וְלִקְטוּ, שְׂטִין (שְׂטִין)

לְקַטֵּין בְּשִׁטּוֹתָא, וְטַחְנוּ בְּרִיחִים בְּדוּחְקָא, אֵלִין אֵינוּן טוּחְנוֹת בְּפוּמָא, אוּ דְכוּ בְּמִדּוּכָה דָא חֵיד, וּבְשָׁלוּ בְּפָרוּר דָא אֶצְטוּמְכָא.

הַקְרָקְבֵן טוּחוּ, אִם אָדָם צָדִיק, הִיא טוּחְנַת מִן לְצַדִּיקִים, שְׁהֵם אֵיבָרִים קְדוּשִׁים בְּמַצּוֹת עֲשֵׂה, וְאִם לֹא הוֹלְכִים בְּמַצּוֹת טוֹבוֹת, מִתְּפָרְנְסִים בְּלַחַם הַקְּלוּקָל, מְזוּן הַקְּלוּקָל, קַל בְּקָלוֹן. וְשֵׁט - שֵׁטוּ הָעַם וְלִקְטוּ. שְׁטִים, (הַשּׁוֹטִים), לּוֹקְטִים בְּשִׁטּוֹת. וְטַחְנוּ בְּרִחִים - בְּדַחַק, אֵלוּ הֵן הַטּוּחְנוֹת בְּפֶה, אוּ דְכוּ בְּמִדְכָה - זֶה הַחֵיד, וּבְשָׁלוּ בְּפָרוּר - זֶה הָאֶצְטוּמְכָה.

בְּרִי, רְזָא עֲלָאָה הַכָּא, אִם זְכוּ יִשְׂרָאֵל הֵוָה נַחִית לֹון אוּרִייתָא מִן שְׁמִיָּא בְּלֹא דוּחְקָא, וְלֹא הוּוּ צְרִיכִין לְאֲלַפָּא חַד לְחַבְרִיה, הַדָּא הוּא דְכַתִּיב (שְׁמוֹת טו ד) הִנְנִי מִמְטִיר לָכֶם לֶחֶם מִן הַשָּׁמַיִם, דְּלִית לָחֶם אֲלָא אוּרִייתָא, לֹא זְכוּ בְּגִין עֲרַב רַב דְּאֵינוּן שְׁטִיין, אֲתַמַּר בְּהוּ שְׁטוּ הָעַם וְלִקְטוּ, דְּיִטְרַחוּן לְאוּלְפָּא דָא לְדָא, לְפָרְנָסָה כָּל חַד בְּדוּחְקָא, וְלַחְכִּימִיָּא בְּרִמְיָא. אֲבָל לְעֵתִיד לְבֹא יִתְמַחוּן עֲרַב רַב מְעֲלָמָא, וְאֲתַמַּר בְּהוּן (יִרְמִיָּה ל א לג) וְלֹא יִלְמְדוּ עוֹד אִישׁ אֶת אַחִיו וְגוֹמֵר, וּבְגִין דָּא וּשְׁט אִיהוּ לְבִישׁ וְאִיהוּ לְטָב, חֲנוּר וְסוּמְק, דִּינָא וְרַחֲמֵי.

בְּנִי, סוּד עֲלִיוֹן כָּאן, אִם זְכוּ יִשְׂרָאֵל, הִיִּתָּה יוֹרְדַת לָהֶם תּוֹרָה מִשְׁמַיִם בְּלֵי דַחַק, וְלֹא הָיוּ צְרִיכִים לְלַמֵּד אֶחָד אֶת חֲבֵרוֹ, זֶהוּ שְׁכַתוּב הִנְנִי מִמְטִיר לָכֶם לֶחֶם מִן הַשָּׁמַיִם, שְׁאִין לָחֶם אֲלָא תּוֹרָה, לֹא זְכוּ - בְּגִלְל הָעֲרַב רַב שְׁהֵם שּׁוֹטִים, נֶאֱמַר בְּהֵם שְׁטוּ הָעַם וְלִקְטוּ, שְׁיִטְרַחוּ לְלַמֵּד זֶה לְזֶה, לְפָרְנָסָה כָּל אֶחָד בְּדַחַק, לְחַכְמִים בְּרִמְיָא. אֲבָל לְעֵתִיד לְבֹא יִמְחוּ הָעֲרַב רַב מִן הָעוֹלָם, וְנֶאֱמַר בְּהֵם וְלֹא יִלְמְדוּ עוֹד אִישׁ אֶת אַחִיו וְגוֹמֵר, וּמִשּׁוּם זֶה הַיִּשְׁט הוּא לְרַע וְהוּא לְטוֹב, לְבֹן וְאָדָם, דִּין וְרַחֲמִים.

וּבְרִי, בּוּדָאִי אֵינוּן שְׁלוּחִיָּא דְצַבּוּרָא, צְרִיכִין כְּדִ קָרָאן סֵפֶר תּוֹרָה דְיַחְתְּכוּן מְלִין, וְלֹא יִימְרוּן לְהוּן בְּהִלְעָטָה, כְּגוֹנוּנָא דְעֲרַב רַב דְּאֲתַמַּר בְּהוּן (בְּמִדְבָר יא ג) הַבָּשָׂר עוֹדֵנוּ בֵּין שְׁנֵיהֶם, וְהוּוּ אֲכָלִין בְּהִלְעָטָה, וְכְגוֹנוּנָא דְעֲשׂוּ דְאֲתַמַּר בֵּיהּ (בְּרֵאשִׁית כה ל) הִלְעִיטְנִי נָא, וְלֹא הוּוּ טַחְנִין לֵיהּ, אֲתַמַּר בְּהוּן (בְּמִדְבָר יא לג) וְאִף יְהוּיָה חֲרָה בְּעַם.

וּבְנִי, בּוּדָאִי אוּתֶם שְׁלוּחֵי הַצַּבּוּר, צְרִיכִים כְּשִׁקּוּרָאִים סֵפֶר תּוֹרָה, שְׁיַחְתְּכוּ אֶת הַמְּלִים וְלֹא יֵאמְרוּ אוּתֶם בְּהִלְעָטָה, כְּמוֹ שְׁהָעֲרַב רַב שְׁנֶאֱמַר בְּהֵם הַבָּשָׂר עוֹדֵנוּ בֵּין שְׁנֵיהֶם, וְהָיוּ אוֹכְלִים בְּהִלְעָטָה, וְכְמוֹ

שְׁעָשׂוּ, שְׁנֹאֲמַר בּוֹ הַלְעִיטְנִי נָא, וְלֹא הָיוּ טוֹחֲנִים לוֹ, נֹאֲמַר בְּהֵם וְאָף יְהוֹיָה חָרָה בְּעַם.

דף קמא ע"א

הַדָּרָא דְכִנְתָּא דָּא אִיהוּ נְחֹשׁ בְּרִיחַ נְחֹשׁ עֶקְלָתוֹן, דְּזַמְיִנִין צְדִיקָיָא (דף קמא ע"א) לְמִיכַל לִיה. וְאִית חֶלֶב טָמֵא דָּאִיהוּ נְחֹשׁ, דָּאִיהוּ אָסִיר לְמִיכַל עֲמָא קְדִישָׁא, בְּגִין דְעֲלִיָּה אֲתַמַּר (בראשית ג יד) אָרוּר אֲתָה מִכָּל הַבְּהֵמָה.

הַמְעִי הַגֵּס זֶהוּ נְחֹשׁ בְּרִיחַ, נְחֹשׁ עֶקְלָתוֹן, שְׁעֲתִידִים הַצְּדִיקִים לֶאֱכֹל אוֹתוֹ, וְיֵשׁ חֶלֶב טָמֵא שֶׁהוּא נְחֹשׁ, שֶׁהוּא אָסוּר לְמֶאֱכֹל הָעָם הַקְּדוֹשׁ, מִשּׁוּם שְׁעֲלִיו נֹאֲמַר אָרוּר אֲתָה מִכָּל הַבְּהֵמָה.

= תקונא רביעאה

(זהו תיקון כ"ה)

בְּרֵאשִׁית תַּמָּן יִישׁ, (משלי ח כא) לְהַנְחִיל אוֹהֲבֵי יֵשׁ וְאוֹצְרוֹתֵיהֶם אֲמֵלָא, וּבְגִין דְתַמָּן אוֹצֵר דָּאִיהִי יִרְאֵת יְהוֹיָה, מְנִיָּה אֲתַמְלִיא לְצְדִיקָיָא, וְאִינוּן דְחֶלְיִן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִרְתִּין הָאִי יֵשׁ, וְעֶרְבוּבָיָא בִישָׁא לָא הוּוּ דְחֶלְיִן לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֵלָא בְּגִין עוֹתְרָא, וְהוּוּ מְנַסִּין לִיה, כְּגוֹנָא דָּא (שמות יז ז) הִישׁ יְהוֹיָה בְּקֶרְבְּנוֹ אִם אֵין, וְכָל אִינוּן דְמְנַסִּין לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְדְחֶלְיִן לִיה בְּעוֹתְרָא וְלָא דְחֶלְיִן מְנִיָּה בְּעֲנִיּוֹתָא כְּמוֹ בְּעוֹתְרָא, לָאוּ אִינוּן אֵלָא עֶרְבוּבָיָא בִישָׁא, דָּאִית יִרְאָה וְאִית יִרְאָה, אִית אֲהֶבָה וְאִית אֲהֶבָה, אִית מָאן דְדְחִיל לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּגִין דְיַחּוּן בְּנוֹי אוֹ דְלָא נְחִית לְעֲנִיּוֹתָא, אוֹ דְרְחִים לִיה בְּגִין דְיַהִיב לִיה עוֹתְרָא, וּמְנַסָּה לִיה כְּגוֹן נְעֵבִיד הָאִי פְקוּדָא הָכִי, וְנַחְזִי הִישׁ יְהוֹיָה בְּקֶרְבְּנוֹ וְיַהִיב לֵן אֲגָרָא בְּגִינִיָּה אִם אֵין, דָּאִי לָא יַהִיב לִיה אֲגָרָא בְּגִינִיָּה לָא רְחִים לִיה, וְלָא יַהִיב לִיה צְדָקָה וְלָא יַעֲבִיד פְּקוּדָא, וּמְנַסִּי לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּכָל פְּקוּדָא וְעוּבְדָא, בּוּדָאִי הָאִי אִיהוּ מֵאֲלִין עֶרְבוּבָיָא בִישָׁא, דְאֲתַמַּר בְּהוּן הִישׁ יְהוֹיָה בְּקֶרְבְּנוֹ אִם אֵין.

זהו תיקון כ"ה, בראשית, שם י"ש, להנחיל אהבי יש ואצרתיהם אמלא, ומשום ששם אוצר, שהיא יראת יהו"ה, ממנו מתמלא לצדיקים, ואותם יראי הקדוש ברוך הוא יורשים היש הזה, וערב רב הרע לא היו פוחדים מהקדוש ברוך הוא אלא בשביל העשר, והיו מנסים אותו, כמו זה: היש יהו"ה בקרבנו אם אין, וכל אותם שמנסים את הקדוש ברוך הוא ופוחדים ממנו בעשר, ולא יראים ממנו בעניות כמו בעשר, אינם אלא ערבו רע, שיש יראה ויש יראה, יש אהבה ויש אהבה, יש מי שירא מהקדוש ברוך הוא כדי שיחון את בניו, או שלא ירד לעניות, או שאוהב אותו כדי שיתן לו עשר, ומנסה אותו כמו: נעשה את המצוה הזו כך, ונראה היש יהו"ה בקרבנו ונותן לנו שכר בעבורה אם אין, שאם לא יתן לו שכר בשביל זה, אינו אוהב אותו, ולא נותן לו צדקה ולא נעשה מצוה, ומנסה את הקדוש ברוך הוא בכל מצוה ומעשה, ודאי זהו מאותם ערב רב שנאמר בהם היש יהו"ה בקרבנו אם אין.

אלא רחמימו ודחילו דקודשא בריך הוא, שלים בכל פקודא ופקודא דעביד, בין דיהיב ליה אגרא בטיבו בין דלא יהיב ליה, ובגין דא מני באורייתא (דברים ו ד) ואהבת את יהו"ה אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך, ואוקמוהו קדמאין, אם חביב עליך נפשך מממונך לכך נאמר בכל נפשך, ואם חביב עליך ממונך מנפשך לכך נאמר בכל מאדך, דאית בר נש דצלי ואזיל בכל פקודין דלא יהיב עליהו אגרא, ואם הוה יהיב אגרא עליהו לא הוה עביד לון, דודאי סגיאין אינון מבני נשא דאינון עתירין בעותרא סגיא, ואינון חביבין עותרא דלהון יתיר מנשמתא דלהון, דעותרא דנפשא איהו פקודין טבין בעלמא דאתי, ועותרא דגופא ממונא ועדונא בעלמא דין.

אלא אהבה ויראה של הקדוש ברוך הוא, שלם בכל מצוה ומצוה שעושה, בין שיתן לו שכר בטוב, בין שלא נותן לו, ומשום זה צוה בתורה ואהבת את יהו"ה אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך, ופרשוהו הקדמונים אם חביב עליך נפשך מממונך, לכך נאמר בכל נפשך, ואם חביב עליך ממונך מנפשך, לכך נאמר בכל מאדך, שיש אדם שמתפלל והולך בכל המצוות שלא נותן עליהם שכר, ואם היה נותן שכר עליהם, לא היה עושה אותם, שודאי רבים הם בני האדם שעשירים בעשר רב, והם מחבבים את עשרם יותר מנשמתם, שעשרה של הנפש היא מצוות טובות בעולם הבא, ועשר של הגוף - ממון ועדון בעולם הזה.

וְאִינוֹן דְּמַחְבְּבִין מְמוֹנָא מְנַפְשָׁא, אִם הוּוּ יְהִיבִין לִיהּ כָּל אֹרִייתָא בְּמַאָה זְוִזִי לָא הוּוּ יְהִיבִין לְהוּ בְּגִינָה, בְּגִין דְּמְמוֹנָא חֲבִיב עֲלִייהוּ מְנַפְשָׁא, וּמַה דְּדַחִיל וְרַחִים לִיהּ לָאו אִיהוּ אֶלָּא בְּגִין מְמוֹנָא, הַאי דְשׁוּי מְמוֹנָא עֶקְרָא וְאֹרִייתָא דְרַחִים קוּדְשָׁא בְּרִידָּה הוּא טַפֵּל, הַאי רַחִימוּ וּדְחִילוּ לָא חֲשִׁיב לִיהּ קוּדְשָׁא בְּרִידָּה הוּא, אֶלָּא עֶקְרָא דְרַחִימוּ וּדְחִילוּ דְקוּדְשָׁא בְּרִידָּה הוּא, דְאַף עַל גַּב דְאִיהוּ רַחִים מְמוֹנִיָּה מְנַפְשִׁיָּה, דִּירַחִים לִיהּ בְּמְמוֹנִיָּה, בְּמַה דְאִיהוּ חֲשִׁיב עֲלִיהּ, וְלָא בְּטַפֵּל דִּילִיָּה, לְכַד נְאָמַר בְּכָל מְאֻדָּה, וְכֹן מֵאֵן דְחֲשִׁיב נְפִשִׁיָּה מְמוֹנִיָּה, וְהוּוּ יְהִיב כָּל מְמוֹנָא דְעֲלָמָא וְלָא הוּוּ נְזִיק אֲפִילוּ בְּאַבְרָא זְעִירָא דְאִית בֵּיהּ, לְכַד נְאָמַר בְּכָל נְפִשָׁה בְּמַאי דְרַחִים לִיהּ.

וְאוֹתָם שְׂמַחְבְּבִים מְמוֹן מְהַנְפֵּשׁ, אִם הִיוּ נוֹתְנִים לוֹ כָּל הַתּוֹרָה בְּמַאָה זְוִזִים, לֹא הִיוּ נוֹתְנִים אוֹתָם בְּשִׁבְלָה, מְשׁוּם שֶׁהַמְמוֹן חֲבִיב עֲלֵיהֶם מְהַנְפֵּשׁ, וּמַה שְׂיָרָא וְאוֹהֵב אוֹתוֹ, אִינוֹ אֶלָּא בְּשִׁבִיל הַמְמוֹן. זֶה שֵׁשׁ אֶת הַמְמוֹן עֶקֶר, וְהַתּוֹרָה שְׂאוֹהֵב הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא טַפֵּל, הַאֲהַבָּה וְהִירָאָה הִזוּ לֹא מְחֲשִׁיב הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֶלָּא הָעֶקֶר שֶׁל הַאֲהַבָּה וְהִירָאָה שֶׁל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, שְׂאֵף עַל גַּב שֶׁהוּא אוֹהֵב מְמוֹנוֹ מְנַפְשׁוֹ, שְׂיֵאֵהֵב אוֹתוֹ בְּמְמוֹנוֹ, בְּמַה שֶׁהוּא חֲשׁוֹב עֲלָיו, וְלֹא בְּטַפֵּל שְׁלוֹ, לְכַד נְאָמַר בְּכָל מְאֻדָּה. וְכֵאֵן מִי שְׂמַחְשִׁיב נְפִשׁוֹ מְמוֹנוֹ, וְהִיָּה נוֹתֵן כָּל הַמְמוֹן שֶׁבְּעוֹלָם וְלֹא הִיָּה נֶזֶק אֲפִלוּ בְּאִיבֵר קָטָן שֵׁישׁ בּוֹ, לְכַד נְאָמַר בְּכָל נְפִשָׁה, בְּמַה שְׂאוֹהֵב אוֹתוֹ.

תקונא חמישאה =

כ"ו

תקון

ז"ה

דף קמא ע"ב

בְּרַאשִׁית (ישעיה סו טז) כִּי בָאשׁ יְהוּיָה נִשְׁפָּט, אֱלֹהִיִּים מְאִירֵי דְדִינָא, וְעֲלִיָּה אֲתַמַּר (שמות כב כז) אֱלֹהִיִּים לֹא תִקְלַל, בְּוִדְאֵי כְּמַה דְלְעִילָא אֲתַמַּר (תהלים עה ח) כִּי אֱלֹהִיִּים שִׁפְט זֶה יִשְׁפִּיל וְזֶה יָרִים, כִּד אִיהוּ צְרִידָּה לְמַהוּי דְדִינָא לְתַתָּא, לְדָא יִשְׁפִּיל בְּדִינָא וְלְדָא יָרִים, כְּפֹס (דף קמא ע"ב) עוֹבְדוּי, לְדָא מְטָה כְּלָפִי חֲסֵד, לְדָא כְּלָפִי גְבוּרָה, אֲמַת בְּאַמְצְעִיתָא, וּבְגִין דָּא אֲתַקְרִי דִּין אֲמַת, אֱלֹהִיִּים הַכְּסִיָּא בְּחוּשְׁבֹן, דְתַמֵּן יִיָּה דְאִיהִי חֲכָמָה וּבִינָה, זֶה שְׂמִי עִם יִיָּה שְׂסִיָּה מְסֻטְרָא דְשְׂמַלְאָא, וְדָא יִיָּה מִן אֱלֹהִיִּים, הִי עַל יִי נֹקְבָא.

תיקון כ"ו, בראשית, כי באש יהו"ה נשפט, אלהיים - בעלי הדין, ועליו נאמר אלהיים לא תקלל, בודאי כמו שנאמר למעלה כי אלהיים שפט זה ישפיל וזה ירים, כך צריך להיות הדין למטה, את זה ישפיל בדין ואת זה ירים, כפי מעשיו, לזה מטה כלפי חסד, לזה כלפי גבורה, האמת באמצע, ומשום זה נקרא דין אמת. אלהיים - הכס"א בחשבון, ששם י"ה שהיא חכמה ובינה, זה שמי עם י"ה - שלש מאות ששים וחמש מצד השמאל, וזה י"ה מן אלהיים, ה' על י' נקבה.

וכד דין איהו דן, צריך למהוי איהו יתיב ובעלי דינא קיימין, פגוונא דלעילא, דאתמר בקודשא בריך הוא (איוב א ו) ויבאו בני האלהיים להתניצב על יהו"ה, איהו יתיב, ואינון קיימין למתבע דינא, ובגין דשטן יעול בינייהו למתבע חוביהון דבני ישראל, אינון במטולא עליה, עד דהוה דן להון ודא איהו להתניצב על יהו"ה, ועוד להתניצב על יהו"ה, לשאלא ולמתבע דינא לגבי (נ"א קמי) קודשא בריך הוא יהו"ה, כד נהיג עלמא ברחמין, ומקטרגין ותבעין דינא, ודא איהו להתניצב על יהו"ה. ותו להתניצב על יהו"ה, יהו"ה עמודא דאמצעיתא, דשאלין ותבעין דינא מגבורה בי דינא רברבא, דקיימא על עמודא דאמצעיתא, ודא הוא על יהו"ה, על דמקרבין דינן קדם גבורה אתמר בהון להתניצב על יהו"ה, דאף על גב דבנוי אינון ישראל לית ליה רשו לאעברא על דינא, דאורייתא בדינא אתייהיבת, ואומי עלה דלא יעבר עלה, ולגבי דינא גבורה איהי באמצעיתא, וחסד מימינא, ועמודא דאמצעיתא משמאלא, וכל דינן מהאי אתר תליין, וכל ספירן פלהו אתקריאו דינן גבורה ואפילו יהו"ה.

וכד הדין דן, צריך שהוא יהיה יושב ובעלי הדין עומדים, כמו שלמעלה, שנאמר בקדוש ברוך הוא ויבאו בני האלהיים להתניצב על יהו"ה, הוא יושב, והם עומדים לתבע דין, ומשום ששטן נכנס ביניהם לתבע את חטאי בני ישראל, הם במשא עליו עד שהיה דן אותם, וזהו להתניצב על יהו"ה. ועוד להתניצב על יהו"ה, לשאל ולתבע דין אצל (לפני) הקדוש ברוך הוא כשמנהיג העולם ברחמים, ומקטרגים ותובעים דין, וזהו להתניצב על יהו"ה. ועוד להתניצב על יהו"ה, יהו"ה העמוד האמצעי, ששואלים ותובעים דין מגבורה, בית הדין הגדול שעומד על העמוד האמצעי, וזהו על יהו"ה, על שמקריבים הדינים לפני גבורה נאמר בהם להתניצב על יהו"ה, שאף על גב שבנוי הם ישראל, אין לו רשות להעביר על הדין, שהתורה נתנה בדין, ונשבע עליה שלא יעבר עליה, ולגבי הדין, הגבורה היא באמצע וחסד מימין, והעמוד האמצעי משמאל, וכל הדינים תלויים מן המקום הזה, וכל הספירות כלן נקראו דינים גבורה, ואפילו יהו"ה.

דינא קדמאָה חָדָא אַתְקָרִי דִין לָדוֹן בְּחֻנְקָא, וְאַתְמַר (דברים כא כג) לֹא תִלִּין נְבִלְתוֹ עַל הָעֵץ. אָמַר לִיה אֶלְעָזָר בְּרִי, הֲכָא צְרִיךְ לְחַדְשָׁא מְלִין, אִית עֵץ וְאִית עֵץ, הָדָא הוּא דְכְתִיב (שם כ יט) כִּי הָאָדָם עֵץ הַשָּׂדֶה, וְאִית אָדָם דְּאִיהוּ עֵץ הַדְּעַת טוֹב וְרַע, וְחוּבָא דְאָדָם אִיהִי נְבִלְתוֹ דְאָדָם קְדֻמָּאָה דְאִיהִי עֵץ הַחַיִּים, לֹא צְרִיךְ לְתַלְיָא בֵּיה חוּבָא דָא, הָדָא הוּא דְכְתִיב לֹא תִלִּין נְבִלְתוֹ עַל הָעֵץ, דְמָאן דְאָכַל מֵעֵץ דִּילִיה דְאִיהוּ עֵץ הַחַיִּים, אַתְמַר בֵּיה (בראשית נב) וְאָכַל וְחִי לְעוֹלָם.

דִין ראשון, האחד נקרא דין לדון בחנוקה, ונאמר לא תלִין נְבִלְתוֹ עַל הָעֵץ. אָמַר לוֹ: אֶלְעָזָר בְּרִי, כָּאן צְרִיךְ לְחַדְשׁ דְּבָרִים, יֵשׁ עֵץ וְיֵשׁ עֵץ, זְהוּ שְׁפָתוֹב כִּי הָאָדָם עֵץ הַשָּׂדֶה, וְיֵשׁ אָדָם שְׁהוּא עֵץ הַדְּעַת טוֹב וְרַע, וְחֻטָּאוֹ שֶׁל אָדָם הִיא נְבִלְתוֹ שֶׁל אָדָם הָרִאשׁוֹן שְׁהִיא עֵץ הַחַיִּים, לֹא צְרִיךְ לְתַלּוֹת בּוֹ חֻטָּא זֶה. זְהוּ שְׁפָתוֹב לֹא תִלִּין נְבִלְתוֹ עַל הָעֵץ, שְׁמִי שְׁאָכַל מִהָעֵץ שְׁלוֹ, שְׁהוּא עֵץ הַחַיִּים, נֹאמַר בּוֹ וְאָכַל וְחִי לְעוֹלָם.

ועוד לא תלִין נְבִלְתוֹ עַל הָעֵץ, עֵץ דְהֲכָא דָא תְלָמִיד חָכֵם דְאֶשְׁתַּדַּל בְּאוּרֵייתָא דְאִיהִי עֵץ הַחַיִּים, הָדָא הוּא דְכְתִיב (משלי ג יח) עֵץ חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים בָּהּ, לֹא תִלִּין בּוֹ נְבִלְתוֹ, דְאִיהִי חוּבָה דְחָב בְּיוֹמָא לֹא תִלִּין עֲמִיהּ בְּלִילָה, דְמִיָּד יְתוּב בְּתִיּוּבָתָא, כְּמָה דְאוּקְמוּהּ מְאָרִי מְתַנִּיתִין אִם רְאִיתָ תְלָמִיד חָכֵם שְׁחֻטָּא בְּיוֹם אֵל תְּהַרְהֵר אַחֲרָיו בְּלִילָה, דְוַדָּאי עֲשֵׂה תְשׁוּבָה, (נ"א שמא עשה תשובה, שמא סלקא דעתך, אלא אימא ודאי עשה תשובה).

ועוד לא תלִין נְבִלְתוֹ עַל הָעֵץ - הָעֵץ שֶׁל כָּאן זֶה תְלָמִיד חָכֵם שְׁמִתְעַסֵּק בְּתוֹרָה שְׁהִיא עֵץ חַיִּים, זְהוּ שְׁפָתוֹב עֵץ חַיִּים הִיא לְמַחְזִיקִים בָּהּ, לֹא תִלִּין בּוֹ נְבִלְתוֹ, שְׁהוּא הַחֻטָּא שְׁחֻטָּא בְּיוֹם, לֹא תִלִּין עִמּוֹ בְּלִילָה, שְׁמִיָּד יְשׁוּב בְּתְשׁוּבָה, כְּמוֹ שְׁבָאָרוּ בְּעַלִּי הַמְשֻׁנָּה, אִם רְאִיתָ תְלָמִיד חָכֵם שְׁחֻטָּא בְּיוֹם, אֵל תְּהַרְהֵר אַחֲרָיו בְּלִילָה, שְׁוַדָּאי עֲשֵׂה תְשׁוּבָה. (שמא עשה תשובה, שמא יעלה בדעתך, אלא תאמר ודאי עשה תשובה).

ועוד לא תלִין נְבִלְתוֹ עַל הָעֵץ, דָּא תְלָמִיד חָכֵם, נְבִלְתוֹ דָּא בַּת עִם הָאָרֶץ דְאִיהִי רִיחְשָׂא, דָּאִם אֲנִתְ תַּלְיָא לָהּ בֵּיה, אוֹ קוּבְרָה אוֹ קוּבְרָתוֹ, וְדָא אִיהוּ (דברים כא כג) כִּי קָבוֹר תִּקְבְּרֶנּוּ, כִּי קָבוֹר הוּא לָהּ אוֹ תִקְבְּרֶנּוּ אִיהִי לִיה, וְאַתְתָּא דָּא לֹא אֶקְרִי זְוֹגָא וְיַחְוּדָא דִּילִיה, אֶקְלָא אִיהִי כְּמִטּוּלָא תַּלְיָא עֲלִיהּ, כְּחוּיָא קְשִׁיר עַל קַדְלִיהּ, וּבְגִין דָּא (שם) כִּי קָלַלְתָּ אֱלֹהִים תְלוּי, דְאִיהִי קָלְלָה, דְקִטִּילְתָּ לִיה אוֹ אִיִּיתִי לִיה לִידִי עֲנִיוּתָא.

ועוד לא תלין נבלתו על העץ - זה תלמיד חכם, נבלתו - זו בת עם הארץ שהיא רמש, שאם אתה תולה אותה בו - או קוברתה או קוברתו, וזהו כי קבור תקברנו, כי קבור - הוא אותה, או תקברנו - היא אותו, ואשה זו לא נקראת הזוג והיחוד שלו, אלא היא כמשא תלוי עליו, כנחש קשור על צנארו, ומשום כך כי קללת אלהיים תלוי, שהיא קלה שהורגת אותו או מביאה אותו לידי עניות.

דבר אחר לא תלין נבלתו על העץ, דא שבת, דירית ביה בר נש נשמה יתירה, לא צריך לאתחזיא קדמהא נפשא דשולטא בבר נש ביומין דחול, במלאכה דאיהי אסורה בשבת, אלא קבור תקברנו ביום ההוא, דלא אתחזיא קדם זכור ושמור דשבת, ובגינה אתמר (שמות ה ה) של נעליך מעל רגליך כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קדש הוא, (דברים כא כג) ולא תטמא את אדמתך, דנשמתא יתירה איהי ארץ ישראל דלעילא, אדמת קדש, דאתמר בה (ירמיה ב ג) קדש ישראל ליהויה.

דבר אחר לא תלין נבלתו על העץ - זו שבת, שיורש בה אדם נשמה יתרה, לא צריך להראות לפניך הנפש ששולטת באדם בימות החול במלאכה שאסורה בשבת, אלא קבור תקברנו ביום ההוא, שלא תראה לפני זכור ושמור של שבת, ובשבילה נאמר של נעליך מעל רגליך כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קדש הוא, ולא תטמא את אדמתך, שנשמה יתרה היא ארץ ישראל שלמעלה, אדמת קדש, שנאמר בה קדש ישראל ליהויה.

דף קמב ע"א

ועוד לא תלין נבלתו על העץ דא בר נש דאיהו נבל, עליה אתמר כל המעמיד תלמיד דלאו איהו הגון כאלו מעמיד אשרה, ובגין דא לא תלין נבלתו על העץ דאיהו עץ החיים. דבר אחר לא תלין וגומר, העץ אליו ישראל דאתמר בהו (דף קמב ע"א) (ישעיה סה כב) כימי העץ ימי עמי, חובא דעבדו עם נבל, לא תהא תליא ליה בישראל, דכד עבדו ית עגלא חשיב משה דישראל עבדו ליה, ונאמר (שמות לב יא) למה יהויה יחרה אפך בעמך, אמר ליה קודשא בריך הוא (שם) לך רד כי שחת עמך, מיד נחית וחוץ עגל דיוקנא דשור וחמור, שאיל ליה מאן עבד לך, אמר חמור, ערב רב (יחזקאל כג כ) אשר בשר חמורים בשרם, שור אמר נמי הכי, טבעת דעלה מזל שור בזמנא דאתמר בערב רב (שמות לב ג) ויתפרקו כל העם את נזמי הזקב, אזדמנת תמו, וארמי כלא אהרן בנורא, ונפקת עגלא דיוקנא דשור וחמור,

בַּהֲהוּא זְמַנָּא צְוֹחַת רִיחַ הַקֹּדֶשׁ וְאִמְרַת, (ישעיה א ג) יָדַע שׁוֹר קוֹנְהוּ וְחִמּוֹר
אָבוּס בְּעַלְיוֹ, יִשְׂרָאֵל לֹא יָדַע עִמִּי לֹא הִתְבוֹנֵן.

וְעוֹד לֹא תִלִּין נְבִלְתוֹ עַל הָעֵץ - זֶה אָדָם שֶׁהוּא נָבֵל, עַלְיוֹ נֶאֱמַר כָּל
הַמַּעֲמִיד תִּלְמִיד שְׂאִינוֹ הַגּוֹן כְּאֵלוֹ מַעֲמִיד אֲשֶׁרָה, וּמְשׁוּם זֶה לֹא תִלִּין
נְבִלְתוֹ עַל הָעֵץ, שֶׁהוּא עֵץ הַחַיִּים. דְּבַר אַחַר לֹא תִלִּין וְגוֹמֵר, הָעֵץ - אֵלוֹ
יִשְׂרָאֵל, שֶׁנֶּאֱמַר בְּהֵם כִּימִי הָעֵץ יָמִי עִמִּי, הַחֲטָא שֶׁעָשׂוּ עִם נָבֵל, אֵל
תִּתְּלָה אוֹתוֹ בְּיִשְׂרָאֵל, שֶׁכְּשֶׁעָשׂוּ אֶת הָעֵגֶל, חָשַׁב מֹשֶׁה שֶׁיִּשְׂרָאֵל עָשׂוּ
אוֹתוֹ, וְאָמַר לָמָּה יְהוּיָה יַחֲרָה אַפָּךְ בְּעַמֶּךָ. אָמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
לָךְ רַד כִּי שַׁחַת עַמֶּךָ. מִיָּד יָרַד וְרָאָה עֵגֶל, דְּיוֹקוֹן שֶׁל שׁוֹר וְחִמּוֹר, שֶׁאֵל
אוֹתוֹ, מִי עָשָׂה אוֹתוֹ? אָמַר הַחִמּוֹר, הָעֶרְב רַב אֲשֶׁר בְּשׂוֹר חִמּוֹרִים
בְּשָׂרָם. גַּם הַשׁוֹר אָמַר כֵּן. הַטְּבַעַת שֶׁעָלְיָה מִזֵּל שׁוֹר, בְּזִמְן שֶׁנֶּאֱמַר
בְּעֶרְב רַב וַיִּתְּפָרְקוּ כָּל הָעָם אֶת נַזְמֵי הַזָּהָב, הַזִּדְמָן לָשֵׁם, וְזָרַק הַכֹּל
אֲהָרֹן לְאֵשׁ, וַיֵּצֵא עֵגֶל, דְּיוֹקוֹן שֶׁל שׁוֹר וְחִמּוֹר. בְּאוֹתוֹ זְמַן צֹחַח רִיחַ
הַקֹּדֶשׁ וְאִמְרָה, יָדַע שׁוֹר קוֹנְהוּ וְחִמּוֹר אָבוּס בְּעַלְיוֹ, יִשְׂרָאֵל לֹא יָדַע
עִמִּי לֹא הִתְבוֹנֵן.

וְרִשְׁיַעֲיָא מָה חֲזוּ לְמַעַבְדַּד עֵגֶל, אֶלְא וְדָאִי אֵינּוֹן הוּוּ מְכַשְׁפִּין דְּפָרְעָה, יוֹנוֹיִס
וַיִּמְבְּרוּיִס בְּנֵי בַלְעָם, דְּאִתְמַר בְּהוֹן (שמות ח ג) וַיַּעֲשׂוּ כֵן הַחֲרָטוּמִּים
בְּלִטְיָהֶם, וְחֲזוּ דְלֹא הָוָה מַמְשׁוֹ בְּהוֹן, אִתְחַזְרוּ עִמִּיהָ דְמִשָּׁה וְקִבְּלוּ בְרִית
מִיָּלָה, וְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא דְיָדַע גְּלוּיִים וְסִתְרִין, דְּהָוָה יָדַע בְּהוֹן דְּאֵינּוֹן
מַגְזָעָא בִישָׂא, כִּד הָוָה נִחְתָּא שְׁכִינְתָּא אִתְמַר בְּהָ (שם יד ט) וַיִּסַּע מִלְּאֲךָ
הָאֱלֹהִיִּים הַהִלְךְ לִפְנֵי מַחְנֵה יִשְׂרָאֵל, וְלֹא אָמַר לִפְנֵי הָעָם, וּבִגִּין דָּא נְטָלוּ
קִנְיָה בְּלַבִּיָּהוּ, וְאָמְרוּ (שם לב א) קוּם עֲשֵׂה לָנוּ אֱלֹהִיִּים אֲשֶׁר יִלְכוּ לִפְנֵינוּ,
כְּגוֹנָא דְהָוָה אֲזִיל קְדַמֵּיכוּ, וּבִגִּין דָּא עֲבָדוּ יַת עֵגֶלָא בְּחַרְשִׁין דְּלַהוֹן, וְדָא
אִיהוּ יָדַע שׁוֹר קוֹנְהוּ וְכוּ', יִשְׂרָאֵל לֹא יָדַע חַרְשִׁין, עִמִּי אֲהָרֹן וּמִשָּׁה בְּנֵי
עַמְרָם לֹא הִתְבוֹנְנוּ, וְדָא אִיהוּ לֹא תִלִּין נְבִלְתוֹ עַל הָעֵץ, חוּבָא דָּא דְעָם נָבֵל
לֹא תִלִּין נְבִלְתוֹ עַל הָעֵץ דְּאֵינּוֹן יִשְׂרָאֵל. דְּבַר אַחַר לֹא תִלִּין וְכוּ', דָּא גִיּוֹרָא
דְּלֹא אִתְגִּייר לְשִׁמָּא דְּקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא, לֹא תִלְיָא בִּיהָ בְּיִשְׂרָאֵל דְּאֵינּוֹן
עַץ, כְּמָה דְּאוּקְמוּהוּ (ישעיה סה כב) כִּימִי הָעֵץ יָמִי עִמִּי.

וּמָה רָאוּ הַרְשָׁעִים לַעֲשׂוֹת עֵגֶל? אֶלְא וְדָאִי הֵם הָיוּ הַמְּכַשְׁפִּים שֶׁל
פָּרְעָה, יוֹנוֹיִס וַיִּמְבְּרוּיִס בְּנֵי בַלְעָם, שֶׁנֶּאֱמַר בְּהֵם וַיַּעֲשׂוּ כֵן הַחֲרָטוּמִּים
בְּלִטְיָהֶם, וְרָאוּ שֶׁלֹּא הָיָה בְּהֵם מַמְשׁוֹת, וְחֲזְרוּ עִם מִשָּׁה וְקִבְּלוּ בְרִית
מִיָּלָה, וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁיּוֹדֵעַ גְּלוּיּוֹת וְנִסְתְּרוֹת, שֶׁהִיָּה יוֹדֵעַ בְּהֵם
שֶׁהֵם מַגְזָע רַע, כְּשֶׁהִיָּתָה יוֹרְדַת שְׁכִינָה, נֶאֱמַר בְּהָ וַיִּסַּע מִלְּאֲךָ
הָאֱלֹהִיִּים הַהִלְךְ לִפְנֵי מַחְנֵה יִשְׂרָאֵל, וְלֹא אָמַר לִפְנֵי הָעָם, וּמְשׁוּם זֶה
נְטָלוּ קִנְיָה בְּלַבָּם, וְאָמְרוּ קוּם עֲשֵׂה לָנוּ אֱלֹהִים אֲשֶׁר יִלְכוּ לִפְנֵינוּ, כְּמוֹ
שֶׁהִיָּה הוֹלֵךְ לִפְנֵיכֶם, וּמְשׁוּם זֶה עָשׂוּ אֶת הָעֵגֶל בְּכַשְׁפֵּיהֶם, וְזֶהוּ יָדַע
שׁוֹר קוֹנְהוּ וְכוּ', יִשְׂרָאֵל לֹא יָדַע כְּשָׁפִים, עִמִּי - אֲהָרֹן וּמִשָּׁה בְּנֵי עַמְרָם

- לא התבוננו. וזהו לא תליו נבלתו על העץ, החטא הזה של עם נבל, לא תליו נבלתו על העץ, שהם ישראל. דבר אחר לא תליו וכו', זה גר שלא התגיר לשמו של הקדוש ברוך הוא, לא לתלותו בישראל שהם עץ, כמו שבארוהו כימי העץ ימי עמי.

ועוד לא תליו נבלתו, דא נבלות הפה, על העץ דא לישנא בישא, דחובה דא גרים דימות קדם זמניה, ודא איהו כי קבור תקברנו, דבר אחר לא תליו נבלתו, דא יצר הרע, על העץ דא נשמת חיים, דמאן דחלל בה אתמר ביה כי קבור תקברנו, וימות בעלמא דין ובעלמא דאתי, דא איהו דיניה בחנק מאן דעבר על דא. (דבר אחר לא תליו נבלתו על העץ, דא נפשא דחול דלא תתחזיא קדם נפשא יתירא ובגינה אמר למשה (שמות ג ה) של נעליך מעל רגליך).

ועוד, לא תליו נבלתו - זו נבלות הפה, על העץ - זה לשון הרע, שחטא זה גורם שימות קדם זמנו, וזהו כי קבור תקברנו. דבר אחר לא תליו נבלתו - זה יצר הרע, על העץ - זו נשמת חיים, שמי שחלל אותה, נאמר בו כי קבור תקברנו, וימות בעולם הזה ובעולם הבא, זה דינו בחנק מי שעובר על זה. דבר אחר, לא תליו נבלתו על העץ - זו נפש של חל שלא תראה לפני הנפש היתרה, ובשבילה אמר למשה של נעליך מעל רגליך.

תננינא הרג, הרג לגנב, ולגזלן עונשא, ובגין דא הממשכון לחבריה צריק למחזר ליה משכוניה בעידן דצריק ליה, כיון דלית ליה אחרא, הדא הוא דכתיב (דברים כד יג) השב תשיב לו את העבוט ואתמר בקרא אחרא (שמות כב כה) אם חבל תחבל שלמת רעה עד בא השמש תשיבנו לו, האי בנשמתא דבר נש ממלל, אם חבל תחבל נפשא ורוחא, שלמת רעה דא נשמתא.

השני - הרג, הרג לגנב, ולגזלן ענש, ומשום זה הממשכון לחברו צריק להחזיר לו משכונו בזמן שצריק אותו, כיון שאין לו אחר, זהו שכתוב השב תשיב לו את העבוט, ונאמר בפסוק אחר אם חבל תחבל שלמת רעה עד בא השמש תשיבנו לו, זה בנשמתו של אדם מדבר, אם חבל תחבל - נפש ורוח, שלמת רעה - זו הנשמה.

ואם חבול תחבול תפלין דיד ותפלין דרישא, שלמת רעד פסוייא דמצוה, עד בא השמש, דאתמר ביה (תהלים פד יב) כי שמש ומגן יהויה אלהיים, תשיבנו לו קדם שיתכנס ממנו, שעליו נאמר וזרח לך שמי שמי שמש צדקה ומרפא בכנפיה, מאי צדקה צלותא, ומרפא בכנפיה כנפי מצוה דאינון תפלין כנפי יונה, וכנפי מצות ציצית, היא שמלתו לעורו משכא דתפלין, ואם את לא תחזיר אליו פסויין ליה קדם דיתכניש מניה שמשא דאיהו קודשא בריך הוא, דאתמר ביה כי שמש ומגן יהויה אלהיים, הכי יתכניש מינד נשמתא, דאתמר בה (תהלים פט לו) כסאו כשמש נגדי, מדה לקבל מדה, ובגין דא עד בא השמש תשיבנו לו, לו לעני דאיהו צדיק, ולשכינתא דאיהי ענייה בגלותא, כד יתי ליליא דאיהי גלותא, במה ישכב (דף קמב ע"ב) שכינתא, דודאי שמשא דאיהו קודשא בריך הוא לא נהיר לה בגלותא דאיהי ליליא, ואשתארת בחשוכא, ובגין דא צריכין ישראל לאנהרא לה בגלותא באור ונר, דאיהו תורה ומצוה, אור נשמתא, נ"ר נפש רוחא דאינון סימן נ"ר, בתי דתפלי למשכב בהו שכינתא בגלותא, וכסויא דציצית לאתעטף ביה במשכבה.

ואם חבל תחבל - תפלין של יד ותפלין של ראש, שלמת רעד - פסוי של מצוה, עד בא השמש - שנאמר בו כי שמש ומגן יהויה אלהיים, תשיבנו לו - קדם שיתכנס ממנו, שעליו נאמר וזרח לך שמי שמי שמש צדקה ומרפא בכנפיה. מה זה צדקה? תפלה, ומרפא בכנפיה - כנפי מצוה שהם תפלין, כנפי יונה, וכנפי מצות ציצית, היא שמלתו לעורו - עור התפלין, ואם אתה לא תחזיר את הפסויים הללו קדם שיתכנס ממנו השמש, שהוא הקדוש ברוך הוא, שנאמר בו כי שמש ומגן יהויה אלהיים, כד תתכנס ממך נשמתך, שנאמר בה כסאו כשמש נגדי, מדה כנגד מדה, ומשום זה עד בא השמש תשיבנו לו, לו לעני, שהוא צדיק, ולשכינה שהיא עניה בגלות, כשיבא הלילה שהוא גלות, במה תשכב השכינה? שודאי השמש, שהוא הקדוש ברוך הוא, לא מאיר לה בגלות, שהיא הלילה, ונשארת בחשכה, ומשום זה צריכים ישראל להאיר לה בגלות באור ונר, שהוא תורה ומצוה, אור הנשמה, נ"ר - נפש רוח, שהם סימן נ"ר, בתי התפלין שתשכב בהם השכינה בגלות, וכסוי של ציצית להתעטף בה במשכבה.

ובגין דא אי בר נש לא אנח תפלין וציצית, במה ישכב איהי בגלותא, עלה אתמר (תהלים מא ב) אשרי משכיל אל דל ביום רעה למלטהו יהויה, ובזכות פקודין אליו ירתיו בני נשא תלת קטרין, דאינון נשמתא ורוחא ונפשא, ובהו צריך למקרי לישראל עלאה, דינחית לאנהרא בשכינתא בנהורא דפורקנא, דאיהי שמש צדקה, ומרפא בכנפיה לישראל דאינון בבי מרעא בגלותא. דצדקה איהי שכינתא עלאה, עלה אתמר (איכה ב יג) מי ירפא לך, ואיהי כ"ה אתון דקריאת שמע ערבית ושרית, וביה נחתא לישראל למפרק שכינתא, אבל בימינא אוקים לה ורחם עלה, הדא הוא דכתיב

(ישעיה נד ח) ובְּחֶסֶד עוֹלָם רַחֲמֶיךָ, וּבְגִין דָּא נִשְׁמַתָּא וְרוּחָא וְנַפְשָׁא אִינוּן מִשְׁכָּבָא (משכונא) דְּשְׁכִינְתָּא בְּגִלּוּתָא, וְעָלִיָּה אֲתָמַר (דברים כד יג) וְשָׁכַב בְּשִׁלְמָתוֹ וּבְרַכְךָ, וּבְגִין פְּקוּדֵינּוּ אֵלֵינוּ שְׁרִיָּא שְׁכִינְתָּא עַל בְּרַ נֶשׁ.

ומשום כָּךְ, אִם אָדָם אִינוּ מְנִיחַ תְּפִלִּין וְצִיצִית, בְּמָה הִיא תִשְׁכַּב בְּגִלּוּת? עָלֵינוּ נֶאמַר אֲשֶׁרִי מִשְׁפִּיל אֶל דָּל בְּיוֹם רָעָה יִמְלִטְהוּ יְהוּיָהּ, וּבְזָכוֹת הַמְצוּוֹת הִלְלוּ יוֹרְשִׁים בְּנֵי אָדָם שֶׁלֹּשָׁה קְשָׁרִים, שֶׁהֵם נִשְׁמָה וְרוּחַ וְנַפֶּשׁ, וּבְהֵם צָרִיךְ לְקַרְא אֶת יִשְׂרָאֵל הָעֲלִיוֹן שְׁיִרְד לְהַאִיר לְשְׁכִינָה בְּאוֹר הַגְּאֻלָּה, שֶׁהִיא שְׁמֵשׁ צְדָקָה, וּמְרַפָּא בְּכַנְפֶיהָ, לְיִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם בְּבֵית הַחֲלִי בְּגִלּוּת, שֶׁצְדָקָה הִיא הַשְׁכִּינָה הָעֲלִיוֹנָה, עָלֶיהָ נֶאמַר מִי יִרְפָּא לָךְ, וְהִיא עֲשָׂרִים וְחֲמֵשׁ עֲשָׂרִים וְחֲמֵשׁ אוֹתִיּוֹת שֶׁל קְרִיאַת שְׁמַע עֲרַבִית וְשַׁחֲרִית, וּבוּ יוֹרְד לְיִשְׂרָאֵל לְגַאֵל אֶת הַשְׁכִּינָה, אֲבָל בְּיָמֵינוּ מְקוּמָה אוֹתָהּ וּמְרַחֵם עָלֶיהָ. זֶהוּ שְׁפָתוֹב וּבְחֶסֶד עוֹלָם רַחֲמֶיךָ, וּמִשׁוּם זֶה, נִשְׁמָה וְרוּחַ וְנַפֶּשׁ הֵם הַמְשָׁכָב (משכון) שֶׁל הַשְׁכִּינָה בְּגִלּוּת, וְעַל זֶה נֶאמַר וְשָׁכַב בְּשִׁלְמָתוֹ וּבְרַכְךָ, וּמִשׁוּם הַמְצוּוֹת הִלְלוּ שׁוֹרָה שְׁכִינָה עַל אָדָם.

וְעַל נִשְׁמַתָּא אֲתָמַר (מיכה ז ח) מִשְׁכַּבְתָּ חִיקָךְ שְׁמַר פְּתַחֵי פִידָךְ, דְּלֹא תִדּוֹר אִם לֹא תִשְׁלַם, הַדָּא הוּא דְכַתִּיב (משלי כב כז) אִם אֵין לָךְ לְשִׁלְמָ לְמָה יִקַּח מִשְׁכַּבְךָ מִתַּחְתֶיךָ, וְאַשְׁתַּאֲרוּ רוּחַ וְנַפֶּשׁ יְתוּמִים, וְאִם נִשְׁמַתָּא עֵבֶרַת עַל פְּקוּדֵי אוֹרִייתָא וְאַנְחַת חוּבִין בְּגוּפָא, דִּין אִיהוּ לִפְרַע מְנַכְסֵי יְתוּמִים, בְּפְקוּדֵינּוּ דְעֵשָׂה דְאַשְׁתַּאֲרָ לוֹן מְנַשְׁמַתָּא, דְּבְגִין חוּבִין נְטִלִין מַחְיִיבֵיָּא מִשְׁכּוֹנָא דְאִיהִי נִשְׁמַתָּא, וְדָא אִיהוּ (שמות כב כח) אִם חָבַל תַּחֲבֵל שְׁלֵמַת רַעְדָךְ.

וְעַל הַנִּשְׁמָה נֶאמַר מִשְׁכַּבְתָּ חִיקָךְ שְׁמַר פְּתַחֵי פִידָךְ, שְׁלֵמַת תִּדּוֹר אִם לֹא תִשְׁלַם, זֶהוּ שְׁפָתוֹב אִם אֵין לָךְ לְשִׁלְמָ לְמָה יִקַּח מִשְׁכַּבְךָ מִתַּחְתֶיךָ, וְנִשְׁתַּאֲרוּ הָרוּחַ וְהַנֶּפֶשׁ יְתוּמִים, וְאִם הַנִּשְׁמָה עוֹבְרַת עַל מְצוּוֹת הַתּוֹרָה וְיוֹרְדִים חֲטָאִים לְגוּף, דִּין הוּא לְפָרַע מְנַכְסֵי יְתוּמִים, בְּמְצוּוֹת עֵשָׂה שְׁנִשְׁתַּאֲרָ לְהֵם מִהַנִּשְׁמָה, שֶׁבְּגִלּוּת הַחֲטָאִים נוֹטְלִים מִהַרְשָׁעִים אֶת הַמְשָׁכוֹן, שֶׁהוּא הַנִּשְׁמָה, וְזֶהוּ אִם חָבַל תַּחֲבֵל שְׁלֵמַת רַעְדָךְ.

וְאִי אִית לִיה חוּבִין וְאִית לִיה זְכוּוֹן, אֲתַפְרְעוּ חוּבִין בְּזְכוּוֹן, וְאַתְמַר יִצְא שְׁכָרוֹ בְּהַפְסְדוֹ, מִיַּד חֲזָרִין לִיה לְגוּפָא קָדָם דִּיִּתִי שְׁמִשָּׂא, וְדָא אִיהוּ (שם) עַד בָּא הַשְׁמֵשׁ תִּשְׁיַבְנוּ לוֹ, דְּכַד נָאִים בְּרַ נֶשׁ נִשְׁמַתָּא סְלָקָא מִנִּיהּ, וְלֹא נַחֲתַת בְּגוּפָא עַד דְּפָרַעַת כָּל חוּבִין דְּעֵבַד בְּרַ נֶשׁ בְּהַהוּא יוּמָא, וּבְגִין דָּא מִמְשָׁכְנָן לָהּ הַהוּא בֵּי דִינָא דְלַעֲיָלָא, בְּגִין דְּמַקְטָרְגָא סְלִיק אֲבַתְרָהָא לְמַתְבַּע מִינָהּ דִּינָא, בְּאַרְבַּע מִיתוֹת בֵּית דִּין, תְּרִין דְּאַתְמַר לְעִיל, וְתִרִין

דאינון שרין על אינון דמגלין ערין דאורייתא, זכאה איהו מאן דנטיר לה בכל יומא.

ואם יש לו חטאים ויש לו זכויות, נפרעים החטאים בזכויות, ונאמר יצא שָׁכְרוּ בְּהִפְסְדוֹ, מִיַּד מַחְזִירִים אוֹתוֹ לַגּוֹף לִפְנֵי שֹׁבֵב הַשֶּׁמֶשׁ, וְזֶהוּ עַד בֹּא הַשֶּׁמֶשׁ תִּשְׁיבְנוּ לוֹ, שְׂכָאֲשֶׁר הָאָדָם יֵשׁוּ, עוֹלָה מִמֶּנּוּ הַנְּשֻׁמָּה, וְאִין יוֹרְדֵת לַגּוֹף עַד שְׁפוֹרְעֵת אֶת כָּל הַחַטָּאִים שְׁעָשָׂה הָאָדָם בְּאוֹתוֹ יוֹם, וּמִשׁוֹם זֶה מִמְשַׁכְּן אוֹתָהּ אוֹתוֹ בֵּית דִּין שְׁלִמְעָלָה, מִשׁוֹם שְׁהַמְקַטְרַג עוֹלָה אַחֲרֶיהָ לְתַבְעַ מִמֶּנָּה דִּין בְּאַרְבַּע מִיתוֹת בֵּית דִּין - שְׁנַיִם שְׁנֵאֲמָרוּ לְמַעְלָה, וּשְׁנַיִם שְׁשׁוּרִים עַל אוֹתָם שְׁמַגְלִים אֶת הָעֲרִיּוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה. אֲשֶׁרִי הוּא מִי שְׁשׁוּמֵר אוֹתָהּ בְּכָל יוֹם.

ובזמנא דחובין אינון רברבין, ומלוה בר נש חובין על משכונא, אבד משכונא דאיהי נשמתא, ולא חזרת לגביה, וכלא איהו בדין דדון לה גבורה דאיהו בי דינא רברבא, בכל ליליא בתרין עשר שעתין ובשבעין ותרין רגעין כחשבון חס"ד, דאתמר ביה (ישעיה מז ה) והיכן בחדס כסא, ורזא דמלה (איוב ז יח) ותפקדנו לבקרים, לרגעים תבחנונו.

ובזמן שהחטאים גדולים, ומלוה אדם חטאים על המשכון, אבד המשכון, שהיא הנשמה, ולא חוזרת אליו, והכל הוא בדין שדנה אותה הגבורה, שהיא בית הדין הגדול, בכל לילה בשתיים עשרה שעות ובשבעים ושנים רגעים כחשבון חס"ד, שנאמר בו והיכן בחדס כסא, וסוד הדבר - ותפקדנו לבקרים, לרגעים תבחנונו.

ואית חובין דאינון בסתר, ולא יכילן לאסהדא בהון מלאכין דאזלין עם נשמתא, דאתמר בה (תהלים צא יא) כי מלאכיו יצוה לך, הא שכונתא סהידת עליהו, הדא הוא דכתוב (ירמיה כג כד) אם יסתר איש במסתרים, בגין דשכינתא על רישיה, דאתמר בה דע מה למעלה ממך, עין רואה ואזן שומעת וכל מעשיך בספר נכתבין, (לזמנין נשמתא לא הות מודה בחובין דתבע עליה יצר הרע, וחשיד יצר הרע בהאי), (ני"א ולזמנין נשמתא לא חבת וחשיד יצר הרע בהאי), ואזלין לגבי בי דינא ודון עליהו דין הנשבעים, אומיאת נשמתא עליהו ואתפטר, ואם לאו פרעת.

ויש חטאים שהם בסתר, ולא יכולים להעיד בהם המלאכים שהולכים עם הנשמה, שנאמר בה כי מלאכיו יצוה לך, הרי השכינה מעידה עליהם, זהו שכתוב אם יסתר איש במסתרים, משום ששכינה על ראשו, שנאמר בה דע מה למעלה ממך, עין רואה ואזן שומעת וכל

מעשיך בספר נכתבים. (לפעמים הנשמה לא היתה מודה בחטאים שתובע עליו היצר הרע, וחושד יצר הרע בזה) (ולפעמים הנשמה לא חטאה, וחושד היצר הרע בזה), והולכים אל בית הדין, ודן עליהם דין הנשבעים, נשבעת הנשמה עליהם ונפטר, ואם לא - פורעת.

דף קמג ע"א

ואית חובין דאתמר בהון (אויב לו ז) ובגיד כל אדם יחתום, ומראין לה חתימת ידהא. ואית חובין דאינון על תנאי דאתני עליה לפרעא לון בהאי עלמא, דחובין דיליה באתריה, דלא יגבה לון תובע אלא באתריה, ואלין אינון חובין דעשרין שנין, ואית חובין לתתא, דאוקמוהו קדמאין דעד עשרין שנין (דף קמג ע"א) מענישין לתתא ולא לעילא, ואית חובין דמענישין לעילא ותבעין לון לעילא בי דינא רברבא, ובגינייהו ממשפנין נשמתא לעילא, ולא מניחין לה לנחתא לתתא, אבל בחובין דמענישין עלייהו לתתא, לא מענישין לה לעילא, ולא מעכבי ליה תמן, ואית חובין דנשמתא דגבין מנייהו בכל אתר, כגון (שמות כא יז) ומקלל אביו ואמו, דאתמר ביה מות יומת, מבי דינא דלעילא ומבי דינא דלתתא, דאתדנת בתרין דינין, ובגין חובא דא בכל אתר דאשפחין לה לעילא גבין מינה, ובכל אתר דאשפחין לה לתתא גבין מינה, ולית פקודא דלית לה רשו לאגנא עלהא, דאית חובין דדיינין לה בדינים חמורים לנשמתא, וייתי מצוה דאיהי מטרוניתא כגון מצות תפלין, ואגינת עליה ופרישת גדפהא עלה, ולית רשו למקטרג לקרבא תמן, ואית חובין דמטרוניתא לית לה רשו לאגנא עליהו, הדא הוא דכתיב (שם יד) מעם מזבחי תקחנו למות.

ויש חטאים שנאמר בהם ובגיד כל אדם יחתום, ומראים לה חתימת ידה, ויש חטאים שהם על תנאי שמתנה עליו לפרע אותם בעולם הזה, שהחטאים שלו במקומו, שלא יגבה אותם התובע אלא במקומו, ואלו הם חטאים של עשרים שנים, ויש חטאים למטה, שבארו הקדמונים שעד עשרים שנים מענישים למטה ולא למעלה, ויש חטאים שמענישים למעלה, ותובעים אותם למעלה בית הדין הגדול, ובשבילם ממשפנים את הנשמה למעלה, ולא מניחים לה לרדת למטה, אבל בחטאים שמענישים עליהם למטה, לא מענישים אותה למעלה ולא מעכבים אותו שם, ויש חטאים של הנשמה שגובים מהם בכל מקום, כמו ומקלל אביו ואמו, שנאמר בו מות יומת, מבית הדין שלמעלה ומבית הדין שלמטה, שנדונית בשני דינים, ומשום החטא הזה, בכל מקום שמוצאים אותה למעלה, גובים ממנה ואין מצוה שאין לה רשות להגן עליה. שיש חטאים שדינים בדינים חמורים את הנשמה, ותבא מצוה שהיא גבירה כמו מצות תפלין,

וּמִגָּנָה עָלָיו וּפּוֹרְשֵׁת כְּנַפֶּיהָ עָלָיו, וְאִין רְשׁוֹת לְמַקְטָרָג לְהִתְקַרֵּב לְשָׁם, וַיֵּשׁ חֲטָאִים שְׂאִין רְשׁוֹת לְגַבְרָה לְהִגָּן עָלֵיהֶם, זֶהוּ שְׂפָתוֹב מֵעַם מְזַבְּחֵי תִּקְחָנוּ לְמוֹת.

אָבֵל פְּקוּדֵין אֵית דְּאִינוּן שְׂפָחוֹת, מְאֲלִין פְּקוּדֵין דְּאִינוּן עַל מְנַת לְקַבֵּל פְּרָס, אַף עַל גַּב דְּיִיתוּן לְאַגְנָא עָלָה, נְטִילֵי לֹון מְקַטְרָגִין תַּחֲוֹת רְשׁוֹתֵיהוּ, (נ"א נפקין לה מקטרגין מרשותייהו), וְאֵית חוּבִין אַחֲרָנִין דְּאִתְקַרְיָאוּ חֲלוּקֵי דְיִינִין, עַל חוּבִין דְּחוּלְקִין בְּהוּן, מְנַהוּן מְטָה כְּלָפֵי חֶסֶד, וְדִינִין לָהּ לְנִשְׁמַתָּא בְּמִמוּן דְּאִיהוּ דִינֵי מְמוֹנוֹת, וְאֵית אַחֲרָנִין דְּחוּלְקִין עָלֵיהוּ וְאִינוּן נוֹטִין כְּלָפֵי חוּבָה, לְמִידָן לָהּ בְּדִינֵי נְפְשׁוֹת, אִם זְכוּוֹן מִתְגַּבְּרִין עַל חוּבִין דְּנִין לָהּ בְּדִינֵי מְמוֹנוֹת, וְגַבִּין מְזַכְּוֹן דְּאִינוּן גְּמִילוֹת חֲסָדִים דִּילֵיהּ, וְאִם חוּבִין מִתְגַּבְּרִין דְּיִינִין לָהּ בְּדִינֵי נְפְשׁוֹת מְסַטְרָא דְּגַבְרָה, וְגַבִּין בְּהָ נְפֶשׁ וְרוּחַ.

אָבֵל יֵשׁ מְצוּוֹת שְׂהוּן שְׂפָחוֹת, מְאֲלוּ הַמְצוּוֹת שְׂהוּן עַל מְנַת לְקַבֵּל פְּרָס, אַף עַל גַּב שְׂיָבְאוּ לְהִגָּן עָלֵיהּ, נוֹטִילִים אוֹתָם הַמְקַטְרָגִים תַּחַת רְשׁוֹתָם, (מוציאים אותה המקטרגים מרשותם) וַיֵּשׁ חֲטָאִים אַחֲרִים שְׂנִקְרָאִים חֲלוּקֵי הַדְּיָנִים, עַל חֲטָאִים שְׂחוּלְקִים בְּהֶם, מֵהֶם מְטָה כְּלָפֵי חֶסֶד, וְדָנִים אֵת הַנְּשָׂמָה בְּמִמוּן, שְׂהוּא דִינֵי מְמוֹנוֹת, וַיֵּשׁ אַחֲרִים שְׂחוּלְקִים עָלֵיהֶם וְהֵם נוֹטִים כְּלָפֵי חוּבָה, לְדוּן אוֹתָהּ בְּדִינֵי נְפְשׁוֹת. אִם הַזְּכִיּוֹת מִתְגַּבְּרוֹת עַל הַחוּבוֹת, דְּנִים אוֹתָהּ בְּדִינֵי מְמוֹנוֹת, וְגוֹבִים מֵהַזְּכִיּוֹת, שְׂהֶם גְּמִילוֹת חֲסָדִים שְׂלוּ, וְאִם הַחוּבוֹת מִתְגַּבְּרִים, אִזְּ דָּנִים אוֹתָהּ בְּדִינֵי נְפְשׁוֹת מְצַד הַגַּבְרָה, וְגוֹבִים בְּהָ נְפֶשׁ וְרוּחַ.

וְלַעֲלֵילָא לִית מְשׁוּא פְּנִים בִּין זְכָאָה לְחִיבָא, וְכוּן צְרִידָה לְהַשְׁוֹת לְתַתָּא גַבֵּי דִינָא זְכָאָה עִם חִיבָא, מְסַטְרָא דְּאֵמַת עֲמוּדָא דְּאִמְצַעִיתָא, וְלֹא יְהֵא דְּיִנָּא רְשָׁאי לְמַעַבְד מְשׁוּא פְּנִים לְחַד מְנִייהוּ בְּדִינָא, דְּבְדִינָא דְּלַעֲלֵילָא אִתְמַר בֵּיהּ (דְּבָרִים י"ז) לֹא יִשָּׂא פְּנִים וְלֹא יִקַּח שַׁחַד, וְוִי לִיהּ לְדִינָא לְתַתָּא דְּאִשְׁתַּנְּגִי מְדִינָא דְּלַעֲלֵילָא, דְּאִכְחִישׁ עוֹבְדָא דְּבְרָאשִׁית, וְלֹא יִימָא דָּא מְהִימָנָא מְדָא, דְּכִמָּה דְּאִיהוּ לְתַתָּא (שֵׁם טו יח) שׁוֹפְטִים וְשׁוֹטְרִים תַּתְּוּן לָהּ בְּכָל שְׂעָרִידָה, לְדִינָא גּוֹפִין, הִכִּי אֵית לַעֲלֵילָא שׁוֹפְטִים וְשׁוֹטְרִים לְדִינָא נְשִׁמַּתָּא, וְלֹא יוֹקִיר לְדָא יִתִּיר מְדָא, אֲלֵא תַרְוִייהוּ בְּהַשְׁוֹאָה בְּדִינָא, וְאִינוּן צְרִיכִין לְמִשְׁמַע קָדָם דְּיִנָּא, וְלֹא יִמְלָלוּן עַד דְּשָׂאִיל לֹון דְּיִנָּא, וְיִהִיב לֹון רְשׁוֹ לְמַלְלָא, וְיִהוּן קְדָמִיהּ בְּדַחִילוּ, בְּגִין דְּשְׂכִינְתָּא שְׂרִיָּא עָלֵיהוּ, וּמֵאן דְּתַבַּע קְשׁוּט כְּאֵלוּ מְקַיִים עַל עֲלָמָא דִּין אֵמַת (ס"א דִּין אִמַת), וְכָל שְׂכָן מֵאן דְּדוּן דִּין אֵמַת, כְּאֵלוּ מְקַיִים (תְּהִלִּים פ' יב) אֵמַת מְאָרְץ תַּצְמַח, וְוִי לִיהּ לְמֵאן דְּאוּקִים שְׂקָרָא וְאִפִּיל אֵמַת, דְּגָרִים (דְּנִיאל ח' יב) וְתִשְׁלַד אֵמַת אֲרַצָּה, וּמֵאן גָּרִים דָּא דְּיִנָּא דְּלֹא דוּן דִּין אֵמַת, וּבּוֹדָאי דְּיִין דְּדוּן דִּין אֵמַת כְּאֵלוּ הוּא אִפִּיק לְשְׂכִינְתָּא וְלִישְׂרָאֵל מְגִלוֹתָא, וְאוּקִים לֹון מְאָרְעָא.

ולמעלה אין משוא פנים, בין לצדיק בין לרשע, וכן צריך להשוות למטה גבי דין הצדיק עם הרשע, מצד של אמת העמוד האמצעי, ולא יהיה דין רשאי לעשות משוא פנים לאחד מהם בדין, שבדין שלמעלה נאמר בו לא ישא פנים ולא יקח שחד. אוי לו לדין למטה שמשתנה מהדין שלמעלה, שמכחיש מעשה בראשית, ולא יאמר זה נאמן מזה, שכמו שהוא למטה, שפטים ושטרות תתן לך בכל שעריך, לדון גופים, כך יש למעלה שופטים ושטרות לדון את הנשמה, ולא יכבד את זה יותר מזה, אלא שניהם בהשוואה בדין, והם צריך להשמיע לפני הדין, ולא ידברו עד ששואל אותם הדין ונותן להם רשות לדבר, ויהיו לפניו ביראה, משום ששכינה שורה עליהם, ומי שתובע אמת כאלו מקים על העולם דין אמת (דין אמת), וכל שכן מי שדן דין אמת, כאלו מקים אמת מארץ תצמח. אוי לו למי שמקים שקר ומפיל אמת, שגורם ותשליך אמת ארצה, ומי גורם את זה? הדין שלא דן דין אמת, ובדאי שדין שדן דין אמת, כאלו הוא מוציא את השכינה ואת ישראל מן הגלות ומקים אותם מן הארץ.

קם רבי שמעון על רגליו, וסליק ידוי לגבי עילא, ושבח למארי עלמא, ואמר, רבון עלמא עביד בגין שכנתא דאיהי בגלותא, ואם איהי באומא הא אבא ואמא דאינון חכמה ובינה יכלין למעבד התרה, הדא הוא דכתיב (ישעיה יד כז) יהו"ה צבאו"ת יעץ ומי יפר, אם התלמיד אומי הרב יכיל למעבד התרה.

קם רבי שמעון על רגליו, והרים ידיו למעלה ושבח את רבון העולם, ואמר: רבון העולם, עשה למען השכינה שהיא בגלות, ואם היא בשבועה, הרי אבא ואמא, שהם חכמה ובינה, יכולים לעשות התרה. זהו שכתוב יהו"ה צבאו"ת יעץ ומי יפר, אם התלמיד נשבע, הרב יכול לעשות התרה.

דף קמג ע"ב

ואם נדר או נשבע בן דאיהו וי דלא יפרוק לה אלא דתהי בגלותא עד זמנא ידיעא, ונדר או שבועה איהו ביי"ה דאינון חכמה ובינה, ואיהו אתחרט, הא תלת בני נשא יכלין למפטר ליה, ואינון תלת אבהו לעילא לקבליהו, ואם לא תתחרט, אנא בעינא מינד, ומכל אינון דמתבתא דלעילא ותתא, דתעביד בגין רעיא מהימנא דלא זו משכינתא בכל אתר, ואיהו עאל שלם

בִּינָדָה וּבִינָה זְמַנִּין (דף קמג ע"ב) סְגִיאִין, וּמְסַר גְּרַמִּיה לְמִיתָה בְּגִינָה וּבְגִין
בְּנָה, הִדָּא הוּא דְכָתִיב (שמות לב לב) וְאִם אִין מַחְנִי נָא מִסְפָּרָדָּ אֲשֶׁר כְּתָבְתָּ.

וְאִם נָדָר אִו נִשְׁבַּע הֵבֵן שֶׁהוּא ו', שְׁלֹא יִפְדֶּה אוֹתָהּ, אֶלָּא שֶׁתְּהִיָּה בְּגָלוּת
עַד זְמַן יְדוּעַ, וְנָדָר אִו שְׁבוּעָה הִם בִּי"ה שֶׁהִם חֻכְמָה וּבִינָה, וְהוּא
הַתְּחַרְט, הָרִי שֶׁלְשָׁה בְּנֵי אָדָם יְכוּלִים לְפָטֵר אוֹתוֹ, וְהִם שְׁלֹשֶׁת הָאֲבוֹת
לְמַעַלָּה כְּנֻגָדָם, וְאִם לֹא תִתְחַרְט, אֲנִי מִבְּקֵשׁ מִמֶּךָ, וּמְכַל אוֹתָם
שְׁבִישִׁיבָה שְׁלִמְעֵלָה וּלְמַטָּה, שֶׁתַּעֲשֶׂה לְמַעַן רוּעָה הַנְּאֻמָּן שְׁלֹא זֶה
מִהַשְׁכִּינָה בְּכָל מְקוֹם, וְהוּא הַכְּנִיס שְׁלוֹם בִּינָדָה וּבִינָה פְּעָמִים רַבּוֹת,
וּמְסַר עֲצָמוֹ לְמִיתָה עֲבוּרָה וְעֲבוּר בְּנִיָּה. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב וְאִם אִין מַחְנִי נָא
מִסְפָּרָדָּ אֲשֶׁר כְּתָבְתָּ.

וְאִם הוּא נָדָר מִסְטָרָא דְאַבָּא וְאַמָּא, וְלֹא בְּעִי, אֲנָא סְלִיק לְגַבִּי הַהוּא
דְּאַתְמַר בֵּיהּ (דברים יז ח) כִּי יִפְלֹא מִמֶּךָ דְבַר, דְּאַתְמַר בֵּיהּ בְּמוֹפְלֵא מִמֶּךָ אֶל
תִּדְרֹשׁ, דִּיפְטוֹר נָדָר, וְאַף עַל גַּב דְּשִׁכְיִנְתָּא אִיהִי בְּגָלוּתָא לְגַבִּי בְּעֵלָה כְּנֻדָּה,
דְּאִיהִי יִפְרִישׁ בֵּין דָּם לְדָם, וְאַתְפַּתַּח מְקוֹרָא דִּילָהּ, לְדַכְּאָה לָהּ בְּמִים
דְּאוּרִייתָא, מִים חַיִּים דְּלֹא פְּסֻקִין, וְאַפְרִישׁ מִינָה דָּם נָדָה דְּאִיהִי לִילִיית,
דְּלֹא אֶתְקַרִיבַת בְּהִדָּה, דְּאִיהִי חוּבָא דְנִשְׁמַתָּא דְסְאִיבַת לָהּ, וְלִית לָהּ רְשׁוּ
לְסַלְקָא נִשְׁמַתָּא לְגַבִּי בְּעֵלָה, לְהַהוּא אֶתֶר דְּאַתְיִיהִיבַת מִתְמָן, וְאַתְדַּנַּת בֵּין
דִּין לְדִין, בֵּין דִּינֵי נְפֻשׁוֹת לְדִינֵי מְמוֹנוֹת, דְּאִית מָאן דְּפָרַע בְּמְמוֹנִיָּה, וְאִית
מָאן דְּפָרַע בְּנַפְשִׁיָּה, וּבֵין נִגַּע לְנִגַּע, כְּמָה דְּאוּקְמוּהוּ (איכה א א) אִיכָה יִשְׁבָּה
בְּדָד, דְּאִיהִי חֲשִׁיבָא שְׁכִינְתָּא בְּגָלוּתָא כְּמִצּוּרַע, דְּאַתְמַר בֵּיהּ (ויקרא יג מו)
בְּדָד יֵשֵׁב מִחוּץ לַמַּחֲנֶה, מִחוּץ וְנֹדָא, דָּא גְלוּתָא, דְּאִיהִי לְבַר מֵאַרְעָא
דִּישְׂרָאֵל, דְּאִיהִי מוֹתְבָא דְּאֵת ה'.

וְאִם נָדָר הוּא מִצַּד הָאֲבָא וְהָאֲמָא, וְלֹא רוּצָה, אֲנִי עוֹלָה לְאוֹתוֹ
שְׁנֵאמַר בּוֹ כִּי יִפְלֹא מִמֶּךָ דְבַר, שְׁנֵאמַר בּוֹ בְּמִפְלֵא מִמֶּךָ אֶל תִּדְרֹשׁ,
שְׁיִפְטוֹר אֶת הַנְּדָר, וְאַף עַל גַּב שֶׁהַשְׁכִּינָה בְּגָלוּתָא אֶל בְּעֵלָה כְּנֻדָּה, שֶׁהִיא
תְּבַדִּיל בֵּין דָּם לְדָם, וְנִפְתַּח מְקוֹרָהּ, לְטַהַר אוֹתָהּ בְּמֵי הַתּוֹרָה, הַמִּים
הַחַיִּים שְׁלֹא פּוֹסְקִים, וְהַפְרִיד מִמֶּנָּה דָּם נָדָה שֶׁהִיא לִילִיית שְׁלֹא
תִקְרַב אֵלֶיהָ, שֶׁהִיא חֲטָא הַנִּשְׁמָה שֶׁטְּמְאָה אוֹתָהּ, וְאִין לָהּ רְשׁוּת
לְהַעֲלוֹת הַנִּשְׁמָה לְבְּעֵלָה, לְאוֹתוֹ מְקוֹם שְׁמֶשׁ נִתְּנָה, וְנִדְוִיגִית בֵּין דִּין
לְדִין, בֵּין דִּינֵי נְפֻשׁוֹת לְדִינֵי מְמוֹנוֹת, שִׁישׁ מִיִּשְׁהוּ שְׁפוּרַע בְּמְמוֹנוֹ, וְיִישׁ
מִי שְׁפוּרַע בְּנַפְשׁוֹ, וּבֵין נִגַּע לְנִגַּע, כְּמוֹ שֶׁבְּאַרוּהוּ אִיכָה יִשְׁבָּה בְּדָד,
שְׁחֲשׁוּבָה הַשְׁכִּינָה בְּגָלוּתָא כְּמוֹ מִצְרַע, שְׁנֵאמַר בּוֹ בְּדָר יֵשֵׁב מִחוּץ
לַמַּחֲנֶה, מִחוּץ וְנֹדָא, זֶה הַגְּלוּתָא, שֶׁהִיא מִחוּץ לְאַרְץ יִשְׂרָאֵל, שֶׁהִיא
הַמוֹשָׁב שֶׁל הָאוֹת ה'.

וְאִי מְקוֹרָא לָא יָכִיל לְמַפְתַּח עַד דְּיַפְתַּח לִיה הֵהוּא דְסָגִיר לִיה, אָנָּא מְפִיִסְנָא לִיה בְּגִין יוּיֵד ה"א וְאִי ה"א, דְּאִיהוּ יַחֲוֹדָא (דִּיחֲוֹדִיָּה תַמּוּ), וּבְגִין לְבוּשֵׁין דְּאֶתְלַבֵּשׁ, מִיַּד אֶתְפַּתַּח מְקוֹרָה וְאֶתְדַפֵּיאת שְׂכִינְתָּא, וְרָזָא דְמַלְּה (ירמיה יד ד) מְקוֹה יִשְׂרָאֵל יְהוּיָה מוֹשִׁיעוּ בְּעַת צָרָה, מוֹשִׁיעוּ וְדָאִי, הֵהוּא דְמְקוֹרָא דְמְקוֹה בִּידָה.

וְאִם הַמְקוֹר לָא יָכֹול לְהַפְתַּח עַד שְׂיַפְתַּח אוֹתוֹ, אוֹתוֹ שְׂסָגֵר אוֹתוֹ, אָנִי מְפִיִס אוֹתוֹ עֲבוּר יוּיֵד ה"א וְאִי ה"א, שְׂהוּא הַיַּחֲוֹד (שִׁיחֲוֹדוּ שִׁם), וּמְשׁוּם הַלְבוּשִׁים שְׂהַתְלַבֵּשׁ, מִיַּד נִפְתַּח מְקוֹרָה וְנִטְהַרְת הַשְׂכִּינָה, וְסוּד הַדְּבָר - מְקוֹה יִשְׂרָאֵל יְהוּיָה מוֹשִׁיעוּ בְּעַת צָרָה, מוֹשִׁיעוּ וְדָאִי, אוֹתוֹ שְׂהַמְקוֹר שֶׁל הַמְקוֹה בִּידוֹ.

תקונא שתיתאה =

(זהו תקון כ"ו)

בְּרֵאשִׁית תַּמּוּן תְּרִי אֵשׁ, וְאֵלִין אֵינּוֹן תְּרִין אֵשׁוּן דְּאֵינּוֹן בּוּרָא מְאוּרִי הָאֵשׁ, וְעֲלִיָּהוּ אֶתְמַר (שִׁיר ב ה) סְמְכוּנִי בְּאֵשִׁישׁוֹת, בְּתְרִי אֵשׁוֹת, וְאֶמְאִי אֶמַר בְּהוֹן סְמְכוּנִי, אֶלָּא בְּלִילִי שַׁבַּת נְשָׁמָה יְתִירָה קָא נְחַתָּא לְסְמְכָא שְׂכִינְתָּא תַתְּאָה בְּגִלּוּתָא, דְּאֶתְמַר בְּה (עֲמוּס ה ב) נְפֻלָּה וְלֹא תוֹסִיף קוּם, וְכַד אֶתָּא מוֹצָאִי שַׁבַּת אֶסְתַּלְקַת נְשָׁמָתָא יְתִירָה דְּבָה וְיִנְפֵּשׁ, וְיִנְפֵּשׁ מִיַּד דְּאִיהִי אֶסְתַּלְקַת וְיִנְפֵּשׁ, דְּלִית מָאן דְּסְמִיךְ לָהּ, בְּהֵהוּא זְמַנָּא אִיהִי אֶמְרַת לְיִשְׂרָאֵל סְמְכוּנִי בְּאֵשִׁישׁוֹת דְּאֵינּוֹן מְאוּרִי הָאֵשׁ, וּמְאִי נִיהוּ תְּרִי תוֹרוֹת, דְּאֵינּוֹן חֲצוּבוֹת מְאֵשׁ דְּאִיהִי אֱלֹהִיִּים מְדַת הַגְּבוּרָה, וּמְאִי נִיהוּ לְמוֹדֵי יְהוּיָה תְּרִין שְׁפוֹן דְּאֶקְרוּן לְהַבּוֹת (דְּאוּקְדוֹן בְּלַהַבּוֹת) אֵשׁ, וְאֵינּוֹן תְּרִין תַּפּוּחִין, דְּמִנְהוֹן רוּחָא דְּמִשִּׁיחָא נְפִיק, דְּאֶתְמַר בִּיה (יִשְׁעִיָּה יא ב) וְנָחָה עָלֵינוּ רוּחַ יְהוּיָה.

זֶהוּ תִיקוּן כ"ו, בְּרֵאשִׁית, שֶׁם תְּרִיִּי א"ש, וְאֵלוּ הֵם שְׁנֵי הָאֵשִׁים שְׂהֵם בּוּרָא מְאוּרִי הָאֵשׁ, וְעֲלִיָּהֶם נְאָמַר סְמְכוּנִי בְּאֵשִׁישׁוֹת, בְּשִׁתֵּי אֵשׁוֹת, וְלָמָּה אֶמַר לָהֶם סְמְכוּנִי? אֶלָּא בְּלִילִי שַׁבַּת הַנְּשָׁמָה הַיְתִירָה יוֹרְדַת לְתַמּוּד בְּשְׂכִינָה הַתַּחְתּוֹנָה בְּגִלּוּת, שְׂנַאֲמַר בְּה נְפֻלָּה וְלֹא תוֹסִיף קוּם, וְכַשְּׁבָא מוֹצָאִי שַׁבַּת, מְסַתַּלְקַת הַנְּשָׁמָה הַיְתִירָה שְׂבָה וְיִנְפֵּשׁ, וְיִנְפֵּשׁ מִיַּד שְׂהִיא הַסְתַּלְקָה וְיִנְפֵּשׁ, שְׂאִין מִי שְׂסוּמְדָא אוֹתָהּ. בְּאוֹתוֹ זְמַן הִיא אוֹמְרַת לְיִשְׂרָאֵל סְמְכוּנִי בְּאֵשִׁישׁוֹת, שְׂהֵם מְאוּרִי הָאֵשׁ, וּמָה הֵם? שְׂתִי תוֹרוֹת, שְׂהֵן חֲצוּבוֹת מְאֵשׁ שְׂהִיא אֱלֹהִיִּים, מְדַת הַגְּבוּרָה. וּמָה הֵם

למודי יהו"ה? שְׁתֵּי שְׁפָתַימָּ שֶׁנִּקְרְאוּ לְהַבֹּת (שנשרפו בלהבות) אֵשׁ, וְהֵם שְׁנֵי תַפּוּחִים, שֶׁמֵּהֶם יוֹצֵאת רוּחוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ וְנָחָה עָלָיו רוּחַ יְהוָה.

לְבַת מֶלֶךְ דְּהוֹת בְּבֵי מְרַעַא מְרַחֲמוּ דְבַעְלָהּ, דְּאִזְל בַּעְלָהּ אִיהִי נְפִלְתָּ לְמַשְׁכְּבָהּ, צְוּוּחַת וְאִמְרַת סְמְכוּנֵי בְּאִשְׁשִׁישׁוֹת, הָא אִיהִי בְּבֵי מְרַעַא, הִיא אוֹמְרַת רְפְדוּנֵי, בְּמֵאֵי בַתְּפּוּחִים דְּמַתְּרַבֵּים בַּעְצֵי הַיַּעַר, וְאֵלִין אִינוּן עַצֵּי בְּשָׁמַיִם.

לְבַת מֶלֶךְ שֶׁהִיְתָה בְּבֵית חֲלִיָּה מֵאֲהָבַת בַּעְלָהּ, שֶׁהִלְךְ בַּעְלָהּ וְהִיא נְפִלְתָּ לְמַשְׁכְּבָהּ, צְוּוּחַת וְאוֹמְרַת סְמְכוּנֵי בְּאִשְׁשִׁישׁוֹת, הִרִי הִיא בְּבֵית חֲלִיָּה, הִיא אוֹמְרַת רְפְדוּנֵי, בְּמָה? בַתְּפּוּחִים שֶׁמַתְּרַבֵּים בַּעְצֵי הַיַּעַר, וְאֵלוֹ הֵם עַצֵּי בְּשָׁמַיִם.

דף קמד ע"א

קָם סָבָא תְּלִיתָאָה וְאָמַר רַבִּי רַבִּי, הָא אָנּוּ בַּעְצֵי בְּשָׁמַיִם מְבַדִּילִין, וְהִכָּא אִיהִי לָא אִמְרַת אֶלָּא בַתְּפּוּחִים, אֶלָּא אָנּוּ מְבַרְכִין עַל עַצֵּי בְּשָׁמַיִם בְּגִין דְּאִתְּמַר בְּהוּן (שיר ז ט) וְרִיחַ אַפְּדָּ בַתְּפּוּחִים, וְלֹא עוֹד אֶלָּא כָּל מִינֵי בְּשָׁמַיִם אִינוּן טְבָאן לְבִרְכָּא עַלֵּיהוּ, וְאָנּוּ דְּעַבְדִּין בְּהַדְּסָּ בְּגִין דְּאִית בִּיהַּ תְּלַת עֲלִין, דְּאִתְּקִרְיָאוּ תְּלַת הַדְּסִים, דְּרַמִּיזִין לְתַלְתָּ אַבְהוֹן, אֲבָל תִּרִין נוֹקְבִין דְּחוּטְמָא אִינוּן לְקַבֵּל תִּרִין תַּפּוּחִין דְּאִינוּן תִּרֵי נְבִיאֵי קְשׁוּט, דִּי בְּהוּן עֲתִיד לְאַפְקָא רוּחָא דְּקוּדְשָׁא דְּאִיהוּ רַעֲנָא מְהִימְנָא דְּלַעִילָא, דְּבִיהַּ אִתְּיַשְׁבַּת נְפִשָׁא דִּילָהּ, וּבְגִין דָּא אִיהִי אִמְרַת (שם ב ה) רְפְדוּנֵי בַתְּפּוּחִים כִּי חוּלַת אֲהָבָה אָנִי (דף קמד ע"א) בְּלִילְיָא דְּשַׁבַּת אִתְּמַר (שיר ה ה) קְמַתִּי אָנִי לְפַתּוּחַ לְדוּדֵי בְּשַׁבַּת, וְכַד נְפִיק שַׁבַּת אִתְּמַר (שם) וְדוּדֵי חֲמִק עֶבֶר, וּבְהַהוּא זְמַנָּא (שם) בְּקִשְׁתִּיהוּ וְלֹא מְצִאתִיהוּ קְרִאתִיו וְלֹא עֲנֵנִי, עַד דְּאוּמִּינָא דְּבִזְמַנָּא דִּיִּיתִי זְמַנָּא אַחְרָא דְּאוּחִיד בִּידִיהַּ וְלֹא אֲשַׁבְּקִינִיהַּ לְמִיזַל, כְּמָה דְּאִתְּמַר (שם ג ד) אַחְזַתִּיו וְלֹא אֲרַפְּנוּ עַד שֶׁהִבְּאִתִּיו אֶל בֵּית אָמִי, דָּא בִּי מְקַדְשָׁא דְּלַעִילָא, וְאֶל חֲדָר הוֹרְתֵי דָּא בִּי מְקַדְשָׁא דְּלַתְּתָא.

קָם זְקוֹן שְׁלִישֵׁי וְאָמַר: רַבִּי רַבִּי, הִרִי אָנּוּ מְבַדִּילִים בַּעְצֵי בְּשָׁמַיִם, וְכָאן הִיא אִינְהַּ אוֹמְרַת אֶלָּא בַתְּפּוּחִים! אֶלָּא אָנּוּ מְבַרְכִים עַל עַצֵּי בְּשָׁמַיִם מְשׁוּם שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם וְרִיחַ אַפְּדָּ בַתְּפּוּחִים, וְלֹא עוֹד, אֶלָּא כָּל מִינֵי בְּשָׁמַיִם הֵם טוֹבִים לְבִרְךְ עֲלֵיהֶם, וְאָנּוּ שְׁעוּשִׁים בְּהַדְּסָּ, מְשׁוּם שֶׁיֵּשׁ בּוֹ שְׁלֶשָׁה עֲלִים, שֶׁנִּקְרְאוּ שְׁלֶשָׁה הַדְּסִים, שְׁרוּמְזִים לְשְׁלֶשֶׁת הָאֲבוֹת, אֲבָל

שְׁנֵי נִקְבֵי הַחֹטֶם הֵם כְּנֶגֶד שְׁנֵי תַפּוּחִים, שֶׁהֵם שְׁנֵי נְבִיאֵי אֲמֶת, שֶׁבָּהֶם עֲתִידָה לְצֵאת רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, שֶׁהוּא הַרוּעָה הַנְּאֻמָּן שֶׁלְמַעֲלָה, שֶׁבוּ מִתְנַשֶּׁבֶת נִפְשָׁה, וּמִשׁוּם זֶה הִיא אוֹמֶרֶת רַפְדוּנִי בַתַּפּוּחִים כִּי חוֹלֵת אֶהְבֶּה אֲנִי. בְּלֵיל שַׁבַּת נֶאֱמַר קִמְתִּי אֲנִי לִפְתֹּחַ לְדוֹדִי, בְּשַׁבַּת, וּכְשִׁיוֹצֵאת שַׁבַּת, נֶאֱמַר וְדוֹדִי חָמַק עִבְרָה, וּבְאוֹתוֹ זְמַן בִּקְשָׁתִיהוּ וְלֹא מִצֵּאתִיהוּ קִרְאתִיו וְלֹא עֲנִנִי, עַד שֶׁנִּשְׁבַּעְתִּי, שֶׁבְזְמַן שְׁיָבֵא פֶעַם אַחֲרַת, שְׂאֵחֻז בִּידוֹ וְלֹא אֶעֱזֵב אוֹתוֹ לְלַכְתָּ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר אַחְזַתִּיו וְלֹא אֶרְפְּנוּ עַד שֶׁהִבֵּאתִיו אֶל בֵּית אֲמִי, זֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁלְמַעֲלָה, וְאֵל חֹדֶר הוֹרְתִי, זֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ שֶׁלְמַטָּה.

וּבְזְמַנָּא דְאַחִיד בִּידֵיהּ בְּפוּרְקָנָא בְּתַרְיִיתָא, לֹא יֵהֵא לִי כְּזְמַנִּין אוֹחְרָנִין, דְּבִכְל פּוּרְקָנָא וּפוּרְקָנָא הוּא אֲתִי, וְלִבְתֵּר הוּא פָּרַח מִנְּאִי, אֲבָל בְּפוּרְקָנָא בְּתַרְיִיתָא אֲנָא אַחִיד בֵּיהּ וְקָשִׁיר לִיהּ בְּכַמָּה קָשִׁירִין דְּרַחֲמִינוּ, דְּלֹא יְזוּז מִנְּאִי לְעַלְמֵי וְלְעַלְמֵי עֲלָמִין, דְּבִכְל גְּלוּתָא וְגְלוּתָא הוּא אֲזִיל מִנְּאִי, וְהוּינָא שְׂאִיל עֲלֵיהּ לְכָל עוֹבֵר וְשָׁב, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב (שם) כְּמַעַט שְׁעֵבְרַתִּי מֵהֵם עַד שֶׁמִּצֵּאתִי אֶת שְׂאֶהְבֶּה נִפְשִׁי, וְזְמַנִּין לֹא הוּינָא אֲשַׁכַּח מָאן דְּיִימָא לִי מִדֵּי מְנִיָּה, וְהוּינָא אוֹמִי בְּגִינִיָּה לְכָל בְּנֵי קֶרְתָּא, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב (שם ה ה ח) הִשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם אִם תִּמְצְאוּ אֶת דּוֹדֵי מַה תִּגִּידוּ לוֹ שְׁחֹלֵת אֶהְבֶּה אֲנִי, וְכַמָּה זְמַנִּין (שם ג א) עַל מִשְׁכָּבִי בְּלִילוֹת דְּאִינוּן גְּלוּת, בִּקְשָׁתִי אֶת שְׂאֶהְבֶּה נִפְשִׁי וְלֹא הוּא מָאן דְּיִימָא לִי, עַד דְּאִיהוּ הוּא אֲתִי, וּכְעַן בְּגְלוּתָא בְּתַרְיִיתָא פָּרַח דּוֹדֵי בְּכַעֲסָא סְגִיָּא, וְשְׂאִילָנָא בְּגִינִיָּה וְלֹא אֲשַׁכַּחְנָא מָאן דְּיִימָא לִי מִדֵּי, וּבְגִין דָּא אֲנָא אוֹמִינָא, דְּבְזְמַנָּא דְּיִיתִי וְאַחִידְנָא בִּידוּי דְּלֹא יְזוּז מִנְּאִי, וְאַנָּא אַחְזַתִּיו וְלֹא אֶרְפְּנוּ אַחְזַתִּיו בְּקִשׁוּרָא דְּתַפְלִין דְּיָד, וְלֹא אֶרְפְּנוּ בְּתַפְלִין דְּרִישָׁא.

וּבְזְמַן שְׂאֵחֻז בִּידוֹ בְּגֵאֲלָה הַאֲחֵרוּנָה, זֶה לֹא יֵהֵי לִי כְּמוֹ הַפְּעָמִים הַאֲחֵרוֹת, שֶׁבְּכָל גֵּאֲלָה וְגֵאֲלָה הָיָה בָּא, וְאַחַר כֵּן הָיָה פּוּרַח מִמֶּנִּי, אֲבָל בְּגֵאֲלָה הַאֲחֵרוּנָה אֲנִי אַחֻז בּוֹ וְאֶקְשֵׁר אוֹתוֹ עִם כְּפָה קָשִׁירִים שֶׁל אֶהְבֶּה שֶׁלֹּא יְזוּז מִמֶּנִּי לְעוֹלָם וְלְעוֹלְמֵי עוֹלָמִים, שֶׁבְּכָל גְּלוּת וְגְלוּת הָיָה הוֹלֵךְ מִמֶּנִּי, וְהִיִּיתִי שׁוֹאֲלֵת עָלָיו אֶת כָּל עוֹבֵר וְשָׁב. זֶהוּ שְׁכַתּוֹב כְּמַעַט שְׁעֵבְרַתִּי מֵהֵם עַד שֶׁמִּצֵּאתִי אֶת שְׂאֶהְבֶּה נִפְשִׁי. וְלַפְעָמִים לֹא הִיִּיתִי מוֹצֵאת מִי שְׂיִאמֵר לִי מִמֶּנּוּ דְּבַר, וְהִיִּיתִי מִשְׁבִּיעָה בְּשִׁבְלֵהּ אֶת כָּל בְּנֵי הַקֶּרֶה, זֶהוּ שְׁכַתּוֹב הִשְׁבַּעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם אִם תִּמְצְאוּ אֶת דּוֹדֵי מַה תִּגִּידוּ לוֹ, שְׁחֹלֵת אֶהְבֶּה אֲנִי, וְכַמָּה פְּעָמִים עַל מִשְׁכָּבִי בְּלִילוֹת, שֶׁהוּן הַגְּלוּת, בִּקְשָׁתִי אֶת שְׂאֶהְבֶּה נִפְשִׁי, וְלֹא הָיָה מִי שְׂיִאמֵר לִי, עַד שֶׁהוּא הָיָה בָּא, וְכַעַת בְּגֵאֲלָה הַאֲחֵרוּנָה פָּרַח דּוֹדֵי בְּכַעֲסָא רַב, וְשְׂאֵלְתִי בְּעִבּוּרוֹ, וְלֹא מִצֵּאתִי מִי שְׂיִאמֵר לִי דְּבַר, וּמִשׁוּם זֶה אֲנִי נִשְׁבַּעְתִּי, שֶׁבְזְמַן שְׁיָבֵא וְאַחֻז בִּידוֹ שֶׁלֹּא יְזוּז מִמֶּנִּי, וְאַנִּי אַחְזַתִּיו וְלֹא אֶרְפְּנוּ, אַחְזַתִּיו - בְּקִשְׁרָא שֶׁל תַּפְלִין שֶׁל יָד, וְלֹא אֶרְפְּנוּ - בְּתַפְלִין שֶׁל רֵאשׁ.

תָּא חֲזִי, דּוּדְהָא כַּד יִתִּי לְגַבְהָ, יִימָא לְגַבֵּי תַרְיִן מְשִׁיחִין (שם ז יג) נְשַׁפְיִמָּה
לְכַרְמִים דְּאִינוּן יִשְׂרָאֵל, דִּי בְהוּן אֲתַמְר (ישעיה ה ז) כִּי כָרְס יְהוּיָה צְבָאוֹת
בֵּית יִשְׂרָאֵל, נִרְאָה הַפְּרָחָה הַגָּפֹן דְּאִיִּהִי שְׂכִינְתָא בְּהוּן, הַנְּצוּ הַרְמוֹנִים אֶלְיִן
אִינוּן דְּמַלְיִין מְצוֹת כְּרַמּוֹן.

בא וראה, כְּשִׁיבָא דוּדְהָ אֵלֶיהָ, יֹאמֵר לְשַׁנֵּי הַמְּשִׁיחִים נְשַׁפְיִמָּה
לְכַרְמִים, שְׁהִים יִשְׂרָאֵל, שְׁבָהֶם נֹאמֵר כִּי כָרְס יְהוּיָה צְבָאוֹת בֵּית
יִשְׂרָאֵל, נִרְאָה הַפְּרָחָה הַגָּפֹן, שְׁהִיא הַשְּׂכִינָה בְּהֶם, הַנְּצוּ הַרְמוֹנִים, אֵלוּ
אוֹתָם שְׁמַלְאִים מְצוֹת כְּרַמּוֹן.

קָם רַבֵּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר סָבָא סָבָא, נְשַׁפְיִמָּה לְכַרְמִים, הָא אֵית כְּרַמִּים דְּלֹאוּ
אִינוּן יִשְׂרָאֵל, כְּגוֹן (שיר א ו) דְּשִׁמוּנֵי נוּטְרָה אֶת הַכְּרַמִּים כְּרַמֵּי שְׁלִי לֹא
נְטַרְתִּי, וְאִינוּן עֲרַבּוּבִיָּא דְּעֲרַב רַב, דְּאִינוּן מְעוּרְבִין בְּהוּן בִּישְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא,
וּבְגִין דָּא כַּד יִיִתִּי קוּדְשָׁא בְּרִידָּה הוּא לְגַבֵּי שְׂכִינְתָא, אִיִּהוּ יִימָא לְגַבְהָ,
נְשַׁפְיִמָּה לְכַרְמִים, נִרְאָה אִם פְּרָחָה הַגָּפֹן בְּהוּן, דְּאֲתַמְר בְּהָ כִּי כָרְס יְהוּיָה
צְבָאוֹת בֵּית יִשְׂרָאֵל, הַנְּצוּ הַרְמוֹנִים אֶלְיִן וְדֹאֵי אִינוּן דְּמַלְיִין מְצוֹת
כְּרַמּוֹנִים, שְׁם אֲתָן אֶת דּוּדֵי לָךְ, אֶלְיִן דְּאִינוּן רְחִימִין דִּילָךְ, תַּמְּן יְהִיבְנָא
לוֹן לָךְ, (שיר ב יא) כִּי הִנֵּה הַסֵּתוֹ עֲבַר שׁוּלְטָנוּ דְּשָׂאָר מִמֶּנּוּ דְּאוּמִין, הַגָּשֶׁם
חֲלַף הֶלֶךְ לוֹ שְׁלֹטְנוּתָא דְּעֲרַב רַב.

קָם רַבֵּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר: זְקוּן זְקוּן, נְשַׁפְיִמָּה לְכַרְמִים, הָרִי יֵשׁ כְּרַמִּים
שְׂאִינִם יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹ שְׁשִׁמוּנֵי נוּטְרָה אֶת הַכְּרַמִּים כְּרַמֵּי שְׁלִי לֹא
נְטַרְתִּי, וְהִם הָעֲרַבּוּבִיָּה שֶׁל הָעֲרַב רַב, שְׁהִים מְעֲרָבִים עִם יִשְׂרָאֵל
בְּגָלוּתָא, וּמְשׁוּם זֶה, כְּשִׁיבָא הַקְּדוּשָׁא בְּרוּדָּה הוּא אֶל הַשְּׂכִינָה, הוּא יֹאמֵר
אֵלֶיהָ נְשַׁפְיִמָּה לְכַרְמִים, נִרְאָה אִם פְּרָחָה הַגָּפֹן בְּהֶם, שְׁנֹאמֵר בְּהָ כִּי
כָרְס יְהוּיָה צְבָאוֹת בֵּית יִשְׂרָאֵל, הַנְּצוּ הַרְמוֹנִים, אֵלוּ וְדֹאֵי אוֹתָם
שְׁמַלְאִים מְצוֹת כְּרַמּוֹנִים, שְׁם אֲתָן אֶת דּוּדֵי לָךְ, אֵלוּ שְׁהִים אוֹהֲבִים
שְׁלָךְ, שְׁם נִתְתִּי אוֹתָם לָךְ, כִּי הִנֵּה הַסֵּתוֹ עֲבַר - שְׁלֹטוֹנִם שֶׁל שָׂאָר
הַמְּמַנִּים שֶׁל הָעַמִּים, הַגָּשֶׁם חֲלַף הֶלֶךְ לוֹ - שְׁלֹטוֹן הָעֲרַב רַב.

בְּהוּא זְמַנָּא יִימָא לְגַבְהָ, (שיר ז א) שׁוּבִי שׁוּבִי הַשׁוּלְמִית, בְּתַרֵּי בְּתִים דְּאִינוּן
בֵּית רֵאשׁוֹן וּבֵית שְׁנֵי לְתַתָּא, שׁוּבִי שׁוּבִי בְּבֵית רֵאשׁוֹן וְשְׁנֵי לְעִילָא, וְנַחְזָה
בְּדָ. דְּבַר אַחַר, שׁוּבִי שׁוּבִי אַרְבַּע זְמַנִּין, בְּאַרְבַּע אֲתָנוּן דִּילָה דְּאִינוּן אַדְנִי, וְנַחְזָה
בְּדָ בְּאַרְבַּע אֲתָנוּן דִּילָה דְּאִינוּן יְהוּיָה, אָמַר קוּדְשָׁא בְּרִידָּה הוּא לְגַבֵּי
יִשְׂרָאֵל, אַרְבַּע זְמַנִּין שׁוּבִי בְּשְׂכִינְתָא בְּתִיבְתָא, וְנַחְזָה בְּדָ בְּאַרְבַּע כּוֹסוֹת
דְּפּוּרְקָנָא דְּאִינוּן בְּפִסְחָא, דְּחִיבִין בֵּיהּ יִשְׂרָאֵל לְמִשְׁתֵּי אַרְבַּע כּוֹסוֹת, כְּגוּוֹנָא

דָּאַרְבַּע גְּאוּלוֹת, שׁוּבֵי שׁוּבֵי בְּאַרְבַּע יְחֻדִּין (ס"א יסודיו) דִּילָךְ, וְנַחֲזָה בְּךָ
בְּאַרְבַּע חִינוּן, וְנַחֲזָה בְּךָ בְּשִׁמְיָא וְאַרְעָא, וּמִיָּד (דה"י א טז לא) יִשְׁמְחוּ הַשָּׁמַיִם
וְתִגַּל הָאָרֶץ וַיֹּאמְרוּ בְּגוֹיִם יְהוּיָה מְלָךְ.

בְּאוֹתוֹ זְמַן יָבֵא אֱלֹהֵי, שׁוּבֵי שׁוּבֵי הַשׁוּלְמִית, בְּשָׁנֵי בְּתִים, שְׁהִם בֵּית
רֵאשׁוֹן וּבֵית שְׁנֵי לְמִטָּה. שׁוּבֵי שׁוּבֵי - בְּבֵית רֵאשׁוֹן וְשְׁנֵי לְמִעְלָה -
וְנַחֲזָה בְּךָ. דְּבַר אַחַר, שׁוּבֵי שׁוּבֵי אַרְבַּע פְּעָמִים, בְּאַרְבַּע אוֹתִיּוֹתֶיהָ
שְׁהִם אֲדֻנִּי, וְנַחֲזָה בְּךָ - בְּאַרְבַּע אוֹתִיּוֹתֶיהָ שְׁהִם יְהוּיָה. אָמַר הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא אֵל יִשְׂרָאֵל אַרְבַּע פְּעָמִים שׁוּבֵי עִם הַשְּׂכִינָה בְּתִשׁוּבָה, וְנַחֲזָה
בְּךָ - בְּאַרְבַּע כּוֹסוֹת שֶׁל הַגְּאֻלָּה שְׁהִם בְּפִסְחָא, שְׁחִיבִים בּוֹ יִשְׂרָאֵל
לְשִׁתּוֹת אַרְבַּע כּוֹסוֹת, כְּמוֹ אַרְבַּע הַגְּאֻלוֹת. שׁוּבֵי שׁוּבֵי בְּאַרְבַּעַה
הַיְחֻדִּים (הִיסוּדוֹת) שְׁלָךְ, וְנַחֲזָה בְּךָ - בְּאַרְבַּע חִינוּן, וְנַחֲזָה בְּךָ בְּשִׁמְיָם
וּבְאַרְעָא, וּמִיָּד יִשְׁמְחוּ הַשָּׁמַיִם וְתִגַּל הָאָרֶץ וַיֹּאמְרוּ בְּגוֹיִם יְהוּיָה מְלָךְ.

דף קמד ע"ב

בְּהוּא זְמַנָּא הַנְּצָנִים נְרָאוּ בְּאַרְעָא אֱלִין אַבְהוֹן, זְכוּוֹן דְּלַהוֹן אֲתַגְּלִיָּאן עַל
שְׂכִינְתָא דְּאִיהִי אַרְעָא הַחַיִּים, וְעַל בְּנֵהָא דְּאֲתַמַּר בְּהוֹן (בראשית כח יד) וְהִיָּה
זְרַעְךָ כְּעֶפֶר הָאָרֶץ, (שיר ב יב) עַת הַזְּמִיר הַגִּיעַ, (שמות טו א) אִזּוּ יִשְׂרָאֵל מִשָּׁה וּבְנֵי
יִשְׂרָאֵל, וְקוֹל הַתּוֹר נִשְׁמַע בְּאַרְצֵנוּ, (ישעיה נב יח) קוֹל צוֹפִיָּךְ נִשְׁאֵוּ קוֹל יְחֻדִּין
יְרַנְּנוּ, כִּי עֵין בְּעֵין יִרְאוּ בְּשׁוּב יְהוּיָה צִיוֹן, בְּהוּא זְמַנָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
מְשַׁבַּח לָהּ, הִדָּא הוּא דְּכַתִּיב (שיר 12) רֵאשִׁיךָ עֲלִיךָ כְּפַרְמֶל, דָּא תְּפַלִּין (דף קמד
ע"ב) דִּירֵשָׁא, וְרַצוּעֵין תְּלִיין מִכָּאן וּמִכָּאן בְּזַמּוֹרוֹת, דְּאִינוּן כְּפַרְמֶל דְּתִלְיִין
מִגְּפוֹן, וְדַלַת רֵאשִׁיךָ כְּאַרְגָּמָן דָּא תְּפַלָּה דְּדָד, מַה דְּהוֹת דַּלַת בְּגָלוּתָא עֲנִיָּה,
הִדָּא הוּא דְּכַתִּיב (תהלים קב א) תְּפַלָּה לְעֵנִי כִי יַעֲטוּף, תְּהֵא לְבוּשָׁא כְּאַרְגָּמָן,
דְּאִיהוּ סוּד אִיּוֹרִיאַל רִיפְּאֵל גִּיבְרִיאַל מִיִּיכָאֵל נִיּוֹרִיאַל, (שיר 12) מְלָךְ אֲסוּר
בְּרֵהֲטִים דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יְהוּיָה, דְּהֵא אֲסוּר בְּאַרְבַּע בְּתִים דִּילָהּ
דְּאִינוּן אֲדֻנִּי, אַרְבַּע רְהֲטִי מוּחָא, דְּהֵא אֲסוּר בְּרֵהֲטִים כְּגוֹנוֹנָא דָּא
יֵאֵהֱדוֹנָה"י, כִּי שְׁמֵךְ בְּךָ וּבְךָ שְׁמֵךְ, וְדָא אִיהוּ סוּד אֲמֹן מִן אַרְגָּמָן.

בְּאוֹתוֹ זְמַן הַנְּצָנִים נְרָאוּ בְּאַרְעָא, אֵלוּ הָאֲבוֹת, זְכוּיֹתֶיהֶם הַתְּגַלּוּ עַל
הַשְּׂכִינָה שְׁהִיא אַרְעָא הַחַיִּים, וְעַל בְּנֵיהָ שְׁנֵאֲמַר בְּהִם וְהִיָּה זְרַעְךָ כְּעֶפֶר
הָאָרֶץ, עַת הַזְּמִיר הַגִּיעַ, אִזּוּ יִשְׂרָאֵל מִשָּׁה וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל, וְקוֹל הַתּוֹר נִשְׁמַע
בְּאַרְצֵנוּ, קוֹל צוֹפִיָּךְ נִשְׁאֵוּ קוֹל יְחֻדִּין יְרַנְּנוּ, כִּי עֵין בְּעֵין יִרְאוּ בְּשׁוּב יְהוּיָה
צִיוֹן. בְּאוֹתוֹ זְמַן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְשַׁבַּח אוֹתָהּ, זְהוּ שְׁכַתּוֹב רֵאשִׁיךָ
עֲלִיךָ כְּפַרְמֶל - זֶה תְּפַלִּין שֶׁל רֵאשִׁי, וְהַרְצוּעוֹת תְּלִיּוֹת מִכָּאן וּמִכָּאן
כְּמוֹ זַמּוֹרוֹת, שְׁהוּן כְּפַרְמֶל שְׁתִּלּוּיִים מִן הַגְּפוֹן, וְדַלַת רֵאשִׁיךָ כְּאַרְגָּמָן -
זֶה תְּפַלָּה שֶׁל יָד, מַה שְׁהִיָּתָה דַּלַת בְּגָלוּת עֲנִיָּה, זְהוּ שְׁכַתּוֹב תְּפַלָּה לְעֵנִי

כי יעטף, תהיה לבושה כַּאֲרָגְמֹן, שֶׁהוּא סוּד אִיוּרִיָּאל רִיפּוֹאֵל גִּיבְרִיָּאל מִיִּכְאֵל נִיּוּרִיָּאל, מְלֶדֶד אֲסוּר בְּרֶהֱטִים - זֶה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יְהוּיָה, שִׁיְהִיָּה אֲסוּר בְּאַרְבַּעַת בְּתִים שֶׁלֶּה שְׁהִם אֲדִנִּי, אַרְבַּעַת בְּתֵי הַמַּח, שִׁיְהִיָּה אֲסוּר בְּרֶהֱטִים כְּזֶה: יֵאֱהֹדוּנָהּ יִי, כִּי שְׁמֶד בְּדָ וּבְדָ שְׁמֶד, וְזָהוּ הַסוּד אֲמֹן מִן אֲרָגְמֹן.

דָּבָר אַחֵר (שם) רֵאשֶׁד עֲלִידָ כַּפְרָמֶל, דָּא (תהלים קיט קס) רֵאשֶׁד דְּבָרָד אֲמֵת, דְּלֵת רֵאשֶׁד כַּאֲרָגְמֹן דָּא שְׁכִינְתָא, מְלֶדֶד דָּא אַבְרָהָם, אֲסוּר דָּא יִצְחָק בְּעַקְדָה, בְּקִשָּׁרָא דְתַפְלִין דְדְרוּעָא שְׁמֵאלָא, בְּרֶהֱטִים דָּא יַעֲקֹב בְּאַרְבַּע רְהִיטֵי מוּחָא דְתַפְלִין דְרִישָׁא, דְאֲתַמַּר (בראשית ל לח) בְּרֶהֱטִים בְּשִׁקְתוֹת הַמִּים.

דָּבָר אַחֵר, רֵאשֶׁד עֲלִידָ כַּפְרָמֶל - זֶה רֵאשֶׁד דְּבָרָד אֲמֵת, דְּלֵת רֵאשֶׁד כַּאֲרָגְמֹן - זֶה הַשְּׁכִינָה, מְלֶדֶד - זֶה אַבְרָהָם, אֲסוּר - זֶה יִצְחָק בְּעַקְדָה, בְּקִשָּׁר שֶׁל תַּפְלִין שֶׁל זְרוּעַ שְׁמֵאל, בְּרֶהֱטִים - זֶה יַעֲקֹב, בְּאַרְבַּעַת בְּתֵי הַמַּח שֶׁל תַּפְלִין שֶׁל רֵאשֶׁד, שְׁנֵאֲמַר בְּרֶהֱטִים בְּשִׁקְתוֹת הַמִּים.

קָם רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, אֲתַכְנֶשׁוּ חֲיִילֵינוּ קְדִישֵׁינוּ עֲלָינוּ וְתַתְּאִינוּ, לְמַחְמֵי בְּקִשׁוּטָהָא דְכַלְהָ, דְהָא חוּפָה מִתַּתְּקֵנָא לְגַבְהָ, וְחַתָּן קָא נָטִיל לָהּ תַמָּן, פְּתַח וְאָמַר אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ נַחִית הַכָּא, אֲנַתְּ וְחֲיִילֵינוּ דְנִשְׁמַתְהוֹן דְצַדִּיקֵינוּ דְמַתִּיבְתָא עֲלָהּ וְתַתְּאָה, לְקִשְׁטָא לְכַלְהָ, מִיָּד הָא נַחִית אֱלֹהֵינוּ בְּכַמָּה חֲיִילֵינוּ דְמִלְאָכֵינוּ וְכַמָּה נִשְׁמַתִּינוּ.

קָם רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר: הַתְּכַנְסוּ חֲלִלוֹת קְדוּשִׁים עֲלֵינוּ וְתַחַתּוֹנִים לְרֵאוֹת אֶת קִשׁוּטֵי הַכַּלְהָ, שְׁהֵרֵי חֲפָה מִתְּקַנְתָּ לָהּ, וְהַחַתָּן נוֹשֵׂא אוֹתָהּ שָׁם. פְּתַח וְאָמַר: אֱלֹהֵינוּ אֱלֹהֵינוּ, רַד לְכָאן אֲתָהּ וְחִילוֹתֵיהֶם שֶׁל נִשְׁמוֹת הַצַּדִּיקִים שֶׁל הִישִׁיבָה הָעֲלִיוֹנָה וְהַתַּחַתּוֹנָה לְקִשְׁטָא אֶת הַכַּלְהָ. מִיָּד הִנֵּה אֱלֹהֵינוּ יוֹרֵד עִם כַּמָּה חֲלִלוֹת שֶׁל מִלְאָכִים וְכַמָּה נִשְׁמוֹת.

פְּתַח וְאָמַר רֵאשֶׁד עֲלִידָ כַּפְרָמֶל, כַּלְהָ כַּמָּה מִתַּתְּקֵנָא רֵאשֶׁד בְּתַפְלִין דְאִיְהוּ (נִיָּא דְאִינוּן) פֶּאֶר עַל רֵאשֶׁד, דְעֲלִיִּיהוּ אֲתַמַּר (יחזקאל כד יז) פֶּאֶרָד חֲבוּשׁ עֲלִידָ, וְרַצוּעֵינוּ תַלְיִין מֵהָאֵי סְטָרָא וּמֵהָאֵי סְטָרָא, מַה דְהוּוּ תַלְתַּלִּים שְׁחוּרוֹת כְּעוֹרֵב, הָא אִינוּן יְרוּקִין כַּפְרָמֶל, כְּעֵלִין יְרוּקִין דְאִינוּן בְּגַפְנֵינוּ כַּפְרָמֶל, וּמַה דְהוּוּ בְּגִלוּתָא דְלֵת, תַּפְלָה לְעֵנִי, וְדָא תַפְלָה דְיָד, דְבָהּ הוּא מִתַּעֲטָפָא עֵנִי בְּגִלוּתָא (סִיָּא בְצִלוּתָא), הַדָּא הוּא דְכַתִּיב (תהלים קב א) תַּפְלָה לְעֵנִי כִי יַעֲטוּף, כְּעוּן אֲתַמַּר בְּדָ (שִׁיר ז ו) וְדְלֵת רֵאשֶׁד כַּאֲרָגְמֹן, מְלֶדֶד אֲסוּר בְּרֶהֱטִים, אֲלֵינוּ אַרְבַּע רְהִיטֵי מוּחָא, אַרְבַּע בְּתֵי דְתַפְלִין דְאִינוּן אַהִיָּה, וְכֹן בְּיָד אַהִיָּה, כְּחוּשְׁבֹן

חד ועשרין אַזְכָּרוֹת דְּתַפְלִין דְּרִישָׁא, וְחַד וְעֶשְׂרִין אַזְכָּרוֹת דְּתַפְלִין דְּיָד,
וְסֻלְיָן לְחֻשְׁבָּן אַהֲיִי אַהֲיִי, הוּא מְלֻךְ אֲסוּר בְּרִהָטִים, אֲשִׁיר אַהֲיִי,
וְאִיהוּ רִאִישׁ יְהוּיָה קָרִינָן לִיה, אֲסוּר בְּכֻלְהוּ אַזְכָּרוֹת.

פְּתַח וְאָמַר: רֵאשֵׁי עֲלִיךְ כְּכַרְמֶל, כְּמָה מְתַקֵּן רֵאשֵׁי בְּתַפְלִין
שֶׁהוּא (שֶׁהֵם) פֶּאֶר עַל רֵאשֵׁי, שְׁעָלֵיהֶם נֶאֱמַר פֶּאֶרְךָ חֲבוּשׁ עֲלִיךְ,
וְהִרְצוּעוֹת תְּלוּיּוֹת מֵצֵד זֶה וּמֵצֵד זֶה, מֵה שְׁהִיוּ הַתְּלַתְּלִים שְׁחֹרוֹת
כְּעוֹרֵב, הֲרִי הֵם יִרְקִים כְּכַרְמֶל, כְּעֵלִים הִירְקִים שֶׁהֵם בְּגַפְנִים כְּכַרְמֶל.
וּמָה שְׁהִיְתָה דְלִת בְּגָלוֹת - תְּפִלָּה לְעֵנִי, וְזוֹ תְּפִלָּה שֶׁל יָד, שְׁבָה מִתְּעֻטֵּף
הָעֵנִי בְּגָלוֹת (בַּתְּפִלָּה), זֶהוּ שְׁכָתוֹב תְּפִלָּה לְעֵנִי כִי יַעֲטֹף, כְּעֵת נֶאֱמַר בְּךָ
וְדִלְת רֵאשֵׁי כְּאַרְגָּמָן. מְלֻךְ אֲסוּר בְּרִהָטִים - אֵלּוּ אַרְבַּעַת בְּתֵי הַמֶּלֶךְ,
אַרְבַּעַת בְּתֵי הַתְּפִלִּין שֶׁהֵם אַהֲיִי, וְכֵן בִּיד אַהֲיִי כְּחֻשְׁבָּן אַחַת
וְעֶשְׂרִים הָאֲזְכָּרוֹת שֶׁל תְּפִלִּין שֶׁל רֵאשׁ, וְאַחַת וְעֶשְׂרִים אַזְכָּרוֹת שֶׁל
תְּפִלִּין שֶׁל יָד, וְעוֹלוֹת לְחֻשְׁבָּן אַהֲיִי אַהֲיִי, הוּא מְלֻךְ אֲסוּר
בְּרִהָטִים, אֲשִׁיר אַהֲיִי, וְהוּא רִאִישׁ יְהוּיָה קוֹרְאִים לוֹ, אֲסוּר בְּכֻל
הָאֲזְכָּרוֹת.

דְּבַר אַחַר רֵאשֵׁי עֲלִיךְ כְּכַרְמֶל, רִישָׁא דִילְךָ כְּמָה, עַל כְּלָהוּ חֲיִילִין סְלָקָא,
(שֶׁהֵם) עַל שְׁשִׁים הֵמָּה מְלָכוֹת דְּאִינוּן שְׁתֵּין סְדְרֵי מְשֻׁנָּה, וְסְלָקִין לְשִׁית מְאָה,
וּלְשִׁים רְבוּא, וּשְׁמוֹנִים פְּלַגְשִׁים דְּהוּוּ תְּמִנִין סְפְרֵי דְאַגְדָּתָא, וְעֵלְמוֹת אִין
מְסַפֵּר אִינוּן הִלְכוֹת דְלִית לֹון מְסַפֵּר וְחֻשְׁבָּן, דְּאִינוּן נִימִין דְשַׁעְרִין דְכְּלָה
דְלִית לֹון חֻשְׁבָּנָא, וְאַנְתָּ כְּמָה סְלִיקַת עַל כְּלָהוּ, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב (מְשַׁלֵּי לֹא
ט) רְבוֹת בְּנוֹת עָשׂוּ חֵיל וְאַתָּ עֲלִית עַל כְּלָנָה.

דְּבַר אַחַר, רֵאשֵׁי עֲלִיךְ כְּכַרְמֶל - הֲרֵאשׁ שְׁלָךְ, כְּמָה, עוֹלָה עַל כָּל
הַחֲיִלוֹת, עַל שְׁשִׁים הֵמָּה מְלָכוֹת שֶׁהֵם שְׁשִׁים סְדְרֵי מְשֻׁנָּה, וְעוֹלִים
לְשֵׁשׁ מְאוֹת, וּלְשִׁים רְבוּא, וּשְׁמוֹנִים פְּלַגְשִׁים שְׁהִיוּ שְׁמוֹנִים סְפְרֵי
הָאֲגָדָה, וְעֵלְמוֹת אִין מְסַפֵּר - הֵם הַהִלְכוֹת שְׁאִין לָהֶם חֻשְׁבָּן וּמְסַפֵּר,
שְׁלֹאוֹתֶם הַנִּימִים שֶׁל שַׁעְרוֹת הַכְּלָה אִין לָהֶם חֻשְׁבָּן, וְאַתָּ הַכְּלָה עוֹלָה
עַל כְּלָם. זֶהוּ שְׁכָתוֹב רְבוֹת בְּנוֹת עָשׂוּ חֵיל וְאַתָּ עֲלִית עַל כְּלָנָה.

דְּבַר אַחַר רֵאשֵׁי עֲלִיךְ כְּכַרְמֶל, שַׁעְרָא דִילְךָ כְּמָה אִיהוּ מִתְּתַקְנָא בְּתַלְת
עֶשְׂרֵי תְּקוּנִין, דְּאִינוּן תְּרֵי עֶשְׂרֵי מְזוֹלוֹת וְסִיחָרָא תְּלַת עֶשְׂרֵי, וְנִימִין דִילְךָ אִינוּן
כְּכַבְיָא וּמְזוֹלֵי דְלִית לֹון חֻשְׁבָּן, וְדִלְת רֵאשֵׁי, אַנְתָּ (הוּא) דְהוּוּ סִיחָרָא עֲנִיָּה
תְּחוֹת כְּלָהוּ כְּכַבְיָא, מְהַדְקָא בֵּין רְגְלִין, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב (רוֹת ג ז) וְתַגֵּל
מְרַגְלוֹתֵינוּ וְתִשְׁכַּב, כְּעַן הָא אַנְתָּ רִישָׁא לְכָלְהוּ, כְּאַרְגָּמָן דְאִיהוּ אִמּוֹן
יֵאֵהוּדוֹנָה יִי, אַנְתָּ אַדְנִי יִי, מְלֻךְ דְאִיהוּ יְהוּיָה, אֲסוּר בְּרִהָטִים דִילְךָ, אַרְגָּמָן
אִיִּוְרִיָּאל רִיִּפְּאֵל גִּיִּבְרִיָּאל מִיִּכָּאֵל נִיִּוְרִיָּאל, חֲיִילִין קְדִישִׁין שְׁמַעוּ,

דָּבַר אַחַר רֵאשִׁיךָ עָלֶיךָ כַּכְּרָמֶל - כַּמָּה מִתְקוֹן הַשְּׁעָר שְׁלָךְ בְּשֵׁלֶשׁ עֶשְׂרֵה תְּקוּנִים, שֶׁהֵם שְׁנַיִם עֶשְׂרֵה הַמְּזֻלוֹת וְהַלְּבָנָה - שְׁלֹשָׁה עֶשְׂרֵה, וְהַנִּימִים שְׁלָךְ הֵם כּוֹכָבִים וּמְזֻלוֹת שְׁאִין לָהֶם חֲשֵׁבוֹן, וְדִלַּת רֵאשִׁיךָ, אֶתְּ (הוּא) שְׁהֵיית הַלְּבָנָה עֲנִיָּה תַּחַת כָּל הַכּוֹכָבִים, מִהֲדַקַּת בֵּין הַרְגְּלִים, זֶהוּ שְׁכַתוֹב וְתִגַּל מְרָגְלוֹתָיו וְתִשְׁכַּב, כַּעֲת אֶתְּ הָרֵאשׁ לְכֻלָּם, כְּאַרְגָּמֹן שֶׁהוּא אֲמֹן יֵאֱהוּדוֹנָה"י, אֶתְּ אֲדֹנָי"י, הַמְּלִיךְ שֶׁהוּא יְהוּ"ה, אֲסוּר בְּרֵהוּטִים שְׁלָךְ. אֲרָגְמָן" - אִיּוּרֵי אֵל רִי"פֶּאֶל גִּי"בְּרֵי אֵל מִי"כֶּאֶל נִי"וּרֵי אֵל, חִילוֹת קְדוּשִׁים שְׁמָעוּ.

דף קמה ע"א

כִּד חָתוּן דְּאִיהוּ שְׁמֵשׂא יִיְתִי לְאַנְהָרָא לְסִיְהָרָא, אִיְהִי אֶתְּקִשְׁטַת בְּשַׁעְרָהָא דִּילָהּ, מִתְּתַקְנָא בְּתַלַּת עֶשְׂרֵה (נִי"א בְּתַרִּיסָר) דְּקִנִּין (דְּרַגִּין, תְּקוּנִין), דְּאִינוּן תְּרִיסָר מְזֻלוֹת, שְׁמֵשׂא (צ"ל וְסִיְהָרָא), (תַּהֲלִים יט ו) וְהוּא כְּחָתָן יוֹצֵא מִחֲפָתוֹ, וְאִיהוּ יִשִּׁישׁ כְּגַבּוֹר לְרוּץ אֲרַחֲיוֹן בְּרַקִּיעָא, יִצִּיץ לְגַבְהָ וְדָאִי, הִדָּא הוּא דְּכַתִּיב (שִׁיר הַשִּׁירִים ב ט) מִשְׁגִּיחַ מִן הַחֲלוּנוֹת מְצִיץ מִן הַחֲרָפִים, לְאַסְתַּכְּלָא לְגַבְהָ בְּרַקִּיעָא (דף קמה ע"א) דְּאִיהוּ (סִי"א דָּא אִיהוּ) יִשִּׁישׁ, מֵאִי כְּגַבּוֹר, מַה גְּבוּרָה עֲבִיד בְּהָאִי, אֶלָּא תִּרְיוֹן עֶשְׂרֵה מִשְׁקוּפִין אִיתַּ בְּרַקִּיעַ, וְכִלְהוּ חִיָּלִין מְקַטְרָגִין לְגַבְיֵיהוּ נְטוּרֵי תַרְעִין, שְׁמֵשׂא מִתְּעַטְרָא בְּאַתְרוּן דְּתַפְלִין דְּאִיהוּ שֵׁם יְהוּ"ה, וְאַתְּלַבֵּשׁ בְּגַבּוּרָה, הִדָּא הוּא דְּכַתִּיב (ישעיה מב יג) יְהוּ"ה כְּגַבּוֹר יֵצֵא, וְדָא אִיהוּ יִשִּׁישׁ כְּגַבּוֹר לְרוּץ אֲרַח, וּבְקַע חֲלוּנוֹת כְּלָהוּ דְּרַקִּיעַ, וְעֲבִיד תִּרְיוֹן עֶשְׂרֵה אֲרַחֲיוֹן, כְּמָה דְּעֲבַד מִשָּׁה עַל יַמָּא, וְדָא אִיהוּ לְרוּץ אֲרַח, וּבְגִין דְּנָטִיל בְּקַדְמֵיתָא מְגַבּוּרָה, שְׁמֵשׂא נְפִיק סוּמְקָא.

כְּשֶׁחָתָן, שֶׁהוּא הַשְּׁמֵשׁ, יָבֵא לְהָאִיר לְלְבָנָה, הִיא מִתְּקִשְׁטַת בְּשַׁעְרוֹתֶיהָ מִתְּקַנַּת בְּשֵׁלֶשׁה עֶשְׂרֵה (בשנים עשר) זְקָנִים, (דְּרַגוֹת, תְּקוּנִים), שֶׁהֵם שְׁנַיִם עֶשְׂרֵה מְזֻלוֹת, הַשְּׁמֵשׁ (צ"ל לְלֵבָנָה) וְהוּא כְּחָתָן יוֹצֵא מִחֲפָתוֹ, וְהוּא יִשִּׁישׁ כְּגַבּוֹר לְרוּץ דְּרַכִּים בְּרַקִּיעַ, יִצִּיץ אֵלֶיהָ וְדָאִי, זֶהוּ שְׁכַתוֹב מִשְׁגִּיחַ מִן הַחֲלוּנוֹת מְצִיץ מִן הַחֲרָפִים, לְהַסְתַּכְּלָא אֵלֶיהָ בְּרַקִּיעַ שֶׁהוּא (זֶה הוּא) יִשִּׁישׁ. מַה זֶה כְּגַבּוֹר? אִיזוֹ גְּבוּרָה עוֹשֶׂה בְּזֶה? אֶלָּא שְׁנַיִם עֶשְׂרֵה מִשְׁקוּפִים יֵשׁ בְּרַקִּיעַ, וְכֹל הַחֲלוּנוֹת מִתְּגָרִים בָּהֶם שׁוֹמְרֵי הַשְּׁעָרִים, הַשְּׁמֵשׁ מִתְּעַטְר בְּאוֹתֵיחוֹת הַתַּפְלִין שֶׁהוּא שֵׁם יְהוּ"ה, וּמִתְּלַבֵּשׁ בְּגַבּוּרָה. זֶהוּ שְׁכַתוֹב יְהוּ"ה כְּגַבּוֹר יֵצֵא, וְזֶהוּ יִשִּׁישׁ כְּגַבּוֹר לְרוּץ אֲרַח, וּבּוֹקַע אֶת חֲלוּנוֹת כְּלָם בְּרַקִּיעַ, וְעוֹשֶׂה שְׁנַיִם עֶשְׂרֵה דְּרַכִּים, כְּמוֹ שֶׁעֲשֶׂה מִשָּׁה עַל הַיָּם, וְזֶהוּ לְרוּץ אֲרַח, וּמִשׁוּם שְׁנוּסַע בְּרֵאשׁוֹנָה מְגַבּוּרָה, הַשְּׁמֵשׁ יוֹצֵאת אֲדָמָה.

לְבַתֵּר אֶת־לִבְּשׁ בְּחֶסֶד דְּאִיהוּ חַוּוּר, וַיְבִיֵה אֶשְׁתַּבַּךְ רֹוּגִיָּה דְשִׁמְשָׁא, יְרוּק
הָוּה מִסְטָרָא דְעִמּוּדָא דְאִמְצָעִיתָא, וְכַד אֶת־לִבְּשׁ (נ״א אֶת־לִבּוֹ) בְּחֶסֶד בְּנִהוּרָא
חַוּוּרָא, מְנִיָּה יְהֵא נְהִיר לְסִיְהָרָא, מְקַצָּה הַשְּׁמַיִם מוּצָאוּ, דָּא עִמּוּדָא
דְאִמְצָעִיתָא, קַצָּה דִילָה צְדִיק, וַתְּקוּפְתוּ עַל קְצוֹתֵם תְּרִי סְמְכֵי קְשׁוּט,
וּבַהוּן אֵין נִסְתֵּר מִחֻמְתּוֹ, דָּא שְׁכִינְתָּא עֲלָאָה דְאִיהִי חֻמָּה, מִן תַּמָּן יִצְטַבַּע
בְּגוּוֹן יְרוּק דְאִיהוּ רַחֲמֵי, בְּהֵוּא זְמַנָּא מְסַתְּפְלִין שְׁמֵשָׁא וְסִיְהָרָא כְּחֻדָּא,
וְאֵין נִסְתֵּר מִחֻמְתּוֹ, דְאִיהִי חוּפָּה דִילָה.

אֲחֵר כְּדָּ מִתְּלַבֵּשׁ בְּחֶסֶד שְׁהוּא לְבָן, וּבּוֹ שׁוֹכְדָּ רְגִזוּ שֶׁל הַשְּׁמֶשׁ, יְרוּק
הוּא מְצַד הָעִמּוּד הָאִמְצָעִי, וְכִשְׁמִתְּלַבֵּשׁ (נ״א מִתְּלַבּוֹ) בְּחֶסֶד בְּאוּר לְבָן,
מִמְּנוּ יְהִיָּה מְאִיר לְלִבְּנָה. מְקַצָּה הַשְּׁמַיִם מוּצָאוּ - זֶה הָעִמּוּד הָאִמְצָעִי,
הַקַּצָּה שְׁלָה צְדִיק, וַתְּקוּפְתוּ עַל קְצוֹתֵם - שְׁנֵי עִמּוּדֵי אֶמֶת, וּבְהֵם אֵין
נִסְתֵּר מִחֻמְתּוֹ - זֶה הַשְּׁכִינָה הָעֲלִיּוֹנָה, שְׁהִיא חֻמָּה, מְשֵׁם יִצְטַבַּע בְּצַבַּע
יְרוּק, שְׁהוּא רַחֲמֵי. בְּאוֹתוֹ זְמַן מְסַתְּפְלִים הַשְּׁמֶשׁ וְהַלְּבָנָה יַחַד, וְאֵין
נִסְתֵּר מִחֻמְתּוֹ, שְׁהִיא הַחֻפָּה שְׁלָה.

וּבַהֵוּא זְמַנָּא נְטִלְתָּ הִיא מִתְּלַת גְּוִוִּין, לְאַתְּפָּאָרָא קְדָמִיָּה בְּתַלְתָּ גְּוִוִּין
דְעִינָא, דְאֵינּוּן חַוּוּר סוּמְק יְרוּק, וּבַהֵוּא זְמַנָּא אִיהוּ יִימָא לְגַבְּהָ, (שִׁיר וְה)
הַסְּבִי עֵינִידָּ מְנַגְּדֵי שְׁהֵם הֶרְהִיבוּנִי, מוּקְדִין לִי בְּשִׁלְהוּבִין דְרַחֲמֵי דִילְדָּ,
וּבּוּצִינָא קְדִישָׁא תְּרִין עֵינִין אֲנוּן תְּרִין לוּחִין יְקִירִין דְאוּרִיָּתָא, דְאַתְּמַר
בְּהוּן (שְׁמוֹת לֹא יֵח) לְחַת אָבּוֹן כְּתוּבִים בְּאַצְבַּע אֱלֹהִיִּים (שֵׁם לִב טו) כְּתוּבִים מְשֻׁנִי
עֲבְרִיָּהִם, וּמְרַקְמָאן מִתְּרִין עֶשֶׂר גְּוִוִּין מֵהֵאִי סְטָרָא, וּמִתְּרִין עֶשֶׂר גְּוִוִּין
מֵהֵאִי סְטָרָא, דְאֵינּוּן אַרְבַּעָּה וְעֶשְׂרִין סְטָרִין, וְעֲלִיָּהוּ אֶתְמַר (שֵׁם) מְזָה
וּמְזָה הֵם כְּתָבִים, זִיָּה וְזִיָּה תְּרִין זְמַנִּין אַרְבַּעָּה וְעֶשְׂרִים סְפָרִים.

וּבְאוֹתוֹ זְמַן הִיא נוֹטְלַת מְשַׁלְּשָׁה גּוּוִּיִּים, לְהַתְּפָּאָר לְפָנֵינוּ בְּשַׁלְשֵׁת צְבָעֵי
הָעֵין, שְׁהֵם לְבָן אָדָם יְרוּק, וּבְאוֹתוֹ זְמַן הוּא יֹאמֵר אֵלֶיָּה, הַסְּבִי עֵינִידָּ
מְנַגְּדֵי שְׁהֵם הֶרְהִיבוּנִי, שׁוּרְפִים אוֹתִי בְּשִׁלְהוּבוֹת שֶׁל הָאֶהְבָּה שְׁלָדָּ,
וְהַמְּנוּרָה הַקְּדוּשָׁה, שְׁתֵּי עֵינִים הֵם שְׁנֵי לוּחוֹת יְקָרוֹת שֶׁל הַתּוּרָה,
שְׁנֵי אָבּוֹן כְּתוּבִים בְּאַצְבַּע אֱלֹהִיִּים כְּתוּבִים מְשֻׁנִי
עֲבְרִיָּהִם, וּמְרַקְמִים מְשֻׁנִים עֶשֶׂר גּוּוִּיִּים מֵהַצַּד הַזֶּה, וּמְשֻׁנִים עֶשֶׂר
גּוּוִּיִּים מִן הַצַּד הַזֶּה, שְׁהֵם אַרְבַּעָּה וְעֶשְׂרִים צְדָדִים, וְעֲלִיָּהֵם נְאֻמַּר מְזָה
וּמְזָה הֵם כְּתָבִים, זִיָּה וְזִיָּה פְּעַמִּים - אַרְבַּעָּה וְעֶשְׂרִים סְפָרִים.

וְאֵינּוּן תְּרִין עֶשֶׂר אֲנָפִין וַתְּרִי עֶשֶׂר גְּדָפִין דְחַיּוּוֹן, הֵדָּא הוּא דְכְּתִיב (יחזקאל א
ו) וּפְנֵי אֲרִיָּה אֶל הֵימִין לְאַרְבַּעַתֶּם גּוּוֹן חַוּוּר דְעִינָא, וּפְנֵי שׁוּר מֵהַשְּׁמַאל
לְאַרְבַּעַתֶּם גּוּוֹן סוּמְק דְעִינָא, וּפְנֵי נֶשֶׁר לְאַרְבַּעַתֶּם אֵינּוּן גּוּוֹן יְרוּק דְעִינָא,
דְאַתְּמַר (שֵׁם) וְאַרְבַּעָּה פָּנִים לְאַחַד וְגוּמַר, וְאַרְבַּע כְּנָפִים וְגוּמַר, הָא אַרְבַּעָּה

ועשרים, גִּדְפוּן אִינוּן פְּנֵי עֵינָא, וְעַלֵּיהּוּ אֶתְמַר מְזָה וּמְזָה הֵם כְּתוּבִים, וְחִינוּן בְּהוֹן כְּתוּב (ישעיהו ג) וְקָרָא זֶה אֵל זֶה וְאָמַר קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ יְהוּיָה צְבָאוּיָת מְלֵא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, זֶה אֵל זֶה וְדָאִי, כְּגוֹנָא דְלוּחִין דְאֹרִייתָא דְאֶתְמַר בְּהוֹן כְּתוּבִים מְשֻׁנֵי עֲבָרִיהֶם מְזָה וּמְזָה הֵם כְּתוּבִים, לְחוֹת אָבוּן כְּתוּבִים וְגוֹמַר, לְחוֹת אָבוּן, מֵאִי אָבוּן, דָּא אָבוּן הִשְׁתַּיָּיה, שְׁמַמְנָה הוֹשְׁתַּת הָעוֹלָם, וְהִיא בֵּת עֵינָא, עֲלָה אֶתְמַר (זכריה ג ט) עַל אָבוּן אַחַת שְׁבַע עֵינִים, וְאִינוּן שְׁבַע גְּלָדֵי עֵינָא, וְעַלֵּיהּוּ אֶתְמַר (תהלים קיט קסד) שְׁבַע בַּיּוֹם הִלְלִיתִךָ, וְדָא מְלֻכוּתָא קְדִישָׁא, דְאֶתְמַר בָּהּ (שם קיח כב) אָבוּן מְאָסוּ הַבּוֹנִים הִיִּתְהָ לְרֵאשׁ פְּנָה, מֵאִי הַבּוֹנִים אֵלֵינוּ אִינוּן מְאָרִי מִתְנִיתִין דְאִינוּן בְּנָאן בְּנִינִין דְעֵלְמָא, וּפּוֹסְקֵי הִלְכוּת, דְמְאָסוּ בָּהּ בְּגִלוּתָא, אֶתְמַר בָּהּ הִיִּתְהָ לְרֵאשׁ פְּנָה, בְּגִין דְאִיהִי הִלְכָה לְמִשְׁהָ מְסִינֵי קְבֻלָּה לְמִשְׁהָ, וּמָה דְהוֹת בֵּת עֵינָא אוּכְמָא, מִינָה וּבָהּ יְהֵא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא נְהִיר עֲלְמָא, בְּגִין דְאִיהוּ נְהִיר בָּהּ.

וְהֵם שְׁנַיִם עֶשְׂרֵי פְּנִים וּשְׁנַיִם עֶשְׂרֵי הַכְּנָפִים שֶׁל הַחַיּוֹת, זֶהוּ שְׁכַתּוּב וּפְנֵי אַרְיָה אֵל הַיָּמִין לְאַרְבַּעַתָּם, הַגּוֹן הַלְבָּן שֶׁל הָעַיִן, וּפְנֵי שׁוֹר מֵהַשְּׂמַאל לְאַרְבַּעַתָּם, הַגּוֹן הָאָדָם שֶׁל הָעַיִן, וּפְנֵי נֶשֶׁר לְאַרְבַּעַתָּם הֵם הַגּוֹן הַיָּרֹק שֶׁל הָעַיִן, שְׁנַאֲמַר וְאַרְבַּעַת פְּנִים לְאַחַד וְגוֹמַר, וְאַרְבַּע כְּנָפִים וְגוֹמַר, הָרִי אַרְבַּעַת וְעֶשְׂרִים. הַכְּנָפִים הֵם כְּנָפֵי הָעַיִן, וְעַלֵּיהֶם נֶאֱמַר מְזָה וּמְזָה הֵם כְּתוּבִים, וּבַחַיּוֹת כְּתוּב בָּהֶם וְקָרָא זֶה אֵל זֶה וְאָמַר קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ קְדוֹשׁ יְהוּיָה צְבָאוּיָת מְלֵא כָל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ, זֶה אֵל זֶה וְדָאִי, כְּמוֹ הַלוּחוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה שְׁנַאֲמַר בָּהֶם כְּתוּבִים מְשֻׁנֵי עֲבָרִיהֶם, מְזָה וּמְזָה הֵם כְּתוּבִים, לְחוֹת אָבוּן כְּתוּבִים וְגוֹמַר. לְחוֹת אָבוּן, מָה זֶה אָבוּן? זֶה אָבוּן הִשְׁתַּיָּיה, שְׁמַמְנָה הִשְׁתַּת הָעוֹלָם, וְהִיא בֵּת הָעַיִן, עֲלֶיהָ נֶאֱמַר עַל אָבוּן אַחַת שְׁבַע עֵינִים, וְהֵם שְׁבַע גְּלָדֵי הָעַיִן, וְעַלֵּיהֶם נֶאֱמַר שְׁבַע בַּיּוֹם הִלְלִיתִךָ, וְזֶה הַמְּלָכוּת הַקְּדוֹשָׁה שְׁנַאֲמַר בָּהּ אָבוּן מְאָסוּ הַבּוֹנִים הִיִּתְהָ לְרֵאשׁ פְּנָה, מִי הַבּוֹנִים? אֵלּוּ אוֹתָם בְּעַלֵּי הַמְּשֻׁנָּה שְׁבוֹנִים אֶת הַבְּנִינִים שֶׁל הָעוֹלָם וּפּוֹסְקֵי הִלְכוּת, שְׁמַמְנָסוּ בְּגִלוּת, נֶאֱמַר בָּהּ הִיִּתְהָ לְרֵאשׁ פְּנָה, מְשׁוּם שֶׁהִיא הִלְכָה לְמִשְׁהָ מְסִינֵי, קְבֻלָּה לְמִשְׁהָ, וּמָה שֶׁהִיִּתְהָ בֵּת הָעַיִן שְׁחוּרָה, מְמַנָּה וּבָהּ יְהִיָּה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְאִיר לְעוֹלָם, מְשׁוּם שֶׁהוּא מְאִיר בָּהּ.

דף קמה ע"ב

וְעֵינֵינוּ דְנְהָרִין בְּאֹרִייתָא, עֲלֵיהּוּ אֶתְמַר (שם קמה טו) עֵינֵי כָל אֱלִיךָ יִשְׁבְּרוּ וְאַתָּה נוֹתֵן לָהֶם אֶת אֲכָלָם בְּעֵתוֹ, וְצָרִיךְ בְּרֵשׁ לְאַתְעֶסְקָא בְּהוֹן תְּדִיר עֶרֶב וּבְקָר וְצָהָרִים תְּמִיד, לְאַסְתַּכְּלָא בָּהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֵינוּי, הִדָּא הוּא דְכְּתוּב (דברים יא יב) תְּמִיד עֵינֵי יְהוּיָה אֱלֹהֵיִךְ בָּהּ מְרֵאשִׁית הַשָּׁנָה וְעַד אַחֲרִית שָׁנָה, וְאוּלִּיפְנָא תְּמִיד מִתְמִיד, תְּמִיד דְעֶרֶב וּבְקָר, מִתְמִיד דְתְּמִיד עֵינֵי יְהוּיָה אֱלֹהֵיִךְ בָּהּ, וְהֵא תְּמִיד דְעֶרֶב וּבְקָר דְקָרִיאַת שְׁמַע אִיהוּ, אֵלּא

מכאן אוליפנא דמאן דקרי קריאת שמע ערב ובקר בכל יום תמיד, כאלו קיים והגית בו יומם ולילה באורייתא, הדא הוא דכתיב (יהושע א ח) לא ימוש ספר התורה הזה מפיו והגית בו יומם ולילה, וספר תורה (דף קמה ע"ב) איהו עין, תרי כנפי עינא תרי לוחי, ועלייהו אתמר תמיד עיני יהו"ה אלהי"ך בה מראשית השנה, ומאי בה, בבת עין דאיהי שכנינתא, וכנפי עינא עליהו אתמר (תהלים קיח יט) פתחו לי שערי צדק, תלת גוונין כלל ופרט, וכלל ואינון אהי"ה אשר אהי"ה, דאינון כלל בכל אורייתא, אהי"ה כלל, אשר פרט, אהי"ה כלל. קריצין דעל עינינו, עליהו אתמר (שיר ה יא) תלתלים שחורות כעורב, ואינון תלי תלים. מצחא דעל עינינו בה ציץ נזר הקדש, מרוקם בגוונין וציורין דבי מקדשא דלעילא, וציורין דילה שרטוטין בפותנא ובארפא, מנהון דקיקין מנהון רברבין, ועליהו אתמר במקום שאמרו להאריץ אינו רשאי לקצר, לקצר אינו רשאי להאריץ, להאריץ מסטרא דו, לקצר מסטרא די.

והעינים שמאירות בתורה, עליהם נאמר עיני כל אליך ישברו ואתה נותן להם את אכלם בעתו, וצריך אדם להתעסק בהם תמיד, ערב ובקר וצהרים תמיד, שישתכל בה הקדוש ברוך הוא בעיניו. זהו שכתוב תמיד עיני יהו"ה אלהי"ך בה מראשית השנה ועד אחרית שנה, ולמדנו תמיד מתמיד, תמיד של ערב ובקר מתמיד של תמיד - עיני יהו"ה אלהי"ך בה, והרי התמיד של ערב ובקר הוא של קריאת שמע, אלא מכאן למדנו, שמי שקורא קריאת שמע ערב ובקר בכל יום תמיד, כאלו קים והגית בו יומם ולילה בתורה, זהו שכתוב לא ימוש ספר התורה הזה מפיו והגית בו יומם ולילה. וספר תורה הוא עין, שני כנפי העין - שני לוחות, ועליהם נאמר תמיד עיני יהו"ה אלהי"ך בה מראשית השנה, ומה זה בה? בבת העין שהיא השכינה, ועל כנפי העין נאמר פתחו לי שערי צדק. שלשה גוונים - כלל ופרט וכלל, והם אהי"ה אשר אהי"ה, שהם כלל בכל התורה, אהי"ה כלל, אשר פרט, אהי"ה כלל. הגבות שעל העינים, נאמר עליהם תלתלים שחורות כעורב, והם תלי תלים. על המצח שעל העינים ציץ נזר הקדש, מרוקם בגוונים וציורין של בית המקדש שלמעלה, והציורין שלה שרטוטין ברחב ובארץ, מהם קטנים מהם גדולים, ועליהם נאמר במקום שאמרו להאריץ אינו רשאי לקצר, לקצר - אינו רשאי להאריץ, להאריץ מהצד של ו, לקצר מצד של י.

אנפוי דמטרוניתא, אינון מ"ט אנפין טהור, נהרין כשושנה חנור וסומק, נטליון מימינא ושמאלא, גוון חנור בליבון דעננה, סומק בשת דדחילו, ירא בשת, כד אתחזרו ירוקין, הא חתן דילה אסתלק לגבי חמה דאיהי אימא עלאה, ומאליו תלת גוונין דאנפין תליון שבעין ותריין אנפין כחושבן חס"ד, ובהון יר"ו אתנון כחשבון גבור"ה, ודא איהו רזא דויעבר יהו"ה, רזא דעיבור, נהיר בהון לגבי כלה בארבע אנפין, הדא הוא דכתיב (יחזקאל

א ו) וְאַרְבַּעַת פָּנִים לְאַחַת, וְעִמּוּדָא דְאַמְצְעִיתָא אִיהוּ וְאִיו עֵיבוֹר הַשָּׁנָה, דְּאִית בָּהּ תְּלַת עֶשֶׂר יָרְחִין, וְאַנּוּן וְאִיהִי בְּרֵאשֵׁי תֵיבִין וְיִהוּ אֲיִנִי וְיִהוּ, וְבִיה אִיהוּ אֵשָׁה (נִי"ל אִישׁ) וְאִיהִי אֵשָׁה עוֹבְרָה, סוּד הָעֵבוֹר יְסוּד, דְּאִיהוּ יְסוּד טָפָה, דְּמִינָה אֲתַעְבִּידַת עֵבוֹר, דְּאִיהוּ וְאִיו, דְּהָא וְאִיו בְּלֹא טָפָה לִית לָהּ עֵבוֹר, וְדָא אִיהוּ מוּחָא דְתַמּוֹן חֲכָמָה.

פְּנֵי הַגְּבִירָה, הֵם אַרְבַּעִים וְתִשְׁעַ פָּנִים טְהוֹר, מְאִירִים כְּשׁוֹשְׁנָה, לְבָן וְאָדָם, נוֹטְלִים מִיָּמִין וּמִשְׁמָאל, גּוֹן לְבָן בְּלִבּוֹן שֶׁל עֲנָה, אָדָם - בְּשֵׁת שֶׁל יִרְאָה, יִרְאָה בְּשֵׁת. כְּשִׁחוּזָרִים לִירְקִים, הָרִי הַחֲתוּן שֶׁלָּהּ הַסְתַּלַּק לַחֲמָה, שֶׁהִיא הָאֵם הָעֲלִיוֹנָה. וּמִשְׁלֶשֶׁת הַגּוֹנִים הִלְלוּ שֶׁל הַפָּנִים תְּלוּיִים שְׁבַעִים וְשִׁתִּים פָּנִים כְּחֻשְׁבוֹן חֲסִ"ד, וּבָהֶם מְאִתִּים וְשֵׁשׁ עֶשְׂרֵה אוֹתִיּוֹת כְּחֻשְׁבוֹן גְּבוּרָ"ה, וְזֶהוּ הַסוּד שֶׁל וַיַּעֲבֹר יְהוּ"ה, סוּד הָעֵבוֹר, מְאִיר בָּהֶם לְכָלֵּה בְּאַרְבַּע פָּנִים, זֶהוּ שְׁכֵתוֹב וְאַרְבַּעַת פָּנִים לְאַחַת, וְהָעִמּוּד הָאֲמֻצְעִי הוּא וְאִיו, עֵבוֹר הַשָּׁנָה, שְׁנֵשׁ בָּהּ שְׁלֹשָׁה עֶשֶׂר חֲדָשִׁים, וְהֵם בְּרֵאשֵׁי תֵבּוֹת וְיִהוּ אֲיִנִי וְיִהוּ, וְבוּ הוּא אֵשָׁה (נִי"ל אִישׁ) וְהִיא אֵשָׁה עוֹבְרָה, סוּד הָעֵבוֹר - יְסוּד, שֶׁהוּא יְסוּד טָפָה שְׁמִמְנָה נַעֲשֶׂה עֵבוֹר, שֶׁהוּא וְאִיו, שֶׁהָרִי וְאִיו בְּלִי טָפָה אֵין לָהּ עֵבוֹר, וְזֶהוּ הַמּוּחָא שְׁשֵׁם הַחֲכָמָה.

וְאִיו אִיהוּ חוּטְמָא מִתְתַּקְנָא בְּאַנְפִין, עֲלִייהוּ אֲתַמֵּר (בְּרֵאשִׁית ב ז) וַיִּצָּר יְהוּ"ה אֱלֹהֵי"ם, וְנִהְרִין בְּחִוּוֹר וְסוּמְקָא, וְחוּטְמָא דְאַזְלָא בְּאַרְח מִיִּשְׂר אִיהִי חוּתְמָא אֲמַת, וְאֵם לָאו אִיהִי בְּאַרְח קְשׁוּט לָאו אִיהִי חוּתְמָא דְגוּשְׁפִּנְקָא דְמִלְכָא, וּבְגִין דָּא צִיּוּרָא דְמִטְרוּנִיתָא דִּיּוֹקְנָא דִּילָהּ דְחוּטְמָא, מִתְתַּקְנָא בְּאַנְפִין וּבְאַרְח מִיִּשְׂר עַל אֲנָפִין, וְתִרִין נוֹקְבִין דְחוּטְמָא תִּרִי נְבִיאֵי קְשׁוּט, פִּימָא בְּרֵתָא דְמִלְכָא, וּבָהּ לְשׁוֹן לְמוּדִים דְּאִיהוּ צְדִיק, וְעֲלָהּ (נִי"א וְעִלִּיָּהוּ) אֲתַמֵּר (שִׁיר ד ג) כְּחוּט הַשָּׁנִי שְׁפִתוֹתֵיךְ וּמִדְּבַרְךְ נְאוּה בְּאוּרִיתָא, פִּימָא כְּלָלָא דְכָלָא, מִינָהּ קוֹל וְדְבוֹר דְּאִינוּן וְיִהוּ, מִינָהּ הִבֵּל דְּאִיהִי ה', פִּימָא דְקִיקָא סְתִימָא בְּאוֹת י', מִתְתַּקְנָא בְּשִׁמָּא דִּיהוּ"ה, וּבְגִין דָּא כְּחוּט הַשָּׁנִי שְׁפִתוֹתֵיךְ וּמִדְּבַרְךְ נְאוּה.

וְאִיו הוּא הַחֲטָם מִתְתַּקֵּן בְּפָנִים, עֲלִיהֶם נֶאֱמַר וַיִּצָּר יְהוּ"ה אֱלֹהֵי"ם, וּמְאִירִים בְּלָבָן וְאָדָם, וְהַחֲטָם שֶׁהוּלָךְ בְּדֶרֶךְ יִשְׂר הוּא חוּתְמָא אֲמַת, וְאֵם אִינָה בְּדֶרֶךְ אֲמַת, אִינָה חוּתְמָא, הַטְּבַעַת שֶׁל הַמֶּלֶךְ, וּמִשׁוּם זֶה צִיּוּר הַגְּבִירָה הַדְּמוּת שֶׁלָּהּ שֶׁל הַחֲטָם, מִתְתַּקֵּן בְּפָנִים וּבְדֶרֶךְ יִשְׂר עַל הַפָּנִים, וְשִׁנֵּי נִקְבֵי הַחֲטָם שְׁנֵי נְבִיאֵי אֲמַת, הַפָּה - בֵּת הַמֶּלֶךְ, וּבָהּ לְשׁוֹן לְמוּדִים, שֶׁהוּא צְדִיק, וְעֲלִיהָ (וְעִלִּיָּהּ) נֶאֱמַר כְּחוּט הַשָּׁנִי שְׁפִתוֹתֵיךְ וּמִדְּבַרְךְ נְאוּה, בְּתוֹרָה, הַפָּה - הַכָּלָל שֶׁל הַכָּל, מִמְּנוֹ קוֹל וְדְבוֹר שֶׁהֵם וְיִהוּ, מִמְּנָהּ הִבֵּל שֶׁהִיא ה', פָּה קֶטֶן סְתוּם בְּאוֹת י', מִתְתַּקֵּן בְּשִׁמוֹ שֶׁל יְהוּ"ה, וּמִשׁוּם זֶה כְּחוּט הַשָּׁנִי שְׁפִתוֹתֵיךְ וּמִדְּבַרְךְ נְאוּה.

צוּאֲרָךְ כְּמַגְדֵּל הַשָּׁן (שם ז ה), דָּא יְרוּשָׁלַם, עֲלֵה אֲתָמֵר (שם ד ד) כְּמַגְדֵּל דְּוֹד צוּאֲרָךְ, תְּכַשִּׁיטִין דִּילָהּ כְּהַנִּים לְוַיִּים יִשְׂרָאֵלִים, בְּנוֹי לְתַלְפִּיּוֹת דָּא צְדִיק דְּאִיהוּ תַל שְׁהַפֵּל פּוֹנִים בּוּ, פְּנוֹת דִּילָהּ תִּרְיִן נְבִיאֵי קְשׁוּט, דְּשְׁכִינְתָּא וְדָאֵי אִיהִי יְרוּשָׁלַם, תְּכַשִּׁיטִין דִּילָהּ תַּלְתַּת אַבְהוֹ, חֲרוּזִין דִּילָהּ תִּרְיִ סְמְכֵי קְשׁוּט.

צוּאֲרָךְ כְּמַגְדֵּל הַשָּׁן - זֶה יְרוּשָׁלַם, עֲלֵה נְאֻמֵּר כְּמַגְדֵּל דְּוֹד צוּאֲרָךְ, תְּכַשִּׁיטִיָּה - כְּהַנִּים לְוַיִּים וְיִשְׂרָאֵלִים, בְּנוֹי לְתַלְפִּיּוֹת, זֶה צְדִיק שֶׁהוּא תַל שְׁהַפֵּל פּוֹנִים אֵלָיו, הַפְּנוֹת שָׁלוֹ - שְׁנֵי נְבִיאֵי אֱמֶת, שֶׁהִשְׁכִּינָה וְדָאֵי הִיא יְרוּשָׁלַם, הַתְּכַשִּׁיטִים שֶׁלָּהּ שְׁלֹשֶׁת הָאֲבוֹת, הַחֲרוּזִים שֶׁלָּהּ - שְׁנֵי עֲמוּדֵי אֱמֶת.

דְּבַר אַחַר צוּאֲרָךְ דָּא אֲוֵרִייתָא, תְּכַשִּׁיטִין דִּילָהּ רְמִ"ח פְּקוּדִין דִּילָהּ, חֲרוּזִין וְקַמִּיעִין דִּילָהּ אֵינּוּן מְמַנְן עַל שְׁסִי"ה לֹא תַעֲשֶׂה, דְּנִטְרִין לָהּ בְּהוֹן, וְכַד אֲסַתְלַק צוּאֲרָךְ בְּתַכְשִׁיטִין דִּילָהּ לְגַבֵּי חֲתָן, כְּפֻמָּה רִיחִין טְבִין סְלָקִין בְּהַ, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב (שם ג ו) מִי זֹאת עוֹלָה מִן הַמִּדְבָּר, דָּא טוּרָא דְסִינֵי דְאִיהִי צוּאֲרָךְ עֲלֵמָא, (שם) מְקַטְרַת מִר דָּא קוּדְשָׁא בְּרִידָךְ הוּא, דְּאֲתָמֵר בֵּיהּ (שם ד) אֱלֹךְ לִי אֵל הַר הַמּוֹר, וְלִבְנָה דָּא סִיחָרָא קְדִישָׁא, עֲלֵה אֲתָמֵר וְאֵל גְּבַעַת הַלְבֹנָה, מְכַל אֲבַקַת רֹכֵל דָּא צְדִיק, דְּאִיהוּ כָּל כְּלִיל בְּכֻלָּא.

דְּבַר אַחַר, צוּאֲרָךְ - זֶה הַתּוֹרָה, הַתְּכַשִּׁיטִים שֶׁלָּהּ - מְאֵתִים אַרְבַּעִים וְשִׁמוֹנֶה מְצוּוֹתֶיהָ, הַחֲרוּזִים וְהַקַּמִּיעִים שֶׁלָּהּ הֵם מְמַנִּים עַל שְׁלֹשׁ מְאוֹת שָׁשִׁים וְחָמֵשׁ לֹא תַעֲשֶׂה, שְׁשׁוּמְרִים אוֹתָהּ בְּהֵם, וְכִשְׁמַתְעֵלָהּ הַצוּאֲרָךְ בְּתַכְשִׁיטִים שֶׁלָּהּ אֵל הַחֲתָן, כְּפֻמָּה רִיחֹת טוֹבִים עוֹלִים בְּהַ. זֶהוּ שְׁפָתוֹב מִי זֹאת עֹלָה מִן הַמִּדְבָּר, זֶה הַר סִינֵי שֶׁהוּא צוּאֲרוֹ שֶׁל עוֹלָם. מְקַטְרַת מִוֹר - זֶה הַקְּדוּשׁ בְּרִידָךְ הוּא, שְׁנַאֲמֵר בּוּ אֱלֹךְ לִי אֵל הַר הַמּוֹר, וְלִבְנָה - זֶה הַלְבָנָה הַקְּדוּשָׁה, עֲלֵה נְאֻמֵּר וְאֵל גְּבַעַת הַלְבֹנָה, מְכַל אֲבַקַת רֹכֵל - זֶה צְדִיק, שֶׁהוּא כָּל הַכְּלוּל בְּכֻלָּא.

דף קמו ע"א

דְּבַר אַחַר צוּאֲרָךְ דָּא אֲוֵרִייתָא דְּבַעַל פְּהַ, הַלְכָה לְמִשְׁהּ מְסִינֵי, מְקַטְרַת מִוֹר אֲמֵר מִר, וְלִבְנָה לְבוֹן הַהַלְכָה, מְכַל אֲבַקַת רֹכֵל דָּא צְדִיק דְּאִית בֵּיהּ מְכַל מִינִים, וְדָא נְהִיר לָהּ לְאֲוֵרִייתָא דְּבַעַל פְּהַ, וּמִיַּד (דף קמו ע"א) דְּאִיהִי מִתְקַשְׁטָא בְּכָל מִינֵי תְּכַשִּׁיטִין, יְרוּשָׁלַם דְּאִיהוּ צוּאֲרָךְ עֲלֵמָא, קוּדְשָׁא בְּרִידָךְ הוּא אֲסַחַר לָהּ, הִדָּא הוּא דְכְּתִיב (זכריה ה ט) וְאֲנִי אֶהְיֶה לָּהּ נְאֻם יְהוִ"ה

חומת אש סביב, ואיהו מחבק לה בתרין דרועין, הדא הוא דכתיב (שיר השירים ב ו) שִׁמְאלוּ תַחַת לְרֵאשֵׁי וַיְמִינוּ תַחְבֵּקֵנִי.

דבר אחר, צוארד - זו תורה שבעל פה, הלכה למשה מסיני, מקטרת מר - אמר מר, ולבונה - לבון ההלכה, מפל אבקת רוכל - זה צדיק שיש בו מפל המינים, וזה מאיר לתורה שבעל פה, ומיד כשהיא מתקשטת בכל מיני תכשיטים, ירושלים שהיא צואר העולם, הקדוש ברוך הוא מקיף אותה, זהו שכתוב ואני אהיה לה נאם יהו"ה חומת אש סביב, והוא מחבק אותה בשתי זרועות, זהו שכתוב שִׁמְאלוּ תַחַת לְרֵאשֵׁי וַיְמִינוּ תַחְבֵּקֵנִי.

וידין דמטרוניתא פלה קדישא, אינון רשימין פלהו בשמא דיהו"ה, בגוונא דא (אמר המגיה הלשון מוטעה וניל שהלשון כד) בכף י', בחמש אצבעין ה', בדרועא דילה ו', בכתף דילה ה', בכתף דילה מצויירין כמה שרטוטין פענפין דאילנא דחיי, לרשמא ביה דאיהו עץ החיים, הדא הוא דכתיב (משלי ג יח) עץ חיים היא למחזיקים בה ותמכיה מאשר, מימינא דילה אתייהיבת אורייתא דבכתב, משמאלא דילה אורייתא דבעל פה, ובאן אתייהיבו בתרין לוחין, דאתמר בהון (שיר דה) שני שדיד כשני עפרים תאמי צביה.

וידי הגבירה, הפלה הקדושה, כלם רשומים בשם של יהו"ה, כמו זה: (אמר המגיה, הלשון מוטעה וניל שהלשון כד) בכף י', בחמש אצבעות ה', בדרוע שלה ו', בכתף שלה ה', בכתף שלה מצירים כמה שרטוטים כמו הענפים של עץ החיים, לרשם בו שהוא עץ חיים. זהו שכתוב עץ חיים היא למחזיקים בה ותמכיה מאשר. מימינו נתנה תורה שבכתב, משמאלו תורה שבעל פה, ואיפה נתנו? בשני לוחות, שנאמר בהם שני שדיד כשני עפרים תאמי צביה.

ועוד ו' איהו אורייתא דבכתב, דאתייהיבת בתרין דרועין דאינון שית פרקין, ובאן אתייהיבת בתרין לוחין, דאינון שני שדיד, ואינון י' י' (ובהון צורת ז'), ובהון צר, הדא הוא דכתיב וייצר, ואינון בתולין דעלימתא דאיהי אורייתא דבעל פה, דאתמר בהון (שמות לב יט) וישבר אתם תחת הקר חתן דילה, ההוא דאמר (דברים כב כ) לא נמצאו בתולים לנערה (שם יט), וענשו אותו מאה כסף אליו מאה ברכאן (שם), ולו תהיה לאשה לא יוכל לשלחה בגלותא כל ימיו.

ועוד, ו' היא תורה שבכתב, שנתנה בשתי זרועות, שהם ששה פרקים, ואיפה נתנה? בשני לוחות, שהם שני שדיך, והם י' י' (ובהם צורת ז'), ובהם הוא צר, זהו שכתוב וייצר, והם שתי בתולותיה של העלמה שהיא תורה שבעל פה, שנאמר בהם וישבר אתם תחת ההר, החתן שלה, אותו שאמר לא נמצאו בתולים לנערה וענשו אותו מאה כסף, אלו מאה ברכות, ולו תהיה לאשה לא יוכל לשלחה לגלות כל ימיו.

שבחא דגופא, (שיר ז ח) זאת קומתך דמתה לתמר, ומאן דידע שעור קומה דילה איהו ירית עלמא דאתי דאיהו ו', דאתמר ביה (ירמיה יז ג) מקוה ישראל יהו"ה, מקוה דאיהו קומה דילה שעור דילה, שעור קומה דא צדיק, דאתמר ביה (תהלים צב ג) צדיק כפתמר יפרח, ועלה אתמר דמתה לתמר.

שבחו של הגוף, זאת קומתך דמתה לתמר, ומי שמכיר שעור הקומה שלה, יורש את העולם הבא שהוא ו', שנאמר בו מקוה ישראל יהו"ה, המקוה שהוא הקומה שלה, השעור שלה. שעור הקומה זה צדיק, שנאמר בו צדיק כפתמר יפרח, ועליה נאמר דמתה לתמר.

דאתמר בה, (שמות טו כז) ויבאו אלימה ושם שתיים עשרה עינת מים ושבעים תמרים, תרין עשר עינות אליו אינון תרין עשר פרקין, דאינון שית בתרין דרועין ושית בתרין שוקין, הדיא הוא דכתיב (שיר השירים ה יד) ידיו גלילי זהב ממלאים בתרשיש, מאי בתרשיש בתרי שש, בתרין דרועין שית פרקין, וכן שית אחרנין בתרין שוקין, (שם טו) שוקיו עמודי שש, אליו אינון י"ב עינות מים. שבעים תמרים די בהון צדיק כפתמר יפרח הא אינון חמש אצבעאן, ובהון תליסר פרקין, אינון ח"י, וכן ח"י ביד ימין, תלתין ושית, וכן ח"י בתרין רגלין, הא ע"ב, (אמר המגיה תימה כי הפרקין ארבסר ואיך אמר תליסר), שבעין דלהון שבעין תמרים, תרין צדיקי כפתמר יפרח בהו.

שנאמר בה ויבאו אלימה ושם שתיים עשרה עינת מים ושבעים תמרים, שנים עשר עינת אלו הם שנים עשר פרקים, שהם ששה בשתי זרועות וששה בשתי שוקים. זהו שכתוב ידיו גלילי זהב ממלאים בתרשיש, מהו בתרשיש? בתרי שש, בשתי זרועות ששה פרקים, וכן ששה אחרים בשתי שוקים. שוקיו עמודי שש - אלו הם שנים עשר עינות מים, שבעים תמרים שבהם צדיק כפתמר יפרח הרי הם חמש אצבעות, ובהן שלשה עשר פרקים - הם שמונה עשר, וכן שמונה עשר ביד ימין - שלשים וששה, וכן שמונה עשר שמונה עשר בשתי רגלים

- הרי שבעים ושנים, שבעים שלהם שבעים תמרים, שני צדיקים
פתחם יפרח בהם.

ובהוון כתיב (שם ז ב) מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב, נעלים דילה נעילת
החג ונעילת הפסח, ולא צריך לאתחזא קדם נעלים דחול, דאינון שאור
וחמץ, ועליהו אמר למשה (שמות ג ה) של נעליך מעל רגליך, דתרומה וחלין
כגוונא דא לא צריך לאתערבא תרומה בקדש, וכן מלאכה דחול לא צריך
לאתחזא קדם מלאכה דקדש דאיהו מלאכת הכהנים, וכן אש דחול לא
צריך לאתחזא בשבת קדם אש דקדש, דכלהו חול ואחרניו קדש, ובגין
דא מני המבדיל בין קדש לחול.

ובהם כתוב מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב, הנעלים שלה נעילת החג
ונעילת הפסח, ולא צריך להראות לפני נעלים של חל, שהם שאור
וחמץ, ועליהם אמר למשה של נעליך מעל רגליך, שתרומה וחלין כמו
זה, לא צריך לערב תרומה עם קדש, וכן מלאכה של חל לא צריכה
להראות לפני מלאכה של קדש, שהיא מלאכת הכהנים, וכן אש של
חל לא צריכה להראות לפני אש של קדש, שכלם חל ואחרים קדש,
ומשום זה צוה המבדיל בין קדש לחל.

הא ציון דאיהי שכנתא נפקא בכל קשוטין דילה, וכל עלמא מורין לה
באצבע, הדא הוא דכתיב (ישעיה לג כ) חזה ציון קרית מועדנו, וחתן נפיק
מעוטר לגבה, וכל עלמא אמרי (שיר ג יא) צאנה וראנה בנות ציון במלך
שלמה בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו וביום שמחת לבו, חתונתו
שכנתא עלאה, שמחת לבו שכנתא תתאה, יום דתרווייהו עמודא
דאמצעיתא, בוצינא קדישא הא כלה מתקשטא לגבי בעלה דאיהו יהו"ה,
ברא דמלכא.

הנה ציון, שהיא השכינה, יוצאת בכל הקשוטים שלה, וכל העולם
מורים עליה באצבע, זהו שכתוב חזה ציון קרית מועדנו, והחתן יוצא
מעטר אליה, וכל העולם אומרים צאנה וראנה בנות ציון במלך
שלמה בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו וביום שמחת לבו. חתונתו
- השכינה העליונה, שמחת לבו - השכינה התחתונה, היום של שניהם
- העמוד האמצעי, המנורה הקדושה, הרי הפלה מקשטת לבעלה
שהוא יהו"ה, בן המלך.

דף קמו ע"ב

(זהו תקון כז) (דף קמו ע"ב)

דא איהו בראשית ברא אלהיים, בראשית אבא ואימא, יהו"ה אלהינו, ברא יהו"ה, ברא דאבא ואימא, אלהיים ברתא, ועליהו אתמר (ויקרא יט ג) איש אמו ואביו תיראו, (שמות כ יב) כבוד את אביך ואת אמך, אביך דא קודשא בריך הוא, אמך דא שכינתא, דחילו דילה בפקודין דלא תעשה, אוקירו דילה בפקודין דעשה, וכל אינון דמקיימי פקודי דעשה עליהו אתמר (שמואל א ב ט) כי מכבדי אכבד, ואינון דעברין על לא תעשה עליהו אתמר ובזי יקלו. אמר בוצינא קדישא רבי רבי, ומה הוא אוקירו ובזיון לקודשא בריך הוא בפקודין דעשה ולא תעשה, אלא בודאי פד שכינתא איהי בגלותא, כל מאן דעביד מצוה לאקמא לה מן גלותא, פאלו אוקיר לקודשא בריך הוא.

זהו תיקון כ"ז, זהו בראשית ברא אלהיים, בראשית אבא ואימא, יהו"ה אלהינו, ברא יהו"ה, בנם של האב והאם, אלהיים הבת, ועליהם נאמר איש אמו ואביו תיראו, כבוד את אביך ואת אמך, אביך זה הקדוש ברוך הוא, אמך זו שכינה, היראה שלה - במצוות לא תעשה, הכבוד שלה - במצוות עשה, וכל אלו שמקיימים מצוות עשה, נאמר עליהם כי מכבדי אכבד, ועל אותם שעוברים על לא תעשה, עליהם נאמר ובזי יקלו. אמר המאור הקדוש: רבי רבי, ומהו כבוד ובזיון לקדוש ברוך הוא במצוות עשה ולא תעשה? אלא ודאי כשהשכינה בגלות, כל מי שעושה מצוה להקים אותה מן הגלות, פאלו כבוד את הקדוש ברוך הוא.

למלא דהוה ליה קטטה עם מטרוניתא, וארמא לה מן היכליה, ואיהי אזלת לגבי שכינהא, והלא כל מאן דמקבל לה בביתיה ואוקיר לה (ודאי אוקיר למלא), ועאיל שלם בינהא ובין בעלה, הלא כל יקרא דעביד לה למלא עביד, דאם מלא כעס עליה זמנא חדא או תרין, יהא ליה שלם עמה ויחזיר לה לביתיה, ואיהו שאיל לה מאן אוקיר לה או מאן זלזל בה, או אם תריץ לה למלכותא אחרא.

לְמַלְךָ שֶׁהֵיְתָה לוֹ קִטְטָה עִם הַגְּבִירָה, וְזָרַק אוֹתָה מֵהֵיכְלוֹ, וְהִיא הִלְכָה לְשִׁכְנִיהָ, וְהָלָא כָּל מִי שֶׁמִּקְבֵּל אוֹתָה בְּבֵיתוֹ וּמְכַבֵּד אוֹתָה, (וּדְאִי שֶׁמְכַבֵּד אֶת הַמֶּלֶךְ), וּמְכַנֵּס שְׁלוֹם בֵּינָה לְבֵין בְּעֵלָהּ, הֲלֵא כָּל הַכְּבוֹד שֶׁעוֹשָׂה לָהּ, הוּא עוֹשָׂה לְמַלְךָ, שָׂאֵם הַמֶּלֶךְ כּוֹעֵס עָלֶיהָ פְּעַם אַחַת אוֹ פְּעַמִּים, יִהְיֶה לוֹ שְׁלוֹם עִמָּה וַיִּחְזֵיר אוֹתָה לְבֵיתוֹ, וְהוּא שׂוֹאֵל אוֹתָה, מִי כְּבֵד אוֹתְךָ? אוֹ מִי זָלְזַל בְּךָ? אוֹ אִם גֵּרַשׁ אוֹתָה לְמַלְכוּת אַחֲרֶת?

כְּגוֹנוֹנָא דָּא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא תְּרִיךְ לָהּ לְשִׁכְנִיתָא, וְאַרְמִי לָהּ מִבֵּיתֶיהָ, הֲדָא הוּא דְכִתְיָב (יִשְׁעִיָּה נ א) וּבְפִשְׁעֵיכֶם שְׁלַחַה אִמְכֶם, וְהָלָא כָּל מָאן דְּאוֹקִיר לָהּ בְּגִלוּתָא לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אוֹקִיר, אוֹ מָאן דְּמִזְלִזַל בָּהּ לְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא מִזְלִזַל, וּבְגִין דָּא כִּי מְכַבְּדִי אֲכַבֵּד וּבּוֹזִי יִקְלוּ, דְּאָף עַל גַּב דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא זְבִין לָהּ בְּחוּבִין דְּבִנְהָא בְּגִלוּתָא רְבִיעָאָה, אִיהוּ נְטִיר לָהּ וְאִיהוּ יִפְרוֹק לָהּ, וְרָזָא דְּמִלְכָה (שְׁמוֹת כ א ז) וְכִי יִמְכּוֹר אִישׁ אֶת בֵּיתוֹ לְאִמָּה לֹא תִצָּא כְּצֵאת הָעֶבְדִּים, אֲלֵא תִפּוֹק בֵּת חוֹרִין, בְּגִין דְּבְגִלוּתָא קְדָמָאָה דְּלֹא הוּת לָהּ בְּעֵלָהּ דְּאִיהִי אוֹרִייתָא חִירוֹ דִּילָהּ, לֹא נִפְקַת לָהּ בֵּת חוֹרִין, וְנִפְקַת בְּחַפְזוֹן כְּעֶבְדָּא דְּבָרַח מִרְבוּנִיהָ וְלֹא אִית לָהּ שְׁטַר חִירוֹ, אֲבַל בְּפִירְקָנָא בְּתַרִּיתָא דְּאִית לָהּ בְּעֵלָהּ דְּאִיהוּ בֵּן חוֹרִין, לֹא תִצָּא בְּחַפְזוֹן וְלֹא תִצָּא כְּעֶבְדִּין, דְּאִתְמַר בְּהוֹן עֶבְדִּים הֵיִינוּ לְפִרְעָה בְּמִצְרַיִם, אֲלֵא תִפּוֹק בֵּת חוֹרִין, וּבְגִין דָּא כִּי יִמְכּוֹר אִישׁ אֶת בֵּיתוֹ לְאִמָּה לֹא תִצָּא כְּצֵאת הָעֶבְדִּים.

כְּמוֹ כֵּן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא גֵּרַשׁ אֶת הַשְּׁכִינָה וְזָרַק אוֹתָה מִבֵּיתוֹ, זֶהוּ שְׁפָתוֹב וּבְפִשְׁעֵיכֶם שְׁלַחַה אִמְכֶם, וְהָלָא כָּל מִי שֶׁמִּכְבֵּד אוֹתָה בְּגִלוּת, הוּא כְּבֵד אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, אוֹ מִי שֶׁמִּזְלִזַל בָּהּ, הוּא מִזְלִזַל בְּקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וּמִשׁוּם זֶה כִּי מְכַבְּדִי אֲכַבֵּד וּבּוֹזִי יִקְלוּ, שְׂאָף עַל גַּב שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְכַר אוֹתָה בְּחִטָּאֵי בְּנִיהָ בְּגִלוּת הַרְבִּיעִית, הוּא שׂוֹמֵר אוֹתָה וְהוּא יִגָּאֵל אוֹתָה, וְסוּד הַדְּבָר - וְכִי יִמְכּוֹר אִישׁ אֶת בֵּיתוֹ לְאִמָּה לֹא תִצָּא כְּצֵאת הָעֶבְדִּים, אֲלֵא תִצָּא בֵּת חוֹרִין, מִשׁוּם שֶׁבְּגִלוּת הַרְאִשׁוֹנָה, שְׁלֹא הָיָה לָהּ בְּעֵלָהּ, שֶׁהִיא הַתּוֹרָה, הַחֲרוּת שְׁלָהּ, לֹא הוֹצִיא אוֹתָה בֵּת חוֹרִין, וְיִצְאָה בְּחַפְזוֹן כְּמוֹ עֶבֶד שְׂבוּרַח מְאֹדוֹנוֹ וְאִין לוֹ שְׁטַר שְׁחִירוֹ, אֲבַל בְּגִאֲלָהּ הָאֲחִירוֹנָה, שֵׁישׁ לָהּ בְּעֵלָהּ שֶׁהוּא בֵּן חוֹרִין, לֹא תִצָּא בְּחַפְזוֹן וְלֹא תִצָּא כְּמוֹ עֶבְדִּים, שְׂנֵאָמַר בְּהֵם עֶבְדִּים הֵיִינוּ לְפִרְעָה בְּמִצְרַיִם, אֲלֵא תִצָּא בֵּת חוֹרִין, וּמִשׁוּם זֶה כִּי יִמְכּוֹר אִישׁ אֶת בֵּיתוֹ לְאִמָּה לֹא תִצָּא כְּצֵאת הָעֶבְדִּים.

וּמְנַלן דְּאוֹרִייתָא אִיהוּ חִירוֹת, הֲדָא הוּא דְכִתְיָב (שְׁמוֹת ל ב טו) וְהַמְּכַתֵּב מְכַתֵּב אֱלֹהִיִּים הוּא חֲרוּת עַל הַלְחָת, וְאִיהוּ יִהָא לָהּ בְּפִירְקָנָא בְּתַרִּיתָא חֲרוּת מִמְּלֵאךְ הַמּוֹת, דְּלֹא יִמוּת מְשִׁיחַ בֵּן אֶפְרַיִם, חֲרוּת מְשַׁעְבוּד מְלָכוּת דְּלֹא יִשְׁתַּעְבְּדוֹן בָּהּ וּבְבִנְהָא לְעֵלַם, וְיִהָא לָהּ חִירוֹ וּלְבִנְהָא מְכַל מְרַעִין בִּישְׁוִין

דְּעֵלְמָא דְּאִינוּן עֶרְב רַב, וַיִּשְׂרָאֵל דְּאִינוּן מִסְטָרָא דְּהֵוּא נַעַר אוּ מְפָרְסִיא קְדִישָׁא, אָף עַל גַּב דְּהוּוּ מְחֻוּיָּבִין בְּכַמָּה חוּבִין, כְּמָה דְּאָמְרִין אִין בְּן דְּדוּד בָּא עַד שְׂיֵהִיָּה דוֹר שְׂפֵלוֹ זְכָאִי אוּ כְּלוֹ חַיִּיב, אֲתִמַּר בְּהוּן (שם כא ח) אִם רָעָה בְּעֵינֵי אֲדוּנְיָהָ אֲשֶׁר לֹא יַעֲדָה, עִם כָּל דָּא וְהַפְּדָה בְּגִלוּתָא, וְלֹא יִמְשׁוּל לְמוֹכְרָה בְּגִלוּתָא, בְּבַגְדוֹ בָּהּ, בְּגִין דְּבַגְדוֹ בְּעַבְדָּה זָרָה.

וּמַנֵּן לָנוּ שְׂתוּרָה הִיא חֲרוּת? זֶהוּ שְׂפִתוּב וְהַמְכָּתֵב מְכָתֵב אֱלֹהִיִּים הוּא חֲרוּת עַל הַלְחָת, וְהוּא יְהִיָּה לָהּ בְּגֵאֲלָה הָאֲחֵרוּנָה חֲרוּת מִמְּלֵאךְ הַמּוֹת, שְׂלֹא יָמוּת מְשִׁיחַ בְּן אֲפָרַיִם, חֲרוּת מְשַׁעֲבֹוד מְלַכְיוֹת, שְׂלֹא יִשְׂתַּעֲבָדוּ בָּהּ וּבְבִנְיָה לְעוֹלָם, וְתִהְיֶה לָּהּ חֲרוּת וּלְבִנְיָה מִכָּל הַחֲטָאִים הַרְעִים שֶׁל הָעוֹלָם, שְׂהִים עֶרְב רַב, וַיִּשְׂרָאֵל שְׂהִים מִצַּד אוֹתוֹ הַנַּעַר אוּ מִהַכְּסָא הַקְּדוֹשׁ, אָף עַל גַּב שְׂהִיוּ מְחַיָּבִים בְּכַמָּה חֲטָאִים, כְּמוֹ שְׂאוּמְרִים אִין בְּן דְּדוּד בָּא עַד שְׂיֵהִיָּה דוֹר שְׂפֵלוֹ זְכָאִי אוּ כְּלוֹ חַיִּיב, נֶאֱמַר בְּהִים אִם רָעָה בְּעֵינֵי אֲדוּנְיָהָ אֲשֶׁר לֹא יַעֲדָה, עִם כָּל זֶה וְהַפְּדָה בְּגִלוּת, וְלֹא יִמְשַׁל לְמִכְרָה בְּגִלוּת בְּבַגְדוֹ בָּהּ, מְשׁוּם שְׂבַגְדוֹ בְּעַבְדָּה זָרָה.

וְעוֹד כִּי יִמְכּוֹר אִישׁ אֶת בֵּיתוֹ לְאִמָּה, דָּא נִשְׁמַתָּא קְדִישָׁא, דְּמִכַּר לָהּ בְּגוּפָא דְּאִיהוּ אִמָּה דִּילָּהּ, וְאֲתִמַּר (משלי ל כג) וְשִׁפְחָה כִּי תִירַשׁ גְּבִירָתָהּ, כַּד תִּפּוֹק מִגּוּפָא לֹא תִצֵּא כְּצֵאת הָעֶבְדִּים, דְּאִינוּן נְפִשׁוֹת דְּאִינוּן מְשׁוּתַּפִּין עִם גּוּפָא תַּתְּאָה, דְּהַנָּאָה דְּלֵהוּן לָאוּ אִיהִי לְעֵלְמָא דְּאִתִּי, לְאִשְׁתַּדְּלָא בְּאוּרִייתָא דְּאִיהוּ חִירוֹ מִמְּלֵאךְ הַמּוֹת, אֶלָּא לְיִרְתָּא לְעֵלְמָא דִּין, וּבְגִין דָּא נִשְׁמַתָּא דְּאִיהִי אִשְׁתַּדְּלָא בְּאוּרִייתָא, לֹא תִצֵּא כְּצֵאת הָעֶבְדִּים מִגּוּפָא בְּדוּחְקָא, כְּנִשְׁמַתָּא דְּעַם הָאָרֶץ דְּאִיהִי עֶבֶד, אֶלָּא תִיפּוֹק בֵּר חוּרִין מִמְּלֵאךְ הַמּוֹת.

וְעוֹד כִּי יִמְכּוֹר אִישׁ אֶת בֵּיתוֹ לְאִמָּה, זֶה הַנְּשִׁמָּה הַקְּדוּשָׁה שְׂמִכַּר אוֹתָהּ לְגוּף, שֶׁהוּא הָאִמָּה שְׂלָהּ, וְנֶאֱמַר וְשִׁפְחָה כִּי תִירַשׁ גְּבִירָתָהּ, כְּשִׁתְּצֵא מִן הַגּוּף, לֹא תִצֵּא כְּצֵאת הָעֶבְדִּים, שְׂהִים נְפִשׁוֹת שְׂמִשְׁתַּפִּים עִם הַגּוּף הַתַּחְתּוֹן, שֶׁהַנָּאָתִים אֵינָה לְעוֹלָם הַבָּא, לְהַשְׁתַּדֵּל בְּתוּרָה שֶׁהוּא חֲרוּת מִמְּלֵאךְ הַמּוֹת, אֶלָּא לִירַשׁ אֶת הָעוֹלָם הַזֶּה, וּמְשׁוּם הַנְּשִׁמָּה שְׂמִשְׁתַּדֵּל בְּתוּרָה, לֹא תִצֵּא כְּצֵאת הָעֶבְדִּים מִן הַגּוּף בְּדוּחַק, כְּמוֹ נִשְׁמַת עִם הָאָרֶץ שֶׁהִיא עֶבֶד, אֶלָּא תִצֵּא בֵּת חוּרִין מִמְּלֵאךְ הַמּוֹת.

= תקונא תמינאה

זהו

תקון

כ"ח

דף קמז ע"א

בראשית, (דף קמז ע"א) דא באר (ני"א באר שית), ואינון תרין, חד (במדבר כא א) באר
חפרוה שרים פרוה נדיבי העם, חד איהו באר דאתמר בה (בראשית כו כא)
ויריבו גם עליה, ותנינא באר אחרת ולא רבו עליה, באר דרבו עליה דא
אורייתא דבעל פה, דאתמר בה (שם כ) ויריבו רועי גרר עם רועי יצחק לאמר
לנו המים, אליו מקשין על אליו, ואליו חולקין על אליו, אליו מטהרין
ואליו מטמאין, אליו פוסלין ואליו מכשירין, אליו אוסרין ואליו מתירין,
בשית סטרין, ואינון בראשית באר שית וכו'.

זהו תיקון כ"ח, בראשית, זו באר (באר שית), והם שתים, אחת באר
חפרוה שרים פרוה נדיבי העם, ואחת היא הבאר שנאמר בה ויריבו
גם עליה, והשניה באר אחרת ולא רבו עליה. הבאר שרבו עליה זו
תורה שבעל פה, שנאמר בה ויריבו רעי גרר עם רעי יצחק לאמר לנו
המים, אלו מקשים על אלו, ואלו חולקים על אלו, אלו מטהרים ואלו
מטמאים, אלו פוסלים ואלו מכשירים, אלו אוסרים ואלו מתירין,
בששה צדדים, והם בראשית באר שית וכו'.

= תקונא תשיעאה

(זהו תקון כ"ט)

בראשית באר שית סטרין דאסור והתר פדקאמרן, ועליה אתמר (במדבר יד
יז) ועתה יגדל נא פח אדניי, ואיהי כ"ח אתון דעובדא דבראשית, בהאי
(ני"א דאיהו) כ"ח תלמידי חכמים (בראשית כו כב) ויחפרו באר אחרת ולא רבו
עליה, דאיהי הלכה למשה מסיני קבלה למשה מסיני, ומשה בגינה בזמנא
דאמר ליה קודשא בריך הוא אין שלום בעירך, אמר ועתה יגדל נא פח
אדניי, ואיהי תלמוד דאתמר למשה, משה קבל תורה מסיני, משנה
שפחה דילה, דא אתעביד להלכה דאיהי בריתא דמלכא לבושא, ובריתא

דְּמַלְכָּא אִיהִי בֵּת קוּל מְלָגָאוּ, וּבְרִייתָא אִיהִי שְׂפָחָה לָּהּ מְלָבֵר, וְאֵלִין תְּרִין סְמִכִין לָּהּ לְבִרְתָּא דְּמַלְכָּא בְּגִלוּתָא מְשֻׁנָּה וּבְרִייתָא.

זֶהוּ תִּיקוּן כ"ט, בְּרֵאשִׁית בְּרָא שְׁשֶׁה צְדָדִים שֶׁל אֲסוּר וְהִתֵּר כְּמוֹ שְׁאֲמַרְנוּ, וְעָלִיו נֶאֱמַר וְעַתָּה יִגְדַּל נָא כַּח אַדְנִי, וְהִיא עֲשָׂרִים וּשְׁמוֹנֶה הָאוֹתִיּוֹת שֶׁל מַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, בְּזֶה (שְׁהוּא) עֲשָׂרִים וּשְׁמוֹנֶה תְּלַמִּידֵי חֲכָמִים, וַיִּחְפְּרוּ בְּאֵר אַחֲרֵת וְלֹא רָבוּ עָלֶיהָ, שֶׁהִיא הִלְכָה לְמֹשֶׁה מְסִינֵי, קִבְּלָהּ לְמֹשֶׁה מְסִינֵי, וּמֹשֶׁה בְּגִלְגָּלָהּ, בְּזִמְנֵן שְׁאֲמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵין שְׁלוֹם בְּעִירְךָ, אָמַר וְעַתָּה יִגְדַּל נָא כַּח אַדְנִי, וְהִיא הַתְּלַמוּד שְׁנֶאֱמַר לְמֹשֶׁה, מֹשֶׁה קִבֵּל תּוֹרָה מְסִינֵי, הַמְּשֻׁנָּה הַשְּׂפָחָה שְׁלָהּ, זֹו נִעֲשֶׂתָה לְהִלְכָה שֶׁהִיא בֵּת הַמְּלָךְ הַלְבוּשׁ, וּבֵת הַמְּלָךְ הִיא בֵּת קוּל מְבַפְּנִים, וְהַבְּרִייתָא הִיא שְׂפָחָה לָּהּ מְבַחוּץ, וְאֵלוּ שְׁנֵי הַתּוֹמְכִים אוֹתָהּ אֶת בֵּת הַמְּלָךְ בְּגִלוּת - מְשֻׁנָּה וּבְרִייתָא.

וְאִית שְׂפָחָה בִּישָׂא דְּאַתְקֵרִיאַת שְׁטֵנָה, הִדָּא הוּא דְּכַתִּיב (בְּרֵאשִׁית כו כ"א) וַיִּקְרָא אֶת שְׁמָהּ שְׁטֵנָה, אֶתְתָּא דְּנַחֲשׁ דְּאִיהוּ שְׁטוֹן, וְדָא אִיהוּ מַחְלָקַת וְקוּשְׂיָא, וְעָלָה אֶתְמַר (שְׁמוֹת א יד) וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיִּיהֶם בְּעַבְדָּהּ קָשָׁה, דְּוַדָּאי דָּא אִיהוּ קוּשְׂיָא, בְּחוּמְרָא דָּא קַל וְחוּמְרָא, דָּא נַחֲשׁ עַקְלָתוֹן מַחְלָקַת, זְמַנָּא אִיהוּ קַל בְּשַׁעְבּוּדָא דְּיִשְׂרָאֵל כַּד חוּבִין קַלִּין עָלֶיהוּ, וְזְמַנָּא דְּאִיהוּ חֲמוּר כַּבֵּד, וּמִסְטָרָא דִּילִיָּהּ (שִׁם ה ט) תַּכְבֵּד הָעַבְדָּהּ.

וַיֵּשׁ שְׂפָחָה רָעָה שְׁנִקְרֵאת שְׁטֵנָה, זֶהוּ שְׂפָתוֹב וַיִּקְרָא אֶת שְׁמָהּ שְׁטֵנָה, אֶשְׁתַּת הַנַּחֲשׁ שֶׁהוּא הַשְׁטוֹן, וְזוֹהִי מַחְלָקַת וְקוּשְׂיָא, וְעָלֶיהָ נֶאֱמַר וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיִּיהֶם בְּעַבְדָּהּ קָשָׁה, שְׁוַדָּאי זֹוהִי קוּשְׂיָא, בְּחוּמְרָא - זֶהוּ קַל וְחוּמְרָא, זֶה נַחֲשׁ עַקְלָתוֹן. מַחְלָקַת, פְּעַם הוּא קַל בְּשַׁעְבּוּדָא שֶׁל יִשְׂרָאֵל כְּשֶׁהַחֲטָאִים קָלִים עָלֶיהֶם, וּפְעַם שֶׁהוּא חֲמוּר, כַּבֵּד, וּמִהַצֵּד שְׁלוֹ תַּכְבֵּד הָעַבְדָּהּ.

וְנַחֲשׁ אִיהוּ אֲזִיל בְּקוּשְׂיָא וּמַחְלוּקַת, כְּגוֹוְנָא דְּגַלִּי יַמָּא, כְּגוֹוְנָא דָּא כַּד חָשִׁיב בְּרַ נֶשׁ דְּאִיהוּ בְּקוּשְׂיָא וּמַחְלָקַת לְתַתָּא בְּסִיפָא דְּמַתְנִיתִין, אֶשְׂכַּח לָּהּ בְּרִישָׂא, וְכַד חָשִׁיב דְּאִיהוּ בְּרִישָׂא, אֶשְׂכַּח לָּהּ בְּסִיפָא, וּלְבַתֵּר פְּלִיג בְּאֶמְצַעִיתָא דְּמַתְנִיתִין, וַיִּחְפְּרוּ בְּאֵר אַחֲרֵת דָּא פְּסִיקְתָּא, דְּתַמְּוֹן פְּסִיקֵי הִלְכָה וְאִיהוּ תְּרוּץ, וְלֹא רָבוּ עָלֶיהָ וַיִּקְרָא שְׁמָהּ רְחוּבוֹת, וְאֵלִין פְּסִיקִין וְתְּרוּצִין אֵינּוֹן לְבָנִים, דְּאֵינּוֹן לְבוֹן הַהִלְכָה, וְדָא אִיהוּ וּבְלָבְנִים, וּבְכָל עַבְדָּהּ בְּשַׁדָּה וְדָאי דָּא בְּרִייתָא, דְּעָלָה אֶתְמַר (דְּבָרִים כ"ב כו) כִּי בְּשַׁדָּה מְצָאָהּ וְגוֹמֵר, אֶת כָּל עַבְדֹתֶם זֹו מְשֻׁנָּה, שְׂפָחָה תְּנַיִנָּא לְבְּרִייתָא, אֶשְׁרַע עַבְדוֹ בְּהֶם בְּפִרְךָ, הַכֹּל תִּלְוִי עַד שִׁבְאָא אֵלֶיהוּ, דָּא שְׂפָחָה תְּלִיתָאָה דְּאִיהִי אַקְרִי עַבְדָּהּ

(עיבוד ה'). קם ינוקא חדא, פתח ואמר (איוב לב ו) צעיר אני לימים ואתם ישישים.

והנחש הולך בקשיה ובמחלקת, כמו גלי היס, כמו כן פשוט אדם שהוא בקשיה ומחלקת למטה בסוף המשנה, מוצא אותה בראש, וכפשוט שהוא בראש, מוצא אותה בסוף, ואחר כך חולק באמצע המשנה. ויחפרו באר אחרת - זו הפסיקתא, ששם פסקי הלכה, והוא תרוץ ולא רבו עליה, ויקרא שמה רחובות, והפסקים והתרוצים הללו הם לבנים, שהם לבון ההלכה, וזהו ובלבנים. ובכל עבדה בשדה - בודאי זו בריתא, שעליה נאמר כי בשדה מצאה וגומר. את כל עבדתם - זו משנה, השפחה השניה לבריתא, אשר עבדו בהם בפרך, הכל תלוי עד שיבא אליהו, זו השפחה השלישית שנקראת עבודה, (עיבוד ה'). קם תינוק אחד, פתח ואמר: צעיר אני לימים ואתם ישישים.

= תקונא עשירה

(ל)

תיקון

זהו

דף קמז ע"ב

ב'ראשית ב'רא א'להים דא בב'א, ואינון תלת בבי דאתרמיזו בתלת אנפין ב'ראשית ב'רא א'להים, ועלה אתמר (שמות כב ח) על כל דבר פשע על שור על חמור דא בבא קמא, על שה על שלמה דא בבא מציעא, על כל אבדה אשר לאמר כי הוא זה דא בבא בתרא, על שור ביה מתוכחים מארי מתניתין דא עם (דף קמז ע"ב) דא, ואית שור ואית שור, שור תם ושור מועד, ואית חמור ואית חמור, ועל אליו דסטרך דמסאבו אתמר בהון (דברים כב ו) לא תחרוש בשור ובחמור יחדו, ויעקב בגינייהו אמר (בראשית לב ו) ויהי לי שור וחמור, צאן דא שה דאתמר ביה על שה, ועבד ושפחה דא איהו על כל אבדה.

זהו תיקון ל', ב'ראשית ב'רא א'להים, זו בב'א, והן שלשת הבבות שנתמזו בשלשה פנים ב'ראשית ב'רא א'להים, ועליה נאמר על כל דבר פשע על שור על חמור - זו בבא קמא, על שה על שלמה - זו בבא

מְצִיעָא, עַל כָּל אַבְדָּה אֲשֶׁר יֹאמֵר כִּי הוּא זֶה - זֹו בְּבֹא בְּתָרָא, עַל הַשּׁוֹר
שָׁבוּ מִתּוֹכָחִים בְּעֲלֵי הַמְּשֻׁנָּה זֶה עִם זֶה, וַיֵּשׁ שׁוֹר וַיֵּשׁ שׁוֹר, שׁוֹר תָּם
וְשׁוֹר מוּעֵד, וַיֵּשׁ חֲמוֹר וַיֵּשׁ חֲמוֹר, וְעַל אֱלוֹ שֶׁל צַד הַטְּמֵאָה נֹאמֵר בְּהֶם
לֹא תַחֲרֹשׁ בְּשׁוֹר וּבַחֲמֹר יַחְדָּו, וַיַּעֲקֹב בְּעִבּוֹרָם אָמַר וַיְהִי לִי שׁוֹר
וְחֲמוֹר. צֹאן זֶה שָׁה, שֶׁנֶּאמַר בּוֹ עַל שָׁה, וְעִבְדֵּי וְשִׁפְחָה זֶהוּ עַל כָּל אַבְדָּה.

וְשׁוֹר מוּעֵד, אַרְבַּעַה וְעֶשְׂרִים תּוֹלְדוֹת דְּנִזְיָקִין תְּלִינן מֵנִיה, וְכִלְהוּ תְּלִינן
מֵאַרְבַּע אַבוֹת דְּאִינוּן קָרוֹן וְשׁוֹן וְגוֹף וְרַגְלֵי, נְגִיחָה בְּקָרוֹן, שׁוֹן דְּהוּה אָכִיל בְּגִזְלֵי,
רְבֻצָּה בְּגוֹפָא עַל מְאִנֵּי וְתֵבֶר לֹון, וְלִית מְאִנֵּי אֶלָּא תְּלַמִּידֵי חֲכָמִים, וְכֹן
הַזִּיק בְּרַגְלֵיו, וְכִלְהוּ בְּמִתְנִיתִין אֶתְמַר, חֲמוֹר אִיהוּ חֲמוֹר בְּחוּמְרָא
דְּמִתְנִיתִין, וְתַלְמִיד חֲכָם דְּשִׁלִּיט עֲלֵיהּ אֶתְמַר בִּיה עֲנִי וְרוֹכֵב עַל חֲמוֹר,
וּמֵאִי נִיהוּ דְּשִׁלִּיט עֲלֵיהּ, חֲכָם מִוּפְלָא וְרַב רַבֵּן דָּא שִׁלִּיט עֲלֵיהּ, אֶבְל
אַחֲרָא אִיהוּ מִחֲמֵרָא בְּתַרִּיהּ בְּחוּמְרָא דְּמִתְנִיתִין, וְכֹן שׁוֹר נֶגַח לֹון
בְּקוֹשְׁיָא, וְנִשְׂיָד לֹון, וְרַבִּיץ עֲלֵיהּ וְתֵבֶר לֹון, וְדָא אִיהוּ מִחֲלָקֵת, וְכֹן בְּרַגְלֵי
תֵּבֶר מְאִנֵּין, וּבְגִין דָּא בְּשׁוֹר וּבַחֲמוֹר דְּאִינוּן מְמַנְן דְּעִשּׂוֹ וַיִּשְׁמַעֲאֵל, יִתּוּן
רְכִיבִין עֲלֵיהּ תַרְיִן מְשִׁיחִין וְשִׁלְטִין עֲלֵיהּ, וּמֵאִרֵּי מִתְנִיתִין שִׁלְטִין
עֲלֵיהּ, וְעֲלֵיהּ אָמַר יַעֲקֹב וַיְהִי לִי שׁוֹר וְחֲמוֹר דְּשִׁלִּיט עֲלֵיהּ, בְּתַלְמוּדָא
וּבְמִדְרָשִׁים, וּבְקִשְׁרֵי דְּתַפְלִין וְצִיצִית שִׁלִּיט עֲלֵיהּ, דְּאִינוּן מוּעֵדִים
לְקַלְקַל, דְּאֶתְמַר בְּהוֹן (שְׁמוֹת א יד) וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בְּעַבְדָּה קָשָׁה בְּחֲמֹר
וּבְלִבְנִים.

וְשׁוֹר מוּעֵד, עֶשְׂרִים וְאַרְבַּע תּוֹלְדוֹת שֶׁל נִזְיָקִין תְּלוּיִים מְמַנְו, וְכִלְהוּ
תְּלוּיִים מֵאַרְבַּע אַבוֹת, שְׁהוּ קָרוֹן וְשׁוֹן וְגוֹף וְרַגְלֵי. הַנְּגִיחָה בְּקָרוֹן, שׁוֹן
שְׁהִיתָה אוֹכְלֵת בְּגִזְלֵי רְבֻצָּה בְּגוֹף עַל הַכִּלִּים וְשִׁבְרָה אוֹתָם, וְאִין כִּלִּים
אֶלָּא תְּלַמִּידֵי חֲכָמִים, וְכֹן הַזִּיק בְּרַגְלֵיו, וְכִלְהוּ נֹאמְרוּ בְּמְשֻׁנָּה, חֲמוֹר
הוּא חֲמוֹר בְּחֲמֵרָה שֶׁל הַמְּשֻׁנָּה, וְעַל הַתְּלַמִּיד הַחֲכָם שֶׁשׁוֹלֵט עֲלָיו
נֹאמֵר בּוֹ עֲנִי וְרוֹכֵב עַל חֲמוֹר, וּמִי הוּא שֶׁשׁוֹלֵט עֲלָיו? חֲכָם מִוּפְלָא וְרַב
רַבֵּן זֶה הַשׁוֹלֵט עֲלָיו, אֶבְל הָאֲחֵר הוּא מִחֲמֵר אַחֲרָיו בְּחֲמֵרָה שֶׁל
הַמְּשֻׁנָּה, וְכֹן שׁוֹר נֶגַח אוֹתָם בְּקִשְׁיָה וְנִשְׂיָד אוֹתָם, וְרַבִּיץ עֲלֵיהֶם וְשִׁבְרָ
אוֹתָם, וְזוֹהִי מִחֲלָקֵת, וְכֹן בְּרַגְלֵי שׁוֹבֵר כִּלִּים, וּמְשׁוּם זֶה בְּשׁוֹר וּבַחֲמוֹר,
שְׁהֶם הַמְּמַנִּים שֶׁל עִשּׂוֹ וַיִּשְׁמַעֲאֵל, יְבוֹאוּ רְכוּבִים עֲלֵיהֶם שְׁנֵי מְשִׁיחִים
וְשׁוֹלְטִים עֲלֵיהֶם, וּבְעֲלֵי הַמְּשֻׁנָּה שׁוֹלְטִים עֲלֵיהֶם, וְעֲלֵיהֶם אָמַר יַעֲקֹב
וַיְהִי לִי שׁוֹר וְחֲמוֹר, שֶׁשׁוֹלֵט עֲלֵיהֶם בְּתַלְמוּד וּבְמִדְרָשִׁים, וּבְקִשְׁרֵי שֶׁל
תְּפִלִּין וְצִיצִית שׁוֹלֵט עֲלֵיהֶם, שְׁהֶם מוּעֵדִים לְקַלְקַל, שֶׁנֶּאמַר בְּהֶם
וַיִּמְרְרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בְּעַבְדָּה קָשָׁה בְּחֲמֹר וּבְלִבְנִים.

מִיָּד נֶפֶק קָלָא וְאָמַר, אֲנַחוּ לִיה לִינוּקָא וַיִּסְלִיק לְאַתְרֵיהּ, דְּהָא שְׁתִּין
הַלְכוֹת דְּאִינוּן שְׁשִׁים הֵמָּה מְלָכוֹת תְּלִינן בְּאַוִּירָא, וְאִיהוּ אֶתִּי לְסַלְקָא לֹון
לְאַתְרֵיהּ, מִיָּד פָּרַח וְלָא חֲזוּ מַדִּי, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן וְדָאִי דָּא אִיהוּ תִינוּק

יוֹנֵק מִשְׁדֵי אָמוֹ, וְדָא נַעַר, דְּאִיהוּ אָנְהִיג אַרְבִּין בְּיַמָּא, דְּאִינוּן תַּלְמִידי חֲכָמִים דְּאִזְלִין בְּיַמָּא דְּאוּרִייתָא, בְּאַרְבַּע רוּחִין, דִּי בְּהוּן אֲתַמַּר (יחזקאל לו ט) כֹּה אָמַר יְהוָה יְהוּיָה מְאַרְבַּע רוּחוֹת בְּאֵי הָרוּחַ, וְאִית אַרְבַּע רוּחִין אַחְרָנִין מִסְטָרָא דְשִׁטּוֹן דְּאֲתִיין בְּקוּשְׁיָא וּמְחֻלּוּקָת, וְטַבְעִין סְפִינּוֹת דְּאִינוּן תַּלְמִידי חֲכָמִים בְּיַמָּא דְּאוּרִייתָא, וְלֹא יְכָלִין לְנַפְקָא מִתַּמּוֹ, וְגִלְגְּלִין סְלָקִין וְנַחֲתִין בְּהוּן.

מִיָּד יֵצֵא קוֹל וְאָמַר: הַנִּיחוּ לְתִינוּק וְיַעֲלֶה לְמִקוֹמוֹ, שְׁהָרִי שְׁשִׁים הֶלְכוֹת, שְׁהִים שְׁשִׁים הֵמָּה מְלָכוֹת, תְּלוּיִים בְּאֹוִיר, וְהוּא בָּא לְהַעֲלוֹתִם לְמִקוֹמָם. מִיָּד פָּרַח וְלֹא רָאוּ דָבָר. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן: וְדָאִי זֶהוּ תִינוּק יוֹנֵק מִשְׁדֵי אָמוֹ, וְזֶה הַנַּעַר שְׁמַנְהִיג אֶת הָאֲנִיּוֹת בֵּינָם, שְׁהִים תַּלְמִידי חֲכָמִים שְׁהוֹלְכִים בֵּינָם הַתּוֹרָה בְּאַרְבַּע רוּחוֹת, שְׁבָהֶם נֶאֱמַר כֹּה אָמַר יְהוָה מְאַרְבַּע רוּחוֹת בְּאֵי הָרוּחַ, וַיֵּשׁ אַרְבַּע רוּחוֹת אַחֲרוֹת מִן הַצַּד שֶׁל הַשִּׁטּוֹן שְׁבָאִים בְּקִשְׁיָה וּמְחֻלּוּקָת, וְטוֹבְעוֹת הַסְּפִינּוֹת, שְׁהִים תַּלְמִידי חֲכָמִים, בֵּינָם הַתּוֹרָה, וְלֹא יְכוּלִים לְצֵאת מִשָּׁם, וְהַגְּלִים עוֹלָם וְיוֹרְדִים בָּהֶם.

אֲדַהְכִי הָא יְנוּקָא קָא נַחֲתִי, פְּתַח וְאָמַר בּוֹצִינָא קְדִישָׁא פְּתַח פִּיךָ בְּאוּרִייתָא, דְּהָא פִּימָךְ אִיהִי סִינִי, קָלִין וְהַבְּלִין דְּנַפְקִין מִפּוּמָךְ עַלִייהוּ אֲתַמַּר (שמות כ יח) וְכָל הָעָם רֹאִים אֶת הַקּוֹלֹת וְאֶת הַלְּפִידִים וְגוֹמַר, וְכֻלְהוּ צִייתִין לְמַלּוּךְ עֲלֵאִין וְתַתְּאִין, דְּאִינוּן שְׁתִּין רַבּוּא דְּמַתִּיבְתָא עֲלֵאָה, וְשְׁתִּין רַבּוּא דְּמַתִּיבְתָא תַתְּאָה, וְאַנְתָּ אִיהוּ בְּדִיוֹקְנָא דְּמֶאֱרָךְ, דְּבִזְמַנָּא דְּפְתַח בְּאַנְכִי שׁוֹר לֹא נִגַח אַרְיָה לֹא שְׂאֵג עוֹף דְּאִיהוּ נִשְׂרָא לֹא פָּרַח, וְכָל חִיָּלִין דְּתַלְיִין מְנִייהוּ בְּכָרְסֵיָא יִקְרָא, וְאַדָּם לְשַׁבַּת עַל כְּרִסְיָא דְּאִיהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אִיהוּ צִיית לְמַלְיָן דִּילְךָ, בְּגִין דְּמִטְרוּנִיתָא דִּילָהּ דְּאִיהוּ אוּרִייתָא קְדִישָׁא סְלִיק בְּפוּמָךְ.

בֵּינְתִים הֵנָּה הַתִּינוּק יוֹרֵד, פְּתַח וְאָמַר: מְנוּרָה הַקְּדוּשָׁה, פְּתַח פִּיךָ בְּתוֹרָה, שְׁהָרִי פִיךָ הוּא סִינִי, עַל הַקּוֹלוֹת וְהַהַבְּלִים שְׁיֹצְאִים מִפִּיךָ נֶאֱמַר וְכָל הָעָם רֹאִים אֶת הַקּוֹלֹת וְאֶת הַלְּפִידִים וְגוֹמַר, וְכֻלְסִם מְקַשְׁבִים לְקוֹלְךָ, עֲלִיוֹנִים וְתַחְתּוֹנִים, שְׁהִים שְׁשִׁים רַבּוּא שֶׁל הַיְשִׁיבָה הַעֲלִיוֹנָה וְשְׁשִׁים רַבּוּא שֶׁל הַיְשִׁיבָה הַתַּחְתּוֹנָה, וְאַתָּה הוּא בְּדַמּוֹת רַבּוּן, שְׁבִזְמַן שְׁפַתְּךָ בְּאַנְכִי, שׁוֹר לֹא נִגַח, אַרְיָה לֹא שְׂאֵג, הַעוֹף שֶׁהוּא נִשְׂרָא לֹא פָּרַח, וְכָל הַחִלּוֹת שְׁתְּלוּיִים מֵהֶם בְּכֶסֶף הַכְּבוֹד, וְאַדָּם לְשַׁבַּת עַל הַכֶּסֶף שֶׁהוּא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, הוּא מְקַשֵּׁב לְדַבְּרִיךָ, מִשׁוּם שֶׁהַגְּבִירָה שְׁלָה, שְׁהִיא הַתּוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, עוֹלָה בְּפִיךָ.

= תקונא אחת עשרה

זהו

תיקון

ל"א

דף קמח ע"א

מיד פתח ואמר, בראשית, בראשית, ואינון שית ימים ברא אלהיים מאי אלהיים ימא שביעאה, ורזא דמלה (קהלת א ו) כל הנחלים הולכים אל הים, והים אינו מלא. עלאין שמעו, נונין דרחשין בלמא דאורייתא, עלה אתמר (תהלים קד כה) שם רמש ואין מספר חיות קטנות עם גדולות, וכלהו שאגין על טרפין, ושכינתא אתמר בה (משלי לא ו) ותתן טרף לביתה וחק לנערתי, כל הנחלים דאזלין לימא הא שבע אינון, ואינון שבע נערות (דף קמח ע"א) הראויות לתת לה לאימא קדישא דאיהי בת שבע, ים אוקינוס פליא משבע ימים, ואמאי אתקריאת אוקינוס, בגין דכל מיני מיא ונונין ורחשין דלאו אינון דילה, ויתון לאעלא בה, איהי מקיא לון, ומתמן הם שבים ללכת, כגוונא דתיבת נח דלא הוה מקבלא ממינא אחרא, אלא מאלין דמני קודשא בריך הוא, ובגין דא כל הנחלים דאינון תלמידי חכמים פלהו משתדלי באורייתא הולכים אל הים, ובעאן לאעלא לשכינתא, ואיהי לא מקבלא לון בגוה, אלא לאלין דמני קודשא בריך הוא לאעלא לגבה (נ"א בגוה), דאינון שבע רועים, ולשבטין דנפקין מנייהו, ולכל דאתין מסטרייהו ויתערבון בהון, ימא קבילת לון ויתערבון בגוה, אבל לאחרנין לא קבילת לון, ומתמן אינון שבין ללכת.

זהו תיקון ל"א, מיד פתח ואמר: בראשית, בראשית, והם ששה ימים, ברא אלהיים, מה זה אלהיים? זה הים השביעי, וסוד הדבר - כל הנחלים הולכים אל הים והים אינו מלא. עליונים שמעו, הדגים שרוחשים בים התורה, עליהם נאמר שם רמש ואין מספר חיות קטנות עם גדולות, וכלם שואגים על טרף, ובשכינה נאמר בה ותתן טרף לביתה וחק לנערתי. כל הנחלים שהולכים אל הים הרי הם שבעה, והם שבע הנערות הראויות לתת לה, לאם הקדושה, שהיא בת שבע, ים האוקינוס כלול משבעה ימים, ולמה נקרא אוקינוס? משום שכל מיני מים ודגים ורמשים שאינם שלה, ויבאו להפנס בה, היא מקיאה אותם, ומשם הם שבים ללכת, כמו תבת נח שלא היתה מקבלת ממין אחר, אלא מאלו שצוה הקדוש ברוך הוא, ומשום זה כל הנחלים, שהם תלמידי החכמים, כלם מתעסקים בתורה, הולכים אל הים, ורוצים להפנס לשכינה, והיא אינה מקבלת אותם לתוכה,

אֵלֶּא רַק אֶת אוֹתָם שְׁצוּהָ הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַכְנִס אֵלֶיָּהּ (בתוכה), שֶׁהֵם
שְׁבַע רוּעִים, וְאֵת הַשְּׁבֻטִים שְׁיוֹצְאִים מֵהֶם, וְאֵת כָּל הַבָּאִים מִצְדָּם
וְיִתְעַרְבוּ בָּהֶם, הֵיּם מְקַבְּלֵת אוֹתָם וְיִתְעַרְבוּ בְּתוֹכָהּ, אֲבָל אֶת
הָאֲחֵרִים אֵינָה מְקַבְּלֵת אוֹתָם, וּמִשָּׁם הֵם שְׁבִים לְלֶכֶת.

דְּוֹדָאֵי אֵיהוּ ה' יִמָּא, נַחַל דִּילָהּ ו', כָּל אֵינּוֹן דְּיִרְתִּין נִשְׁמַתִּין מִן יִמָּא וְנַחַל
דִּילָהּ, בְּדַחִילוֹ וּרְחִימוֹ דִּי יִיָּהּ, אֵי הֵי קְבִילַת לֹון, וְאַחֲרָנִין דְּלֹאוֹ אֵינּוֹן חֶלְק
יְהוּיָהּ אֵי הֵי לָא קְבִילַת לֹון, וְדַחֲיָא לֹון מִתְּמֹן, וּמִתְּמֹן הֵם שְׁבִים לְלֶכֶת.
קִמּוּ כְּלָהּ וּבְרִיכוּ לֵיהּ, וְאַמְרוּ פִּימָא דְשְׁכִינְתָּא, סִינֵי סִינֵי, זְכָאִין אוּדְנִין
דְּשְׁמַעִין מִלִּין אֵלִין מִפּוּמָד.

שְׁוֹדָאֵי ה' הוּא הֵי, הַנַּחַל שְׁלָהּ - ו', כָּל אוֹתָם שְׁיֹרְשִׁים נִשְׁמֹת מֵהֵי
וְהַנַּחַל שְׁלָהּ בְּיִרְאָה וְאַהֲבָה שֶׁל יִיָּהּ, הִיא מְקַבְּלַת אוֹתָם, וְאַחֲרֵים
שֶׁהֵם אֵינֶם חֶלְק יְהוּיָהּ, הִיא לֹא מְקַבְּלַת אוֹתָם, וְדוּחָהּ אוֹתָם מִשָּׁם,
וּמִשָּׁם הֵם שְׁבִים לְלֶכֶת. קִמּוּ כְּלָם וּבְרִיכוּ אוֹתוֹ, וְאַמְרוּ: הִפָּה שֶׁל
הַשְּׁכִינָה, סִינֵי סִינֵי, אֲשָׁרֵי הָאֲזְנִים שְׁשׁוּמְעוֹת הַדְּבָרִים הַלְלוּ מִפִּיד.

אמר המגיה ע"כ מצאתי, ואולי אלו הי"א תקונים הם בכלל השבעים אלא שלא הושמו
איש על ידו לדגליהם, וכבר מצאתי לקוטים אחרים, ולפי שלבי אמר לי שאינם מכלל
התקונים רק מאמרים מפוזרים מספר הזהר, הבדלתי אותם לי למשמרת עד אשר אראה
מה יהיו, ואם יהיה אלקים עמדי והנחני בדרך אמת עוד אוסיף להדפיס דברים יקרים
ונוראים שלא נראו בגלוי עד היום הזה, וברוך יי"י אשר לא הסיר תפלתי וחסדו מאתי
שגלגל זכות זה על ידי.